SACROSANCTA CONCILIA AD REGIAM EDITIONEM EXACTA

QUÆ OLIM QUARTA PARTE PRODIIT AUCTIOR *Studio* PHILIP. LABBEI, *&* GABR. COSSARTII, *Soc.* JESU *Presbyterorum*;

Nunc verò integre insertis STEPHANI BALUZII, & JOANNIS HARDUINI additamentis, plurimis præterea undecunque conquisitis monumentis, notis insuper ac observationibus, firmiori fundamento Conciliorum epochas præcipue fulcientibus, longè locupletior, & emendatior exhibetur

CURANTE NICOLAO COLETI

Ecclesiæ S. Moysis Venetiarum Sacerdote Alumno.

TOMUS TERTIUS

Ab Anno CCCCII. *ad annum* CCCCXXXI.

VENETIIS, MDCCXXVIII.

Apud { SEBASTIANUM COLETI, ET JO: BAPTISTAM ALBRIZZI & HIERON.

CUM VENETI SENATUS PRIVILEGIO.

SYLLABUS
EORUM QUÆ TOMO III. CONCILIORUM
CONTINENTUR.

Quæ asterisco * notata sunt, non erant in prioribus aliis editionibus: quibus hæc nota † impressa est, eorum incertus est annus:

Quæ vero indice ☞ designantur, huic editioni accessere.

Anno Christi		
402.	VITA INNOCENTII PAPÆ I.	pag. 1
	Ejusdem epistola XXXIV.	3
	Et decretum.	
	* *XXVIII. & duæ consequentes sunt Gr. Lat.* 62. & seq.	
	Binii in nonullas note.	ibid.
	* *Jac. Sirmondi S. J. note in LI. LII. & XXIII.* 12. 19. 43.	
	Gabrielis Albespinei note in tertiam.	16
	S. Joannis Chrysostomi epistola data ad Innocentium, * *G. L.*	51. 66
	Arcadii ad eumdem una, * *G. L.*	70
	Honorii ad Arcadium una.	71
	* *Honorii altera ad Arcadium, G. L.*	74
	Arcadii ad Honorium, G. L.	ibid.
†	Canones synodi Romanorum, ad Gallos, &c.	75
	Sirmondi nota.	81
402.	Milevitanum concilium I. sub Innocentio.	83
	☞ Observatio P. Pagi.	84
403.	Synodus ad Quercum.	85
	1. * Ejusdem acta, G. L.	ibid.
	☞ Eadem Synodus [illegible]	90
	2. * *Rodomagensis ex Synodico, G. L.*	95
	* Constantinopolitana synodus, G. L. ex Synodico.	ibid.
	Africanum I. concilium sub Innocentio.	97.
404.	☞ Concilium Constantinopolitanum.	ibid.
	Africanum II.	99
405.	Africanum III.	ibid.
†	Toletanum circa hæc tempora.	ibid.
407.	Africanum IV. sub Innocentio.	101
408.	Africanum V. & VI.	ibid.
409.	Africanum VII.	ibid.
410.	Africanum VIII.	ibid.
411.	Ptolemaidense in Libya.	103
	☞ Eadem Synodus ex Baluzio.	ibid.
	Gesta collationis Carthaginensis catholicos inter ac Donatistas.	107
	Præfatio Papyrii Massoni.	ibid.
	☞ Altera præfatio Stephani Baluzii.	110
	☞ S. Augustini sermones duo habiti instante collatione.	111. 115
	Marcelli Memorialis epistola.	118
	Gesta primæ cognitionis.	149
	Gesta secundæ cognitionis.	147
	Gesta tertiæ cognitionis.	157
	☞ Supplementum tertiæ cognitionis ex libro tertio breviculi collationis Donatistarum S. Augustini.	307
	☞ Nomina Episcoporum tam Catholicorum, quam Donatistarum, qui collationi interfuere.	325. & seq.
	☞ Sermo S. Augustini post collationem.	335
	☞ Constitutiones Honorii Imp. adversus Donatistas datæ post collationem.	341
	Excerpta tria ex Augustino, Possidonio, Optato.	pag. 345
†	* Bracarense concilium.	345
	☞ Observatio P. Pagi.	347
412.	Carthaginense contra Pelagianos.	347
	* *Marii Mercatoris commonitorium.*	349
	Cirtense Concilium.	355
	Ejusdem Epistola synodalis.	356
414.	Conciliabulum Donatistarum.	361
	Macedonicum concilium.	ibid.
415.	* Hierosolymitanus conventus.	363
	Diospolitanum concilium.	367
	Præcipua capita hæreseos Pelagianæ.	369
	☞ Eadem Synodus Diospolitana ex Baluzio.	371
418.	Carthaginense contra Pelagianos II.	375
	1. Synodalis ep. ad Innocentium papam.	ibid.
	2. Rescriptum Innocentii ad concilium.	378
	Milevitanum II.	379
	1. Præfatio.	380
	2. Canones.	ibid.
	3. Synodica ad Innocentium papam.	387
	4. Epistola familiaris quinque episcoporum ad eumdem.	389
	5. Notæ Binii.	391
	6. Varias lectiones Frontonis Ducæi.	398
417.	VITA ZOSIMI PAPÆ	ibid.
	Epistolæ tredecim Zosimi.	399. & seq.
	* *Xysti Sirmondi in sex epistolas Zosimi.*	410. & seq.
	Libellus fidei Pelagii ad Innocentium.	406
	Decretum Zosimi ex Gratiano.	419
	* *De Zosimi papæ traditione.*	*ibid.*
417.	☞ Thusdriranum Concilium.	419
	☞ Romana Synodus in causa Cælestii.	ibid.
418.	☞ Carthaginense Concilium.	421
	☞ Romana Synodus in causa Pelagii.	423
418.	Africanum concilium.	425
	Telepteense.	427
	☞ Canones ejusdem Concilii.	ibid.
	☞ Observatio P. Pagi.	428
	* *Tonitini discutit libellus Zosimo papæ obtulit.*	429

☞ Ju-

ANNO CHRISTI

☞ Judicium Cæsareæ ab Augustino habitum. 431
418. VITA BONIFACII PAPÆ I. 433
Epistolæ tres Bonifacii papæ I. 434 & seq
* *Notæ Jac. Sirmondi S. J. in secundam & tertiam.* 437. 439
Rescriptum Honorii Aug. ad Bonifacium. 436
Decreta VI. Bonifacii papæ I. 439
419. ☞ Ravennatense Concilium. 441
419. Carthaginense Concilium VI. ibid.
1. Capitula decem. 443
2. Epistola concilii ad Bonifacium papam I. 448.
3. Capitula Nicæni concilii per Teilonem & Tharistum de Græco in Latinum conversa. ibid.
☞ Observatio P. Pagi. 458
419. Carthaginense VII. 459
† ☞ Canones Africani in diversis Conciliis editi, quorum incerti sunt anni. 461
☞ 1. Canones Concilii Sufetulensis. ibid.
☞ 2. Concilii Macrianensis. ibid.
☞ 3. Conc. Septimunicensis. 462
☞ 4. Conc. Thenitani. ibid.
☞ 5. Conc. Marazanensis. 463
☞ 6. Conc. Hipponi-Regiensis. 464
† * Carthaginense XIX. concilium ad hæc tempora referendum. 463
* *Edictum Impp. Honorii & Theodosii adversus Pelagianos.* 464
* *Imperialis epistola ad Aurelium episcopum Carthaginensem.* 466
* *Epistola Aurelii ad episcopos.* 46[illegible]
* *Decretum Imp. Constantii de pellendo ex urbe Pelagio.* 468
* *Exemplar edicti a Volusiano urbis præfecto propositi.* ibid.
423. VITA S. CÆLESTINI PAPÆ I. ibid
Epistolæ XIV. Cælestini papæ I. 469. & seq
* *Notæ Sirmondi in I. & II. nunc primum edita.* 470. & 481
Præteritorum sedis Apostolicæ episcoporum authoritates de gratia Dei & libero arbitrio. 47[illegible]
Notæ Sirmondi & Binii. [illegible]
Decreta IV. Cælestini papæ I. [illegible]
☞ [illegible] 497
☞ Antiochena Synodus. ibid.
424. Africanum concilium. 497
Post canones, sequuntur.
1. Epistola concilii ad Bonifacium papam. 528
2. Epistola Cyrilli Alex. ad concilium. 531
3. Attici ad concilium epistola. ibid.
4. Epistola concilii ad Cælestinum papam. 532
426. ☞ Concilium Carthaginense. 533
Epistola episcoporum Africæ cum Leporii libello ad episcopos Galliæ missa. 535
* *Libellus emendationis seu satisfactionis Leporii.* ibid.
Valentiniani III. constitutio. 543
☞ Conventus Hipponensis. 545
427. vel 426. Concilium in Oriente contra Massalianos. 547
☞ Idem ex Baluzio. 549
428. ☞ Constantinopolitanum Concilium. 549
429. * Incerti loci in Galliis contra Pelagianos. 551
430. Romanum contra Nestorium. ibid.

ANNO CHRISTI

☞ Idem ex Baluzio. 553
Alexandrinum in causa Nestorii. 557
431. ☞ Romanum concilium. ibid.
* *Epistola Vitalis & Constantii Spanorum ad Capreolum, Carthagin. episc.* 559
Capreoli rescriptum. 561
EPHESINUM CONCILIUM GENERALE III.
Historia concilii. 569

PARS I.

Continens quæ synodum antecesserunt, Gr. Lat.
1. Homilia Procli. 578
2. Epistola S. Cyrilli ad monachos Ægypti, 586
3. Ejusdem liber de recta in Jesum fide. 614
4. Ejusdem liber ad Reginas. 671
5. Ejusdem oratio ad Reginas de recta fide. 790
6. Ejusdem epistola ad Nestorium. 863
7. Nestorii ad Cyrillum. 866
8. Cyrilli ad Nestorium. 867
9. Iterum Nestorii ad Cyrillum. 871
10. Cyrilli ad accusatores suos. 878
11. Ejusdem ad quemdam Nestorianum. 879
12. Ejusdem ad clericos Constantinopolitanos. 882.
13. Contestatio clericorum CP. contra Nestorium. 887
14. Cyrilli epistola ad Cælestinum Pp. 890
15. Cælestini epistolæ ad Cyrillum. 895
16. 17. Nestorii epistolæ duæ ad Cælestinum, Latine tantum. 899. 901
18. Cælestini ad Nestorium. 903
19. Ejusdem ad clerum & populum CP. 914
20. Ejusdem ad Joannem Antioch. 926
21. Cyrilli ad Joannem Antioch. 927
22. Ejusdem ad Acacium Berrœensem. 930
23. Epistola Acacii Berrœæ episc. ad Cyrillum. 931.
24. Cyrilli ad Juvenalem episc. Hierosolymitanum. 935
25. Joannis Antioch. ad Nestorium. 938
26. Cyrilli ac synodi Alexandrinæ ad Nestorium cum anathematismis duodecim. 943
* Eadem epistola, Lat. interprete Dionysio Exiguo. 959
* Dionysii ad Petrum episcopum præfatio. ibi.
27. Cyrilli ac synodi ad clerum populumque CP. 967
28. Eorumdem ad monachos CP. 970
29. Nestorii anathematismi Cyrillianis oppositi, Latine. 971
30. Basilii diaconi, reliquorumque monachorum ad Theodosium supplicatio. 974
31. Sacra Theodosii ad Cyrillum. 979
32. Sacra altera ad Cyrillum, & metropolitanos. 983
33. 34. Cyrilli ad Alexandrinos duæ. 986. 987
35. Sacra ad synodum. 990
36. Epistola Joannis Antiocheni ad Cyrillum. 991.

PARS II.

Quæ continentur quæ in synodo acta, Gr. Lat.
Actio I. pag. 991. cui inserta sunt, quæ sequuntur.
1. Testimonia veterum patrum contra Nestorium. 1051. & seq.
2. Capreoli epistola. 1074
3. Sententia depositionis Nestorii. 1078
4. Epistola synodi ad clericos CP. 1090
5. Epistola Cyrilli ad quosdam de clero Constantinopolitano. ibid.
6. Ne-

ANNO CHRISTI

431. 5. Nestorii & asseclarum relatio de actis synodi ad imperatores. 1094
7. Synodi ad imperatores relatio. 1098
8. Ejusdem epistola ad clerum & populum Constantinopolitanum. 1102
9. Cyrilli epistolæ duæ ad Alexandrinos. ibid. & 1103
10. Ejusdem ad patres monachorum. 1106
11. Homilia Rhegini Constantiæ Cypri episcopi. ibid.
12. 13. Cyrilli homiliæ duæ. 1107. 1111
☞ Epistola Dalmatii ad Synodum Ephesinam. 1118.
☞ Epistola Synodi Ephesinæ ad Dalmatium. ibid.
Acta conciliabuli Ephesini. 1119
Conciliabuli sententia. 1124
Literæ excommunicationem significantes sanctæ synodo. 1130
Literæ Conciliabuli ad imperatorem. ibid.
Ad clerum CP. 1131
Ad senatum CP. 1134
Ad populum CP. 1135
Relatio ad Reginas. 1138
Actio II. continens ea quæ gesta sunt coram Romanæ ecclesiæ legatis. 1139
1. Cælestini papæ epistola ad synodum. 1143
2. Ejusdem ad Theodosium, Lat. 1149
3. Ejusdem ad Cyrillum, Lat. 1150
Actio III. 1151
Actis inserta sunt quæ sequuntur.
1. Relatio ad imperatores de episcopis & legatis qui Roma venerant. 1159
2. Epistola synodi ad clerum & populum Constantinopolitanum. 1162
Actio IV. 1163
Libellus Cyrilli & Memnonis ad synodum. 1166
Actio V. 1175
Actis inserta sunt quæ sequuntur.
1. Relatio synodi ad imperatores. 1183
2. Relatio synodi ad Cælestinum. 1187
3. Cyrilli homilia in Joannem Antioch. 1195
Actio VI. 1190
Actis inserta sunt quæ sequuntur.
1. Nicænæ fidei expositio. 1202
2. Libellus Charisii, ejusque confessio fidei. ibid 1203
3. Expositio symboli depravati. 1206
4. Subscriptiones eorum qui decepti fuerant. 1210.
5. Synodi decretum de fide. 1219
6. Subscriptiones. 1222
7. Cyrilli homilia. 1226
Acta conciliabuli Ephesini. 1229
Relatio ad imperatorem. ibid.
De schismaticis. 1231
Literæ imperiales. 1235
Joannis Antioch. relatio ad imp. 1238
Ejusdem & suorum epistolæ duæ. 1242
Relationes duæ ad imp. 1243. 1247
Epistola Irenæi comitis ad Orientales. 1247
Sacra missa per Joannem comitem sacrarum. 1251
Epistola Joannis comitis sacrarum ad imp. 1253
Mandatum episcopis missis Constantinopolim contra orthodoxos. 1255
Tres schismaticorum petitiones ad imperatorem, Lat. 1257.
Eorumdem ad suos in Epheso epistola. Lat. 1263
Epistola Theodoreti ad Alexandrum Hierapolitanum, Latine. 1264
Pars homiliæ Theodoreti ad Schismaticos. Lat. 1265

ANNO CHRISTI

431. *Joannis Antiocheni homilia, Latine.* 1267
Schismaticorum epistola, item Latine. 1268
Epistola Orientalium ad Rufum episcopum. ibid.
Orientalium epistola ad suos, Latine. 1275
Relatio eorumdem ad Augustos, Latine. 1276
Epistola legatorum ad suos Ephesum, Latine. 1277
Huc usque conciliabulum.
Reliqua ACTIONIS VI.
8. Epistola synodi ad impp. 1278
9. Rescriptum episcoporum Constantinopoli inventorum ad commonitorium sanctæ synodi. 1283.
10. Apologia Dalmatii. 1286
11. Epistola cleri CP. ad synodum. 1287
12. Relatio synodi ad imperatores. ibid.
13. Epistola Cyrilli ad clerum & pop. CP. 1291
14. Epistola Memnonis ad clerum CP. 1294
15. Relatio synodi ad impp. 1295
16. Synodica ad clerum CP. 1299
17. Commonitorium ad eumdem, Lat. 1301
18. Cyrilli epistola ad Theopemptum. 1303
19. Epistola episcoporum Constantinopoli repertorum ad synodum. ibid.
20. Synodi ad eos rescriptum. 1306
21. Cleri CP. pro synodo Ephesina obtestatio. 1307.
22. Mandatum synodi ad legatos missos Constantinopolim. 1311
23. Relatio ad imperatores. 1313
24. Alipii epistola ad Cyrillum. 1317
☞ Literæ Imperatoriæ ad synodum Ephesinam. 1319
Actio VII. 1321
Actis inserta sunt quæ sequuntur.
1. Suggestiones episcoporum Cypri, Lat. ibid.
2. Decretum synodi. 1323
3. Ejusdem canones sex. 1325
4. Epistola synodi ad synodum in Pamphylia. 1330
5. Definitio synodi Ephesinæ, contra Massalianitas, Lat. 1331
6. Supplex libellus Euprepii, & Cyrilli episcopi Cœlensis, synodo oblatus, Latine. 1332
☞ Canonum Concilii Ephesini Paraphrasis Arabica. ibid.

PARS III.

Complectens nonnulla ad concilium spectantia, & ea quæ acta sunt post concilium, G. L. 1339
1. Explanatio duodecim capitum. ibid.
2. Apologeticus Cyrilli pro iisdem. 1355
3. Epistola Cyrilli ad Evoptium, complectens Theodoreti epistolam ad Joannem Antioch. ejusdemque reprehensionem XII. capitum: ac S. Cyrilli defensionem ad singula. 1414. seq.
4. Cyrilli Scholion de unigeniti incarnatione, Lat. magnam partem. 1469
5. Ejusdem de incarnatione Verbi. 1498
6. Cyrilli homilia. 1503
7. Acacii Milytenes episcopi homilia. 1507
8. Fragmentum sermonis S. Cyrilli, Lat. 1511
9. 10. Theodoti Ancyrani homiliæ duæ. 1511. 1530.
11. Cyrilli homilia. 1542
12. Theodoti Ancyrani homilia. 1546
13. Cyrilli apologeticus ad Theodosium. 1550
14. Relatio decreti regii, quo Nestorio exilium indicitur. 1578
Interpretatio ejusdem decreti. ibid.
15. Epistola synodica episcoporum Constantinopoli existentium ad Epiri episcopos. 1579
16. Sy-

Anno Christi 451.		Anno Christi 451.
	16. Synodica ad singularum provinciarum episcopos.	1579
	17. Maximiani episcopi CP. epistola ad Cyrillum.	1581
	18. Cyrilli ad Maximianum.	ibid.
	19. Ejusdem epistola ad Juvenalem episcop. &c. Latine.	1587
	20. 21. 22. 23. Cælestini epistolæ 19. ad synodum, ad Theodosium, ad Maximianum episc. CP. ad clerum & pop. CP. Latine.	1588. 1591 1593. 1594.
	24. Sacra imperatoris ad Joannem Antiochenum.	1599.
	25. Literæ imperatorum ad S. Simeonem Stylitem.	1603
	26. Eorumdem ad Acacium Berroenſem.	1606
	27. Joannis episc. Antiochi. & affectarum epistolæ ad Sixtum, Cyrillum & Maximianum.	ib.
	28. Libellus Joannis Antioch. a Paulo episcopo Emiſeno oblatus Cyrillo.	1607
	29. Homilia Cyrilli, Lat.	1609
	30. Joannis Antioch. epiſt. ad Cyrillum.	ibid.
	31. Pauli Emeſini homilia de pace.	1614
	32. 33. Pauli Emiſeni homiliæ duæ.	1614. 1615
	33. Cyrilli de Paulo qui ante diſſeruerat. & de Incarnatione Dominica.	1621
	34. Ejusdem epistola ad Joannem Antioch.	ibid.
	35. Ejusdem ad Acacium Meliten.	1636
	36. Ejusdem ad eundem.	1646
	37. Commonitorium Cyrilli ad Eulogium.	1661
	38. Ejusdem epiſtola ad Dionum Nicopolitanum.	1666
	39. Ejusdem ad Maximianum epiſc. CP.	1670
	40. Concilabulum Valerianum epiſc.	1671
	41. 42. Sixti papæ epiſtolæ duæ, Lat.	1689. 1693
	42. Sixti Papæ Epiſtolæ duæ ad Cyrillum Gr. Lat.	1691. 1693
	43. Joannis Antiocheni epiſtola ad Cyrillum.	1698
	44. Theodoreti Epiſtola ad Jo. Antiochenum.	1699
	45. Cyrilli in ſanctum ſymbolum.	1701.
	44. Ejusdem ad Joannem Antiochiæ epiſc. & ſynodum ibidem congregatam.	1716
	45. Sacra lex contra Neſtorium.	1730
	46. Edictum præſectorum de Neſtorii libris non legendis.	1731
	47. Sacra lex adverſus Porphyrium, &c.	1734
	48. Edictum propoſitum a præfectis.	1735
	Finis actorum concilii Epheſ.	
	Procli archiepiſc. CP. de fide ad Armenos.	1775
	Præfatio Dionyſii Exigui in dictum Procli epiſtolam.	ibid.
	Edictum imp. de his qui ad eccleſiam confugiunt.	1751.
	Binii note in concilium Epheſ.	1761
	* Synodus Epheſina ex Photio, Gr, Lat,	1771.
	* Eadem ex Nili libello, Gr, Lat,	1773
	* Eadem ex libello anonymi, Gr, Lat. ibid.	
	* Eadem ex Synodico, G. L.	1775
	Alia ſynodi in Neſtorii cauſa, Gr. Lat. ex Synodico.	
	* Alexandrina Cyrilli,	1774
	* Africana Joannis.	1775
	* Conſtantinopolitana Procli.	ibid.
	* Antiochena altera Joannis.	ibid.
	* Concilabulum Epheſinum I. Vide illud Tomo IV. ſequenti.	ibid.

APPENDIX.

* SANCTI CYRILLI epiſtolæ canonicæ duæ;	1778. 1779

Anno Christi 402.

VITA
EPISTOLÆ, ET DECRETA INNOCENTII PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

INNOCENTIUS natione Albanenſis, ex patre Innocentio, ſedit annis quindecim, menſibus duobus, diebus viginti uno. Hic conſtituens fecit de omni eccleſia, & de regalis monaſteriorum, & de Judæis, & de paganis. Et multos Cataphrygas invenit, quos in exilio monaſterii relegavit. Hic invenit Pelagium & Cæleſtium hæreticos, & damnavit eos. Et hoc conſtituit, ut qui natus fuerit de Chriſtiana, denuo naſci debeat per baptiſmum, hoc eſt, baptizari, quod Pelagius damnabat. Eodem tempore dedicavit baſilicam ſanctorum Gervaſii & Proteſii ex devotione teſtamenti ejusdem illuſtris feminæ Veſtinæ, laboratoribus presbyteris Leſicino & Leopardo, ac diacono Libyano. Quæ femina ſupraſcripta teſtamenti pagina ſe ordinavit, ut baſilica ſanctorum martyrum, ex ornamentis & margaritis, venditis juſtis exiſtimationibus, conſtrueretur. Et conſtructa eſt uſque ad perfectum. In qua loco baſiliſſimus Innocentius ex delegatione illuſtris feminæ Veſtinæ, titulum Romanum conſtituit. Et in eadem domo obtulit patenas argenteas duas, penſantes ſingulas libras 20. Amas argenteas duas, penſantes ſingulas libras 20. Coronas argenteas 12. penſantes ſingulas libras 14. Pharon cantharum unum, penſans libras 22. Ceroſtrota argentea 4. penſantia ſingula libras 25. Turribia argentea cum patena, & columbam deauratam, penſantem libras 20. ad ornatum baſilicæ, cum ſuis ſtatuis.

Item ſcyphos argenteos duodecim cum ſtatuis argenteis, penſantes libras quinque. Vas aliud ad oleum exorciſatum, penſans libras quinque. Patenas duas ad chriſma, penſantes ſingulas libras tres. Scyphum argenteum ſanctum, penſantem libras decem. Scyphum alium argenteum, penſantem libras decem. Calices argenteos quinque, penſantes libras ſex. Calices argenteos ſex baſilicæ numero tres, penſantes ſingulos 12. Aquamaniles argenteos, penſantes libr. 16. Phara cantharia area 16. penſantia ſingula libras decem. Phara cantharia area ceroſtrota in gremio baſilicæ numero 20. penſantia ſingula libra 40. Domos juxta baſilicam Libyanam, præſtantes ſolidos octogintaquinque & tremiſſem. Balneum in eodem juxta templum Mamertæ, præſtans ſolidos 35. Domos in chriſam ſalutis balneatæ, præſtantes ſolidos ſeptem & tremiſſem. Poſſeſſionem Sarrat in Cliſino territorio, præſtantem ſolidos 71. & tremiſſem. Poſſeſſionem Corbianam in territorio Cluſino, præſtantem ſolidos 79. Poſſeſſionem Fundanenſem in territorio Fundano cum adjacentibus attigutis 15. præſtantem ſolidos 18. & tremiſſem. Poſſeſſionem Figlinam in territorio Caſinate, præſtantem ſolidos 58. & tremiſſem. Poſſeſſionem Amandini, quam donavit * illuſtris fœmina Veſtina conſobrina ſua in territorio Vejentano, præſtantem ſolidos 46. & tremiſſem. Poſſeſſionem Antonianum in territorio Clo-

* Illuſtris fœmina Veſtina.

A diano, præſtantem ſolidos 62. Domos Emeriſi in clivo * Mamari, inter urbem Romam juxta baſilicam, præſtantes ſolidos 62. Domos in clivium Patricii * arbiturata. Domos juxta baſilicam in vico longo, qui cognominatur ad Iarum, præſtantes ſolidos 82. Domos ad cethedram lapideam Floriannam, præſtantes ſolidos 58. Piſtrinum in vico longo, qui cognominatur Caſtoriani, præſtans ſolidos * 61. Balneum in vico longo, qui cognomi- * 81. natur Tempium, præſtans ſolidos 40. * Siliquas 3. * uncias * portæ Nomentanæ, præſtantes ſoli- * Lacus dictus. dos 21. & tremiſſem. Hic conſtituit ſabbato jejunium celebrari, quia ſabbato dominus in ſepulcro B poſitus eſt, & diſcipuli jejunarunt. Hic conſtituit baſilicam ſanctæ Agnetis martyris, a presbyteris Leopardo & Paulino, ſolicite ac digne gubernati & tegi & ornari. Et ex diſpoſitione Veſtinæ, titulumque prædicti presbyteri eſt conceſſa poteſtas. Hic fecit ordinationes quatuor in urbe Roma per menſem Decembrem, presbyteros triginta, diacones quindecim, epiſcopos per diverſa loca 54. Qui etiam ſepultus eſt in cœmeterio Priſcillæ, ad urſum pileatum, 5. Kalendas * Auguſti. Et ceſſavit epiſcopatus die 22. * Julii ex al. ſi.

NOTÆ SEVERINI BINII.

C

* *Innocentius.* J Cum poſt obitum Anaſtaſii ſedes pontificia fuit vacans & unum vacaſſet, Innocentius Albanus creatus eſt Romanus pontifex 15. Kalend. Junii, anno Chriſti 402. Anaſtaſii Hormisdæ Papæ invitis Mattinus Tuoonoculum Epiſcopus et hæc vita migravit in eorum Chryſoſtomum a tempore Theophilo Cyrillum habito, opere & conatu Theophili relegatus, ab imperatore Arcadio vix revocatus, ſeruſque ſuum patriarcam, ubi quod eorum iudeo facultates permiſſu Honorii imperatoris eſt ipſe, ita ſuſpicatur Chryſoſtomus in ſubſtitutione Eliae argentea Eudoxia imperatrix declamaſſet. Hanc enim ob eam Eudoxia noſtum acerrime irritata, per Theopiſtum Alexandinum protraxit, et reſtituens ſedi, per imperatorem Arcadium donum deponatus & relegatus; utque quia ſynodo deputatus, ſyndodali damnatus ſententia, ipsa canonem Antiochenſi concilabuli duodecimum, ſubſtituit. Tertio enim exilio jubſe Arcadii ad votum adrepiationem longius abigatur, ſedet conveptus, migrant ad dominum anno 407. qui eſt Innocentio 6. Arcadius imperator, & Eudoxia imperatrix, aliire Chryſoſtomi perſecutores, indignationem oſtendi nunuiata experti pauſa metuibus poſt obitum Chryſoſtomi primatuate e vita collatione. Quando conligit magna illa urbis tempeſtio, infligantur Dei per Alaricum ſacta, poteſtiſ tanquam juſtus Lot e Sodomis fabraches, occaſia Dei providentia Ravenna deriuebatur, *ne vir beatiſſimus*, in urbe ſuit, quia Oroſius lib. 7. c. 39. *peccatorum ſuorum reticulum* vide. ret. Majus tempuat in Africa celebrata eſt ſanctiſſima ſi- Collatio tis collatio inter catholicos & Donatiſtas diu expetita, ta- cum Donatiſtis habita. ſque irrata, numquam autem, reſiſtentibus illis, effecta conſummata; quam ad longum deſcenſis ſuchus Augulinus in Rom. Pelagius & Vigilantius hæreſibus ſub hoc pontifice exortis, effuſerit judicio ſuſtum damnationis Innocentium retulerunt. Illius patrimonio ſubſidium propagatur, non minori ſalutis neceſſitate beprivandus eſt, quam ſi qui indiſcribus paucoribus proceraſi ſunt, consq

Innocentius quando pontifex fuit.

E

Pelagii & Vigilantii hæreses exortæ.

dictum Pelagium recte quidem sustinuit, verum illud argumento eucharistiæ ab infantibus omnibus pari salutis necessitate sumendæ, non satis bene probavit. Vide notas epist. 25. infra.

Innocentius quamdiu sederit.

b *Sedit annis quindecim, mensibus duobus.*] Annis quindecim, mense uno & diebus decem pontificatum tenuisse, initium & finis ejusdem demonstrant. Anno 417. qui est Honorii 23. & Theodosii decimus, cum ex hac vita migrasse, ex vigesima sexta Innocentii, & quibusdam Zosimi epistolis, consulatu Honorii 11. & Constantii secundo consignatis, evidenter colligitur. Cum ergo præfati anno Christi 417. consules fuerint, natalis autem dies Innocentii 5. Kalend. Augusti notatus esse reperiatur, ab exordio sedis hucusque computatione facta, prædictorum annorum mensium & dierum tempora inveniuntur. Baron. an. 417. num. 4.

Decretum Innocentii.

c *Hic constitutum de omni ecclesia.*] Id est decretum ad universalem ecclesiam pertinens: illud ... esse puto, quod Gennadius de viris illustribus cap. 43. describit his verbis: *Innocentius urbis Romanæ episcopus, scripsit decretum occidentalium ecclesiarum & orientalium adversus Pelagianos datum; quod postea successor ejus papa Zosimus latinis promulgavit.* Cetera ejus decreta, de regulis monachorum, Judæis atque Paganis desiderantur. Baronius numero 5.

Pelagii & Cœlestii condemnatio.

d *Pelagium & Cælestium, &c.*] De qua condemnatione S. Prosper adversus Collatorem, ex verbis Zosimi papæ, hæc refert: *Constituimus in Pelagium & Cælestium per venerabilem Innocentium de beatissimi apostoli sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur gratiam Dei, &c.*

An & quomodo Pelagius infantulorum baptismum negarit?

e *Baptizari, quod Pelagius damnabat.*] Pelagius epistola sua ad Innocentium scripta, ut habet August. de peccato orig. cap. 17. conquestus est, se calumniose hac in re infamari. *Dicit*, inquit Augustinus prædicto loco, *se ab hominibus infamari, quod negaret parvulis baptismi sacramentum, & absque redemptione Christi aliquibus regna cælorum promitteat.* Unde quod hic dicitur, Pelagium baptismum infantulorum negasse, sic accipiendum est, quod si non verbis, reipsa tamen damnasse videri poterat, dum peccatum originale, cujus gratia baptismus necessarius est infantibus, negaret. Hoc est quod ibidem subdit S. Augustinus: *Sed non sic illis hæc objiciuntur, ut posuit, nam neque parvulis, negant baptismi sacramentum, neque absque redemptione Christi aliquibus regna cælorum promittunt. Itaque unde se queritur infamari, eo modo proposuit, ut facile posset crimini objecto, salvo suo dogmate, respondere. Objicitur autem illis, quod non baptizatos parvulos nolunt damnationi primi hominis obnoxios confiteri, & in eos transisse originale peccatum regeneratione purgandum.* Baron. an. 417. num. 5.

An sejunium sabbati Innocentius instituerit?

f *Constitum sabbato jejunium celebrari.*] Hæc sic intelligere, non quod Innocentius auctoritate hujus decreti primus jejunium sabbati instituerit, sed quod de his ad Decentium episcopum Eugubinum rescripserit, qui datis ad eum literis causam hujus jejunii edoceri expetierat. Baron. ann. 417. num. 6. Vide notas can. apost. 65.

[1] EPISTOLA I. INNOCENTII PAPÆ I.

DECENTII CONSULTATIONIBUS RESPONDENS, [illegible]

Nonnullas Romanæ ecclesiæ traditiones explicat quas observandas esse demonstrat.

pace danda

I. *De [a] pacis osculo dando post confecta mysteria.*
II. *De nominibus ante precem sacerdotis non recitandis.*
III. *Quod non debeant baptizati nisi ab episcopo consignari.*
IV. *Quod rite omni sabbato jejunetur.*
V. *De fermento [b], quod civitatis tantum presbyteris dirigatur.*

[b] die dominica mittendo

VI. *De energumenis baptizatis* [illegible]
VII. *De pœnitentibus.*
VIII. *De epistola sancti Jacobi apostoli, in qua pro infirmis orari præcipitur.*

Innocentius Decentio episcopo Eugubino salutem.

Si instituta ecclesiastica, ut sunt a beatis apostolis tradita, integra vellent servare domini sacerdotes, nulla diversitas, nulla varietas in ipsis ordinibus & consecrationibus haberetur. Sed dum unusquisque, non quod traditum est, sed quod sibi visum fuerit, hoc æstimat esse tenendum, inde diversa in diversis locis vel ecclesiis aut teneri, aut celebrari videntur: ac fit scandalum populis, qui dum nesciunt traditiones antiquas, humana præsumptione corruptas, putant sibi aut ecclesias non convenire, aut ab apostolis vel ab apostolicis viris contrarietatem inductam. Quis enim nesciat, aut non advertat, id quod a principe apostolorum Petro Romanæ ecclesiæ traditum est, ac nunc usque custoditur, ab omnibus debere servari, nec superinduci aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliunde accipere videatur exemplum? præsertim cum sit manifestum, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam atque Siciliam, insulasque interjacentes, nullum instituisse ecclesias, nisi eos, quos venerabilis apostolus Petrus aut ejus successores constituerint sacerdotes? Aut legant, si in his provinciis alius apostolorum invenitur aut legitur docuisse. Quod si non legunt, quia nusquam inveniunt, oportet eos hoc sequi quod ecclesia Romana custodit, a qua eos principium accepisse, non dubium est, ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere. Sæpe dilectionem tuam ad urbem venisse, ac nobiscum in ecclesia convenisse, & quem morem vel in consecrandis mysteriis, vel in ceteris agendis arcanis teneat, cognovisse dubium non est. Quod sufficere ad informationem ecclesiæ tuæ vel reformationem, (si prædecessores tui minus aliquid aut aliter tenuerunt) satis certum haberem, nisi de aliquibus consulendos nos esse duxisses. Quibus idcirco respondemus, non quod te aliqua ignorare credamus, sed ut majori auctoritate vel tuos instituas, vel, si qui a Romanæ ecclesiæ institutionibus errant, aut commoneas, aut indicare non differas; ut scire valeamus, qui sint, qui aut novitates inducunt, aut alterius ecclesiæ quam Romanæ existimant consuetudinem esse servandam.

Dist. 11. Quis enim nesciat.

I.

De consecr. dist. 2. Pacem igitur.

[2] Pacem ergo asseris ante confecta mysteria quosdam populis imperare, vel sibi inter sacerdotes tradere, cum post omnia, quæ aperire non debeo, pax sit necessario indicenda, per quam constet, populum ad omnia, quæ in mysteriis aguntur, atque in ecclesia celebrantur, præbuisse consensum, ac finita esse, pacis concludentis signaculo demonstrentur.

II.

[c] De consec. dist. 1. De nominibus recitandis.

De nominibus vero recitandis, antequam preces sacerdos faciat, atque eorum oblationes, quorum nomina recitanda sunt, sua oratione commendet, quam superfluum sit, & ipse pro tua prudentia recognoscis, ut, cujus hostiam necdum Deo offeras, ejus ante nomen insinues, quamvis illi incognitum sit nihil. Prius ergo oblationes sunt commendandæ, ac tunc eorum nomina, quorum sunt oblationes, edicenda, ut inter sacra mysteria nominentur, non inter alia quæ ante præmittimus, ut ipsis mysteriis viam futuris precibus aperiamus.

III.

[3] De consignandis vero infantibus manifestum est, non ab alio quam ab episcopo fieri licere. Nam presbyteri, licet sint sacerdotes, pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem pontificibus solis

solis deberi, ut vel consignent, vel paracletum [a] Spiritum tradant, non solum consuetudo ecclesiastica demonstrat, verum & illa lectio Actuum apostolorum, quæ asserit, Petrum & Joannem esse directos, qui jam baptizatis traderent Spiritum sanctum. [a] Nam presbyteris, seu extra episcopum, seu præsente episcopo baptizant, chrismate baptizatos ungere licet, sed quod ab episcopo fuerit consecratum, non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solis debetur episcopis, cum tradunt Spiritum paracletum. Verba vero dicere non possum, ne magis prodere videar, quam ad consultationem respondere.

[a] sanctum
Act. 8.
De consec. dist. 4. presbyteris.

IV.

De consec. dist. 3. Sabbato vero. Et in decret. Ivo. lib. 2.

[b] Sabbato vero jejunandum esse, ratio evidentissima demonstrat. Nam si diem dominicum, ob venerabilem resurrectionem domini nostri Jesu Christi, non solum in pascha celebramus, verum etiam per singulos circulos hebdomadarum, ipsius diei imaginem frequentamus, ac sexta feria propter passionem domini jejunamus, sabbatum prætermittere non debemus, quod inter tristitiam atque lætitiam temporis illius videtur inclusum. Nam utique constat, apostolos biduo isto & in mærore fuisse, & propter metum Judæorum se occuluisse. Quod utique non dubium est, intantum eos jejunasse biduo memorato, ut traditio ecclesiæ habeat, isto biduo sacramenta penitus non celebrari: quæ utique forma per singulas tenenda est hebdomadas, propter id quod commemoratio diei illius semper est celebranda. Quod si putant, semel atque uno sabbato jejunandum, ergo & dominica, & sexta feria semel in pascha erit utique celebranda. Si autem dominici diei & sextæ feriæ per singulas hebdomadas reparanda imago est, dementis est, bidui agere consuetudinem sabbato prætermisso, cum non disparem habeat causam, a sexta videlicet feria, in qua dominus passus est, quando & ad inferos fuit, ut tertia die resurgens, redderet lætitiam post biduanam tristitiam præcedentem. Non ergo nos negamus sexta feria jejunandum, sed dicimus & sabbato hoc agendum, quia ambo dies tristitiam apostolis, vel his qui Christum sequuti sunt, [b] induxerunt, qui die dominico exhilarati, non solum ipsum festivissimum esse voluerunt, [illegible] dies frequentandum esse duxerunt.

Joan. 20.
[b] indixerunt

V.

[c] De fermento [1] vero, quod die dominica per titulos mittimus, superflue nos consulere voluisti, [d] cum omnes ecclesiæ nostræ intra civitatem sint constitutæ. Quarum presbyteri, quia die ipsa propter plebem sibi creditam nobiscum convenire non possunt, idcirco fermentum a nobis confectum per acolythos accipiunt, ut se a nostra communione, maxime illa die, non judicent separatos. Quod per parochias fieri debere non puto, quia [e] nec longe portanda sunt sacramenta: nec nos per cœmeteria diversa constitutis presbyteris destinamus, [a] & presbyteri eorum conficiendorum jus habeant atque licentiam.

[a] Aut & al. sed

VI.

De his vero baptizatis, qui postea a dæmonio, vitio aliquo aut peccato interveniente, corripiuntur, quæsivit dilectio tua, si a presbytero vel diacono possint aut debeant consignari, quod [2] hoc nisi episcopis præcipere non licet. Nam ei manus imponenda omnino non est, nisi episcopus auctoritatem dederit id efficiendi. Ut autem fiat, episcopi est imperare, ut manus ei vel a presbytero, vel a ceteris clericis imponatur. Nam quomodo id fieri sine magno labore poterit, ut longe constitutus energumenus ad episcopum deducatur, cum, si talis casus ei in itinere acciderit, nec perferri ad episcopum, nec referri ad sua facile possit?

VII.

De consec. dist. 3. De pœnitentibus vero.

De pœnitentibus vero, qui sive ex gravioribus commissis, sive ex levioribus pœnitentiam gerunt, si nulla interveniat ægritudo, quinta feria ante pascha eis remittendum Romanæ ecclesiæ consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere æstimando delictorum, sacerdotis est judicare, ut attendat ad confessionem pœnitentis, & ad fletus atque lacrymas corrigentis, ac [a] cum jubere dimitti, cum viderit congruam satisfactionem. Sane si quis in ægritudinem inciderit, atque usque ad desperationem devenerit, ei est ante tempus paschæ relaxandum, ne de sæculo absque communione discedat.

[a] tunc

VIII.

Jacob. 5.

Sane quoniam de hoc, sicut de ceteris, consulere voluit dilectio tua, adjecit etiam filius meus Cælestinus diaconus in epistola sua, esse a tua dilectione positum illud, quod in beati apostoli Jacobi epistola conscriptum est: *Si infirmus [b] aliquis in vobis est, vocet presbyteros, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine domini, & oratio fidei salvabit laborantem, [c] & suscitabit illum dominus: & si peccata [d] fecit, remittet ei.* Quod non est dubium, de fidelibus ægrotantibus accipi vel intelligi debere, qui sancto oleo chrismatis perungi possunt: quo ab episcopo confecto, non solum sacerdotibus, sed omnibus ut Christianis licet in sua aut suorum necessitate [e] inungendo [3]. Ceterum illud superfluum videmus adjectum, ut de episcopo ambigatur, quod presbyteris licere non dubium est. Nam idcirco de presbyteris dictum est, quia episcopi occupationibus aliis impediti, ad omnes languidos ire non possunt. Ceterum, si episcopus aut potest, aut dignum ducit, aliquem a se visitandum, & benedicere & tangere chrismate sine cunctatione potest, cujus est ipsum chrisma conficere. Nam pœnitentibus istud [f] infundi non potest, quia genus est sacramenti. Nam quibus reliqua sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi? His ergo, frater carissime, omnibus, quæ tua dilectio voluit a nobis exponi, prout potuimus, respondere curavimus, ut ecclesia tua Romanam consuetudinem, a qua originem ducit, servare valeat atque custodire. Reliqua vero quæ scribi fas non erat, cum adfueris, interrogati poterimus edicere. Erit autem domini potentiæ, etiam id procurare, ut & tuam ecclesiam, & clericos nostros, qui sub tuo pontificio divinis famulantur officiis, bene instituas, & aliis formam tribuas, quam debeant imitari. Data 14. Kalendas Aprilis, Theodosio augusto septies, & Palladio viris clarissimis consulibus. [g]

[b] infirmatur quis in vobis, inducat [c] infirmum [d] si peccatis fuerit, remittentur ei
[e] ad ungendum.
[f] fundi.
Ann. dom. 416. qui fuit Innocentii ultimus.
[g] deest hæc subsc. in ms. Justelli.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Sacramentalis non ceremonialis unctio chrismatis sacerdotibus illicita est.

a *Nam presbyteris.*] Non sacramentalis, quæ adhibetur in confirmatione, sed tantum ceremonialis unctio sacerdotibus concessa fuit. De qua vide notas in vitam Silvestri, & can. 20. concilii Toletani.

b *Sabbato vero jejunandum.*] Vide quæ diximus in notis ad can. apost. 65. supra.

Fermentum quid & quale.

c *De fermento.*] Quid sit fermentum, quibus nominibus appellatum, quis illius usus, vide quæ diximus in notis ad vitam Melchiadis & concilii Laodiceni, &c.

d *Cum omnes ecclesiæ intra civitatem sint constitutæ.*] De

[1] In collectione Ms. Dionysii, e Bibl. Collegii Paris. Soc. Jesu: *Incipit epistola regularis.* In collectione vero Ms. Isidori [illegible] *capitula Innocentii Papæ.* Harduinus. [2] Vide Missale Gothicum & Mozarabicum in Liturgia Gallicana edita a Mabillonio pag. 444. Harduinus. [3] Vide Canonem VII. Concilii Hispal. II. anni 619. ubi hæc totidem fere verbis leguntur. Citatur ab Isidoro lib. 2. de offic. Eccles. cap. 26. Harduinus.

[1] Confer Concilium Laodicenum cap. 14. Vide librum Pontificalem in Melchiade: *quod declaratur fermentum.* Hard. [2] Forte, *quod nisi Episcopus præceperit, non licet.* Hard. [3] Ms. *unguendo.* Jonas Aurelianensis lib. 3. Instit. laicar. cap. 14. legit, *unguendi.* Sigebertus in Chronico ad an. Christi 404. *ungendo.* Vide Bedam in epistola Jacobi cap. 5. post medium. Harduinus.

An extra urbem titularis ecclesia fuerit? *Usus fermenti.* *Innocentii epistolæ interpretatio.*

De titulis tamen intelligit, ad quos, ut ait, fermentum mitti solere? non quidem; quod non essent in suburbiis aliæ complures ecclesiæ, atque sanctorum memoriæ, sed quod nulla prorsus titularis esset, in qua populus colligi consueverit. Cujus rei causa ait se non mittere fermentum ad presbyteros per diversa cœmeteria constitutos, quod illi plebem sibi subditam, quam colligerent, non haberent: ac proinde nullus posset esse usus fermenti, quod ob catholicæ communicationis symbolum confectum esset. Quod itaque non ipse faceret pontifex, ut ad presbyteros extra urbem in cœmeteriis constitutos fermentum mitteret, significat id minus facere debere presbyteros titulares, ut ad positos extra mœnia fermentum mitterent. Hoc est quod subdit: *Quod per parochias fieri debere non puto, quia non longe portanda sunt sacramenta.* Erant enim instituta, ut singuli fideles in suas ipsorum ecclesias, diversis licet in locis positas, convenientes, eo communicationis symbolo catholici esse censerentur, ac proinde nequaquam absentibus impertienda erant, qui eo ipso quod cum ceteris præstituto die non convenissent, se illis indignos reddiderant, neque facile, nisi legitime probata causa, vel non sine pœnitentia, in communicationem fidelium in posterum juxta canones admitti deberent. Unde id quod Innocentius Decentio respondit, facile intelligi potest. Interrogabat Decentius; an exemplo Romani pontificis, ad absentes fermentum mittentis, liceret etiam episcopo ad rurales ecclesias idem fermentum mittere? Respondit Innocentius id exemplo Romanæ ecclesiæ superflue quæri, cum illæ omnes ecclesiæ, ad quas papa fermentum mittit, intra urbem sint constitutæ; foras efferri non permittat, quod sacramenta non sint longe portanda; ac proinde Romanæ ecclesiæ exemplo, fermentum extra mœnia ab aliis ecclesiis non recte mittatur.

An & quomodo fermentum appelletur sacramentum. *a Sirmondus aliter sentit in disp. de azymo, quam vide*

c *Nec longe portanda sunt sacramenta*] Fermentum hoc loco sacramenta appellat, ideo quod sit sacræ rei, catholicæ nimirum unionis signum sacerdotali benedictione consignatum, ut supradictis locis diximus. Per sacramentum hoc loco nequaquam eucharistiam intellexisse, satis superque sufficiet potissimum illud adducere, Romanam ac simul occidentalem omnem ecclesiam, non nisi in azymo pane eucharistiam conficere consuevisse. " Baron. ann. 313. num. 54. & 55.

II. 2 AD 3 VICTRICIUM EPISCOPUM 2 ROTHOMAGENSEM.

I. *Quod extra conscientiam metropolitani non ordinandus sit episcopus.*

II. *Qui cingulum militiæ post baptismum* *a* *accipiunt, clerici fieri non debent.* *a militiam repetiverunt.*

III. *De causis clericorum ab episcopis provinciæ terminandis, vel ad sedem apostolicam referendis.*

IV. *Ut clericus uxorem, nisi virginem, non ducat.*

V. *Ut qui non virginem duxerit, clericus non fiat.*

VI. *Ut clericus non ordinetur, qui secundam habuit uxorem.*

VII. *[illegible] tamen, neque ab alio [illegible] recipiat.*

VIII. *Venientes a Novatianis vel Montensibus quomodo suscipiendi.*

IX. *Quod* *a* *sacerdotes & Levitæ ab uxoribus suis abstinere debeant.* *a de continentia sacerd. & Levitarum.*

X. *Monachi si clerici fiant, continentiæ propositum servare debent.*

XI. *Ut* *b* *curiales clerici non ordinentur.* *b de curialibus vel publicis functionibus occupatis.*

XII. *De virginibus sacris si nupserint, aut lapsæ fuerint.*

XIII. *De virginibus non velatis, si neglecto proposito nubant.*

Innocentius 3 Victricio episcopo Rothomagensi.

4 ETSI tibi, frater carissime, pro merito & honore sacerdotii, quo plurimum polles, vivendi & docendi ecclesiasticæ regulæ nota sunt omnia, neque est aliquid, quod de sacris lectionibus tibi minus collectum esse videatur: tamen quia Romanæ ecclesiæ normam *a* ad auctoritatem magnopere postulasti; voluntati tuæ morem admodum gerens, digestas vitæ & morum probabilium disciplinas annexas literis meis misi; per quas advertant ecclesiarum regionis vestræ populi, quibus rebus ac regulis Christianorum vita in sua cujusque professione debeat contineri, qualisque servetur in urbis Romæ ecclesiis disciplina. Erit dilectionis tuæ, per *b* plebes finitimas, & consacerdotes nostros, qui in illis regionibus propriis ecclesiis præsident, regularem hunc librum, quasi *c* didascalicum atque *d* monitorem sedulo insinuare, ut & nostros cognoscere, & ad fidem confluentium mores valeant docendi sedulitate formare. Aut enim propositum suum ex hac nostra congruenti lectione cognoscent, aut si quid adhuc desideratur, facile poterunt ex bona imitatione supplere. Incipiam igitur adjuvante *e* sancto apostolo Petro, " per quem & apostolatus & coepiscopatus in Christo cœpit exordium, ut quoniam plures sæpe emerserunt causæ, quæ in aliquantis non erant causæ, sed crimina, ut de cetero solicitudo sit unicuique sacerdoti in sua ecclesia curam hujusmodi habere, sicut prædicat Paulus apostolus, talem ecclesiam Deo exhibendam, *non habentem maculam aut rugam*, ne alicujus morbidæ ovis afflatu conscientia nostra contaminata *f* violetur. Propter eos igitur, qui vel ignorantia vel desidia non tenent ecclesiasticam disciplinam, & multa non præsumenda præsumunt, recte postulasti, ut in illis partibus istiusmodi quam tenet ecclesia Romana forma servetur, non quo nova præcepta aliqua imperentur, sed ea quæ per desidiam aliquorum neglecta sunt, ab omnibus observari cupiamus, quæ tamen *b* apostolica & patrum traditione sunt constituta. Scriptum est namque ad Thessalonicenses. Paulo monente: *State ac tenete traditiones nostras, quas tradidi vobis, sive per verbum, sive per epistolam.* Illud certe tuam debet mentem vehementius excitare, ut ab omni labe sæculi istius immunis ante Dei conspectum securus invenaris. Cui multum enim creditur, plus ab eo exigitur usura pœnarum. Ergo quoniam non pro nobis tantum, sed pro populo 5 Christi cogimur præstare rationē *a*, disciplina deifica populum erudire debemus. Exstiterunt enim nonnulli, qui statuta majorum " non tenentes, castitatem ecclesiæ sua præsumptione violarent, populi favorem sequentes, & Dei judicium non timentes. Ergo ne silentio nostro existimemur his præbere consensum, dicente domino: *Videbas furem, & currebas cum eo*: hæc sunt quæ deinceps intuitu divini judicii omnem catholicum episcopum expedit custodire.

a atque. *b urbes* *c didascalum e. H.* *d admonitorium ex conjectura.* *e domino & sancto Dei* *" Hæc usque ad caput habentur supra in ep. Siricii papæ ordine quarta pluribus idem & eidem recisis aut mutatis.* *Ephes. 5.* *f maculata* *2. Thess. 2.* *a ideirco disciplina Dei sanctificare populum & c. d. quosdam enim asseris exstitisse* *b violantes* *Psal. 49.*

I.

Dist. 64. Extra conscientiam.

Primum, ut extra conscientiam metropolitani episcopum nullus audeat ordinare. Integrum enim est judicium, quod plurimorum sententiis confirmatur. Nec unus episcopus ordinare præsumat episcopum, ne furtivum beneficium præstitum videatur. Hoc enim & in synodo Nicæna constitutum est, atque definitum. *Can. 4.*

II.

" Dist. 50. Si quis post

Item, " si quis post remissionem peccatorum cingulum militiæ sæcularis habuerit, ad clericatum omnino admitti non debet.

III.

11. q. 1. Si quæ causæ.

Si quæ autem causæ vel contentiones inter clericos, tam superioris ordinis, quam etiam inferioris, fuerint exortæ, ut secundum synodum

dum Nicænam congregatis ejusdem provinciæ episcopis *a* jurgium terminetur. Nec alicui liceat, " sine præjudicio tamen Romanæ ecclesiæ cui in omnibus causis debet reverentia custodiri, relictis his sacerdotibus qui in eadem provincia Dei ecclesiam nutu divino gubernant, ad alias convolare provincias. Quod si quis forte præsumpserit, ab officio clericatus submotus, velut injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si autem majores causæ in medium fuerint devolutæ, ad sedem apostolicam, sicut " synodus statuit, *b* 1 post episcopale judicium referantur.

Can. 5. *a judicium* *3. q. 6. Non liceat.* *" Vide Nicolai I. ep. 40. & 42. conc. Suess. sub Leone IV. & Hincm. c. 08. ep. 55.* *" Nicæni can. 18. Sard. 3. 5. c. & apud Julium c. 2.* *b & vetus sive inveterata consuetudo exigit,*

IV.

Ut mulierem *a* clericus non ducat uxorem, quia scriptum est. *Sacerdos uxorem virginem accipiat*, non viduam, nec *b* ejectam. Utique qui ad sacerdotium labore suo & vitæ probitate contendit, cavere debet ne hoc præjudicio impeditus pervenire non possit.

a viduam *Levit. 21.* *b relictam* *viduam*

V.

Dist. 34. Si quis viduf.

Ut si quis mulierem, licet laicus, duxit uxorem, sive ante baptismum, sive post baptismum, non admittatur ad clerum, quia eodem vitio videtur exclusus. In baptismo enim crimina dimittuntur, non acceptæ uxoris consortium relaxatur.

VI.

1. Tim. 3. *" citat Tertullianus in exhortatione ad castitatem tanquam ex Levitico.* *" Vide S. Hier. ep. ad Oceanum.* *Prov. 19.* *" Idem Innoc. ep. 22.* *Dist. 54. Quod si non.* *a habeantur.*

Ne is qui secundam duxit uxorem clericus fiat, quia scriptum est: *Unius uxoris virum*: & iterum: *Sacerdotes mei semel nubant*: & alibi: " *Sacerdotes mei non nubent amplius.* Ac ne ab aliquibus existimetur, ante baptismum " si forte quis accepit uxorem, & ea de sæculo recedente alteram duxerit, in baptismo esse dimissum, satis errat a regula: quia in baptismo peccata remittuntur, non acceptarum uxorum numerus aboletur, cum utique uxor ex legis præcepto ducatur, in tantum ut & in paradiso cum parentes humani generis conjungerentur, ab ipso domino sint benedicti, & Salomon dicit: *A Deo præparabitur viro uxor.* Quam formam " etiam sacerdotes omnes servare usus ipse demonstrat ecclesiæ. Satis enim absurdum est, aliquem credere uxorem ante baptismum acceptam, post baptismum non computari: cum benedictio, quæ per sacerdotem [illegible], non materiam delinquendi dedisse, sed formam tenuisse legis a Deo antiquitus institutæ doceatur. Quod si non putatur uxor esse computanda, quæ ante baptismum ducta est, ergo nec filii, qui ante baptismum geniti sunt, pro filiis *a* habentur.

VII.

Dist. 71. De aliena. *a aut judicare* *b a sua ecclesia* *Can. 16. & 17.*

Ut de aliena ecclesia clericum ordinare *a* nullus usurpet, nisi ejus episcopus precibus exoratus concedere voluerit. Hoc 2 etiam synodus statuit Nicæna, ut *b* abjectum ab altero clericum altera ecclesia non recipiat.

VIII.

Ut venientes a Novatianis vel Montensibus, per manus tantum impositionem suscipiantur: quia quamvis ab hæreticis, tamen in Christi nomine sunt baptizati; præter eos, si qui forte a nobis ad illos transeuntes rebaptizati sunt. Hi si resipiscentes & ruinam suam cogitantes redire *a* voluerint, sub longa pœnitentiæ satisfactione admittendi sunt.

a maluerint

IX.

Dist. 31. Tenere debet.

Præterea quod dignum & pudicum & honestum est, tenere ecclesia omnino debet, ut sacerdotes & Levitæ cum uxoribus suis non coeant, quia ministerii quotidiani necessitatibus occupantur. Scriptum est enim: *Sancti estote, quoniam & ego sanctus sum dominus Deus vester.* Nam si priscis temporibus de templo Dei sacerdotes anno vicis suæ non discedebant, sicut de Zacharia legimus, nec domum suam omnino tangebant, quibus utique propter " sobolis successionem uxorius usus fuerat relaxatus; quia ex alia tribu, & præterquam ex semine Aaron, ad sacerdotium nullus fuerat præceptus accedere: quanto magis hi sacerdotes vel Levitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis divinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si beatus Paulus ad Corinthios scribit: *Abstinete vos ad tempus, ut vacetis orationi*; & hoc utique laicis præcepit: multo magis sacerdotes, quibus & orandi & sacrificandi juge officium est, semper debebunt ab hujusmodi consortio abstinere. Quod si contaminatus fuerit carnali concupiscentia, quo pudore sacrificare usurpabit, aut qua conscientia, quove merito exaudiri posse se credit, cum dictum sit: *Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil mundum?* Sed fortasse licere hoc credit, quia scriptum est: *Unius uxoris virum.* Non *a* permanentem in concupiscentia generandi dixit, sed propter futuram continentiam. Neque enim integros corpore non admisit, qui ait: *Vellem autem omnes sic esse, sicut & ego.* Quod apertius declarat, sic dicens: *Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt: vos autem jam non estis in carne, sed in spiritu.*

Levit. 11. 44. & 20. 7. *Luc. 1.* *" Vide ep. seq. ad Exsuperium art. 1. & ep. 1. Siricii c. 7.* *1. Cor. 7.* *Tit. 1.* *1. Tim. 3.* *a propter manentium al. [illegible] de permanente.* *1. Cor. 7.* *Rom. 8.*

X.

16. q. 1. De monachis. *" Vide Zachariæ papæ ep. 7.* *" Quatuor postrema capitula non leguntur in ep. 4. Siricii.* *a si* *b ante*

De monachis, qui diu morantes in monasteriis postea ad clericatus ordinem pervenerint, " non debere eos a priore proposito deviare. Aut enim *a* sicut in monasterio fuit, & quod diu servavit, id in meliore gradu positus amittere non debet: aut si corruptus, postea baptizatus, in monasterio sedens ad clericatus ordinem accedere voluerit, uxorem omnino habere non poterit: quia nec benedici cum sponsa potest jam *b* corruptus. Quæ forma servatur in clericis, maxime cum vetus regula hoc habeat, ut quisquis corruptus baptizatus clericus esse voluisset, sponderet se uxorem omnino non ducere.

XI.

Dist. 51. Præterea frequenter. *a forsitan* *b inhiabat*

Præterea frequenter quidam e fratribus nostris curiales, vel quibuslibet publicis functionibus occupatos, clericos facere contendunt: quibus postea major tristitia, cum de revocandis eis aliquid ab imperatore præcipitur, quam gratia de adscito nascitur. Constat enim eos in ipsis muniis etiam voluptates exhibere, quas a diabolo inventas esse non dubium est, & ludorum vel munerum apparatibus, aut præesse, aut *a* interesse. Sit certe in exemplum solicitudo & tristitia fratrum, quam sæpe pertulimus, imperatore præsente, cum pro his sæpius rogaremus: quam ipse nobiscum positus cognovisti: quibus non solum inferiores clerici ex curialibus, verum etiam jam in sacerdotio constituti, ingens molestia ut redderentur *b* imminebat.

XII.

27. q. 1. Quæ Christo spiritaliter. *" Idem Zach. cit.* *a occulte corruptæ fuerint* *b hac vita discesserit* *" Conc. Turon. II. c. 21.*

Item quæ Christo spiritualiter nupserunt, & velari a sacerdote meruerunt, " si postea vel publice nupserint, vel *a* se clanculo corruperint, non eas admittendas esse ad agendam pœnitentiam, nisi is, cui se junxerant, de *b* sæculo recesserit. Si enim " de omnibus hæc ratio custoditur, ut quæ-

1 Incipiunt Capitula ejusdem ad Victricium Episc. Rothomagensem, Ms. 2 Rothomagum tunc tenui nomine pervulgatum dicit Paulinus in epist. 28. ad Victricium. Harduinus. 3 Isidorus, *Victorico*: in MSS. nostris, *Victurio*: Paulinus *Victricium* vocat, & Dionysius in Ms. *Harduinus*. 4 Ex Canonibus Apostolorum multa sunt hinc translata. *Hard.* 5 Ms. *populo credito*. Hard.

1 Merlin. addit, *& beata consuetudo exigit*: al. Ms. *& vetus consuetudo requirit*. al. *ut vetus consuetudo servetur post episcopale &c.* Hard. 2 Al. *quod etiam Nicæna Synodus videtur continere, ut abjectus a sua Ecclesia Clericus ab altera non recipiatur.* Hard.

cumque vivente viro alteri nupserit, habeatur adultera, nec ei agendæ pœnitentiæ licentia concedatur, nisi unus ex eis fuerit defunctus: quanto & illa magis tenenda est, quæ ante immortali se sponso conjunxerat, & postea ad humanas nuptias ' transmigravit?

' transire elegit.

XIII.

Hæ vero quæ necdum sacro velamine tectæ, tamen in proposito virginali semper ' manere promiserant, " licet velatæ non sint, si forte nupserint, his agenda aliquanto tempore pœnitentia est, quia sponsio earum a Deo tenebatur. Nam si inter homines solet bonæ fidei contractus nulla ratione dissolvi, quanto magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigerit virgo, solvi sine vindicta non debet? Nam si apostolus Paulus quæ a proposito viduitatis discesserunt, dixit eas habere condemnationem, quia primam fidem irritam fecerunt, quanto magis virgines, quæ prioris ' promissionis fidem frangere sunt visæ? [1]

27. qu. 1. Hæ vero quæ nondum. ' se simulaverunt permanere " Item Zach. cit. 1. Tim. 5. ' propositionis fidem minime servaverunt?

Hæc itaque regula, frater carissime, si plena vigilantia fuerit ab omnibus Dei sacerdotibus ' observata, cessabit " ambitio, dissensio conquiescet, hæreses & schismata non emergent, locum non accipiet diabolus sæviendi: manebit unanimitas, iniquitas superata calcabitur, veritas spiritali fervore flagrabit, pax prædicata labiis cum voluntate animæ concordabit: implebitur ' & dictum apostoli, *ut unanimes, unum sentientes permaneamus in Christo, nihil per contentionem nobis, neque per inanem gloriam vendicantes*, non hominibus sed Deo nostro salvatori placentes ", cui est honor & gloria in sæcula sæculorum. Datum 15. Kalendas Martias, Honorio Augusto VI. & Aristæneto viris clarissimis consulibus ".

' custodita " Hæc apud Siricium ferme eadē. ' edictum Philip. 2. " Illata sug-geris Siricius. " abest hæc subscr. a Iust. Just.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Epistola*.] Hanc decretalem epistolam Innocentius anno pontificatus sui tertio, qui est Christi 404. Victricio Rothomagensi episcopo, normam ecclesiasticæ disciplinæ ab apostolica sede expetenti scripsit. Est autem Victricius, qui teste Paulino epist. 26. tempore Juliani militans; ideo quod pro Christo cingulum militiæ abjecisset, multis tormentis affectus, & capitis pœna damnatus, carnifice, qui ad eum cædendum missus fuerat, cæcitate percusso, ipse vinculis solutus liber evasit, & post Rothomagensis episcopus factus Morinorum, & Nerviorum gentes indomitas verbi prædicatione [illegible] perduxit, & demum [illegible] episcopos [illegible] plebem ecclesiasticis institutis ipsi sibi sufficere videri possent, ex fonte tamen originario aquas haurire solitos esse, quod nimirum scirent majoris roboris, & auctoritatis esse id quod ab apostolica sede petitum constaret. Idem epistola sequente sanctus Exuperius episcopus Tolosanus, aliisve temporibus alii: ut appareat sanctos quosque Dei amicitia conjunctos, gratiaque miraculorum pollentes, ad sedis apostolicæ doctrinam, tanquam ad divinum semper in Petro loquens oraculum, convenire solitos esse: illud firmum solidumque existimantes, quod tantæ sedis auctoritate comprobatum intelligerent. Novatores hujus temporis, hanc epistolam Innocentii suggillant, ideo quod lapsam virginem sacram, non prius ad pœnitentiam recipiendam esse decernat, quam vir ille, cui se titulo nuptiarum conjunxerat, defunctus sit: inique enim constitutum esse judicabant, pœnitentiam lapsæ in obitum adulteri differre. Sed nihil æquius atque sanctius valuit decreto Romani pontificis definiri, quam ut rejiciatur prætensa lapsæ virginis pœnitentia, quæ titulo nuptiarum cum adultero, tanquam cum legitimo viro, ad mortem usque cohabitare delegit, quæ non prius, quam post mortem adulteri, ab eo separari voluit. Cum itaque justissimum sit, ne in ecclesia absolvantur ii qui in peccato perseverare volunt, hanc de repudianda ejus penitentia constitutionem pontificis, hæretici nostri temporis immerito reprehendunt. Vide Baron. anno 404. num. 130. & 131. Bellarm. lib. 4. de Rom. pont. c. 10.

Quo tempore quave occasione hæc epistola sit scripta. Victricius quis? Romanæ ecclesiæ auctoritas quæ & quanta! Hæretici hanc epistolam quare calumnientur? Calumnia hæreticorum diluitur.

b *Apostolica & patrum traditione*.] Insinuat hæc duodecim capitula quæ sequuntur non esse nova aliqua præcepta, sed quæ apostolica & patrum traditione constituta, & ex ipsis apostolorum canonibus tanquam primævis fontibus derivata essent. Et recte quidem. Nam quæ capitulo primo continentur, constituta sunt canone 1. apostolorum. Qua de causa cum conjunctione &, dixit capite primo: *Hoc enim & Synodus Nicæna constituit*, ut significaret præter traditionem apostolorum etiam hoc in Nicæno concilio constitutum esse, ut scilicet congruat cum præcedentibus, quibus dixerat non imperari his capitulis aliqua nova præcepta, sed quæ apostolica, & patrum traditione essent constituta. Capitulum secundum ex traditione apostolica, quæ est in canone apostolorum 60. manavit. Sæcularis enim militia clericis est interdicta. Capitulum tertium Innocentii ex canone apostolorum 35. & 38. Innocentii 4. 5. & 6. ex canone apostolorum 17. & 18. Innocentii cap. 7. ex canone 13. 34. & 36. Innocentii cap. 8. ex canone 47. & sequentibus, Innocentii 9. ex Ap. 6. cap. 10. ex 17. cap. 11. ex 81. cap. 12. ex 48. sumpta sunt.

JACOBI SIRMONDI, S. I.

Notæ postumæ nunc primum editæ.

SAncti Victricii Rothomagensis episcopi, & confessoris Christi egregias admirandasque virtutes, & merita brevi compendio explicat, qui Victricium olim Viennæ apud sanctum Martinum viderat, Paulinus Nolanus, duabus ad eumdem epistolis, sed præcipue XXVIII. Huic nunc Innocentius expetitam ab eo mittit formam ecclesiasticæ disciplinæ, quæ in Romana ecclesia servabatur, ut hanc tum ipse, tum ipso insinuante, vicini etiam episcopi, in propriis ecclesiis [illegible] atque hunc quasi didascalum, & monitorem habeant. Sic enim rectius opinor in quibusdam exemplaribus legi, quam ut in aliis didascalicum. *Ex Labbei Appendice Tom. 2.*

Incipiam igitur.] Quæ restant præfationis hujus, cum tota epistolæ conclusione, & cum primis novem, tertio dempto, capitulis, omnia decerpta sunt ex epistola 4. Siricii papæ, quam ex synodo Romana scripsit ad Africanos, quæque inserta legitur in actis concilii Tellensis, nisi quod brevius apud Siricium expressa sunt capitula, quæ diffusius hoc loco digeruntur.

Sicut synodus statuit.] Synodum nempe Nicænam significat, cujus canone XVIII. ut a Julio papa profertur in epistola ad Orientales, hæc leguntur. *Cujus, apostolicæ sedis, dispositioni omnes majores ecclesiasticas causas, & episcoporum judicia, antiqua apostolorum, eorumque successorum, atque canonum, auctoritas reservavit*. Can. 3.

Venientes a Novatianis.] Qui a Novatianis & Donatistis ad Ecclesiam veniunt, baptizandi non sunt, utpote jam rite baptizati, sed per manuum impositionem confirmandi. Quod de Novatianis [illegible] Catharis, sanxerat synodus Nicæna canone 8. & Constantinopolitana canone 7. De Donatistis vero, qui Montenses Romæ appellabantur, indicat, ut aliis supersedeam, canon synodi Carthaginensis Africanæ insertus cap. 24. Atque hi nimirum semel ab istis baptizati, sine mora, cum veniunt suscipiendi sunt. Qui vero ad illos a catholica transeuntes iterum baptizati sunt, hi si redeant, non nisi post diuturnam pœnitentiam admittendi: quam ad diem usque mortis produci statuerat synodus Valentina cap. 3. Donatistas rebaptizare solitos, omnes consentiunt; de Novatianis testatur Ambrosius in libris de pœnitentia, Hieronymus in libello de hæresibus: *Novatianus*, inquit, *Romæ Novatianum dogma instituit, nolens apostatas suscipere, & baptizans baptizatos*. Can. 8.

Ab imperatore præcipitur.] Huc pertinet lex Honorii ante annos quinque lata cod. Theod. de decurionibus 163. qua curiales, qui clero se mancipārant, districtis ordinum gradibus præcipit vel curiæ reddi, vel alios pro se restituere, aut facultates suas tradere: *Si qui*, inquit, *ex secundo patris nostri consulatu curiam relinquentes, clericorum se consortio manciparunt, si jam episcopi vel presbyteri aut diaconi esse meruerunt, in sacris quidem & secretioribus Dei mysteriis perseverent, sed aut substitutos pro se curiæ offerre cogantur, aut juxta legem dudum latam tradant curiæ facultates. Residui omnes, lectores, subdiaconi, vel hi clerici quibus clericorum privilegia non debentur, debitis mox patriæ muneribus præsententur*. Can. 11.

Ipse nobiscum positus.] Romæ fuisse Victricium prior etiam Paulini ad ipsum epistola confirmat: Innocentio pon-
Ibid.

1 Al. *nisæ*. Ms. Dionysii, *sunt cenatæ*. Hard.

pontifice, anno, ut opinor, superiore, Romam venisse hic locus ostendit. Paulinus: *Nam & inde*, inquit, *tristati amaritudinem duxeramus, quod ex Urbe ad nos, sicut sperabamus brevi itinere non venires, qui ad Urbem per tanta terrarum spatia perveneras*.

III. AD [1] EXUPERIUM [a] EPISCOPUM TOLOSANUM.

I. *De incontinentia sacerdotum vel Levitarum*.
II. *De iis qui in extremo vitæ pœnitentiam &* ' *communionem petunt*.
III. ' *Quod fidelibus administrationes & judicia exercere liceat*.
IV. *Quod viri cum adulteris uxoribus non conveniant*.
V. *Quod qui preces vel criminales dictant, habeantur immunes*.
VI. *Adulteros esse, qui divortio interveniente aliud ineunt conjugium*.
VII. *Qui libri in canone recipiantur*. '

' reconciliationem exposcunt ' De his qui tormenta exercuerunt aut capitalem sententiam protulerunt. ' & qui sint repudiandi vel etiam damnandi.

Innocentius episcopus Exuperio episcopo Tolosano.

CONSULENTI tibi, frater carissime, quid de proposita specie unaquaque sentirem, pro captu intelligentiæ meæ quæ sunt visa respondi, quid sequendum vel docilis ratio persuaderet, vel auctoritas lectione ostenderet, vel custodita series temporum demonstraret. Et quidem dilectio tua institutum secuta ' prudentium, ad sedem apostolicam referre maluit quid de rebus dubiis custodire deberet, potius quam usurpatione præsumpta quæ sibi viderentur de singulis obtinere. Cur enim magis pudendum putemus discere aliquid, quam omnino nescire? Mihi quoque ipsi de collatione docilitas accedit, dum perscrutatis rationibus ad proposita respondere compellor. Eoque fit ut aliquid semper addiscat, qui postulatur ut doceat. Proponam igitur singula, subjiciamque responsum.

' lucidior ' præcedentium

I.

Proposuisti quid de his observari debeat, quos in diaconii ministerio [illegible] positos [illegible] generati filii prodiderunt. De his & divinarum legum manifesta est disciplina, & beatæ recordationis viri Siricii episcopi " monita evidentia commearunt, ut incontinentes in officiis talibus positi omni honori ecclesiastico priventur, nec admittantur accedere ad ' ministerium, quod sola continentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacræ legis auctoritas jam inde ab initio custodita, quod in templo anno vicis suæ habitare præcepti sunt sacerdotes, ut servientes sacris oblationibus, puros & ab omni labe purgatos sibi vindicent divina mysteria: neque eos ad sacrificia fas sit admitti, qui exercent vel cum uxore carnale consortium, quia scriptum est: *Sancti estote, quia & ego sanctus sum dominus Deus vester*. Quibus utique propter " sobolis successionem propterea uxorius usus fuerat relaxatus, quia ex alia tribu ad sacerdotium nullus fuerat præceptus accedere: quanto magis hi sacerdotes & Levitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium, sine successione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis divinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si beatus Paulus ad Corinthios scribit; dicens: *Abstinete vos ad tempus ut vacetis orationi*: & hoc utique laicis præcepit: multo magis sacerdotes, quibus & orandi & sacrificandi juge officium est, semper debebunt ab hujusmodi consortio abstinere. Qui si contaminatus fuerit carnali concupiscentia, quo pudore vel sacrificare usurpabit, aut qua conscientia, quove merito exaudiri se credit, cum dictum sit: *Omnia munda mundis; coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum*? Sed fortasse hoc licere credit, quia scriptum est: *Unius uxoris virum*. Non ' de permanente in concupiscentia generandi hoc dixit, sed propter continentiam futuram. Neque enim integros corpore non admisit qui ait: *Vellem autem omnes sic esse sicut & ego*. Quod & apertius declarat, dicens: *Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt: vos autem jam non estis in carne, sed in spiritu*. Et habentem filios, non generantem, dixit. Sed ea plane dispar & diversa sententia est. Nam si ad aliquos forma illa ecclesiasticæ vitæ pariter & disciplinæ, quæ ab episcopo Siricio ad provincias " commeavit, non probabitur pervenisse, his ignorationis ' venia remittetur, ita ut de cetero penitus incipiant abstinere. Et ita gradus suos, in quibus inventi fuerint, sic retineant, ut eis non liceat ad potiora conscendere: quibus in beneficio esse debet, quod hunc ipsum locum quem retinent non amittunt. Si qui autem scisse formam vivendi missam a Siricio detegentur, neque statim cupiditates libidinis abjecisse, illi sunt modis omnibus submovendi: quia post admonitionem cognitam, præponendam arbitrati sunt voluptatem.

Dist. 82. Proposuisti. Concil. Agath. c. 9. ' ep. ad Himerium c. 7. ' tale 1. Paral. 24. Dist. 31. Eos ad sacrificia. Levit. 2. & 20. " ep. superioris art. 9. 1. Cor. 7. Tit. 1. 1. Timoth. 3. ' propter manendam. 1. Cor. 7. Rom. 8. " cit. c. 7. ep. ad Himerium Tarraconensem ' ignorationibus. Merlin. ignorantibus.

II.

Et hoc quæsitum est ", quid de his observari oporteat, qui post baptismum omni tempore incontinentiæ voluptatibus dediti, in extremo fine vitæ suæ pœnitentiam simul & reconciliationem communionis exposcunt. De his observatio prior durior, posterior interveniente misericordia inclinatior est. Nam consuetudo prior tenuit, ut concederetur eis pœnitentia, sed communio negaretur. Nam cum illis temporibus crebræ persecutiones essent, ne communionis concessa facilitas homines de reconciliatione securos non revocaret a lapsu, negata merito communio est, concessa pœnitentia, ne totum penitus negaretur: & duriorem remissionem fecit temporis ratio. Sed posteaquam dominus noster pacem ecclesiis suis reddidit, jam terrore depulso communionem dari abeuntibus placuit, & propter domini misericordiam quasi viaticum profecturis, & ne Novatiani hæretici negantis veniam asperitatem & duritiam sequi videamur. Tribuitur ergo cum pœnitentia extrema communio, ut homines hujusmodi, vel in supremis suis pœnitentes, miserante salvatore nostro, a perpetuo exitio vindicentur.

" Cælest. ep. 3. c. 2. Leo I. ep. ad Theodorē.

III.

Quæsitum est etiam super his qui post baptismum administraverunt, & aut tormenta sola exercuerunt, aut etiam capitalem sententiam protulerunt. De his nihil legimus a majoribus definitum. Meminerant enim a Deo potestates has fuisse concessas, & propter vindictam noxiorum gladium fuisse permissum, & Dei esse ministrum vindicem in hujusmodi datum. Quemadmodum igitur reprehenderent factum, quod auctore Deo videre-

23. qu. 4. Quæsitum est etiam.

1 *Item Epistola ad Exuperium Episcopum Tolosanum*, in collectione Ms. gemina, quæ est in Biblioth. Paris. Collegii Soc. Jesu; altera Dionysii Exigui perantiqua, altera Isidori: In alia rursum ibidem Ms. habet hæc epistolæ titulum hujuscemodi: *Incipiunt Canones Urbetani. Innocentius Exuperio Episcopo Tolosano*. Harduinus.

derent esse concessum? De his ergo ita ut hactenus servatum est sic ' habemus, ne aut disciplinam evertere, aut contra auctoritatem domini venire videamur. Ipsis autem in ratione reddenda gesta sua omnia servabuntur.

' habeamus

IV.

32. q. 5. Christiana religio. ' contra

Et illud desideratum est sciri, cur communicantes viri cum adulteris uxoribus non conveniant, cum ' contra uxores in consortio adulterorum virorum manere videantur. Super hoc, Christiana religio adulterium in utroque sexu pari ratione condemnat. Sed viros suos mulieres non facile de adulterio accusant, & non habent latentia peccata vindictam: viri autem liberius uxores adulteras apud sacerdotes deferre consueverunt, & ideo mulieribus prodito earum crimine communio denegatur: virorum autem latente commisso, non facile quisquam ex suspicionibus abstinetur. Qui utique submovebitur, si ejus flagitium detegatur. Cum ergo par sit causa, interdum, probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit.

V.

23. q. 4. Illud etiam sciscitari.

Illud etiam sciscitari voluisti, an preces dictantibus liberum concedatur, utique post baptismi regenerationem, a principibus poscere mortem alicujus, vel sanguinem de reatu: quam rem principes nunquam sine cognitione concedunt, sed ad judices commissa ipsa vel crimina semper remittunt, ut causa cognita vindicentur. Quæ cum quæsitori fuerint delegata, aut absolutio, aut damnatio, pro negotii qualitate profertur, & dum legum in improbos exercetur auctoritas, erit dictator immunis.

VI.

' ergo; vel quæ, viro, vel ' tamen

Matth. 19.

De his etiam requisivit dilectio tua, qui interveniente repudio alii se matrimonio copularunt: quos in utraque parte adulteros esse manifestum est. Qui " vero vel uxore vivente, quamvis dissociatum videatur esse conjugium, ' ad aliam copulam festinarunt, neque possunt adulteri non videri, in tantum ut etiam hæ personæ, quibus tales conjuncti sunt, etiam ipsæ adulterium commisisse videantur; secundum illud quod legimus in evangelio. *Qui dimiserit uxorem suam, & duxerit aliam, mœchatur: similiter & qui dimissam duxerit, mœchatur.* Et ideo tales omnes a communione fidelium ' abstinendos. De parentibus autem, aut de propinquis eorum, nihil tale statui potest, nisi si incentores illiciti consortii [illegible] tegantur.

VII.

[illegible] vero libri recipiantur in canone sanctarum scripturarum, brevis adnexus ostendit. Hæc sunt ergo quæ desiderata moneri voce voluisti. Moysis libri 5. id est Genesis, Exodi, Levitici, Numeri, Deuteronomii: & Jesu Nave unus, Judicum unus. Regnorum libri 4. simul & Ruth. Prophetarum libri 16. Salomonis libri 5. Psalterium. ' Historiarum, Job liber unus, Tobiæ unus, Esther unus, Judith unus, Machabæorum duo, Esdræ duo, Paralipomenon duo. Item novi Testamenti, Evangeliorum libri 4. Apostoli Pauli epistolæ 14. Epistolæ Joannis 3. Epistolæ Petri duæ, Epistola Judæ, Epistola Jacobi, Actus apostolorum, Apocalypsis Joannis. Cetera autem, quæ, vel sub nomine Matthiæ, sive Jacobi minoris, vel sub nomine Petri & Joannis, quæ a quodam [illegible] scripta sunt, vel sub nomine Andreæ, quæ a [illegible]charide & Leonida philosophis, vel sub nomine Thomæ, & si qua sunt alia, non solum repudianda, verum etiam noveris esse damnanda. Datum 10. Kalendas ' Martias ". Stilicone II. & Anthemio viris clarissimis consulibus.

' item

" Quidam codices habent Theodosio II. & Stilicone II.

" Anno Chr. 405.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Ad Exuperium.*] Exuperius is est, quem Ausonius Burdigalensem dicit, & inter ejus temporis claros oratores adnumerat. Post præfecturam Hispaniarum, auctore Ausonio, ad portum tranquillitatis secessit: in ecclesia Burdigalensi presbyterium meruisse, ex Paulini epist. 20. ad Amantium scripta, intelligi potest. Qualis quantusve extiterit egregia vitæ sanctitate conspicuus, ex sancto Hieronymo audi, dum hæc de ipso scribit epist. 4. ad Rusticum. *S. Exuperius Tolosæ episcopus, viduæ Sareptensis imitator, esuriens pascit alios, & ore pallente jejuniis fame torquetur aliena, omnemque substantiam Christi visceribus erogavit. Nihil illo ditius, qui corpus domini canistro vimineo, sanguinem portat in vitro, qui avaritiam ejecit e templo: qui absque funiculo, & increpatione cathedras vendentium columbas, id est, dona sancti Spiritus, mensasque subvertit, Mammonæ, & nummulariorum æra dispersit, ut domus Dei domus vocetur orationis, & non latronum spelunca,* &c. Epistola 2. *Non possum,* inquit, *absque lacrymis Tolosæ mentionem facere, quæ ut hac usque non rueret, sancti episcopi Exuperii merita præstiterunt. Hic divini spiritus afflatu venturum Galliæ excidium, Tolosamque barbaris paulo post dedendam prænoscens, magna celeritate omnem substantiam in pauperes erogavit: cumque ejus liberalitati maxime Gallia nimis angusta videretur, Sisinnium monachum, integerrimis vitæ moribus præditum, in orientem cum ingenti pecunia ablegavit, ut monachis Palæstinæ & Ægypti subsidia vitæ ministraret.* Hac occasione S. Hieronymus ex Sisinnio cognoscens qualis quantusque esset vir eximius Exuperius, ob ejus egregiam sanctitatem eidem libros in Zachariam prophetam, quos elucubrabat, dedicandos existimavit ". Hæc ex Hieronymo præfat. in 5. Amos, & 1. Zachar. Baron. anno 405. num. 62. & 406. num. 35.

Hæc Innocentii epistola ad Exuperium, sicut præcedens ad Victricium Rothomagensem episcopum, responsoria est ad eorum literas, quibus adversus novam hæresim Vigilantii in Gallia emergentem pugnaturi, primum apostolicam sedem consulendam esse putarunt: ea nimirum ex causa, quod scirent absque aliqua dubitatione in universa ecclesia catholica observandum esse quod ab apostolica sede servatum & custoditum esse nosceretur, quodque ad castra hæreticorum & schismaticorum transirent, qui se ab ejusdem communione sejungerent, & decreta illius observare nollent. Unde licet uterque sanctissimus, & doctissimus Galliarum episcopus, optime nosset ea quæ Romanum pontificem rogabant, tamen quod certo scirent ipsam apostolicam sedem esse turrim David, in qua sunt *mille clypei, & omnis armatura fortium,* ab ipso præcipuo catholicæ ecclesiæ vertice sibi arma comparanda duxerunt, quorum vel uno ictu reptantem ventre bestiam conficerent. [illegible] esse intelligebant, apostolicæ sedis [illegible], ideoque recentia Romani pontificis decreta, fidem & ecclesiasticam disciplinam a majoribus & veteribus traditionibus acceptam in Gallia sartam tectamque conservabant. Baron. an. 406. num. 47.

" Arcadio VI. & Anicio Probo Coss. hoc est anno Chr. 406. Hæc epistola qua occasione scripta.

" " NOTÆ GABR. ALBASPINEI AUR. EPISC.

AD CAP. II. EJUSDEM EPISTOLÆ.

Canon iste multorum interpretum ingenium exercuit, & solicitum habuit, quod ingenue fateri videatur S. Innocentius eucharistiæ non solum, sed etiam reconciliationis ac pacis (quæ apud nos absolutio vocatur) gratiam moribundis olim denegatam fuisse, priorumque sæculorum disciplinam, & consuetudinem obtinuisse, ut excommunicati ex hac vita ad Dei misericordiam absque ullo ecclesiæ auxilio præterquam pœnitentiæ remitterentur: Quæ res non mediocriter eos conturbat, quod moribus nostris ac disciplinis, quæ nunc observantur, repugnet; ac in Novatianorum hæresim inclinare videatur, quo factum est ut varias huic canoni sententias affingerent: ita nonnulli per communionem, de qua hic est mentio, eucharistiam, ac per pœnitentiam, absolutionem intelligunt, ut horum verborum explicationem & sensum a Novatianorum hæresi procul rejiciant, qui graviorum criminum reis pacem, vel in exitu vitæ, non concedebant. Ceteri de lapsis hic agi existimant, verbaque illa, *prior constitutio*

---

1 *abstinendi*, Ms. Hard. a In Collectione Ms. Dionysii Exigui, *Conedio, & Anthemio Coss.* In altero Ms. *Datum Kal. Martii Stilicone II. &c.*

tutio durior, ad Eliberini concilii patres pertinere, eorumque leges & decreta ab Innocentio, tanquam severa & acerba, damnari. Ego hos omnes a vero hujusce canonis sensu aberrare censeo, ut ex sequentibus manifestum fiet.

Nam quamobrem quæso tam varias & tam diversas ei excogitant explicationes? Cum nihil tam planum sit quam id unum hoc ipso canone agitari, & quæri, quonam modo animadvertendum sit, vel potius an recipiendi sint in fidelium communionem, qui ob noxas suas (quæcumque tandem illæ fuerint) sacris interdicti, ad mortem usque nullo salutis, aut censuræ metu, remanerent, penitentiamque nisi morientes non postularent. Hæc est Exuperii quæstio, quæ cum perspicua & clara sit admodum, quorsum quæso de aliis peccatis respondisset Innocentius? Hi ergo hallucinantur egregie, qui ad alia peccata hoc responsum pertinere putant. De lapsis vero, quamvis Exuperius de his nihil percunctetur, mentionem merito fecisse videtur: cum enim priorum temporum consuetudinem in memoriam revocet, & quid olim ecclesia in ejusmodi homines excommunicatos statuerit (quod ad ea tempora quæ inter Cornelium & Nicænum concilium fluxerunt, referendum puto) non potuit quin de lapsis ageret: quandoquidem plerique omnes qui ea ætate exomologesim in mortem differebant, ii omnes fere essent lapsi: nam cum omnibus aliis peccatis venia longe facilius quam idololatriæ indulgeretur, leviusque multo, breviorique pœnitentia castigarentur; verisimile est multos ex lapsis a pœnitentia his malis deterritos, eam in mortem distulisse; quod insinuat Cyprianus his verbis. *Et idcirco vir carissime pœnitentiam non agentes, nec dolorem delictorum suorum, toto corde, & manifesta lamentationis suæ professione testantes, prohibendos omnino censuimus a spe communionis, & pacis: si in infirmitate atque periculo cœperint deprecari, quia rogare eos non delicti pœnitentia, sed mortis urgentis admonitio compellit, nec dignus est accipere solatium, qui se non cogitavit esse moriturum:* & concilium Arelatense primum, cum de his hominibus qui tardiores essent ad quærendam penitentiam loquitur, eos apostatas vocat, quod pro conjectura est, lapsos, quod vulneris curationem formidarent, penitentiam, non nisi mortalitatis metu, desiderasse: atque ea est causa cur de lapsis verba fecerit; & de libidinosis rogatus de idololatris responderit Innocentius, quod scilicet ex his multi prioribus illis sæculis nec Dei, nec salutis metuentes, non criminum dolore, sed timore mortis, ad ultimum illud remedium confugerent. Ex quibus liquet neque hypothesim ad thesim, ut quidam volunt, transtulisse Innocentium: neque alia criminum genera, aut quidquam aliud, suo complexum esse responso, quam de quo rogatus erat; nam eadem erat causa lapsorum, qui in extremum vitæ tempus penitentiam distulerant, & eorum libidinosorum, & libertinorum, de quibus interrogat Exuperius: iisdemque omnino judiciis utrique coercendi esse videbantur [illegible] per apposite & [illegible] propositum, antiquæ ecclesiæ statuta, & consuetudinem de traditoribus lapsis recipiendis, repetit.

Quod ad eorum conjecturam attinet, qui ad decreta concilii Eliberini Innocentium respexisse suspicantur, cum priorem disciplinam duram & acerbam fuisse dicit, non magis ea probabilis est, quam illorum explicatio. Nam in eos de quibus interrogatur, & respondet Innocentius, nil gravius quidquam ceteris conciliis statuerunt: immo si de ea quæstione interrogati fuissent patres Eliberini, nescio si non mitius respondissent, quam concilium Arelatense, cum can. 46. & 47. catechumenos & apostatas, qui per infinita tempora ad ecclesiam non accesserant, ad baptismum, & ad communionem post aliquam penitentiam admittant: & quamvis in eo canone 46. non agatur de apostatis, aut lapsis qui mortis metu ad pœnitentiam recurrere adigebantur, sed de iis qui paulo ante mortem resipuerant: tamen cum hæc verba in eodem canone habeantur; *per infinita tempora ad ecclesiam non accesserit*, patres hujusce concilii satis ostendunt, quo animo fuissent in eos, si eorum causa agitata fuisset.

Sunt & alia in illo Innocentii decreta satis obscura, quæ aliud significant quam quod ostendunt, aut ab interpretibus perspiciantur; quapropter singula quæque a nobis sunt brevissime, & minutatim evolvenda; ac primum notandum est de fidelibus excommunicatis, & a communione non solum eucharistiæ, sed fidelium pulsis mentionem esse; nam pœnitentia ab iis solis peti poterat.

Omni tempore, qui nunquam aut episcopum, aut ecclesiam obtinendæ pœnitentiæ causa adierant eadem fere loquendi formula utuntur patres Eliberini, & Arelatensis concilii; *per infinita tempora*, item, *antequam ad ecclesiam sese repræsentet.*

Pœnitentiam simul & reconciliationem, in ipsa morte vel etiam cum vi morbi vox interclusa esset, pœnitentiam sibi impertiri cupiebant, nullusque olim communioni & paci ecclesiæ restitutus fuit, quamvis animam pene efflaret, quin ei penitentia ante absolutionem impertiretur: quid autem fuerit illa penitentia, aut quomodo a nostra differat, aut qua ratione eis potuerit dari, quibus ob morbum nullus esset vocis aut rationis usus, in observatione de penitentia fidelium dicemus.

Reconciliationem, hoc est minimam reconciliationem, eamque quæ jus ad corpus fidelium redderet, non autem maximam, quæ daret jus ad eucharistiam & ad oblationes: propterea quod, utrum digni censerentur aliqua reconciliatione cum dubitarent, perfacile est conjicere minimam fuisse, quæ illis concederetur.

Observatio prior: quam ad observationem, aut ad quod concilium aut sæculum, aut tempus verba ista supra allata revocanda censeantur? Ad ea opinor tempora quæ concilium Nicænum antecedunt. Nam in concilio Arelatensi primo, ultimo in canone legimus absolutionem apostatis, quorum causa ab his, de quibus in hoc capite agitur separata non fuit, negari: ideoque verbum illud, *prior*, mea sententia ad ea tempora, & ad ea concilia rejiciendum videtur, quæ proxime a Nicæno absunt.

Posterior: nulla ni fallor ante Innocentium de his recipiendis lex sancita reperitur, sed verisimile est restituta ecclesiæ pace, & post concilium Nicænum severitatem illam, qua ejusmodi homines ultimo canone Arelatensi puniuntur, paululum mitigatam, & in communionem morte instante eos receptos fuisse.

Concederetur pœnitentia: cum quibusdam peccatoribus pœnitentia concederetur sine absolutione, anathemate eosdem liberatos & absolutos ni fallor volebant. Præterea eis donum pœnitentiæ concedebant, ad extremum eis pollicebantur, & adpromittebant, & quasi cum eis transigebant (nam poterant ligare, & solvere) si perpetua pœnitentia Deo facerent satis, illumque placarent, Deum ipsum peccata penitus ex animo, quæ alte insederant, ut ita loquar, deleturum: atque hoc modo penitentiam, sine absolutione largiebantur, & ea est causa cur penitentiam, sæpenumero expeterent, sive absolutiones. Vide observationem de fidelium penitentia.

Sed communio negaretur: quibus penitentiam sine communione concederent, eis a Deo expectandam absolutionem affirmabant, & satis eis videbatur graviorum criminum reos, eo in statu quasi constituere, quo per se divinum placare numen poterant: quod autem ad absolutionem & communionem, eam omnino non laxabant, veteris disciplinæ retinendæ causa, & quodam quasi metu salutari eos coercendi.

Ne communionis concessa facilitas: communio hoc loco absolutionis, non autem eucharistiæ vim notionemque habet; verba namque quæ sequuntur declarant hoc canone communionem, reconciliationem, & remissionem pro eadem re sumi.

[illegible] *a lapsis*. Hoc est si iis lapsis qui idololatriæ suæ medelam per penitentiam, ante obitum non quæsierant, pax olim & communio in morte relaxata fuisset, ceteri hac spe veniæ quasi securi, tardiores fuissent ad eamdem penitentiam obeundam, & in mortem ejus labores & lacrymas distulissent, & ita numerus apostatarum immensum crevisset, nullusque plane persecutionum temporibus fuisset, qui idololatriæ suæ scelus, lacrymis, & exomologesi confiteri voluisset. Quibus de causis ecclesia consulto ejusmodi lapsis, qui ad pœnitentiæ remedium ante obitum confugerent, absolutionem, & communionem licet morientibus, denegabat. Hæc verba si ita accipiantur, quæ in hoc canone explicando difficultas sese statim ostendit, evanescet: Nam ex his potissimum oriebatur, cum interpretes satis conjicere aut divinare non possent, quamobrem de libidinosis interrogatus, de lapsis respondeat Innocentius.

Ne totum penitus negaretur: cum sola pœnitentia, vel sine absolutione moribundo concedebatur aliquid, quod ad salutem multum prodesset, consequebatur: Nam benedictione pœnitentiæ, donum primum pœnitendi infundebatur, anathematis peccatum tollebatur, denique penitentia, vel citra spem absolutionis peccata quasi æstimabantur, & hoc pretio, si plene & fideliter illud persolverent, venia & divina misericordia adpromittebatur; quocirca recte ait Innocentius, *ne totum penitus negaretur.*

Communionem dari obeuntibus, ex his verbis intelligi potest, quamvis ecclesia decrevisset contra quam Novatiani opinantur, penitentiæ asylum non esse subtrahendum, lapsisque demum ignosci oportere, aliisque gravissimis peccatis, tamen id ea lege concessum, ut longior pœnitentia protraheretur.

Quasi Viaticum perfectum, hoc loco perspici potest verbum *viaticum*, pro absolutione tantum, non autem pro eucharistia sumi; neque enim in hoc canone nisi de absolutione, non autem de eucharistia differitur, & *viaticum*, id

id est quod *communio, reconciliatio, & remissio*, quæ cum ad significandam absolutionem & simplicem communionem usurpentur, *viaticum* ejusdem notionis & significationis esse videtur.

Et ne Novatiani : & quamquam sanctus Innocentius dicat, si in morte absolutio negetur, id videri propius accedere ad Novatianorum errorem & sententiam, non propterea quispiam inde ratiocinari jure poterit, numquam ab ecclesia eam fuisse negatam, cum dubium non sit, idque probari possit vel ex ipso Innocentio hoc loco post Novatianos errore convictos, eam ab ecclesia interdum denegatam.

Verum id ita accipiendum est, quod si absolute & præcise in perpetuum, atrocissimis illis flagitiis negaretur, hoc facto eoque nomine videri nos in errorem Novatianorum incurrere. Sed nec illud dici potest, quin Innocentii tempore alicui moribundo absolutio gravissima de causa retineri potuerit, nullo tamen Novatianorum exemplo. Novatiani namque juris & facti duplici errore tenebantur: eripiebant enim eam ecclesiæ potestatem; ideoque atrocissimo cuique peccato jus absolutionis adimebant, neque ipsa, quod profitebantur, præstabant. Ecclesia autem ea se potestate præditam sciebat, & pro arbitrio sibi licere mysteria dispensare, & veniam moribundis & petentibus denegare posse, sed justissimis de causis raro hac animadversione utebatur.

A perpetuo exitio : id autem dicit quia revera, eorum quibus absolutio dabatur, in periculum non ita salus vocaretur, ut illorum quibus tantum pœnitentia tribuebatur, sed tamen non propterea eos in damnatorum numerum rejiciebat ecclesia.

Notæ postumæ JACOBI SIRMONDI S. J.

Ex Labbei Appendice tom. 3.

RЕsponder ad inquisitiones Exuperii episcopi, studium ejus commendans, quod de dubiis ad sedem apostolicam referret. Multus in Exuperii Tolosani laudibus, & frequens est sanctus Hieronymus, ut in epistola 4. ad Rusticum. *S. Exuperius*, inquit, *Tolosæ episcopus, esuriens pascit alios, omnemque substantiam suam Christi visceribus erogavit. Nihil illo ditius, qui corpus Domini canistro vimineo, sanguinem portat in vitro. Hujus tu e vicino sectare vestigia.* Et in epistola 11. ad Ageruchiam: *Non possum absque lacrymis Tolosæ facere mentionem, quæ ut hucusque non rueret, sancti Exuperii merita præstiterunt.* Extant & Hieronymi ejusdem ad Exuperium epistolæ tres, libris singulis præfixæ commentariorum in Zachariam prophetam, quos Exuperio nuncupavit, Arcadio Aug. VI. & Anicio Probo Coss. hoc est anno post hanc Innocentii epistolam proximo, cum Exuperius Sisinnium diaconum suum, ad largiendas monachis eleemosynas, in Palæstinam Ægyptumque misisset.

Siricii episcopi.] In epistola ad Himerium Tarraconensem cap. VII. Quo loco Siricius suam in sacerdotes ac levitas incontinentes sententiam ita dividit, ut eos qui se ignorantia eatenus lapsos dolerent, & continentiam imposterum sponderent, manere in officiis suis permittat, sed altiorem ad gradum evehi prohibeat: eos vero, qui se veteris legis exemplo defendere conarentur [illegible] siastico honore privandos. [illegible] ignora- [illegible] non paruerint. Com- [illegible] autem etiam episcopos hac lege, Siricii sub finem verba declarant.

Ne Novatiani asperitatem.] Novatianorum hæresis fuit, ut Epiphanius hæresi LIX. docet, nullam eos qui post baptismum lapsi sunt consequi veniam posse. Quare pœnitentiam denegarunt, omnemque illius mentionem ex conventiculis suis exploserunt. Theodoretus lib. 3. de hæreticis fabulis, cap. 6. καὶ τελευταῖον τὸν τῆς μετανοίας τῶν εἰκότων συλλόγων ἐξεῖλξαν λόγον. Quamquam ergo ab his in ecclesia catholica longissime aberant ii, qui non dubitabant posse omnes per pœnitentiam recuperare gratiam quam perdiderant, etsi nonnullis interdum, ut indignis, pacem in exitu tantum vitæ poscentibus, negandam censerent: hoc tamen ipsum, quod Novatianæ asperitatis simile videbatur, tolli, & cuilibet in exitu poscenti communionis gratiam tribui placuit, juxta canonem 13. synodi Nicænæ.

Non habent latentia pec. vindictam] Quam causam hic adfert, cur viri adulteri non perinde arceantur a communione ut feminæ, eamdem universe de criminosis omnibus, qui latenter ad communionem obrepunt, prodit Augustinus in homilia [illegible] *Nemo*, inquit, *arbitretur propterea se consilium salutiferæ [illegible] debere pœnitentiæ contemnere, quia multos forte advertit [illegible] ad sacra altaris accedere, quorum talia crimina non ignorat. Nam plerique propterea nolunt alios accusare, [illegible] se per illos cupiunt excusare. Plerique autem boni christiani propterea tacent, & sufferunt aliena peccata quæ noverunt: quia documentis se-*

pe deseruntur, & ea quæ ipsi sciunt, judicibus ecclesiasticis probare non possunt. Quamvis enim vera sint quædam, non tamen judici facile credenda sunt, nisi certis indiciis demonstrentur. Nos vero a communione prohibere quemquam non possumus, nisi aut sponte confessum, aut in aliquo, sive sæculari, sive ecclesiastico judicio, nominatum atque convictum.

Cetera autem.] Pseudepigraphi libri sub horum nominibus plurimi olim circumferebantur, ut Matthiæ evangelium, de quo Origenes in Lucam, & Eusebius lib. III. historiæ, ejusdemque traditiones παραδόσεις, quarum meminit Clemens Alexandrinus lib. II. & VII. stromatum: Jacobi minoris evangelium: Petri πράξεις, εὐαγγέλιον, κήρυγμα, ἀποκάλυψις, καὶ κρίσις; quos omnes commemorat Hieronymus in scriptoribus eccles. cap. 1. *Libri autem*, inquit, *e quibus unus actorum ejus inscribitur, alius evangelium, tertius prædicationis, quartus apocalypsis, quintus judicii, inter apocryphas scripturas reputantur.* Joannis actus, Andreæ item actus, & evangelium. Thomæ denique evangelium, actus, & apocalypsis. De quibus, aliisque id genus, Gelasius in synodo Romana.

IV. AD FELICEM NUCERIANUM EPISCOPUM.

I. *Si quis volens, partem sui corporis amputaverit, clericus esse non potest: nolens autem, potest.*
II. *Quod bigami ad clerum admitti non possint.*
III. *Qui de laicis ad clerum non debeant promoveri.*
IV. *Qui de laicis possunt clerici fieri. Hic aperte concubina prohibetur.*
V. *De temporibus in clero immorandi.*

Innocentius Felici episcopo Nuceriano.

MIRARI non possumus, dilectionem tuam ' sequi instituta majorum, omniaque, quæ possunt aliquam recipere dubitationem, ad nos, quasi ad caput atque ad apicem episcopatus referre, ut consulta videlicet sedes apostolica, ex ipsis rebus dubiis, certum aliquid faciendum pronunciet. Quod & nos libenter accipimus, & dilectionem tuam memorem canonum approbamus. Scripsisti ergo, quod fervore fidei quo polles, & amore sanctæ plebis, vel reparaveris ecclesias Dei, vel novas quasque construxeris; sed in his clericos, quos constituas non habere: aliquos vero * mutilos, aliquos bigamos esse. Ad quod stupuimus, prudentem virum de his voluisse consulere quæ omnibus sunt certa ratione comperta. Ergo non quasi ignoranti dicimus, sed in aliis forsitan occupatos, istud oblitos vos esse ' dicimus.

' secundum
* mancos, vel murcos. ' minutos
' conjicimus

I.

Qui igitur partem cujuslibet digiti sibi ipsi volens abscidit, hunc ad clerum canones non admittunt. Cui vero casu aliquo contigit, dum aut operi rustico curam impendit, aut aliquid faciens, se non sponte percussit, hos canones præcipiunt, & clericos fieri, & si in clero fuerint reperti, non abjici. In illis enim voluntas * judicata est, quæ sibi ausa fuerit ferrum injicere, quod scilicet & alii id facere * dubitari non possit: in istis vero casus veniam meruit.

Dist. 55. Qui partem. Can. 1. conc. Nicæni.
* vindicata
* dubitare non possunt.

II.

De ' bigamis autem nec consuli debuit, quod manifesta lectio sit apostoli, *unius uxoris virum*, ad sacerdotium sive ad clericatum admitti debere, & hanc ipsam tamen si virginem accepit. Nam ea, quæ habuerit ante virum, licet defunctus sit, tamen si clerico postea fuerit copulata, clericus, qui eam acceperit, esse non poterit, quia in lege cautum est, *non viduam, non abjectam* habere posse conjugem sacerdotem.

' digamis
1. Tim. 3. Tit. 1.
Levit. 21.

De

III.

De laicis vero religio tua consuluit, quos canones ordinare prohibeant. Certum est quidem, hoc regulas ecclesiasticas continere, sed non ita definitum est, ut de omnibus sit laicis constitutum. Neque enim clerici nasci, * & non fieri possunt: sed designata sunt genera, de quibus ad clericatum pervenire non possunt, id est, si quis fidelis militaverit, si quis fidelis causas egerit, hoc est, postulaverit, si quis fidelis administraverit. De curialibus autem manifesta ratio est, quoniam etsi inveniantur hujusmodi viri, qui debeant clerici fieri, tamen quoniam sæpius ad curiam repetuntur, cavendum ab his est, propter tribulationem, quæ sæpe de his ecclesiæ provenit.

Dist. 51. Designata sunt.
for. * sed fieri

IV.

Laici vero, qui habentes uxores, baptizati sunt, ac sic se instituerunt, ut opinio eorum in nullo vacillet, ut aut clericis juncti sint, aut monasteriis, ex quo baptizati sunt hæserint, & si non concubinam, non pellicem noverint, si in ' bonis operibus vigilaverint, non prohibentur hujusmodi ad clericatus sortem assumi.

Dist. 33. Laici qui habentes.
' omnibus

V.

Ita sane, ut in eos tempora a majoribus constituta, serventur. Nec cito quilibet lector, cito acolythus, cito diaconus, cito sacerdos fiat: quia in minoribus officiis si diu perdurent, & vita eorum pariter, & obsequia comprobantur, ut ad sacerdotium posthac, emensis stipendiorum meritis veniant, nec præripiant, quod vita probata meretur accipere. Quoniam ergo certa ' diffinitione monstratum est, qui debeant admitti, quive reprobari: ex his omnibus, quos videt dignatio tua non posse reprobari, eligere debebis, quos clericos facias. Si enim nullam gratiam hominibus aut beneficium præstare velimus, tales invenire possumus, de quorum assumptione nec incurrere scandalum, nec erubescere videamur.

' definitione

V. Ut hi, qui in presbyterio filios genuerunt, ab officio removeantur.

Innocentius Maxim [illegible]

' episcopis
* Brutiis,

ECCLESIASTICORUM canonum norma nulli esse debet incognita sacerdoti, quia nesciri hæc a pontifice, satis est indecorum, maxime cum a laicis religiosis viris, & sciatur, & custodienda esse ducatur. Nuper quidem Maximilianus filius noster agens in rebus hujusmodi, qualem querelam detulerit, libelli ejus series annexa declarat. Qui zelo fidei & disciplinæ ductus, non patitur ecclesiam pollui ab indignis presbyteris, quos in presbyterio filios asserit procreasse. Quod non licere exponerem, nisi nossem vestram prudentiam legis totius habere notitiam. Et ideo, fratres carissimi, libelli, qui subjectus est, tenore perspecto, eos, qui talia perpetrasse dicuntur, jubebitis in medio collocari: discussisque objectionibus quæ ipsis presbyteris impinguntur, si convicti fuerint, a sacerdotali removeantur officio: quia qui sancti non sunt, sancta tractare non possunt: atque alieni efficiantur a ministerio, quod vivendo illicite polluerunt. Miramur autem hæc eorum dissimulare episcopos, ut aut connivere, aut nescire esse illicita judicentur.

Dist. 18. Maximilianus.

VI. Quod pœnitentium nullus ad clerum possit admitti.

Innocentius Agapito, Macedonio, & ' Mauriano episcopis ' Apulis.

' Mariano ' Apuliæ

MULTA in provincia contra canones ecclesiasticos decretaque majorum usurpari a plurimis, & relationes diversorum, & suggestiones fidissimæ retulerunt: quæ quidem possent facile resecari, si episcopi in his non invenirentur auctores. Qui dum aut amicis aut obsequentibus gratiam præstare nituntur, religionem violant, ordinesque corrumpunt. Ac sic evenit, ut indigni quique honores suscipiant ecclesiasticos, & admittantur ad clerum, qui nec inter laicos quidem dignum locum habere mererentur; sicuti in nunc dato nobis libello monstratum est, Modestum quemdam, multis criminibus involutum, propter quæ etiam pœnitentiam egisse dicitur, non solum clericum effectum, quod non licet, verum etiam ad episcopatus apicem eum tendere: cum canones apud Nicæam constituti, pœnitentes etiam ab infimis officiis clericorum excludant. Et ideo, fratres carissimi, perspecto tenore libelli, eum jubete præsentari; ac si vere constiterit talem, qualem libellus affirmat, non solum ab episcopatus ambitione, sed etiam a clericatus removeatur officio.

Dist. 50. Canones apud Nicæam. Can. 10. Conc. Nic.

VII. De Bubalio, & Tauriano damnatis a provincialibus episcopis, quorum sententiam sedes apostolica retractare curavit.

Innocentius Rufo, Gerontio, Sophronio, Flaviano, Macedonio, Prosdotio, & Oristeo episcopis per Macedoniam constitutis.

MORA coepiscoporum nostrorum Maximiani, & Eumenii, vel potius importunitas temporum fecit, ut vos iteraretis de Bubalio, & [illegible] querimoniam, & nos iterum in homines perditissimos insurgeremus. Sed, ut possum, paucioribus verbis tantorum malorum imitabor compendium, & strictim quæ in volumine literarum vestrarum conspexerim, retractabo. Grave non oportuit videri piissimis mentibus vestris, cujuscumque retractari judicium: quia veritas exagitata sæpius, magis splendescit in luce: & pernicies revocata in judicium, gravius, & sine * pœnitentia condemnatur. Nam fructus divinus est, justitiam sæpius recenseri, fratres carissimi. Verum illud video movisse animos vestros, quod in multis Bubalius sæpe fallaciis deprehensus, objecerit exemplaria fictarum quasi a nobis literarum, cum pro consuetudine hominis nihil, quod proferret, jam fide dignissimum videretur. Sed sileatur omne jam de tali negotio murmur, & convicti diaboli ipsi anhelitus comprimantur. Subjunximus autem his priores literas, quas per memoratos episcopos miseramus, quibus ita plenaria sensuum nostrorum sententia designata est, ut dum relegeritis, nihil ambiguum, nihil requirendum in hac causa, de cetero repetatis. Hanc autem paginulam nostram solicitius, credentibus sibi episcopis relegendam mittite, ut sciant plenissime, quid sit de Bubalio, & Tauriano, ceterisque pronunciatum, ut servent, qui digni admonitione sunt, cavere a talibus, ne * talibus socientur.

35. q. 9. Grave non.
* illius, qui primum judicavit, pœnitentia
* talia fortuantur, ' ita 4. Just.

Ei-

" ** Eidem Ruso Thessalonicensi archiepiscopo, ejusque decessori Anysio literas alias scripsit Innocentius, quarum fragmenta proferemus suo tempore in actis synodi Romanæ a Bonifacio II. papa habitæ anno 531.

VIII. De invasione parochiæ alterius, vel de terminis minime transferendis.

*Innocentius * Florentio episcopo Tiburtinensi.*

(* al. Florentino.)

NON semel, sed aliquoties clamat scriptura divina, transferri non oportere terminos, a patribus constitutos: quia nefas est, si quod alter semper possederit, alter invadat: quod tuam bonitatem frater & coepiscopus noster Ursus asserit perpetrasse. Nam Nomentanam sive Felicientem * parochiam, ad suam diœcesim a majoribus pertinentem, invasisse te, atque illic divina celebrasse mysteria, inconsulto eodem ac nesciente, non sine dolore conquestus sit. Quod si verum est, non leviter te culpam incurrisse cognoscas. Unde si declinare cupis tantæ usurpationis invidiam, nostris literis admonitum te convenit abstinere. Certe si aliquid tibi credis justitiæ suffragari, integris omnibus, & in pristino statu manentibus, post dies venerabiles paschæ adesse debebis, ut memoratis possis intentionibus respondere: partibusque in medio collocatis, quid antiquitas aut veritas habeat, inquiramus.

(* Felicensem)

IX. De eo, cujus de captivitate reversa est uxor, ut eam recipiat: altera, quam duxerat, repudiata.

Innocentius Probo.

* CONTURBATIO procellæ Barbaricæ, facultati * legis intulit casum. Nam bene constituto matrimonio inter Fortunium & Ursam, captivitatis incursus fecerat nævum, nisi sancta religionis statuta providerent. Cum enim in captivitate prædicta Ursa mulier teneretur, aliud conjugium cum Restituta Fortunius memoratus iniisse cognoscitur. Sed favore domini, reversa Ursa nos adiit, & nullo diffitente, uxorem se memorati esse perdocuit. Qua de re, domine fili merito illustris, statuimus, fide catholica suffragante, illud esse conjugium, quod primitus erat gratia divina fundatum: conventumque secundæ mulieris, priore superstite, nec divortio [illegible] nullo pacto posse esse legitimum.

(* Ms. Comprobatio. * legum)

(34. q. 1. & 2. Cum in captivitate. Et in decr. Ivo. lib. 6.)

X. Familiariter salutat sanctos Dei sacerdotes, Aurelium Carthaginensem & Augustinum Hipponensem.

Innocentius Aurelio & Augustino episcopis.

ACCEPTISSIMI mihi Germani compresbyteri illo recursus [illegible] officio vestro esse non debuit. Percare [illegible] salutate carissimos, naturale quodammodo [illegible] videtur & consequens. Gaudere igitur in domino vestram germanitatem, amantissimi, [illegible], & pro nobis paria ad Deum vota rependere precamur: quia (ut bene nostis) communibus & alternis plus agimus orationibus, quam singularibus, aut privatis.

(* nobis)

XI. De ratione paschali ad eumdem Aurelium. *

Innocentius Aurelio.

A CARITATIS nostræ officium nullo intervallo dirimitur, etiam si charta nullos apices ferat. Vivit enim spiritualis gratia alternis in cordibus, & amorem nostrum confovet sacerdotalis ipsa societas. Cur ergo indignum est unitatem ecclesiæ * custodiri? Idemque omnes pariter & sentiamus & pronunciemus, frater carissime. Has ergo literas de ratione paschali alterius (dico futuri) * anni præscripsi. Nam cum ante diem undecimum Kalendarum Aprilium pene luna 16. colligatur, (nam quidpiam minus est) itemque cum in ante diem quartum Kalendarum earumdem veniat 23. existimavi 11. Kalendarum memoratarum die, festa paschalia celebranda: quoniam in vigesimatertia luna, nullum pascha unquam, ante hoc pascha, factum esse cognoscimus. Sententiæ meæ exposui atque edixi tenorem. Jam prudentiæ tuæ erit, consors mihi frater, cum unanimis & consacerdotibus nostris hanc ipsam rem in synodo religiosissima tractare * ut si nihil dispositioni nostræ resultat, nobis plenissime aperteque rescribas, quo deliberatam paschalem diem, jam literis ante (ut moris est) servandam, suo tempore præscribamus. Compresbyterum autem Archidamum, quamvis noverim, quod libentissime ac more suscipias consueto, tamen ex abundanti postulo, ut eum inter tuos habere digneris.

(* custodire.) (* Anni 414. quo Pascha fuit 22. Martii.) (* retractare)

XII. Ut nullus [a] contra ordinationem canonum fiat episcopus, ad eumdem.

Dilectissimo fratri Aurelio, Innocentius.

QUA indignitate, qua molestia male tractetur ecclesia, præcipueque episcopus, relegam vel audiam, & tua fraternitas bene novit, & ego idonea tanto dolori verba invenire non possum, dum facile imponuntur manus, dum negligenter summus sacerdos eligitur. Ecce facta est querela publica, quæ fecit semper ut communis omnibus [illegible] ecclesiasticorum dogmatum nutriti vel [illegible] intra altaria Christi, respuuntur: sic præte[illegible]ter promoventur, quasi nefas sit ad primatum per ordinem pervenire. Nam cum involuti mundanis nexibus, actibus vel moribus, abrupte adsciscuntur ad tanti collegium sacerdotii, & illi videntur contemni, de quibus oportuerat eligi, & isti male intromitti, qui præter ordinem irrumpunt potius quam eliguntur. Quam enim miserum est, eum magistrum fieri, qui nunquam discipulus fuit: eum summum fieri sacerdotem, qui nunquam in illo gradu obsecutus fuerit sacerdoti? Relege præfectorum literas, & vide, quæ vel falso, vel pro certo sublimium potestatum annotentur scriptis. Perdimus * profecto nosipsi, nos inquam, sanctimoniæ reverentiam, qui, quasi vilissimum aliquid, summos efficimus sacerdotes, ut jam incipiat, quasi noxium aliquid publicis interlocutionibus condemnari. Frater carissime, hæc velim cuncta, recitanda per omnes Africanas ecclesias, scripta dirigas, & istis connectas quas adjunximus literas præfectorum, ut consilium de his quæ inique laudantur, judiciumque, si quid tale probari poterit, fiat, ut præterita mala, si doceantur admissa, digna severitate coerceantur: & de cetero caveatur, ne ecclesiæ sanctitas, per nostram fatigata negligentiam perdat privilegia quæ est per viros venerabiles consecuta. Deus te incolumem custodiat. Data 4. Nonas Junii, Julio quarto & Palladio viris clarissimis consulibus.

(Dist. 61. Miserum est enim.) (* perdidimus.)

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola.*] Cum magna esset penuria clericorum in Africa, ut supra diximus, fiebat, quod in Africa ab episcopis quibusdam immeriti ordinarentur. Pontifex his occurrens, apud primatem totius Africæ Aurelium, hac de re merito conquestus fuit, eoque facto curam suam erga omnes ecclesias ostendit, cum & erga transmarinas ecclesias pastorali solicitudine vigilaret. In alterius consulum nomine, dum alius quam Theodosius Palladii collega ponitur, hæc epistola emendanda est. Baron. anno 416. num. 30.

(Occasio scriptæ epistolæ.) (Epistola hæc mendosa est.)

XIII. * AD IULIANAM [a] NOBILEM FOEMINAM.

(* Vide epist. ad Sabinam Felici IV. adscriptam a personato Isidoro.)

SINGULARE membrum ecclesiæ, tuæ religionis amplitudinem existere, & a nobis reverentissime coli, satis est omnibus manifestum. In ipso enim apice nobilitatis, multo nobiliorem ecclesiæ devotionem impendis, & magis læta Christi agnitione, præceptis ejus obtemperas, & in fide potius exultas, quam tanti generis flore jactaris. Summæ virtutis est, vicisse gloriam carnis: & magnæ est Christi gratiæ, nobilitatem moribus superasse, domina filia merito illustris. Certa igitur existens, dilectissima, hujus vitæ (quæcumque sunt) spatia æternis divinisque officiis illustrare contende, ut qui insignem te præstitit, reddat sibi per sæcula clariorem.

NOTA SEVERINI BINI.

a *Epistola.*] Occasionem huic epistolæ scribendæ dedit Pelagius, qui ut virus suum disseminaret, viduis & nobilibus blanditus est. Ad Demetriadem scripserat teste Augustino epistolam virulentissimam, qua ait: *Spiritales vero divitias nullus tibi præter te conferre poterit. In his ergo jure laudanda, in his merito* [illegible] *nisi ex te & in* [illegible] Cum itaque [illegible] vulgata illa Pelagii ad Demetriadem epistola innotuisset, parato antidoto occurrit, effecitque ut sancta familia ab irrepente clanculo hæresiarcha custodita, atque in omnibus illæsa servata fuerit. Ille docebat: *spiritales divitias nemo tibi præter te conferre poterit; ex te sunt,* &c. Innocentius ut supra sub ovina pelle insilientem conficeret, verborum antithesi eum oppugnans ait: *Magnæ est Christi gratiæ nobilitatem moribus superasse.* Et propter hanc fidei doctrinam S. Hieron. ad Demetriadem scribens, ait: *Illud te præ caritatis affectu præmonendum puto, ut S. Innocentii, qui apostolicæ cathedræ & supradicti viri successor & filius est, teneas fidem, ne peregrinam (quamvis tibi prudens & callida videaris) doctrinam recipias,* &c. Vide Baronium anno 415. num. 24. & 26.

(Pelagius huic epistolæ scribendæ occasionem dedit.)

XIV. De Antiochena ecclesia.

Innocentius Bonifacio presbytero.

ECCLESIA Antiochena, quam priusquam ad ad urbem perveniret Romam beatus apostolus Petrus sua præsentia illustravit, velut germana ecclesiæ Romanæ diu ab eodem * alienam esse non passa est. Nam missis legatis, ita pacem postulavit & meruit, ut & Evagrianos suis ordinibus ac locis, intemerata ordinatione, quam acceperant a Memorato, suscipere: & Joannis sanctæ memoriæ vel clericos vel laicos in unum colligeret atque congregaret, * promittens ipsius civitatis episcopus, frater meus Alexander, etiam si quis forte vel a nobis, vel aliunde, posterioris ordinationis ad eosdem venerit, se sine controversia recepturum, ac nomen episcopi Memorati inter quiescentes episcopos recitaturum. Cui rei nos noveris tradidisse manus, frater carissime, & eos in nostra viscera recepisse, ne diu membra, quæ requisierant sanitatem, ab unitate corporis haberentur aliena. Omnia vero, quæ per ordinem gesta sunt, filius meus diaconus Paulus, harum scilicet portitor literarum, dilectioni tuæ poterat enarrare, ut & gaudium commune nobiscum habeas, & eos informes, qui pro Attici partibus intervenire consueverunt.

(* se) (* for. promittente ipsius civitatis episcopo fratre meo Alexandro.)

1 Mss. fere ubique legunt, *Anthiocenum.* Hard.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola.*] Bonifacius legatione fungebatur apud Theodosium Constantinopoli: eratque Romanæ ecclesiæ presbyter, qui post Innocentium & Zosimum factus est Romanæ ecclesiæ pontifex. Hac epistola illi nunciat, qua occasione Alexander Antiochenus episcopus in catholicam communionem ecclesiæ receptus fuerit; si nimirum primo ab Evagrio Paulini successore ordinatos ipse cum ordinibus & honoribus reciperet; ac præterea Joannis episcopi Constantinopolitani, e tabulis sacris expunctum cum honore, ut par erat, nomen restitueret. De quibus plura sequente epist. 17. Baron. ann. 408. num. 33. & 34.

(Bonifacius quis?) (Qua conditione Alexander Antiochenus episcopus ecclesiæ communioni restitutus sit?)

XV. AD ALEXANDRUM 1 ANTIOCHEN. EPISCOPUM.

De pace.

Innocentius Alexandro episcopo.

QUAM grata mihi, quam pia, quam necessaria legatio a tua sanctitate, frater carissime, ad nos directa fuerit, gestorum ipsorum replicatione cognosces. Voluit enim comprebyter noster Cassianus, hanc amicitiarum nostrarum paginulam per compresbyterum nostrum Paulum, Nicolaum diaconum, & Petrum subdia[illegible] filios nostros, quasi primitias pacis nostræ conscribi. Saluto itaque & tuam mihi in Christo germanitatem, & omnem illam, quæ tecum tam bene sentit, ecclesiam. Nosque, ut facitis, & alloquamini (peto) crebrius literis, & frequentius de vestra salute lætificetis. Dabit enim, ut confido, dominus, totius nos præteriti temporis dispendia amantissimo literarum colloquio recompensare.

XVI. AD MAXIMIANUM.

De Attico episcopo Constantinopolitano.

Innocentius Maximiano episcopo.

MIRAMUR, prudentiam tuam scripta ad Atticum episcopum Constantinopolitanæ urbis a nobis, & prosecutione propria, & dato libello, qui subter annexus est, postulare, a quo nec missas ullas saltem epistolas ad nos, vel ad vestram synodum utique pertulisti. Idque non petenti tribuendum existimes, quod vides deprecantibus, discussa ratione, concessum. Communio enim suspensa restituitur demonstranti causas, quibus id acciderat, jam esse detersas, & profitenti conditiones pacis impletas. Quod neque apud vos, neque apud nos (ut prædixi) Atticus,

B missis

missis aliquid suorum, vel dicere voluit vel demonstrare completum, quemadmodum Antiochenæ ecclesiæ frater & coepiscopus noster Alexander, digna legatione & prosecutus est, & probavit. Quibus omnibus utique interesse dignatus, cognovisti, quemadmodum singulatim omnia scriptorum nostrorum ' antehac de causa beatissimi Joannis quondam episcopi nostri discusserim, ut quæ illi in omnibus satis evidenter ostenderint, universa, quæ apud Antiochiam fieri debuerint, fuisse completa. Quorum amplexati pacem, utique fidem fecimus, & magno tramite omnibus eamdem ' postulaturis ostendimus, si modo quæ discussa sunt atque completa, etiam ipsi se pro suo loco fecisse vel complesse, aliquando monstraverint, communionemque, ut isti, legatione solenniter destinata, sibi rogaverint redhiberi. Expectemus ergo & professionem Memorati de completis omnibus conditionibus, quas diversis temporibus prædiximus, & petitionem communionis, ut recte & petenti, & probanti se eamdem mereri, reddamus, frater carissime. Nam de omnibus plenissimas ad sanctam nostrorum fratrum synodum dudum literas percepisti.

' anteriorum

' quam præstolaris,

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola ad Maximianum de Attico.*] Cum Maximianus episcopus Macedoniæ, is ad quem inter alios S. Chrysostomus exulans perscripsit, cujusve alibi in epistolis suis Innocentius honeste meminit, vir pacis & concordiæ studiosissimus, apud Innocentium papam literis egisset, ut communicatorias literas Attico Constantinopolitano episcopo daret: redditis ad eum his literis significat, se non prius id facturum, quam Atticus cum Theophilo Alexandrino, Joannem Chrysostomum viventem & defunctum hostili odio prosecutus, nomen sanctissimi confessoris in catalogum episcoporum Costantinopolitanæ ecclesiæ retulisset, adeoque easdem conditiones adimplesset, quas Alexander Antiochenus episcopus implere jussus erat. Ex quibus intelligis, lector, Romanum pontificem non solere eos, qui vel communione suspensi sunt, vel omnino excommunicati, ad communionem ecclesiæ recipere, nisi emendatis ante erroribus illis, quorum causa communione interdici meruerant. Baron. ann. 408. num. 40. & 41.

Maximianus episcopus Macedoniæ.

Argumentum epistolæ.

XVII. AD [a] ALEXANDRUM ANTIOCH. EPISCOPUM.

Alexandrum commendat, quod [illegible] ... summaque animi alacritate [illegible] Antiochenam ad apostolicam communionem recipit.

APOSTOLICI favoris gratia, magno pacis usque ad nos decore resplenduit: tantumque lucis gaudiorumque infulsit fidelibus, ut dicentes Deo maximas laudes, majores debere nos fateamur. Plusque a Deo jucundati sumus, quod discussis omnibus lateribus actionum tuæ fraternitatis, ita totum pietate ac patientia gestum cognovimus, ut in omnibus dominum laudaremus: successumque ipsum ideo præstitum tuis laboribus videamus, quod tota virtute, pacis amator existens, eam requisitam inveneris, & repertam summa caritate tenueris, cum erga omnes, tum præcipue circa illos, qui quondam Paulini [illegible] Evagrii episcoporum censiti fuerant nomine, [illegible] summam votorum meorum, quod antiqui [illegible]urgatio, tuis temporibus tuis-

' *for.* habeo ' ita *ms.* Just.

que meritis prorogatur. Quorum etiam illos ejusdem nominis, qui in Italia meritum clericatus acceperant, censui bono quietis gratiam retinere susceptam. Et quia noster compresbyter Cassianus gratum ' duxit tuæ fore dignationi, si meo consilio in civitate vestra clericatus ordinem ducere conferentur, statui propter benevolentiam tuam, promittaque Memorati, ut inter ceteros sacerdotes ministrosque qui in civitate sunt, annumerentur, frater carissime. Libenter præterea de episcopis ' Helpidio atque ' Papo cognovi, quod sine quæstione suas ecclesias recuperaverunt, & multum in gestis (ut subscripta ' testantur) solicitus inquisivi, utrum omnibus esset conditionibus satisfactum, in causa beati & vere Deo digni sacerdotis Joannis. Et cum per singula assertio legatorum ex voto completa esse fateretur, gratias agens domino, communionem ecclesiæ vestræ ita recepi, ut præ me feram, apostolicæ sedis condiscipulos primos dedisse ceteris viam pacis, in qua firmatos vos nosque domini Christi ita benignitas amplexabitur atque communiet, ut nullo de cetero titillamento, vel levi cujusquam contentionis pudore pulletur. Scripta autem ' ' Attici episcopi, quoniam cum vestris sunt porrecta, suscepimus, ne per vestram injuriam ille, qui olim a nobis suspensus fuerat, repudiaretur. Et tamen satis abunde quæ in actis statuimus, sicut dignanter relegere procurabis, quid in ejus persona debeat custodiri, ut si per omnia vestris consiliis actibusque tam sanctis se rogaverit esse communem, [illegible]tur ' seni favore vestro nostroque judicio, communionis atque literarum a nobis gratia prorogata. Subscripserunt episcopi ' 3. Italiæ 24.

' dixit ' Pappo ' Pappolo ' subjecta ' Acacii ' sane ' 30. Italiæ.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola ad Alexandrum.*] Alexander post Porphyrium illum scelestum Flaviani in Antiochena sede successorem, anno Christi 408. defunctum, communi omnium consensu episcopus Antiochenus eligitur: postulatam Romanæ ecclesiæ communionem impetravit sub duabus conditionibus: quarum altera est, si Antiochenam ecclesiam a tempore Juliani apostatæ huc usque per 46 annos schismate divisam, uno vinculo communicationis in unum conjungeret, eosque qui ab Evagrio Paulini successore ordinati erant, cum ordinibus & honoribus reciperet: altera est, si nomen Joannis episcopi Constantinopolitani a Porphyrio Flaviani successore e sacris tabulis expunctum, cum honore, ut par erat, restitueret. idque [illegible] Bonifacium scripta evidentius [illegible] Alexander episcopus prædictas conditiones adimplesset, idque per literas Innocentio pontifici significasset, Innocentius hanc ob rem plurimum gavisus, has literas gratulatorias eidem rescripsit. Baron. ann. 408. num. 35. & præcedentibus quibusdam.

Alexander Antiochenus schisma ejusdem ecclesiæ sustulit, & nomen S. Chrysostomi in sacras tabulas retulit.

XVIII. AD ' ALEXANDRUM [a] EPISCOP.

' Eumdem

I. *Quod prima sedes beati Petri apud Antiochiam esse memoretur.*

II. *Quod non oportet secundum constituta imperatorum, duos esse metropolitanos episcopos.*

III. *Quod Arianorum clerici non sunt recipiendi in suis officiis, quamvis eorum baptismum, qui catholicus constat, confirmet ecclesia.*

Innocentius Alexandro episcopo.

I.

ET onus & honor nobis a tua fraternitate impositus, necessarii tractatus causas induxit, quo literis vel commonitorio vestro, ut dat

dat sancti Spiritus gratia, respondere possimus. Revolventes itaque auctoritatem Nicænæ synodi, quæ una omnium per orbem terrarum explicat mentem sacerdotum, quæ censuit de Antiochena ecclesia, cunctis fidelibus, ne dixerim sacerdotibus, esse necessarium custodire, qua super dioecesim suam prædictam ecclesiam, non super aliquam provinciam, recognoscimus constitutam. Unde advertimus, non tam pro civitatis magnificentia hoc eidem attributum, quam quod prima primi apostoli sedes esse monstretur, ubi & nomen accepit religio Christiana, & quæ conventum apostolorum apud se fieri celeberrimum meruit, quæque urbis Romæ sedi non cederet, nisi quod illa in transitu meruit, ista susceptum apud se, consummatumque ' gaudet? Itaque arbitramur, frater carissime, ut sicut metropolitanos auctoritate ordinas singulari, sic & ceteros, non sine permissu conscientiaque tua, sinas episcopos procreari. In quibus hunc modum recte servabis, ut longe positos, literis datis, ordinari censeas ab his qui nunc eos suo tantum ordinant arbitratu: vicinos autem, si æstimas, ad manus impositionem tuæ gratiæ statuas pervenire. Quorum enim te maxima expectat cura; præcipue tuum debent mereri judicium.

Act. 11. ' gaudere

II.

Nam quod sciscitaris, utrum divisis imperiali judicio provinciis, ut duo metropoles fiant, sic duo metropolitani episcopi debeant nominari: non vere visum est, ad mobilitatem necessitatum mundanarum Dei ecclesiam commutari, honoresque aut divisiones perpeti, quas pro suis causis faciendas duxerit imperator. Ergo secundum pristinum provinciarum morem, metropolitanos episcopos convenit ' nominari. Cyprios sane asseris, olim Arianæ impietatis potentia fatigatos, non tenuisse Nicænos canones in ordinandis sibi episcopis, & usque adhuc habere præsumptum, ut suo arbitratu ordinent, neminem consulentes. Quocirca persuademus eis, ut curent, juxta canonum fidem, fidem catholicam sapere, atque unum cum ceteris sentire provinciis, ut appareat sancti Spiritus gratia ipsos quoque, ut omnes ecclesias, gubernari.

' numerari *Nic. concil. Can.* 4. & 9.

[illegible] præterea, ceterasque hujusmodi pestes, quia eorum laicos conversos ad dominum, sub imagine pœnitentiæ ac sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus, non videtur, clericos eorum cum sacerdotii aut ministerii cujuspiam suscipi debere dignitate: quoniam quibus solum baptisma ratum esse permittimus, quod utique in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti perficitur, nec Spiritum sanctum eos habere ex illo baptismate illisque mysteriis arbitramur: quoniam cum a catholica fide eorum auctores descisceret, perfectionem spiritus quam acceperant, amiserunt. Nec dare ejus plenitudinem possunt, quæ maxime in ordinationibus operatur, quam per impietatis suæ perfidiam potius quam per fidem, dixerim, perdiderunt. Quomodo fieri potest, ut eorum profanos sacerdotes, dignos Christi honoribus arbitremur, quorum laicos imperfectos, ut dixi, ad sancti Spiritus percipiendam gratiam, cum pœnitentiæ imagine recipiamus? Gravitas itaque tua hæc ad notitiam coepiscoporum, vel per synodum, si potest, vel per harum recitationem faciat pervenire, ut ea quæ ipse tam necessario percontatus es, & nos tam elimate respondimus, communi omnium consensu studioque serventur.

1. q. 1. Arianos præterea ceteror.

1. q. 1. Qui perfectionem.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola.*] Ex hac epistola hæretici nostri temporis calumniantur Innocentium, quasi docuerit valorem & efficaciam baptismi, aliorumve sacramentorum, a bonitate ministri dependere, ideo quod infra dicat, ratum quidem esse Arianorum baptismum, sed non conferri per eos Spiritum sanctum: quia se ab ecclesia separaverunt. Verum suo modo nugantur. Innocentius enim eo loco de hæreticis loquitur, qui a ministris eadem hæresi pollutis baptizantur vel ordinantur. Qui licet vere sacramentum baptismi vel ordinationis recipiant, non tamen recipiunt gratiam Spiritus sancti, quæ in hæreticis esse nequit. Et in ordinatione ab hæreticis ordinati non modo gratiam non recipiunt, sed neque jus legitime exercendi ordines consequuntur. Nam id jus ordinator per hæresim perdidit, nec tribuere potuit, quod ipse non habet. Ita Glossa 1. q. 1. can. Arianos. Bellarm. lib. 4. de Roman. pont. cap. 10.

Hæreticorum calumnia diruitur.

XIX. [1] AD ' ACACIUM ' BEROEÆ EPISCOPUM.

' Atticum

De sancto Joanne Chrysostomo Constantinopolitano episcopo.

ADGAUDERE literis fraternitatem tuam de receptis Paulini vel Evagrii episcoporum clericis populisque, & de restitutis Helpidio atque ' Papo coepiscopis percensuimus, & vel sero receptæ pacis gratiam te fovere, postposita omni contentione, pervidimus. Unde has ad præstantissimum fratrem & coepiscopum nostrum Alexandrum reddendas tuæ transmisimus unanimitati, videlicet ut si omnes inimicitiæ, omnis æmulatio, tam de nomine sancti Joannis mirandi episcopi, quam de omnibus ejusdem communionis participibus, a tua animositate discessit, has nostræ societatis recipias literas, frater carissime: modo, ut omnia quæ ' his actis firmata sunt, apud mediatorem nostrum amabilem Alexandrum ore proprio, ut communicantem convenit, fatearis. Ut enim nobis hæc unanimitatis caritatisque causa venerabilis est, sic inhæret solicita, ne quid obliquum aut succisivum in quoquam residere cognoscat.

' Pappo ' Pappolo ' hic, *al.* de his

NOTA SEVERINI BINII.

a *Ad Acacium.*] Hic est ille Acacius Berœensis episcopus, de sancto Chrysostomo pessime meritus; qui quod deinceps Innocentio in omnibus paruisset, apud Atticum Constantinopolitanum, nomen Chrysostomi ann. 412. in diptycha referri impetrasset, post obitum Theophili in catholicæ ecclesiæ communionem sæpe expetitam recipi promeruit. Sed infelix, oborta postea hæresi Nestoriana, adversus Cyrillum & alios orthodoxos fortiter dimicans, labem abolitam, quam ex persecutione in Joannem agitata fœde contraxerat, duplo auxit. Baron. ann. prædicto num. 37. & 38.

Acacius Berœensis episcopus.

XX. AD LAURENTIUM EPISCOPUM [2] SENIENSEM.

' Senensem

Photini hæresis sectatores omni diligentia expelli præcipit.

Innocentius Laurentio episcopo [2] Seniensi.

DIU mirati sumus, dilectionis tuæ literis lectis, hæreticos Photini venena sectantes, in territorio dilectionis tuæ non solum esse, sed & publice sibi conventicula in aliquorum possessionibus præparare, cum de toto pene orbe nusquam tam multi, quam apud vos, delegerint habitare. Quorum doctrinæ nefariæ auctor Marcus, dudum de urbe pulsus, temeritatis tantæ ductus est audacia, ut primum sibi inter

1 Helpidius Laodic. in Syria Episc. 2 In Ms. nostra collectione, *Achatii*. Hard.
3. Italiæ 24. non habet Dionysius. *Hard.*

1 *Agatium* Ms. Hard. 2 Dionysius habet *Feniensi*. Hard.

inter eos vendicet locum. Sed ne ulterius debacchandi habeant facultatem, & animas simplicium ac rusticanorum secum in gehennam, cui destinati sunt, trahant, actum est adversus eos a defensoribus ecclesiæ nostræ, quod eos possint expellere, ut qui Christum Deum ex patris substantia ante sæcula negant genitum, hi cum Judæis, qui ejus deitatem negaverunt, & nunc usque negant, participium habeant damnationis. Tuum est, frater carissime, quæ præcepta sunt, non segnius agere, ne plebem tibi creditam dissimulatione deperdas, & incipias Deo de perditis reddere rationem.

XXI. AD MARTIANUM EPISCOPUM

* NARESITANUM. [3]

*Nareſitanum. 'Naiſſitanum.

De suscipiendis clericis, quos Bonosus, antequam damnaretur, ordinasse cognoscitur.

Innocentius Martiano episcopo * *Naresitano.*

*Nastiano, 'Naiſſitano.

SUPERIORI tempore, si tamen recte recordor, memini me tam ad dilectionem tuam quam ad fratres & coepiscopos nostros, Rufum & ceteros hujusmodi, literas de clericis * Naresitanibus transmisisse, his videlicet, qui se ante damnationem Bonosi asserebant, ab eodem tam presbyteros quam diaconos ordinatos, ut si relicto atque damnato ejus errore, vellent ecclesiæ copulari, libenter reciperentur; ne forte qui essent digni recuperandæ salutis, in eodem errore deperirent. Verum nunc in Ravennati urbe mihi constituto, propter Romani populi necessitates creberrimas, * Germanio, qui asserit se esse presbyterum, atque ' Lupentius, qui se diaconum dicit, multorum talium quasi legatione suscepta, prece fusa, dolores proprios exprimere gestiverunt, se quidem ecclesias in dilectionis tuæ constitutas parochiis retinere, sed tuam communionem non potuisse se mereri, ea videlicet ratione, quia Rusticius quidam nomine, iterata ordinatione presbyterium suscepisset. Et non levi impedimento fit, dum aut illi dolent hujusmodi hominem in ecclesia retineri, aut ille sic peccare debere in alio arbitretur, quemadmodum in se agnoscit esse peccatum. Et quamvis de eadem re plenius literæ meæ contineant, quas superius memoravi, tamen nunc etiam ad monendam [illegible] tuam, ut si vero constiterit, aliquos ante damnationem Bonosi ab eodem ordinatos, postea voluisse vel nunc velle reverti, eos recipiendos esse censemus, maxime cum memorati asserant, se in[illegible] anteriori tempore ordinatos, ut sanctæ recordationis virum Cordelium episcopum Sirmiensis urbis, nec non & fratrem nostrum Nicetam, aliosque nonnullos fuisse præsentes cum honoribus, quos se habere commemorant, faterentur. Unde (frater carissime) si eorum assertio fidem recipit veri, suscipiendos esse ambigere non debes, quos tamdiu ecclesias sibi creditas posse retinere.

* Naxensibus. 'Naiſſensibus

* Germanius, al. Germanus, ' Lupentius ita mſ. Juſt.

* augeremus.

XXII. AD EPISCOPOS MACEDONIÆ.

I. [illegible] sacerdos, vel quilibet ex clero, viduam uxorem duxerit, vel ejectam, suum perdat officium.

II. *Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, & defuncta ea post baptismum acceperit alteram, clericus esse non possit.*

III. *Quod non admittantur clerici ab hæreticis ordinati.*

IV. *Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri.*

V. *Quod hi qui a Bonoso hæretico ordinati sunt propter ea sint recepti, ne scandalum remaneret ecclesiæ.*

VI. *Quod in ecclesia peccatum populi multum soleat remanere.*

VII. *Quod surreptum fuerit apostolicæ sedi, & suam in melius sententiam commutarit, quando damnationem Photini rescidit.*

*Innocentius Rufo, Eusebio, Eustachio, Claudio, Maximiano, Eugenio, Gerontio, Joanni, Polychronio, Sophronio, Flaviano, Hilario, Macedonio, Calicrati, Zosimo, * Profuturo, Nicetæ, Hermogeni, Vincentio, Asiologo, Terentiano, Herodiano, & Martiano, & ceteris episcopis Macedonibus, & diaconibus, in domino salutem.*

* Profuturo.

MAGNA me gratulatio habuit, cum post tot discrimina totius (ut ita dixerim) mundi, Vitalis archidiaconus vestrarum portitor literarum, ex illis partibus ad nos usque directus advenit. Quem cum vidissemus, illico (ut oportebat) percontati de vestro statu sumus. Verum ubi reperimus, vos ex sententia degere, domino Deo nostro uberes gratias retulimus, quod vos famulos suos, suisque altaribus servientes, & in adversis tuetur, & in prosperis gubernare dignatur. Qui cum tradidisset epistolas, eas præcepi illico recenseri, in quibus multa posita esse pervidi, quæ stuporem mentibus nostris ' inducerent, facerentque nos non modicum dubitare, utrum aliter putaremus, an ita illa essent posita, quemadmodum personabant. Quæ cum sæpius repeti fecissem, adverti, sedi apostolicæ, ad quam relatio, quasi ad caput ecclesiarum, missa currebat, aliquam fieri injuriam, cujus adhuc in ambiguum sententia duceretur. Unde, de quibus jamdudum scripsisse me memini, nunc iterare formam argumentis evidentioribus relationis vestræ geminata percontatio compellit.

' indiceret.

I.

Eos qui viduas accepisse suggeruntur uxores, non solum clericos effectos agnovi, verum etiam usque ad infulas summi sacerdotii pervenisse: quod contra legis esse præcepta, nullus ignorat. [b] Nam cum Moses legislator clamitet: *Sacerdos uxorem virginem accipiat*: ac ne in hoc præcepto aliquid putaretur ambiguum, addidit: *Non viduam, neque ejectam*: contra quod præceptum, divina auctoritate subnixum, nulla defensio mandati alterius opponitur, [illegible]) ex ignorantia, & ut verecundius dicam, non ex apostolica traditione & ratione integra constituta est. Nos autem, omnesque per orientem occidentemque ecclesias, noverit vestra dilectio, hæc penitus non admittere, nec ad ultimum ecclesiastici ordinis locum tales assumere, & si reperti fuerint, submovere.

Levit. 21.

II.

Deinde ponitur, non dici oportere bigamum, eum qui catechumenus habuerit atque amiserit uxorem, si post baptismum fuerit aliam sortitus, eamque primam videri, quæ novo homini copulata sit: quia illud conjugium, per baptismi sacramentum, cum ceteris criminibus sit ablutum. Quod cum de una utique dicitur, certe si tres habuerit, in vetere positus homine, uxores, erit ei, quæ post baptismum quarta est, sic interpretantibus prima, virginis æque nomen accipiet, quæ quarto ducta est loco. Quis (oro) istud non videat contra apostoli esse præceptum, qui ait: *Unius uxoris virum oportere fieri sacerdotem*? Sed objicitur, quod in baptismo totum, quidquid in vetere homine gestum est, sit solutum. Dicite, mihi

Dist. 26. Deinde ponitur.

1. Tim. 3. Tit. 1.

mihi, cum pace vestra loquor, crimina tantum dimittuntur in baptismo, an & illa quæ secundum legis præcepta ac Dei institutæ complentur? Uxorem ducere, crimen est, an non est crimen? Si crimen est, ergo (præfata venia dixerim) erit auctor in culpa, qui ut crimina ' committerent, in paradiso, cum ipse eos jungeret, benedixit. Si vero non est crimen, quia quod Deus junxit, nefas sit crimen appellari, & Salomon addidit: *Etenim a Deo præparatur viro uxor*: quomodo creditur inter crimina esse dimissum, quod auctore Deo legitur consummatum? Quid de talium filiis percensetur? Numquid non erunt admittendi in hæreditatis consortio, quia ex ea suscepti sunt, quæ ante baptismum fuit uxor? Eruntque appellandi vel naturales, vel spurii, quia non est legitimum matrimonium, nisi illud (ut vobis videtur) quod post baptismum assumitur. Ipse dominus cum interrogaretur a Judæis, si liceret dimittere uxorem, atque exponeret fieri non debere, addidit: *Quod ergo Deus junxit, homo non separet*. Ac ne de his locutus esse credatur, qui post baptismum sortiuntur, meminerint hoc & a Judæis interrogatum, & Judæis esse responsum. Quæro & solicitus quæro, si una eademque sit uxore ejus, qui ante catechumenus, postea sit fidelis, filiosque ex ea, cum esset catechumenus, susceperit, ac postea alios, cum fidelis: utrum sint appellandi fratres, an non habeant postea, defuncto patre, erciscundæ hæreditatis consortium, quibus filiorum nomen regeneratio spiritualis creditur abstulisse? Quod cum ita sentire atque judicare absurdum est, quæ (malum) ratio est, hoc defendi, & vacua magis opinione jactari, quam aliqua auctoritate roborari, cum non possit inter peccata deputari, quod lex præcepit, & Deus junxit ' ? Numquid si quis catechumenus virtutibus studuerit, humilitatem secutus fuerit, patientiam tenuerit, eleemosynas fecerit, morti destinatos qualibet ratione eripuerit, adulteria exhorruerit, castitatem tenuerit; quæro, si hæc, cum fuerit factus fidelis, amittit, quia per baptismum totum, quod vetus homo gesserat, putatur auferri? Aspiciamus gentilem hominem Cornelium, orationibus atque eleemosynis vacantem, per revelationem [illegible] baptismum hæc illi * ablata sunt, propter quæ baptismus ei videtur esse concessus? Si ita creditur, mihi credite, non modicum erratur: quia quidquid bene gestum fuerit, & secundum legis præcepta custoditum, non potest agenti ' deperire. Nuptiarum ergo copula, quia Dei mandato perficitur non potest dici peccatum. Et quod peccatum non est, solvi inter peccata, credi omnino non debet. Eritque integrum æstimare, aboleri non posse prioris nomen uxoris, cum non dimissum sit pro peccato, quia ex Dei sit voluntate completum.

'committerentur.

Prov. 19.

28. quæst. 1. Numquid non erunt. & in decr. Ivo. lib. 6.

Matth. 19.

* & lex junxit?

Act. 10.

* ablata.

'facientibus

III.

Ventum est ad tertiam quæstionem, quæ pro sui difficultate longiorem exigit disputationem. Cum nos dicamus, ab hæreticis ordinatos, vulneratum per illam manus impositionem habere caput: ubi vulnus infixum est, medicina est adhibenda, ' ut possit recipere sanitatem. Quæ sanitas post vulnus secuta, sine cicatrice esse non poterit: atque ubi pœnitentiæ remedium necessarium est, illic ordinationis honorem locum habere non posse decernimus. *Nam si (ut legitur) quod tetigerit immundus, immundum erit*: quomodo id ei tribuetur, quod munditia ac puritas consuevit accipere? Sed econtrario asseritur, cum qui honorem amisit, honorem dare non posse: nec illum aliquid accepisse, quia nihil in dante erat quod ille posset accipere. Acquiescimus, & verum est. Certe qui quod non habuit dare non potuit, damnationem utique, quam habuit, per pravam manus impositionem dedit: & qui particeps effectus est damnato, quomodo debeat honorem accipere, invenire non possum.

1. quæst. 1. Ventum est ad tertiam.

' qua

Num. 19.

1. quæst. 1. Qui perfectionem fancti.

1. quæst. 1. Arianos præterea.

IV.

At dicitur vera ac justa legitimi sacerdotis * benedictio auferre omne vitium quod a vitioso fuerit injectum. Ergo si ita est, applicentur ad ordinationem sacrilegi, adulteri, atque omnium criminum rei, quia benedictione ordinationis crimina vel vitia putantur auferri. Nullus sit pœnitentiæ locus, quia id potest præstare ordinatio, quod longa satisfactio præstare consuevit. Nostræ vero lex est ecclesiæ, venientibus ab hæreticis, qui tamen illic baptizati sunt, per manus impositionem laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem, in clericatus honorem vel exiguum subrogare.

* ordinatio 1. quæst. 1. Ventum est ad tertiam. 1. quæst. 1. Hemini qui simul. Cum ergo de

V.

At vero hi qui a catholica fide ad hæresim transierunt, quos non aliter oportet nisi per pœnitentiam suscipi, apud vos non solum pœnitentiam non agunt, verum etiam honore cumulantur. Sed ' Anisii quondam fratris nostri, aliorumque consacerdotum summa deliberatio hæc fuit, ut quos [c] Bonosus ordinaverat, ne cum eodem remanerent, ac fieret non mediocre scandalum, ordinati reciperentur. Vicimus (ut opinor) ambigua. Jam ergo, quod pro remedio ac necessitate temporis statutum est, constat primitus non fuisse: ac fuisse regulas veteres, quas ab apostolis vel apostolicis viris traditas ecclesia Romana custodit, custodiendasque mandat his qui eam audire consueverunt. Sed necessitas temporis id fieri magnopere postulabat. Ergo quod necessitas pro remedio invenit, cessante necessitate, debet utique cessare pariter quod urgebat: quia alius est ordo legitimus, alia usurpatio, quam ad præsens fieri tempus impellit. Sed canones apud Nicæam constituti, de Novatianis fieri permiserunt. Prius ille canon, a patribus institutus, ponendus est, ut possimus advertere, vel quid, vel qualiter ab eisdem sensum sit vel præceptum. De his, inquit, qui nominant seipsos Catharos, id est, mundos & aliquando veniunt ad catholicam ecclesiam, placuit sanctæ & magnæ synodo, ut accepta manus impositione, sic maneant in clero. Possum vero dicere, de solis hoc Novatianis esse præceptum, nec ad aliarum hæresum clericos pertinere. Nam si utique de omnibus ita definirent, addidissent, a Novatianis, aliisque hæreticis revertentes, debere in suum ordinem recipi. Quod ita esse, etiam illud maxime, quod de Paulianistis dictum est, poterit confirmare, a quibus venientes, etiam baptizari præcipiunt. Numquidnam, cum de Paulianistis jubent, omnes qui ab hæreticis revertuntur, erunt hoc exemplo baptizandi? Quod cum nullus audeat facere, de ipsis tantum esse præceptum, ratio ipsa demonstrat. Denique, baptizatos rite ab evangelista Philippo, Petrus & Joannes sola manus impositione consummant. Illos vero, quos apostolus Paulus Joannis baptismate baptizatos reperit, interrogavitque an Spiritum sanctum accepissent, fatentibus se, ne illud quidem nomen audisse, jussit eos baptizari. Videtis ergo, rite baptizatos, illo dono iterari non posse; & aliter, sola aqua lotos, baptizari in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, necessarium pervideri. Ita & de Novatianis tantum jussum esse, lucida manifestatione perlegitur. Quod idcirco distinctum esse ipsis duabus hæresibus, ratio manifesta declarat: quia Paulianistæ in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti minime baptizabant, & Novatiani iisdem tremendis venerandisque

' Anisii. 1. quæst. 1. Quod pro necessitate.

1. quæst. 7. Quod pro remedio.

1. quæst. 1. Quod pro necessitate.

Can. 8. Nicænæ synodi.

Act. 8.

Act. 19.

1. q. 1. Paulianistæ in nomine.

3 Naissus urbs Episcopalis sub metropolita Sardicensi, *Hard.*

que nominibus baptizant: nec apud istos de unitate potestatis divinæ, hoc est, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quæstio aliquando mota est; & ideo omnibus segregatis, hæc sola electa est, cui istud crederent concedendum, quia nihil in Patris, & Filii, & Spiritus sancti sacramento peccarent. Si quis vero de catholica ad hæresim transiens, aut fidelis, ab apostasia revertens, & resipiscens redire voluerit; numquid eadem ratione poterit ad clerum admitti, cujus commissum non, nisi longa pœnitentia, poterit aboleri? nec post pœnitentiam clericum fieri ipsi canones sua auctoritate permittunt. Unde constat, qui de catholica ad Bonosum transierunt damnatum, atque se passi sunt, aut cupierunt, ab eodem ordinari: non oportuisse ordinationis ecclesiasticæ suscipere dignitatem, qui commune omnium ecclesiarum judicium deserentes, suam peculiariter in Bonoso vanitatem sequendam esse duxerunt. Sed multos constat vim passos, atque invitos, attractos, repugnantesque ab eodem ordinatos. Dicat mihi, volo, quisquis hoc credit: si non post ordinationem Bonosi interfuit, cum conficeret sacramenta, si communioni ejus participatus non est, si statim discedens de ejus pessimo conciliabulo, ad ecclesiam rediit, iste talis potest habere excusationis aliquem colorem. Ceterum alii qui vel post annum, vel mensem ad ecclesiam redierunt, intelligimus eos qui in catholica noverant se, propter vitia sua, non posse suscipere ordinationem, idcirco ad illum pergrexisse, qui passim, & sine ulla discussione ordinationes illicitas faciebat, credentes se posse per istam institutionem, in ecclesia catholica invenire locum, de quo antea desperaverant. Nunc illud quod superest, interrogo: qui post mensem aut eo amplius rediit, cum se presbyterum a Bonoso consideret ordinatum, si non sacramenta confecit, si non populis distribuit; si non missas secundum consuetudinem complevit; quid de his censeatis quæso, promatis apertius. Ad summam certe, qui nihil a Bonoso acceperunt, rei sunt usurpatæ dignitatis, qui conficiendorum sacramentorum sibi vendicaverunt auctoritatem, atque id se putaverunt esse, quod de his nulla fuerat regulari ratione concessum.

1. q. 1. Constat multos vim.

'sit

VI.

1. quest. 7. Quoties a populis. 'utique

Pervideat ergo dilectio vestra, hactenus talia transisse, & advertite, quod ('ut dicitis) necessitas imperavit, in pace jam ecclesias constitutas non posse præsumere: sed ut sæpe accid[illegible] populi aut turba [illegible] omnes propter multitudinem non potest vindicari, inultum solet transire, priora dimittenda dico Dei judicio, & de reliquo maxima solicitudine præcavendum.

VII.

11. q. 3. Veniam nunc ad maximum.

Veniam nunc ad maximum quasi quoddam thema Photinum, & quod mihi anxium est & difficillimum, majorum meorum revolvam sententiam: Fuerat de illo quoquo pacto (ut etiam ipsi commeministis) aliquid utique gravius constitutum. Verum quoniam id per rumorem falsum, ut asseritis, subreptum huic sedi & elicitum per insidias demonstratis, quia res ad salutem redit, veniam nos hanc intantum, vobis annitentibus, post condemnationem more apostolico subrogamus, tantisque vestris assertionibus [illegible] vobisque tam bonis, tam caris non dare consensum, omnibus rebus duris durius arbitramur. Pro vestra ergo approbatione, fratres carissimi, & sententia ac postulatione, episcopum Photinum habetote licitum ita constituere, ut deprecamini, & nostram in melius conversam sententiam, labore vel testimonio vestro, compotes voti suscipite, atque Eustathium, a me sæpissime comprobatum, nolite expectare, ut diaconii gratia expolietur. Solicitos enim vos pro salute, libenter audio: contra caput etiam si faciendum sit, non libenter admitti. Cui manum porrigitis, vobiscum porrigo; cui porrigo, mecum porrigite. Hæc enim ad Corinthios apostolica est declarata benignitas, ut in uno spiritu ductam ac reductam sententiam, boni semper indifferenter sequantur. Nam fateor, hæc me primum res bene habet erga Eustathium diaconum, quod nec contra fidem unquam quidquam locutus sit, nec loquentem admiserit, nec ad mortem crimen aliquod commisisse, vel jactatum unquam vel fictum de eo recognoverim. Et qui in his salvus est, si quo pacto conversationes amabiles non habet, habendus est, ut minus pro tempore dilectus, non ut inimicus existimatus, diabolo in perpetuum mancipandus. Cognosco illum, inter illas simultates, ac turbines contra multorum studia, non dico qualia, diversa sensisse, & hinc cum res ac calamitates ipsæ emendatæ sint, adhuc Dizoniani & Cyriaci subdiaconorum non potuisse apud vos' commendationem reviviscere. Compescite, quæso, ab illo prædictisque, quorumcumque videtis animos ac non justas æmulationes, ut ipse apud nos integer, apud vos, cum suis rep[illegible]catur pacem, non fictam pervidens caritatem. Omnibus igitur vobis ac singulatim occurrat caritas, & vinculis, quæ nullis modis a Christo solvuntur, vobiscum pariter in perpetuum connexa, lætetur in domino. [1] Datum Idibus Decembris, Constantio viro clarissimo consule."

'emendationem

*Anno Chr. 414.

Notæ Severini Binii.

a *Epistola ad episcopos.*] Hæc est illa epistola quam Innocentius reddidit ad synodum Macedoniæ provincialem, ex qua pro confirmatione rerum gestarum, missa est legatio ad Innocentium papam, per Vitalem archidiaconum. De qua synodo infra.

Locus epistolæ explicatur.

b *Nam cum Moyses legislator clamet.*] His verbis non vult dicere Innocentius nos legibus Judaicis teneri, sed vult argumentari a simili, vel potius a minori ad majus, hoc modo. Tenebantur sacerdotes veteris testamenti non ducere uxorem viduam: [illegible] magis convenit, ut sacerdotibus novæ legis ecclesia sequatur, ne propter excellentiam sacerdotii Christiani, viduarum [illegible] inirint. Bellarm. lib. 4. de Rom. pont. cap. 10.

c *Bonosus ordinaverat.*] De Bonoso ejusque hæresi vide notas concil. Capuani supra.

XXIII. AD SYNODUM IN [2] 'TOLETANA CIVITATE CONSTITUTAM.

'THOLOSANA ms. c. Justelli; mendose, ut plerique alii codices & antiquæ collectiones.

I. *De Hispanorum reprehensione, qui inordinate constituunt clericos.*
II. *Ut causidici, vel curiales, vel sæculari militiæ dediti, ad clerum non admittantur.*
III. *Ut quicumque tales ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur.*
IV. *De commemoratione Nicæni concilii, in quo supradicta prohibentur.*
V. *Quales eligendi sunt in ordine clericorum.*
VI. *De eo qui ante baptismum uxorem habuit, & post baptismum etiam, ut clericus non fiat.*

Inno-

1 *Datum* & quæ sequuntur, non habet Dionysius in ms. cod. At Isidorus, *Fl. Constantino V. C. Cons.* Anno Christi 414. *Harduinus.*

2 In Collectione Isidori, *in Tolosana civitate* ubique legitur; ut & in mss. nostris, aliisque omnibus; epistolæ quæ sequuntur, non sunt in Collectione Dionysiana, *Hard.*

Innocentius universis episcopis in Toletana synodo constitutis dulcissimis fratribus, in domino salutem.

I.

' dissensiones & schismata

SÆPE me & nimium cum teneret cura solicitum, super dissensionis' schismate ecclesiarum, quod malum per Hispanias latius in dies separationis gradu incedere fama proloquitur, necessarium tempus emersit, quo non possit emendatio tanta differri, & deberet congrua medicina provideri. Nam de ordinationibus, quas pravæ consuetudinis vitio, Hispanienses episcopos celebrare cognoscimus, fuerat aliquid secundum majorum traditionem statuendum, nisi perpenderemus, ne perturbationes quamplurimas ecclesiis moveremus. Quorum factum ita reprehendimus, ut propter numerum corrigendorum, ea quæ quoquo modo facta sunt, non in dubium vocemus, sed Dei potius dimittamus judicio.

II.

Dist. 51. Aliquantos ex.

Quantos enim ex eis, qui post acceptam baptismi gratiam in forensi exercitatione versati sunt, & obtinendi pertinaciam susceperunt, accitos ad sacerdotium esse comperimus; e quorum numero Rufinus & Gregorius perhibentur? Quantos ex militia, qui cum potestatibus obedierunt, severa necessario præcepta sunt executi? Quantos ex curialibus, qui dum parent potestatibus, quæ sibi sunt imperata, fecerunt? Quantos, qui voluptates & editiones populo celebrarunt, ad honorem summi sacerdotii pervenisse: quorum omnium neminem, ne ad societatem quidem ordinis clericorum, oportuerat pervenisse? Quæ si singula discutienda mandemus, non modicos motus aut scandala Hispaniensibus provinciis, quibus mederi cupimus, de studio emendationis inducemus. Idcirco remittenda potius hæc putamus. Sed ne deinceps similia committantur, dilectionis vestræ maturitas providere debebit, ut tantæ usurpationi, saltem nunc, finis necessarius imponatur, eo videlicet constituto, ut quicumque tales ordinati fuerint, cum ordinationibus suis deponantur.

III.

[redacted] ordinem, vel ad ipsum sacerdotium venire tentaverit, una cum ordinatoribus suis, ipso in quo inventi fuerint ordine & honore priventur. Et quamvis dilectioni vestræ, fratres carissimi, regulæ Nicænæ sint cognitæ, sententiam' decernitis: tamen aliquam partem, quæ de ordinationibus est provisa, inserendam putavi, ut secundum eam ordinationes in posterum celebrandas esse sciamus; ne cui interpretandi aliter liberum arbitrium relinquatur. Ac primum, quæ sunt prohibita, digerantur.

' decernimus

IV.

Nicænæ synodi can. 12. vel 13. Et in epist. Innocentii ad Victricium Rothomagensem, cap. 11.

Ne quispiam, qui post baptismum militaverit, ad ordinem debeat clericatus admitti, neque qui causas post acceptum baptismum egerint, aut qui post acceptam Dei gratiam administraverint, neque de curialibus aliquem ad ecclesiasticum ordinem venire posse, qui post baptismum vel coronati fuerint, vel sacerdotium (quod dicitur) sustinuerint, & editiones publicas celebraverint. Nam & hoc de curialibus est cavendum, ne iidem, qui ex curialibus fuerint, aliquando a suis curiis, quod frequenter videmus accidere, poscantur. Quæ omnia rationabiliter prohibita, oportet modis omnibus custodiri.

V.

Supra in decr. Siricii ad Himerium Tarraconens. cap. 9. 'ordinem

Quales vero eligendi sunt in' ordine clericorum, evidens forma declarat, id est, qui ab ineunte ætate baptizati fuerint, & lectorum officio sociati, vel si majores sunt, cum fuerint Dei gratiam consecuti, statim se ecclesiasticis ordinibus mancipaverint. Et si uxores habuerint, quærendum, si uxorem virginem habuerint, quia scriptum est in veteri testamento: *Uxorem virginem accipiat sacerdos.* Et alibi: *Sacerdotes mei semel nubant.* Neque qui duas uxores habuerit, quia Paulus apostolus ait: *Unius uxoris virum.*

Levit. 21.

1. Tim. 3. Tit. 1.

VI.

Supra in epist. Innocentii ad Rufum & Eusebium &c. cap. 2. ' in baptismo 'uxoris Prov. 19. Matth. 19.

Nec illud debere admitti, quod aliquanti pro defensione pravi erroris opponunt & asserunt, quod' ante baptismum omnia dimittuntur, non intelligentes hujusmodi, quod sola in baptismo peccata dimittuntur, non' uxorum numerus aboletur. Nam si *a Deo*, ut scriptum est, *præparatur viro uxor*, & *quod Deus junxit, homo non separet*, & ipsi auctores generis humani in origine a Deo benedicuntur; quomodo inter peccata ista creduntur posse dimitti? Quod si secundum illos, qui ita credunt, verum est: ergo omnis justitia, quæ a catechumenis ante baptismum fuerit operata, per baptismum aufertur. Nullus ergo contra apostolum tale aliquid sentiat, nec admittat, sed fideliter intelligat, unius uxoris virum, sive ante baptisma esse nominatum, sive post baptismum. Si enim uxor ante baptismum accepta, non ducitur in numerum; nec filii ex eadem suscepti, inter filios poterunt nominari. Quod quam absurdum sit atque alienum, prudentia vestra melius æstimabit. Unde' neminem liceat interpretari aliter divinas scripturas, nisi quod recta ratio permittit, nedum quidam remedia sibi iniqua ad excusationem præparant, ex eo rupisse legem & regulas evertisse judicentur: sed ea tenenda sunt, quæ divinarum scripturarum series continet, & a sacerdotibus utili ratione sunt constituta. Bene valeatis, fratres carissimi.

'nemini.

Nota Severini Binii.

a *Epistola.*] Hæc est illa Innocentii epistola, quam de factis perperam ordinationibus in Hispania ad synodum Toletanam scripsit. Ad primum Toletanum concilium sub Anastasio celebratum referri non posse, ibidem" [redacted] consulat quæ in notis ejusdem concilii [redacted] primi diximus.

"Falso etiam hæc scripta ad episcopos, qui fuerant in synodo Toletana

ADMONITIO SIRMONDI AD LECTOREM de eadem epistola.

Sequentis epistolæ pars jam antea edita fuit titulo Innocentii ad episcopos synodi Toletanæ. In veteribus autem libris, non Toletanæ scriptum est, sed Tolosanæ: atque hoc etiam modo citari hæc epistola solet in antiquis collectionibus. Qua de re, etsi ambigi non injuria possit, merito tamen illam, cum mutila præsertim hactenus fuerit, integram hoc loco reponendam esse censuimus.

*** In antiqua collectione canonum citantur cap. 1. hujus epistolæ verba: *Quare enim quare doluerint* &c. ex epistola Innocentii papæ Exuperio Tolosane civitatis episcopo: *De eo quod non degradandi sunt principes a Deo uncti, etiam maligni.*

XXIII. AD EPISCOPOS SYNODI "TOLOSANÆ,

Ex restitutione Jacobi Sirmondi societatis Jesu.

*TOLETANÆ scribendum fuit.

De dissensione, corruptaque disciplina ecclesiarum Hispaniæ.

I. *Quod episcopi nonnulli ab aliis ob receptos ab hæresi conversos perperam dissideant.*
II. *De episcopis a Rufino & Minicio in alienis ecclesiis contra canones ordinatis.*
III. *Ut Joannis episcopi causa examinetur, aliorumque*

aut

qui communionis consortium refugiebant.

IV. *De vitiosis multorum ordinationibus, ita dissimulari quæ hactenus usurpata sunt, ut in posterum prohibeantur.*

V. *Ut Gregorii Emeritensis episcopi querela discutiatur.*

VI. *Quosnam ad clericatus ordinem admittere liceat: qualesque eligendi sint. Et quod bigamum faciat etiam illa quæ ante baptismum uxor fuit.*

Innocentius universis episcopis in " Tolosana synodo constitutis, dilectissimis fratribus, in domino salutem.

" Toletana melius

SÆPE me & nimia cum teneret cura solicitum super dissensione, & schismate ecclesiarum, quod per α Hispanias latius in dies serpere, & citatiore gradu incedere fama proloquitur, necessarium tempus emersit, quo non posset emendatio tanta differri, & deberet congrua medicina provideri. Nam fratres nostri coepiscopus " β Hilarius, & Elpidius presbyter, partim unitatis amore permoti, partim qua laborat provincia pernicie, ut oportuit, excitati, ad sedem apostolicam commearunt, & in ipso sinu fidei violatam intra provinciam pacem, disciplinæ rationem esse confusam, & multa contra canones patrum, contempto ordine, regulisque neglectis, in usurpatione ecclesiarum fuisse commissa, nec concordiam, in qua fidei nostræ stabilitas tota consistit, posse retineri, cum dolore & gemitu prosecuti sunt, quæ in consensu presbyterii actorum confectione retinentur, & possunt vobis lectione monstrari.

" Subscripsit concil. Toletano.

I.

Jam primum, quod ad ipsam fidem attinet, quod Bætici vel Carthaginenses episcopi, propter Galliciorum communionem a pace omnium dissederunt, orta dissensio est: quæ non solum non minuitur, verum etiam per dies singulos studio contentionis augetur, cum obtinendi proposito unusquisque quod voluit, æternum orbem mali, & circulum quemdam de tali animositate fecerunt, cum utique bono cuique in rebus talibus vinci melius sit quam malo more pravum propositum quod semel placuit obtinere. Nam quæ alia causa & superioribus temporibus 3 illius Luciferi præter pertinaciam fuit, quæ eum retraxit a concordia illorum, qui Arianorum hæresim prudenti conversione damnaverant? Eodem studio post Priscilliani detestabilem sectam omnium merito detestatione damnatam, receptos in catholicam fidem eos qui consilio saniore conversi [illegible] aliquos tulisse cognovi[illegible] factum utile, & ipsam ecclesiarum pacem displicuisse detegitur. Nam cum unitatis proposito atque concordiæ, ipsi quoque Symphosius, atque Dictinius damnantes pravam h[illegible] sint recepti, ut personis talibus amputatis [illegible]gueretur penitus innata dissensio, [illegible] bus recte facta ipsa correctio di[illegible] ecclesiæ dissident, quæ non [illegible] te dissimulant. Quod si sani[illegible] tibus fuisset custodita co[illegible] fidei integer pe[illegible] corrupisset. concordiam [illegible] Symphosium atque Quæro enim [illegible]bilem hæresim damnaverunt [illegible] in fidem catholicam tunc fuisse? 4 Num [illegible] aliquid de honoribus amiserint quo[illegible] habebant? Quod si quos hoc pungit aut stimul[illegible] legant Petrum apostolum post lacrymas [illegible] quod fugat; considerent Thomam post dubitationem illam nihil de prioribus meritis amisisse, denique David prophetam egregium post manifestam confessionem suam prophetiæ suæ meritis non fuisse privatum. Quod si emendatio conversionis & errores ipsos amputat, & retinet dignitates; quæ malum ratio est, viam recti, & iter quod dirigat ad salutem, proposito " pertinaciæ nolle retinere? Quare incumbendum est dilectioni vestræ & bonis sacerdotibus adnitendum, quatenus præeunte doctrina in unitatem catholicæ fidei omnes, qui dispersi sunt congregentur, & esse inexpugnabile unum corpus incipiat, quod si separetur in partes, ad omnes patebit lacerationis injurias, & ex sese pestem patietur internam, quando secum compago ipsa confligit. Sed hæc generaliter de unitatis reformatione omnes, tanquam singulis scripta sint, accipiant sacerdotes. Dehinc in partes animum super omnibus dilectio vestra, quæ proponentur intendat.

" Nam quod non

" pertinaci

II.

Non enim latere potuit, quod 5 Rufinus atque Minicius episcopi in alienis ecclesiis, " contra Nicænos canones, episcopos usurpaverunt ordinare. Hæc ne quis sibi audeat vendicare, saltem nunc a nobis est salubriter providendum, ne improba usurpatione dissimulatio in deterius convalescat, & fiat de consuetudine regula, quæ non veniat ab ipsa, quæ literis mandata est disciplina. Qua in re Hilari fratris, & consacerdotis nostri querela primitus audiatur, qui asseruit Rufinum contra ecclesiarum pacem omni oppugnatione fuisse versatum, & dudum in concilio Toletano erroris sui veniam postulasse, & nunc, cum metropolitano episcopo ordinandi sacerdotis pontificium deberetur, contra populi voluntatem, & disciplinæ rationem, episcopum locis abditis ordinasse, ecclesias scandalis miscuisse. Dehinc Tarraconensium episcoporum est causa tractanda, qui pari modo Minicium in Gerundensi ecclesia episcopum ordinasse conquesti sunt; & juxta " Nicænos canones ferenda est de talis usurpatione sententia. Illorum etiam episcoporum, qui a Rufino, vel a Minicio contra regulas ordinati sunt, habeatur plena discussio; ut quia perperam facti sunt, intelligant id quod vitioso initio adepti sunt se diutius obtinere non posse.

" Nic. can. 4

" Nic. can. 6

III.

6 De Joanne quoque episcopo, cujus in synodo γ Toletana super [illegible] Dictinio per legato[illegible] lis visa illa correctio, examine[illegible] secuta; & protius super omnibus, quorum in dubium venit de cessatione communio, plena inquisitio vestigetur; ut [illegible]dum decretum synodi To[illegible] [illegible] communionis consortio propter abo[illegible] schismatis misceantur, vel si [illegible] chensi qui abnuant concordiam, & con[illegible] placitorum, a communione catholicæ fidei per dilectionis vestræ sententias abdicentur: ut [illegible] non internum malum, quod tacitum non desinit serpere, sed schismaticorum manifesta professio contagioque vitetur.

IV.

Nam 7 de ordinationibus, quas pravæ consuetudinis vitio Hispanienses Episcopos celebrare cognoscimus, fuerat aliquid secundum majorum traditionem statuendum, nisi perpenderemus, ne perturbationes quamplurimis ecclesiis moveremus. Quorum factum ita reprehendimus, ut propter numerum corrigendorum, ea quæ quoquo modo facta sunt in dubium non vocemus, sed Dei potius judicio dimittamus. " Quantos enim ex his qui post acceptam baptismi gratiam in forensi exercitatione versati sunt, & obtinendi pertinaciam susceperunt, adscitos ad sacerdotium esse comperimus, e quorum numero Rufinus, & Gregorius perhibentur? Quantos ex aliqua militia, qui cum potestatibus obedirent, severa necessario præcepta sunt executi? Quantos ex curialibus, qui dum parent potestatibus, quæ sibi sunt imperata fecerunt? Quantos qui voluptates & editiones populo celebrarunt, ad honorem summi sacerdotii pervenisse: quorum omnium neminem ne ad societatem quidem ordinis clericorum oportuerat pervenire? Quæ si singula discutienda mandemus, non modicos motus, aut scandala Hispaniensibus provinciis, quibus mederi cupimus, de studio emendationis inducemus. Idcirco remittenda potius hæc putamus. Sed ne deinceps similia committantur, dilectionis vestræ maturitas providere debebit, ut tantæ usurpationi saltem nunc finis necessarius imponatur: eo videlicet constituto, ut si qui post hæc adversus formas canonum, vel ad ecclesiasticum ordinem, vel ad ipsum sacerdotium venire tentaverint, una cum creatoribus suis ipso, in quo inventi fuerint, ordine & honore priventur.

" Aliquantos D. LL.

V.

Gregorii etiam Emeritensis episcopi, qui 8 in locum Patrnini venerabilis recordationis est ordinatus, querela, si qua est, audiatur: & si contra meritum suum passus est injuriam, in invidos honoris alterius vindicetur: ne posthac in quemquam bonorum spiritus factionis insurgat.

VI.

Et quamvis dilectioni vestræ, fratres carissimi, regulæ Nicænæ sint cognitæ, secundum quas ordinationes faciendas esse 9 per sententiam decernitis: tamen aliquam partem, quæ de ordinationibus est provisa, inserendam putavi, ut secundum hanc ordinationes in posterum celebrandas, ne cui interpretandi aliter liberum arbitrium relinquatur. Ac primum quæ sunt prohibita digerantur. " Ne a quispiam qui post baptismum militaverit, ad ordinem debeat clericatus admitti: neque qui causas post acceptum baptismum egerint, aut qui post acceptam Dei gratiam administraverint: [illegible] curialibus aliqu[illegible] [illegible] ptismum, vel coronati fuerint, vel sacerdotium quod dicitur sustinuerint, & editiones publicas celebraverint. Nam & hoc de curialibus est cavendum, ne iidem qui ex curialibus fuerint, aliquando a suis " curiis, quod frequenter videmus accidere, reposcantur. Quæ omnia rationabiliter prohibita oportet modis omnibus custodiri. Quales vero eligendi sint in ordine clericorum, evidens forma declarat. Id est, qui ab ineunte ætate baptizati fuerint, & electorum officio sociati: vel si majores sint, cum fuerint Dei gratiam consecuti, statim se ecclesiasticis ordinibus mancipaverint. Et si uxores habuerint, quærendum si uxorem virginem acceperint: quia scriptum est in veteri testamento: *Uxorem virginem accipiat sacerdos*, & alibi, *Sacerdotes mei semel nubant*. Neque qui duas uxores habuerit, quia Paulus apostolus ait: *Unius uxoris virum*. Nec illud debere admitti, quod aliquanti pro defensione pravi erroris opponunt & asserunt, quod ante baptismum uxor accepta non debeat imputari, quia in baptismo omnia dimittuntur. Non intelligentes hujusmodi, quod sola in baptismo peccata dimittuntur, nec uxorum numerus aboletur. Nam si *a Deo*, ut scriptum est, *præparatur viro uxor*, & *quod Deus conjunxit, homo non separet*, & ipsi auctores generis humani in origine a domino benedicuntur, quomodo inter peccata ista creduntur posse dimitti. Quod si secundum illos qui ita credunt verum est; ergo omnis justitia, quæ a catechumenis ante baptismum fuerit operata, per baptismum auferetur. Nullus ergo contra apostolum tale aliquid sentiat, nec admittat: sed fideliter intelligat, unius uxoris virum, sive ante baptismum, sive post baptismum, esse nominatum. Si enim uxor ante baptismum accepta non ducitur in numerum, nec filii ex eadem suscepti inter filios poterunt numerari. Quod quam absurdum sit, atque alienum, prudentia vestra melius æstimabit. Unde nemini liceat interpretari aliter divinas scripturas, nisi quod recta ratio permittit: ne dum remedia sibi iniqua ad excusationem præparant, & corrupisse legem, & regulas evertisse judicentur. Sed ea tenenda sunt, quæ & divinarum scripturarum series continet, & a sacerdotibus utili ratione sunt instituta. *Et alia manu*. Bene valete, fratres carissimi.

" Maximus serm. 25. citat veluti canonem Taurinensem.

Ambr. ad Theod. de synagoga incensa.

Levit. 21.

1. Tim. 3. Tit. 1.

Prov. 19. Matth. 19.

NOTÆ JACOBI SIRMONDI S.J.

1. *Ad episcopos synodi Tolosanæ.*] Etsi ambigui esse tituli epistolam monuimus, dubium tamen non videtur, quin scripta sit ad episcopos Hispaniæ, post synodum quidem Toletanam, sed de rebus in ea gestis, vel postea consecutis, idque ut mihi persuadeam ducor argumento non levi, quod cap. 6. exponetur. Quare antiquam inscriptionem epistolæ restituendam censeo, ut *in Synodo Toletana* legatur.

2. *Propter Galliciorum communionem.*] In synodo Toletana Symphosius, & Dictinius cum aliis, ut Idacius in chronico refert, e Gallæcia episcopis, damnata Priscilliani hæresi, recepti fuerant in communionem retentis honoribus quos habebant. Quod non probantes Bætici & Carthaginenses, a ceteris episcopis, qui eos receperant, desciverunt. Dari ergo vult operam pontifex, ut qui desciverunt ad communem pacem revocentur. Cap. 1.

3. *Illius Luciferi.*] Calaritani apud Sardos episcopi qui schismatis in ecclesia auctor fuit, cum episcopos in synodo Ariminensi lapsos, quamvis resipiscentes, recipi nollet, ab iisque se qui eos receperant segregaret. Sulpitius Severus: *Lucifer intantum eos qui Arimini fuerant condemnavit, ut se etiam ab eorum communione secreverit, qui eos sub satisfactione vel pœnitentia recepissent.*

4. *Numquid nam Aliquid.*] Lege, *Nam quod non a*[illegible] Bonævallis.

5. *Rufinus atque Minicius.*] Synodus Nicæna can. 4. episcopum ab episcopis provinciæ cum metropolitani auctoritate fieri jubet. Contra hunc canonem commiserant Rufinus & Minicius, quorum uterque sine conscientia metropolitani, alter etiam in aliena provincia episcopos ordinarant. Quare & in usurpatores animadverti oportere ait, & ab his temere ordinatos honore carere quem adepti sunt, juxta canonem 6. synodi ejusdem, quo cautum est, eum qui præter sententiam metropolitani factus fuerit episcopus, episcopum esse non debere. Cap. 2.

6. *De Joanne episcopo.*] Joannes hic synodo Toletanæ, redeuntes ab hæresi recipienti, per vicarios consenserat; postea subduxisse se, & contra sententiam suam venisse ferebatur. In hunc ergo, atque in alios, qui a communionis consortio cessasse videbantur, plenius inquiri, deprehensosque, si ad concordiam redire abnuant, excommunicari jubet. Cap. 3.

7. *De ordinationibus.*] De iis qui prava consuetudine in Hispania ex diversis generibus hominum, quos canones a cleri gradibus excludunt, creati hactenus fuerant episcopi, sic indulget, ut pœna vitiose deinceps ordinatis ordinantibusque proposita, in posterum abstineri præcipiat. Cap. 4.

8. *In locum Patruini.*] Discrepant inter se rerum Hispanicarum scriptores, cujus sedis episcopus fuerit Patruinus, qui concilio primo Toletano præfuit. Alii enim Toletanum antistitem fuisse conjiciunt, alii Bracarensem, alii neutram illorum sententiam satis firmam ducunt. Ex hoc loco apparet, quod in mentem illis non venerat, Emeritensem episcopum fuisse, cui jam defuncto Gregorius hoc tempore successerat. Cap. 5.

Per

α Ms. *Spanias*. Hard. β In Ms. *Helarius*, Hard. γ Ms. *Tolositana*. Hard.

9 Eadem legas in epist. 2. Innocentii ad Victricium cap. 2. & rursum ep. 4. Hard.

Cap. 6.

9 *Per sententiam decernitis.*] Manifestum est alludi ad decretum synodi Toletanæ, quod in ejus actis primo loco positum est his verbis: *Patruinus episcopus dixit: Si placet, communi consilio decernamus, quid ab omnibus episcopis in ordinandis clericis sit observandum. Mihi autem placet constituta primitus concilii Nicæni perpetuo esse servanda, nec ab iis esse recedendum. Episcopi dixerunt: Hoc omnibus placet.* Quæ cum ita sint, liquet profecto, Innocentium hoc loco alloqui episcopos qui Toletano concilio adfuerant, ac proinde synodo Toletanæ inscribi epistolam debere, ut dictum est.

EJUSDEM SIRMONDI NOTÆ POSTUMÆ.

Ex Labbei Appendice tom. 2.

In Tolosana synodo.] Ambigui esse tituli epistolam monuimus: Quod si Tolosanæ synodo scriptam fuisse constaret, absurdi nihil foret discussas in synodo Galliæ Hispanienses causas fuisse, cum tractatas meminerimus in Taurinensi Gallicanas. Sed dubium non videtur, quin scripta sit ad episcopos Hispaniæ, post synodum quidem Toletanam, de rebus tamen in ea gestis, vel postea consecutis. Idque ut mihi persuadeam ducor argumento non levi, quod cap. 6. exponetur. Quare antiquam inscriptionem epistolæ restituendam censeo, ut in *Toletana synodo* legatur.

Cap. 1.

Propter Gallicierum communionem.] In synodo Toletana Symphosius & Dictinius cum aliis, ut Idacius in chronico refert, e Gallæcia episcopis, damnata Priscilliani hæresi, recepti fuerant in communionem, retentis honoribus quos habebant. Quod non probantes Bætici & Carthaginienses, a ceteris episcopis, qui eos receperant, desciverunt. Dari ergo vult operam pontifex, ut qui desciverant, ad communem pacem revocentur.

Illius Luciferi.] Calaritani apud Sardos episcopi, qui schismatis in ecclesia auctor fuit, cum episcopos in synodo Ariminensi lapsos quamvis resipiscentes recipi nollet, ab iisque se qui eos receperant segregavit. Sulpitius Severus: *Lucifer in tantum eos qui Arimini fuerant condemnavit, ut se etiam ab eorum communione secreverit, qui eos sub satisfactione vel pœnitentia recepissent.*

Cap. 2.

Rufinus atque Minicius.] Synodus Nicæna can. 4. episcopum ab episcopis provinciæ cum metropolitani auctoritate fieri jubet. Contra hunc canonem commiserant Rufinus & Minicius, quorum uterque sine conscientia metropolitani, alter etiam in aliena provincia, episcopos ordinarant. Quare & in usurpatores animadverti oportere ait, & ab his temere ordinatos honore carere quem adepti sunt, juxta canonem 6. synodi ejusdem, quo cautum est; eum, qui præter sententiam metropolitani factus fuerit episcopus, episcopum esse non debere.

Cap. 3.

De Joanne episcopo.] Joannes hic synodo Toletanæ redeuntes ab hæresi recipienti per vicarios consenserat: postea subduxisse se, & contra sententiam suam venisse ferebatur. In hunc ergo, atque in alios qui a communionis consortio cessasse videbantur, plenius inquiri, deprehensosque, si ad concordiam redire abnuant, excommunicari jubet.

Cap. 4.

De ordinationibus.] De iis qui prava consuetudine in Hispania ex diversis generibus hominum, quos canones a cleri gradibus excludunt, creari hactenus fuer[illegible] pi, propter illorum mult[illegible]

Cap. 5.

[illegible]] Discrepant inter se rerum Hispanicarum scriptores, cujus sedis episcopus fuerit Patruinus, qui concilio primo Toletano præfuit. Alii enim Toletanum antistitem fuisse conjiciunt, alii Bracarensem, alii neutram illorum sententiam satis firmam putant. Ex hoc loco apparet, quod in mentem illis non venerat, Emeritensem episcopum fuisse cui jam defuncto Gregorius hoc tempore successerat.

Cap. 6.

Per sententiam decernitis.] Manifestum est alludi ad decretum synodi Toletanæ, quod in ejus actis primo loco positum est his verbis: *Patruinus episcopus dixit: Si placet, communi consilio decernamus, quid ab omnibus episcopis in ordinandis clericis sit observandum. Mihi autem placet, constituta primitus concilii Nicæni perpetuo esse servanda, nec iis esse recedendum: Episcopi dixerunt. Hoc omnibus placet.* Quæ cum ita sint, liquet profecto Innocentium hoc loco alloqui episcopos qui Toletano concilio adfuerant; ac proinde synodo Toletanæ inscribi epistolam debere, ut dictum est.

Epistola concilii Carthaginensis ad Innocentium papam, sic incipiens: *Cum ex more*, &c. extat infra post dictum concilium.

XXIV. RESCRIPTUM * AD CONCILIUM CARTHAGINENSE.

Innocentius Aurelio, & omnibus sanctis episcopis vel ceteris, qui in concilio Carthaginensis ecclesiæ adfuerunt, dilectissimis fratribus, in domino salutem.

* INQUIRENDO de his rebus * quas omni cum solicitudine decet a sacerdotibus, maxime a vero justoque & catholico tractari concilio, antiquæ traditionis exempla servantes, & ecclesiasticæ memores disciplinæ, vestræ religionis vigorem non minus nunc in consulendo, quam antea cum pronunciaretis, vera ratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbastis esse judicium, scientes quid apostolicæ sedi (cum omnes, hoc loco positi, ipsum sequi desideremus apostolum) debeatur, a quo ipse episcopatus & tota auctoritas nominis hujus emersit. Quem sequentes, tam mala jam damnare novimus, quam probare laudanda: * vel id vero, quod patrum instituta sacerdotali officio custodientes, non censetis esse calcanda: quod illi non humana, sed divina decrevere sententia: ut quidquid, quamvis de disjunctis remotisque provinciis ageretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad hujus sedis notitiam perveniret, ut tota * hujus [1] auctoritate (justa * quæ fuerit) pronunciatio firmaretur: indeque sumerent ceteræ ecclesiæ (velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diversas totius mundi regiones puri capitis incorruptæ manarent) [2] quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cœno inemundabili sordidatos, mundis digna corporibus unda vitaret. Gratulor igitur, carissimi fratres, quod per fratrem & coepiscopum nostrum Julium, literas ad nos destinastis: & cum pro illis curam geritis, quibus præsidetis, ecclesiis, solicitudinem vestram pro omnium utilitate monstratis: & per cunctas totius orbis ecclesias, quod omnibus prosit, decernendum esse una deposcitis: ut suis constabilita regulis ecclesia, * ex hoc quod illos caveat, pronunciationis justæ firmata decretalibus * pavere non possit, qui perversis instructi, imo destructi verborum argutiis, sub imagine catholicæ fidei disputantes, velut pestiferum exhalantes virus, (ut hominum recte sentientium in deteriorem partem corda corrumpant) totam veri dogmatis quærunt evertere disciplinam. Sanandum ergo celerius, ne longius [illegible] animis morbus interpat. Ut si medicus (cum viderit hujus terreni corporis aliquem esse languorem) magnum suæ artis æstimat documentum, si cito quis illius interventu, desperatus, evadat. Vel cum putre vulnus aspexerit, adhibet fomenta vel cetera quibus illud possit, quod natum fuerat, vulnus obduci. Ac, si id manens, sanari non poterit, ne corpus reliquum sua tabe corrumpat, ferro amputet quod nocebat, quo reliquum integrum servet & intactum. Præcidendum ergo id est, quod velut puro sanoque nimium corpori vulnus obrepsit, ne cum tardius abstergitur, in ipsis pene visceribus hujus mali non exhaurienda post sentina considat. Nam quid nos post hæc rectum de eorum mentibus æstimemus, qui sibi se putant deberi, quod boni sunt, nec illum considerant, cujus quotidie gratiam consequuntur? Sed jam isti, qui tales sunt, nullam Dei gratiam consequuntur: quia sine illo tantum assequi se posse confidunt, quantum vix illi, qui ab illo postulant * & accipiunt, promerentur. Quid enim tam iniquum esse potest, tam barbarum, tam totius religionis ignarum, tam Christianis men-

* Erasmus in hac & duabus seqq. epistolis inepte censuit desiderari dictionem, ingenium & eruditionem tanto pontifice dignam. Ex l. epist. S. August. epist. 91.
* In requirendis his * c. S. Remigii Rem. In requirendis Dei rebus at in c. Just. In requirendo d. h. r.
* unde id vere
* totum
* (juxta quod f. p.)
* & quo
* decreto; talibus pavere
* exhalant virus & ut
Illud allegatur infra 5. cap. primæ decr. adscriptæ Cælestino papæ.
* ut accipiant

1 Hic locus integer citatur in epistola Africanorum ad Theodorum papam in Conc. Lateran. sub Martino papa secr. 2. *Hard.* 2 al. *quid præciperent, quos abluerent.*

mentibus inimicum, quam huic * te negare debere, quidquid in quotidiana gratia consequeris, cui te ipse confiteris debere, quod natus es? Ergo eris tibi in providendo præstantior, quam potest * is esse, qui te, ut esses, effecit? Et cum te putes ei debere, quod vivis, quomodo te non putas illi debere, quod (quotidianam ejus consequendo gratiam) taliter vivis? Et qui nos adjutorio negas indigere divino, quasi ex nostra in totum * possibilitate perfectos, quomodo non adjutorium in nos, cum tales a nobis etiam esse possumus, provocamus? Qui enim adjutorium Dei negat, vellem interrogare quid dicat: Nos non mereri, an illum hoc non posse præstare, an nihil esse, propter quod unusquisque hoc debeat postulare? Posse hoc Deum, opera ista * testantur: & adjutorio quotidiano nos egere, negare non possumus. Hoc enim, seu bene vivimus, * precamur, ut melius sanctiusque vivamus: seu prave sentientes, a bonis avertimur, ut ad rectam redeamus viam, ejus auxilio plus egemus. Nam quid tam mortiferum, tam præceps videatur ad casum, tam expositum ad omnia pericula, si hoc solum nobis putantes posse sufficere, quod liberum arbitrium (cum nasceremur, accepimus, ultra jam a domino nihil quæramus: id est, auctoris nostri obliti, ejus potentiam, ut nos ostendamus liberos, abjuremus: quasi jam amplius, quod dare possit, non habeat, qui te in tuo ortu liberum fecit: nescientes, quod nisi magnis precibus gratia in nos implorata descendat, nequaquam terrenæ labis, & mundani corporis vincere conemur errores, cum pares nos ad resistendum, non liberum arbitrium, sed Dei solum facere possit auxilium. Nam si ille clamat adjutorio sibi opus esse divino, qui digne hoc non quæreret, si cui liberum arbitrium plus prodesset, quippe cum vir beatus, & jam electus a domino, nihil egeret, tamen ita Deum deprecatur postulans: *Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus:* nos nobis liberum arbitrium, ille Deum postulat adjutorem: quod nati sumus, posse sufficere nobis, dicimus; ille Deum, ne derelinquatur, exorat. Non (rogo) manifeste discimus quid oremus, cum ille tantopere beatus (ut supra [illegible] ita arguant [illegible]mant. David enim orationis ignarus & suæ naturæ nescius, accusetur, qui cum sciat tantum in sua natura esse, adjutorem sibi Deum, & assiduum adjutorem, nec illi sufficit assiduum, sed ne aliquando illum despiciat, orationibus pronus exoptat, & per corpus omne psalterii hoc, & prædicat, & clamat. Si ergo hoc ille ita magnum scit, ut assidue diceret: ita necessarius confessus est, ut doceret: quemadmodum Pelagius Cælestiusque seposita omni responsione psalmorum, talique abdicata doctrina, suasuros se aliquibus esse confidunt, nos adjutorium Dei nec debere quærere, nec egere, cum omnes sancti nihil se sine hoc agere posse testentur? Liberum enim arbitrium * olim ille perpessus, dum suis inconsultius utitur bonis, cadens in prævaricationis profunda emersus est: & nihil, quemadmodum exinde surgere posset, invenit: suaque in æternum libertate deceptus [1] huic ruinæ suæ jacuisset oppressus, nisi eum postea Christi, per suam gratiam, relevasset adventus, qui per novæ regenerationis purificationem, præteritum omne vitium sui baptismatis lavacro purgavit: & ejus confirmans statum, quo rectius stabiliusque procederet, tamen suam gratiam in posterum non denegavit. Nam quamvis hominem redemisset a præteritis ille peccatis, tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum, & post ista corrigere, multa servavit, quotidiana præstans illi remedia: quibus nisi freti, confisique nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur. Sed possem plura dicere, nisi vos constaret cuncta dixisse. Quisquis ergo huic assentiens videtur esse sententiæ, * quod dicat, adjutorio nobis non opus esse divino, inimicum se catholicæ fidei, & Dei beneficiis profitetur ingratum. Nec nostra communione sunt digni, quam, prædicando taliter, polluerunt. Sic enim sua sponte, dum sequuntur illa quæ dicunt, longius a vera religione fugerunt. Cum enim hoc totum in nostra professione consistat, quotidianisque precibus nihil agamus, nisi quemadmodum Dei misericordiam consequamur, quemadmodum ferre possumus ista jactantes? Quis, rogo, tantus illorum pectora error obcæcat, ut si ipsi nullam Dei gratiam sentiunt, quia nec digni sunt, nec merentur, nec de aliis considerent, quid quotidie singulis gratia divina largiatur? Sunt quidem isti omnes cæcitate dignissimi, qui nec hoc sibi reliquerunt, ut se auxilio credant revocari ab erroribus posse divino. Negantes enim Dei adjutorium non aliis, sed sibi hoc penitus abstulerunt, qui avellendi sunt longius, & ab ecclesiæ procul removendi visceribus, ne diutius multa occupans, insanabilis post error inolescat. Si enim diu fuerint * sub hac impunitate versati, necesse est multos * in hanc suæ * pravitatem mentis * inducant, decipiantque innocentes, vel potius imprudentes, qui fidem catholicam non sequuntur. Putabunt enim eos recte sentire, quos adhuc vident in ecclesia perdurare. Separetur ergo a sano corpore vulnus insanum, remotoque morbi sævientis afflatu, cautius, quæ sunt sincera, perdurent, & grex purior ab hac mali pecoris contagione purgetur. Sit totius corporis illibata perfectio, quam vos sequi, & tenere, hac in illos pronunciatione cognovimus, & una vobiscum pari assensione * servamus. Qui si tamen aliquando in se Dei adjutorium, quod hucusque negaverunt, provocaverint, & opus sibi ejus au[illegible] esse cognoverint, ut de hac labe (in qua * sui cordis incurvatione corruerant) liberentur, & quasi in lucem de fœda tracti caligine, (remotis, abdicatisque omnibus, quibus totus, ne verum aspiceret, fœdabatur, & caligabat aspectus) damnent hæc, quæ hucusque senserunt: & aliquando animum rectis disputationibus commodantes, ab hac aliquantulum labe correcti, veris se sanandos consiliis tribuant atque submittant: quod si fecerint, erit in potestate pontificum, istis aliquatenus subvenire, & talibus aliquam curam præstare vulneribus, quam solet lapsis (cum resipuerint) ecclesia non negare: ut a suis remoti * præcipitiis, intra ovile domini redigantur; ne foris positi, & tanto præsidio a fide munitionis exclusi, periculis omnibus exponantur, devorandi luporum dentibus, atque vexandi, quibus obsistere, hac, qua illos in se irritaverant, doctrinæ perversitate non possunt. Sed satis vestris monitis, & * sic satis abundantibus nostræ legis exemplis probatur esse responsum. Nec quidquam superesse duximus, quod dicamus; cum nihil prætermissum a vobis, nihil constet esse suppressum, quo illi * refutati & penitus cognoscantur esse convicti. Ideoque a nobis testimonia nulla ponuntur, quia & his plena relatio est, & satis constat, ut doctissimos sacerdotes cuncta dixisse. Nec decet credere, vos aliquid, quod ad causam possit proficere, præteriisse. *Et alias*

* denegari
* in te
* ex toto
* ipsa
* provocamur.
Psal. 26.
Verba hæc Innocentii testificantur in cap. 4. decr. primæ adscriptæ Cælestino papæ.
* Libero enim arbitrio olim ille perversus,
* qua
* in
* multos
* suam
* mentes
* firmamus
* quam
* revocati
* super;
* minus refutati & minus c. c.

1 al. *hujus ruina jacuisset.*

alia mass. Bene valete, fratres. " *Incod. mf. S. Remigii Remensis anno diesque adscripti.* Datum 4 Kalendas Februarias " pedi consulatum Theodosio Aug. II. & Justi Quarti V. C. *An Palladius his diebus qui anno 416. Theodosii in consulatu fuit cel. Ep.*

Epistola Concilii Milevitani ad Innocentium papam, sic incipiens: *Quia te dominus gratiæ, &c.* Inhibitur infra eidem concilio.

XXV. RESCRIPTUM * AD MILEVITAN. CONCILIUM.

Concilii 28a adversus Pelagium, & Cælestium confirmans, illos eorumque fectatores anathemate notat.

Innocentius Simeato seni, Valentino, & ceteris qui in Milevitana Synodo interfuerunt dilectissimis fratribus, in domino salutem.

1. *Interrog. Ep. Hilar.*

NTRA ceteras ecclesiæ Romanæ curas, & apostolicæ sedis occupationes, quibus diversorum causarum fluctuat, ac medius discipulorum tractantus, frater & coepiscopus noster Julius dilectionis vestræ litteras, quas ex Milevitano concilio cum fidei confessione misistis, mihi insinuanter ingessit, Carthaginensis etiam Synodi querelæ partibus certipa subjungens. Nimirum omnibus ecclesiis, quam non solicitudinem commissis gregibus exhibere pastores, ut non solum neminem ex his pasturæ crrare, sed ipsos ovium magis * obscuræ, delectationis verba fabulis, ut nihil in errore permanerint, aut segregari penitus velint, aut illicite vel inliceuter dudum petita vitantes, cultodiæ prifing circumspectione tutari; in utraque parte videlicet confidentes, nevel suscipiendo tales, simili cereberrimum exemplo, vel spernendo reducentes, luporum morsibus videantur ingeliæ. Prudens admodum & catholice fidei plena consolationis voluntas. Quis enim aut tolerare possit errantem, aut non recipere corrigentem? Nam ut dictum arbitror, convivantium pulsare pecoratribus: ita impium judico, manum negare converso. Dilligenter ergo, & congrue apostolici consulatis honoris arcana: honoris (inquam) illius, quem prepter illa quæ fuit * extrinsecus, solicitudo omnium ecclesiarum.

Ego quidem vestrorum quæ ipse formam [illegible] non semper orbe mecum nostis esse servatam. Verum hæc missa facio. Neque enim hoc vestram erodo latere prudentiam, qui id etiam actione firmastis, sententia quod per omnes provincias de apostolico fonte petentibus responsa semper emanent. Præterim quoties hidri ratio' ventilatur, arbitror omnes fratres, & coepiscopos nostros, non solo de Petro, id est, fui nominis, & honoris auctore, referre debere, velut nunc retulit vestra dilectio, quod per totum mundum poſt fit ecclesiis omnibus in communi prodelle. Tunc enim necesse est cautiores, cum inventores malorum ad duplicia relationem synodi, sententiæ nostræ statutis videriur ab ecclesiastica communione segregandos. Gersino igitur bono caritas vestra fungetur. Nam & canonum potestimi gratia servatorum, & beneficio veltro tuus orbis * notabitur. Quis enim ex christianorum viorum cum adversariis Christi velit adversus vestræ sermonem? Quis saltem ipsam Jucem vitæ communione patriæ? Novæ hæreseos nimirum fugientur auctores. Quid enim acerbius in dominum fingere poterunt, quam cum adjutoria divina cassarent, cumque quotidianos precationis auferrent? Hoc est dicere: ' Quo' mihi opus Deo? Merito in hos dicar ' hymnidices: *Rare hominem, qui non poſuerunt Deum adjutorium sibi.* Negantur ergo auxilium Dei, inquiunt homini sibi poſſe ſuffiere, nec gratia hunc egere divina: qua privatus, neceſſe eſt, diboli laqueis irretitus, occumbat, dum ad vitæ pertinenda mandata, ſola tantummodo libertate contendat. O praviſſimarum mentium perverſa doctrina! adverte tandem, quod primum hominem ita libertas ipſa deceptit, ut dum indulgentiam fraenis ejus utitur, in praevaricationem peſſimpotione concideret. Neque ex hac potuiſſet, niſi proventiatis et regenerationis ſtatum proſtinus libertatis Chriſti domini reformaſſet adventus. Audiat David dicentem: *Adjutorium noſtrum in nomine domini. Et, Adjutor meus eſto, ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus.* Quæ inciſium diverſi, ſi tantum in ejus erat poſitum voluntate, quod a domino ſtelli fermone poſcebat: Quæ cum ita ſint, cumque in omnibus divinis pagina voluntati liberæ non niſi adjutorium Dei legamus eſſe intentandum, eamque nihil poſſe cœleſtibus praediliis deſtituta: quonum modo hoc fol poſſibilitatem hanc petiuerit (ut aſſertio) defendatur, ſibimet, imo (quod eſt dignius dolore commun) plurimis Pelagium Cœleſtiumque perſuadent? Multifariis equidem ſit deſtinatum ab ea magiſterium uti poſtemus exemplis, niſi ſciremus & ſanctitatem veſtram ad plenum ſcripturas omnes calere divinas, praeſertim cum veſtra ſalutis tantia ac talibus teſtimoniis ſit ſtructum, ut his ſolis valeat confirmare dogma religioni, opuſque non eſſe reconditis, cum his (quæ facile vobis occurrentis poſſuiſtis) nec audeant obviare, nec poſſint. Ergo Dei gratiam concantur auferre, quam neceſſe eſt, etiam reſiituta nobis ſtatus priſtini libertate, queramus: quippe qui nec alias diaboli machinas, niſi eadem juvantur, poſſimus vitare. ' Illud vero quod ceu veſtra fraternitas aſſerit prædicare, parvulos accipere vitæ promiſſa, abſque baptiſmatis gratia, poſſe donari, profitentem eſt. ' *Nſi enim manducaverit carnem filii hominis, & biberint ſanguinem ejus, non habebunt vitam in ſemetipſis.* Qui autem hanc in eis fine regenerationis ſacramentum, quod ſolum baptiſmum eſt, ſanctificare, aut credidiſſe habere, quod in eos creditur ' non niſi baptiſmate conferendum. Si ergo nihil voluerit officere, non renatci, baptiſmum neceſſe eſt, ut ſit regenerationis ſacra ſtatuta prodeſſe. Verum ut ſuperſtuorum hominum pravo doctrina celeri veritatis poſſit ratione diſcindi, prudentiam dominam in evangelio, dicens: *Sinite infantes, & nolite eos prohibere venire ad me; talium eſt enim regnum cœlorum.* Quare Pelagium, Cœleſtiumque, id eſt, inventores vocum novarum, quæ (ſecundum apoſtolicam teſtimonia nihilum, ſed magis vaniſſimas conſuevere) parare quæſtiones, eccleſiaſtica communione privari, apoſtolici vigoris auctoritate cenſemus, donec reſipiſcat a diaboli laqueis, a quo capiti teneantur, lecundum ſpius voluntatem: eoſque interim dominico ovili non recipi, quoad ſpiritu perverſa vice quem ſecuti ſint tramitem deſerere voluerint. *Abſcindendi ſunt enim qui nos conturbant, & volunt convertere evangelium Chriſti.* Simul autem principuum, ut quicumque ' id pertinacia ſtimili deſculare nitentur, par eos vindicta confirmat: *non ſolum enim qui faciunt, ſed etiam qui conſentiunt.*

1. *An Chr. 417.*

Cor.

David Psalmo 6. Psalm. 29.

Ioan. 3.

Ioan. 6.

Ioan. 3.

Ioan. 4.

Matth. 19.

Ioan. 3.

Ioan. 6.

Ioan. 3.

Ioan. 3.

*Ioan. 3

est) etiam ille fe ad veram catholicam fidei viam, ab illo sui tramitis errore convertat, ut cupiat velitque purgari, confidens quotidianam Dei gratiam, adjutoriumque cognitionis, et vindicare vere, & approbetur ab omnibus manifesta ratione correctus; non gestiorum indicio, sed ad catholicam fidem corde conversio. Unde cum nos pessimus illorum nec approbare nec culpare judicium, cum nesciamus, utrum vera fint gesta: autfi vera sunt, illum contra magis subterfugisse, quam se ipsa arcitate purgasse. Qui si confidit, quoniam, non nobis dignum est damnatione, quod dicat: aut jam hoc totum se reliquisse, quod diverat: non a nobis accersiri, sed ipse debet petitus fidem, ut possit absolvi. Nam si adhuc taliter lentit, quando fe nostro judicio, quibuvis accepta literis, cum eisat damnandum fe esse, commitiat? Quod fi accerfendus effet, ab his melius fieret, quibus magis peccavit, & non longo terrarum spatio videntur esse disjuncti. Sed non decuit eum, fi medicinæ prebere ille materiam. Potest enim damnare quæ jesserat, adductis literis, erroris sui, ut regredium ad nos decet venian possibare, fratres carissimi,

Librum Iane, qui ejus esse dicerunt, nobis vestra caritate transmittat, credebimus: in quo nulla blasphemia, nihil quod placeret, nihil quod non penitus displiceret, a quovis damnandum atque calcandum, cujus familia (nisi qui illi fecipsat) premo alter in memoriam recipiat, atque lenitent. Nam hoc loco de lege latius disputare, velut coram polito respondantque Pelagio, necessitum est non dubimus, cum vobiscum, vestam ex literis, patrique nobiscum affectione gaudentibus, colloquantur. Tunc enim melius hæc exempla ponuntur, quando cum hic, quod hirtum cogitat res prudentes esse, tractatum. Nam de quarere possibilitate, de libero arbitrio, & de omni Dei gratia, & quotidiana gratia, cui non sit recte jentiens sibi tumultum disputare? Apathemonem ergo ipsa quæ lensit, ut illi, qui ejus sermonibus fuerint

EPIST. S. JOANNIS CHRYSOST. AD INNOCENTIUM PAPAM.

D Rogat pontificem ut hos persecutores centuræ ecclesiasticæ subjicat, ut ex justum judicium libro paratum, inlontem judicet: ecclesiæ sue restituat,

Innocentio episcopo Roma. Joannes episcopus Constantinopolitanus, frumentum in domino salutem.

ETIAM antequam redditæ sunt literæ nostræ opinor pietatem vestram audivisse, quidnam hic patrare ausa fuerit impietas. Ea enim eorum est magnitudo & gravitas, ut, quia ferme orbis parr relicta est, ad commotionem non tragœdiam non audierit. Quodnequidem tanquique ad fines terræ pertinet, illarum absque lamenta & ejulatus esse fieri non potest. Verum quia non tale est plangere, ut quæ gratum ut cura gerat, & juscitum, qua ratione, & quo consilio gravissimi illi episcopi ecclesiæ temperbat ledetur. Propterea ad vestram ecclesiam, ut perfuadeatur Deum, Pontifice, Pappo, & Eugenio, dominum, pene maxime vencebibitus, pisque gravissimi, relicto negotiis propriis, pelagi le committere; suscepitque longinqua peregrinatione hac, ad, velitam properare partatem, de omnibus, quæ mendacia docentes, quo quantocius rebus fut curatur. Minimus autem cum sit venerabilis, episcopus diacopum

Paulum & Cyriacum, qui & ipsi, quæ facta fuit, caritati vestræ exponent: de nos quoque paucis, in epistola forma docebimus. Theophilus ille, qui Alexandrinæ ecclesiæ episcopatum regendum suscepit, cum a plentillimo rege, cui adversus illum quadam nonciata erant, jussus esset venire solus, collecto multitudine episcoporum "non Regulae. Canonum, hoc venit: quo prælusio, quo, ut fi declarare volebat, se ad bellum & ad aciem pergere, cumque in magnam diversoque calusi dedicam urbem Constantinopolim ingressus esset, juxta consuetudinem & constitutionem hactenus observatam, non intravit ad ecclesiam, neque ad nos accessit, neque participem fe fecit, vel sermonis, vel precum, vel communionis: fed egressus e navi, & præterquam ecclesiæ vestibulis, alicubi extra urbem diversatus est, tametsi nos plurimum obsecraverunt & ipsum, & eos qui cum ipso erant, ut apud nos diverterent. Erant enim diversoria, & omnia alia quæ oportebat, bene instructa. At neque illi, neque ipse nobis morem gerebant. Unde non ea videtur valde conhirmanda animo: & quomvis injustarum illarum inimicitiarum causam nullam invenire possemus; nihilo minus tamen officium eis, quod illi nobis debebant, impendimus. Nam iterum atque iterum eum obtecravimus, ut se nobis conjungeret, ac diceret cujus gratia, illatum ab initio tantam excitare bellum, tantamque urbem fedistofam facerent. Verum, cum ille causam dicere nollet, ea quæ negotium ipsum ejus: vocavit nos pientissimus, & justit ut iremus ad lacum in quo ille agebat, reique summam ab eo audiremus. Nam iniquias, & cades, & alia ejusmodi causibulum. Nos autem scientes leges patrum, viroque honorem habentes, habentes etiam super hæc ut ejus literas: Oportere in quibusque provinciis fua negotia tractari, transmontanoque ad alia justitia non trahendos; fortiter deprecatimus, ne causam suspiremus judicandam. Porro ille fient & prius nobis obtectari cupit, & malta auctoritate vocato archiepiscopo nostro, "quasi jam ecclesiæ vidua esset, ac episcopum non haberet: eterum omnem sibi per illum adjuvit: faltaque fient ecclesiæ fedinitie, & e lugubri cordis addacbatur, ut nos accsiperent, & libellos adversus nos produceret. Post hæc vocavit & nos ad judicium, condem dilatis quæ adversum fe erant fis, id quod contra omnes canones & leges est. Porro nos fistere, quod non ad judicium, fed ad hollem & inimicum pertinet, & id quod dicis dicerant, quæ prius ac poftea fant facta? mirfimus ad eum episcopos, Demetrium episcopum Pifidiæ, Eleusium Apamiæ, Lupinum Apiariæ: presbyteros autem, Germanum & Severum, qui congrua lenitatem respondeerent, ac diceret: Non vitaret nos judicium, fed inimicum apertum, & hostem manifestum. Nam qui nondum accepitis libellis statim ab initio tatia fecit, & fetipsum abstrasit ab ecclesiæpreciibus & communione, & infuper accelatores fuhormavit, clerum ad fe traxit, ecclesiam desolavit: quomodo idoneus censeri poffit hujusmodi, ut in judicio thronum con-

C frem-

1 Mf. *eteum fcientibus*] nempe potum legem. Spedas enim illud Rom. 7. *Scientibus enim legem loquor*. Maid.

Comit. General. Tom. III.

Leandar sibi minime congruentem? Neque enim congruum est, ut hi qui in Ægypto sunt, judicent eos qui in Thracia, & præsertim ipse qui ipse reus est, inimicus & hostis. At ille nihil horum reverius magno studio anhelabat, ut perficeret ea quæ mente conceperat. Cum autem constaremus parator nos ad diluendam crimina; & ad innocentiam ostendendam; & innocentes simos; dedi randam, corpm centum, vel mille episcopis, non adeunt; sed licet absentes effemus, & ad synodum appellaremus, & judicium inquirimus, & non auditorum, sed tyrannidis inimicitias fugeremus; ipse tamen accusatores suscepit, meos excommunicavit, & de illis, qui nondum fit de tam purgatorum criminibus, libellos collegit; quæ omnia legibus & canonibus prohibita sunt. Et quid opus est multum dicere? non deflixit omnia facere & tractare, donec eos vi, & potentia e civitate & ecclesia ejecerit, etiam in provecta vespera, & universo populo non astrahente. Tractus igitur vi & abductus a magistratu civitatis, in nocte ejectus est & in navim conjectus per noctem navigari, eo quod ad synodum & justum judicium provocaram. Quis hæc sine lacrymis, etiamsi cor lapideum habeat, audiret? Verum licet prius diri, ea, quæ perperam fiunt, non Joliun deplorando, sed & corrigenda sunt: & adeo caritatem vestram obtestor, ut propensatur ad condolendum, faciendumque omnia, quo mala hæc sistantur. Neque enim hic sanguinum illius finis; sed ad pijora adjecit & alia. Nam pedibusqum eos ad pavimentum inverferant pignitissimus rex ejecit, & multi episcopi qui aderant cognoscentes inquisitam, & fogientes insidias illorum, quasi incendium deplacens omnia, in fuga regnoque consefferunt, nolque jequm in urbem & in ecclesiam, a qua ejecti eramus, vocati sumus, indicentibus nos episcopis fugæ reigimus, & notario a rege pretitilinge in hoc ordio ille flatim astogit, eo quod ingressi mos obtecramus Christianissimum regem, ut concilium cogeret, quo facta hæc justificaretur. Male conscius enim fibi erat, & reprehensionem pertimescens; & idcirco cum regis literæ in omnia loca mittergentur, & undequque omnes conpaccentur, & ad mediatem urbem ingrediantur, nip conscienia nequitiæ fomet. Porro, utpote conscientiæ nostræ fidentes, non properamus defilimus, sed ejadem iterum a Christiano rege rogavimus. Qui & pro sua pietate, misisi ad illum nuncius, cum & omnes qui eum eo erant ex Ægypto vocavit, ut tantionem factorum redgerent: neque sufficere putarent ad defensionem, quæ attentarant ex una parte absentiipsi nobis, tam injuste contra tot ac tantos canones. Atqui regis literis ille non obtempervarit, sed domi manfit, prætexens fugitidem populi, & interpellationem fedinquiem tamesti etiam ille erant qui ei relucubantur, & populus quoque aque literas convicia eum immeritis abiecerat. Verum hæc non causæ prolegomi nolumus, fommatim octarius illius contaus offendente. Inque non conquirimus, sed in hoc incubuimus, organes regem, ut laborcrur judicium, in quo agere, & respondere licerret. Dicebamus enim nos paratos ad defendendum nos pro cile reus, sed illes legum extremos

A ὅδε ἐστὶ δῆλον τοῖς εἰς θρῆκα διελθεῖν, καὶ τὸν ὑπαλῶνα ἀπὸ τῆς ἀστυ, καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς πόλεμον, ἀλλ' οὐκ ἀμφὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλ' ἀπερ βεβήλα-κε τὴν πλησίον ἐπεγκλήμασι, ἐμοὶ δὲ μόνον ἀστῶν, ὅτι ἔπομαι ἐστὶν ἡ ἑκατὸν χιλίων ἐπισκόπων παρόντων ἀποδεικνῶ τὴν γνῶμαν, καὶ δεῖξαι ὅτι νικᾶ-σαμεν ἐκείνος, ὅσπερ σῶν ἐ ἔφυ, καὶ ἐκβέρ-ξαι· ἀλλ' ἀπόντων ἡμῶν ἡ σύνοδος ἐπεκαλεῖτο, καὶ κρίσιν ἐπεζητοῦμεν, καὶ ἐφεύγομεν τὴν τῶν τυραννίδος ἐχθρὰν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐφανέρω, καὶ κατηγόρει ἐφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ἀφ' ἡμῶν ἀφωρισμένα ἀκοινωνήτα ἔλυε, καὶ τὰ ἀπὸ ἐκείνων δίκτυα τὴν γλῶσσαν ἀπόλυε ἀπόλυε λιβέλλους ἐλάμβανε, ἐ ἀνοιμίωμα ἐφέρετο, ἄπερ ἐ πάντα ἀφῆ θεμιστὸν ἡ κανόνων ἐκνοεῖ δὲ ἐκ τοῦ ἐ δεῖ πάντα ποιῶν, καὶ πρὸς ἐπεζήτοῦμεν, ὅσε κακὸς μὴ δυνατεῖ ἐκ τῶν ἐπέρας ἡ ἐ ἀφῆκεν ἐ ἐκλαστίας ἐξέβαλε, καὶ ἀφ' ἑσπέρας ἐκβαλεῖν, τὴ δέμε πατὴ κῶμ ἐπεγκαμβῶν. ἐλκόμενος ὑπὸ τὴ κυκνοῦ τὴ πόλεως ὡς μόνη τὴ πόλη, ἐ ἀφῆκε βίεν σεμνῶν καταγόμενος, ὡς τὴ πόν εἰσβεβολῶν, ἐ δὲ νυκτὸς ἔπλε-σε, ἐ ἐπειδὴ σύνοδον ἀφῆ δικαίαν κέκραγον ἀπόκλη-λήμαν, τὴ πῶν εἰρκτοῦ, κἀν λυδὴν ἐγχρᾶσα-βὶ ἐκ ἀλεσάν ἐ ἐκν' ἐ τῶν, κἀθέστ ἐρῶλιν κέτω, ἡ ὀρθοῦ μόνον τὴ μεγάλη ἐκκλησίας, ἐκκ ἐ βοηθῶν ἐ ἐκ ἀνθρωπῶν ἡ ἐ ἐκκλησίας ἐκκεκλῆσθαι ἐ ἐκ ἀνε-κλῆ-σαν, ἡ φάνα ποιῶν, ὡς ὁλίκα τοιῶν τὴ κακὰ, ἀδὴ ὁ ὀστοῦν τὴ τ' ἀφῆ ὀρμῶν, ὡ πὶς κα-πλωτὴ, ἀλκὴ δὲ μὴ πῶν πὶς φορῶνες ἐ ἐπαρο-βῶν τὴ ἐφῆ ὁ ὁ ὀστεῖ ἐ ἐπαρο βαπτὶ δὲ ἐ ἐπεσθῆ ἐπαρ-τὴς αὐτὸς τὴ σκελετὴ ἐπλεγμένης σῶμα, ἐ πολνοῦ τὴ φῶσσον ἐ ἐπεγκόνων τὸ ὁ ὀστῶ ἐ ἐ ἐ

Non enim, hic, cessavit hoc malum, sed usque ad orientem pervenit. Nam post a cæpite, quod malis hujusmodi pleumon, & religiosa membra corrumpuntur: in nunc quoque tumultus, qui in hac magna civitate coepertus, quasi ex fonte in omnia loca effluit, & clerici ubique in episcopos insurgunt, & episcopi ab episcopis, & populi a populis scissi sunt, & alii propediem lendentur, & expectatur ubique malorum partus, prohdolor totius subversio. Igitur domini mayore venerandi & pii, cum hæc ita se habere didiceritis, studium sestrum, & magnam diligentiam adhibete, quo retundatur hæc a nobis in ecclesias irrupit, iniquitas. Quippe fi mos hic invalescit, & fas erit cuivis in alienam parochiam irumpere, idque ex tantis intervallis, & ejecere quos voluerit, & authoritate propria quæque quo libidine sua facere, licitoe quod hæc transitum omnia, & totus orbis premetur bello non indicio, omnibus ab omnibus ejectis, & omnes ejectibus. Quapropter ne confusio hæc omnem quæ sub cælo est nationem invadat, obsecro ut scribatis quod hæc tam iniqua facta, & ablentibus nobis, & non declinantibus judicium, non habeant robur, sicut neque fua natura habent: illi autem qui inique egerunt, pœnæ ecclesiasticarum legum subjaceant; nobis, vero, qui nec consilio, nec consejuit, nec habitu ut ait, litatis vestitis & earinate vestra, aliorumque omnium, quorum felices & antea fortitate fruebamur, fini consepitis. Si autem adversarii postri, qui ita inique egerunt, adhuc fingunt crimina quædam, propter quæ nos injuste ejecerunt, non dubito nobis pecque comparatis, quoniam Ubellisi neque manifestatis accusationibus agenuis & inebriatur etiam nos libentiam causam, mordrabimusque illos ipsos, non ut, cæsi ejs eorum quæ nobis impingunt, sicut & plane inopsis fumus: & contra quæ ab ipsis facta, contra omnem fum honestatem, contra omnes leges, & omnes quoque ecclesiasticos canones. Et quid ecc canones ecclesiasticos? Neque in gentilium judicia, neque in barbarorum humanitatis tali, quæ ipsi, & omnes, nunquam judicium dandum uni partæ, absque ea quæ accusatur; & vinore non judicium, sed inimicitias, & invocantes multa millia judicum, & protestante coram toto orbe declaratarum fe non esse ream, deprehiumque criminis, & obestrum fuam innocentiam. Hæc igitur omnia cum ita fe habere intelleqeritis a dominis meis pientissimis fratribus nostris episcopis, obsecro ut præstetis id quod petimus officii. Quo non solum nobis gratifcabimini, sed & ecclesiæ universali, mercedemque accepturi estis a Deo, qui nobis omnibus gter ecclesiarum pacem facere dignetur. Semper vale, & ora pro me & omnibus ut gaudiume & lætitiæ

τῶν πανταχοῦ. τὸ ἔτι εἰς τὸν τῆς τῶν ἀνθρώπων κλοπὴν τεκμήριον· οὐδὲ γὰρ ἐπαυσεν ἐν τῷ κακῷ· ἀλλὰ ἐς μέχρι τοῦ ἑῴου. κεκίνηται γὰρ ἀπὸ κεφαλῆς πυρὶ ἐξάμματος ἐκκυλίσθητος, τὰ λοιπὰ διοδεύσαν μέλη, ἐπὶ δὲ τὴν ὀσφὺν ὡστερ ἐν τοῖς τῆς μεγάλης πόλεως τῶν ἐν ἐξαμίλλοις, οὐδὲ τὰ τῆς ὀρθῆς μέλη πάντα ἐφ' ἑαυτῷ ἐστιν, ἀλλὰ τὸν τῆς κεφαλῆς ἐπιστρεφόμενα, ἢ ἐπίσκοποι ἐπισκόπων ἐπιστάσεσι, ἢ λαοὶ λαοῖς ἐπιστρέφεται, ἢ μέλη μέλεσι, ὁ δὲ ἀνθρωπος ἐν τῷ μέσῳ ἀπόρος ἐστὶν ἐν τῷ ἀνεμίζειν τὸ ἐξάμμα, ἢ ἀφανίζεται

lium propositumque vestrum laudantes, A
intelleximus, multa patientiæ testimonia
complectentem. Consolationem namque no-
strum, quam ad vos scribere debuimus,
literis ipsi vestris præoccupastis. Eam fi-
quidem laborantibus dominus noster præ-
bere patientiam solet, ut in ipsis tribula-
tionibus seipsos Christi servi soleant; fo-
cum ipsi reputantes, eadem antea fan-
ctis, quæ ipsi patiuntur, accidisse. Sed
& nos ex ipsis literis vestris affere vo-
bis solatium possumus. Non enim ab eo,
ut vobis condoleamus, alieni sumus; si-
quidem & nos in vobis vestrum cognos-
cimus dolorem. Quis namque fere possit, quæ ab illis dei-
genantur, quos maxime conveniebat pacifica tranquillitatis & epacordiæ studiosos esse? Nunc insolito more fedibus eccle-
siarum suarum innocentes ejiciuntur episcopi. Quod sane primus frater & collega noster, episcopus videlicet Joannes, per in-
jurium est passus, causa indicta, & crimine neque objecto, neque audito. Quæ vero hæc prohibita ratio est, ut judicii speci-
men non teneretur, aut de causis non quæratur? In locum viventium episcoporum alii subrogantur, quasi qui ab ejusmodi delicto prorumpant, a quibus judicari possint rectæ quidquam vel dicere vel fa-
cere posse? Nonquam fane patres nostros talia autos fuisse, sed potius vetustis co-
gnoscimus, ne esset in locum viventis per consecrationem alium subfituendi sit pote-
stas. Minime enim consecratio sive ele-
ctio episcopis honorem adimere episcopo po-
test: quandoquidem neque episcopus ille esse potest, qui unique subfituitur: quo-
niam hæc contra canonum observationem fuit. Canonibus porro observandum esse fe-
stibimus: ji qui Nicæa fant decreti: quod
solos consecrari decet ecclesiam catholicam;
& justa eos judicare. Si in alia & quo-
piam proferuntur, a Nicænis canonibus
dissonantia; & haereticis auctores refe-
rentes, ii a catholicis episcopis rejicien-
dæ. Haereticorum namque decreta catho-
licis canonibus non sunt annoctenda. Sem-
per enim illi per contraria nefaria decre-
ta, patrum Nicænorum concilium studere
intendunt. Quapropter, quæ
[illegible] Nicænis
[illegible] dogmatibus condemnandum:
quemadmodum antea in Sardicensi concilio
ab episcopis, qui non præsiterunt, fa-
ctum est. Nam quæ si perpetrare indi-
cantur, eragitis damnare convenit, quam
fit quæ directe contra canones statuuntur,
aliquam habeant, fratres reverendissimi, a
firmitatem. Ceterum quid contra istos in
præsentia agendum? Sagacioris cognitione
peropus est, quam dudum etiam ingen-
dam esse centimus. Sola enim illa, tan-
tum procellarum motus sopire potest:
quam si obtinemus, utile nunc fuerit
medicinam & opem hanc ad vulnerata
magni Dei & Christi cum domini nostri
refecue. Omnis quæ dubitatio invenia ad fi-
delium exaltationem, sive perturbata, pa-
cabuntur: [illegible] Illa nihil non lo-
quens, omnine [illegible]. Non quidem mul-
tum fertbere [illegible] quomodo uni-
versalis synodus congregatur, ut de violata-
te Dei catholicæ ita motu compescatur. Ita-

A σω, ὁνάζοντες ἐπιτοῦδε τὸν ὑμέτερον ἀγάπης κλ-
μβῶν ὑγκοινωνοῦντες ὑμῖν ἐ κρυβόντων τὴν ἀνω-
μον, πολλὰς ἀφορὰς τὴ ἀσυμβίου μαρτυρίας ἐκείν-
γκαν. τὸν γὰρ ἡμέτερον κοινωνὸν ὑμῖν ἀφορ-
ὑμῶν ἐπιστέλω, τὴν ἡμέτερον γνώμεν ἀφορ-
ὑμῶν ἐπιστέλω, τὴν ἡμέτερον ἐπιστ-
ὑμῶν ἀφορμὴν ἐκείνοις ἐ ὑμῖν τὴν ἀπολ-
ὑμῶν ἐπιστέλω. ἐν γὰρ τὸ ὑμῖν ἐ ἡμῖν ἐ
ἀλλήλων τὴν ὑγκοινω, ἐκείνοις τὴ ὑμῶν
κοινωνὸν ὑμῖν. τὶς δὲ ὑμῖν ἐ ἡμῖν ἐ
ἀλλήλων τὴν ὑγκοινω, ἐκείνοις τὴ ὑμῶν
μάλιστα τὴ ὑγκλωὴ τὴς ἐρίδιος, ἐ ἀνὴν ἀπω-
ὑμῶν ἐπὶ τὴ ὁμοιόκλ; πῶς ἀξιόκλ; ἡθῶν τὴν
ἀπὸ τὴ ἀφορῆσις τὴ ἴδιω ἐκκλησιῶν ἐξ ἴδιω
ἐξιόν ἐξιέν. ὁ δὲ ἐ σῶν τὸ ἐξιόν ἐ ἀξιόν; πῶς ἡμῖν
ἐκλλεκτηρῶν ἐκείνοις ὁ ὑμῖν τὴ ἐπίσκοπο ἀξίω-
τὸν πέσοτε, μηδεμὲ τυχὼν ἀφορέσεω. ὅδὲ
ἐγκλωμα ἐπιφέρεται. ἐδ κεκλέστω, κ ἐκ-
ἀνηρῶμεθ ἐπίδοκ, ἵνα μὴ κρίνοιτο κρίσεω.
ἔθετοι, ἐ ἔγκοιδ; ἐ νὸ τὸν ζόντω τὴ ὑμῶν ἐκκλ-
ἐπικοὶ ἐξιόν. ὡς δυνατὸν ἐ ἐκ τὸν τὸ ἐξιόν
C μὴ ὑμῶν ἐπιφέρεται τὸν ἐπιφέρεται ἐ ἐξιόν
ἐξιόν τὸ τὸν κεφάλαιε ἐ τὸν ἐπιφέρεται τὸν
τὸν ἐξιόν τὸν ἐξιόν τὸν ἐξιόν τὸν ἐξιόν τὸν
μὲν. ἐν μὲν μόνον κεκλῆσθαι τὸ μόνον ὡς τὸ
τὸν ζῶντω χηροτονεῖν ἐλλὰ δεδόσθαι ἐξιόν. ἐ
γὰρ γνῶσιν κθέκοιτο τὸν τοῦτο ἐκκλησία ἀπο-
λελυκὼς ἐφόβω, ἐτοιόνεν ἐδὲ ἐπίκοπο ἐκ-
ἐφρῶν κῶν ἐκείνος, ὡς ἐδέλοι ὑποκείσθαι. ἐ
ἐν κεφ τὴς ἐν τὴ κανόνω τηρεοῦκλ τὴ ἐκ-
ἐνεκ γνῶμοις, οἱ τὴς ἐν Νικαίᾳ εἴπω ὑφο-
μῶν, οἱ ἀφορὸς ὁ ἐκκλεσιαστικὸ ἐ καθολικὴ
ἐξιόν, ἐ κρίνεν γνωσιῶν. ἐι δὲ ἐπὶ τὴ τὸν
τὸν τὸν ἐξιόν ἐ τὸν ἐξιόν ἐ ἐξιόν ἐ ἐξιόν ἐξιόν
ἐκκλ ἐξιόν ἐξιόν ἐξιόν ἐξιόν ἐξιόν ἐξιόν
ἐξιόν

rum vestram oto vigilantiam, quod licet illi omnis tumultibus impleverint, laboraveritque morbis incurabilibus, & pœnitentiæ non capacibus: si tamen curari morbo voluerint, ne affligantur, neque e contrario abjiciantur, considerata tanti operis magnitudine. Certamen enim illud ferunt totius orbis est. Ecclesiæ usque ad gentes humilitate sunt, populi dispersi, clerus divexatus, episcopi exules, constitutiones patrum violatæ. Et idcirco iterum atque iterum, & freques vestram ut diligentiam, ut quanto major est tempestas, tanto magis adhibeatur studium. Expectio quidem futurum, ut aliquando amplius corrigantur. Quod si mores fiet, vos vestram coronam paratam apud misericordem Deum habebitis: & hi qui injuria afficiuntur, consolationem ex incremento earitatis vestræ non minorem accipient. Nam & nos tertium nunc annum in exilio versamur, expositi pelis, fami, bellis, continuis obloquiis, lordinini indicibili, quotidiane metti, & Isauricis gladiis: & non mediocriter nos consolatur solida vestra fides & caritas, quæ fe in me tam tenti & simplice obloquiis. Hic nostræ mœrtus, hæc fecuritas: hic portus absque fluctibus, hic multorum bonorum thesaurus, hæc latitiæ mirificæque voluptatis causa est. Et si in desolatorem, quam ille est, locum iterum abigemur, non parvam hinc habentes nostrarum affiictionum consolationem, abimus,

XXX. AD ARCADIUM IMPERATOREM.

Excommunicat perfecutores Sancti Joannis Chrysostomi.

VOX sanguinis fratris mei Joannis clamat ad Deum contra te, o Imperator, ficuti quondam Abel justi contra parricidam Cain: & is modis omnibus vindicabitur. Nec id modo admiffi, fed etiam pacis tempore perfecutionem magnam adversus Deum & ecclesiam ejus concitasti. Ejecisti e throno suo, re non judicata, magnum totius orbis doctorem, & una cum eo Christum perfecutus es. Neque de illo ita queror, [illegible] benedictam Dei & fervatoris [illegible] in Dei & fervatoris [illegible] Christi regno confecutus est) quamvis intolerabilis jactura ea sit: fed affligor propterea, quod primam de animæ vestræ salute, deinde de eis qui ipsi pacificiffima, fpiritualis & divina doctrina & fofficutione ejus orbati, fame vexti Dei confiituntur, fam folicitus. Nam cum Constantinopolitanus metlitæ illius lingua jactum focit, fed & orbis fub fole totus ad orbistatem redactus est, vivo tam divino anulo, profulgione [illegible] ejecisti, fabulam hanc & ipsi[illegible] lum exhibentis. Verum [illegible] ejecisti

quippe canones Romana non admittit ecclesia. Quod si obtinuerit, evidens & irrefragabilis erit ratio tua.

EXEMPLUM SACRÆ HONORII AUGUSTI MISSÆ AD PRINCIPEM orientis Arcadium,

Cum Joannes S. Joannem Chrysostomum injuste in exilium pulsum, facinora ob id in ecclesia perpetrata, & templi Constantinopolitani incendium non sine magno animi dolore cognovisse; Arcadium, fratrem hortatur, ut hæc corrigat atque emendet, offensas episcoporum causas non pingitare, sed episcopum consilio, ac Romani pontificis auctoritate tractandas & definiendas sibi.

QUAMVIS super imagine mulichri novo exemplo per provincias circumlata & diffusa per universum mordum obtrectatium fama litteris aliis commonuerim, ut talis facti penitentia, & intermissione propositi, rumor æmulus consecetur, & quod in moribus temporum carpat, publica lingua non habeat. Quamvis etiam super excidio perceuntis Illyrici pio apud vos prodiderimus affectu effe nobis dolori; cur illa vos detrimenta reipublicæ non poenitentia agnoscere, & alias potius indicibus, quam pietatis vestræ litteris fuerint nuncuiata: tamen ne illud quidem apud letentiatem vestram diffimulare nos fas est, quod in tempo divinis non fine publici detrimiuis metu, supervirne contigide, etis temper malorum enunciatrix fama non tacuit: & ut natura fert hominum, quæ ad obtrectandum novis semper cupida est, exaltatur, obliata occasione carpendi, malitiam suam in tempora, studio sæve loquacitatis, exercet. Est enim super prodirum apud Constantinopolim, factratiffimo pulchæ venerabilis die, cum quotidiana ex eo fundem locum vicinarum urbium populos religio cuftigatiore sub præsentia principum rita celebranda collegerat, ctaufas fubito catholicas ecclesias, tresfon in cuftodiam facerdotes, fcilicet, ut eo potiffimum tempore, quo indulgentia principalis tritrifia noxionum claufira relexantur, piæ legis, & pacis mitiores, fevus ecrtiori indicatur, omnaque bellicum in modum turbata mysteria nonnullos in ipsis ecclesiæ facratis iotrempos, tantamque circa altaria vim faviffe, ut & venerabiles episcopi in crisium crudeteriori, & fangnis hominum illa damnatis (ifas est) ecclesiis fiere omnino nolebant. Pro reliquo nonnullorum nostro vos nos facere. Quia nimirum tantum tam enormis fit facinus, quorum non timeret offensam? Aut quo pacto extra fummum Romani orbis omnium quæ mortalium putarent effe deficimus? cum ipse auctor noftri imperii, & reipublicæ, quam nobis credidit gubernare omnipotens, Deus, funestis admodum execrabilibus que commissis crederetur iraffci domini fancti, fraterneque, angustiis venerantes, cum fi quid de causa religionis inter antiftites agereatur, episcopo, le oportuerit effe judicium. Ad illos enim divinarum rerum interpretatio, ad nos religionis fubiectio obiequium. Sed cafu illo de mytficis, & catholicis quæstionibus amplius aliquid principalis cura prompferit, itane ofque ad cellis facerdotum, illuque ad hominum cuedes debuit indignatio concitata procedere, ut ubi caftæ preces, ibi vota fincera, ubi fanctitia illibata folvunur, illic fe gladuis haud facile etiam ab æquilum occurrion diffringendus excercere. Rebus tempiique ipsis doceatur, quid fuper his fenferit divina Majeftas. Primum quidem A hoc præfantis commotionis judicium fuit: atque utinam folum, facit enim humana trepidatio tanti fibi concitia perpetrati, ut gravius aliquid (quod avertat omnipotens Deus) poft terribile aliisque experimenta metuamus. Audio ecclesiam facrosanctam tot imperatorum opibus expofitam, preciofis cultibus nobilem, tanto fuppliciantium principum oratione augustissimum flagrafle, & illud Conftantinopolitanæ urbis unicum lumen in favillas dilapfum, Deo non vetante fumaffe, (execrari enim videtur inquinata mysteria) & aveiffle oculos ab eo loco, quem fanguis fanctus fuerat, ne obfecrare quis pietatem cœlestem fub cruentis poftet altaribus, ofidicia quoque divina non minore fefondere nobilis ex conscritione favionis incendi, flammæ fe latius effundente, confumpta, & quæ publicam faciem claborata majoribus noftris ornamenta decorabant, velut quodam urbis funere concremata. Hæc ego quamvis celeris injuriis lacefitus tacere debuerim, ne conjunctiffimum fratrem, regnique confortem tam fideliter admonere; tamen necessitudinem fanguinis ftimulo taciti doloris anteferens, horror, atque faudeo, ut hæc, fi fieri poteft, emendatis in posterum moribus corrigantur, ac diva iracundia, quantum te prodituit excitata, votorum fedulitate placetur. Accipiat a me fummum fimplicitatis indicium. Idcirco hoc clementiæ vestræ infinuandum putavit, ne me velut gratulatione occulta faceres apud quemquam tacitarnitas infidiofa, ne quis crederet me tabibus fibi facere conscientiæ, & qui fæpe ne accideret commonuerim, poftea quam commissa funt, non dolerem. Nam quis effe poffet expers doloris, qui fe meminit Chriftianum, tantum fibito perturbationem religionis indoctam, ut omnem catholicæ fidei ftatum necesse fit fluctuare? Erat inter epifcopos caufa, quæ coftio tractatoque confilio debet exaboiri: nulli ad facerdotes urbis adeo æternæ atque Italiæ utraque ex parte legati, expectabatur ex omnium auctoritate fententia, inforfitan regulam disciplinæ; integrum nemque effe fentur, deberat, neque quidquam novari, dum debuitio deliberata procederet, cum interea mirum quoddam præcipitium feftinationis exaftit, ut non expectatis litteris facerdotum, qui fertum mutatu pertium legatione confulti, non examinatis rebus, in exilium trudertur antiftites; animadvertorii prius addicti, quam fententium judicii epiftcopalis ftatuitur. Denique quos non fuftinuerunt illa damnatio fierit, res probabit. Namque hi, quorum expectabatur auftoritas, pacifica Joanni epifcopo communione permitti, fanctiemdem coqpoftulare conferunt, nec quemquam potuerunt jure judicium confortio repellendum. Quid autem illud fupereft, quam ut catholicam fidem ejuraunt in diverfum difficoxata dilacerent, quam ut hæreftes communis cum inimicis ex tanta geftatum rerum varietate nascerantur, ut jam populo pene non debeat impotari, fi quem fuftinuerunt partes fectarum diverfitate difcrepant; cum ex anfcinitate publica difcordatium materies fit promitta, & fomes quidam nutriendæ feditionis animatus. Quod ne in magnam aliquam generis humani ruinam tendefcat, vota facienda funt, ut ad humanas profaplicones patiens Deus rem male geftam prosperet ac fecundet. Nam quantum in nobis eft, poftumus timere quod geftum eft, quantum ad pietatem femper placabilis Deo non erit meriti impunitas indulta, fed venia.

Jeverit quoque ex jure Græco-Romano a Joanne Leunclavio Latine reddito duas fequentes epiftolas mutuari.

Pallad. in vita S. Joan. Chrysost. Socrat. eccl. hist. lib. 6. cap. 22.

Episcoporum et religioni obnoxium parebat.

Ex enormi dictum, ut principium indulgentia liberatur.

A fide episcoporum Italiæ in episcopos Constantinopolitanos.

Multus in diffidentiis damnandis dus.

ΘΝΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΚΕΩΣ Α ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΑΡΚΑΔΙΟΝ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

ΟΤΚ οἶδα τοῖς ἀνωφεῖς & βαρυαιωνίοις ὑπεῖχον & ταρεστεῖν, ἀδελφὲ, γνησιωτάτοις τέκνοις σωτῆρι, & διωφεῖν πανεῖν, ὅτε οἶδεν ἅπαν ἀστεῖν Χριστιανὸν ἐστεφέρω τὸ βασιλεῖς. & γὰρ ὁ ἐν ἐστεῖν ὁσιότατος ἐ ἐπιστόλαιν τῆς ὑμῖν καταδοῦν βαστιλείας, εἴτν τὴ μέγιστ τῆ θεῖ ἀρχιτέλ ἐκλεῖν ἐκλεκτῶν τὸ ἐκκλεῖν τὸ ἐπιτιμεῖν ὁρῶν κατηπεῖλεν, & πεκρότιμεν ἄκοῖκε, καὶ ἀφορῆσις ἀλείαν ἐν πολλοῖσ, βίαιοι τὸ ἓν ἐτεῖρωτε. & ὅτι ἐν τοῖς πανοιρηταῖς ἐ Ρωμαῖων ἐκκλησίας, τὴν εἰς ὑμῖν πάντα τιμὴν, ἡ βεφρονεῖσιν βεβαιωσιν ἐκλίνοντα, ἡ ἐπιτοῖαις ὀντῶν ἐπὶ λυπηλοῖς τῆ πάντα ἐπεφρεῖν ἐφρεῖν, ἡφ οὗ εἶδε ἐφιλαῦ ἀφικεῖσθαι, ἐπὶ & ἐ φαῖσις βαρῆσις ἐγκαταλλάσσοντι, & λαμὼ διεφθεῖρεντε, & ἐξ ἐκεῖ ἐωῦ ἐπεφρεῖν ἀφ' ἐκεῖ ἐν ἐφεῖσι χρῆσις σωμαστικῆς, & πάντα ἀφεῖλεν αὖτ διεπεφεῖν, καταδοῦνῆς ἐμῆ πρὸς τὸ Θεῖ & κατεστεῖν τὴν ἐδεῖ ἐν γενεῖαιν. ἀφῆς δὲ τάυτα, ἡ ἀναστολεῖν ἐπεφρεῖν λόγον ἐδῆτε πεῖθε πεῖθεν, ἀφεστεῖν ἐ ἀστοῖ ἐπεῖνῶν καταθεῖν, & μεῖρεν κακῶστεν & ὑπεῖρεῖν ἐδῆλεν κατεῖλεῖ ἐστῖν, ἐδῆλεν ἀστ' ἐπεῖ ἐκεῖ ἐγκαθεῖρεῖν. ἀστῶσεν ὡ, & ἀδελφὲ, μὲ λόγον, ἐλν ἴφρ ὡς Θεῖ ἐ ἐῦφῶν τῶν ἐφῶν ἐφῶν ἐφ

XXXII. AD IOANNEM HIEROSOLYMITANUM EPISCOPUM.

Cum Ioannes Hierosolymorum episcopus Origenis errores sequeretur; Hieronymus ad Betlehem degens, aliique permulti ab ejus communione abstinebant. Quamobrem Ioannis opera multis affectis sunt malis, de quibus Eusebius & Paula apud Innocentium pontificem conquesta sunt, malorum auctorem & causam reticentes: properea Ioanni Innocentius scribit, ut diligenter ecclesiæ sua profpiciat, & obsistendi modo corrigat.

B. Hieron. in epist. 61. ad Pammach.

DIRIPTIONES, cædes, incendia, omne facinus extremum detestantur, generosissimæ sanctæ virgines Eustochium & Paula deplorarentur in locis ecclesiæ tuæ perpetrasse diabolum: nomen enim hominis, caulamque reticentium. Quod esti ambiguum non sit a quo commissum, opportuit tamen ecclesiæ germanitatem tuam, & gregi illius solicitius providere, ne quid hujusmodi oriretur, quod cum aliorum periculo tua lacessit negligentia amittere gregem domini, & tales agitare incendio, armis & perlecutionibus nudas, debiles, poli fuum cædes & mortes vix vivere audimus: nihil movet patientem Iliam farendorii tot de tanta diaboli in te atque in tuos potestate admissa: in te, inquam: prorsus enim facerdotii gravitatem condemnat tantum nefas in ecclesia fedile completum. Ubi protiones tuæ? ubi certe, si cafus evenerant, auxilia vel consolationes? cum plus se albus metuere dicant, quam conquerantur esse perpessus: altius cenferem, si effetat aliquid de hac re mecum apertius collocutus. Vide, frater, antiqui hostis infidias, & spiritu boni rectoris pervigila, ut hæc, quæ ad non opinione magis quam acculatione maledictia delata sunt, vel contragantur, vel refundantur; ne jus ecclesiasticum de labefactaris caulis quæ qui non defenderit, præflare compellat.

XXXII. HIERONYMUM CONSOLATUR

ob mala quæ perpessus fuerat, ac Ioanni Hierosolymorum episcopo ait (se scripsisse, ut provideat, ne delinquo in sua ecclesia hæc contingant.

Dilectissimo filio Hieronymo presbytero, Innocentius.

NUNQUAM boni aliquid contentionem fecilse in ecclesia testatur apostolus, & idqo hæresiarum

PRÆFATIO.

DOMINUS inter cetera falutaria mandata, quibus discipulos suos apostolos ad spem vitæ hortatur & commonet, licet & nos evangelica verba docuerunt, hoc etiam mandat, ut soliciti ad veritatis fecutiam perveniat laborennus. Et primo ut cognoscamus incognita, non inani profecto, sed labore & solicitudine, quæ nota notedum sint peccibus investigandi, quæ vero difficiliora sint, inflanter quærenda præcepit, quæ clausa sint, fidei virtute pulsando precibus petere debere referari. Sic enim scripsum est: *Petite & dabitur vobis, quærite & invenietis, pulsate & aperietur vobis.* Nemo certe qui non petit accipit, & qui non quærit invenit, & qui non pulsaverit eidem patetit aperiri. Qua de re quoniam quod ex fide petitur & pratatur & quod erat obscurum, manifestum in fensum dum verbi fuerit aperuerit, & quod erat clausum nobis frequentius pulsando, id est rogando, revelatur; *Omnis enim qui petit accipit, & qui quærit invenit, & pulsanti aperietur;* inde eadem repetere non hi quidem non est obstinum, vobis autem necessaria fion. Scimus, fratres carissimi, multos episcopos per diversas ecclesias ad famam pellitum nominis sui humana præsumptione patrum traditionem mutare propratfe, atque per hanc causam in hæresis tenebras cecidisse, dum gloriam hominum delectantur potius, quam Dei pratata habere, perquirere. Nunc igitur, qua non explorandi causa, fed fidei confirmandæ gratia, fanctitudo vestra ex fedis apostolicæ auftoritate fcifcitasi dignata est, feu legis fcientiam, feu traditiones, volens a nobis manifestari liberius quæ fcilicnum propofitarum expofitionem, quam fancte quæritis & defiderantes audire, quantum fuppleftit divina dignatio, illicet mediocri fermone, validio tamen fenfu : eloquar obtinendo, ad emendandas omnes quippe defiderfitatem, quæ ad fanctum atrogantis fola præfumpfit, fcriptura divina dicunte. *Repositis mandatum Dei, ut traditiones vestras statuatis.* Si ergo integra cupitis fide veras observationes agnoscere, dignemini quæ dico libenter advertere. Primo in loco pudoris mihi, & pudicitiæ cauta proponiur, deinde rongitur quæ mihi fuerunt fcriptæ. Sunt quidem quæ ad ecclesiasticum ordinem redeunt & ad ecclesiasticum.

CANONES.

I.

Quærittur de virginibus velatis, & mutato propofito, quid eximde judicatum fit. Si virgo velata jam Christo, quæ integritatem publico teftimonio profefa a facerdote prece' effufo benedictionis velamen accepit, live incefium commifcrit, feu " fornum ', feu volens crimen protegere adulterer marrit nomen imposuit, tollens membra Christi, facient meretricis, et quæ fponfa Christi fuerat conjunx homina dicetur. In jejunofidi mulliere quot fint caulæ, tot reatus, integritatis propofitum mutatum, velamen amittitur, fides prima deprravata, atque in irritum devocata. Quali hic & quanta fatisfactione opus est? quam magna penitentia ejus quæ interitum carnis interitit? Non est parva, cuiqu relinquitur Deum, & iwille poft hominem. Unde annis quamplurimis deftedum et peccatum est, quo digna fructu penitentiæ factio poffit aliquando ad veniam pervenire, fi tamen penitens pœnitenda ' faciat.

Concil. General. Tom. III.

A II.

Puella quæ nondum velata est, fed propofuerat fic mancere, licet non fit in Christo velata, tamen quia propofuit, & in conjugio velata non est, fornitive nuptiæ appellantur, ex eo quod matrimonii cellefti præceptum non fcrvaverit, amore prosperante ad libidinis cacitatem. Et hic penitentiæ agendæ tempus conftituendum est, quoniam fec fapta, feu volens, ad virum tre perverfo odiae confenfit: nec propinquorum, nec facerdotum teftimonio connogato, talet ad velamen folennitatis ordinem auffo poftea teftamum, fed fecus veteris teftamenti præceptum fecerunt: quas les laudari præcepis, & nunc cellante illa vindicta fpiritualter feruntur, ut ecclefiam tamquam mortuat heroine non poffint. Habent tamen penitentiæ agendæ locum, fed cito non habent veniam. Quoniam fi fecundum legem proftamulit puella, & diu confenfuit fe conmoriturum, utique fuifles immanis a culpa. Utrifque ergo expedit fub eadem temporis conftitutione a communione fufpendi, diguamque agere penitentiam: flotu, humilitate, jejunio, mifericordia redimere eam admiffum.

III.

Et jam quidem frequenter de talibus femo nofter per plures manavit ecclefias, maxime de facerdotibus, quorum meritum exigit, ut honorum opofitum fuorum fint pietatibus fotus, id quantum intelligo, cum fcriptura dicit: *Loquere ad aures sacerdotum*, inftruendo aures infundemus. Dum fafte cuidam repentinam quæ negebat habentes ; fcfgulis, vere hoc illud eft quod dictum eft, adulter lexus, *semper defessus, & nunquam ad sinciritem veritatis pervenientes.* Quando enim non fervatur quod admonetur audiatur, tunc apofto lica mandata quid ignoro contemnuntur : judicium tamen de hic quæ commiferunt non potefl immutari. Id de facerdotibus primo in loco ftatuendum eft: de epifcopis, presbyteris & diaconibus, quos facrificii divinis necefle eft interiffe, per quorum manus & gratis baptifmatis indutur, & corpus Chrifti conficitur, quos non folum nos, fed & fcriptura divina compellit effe caftiffimos ; & patret quoque [illegible] conbentium cot corporalem fervare debere. Quia de re non fine praeterannis, fed dicamus de cauftam. Quo enim pudore vidue, aut virginis, aufus eft epifcopus, vel presbyter, integritatem vel continentiam **predicare, vel** fuadere cafium cobile fervare, fi fipfe feculo magis inftitit fillius generare, quam Deo (Adam, qui præce. *Genes.* 3. gitum non fervavit, ejefius foras paradifum carnit regno, & prævaricatorem putas poffe ad ipsa calorum pemenire? Ob quam rem Paulus dicit: *Vos non sa- 1. Cor. 7.*
jam non sitis in carne, fed in spiritu. Et item: *Et qui 1. Cor. 7.*
habent uxores ita fint quasi non habeant. An qui populum hortatur, Levitis fe facerdotibus blandiens licentiam praebetur opus exhibere carnale ? Idem ipfe dicens: *Et carnis curam ne feceris in concupiscentiis.* Et alibi: *Vestum enim omnes fi ess fiue Christi, Rom. 13. 14.*
mitifam. Qui militat Chrifto, qui in fede reliqet magiftri, ? qui militat diefiplinam non potefl cuftodire? De hi itaque tribus gradibus, quos legimus in fcripturis, a miniftris Dei mundifia præcepta eft obfervari, quibus necefliat femper in promptu eft. Aut enim baptifma tradendum eft, aut offerenda fant facrificia. Nemquid immundus aufus erit contaminare quod fanctum eft, quando que fanctis fant fanctis fanctis fant? Denique illi qui in templo facrificia offerebant, ut

« Hos primum Sirmondus edidit ex aliquot Mss. & Innocentii, fi ille, fufpicamur eft. Vtrufillum duo exemplaria funt horum Canonum in Bibl. Collegii Parif. Societatis Jefu, Tiliano, Pithæano, ac Poffeviniæ Sirmondiana effe ufum ex apographo illius intelligimus. In Mff. fane tantum fex Canones, quos Sirmondus divifit in feadecim, *Hardouinus*.

a Vnus hic homo loqui videtur, non fynodus. *Hard.*
b *Hoc est, furiosis nupsit*, ut ceu. fcr. Hard.
c Forte, *hbi militia*. Hard.

d *Vel.* non

e *Vel.* hoc expoendum vi-detur

f *Vel.* non

mundi essent, toto anno in templo solo observationis merito permanebant, domos suas penitus nescientes. Certe idololatræ, ut impietates exerceant, & dæmonibus immolent, imperant sibi continentiam muliebrem, & ab escis quoque se purgari volunt: & me interrogas si sacerdos Dei veri, spiritalia oblaturus sacrificia, purgatus perpetuo debeat esse, an totus in carne carnis curam debeat facere? Si commixtio pollutio est, utique sacerdos stare debet ad officium cœleste præparatus, qui pro alienis peccatis est postulaturus, ne ipse inveniatur indignus. 1. Cor. 7. Nam si ad laicos dicitur; *Abstinete vos ad tempus, ut vacetis orationi*, & illi creaturæ utique generationi deserviunt, sacerdotes tale possunt habere nomen, meritum habere non possunt. Quod si ita est, & permanet præsumptio, oportet jam episcopis, vel presbyteris, aut diaconis dici, ne cum publicanorum vita socientur. Quamobrem mihi contra hujusmodi homines coinquinatos & infideles, in quibus sanctitudo corporis per illuviem & incontinentiam videtur esse polluta, negotium est, talibus mysterium Dei credi non oportere, veneratione religionis ipsa suadente moneo, hos enim & ratio justa secernit. 1. Cor. 15. Audiant certe: *Quoniam caro & sanguis regnum Dei non possidebunt, neque corruptio incorruptelam*. Et audet presbyter, aut diaconus, animalium more subjacere contentioni?

IV.

De eo qui militaverit jam fidelis militiæ sæculari, notitia est quod utatur publica libertate. Quis enim potest illum custodire? quis negare vel spectaculis interfuisse, vel pecuniæ utilitate impulsum a violentia & injustitia immunem esse non potuisse?

V.

Romana ecclesia hoc specialiter custodit, ut si quis parvulus baptizatus integritatem corporis servaverit, admitti potest ad clerum: vel si quis major fuerit baptizatus, & manserit pudicus, unius uxoris vir, potest clericus fieri, si nullis aliis criminum vinculis alligetur. Ceterum qui corruperit carnalibus vitiis aquæ sacramenta, post fornicationem etiamsi ducat uxorem, quomodo poterit ad dimittenda peccata ministerio assistere, qui prioris vitæ repetierit cæcitatem? Quomodo illud intelligitur; 1. Cor. 6. *Neque fornicarii, neque idololatræ*, & ceteri tales, *regnum Dei possidebunt*, si nihil inter bonum & malum, inter justum & impium, inter luxuriosum & pudicum, inter observantem legem & publicanum intersit? Fient tales [illegible] sacerdotes, [illegible] antichristi. Et ubi est [illegible] apostolus Paulus, qui formam tulit episcopi, qualis esset ordinandus, 1. Tim. 3. ante præcepit dicens; *Irreprehensibilem, sobrium, & pudicum*, &c. quomodo hic irreprehensibilis est, qui baptismi sacramentum non potuit custodire? O nova præsumptio! Huic sacerdotium creditum, cui pœnitentia sola debetur, ut sordidata longa satisfactione veniæ beneficia possit abluere.

VI.

Catholicorum episcoporum unam confessionem esse debere apostolica disciplina composuit. Si ergo una fides est, manere debet & una traditio; si una traditio est, una debet disciplina per omnes ecclesias custodiri. Diversis in regionibus quidem ecclesiæ sunt conditæ, sed per omnem mundum unitate fidei catholicæ una est appellata. Nam & Cant. 6. sic legimus: *Una est columba mea, una est perfecta mea, una est genitrix mea*. Non ergo nunc de baptismi ratione, sed de tradentium persona rescribo:

VII.

Paschæ tempore presbyter & diaconus per parochias dare [1] repromissionem peccatorum, & ministerium implere consueverunt, etiam præsente episcopo: in fontem quoque ipsi descendunt, illi in officio sunt; [2] sed illius 'nomen facti summa conceditur. 'nomini Reliquis vero temporibus, ubi ægritudinis necessitas consequi unumquemque compellit, specialiter presbytero licentia est per salutaris aquæ gratiam dare indulgentiam peccatorum, quoniam & munus ipsi licet causa mundationis offerre: diaconis vero nulla licentia invenitur esse concessa: sed quod semel forte contigit usurpare, per necessitatem dicuntur excusati, nec postea in securitate commissum.

VIII.

De oleo sane exorcizato capiendusne brevis numerus dierum, multus in hoc proficit sermo. Fide enim quis sua plena purgatur. Si enim chrisma infusum capiti gratiam suam toto corpori impertit, nihilo minus & tertio scrutinio scrutatus si oleo fuerit contactus, non sæpe, sed semel, virtute sua Deus operatur in tempore.

IX.

De eo qui sororem uxoris suæ duxerit uxorem in lege veteris testamenti scriptum est, ad suscitandum semen defuncti fratris oportere ducere uxorem, ita tamen si liberos ex eodem minime reliquisset. Deut. 25. Inde est enim quod Joannes Baptista contradixit Herodi, quoniam non licebat ei accipere uxorem, quia de fratre reliquerat filios. Matth. 14. Tamen propter virilem generationem legis constitutio imperabat hoc fieri a viro; de feminis nusquam est lectum, sed forte præsumptum. Nam lex dicit: *Maledictus qui cum uxoris suæ sorore dormierit*. Levit. 18. Numquid duas habuit uxores Jacob uno in tempore sorores causa mysterii, & concubinas, & omnes qui pati sunt patriarchæ sunt appellati? Gen. 29. Nunc jam Christianis habere non permittitur. Numquid uxores & concubinas habuerunt? Sed nunc hoc non patitur fieri testamentum, ubi amplius de integritate tractatur, & castitas Christo docente laudatur, cum dicit: *Non omnes capiunt verbum Dei, sed quibus datur*. Matth. 19.

X.

Eos præterea, qui sæcularem adepti potestatem, [3] jus sæculi exercuerunt, immunes a peccato esse non posse manifestum est. Dum enim & gladius exeritur, aut judicium confertur injustum, aut tormenta exercentur pro necessitate causarum, aut parandis exhibent voluptatibus curam, aut præparatis intersunt, in his se, quibus renunciaverunt, denuo sociantes, disciplinam observationis traditam mutaverunt. Multum sibi præstant, si non episcopatum affectent, sed propter hæc omnia agentes pœnitentiam, certo tempore impleto, mereantur altaribus sociari. Nicænum concilium, divino Spiritu annuente, dum fidei confessio fuisset jure firmata, etiam apostolicas traditiones episcopi in unum congregati ad omnium notitiam pervenire voluerunt, definientes inter cetera, neque abscissum clericum fieri, quoniam abscissus & mollis non introibunt sanctuarium Dei. Conc. Nic. can. 1. Deinde post baptismi gratiam, post indulgentiam peccatorum, cum quis sæculi militia fuerit gloriatus, vel illum qui purpura & fascibus fuerit delectatus, ad sacerdotium aliqua irruptione minime admitti jusserunt. Meritis enim & observatione legis ad istiusmodi dignitatis culmen accedunt, non Simonis pecunia vel gratia quis poterit pervenire, aut favore populari: non enim quid populus velit, sed quid evangelica disciplina, perquiritur. Plebs tunc habet testimonium, quoties ad digni alicujus meritum reprehendens auram favoris impetit.

1 Al. Ms. *remissionem*. Hard.

XI.

De eo qui avunculi sui uxorem duxerit. Avunculi filium ducere non licet, quoniam similis causa generando per gradus patris extranei separatur atque purgatur: retro autem redire fas non est. Nam qui torum patris vel matris violare præsumpserit, non hoc conjugium, sed fornicatio nominatur. Quique tamen contra canones apostolicos facere usurpaverit, privandus est sacerdotio, si pertinax fuerit: sin vero se correxerit, aboleatur quod præsumptum est, ut possit reconciliatus nostrum habere consortium.

XII.

De ordinationibus maxime observandum est, ut semper clerici fiant episcopi. Sic enim scriptum est: 1. Tim. 5. *Et hi primo probentur, & sic ministrent*. Qui non probatur tempore præcedenti in minori officio ministrasse, quomodo præponitur clero? Non est auditum, necdum tironem militum imperium suscepisse. Is ergo debet fieri, quem ætas, tempus, 1. Tim. 6. meritum commendat, & vita. Aut quare apostolus neophytum prohibet, & cito manus alicui imponi non permittit?

XIII.

De his qui ab ecclesia ad ecclesiam transierunt, jussi sunt haberi quasi relicta uxore ad alienam accesserint, quod impunitum esse non possit. Talem episcopum invasorem pudoris alieni episcopatu privari jusserunt.

XIV.

De clericis alienis a synodo frequenter est pertractatum atque firmatum, & ratio justa constringit, clericos abjectos de ecclesia ab episcopo suo, nec laicam communionem accipere posse in aliena ecclesia: confirmatum manifestumque est, quando etiam innocens, sine literis episcopi sui, vel formata, in aliena ecclesia non potest ministrare. Si quis autem in injuriam sacerdotis hoc facere præsumpserit, & condemnatum clericum suscipere vel promovere voluerit, sciat se communicasse peccatis alienis, & incurrisse [illegible] Rom. 1. reos esse [illegible] qui faciunt contra legem, sed etiam qui consentiunt facientibus. Unde dimittendum est conscientiæ illius qui de suo clerico judicavit, sciens quod de judicio ejus Deus sit judicaturus in posterum. Audi dominum dicentem: Matth. 7. *Quæ enim vultis ut faciant vobis homines, eadem & vos facite illis*. Quid in injuriam fratris, & consacerdotis armaris? Cum enim reus non solum suscipitur clericus alienus, sed etiam promovetur, injustus judicatur episcopus. Hoc quicumque facit, sciat se a catholicorum societate seclusum, & communionem sedis apostolicæ non habere jam posse.

XV.

Illud præterea satis grave est, & contra episcopalem moderationem sedis apostolicæ, suos fines excedere & ad alienam tendere regionem festinare, Conc. Nic. can. 4. ordinationes celebrare præ ceteris, non metropolitanum episcopum permittere in sua diœcesi, una cum vicinis episcopis, sicut trecenti octodecim episcopi confirmarunt, tres vel eo amplius sacerdotes, episcopum ordinare vel subrogare dignissimum. Si quis certe fines alienæ possessionis invaserit, reus violentiæ judicatur. Quid curritur? quid festinatur, ut regula ecclesiastica conculcetur? Leges humanæ tenentur, & divina præcepta contemnuntur: præsens gladius formidatur, & temporalis pœna; divina vero vindicta, quæ habet flammas gehennæ perpetuas, negligitur. Videritis quæ præsumptio fecerit: ex hoc si quis in aliena diœcesi ausus fuerit ordinationem facere, eamque præsumere, sciat se de statu suo posse periclitari, qui alienam ecclesiam invadere præsumpserit. Non est sæculare aliquid, non sunt mundanæ promotiones: audiamus apostolum dicentem: *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis: teipsum castum custodi*. 1. Tim. 5. Si legantur scripta, & timor divinus sit in nobis, omnia scandala poterunt separari, & unanimitas per omnes fratres placida plenaque caritate consistere.

XVI.

Præterea etiam laici dicuntur a communione cognita causa seclusi, & ab alio episcopo clerici facti. Hoc jam super omne malum est. Unde aut conventi corrigant, qui talia ausi sunt facere, ita ut removeantur hi quibus indigne ordo collatus est, aut ad nos nomina eorum deferantur, ut sciamus a quibus nos abstinere debeamus.

[1] Sciat ergo vestra sinceritas, quod si hæc omnia suo ordine prout certa sunt observentur, nec Deus offenditur, nec schismata generantur, nec hæreses existunt, sed dicent gentes, quoniam vere Deus in nobis est Christus dominus noster, qui vivit & regnat cum Patre, & cum Spiritu sancto, in æterna sæcula sæculorum. Amen.

NOTÆ JACOBI SIRMONDI S.J.

1 *Canones.*] In codice Fossatensi dicitur, *Synodus Romanorum ad Gallos episcopos & epistola synodi*, quia epistolæ in morem scripta est. In antiqua vero collectione codicis Pithœani, *Canones Romanorum* simpliciter appellantur. Hos ergo, quia quo tempore conditi fuerint exploratum non erat, in hunc interim locum rejiciendos censuimus. Antiquissimos prorsus esse tum exemplarium vetustas docet, tum ipsa maxime, quæ priscis ecclesiæ seculis congruunt, decretorum argumenta confirmant. Et decretorum autem, & scriptionis forma non abhorret ab epistolis Innocentii papæ. Quare non inanis fortasse opinio fuerit, si quis eorum auctorem illum fuisse conjiciat.

2 *Sed illius nomen facti.*] Legendum: *Sed episcopi nomini facti summa conceditur*: atque ita citatur hic locus in [illegible] Andegavensi, quæ & paulo ante *remissionem peccatorum* legit, non *repromissionem*.

3 *Jus sæculi exercuerunt, immunes*] Eadem collectio: *Hujus sæculi exercuerunt negotia, immunes, &c.* quod rectius videtur.

Sunt & alia in his canon[illegible] quæ emendatiorum codicum opem desiderent. De his vero & illud admonendum, quod in capita sexdecim distributi sunt, nostrum in ea te nos judicium secutos esse, cum in antiquis exemplaribus sex tantum capitibus distinguantur, nec plures horum canonum æras, seu numeros, agnoscant collectiones antiquæ. In Fossatensi ergo codice tituli sex in hunc modum præfiguntur.

I. *De virgine quæ jam in Christo velata est, similiter & quæ nondum velata est.* Primo in loco pudoris, &c.

II. *De eo quod sacerdotes bonorum operum plebibus forma fiant: & de castitate, & continentia sacerdotum: & eo qui sæculo militaverit.* Maxime de sacerdotibus, &c.

III. *De consuetudine ecclesiæ Romanæ in clerum, & de eo quod catholicorum episcoporum una confessio, & una disciplina esse debet.* Romana ecclesia hoc specialiter custodit, &c.

IV. *De sacramento baptismatis, & oleo exorcizato, & eo qui sororem uxoris suæ duxerit uxorem.* Paschæ tempore presbyter, &c.

V. *De his qui sæculi adepti sunt potestatem: de eo qui avunculi sui duxerit uxorem, de ordinatione clericorum, & de clericis alienis.* Eos præterea qui sæcularem adepti potestatem, &c.

VI. *Similiter de episcopo transgrediente proprios terminos: & de laicis excommunicatis, & ab alio episcopo clericis factis.* Illud præterea satis grave est.

1 Similis clausula epist. 4. Siricii, & epistolæ Innocentii.

CONCILIUM MILEVITANUM I. GENERALE,

SUB INNOCENTIO

Kalendis Septembris * anno Christi CDII. habitum.

*Vide tom. 2. p. 313. & in cod. can. Afric.

ACTA illius Græce & Latine * extant infra in concilio Africano, quæ hic incipiunt: *Gloriosissimis imperatoribus Arcadio & Honorio V. consulibus vi, Kalendas Septembris*; ipsique in dicto Africano concilio infra recipiuntur.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium Milevitanum*.] Sic dictum a Milevis, qui est Africæ propriæ locus, tribe Abrahamo Oreilio in thesauro geographico. Mileritanus appellat, & civitatem minori S. Augustini ep. 139. & 168. Unde liquide apparet tertiam esse, qui hoc concilium in Mileta insula habitum fecisse.

In hac synodo poti confirmata synodalia decreta, distributum episcopum, cum de in unoquam adhuc fuisset. Concessit Vitalianus episcopo causam, ante omnes alios in publicum deducibus esse, confessi, dei quid in ea diversum, ac conciliarum fuerit, non apparet. Poli hanc tradunt fuit cuncta Quodvultdeo Carcaritiis episcopo, de qua illud a quibusdam dictum, quod quam hic, & dicta tuetur de judicis in decretorum libro secundo etiam habet. Tyrosio tribus illi Maximianus Vegetiis episcopus, qui cum ex Donatistarum, fuisse ante ad ecclesiam catholicam convertisset non paciebat a pontifice recipientur, hoc ne pacis consulens, significabat: id ne fieri revocetur, nolens etiam, ut ab hoc consilio ad pacem ecclesiam pace ecclesiam examinata, parvos ipsorum ad bonoribus illum propter quam pacis fuisset abdicationem admittente, atque Sinaiem ejusdem Catholicum, ad quem S. Augustinus & Aliqui litera hoc bono cum laude Maximiani delegipse extant; in quo ipsum subinquiunt, ut Sinaiem ejusdem pacem videtur quod fecisse S. Augustinus epist. 240. ad Januarium de presbyterio quodam, qui cum ab ipsum natalis Donati violationem, officio sive per Augustinum inpetrin privaqus fuisset, ad ipsandum appellabit, tantique causam ipse delegatis judicibus explicuit, quibus ipsum Donatistarum, Cum de quibusdam Numidiæ inter Xantippum Cathaginensem, & Victorinum ecclesiæ civitatis in Numidia diu agitatum esset, ut vindicta, pacificarit episcopi Carthaginensis VI. & 317. epist. Aug. ad Vitidonium, in hoc Concilio primarum Numidiæ episcopus Sedipus Cathaginensis adjudicatus fuit. Unde sublimatum imperator libro 3. Cod. offic. praef. Africæ, Cathaginensem civitatem primatem esse in Numidiæ appellat. Ita hæc Fundanus quidem ex eliud S. Augusti ep. 208. ad Eulchium, ejus Regnet fui mentis esse, gaudendum, illos episcopum cathedrae ad Donatistas remanisse mutri intentarum, ad Milevitanum Synodum deferre: maxime cum res in aliena diocesi gesta, ab incertiores pertinaxia, ad ipsorum Milevitanorum diœcesis, Hæc ea Baron. ann. 402. num. 38. & sequentibus ex quo ad Januar.

b *Primum*.] Sub Innocentio pontifice duo habita sunt concilia Milevitanum Numidiæ: unum sub primatum Aurelii Agapii & Hesiodi Victorinii, Sedipus Cathaginensis, in quo ipse primus: in quo quidem Victorinus Cathaginensis, Victorinus Milevitanus, & Xantippus cum ceteris episcopis, ad Sedipum, ad Januarium, ad Vitidonium, ad Palladio consulibus, anno 402. Alterum sub primatu, in quo unanimi consensu Victorinus Milevitanus primus nuncupatur, ad Aurelium, Aurelium, Aurelium, ad Vitidonium, ad Palladio consulibus, anno 403. Ita Baronius ann. 402. num. 38. & 39. Ita quo unanimi consensu Victorinus Milevitanus primus nuncupatur, ad Aurelium, Aurelium, Aurelium, ad Vitidonium, ad Palladio consulibus, anno 403. Ita Baronius ann. 402. num. 38. & 39. Ita quo unanimi consensu Victorinus Milevitanus primus nuncupatur, ad Aurelium, Aurelium, Aurelium, ad Vitidonium, ad Palladio consulibus, anno 403. Ita Baronius ann. 402. num. 38. & 39.

Presbyter quidam ob violatum Sepulcrum, ejectus, non prius ejectus est.

Primatus Numidiæ Cathaginensis civitati adjudicatur.

Duo Milevitana concilia Primatum Numidiæ Cathaginensis civitati adjudicarunt.

Quo primo Milevitanum concilio habitum, in quo unanimi consensu primatum Cathaginensis civitati adjudicarunt.

Tertio, quod sub eius confirmatione Romano pontifice ita, porcesio amisa synodi collectæ esse noscuntur. Denique quod antiqua eadem pontificis, quæ hujus diœcesi propria & subjungitur ipsi tantum transitus est, prefixa habebatur. Baron. an. 402. num. 34. & 35. Idem 416. cann. 3. & 5. Ant.

Anno 402.] Arcadio nimirum & Honorio V. consulibus ut, pateres pikfatiunculæ rubrilli. Horum autem consulatus cum allegato anno Cicilii, & primo Innocentii concidit, ut ex ipsis patet.

c *Gloriosissimis, imperatoribus*.] Hæc præfatiuncula hujus rei tantum conveniit. Eadem prædica extat Milevitano concilio II. sed ejusque ad illa verba, *Ideoque pariter*, &c. recondo fe & libratorum aut collectorum cunctæ, ut dictum, *Milevitanum*. Nam tempore Milevitani fecundi, Aurelius Carthaginensis eodem tempore celebrato pontifexat, ut infra dictum.

d *Arcadio & Honorio V. consulibus*.] In concilio Africano sub Catellino, cum 32. omnibus suppeto consularibus additur *vicies clarissimis*: sed mendose & inpertinent libraorum cuncta. Nam equidem nonnullorum ab imperatoribus ceremonia, fabrique tantum ponit, ubi alii imperatoris consulibus subsistunt viti, eadem consularius digitum libraorum. Pupo arcadio, quod loco harum dualium leonarum V. C. Gratiano consularium Honorario, illi & nota clarissimi pulsantur, & ipsum ceteris pro fuit quinto consulatu Arcadii & Honorii celebratum esse, ex dicto Africano concilio explorantibus demonstratur. Nam cum quod præcedit Superius consulatus, V. Honorio & Flabrio consulibus, anno Christi 401. habitum fuisse operatur, quadam poli hanc Milevitanum Synodum ideoque subjungitur, sub consulibus anno 402. celebratum fuerit, perspicue significantur consulibus modo loco ibidem collocatum, hoc anno, ut sub V. consulatu Arcadii, & Honorii consulum fuisse, Baronius anno prædicto n. 37.

OBSERVATIO P. ANTONII PAGI

Ad An. Christi 402. num. 21. 22.

Hoc Synodum an. 402. habita, disseruque ab altera cujus dem cognitus anno 416. conjungit. Existimabat Baronius ipse ita Milevitanum Concilia in unum Synodum, Collectoribus, & Canonum de gratia in secundo edition, transferunt ipse ipsum Vetus Canonum Collectoribus, Vetus Canonum Collectoribus, & Canonum de gratia in secundo edition, transferunt ipse ipsum

Anno Christi 403.

cis reliquam, per Theodulum vendideris, De-
cimum spiritum, quod ecclesiæ redimi nemo
poverit quo absent. Decimum Quintum, quod
Sarapionem accusatum, cæsalumque etiam tum
dicentem, presbyterum ordinarit. Decimum-
nonum, quod communicantes cum orbe uni-
verso, ipsius voluntate inclusos, & in cu-
stodia mortuos, contemperit, ut ne cor-
pora quidem sepulturæ mandanda
curaret. Vicesimum, quod injuria sanctissi-
mum Acacium affecerit, & ne ad collo-
quium quidem ipsum admiserit. Vicesimum-
primum, quod Porphyrium presbyterum Eu-
tropio, ut eo in exilium pelleret, tradiderit.
Vicesimumsecundum, quod item Berenium
fatendorum contumelis multis male acce-
ptum dediderit. Vicesimumtertium, quod ipsi
foli balneum fecendatur, & ubi laverit,
Sarapion claudat labrum, ita ut alius no-
mo lavet. Quartum & vicesimum, quod
fine teftibus multos ordinarit. Quinum &
vicesimum, quod folus edat, interpretantur
Cyclopum vitam degens. Vigesimumfex-
tum, quod idem ipse accusat, ideoque te-
ftis fit ac judex. Planum id esse ex illis,
quæ cum Martyrio archidiacono, & cum
Protæreio Lycia episcopo gesta retinentur.
Vicesimumseptimum, quod pugno contu-
derit Memonium in apostolorum facra aede,
& sanguine ex ore ipsius manante, nihi-
lominus eucharistiæ obsoleuerit mysteria. Vi-
cesimumoctavum, quod in throno exuiter &
induiter, & pallium edit. Vicesimumno-
num, quod episcopis in ordinatis pe-
cunias largitur, ut per illos laboribus cle-
rum opprimat.

Hæc accusationis in sanctum virum capi-
ta sunt: qui quidem quartum appellantes non
comparuit, criminibus respondens: Si aper-
tos hostes judicum ordine labroveritis, pre-
fho, inquit, sum, meque istum, ut fi quis
me accuserit, crimina dicam. Sin id fac-
re detrectaveritis, quotiies citabitis nihil pro-
ficietis. Examinarunt itaque, ut putabant,
horum omnium caput primum ac fecun-
dum.

Hinc emperunt in Heraclidem & Palladium Helenopolis, episcopos ambos, con-
quirere: & Joannem monachus (cujus Jo-
ne diaconus in fuit beati Chrysostomi ac-
fationibus memiqerit, [illegible] eidem pro-
teait, accusansi Heraclidem quod Origenis-
ta esset, ut Cafarem Palatium in furto de-
prehensus fuisset. Aquilini diaconi vestimen-
ta furatus; & quamvis tafta esset, inquit,
Joannes episcopus Ephesiorum eum episco-
pum ordinavit. Accusat præterea eum Chrys-
tostomum, quod multa Origenistarum can-
fa adverta pallas sit a Sarapione, quodque
hone ille a fe miferit. Humus pagus ori-
gistiane, ait, dedit, inquiritum deinceps est,
in caput nonum accusationum [illegible]
monepiscopum.

Postea rursum Isacius [illegible] Heracli-
dem accusat et Origenistam, minimeque lis-
fcoptum a sanctissimo [illegible], neque in
precationis [illegible] Isacius libellum con-
tra Chrysostomum, hæc fere continentem.
Primum [illegible] proper monachos (apud jum no-
[illegible] proper Origenistas vapulatet &
[illegible] Secundum, quod bea-
[illegible] sapientiam proper hos Origenistas, Ana-
nonium, Eutthymium, Eusebium, Heracli-

Anno Christi 403.

ἐξεμβαλόντος, ὅτι τὸν κληρονόμον ἀπὸ θείας
κατηλθόντα, πέπρακε καὶ θεοῦδα. ἐν τοιαῦ-
δέκατον, ὅτι τὰ προσδόξα τῶν ἀφελομένων, οὐκ ἀπο-
δίδε, τῷ ἀπόδοξε. ἐκπαιμβάλκατο, ὅτι Σαραπί-
ωνα, ὑφ' ἡγεμόνα ὄντα, τρεῖς βίβλους ἐγχρίβοντα-
σιν, ὁσίαις δέκατο, ὅτι τὰς κοινωνίας ἡ οἰκου-
μένης, ἀν' γνώμαν αὐτῶ ἐγκλείσας, ἀν πλαν-
τῶν τὰ τῆ φαλαν ἐφιλίτε, & ὅδε τὰ σκα-
νάμετα αὐτῶ πρεσβεμα ἐξίωτο. εἰκοσόν, ὅτι
τὸ ἀγίωτατα Ἀκάκιον ὑβρεσε, & ὅτι ἡ ἡγω μετέλα-
κεν αὐτῶ. εἰκοσόν πῶτον, ὅτι Παφφίριον τ πρε-
βύτερον παρέλκεν Εὐτροπίῳ ὑβρεσε πλάνε. εἰκο-
δίωτον, ὅτι & Βρένικο πρεσβύτερον παρέλκεν
μὲν ὑβρεσε τοῦ θεοῦ. εἰκοσόν τέλτον, ὅτι αὐτῶ
μόνῳ λόγῳ ἀπορεῖ ἡ μ ὁ πολλοὶ ἀφῆ ἐκε-
ρατῶν & ἀνάλυε ἐ ἐφίσεται, ὅτε ἀλλοῦ τινὰ μὲ
λόνῳ. εἰκοσόν πέμπτο, ὅτι πολλὰ ἀμφιτρῶν
ἐγκρατόνεσε. εἰκοσόν ἕκτοτε, ὅτι μόνος ἐδ ἡ
ἀτόνος ζῶν Κυκλώπων βίον. εἰκοσόν ἕκτον, ὅτι
αὐτὸς κατηρεφ, ἀυτὸς μαρτυρεῖ, ἀυτὸς ἀποφαίνε-
τα. & δίκαιο ὁν ἡ ἀδε Μαρτύρων & ἀφοτοδέλκο-
νον, & ὅν ἡ ἀδε Προκόβιόν φασι, ἡ Λυκίας
ἐπίσκοπον. εἰκοσόν ἕβδομον, ὅτι μόνος ἐδ ἐκε-
τὸ Μέμνονα τὸν ἱερεῖ τῆς ἁγίας, & ἡ φόνος τὸ αἷμα
τοῦ τῆ σῶματα αὐτῶ, φορεῖλκεν τὸ μυτή-
ρια. εἰκοσόν ὄγδοον, ὅτι θρόνον ἀπόβετα &
ἐνδύετα & ἀκεῖτο ἐκεῖνον ἐ ἐπίσκοπε. εἰκοσόν
ὄγδοον, ὅτι τοῖς ἐπίσκοποις ἐν ἐκεῖνοις χρήματα
ἐδίδοτα, ἵνα δὶ αὐτῶ κατεκοπῆ τὸ
κλῆρε.

Τὰ δὲ ἐξῆς τῶ ἁγίε κεφάλαια, τοῦτε· ἐκεῖ-
νος δὲ ἐπιμονῆ φορτικλίδοις, & τρεμφίλοις, & λο-
ποῖοις τῆς φορτικλίδοις, ὅτι οἱ τὰς τοφαλε-
τὰς ἐχθρὲς ἀπὸ τὰς πόρτας τῆ κεφάλου ἀφε-
λεῖν, ἐτοιμὰ εἶμι ἡ ἀφεῖκλῆς & ἀπολογεῖσθε,
εἴτε τὶ μὲ κατηγορεῖ. εἰ δὲ τῶν τοιῶν ἐ βέλεσθε,
ὁράκε ἐ ἀποτελεῖν, ὅδε τὸν ἀυθέντεσε
ἐξέτασεν δὲ, ὁ ἐξέτασε, & τ κεφαλαῖν τέ-
δε.

Ἔτα ἐρῶτο & Ἡρακλείδε & Παλλάδε τῆ
Ἑλενοπόλεως ἐπίσκοπε, ἐν τῆ ἀγίε Κωνσταν-
τινόπολε ὑπ' τοῦ ἁγίε Χρυσόστομε κατηρῶτε ἐμπο-
ῶν, ἐγκαλεῖ & Ἡρακλείδε ὅτι Ὠριγενιστὴς
ἐστι, & ὅτι ἀλέτρε ἐφορῶν ἐν Καισαρεία τῆς Πα-
λαιστίνε, ἡμέτερε τὸ βασκόνε Ἀκαλίνε κλέπτε-
& ἐκτέτοκε. φασὶ, ὁ ἐπίσκοπος ἐκεῖνος τοῦτο τὸ
ἔτος, μὲ Ἐπιφανίε ἐγκρατόνεσε. & ἐγκαλεῖ δὲ καὶ
ὅτι τὸ Χρυσόστομε, ὡς πολλὰ κακὰ ἐπὶ τῶν
γνῶσε Ὠριγενιστῶν, ἐκ Σαραπίωνος, & τοῦ ἀυ-
τοῦ ἀκόνε πάθε. εἶτα τὸν ἀγέλοιτον,
Ἀρμόνιόν τε & Εὐθύμιόν τε, ἐκ τῆ ἀγίε μονῆς
ἐκβαλεῖν ἐπέτρεψε. ἐπεστο κεφάλαιον τὸ ἐγκλη-
ματο. ὅτε τὰ δ'.

Ἔτα τὸν κατηρῶτο Ἰσαάκιος τὸν ἐπίσκο-
πὸ Ἡρακλείδε, ὡς Ὠριγενιστοῦ, καὶ ὡς μὲ
& Φοβερὸς ἐξίστοε Σαρίωνε τῆ ἀγνωτάτε, μὴ
τὸ ὡς ἀγῶν, μὴν ὡς σωσιλεῖτε. ἀυτῶνε δὲ
ὁ ἀυτὸς Ἰσαάκιος καὶ βίβλον & τὸ Χρυσόστο-
μον, περὶ χρόνε τοῦτε· κρῶτον μὲ τὸ τολ-
λάκε μωνοῦ ἕνεκε ἐκεῖνε τὸ μονεῖν, ὅτι ἐ-
δὲν δὲ τὸ Ὠριγενιστὴς, καὶ ὅτι ἐπιθεφρῶ-
γοτε. δεύτερον, ὅτι ἐ μακάρε Σαρίωνος δὲ τὸ τοῦ-
τε ἐκ τῆ ἀγίε Ἐκκλησίε τὸ ἐκβαλεῖν τὸ ἀνάγνωσμα
τὸ ἀνάγνωσμα, ὅτι τὸν κληρονόμον τὸ ἀπὸ θείας
κατηλθόντα, πέπρακε καὶ θεοῦδα. ἐν τοιαῦ-
δέκατον, ὅτι τὰ προσδόξα τῶν ἀφελομένων, οὐκ ἀπο-
δίδε, τῷ ἀπόδοξε. ἐκπαιμβάλκατο, ὅτι Σαραπί-
ωνα, ὑφ' ἡγεμόνα ὄντα, τρεῖς βίβλους ἐγχρίβοντα-
σιν, ὁσίαις δέκατο, ὅτι τὰς κοινωνίας ἡ οἰκου-
μένης, ἀν' γνώμαν αὐτῶ ἐγκλείσας, ἀν πλαν-
τῶν τὰ τῆ φαλαν ἐφιλίτε, & ὅδε τὰ σκα-
νάμετα αὐτῶ πρεσβεμα ἐξίωτο. εἰκοσόν, ὅτι τὰ
ἁγίωτατα Ἀκάκιον ὑβρεσε, & ὅτι ἡ ἡγω μετέλα-
κεν αὐτῶ. εἰκοσόν πῶτον, ὅτι Παφφίριον τ πρε-
βύτερον παρέλκεν Εὐτροπίῳ ὑβρεσε πλάνε. εἰκο-
δίωτον, ὅτι & Βρένικο πρεσβύτερον παρέλκεν
μὲν ὑβρεσε τοῦ θεοῦ. εἰκοσόν τέλτον, ὅτι αὐτῶ
μόνῳ λόγῳ ἀπορεῖ ἡ μ ὁ πολλοὶ ἀφῆ ἐκε-
ρατῶν & ἀνάλυε ἐ ἐφίσεται, ὅτε ἀλλοῦ τινὰ μὲ
λόνῳ. εἰκοσόν πέμπτο, ὅτι πολλὰ ἀμφιτρῶν
ἐγκρατόνεσε. εἰκοσόν ἕκτοτε, ὅτι μόνος ἐδ ἡ
ἀτόνος ζῶν Κυκλώπων βίον. εἰκοσόν ἕκτον, ὅτι
αὐτὸς κατηρεφ, ἀυτὸς μαρτυρεῖ, ἀυτὸς ἀποφαίνε-
τα. & δίκαιο ὁν ἡ ἀδε Μαρτύρων & ἀφοτοδέλκο-
νον, & ὅν ἡ ἀδε Προκόβιόν φασι, ἡ Λυκίας
ἐπίσκοπον. εἰκοσόν ἕβδομον, ὅτι μόνος ἐδ ἐκε-
τὸ Μέμνονα τὸν ἱερεῖ τῆς ἁγίας, & ἡ φόνος τὸ αἷμα
τοῦ τῆ σῶματα αὐτῶ, φορεῖλκεν τὸ μυτή-
ρια. εἰκοσόν ὄγδοον, ὅτι θρόνον ἀπόβετα &
ἐνδύετα & ἀκεῖτο ἐκεῖνον ἐ ἐπίσκοπε. εἰκοσόν
ὄγδοον, ὅτι τοῖς ἐπίσκοποις ἐν ἐκεῖνοις χρήματα
ἐδίδοτα, ἵνα δὶ αὐτῶ κατεκοπῆ τὸ
κλῆρε.

Τὰ δὲ ἐξῆς τῶ ἁγίε κεφάλαια, τοῦτε· ἐκεῖ-
νος δὲ ἐπιμονῆ φορτικλίδοις, & τρεμφίλοις, & λο-
ποῖοις τῆς φορτικλίδοις, ὅτι οἱ τὰς τοφαλε-
τὰς ἐχθρὲς ἀπὸ τὰς πόρτας τῆ κεφάλου ἀφε-
λεῖν, ἐτοιμὰ εἶμι ἡ ἀφεῖκλῆς & ἀπολογεῖσθε,
εἴτε τὶ μὲ κατηρεφ

NOTÆ SEVERINI BINII.

a Synodus] Cum habuisset synodum ante, illam adversus Arcadium condemnat de comitiorum illa Origenistis impedita Constantinopolitana evocatus cunctantes venit, venerunt in istance collegio episcopos, quibus ad Chrysostomi depositionem adstentes, propterea quod Chrysostomi Origenistarum fautor esse videretur. Cum igitur pervenisset Constantinopolim in Sabbatorum die in ecclesia Sancta Sophia tuebitur, ex reo fubito factus adeo de judex, conflitutus pacificatus, omnes variis de causis Chrysostomo infensos episcopos, clericos, monachos, viros, feminas, ipsam quoque imperatricem Eudoxiam excitat ad accusationes in eum incendendas, quas ipse in synodo dijudicandas fuscepit. Fuda civiatione Chrysostomi, quadraginta episcopi Constantinopoli congregati, quos nonnine episcopus dicunt: *Ne fabrica, inquiunt, Apostoli excuffit tenuem, consulfum citra tanti nominis ne congrefus, ipse potius cunctis ad ma In hoc ne illiquam civitatem, qui libertas fuisse ne dissenfu provinciis, in quibus & septem metropolitae, & non virginibus ter sacerdotes ex una provincia: habemus enim ceteris in libellis capitum 70. apertas & sefarius adiutores cantilenere, &c.* Ipse vero Joannes Chrysostomus respondit: *Ego illiquidem ad nullo infrenum apertas inimicus, non & ad Iuon non contendam, in quo sperent me judicari.* Cum quotiens cicatus, quatenus fit respondibile, ad excutionem ad synodum ecumenicam provocavit. Ab illi nulla habita ratione appellationis, lentemam depositionis in eum cantiantur, celebratione ad integratorem suffiterit. *Quomodo accusfuisi, inquiunt, Joannes quemadmodum criminum, quibus fcelesfum ad ordinem sacerdotalem? Imaginibus? Ita ne deposuisti legis, id quod & passus est. Continuo ausum libelli, & Iafar magistratus criminis. Tubere hunc primo vellites expelli, sed invitum, damnatum, ut ceremonia parat: inibi enim ipsa non licet inquirere.* Mista igitur testio tha

Chrysostomi Epistolarum Lib. I. Epist. 1.

Chrysostomi Epistolarum Lib. I. Epist. 1.

Chrysostomi Epistolarum Lib. I. Epist. 1.

Anno Christi 403.

Quoniam quorundam criminum accusatus Joannes, & libi conscius, noluit adesse, leges latas deponunt: quod & ipse fabit. Libelli autem etiam lesæ majestatis crimen continent. Jubebit igitur piscatus vestra cum vel invitum ejici & pœnas lesæ majestatis dare; quandoquidem tu hac inquirere nobis non licet.

A Ἐπεὶδὴ κατηγορεῖ ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ λαβεῖν τινὰ, καὶ οὐκ ἐθέλει ἀντιβαίνειν, ἀλλ' ἐθέλει τὸ ἀνεπίκριτον ἐν τῷ πόνῳ καθυποστῆναι ὁ νόμος· ὁ δὲ ἡμέτερος πτελεγκτὴς ὁ λιβελλὸς καὶ ὑποτιθεῖται τὴν τῶν ἀξιωμάτων ὑβριν· ἀνάγκη σε ἑκόντα αὐτὸ ἐξωθῆναι, & δίκας δοῦναι ἐπὶ τῇ καθυβρίσει. ἐπειδὴ οὐκ ἐξεστί σοι τοῦτο ζητεῖν.

Anno Christi 403.

Ejus crimen lesæ majestatis convicium in Eudoxiam Augustam, ut ipsi vetuerunt, quod eum vocasset Jezabel. Sic Ecclesia expulsa est Joannes, missis ad id Comite cum militari manu. Ejectus venit in prædicta ad Praetorium Bithyniæ; unde paucis post diebus revocatus est Constantinopolim ex jussu Arcadii redditur, propter quamdam plagam quam in regio cubiculo fieri contigit.

Interim, data suspectis desiderantibus adversus Joannem, Theophilus Romam ad Innocentium Papam mittit Petrum Presbyterum Sozomenum & Martyrium Diaconum Constantinopolitanum, qui ad illum deferrent gesta Synodi, in quibus videbatur Joannes a triginta fere Episcopis condemnatus, quorum viginti novem erant

Fratres Theophile, nos quidem habemus te & fratrem Johannem nobis communicantes, ut & in prioribus literis meremur nostram manifestam fecimus, ac ne nunc quidem ab eo proposito desistimus, rursus eadem tibi scribimus, quotiescunque ad nos miseris. Quod nisi congruum judicium subsequatur in his quæ per libellorum gesta sunt, fieri non potest in tine retinione a Johannis communione discedamus. Tu igitur, si judicia confidis, sibe te ad Synodum quæ secundum Christum cogitur; & ibi expositis criminationibus sub testibus Niceni Concilii canonibus, (*alium enim canonem Romana non admittit Ecclesia*) irrefragabilem securitatem habebis.

Narrat deinde Palladius quomodo convocatis a Syria, Cappadocia, Ponto, & Thracia universis Metropolitanis & Episcopis ac congregatis apud Constantinopolim, persuasum ab illis est Imperatori sui Joannem Ecclesiæ pellerent, quæ ipsorum sententia depositus ad Ecclesiam fuam redierat absque multitudine alterius Synodi, contempto videlicet canone quadam Sardicensis; in quo cavetur ne qui Episcopum aut Presbyter depositus per se redeat ad Ecclesiam absque Synodo. Et deinde,

Ἀχρεῖ, φησὶν ὁ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιβάτης· ἐπὶ τὴν ἀγορὰν ἐκβληθεὶς ἐν τῷ Πραιτωρίῳ τῆς Βιθυνίας· ὅθεν ἀνακληθεὶς ἐν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ Ἀρκαδίου τῷ βασιλεῖ, ἐν τῷ τῆς Κωνσταντίνου τῆς ἀνακομιδῆς τῆς τῶν ἱερῶν, Ἀρκάδιος βασιλεὺς τοῦ Ἀλτικοῦ, ἐκέλευε, ἐν τάχει, ἐκτίνειν.

Anno Christi 403.

Ejecit, inquit, alterum regnantem. Cum relictus fuisset gesta, innocentius Papa agnoscens neque culpas esse graves, neque præsentem fuisse cum quibus dicebatur, adeoque eventum reprehendere non fuisse, in Sanctum Theophilo magis ac magis exhortatur, quod contra absentem precipitem adeo abruptamque sententiam protulisset. Dimissis ergo Theophili legatis, scripsisse ad eum literis quibus ejus tuncriteriis redarguebat, ad preces & orationes se convertit; indicitque Ecclesiæ jejunia, cum lacrymis divinam precabatur clementiam, ut hujusmodi fedissimos & funebris spectaculi ejus temporibus ne ad fraternitatis amor tuum fuisset ejecit. Literarum autem quas ad Theophilum scripsit hic erat tenor.

Ἀδελφὲ Θεόφιλε, ἡμεῖς σε καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννην τὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῖν ἔχομεν· ἵνα μὴ μισοῦμεν ἀφ' ἡμῶν ἐπιστέλλομεν. ἢ γὰρ ὀφείλομεν τὴν ἀπὸ προμήθειαν, τάδε σοι τὰ γράμματα ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐπιστολῇ σοι τὰ μὲν βίβλια κρατοῦν ἐν τοῖς τῆς Νικαίας γεγραμμένοις, κωλύκατο δὲν ἀλόγως τὴν μὲν ἐπιστολὴν ἡ ἱωάννου κοινωνία· οὐ γὰρ οὐδὲ ἀφίεσε σὺ τὸ κεφάλαιον, ἀπὸ τοῦ τῆς τῶν Χριστιανῶν γεγραμμένη· σωμόδω, κάκεῖ τὰς αἰτίας ἐμφανέστερον τοῦ μάρτυρι τοῖς Νικαίας κανόσι, ἀλλὰ τὸ κανόνα ἡ Ῥωμαίων ἐ ἀποδέχεται ἀλλὰ τὴν ἀσφάλειαν ἔχοντα.

Conc. Sardic. can. 4.

Decretum concilii.

locum defensionis non habeat, sed absolute expellatur. Sic Joannes in defensissimum Armenia opidulum cui Cucusus nomen est mittitur in exilium. Modico post tempore Theotecnus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter missus est Romam ab Episcopis viginti quinque partis Joannis cum literis Innocentium Papam exhortantibus de his qua circa Joannem gesta sunt. De ingressu porro ejus vide Martium Hist. Episcoporum Constantinopolitanorum & imperii cap. 12.

Anno Christi 403.

πρεσβύτερος ἐξεβλήθη ἐστὶ κατὰ τὴν σωθόδον. τῷ δὲ ἀγῶν συνοφρυωθεὶν Χρυσόστομος, τῷ αὐτῷ δρόμῳ ἀποκατέστησε. Καὶ τάδε ἀδικεῖθαι τε, καὶ τὸν τῆς Κωνσταντίνου ἱερῶν ἀνάμφισβητον πόρον τὴν ἐρημίαν, Ἀρκάδιος βασιλεὺς τοῦ Ἀλτικοῦ, ἐκέλευε, ἐν τάχει, ἐκτίνειν.

Anno Christi 403.

Ejecit, ut dicitur, Synodum. Cum relictus fuisset gesta, innocentius Papa agnoscens neque culpas esse graves, neque presentem fuisse cum quibus dicebatur, adeoque eventum reprehendere non fuisse, in Sanctum Theophilo magis ac magis exhortatur, quod contra absentem precipitem adeo abruptamque sententiam protulisset. Dimissis ergo Theophili legatis, scripsisse ad eum literis quibus ejus tuncriteriis redarguebat, ad preces & orationes se convertit; indicitque Ecclesiæ jejunia, cum lacrymis divinam precabatur clementiam, ut hujusmodi fedissimos & funebris spectaculi ejus temporibus ne ad fraternitatis amor tuum fuisset ejecit. Literarum autem quas ad Theophilum scripsit hic erat tenor.

Anno Christi 403.

CONCILIUM AFRICANUM I. GENERALE

SUB INNOCENTIO

De reconciliandis Donatistis,

Celebratum Carthagine, anno 403. VIII. Kalendas Septembris.

Tomus pag. 1318. D.

ACTA illius Græce & Latine extant, infra in concilio Africano. Antiquius fic. *Gloriosissimis imperatore Theodosio Augusto & Rufino viris clarissimis consulibus* VIII. *Kalendas Septembris*, &c. Ut Unum hic admonendum, Episcopus illius Concilii quem Gratianus Septimino Proconsuli ad firmanda gesta conventionis Donatistarum. Preces illæ, una cum scriptio Proconsulis extant in Collatione tertia Carthaginensi, cap. 173.

Ex Actis Baluzii Collat.

Notæ Severini Binii.

Contra concilii.

a Concilium.] Præcedente concilio Africano interatis decretis fuit legatio ad Romanum pontificem pro abrogenda indulgentia, qua Donatistis adversitam cathedrae Carthaginensis, & Numidiæ vero legatorum mittitur, quorum ad quos ad Africanos Episcopos, ut cum illis ad Africanos Episcopos, ut cum illis ad Africanos Episcopos, ut cum illis

ANNO CHRISTI 404.

auctoritatem receptus fuit a sede Apostolica, & cum ceteris Antiochenis ab universa Ecclesia. Canon vero Chrysostomo objectus supradictis verbis conceptus erat, ut præter Palladium citatum docent Georgius Alexandrinus, & Metaphrastes in vita Chrysostomi; ac proinde non fuit ex Antiochenis post Chrysostomum in ecclesiam receptis, sed unus ex illis, qui post Synodum Antiochenam a solis Eusebianis constituti erant in odium D. Athanasii. Hujus rei testes sunt Palladius, & Georgius Alexandrinus, qui fatentur Canonem a Theophilo transmissum a quadraginta Arii complicibus fuisse editum, non ab integro Concilio, cui omnes Antiqui 90. aut plures episcopos interfuisse scribunt. Jam vero quartum illum Canonem post Synodum ab Arianis fuisse conditum ex eo liquet, quod Socrate & Sozomeno testibus Athanasius damnatus sit juxta regulam tunc constitutam, quartam scilicet, vetantem depositum episcopum aliquid ministerii attingere, & duodecimam, nisi majoris Synodi judicio fuerit restitutus, ex quibus in odium Athanasii conflata fuit unica per Eusebianos regula, ut *sive quis juste, sive injuste a Synodo depositus sit episcopus, si per se absque Synodo redierit, omni restitutionis spe destituatur, & in exilium mittatur, necesse est*. Verum hæc regula nullibi inter Canones Antiochenos reperitur; et si ex iis ab Eusebianis desumpta fuit, in eo penitus deviat, quod velit etiam injuste a Synodo depositum Episcopum illi constitutioni obnoxium esse. Unde Georgius Patriarcha Alexandrinus vocat Canones a Theophilo transmissos, *adulterinas* & falsi nominis scripturas. His tamen minime suffragantibus ante ipsa festa Paschalia Chrysostomus sede dejectus fuit, ac post duos menses in exilium missus, & in ejus locum Arsacius ordinatus.

[a] CONCILIUM [1] AFRICANUM II.

SUB INNOCENTIO.

Anno 404. VI. Kalendas Julias habitum Carthagine, in quo contra Donatistas ad Honorium imperatorem legatio decreta fuit.

*supra pag. 1314. B.

EXTAT Græce & Latine * infra in concilio Africano. Initium illius tale est; *Gloriosissimo imperatore Honorio Augusto sextum consule*, &c.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Concilium.*] Anno 404. Carthagine celebratum est concilium hanc ob causam: Donatistæ ad pacem & concordiam amice invitati, fraternam communionem non tantum contempserunt; verum etiam convenientes se episcopos catholicos, ut supra dixi, armata manu exagitarunt. Ut huic itaque malo remedium quæreretur, decreta est legatio ad Honorium imperatorem, ut is sua auctoritate interposita Donatistarum furorem coerceat, & compescat. Legatis in synodo designatis, in scriptis data est admonitio, quæ commonitorium dicitur, adisque insertum infra ponitur, unde quid agendum foret cognoscerent. Ut securitati catholicorum interea temporis consulerent, judices ad sui patrocinium per literas sollicitarunt, Legatis commendatitias ad Romanos, aliosque episcopos illius loci, ubi imperator moraretur, scriptas addiderunt. Baronius anno 404. numero centesimo vigesimo tertio.

Decreta legatio ad imperatorem.

ANNO CHRISTI 405.

[a] CONCILIUM [2] AFRICANUM III.

SUB INNOCENTIO

ANNO CDV.

*supra pag. 1327. B.

EXTAT Græce & Latine * infra in concilio Africano; incipit sic: *Stilicone [illegible] themio viris clarissimis [illegible]*

NOTA SEVERINI BINII.

Donatistarum coercitio quæ, qualis, cujusve utilitatis.

a *Concilium.*] Antequam legati a præcedente Africano concilio deputati, imperatorem convenissent, privatæ episcoporum, & inter alias Maximiani Bagajensis episcopi querelæ præcucurrerant. Ut ergo Donatistarum furor & sævitia coerceretur, Honorius imperator diversas sanctiones adjecit, quibus mulctam auratiam decem librarum [illegible] testamento aut donationis [illegible] emptionis, & vendendi contractu interdixit, ac demum recusantes redire ad unitatem ecclesiæ relegari mandavit. Harum legum severitate & timore plurimi ad ecclesiam reversi fuerunt; idque magno totius Africanæ ecclesiæ gaudio. August. ep. 48. 50. & 68. Quam ob causam Stilicone secundum & Anthemio consulibus, anno nimirum Christi 405. Innocentii 4. Carthagine convenientes, nihil aliud decreverunt, quam ut per legationem ad comitatum ablegatam, imperatori de illis, qui relicto schismate ad catholicam ecclesiam rediissent, gratiæ agerentur. Vide Baron. anno 405. num. 34.

Decreta gratiarum [illegible] imperatori [illegible] gerere.

TOLETANA SYNODUS

SUB INNOCENTIO.

HÆC est illa synodus Toletana, in qua de ordinationibus perperam factis actum, & ad quam [3] Innocentius epist. 23. supra extantem scripsit. Hanc ab illa priore sub Anastasio habita diversam esse, supra in notis ejusdem synodi probavimus, quas consulere poteris.

CON-

1 Seu CARTHAGINENSE, sub Aurelio IX. 2 Seu CARTHAGINENSE, sub Aurelio X. 3 Epistolam ad Episcopos Synodi Toletanæ ab Innocentio scriptam contendit Card. de Aguirre tom. 2. Concil. Hispaniæ, datam fuisse ad Episcopos, qui jam anno 400. Toleti convenerant, non vero ad alteram posteriorem Toletanam Synodum.

ANNO CHRISTI 407.

[a] CONCILIUM AFRICANUM [1] IV.

SUB INNOCENTIO.

Anno Domini CDVII.

*supra pag. 1328. E.

EXTAT Græce & Latine * infra in concilio Africano sub Cœlestino. Incipit sic: *Gloriosissimis imperatoribus Honorio septimum, & Theodosio secundum, iterum Augustis consulibus, Idibus Julii, &c.* cum sequentibus capitulis: quorum primum in Milevitano II. est num. 9. & in Africano, 62.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Loci & tempus concilii.

a *Concilium Africanum.*] Hoc concilium, ut ex annotatis consulibus liquet, habitum fuit Carthagine anno salutis nostræ 407. qui est Innocentii 6. Arcadii & Honorii 13. Inter alia statuta ibidem decreta est legatio ad Honorium imperatorem, pro defensione rerum ecclesiasticarum adversus Donatistas, atque paganos: sancitumque ut ad comitatum euntes formatas acciperent ad Romanum pontificem, a quo aliam quærerent formatam ad imperatorem: ideo sane ne hæretici catholico nomine velarentur. Nam illi tantum, teste Optato, manifesti catholici habebantur, quos cum Romano pontifice communicare, formatæ ab eo acceptæ testabantur. Præceptum est etiam, ut formatis dies paschæ illius anni apponatur, & si propter nondum divulgatam diem paschæ is definite non sciretur, decretum est apponi dies anni præteriti: ut evenire solet, cum in publicis scriptis, post consulatum, quid factum scribitur.

Placuit etiam ut de dissensione.] Romanus pontifex in causa S. Joannis Chrysostomi adversus Theophilum Alexandrinum, & in omnes alios episcopos, qui cum illo adversus eumdem Chrysostomum conspirarant, mirum in modum commotus fuit; adeo ut missas ab illis epistolas accipere noluerit. De hac dissensione Theodorus diaconus apud Palladium hæc ait: *Est autem Romanæ ecclesiæ sententia, non communicare in finem usque orientalibus episcopis, maximeque Theophilo, donec dominus universalis synodi tribuat locum, ac per eam curet putrida membra eorum qui ista gesserunt.* Publico itaque decreto legatis Romam missis mandatum est, ut Africanam ecclesiam, per literas ad Innocentium scriptas, Romanæ ecclesiæ reconcilient. Baronius anno 407. num. 4. & 5.

Can. 68. Romanus pontifex Chrysostomi injurias vindicat.

ANNO CHRISTI 408.

[a] CONCILIUM AFRICANUM V. [2] ET VI.

SUB INNOCENTIO

Anno domini CDVIII.

*supra pag. 1316. E.

EXTAT Græce & Latine * infra in concilio Africano: suntque ambo hujus exordii: *Basso & Philippo viris clarissimis consulibus*, &c.

NOTA SEVERINI BINII.

Causa conciliorum.

a *Concilium.*] Post Stiliconem occidentalis imperii perduellem ac proditorem, ab Heracliano anno Christi 408. interfectum, in Africa gentiles & Donatistæ falso rumore jactabant, nequaquam ex voluntate Honorii imperatoris, sed opera duntaxat Stiliconis leges contra se latas extitisse, adeoque earumdem auctoritatem una cum ipso Stilicone extinctam esse. Vicissim itaque in catholicos insurrexerunt, plurimosque etiam episcopos necaverunt. Hac occasione Carthagine duobus conciliis duæ legationes ad imperatorem decretæ fuerunt: quæque per Stiliconem in hæreticos & gentiles statuta erant, Honorius per legatos & Augustini epistolam sollicitatus, ex sua sententia multis rescriptis confirmavit & ampliavit. Baronius anno 408. num. 18.

Decreta & acta conciliorum.

ANNO CHRISTI 409.

CONCILIUM AFRICANUM [3] VII.

SUB INNOCENTIO

Anno Christi CDIX. habitum.

*supra pag. 1317. B.

EXTAT * infra in concilio Africano. Incipit sic: *Gloriosissimis*. Quid in eo gestum sit, aliter quam ibi, non constat.

ANNO CHRISTI 410.

[a] CONCILIUM AFRICANUM [4] VIII.

CARTHAGINE

SUB INNOCENTIO

Habitum anno Christi CDX.

*supra pag. 1317. B.

EXTAT Græce & Latine * infra in concilio Africano: Incipit sic: *Post consulatum gloriosissimorum imperatorum, &c.*

NOTA SEVERINI BINII.

a *Concilium.*] Cum Attalus tyrannus invasisset imperium, & jam Africam esset tentaturus, accidit anno Christi 410. Innocentii pontificis nono, ut Heracliani in Africa comitis, vel Macrobii in ea proconsulis consilio, leges adversus Donatistas datæ silerent; etenim universa Africana provincia in discrimine posita videbatur; si tot legibus exagitari & exasperari Donatistæ pro partibus Attali dimicarent. Quamobrem elicitum fuit ab Honorio imperatore rescriptum, quo iidem sinerentur eam quam vellent

Causam concilii præbuerunt tyrannis Attali & rescriptum Honorii.

 lent

1 Seu CARTHAGINENSE, sub Aurelio XI. 2 Hæc non duo Concilia, sed duplicem ejusdem Carthaginensis sub Aurelio XII. sessionem vocat Harduinus in Indice Concil. tom. [illegible] 3 CARTHAGINENSE, sub Aurelio XIII. 4 CARTHAGINENSE, sub Aurelio XIV.

Inri religionem amplectii: fieque ies transfida fuit, Cum autem Atralio exauctoraro, periculum illud cessaret, ejus fiopi Africani, quod videtoro Honorii rescriptum in omnium Christianae religionis dispondum wrtgere, collecto Carthagine episcoporum conventu, una omnium fententia decreverunt, mittendam esse ad imperatorem Honorium legationem, quam quinque episcopi ad hoc mupus eleiti omnatos, congratulque imperatorem, ut edictum pro Donatistis latum revocaret. Ita hoc eft quod in hujus fynodi gestatione fic habet: *Leges ergo ab ea libera culia quis Christianitatem accipitur.* Hec ex praefatipia Honorii imperatoris, quod extat lib. 11. de haer. cod. Theod. inaiiefte cuilignitur. Verba enim rescripti ita fe habent: *Oracula proinde remota, quo ad vitam fuis haeretica fuperstitione sleprelinquat; fciant omnes fanctae legis inimici, plebiscitis fe prae profcriptione fanguinis, si aliter excuserint per publicum exercenda fcelera fuii timeriatur ultra.* Deinde S. Augustinus *Sermone 75. Contra Sermonem Parmeni V. C. consulis.* Unde patet, hac lege iniuriai praeedens edictum, quo haereticis legibus ante compressis, ad ipsos fuos palam religionem, Donatis eft hoc rescriptum publicide ejus dicti quo urbis capita foit: pdeoque metito imperatoris Honorii obtemperat, crudo, quod Alarica rex Gothorum, ut ibem ecoo Sacrorum Sepoonibus ipsam, quam Arianorum quasi fugatos reliquerit, in fui interiicium concutiens Italiam, ita ingiit omnicinem urbis cuvemnos ebelem, Deos propiniaus avertetur, Baron. ann. 410. num. 47. & 49.

Adu cuo atili.

Urbes Italiae ab Alarico Gothorum rex Arianis fugatis.

SYNODUS PTOLEMAIDENSIS.

In Libya, auctore Synesio Ptolemaides episcopo congregata, sub Innocentio Papa I.

Locus, cuius ex Synesio, Anno Salutis 411. Innocentii decimo, Honorio & Theodosio imperatoribus celebrata eft fynodus Ptolemaidis in Pentapoli Aegypti. Canis habiti ibidem concilii hac intercessit. Andronicus provinciae praefectus multis crudelitatibus in fubditos, atque irreligiofa & impia adversus ecclesiam perpetrarat, quibus in fynodo propofitis atque ptoblatis, communi omnium fententia diros excommunicationis anathemate, mut. Baron. ann. 411. num. 55.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. J.

Mitor Binium tam levi baciolo ifta omnia pertinuisse; atque vel obiter indicafle Synesii ipsius epistolas sive 57. scriptas ad vetiosa Andronicum opuscula, qui fuit vicarius in Andronicium provinciae praefectum atque exitiosus, five 58. in quo quidpiam de pomis de consilio fenatorum in hujus Andronici furorem in animadvertisse, *si ex Synesio quidem ista Salmasius mutat*, ad episcopos conscriptis ultimi libri in negotium omnia denuo fuisse explicatum: Hyoonius fortasiam illam excommunicationis intimagram prefert, & Salmasio nomnulla decerpit ex epistolis 72. & 94. ejusdem Andronici, & 93. quo Theopolis Alexandinus patriarcha idem injuriam pallus commendatur. Tu vero Binius, si quid colisis pollinifie defiderare coelis, Deus vivi ann. quorum Synesii editionem anni 1631. & indicatos fontes adire cum quidem vivi undequaque eruditissimi fubpuidis potis.

EADEM SYNODUS PTOLEMAIDENSIS,

Ex Nova Balluzii Collectione.

Synodum hoc anno fuisse coactam apud Ptolemaidem Libyae Ptolemaidem, in qua damnatus Andronicus Ptolemaidis provinciae Praefectus, Andronium ex inter Judaica historia ecclesiastica Eusebii mentio porro in fundis Ptolemaidis, an novis unini tantum Episcopi, qui Synesii, qui tum Ecclesiae regebat conlistitum apud Ptolemaidem. Regnum, quem ab Arcadio fuit, Episcopum convenium fuisse putavit, adeoui tinitum omnino epistola XV 111. Synesii, qua ungo cirfiscribit Ad Episcopos. Et mutatis et auctis Concilium ad Episcopos. Et ex concursu in qua fententia loca eft in Andronium conscriptae epistola LVII. ejusdem Synesii, quae ad Andronium Praefectum Libyae Pentapolis, ut ipse Synesii hoc vox C. de convenia Episcoporum, de convenia Presbyterorum cum propria Episcopo. Petavius tamen in Notis ad hanc epistolam cauila refert ad congregationem Episcoporum, dequorum fuit etiam Eudemium communicare rebellum esse Andronium fenatui, Conra Sermonem Sacrae textus videtur esse fabula Synesii fortasse Nomine fuo & Ecclesia fua. Quod praesertim ex epistola videtur ex epistola LXXII. ad Andronium data, in qua fic legitur. Andronius, qui quidem ab Ecclesia, veram illam experiatur. Haud nuper ad modum in Deum delinquit, contumelioius ipsi homines fuit. Quamvis et nostrum ab Ecclesiam interlucidem, nihil tamen ipsi Andronium restrandi. Davinius tamen nostram hanc Andronium fignificabat. Hanc multionem antevertit, fuppliciem ei esse hugens &c. Cetterum, five ex Sandoval.

Ad Episcopos.

Andronium Beronicen, infelici Petapolis fato edoctum, & crudarum, & aliquique partae praefecturam pecunia redemit, nemo aut exilitmet aut appellet. Christianum; sed tanquam à Deo execratus, ut *Synod. epistola.*

Χριστιανὸν· ἀλλ' ὡς ἀλιτήριος ὑπὸ τῶν θεῶν, τάττης ἐκκλεσίας ἀπεξαλαθὲν καὶ κατεστοιχ. ὁ διότι μόνος Πανταπόλεως ἐν τῇ πλαγῇ, καὶ ἐκγόνῳ, μὴ ἀγχιβάθε, μὴ ἄμωμ, μὴ τῶν, μὴ πόλεμον, ἐπεξῆν δὲ ἀξεεῖδος τὸν ἐκείνου ἐν τῷ πολεμικῷ, ἀστοκ κολασεῖν ἀξίαν ἐμὲν ἐν ἡμῖν ἀφῶτος ἐν τῷ γὰρ γνῶμα κατεγνωκὼν· καὶ ἐν ἑνὶ, ἀντὶ ἐξ μόνος χρωμένος· βακτοκλήρῳ, & πολυσχίδῃ, & πιστεῖρον, & ἰσοκαλεῖται, & ὑπόγραφ, & χειλοτρόφῳ. ὧν οἱ ἀφοκλεῖσθαι τὴν πάρα τ, & ἐν τῷ ἔλεω, & τὸ πόλεμω ἀφικτοκλήρῳ, ἀφῶν τὴ κακῶς πεφυκὼ ἐπιτιμᾶν ἐκκλεσίᾳ. ἀλλ' ὃν ἀφῶν ἐν τῷ ἐμῷ ἔργῳ & λόγῳ τὸν Χριστὸν ἐβλασφήμει· ἔγω μὲ, ὁῷ τὴ τῷ θῦς & ἐκλεγῆς ἀφορεπτὶ πλάσεν ἑαυτὸ δικτῆμ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐν ἀυτὸ ἀφῶ ἀμφιμῆμ, ἢ ἀτόλμ πρὸς ἀτόλμ τὸν ἐστὼν ἀκπεκόβοῦς ἢ τὸ ἀφῶ τὸν ἐκείνῳ ἢ τὸ ἀφῶ τὸν, & ἀκλῆρ ἀφῶ τὸν ἐκείνῳ, & ἀπεκόβοῦς ἢ τὸ ἀφῶ τὸν ἐκείνῳ, & ἀφῶ τὸν ἐκείνῳ, & ἀφῶ τὸν ἐκείνῳ, &

se communicantes, quæ impurum tetigerit piaculum noxamque contrahit. Esse autem eosdem Deo & mente & corpore parere convenit. Ob hæc Ptolemæidis Ecclesia ab omnes ubique terrarum fratres suos Ecclesias hæc decernenda confuit.

Andronicus ejusque socius, Thoanti, & ejus socius nullum Dei templum aperiatur: omnis ilia religiosa sedes ac septa claudantur. Nulla diabolo in paradiso pars est: qui si clam irrepserit, expelletur. Ac cum privatos omnes, & magistratus hortor, ut nec ejusdem cum illis tecti neque mensæ participes esse velint, tum facerdotes impiis, qui nec viventes illos falutabunt, nec mortuos fuebri pompa deducent. Sin quispiam, velut exigue urbis, Ecclesiam nostram ceu impiperit, & ab ea damnatos receperit, quasi puperi parere nihil necesse sit, noverit fictilem (se Ecclesia esse, quam unam effi Dei Ecclesia. Ac quoniam hic sive Levita, sive Sacerdos sit, sive Episcopus, apud nos eodem atque Andronicus loco censebitur, neque cum eo dextram jungemus, nec eadem ex mensa velcemur unquam. Tantum abest ut cum iis arcana mysteria communicemus, qui cum Andronico & Thoante partem aliquam habere voluerint.

Ἡνίκα τῶνδε τοὺς ἐλθόντας ἔχοιμι μεθέξει μετ' Ἀνδρόνικον & Θόαντος.

Andronicum posse pœnitentiam simulantem fore qui Synesio fauderent ut in gratiam recipiens, & eo nihilominus a mitenda epistola ilia: quod se fecissent.

Item epist. 72.

Nosse enim se pentus hominem putabat, qui quædam facili diverso se facere; atque adeo prædictæ illum qualibet de causa ad ingenium esse redituram. Neque fefellit. Nam post hanc indulgentiam prima quam antea perpetrarat, magnanimus Synesius ait, ad excommunicationis causas accessisse.

Ἀνὸν τινὰ ὑβρίσεται, ἢ ὑπὸ μιᾶς μὲν διεδέξατο γυναικὸς, ἐξ ἑτέρας δὲ ἐπιγαμίας, ἀτολμᾶν τὴν φροντίδα. Δεῖ δὲ ἔνια & ἐπιμὴν & σωμάτων ἐπιδεῖξαι τῶν ἐν τάτοις, ἢ Πτολεμαΐδος ἐκκλησία, τοῦδε φρὸς τὸν ἀκαιρότερ ἐν ἐπιστολὴν ἐξέβαλε.

Ἀνδρόνικος, τὸν ἀστὸν, ἔφασκε, τὸν ἐν τῷ ἀστῷ μὴ δεχόμενον πιμωρεῖν ἐπὶ ἐξὸν ἀστὸν ἱερὸν ἀποτελεῖσθαι, & σκηνὰς κ. τ. ἐ. ἐξόδοιτο. Ἐν οὐ τὴν διάβολον μέρος ἐν παραδείσῳ· ὃν κἂν λάθῃ δυθεὶς, ἐξελεύσεται. Φράσω μὲν οὖν & ἰδιώτῃ τινὶ & ἱερεῖ, μὴν ἐμφύλιον ἔστιν, ἐκεῖ ὁμοτράπεζα ἔστω & ἐπιστόμιον· ὁ δὲ ἐκεῖνον ἀνὴρ ἀνὴρ ἀφορίσῃ, μὴ τὴν ἐκεῖνον ἐκκλησίαν ἐκεῖνον, ἢ τὴν ἐν μικρόπολιν ἀποκαλῶν λοιδῶ τὴν ἐκκλησίαν, ἢ ἄθρεται τὴν ἀποκλῆσιν ἐνὸς, ὡς ἐν ἀθλίῳ ἔστι, ἢ τὸ ἱερεῖ ὄντος, ἢ τὸ ἐπίσκοπος, τοῦ αὐτὸ ἐν Ἀνδρονίκῳ μόνῳ τὸν ἐκεῖνον ἔστιν ἐν ἀστῷ ἐν ἐνὸς τοῦ τοῦ σπουδῶ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ κοινωνῆσαι ἢ ἀπο-

Cum ferit. Nondum tentata ex bonorum proscriptio, nondum eadem perpetrata. Tum vero imponenda excommunicationis sententiam. Posse miser ille propter sua flagitia produltus coram judice, illi capitalem bonis dabit sententiam ut ejecit, nisi cum Ecclesia funesto tribunali detraxerit; quo & ceteris in eodem levioris illi moris calamitates evadidit. Sunt enim Ecclesiæ mores, ut depositis excellus, elatos deprimat, ut illic fordes idem Synesius.

libro demonstrat, libros duos conscripsit. At summa utilitas ejus judicio fuit: nam liceat Donatisti Cæsariani appellantur, ab Honorio confirmatum est, nosque edidum ex eod. Theodosiano hoc disparationi anteximus, cui obedient plebs Donatistarum, defensi episcopis fuit, ad ecclesiam catholicam transiit, & ex Optati antiquissimo & manuscripto codice interrogationes quadam collationi intelligendæ necessarias adjici curavimus: cognosunt quidem Orosius libro septimo prudentem, indubitatum & dubium bonum ipsum affirmum fuisse rebus, ad concupe, non multo post Romam capesam, ferri fuit ab Augustino libro vigesimo deinvitate Dei, ut prædicat ad eos ad Carthaginem Marcellinus Mimiciali, qui cum Augustino Augustinus ab Marcellino commemorarent laborem libramde discrepationem, eregemus: vel fulsidia Infinuis remedio brevitatis excludere. Quippe Donatistæ tibi, cum ubinosce a cognitione non potuisset ne cuiquam, ut Augustinus, ad Marcellinum, *Ut ipse referremus, inquit Augustinus, malitum legendo ut quod Affum ut ipse Donatistæ. Quapropter Marcellinus Mimiciali obtrectandum postulatus suscitum fuisset, profuisset ut Donatistæ, & quibus ea modo constituta qua nunc a nobis legantur. Ac fane olim diuitiis excepta, conscriptis, rebusque fuerant, inquit Balduinus, fed compositi inquit publicatione negligentia intercidisse, donec vadem anno 1566. in manus ejusdem Balduinus venerit benedictio tici clarissimi Joannis Tilii Episcopi Aldenbaldi. Quod autem non omnino periisset, debemus, opinor, quæquid ab eunta Bonifacii, nobilissimæ Ecclesiæ Longobardicæ, quæ illustre hoc antiquissimo monumentum dos inhibiuoibus fua servavit. Cui ut indicio id etiam inscriptio verupsalm in cistis vetustis extemplaria, ei Similis quæ extant in capite codicis Tunullianeri, quem eidem Bonifacio Episcopo Apollonius Archiepiscopus Ut ergo legere in fronte illorum gebbum.*

LIBER ORLATIONUM ALTARE SANCTI STEPHANI

VOTO FULGHERTI CANONICI.

Tum vero Balduinus, qui ceteroquin, & vel, magnum illi quoque Tilii, collatorum cibi obtinuit, ex gaudi accusati legis & superdit, & instata dum edentium, & Balduinus ibus offationis vulgaris. Dumus illi ferivus compendio gesta edere, & voluerit. Sed haud dubitetiligebat multa mendæ extant in vetus codice, quæ autem deliniatus, multa etiam quæ explicandæ indigeamus ut ea ex collatio poslet aliquis fuubus. Fecitque Anni prin gratiffimus Theologo Lovaniensi qui cuius fulcepit commendando Incrivicit Augustiniani. Ille enim nefluxa fi, cum hæc ille magno ardentia opuscula, ad ipse apud Balduinum non dubitaverit omnia de hæredum usqui pitiffi, intellexitque diligatio ecclesiæ quib fuiffe. Tunquidem ut ea ex Bonifacium celebratum vita Angelo Vergerii, hominis quidem Gracii, fed Latinæ doctissimi, & quæ ex detinet Tabulis Claudius Morlanus Adrovanus Ecclesiæ Longobardicæ Bonifacio fervata effe credit Papirius Massonus, Petrus Mar cerum editio prodit Parisiis anno 1589. apud Gulielmum Mallous, id quod dedicatum est, ita mendosa ut pretere extare videtur Balduinus, multa adhuc nova committa ab illo fint. Tandem anno 1599. mendis liberatio mendosis mendosisque dedit & nunc cuncta adhuncadas ad magnum illum Petrum Pithœum pervenit, ei dictus a Mondino cuius permonumentum cum Codice Hernicis 1 1 1. Francorum Regis. R. Pithœus qualibet, collatione facta cum ceteri exemplari, multaenum fecit editionem Maffoni, fed non ita tamen aula adhuc multa plusquam fuperfuitur contendada pofl laborindus & doctus fummi viri vigilias. Non ita est, quam interpretum quanti momenti effe hæc gratia habere fana, quantumque hæc utilitatis accedere Ecclesiæ & emendatione prodituri, hunc laborem laudetur ipsorum, fatis refugium qualitatem quæ ipse nuthæc meritendo recepturi. Si nodhc hic conatur Ecclesiæ Bonifacii & Bibliothecæ Colbertinæ, tanti planeo illi magnanimo quod aliud utilibi extant hæbitus est incomparum Bonifacium ipsum, & quoque certis illius quæ modum multa fuit, fuffulimus ipso modulo vitium ac Bonifacium, ferum fe hoc vel Bibliotheca vinum pulcinum, qui varia illorum gothorum loco fuent per transferunt Bonifacium, vel congeftatis vobis, quum ceteroque nobis vile fuit. Rem quod Jacobus Cujacius libro Observat. capite 31. adoptat multos errores in libris juris civilis attulisse veterem per urna fcribendi rationem, dit gestis illis affirmari potuit ubique ullo periculo repetendum. Pretereo ubilibrum audiuntur veterum temporum, præcipue vel ab Tertullianus Augustini Episcopi Hippontensis, cui ut pius quibus ceteris in hac causa Adhet Bonifacii. Maximiorum porro omnium a nobis in textum indubitatum rationem: tradere & fastidiosum fuit.

GESTA COLLATIONIS CARTHAGINE

HABITA

Honorii Cæsaris jussu inter catholicos & Donatistas coram Marcellino V. C. tribuno & notario post consularum Varanis V. C.

Papyri Massonii studio atque opera primum in lucem editæ.

A P. deinde Pithœo V. C. cum manuscriptis collata & emendata; ut novissime a Stephano Baluzio ad Mss. codicem Colbertinum recognita, & expurgata.

Collationis codex manuscriptus in vetustissimo membrana ac inscriptus ita: Libri obtusus ad usum Sancti Stephani, vero Tuchensi canonici. Pithœus.

PRÆFATIO PAPYRIO MASSONO AUCTORE.

Acta collationis Carthaginensis, Innocentio primo pontifice Romano, Honorio elementissimo Cæsare consulibus habita fuit, anno post consulatum Varanis, cum nullus in occidente consul esset, quippe ab illo tempore perturbationem, Roma ab Alarico Gothorum rex captapta. Mandatus igitur fuit hic conventus Marcellino, tribuno & notario dictus, ut ipse, cum ipse qui nullus esset, curiosi studiosique quæstiones, Catholicorum episcopos collationem habere, & Donatistarum, ut ipsarum: id enim ipsum Honorius, Cæsar, Catholicis, Donatistis, Donatistarum, & Donatistas, Donatistas, Donatistas,

Cum ante ipsam collationem inter nos aliqui fratres de hac re colloquerentur, ipse pro pacis Christi, Episcopi debema vice adhibere non ceſſa, quod unſis fatendum eſt, ſtrenuo conſpicientes omnes fratres & ſacerdotes noſtros, non facile nobis occurrebant qui hos vellent ſuſcipere & de hac humilitate Deo ſacrificare. Dicebamus ut fieri poſſet, illi poſſe, illi non poſſe, ille conſentire, ille non conſentire, loquentes magis pro ſuſpicionibus noſtris, qui certa illorum videre minime poteramus. Quaeſtio autem nostrum eſt ne ſolum fieret in Concilio noſtro ſerium cum frequentia patri praeſentem Epiſcoporum, ſe exaeſtuare omnes ut pacem ſibi ſuſcipiant pro Chriſti unitate deponere, & non perdere, ſed Deo ſuſtinendamdare. Dum hoc vix inventi ſunt qui ſuſtine diſſiderent; annus emenſus fuerat, qui hoc etiam diverſis unſus eſt, alter voluntatem ſuam tactus velim ſuſcipiendi. Sed poſtea quam illum poſſe fuſtinere ſua ſpontanea ſua abrenia omnia. Quotidiana vita mutante ſententiam, unſium etiam ille mutavit.

S. AUGUSTINI EPISCOPI HIPPONENSIS ſermo primus de laude pacis, habitus infiante collatione Donatiſtarum anno 411. exente Maio.

Ex editione P. C. Jacobi Sirmondi.

TEmpus eſt exhortari caritatem veſtram pro viribus quas Dominus donat ad pacem amandam & pro pace Dominum deprecandum. Sit ergo pax dilecta noſtra & amica, cum qua ſit caſtum amicitiae cor noſtrum; cum qua ſit dulcis requies & non amarum conſortium, cum qua ſit dulcis complexus & inſeparabilis amicitia. Pacem laudare difficilius eſt quam habere. Si enim laudare voluimus, vires optamus, ſenſum quaerimus, verba libramus. Si autem habere voluimus, ſine aliquo labore habemus & poſſidemus. Laudandi ſunt qui amant pacem: qui autem habent, maloſi interim docendo ac tacendo paranda quam vituperando provocandi. Verus pacis amator inimicorum ejus amator eſt. Quemadmodum enim, ſi lucem diligit, tenebras odit: ſic non irafcerens, ſed eos doleres; (Quale enim bonum ut caperes, noſſes, & ideo quando bono illi fraudentur conſpiciens, miſericordia tibi dolor oriretur, & ſi opes haberes, ſi artem, ſi medicamentum, potiſſe ad eos ſanandos cureres quam damnandos) ita ſi pacis amator es, quidquid ex eo, miſerere eorum in quos non eſt pax, quos ſi habeant, quod habes. Talis quippe eſt res quam diligis, ut non limitem in compoſitorii tui. Habet totum, habet totum, habet totum. Quid ſi ſecundum ſuam ſanitatem quidquid habent non invideas. Deinde ſi forte alienatio in animum tuum teatum quam poſſides communicat cum amico, ut laudetur benevolentia tua, ut etiam in illis temporibus habeas caritas praedicetur; ſi ergo velis poſſeſſionem tuam tertenam, velut praedium, velut domum, vel quodlibet habere, communicatam cum amico, communicas cum uno, & admittis eum ad ſocietatem, & gaudes cum illo. Cogitas admittere tertium fortaſſis, & quartum. Jam attendis quantos capere, quantos ferat, vel domus ad inhabitandum, vel ager ad paſcendum; & dicis jam: Quintum non capit, textus habitare non poteſt noſtrum, ſeptimum quando paſcit tantilla poſſeſſio? Excludit ergo caterva, non tu, ſed angſtia. Ama pacem, habe pacem, poſſide pacem, cape ad te quantos potes ad poſſidendam pacem. Tamdi fatior eſt quanto à pluribus poſſidebitur. Domus teterna cohabitatores multos non capit: poſſeſſio pacis cum multis habitatoribus creſcit. Quàm bonum eſt amare! Hoc enim eſt habere. Quis autem noluit creſcere quod amat? Si pauſcos tecum vis eſſe in pace, parva res eſt: ſed ſi omnes ad eſſe ſitam poſſeſſionem, tede poſſidere.

rem. Nam illud quod dixi, fratres, bonum eſt A amare pacem, & ipſum amare eſt habere, quantiſcontiſat. Qua voce laudetur, quo corde ſuggeritur. Hoc eſt habere quod amat? Confidera cetera quorum homines cupiditate conflagrant. Vide alium amare fundos, argentum, aurum, ſibiſtot numeroſos, pretioſos & ornatos domos, amicitiſſima & pretioſiſſima praedia. Amat hoc? Amat. Numquid jam qui amat habet? Poteſt ferit ut horum omnium amator inanis ſit. Quando non habet amat, & cupiditate ardet in habebat. Cum autem habere coeperit, timore cruciatur ne perdat. Amat honorem, amat poteſtatem. Quantſi hominum ſuſpiciunt, quantſi ſuſpicit, & plerunque ante illos occupat ultimus dies, quibus perveniant ad id quod amant? Quanti ergo conſtat quod cum amaveris habebis? Non potes quanto amaſti, quanto habebis. Ita ad patrionem, per quem pervenias. Ecce ubi ſtat ama pacem, & tecum eſt quod amas. Res ipſa cordis eſt, nec ſe cum amicis communicas pacem quomodo panem. Panem quippe & communicare velis, quanto plures ſint quibus frangitur, tanto minus ſit tuae dantur. Pax autem illi pant habet, qui eſt in membro ſuo Dominum Domini frangendo & dando creſcebat. Habere igitur pacem, fratres. Si vultis illam trahere cetteros, primi illi habere primi illam tenere. In membris ſervent quod habetis, ut habeatcendat. Odit pacem haereticus, & lucem lippus. Numquid ideo mala luis quia lippus non poteſt cum videre? Odit lucem lippus? Non ſed ſuppetet lucem creatus eſt oculus. Datur itaque opera ab eis qui amant pacem, & volunt ſecum poſſidere quod amant, ut poſſeſſore addito creſcat poſſeſſio. Dent ergo operam ceteri quantum lipporum qualibet opt, quolibet conatu. Nolens curatur, non vult dum curatur; ſed dum lucem videre, dolendo ſe ſentit. Dolendo ſentiendo, noli inſtando defatigari, amator pacis. Attende, & delectare tu prior pulchritudine dilectae tuae, & inardeſce ad habendum alterum. Videat quod videt, amet quod amat, ſentiat quod ſentit. Alloquitur te dilecta tua, quam diligis. Loquitur tibi. Ama me, & commendo te. Ego ſum pax tua, ego ſum pax tua, ego ſum pax tua. Ego ſum pax tua, ego ſum pax tua, ego ſum pax tua. Ego ſum pax tua, ego ſum pax tua, ego ſum pax tua. Adde quos potes, inveniant, teneant, perſiantur. Si lucem illam non cortumpunt, multi videbunt, multi videbunt, multi amantes: ſed nolunt venire, quia non habent unde me poſſint videre. Nolunt venire, qui ſplendor pacis verberat lippitudinem diſſentionis. Vis miſeratam vocem lipporum. Nunciatur illis. Viſum eſt ut pacem habeant Chriſtiani. Tali nuncio illi accepto, aunt inter ſe: Vae nobis. Quare? Unitas venit. Quid eſt, quae vox? Vae nobis, unitas venit? Quaeſo, jubtius dicereis: Vae nobis, diſſentio venit. Abſit hoc ut veniat: hoc tenebrae ſunt videntium. Nam venit unitas, quandiu eſt, fratres. Quid ſuppetit? Unitas venit, dictum eſt. Nam dictum eſt, Fera venit, ignis venit? Unitas venit, lui venit. Si velit verbice reſpondere, dicet vobis: Noli expavi quia fera venit, (non enim timidus ſum) ſed expavi quia lux venit. Lippus enim ſum. Dando lipitur opera curandi. Communicandum eſt cum illis, quod communicatur non ſit angultum, pro vivibus quantum valemus, quantum donat Deus. Proinde, cariſſimi, exhortor caritatem veſtram ut exhibeatis illis Chriſtianam & catholicam manſuetudinem. Nunc curandis infiatur. In ſerverre ſunt oculi ſanctorum. Caute curandi ſenitiere tractandi ſunt. Nemo ſuſcipiat cum aliquo litem, nemo ſcilit nunc vel ipſam ſuam ſalem alterca-

do defendere, ne de lice ſcintilla naſcatur, ne quarentibus occaſionem occaſio praebeatur. Prorſus convitium audis; tolera, diſſimula, praeteri, memento curandum. Videte quam blandi ſunt medici ei qui citum mordaciter curant. Audendo convitium, praebent medicamentum, nec reddunt convitium convitio. Verbum ſit verbo. Et cum ſic curandus, alter curat, non duo litigantes: Fertote, obſecro, fratres mei. Sed non ferto, inquit, quia blaſphemat Eccleſiam. Hoc te rogat Eccleſia ut feras, quia blaſphemantur Eccleſia. Detrahit, inquit, Epiſcopo meo: crimen dicit in Epiſcopum meum, & tacere? Crimen dicat, & non agnoſcendo, ſed ferendo. Hoc praeſtas Epiſcopo tuo; ſi pro illo illo tempore non miſcearis. Intelligo tempus, habeto conſilium. Deum tuum quantu blaſphemant? Tu audis, & illi non audiunt? Tu noſti, & ille non novit? Et tamen facit oriri ſolem ſuper bonos & malos, & pluit ſuper juſtos, & injuſtos. Oftendit patientiam, diſtet potentiam. Sic & tu agendo ſe tempus, noli provocare nemo ſcolos ad turbandos ſe ſpinos. Amator pacis es. Sit tibi in corde bene cum diſtecta tua. Et quid agam? Habes quod agas. Tolle jurgia, conferte ad pocres. Noli convitiis repellere convitantem, ſed ora pro eo. Loqui vis illi contra illum: loquere Deo pro illo. Non tibi dico quid tacere; ſed tu ſic loquere, ut ſi illi loquatur, ſuppetant tacitus loquaris, labia clauſa, corde clamante. Illi non te videt, ibi eſto bonus pro illo. Illi autem parum non ſentit, ſed tamen pro illo ſolent vituperando procificus: Quidquid vis dicas, quantumlibet odoris, ut placeriſit deteſteris, frater meus es. Quid agis ut non ſis frater meus? Proprias bonas malas, vocant nocentes, frater meus es. Et illi: Habe ſum frater tuus, hoſtis inimice? Sic quomodo illa dicis, frater meus es. Mirum videtur: Odit, diligit, frater eſt. Illi enim vis ex. dum noſcienti quid loquatur cujus opto liantem, ut lucem videat, & fratrem agnoſcat? Illi ergo vis credam quia non ſum frater ipſius? quia odit illum, quem ego odi, & non potitis ipſi ſe. Andiamus quid dicat illa fur. Proprietas ſuum ſuum ſuum

Anno Christi 411.

sed te. Vide cui dicimus, *Pater noster qui es in cælis*. Non amicus, non vicinus, sed ipse cui dicimus concordare nos jubet. Simul habemus apud patrem unum vocem. Quare non simul habemus unum pectus? Talia dicite ardenter, dicite lenitter. Dicite ardentes fervore caritatis, non timore diffensionis, & deprecamini nobiscum Domini Dominum filiorum ejusdem. Quia quantò diutinus Deo, reddamus & pro causa. Jam enim jejunamus post Pentecosten *solemniter*; & utique jejunaremus, etiamsi ifta causa non esset. Quid ergo debemus fratribus nostris, quos in nomine Domini Dei nostri, medici nostri, curandos fanandósque suspimus, illi offerentes ut sanentur, non nobis manus medici præfumentes? Sed quid facimus? Deprecemur ipsum medicinæ, jejunantes humili corde, pia confidentia, timore fraterno. Exhibebamus Domino petitiones, fratribus caritatem. Crescant enim *eleemosynæ* nostræ, quibus exaudiantur facilius orationes nostræ. Holpitalitatem sectamini. Tempus est. Servi Dei veniunt. Tempus est, occasio est. Quæ petitis? Attende quid habes in cœnaculo domus tuæ. Attende & fuerium quid reponas, quid tibi ferves, de quo thesauro solo fecunus es. Pone sufum, commenda non ferro tuo, fed domino tuo. Numquid illic times ne fur obrepat, ne effractor invadat, ne hostis turbulentus eripiat? Fac ut habeas quod tibi reddatur: nec hoc tibi redditur quod polleris. Fœneratorem te vult Dominus, fed tuum, non proximi tui.

S. AUGUSTINI EPISCOPI HIPPONENSIS sermo secundus de pace & caritate, ante collationem Donatistarum.

Editio Sirmondi collata cum vetri codice MS. bibliothecæ Colbertinæ.

CUram nostrum pro vobis & pro inimicis nostris & vestris, & pro salute omnium, pro quiete, pro pace communi, pro unitate quam Dominus suis, Dominus diligit, adjuvant preces fraternitatis vestræ, ut de illa Ecclesia ad vos loquamur, & vobiscum gaudeamus. Etenim de pace & caritate loqui, numquam amamus, semper debemus; multo magis ergo tempore, quando pax fe amatur ut in pertinacia ejus amandæ & tenendæ conflituti illi ipsibus malum pro malo non reddimus, & cum quibus, [illegible] humanitatis [illegible] quia patrem [illegible] Illi ergo qui odiunt cum periclitantur inter amorem pacis & confusionem pudoris; nec id agunt cum victi nolunt, ut invidi fint: Qui enim à veritate vinci nolunt, ab errore vincuntur. O si eos caritas possitis quam animosius superare. Inde [illegible] fient unde victi estis. Non Ecclesiam catholicam ad cujus pacem & reconciliationem invitamus inimicos ejus, non humanis opinionibus; fed divinis testimoniis, amamus, tenemus, defendimus. Quid cum illo agem qui se propinquiorem clamat de contra totum litigat? Nemo [illegible] Ecclesiæ, qui à victus fuerit, omnis [illegible] Ecclesiæ, in parte remanebit? omnis [illegible] victoria veritatis est caritas. Quid ergo volunt [illegible] Ecclesiam catholicam toto orbe terrarum [illegible] quæ crescentem commendatam multis verbis & meis? Habemus vera [illegible] pro illa & pro nobis. *Dominus, inquit, dabit mansuetis mentem, ego bodie genui te. Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam & possessionem tuam fines terræ.* Quare ergo, fratres, de possessione [illegible] Quid remanere in

Anno Christi 411.

A fanctas tabulas recitamus? Veniffe non opinemur ad judicem. De poffeffione contenitis eft; & hæc contentio, non litis, fed dilectionis eft. Denique litigator temperat poffeffionis ad hoc litigat ut excludat adverfarium, nos ut intromittamus. Litigator terrenæ poffeffionis cum audierit adverfarium dicentem, Poffidere volo, refponde: Non permitto. Quid autem petit? Poffidere mecum, volo. Ille litigando dicit. Nolo. Non itaque timeo ne contemnat me Dominus & corripiat fortitudo fratres vel illum fratrem qui cum interpellavit in populo, & ait: *Domine, dic fratri meo ut dividat hæreditatem mecum.* Continuò Dominus proferens correptionem, quia edit dividem: *Dic homo*, inquit, *quis me conftituit judicem aut divisorem hæreditatis inter vos? Ego autem dico vobis: cavete ab omni cupiditate.* Iftam correptionem non timeo. Interpello enim Dominum meum, fatror, interpello: Non timeo dico: *Domine, dic fratri meo ut dividat hæreditatem mecum.* Sed dico: Domine, dic fratri meo ut teneat mecum unitatem. Ecce poffeffionis hujus tabulas recito, non ad hoc ut folus poffideam, fed ut fratrem meum mecum nolentem poffidere convincam. Ecce tabulas, *frater. Defuncta à me*, inquit, *& dabo tibi gentes hæreditatem tuam & poffeffionem tuam fines terræ.* Christo dictum eft. Nobis ergo dictum eft, quia Chrifti membra fumus. Quid curris in parte, aut quid remanes in parte? Ecce totum tenet quod in tabulis. Quæres inter quem & quem poffidet, quomodo fofent inftrumentis quæri poffeffores, inter quos ifti affines. Qui tibi dedit omnes fines, nullos dimifit affines. Addifcite quomodo ad vellimonium tabularum. De Domino dictum Chrifto in figura Salomonis: *Dominabitur à mari ufque ad mare, & à flumine ufque ad terminos orbis terræ. Coram illo procident Æthiopes, & inimici ejus terram lingent. Reges Tharsis, & infulæ munera offerent: Reges Arabum & Saba dona adducent; & adorabunt eum omnes reges: omnes gentes fervient illi.* Quando dicebatur, credebatur. Quando impletur, negantur. Tene ergo mecum hæreditatem à mari ufque ad mare, & à flumine, fcilicet Jordane, ubi confecratus eft Chriftus: integrum, ufque ad terminos orbis terræ. Quare non vis? Quare hæc promiffioni & hæreditati, divitiis tuis, inimicus es? Quare non vis? Propter Donatum, propter Catilianum? Quis fum Donatus, quis Catilianus? Quique homines [illegible] Ergo fi mali, malo fint, non nocet. Ita Chriftum accipe, & audantem Apoftolum ipsis attende. *Nunquid Paulus crucifixus eft pro vobis, aut in nomine Paulli baptizati eftis?* Ut autem hoc diceret, vide quid horuit. *Unusquisque vestrum dicit: Ego quidem, fum Paulli; ego autem Apollo; ego autem Cephæ, ego autem Chrifti. Dividit eft Chriftus?* Numquid Paulus pro vobis crucifixus eft, aut in nomine Paulli baptizati eftis? Si non in nomine Paulli, multo minus in nomine (Caeciliani; multò amplius, & multò minus) in nomine Donati. Et tamen adhuc poft apoftolicas voces, poft Ecclefiæ declarationem & toto mundo diffaticatem, dicentes: Non dimitto Donatum, non dimitto nefcio quem Cajum, Lucium, Parmenianum, mille fciffuras. Prevalebit te feoundo hominum tanta hæreditate de qua modò audifti à mari ufque ad mare, à flumine ufque ad terminos orbis terræ. Quare illum non tenes? quia hominem amas. Quid eft homo nifi animal rationale fuftum de terra? Ideo ergo limitatur ea pars terræ fingis. Defpice hoc pro nihilo. Ut lingere terram, ut ipem ponas in eum qui fecit cœlum & terram. Hæc ipes nobis, fic excellimus. *Deus deorum Dominus locutus eft, & vocavit terram à folis ortu ufque ad occafum.* Toti fcmanere in

Anno Christi 411.

in terra, fed quò vocata eft terra. Et quis poteft in B bi omnia de tabulis fanctis poffeffionis hujus teftimonia recitare? Quare ergo non convertuntur ad Ecclefiam, nifi quia ipfius eft vox Ecclefiæ: *Convertantur ad me, Domine, excitemur te, & ostendant teftimonium tuum.* Vidit hoc Ecclefia quod dixit in pfalmo quem modò audifti. Recentia funt verba autribus & cordibus veftris. *Omnis confumptionis vidi finem.* Quid eft, *omnis confumptionis vidi finem?* Confumptionis perfectionis, non confumptionis. Vidi finem perfectionis, non abolitionis. *Omnis confumptionis vidi finem.* Quis eft ifte finis? Laetum mandatum tuum valde. *Finis enim præceptiest:* jam vos dicite mecum. A POPULO ACCLAMATUM EST, *Finis enim præceptiest.* Omnes dicitis quod non intrfuisse femper audifti. *Finis præceptiest caritas de corde pura*; finis quo perficimur, non quo confumimur. Ifte finis latus eft, quia mandatum Dei eft, & quo eidem dictum eft: *Latum mandatum tuum valde. Mandatum meum do vobis ut ves invicem diligatis.* Vide latitudinem mandati hujus in tabulis tenere, non ad hoc ut folus poffideam, fed ut fratrem meum mecum nolentem poffidere convincam. Ecce tabulas, *frater. Defuncta à me*, inquit, *& dabo tibi gentes hæreditatem tuam & poffeffionem tuam fines terræ.* Chrifto dictum eft. Nobis ergo dictum eft, quia Chrifti membra fumus. Quid curris in parte, aut quid remanes in parte? Ecce totum tenet quod in tabulis. Quæres inter quem & quem poffidet, quomodo fofent inftrumentis quæri poffeffores, inter quos ifti affines. Qui tibi dedit omnes fines, nullos dimifit affines. Addifcite quomodo ad vellimonium tabularum. De Domino dictum Chrifto in figura Salomonis: *Dominabitur à mari ufque ad mare, & à flumine ufque ad terminos orbis terræ. Coram illo procident Æthiopes, & inimici ejus terram lingent. Reges Tharsis, & infulæ munera offerent: Reges Arabum & Saba dona adducent; & adorabunt eum omnes reges: omnes gentes fervient illi.* Quando dicebatur, credebatur. Quando impletur, negantur. Tene ergo mecum hæreditatem à mari ufque ad mare, & à flumine, fcilicet Jordane, ubi confecratus eft Chriftus: integrum, ufque ad terminos orbis terræ. Quare non vis? Quare hæc promiffioni & hæreditati, divitiis tuis, inimicus es? Quare non vis? Propter Donatum, propter Catilianum? Quis fum Donatus, quis Catilianus? Quique homines [illegible] Ergo fi mali, malo fint, non nocet. Ita Chriftum accipe, & audantem Apoftolum ipsis attende. *Numquid Paulus crucifixus eft pro vobis, aut in nomine Paulli baptizati eftis?* Ut autem hoc diceret, vide quid horuit. *Unusquisque vestrum dicit: Ego quidem, fum Paulli; ego autem Apollo; ego autem Cephæ, ego autem Chrifti. Dividit eft Chriftus?* Numquid Paulus pro vobis crucifixus eft, aut in nomine Paulli baptizati eftis? Si non in nomine Paulli, multo minus in nomine (Caeciliani; multò amplius, & multò minus) in nomine Donati. Et tamen adhuc poft apoftolicas voces, poft Ecclefiæ declarationem & toto mundo diffaticatem, dicentes: Non dimitto Donatum, non dimitto nefcio quem Cajum, Lucium, Parmenianum, mille fciffuras. Prevalebit te feoundo hominum tanta hæreditate de qua modò audifti à mari ufque ad mare, à flumine ufque ad terminos orbis terræ. Quare illum non tenes? quia hominem amas. Quid eft homo nifi animal rationale fuftum de terra? Ideo ergo limitatur ea pars terræ fingis. Defpice hoc pro nihilo. Ut lingere terram, ut ipem ponas in eum qui fecit cœlum & terram. Hæc ipes nobis, fic excellimus. *Deus deorum Dominus locutus eft, & vocavit terram à folis ortu ufque ad occafum.* Toti femanere in

Anno Christi 411.

*Cod. Colbert. Ao.

Anno Christi 411.

*Cod. Colbert. tiorem, & fecundiori. Et vetf. editi.

Hæc adhuc extant in Codice Colbertino, & Editione Sirmondi; verumtamen superflua.

IOANNIS PRIMI, COLLATIO AGAPITI HIERAPOLITANI.

Anno Christi 411.

Anno Christi 411.

*Cod. Colbert. Ao.

PRÆFATIO MARCELLI MEMORIALIS ad Severianum & Julianum.

DIlectissimi fratribus & in Chrifti nomine venerabilibus Severiano & Juliano Marcellus Memorialis. Impleftor alacritet juffionem qua mihi amanter atque in Domino dilectaliter imperaftis ut totius mendacia negotii. & artifucia actionis quod per libellum Donatiftarum ad me fecerunt fuperiori pagina longos explicuere confficius, modulatiaque me [illegible] & colligat; atque hujusce fo[illegible] [illegible]

ANNO CHRISTI 411.

les esse vellent homines ad laborem. Sed periniquum est eos de istius diligentiæ velut quadam inanitate causari, à quibus si in perlegendis jugiter paginis disputationis hujusce non inanis diligentia flagitetur, eam non esse diligentiam sed molestiam consitentur. Unde, quantum ego arbitror, non opus irritum lusimus, qui fastidia lectionis remedio brevitatis exclusimus. Certè si ex ipsius operationis atque utilitatis effectu absolutum esse non poterit quòd vanus labor iste non fuerit, idcirco A tamen non ineptum est quicquid hic egi, quia in hoc vobis jubentibus parui. Nunc oraverim ut in vicissitudinem meriti pro me orare dignemini. Ita enim fiet ut quod sponte facitis, mihi tamen cedat in remunerationem. Omnipotentia Trinitatis, id est, omnipotentia Dei nostri, caritatem vestram jugiter nostri memorem perpetua pietate custodiat, Domini meritò dilectissimi & in Christi nomine venerabiles fratres.

Explicit epistula Capitulorum.

INCIPIUNT CAPITULA GESTORUM.

I. DE adstante officio.
II. De ingressis Episcopis.
III. Interloquutio de qualitate negotii; ubi jubet sibi cognitor imperiale præceptum recitari.
IV. Recitatio imperialis præcepti de habenda conlatione.
V. Recitatio edicti per quod congregari Episcopos jubet.
VI. Interloquutio de alio judice eligendo.
VII. Responsio Donatistarum, de judice non postulato.
VIII. Interloquutio quod conlatio fuerit postulata, non judex.
IX. Responsio Donatistarum, ut ii proponerent qui conlationem petissent.
X. Recitatio edicti, ubi dicit qui modus & locus conlationi sit aptus, & quoteni deberent esse ab utrisque partibus qui causam peragerent.
XI. Ubi jubet cognitor recitari quæ ante conlationem pars utraque peregerit.
XII. Prosequutio Donatistarum similis præcedenti.
XIII. Interloquutio quod suo ordine omnia peragi debent, & jubet recitari quæ dixerat.
XIV. Recitatio notariæ Donatistarum, in qua sibi edictum asserunt displicere.
XV. Interloquutio ut catholicorum epistula legeretur.
XVI. Recitatio epistulæ catholicorum, in qua edicto consentiunt & conditiones Donatistis proponunt.
XVII. Recitatio edicti, in quo (cognitor) se omnia publicaturum populo pollicetur.
XVIII. Ubi recitatur rescriptum catholicorum respondentium notariæ Donatistarum.
XIX. Interloquutio de catholicorum consensione; ubi & illi interrogantur utrum consentiant.
XX. Prosequutio Donatistarum de tempore & de personis.
XXI. Interloquutio ut [illegible] actorum [illegible]
XXII. [illegible] prosequutio de tempore exempto ut [illegible] ageretur instantium.
XXIII. Interloquutio qua excluduntur de tempore constituto & certo numero constituendo Donatistæ.
XXIV. Ubi Donatistæ de tempore vel de die conlationis inquirunt.
XXV. Interloquutio excludens supradictam prosequutionem.
XXVI. Prosequutio iterum Donatistarum de die conlationis exempto.
XXVII. Interloquutio ut ad quæsita respondeat officium, & responsio quando quartus mensis impletus sit.
XXVIII. Interloquutio de adventu partis utriusque Carthaginem.
XXIX. Prosequutio Donatistarum de adventu suo Carthaginem, & quòd jam die transacto fieri non debeat ipsa conlatio, sed in contumaces pronunciari debere.
XXX. Interloquutio [illegible] superiorem prosequutionem.
XXXI. Prosequutio Donatistarum ut divinis tantum testimoniis causa tractetur.
B XXXII. Interloquutio ut numerus constituatur, & sic causa dicatur.
XXXIII. Responsio Donatistarum ut omnes Episcopi ipsorum adsint in judicio.
XXXIV. Interloquutio multitudinem non habere personam.
XXXV. Responsio Donatistarum ut non juris lege agatur.
XXXVI. Interloquutio non jus sed contentionem cessare debere.
XXXVII. Ubi Donatistæ laudant judicis integritatem.
XXXVIII. Ubi offerunt catholicorum mandatum.
XXXIX. Ut ubi prosequantur petunt.
C XL. Interloquutio ut profiteantur catholici utrum divinis tantùm (testimoniis) agere velint.
XLI. Responsio catholicorum, ex mandato cognosci voluntatem suam.
XLII. Interloquutio cognitoris, quid haberet mandatum.
XLIII. Responsio catholicorum, ex ejus recitatione posse cognosci.
XLIV. Ubi dicunt Donatistæ: *Legem Dei repudiat qui dubitat quid debeat profiteri.*
XLV. Interloquutio ad supradicta.
XLVI. Responsio catholicorum ad supradicta.
XLVII. Vbi dicunt Donatistæ non debere esse mandatum, sed jus publicum aut legem Dei eligere debere.
D XLVIII. Prosequutio catholicorum, per dicta divina Ecclesiam se demonstrare, per scripta publica hominum crimina purgari.
XLIX. [illegible] dicta catholicorum [illegible]
L. Prosequutio catholicorum, per mandatum omnia [illegible] intimari.
LI. Interloquutio adprobans supradicta.
LII. Ubi catholicis volentibus legere mandatum, dicit cognitor ut officium recitet.
LIII. Prosequutio Donatistarum, permittens recitari mandatum, accusans genus accusationis.
LIV. Interloquutio, se aliter audire non posse quod imperialibus legibus constitutum est.
LV. Ubi recitatur mandatum catholicorum in quo omnem causam complexi sunt.
E LVI. Interloquutio adprobans mandatum catholicorum divinis constare testimoniis.
LVII. Recitatio subscriptionum primatum catholicorum.
LVIII. Interloquutio requirens numerum subscribentium, & renunciat officium.
LIX. Ubi requirunt Donatistæ catholicos qui subscripserunt.
LX. Ubi respondent catholici ut mitterent qui illos agnoscerent.
LXI. Ubi de numero Episcoporum catholicorum movent quæstionem Donatistæ, quòd supponi potuerint qui Episcopi non fuissent.
LXII. Interloquutio contra istam prosequutionem.

LXIII.

ANNO CHRISTI 411.

LXIII. Ubi petunt Donatistæ ut sigillatim omnes catholicos Episcopos permittantur agnoscere.
LXIV. Ubi requirit judex si bini ubique possunt esse Episcopi.
LXV. Ubi Donatistæ laudant judicem de ipsa inquisitione, & (de) catholicorum numerositate incongrua conqueruntur.
LXVI. Ubi catholici multiloquium reprehendunt.
LXVII. Ubi dicunt Donatistæ: *Plus scripsisti quàm dixi.*
LXVIII. Prosequutio catholicorum ut personæ constituantur actorum.
LXIX. Interloquutio (cognitoris) quòd (de) incompetenter ordinatis mandatum sibi non sit.
LXX. Ubi iterum Donatistæ prosequuntur judicari debere de numero partis utriusque.
LXXI. Interloquutio quod multitudo opus non sit.
LXXII. Responsio catholicorum, ubi excusant absentiam suorum.
LXXIII. Interloquutio ut venirent omnes.
LXXIV. Ubi rursus catholici turbas non opus esse respondent.
LXXV. Interloquutio cognitoris, utrum loco uno essent Episcopi catholici qui dicebantur absentes.
LXXVI. Responsio catholicorum nescire se ubi sint, nec debere venire ad conlationis locum nisi eos de quibus dubitatur.
LXXVII. Ubi dicunt Donatistæ [a] quòd impugnet se actio catholicorum, & instant ut omnes catholici veniant qui subscripserunt.
C LXXVIII. Ubi catholici tumultum vel strepitum cavent.
LXXIX. Interloquutio confirmans superiùs dicta.
LXXX. ([b] Ubi dicunt Donatistæ frustra conqueri catholicos de tumultu.
LXXXI. Responsio catholicorum, quòd causa citò peragetur, si Donatistæ voluerint respondere.)
LXXXII. Ubi dicunt Donatistæ, confiteri illos cum tumultu venturos.
LXXXIII. Ubi respondetur à catholicis quare tumultum formident.
LXXXIV. Ubi dicunt Donatistæ: *Si in paucos tumultus fieri non potest, in multos quemadmodum fieri potest?* Et respondent catholici, *Judica*.
LXXXV. Interloquutio quòd [illegible] tum possit [illegible]
LXXXVI. Ubi iterum Donatistæ dicunt omnes debere.
LXXXVII. Interloquutio, ut de quo dubitatur veniat.
LXXXVIII. Ubi dicitur à Donatistis causa tumultus, ubi vel quomodo Episcopi recitati [c] exeant.
LXXXIX. Ubi consentiunt catholici quod petebatur, ut omnes veniant.
XC. Ubi sibi volunt Donatistæ mandatum ostendi catholicorum.
XCI. Interloquutio ut fiat quod petierunt.
XCII. Ubi dicunt Donatistæ, Omnes adsint, aut causa differtur.
XCIII. Ubi respondetur à catholicis quia non differatur, & petunt ut actis offeratur mandatum.
XCIV. Ubi ad hoc respondent Donatistæ.
XCV. Interloquutio ad eam rem.
XCVI. Ubi dicunt Donatistæ præsentiam eorum, non mandatum, se velle.
XCVII. Ubi dicunt (catholici) ut hi qui inventi sunt intromittantur; & jubetur fieri.
XCVIII. Interloquutio, satisfactum esse petitionibus Donatistarum.
XCIX. Ubi recitari incipiunt singuli Episcopi ca-

A tholicorum; & jubetur ut exeat qui non suscepit negotium.
C. Ubi dicitur à catholicis ut & illorum Episcopi procedant.
CI. Ubi interrogat cognitor utrum & Donatistæ consentiant.
CII. Ubi suggeritur à catholicis ut & Donatistæ mandent.
CIII. Ubi inquirit cognitor utrum cùm mandaverint, exeant & dent locum acturis.
CIV. Ubi ad hoc consentiunt Donatistæ.
CV. Interloquutio de subscriptionibus etiam Donatistarum judiciis intimandis.
CVI. Ubi respondent Donatistæ, apud acta se velle mandare.
B CVII. Ubi cognitor quærit, apud quæ acta.
CVIII. Ubi respondent Donatistæ apud eum se velle mandare, sed ei permittere quid jubeat.
CIX. Ubi quæritur à Donatistis quid eligant de mandato catholicorum.
CX. Ubi respondent Donatistæ, ut mandatores potius cognoscantur.
CXI. Ubi jubetur ut fiat.
CXII. Recitatio & interloquutio de ipsis.
CXIII. Prosequutio de ipsis.
CXIV. Interloquutio & responsio de Episcopo Zummensi.
CXV. Ubi dicitur à catholicis ut videantur præsentes & absentes. Et jussio cognitoris ut fiat.
CXVI. Interloquutio de præsentibus, & recitatio de invicem agnoscentibus.
CXVII. Responsio Donatistarum de diœcesibus.
CXVIII. Et catholicorum ad eandem rem.
CXIX. Iterum Donatistarum inde.
CXX. Interloquutio quòd non pertineat ad actionem præsentem.
CXXI. De Episcopo ad catholicam converso; & sequentium nominum recitatio.
CXXII. Ubi catholici inquirunt de Feliciano Mustitano.
CXXIII. Responsio Donatistarum inde.
CXXIV. Iterum catholici inde.
CXXV. Iterum Donatistæ inde.
CXXVI. Interloquutio ut cœptus ordo teneatur; & recitatio [illegible]
D CXXVII. Responsio catholicorum de Habetdeo Diacono Primiani.
CXXVIII. Interloquutio de ipso.
CXXIX. Responsio Donatistarum de Episcopo Cufrutensi, cùm deesset.
CXXX. De alio Episcopo Donatistarum de adulterio damnato.
CXXXI. Interloquutio si fuit ibi catholica; & respondent Donatistæ: *Non.*
CXXXII. De mutatis exceptoribus & custodibus datis.
CXXXIII. Interloquutio judicis ut tabulæ à custodibus signarentur; & recitatio Episcoporum.
E CXXXIV. De Episcopo & Ecclesia Ceramussense.
CXXXV. Recitatio sequentium nominum.
CXXXVI. Responsio catholicorum de unitate Tagastensis Ecclesiæ.
CXXXVII. Et responsio Donatistarum ad ea.
CXXXVIII. Recitatio subscriptionum actorum.
CXXXIX. Objectiones Donatistarum & responsiones catholicorum cùm actores catholici recitarentur.
CXL. Objectio Donatistarum, quòd iidem sint actores qui mandatores.
CXLI. Interloquutio ad eam rem, & recitatio sub-

F

a *Ubi dicunt*] Hæc transposita erant. Nos reposuimus ope gestorum.
b *Ubi dicunt*] Hæc nos addidimus, quæ heic deerant. Infrà tamen, quamvis locis non suis, extabant lemmata horum duorum capitum, sed paulò obscuriora. Illic enim legebatur 82. *Iterum Donatistæ inde.* 83. *Responsio catholicorum ad eandem rem.*
c *Exeant*] id est, compareant, in medium prodeant.

subscriptionum contra objectionem Donatistarum.
CXLII. Interloquutio ad eam rem.
CXLIII. Interloquutio contra objecta Victoris Episcopi Hipponensium Diarrhytorum.
CXLIV. Ubi consessum Episcopis offert judex.
CXLV. Ubi recusantes Donatistæ sessionem, judicem laudant.
CXLVI. Interloquutio ut soli remanerent actores.
CXLVII. Ubi mandatum offerunt Donatistæ.
CXLVIII. Interloquutio ut recitetur. Et recitat officium.
CXLIX. Interloquutio ut subscriptiones recitet officium.
CL. Ubi catholici petunt præsentiam Donatistarum.
CLI. Interloquutio de mandato & subscriptionibus Donatistarum.
CLII. Petitio catholicorum ut singuli accederent etiam Donatistæ.
CLIII. Interloquutio ad petitionem catholicorum.
CLIV. Prosequutio catholicorum ut professio pateret Donatistarum.
CLV. Interloquutio de ea re.
CLVI. Et catholici ad eam rem.
CLVII. Recitatio nominum Donatistarum.
CLVIII. Responsio catholicorum de Felice Episcopo urbico Donatistarum.
CLIX. Et Donatistæ de eodem nomine.
CLX. Iterum catholici inde.
CLXI. Interloquutio de transmarinis non sibi esse præceptum.
CLXII. Item catholici inde.
CLXIII. Responsio Donatistarum de transmarinis, & sequentium nominum recitatio.
CLXIV. Interloquutio ut decem sufficerent ad subscribentium fidem.
CLXV. Prosequutio Donatistarum ut singuli transirent etiam ipsum, propter suam multitudinem commendandam.
CLXVI. Interloquutio quòd non sit de numero mandatum.
CLXVII. Responsio Donatistarum unde supra.
CLXVIII. Ubi catholici agunt de numerositate coepiscoporum suorum, vanum dicentes præjudicium Donatistarum.
CLXIX. Ubi dicunt Donatistæ: *Injuriam facis vanè.*
CLXX. Ubi catholici prosequutionem quam Donatistæ interruperant peragunt, asserentes quod nunquam causa agendæ [illegible].
CLXXI. Interloquutio ut causa tractetur.
CLXXII. Prosequutio catholicorum ut multitudo exiret Episcoporum.
CLXXIII. Interloquutio ut singuli trāsirēt recitati.
CLXXIV. Ubi catholici quærunt professionem Donatistarum.
CLXXV. Responsio Donatistarum de subscribentibus.
CLXXVI. Interloquutio ut singuli etiam Donatistæ recitentur.
CLXXVII. De Episcopo Vagense, de quo dubitabatur:
CLXXVIII. Interrogatio cognitoris de ipso.
CLXXIX. Responsio Donatistarum de ipso.
CLXXX. Interloquutio approbans quæsita; & sequitur recitatio nominum.
CLXXXI. Suggestio catholicorum, quòd ii qui recitati fuerant, fundorum erant Episcopi, non civitatum.
CLXXXII. Et responsio Donatistarum inde.
CLXXXIII. Ubi agitur de Episcopo pro quo subscripsit Presbyter cum ipse Carthaginem non venisset, quia cæcus erat.
CLXXXIV. Catholicorum responsio inde, & Donatistarum.
CLXXXV. Responsio Donatistarum ad ea.
CLXXXVI. Interloquutio inde.
CLXXXVII. Et catholicorum inde responsio; & sequitur nominum recitatio.
CLXXXVIII. De Episcopo catholico & rebaptizato, & nominum recitatione.
CLXXXIX. Ubi multa mala in catholicos commemorantur, & ad hæc responsio Donatistarum.
CXC. Interloquutio hoc sibi non esse mandatum.
CXCI. Responsio catholicorum contra negationem Donatistarum.
CXCII. Ubi dicunt Donatistæ injuriam sibi fieri.
CXCIII. Interloquutio contra supradicta.
CXCIV. Inquisitio catholicorum de absente pro quo alius subscripsit.
CXCV. Responsio Donatistarum de eo.
CXCVI. Interloquutio inde.
CXCVII. Responsio catholicorum unde suprà; & sequitur recitatio nominum.
CXCVIII. Responsio Donatistarum de Episcopo rebaptizato. Sequitur nominum recitatio.
CXCIX. Responsio Donatistarum de Episcopo rebaptizato & rebaptizante.
CC. Ubi quærit cognitor de absente Felice Summense propter falsitatem subscriptionis.
CCI. Responsio Donatistarum de rebaptizato & in adulterio deprehenso, & recitatio nominum.
CCII. De Presbytero catholico interventore ubi Episcopum haberent Donatistæ, & nominum recitatio.
CCIII. De Diacono catholico rebaptizato & facto Episcopo à Donatistis.
CCIV. Ubi catholici dicunt non esse Donatistarum Episcopum in eo loco unde esse dicebatur. Qui recitatus respondit; & ad hoc responsio Donatistarum; & interloquutio cognitoris.
CCV. Ubi Donatistæ mandatum suum volunt constare.
CCVI. Interloquutio ad supradicta, & recitatio nominum.
CCVII. Prosequutiones utrarumque partium, & interloquutiones de mortuo quem dixerunt Donatistæ in itinere defecisse.
CCVIII. Interloquutio de eo quem dixerunt catholici in via ordinatum.
CCIX. De subscriptionibus absentium, ubi hoc eis cognitor concedit, quamvis in mandato suo præsentes præsentibus mandaverint.
CCX. Testatio catholicorum quòd non æquatur (catholicis) numerus Donatistarum, quamvis multas proferrent subscriptiones absentium.
CCXI. Inquisitio cognitoris de numero utrinque Episcoporum.
CCXII. De supervenientibus Episcopis catholicis.
CCXIII. Inquisitio de numero Donatistarum, & responsio officii.
CCXIV. Inquisitio de numero Episcoporum catholicorum.
CCXV. Mandatio supervenientium catholicorum qui non subscripserunt.
CCXVI. Interloquutio ut actores starent & ceteri exirent.
CCXVII. De his qui non venerant, vel de plebibus viduatis: quod ab utrisque suggestum est.
CCXVIII. Interrogatio cognitoris utrum hi remanserunt qui causam agent.
CCXIX. Interrogatio cognitoris de hora diei, & responsio officii.
CCXX. Interloquutio cognitoris de die pene jam consumpto, & utrum ex communi consensu negotium differtur. Ab utrisque placere responsum est.
CCXXI. Ubi ab utriusque responsum est interjecto die causam debere finiri.
CCXXII. Interloquutio ut custodes dentur exceptoribus atque codicibus.
CCXXIII. Ubi offerunt catholici custodes, similiter & Donatistæ.
CCXXIV. Interloquutio judicis de conclusione gestorum.

ANNO CHRISTI 411.

Expliciunt capitula gestorum primæ cognitionis.

INCIPIT SECUNDÆ COGNITIONIS.

I. DE adstante officio.
II. De ingressu partium.
III. De consessu oblato.
IV. Ubi recusatur a parte Donati consessus.
V. Interloquutio quod stans cognosceret.
VI. Responsio Donatistarum inde.
VII. Interloquutio inde.
VIII. Suggestio officii de notaria Donatistarum, ubi petunt sibi edi catholicorum mandatum.
IX. Jussio ut recitetur.
X. Prosequutio Donatistarum contra id quod ab officio dicti sunt partis esse Donati.
XI. Responsio catholicorum ad ea.
XII. Interloquutio ut notaria recitetur; & recitat officium.
XIII. Interloquutio de subscriptionibus gestorum.
XIV. Responsio catholicorum de consensu ipso.
XV. Interloquutio cognitoris de ipso placito.
XVI. Responsio Donatistarum recusantium suprascripta.
XVII. Ubi dicunt catholici illos non consentire edicto.
XVIII. Et respondent Donatistæ de basilicis non redditis.
XIX. Interrogatio cognitoris, si contenti essent fide gestorum.
XX. Ubi petunt Donatistæ sibi edi gesta, & propter hoc causam differri.
XXI. Responsio catholicorum ad hoc.
XXII. Interloquutio ad hoc.
XXIII. Iterata petitio Donatistarum de hoc.
XXIV. Interloquutio ut officium recitet eorum consensum.
XXV. Item ubi gesta a se legenda postulant Donatistæ.
XXVI. Responsio catholicorum ad eam rem.
XXVII. Interloquutio ut consẽsus partium legatur.
XXVIII. Ubi Donatistæ dilationem petunt.
XXIX. Responsio catholicorum, in qua multiloquium accusant.
XXX. Ubi Donatistæ multiloquium excusant.
XXXI. Ad hoc responsio catholicorum.
XXXII. Recitatio gestorum de consensu partium.
XXXIII. Iterum ubi petunt Donatistæ dilationem.
XXXIV. Interloquutio resistens petitioni dilationis.
XXXV. Iterum Donatistæ inde, quod sibi gesta edita non sint.
XXXVI. Interloquutio contra hæc.
XXXVII. Ubi excusant per exceptores Donatistæ.
XXXVIII. Interloquutio qua interrogantur exceptores de conscriptione gestorum, eorumque responsio.
XXXIX. Causatio Donatistarum, quod pars gestorum in codicibus habeatur.
XL. Prosequutio catholicorum ne causa differatur.
XLI. Interloquutio ut iterum consensus partium legatur, Recusatio Donatistarum.
XLII. Interloquutio iterum inde.
XLIII. Responsio inde Donatistarum.
XLIV. Recitatio iterum de consensu partium.
XLV. Interloquutio non licere contra proprios venire consensus; & ut Notarii Ecclesiæ recitent, si de fide dubitant exceptorum.
XLVI. Prosequutio Donatistarum, ubi sibi gesta primitus edi volunt.
XLVII. Interloquutio ut ab ecclesiasticis Notariis, sicut ab exceptoribus, consensus partium recitetur.
XLVIII. Prosequutio Donatistarum de dilatione accipienda.
XLIX. Interloquutio quod priore judicio id quod nunc flagitant petere debuerunt.
L. Prosequutio catholicorum, qua demonstratur quo die ad conlationem pars quæque convenerit.
LI. Interloquutio confirmans superius judicatum.
LII. Prosequutio Donatistarum, ubi nuper actum de die refragantur.
LIII. Professio partium, pro susceptis tabulis propria signa cognoscunt.
LIV. Ubi dicunt Donatistæ, sic solere testamenta aperiri.
LV. Interloquutio cohibens proprias professiones reprehendi.
LVI. Prosequutio catholicorum, ubi permittunt judici, petentibus Donatistis, inducias prærogare.
LVII. Interloquutio quærens ab exceptoribus ad quem articulum sit dilata cognitio, licet ad dilationem utriusque partis consensus accesserit.
LVIII. Responsio Donatistarum, ubi dicunt dilationem non suo vitio prærogari.
LIX. Interloquutio cognitoris, ubi præcipit recitari quod nuper exactum est; & recitatur.
LX. Post recitationem, interloquutio qua clarescit in præsentem diem consensu partium dilatum fuisse judicium.
LXI. Prosequutio Donatistarum, ubi agere velle dicunt si exceptores habent gesta parata præ manibus.
LXII. Ubi Donatistæ promittunt se gestis subscripturos.
LXIII. De dilatione exceptoribus data.
LXIV. Responsio exceptorum de gestis edendis.
LXV. Interloquutio de die in diem signando.
LXVI. Responsio de hac re.
LXVII. Prosequutio Donatistarum, qua * postulatur certos ad judicium se esse venturos. ** pollicentur certo.*
LXVIII. Judicatio cognitoris, qua futuri examinis dies percepta gestorum editione definitur.
LXIX. Prosequutio catholicorum, qua conditio ista proponitur, ut editis gestis, de eorum susceptione & de tempore caveatur a partibus.
LXX. Prosequutio Donatistarum, ubi id se facturos esse promittunt.
LXXI. Interloquutio judicis, ubi etiam præsentia gesta una cum superioribus edere jubetur officium.
LXXII. Prosequutio catholicorum, ubi edictum a judice flagitant proponendum, ut Donatistæ dilationem petisse noscantur.
LXXIII. Decisio cognitoris ubi prædictam gestorum propositionem se facturum esse promittit.

Expliciunt capitula gestorum secundi conflictus.

ANNO CHRISTI 411.

INCIPIUNT CAPITULA TERTIÆ COGNITIONIS.

I. De Adfitante officio.
II. De ingressu Episcopi.
III. Interloquutio de die examinis constituto, qui dies etiam officii nominatur signatur.
IV. Recitatio cautionis, ubi catholici gesta recuperunt.
V. Recitatio similis cautionis partis alterius.
VI. Interloquutio qua flagitatur ut principalis causa dicatur.
VII. Professio catholicorum, ubi principale negotium olim se agere velle testantur.
VIII. Ubi Donatistæ a catholicis exigunt ut proponant.
IX. Ubi respondetur propositionem ex mandato suo posse cognosci.
X. Professio catholicorum, qua prædicant nemo moratum impedimenta nectantur.
XI. Professio ut quod intendunt proponatur.
XII. Responsio catholicorum qua dicunt propositionem Donatistarum ex iussorum collegi posse mandato.
XIII. Interloquutio qua poscitur ut principalis causa dicatur.
XIV. Professio catholicorum, qua provocant ut Ecclesiæ principale negotium peragatur.
XV. Professio Donatistarum, dicutiendas esse personas.
XVI. Responsio catholicorum, jam confirmatas esse personas.
XVII. Interloquutio quod professionem Donatistarum catholici non diligenter adverterint.
XVIII. Responsio catholicorum, qua dicunt utrumque rectitandum esse mandatum.
XIX. Interloquutio qua Donatistarum professio catholicis aperitur.
XX. Professio catholicorum, quid ab Imperatore petiverint a se directa legatione, ex qua flagitant ut jam causa dicatur.
XXI. Interloquutio ut recitetur imperiale præceptum.
XXII. Professio Donatistarum de catholici nominis quæstione, & inde contentio.
XXIII. Interloquutio de eadem re.
XXIV. Recitatio imperialis arbitrii.
XXV. Interruptio Donatistarum, qua interpretantur imperiale præceptum.
XXVI. Catholicorum ad ista responsio.
XXVII. Ubi Donatistæ [illegible] laudantur.
XXVIII. Catholicorum ad ista responsio.
XXIX. Recitatio principalis jussionis superius inchoatæ.
XXX. Professio Donatistarum de proprii ac patrini nominis ratione.
XXXI. Catholicorum ad ista responsio.
XXXII. Professio Donatistarum, ubi principem fuisse Donatum.
XXXIII. Ubi a catholicis ad condemnandum Donati vocabulum provocantur.
XXXIV. Ubi idiplum de Mensurij nomine a Donatistis in catholicos retorquetur.
XXXV. Catholicorum ad ista responsio.
XXXVI. Interloquutio de lege recitata, & discutienda totius erroris origine.
XXXVII. Ubi preces catholicorum legi fibi postulant Donatistæ.
XXXVIII. Interloquutio de rescripto pragmatico.
XXXIX. Professio Donatistarum de legatorum discussienda personis.
XL. Ubi catholici conqueruntur multa agendo nihil velle agere Donatistas.
XLI. Item catholicorum professio de his quæ

A

B

C

D

E

ANNO CHRISTI 411.

A

B

C

D

E

F

super legatorum persona Donatistæ fuerant prosecuti.
XLII. Interloquutio de superflui amovendis & negotio propotendo.
XLIII. Professio Donatistarum de imperiali rescripto catholicorumque mandato inter se pariter conferendo.
XLIV. Ubi afferunt catholici professionisfuæ Donatistas minime respondisse.
XLV. Interloquutio de lege qua datus est cognitor in qua parte sic superflitio constituta.
XLVI. Ubi afferunt Donatistæ moras potius per catholicos fieri.
XLVII. Catholicorum ad ista contentio.
XLVIII. Interloquutio quidnam petatur a partibus.
XLIX. Professio Donatistarum, debere catholicos aut mandati sui aut imperialis præcepti fibi te jubere.
L. Responsio catholicorum, quod mandatum suum universis contineat.
LI. Interloquutio qua exponitur Donatistis forma pragmatici, & catholicorum professio probabilis judicatur.
LII. Ubi dicunt Donatistæ catholicos Imperatori esse mentitos.
LIII. Ubi ad hæc catholici ex ipsa lege respondent.
LIV. Ubi Donatistæ dicunt actionem non esse differre.
LV. Professio catholicorum de ipso imperiali rescripto & de conlatione fua, & de testimoniis scripturarum quibus confirmatur Ecclesia.
LVI. Professio Donatistarum unde superfluus, id est, delegatorum suspicienda persona.
LVII. Responsio catholicorum, quod ideo aliud quæritur ut causa fugiatur; & inde contentio.
LVIII. Interloquutio discutiendas legatorum personas non necessario postulari.
LIX. Professio catholicorum, quid ab Imperatore petiverint, quidve concessum.
LX. Professio Donatistarum de persona iterum legatorum.
LXI. Catholicorum ad ista responsio.
LXII. Iterum Donatistarum contentio de legatorum discutienda persona.
LXIII. Contestatio Donatistarum, quod moras catholici inportant, qui petitionis illum prodiere legatorum.
LXIV. Interloquutio quod de his personis nihil quæri voluit Imperator.
LXV. Iterum Donatistarum contentio de legatis.
LXVI. Interloquutio ut dicant Donatistæ si ex prælentibus catholicis possint eos agnoscere quos dicunt esse legatos; aut si absunt, presentari oportere.
LXVII. Professio Donatistarum, ubi dicunt præsentandos esse legatos.
LXVIII. Responsio catholicorum, ubi dicunt jam semel personisum fuam ab illis esse firmatam.
LXIX. Iterum Donatistæ de legatorum discussione contendunt.
LXX. Interloquutio ut de persona legatorum contentione supplosa, ad interna negotii veniatur.
LXXI. Iterum Donatistæ de legatorum persona concendunt.
LXXII. Ubi exigunt catholici Donatistas causam oportere propriæ separationis ostendere.
LXXIII. Iterum Donatistarum contentio de legatis.
LXXIV. Ubi catholici respondent nihil ab Imperatore præceptum de legatorum discussionda persona, sed de erroris initio disquirendo.
LXXV. Professio Donatistarum, apud se esse potius

ANNO CHRISTI 411.

A

B

C

D

E

F

tius catholicam. Et iterum de legatorum discussione contendo.
LXXVI. Professio catholicorum, qua ibi testimonii flagitant comprobari quod apud se Donatistæ diserunt esse catholicam.
LXXVII. Interloquutio, legatorum nomina superfluo flagitari; quibus omissis jam ad propositionem negotii veniendum.
LXXVIII. Iterum Donatistarum contentio de legatis.
LXXIX. Interloquutio similis præcedenti.
LXXX. Professio catholicorum, qua ad collationem, sicut voluit Imperator, venisse testantur.
LXXXI. Interloquutio legatorum discutiendas fuisse personas ubi officium suum executa legatio est.
LXXXII. Ubi postulant catholici ut a Donatistis causa separationis proprie publicetur.
LXXXIII. Iterum Donatistæ flagitant edi fibi debere legatos.
LXXXIV. Interloquutio, ubi cognitor dicit a forma legis le deviare non posse, & omnes a legatorum inquisitione debere cessare, sed causam esse dicendam.
LXXXV. Professio Donatistarum de edendo eo quod catholici ab Imperatore petierint, & per quos petierint.
LXXXVI. Interloquutio quod præceptum non sit inquirere quidnam catholici ab Imperatore petierint, sed confirmari utrique personis, negotium debere proponi.
LXXXVII. Iterum Donatistarum inde contentio.
LXXXVIII. Catholicorum ad ista responsio, qua etiam contestantur prolixa velle gesta facere Donatistas.
LXXXIX. Professio Donatistarum, ubi moras dicunt per catholicos fieri, & ubi ibi publicatum fuerit quid ab Imperatore petierint, & ubi quæruntur utrum jure publico an divinis legibus velint adiutare catholici.
XC. Interloquutio conlationem tantummodo ab Imperatore petisse catholicos.
XCI. Interpellatio Donatistarum, quæ se petisse catholicos dicunt [illegible]
XCII. Interloquutio [illegible] catholicos esse vociferandos quos se vocari vovisse Imperator.
XCIII. Professio Donatistarum, catholicum nomen ea esse servandum quem victoria declaravit Christianum.
XCIV. Interloquutio ut ista consentiens, & formam præcedentis præcepti observans.
XCV. Ubi Donatistæ sine præjudicio suo hoc ipsum interfarum esse judicem volunt.
XCVI. Interloquutio ut jam causæ proponatur initium, si volunt offendere Donatistæ adversus nomen non convenire catholicum.
XCVII. Professio Donatistarum, ut catholici, qua volunt satisfacere judicatori, hoc falsum respondant, utrum nomen petitoris adfumant.
XCVIII. Catholicorum ad ista responsio, & de Ecclesia ubique diffusa.
XCIX. Professio Donatistarum, nihil se habere cum Ecclesiis peregrinis, sed catholicum nomen victori esse servandum, & proditori catholicos oportere utrum personam petitoris adsumant.
C. Professio catholicorum, quomodo Afri Christiani communionem habeant cum orbe terrarum.
CI. Item professio catholicorum, ibi Ecclesiam inquirendam ubi Episcus Ecclesiæ, idest, Christus, agnoscitur; & catholici nominis evidens expressio.

Concil. General. Tom. III. F 3 In-

ANNO CHRISTI 411.

CXXXIII. Interruptio Donatistarum, ne gesta recitentur.
CXXXIV. Interloquutio, personam petitoris hinc posse clarescere si gesta fuerint recitata.
CXXXV. Contentio Donatistarum ut pronunciet cognitor de petitis.
CXXXVI. Petitio catholicorum ut gesta recitentur.
CXXXVII. Interloquutio, non debere ad pronunciationem adigi cognitorem, cum ex altera parte probationis volumen offerretur.
CXXXVIII. Prosecutio Donatistarum, ubi, ne gesta recitentur, aliud prosequuntur; & pronunciari de parte a cognitore desiderant.
CXXXIX. Interloquutio ut gesta eadem recitentur.
CXL. Ubi multis prosecutionibus recitari gesta non sinunt Donatistæ, & contra multas pronunciationes judicis confligendo, personam fugiunt petitoris.
CXLI. Ubi eadem gesta incipiunt recitari; & volentes interrumpere Donatistæ, proconsularia vel vicariana offerunt gesta, per quæ sibi monstrant plurima objecisse catholicos.
CXLII. Contestatio catholicorum de tumultuantibus Donatistis.
CXLIII. Petitio Donatistarum, ut secundum ordinem temporis singularum partium volumina recitentur.
CXLIV. Catholicorum ad ista responsio.
CXLV. Interloquutio, utrum priora sint gesta quæ legi desiderant Donatistæ.
CXLVI. Donatistarum ad interrogata responsio.
CXLVII. Interloquutio, ea quæ antiquiora sunt gesta primitus recitanda.
CXLVIII. Ubi catholici offerunt ea gesta quæ priora sunt omnibus.
CXLIX. Prosecutio Donatistarum, qua, ne aliqua gesta recitarentur, catholicos dicunt ad forensia remeasse, cum divinis legibus elegerint universa discingi.
CL. (Interloquutio, ut ea gesta recitentur quæ antiquiora sunt.)
CLI. Ubi Donatistæ se in causam mirantur induci.
CLII. Ubi catholici respondent gesta se per ordinem recitanda, sicut ipsi postulaverant, obtulisse.
CLIII. Prosecutio Donatistarum, ubi aliud quam quod a catholicis offertur se petisse respondent; & eos provocant ut aut divinis tantum testimoniis aut publico jure disceptent.
CLIV. Interloquutio ut gestorum dies inter se ab officio conferantur.
CLV. Prosecutio [illegible] quando debeat divinis legibus, quando publicis causa tractari.
CLVI. Interloquutio qua catholicorum prosecutio probabilis judicatur.
CLVII. Prosecutio Donatistarum, in qua redeunt ad priora, ut mandatum sibi & legatio publicetur.
CLVIII. Interloquutio adversus Donatistarum prosecutionem.
CLIX. Prosecutio Donatistarum de mandato præsentibus defensoribus adtributo, & de alio mandato prioribus legatis imposito.
CLX. Catholicorum ad ista responsio, qua dicitur illo mandato quod legatis impositum est aliena quoque negotia, quæ ab istis inquiri non debeant, contineri.
CLXI. Prosecutio Donatistarum, qua hoc ipsum criminantur quod catholici dixerunt illud legatorum mandatum non esse prodendum.
CLXII. Catholicorum ad ista responsio, quæ sensum præcedentis prosecutionis exponit.
CLXIII. Prosecutio Donatistarum similis præcedenti.
CLXIV. Interloquutio, mandatum catholicorum non debere disquiri, sed Donatistas potius oportere profiteri utrum crimina velint traditionis ostendi, an fidei causam Ecclesiæque tractari.
CLXV. Donatistarum prosecutio, quod eis persona petitoris inludenter imponitur.
CLXVI. Interloquutio, quod petitor gestorum poterit recitatione monstrari: & Donatistæ respondent ordinem in eorum recitatione servandum.
CLXVII. Interloquutio, ubi tempora gestorum proconsularium sive præfecturæ inter se conferre jubetur officium.
CLXVIII. Ubi gesta illis antiquiora a catholicis offeruntur.
CLXIX. Ubi cognitor jubet, volentibus legere Donatistis, ab officio potius quæ legenda sunt recitari.
CLXX. Ubi catholici ea quæ ipsi offerunt gesta antiquiora esse respondent.
CLXXI. Ubi cognitor percontatur officium quæ priora sint gesta.
CLXXII. Ubi respondet officium antiquiora esse gesta quæ obtulerunt de codice Donatistæ.
CLXXIII. Ubi respondent catholici se antiquiora proferre.
CLXXIV. Ubi cognitor jubet Donatistarum gesta, quasi antiquiora, recitari; & ab officio recitatur datus a catholicis libellus Proconsuli Septimino.
CLXXV. Ubi Donatistæ petitores volunt esse catholicos.
CLXXVI. Prosecutio catholicorum, ubi petunt antiquiora potius recitari, quæ apud Anulinum Proconsulem gesta sunt, agentibus Donatistis.
CLXXVII. Interloquutio quæ jubet probare catholicos schismatis crimen quod obiciunt Donatistis.
CLXXVIII. Catholicorum ad ista responsio.
CLXXIX. Interloquutio quæ jubet universa per ordinem recitari.
CLXXX. Contendentibus de nomine petitoris, interloquitur judex petitorem melius posse clarescere cum omnia fuerint recitata.
CLXXXI. Prosecutio Donatistarum, ut eligant catholici utrum publicis agere velint legibus, an divinis.
CLXXXII. Ad hæc interloquutio cognitoris ut gesta per ordinem recitentur, quo possit petitor agnosci.
CLXXXIII. Ubi Donatistæ, ne gesta apud Anulinum Proconsulem habita recitentur, præscriptionem de lapsu temporis moliuntur inducere.
CLXXXIV. Ubi ista contendentibus Donatistis, interloquitur judex præscriptionem de lapsu temporis submovendam, cum ad hunc diem partes examen communi voluntate distulerint.
CLXXXV. Ubi Donatistæ dicunt ideo se præscriptionem temporis intulisse quoniam catholici forensi more chartis oblatis agere voluerunt.
CLXXXVI. Interloquutio, ut respondeant catholici objectis.
CLXXXVII. Catholicorum ad ista responsio, qua profitentur secundum scripturas se acturos esse divinas, si a criminibus personarum & a legendis chartulis recedatur.
CLXXXVIII. Prosecutio Donatistarum, qua dicunt nihil certum de duobus elegisse catholicos, nec se esse petitores qui ad judicium venerint provocati, sed ipsos potius debere proponere.
CLXXXIX. Ubi dicunt catholici eum non adsistere loco petitoris cui crimen obicitur.
CXC. Interloquutio adprobans supradicta.

Ubi

ANNO CHRISTI 411.

CXCI. Ubi dicunt Donatistæ de oblata conditione forensis divinique tractatus nihil a catholicis esse responsum.
CXCII. Catholicorum ad ista responsio.
CXCIII. Ubi dicunt Donatistæ quod sensim inducantur in causam, & hoc sibi a patribus esse mandatum ut nomine respondentis adsistant.
CXCIV. Interloquutio ubi dicitur ad unam propositionem Donatistarum ipsum judicem, ad aliam vero respondisse catholicos.
CXCV. Ubi dicunt Donatistæ judicem absentium, non præsentium, partes debere defendere.
CXCVI. Interloquutio qua se hoc quod voluerant Donatistæ pronunciasse respondet.
CXCVII. Prosecutio catholicorum, qua se etiam elegisse respondent quo jure disceptent, & nihil pro se egisse judicem, sed pro partibus suis.
CXCVIII. Prosecutio Donatistarum, non fuisse in sua potestate quod ad judicium convenerunt.
CXCIX. Ubi catholici interrogant Donatistas utrum a personarum criminatione discedant.
CC. Prosecutio Donatistarum, qua dicunt huic interrogationi catholicorum se respondere non posse, sed eos loco debere adsistere petitoris.
CCI. Prosecutio catholicorum, per quam se propositis Donatistarum conditionibus respondisse testantur.
CCII. Interloquutio adprobans respondisse catholicos, dicens antiquiora gesta recitari, ut petitor possit ostendi.
CCIII. Prosecutio, qua Donatistæ negantes unum certum elegisse catholicos, ad præscriptionem de lapsu temporis revertuntur.
CCIV. Catholicorum responsio, non occurrisse ad ultimum Donatistas qui postea mandaverunt.
CCV. Donatistarum inde contentio.
CCVI. Prosecutio catholicorum de professione Episcopi Primiani; & ubi legendum offerunt per quod comprobant Donatistas transacta repetere.
CCVII. Responsio Donatistarum cur redeant ad peracta.
CCVIII. Prosecutio catholicorum, moratorie agere Donatistas, & gesta esse recitanda quæ dicit se gant petitorem.
CCIX. Ubi, ne legantur gesta volunt præscribere Donatistæ.
CCX. Interloquutio, Donatistas contra suos velle venire consensus, & gesta esse recitanda.
CCXI. Defensio Donatistarum, cur nolint catholicis proprium servare consensum.
CCXII. Interloquutio ut gesta recitentur, ea servans incolumia Donatistis quæ possunt ratione competere.
CCXIII. Ubi dicunt Donatistæ consensus proprios servare debere catholicos, qui se divinis legibus acturos esse promiserint.
CCXIV. Catholicorum ad ista responsio, non Cæciliani sed Ecclesiæ causam promisisse se divinis legibus peracturos.
CCXV. Interloquutio ut gesta recitentur, quibus petitor possit ostendi.
CCXVI. Ubi lecto titulo relationis, quærunt Donatistæ cur titulus lectus est; & cognitor jubet ut actis neuter titulus inferatur.
CCXVII. Ubi, exceptore recitante, Donatistæ quærunt unde prolata sint.
CCXVIII. Ubi catholici dicunt, recitatis gestis debere a se exigi lectionis ipsius firmitatem.
CCXIX. Interloquutio, ante lectionem præcipiens responderi unde gesta prolata sint.
CCXX. Ubi catholici respondent, ex archivo Proconsulis hæc esse prolata; & recitantur ex ordine.
CCXXI. Ubi interrupta recitatione gestorum, interrogant Donatistæ utrum Cæciliani sit filius is qui nunc agat.
CCXXII. Catholicorum ad ista responsio, scriptum esse ne Christianus patrem sibi dicat in terra, nec in Cæciliano spem se ponere, si innocens fuit, nec, si nocens ille fuit, Ecclesiam deserendam.
CCXXIII. Ubi interloquente cognitore omnia debere recitari, Donatistæ postulant ut prosequi jubeantur.
CCXXIV. Ubi catholici dicunt, ex recitatione gestorum petitoris inveniri posse personam.
CCXXV. Prosecutio Donatistarum, ubi dicunt non esse discutiendam Cæciliani personam, si & reus manifestissimus deprehensus non potest obesse catholicis.
CCXXVI. Catholicorum responsio, ideo se Cæciliani in medium misisse personam, quoniam ipsa catholicæ Ecclesiæ semper objecta est; de qua si nunc taceant Donatistæ, nihil esse jam causæ cur separatio teneatur.
CCXXVII. Ubi interrogant Donatistæ, utrum qui agunt Cæciliani sint filii.
CCXXVIII. Catholicorum ad ista responsio.
CCXXIX. Iterum interrogatio Donatistarum super eadem re.
CCXXX. Catholicorum responsio, non patrem aut matrem Cæcilianum sibi fuisse, sed fratrem. Ibi etiam profitentur fidei suæ Christum esse principium.
CCXXXI. Iterum Donatistæ, utrum pater fuerit Cæcilianus, interrogant.
CCXXXII. Catholicorum ad ista responsio; & inde contentio.
CCXXXIII. Interloquutio quæ designat ad interrogata respondisse catholicos.
CCXXXIV. Ubi jurantes obiciunt judici Donatistæ quod satis defendat ipse catholicos.
CCXXXV. Prosecutio catholicorum continens de patris ac fratris nomine repetita: ubi etiam dicitur Cæciliani causam ad Ecclesiam minime pertinere, sed tanquam frater innocens defendendus sit.
CCXXXVI. Prosecutio Donatistarum, Cæcilianum catholicis radicem fuisse vel caput, & necesse esse ut si Cæcilianus nocens fuerit, etiam propaginem ejusdem, qui in capite fuit, reatus inficiat.
CCXXXVII. Ubi catholici respondent caput sibi esse Christum.
CCXXXVIII. Ubi Petilianus interrumpit, & quærit quis ordinaverit Augustinum.
CCXXXIX. Item quæstio a Donatistis immissa de Apostolo, in quo dictum est, *Ego vos genuravi per evangelium*. 1. Cor. 4.
CCXL. Catholicorum contestatio de tumultu partis adversæ.
CCXLI. Interloquutio quæ jubet respondere catholicos ad propositam de Apostolo quæstionem.
CCXLII. Catholicorum ad quæsita responsio, cum testimoniis scripturarum, unum patrem esse ad salutem Deum, dici autem alios honoris gratia, non salutis.
CCXLIII. Ubi interrogant Donatistæ quis vocatur qui ordinavit Augustinum.
CCXLIV. Prosecutio catholicorum, ad causam minime pertinere ut ordinator ipsius inquiratur.
CCXLV. Ubi exprimentibus Donatistis de Augustini ordinatore se quærere, a catholicis respondetur non se defendendam Augustini causam, qualiscunque sit, suscepisse.
CCXLVI. Interloquutio qua jubetur ut Augustinus de ordinatore suo ad quæsita respondeat.

Ubi

CCLXI.VII. Ubi Augustinus, causa Ecclesiæ in tuto primitus constituta, de suo evidenter ordinatore respondet, & ad obiecinda quæcumque putarint provocat Donatistas.

CCLXI.VIII. Interloquutio quæ Donatistas præcipit respondere quid comperat quod interrogant, liceat non differat caulam quæstio perlonarum.

CCLXIX. Profecutio Donatistarum, qua dicunt vitijs facerdotum Ecclesiam maculari, & volumen offerunt cum divinis testimonijs recitandum [contra ea quæ in] recitato a catholicis in prima cognitione mandato [posita comperunt.]

CCL. Interloquutio, ubi dicit tunc demum quod a Donatistis offertur posse recitari, si velint a publicarum discussione chartarum discedere cognitorem.

CCLI. Ubi petunt Donatistæ quod offerunt interim recitari, & ab officio recitaru.

CCLII. Interloquutio quæ dicit scripturam illam non debuisse ab his penitus concipi a quibus mandato semel effectio negotium omne transferat.

CCLIII. Ubi afferunt Donatistæ legalibus testimonijs velle ea catholicis profata in mandato suo legalia testimonia refutare, & rogant ut sua audiatur profutia.

CCLIV. Interloquutio quæ concedit ut recitetur quod secundum jus publicum non rectè concoptum est, & hoc ipsum quod indulget enumerat, C ne jus a judice videatur omissum,

CCLV. Exceptore recitante, dicunt Donatistæ sensus epistolæ non bene distingui.

CCLVI. Ubi catholici concedunt ipsos legere Donatistas, cum ipsi catholicis ut legerent in superioribus denegarent.

CCLVII. Interloquutio quæ dicit nihil interesse quis legat.

CCLVIII. Ubi a Donatistarum Episcopo recitatur epistola quam miserunt ad judicem Donatistæ, quæ testimonijs referta legalibus, illa omnia testimonia quasi contrarijs nitatur excludere quæ in mandato suo catholici posuerunt.

CCLIX. Interloquutio quæ omni epistola recitata, præbitum a catholicis promoniam esse pronuntiam; & adversus textum ejus subest respondere catholicos.

CCLX. Profecutio Donatistarum, quæ petunt ut testimonia sua testimonijs ceteris [illegible]

CCLXI. Ubi a catholicis adversus Donatistarum epistolam respondetur.

CCLXII. Ubi volunt interrumpere Donatistæ, negantes eram in scripturis esse nominatam.

CCXCI. Catholicorum ad hæc secundum superiora responsio.

CCXCII. Interloquutio judicis qua dicitur legibus prohiberi ne sententia pro parte negotii profertur.

CCXCIII. Donatistarum ad ista contentio, quæ etiam catholicis facit injuriam, dum illos falsos judicias facerdotes.

CCXCIV. Contestatio catholicorum, ubi se ab injuria diffimulare respondent.

CCXCV. Profecutio Donatistarum, quæ dicit judici, Si Christus non es, cur de facerdotibus judicas? & quæ afferit hoc judicium Christo esse servandum, & a catholicis quærit utrum eis præceperit Christus hominum judicum postulare.

CCXCVI. Catholicorum ad ista responsio, quod B primi Donatistæ in episcopali causa humana judicia flagitarunt, & quod perfecutionem non patiantur ipsi, sed faciant.

CCXCVII. Ubi dicunt Donatistæ quod circumcelliones faciunt, ad facerdotes minime pertinere.

CCXCVIII. Profecutio catholicorum, quod Donatistæ oculos eruendo, diabolum superaverunt.

CCXCIX. Ubi dicunt Donatistæ diabolum a catholicis esse defentum.

CCC. Profecutio catholicorum, Maximianistas Donatistis esse meliores a quibus perfecutionem passi sunt, si tolerata perfecutio efficit meliores.

CCCI. Profecutio Donatistarum, ubi dicitur diabolus rem fecisse pejorem quod Job oculos sperantes vulnerum non ademit.

CCCII. Profecutio catholicorum, ubi consolatam fecisse Donatistas & dominicos codices combussisse dicuntur.

CCCIII. Profecutio Donatistarum, Ecclesias suas eruentis adhuc plenas esse corporibus.

CCCIV. Interloquutio querens an ipsa fuerit causa diffidii.

CCCV. Donatistarum ad ista responsio.

CCCVI. Ubi a catholicis dicitur hoc posse Maximianistas obiecre Donatistis.

CCCVII. Interloquutio postea recitari quæ offerunt Donatistæ.

CCCVIII. Ubi catholici [illegible] Donatistæ ut [illegible] D

CCCIX. Ubi dicunt Donatistæ traditores, id est, malam arborem, ex factis suis, id est, ex fructibus, posse cognosci.

CCCX. Catholicorum ad ista responsio.

CCCXI. Interloquutio querens quando mala arbor extirerit.

CCCXII. Profecutio Donatistarum, non sibi ad omnia esse responsum & ad singula.

CCCXIII. Judicem debere ferre sententiam, & a primi hominis culpa hereditarium in omnes transtulle delictum.

CCCXIV. Interloquutio, de omnibus simul ferendam esse sententiam, ne motus judicis ante finem negotii publicetur.

CCCXV. Profecutio catholicorum postulans ut charta quæ recitari cœperant perlegantur.

CCCXVI. Interloquutio eas præcipiens recitari. Et (recitatio) relationis ad Constantinum Imp. ab Anulino Proconsule delatum, quæ Majorinum ebrietate sibi chartas crimium Cæcilianii & eas ad Principem dirigendas tradidisse fignatur.

CCCXVII. Ubi poſt recitationem ſervari ſibi quod contra competit poſtulant Donatiſtæ.

CCCXVIII. Item recitatio relationis alterius ab eodem Proconſule ad eundem Principem delatæ, qua ſignificat idem Proconſul Cæcilianum cum decem clericis ſuis de totidem adverſariis ejus ad urbem pergere fe ceſſe, ſicut præceperat Imperator.

CCCXIX. Item recitatio epiſtulæ Conſtantini ad Miltiadem Romanum Epiſcopum miſſæ, qua ei & ceteris facerdotibus inter Cæcilianum & adverſarios ejus (cognitio) delegatur.

CCXX. Profectio catholicorum intimans quæ lecta ſint cognoſci, & poſtulans ut Miltiadis in Cæciliani cauſa judicium reciterur.

CCCXXI. Recitatio judicii Miltiadis.

CCCXXII. Ubi Donatiſtæ volunt aliud contra Miltiadis judicium recitari.

CCCXXIII. Ubi a catholicis dicitur non omne Miltiadis judicium eſſe perlectum, quoniam tridum tunc actum eſt, & trina ſunt geſta.

CCCXXIV. Interloquutio ubi contra recitata volentibus proſequi Donatiſtis dicitur ut patiantur primitus omnia per ordinem recitari.

CCCXXV. Ubi contendunt contra recitata proſequi Donatiſtæ.

CCCXXVI. Ubi a catholicis dicitur, adhuc ſupereſſe quod debeat recitari, ſiquidem non ſit ſententia Miltiadis.

CCCXXVII. Profectio Donatiſtarum qua ſe dicunt ideo de exilis ad judicium remeaſſe, quia eis cognitor juraverat per eddum.

CCCXXVIII. Reſponſio catholicorum, non fuiſſe ſe in exilium Donatiſtas.

CCCXXIX. Profectio Donatiſtarum de petitoris perſona, quæ peracta ſunt reperire, & dicunt Cæciliani purgationem non debuiſſe recitari, qui adhuc ab ipſi non fuerat accuſatus.

CCCXXX. Interloquutio, debere chartas quas Donatiſtæ offerunt recitari, ut omnibus recitatis, petitoris perſona valeat deprehendi.

CCCXXXI. Ubi contendunt catholici recitationem chartarum ſiarum interrumpi penitus non debere, ſed omnia per ordinem eſſe recitanda.

CCCXXXII. Ubi Donatiſtæ reſpondent recitationem de Cæciliano catholico non potuiſſe comparere.

CCCXXXIII. Interloquutio, ubi contendentibus de continuanda recitatione catholicis, jubet congaiogi illa potius recitari quæ offerunt Donatiſtæ.

CCCXXXIV. Profectio Donatiſtarum, initium refereus cauſæ, quid Menſurius Carthaginenſis Eccleſiæ Epiſcopus contra ſuam ſuæque perſecutionis effecerit, unde exterit cauſa diſſidii.

CCCXXXV. Interloquutio probationem exigens, ſi Menſurio crimen traditionis impingitur.

CCCXXXVI. Profectio catholicorum quæ, ſalva Eccleſiæ cauſa, traditionem in Menſurio probari defiderant.

CCCXXXVII. Ubi a Donatiſtis familiaris epiſtula recitatur a Menſurio ad Secundum Epiſcopum deſtinata, qua quid circa ſe actum ſit tempore perſecutionis inſinuat.

CCCXXXVIII. Profectio catholicorum quas volunt eſſe teſtatum familiares epiſtolas recitari quarum fides habeatur incerta.

CCCXXXIX. Item alia familiaris epiſtula recitatur Secundi ad Menſurium referibenta.

CCCXL. Ubi catholici poſtulant exprimi qui fuerit hic Secundus.

CCCXLI. Ubi qui Secundus fuerit exprimunt Donatiſtæ.

CCCXLII. Recitatio ſupradictæ reſcripti, qua vicilim quid circa fe in Numidia geſtum ſit eo tempore Menſurio Secundus inſinuat.

CCCXLIII. Interloquutio præcipiens ut recitata epiſtulæ ſuis patientur audiant Donatiſtæ quæ legi a catholicis cœperant.

CCCXLIV. Profequutio Donatiſtarum qua ſupereſſe ſibi dicit quod de Cæciliano legendum eſt.

Inter-

HUC USQUE GESTA,

RELIQUA DESUNT.

CCLXXXII. Profectio Donatiſtarum adverſus profectationem catholicorum quam contra epiſtulam ſeruerunt.

CCLXXXIII. Profectio catholicorum qua oſtendunt malos ſe ſuſtulerunt bominatos, quod Donatiſtæ ſicri [illegible] ſervarunt, qua defendunt quod ſe diviſos de totius Eccleſiæ ſi ſerunt Donatiſtæ.

CCLXXXIV. Interloquutio quæ præcipit ut ex codice recitetur utrum duas Eccleſias diviſſent catholici proſequentes.

CCLXXXV. Ubi interpretari volunt Donatiſtæ de duabus Eccleſiis ſemiſſe catholicas, quoniam duas eos Eccleſias diviſſe non conſtitit,

CCLXXXVI. Profectio catholicorum, qua defendunt quid diaerint de Eccleſia præſentis temporis & futuri.

CCLXXXVII. Profectio Donatiſtarum ubi dicunt etiam mortalem Eccleſiam diviſſe catholicos, cum Eccleſiæ immortali ſe promiſa.

CCLXXXVIII. Profectio catholicorum ubi adſerunt ſupradictis aſſertionibus ſuis eam Eccleſiam immortalem eſſe promiſam quæ nunc ex juſtis mortalibus conſtat in terra.

CCLXXXIX. Interloquutio quæ dicit de poracta quæſtione in ſententia ſe dictorum eſſe quod ſentiat, & jubet ut cauſa pandatur erroris.

CCXC. Profectio Donatiſtarum quæ petit ut de ſingulis articulis cognitio decurſa pronuncietur, & ubi dicunt teſtimonia legalibus ſuis non eſſe reſponſum.

CCXCI.

CCCXLV. Interloquutio etiam de Cæciliano, quod superest præcipiens recitari. A

CCCXLVI. Prosecutio catholicorum quæ patienter se habere asserit ut legatur.

CCCXLVII. Ubi offerunt Donatistæ conditum a patribus suis de Cæciliani damnatione decretum, & hoc jubente judice recitatur.

CCCXLVIII. Recitatione conclusa, interloquitur judex ut si quid est adhuc quod de Cæciliano recitari debeat, intimetur.

CCCXLIX. Prosecutio Donatistarum, de ceteris quoque personis se habere documenta promittens.

CCCL. Interloquutio ut quæ a catholicis oblata fuerant perlegantur.

B CCCLI. Prosecutio catholicorum, testatum faciens & adversum Mensurium nihil publicis actum esse judiciis, & Cæcilianum absentem ab his esse damnatum in Concilio sine Consule & die qui sibi invicem confessa traditionis crimina in alio inveniuntur ignovisse Concilio.

CCCLII. Interloquutio hoc ipsum exigens recitari.

CCCLIII. Ubi principio Concilii recitato interrumpunt Donatistæ negantes Consulem & diem ecclesiasticis adici solere decretis.

CCCLIV. Catholicorum ad ista responsio.

CCCLV. Interloquutio similis præcedenti.

C CCCLVI. Ubi exigunt catholici oportere disquiri utrum Donatus, cujus modo vocabulum recitatum est, inter Cæciliani fuerit damnatores.

CCCLVII. Interloquutio quærens ista disquiri, & ita nomina singulorum.

CCCLVIII. Ubi Donatistæ testantur se præbuisse patientiam, vicem petentes cum cœperint respondere.

CCCLIX. Interloquutio secundum voluntatem Donatistarum exigens de catholicis patientiæ professionem.

CCCLX. Ubi de præbenda patientia catholici profitentur.

CCCLXI. Ubi lecta codicis parte, totum legi flagitant Donatistæ.

CCCLXII. Catholicorum ad ista responsio.

D CCCLXIII. Prosecutio catholicorum ideo asserens se legisse quæ lecta sunt ut Cæciliani possit valere purgatio.

CCCLXIV. Interloquutio adversus illa quæ a catholicis recitata sunt, Donatistas [illegible] respondere, ut cetera [illegible] recitentur.

CCCLXV. Prosecutio Donatistarum asserens quod decretum sine Consulis adscriptione protulerint, ex consuetudine se fecisse majorum.

CCCLXVI. Interloquutio quæ dicit ex hoc nec catholicos fecisse aliquam quæstionem.

CCCLXVII. Prosecutio catholicorum, ideo hæc agere Donatistas ut tempora contrahantur.

CCCLXVIII. Ubi Donatistæ dicunt: *Si de sententiis dictis nemo dubitat, Cæcilianus jure damnatus est.*

E CCCLXIX. Prosecutio catholicorum asserens posse monstrari quid de Cæciliano sit gestum, si quæ interrupta fuerant recitentur.

CCCLXX. Ubi exigunt a catholicis Donatistæ utrum illud verum esse Concilium quo Cæcilianus damnatus est fateantur.

CCCLXXI. Catholicorum responsio, etsi verum sit illud Concilium, Cæciliano absenti præjudicare non posse, quomodo Maximianistarum Concilium damnantium Primianum præjudicium non attulit Primiano.

CCCLXXII. Donatistarum prosecutio, nec causam causæ nec personam præjudicare personæ.

CCCLXXIII. Interloquutio, de Cæciliano, qui a septuaginta damnatus est, respondere catholicos oportere.

CCCLXXIV. Prosecutio catholicorum, inde se mentionem de Primiani damnatione fecisse, quia evangelica regula est adversarios de suis operibus arguendos.

CCCLXXV. Prosequutio Donatistarum a primordio repetens quid Cæcilianus admiserit, & promittens ex Optati Episcopi catholici scriptis posse monstrari Cæcilianum fuisse confessum quia a traditoribus fuerit ordinatus.

CCCLXXVI. Prosecutio catholicorum ut quæ interrupta fuerant recitentur, & ubi dicunt ipsos illius temporis Donatistas de suo judicasse Concilio, qui Cæcilianum, quem damnaverant, accusare apud Constantinum Principem voluerunt.

CCCLXXVII. Interloquutio qua requiritur utrum post hoc Concilium accusationis Cæciliani, ad Principem Donatistæ transmiserint.

CCCLXXVIII. Ubi quærunt Donatistæ utrum Cæcilianus ab illo Episcoporum judicio appellaverit.

CCCLXXIX. Catholicorum prosequutio, qua destruitur Donatistarum utroque modo Concilium, sive ante factum est quam ad Imperatorem Cæciliani crimina mitterentur, sive postea congregatum est.

CCCLXXX. Interloquutio quæ a Donatistis exigit responderi utrum ante accusationem Cæciliani, an postea, illud fuerit Concilium celebratum.

CCCLXXXI. Donatistarum ad ista responsio.

CCCLXXXII. Catholicorum prosequutio, qua postulant ea quæ acta sunt postea recitari, ut Cæcilianus absolutus & accusatores ejus doceantur fuisse damnati.

CCCLXXXIII. Prosequutio Donatistarum, qua volunt lectione monstrare consuetudinis esse majorum quod ecclesiastico judicio Consul non sit adscriptus.

CCCLXXXIV. Ubi catholici dicunt ad causam non pertinere quod volunt legere Donatistæ.

CCCLXXXV. Interloquutio quæ catholicos percontatur utrum illud decretum quod sine Consule est falsum esse non æstiment.

CCCLXXXVI. Catholicorum ad ista responsio.

CCCLXXXVII. Interloquutio jubens ut quæ interrupta primitus fuerant recitentur.

CCCLXXXVIII. Ubi Donatistæ illud Concilium quo Cæciliani damnatores invicem sua crimina donaverunt ideo arguunt falsitatis quia huic contra ecclesiasticum & apostolicum morem Consul adjectus est.

CCCLXXXIX. Prosecutio catholicorum postulans ut superfluis amputatis, ea gesta recitentur quibus absolutus Cæcilianus possit ostendi.

CCCXC. Ubi contendunt Donatistæ ecclesiasticis Conciliis adscribi Consulem non solere, & hoc flagitant ex scriptis dominicis adprobare.

CCCXCI. Ubi postulant catholici purgationis Cæciliani gesta debere recitari.

CCCXCII. Prosecutio Donatistarum catholicos cogens decreti illius subire jacturam quod adversus damnatores Cæciliani recitaverunt.

CCCXCIII. Interloquutio ubi dicit ex duobus decretis illud potius posse nutare cui nomen Consulis deest, & præcipiens ut quæ interrupta fuerant perlegantur.

CCCXCIV. Prosecutio catholicorum asserens nec illius se decreti causationem aliquam facere, nec tamen alterius decreti se pati debere jacturam.

CCCXCV. Donatistarum ad ista responsio.

CCCXCVI. Interloquutio, ex majore diligentia Consulis adjecti fidem non perire decreto.

CCCXCVII.

CCCXCVII. Donatistarum ad ista contentio. A

CCCXCVIII. Prosecutio catholicorum, Cæciliani purgationem debere in judicio recitari.

CCCXCIX. Ubi Donatistæ dicunt non valere catholicos solvere quod objectum est.

CD. Catholicorum ad ista responsio, quur in apostolicis Conciliis non sit dies adjectus & Consul, & quod in propheticis libris inveniantur singula tempora suis significationibus fuisse testata.

CDI. Interloquutio præcipiens gesta quæ interrupta fuerant recitari.

CDII. Interloquutio qua petentibus Donatistis ut judicet, dicit judicari de negotii parte non posse.

CDIII. Recitatio judicii Miltiadis & aliorum similiter sacerdotum, qua Cæcilianus ostenditur absolutus. B

CDIV. Prosecutio Donatistarum, ubi secundum superiora contendunt ut catholicos cogat decreti quod adversus Cæciliani damnatores protulerunt subire jacturam.

CDV. Interloquutio quæ a Donatistis exigit utrum habeant aliquid proferendum contra recitatum judicium Miltiadis.

CDVI. Item interloquutio quæ Donatistas aliud agentes admonet ut ad quæsita respondeant.

CDVII. Catholicorum responsio contra illud quod à Donatistis decreti à se prolati jacturam facere compellantur.

CDVIII. Ubi Donatistæ contendunt illud decretum adversùs damnatores Cæciliani à catholicis recitatum ideo nulla veritate fulciri quia persecutionis tempore non potuit Concilium congregari. C

CDIX. Catholicorum similis ad ista responsio, persecutionis tempore fieri potuisse Concilium, & hoc legalibus testimoniis edocetur.

CDX. Prosecutio Donatistarum similis præcedenti.

CDXI. Catholicorum ad ista responsio, potuisse Concilium persecutionis tempore celebrari si illo tempore, quamvis furtim, tamen etiam populus potuit congregari.

CDXII. Prosecutio Donatistarum, [illegible] persecutionem [illegible] esse catholicos, qui quanta vis sit persecutionis ignorant. D

CDXIII. Catholicorum ad ista responsio, quæ interrogat Donatistas utrum negent collectas Christianorum persecutionis fieri solere temporibus.

CDXIV. Interloquutio quæ definit à catholicis hoc probandum, utrum noverint persecutionis tempore Concilium celebratum.

CDXV. Catholicorum responsio, Apostolos inter persecutiones Judæorum primum fecisse Concilium.

CDXVI. Donatistarum ad ista contentio.

CDXVII. Interloquutio à catholicis exigens hoc doceri.

CDXVIII. Ubi catholici de actibus Apostolorum recitant lectionem, qua probare velint quòd ab ipsis Concilium requisitum est. E

CDXIX. Interloquutio quæ designat recitatam à catholicis lectionem quod quæsitum est non probasse.

CDXX. Prosecutio catholicorum asserens persecutionis tempore ab Episcopis colligi potuisse Concilium, siquidem tunc etiam plebes congregatæ reperiuntur, unde martyres facti sunt.

CDXXI. Interloquutio id exigens comprobari, & ubi exceptores alii subrogantur.

CDXXII. Prosequutio catholicorum, quæ interrogari desiderat Donatistas utrum nulla habeantur martyrum gesta persecutionis tempore in collectis se fuisse fatentium.

CDXXIII. Interloquutio ad interrogata respondere commonens Donatistas.

CDXXIV. Donatistarum ad quæsita responsio, qua dicunt nullam domum Episcoporum capere potuisse Concilium.

CDXXV. Ubi respondent catholici duodecim Episcopis qui in Concilio tunc fuerunt domum sufficere potuisse.

CDXXVI. Interloquutio quæ requirit quantus in illo Concilio numerus Episcoporum fuerit.

CDXXVII. Catholicorum prosecutio similis præcedenti.

CDXXVIII. Interloquutio catholicorum dicta confirmans.

CDXXIX. Ubi catholici interrogant Donatistas utrum tempore persecutionis negent fieri solere collectas.

CDXXX. Donatistarum prosecutio quæ dicit hoc decretum quod à duodecim Episcopis actum catholici protulerint, vel hinc falsum esse quod illis non est temporibus factum, vel quod Imperatore in propinquis regionibus posito, nemo illic auderet congregare Concilium.

CDXXXI. Ubi catholici dicunt parvum Episcoporum numerum facilè tunc colligi potuisse.

CDXXXII. Donatistarum ad ista responsio.

CDXXXIII. Ubi catholici contestantur non permitti suos exire quos ad gesta miserant perferenda de martyribus in collecta se fuisse fatentibus.

CDXXXIV. Ubi ultro gesta martyrum Donatistæ offerunt recitanda.

CDXXXV. Interloquutio præcipiens eadem recitari.

CDXXXVI. Ubi recitato de gestis Consule & die, flagitant Donatistæ ut etiam decreti Consul & dies cum eorumdem gestorum Consule vel die conferantur.

CDXXXVII. Interloquutio quæ inter decreti gestorumque tempora quantum intersit inquirit.

CDXXXVIII. Ubi de intervallo temporis [a] pronunciantibus catholicis, quantum interfuerit scriba respondet.

CDXXXIX. Ubi id quod de temporis intervallo aliter à catholicis renunciatum fuerat, tolli de tabulis prohibent Donatistæ.

CDXL. Ubi hoc ipsum catholici excusant, & remanere patiuntur in tabulis.

CDXLI. Ubi de hoc falsos notant catholicos Donatistæ.

CDXLII. Catholicorum responsio, qua asserunt falsum illud dici non posse decretum, nisi probaverint Donatistæ persecutionis tempore collectas fieri non solere.

CDXLIII. Prosequutio Donatistarum, non potuisse Concilium eo tempore congregari quo martyres in eculeo dependebant.

CDXLIV. Interloquutio catholicorum repetens ad ista responsum.

CDXLV. Ubi catholici respondent etiam tempore perse-

---

a *Pronunciant.*] Ita nos emendavimus, cùm in veteri libro legatur, *pronunciantium catholicis quantum interfuerit scriba respondeat.* Emendationem confirmat Augustinus in Breviculo tertiæ diei cap. 17. *Jussi etiam cognitor computare officium & renunciare, consideratis utriusque Consulibus & diebus, & qui de Concilio Cirtensi & qui de gestis martyrum legebantur, quia dictum fuerat à catholicis post illorum martyrum passionem unde persecutionis tempus probabatur, prope annum consecutum fuisse usque ad Consulem & diem Concilii Cirtensis. Responsio autem computantis afficit mensem interfuisse suggesserat. Voluerunt ergo catholici de tabulis tolli quod dixerant &c.*

ANNO CHRISTI 411.

persecutionis tantam fuisse Christianorum diligentiam ut in carceribus baptizati martyres fecerint collectas plebis, factas ex gestorum posse recitatione clarescere.

CDXLVI. Interloquutio gesta præcipiens recitari.

CDXLVII. Ubi Donatistæ dicunt hæc ipsa se gesta nuper obtulisse recitanda quæ nunc à catholicis proferuntur.

CDXLVIII. Item recitatio gestorum quibus passiones martyrum continentur.

CDXLIX. Item offerunt alia martyrum gesta catholici unde collectæ plebis tunc factæ doceantur, & recitantur.

CDL. Interloquutio quæ definit ex recitatione gestorum collectas plebis persecutionis tempore celebratas.

CDLI. Prosecutio Donatistarum, qua contendunt catholicos decreti istius facere debere jacturam, quia non potuit tunc episcopale Concilium congregari.

CDLII. Interloquutio quæ definit duodecim Episcopos in unam domum tunc colligi potuisse quando collectę plebis publicè fieri potuerunt.

CDLIII. Prosecutio Donatistarum, qua adhuc de decreti falsitate contendunt, & ipsius decreti sententias & verba discutiunt, & Cæcilianum contra damnatores suos illo se decreto dicunt defendere potuisse, si constaret tunc factum hoc fuisse decretum.

CDLIV. Interloquutio contra Donatistarum prosecutionem, quæ dicit duodecim Episcopos & congregari tunc & latere facilè potuisse; Cæcilianum autem non illo XII. Episcoporum decreto (damnatum,) sed Miltiadis potiùs absolutum esse judicio.

CDLV. Ubi iterum Donatistæ catholicos cogunt jacturam ipsius subire decreti.

CDLVI. Ubi alia documenta imperatorii judicati super absolutione Cæciliani volunt offerre catholici.

CDLVII. Interloquutio id ipsum præcipiens recitari.

CDLVIII. Ubi exigunt à judice Donatistæ ut de decreti illius falsitate pronunciet.

CDLIX. Interloquutio, claruisse de gestis fieri tunc potuisse Concilium.

CDLX. Prosecutio catholicorum, qua, tacentibus Donatistis, judicatum Constantini super absolutione Cæciliani offerunt recitandum.

CDLXI. Prosecutio Donatistarum, qua contendunt fieri tunc non potuisse Concilium, & debere Catholicos ejusdem decreti dispendium sustinere.

CDLXII. Interloquutio, tunc de isto decreto enixiùs inquirendum, [illegible] absolutio teneretur, tunc Donatistas contra judicium Miltiadis aliud oportere vel dicere vel proferre quo Ceciliani absolutio destruatur.

CDLXIII. Prosecutio Donatistarum, qua promittunt responsuros se esse contra judicium Miltiadis, fidem tamen illius inquirendam esse de[illegible].

CDLXIV. Interloquutio exigens intimari aliquid contra judicium Miltiadis, & judicans in persecutione fieri potuisse Concilium.

CDLXV. Catholicorum persecutio, necessariam fuisse causam cur tunc congregarentur Episcopi.

CDLXVI. Interloquutio exigens contra Ceciliani absolutionem à Donatistis aliquid responderi.

CDLXVII. Prosecutio Donatistarum, quamvis collectæ tunc factæ sint plebis, tamen Episcoporum contrahi tunc non potuisse Concilium.

CDLXVIII. Interloquutio exigens Donatistas legere aliquid contra judicium Miltiadis.

CDLXIX. Prosecutio Donatistarum, non potuisse Episcopos suos in eo crimen alterum condemnare, si eo ipsi tenerentur obnoxii.

CDLXX. Catholicorum de scripturis dominicis ad ista responsio.

CDLXXI. Interloquutio exigens ut contra absolutionem Cæciliani quid proferatur.

CDLXXII. Prosecutio Donatistarum, Cæcilianum in Africa, ubi damnatus fuerat, debuisse purgari, Miltiadis autem pro eo sententiam non valere, quia simili etiam crimine tenebatur.

CDLXXIII. Prosecutio catholicorum exigens hoc probari quod de crimine Miltiadis dixerant Donatistæ.

CDLXXIV. Interloquutio adprobari præcipiens quod intenditur Miltiadi.

CDLXXV. Prosecutio Donatistarum, qua de Miltiadis nomine quid sit actum probaturos se gestorum recitatione promittunt.

CDLXXVI. Ubi catholici petunt de nomine Miltiadis res judicatas debere proferri.

CDLXXVII. Ubi Donatistæ dicunt se scriptis Optati catholici Episcopi monstraturos Cæcilianum Brixiæ fuisse damnatum.

CDLXXVIII. Interloquutio, Optati testimonio nunc amoto, illud potiùs quod super nomine Miltiadis Donatistæ promiserant proferendum.

CDLXXIX. Ubi Donatistæ Optati volunt testimonium recitari.

CDLXXX. Interloquutio quæ promittit Optati testimonium recitandum, si primum quod contra Miltiadem promissum fuerat recitetur.

CDLXXXI. Prosecutio catholicorum, contra evidentes Episcoporum sententias unius Optati testimonium suscipi non debere.

CDLXXXII. Donatistarum prosecutio, nimium verum esse quod contra catholicos Optatus catholicus dixit.

CCLXXXIII. Catholicorum prosecutio, Optati scripta pro scripturis canonicis non haberi.

CDLXXXIV. Prosecutio qua exigunt Donatistæ ut aut damnent catholici Optatum, aut patiantur ejus testimonium recitari quo Cæcilianum Brixiæ dicit fuisse damnatum, & qua admonent judicem ut promissam teneat æquitatem.

Vide Au[illegible] contra Cresc. cap. 7.

CDLXXXV. Interloquutio similis præcedenti.

CDLXXXVI. Catholicorum prosecutio, contra Miltiadem debere Donatistas proferre aliquod judicatum.

CDLXXXVII. Interloquutio similis præcedenti.

CDLXXXVIII. Ubi dicunt Donatistæ non esse prolixum quod de Optato desiderant recitari.

CDLXXXIX. Interloquutio ordinem servandum esse definiens, ut primò contra Miltiadem aliquid, postea de Optato quantum voluerint recitetur.

CDXC. Ubi gesta in urbe habita offerunt Donatistæ.

CDXCI. Ubi gesta eadem recitantur quibus in urbe Roma à nonnullis aliis & à quodam Stratone rerum ecclesiasticarum traditio perpetrata est.

CDXCII. Interloqutio, in tam prolixis gestis nihil dictum de nomine Miltiadis.

CDXCIII. Ubi dicunt Donatistæ adhuc se non finisse totum quod promiserant recitare.

CDXCIV. Catholicorum prosecutio, qua prolixis gestis se patientiam præbuisse testantur, & nihil ex iisdem adversùm Miltiadem esse prolatum; unde se debere de absolutione Cæciliani etiam Constantini Principis legere judicatum.

CDXCV. Prosecutio Donatistarum, qua testantur

ANNO CHRISTI 411.

tur traditionem se gestis prioribus recitasse, & adhuc se habere quod legant.

CDXCVI. Interloquutio alia circa Miltiadis personam recitari gesta permittens, & catholicis servans ut recitent postea si quid velint.

CDXCVII. Hic catholici volunt esse testatum quod non expresserint Donatistæ ubi superiora gesta confecta sint.

CDXCVIII. Interloquutio confirmans quod a catholicis dictum est.

CDXCIX. Item a Donatistis gesta alia recitantur, quibus post redditam agendi licentiam Christianis, res Ecclesiæ quæ traditæ fuerant recuperantur ab Stratone & ceteris quos ad id negotium Miltiades Episcopus destinarat.

D. Interloquutio, quod etiam secunda gesta nihil de reatu contineant Miltiadis.

DI. Ubi asserunt Donatistæ eum Stratonem quasi Diaconum a Miltiade directum ad res Ecclesiæ repetendas qui invenitur ante tradidisse.

DII. Interloquutio postulans id doceri.

DIII. Ubi recitatur ex primis gestis Stratonis nomen.

DIV. Interloquutio postulans evidenter ostendi utrum Straton in primis gestis Diaconus fuerit nominatus.

DV. Ubi Donatistæ ex hoc illud interpretari volunt ibi Diaconum significatum quod iisdem gestis hortator superstitionis fuerit nominatus.

DVI. Ubi catholici ex Donatistarum prosecutione colligunt fieri potuisse ut alter fuerit Straton superstitionis hortator.

DVII. Donatistarum contra ista contentio.

DVIII. Interloquutio qua dicitur utraque gesta iisdem temporibus facta, & debuissę Stratonem eodem hortatoris nomine utrobique signari.

DIX. Item interloquutio quæ requirit apertum crimen & manifestam damnationem Miltiadis esse promendam.

DX. Prosecutio Donatistarum, eumdem Stratonem esse qui primo tradidit, postea res suscepit Ecclesiæ, nec obesse veritati quod ibi hortator superstitionis est dictus, quia gentiles Diaconum dicere noluerunt, tunc de Miltiade oportere judicari Stratonis consortio maculatum.

DXI. Interloquutio, probari oportere quod idem Straton etiam tunc a Miltiade directus sit quando dicitur tradidisse.

DXII. Donatistarum prosecutio, ideo ibi non teneri vocabulum Miltiadis quod adhuc Episcopus non fuisset, hinc autem Miltiadem fuisse pollutum quod traditorem Stratonem in numero habuit Diaconorum.

DXIII. Interloquutio pronuncians partes agere debere quæ competunt.

DXIV. Prosecutio catholicorum, duos Stratones tunc esse potuisse, nec abhorrere a consuetudine ut duo uno nomine censeantur, Miltiadem vero reum esse non posse, nisi traditionem Stratonis scisse doceatur.

DXV. Interloquutio, inter Episcopos nihil suspicionibus actitandum & debere Constantini judicium recitari.

DXVI. Recitatio judicii Constantini, quod apud se quoque Cæcilianum fuisse purgatum post Arelatense Concilium significat Imperator.

DXVII. Interloquutio quæ admonet Donatistas utrum contra hæc habeant aliquid recitandum.

DXVIII. Ubi dicunt iterum Donatistæ Miltiadem Stratonis societate pollutum.

DXIX. Interloquutio similis præcedenti.

DXX. Ubi dicunt Donatistæ falsum esse judicium Constantini auribus intimatum.

DXXI. Interloquutio, quod inter partes sententiam tulerit Imperator.

DXXII. Ubi hoc legi desiderant Donatistæ.

DXXIII. Interloquutio hoc ipsum significans, & ex rescripto Principis superius recitato.

DXXIV. Ubi Donatistæ volunt esse testatum in rescripto Principis nec diem esse nec Consulem.

DXXV. Ubi respondent catholici & lectum esse ex rescripto diem, & iterum offerunt ut legatur.

DXXVI. Prosecutio Donatistarum, lecto die non esse Consulem lectum.

DXXVII. Catholicorum ad ista responsio, & ut, si de rescripto dubitatur, archivorum inspiciatur auctoritas.

DXXVIII. Interloquutio, imperiale rescriptum, cui desit Consul & dies, in dubium revocari non posse.

DXXIX. Ubi Donatistæ queruntur episcopale decretum superius a catholicis cum Consule esse prolatum, & nunc Imperatoris epistulam sine Consule recitari.

DXXX. Ubi catholici provocant Donatistas ut dicant falsam esse Imperatoris epistulam.

DXXXI. Ubi postulant Donatistæ ut quod sibi servatum fuerat, de Optato proferant lectionem.

DXXXII. Interloquutio, debere respondere primitus Donatistas utrum falsa sit Imperatoris epistula, & ita demum de Optato recitari quod velint.

DXXXIII. Ubi asserunt Donatistæ Cæciliano nihil prodesse rescriptum, quia invenitur postea condemnatus; & hoc volunt recitata Optati lectione constare.

DXXXIV. Ubi catholici contestantur quod sibi non obsit error Optati; legi tamen patiuntur Optatum.

DXXXV. Ubi postea Consul invenitur imperiali epistulæ.

DXXXVI. Ubi de Optato lectio recitatur.

DXXXVII. Non inventa in Optato damnatione Cæciliani, sed retentione apud Brixiam, temperantius ab Optato esse dictum asserunt Donatistę.

DXXXVIII. Interloquutio debere Donatistas, qui hoc Optatum temperantius posuisse dixerunt, evidentius approbare Cæcilianum ab Imperatore fuisse damnatum.

DXXXIX. Prosecutio Donatistarum, qua dicunt alium Casæ non fuisse Donatum.

DXL. Catholicorum ad ista responsio, quod in actis Miltiadis Donatus Casensis evidenter expressus sit.

DXLI. Ubi Petilianus Episcopus partis Donati impedimento raucedinis agere se non posse testatur.

DXLII. Ubi catholici testantur ideo se Petilianum excusationi subtrahere voluisse quod ei Donatus Casensis ex gestis evidenter ostensus est.

DXLIII. Interloquutio, cum septeni adstent, de unius defectu querelam esse posse.

DXLIV. Prosecutio Donatistarum, qua Principi Constantino libellum asserunt proprios dedisse majores, & eo Principem motum agendi eis dedisse licentiam; & ibi Felicis Aptugnitani Episcopi, qui Cæciliani fuerat ordinator, causa narratur.

DXLV. Interloquutio exigens ut quod competit Donatistis documentorum prolatione monstretur.

DXLVI. Libelli recitatio quem Constantino Imperatori dederunt illo tempore Donatistæ.

DXLVII. Prosecutio catholicorum, qua asserunt pro se facere libellum quem recitaverunt Donatistæ.

DXLVIII. Interloquutio catholicorum dicta con-

firmans, rescriptum Constantini præcipiens recitari.

DXLIX. Ubi recitatur epistula Constantini ad [a] Vicarium Verinum destinata, qua libertatem agendi tribuit Donatistis.

DL. Prosecutio catholicorum, quæ dicit pro se magis epistulam facere Constantini, quia non de Cæciliano aliquid judicatum est, sed furori suo ipsi permissi sunt.

DLI. Interloquutio catholicorum dicta confirmans.

DLII. Ubi Donatistæ petunt ut judex de permissa sibi a Constantino arbitrii libertate pronunciet.

DLIII. Interloquutio pronuncians quod petitum est, & asserens Principem Honorium de absolutione Cæciliani hodie præcepisse disquiri.

DLIV. Prosecutio Donatistarum, qua interpretantur ideo non videri Cæcilianum fuisse purgatum quia retractata causa Felicis ordinatoris ejusdem, Ingentius quidam ad comitatum præceptus est destinari, & nihil actum ab Ingentio reperitur quo Felix absolutus esse noscatur.

DLV. Prosecutio catholicorum, qua promittunt se Æliani Proconsulis recitata relatione monstrare quid super Felicis absolutione fuerit actitatum.

DLVI. Ubi Donatistæ contendunt Constantini potius literas recitandas, quibus jussus est Ingentius ad palatium destinari.

DLVII. Interloquutio quæ hoc potius præcipit recitari.

DLVIII. Ubi hæ ipsæ literæ recitantur.

DLIX. Prosecutio catholicorum, ubi dicunt relationem Æliani Proconsulis recitandam, qua Felix ostenditur absolutus.

DLX. Recitatio relationis ejusdem.

DLXI. Interloquutio quæ deposcit ut ad pleniorem fidem etiam gesta ipsa quibus Felix purgatus est recitentur.

DLXII. Ubi Donatistæ contendunt illud potius recitandum si aut directus est, aut aliquid apud Imperatorem egit Ingentius,

DLXIII. Prosecutio catholicorum, acta potius recitari oportere; ut quemadmodum Cæcilianum constitit absolutum, ita & Felix purgatus fuisse monstretur.

DLXIV. Interloquutio gesta præcipiens recitari.

DLXV. Gestorum recitatio pro Felice, qui Cæciliani fuerat ordinator.

DLXVI. Interloquutio [illegible] competit [illegible].

DLXVII. Prosecutio Donatistarum contra gesta pro Felice prolata.

DLXVIII. Interloquutio, gesta quæ roboravit antiquitas nonnisi aliorum prolatione gestorum posse rescindi.

DLXIX. Prosecutio catholicorum, sufficere causæ quod ab ipsis est recitatum, & si Cæciliani purgationem Ingentii persona rescindit, Donatistas hoc potius debere monstrare.

DLXX. Interloquutio quæ istud exigit recitari.

DLXXI. Donatistarum prosecutio, qua dicunt præsentem Felicem debuisse purgari, & qua requirunt utrum aliquid apud Imperatorem Ingentius pro Felice responderit.

DLXXII. Prosecutio catholicorum, qua dicunt quoniam omnia per ordinem recitata sunt, debere cognitorem, summotis tergiversationibus, ferre sententiam.

DLXXIII. Interloquutio exigens ut contra gesta quibus absolutus est Felix aliquid recitetur.

DLXXIV. Prosecutio catholicorum, majoris esse innocentiæ documentum quod absens purgatus est Felix.

DLXXV. Prosecutio Donatistarum, qua omnes totius negotii recapitulantur articuli superiorum prosecutionum diversi tractati.

DLXXVI. Interloquutio, absoluta & consumpta repeti non debere, qua rursus exigitur ut contra Felicis absolutionem aliquid recitetur.

DLXXVII. Prosecutio catholicorum postulans ut quoniam, discussis omnibus, superflua repetuntur, jam sententia proferatur.

DLXXVIII. Interloquutio contra Felicis absolutionem aliquid recitandum.

DLXXIX. Prosecutio Donatistarum, debere judicem de his quæ prolata sunt judicare.

DLXXX. [Prosecutio catholicorum postulans] ut etiam cetera recitentur,

DLXXXI. Interloquutio, omnia debere recitari, ut de omnibus judicetur.

DLXXXII. Prosecutio Donatistarum similis præcedenti.

DLXXXIII. Interloquutio similis præcedenti,

DLXXXIV. Prosecutio Donatistarum, pro arbitrio partis adversæ falsatum esse & destructum quicquid a sua parte prolatum est.

DLXXXV. Interloquutio, si nihil superest quod legatur, debere partes exire ut scribi possit plena sententia.

DLXXXVI. Interloquutio convocans partes ut sententia recitetur.

DLXXXVII. Sententia recitata, quæ totum complexa negotium, quid observari oporteat pro catholica unitate decernit.

Expliciunt capitula tertiæ cognitionis.

a *Vicar. Verin.*] Vide quanti momenti sit antiqua monumenta dare sincera. Massonus & Pithœus heic per errorem ediderunt *ad Vicarium Vicarium*, contra fidem veteris exemplaris. Juretus conjecit, & recte, heic restituendum esse nomen Verini. Alii putarunt vocem *Vicarium* bis heic positam esse superflue vitio librariorum; ideoque semel tantum ponentes, locum hunc se sanasse arbitrati sunt. Vide quæ de ea re dicta a nobis sunt in libro secundo Miscellaneorum nostrorum pag. 474.

[a] INCIPIUNT GESTA COLLATIONIS HABITÆ

Inter Episcopos catholicos & Donatistas coram D. N. V. C. & spectabili Flavio Marcellino Tribuno & Notario.

I.

Post consulatum Varanit V. C. Kalendis Juniis Charthagine in [b] secretario [c] thermarum Gargilianarum, præsentibus Sebastiano, Maximiano, & Petro viris devotissimis Protectoribus domesticis, adstantibus Urso, Petronio, & Liboso Ducenariis, Bonifacio & Evasio apparitoribus inlustrium atque eminentium potestatum, Fileto apparitore illustris comitivæ [d] sedis, Exitioso adjutore corniculari, Possidio, Quodvultdeo, & Colonico adjutoribus commentariorum officii D. N. V. C. & spectabilis Proconsulis, Navigio adjutore numerorum officii D. N. V. C. & spectabilis Vicarii, Nampio scriba officii V. C. Legati almæ Carthaginis, Rufiniano scriba V. C. Curatoris excelsæ Carthaginis, excipientibus etiam Hilaro & Prætextato exceptoribus D. N. V. C. & spectabilis Proconsulis, Fabio exceptore D. N. V. C. & spectabilis Vicarii, & Romulo exceptore V. C. Legati almæ Carthaginis, excipientibus quoque Januario & Vitale Notariis Ecclesiæ catholicæ, Victore & Cresconio Notariis Ecclesiæ Donatistarum, Ursus Ducenarius inlustrium atque eminentium potestatum dixit. DUDUM [e] vestra sublimitas secundum imperiale præceptum & nos & ceteros qui tam de sacratissimo comitatu quam etiam de Africanis officiis sublimitatis tuæ sunt actibus deputati, ad singulas provincias destinavit, & edicta etiam per universam Africam direxit, ut tam catholici quam Donatistæ Episcopi intra quartum mensem conlationi cuncti adesse deberent: quæ tempora hodierna die videntur impleri. Et quia præsto sunt universi, de omnibus scilicet provinciis Africanis, id est, de provincia proconsulari, de provincia [f] Byzacena, de Numidia, de Mauritaniis Sitifensi & Cæsariensi, sed etiam & de Tripolitana provincia, si præcipit nobilitas tua, adsint iidem venerabiles viri, ut omnia suo ordine peragantur.

II.

Flavius Marcellinus V. C. Tribunus & Notarius dixit. Adsint venerabiles viri quos præsentes esse suggeritis. *Et ingressis universis Episcopis partis Donati, ingressis etiam Aurelio, Alypio, Augustino, Vincentio, Fortunato, Fortunatiano, & Possidio Episcopis Ecclesiæ catholicæ, cum Novato, Florentio, Maurentio, Bonifacio, Prisco, Sereniano, & Syllacio coepiscopis suis, Deuterio, Leone, Asterio, & Restituto æque Episcopis & custodibus gestorum.*

III.

Marcellinus vir clarissimus Tribunus & Notarius dixit. Optarem quidem tantæ hujus multitudinis sanctitatem, quæ sub unius Christi Dei religione censetur, nulla a se dissensione sejungi. Sed quia id quod dudum error antiqui hostis immisit, Deum certum est velle nunc corrigi, ne diutius germana religio concertatione sua spectaculum gentibus faciat, licet supra meritum meum hoc cognoscam esse judicium ut inter eos videar judicare a quibus ne potius decuerat judicari, tamen quia certum est hanc causam spectante Deo & angelis testibus agitandam, quæ sub fidei celestis examine vel probata premium afferat vel læsa judicium, ut tandem præsentium disceptationibus Episcoporum manifestius veritas elucescat, imperialis primitus sanctio recitetur, ut in quem modum atq; formam sit suscipienda cognitio ab omnibus possit adverti, licet eam cunctis innotuisse sat clarum sit. [g] *Martialis exceptor recitavit.*

IV.

Rescriptum Imperatoris. Vide collat. 3. cap. 29.

Imperatores Cæsares Flavius Honorius & Theodosius pii, felices, victores, ac triumphatores semper Augusti, Flavio Marcellino suo salutem. Inter imperii nostri maximas curas catholicæ legis reverentia aut prima semper aut sola est. Neque enim aliud aut belli laboribus agimus, aut pacis consiliis ordinamus, nisi ut verum Dei cultum orbis nostri plebs devota custodiat, ut etiam Donatistas vel ter-

a *Incipiunt*] Nullus in veteri codice titulus apparet, sed illius loco hæc leguntur quæ initium gestorum constituunt. Nos itaque titulum addidimus, ut etiam suppleremus aliquo modo defectum nominis Marcellini, quod necessario præponi debuit his gestis.

b *In secretario*] id est, in auditorio, in prætorio, in loco ubi jus publice dicitur. Vocabulum est Jurisconsultorum, apud quos sæpe legitur secretarium Judicum, ut consistorium Principis. Cyprianus Episcopus Carthaginensis productus est *Carthagine in secretario* coram Paterno Proconsule, ut legitur in ejus actis. Secretarium prætorii legitur apud Augustinum lib. 3. contra Cresconium cap. 56. & secretarium Proconsulis apud Evodium Uzalensem lib. 2. de miraculis sancti Stephani cap. 5. Locus autem ille erat situs in media urbe Carthaginense, ut docet Augustinus in libro ad Donatistas scripto post collationem cap. 25. Fuisse spatiosum, lucidum, & refrigerantem scribitur ibidem cap. 35.

c *Thermar. Gargil.*] Harum thermarum descriptio extat in libro secundo veterum epigrammatum a Petro Pithœo editorum pag. 75. Ex prioribus vero & ultimis literis epigrammatis in quo thermæ illæ describuntur recte collegit Sirmondus eas a Thrasamundo Vandalorum Rege fuisse renovatas. Porro cum secretarium thermarum Gargilianarum fuerit in media urbe Carthaginensi, consequens est illic quoque sitas fuisse easdem thermas.

d *Sedis*] proconsularis nimirum. Vide infra collat. 3. cap. 4.

e *Vestra sublim*] Hinc apparet debuisse supra nominari Marcellinum Tribunum & Notarium, cum ad eum verba sua convertat Ursus ducenarius.

f *Byzacena*] In veteri exemplari legitur *Byze*. Ex quo Massonus & Pithœus effecerunt *Burcensi*. Et tamen certum est eam lectionem non posse esse bonam. Atque id eo lubentius adnoto quod videam eam editionem huc impulisse virum doctum Joannem Garnerium ut hinc colligeret Byzacenam provinciam dictam quoque fuisse Burcensem.

g *Martialis except.*] Mirum est hunc exceptorem, cujus nomen sæpe legitur in his gestis, non fuisse nominatum inter eos qui eodem munere fungi jussi sunt in hac collatione. Ex capite autem tertio & quarto tertiæ cognitionis colligitur eum fuisse exceptorem sedis proconsularis, ac deputatum Marcellino, id est, jussum adhærere ei ejusque mandata exequi. Nimirum Honorius Imp. quosdam tam de sacratissimo comitatu quàm etiam de Africanis officiis deputaverat ut adessent Marcellino in executione mandati Principis, quemadmodum supra legitur initio gestorum. Itaque nominandus erat cum ceteris officialibus quorum nomina illic recitata sunt.

ANNO CHRISTI 411.

terrore vel monitu olim implere convenerat, qui Africam, hoc est, regni nostri maximam partem, & sæcularibus officiis fideliter servientem, vano errore & dissensione superflua decolorant. Nos tamen eadem frequentius non piget replicare quæ omnium retro Principum devota in Deum definivit auctoritas; ne nostris temporibus, si quid forte in injuriam legis catholicæ fuerit generatum, justo judicio hoc nobis possit imputare posteritas. Nec sane latet conscientiam nostram sermo * cœlestis oraculi, quem errori suo posse proficere sæva Donatistarum interpretatio profitetur; qui quamvis depravatos animos ad correctionem mitius invitaret, aboleri eum tamen etiam ante jussimus, ne qua superstitionibus præstaretur occasio. Nunc quoque excludendam subreptionem simili auctoritate censemus; illudque merito profitemur, libenter nos ea quæ statuta fuerant submovere, ne in divinum cultum nobis se quisquam auctoribus æstimet posse peccare. Et quamvis una sit omnium & manifesta sententia catholicæ legis plenam veritatem recto hominum cultu, & cœlesti sententia comprobatam, studio * pacis & gratiæ venerabilium virorum Episcoporum legationem libenter admisimus, quæ congregari Donatistas Episcopos ad cœtum celeberrimæ desiderat civitatis; ut electis etiam sacerdotibus quos pars utraque delegerit, habitis disputationibus, superstitionem ratio manifesta confutet. Quam rem intra quatuor menses præcipimus explicari, ut conversos animos populorum etiam nostra clementia, sicut desiderat, celerius possit cognoscere. Quod si intra præstitutum tempus studiose Donatistarum Episcopi declinaverint convenire, trini edicti vocatione contumacium tempora concludantur; quibus emensis, atque transactis, si provocati adesse contempserint, cedat cum Ecclesiis populus, qui doctores suos silentio cognoverit superatos, & victum se aliquando gratuletur, sciatque si non præceptis nostris, vel catholicæ legis veris imperiis serviendum. Cui quidem disputationis principe loco, te judicem volumus residere. (Quicquid * etiam ante in mandatis acceperis, plenissime meministi) omnemque vel in congregandis Episcopis vel evocandis, si adesse contempserint, curam te volumus sustinere; ut & ea quæ ante mandata sunt, & quæ nunc statuta cognoscis, probata possis implere solertia; id ante omnia servaturus, ut ea quæ circa catholicam legem vel olim ordinavit antiquitas, vel parentum nostrorum auctoritas religiosa constituit, vel nostra serenitas roboravit, novella [a] subreptione submota, integra & inviolata [b] custodias. Ut sane adminicula competentia actibus tuis deesse non possint, viros spectabiles Proconsulem atque Vicarium serenitas nostra commonuit ut si propriarum dignitatum statum cupiunt retinere, si apparitionem suam extremo declinare supplicia, tam ex propriis officiis quam ex omnium judicum apparitione abunde necessarios faciant deputari. Erit jam sollicitudinis tuæ, si quid ulla cognoveris arte differri, missis relationibus indicare, ut negligentes puniat digna correctio. Omnia sane quæ vel in unum Episcopis congregatis dispu-

* Rescriptū quoddam suum cœlestis oraculi nomine Honorius Imp. indicat, quo Donatistis publice conveniendi fecerat potestatem: & nunc illud abrogat. Harduin.

* In tertia cognit. Studio tamen pacis. Hard.

Augustin. brevic. 1. diei c. 1.

* Melius etiam. Hard.

L. 3. Cod. Theod. de relig. Lib. 6. Capitular. c. 167.

A tatio completa firmaverit, vel desistentibus forte statuerit circa contumaces lata sententia, te referre conveniet; ut quid ad confirmandam catholicam fidem præceptio nostra profecerit, celerius possimus agnoscere. *Et divina manu.* Vale Marcelline carissime nobis. Data pridie idus Octobris Ravennæ [c] Varane V. C. Consule. *Marcellinus vir clarissimus Tribunus, & Notarius dixit.* Recitata venerabilis lex gestis præsentibus inseratur, cujus definitio evidenter apparuit. Unde nunc edictorum meorum per ordinem forma recitetur.

V.

B *Martialis exceptor recitavit.* Quid clementissimus Princeps Dominus noster Honorius pro catholicæ fidei confirmatione decreverit, antelatorum apicum tenore monstratur. Legationem siquidem venerabilium Episcoporum libenter accipiens, Africam suo devotam semper imperio vario religionum genere diutius inquietari decolorarique non passus est. Studio namque pacis, & fidei tantorum discidia populorum ex antiqua persuasione venientia veritatis voluit manifestatione sedari; ut quos sedare principalibus a se sanctionibus prorogatis ac trahi ad unam fidei sententiam non posse pervidit, habita utrarumque partium disceptatione revocaret. Cunctos etenim tam catholicæ, quam Donatianæ partis Episcopos in unum voluit congregari, ut electis ab utraque parte peritioribus viris, certæ C fidei veritate discussa, superstitionem ratio manifesta convincat: quatenus quicquid illud (est) quod pro suis partibus æstimat unusquisque posse competere proferatur in medium, & sic germanæ vel sero fidei lux clarescat. Consona siquidem utriusque partis petitio ad hanc Principem sententiam provocavit. Nam sicut a catholicis nuper conlatio postulata est, sic ante brevissimum tempus Donatistarum Episcopos in judicio inlustrium potestatum conlationem postulasse non dubium est. Et quoniam libenter assensum tribuit clementia principalis, & Concilium fieri intra Africam universale decrevit, [d] utriusque partis justa poscentibuss, huic me disputationi principe loco judicem voluit residere. D Unde cunctos per Africam tam catholicæ quam Donatianæ partis Episcopos hujus edicti tenore commoneo ut intra tempus lege præscriptum, id est, intra quatuor menses, qui dies intra diem Kalendarum Juniarum sine dubio concludetur, ad civitatem splendidam Carthaginensem Concilii faciendi gratia convenire non differant, ne eam partem de merito propriæ fidei appareat [e] judicasse quam defuisse constiterit. Universos etiam cunctarum provinciarum curatores, magistratus, & ordinis viros, necnon & actores, procuratores, vel seniores singulorum locorum pari admonitione convenio, sub propriæ existimationis dignitatis E reatu, salutisque periculo, quatenus in civitatibus locisque in quibus consistunt utriusque partis Episcopos convenire vel sub gestorum confectione vel sub cujuslibet scripturæ documento extante festinent. Et si ipso in tempore in civitatibus non potuerint inveniri, per rura etiam perquisitis tam im-

Anno Christi 411.

Edictum Marcellini Cognitoris, quo Episcopi utriusque partis convocantur. Augustin. brevic. 1. diei c. 1.

a *Subreptione*] In codice Theodosiano & in Capitularibus legitur *superstitione*, etiam in codicibus antiquis.

b *Custodias*] In locis supra laudatis legitur, *custodiri præcipimus*.

c *Varane V. C. Cons.*] Hæc addita sunt ex Codice Theodosiano, ubi refertur fragmentum istius constitutionis.

d *Utriusq. P. Just. Posc.*] Obscurus locus & hauddubie mendosus. In veteri libro scriptum antiquitus fuit: *utriusque partis juxta poscentibus*. Deinde ita emendatum est, etiam antiquitus, ut *justa* legeretur. Quomodo edidit Massonus. Postea Pithœo visum est retinendam esse priorem scripturam veteris exemplaris. Ego puto vocem *justa* alieno loco positam esse, & sic reponendum: *juxta utriusque partis postulata*. Sic enim integer & planus erit sensus.

e *Judicasse*] Hæc vox nullum isthic bonum sensum facit. Quid si legatur *dubitasse*?

ANNO CHRISTI 411.

imperialis præcepti forma quam tenor hujus innotescat edicti: quatenus intra hos quatuor menses ordinum relatione cognoscam singularum partium voluntatem. Illud etiam scire Donatianæ partis Episcopos volo, si quis eorum affuturum se esse responderit, [a] Ecclesiam sibi primitus cum omni jure suo, quæ forte a catholicis juxta præceptum imperiale retinetur, sine aliqua dilatione per viros ordinis mox tradendam; si vero omnes vel singuli in locis suis positi se adfuturos esse responderint, & Ecclesias & ea loca quæ eorum fuisse vel eos tenuisse constiterit, per supradictorum ordinum instantiam eorum juri dominioque reddenda; ut reformato iisdem primitus statu, disputationis inchoetur initium. Et quoniam tanti mihi negotii B summam committere voluit augustissimus Princeps, illud me quoque fateor libenter accipere, ut si de mea persona aliquid cunctationis affertur, alium mecum judicem, quem ipsi delegerint Donatianæ partis & fidei, vel superioris vel similis dignitatis residere non abnuam. Sive autem cum alio sive solus in hoc negotio judicaturus interero, nihil aliud me nisi quod allegationes partium examinatæ potuerint demonstrare, & quod veri invenerit fides, per admirabile mysterium Trinitatis; per incarnationis dominicæ sacramentum, & per salutem supramemoratorum Principum judicaturum me esse promitto. Nec illam sane partem potui reticere quatenus noverint, sive pro Donatistis, sive pro catholicis fuerit lata sententia, in nullo se Donatistarum Episcopos aliquam molestiam esse passu- C ros, sed liberos & ab omni injuriæ genere alienos ad propria redituros, quod me & per tremendum judicii diem & per sacramenta superius memorata ita facturum esse polliceor. Omnes autem qui ad singulas provincias fuerant destinati, noverint in nullo se quemquam deinceps Donatistarum aliquatenus convenire debere, vel aliquam iisdem superioris executionis molestiam generare, ni malunt pro contemptu recentioris præcepti subjacere vindictæ. Erit autem omnibus Donatianæ partis hominibus de eorum qui missi sunt concussionibus & deprædationibus, si quas forte admissas esse noverunt, liberum conqueri; ut in eos, probate criminum qualitate ultio digna procedat. [illegible]

VI.

Marcellinus vir clarissimus Tribunus, & Notarius dixit. Lectum edictum gestis præsentibus adhærebit, quo constat me evidentius obtulisse ut si placeret, electus a vestra parte mecum alius cognitor resideret: qui si præsto est, introire dignetur.

VII.

Petilianus Episcopus dixit. Non decet nos cognitorem eligere alterum, qui non petivimus primum. *Et alia manu.* Recognovi.

VIII.

Marcellinus vir clarissimus Tribunus, & Notarius dixit. Evidentissime præceptionis augustæ tenore declaratum est conlationem non cognitorem fuisse postulatum & arbitrio suo meæ mediocritatis judicium delegisse; cui necesse est me omnibus modis inservire, cum & sanctitatem vestram ideo convenisse manifestum sit ut satisfieret imperialibus constitutis.

IX.

Petilianus Episcopus dixit. Salvis omnibus quæ

A competunt nobis & de persona, & in causa proponant ii qui ista elicere meruerunt. *Et alia manu.* Petilianus episcopus recognovi. *Marcellinus vir clarissimus Tribunus & Notarius dixit.* Salvis atque incolumibus universis quę legibus deferuntur, edictorum per ordinem sicut & prius statui, formę recitentur.

X.

Martialis exceptor recitavit. Magnitudo hujusce negotii, quod de veritatis ac religionis agnitione suscipitur, etiamsi parum momenti sui libraretur examine, convenerat tamen ipsa disceptantium gravitate atque auctoritate pensari. Nulli enim habetur ambiguum quanti sit ponderis causa quæ inter Episcoporum est discutienda personas. Sed cum mihi cognitionem disceptationis hujusce crediderit augusta dignatio, eisque judicem dederit quibus inferiorem me esse pro tanti nominis veneratione cognosco, fidei sollicitudinis meæ hac consideratione prospexi, ut de meo vellem judicio judicari. Hujus igitur auctoritate propositi omnes utriusque partis Episcopos censui commonendos, ut ante cognoscant non amplius quam septenos ambarum Episcopos partium mutuæ inter se disceptationis habituros esse conloquium, quos in officio disputandi suarum partium subrogarit electio, siquidem certum deligi ex partibus numerum præceperit imperialis auctoritas. Aderunt alii quoque septeni delecti judicio suæ cujusque partis Episcopi, qui servata primitus per omne conloquium moderatione silentii, ad hoc se tantum intelligant interesse, ut si qui ex disputantibus utrinque septenis conferre consilium cum suorum quoque voluerit, cum eodem illic secedat in partem, atque ibi communicata patienter ratione tractandi, proprium revertatur ad locum, fidem servaturus officii, ut alter, cui id necesse est, tacendo audienda commendet, alter, cui id munus est, loquendo suscepta confirmet. Erit autem conlationi aptissimus locus thermarum Gargilianarum, in quem diem Kalendarum Juniarum eosdem Episcopos solos qui designati sunt oporteat convenire. Ex quo illud profecto perspicuum est, eo nullum penitus populi fieri debere conventum quo nec ipsos universos confluere sinatur Episcopos. Nam cum D patientia disputandi, quæ soli amica silentio est, omnem catervatim agminis strepitum perhorrescat, nihil interest utrum eam congestio populorum an Episcoporum turba præpediat. Igitur Episcopi memorati soli in prædictum locum tempusque conveniant: ita tamen ut reliqui omnes utriusque partis Episcopi ante diem qui prædestinatus examini est ratum se habituros quicquid a septenis utrisque coepiscopis suis fuerit actitatum epistolis ad meam dicationem currentibus utrinque designent; quibus epistolis tamen etiam testimonium omnes apud me propriæ subscriptionis adjungant. Æquissimum namque est ut eorum universa conlatio rata futura promittatur ab omnibus [b] qui eliguntur ab omnibus. Nullus ergo vel laicus, vel E Episcopus ultra numerum præstitutum in illum tranquillissimum Concilii locum contra prohibitum moliatur accedere: quin potius etiam plebes suas pia quietis ac modestiæ commonitione conveniant, hoc per Ecclesias proprias ante tractantes, quatenus a die disputationis, ac loco omnis se mul-

Edictum Cognitoris de loco, & modo Collationis.

a *Eccl. sibi primitus*] Hæc concessa Donatistis fuisse a Marcellino absque jussione Imperatoris scribit sanctus Augustinus in breviculo diei primæ cap. 2. *In eo edicto basilicas sine jussione Imperatoris reddidit Donatistis qui se pollicerentur esse venturos, ut eo modo eos ad conferendum etiam beneficiis invitaret.* Testimonio Augustini adstipulatur etiam ipse Marcellinus in edicto dato adversus Donatistas post collationem: *Ecclesias quas eis humanitate mea absque imperiali præcepto usque ad diem sententiæ constat indultas, catholicis tradere sine ulla dilatione festinent.*

b *Qui elig. ab omn.*] Augustinus in libro ad Donatistas post collationem cap. 25. *Qui loquuntur pro omnibus, eliguntur ab omnibus.* Leo I. in epistola ad Episcopos provinciæ Viennensis: *Qui præfuturus est omnibus, ab omnibus eligatur.*

multitudo cortineat, ut religiosi patientiæ magisterio delinitum Christianæ pacis populum parerent. Non solum enim Episcopi, verum etiam rationabilis in hanc sententiam populus consentit disputantibus superadicis, & ubi major occupatio mentium defica confidit, de veritate quærentibus, nihil turbidum, nihil tumultuosum, nihil denique intempestivum debere prorsus obliterare. Nam ut quod omnium fulsit proferat fast pulsus populum, debet discretionibus veritatem præflare ante lectorum. A me vero ita per omnia promulganda sententia est ut in publicum dimissa notitiam, toto fideli de Carthaginiensi populo pulsa pondereat. Sic quippe oculis non solum orbis hujusce, verum etiam universæ provinciæ totus emensæ disputationis ordo pandetur ut tam profectionem disputantium Episcoporum, quam pronunciationum mratum fetiss subjecuta digestio in publico voluminibus explicetur. Hæc enim in judice spectatas fatet ut ad de non timuat judicant. Ut igitur in eliciendæ veritatis examen non inserpat aliquantus calumniosa suspicio, hæcmque perspicuam, quam mensibus publicis publicatam ordinationis fides absolutæ pergabit, nullis penitus nebulis caniatio cujuslibet partis obducat, id etiam contra suspicionum fuges & commentis fallendi necessitatis prævisum noverimus omnes, non solum oportere, verum etiam expedire fervari, scilicet ut interfatibus meis me primitus per omnia subscribentes, etiam omnes disputantes Episcopi fatis in fidem profectionibus universis absque ullis prorsus excusationis subscribant. Exigit enim meritum fidei ut adversus ipsos qui affirmabus fuis perfidum forte habuisse tentatis affectum & publicarii quod dixerit, etiam testimonii sui consistat auctoritas, ubi fidei profitet victoria veritati. Hi autem qui existendi hunc ipsum officio, propter quod qui dictationes meæ de publicis præstolantur officiis, etiam quæsiti de fingulis partibus ecclesiastici alternis debebunt adhibere Notarii; quorum fides ne qua vagetur ambage, quatenus Episcopi partium fingulas quem delecti fuerum judicio propinantur, ut coffendem exceptores ac Notarios pervigili, ac solliciti cetvatione cuftodiant; quatenus cum eidem exceptoribus ac Notariis egressi per vicos, subinde faciant perspicua digesti descriptione, quæ dicta funt, ut nihilomiaus ethæc Episcopis fatisfactio in dictapatione verbatim tractat in apices evidentes prodigatur pars aliqua quæstionis, ut confessim ea cum a legentes [illegible] [illegible] [illegible]

Anno Christi 411.

nientur, unitate facta, per loca necessaria singuli constituantur Episcopi. Quid enim dubitemus redemptori nostro sacrificium istius humilitatis offerre? An vero ille de cœlis in membra humana descendit ut membra ejus essemus, & nos, ne ipsa ejus membra crudeli divisione lanientur, de cathedris descendere formidamus? Propter nos nihil sufficientius quam Christiani fideles & obedientes sumus. Hoc ergo semper simus. Episcopi autem propter Christianos populos ordinamur. Quod ergo Christianis populis ad Christianam pacem prodest, hoc de nostro episcopatu faciamus. Si servi utiles sumus, cur Domini æternis lucris pro nostris temporalibus sublimitatibus invidemus? Episcopalis dignitas fructuosior nobis erit, si gregem Christi magis deposita collegerit quam retenta disperserit. Nam qua fronte in futuro sæculo promissum a Christo sperabimus honorem, si Christianam in hoc sæculo noster honor impedit unitatem? Hæc propterea præstantiæ tuæ scribenda curavimus, & ut per te innotescant omnibus postulamus; ut in adjutorio Domini Dei nostri, quo admonente ista promittimus, & quo adjuvante nos implere posse confidimus, etiam ante conlationem, si fieri potest, corda hominum vel infirma vel dura pia caritas aut sanet aut edomet, ac sic jam pacificis mentibus non resistamus manifestissimæ veritati, & disputationem nostram vel præcedamus concordia vel sequamur. Neque enim desperare debemus, si recolunt *beatos esse pacificos, quoniam ipsi filii Dei vocabuntur*, multo dignius & facilius eos velle ut pars Donati universo orbi Christiano reconcilietur quam universus orbis Christianus a parte Donati rebaptizetur; cum præsertim de Maximiani sacrilego & damnato schismate venientes, quos etiam terrenarum potestatum jussionibus insectando emendare curarunt, [a] tanta diligentia quæsierint ut nec baptismum ab eis datum rescindere auderent, & quosdam eorum damnatos sine ulla honoris eorum diminutione susciperent, quosdam vero in illius discissionis societate impollutos fuisse censerent; quorum inter se concordiæ non invidemus, sed eos certe oportet advertere quam pie tanto studio ramum a se factum radix catholica inquirit, si ramus ipse similiter parvum fragmen incisum sic colligere laboravit. *Et alia manu*. Optamus te, fili, in Domino bene valere. Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Carthaginensis huic epistolæ subscripsi. *Item alia manu*. Silvanus senex Ecclesiæ Summensis subscripsi. *Item recitavit*.

Matth. 5.

XVII.

Edictum Cognitoris, insinuans quid pars utraque rescripserit.

Marcellinus vir clarissimus & spectabilis Tribunus & Notarius. Quoniam justitia dictante vel fide semel me spopondisse commemini quicquid cum utriusque partis Episcopis gessero, in publicam transmissurum me esse notitiam, causa mihi repetendorum nascitur edictorum. Nam cum superioris forma programmatis ea digesta contineat quibus ordinata cognitio inoffensum sequatur tramitem judicandi, necessarium esse censueram quid super eodem pars utraque sentiret, edicto ab universis Episcopis flagitare: qui dicationi meæ partim per notoriam, partim per epistolam rescribentes, quid super conditionibus nuper propositis sentiant intimarunt: cujus vel epistolæ vel notariæ quemadmodum se forma contineat, offerendum [illegible]tibus judicavi; ut quid vel præce[illegible] exegerit, vel singularum partium [illegible] sit ubi totius populi considerarit agnitio, qualiter se habeat examinantis intentio perspicue possit advertere. *Quo indito, idem recitavit*.

XVIII.

Literæ Catholicorum, quibus Notoriæ Donatistarum responderunt.

Honorabili ac dilectissimo filio viro clarissimo & spectabili Tribuno & Notario Marcellino, Aurelius, Silvanus, & universi Episcopi catholici. Multum nos sollicitos reddidit notoria vel literæ fratrum nostrorum, quos cupimus ad catholicam pacem a perniciosa dissensione converti, quod edicto nobilitatis tuæ, quo ipsius disputationis nostræ tranquillitati quietique providisti, consentire noluerunt; ne forte, etiamsi non omnes, aliqui tamen eorum per multitudinis tumultum seu strepitum conlationem, quæ pacifica & pacata esse debet, impediant. Atque utinam ipsos non pertentet ista cogitatio, & nos potius fallat ista suspicio. Et ideo si velint omnes esse præsentes, ut cum eis visum fuerit, congregatis illuc etiam nobis, simul inde egrediamur concordes atque pacati, & schismatica divisione correcta, fraterno unitatis Christi vinculo obstricti, mirantibus & gaudentibus omnibus bonis, dolente autem solo diabolo & similibus ejus, pariter in Ecclesiam ad gratiarum actionem laudesque Deo reddendas ardentissima & lucidissima caritate pergamus. Quid enim magnum est, si oculus pacatus attendat & cogitatio Christiana non deserat considerare & videre, remotis humanis criminationibus seu veris seu falsis, in eis literis Ecclesiam esse quærendam ubi Christus redemptor ejus innotuit? Nam sicut non audimus contra Christum eos qui dicunt corpus ejus de sepulchro furatum a discipulis, sic non debemus audire contra ejus Ecclesiam eos qui dicunt non eam esse nisi in solis Afris & Afrorum paucissimis sociis. Apostolus quippe dicit quoniam veraces Christiani membra sunt Christi. Sicut ergo non credimus furto cujusquam periisse carnem Christi mortuam de sepulchro, sic credere non debemus peccato cujusquam viva ejus membra periisse de mundo. Non est itaque difficile, quoniam caput est Christus, & corpus Ecclesia, simul in evangelio commendatum videre & caput contra calumnias Judæorum & corpus contra criminationes hæreticorum. Nam quod legitur, *Oportebat Christum pati & resurgere a mortuis tertio die*: contra eos est qui dicunt mortuum de sepulchro esse sublatum. Quod autem sequitur, *& prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum per omnes gentes incipientibus ab Hierusalem*, contra eos est qui dicunt non esse Ecclesiam in orbe terrarum; ut uno brevi capitulo paucisque verbis & inimicus capitis & inimicus corporis repellatur, & si fideliter attenderit, corrigatur. Nam tenere istas inimicitias fratres nostros tanto magis dolemus quanto magis eos constat easdem scripturas nobiscum tenere quibus hæc apertissima testimonia continentur. Judæi quippe, qui negant resurrexisse Christum, saltem non accipiunt evangelium. Isti autem fratres nostri utriusque testamenti auctoritate devincti sunt; & tamen criminari nos volunt de evangelio tradito, & nolunt ei credere recitato. Sed nunc fortasse hujus conlationis cura suscepta diligentius perscrutati sunt scripturas sanctas, & quia in eis innumerabilia testimonia repererunt quibus promissa est Ecclesia futura in omnibus gentibus & toto orbe terrarum, sicut eam reddi & præsentari cœpisse in evangelio & epistolis apostolicis & in actibus apostolorum videmus, ubi & ipsa loca & civitates & provinciæ leguntur per quas crevit, incipiens ab Hierusalem, ut inde se etiam in Africam non migrando sed crescendo diffunderet, non autem

Luc. 24.

Ibid.

a *Tanta diligentia*] Ante[illegible] *dilectione quæsierant*. Emendatum est ex libro Augustini de gestis cum Emerito.

Anno Christi 411.

autem invenerunt aliquod testimonium divinorum eloquiorum ubi dictum est eam perituram de ceteris partibus mundi & in sola Africa (in) Donati parte mansuram; & viderunt quam sit absurdum pro illa quæ fuerat peritura tot testimonia divina recitari, pro ea vero quæ, sicut putant, fuerat Domino placitura, nullum ejus testimonium reperiri. Hæc forte cogitantes ad finiendas vanas, & perniciosas & saluti æternæ contrarias inimicitias, ad locum conlationis nostræ [a] omnes convenire voluerunt, non ut tumultus novus oriatur, sed ut vetus discordia finiatur. Nam & illud quo in nos solent graviter irritari, quod Reges terræ, quos tanto ante prædictum est Christo Domino servituros, leges contra hæreticos, & schismaticos pro catholica pace constituunt, credimus quod aliquando cogitaverint non esse culpandum, quia & antiqui Reges, non solum gentis Hebraicæ, sed etiam alienigenæ, ne quisquam contra Deum Israel, hoc est, verum Deum, non tantum faceret, sed vel diceret aliquid, omnes regni sui populos præceptis minacissimis terruerunt, & majores istorum ipsam Cæciliani causam, unde nata est ista dissensio, ad Constantinum Imperatorem per Anulinum Proconsulem accusando miserunt. Quod utique non ob aliud videntur fecisse nisi ut Imperator Constantinus contra eos qui superati essent, eis qui superassent aliquid regali auctoritate decerneret; totamque ipsam causam potuerunt, & forte fecerunt ipsius conlationis necessitate, archivis publicis perscrutatis, invenire olim esse finitam post ecclesiastica judicia quibus absolutus est Cæcilianus, illo etiam Imperatore judicante ad cujus examen rem totam & primo miserunt & postea perduxerunt. Ibi potuerunt etiam causam Felicis Aptungensis ordinatoris Cæciliani, quem malorum omnium fontem in Concilio suo dixerant, cognoscente Æliano Proconsule ex præcepto ejusdem Imperatoris invenire purgatam. Quamquam & hoc si attenderunt, &, quod facile fuerat, adverterunt, in scripturis sanctis Ecclesiam Christi permixtis zizaniis & palea & piscibus malis futuram esse promissam usque ad tempus messis, ventilationis, & dico [illegible] runt, etiamsi [illegible] & coepiscopi ejus habuissent, nihil eos præjudicare potuisse orbi Christiano quem Deus paucis credentibus tanto ante promisit, & nunc multis videntibus reddidit. Nisi forte plus contra Ecclesiam valuit homo peccans quam pro Ecclesia Deus jurans, & iniquitas quod [b] admisit quam veritas quod promisit. Hæc sentire quam sit stultum & impium jam fortasse viderunt. Cogitaverunt quoque damnatos a se Maximianistas Primiani damnatores per potestates terrenas etiam de basilicis curasse pellendos, & ibi tertius exemplo suo recentiore didicerunt non esse peccatum si tale aliquid Ecclesia contra rebelles suos ab hujusmodi potestatibus postulat, & quod aliquos ex damnatis postea receperunt, quos condemnarant, aliis etiam plurimis in eadem societate schismatis constitutis dilationem dederunt, quos in Maximiani sacrilegi surculi communione impollutos mansisse dixerunt, & baptismum vel a damnatis vel a sociis eorum quamvis foris in schismate datum rescindere atque iterare non ausi sunt, satis utique judicarunt ea, quæ contra nos dicebant exemplo suo esse damnata, & credendum est quod jam intelligant quam sit indignum, quam intolerabile, ut cum sedeant in cathedris episcopalibus cum istis & cum ipso simul Primiano damnatores ejus & damnati in causa ejus, ut sit pax in parte Donati, de Cæciliano infametur orbis Christianus, ne in pace vivat unitas Christi. Hæc omnia fortasse cogitantes, & Dei timore permoti, omnes conlationis loco adesse voluerunt, non tumultus dispositione, sed pacis. Quod enim præterea te universos adesse dixerunt, ut eorum numerus appareat, quoniam eos paucos esse adversarii sui sæpe mentiti sunt, hoc si aliquando a nostris dictum est, de his locis dici verissime potuit ubi nostrorum coepiscoporum, & clericorum atque laicorum longe major numerus est, & maxime in proconsulari provincia; quamquam, excepta Numidia consulari, etiam in ceteris provinciis Africanis nostrorum numero facillime superentur, aut certe in comparatione omnium gentium per quas catholica communio dilatatur, eos esse paucissimos rectissime dicimus. Sed nunc si numerum suum innotescere voluissent, nonne ordinatius atque tranquillius innotesceret per eorum subscriptiones, quas, ut mandata suo te cernente subjungant, edicto admonuisti. Quid sibi ergo vult quod conlationis loco omnes adesse desiderant? Si enim pacem non cogitant, quid non perturbabunt locuturi, aut quid illic facient tacituri? Nam etiamsi clamor non sit, solus susurrus ipse multorum satis magnum strepitum faciet, quo impediatur illa conlatio. Quid est autem quod in notoria sua ponendum putarunt, ideo se juste flagitasse ut omnes adessent, quia omnes conventi sunt ut venirent; quasi possent eligi pauci qui adesse deberent nisi ab omnibus qui venissent, ut eorum electioni te præsente subscriberent, ac sic in paucis omnes essent cum ab omnibus pauci electi essent. Aut ergo tumultus ab eis cogitatur, aut pax: quorum illud optamus, illud cavemus. Et ideo, ne forte quod absit, hoc præparetur potius quod cavemus quam quod optamus, sic consentimus adesse omnes illos ut tamen a nobis tantus adsit numerus quantus tuæ spectabilitati sufficere visus est, ut tumultuosum per turbas si quid emerserit, nonnisi eis recte imputetur in quorum parte præsens fuerit ad rem quæ a paucis agenda est omnino superflua multitudo. Si autem quod votis omnibus cupimus, quod ardenter appetimus, quod suppliciter a Domino deprecamur, causa unitatis faciendæ illa erit necessaria multitudo, cum voluerint omnes aderimus, & ad tantum bonum illo adjuvante qui hoc donat alacriter convolabimus, dicentes *Fratres nostri estis*; non jam eis qui nos detestantur, sed qui odio finito amplectuntur, ut nomen Domini honorificetur, & appareat illis in jocunditate jam nobiscum experientibus quam bonum sit & jucundum fratres habitantes in unum. *Et alia manu*. Optamus te, fili, in Deo bene valere. *Item alia manu*. Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Carthaginensis subscripsi. *Item*

Vide lib. 2. Miscellaneor. nostror. pag. 81. 472.

Vide tom. 1. pag. 1382.

Isa. 66. 5. in Græco.

a *Omnes eo. voluerunt*] In postrema epistolarum sancti Augustini editione, in quam conjecta est hæc epistola, legitur *noluerunt*, haud dubie vitio typographi. Sensus enim repugnat huic lectioni, quam & verba quæ sequuntur destruunt & ipsa Donatistarum notoria. Sane mendum esse typographi, ut dixi, hinc palam fit quod infra, quum ista repetuntur, edidere *voluerunt*. Atque ita legisse Augustinum patet ex breviculo primæ diei cap. 7. *multitudinem suam præsentem esse voluissent*.

b *Admisit*] In veteri exemplari legitur *ammisit*. Pro quo Massonus & Pithœus ediderunt *amisit*; quam lectionem retinuerunt etiam novissimi editores epistolarum sancti Augustini. Verum ea lectio nullum bonum sensum habe[illegible]. Legendum itaque *admisit*. Nihil vulgatius in antiquis libris quam ut in hujusmodi verbis litera *m* substitu[illegible]tera *d*; ut *ammodum*, *ammirari*, *ammonere*, & sic de ceteris.

Anno Christi 411.

Item. Sylvanus primæ sedis provinciæ Numidiæ subscripsi.

XIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Evidenter apparuit edicto dicationis meæ numero præstito, quem ex omnium voluntate susciperent, curam negotii peragendam, quoniam id etiam sacratissimam legem voluisse ejus recitatio patefecit. Et quia catholicos Episcopos ad edicti tenorem consensisse monstratum est, utrum etiam Episcopi partis alterius de hac re satisfecerint, vel utrum nunc satisfacere velint, intimare dignentur.

XX.

Tergiversatio Donatistarum.

Emeritus Episcopus dixit. Acta est, ut arbitror, causa, & adhuc confligentium non est statuta persona. Tibi enim, judicum verissime, nihil aliud incumbit quam tenere veritatem. Si enim omnium negotiorum advertamus instantiam, primo de tempore, de mandato, de persona, de causa, tunc demum ad merita negotii veniendum est. Quod si pretermissis istis, secundum forenses fasces jactantiamque illius controversiæ quam tribunalia sibi vindicant, semper legalis nobis ritus ac sermo servandus est, judica, vir sublimis, in negotio Christiano, quia huic causæ judicat Deus, quia & nostra merita & veri judicis sententiam æqua ponderans libra, ne [a] invergat attendit. Edictis enim propositis præstantiæ tuæ, quantum ad judicis voluntatem pertinet, nihil temere, nihil incongrue, nihil adversus aliquem videmus esse prolatum, quantum ad nostras responsiones; quoniam ante causam superflue & ante merita principalis negotii supervacua esse noscuntur. Neque mihi nostra propositio neque illorum responsio officere potest, cum salvis omnibus ante causam nunc limen ingressi judicii, quæ sint merita negotii definire valeamus. *Et alia manu*. Emeritus episcopus recognovi.

XXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Constat de causa nihil penitus mutilatum, cum ea tantum quæ ante scripta vel gesta sunt præceperim recitari. Unde quoniam certus a partibus numerus constitui debere preceptus est, utrum edicto paritum sit, sicut superius interfatus sum, venerabilitas vestra intimare dignetur.

XXII.

Emeritus Episcopus dixit. Admoniti quidem integritatis tuæ edictis, omnia integra & inlibata causæ servabimus. Hanc causam, si tempus, si dies patitur, intimamus. Scimus enim & edicto spectabilitatis tuæ & sacri tenore rescripti intra quatuor menses causam debere finiri. Si iste est dies, veniamus ad causam. Non possumus etenim quicquam de [illegible], nisi primo de die fuerit judicatum. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ex edicto secundo diem cognoscere potuisti, qui dies Kalendarum Juniarum videtur esse constitutus; quoniam hunc esse hodiernum etiam suggestio patefecit officii, & recitatio monstravit edicti. Superest utrum de ordinando negotio a vestris partibus eligendisque personis satisfactum sit intimetur; siquidem in confusa multitudine certa non possit esse persona, cum hoc constet etiam legibus definitum.

XXIV.

Emeritus Episcopus dixit. Diem negotii utrum terminus edictalis incluserit, an forma imperialis præcepti, nobilitatis tuæ debet judicio definiri. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ex edicto dies est constitutus secundum formam judicii principalis. Et quoniam non est in his diutius immorandum, superest ut in electione satisfaciatis cœlestibus constitutis.

XXVI.

Emeritus Episcopus dixit. Forma precepti talis est, ut intra quatuor menses causa dicatur. Si secundum hanc formam sublimitatis tuæ edictum est constitutum, superest ut suggerente officio in medium causa mittatur. *Et alia manu*. Emeritus epis. recognovi.

XXVII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Officium ad quæsita respondeat. *Nampius scriba dixit*. Secundum diem edicti nobilitatis tuæ quartus mensis conclusus est die 14. Kalendarum Juniarum.

XXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Cum partes Carthaginem utræque venissent, in hunc eas diem consensisse non dubium est; siquidem nulla super hac parte videatur aut dilatio postulata, aut judicium flagitatum.

XXIX.

Petilianus Episcopus dixit. Nos ad hanc urbem 15. Kalendarum die Juniarum venisse & * notoria nostra signavimus, & omnem, non dico Carthaginem, sed Africam fecimus testem: qui si non adessemus, jam pars adversa sine dubio flagitaret in contumaces dicendam esse sententiam tempusque jam fuisse definitum quo nec post venientibus agere quicquam aut respondere licuisset. Si igitur, vir nobilis, mediam semper libram judicii tui suspensam ita tenes, ac regis ut nullam in partem vergat aliquid gratiam illam qua tibi conditionem atque præceptum imperiali auctoritate cognoscis esse permissum, ut ferre possis in contumaces sententiam, nunc te judiciali illo motu, quæ pura cessura animadvertere oportebit, contra hanc partem te ferre judicium quæ destitit, quæ non adfuit, quæ delectata est laboribus meis, quæ in hoc quoque mihi insultavit, ut diu chorus iste sanctissimus senatus cœlestis spectaret judicii tui auctoritatem, excubaret pene quotidie, ipsaque Dei, quæ sacra sunt, sine sollicitudine non gessisset. Feras igitur quæso judicium, promasque sententiam, non dico acriorem quam adversum me ferre potueras, sed quam tibi leges & imperiale preceptum intimant, quamque præcipiunt. Non enim fas est ut qui contra nos posses ferre judicium, nunc contra adversarios meos sententiam valeas denegare. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

* Vide supra cap. 16.

XXX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Sanctitatem, atque peritiam tuam latere non credo id imperiali præceptione fuisse constitutum, ut ea pars quæ trini edicti conventione adesse noluisset, sententiam contumacis incurreret. Perpensa enim clementissimus Imperator moderatione constituit, ut si longinquitate itineris quarto mense partes ad constitutum locum venire minime potuissent, duum mensium induciæ præstarentur. Quam quidem rem, ne alicujus partis querela videretur existere, videor custodisse. Unde de tempore, quoniam magis forensis est quam episcopalis objectio, quæ quidem nec in publico judicio secundum formam imperialis præcepti prævalere potuisset, cum partes utraque observasse sat clareat, sicut superius interfatus sum utrum electi sint qui peragere possint ex omnium voluntate negotium intimare dignemini.

XXXI.

Emeritus Episcopus dixit. Causæ præscriptio est judicis sermo, servari forensem usum consuetudinemque jurgandi inter Episcopos non oportere, [a] mutare illam versutiam legum jurisque controversiam ubi de fidei statu & de totius sanctitatis disceptatione tractatur. Quod quidem castis & bene credulis auribus accipimus, vir spectabilis; sed ne forte in perniciem nostram ista replicentur, jusque transeat ad adversarios iterum confligendi, adseraturque nobis hoc juris præcepto servato, in hanc formam legis consentire debes, hoc ipsum judiciaria auctoritate desige, episcopalis nos moris regula sanctitati adesse debere, ut non præstigiis juris, neque ligaminibus cujusque facundiæ, sed testamento novo ac veteri, quod instituit Deus, quod sacravit Dominus Christus, causa possit audiri. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XXXII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ne quid inordinate fieri videatur, quoniam hoc & ipsum veritatis regula continetur, & legum dictat auctoritas, prius est ut personarum numerus designetur; tunc demum ea quæ partibus competunt, per eos qui firmati fuerint rectius peragentur, ne hæc inter incertas personas videantur infirma.

XXXIII.

Emeritus Episcopus dixit. Cum omnes qui mandaturi sunt adstare videantur, magisque persona præsentium quam sermo teneatur absentium, quid est quod movere potest judicia, cum statutis omnibus quæ primo ex lege descendunt, quæque initium causæ facere consueverunt, tunc demum ad electionem defensorum secundum edictum sublimitatis tuæ arbitrium veniamus? *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XXXIV.

Altera tergiversatio.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Nunquam habere potuit certam multitudo personam; cum hoc etiam in publicis actionibus atque corporibus soleat custodiri, ut per ordinatas atque firmatas (personas) omnia peragantur.

XXXV.

Emeritus Episcopus dixit. Teneo fidem tuam, vir sublimis, nihil mihi de juris lege prescribi ubi agitur de fide. *Et alia manu*. Emeritus episcopus recognovi.

XXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Interloquutio mea non jus cessare debere, sed forensem contentionem, ap[illegible] definivit. Neque enim possunt aliqua quæ competunt partibus denegari. Sed si hoc utrarumque partium consensus habet, ut nihil de jure publico, sed omnia ecclesiasticis regulis, id est, novi & veteris testamenti testimoniis peragantur, pars utraque designet.

XXXVII.

Petilianus Episcopus dixit. Optimus moderator. *Et alia manu*. Petilianus (Episcopus) recognovi.

XXXVIII.

Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Quoniam secundum nobilitatis tuæ edictum [b] non omnes nostri collegæ adsunt illi obtemperantes edicto, & voluntas cunctorum mandato continetur, jube hoc idem mandatum ab officio suscipi & recitari. *Et alia manu*. Recognovi.

XXXIX.

Emeritus Episcopus dixit. Si jubes, competit causa per integritatem tuam. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XL.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Aliud constat esse [c] quæsitum, ut utrum a jure publico recedi velitis & totum divinis legibus agitari, vestris professionibus demonstretis.

XLI.

Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Carthaginensis dixit. Inveniet hoc ipsum sublimitas tua, cum hoc mandatum fuerit recitatum. *Et alia manu*. Recognovi.

XLII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Et hoc mandato evidentissime continetur ut omissa juris publici controversia, omnia divinis legibus peragantur.

XLIII.

Aurelius Episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginensis dixit. Recitatio mandati sensus tuos poterit informare. *Et alia manu*. Recognovi.

XLIV.

Petilianus episcopus dixit. Legem Dei repudiat qui dubitat quid debeat profiteri. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

XLV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ego hæc partium volui responsione firmari. Ceterum certum est me, quoniam imperiali precepto omnia nunc aguntur, per quod jura constituta sunt, omnino non posse.

XLVI.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginensis dixit. Legem Dei non repudiamus cum hoc mandatum ingerimus legendum in quo potest omnis nostra assertio perdoceri. Nec enim egredi possumus limitem istius mandati quod nobis [d] patres vel fratres nostri [e] universalis Concilii Ecclesiæ catholicæ hic apud Carthaginem constituti mandarunt. *Et alia manu*. Recognovi.

XLVII.

Emeritus episcopus dixit. Fidei causa est, quæ & sine mandato ipso jure agi potest. Neque enim alibi oculos habet Deus, aut deseruit cœlum, ne intendat causam suam. Quid est quod de mandato vel de obligatione mandati, de subscriptione, [f] de modo, de formulis queritur? Quid est quod in hac causa quasi aut refragantis aut non mandati judicialis sponsio arbitrium flagitat, cum singuli quique propriam causam & salutis suæ negotium gerant, superfluumque sit ceterorum mandatum, cum in uno constet Ecclesiæ tota persona? Advertat, vir nobilis, integritas tua quam in ista sede jam quodam lumine coruscare cognoscimus veritatem ita præsidere debere ut si forensis altercatio jurisque conflictus in medio mittitur, proponatur, sin autem simplex illa veritas qua vita datur, qua renascitur sæculum, qua liberatus est mundus, in hoc judicio spiritali altercatione conquiritur,

a *Invergat*] Ita o[illegible] vetus exemplar. Quod miror non fuisse animadversum a Massono & Pithæo, qui ediderunt *immergat*. Invergere [illegible] significat in aliquam partem vergere seu inclinare, ut infra in cap. 29. dicitur. Vocabulum est eo sensu usurpatum [illegible] Plauto, Virgilio, & Ovidio.

a *Mutare ill. versutiam*] Franciscus Juretus in Notis ad libellum secundum sancti Ambrosii contra relationem Symmachi pag. 330. censet legendum heic esse *mutare*. Verum etiam in cap. 393. tertiæ cognitionis legitur *mutare*, quod confirmat lectionem hujus loci.

b *Non omnes*] id est, illi tantum qui electi sunt juxta edictum cognitoris.

c *Quæsitum*] Antea legebatur : *quæ sit V. V. T.* Vetus exemplar habet *quæ sit u' u' t'*. Nemo autem non videt veram esse lectionem quam nos proferimus.

d *Patres vel fratres*] Puto voces illas, *patres vel*, esse superfluas, & mendum esse librarii : qui cum nesciret, quamnam ex his duabus vocibus poneret hoc loco, *patresne*, an *fratres*, utramque posuit, lectori judicium integrum relinquens.

e *Univers. Concilii*] Infra capite 55. istius primæ cognitionis : *Mandatum factum ab universo Concilio catholicorum Episcoporum*. Et infra : *Placuit ergo nobis ex Dei & Domini voluntate in hanc Carthaginensis civitatis convenire Ecclesiam*. Et in collat. 3. cap. 68. *Persona nostra, quibus universale Concilium mandavit*. Augustinus in libro de gestis cum Emerito : *Quando autem ventum est hoc ut palam fieret, in Concilio universorum tam frequenti pene trecentorum Episcoporum &c.*

f *De modo*] In veteri codice legitur *de nodo*. Verum & sensus ipse & Augustinus in breviculo primæ diei cap. 3. probant legitimam esse emendationem nostram.

rius, opsoi, vir sublimis, utramque proponant, & A de utroque unum eligant. Aut enim meritis juris omittere non possunt perferipiendorum caufarum, aut & illis iis facrarifiimis legibus, quibus communis reverentia eft adhibenda, a patientia ipfas magis amplectar & teneam, & quafi caelefti arte pon- fitiicanum adorem fempet ac venerer, et ac illis inuoqueo cognitori fecundum inftitutia mentis tuae monifique ordinem certa fit caufa judicandi;nec fiuduet judicium tuum, de quo eft Deus & populus judicatum. *Et alia manu.* Emeritus Epifcopus recognoui.

XLVIII.

Fortunatianus epifcopus ecclefiae catholicae dixit. Catholica Ecclefia, quae toto, b Deus promiffa eft, terranum dominatiuum, aduerfa parti femper fe fide obtulitac & de actione quam nobis criminofe objicium conlationem, & fcripti publica & teftimonia multorum & conuenientes ad magiftratum Ecclefiae cognitori; id ut omnis parte tuta fit ipfius conflationis caufa, confufa non fatit multitudo. Deligat igitur praefentes fratres noftri, quia voluant, ex adverfo fiftentes aliquos fui ordinis primarios viros, quibus totam actionis fummam committant, atque adfipulationes faciant praefentium geftorumut fi forte in afferiione ejufdem caufa defecerint,in eorum perfona qui hujufmodi negotium fufcepterint abfque cundatione vitetur eos effe & retiratio demonftrer actionum. Et ideo, quis non opus eft multitudo dilatione caufam perpetere, deligatur perfonas fecundum propofiti edicti tenorem quae conflationis confium fufcipiant, ut omnibus temper C probata veritas luce clarius demonftretur. Nam mandatum nihil juris & cauillationis forenfis habet ejus fiftione, fi pars adverfa patiatur, facilius edocebitur. *Et alia manu.* Recognoui.

XLIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Profecutioneam tuam imperialitcetum eft concordare praecepto, quo conftitutum eft ut certus a fingulis partibus numerus deligatur. Nec prius fire juris fire bleti caufa tractatur, certae debent adfiare perfonae, ut quicquid actum fuerit, integrum totum obtineat. Recognoui.

L.

Fortunatianus epifcopus ecclefiae catholicae dixit. Diligenter igitur fpectabilitas tua mandatum fufcepturus officio tradere & recitari (jubere) ut ex eo tenor parti adverfa, quia digitatur, ab hoc inftructa valeat objectis omnibus refpondere, unde poftea etiam clarefcere nihil nos jure publico velle tergiverfari. *Et alia manu.* Recognoui.

LI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Profeffionem quam expeftabat fanctitas vetfra evidenter accepit. Patiatur ergo nunc rectiari mandatum, falvo eo ut utraque pars me agnofcat imperialis piiceepti formam cuftodire debere. *Fortunatianus epifcopus ecclefiae catholicae dixit.* Si, jubet fpectabilitatem, recitetur.

LII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Univerfa quae a partibus offeruntur, ut omnia auputur ambago, ab officio recitetur.

LIII.

Petilianus epifcopus dixit. Sine praejudicio noftro legat; falvo eo quia haec mandata forenfia eft, non legalia. Nam qui mandato, his formulis praefumere non eft ecclefiaffice confuetudinis, fed forenfis Iudi officium & illius exercitio quod magis argumentis quam fide aliqua fuae fubfiftit. Proinde nobilitatis tuae fpectabilitatis ejus cenfura etiam atque etiam in hoc loco moraturi dignentur, ut edicant totum fiege divina caufam agi velint & ipfam difceptationem inter partes ventilari,an omnino legibus publicis cauti velint: quoniam in quoque multi plurima componunt; et fi a lege difceftere, Epifcopum fe non effe demonftret; fi vero legem tenuerit, tunc et, ut illi qui Chriftianus effe defiderat,debeant refpondere. *Et alia manu.* Petiliani Epifcopi recognoui.

LIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si nullo poteftatis facultatis judice retidente inter reipoot tantum haec contentio tractatur, tunc demum corum erat arbitrii, & forfitan jufti, ut illud publico velint jure tractari. Me autem, cum legumlatores ii fint qui me jubeant delegentur, a legibut cretum eft Deuicae non poffe, quamvis profeffionem partis e diuerfo venientis apertiffime fufcepere fanctitas vetfra, in qua id expreffile cognofcitur quod ofbra profecuto poftulauit. Unde mandatum peficiemus recitar.

LV.

Petilianus epifcopus dixit. Legat. *Et alia manu. Petilianus Epifcopus dixit.* Romulus excepit retiratuit. Poft confulatum Varani viri clarifimi 3. Kal. Junias. Mandatum fuit in Ecclefia. *Et cum recitaret, Adeodatus epifcopus dixit:* Sine praejudicio noftro recitet. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Scpius interfatus fum omnia integrafi vel pronuntiabit recitari. *Romulus excepit retiratuit.* Mandatum fuit in Ecclefia Carthaginenfi ab urbe Curia Concilio Epifcopum catholicorum, praefidente Aurelio Epifcopo Ecclefiae Carthaginenfis, & Syluano Primate Numidiae. Quamvis caufa Ecclefiae catholicae adverfus omnes Ecclefiae criminationes, quibus eam vtfquequaque diffufam fchifmatici & haeretici per lucas quafcunque regiones vel provincias vel diuifi aquae feparati vtrobique in Ecclefiae diuitantur eccnfiaftica fanctitas fuperque diuinis teftimoniis defendatur, in Africa vero adverfus Donatiftas etiam ecclefiaftico atque imperiali judicio, fieut operiebat vel necefe fuerat, certmata ita, cuncta quia diuinis hominibus qui ifta nefcient, quo eas ad eternam falutem Chriftiani caritate acquiramus, inftantius manifeftandum atque declarandum eft, placuit nobis ex Deo Dominicaeque Ecclefiae Catholicae Congregationis civitatis conuenire Ecclefiam, & eligere idoneos fratres collegafque noftros ad adfiendam hujus caufa defenfionem, qui criminatafiffima Ecclefia catholica quo toto, fieut de illa diuina teftantur eloquia, terrarum orbe diffufiuna, parte Donati objecta, redargunt. Ecclefia quique Chrifti fanctitatibus noftris Abrahae, Ifaac & Jacobi, & populis omnibus per imitationem fidei poftteris & filiis eorum ita diuina & veridica voce promiffa eft et nulla humana & malefica poffit voce conuinci. Ad Abrahim namque ita loquutus eft Deus. *Per me jurauit, dicit Dominus, propter quod fecifti verbum hoc, quia non pepercifti filio tuo amantiffimo propter me, nifi benedicens benedicam te & implendo implebo femen tuum tanquam ftellas coli & tanquam arenam qua feras oram maris eft, & haereditatem poffidebit femen tuum ciuitates adverfariorum, & benedicentur in femine tuo omnes gentes vera quia obaudifti vocem meam.* Ad Ifaac quoque ita de hac re verba funt Domini *Semnam in juramentum meum quod juraui Abraham patri tuo, & amplicando femen tuum tanquam ftellas coli, & dabo tibi & femini tuo omnem terram.*

Anno Christi 411. terram hanc, & benedicentur in semine tuo omnes gentes terra pro hac quia obaudiuit Abraham pater tuus meum vocem & feruauit praecepta mea & iuffiuas meas & legitima mea. Ad Jacob etiam loquens, hoc idem adfeftiatione praelatiffima pollicitur. *Et erit femen tuum fieut arena terra, & multiplicabitur fiupra mare & in afferiione & in Aquilonem & ad Orientem, & benedicentur in te omnes tribus terra & in fimine tuo.* Unde Prophetia Efaias his vocibus confonans, ipfum Ecclefiam in fpiritu fancto futuram praeuidens, fic loquitur. *Letare fterilis, qua non paris, erumpe & exclama qua non parturis, quoniam multo filii deferte magis quam ejus qua habet virum. Dicit enim Dominus: Dilata locum tabernaculi tui, & aulaeum tuarum fige palos. Noli parcere, longos fac funiculos tuos, & palos tuos confirma. Adhuc in dexteram & finifiram extendefe, & femen tuum gentes poffidebit & ciuitates deftitas inhabitabit. Ne timeas, quoniam praualebis; neque verecunda quod deftitutus fueris, confufionem enim in aeternum obliuiteris, quoniam vidiuitatis tuae non reftemeur, quoniam ego Dominus qui facio te; Dominus nomen illi, & qui liberauit te Deus Ifrael, uniuerfa terra vocabitur.* Item alio loco: *Et pateficet Dominus brachium fanctum in conflatio & uniuerfiumen gentium, & uidebunt omnes gentes ufque ad intima terra falutem quae a Deo eft.* Item dicit: *Pofui te in testamentum populi, in lucem gentium, vt fit falutem ufque in finis terra.* Malachias etiam Prophetia praeuidens facrificium primi popuili ceffaturum, & toto orbe terrarum, id eft, a fofis ortu ufque ad occidum, acceptum & mundum fiufficium in gentibus nomine Domini celebrandum, ita loquitur ad Judaeos. *Non fit mihi voluntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, & fiacrifiicium non accipiam de manibus vestris, quoniam ab ortu fofis ufque ad occasum fiacrifiicium eft nomen meum in gentibus, & in omni loco incenfum offertur nomini meo & fiacrifiicium mundum, quoniam magnum eft nomen meum in gentibus, dicit Dominus omnipotens.* Hieremias quoque gentes ab extremo terra venturas ad Deum, damnatis fimulacrorum fuperftitionibus, fic praedicit. *Domine virtus mea & adjutorium meum & refugium meum in diem malorum. Ad te gentes venient ab extremo terra, & dicent: Quam falfa hereditate patres noftri nobis, & non eft in eis utilitas. Numquid faciet homo fibi deos, quem ipfe facit? Ideo ecce ego ostendam eis hoc vice, & fcient manum meam & potentiam meam, & fcient quia nomen meum Dominus.* Ecce ergo, ut Prophetarum ita Ecclefiae, quae ifta modo et praedicitur & refcindere non audemus. Meminimus enim per Prophetam ille praeceptum: *Audite qui pauciin vobis Dominum: Dicite fratres noftri, his qui Gnaos, qui odiunt vos, propter nomen meum, dicit Dominus, honorificetur & apparebit illis in jucunditate.* Jam quod fequitur ipfi fibi falubriter dicant, vel a Propheta poftea quam a nobis hoc audiant. Nos leuiora dicimus, ut pacem potius cum correctis quam fitem cum perverfis habeamus. Fratres noftros effe dicimus, ut nomen Domini honoricetur. * Quia ipfi nos oderunt & detraftantes, effe fe fratres noftros negant, quia nomen hominum ab eis magis quam Domini honoricatur. Ac per hoc fratres & confiofpofti, quos cum criminationes redarguendas elegimus, in hac conflatione quae cum eis habeada eft, Ecclefiam fanctam adverfus eorum objecta defendant. Dicunt enim quod haec Ecclefia, quam in lege & Prophetis & pfalmis acceptum & pronuntiatum, opera vetfraria expreffam & fanguine redemptam, Apoftolorum laboribus diffeminatam atque plantatam inipientibus ab Hierofalem, ubi in centum viginti annis fimul congregatas fanctas fpiritus venit eofque in quos venit fiuiigis omnibus gentium loqui fecit, ad identiffimo logo dominii Ecclefiam per omnes gentes futuram & linguis omnium gentium loquutam; hanc ergo Ecclefiam, quae ifta modo et praedictum & impletum eft, ab Hierofalem fempiter exordium, atque inde fe ab Judaea & Samaria ufque ad ipfum orbis terrae partes Apoftolorum praedicatione diffudit, in quo

Anno Christi 411. *Vocata ecclesia catholica & pacificanda Barat.*

Gen. 22.

Iob. 39.

Isa. 54.

Isa. 55.

Mal. 1.

Psal. 49.

Psal. 71.

Psal. 71.

Psal. 49.

Gen. 26.

Gen. 17.

Gen. 18.

Gen. 22.

Gen. 26.

Gen. 28.

Gen. 26.

Gen. 28.

Gen. 26.

Gen. 28

rum literis atque actibus civitates & provincias invenimus longe lateque distentas, in quas eam suis speciosis pedibus invexerunt, unde & in Africam cresceret, hanc, ut diximus, Ecclesiam dicunt isti, contra quorum errorem collegis nostris conlationem defensionemque mandamus, Cæciliani Episcopi quondam Carthaginensis Ecclesiæ & sociorum ejus nescio quibus peccatis periisse pollutam, atque in parte Donati ejus reliquias remansisse. Hanc vanam & sacrilegam criminationem hi quibus mandamus ita redarguant & refellant ut primitus Ecclesiæ causam a causa quorumdam hominum distinguant atque discernant: quoniam Ecclesia permixtos malos habitura prædicta est quousque messis tempore a tritico zizania segregentur, vel a frumentis palea ventilata discedat, vel oves ad dexteram, hœdi ad sinistram, qui nunc eisdem pascuis permixti sunt, segregentur, vel mali pisces a bonis, qui nunc intra eadem retia simul trahuntur ad littus, in eodem littore, hoc est, in fine sæculi, dirimantur. Homines autem quilibet in Ecclesia, si boni sunt, triticum vel frumenta ejus sunt, oves ejus sunt, pisces boni ejus sunt; sin autem mali sunt, zizania, palea, hœdi, pisces mali ejus sunt. Non ergo propter eos tota messis, tota area, grex totus, piscatio tota damnata est, ne cum ante tempus audemus quasi de malis temere judicare & aliis aliorum objectare peccata, bonos propter malos sacrilega separatione deseramus, cum potius malos propter bonos pia unitate tolerare debeamus. Urgendi ergo sunt isti harum evangelicarum similitudinum & tam perspicuæ veritatis inimici, ut doceant quod intendunt, ac prius ostendant, si valuerint, quomodo Ecclesia, quam incipientem ab Hierusalem in scripturis sanctis per propinqua & longinqua fructificantem atque crescentem accepimus & tenemus, quorumlibet quos accusant contagione perierit & in Donati parte remanserit. Si enim hoc fieri potuisse monstraverint, tunc utique ad causam Ecclesiæ pertinebit aliam fortasse suscipere atque discutere quæstionem, utrum Cæcilianus ejusque collegæ vel tales fuerint quales ab istis fuisse dicuntur, (vel) sic innotescere potuerint Christianæ quæ jam tunc erat unitati usquequaque diffusæ ut eam usque ad ultimas terras ipsius notionis contagione macularent & perderent. Fatentur quippe etiam ipsi neminem peccatis alienis maculari posse quæ ignorat. Unde si demonstrare voluerint tam latam per tantas terras communionem gentium Christianarum peccatis Cæciliani & sociorum ejus contaminari ac perire potuisse, non sufficit ut ostendant tales eos fuisse quales accusando criminantur, nisi etiam ostendant vera crimina eorum omnibus innotuisse quos ipsa contagione periisse contendunt. Si autem non potuerint demonstrare catholicam Ecclesiam per omnes gentes in quibus eam eloquia divina commendant ullis alienis peccatis destrui potuisse, sequestrata paululum causa Cæciliani & eorum quos cum illo accusandos esse putaverunt, quæ [a] ad Ecclesiæ causam omnino non pertinet, quoniam etsi mala fuisset, eam contaminare non posset, quod nos dicimus ad eorum crimina repellenda ab eis quibus officium defensionis hujus imponimus evidentissime & exemplis cumulatius ostendatur, id est, Ecclesiam Christi nullorum malorum usque in finem sibimet permixtorum, non solum ignotorum, verum etiam cognitorum quasi corruptione pestifera posse inquinari atque deleri, primum exemplis propheticis, qui populum peccatorem & Deum multis execrabilibus abominationibus offendentem tam severis vocibus arguebant & flagellis correptionis duros atque indomitos animos usque ad inimicitias adversum se horribiles excitabant, nec tamen se ab eo populo, in quo utique etiam boni inter malos erant, corporali discrimine dividebant, melius indicantes per patientiam ferre malos quam per calumniam relinquere bonos. Ipse Dominus Jesus Christus exemplum singulare patientiæ, traditorem suum, utique pessimum, non solum cognitum in discipuli numero pertulit, verum etiam præcognitum in discipulorum numerum assumpsit. Dixit etiam discipulis suis: *Et vos mundi estis, sed non omnes*; ut eo modo scirent munditiam suam aliena immunditia non posse sordescere. Apostolorum temporibus testis est Apostolus Paulus inter falsos fratres gemens, & quosdam per invidiam, quod utique vitium diabolicum est, Christum annunciantes in epistola sua notans, quemadmodum boni malos propter unitatem Christi pietate sollicita conservandam sine ulla sua perditione in sacramentorum communione tolerabant, a quorum malitia longe abhorrebant. Post Apostolos etiam Episcopi boni quemadmodum propter unitatem Christi, non solum quoslibet laicos, verum etiam coepiscopos toleraverunt malos, testes sunt literæ martyris Cypriani, ubi gemit avaritiam quorumdam collegarum usque ad crudelitatem fœnoris rapinasque fundorum; nec tamen malorum contagione factus est talis, sed bonorum dilectione pertulit tales, non tantum id exemplo admonens, verum etiam precepto instruens. Nam in quadam epistola sua dicit. *Et si videntur in ecclesia esse zizania, non tamen impediri debet aut fides aut caritas nostra, ut quoniam esse zizania in ecclesia cernimus, ipsi de ecclesia recedamus.* Ipsorum etiam qui huic veritati adversantur judicio probandum est quam sit hoc verum; qui cum Maximianum damnassent merito sacrilegi schismatis, sociis ejus, qui cum illo ab istis foras exierant, seque ab eorum communione separaverant, dilationem ad redeundum dederunt, dicentes eos illius [b] sacrilegi surculi plantariis non esse pollutos. Quod quidem, cum omnes unius schismatis societas connexos teneret, quemadmodum recte dici potuerit non invenimus. Sed tamen vel sero hinc intelligere cogantur multo potius in unitate catholica malos bonis tanquam paleam frumentis obesse non posse, si in concisione schismatica, ubi palea sola est, putatus est Maximianus ejusdem concisionis suæ socios tantum, quia ordinationi ejus præsentes non fuerunt, non potuisse maculare; & videant quam inconsiderate dicant Cæcilianum, qualiscunque ille fuerit, & ejus quoscunque collegas in tot longinquis gentibus unitatem Christianam perdere potuisse, cum Maximianum arbitrentur nec Afros participes sui schismatis perdidisse. Sic apparebit ad Ecclesiæ causam, cujus injungimus defensionem, non pertinere Cæciliani causam, qualemlibet habeat quæstionem. Quod autem accusant baptismum nostrum, vel potius baptismum Christi, quem habemus & ministramus, eumque in eis quos deceperint ingemiscendo errore rescindunt, sic ferendum est quemadmodum ipsa Ecclesia cujus donum est. Non enim audebunt amplius baptismum accusare quem damus, si ab eorum criminibus Ecclesia purgabitur quam tenemus. Sed si illud, ut adsolent, obiciendum putaverint, quod baptismum Christi etiam foris a nostra communio-

Joan. 13.

Cyprian. epist. 51.

a ad Ecclesiæ causam non pert.] Vide epistolam nomine Concilii Cirtensis ab Augustino scriptam ad Donatistas post collationem.

b Sacrilegi surculi] Respiciunt hoc loco catholici ad decretum Concilii Bagajensis; in quo, post damnatum Maximianum ... dicuntur: *Eos autem quos sacrilegi surculi non polluere plantaria, hoc est, qui a Maximiani capite ... pudore retraxerunt, ad matrem Ecclesiam redire permisimus.* Vide supra ad annum 394.

nione traditum agnoscimus potius quam improbamus, nec rescindere audemus, respondeatur eis quantiscunque rationibus & testimoniis responderi potuerit divina Ecclesiæ dona & apud fures vel usurpatores vel etiam raptores inventa, agnoscenda esse potius quam neganda. Nam sicut Apostolus de quibusdam dicit, *quia veritatem in iniquitate detinent*, ita omnes qui extra Ecclesiam Christi habent vel ministrant baptismum Christi, veritatem sacramenti divini in iniquitate detinent erroris humani. Unde humana iniquitate correcta, non est veritas divina violanda. Qui autem putant negandum esse baptismum Christi quia eum & hæretici tradunt, possunt putare negandum esse etiam ipsum Christum, quia eum & dæmones confitentur. Et ideo ad Ecclesiam venire debent qui extra ejus communionem baptismum ejus habent, non ut quod deerat adsit, sed ut quod inerat prosit. Neque putandum est illos hinc clam diuturnum habituros esse conflictum, quandoquidem etiam de hac re suo judicio & exemplo poterunt admoneri. Baptismum quippe Christi extra suam communionem in Maximiani schismate datum, in eis quos inde cum illis quos damnaverant susceperunt agnoscere quam rescindere maluerunt. Proinde & illud quod non recte intelligentes solent dicere, *Ne communices peccatis alienis*, (neque enim hoc corporum segregatione sed morum dissimilitudine faciendum est) in eis coguntur attendere quemadmodum intelligendum sit quos cum Maximiano damnato sacramenta communicantes impollutos fuisse dixerunt, & quod de baptismo solent accipere quod dictum est, *Qui baptizatur a mortuo*, & cetera hujusmodi, in eis ipsis nosse coguntur quomodo accipienda sint, quando ab illis quos cum damnarent mortuos esse dixerunt, baptismum in schismate datum improbare atque iterare non ausi sunt, & quod nobis obicere consueverunt, quod ad eos corrigendos pro unitate Christi apud terrenas potestates aliquid agere cogimur, in ipsis identidem Maximianistis compellendi sunt approbare, quos cum apud judices terrenos tanquam schismaticos suos vel hæreticos accusarent, ut de basilicis pellerent, etiam Bagaiense Concilium, quo eos damnaverunt, aliquoties allegarunt. Quæ omnia ideo dicenda sunt ut & suo judicio commoneantur dissensionem tandem deponere, & consumpta vel abjecta falsarum & vanarum animositate criminationum, diligere catholicam pacem, amplecti individuam caritatem, sine qua nullus hominum bonus esse poterit, quicquid boni aliud habere potuerit. Quibus peractis, nec ipsam Cæciliani causam volumus deserant, sed eam non tanquam Ecclesiæ matris, sed tanquam Episcopi fratris suscipiant; ne sicut iterum discutiatur finienda, sed ut demonstretur jam olim esse finita ecclesiasticis & publicis documentis; quorum nonnulla sufficient, si eis, cum a nobis proferuntur, fidem habere voluerint; (& si noluerint,) poterunt archivis etiam contestantibus declarari: quibus appareat & causam Cæciliani eos per Anolinum Proconsulem ad Imperatorem Constantinum accusando misisse, & eumdem Imperatorem post ecclesiastica judicia, quibus Cæcilianus fuerat absolutus, causam totam partibus præsentibus cognovisse, atque innocentem Cæcilianum, illos autem calumniosissimos judicasse. Felicis quoque Aptugnensis ordinatoris Cæciliani innocentiam Æliano Proconsule ex præcepto ejusdem Imperatoris cognoscente claruisse, quem malorum fontem in Concilio suo ipsi dixerunt. Quæcunque autem crimina quibuslibet collegis nostris, non jam more conferentium vel disputantium, sed maledicentium & litigantium, obicienda putaverint, respondendum est eis nec eorum causas ad Ecclesiæ causam, quam nunc defendendam injungimus, pertinere, nec ipsas tamen eis discutiendas auferri, sed pro temporis quod nunc instat necessitate differri, ut cum Ecclesiæ causam, quam nunc clementissimus Imperator cognoscendam & demonstrandam recenti præceptione curavit, fuerit terminata, quæcunque quibuscunque nostris obicienda arbitrantur, apud quos voluerint judices & nostros & suos, cum jam catholicæ unitati fuerint sociati, vel purgata monstrentur, vel convicta puniantur. Hæc eo modo quo conscripta sunt, & si quid uberius & firmius eis Dominus dederit, exequenda mandamus fratribus & coepiscopis nostris [a] Aurelio, Alypio, Augustino, Vincentio, Fortunato, Fortunatiano, & Possidio. Quod mandatum se suscepisse testantur subscriptionibus suis, sicut nos mandasse testamur subscriptionibus nostris, ratum habituri quicquid adjuvante Domino in hac defensione peregerint. His autem adjungimus, cum quibus, ubi opus fuerit, consilium habeant, [b] Novatum, Florentium, Maurentium, Priscum, Serenianum, Bonifacium, & Scillatium. Ad custodiendam vero conscriptionem gestorum, [c] Deuterium, Leonem, Asterium, & Restitutum. *Quo recitato*,

Rom. 1.

1. Tim. 5.

Eccli. 34.

LVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit: Quoniam ex recitatione mandati, quod gestis præsentibus adhærebit, claruit divina magis testimonia quam forensia vincula esse prolata & edicti pariter mei tenorem fuisse servatum, in numero scilicet deligendo, & imperialis constitutionis formam nihilominus custoditam, ideoque, quoniam justitiæ ordo hoc postulat, etiam subscriptiones omnium recitentur.

LVII.

Romulus exceptor recitavit. Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Carthaginensis Carthagini constitutus præsente viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Item alia manu*. [d] Silvanus primæ sedis provinciæ Numidiæ præsente viro clarissimo Marcellino Tribuno & Notario Carthagini constitutus mandato a nobis facto consensi & subscripsi. *Item alia manu*. Valentinus Episcopus Ecclesiæ, [e] Vajanensis Carthagini constitutus præsente v. c. Marcellino Tribuno & Notario mandavi & subscripsi. *Et* reli-

a *Aurelio*] Carthaginensi Episcopo, Alypio Tagastensi, Augustino Hipponensium regiorum, Vincentio Culusitano, Fortunato Siccensi, Fortunatiano Constantiniensi sive Cirtensi, Possidio Calamensi.

b *Novatum*] Sitifensem, Florentium Hipponensium Diarrhytorum, Maurentium Tubursicensem, Priscum Quidiensem, Serenianum Miditensem, Bonifacium Caraquensem, & Scillacium Scillitanum.

c *Deuterium*] Cæsariensem in Mauritania, Leonem Moptensem, Asterium Vicensem, & Restitutum Tagorensem.

d *Silvanus*] Episcopus Summensis sive Zummensis, cujus nomen rursum recitatur infra cap. 99.

e *Vajanen.*] sive Bajanensis, ut heic scriptum est in veteri libro. Infra cap. 99. 115. & 135. scribitur semper *Vajensis*. Sed nos ubique reposuimus, *Vajanensis*, quia constat emendationem esse certam. Nam Felix Episcopus Bajanensis interfuit Concilio Carthaginensi sub Grato, & Bejanus Bajanensis damnatus fuit anno 394. in Concilio Bagajensi. Animus erat hanc sedem referre ad Mauritaniam Cæsariensem, quia inter Episcopos illius provinciæ ejectos ab Hunerico Rege Vandalorum reperio Cæcilium Belianensem. Verum huic cogitationi obstant subscriptiones Concilii Cabarsussitani, ubi legitur nomen Pancratii Balianensis. Cum enim synodus illa habita sit uno anno ante Bagajensem, in qua damnatus est Bejanus Bajanensis Donatista, istud evincere videtur Ecclesiam Balianensem fuisse diversam a Bajanensi. Duos quippe episcopos Donatistas in una Ecclesia fuisse constitutos non est vero simile.

reliquæ subscriptiones quorum nomina mandato continentur.

LVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit, Has quoque subscriptiones cum mandato gesta suscipient. *Et adjecit*. Numerus etiam subscribentium designetur. *Martialis exceptor dixit*. Ducenti sexaginta sex sunt.

LIX.

Petilianus Episcopus dixit. Ubi sunt qui mandaverunt? *Et alia manu*, Petilianus Episcopus recognovi.

LX.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Opus est hoc, eligant de suis septem, & eant ubi constituti sunt in Ecclesia, & videant illos. *Et alia manu*. Recognovi.

LXI.

Petilianus episcopus dixit. Subtilis argumenti res est ut judicem facerent testem. Potuerunt etenim etiam quoscunque clericos minoris loci adponere nominibus suis & fingere illum honorem esse quem apud se summum existimant, cum hinc potissimum dubitetur. Proinde veniant in judicium Notarii, a nobis singulis cognoscantur. Veremur etenim argumenta sæpe diutius requisita, quæ in perniciem simplicitatis nostræ quotidie machinantur. Hæc igitur prima res est, de qua per notariam nostram sublimitati tuæ intimare curavimus, neque cessavimus, ut de numero primo nostro constaret, quem esse parvulum semper imperialibus auribus mentiuntur. Quicquid enim contra nos semper elicitur, quasi contra paucissimos impetratur. *Et alia manu*, Petilianus Episcopus recognovi.

LXII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Falsi crimen nec obicere condecet sacerdotem, nec committere potuisse credendum est. Illud autem est quod per vestram venerabilitatem scire desidero, utrum omnes Episcopos contra quos vestra pergit intentio, quorum etiam subscriptio recitata est, possitis agnoscere.

LXIII.

Petilianus Episcopus dixit. Singuli quique sedium nostrarum adversarios facile possumus agnoscere. Sane non falsum objecimus; sed diligentiæ maximæ est quod volumus & probare. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

LXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Hoc magis de vestra judico sanctitate, diligentiæ potius esse quam ullius objecti criminis: quod in prosecutione dicendum esse credidit sanctitas tua; sed illud quæro, utrum in omnibus locis & civitatibus utriusque partis bini esse possint Episcopi. Sic enim possunt se alterutrum plene cognoscere.

LXV.

Petilianus episcopus dixit, Sapientissime ac præscie omnia prævidisti, vir nobilis. Nam in plebe mea, idest, in civitate Constantinensi, adversarium habeo Fortunatum. In medio autem diœcesis meæ nunc institutum habeo immo ipsi habent nomine [a] Delphinum. Pervidet jam hinc præstantia tua duos in unius plebe fuisse [b] imaginarie constitutos, ut & numerum augeant, & tamen plebium numerus non idem sit qui sit illarum scilicet personarum. Et hoc argumenti est maximi, ut videantur nos hoc genere superare, si duo contra unum sint constituti vel tres. Nam etiam in plebe præsentis sanctissimi collegæ ac fratris mei Adeodati, id est, in civitate Milevitana, ita commissa res est ut [c] unum ibidem habeat adversarium, [d] alterum in Tuccensi civitate, quæ ad hujus scilicet plebem antiquitus pertinet, & ante biennium esse videtur constitutus, tertius vero sit in loco qui dicitur [e] Ceramussa. Ergo cum unus sit civitatis Milevitanæ Episcopus a partibus nostris, tres videntur ab his constituti fuisse, ut illorum numerus augeretur, aut fortassis excederet numerum veritatis. Requirendum est igitur quando auctus sit illorum numerus, quam originem habuerit, utrum hoc novitas fecerit, an dederit antiquitas, utrum, ut ita dixerim, contra vetustatem canam vitium hoc fuerit novitatis. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

LXVI.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Multiloquio Ecclesiæ causam agi non debere perspicit mecum tuæ dignationis sensus, optime cognitorum. *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Recognovi.)

LXVII.

Petilianus episcopus dixit. [f] Plus scripsisti quam dixi. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

LXVIII.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Verum vir gravissimus Petilianus cum ante paululum Ecclesiæ causam divinis scripturis firmandam esse professus fuerit, atque eam divinis testimoniis quæri debere constituerit, nunc eum per diversa vagari in personis ordinatorum prosecutione ejus ostenditur. Atque ideo, ne illi similes videamur, decreti tenorem accepit sublimitas tua; & quid patrum statuta voluerint, ejus lectione monstratum est. Convenit præsentes, moratoriis omnibus actionibus repulsis atque prostratis eligere nunc ex parte sua idoneos qui possint institutæ causæ præstare rationem, omniumque consensum his actis depromere, ut dilucescente veritate, nulli possit esse ambiguum. Siquidem confirmatis personis, nulla pars audebit dicere sententiam non posse (nec) debere consistere, quando quidem eorum consensus actis fuerit depromptus. Et ideo aut subscriptionibus quæ gerimus se doceant confirmare, aut consensum suum singuli patefaciant, ut actio Ecclesiæ possit suo ordine inchoari. *Et alia manu*, Recognovi.

LXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. De incompetenter ordinatis quos Petilianus vir [a] sanctissimus comprehendit me certum est, qui ad aliam partem principali auctoritate judex videor constitutus, non posse cognoscere. Superest ut si numerum Episcoporum qui ab officio intra hanc splendidam Carthaginem constitutus est verum esse credit venerabilitas tua, jam nunc intimare dignetur.

LXX.

Petilianus episcopus dixit. Non intellexit e diverso consistens quid fuerim prosecutus. Nam cum de numero mandantium nunc agatur, diligentiæ meæ maxime fuit requirere ubi sunt illi qui præsentibus mandaverunt; deinde constare non ab re est quod sum in tuo judicio, vir nobilis, prosecutus. Quoniam igitur & jacturam fecerunt earum rerum quas forensibus cancellis ac legibus uti poterant, & recitaverunt mandatum quod non magis forense sit, sed legale, hinc agnosco debere me illis lege divina competenter respondere. Sed ut prius de mandatorum numero constet, & de partibus meis quanti mandaverint vel quanti sint mandaturi, id primum peto de nobilitate tua, ut superfluum non sit de numero utriusque partis ferre debere judicium celsitudinem tuam. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

LXXI.

[b] *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Evitandæ quidem multitudinis causa ad hunc locum de quorum numero dubitatur minime convenisse dicuntur, præsertim cum suffecerit eos præsentibus omne delegasse negotium. Sed si quid super hac parte dubitationis affertur, judiciis intimetur.

LXXII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginensis dixit. [c] Nos evitamus tumultum: ideo non venerunt: sed mandatum firmissimum est quod lectum est nobilitati tuæ. Si de numero dubitatur, eant provinciales ad Mauros, eant provinciales ad Numidas, eant provinciales ad Byzacenos, eant quoque ad Tripolitanos, eant ad provinciæ proconsularis, qui præsentes sunt ex numero ipsorum, & cognoscant nostros qui huic mandato subscripserunt. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Non patiar rem superfluam longa partium obluctatione differri. Unde veniant universi.

LXXIV.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quid opus est turbis? Et nos in civitate diu versati sumus & nostri collegæ. Ii quoque in civitate, ut dicunt, non hodie sed aliquantis diebus demorati sunt. Legantur subscriptiones; & de cujus nomine dubitant, ipse veniat. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. In uno loco sunt omnes, aut id non potest liquido designari.

LXXVI.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Nescimus posteà quam mandaverunt quid opus erat ut concluderentur. *Et alia manu*. Recognovi. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. De quorum nomine dubitatur, ipsi veniant. *Et alia manu*, Recognovi.

LXXVII.

Emeritus episcopus dixit. Impugnat se actio, & ex una parte diversa contentio. Unus prosequitur venire debere, alter nescire se utrum possint adesse. Concordent inter se sententiis suis, & arbitratu proprio atque secreto quid magis eligant dicant. Operimur enim pro meritis tuis quicquid isti dixerint, quod magis putaverint eligendum. Non enim nos falsitatis crimen objecimus, se hoc ipsum factum volumus judiciis approbari. Melior est enim adstipulatio quæ præsentibus actis inditur, & veritatis fides instrumentorum veritate firmatur. Agitur enim res de qua quis negare poterit: *Non mandavi, non interfui, nescio*. Non enim ex me ista procedunt, sed ex ipsis potius qui ista confingunt. Habeant inter se consilium suum, arbitrioque suo definiant universa; ut si volunt in præsenti mandare, sicuti nos personas mandantium actis sublimitatis tuæ nunc in præsenti insinuamus, habeant in compendio, tulerint de medio falsitatem, donamus illis universa quæ poterant de præceptione depromi, ut sublimitatis tuæ judicio possit ex illorum & ex nostris partibus apparere quod possit esse mandatum. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

LXXVIII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Tumultus ne fieret cavendum fuit; & hoc salubriter prudenterque providisti. Et quoniam metuendum est ne, cum fuerit exorta aliqua perturbatio, nobis potius tribuatur, incertumque sit hominibus a quorum parte potius exciterit, nihil melius & tranquillius putamus decernere nobilitatem tuam nisi ut recitatis omnibus nominibus, de quo dubitant veniat. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Accepistis professionem partis adversæ. Quæ competunt peragantur.

LXXX.

Emeritus episcopus dixit. Patientia nobilitatis tuæ intimumque secretum, quod omnibus monstras, cunctorum oculis patuit. Teneo judicii tui fidem, teneo testimonium. Pene jam peracto solis curriculo totus transactus est dies, & nullus adhuc exortus tumultus, cum tanta sacerdotum Dei multitudo consistat. Quis enim præter eos quos judicii veritas adesse præcepit, vel mutiendo inter se vel balbo sermone respondit? Tacito linguæ silentio expectant veridici cognitoris integram severamque sententiam; & adclinibus, [d] ut dixi, pene cervicibus in te ipsum toto ore pendentes, quid de Dei causa judices sollicite rimantur. Nullus strepitus, sermo nullus, immo ad Deum continua oratio & ad cœlum privata vox. Unde hic tumultus publicos de privatis scurrilibusque sermonibus, quibus aut facile strepere, aut ex ipso usu rixa quotidiana metus judi-

a *Delphinum*] cujus mentio habetur etiam infra cap. 215. Assentior autem viro clarissimo Joanni Garnerio, qui ait eum incerti nominis Ecclesiam rexisse, vicinam tamen Constantinæ. Quod ita intelligendum est ut explicat vir æque clarissimus Henricus de Noris, nimirum cum ex parte Donati unicus esset Constantiniensis Episcopus Petilianus, apud catholicos Fortunatus & Delphinus Episcopi eamdem diœcesim divisam moderarentur. Porro institutum fuisse Delphinum Episcopum propter necessitates ecclesiasticas docet sanctus Augustinus epist. 158. ad Marcellinum. Utrum autem hic idem sit cum Delphino qui inter Episcopos Numidas nominatur in epistola synodi Milevitanæ ad Innocentium Papam, aliis discutiendum relinquo. Negant Samuel Petitus lib. III. variarum lect. cap. 1. pag. 24. & Henricus de Noris in libello adversus Garnerium.

b *Imaginarie constitutos*] id est, suppositos, cum Episcopi non essent, ut ait Augustinus in Breviculo primæ diei cap. 12. Infra in cap. 165. istius primæ cognitionis, *In diœcesibus multas passim imagines erigunt, ut numerosi esse videantur*. Veteres glossæ in codice 1013. bibliothecæ regiæ. *Imaginarius, subposita persona*. Imaginarium porro Episcopum, id est, falsum, cum dixere veteres qui non recte ordinatus esset. Apud Athanasium epist. 2. pag. 794. Colluthus vocatur non verus, sed imaginarius Episcopus. Item Timothei Æluri, qui sedem Alexandrinam invaserat, ordinatio nefanda atque imaginaria vocatur in epistola Episcoporum provinciæ Ponti ad Leonem Imperatorem, quam Latine habemus ex versione Epiphanii Scholastici.

c *Unum adversarium*] Severum, ut opinor, cui scribit S. Augustinus epist. 135. 241. ejusque mentionem facit in epistolis 34. 110. & 129. vocans eum condiscipulum suum.

d *Alterum in Tuccensi*] id est, Sabinum, qui infra cap. 130. vocatur Episcopus Tuccensis. Quæ causa fuit ut [illegible] emus pro *Tuccensi*, ut habent aliæ editiones, & vetus liber. Assentior enim lubens clarissimo [illegible] de Noris, qui heic agi putat de eodem Sabino. Addit idem vir clarissimus eum neutrius Tuccæ quarum [illegible] modo sancti Cypriani Episcopum fuisse, ob eam videlicet rationem quod illæ urbes suos habebant Episcopos [illegible] martyrium Cypriani, oppidum vero Sabini anno Christi 409. episcopali primum dignitate [illegible].

e *Ceramussa*] [illegible] cap. 135. extremo.

f *Plus scripsisti*] [illegible] respondent prosecutioni Fortunatiani, sed referuntur ad exceptorem.

a *Sanctissimus*] In veteri codice scriptum est *scissimus*, ut olim solebant. Quod miror animadversum non fuisse a Massono & Pithœo. Et ille quidem edidit simpliciter *scissimus*, in erratis vero admonuit legendum *sagacissimus*. Pithœus vero edidit *scissimus*, quia dubitavit quonam modo scribendum esset. Verum illa res nullam habet difficultatem. Nam catholici Donatistas Episcopos iisdem honorificentiæ nominibus prosequebantur quibus catholicos, ut apparet etiam ex epistolis sancti Augustini.

b *Marcellinus*] Hæc non extant in veteri exemplari. Recte tamen addita sunt a Massono.

c *Nos evitamus tumultum*] Augustinus in Breviculo primæ diei cap. 11. *Catholici autem ne sui præsentarentur resistebant, verentes ne illi tumultum aliquem præpararent per quem prorsus abrumperetur ipsa collatio, quam fieri Donatistæ nolle omnino videbantur*. Vide infra cap. 78. hujus primæ cognitionis. d *Ut dixi*] Nihil istiusmodi legitur in superioribus gestis. Itaque locus ex quo hæc verba repetuntur, nunc non extat, omissus nimirum a Marcello [illegible]

judicium non timens posse exurgere? Ad hoc Dei faceridotes tot antiliites animi sine cunsum & fidei suæ rationem audire cupiebant tumultum superbiæ & quadam risa turbantes, ad judicii veritatem nolentes deleendere, quantum immissam actionem turpissime perturbare. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

LXXXI.

Augustinus Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Ad multa iterata mea, videat nobilitas tua quam pauca respondeam. Quod si nobis volueritis prædicare, cauta tota cito fortitan peragetur. Metuendum est ne idem non fiat: tumultus sibi hæc turba, quæ pareres est, quia non hic est alia multitudo in quam possit referri cautio. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXXII.

Petilianus Episcopus dixit. Confiteris illos cum multis esse venturos. Nam hic tumultus non fuit nec erit a partibus nostris. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

LXXXIII.

Augustinus Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Non confiteor cum tumultu esse venturos; sed timeo ne ideo adhuc quietiori multitudo profectu, quia non est ipsum referat is qui fuit turmulentor existitis, dum intraque prædens fuerit multitudo. Petimus ut quod dictum est fiat. De quocumque dubitatur, præsentur. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXXIV.

Adeodatus Episcopus dixit. Sin paucos rumultus fieri non potest, in plurimos fieri quemadmodum potest? *Et alia manu*. Recognovi. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit*. Judica. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Potest quidem facerdotalis multitudo, dum se considerant utrobique tententium, etiam in quavis populositate præstare silentium. Sed illud retinam est, & ambigi nullatenus potest, pauciatum magnificolentia posse prebere consultum. Unde ne superflui immoremur, si de subscriptionibus aliqua est dubitatio, eos quos nec præsentes esse nec subscribere potuisse credit fanctitas vestra, fortium ad judicium mox venire, ut tandem aliquando confirmatis fecundum imperiale præceptum ex utraque parte, ferilis, ad negotii metia valeatis. *Et alia manu*. LXXXVI.

Emeritus Episcopus dixit. Ex una parte diversitas sententiæ cuncordare debent. Aut enim hic esse fasos dicunt, & adesse debuerunt, aut si absentes esse profitentur, videat nobilitas tua quod de absentibus debeas judicare. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quod [illegible] Ecclesiæ catholicæ [illegible] maladiverunt professione [illegible] ut [illegible] exprimam, eo quod omnes qui subscriptionem a vobis de a vestris omnibus facile poterit agnosci. Unde cum subscriptiones per ordinem fuerint recitatæ, & quo dubitatur, poterit mox venire.

LXXXVII.

Adeodatus Episcopus dixit. Affero compendium diversæ parti, ne tumultus posse fieri utrique partibus præsentibus putent. Ipsum loco concipitos nostri confitilari, ad alterum item locum fossa fiant venire. Et cum recitata fuerint quæcumque loca, bini mittantur; quo possit omnis cautatio, omnis tumultus amputari. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi.

LXXXIX.

Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Nova [illegible] ut [illegible] agitatur. Nam non obedientes edictalibus præceptis, tot veniunt quot edicto fuerant definiti. Sed quia & hoc non est negandum sollicitudini præsentium, quamquam de numero quærere non sit nostræ prætentis actionis, tamen qui modo præfectos fraires nobis profuerunt, jube ut ingrediantur; si qui forte absentes fuerint, crastino eorum præsentiæ tuis etiam obtibus monstrabuntur, dum tamen ne ullæ causæ dilatio nascatur, licet non certi numeri adfamus electi [ab] universali catholico Concilio, etiam ipsi ad allerendum confirmati jam fusciplant omnem fariemam cuaiæ, si nulla dilatio quæstionis poffit opponi. *Et alia manu*. Recognovi.

XC.

Adeodatus Episcopus dixit. Præcipe nobis mandatum eorumdem absolui dul fubscriptionis quod nunc jeclum est ab officio. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi.

XCI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Mandatum quod nunc ab officio recitatum est, in quo fubscriptionem omnium continentur, poftulantibus offendatur.

XCII.

Petilianus Episcopus dixit. Magnam nobis sollicitudinem facit ifta varietas. Aut hodie repræfentent numerum eorum quos fibi dicunt mandafle quod agant, aut ipti cautam in cralitium diffuleruut. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

XCIII.

Alypius Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Non est dilata cautia. Hodie agenda est. *Et alia manu*. Recognovi. *Aurelius Episcopus dixit*. [Mandatum] recita obfertur, ab officio offeratur.

XCIV.

Adeodatus episcopus dixit. Hoc expectavimus, hoc desideravimus, ut eadem gesta quibus fubscripserunt in præfentiarum fint donec mandatores venunt. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi.

XCV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Hoc necesse est ut fias ita, ut si follicitudinis aliquid geritis, a vobis obligatur feventur.

XCVI.

Petilianus episcopus dixit. Iliorum præsentia nobis necessaria est, non mandatum. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

XCVII.

Fortunatianus Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Jam poftulavimus fratres & consacerdotes nostros ut omnimodo debent qui præsentes inventri poteuerunt. Propinqui nobilitas tua fuperflum nodum amputari quæstionis; ut in intromiffi fatem vel obortibus non fiden debitum ferant. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit*: Hi venerabiles facerdotes qui præsentes esse dicuntur venire dignentur. *Et ingressi Episcopi catholici*,

XCVIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. In omni † petitioni vestræ satisfactum est cognoscite. *Et adjecit*. Præfentes funt Episcopi quos ingredi voluistis, qui fecundum imperialis præcepti formam & edicti tenorem certum numerum ad peragendam cauſam elegisti noscuntur. Unde, ne qua ulteriua possit esse dubitatio vel forte confusio, singulis subdeciptionem proprie relegantur; ut agnitiri iidem, exire dignoscunt.

XCIX.

Martialis exceptor ex mandato recitavit. Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Carthaginensis Carthaginii confitutius præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum subscripsi & subscripsi. *Hæc modo omnes reliqui subscripserunt: Item recitavit*. Sil-

Silvanus Episcopus ‡ Summo cofit Ecclesiæ catholicæ. *Idem dixit*: Præsto fum. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit*: Silvanus quo? non subscripti confatisionem, cerat. *Quo egresso, idem recitavit*. § Valentinus Episcopus Ecclesiæ Vajanensis. *Idem dixit*: Præsto fum.

C

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Reddideruut nos sollicitos, diligentiam nobis primitus ipsi incullerunt, quomodo ‖ nominantur † nostræ, fiat ut ipsorum numero dubitamus. *Et alia manu*. Recognovi.

CI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ita fiet. Confensiti tamen sunt diversa ut simul agenti exeant.

CII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Sed primo mandate habent & ipsi, ut appareat quis hic fiunt. *Et alia manu*. Recognovi.

CIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ergo placere fanctitati vestræ ut poſſi inspicium mandatum exeant etiam partis vestræ venerabiles viri Episcopi, & inter paucos cauſa peragatur; & ad quod quæstum est respondere dignemini.

CIV.

Primianus episcopus ecclesiæ Carthaginensis dixit. Cum & nos apud ada mandaverimus præsentes, ejusmus, dimum locum adoribus. Hic tamen in provinto etimus. *Et alia manu*. Primianus Episcopus recognovi.

CV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ergo vestræ sanctitatis subscriptiones insimentur, ut illorum quoque profitiones præsentium requiruntur.

CVI.

Petilianus episcopus dixit. Apud acta volum mandare. *Et alia manu*. Petilianus recognovi.

CVII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Apud quæ acta fanctitas vestra in alteri mandatum?

CVIII.

Emeritus episcopus dixit. In judicio * præsentatur voluntas est nobis, si jubetis, et gesta municipalibus hoc judicio nobilitas tua habitare. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

CIX.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ergo quæ est apud a vestra [illegible] [illegible] [illegible]

A ANNO CHRISTI 411.

catholice dixit. Cum nemineni illic habeat, neque Ecclesiam, neque aliquem communicantem, fruſtra mentitur quod ſit ejus diœceſis. *Januarius epiſcopus dixit.* ✠ Communicantes tibi ante vim tuam?

CXVII.

Petilianus epiſcopus dixit. In ma plebe Januarii college noſtri præſentis, in una diœceſi, quatuor tam conſtituti contra ipſum, ut numerus fieliter augeretur.

CXVIII.

Aspius epiſcopus eccleſiæ catholicæ dixit. Quæratur quot annorum Epiſcopus ſit.

CXIX.

Petilianus epiſcopus dixit. Quatuor eſtis contra numerum.

CXX.

Marcellinus vc. Tribunus & notarius dixit. Hæc ad præſentem omnino non pertinent actionem. Quæ cœpta ſunt peragantur. *Item recitavit.* ✠ Quæ cœpta ſunt peragantur. *Item recitavit.* ✠ Quæ cœpta Epiſcopo plebis Veſcerritanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Fortunatus epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Januarius Epiſcopus plebis ✠ Tunudenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Viſtorianus epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* ✠ Evangelus Epiſcopus Eccleſiæ ✠ Aſturitanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Petilianus epiſcopus dixit.* ✠ Noſter ibi defunctus eſt, ſpe dicat. *Item recitavit.* Lætonius Epiſcopus Eccleſiæ plebis Tenitanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Secundus epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Aspius Epiſcopus plebis ✠ Tigiciſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. Nec habui nec habebo. Epiſcopum Donatiſtam. *Primianus epiſcopus Carthaginenſis dixit.* Non illic habemus. *Item recitavit.* Aſſiliſius Epiſcopus Eccleſiæ ✠ Tuſuritanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Aspius epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Innocentius Epiſcopus Eccleſiæ ✠ Mathariſtanæ Eccleſiæ. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed non contra me habeo. *Item recitavit.* Honoratus Epiſcopus ✠ Mathariſtanæ Eccleſiæ. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed non contra me habeo Epiſcopum. *Item recitavit.* Hilarius Epiſcopus Eccleſiæ ✠ Boſtanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed non habeo meum Epiſcopum.

CXXI.

Petilianus epiſcopus dixit. Noſter fuit. *Aspius epiſcopus eccleſiæ catholicæ dixit.* Et nos hoc cupimus ut illum inſtituenti. *Item recitavit.* Secundus Epiſcopus eccleſiæ ✠ Rufipuenſis. *Item dixit.* Præſto ſum, ſed non habeo contra me Epiſcopum. *Item recitavit.* B Donatus Epiſcopus ✠ Amburenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Servatus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Crelconius Epiſcopus eccleſiæ ✠ Tubinienſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Proteſius Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Reſtitutus Epiſcopus plebis ✠ Novianenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Felix Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Crelconius Epiſcopus eccleſiæ ✠ Cuiculitanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. Habui contra me Epiſcopum, exivit de corpore. *Item recitavit.* Lucianus Epiſcopus eccleſiæ ✠ Guicenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed alium contra me non habeo. *Item* C *recitavit.* Tunc Epiſcopus plebis ✠ Mediciniſ. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed alium contra me non habeo. *Item recitavit.* Donatianus Epiſcopus eccleſiæ ✠ Leptiſpetenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Reſtitutus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Potentius Epiſcopus plebis ✠ Bladienſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Adeodatus Epiſcopus dixit.* ✠ Quem ibi non habemus, oculus dolet, mittat aut pereat. *Aspius epiſcopus eccleſiæ catholicæ dixit.* Utrum hic

ANNO CHRISTI 411.

Item recitavit. Donatus Epiſcopus Tiſilitanus. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed non habeo contra me ſi alium Epiſcopum. *Petilianus Epiſcopus Donatiſta dixit.* Eſt vivit de corpore. *Item recitavit.* Gallus Epiſcopus ✠ Ticeniſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Petilianus Epiſcopus dixit.* ✠ Non venit, ſi literas miſit. *Item recitavit.* Donatianus Epiſcopus ✠ Montenens. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Petilianus Epiſcopus dixit.* ✠ Egrotat. *Item recitavit.* ✠ Victorianus Epiſcopus plebis ✠ Muſtitanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum, habeo Feliciamum Muſtitanum & Donatum ✠ Turreſtum contra me.

CXXXII.

Aspius Epiſcopus eccleſiæ catholicæ dixit. De numero Epiſcopi, ſed non habemus. *Item recitavit.* Primarius. *Et alia manu.* ✠ Recognovi.

CXXXIII.

Petilianus Epiſcopus dixit. Quis ibi hoc mandavit, aut ex cujus perſona hoc exigis? An vis tibi imponere quotidiana contra qui ſunt? *In Numidia, ait manu.* Petilianus Epiſcopus recognovi.

CXXXIV.

Aspius Epiſcopus Eccleſiæ catholicæ dixit. Dictum fit ad poſtulata reſpondeat. *Et alia manu.* Recognovi.

CXXXV.

Petilianus Epiſcopus dixit. Hoc jam intente actione cit eſt. *Et alia manu*; ut ſupra.

CXXXVI.

Marcellinus vc. Tribunus & Notarius dixit. ✠ Nunc cœpta ordo tentatum. De his, ſi vifum fuerit rationabile, poſtea requiritur. *Item recitavit.* Victorianus Epiſcopus plebis [Muſtitanæ] pro Patrio Epiſcopo Donatiſta. *Item recitavit.* Aspius *Dixit.* Præſto ſum, unitatem habeo. *Item recitavit.* Ferox Epiſcopus plebis ✠ Mactianenſis unioris. *Idem*

ANNO CHRISTI 411.

hic ſit Carthagini? *Item recitavit.* Maximianus Epiſcopus plebis ✠ Turenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed non contra me habeo Epiſcopum. *Adeodatus Epiſcopus dixit.* ✠ Noſter fuit. *Item recitavit.* Datianus Epiſcopus plebis ✠ Legenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed alium ✠ contra me non habeo. *Item recitavit.* Urbicus Epiſcopus plebis ✠ Tebeſtinæ. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Proteſius Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Alpidius Epiſcopus plebis Tacaratenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Proteſius Epiſcopus civitatis ſupradictæ dixit.* Agnoſco illum. ✠ Quatuor fuit in plebe mea, Datianus, Alpidius, Fortunatus, & Octavianus. *Item recitavit.* Terentius Epiſcopus ✠ Seleucianenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Mecianus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Servus Dei Epiſcopus plebis ✠ Tuburſicuburenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Donatus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Dialogus Epiſcopus ✠ Zamenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Mentanus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Urbicus Epiſcopus plebis ✠ Egilguſitanæ. *Idem dixit.* Præſto ſum, ſed catholica eſt omnis ex veraſtate. *Item recitavit.* Silvanus Epiſcopus plebis Perdicenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Aspius Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Navigius Epiſcopus ✠ Dydritanus. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Honoratus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Rufinus Epiſcopus plebis Leptiminenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Victorinus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum. *Item recitavit.* Epiſcopus plebis ✠ Donatianenſis. *Idem dixit.* Præſto ſum. *Reſtitutus Epiſcopus civitatis ſupraſcriptæ dixit.* Agnoſco illum.

a *Turenſi.* In notitia Bodlejana Tures urbs epiſcopalis Afriſæ reminiſcent inter civitates Mauritaniæ minoris five Sitifenſis. b *Numidianenſi.* Et notatus infra cap. 290. recitatus nomen Eſtiſſi Epiſcopi Tamaſcani in parte Donati. Mox & dicetur Turreſtus Eccleſiæ in Africa. c *Noſter fuit.* Et eſt, Maximianus Epiſcopus Turenſis, qui nunc eſt catholicus, fuit ergo ſub Donatiſta. d *Legenſi.* In Numidia, ut ſupra cap. 290. Legeſtanus notatus Epiſcopus Africæ. e *Contra me non habeo.* Et tamen infra cap. 187. nominatur Carſeolanus Epiſcopus Donatiſta, qui ſe ſuſtinet ab Catholicis non habere. Unde ſuſpicari cogor duplicem in Africa fuiſſe urbem ſub Legia dicentur. Sant in notitia ab Africæ nominantur Innocentius Epiſcopus Legenſis, ſed non Victorinus Tebeſtinus. Tebeſtinus in Numidia, ut ſupra cap. 290. nominatur Victorinus. f *Proteſius Epiſcopus* [Tacaratenſis] ex parte Donati. h *Quatuor fuit*] id eſt, Alpidius Tacaratenſis, Datianus Legenſis, Octavianus Rufipuenſis, & Fortunatus Gaſcenſis Calamenſis, ut ſaltem. Alius enim Fortunatus catholicus qui colitur in Africa, ſed non in Tacarata. *Adeodatus.*] In Numidia, ut dicetur infra cap. 290. i *Epiſcopus catholicus a Thubunſibus Sirvus nomine.* Reſpondet Dialogus Zamenſis, ſed non Tubunſis, ſed Tubuſuctenſis, ut in Notitia, ſed non ex Bodlejana lib. 1. cap. 1. qui Aaaaus vocat. Hanc urbem, in qua ejus ſuit Regum Numidarum, a Romanis deſcriptam Ptolemæus Tubuſuctum appellat. k *Dydritanus.*] Omnino ſuſpicatur hic legi debet *Egilguſitanus.* Quod ego verum puto. Dominianus Epiſcopus Igilguſitanus nominatur inter Epiſcopos Mauritaniæ Sitifenſis cum ſub Hunneico Rege Vandalorum fuiſſe cœpit perſecutionem. Igilgili colonia memorat eſt in itinerario Antonini, ſcilicet ab Tubula Tacrarum ad Sitifim, ſed non Dydritum. Dum ſub Hunneico Rege Vandalorum Dydritum, ſed non Igilgili, ſuit Dydritanus.] Aut ſcribendum eſt *Thubſitanus.* Nullibi enim reperio locum illius nominis in Africa. Ai Thubſitiſ five Thubſitiani oppidi, quod Pyrſor dicitur a Ptolemæo, multa mentio eſt apud veteres. Locatur in itinerario Antonini inter oppida provinciæ Byzacenæ. Thubſitum communorum prefatio Concili Telepteniſis. Quod eſt ſeverinuſ illud ſuſſe in Byzantina. Porro Ptolemæus Epiſcopus, qui illic dicitur ſed veriſimiles Navigii Epiſcopi Dydritani, ſubſtitutus cap. 290. vocatur Thubſitianus. l *Dropiſitanus.*] Et ſic legitur in Bodlejana Eccleſiæ Epiſcopus, ſed in Dropiſitanus Epiſcopus Byzacenæ. Thubſitum communorum prefatio Concili Telepteniſis. Quod eſt ſeverinuſ illud ſuſſe in Byzantina. Porro Ptolemæus Epiſcopus, qui illic dicitur ſed veriſimiles Navigii Epiſcopi Dydritani, ſubſtitutus cap. 290. vocatur Thubſitianus. m *Dropiſitanus.*] Et ſic legitur in Bodlejana Eccleſiæ Epiſcopus, ſed in Dropiſitanus Epiſcopus Byzacenæ. Thubſitum communorum prefatio Concili Telepteniſis. Quod eſt ſeverinuſ illud ſuſſe in Byzantina. Porro Ptolemæus Epiſcopus, qui illic dicitur ſed veriſimiles Navigii Epiſcopi Dydritani, ſubſtitutus cap. 290. vocatur Thubſitianus. n *Trofimus.*] In provincia Byzacena, ut colligitur ex cataloguſ Epiſcoporum Byzacenæ, ſed Trofimus ſed non provocat a Turia, quam in proconſulari ſuit, docet epiſtola Epiſcoporum illius provinciæ ad Paulum Parriarcham Conſtantinopolitanum. o *Donatus Tiſlis.*] Vir Clarſſimus Gerardus Tiſlius Tiſlianus vocatus, ex argumento quod ſuſpiam reperiatur civitas illius nominis, notiſſima autem ſit civitas Tibiliſiana. Verum Donatus Tiſlitanus ſed ſe ſuo ſubſtitutus contra ſuſtinet ab Epiſcopus. Et tamen infra cap. 290. nominatur Simplicius Epiſcopus Tiſlitanus Donatiſta. Ubi caſtigo omnia pendit Tiſlitanus Donatiſta. Et tamen in Fuſtiſ Concilio Sardicenſi legimus Donatiſta ſub Donatiſta Tiſlitanus Donatiſta. Nota autem eſt, germanum literarum ſed Tiſlitanus Epiſcopus ſuerit ille quam Tiſlitanus in eadem provincia prefuiſſe docet notitia ſed plurimum quibuſdam, nondum mihi hoc compertum eſt. Tiſlitanus Epiſcopus Mauritaniæ.] Epiſcopus Tiſlitanus Tiſlitanus Donatiſtam. p *Liberas nobis*] ut ſe excuſatet. q *Mentanus*] Ipſe Mentanus in Numidia, ut opinor. Valentinianus Epiſcopus Mentenſis nominatur inter Epiſcopos Numidiæ ab Hunneico Vandalorum Rege Hunneici ſacrum expoſiti. r *Agrotat*] Epiſcopus videlicet Donatiſta qui erat adverſarius illius Donatiſtani.

s *Viſtorianus Mufti.*] Augiuſtinus in hortatorio primæ diſc. cap. 12. *Tunc cum vocaretur ad ſedem Viſtoriani Mufitiani Epiſcopi, & ſe mediam procuraſſet reſpondere ſe habere contrarium dixit, Feliciamum in cathedra Muſtitana, & Donatum in loco Turreſti, congerunt catholici ut eſſet conſtituta Feliciamum in communione eſſe Primiani.* Vide religiuſ. t *Muſtitanenſi*] in Numidia, ut patet ex notitia Africæ. u *Turreſtum*] Duo ſuſſiſtiſ urbes ſunt in Africa, quorum unuſ fuit in regione Muſtitana, alter habuit propriam diœceſim. Non paulo ante dominatur Maximianus Epiſcopus Turenſis catholicus, qui poſteriori ſe non habere adverſarium. ſub Uto. *in cum. S. Prim.*] Neu fuiſſe hoc quiſquam. Nam Feliciamus fuerat olim Maximianiſta. ſed ſuſpicatur Primianus.] Epiſcopus Tiſtenſis Donatiſtam. ſed communione Donatiſtarum poſtea reſtitutus, ut docet Augiuſtinus libro contra literas Petiliani cap. 83. lib. 3. contra Donatiſtas cap. 1. lib. 2. cap. 6. lib. 3. contra epiſtolam Parmeniani cap. 4. & lib. 3. cap. 6. lib. 3. contra Creſconium cap. 36. de. 8. lib. 4. cap. 2. & 6. *Epiſcopus ſecunda ſedis*] Hinc colligit Augiuſtinus in loco paulo ante laudato cognitum ſecundum Donatiſtarum ſuiſſe. ſed *Mactianum.*] in Numidia, ut patet ex notitia Africæ. Ferrandus cap. 116. ad. 3. citat Concilium Mentenſe.

a *Commodianus*] id eſt Legendum fortaſſis, miſi. Quæquomo & alia leſtio veterani poteſt, ſi ad modum interrogantis poſtetur. Et ideo non ſignum interrogantis appoſuimus. b *Dynamo*] Ad hunc patre Grigorum epiſtolam 130. S. Auguſtinus. c *Tunudæ.*] In veteri exemplari legitur *Tunudenſis.* Verum ex nomine Tunudenſis, qui ſub Augiuſtino Tunudenſis ita in ſe ſignet, ſacile ſuit apparere hoc deeſſe ante ſum ſyllabam, & Tunudenſem dici debuiſſe qui Tunudenſis dicitur. Nam infra cap. 200. nominatur *Viſtorianus Epiſcopus Tunudenſis.* Pinius porro lib. 5. cap. 4. inter oppida Romanorum in Africa ſignatur Thunudrum, quod Thunudrum, ſed non Tunudrum legit Vir Doctiſſimus Cellarius lib. 1. notitiæ eſt *Thunudrum*, ut habent vulgatæ editiones, ſed, ut veruſſiſſimus codex Bobbienſis, cum *Tunudrum* non video. Et tamen viri clariſſimi Laurea Holſtenius & Joannes Gamerius cenſent mentionem hanc eſſe in collatione & omnino legendum *Timidenſis* pro *Tunudenſis* ; quia, ut ait iſte, in provincia proconſulari nulla fuit Tunuda civitas, ſed Timida, quæ regia aliquando Numidarum fuit.

d *Evangelus*] Inſcribit Concilius habitis apud Carthaginem anno 397. & anno 401. in codice canonum Eccleſiæ Africanæ cap. 13. & 77. e *Aſſiſiliana*] in provincia proconſulari, ut patet notitia Africæ. f *Secundus Epiſcopus*] Nulla eſt Eccleſia Africanum, ibi defunctus eſt. Puabam intelligi hoc loco poſſe Rogatum, quem Augiuſtinus lib. 3. contra Creſconium cap. 56. ſcribit a Donatiſtis Epiſcopum fuiſſe Tubunenſem Mauritaniæ Sitifenſis. Verum ſed in Mauritania Sitifenſi. Verum ſed in Mauritania Sitifenſi, qui in libro de geſtis cum Emerito, quem nolunt ſed obtinuerunt ſcriptorum eſt ſpe dicet lib. 3. retractat. cap. 51. ut eundem Rogatum, ſuppeditet ſed ſumpſerat horum gerbarum cum Emerito, ut ſuſpicatur Cellarius. Ut ſuſpicatur Cellarius, ſed non ſuſpicatur, ſed non ſuſpicatur preſcindit, haudquidem ania, ipſis deſertis, tranſierat ad cathedram. Pipetratum mortuum eſt paulo ante quam Augiuſtinus ſcriberet libros ſuos contra epiſtolam Parmeniani pare et hoc unum ſatis excuſo. g *Tiſtenſis*] ſed Tiſtenſis in Byzacena, quod Tiſtenſis Tiſtenſis Tiſtenſis

Anno Christi 411.

Idem dixit. Præsto sum, [a] unitatem habeo. *Pomponius* [b] *Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Asmunius Episcopus Tigualensis. *Idem dixit.* Præsto sum. In diœcesi mea duo sunt, [c] Gajanus & Privatus. *Gajanus Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Alypius Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit.* Animadvertit etiam nobilitas tua in nostrorum diœcesi eos ordinasse Episcopos. *Et alia manu.* Recognovi.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Talia ab utrisque partibus constat objecta (ut) si hæc vultis diligenter inquiri, ad hanc causam superfluo venisse noscemur. *Item recitavit.* Felix Episcopus plebis Segermitensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Restitutus Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* [d] Secundus Episcopus plebis [e] Magarmelitanæ. *Idem dixit.* Præsto sum. *Felix episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Vincentianus Episcopus plebis [f] Feraditanæ majoris. *Idem dixit.* Præsto sum, unitatem habeo. *Item recitavit.* [g] Placentinus Episcopus plebis Madaurensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Donatus Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Rusticianus Episcopus plebis [h] Tabracensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Clarentius Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Octavianus Episcopus plebis [i] Ressianensis. *Idem dixit:* Præsto sum, [k] unitatem habeo. *Item recitavit.* [l] Benenatus Episcopus plebis [m] Simittensis. *Idem dixit.* Præsto sum, nec habeo alium, nec hæreticos. *Petilianus Episcopus dixit.* [n] Exivit de corpore. *Item recitavit.* Timianus Episcopus plebis [o] Utmensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Petilianus Episcopus dixit.* Habet Felicem, sed absens est. *Item recitavit.* [p] Filolocius Episcopus plebis [q] Adrumetinæ. *Idem dixit.* Presto sum. *Victorinus Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Adeodatus Episcopus plebis [r] Belalitensis. *Idem dixit.* Præsto sum; non habeo nec Episcopum nec hereticos; unitatem habeo. *Item recitavit.* Felix Episcopus plebis [s] Visicensis. *Idem dixit.* Presto sum, Episcopum contra me non habeo. *Victor Episcopus civitatis Taborensis dixit.* [t] Proxime recessit. [u] Ego ibi intervenio. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis Jusitensis. *Idem dixit.* Præsto sum, unitatem habemus. *Item recitavit.* Fucinullus Episcopus plebis [x] Eliensis. *Idem dixit.* Præsto sum, non contra me habeo Episcopum. *Item recitavit.* Honorius Episcopus plebis [y] Cellensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Castus Episcopus dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Maximianus Episcopus [z] Aquensium regiorum. *Idem dixit.* Præsto sum, in patria mea non habeo alium Episcopum. *Item recitavit.* Antonius Episcopus plebis Carpitanæ. *Idem dixit.* Præsto sum. *Veratianus episcopus dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Fortunatianus Episcopus plebis [aa] Neapolitanæ. *Idem dixit.* Præsto sum. *Ampelius episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* [bb] Pannonius Episcopus plebis Puppitanæ. *Idem dixit.* Præsto sum. *Victorianus episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Januarianus Episcopus plebis [cc] Tubulbacensis. *Idem dixit.* Præsto sum, unitas est catholica, non contra me habeo Episcopum in civitate mea. *Item recitavit.* Gratianus Episcopus ple-

De Interventoribus episcopis vide Cod. Eccl. Afric. can. 74. Hard.

a *Unitatem habeo*] Hæc verba certo non sunt hujus loci, & repetita per errorem librarii videntur ex responsione Pascasii Episcopi Anguiensis: quod colligitur ex prosecutione Pomponii. b *Pomponius*] Macrianensis Episcopus partis Donati qui Concilio Cabarsussitano interfuit anno 393. c *Gajanus*] Iste interfuit Concilio Cabarsussitano, in cujus actis vocatur Episcopus Tigualensis. d *Secundus*] Is est, opinor, qui subscripsit libello emendationis Leporii Presbyteri, ubi se vocat Episcopum Aquensem, sive Megarmitanum.

e *Magarmelit.*] in Numidia; ut patet ex notitia Africæ, ubi male scriptum est *Vagarmelitanus*. f *Feradit. major.*] Infra cap. 133. nominatur Felicianus Episcopus Feraditani minoris. Aurelius Feradimajensis, id est, Feraditani majoris, numeratur inter Episcopos Byzacenos qui senserunt exitiale Hunerici Vandalorum Regis odium adversus fidem catholicam. g *Placentinus Madaur.*] in Numidia. Placentinus ergo, qui nominatur in capite 100. codicis canonum Ecclesiæ Africanæ, fuit Episcopus Madaurensis. Prudentius Episcopus Madaurensis socius fuit magnorum Episcoporum qui propter veram fidem pulsi sunt a sedibus suis edicto Hunerici Regis Vandalorum. Notum est autem Madauram fuisse patriam Apuleji philosophi. Errare porro eos qui Madauram cum Quiza confundunt hinc colligitur, quod infra cap. 142. istius primæ cognitionis Priscus Episcopus Quidiensis catholicus nominatur. Quidiam autem & Quizam idem esse nemo ambigere potest. Itaque paulo post quam scriptum est *Quidiensis*, in interlocutione Episcopi Donatistæ legitur *Quiziensis*.

h *Tabracen.*] in provincia proconsulari, ut patet ex Ptolemæo. De Tabracenis qui Apiarium accusarunt mentio est in epistola Concilii Africani ad Cælestinum Papam. Tabraceni monasterii apud Victorem Vitensem lib. 1. de persecutione Vandalica. i *Ressianen.*] in Numidia, ut dictum est supra cap. 121. k *Unitatem habeo*] Quomodo id fieri potest, si vera est querela Verissimi Episcopi Tacaratensis Donatistæ, qui ait Octavianum institutum esse Episcopum in plebe sua? l *Benenatus Simitt.*] Lubenter istorum Episcoporum nomina persequor, præsertim quoties occasio incidit illustrandi aut explicandi codicis Ecclesiæ [illegible] In Concilio autem habito apud Carthaginem anno ccccx. *legationem susceperunt contra Donatistas* [illegible] *& Benenatus Episcopi.* De ceteris alibi dicetur. De Benenato nunc nobis [illegible] monuero nescire me unde orta sit varia lectio in margine hujus Concilii apposita in nova [illegible] ubi scriptum est *Venantius*. Nam in omnibus antiquis exemplaribus quibus usus sum, usus autem sum [illegible] iisque vetustissimis, diserte scriptum est *Benenatus*. Duo istius nominis Episcopi catholici interfuere huic collationi; quorum unus fuit Episcopus Simittensis, alter Hospitensis. De horum sane alterutro explicandum potu hunc locum Concilii Carthaginensis. m *Simitten.*] in provincia proconsulari, ut patet ex Ptolemæo & itinerario Antonini. Epistolæ Episcoporum illius provinciæ ad Paulum Patriarcham CP. subscribit Benenatus Episcopus Semitensis. In notitia Africæ scriptum *Simminensis* & *Seminensis* pro *Simitensis*, ut opinor: in Concilio vero Carthaginensi anni DXXV. *Siminensis*. n *Exivit de corpore*] id est, Episcopus Simittensis ex parte Donati. o *Utmensis*] Male antea *Utinensis*. Nam Isaac erat Episcopus Utinensis catholicus, & adversarium habebat Felicianum, ut legitur infra cap. 133. Utmam porro fuisse sitam in provincia proconsulari dicere videtur notitia Africæ, ut quidem in suo codice legit Ortelius, cum illic Utimiensis Episcopus dicatur qui Utimmitensis vocatur in editionibus Sirmondi & Chiffletii. p *Philolocius*] sive Philologius, ut legitur in codice canonum Ecclesiæ Africanæ cap. 90. Docet igitur hic locus quam cathedram tenuerit hic Philologius. q *Adrumet.*] in Byzacena, ut patet ex itinerario Antonini. r *Belalit.*] forte in Numidia. Nam in notitia Episcoporum illius provinciæ recensetur Servus Belesasensis. s *Visicensis*] in provincia proconsulari, ut patet ex epistola synodica Episcoporum illius provinciæ ad Paulum Patriarcham CP. cui subscribit Valentinianus Episcopus sanctæ Ecclesiæ Visicensis. t *Proxime recessit*] id est Episcopus Visicensis partis Donatis, paulo ante mortuus.

u *Ego ibi intervenio*] id est, curo plebem Visicensem. Infra cap. 176, extremo: *Presbyterum habemus qui intervenit.* Notum est interventorum nomen in Ecclesia Africana.

x *Eliensis*] in Byzacena, ut docet notitia Africæ. y *Cellensis*] Duæ fuere Ecclesiæ istius nominis in Africa, una in proconsulari, alia in Mauritania Sitifensi. De utra intelligi debeat hic locus, incertum est. z *Aquen. Regior.*] In Byzacena, ut docet eadem notitia Africæ; quod etiam liquet ex itinerario Antonini. Interfuit Concilio Carthaginensi anni 419.

aa *Neapolit.*] in provincia proconsulari, ut patet ex eadem notitia & ex præfatione Concilii Carthaginensis anni 419. [illegible] Fortunatianus cum aliis legatis provinciæ proconsularis. De eodem mentio in codice canonum Ecclesiæ Africanæ [illegible]. bb *Pannonius*] in epistola Concilii Carthaginensis ad Innocentium papam nominatur Panthonius Episcopus. [illegible] collegit Garnerius legendum heic in collatione esse *Panthonius* pro *Pannonius*. Verum recte advertit Henricus [illegible] hinc emendandam epistolam, præsertim cum vetus codex Florentinus *Pannonius* habeat, non *Panthonius*. Nuper [illegible] S. Augustini editores nomen Pannonii reposuerunt in ea epistola, simul admonentes ita constanter scriptum esse [illegible] exemplaribus. Sane Pannonii nomen hoc loco nos legimus in pluribus antiquis exemplaribus tum bibliothecæ [illegible] aliarum hujus urbis. cc *Tubulbacen.*] in Byzacena, ut docet eadem notitia,

Anno Christi 411.

plebis [a] Metensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Fortunatianus episcopus partis Donati civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis [b] Bahannensis. *Idem dixit,* Præsto sum, unitatem habeo. *Item recitavit.* Quodvultdeus Episcopus plebis [c] Centuriensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Cresconius episcopus partis Donati civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Fortunatus Episcopus plebis [d] Capsensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Celer episcopus partis Donati civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus plebis [e] Temonianensis. *Idem dixit:* Præsto sum: ibi in eodem loco ubi ago non contra me habeo Episcopum. (*Item recitavit.*) Montanus Episcopus Ecclesiæ catholicæ [f] Auguritanæ. *Idem dixit.* Præsto sum, unitatem habeo, *Item recitavit.* Jocundus Episcopus plebis [g] Sufetulensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Titianus episcopus partis Donati civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis Bartanensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Honorius episcopus partis Donati civitatis suprascriptæ dixit.* In mala quæ fecit mihi modo illum didici. *Item recitavit.* Victor Episcopus Cullitanus. *Idem dixit.* Præsto sum. *Fidentius Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Palatinus Episcopus [h] Bosetensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Felix Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Quodvultdeus Episcopus [i] Girbitanus. *Idem dixit.* Præsto sum. *Evasius Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Silvanus Episcopus [k] Carianensis. *Idem dixit.* Præsto sum, unitas est illic. *Item recitavit.* Æmilianus Episcopus [l] Aggeritanus. *Idem dixit.* Præsto sum. *Candorius Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Privatus Episcopus plebis [m] Usilensis. *Idem dixit.* Præsto sum; non contra me habeo Episcopum. [[n] *Petilianus Episcopus dixit.*] Presbyterum illic habet. *Item recitavit.* Majus Episcopus plebis [o] Amudarsensis. *Idem dixit.* Præsto sum, in patria mea catholica est. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis [p] Vvazensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Secundinus Episcopus plebis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus plebis [q] Tituli. *Idem dixit.* Præsto sum. *Victor Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Milicus Episcopus plebis [r] Tagamutensis. *Idem dixit.* Præsto sum, omnes catholici sunt. *Item recitavit.* Speratus Episcopus plebis [s] Ammederensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Crescentianus Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Aurelius Episcopus plebis [t] Numnulitanæ. *Idem dixit.* Præsto sum, non habeo contra me Episcopum. *Habetdeus Diaconus Episcopi Primiani Carthaginensis dixit.* Exivit de corpore. *Item recitavit.* Venustus Episcopus plebis Turudensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Adeodatus Episcopus dixit.* Non ibi habemus. *Item recitavit.* Honoratus Episcopus [u] Abiddensis. *Idem dixit.* Præsto sum, Episcopum contra me non habeo ibi. *Item recitavit.* Gududus Episcopus [x] Ancusensis. *Idem dixit.* Præsto sum. *Donatus Episcopus ejusdem loci dixit.* Agnosco illum. *Item recitavit.* Sab-

a *Metensis*] Ita prorsus codex vetus. Et tamen Massonus, quem & Pithœus quoque secutus est, scripsit *Metenensis*. Metena nulla fuit in Africa. Metam fuisse testatur notitia Africæ, in qua inter Episcopos provinciæ Numidiæ recensetur Felicianus Metensis. b *Bahannen.*] forte in Byzacena. Nam in epistola Episcoporum illius provinciæ ad Constantinum Imper. nominatur Januarius Episcopus Banensis. Et in notitia Episcoporum provinciæ Byzacenæ recensetur Donatus Boanensis. c *Centurien.*] In Numidia, ut patet ex eadem notitia. d *Capsensis*] in Byzacena, ut docet eadem notitia. Illic fuisse thesauros Regis Jugurthæ scribit Strabo lib. 17. e *Temonianensis*] in provincia Byzacena, cujus Episcopus Cresconius nominatur inter Episcopos quos Hunericus Rex Vandalorum exagitavit. In epistola item Episcoporum provinciæ Byzacenæ ad Constantinum Imperatorem, quæ extat in actis Concilii Lateranensis sub papa Martino, subscriptus reperitur Victorinus Episcopus sanctæ Ecclesiæ Temunianensis. Hinc ergo colligitur Cresconium Episcopum provinciæ Byzacenæ, qui nominatur in c. 127. codicis can. ecclesiæ Africanæ, eumdem esse qui heic in collatione vocatur episcopus Temonianensis.

f *Catholicæ Augurit.*] In codice M.S. legitur *Cathauguris*. Ex quo Massonus & Pithœus effecerunt monstrum illud lectionis quod in eorum editionibus extat, in quibus legitur *Cathauguritensis*. Augurensis Ecclesia fuit in Numidia, ut patet ex notitia toties laudata, ubi nominatur Leporius Episcopus Augurensis. g *Sufetulen.*] in provincia Byzacena, qui Concilio Carthaginensi anni ccccxix. interfuit. De eodem mentio extat in capite 127. codicis canonum Ecclesiæ Africanæ. Præsidius illius [illegible] Rege Vandalorum. h *Bosetensis*] in proconsulari, ut arbitror. [illegible] Patriarcham CP. subscriptus reperitur Cresconius Episcopus [illegible] Buticanæ seu Bositanæ, ut habet vetus codex Ecclesiæ Bellovacensis. i *Girbitanus.*] Ita nos libere emendavimus, cum in codice veteri legatur *Givis.* & in editionibus Massoni & Pithœi *Givirtensis*. Quippe infra cap. 198. ubi Evasius Quodvultdei adversarius nominatur, vocatur Episcopus Girbitanus. Porro in notitia Africæ quæ extat apud Victorem Vitensem, Faustinus Girbitanus recensetur inter Episcopos Tripolitanos. Et in Concilio Cabarsussitano subscripsisse reperitur Proculus Episcopus Girbitanus. In Concilio quoque Carthaginensi Bonifacii subscribit *Vincentius Episcopus plebis Gervitanæ Legatus provinciæ Tripolitanæ.* Denique in Concilio Carthaginensi sancti Cypriani adfuit Munnulus a Girba. k *Carianensis*]. Holstenius conjicit heic legendum esse *Cartanensis*; quia civitatem Cartennensem noverat, Carianensem non noverat. Et tamen legere potuit in notitia Africæ Quintianum Episcopum a Casulis Carianensibus nominari inter Episcopos Byzacenos qui ab Hunerico Rege Vandalorum sunt exagitati. l *Aggeritanus*] in Byzacena, ut docet eadem notitia. m *Usilensis*] in eadem provincia. Victorinus Usulensis recensetur inter Episcopos Byzacenos qui illam Hunerici persecutionem sustinuerunt. Laurentius Usilabensis subscripsit epistolæ Episcoporum ejusdem provinciæ ad Constantinum Aug. n *Petilianus*]. Hanc partem nos addidimus, quia necessaria est. Constat quippe interlocutionem esse cujusdam Episcopi Donatistæ, qui testatur Donatistas Presbyterum habere in Usilensi plebe. o *Plebis Amudars.*]. Massonus sic edidit: *Plenius Avvidarsensis*. Pithœus: *Plenius Amudursensis*. Uterque male. Amudarsa fuit civitas provinciæ Byzacenæ, cujus Episcopus Liberatus inter eos numeratur quos Hunerici Vandalorum regis crudelitas exagitavit. Amudarsæ mentio est in itinerario Antonini, ubi locatur in Byzacena. Ptolemæus & antiquæ editiones itinerarii vocant Amudasam. Sic etiam in vetusto itinerarii exemplari bibliothecæ Colbertinæ.

p *Vvazensis*] in provincia proconsulari, ut opinor. Ptolemæus enim lib. 4. cap. 3. inter Thabraca civitatem & Bagradam fluvium memorat Vazuam civitatem, quæ videtur propterea sita fuisse in limite proconsularis versus Numidiam.

q *Tituli*] in provincia proconsulari, ut docet notitia Africæ. Quanquam in eadem notitia mentio est sedis episcopalis Castelli Titulitani. r *Tagamuten.*] forte in Mauritania Cæsariensi. Quippe in notitia Africæ David Tadamatensis Episcopus nominatur inter Episcopos Cæsarienses. s *Ammeder.*] Ita vetus exemplar. Massonus edidit *Annuedensis*, Pithœus *Ammadarensis*. Verum retinendam heic esse lectionem veteris exemplaris patet etiam ex cap. 207. istius primæ cognitionis, ubi Crescentianus Episcopus Ammederensis Donatista rursum nominatur. Ammædaram vocat Ptolemæus, qui eam locat post Siccam Veneriam, Assuram, Naraggaram, & Madurum sive Madauram, hoc est, in limite provinciæ proconsularis & Numidiæ. Verum itinerarium Antonini Ammederam locat inter urbes Numidiæ. t *Numnulit.*] in proconsulari; ut patet ex epistola Episcoporum illius provinciæ ad Paulum Patriarcham CP. ubi scriptum est *Nummulitanus*. Massonus heic edidit *Munavilitensis*, Pithœus *Namnulis*. Nos secuti sumus auctoritatem veteris exemplaris. u *Abiddensis*] in proconsulari, ut opinor. Videtur enim esse Avitta Ptolemæi, qui eam urbem locat prope Theudalim. In tabula itineraria Peutingeri Avitta locatur haud procul a Silibba, in medio fere Tuburbi majoris & Tuburbi minoris. Ex quo etiam colligitur eam fuisse in provincia proconsulari. Tertullianus Episcopus Abitensis interfuit Concilio Cabarsussitano anno 393.

x *Ancusen.*] in Byzacena. Nam in notitia Episcoporum illius provinciæ apud Victorem Vitensem nominatur Victorinus Ancusensis. Heic porro diserte in veteri libro scriptum est *Aniusensis*, ut editum est a Pithœo. Verum infra cap. 207. extremo, ubi rursum nominatur Donatus istius Gududi adversarius, legitur *Ancusensis*. Ob eam itaque causam huc quoque transtulimus eam lectionem.

Sabratius Episcopus plebis a Terrectamullumensis. *Idem dixit. Donatus Episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Fortunatus Episcopus Ecclesiæ Undcitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Crescentius Episcopus[1] loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Severus Episcopus plebis Utimari. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est illic. *Item recitavit.* Valerius Episcopus plebis Uninensis. *Idem dixit.* Prælto sum, Episcopum non habeo. *Habetius Diaconus dixit.* Fuit illic, exivit de corpore. *Item recitavit.* Urbanus Episcopus plebis Theodaleensis. *Idem dixit.* Prælto sum, catholica est. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis Migirpensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Clonisius Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum.

Fortunatianus Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Cum Episcoporum sit petita quæstio, miramur nescio qua impudentia prælentem ℣ Diaconum Episcopi personam velle suscipere & conlationem quam Deo favente cœpimus inchoare, studio contentioni porrahere. Unde cohibeat se tali actione, quia non decet rebus fertis non necessaria commiscere. *Et alia multa.* Recognovi.

CXXVII.

Marcellinus ℣ Diaconus[2] & Notarius dixit. Superflua professionis fanctitas tua, cum constet prælentes ad id fcilicet delectum ut cognoscerent singulos, non ut studium disputationis amparet. *Item recitavit.* Lucianus Episcopus plebis Tunensis. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est illic. *Item recitavit.* Donatus Episcopus plebis Sajensis. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est illic. *Item recitavit.* Rufinianus Episcopus plebis Mutensis. *Idem dixit.* Prælto sum, omnis catholica est. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis Tritipensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Felicianus Episcopus[1] loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Adeodatus Episcopus plebis Benconensis. *Idem dixit.* Prælto sum, catholica est ab origine. *Item recitavit.* Faustinus Episcopus plebis Sillitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Peglianiscopus[2] suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Felix Episcopus plebis Appugnianæ. *Idem dixit.* Prælto sum, catholica est omnis. *Item recitavit.* Geta Episcopus plebis Jubaliianensis. *Idem dixit.* Prælto sum, non habeo contra[me] alium. *Item recitavit.* Januarius Episcopus plebis Concuianensis. *Idem dixit.* Prælto sum, non est illic Episcopus alius, catholica est. *Item recitavit.* Julianus Episcopus plebis Tasfaltensis. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est, catholica est omnis illic. *Adeodatus Episcopus dixit.* Annus est ex quo[mortuus est]. *Item recitavit.* Crescentianus Episcopus plebis Acencitis. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est apud me. *Item recitavit.* Licentius Episcopus plebis Zattarensis. *Idem dixit.* Prælto sum, catholica est ibi. *Item recitavit.* Maximus Episcopus plebis Masculitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Pacalis Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Marianus Episcopus plebis Rubulensis. *Idem dixit.* Prælto sum, quantum catholicæ habet. *Item recitavit.* Tertiolus Episco-

Episcopus plebis Cillitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Donatus Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Sopater Episcopus plebis Tambasensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Faustinus Episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Paulus Episcopus plebis Uittiagensis. *Idem dixit.* Prælto sum, non habeo ex illa parte. *Habetdeus Diaconus dixit.* Exivit de corpore. *Item recitavit.* Januarius Episcopus plebis Appucenensis. *Donatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Hic est, commotus est corporis infirmitate. *Item recitavit.* Victor Episcopus Ecclesiæ Uiticensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Geduliu episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Si qui Supra pro Cecilio Episcopo plebis Uczlensis. *Qui accedente, idem dixit.* Prælto sum, omnis catholica est. *Item recitavit.* Basilius Episcopus plebis Altibuitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Aspidius episcopus[1] loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis[2] Vinensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Habetdeus Diaconus dixit.* Non habemus, ℣ exivit de corpore ante annos quinque. *Item recitavit.* Fructuosus Episcopus plebis[3] Abazitensis. *Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Hic est Carthagini, in ministerio. *Adeodatus episcopus dixit.* Diœcesis est Felicitani Uitinensis. Prælto sum, ibi habet. *Item recitavit.* Publianus Episcopus plebis Baxaritidianensis. *Idem dixit.* Prælto sum, unitas est. *Item recitavit.* Donatus Episcopus plebis Bassacorensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Donatus episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnoico illum, ℣ Presbyterum habeo. *Item recitavit.* Crescionius Episcopus plebis ℣ Zaratensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Regnus episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum.

Concil. General. Tom. III.

[1] *Tuentamul.* Jin provincia Byzacena, ut patet ex epistola Episcoporum illius provinciæ ad Constantinum Imperatorem. Vide notam illius epist. Quæ ibidem facta: Tamallumensis in Africa, una in provincia Byzacena, altera in Mauritania Sitifensi, in Byzacena Episcopus fuit Habeodeus, in Sitifensi Rufinus, ambo perfuntorium pati sub Hunerico Rege Vandalorum. Eumus ergo Tamallumensis in quam relegatus est fanctus Eugenius Episcopus Carthaginiensis, cum fuerit, ejusdem provinciæ Tigisitanæ, in Byzacena esset. *Item* in *Tuhdsis*, ; ita fane versus codex: huic locum dit nerecudum & *putudensis*, legendum esse *Pudigiensis*. Mam infra cap. 202. ubi rurium recitatur nomen Centonis, qui fuit illius Tamasaci episcopus, videtur Episcopus Tamasacensis, Bidiensis pars Numidiæ, ut patet ex notis Baluzii, ut patet ex notis Baluzii. *e Tilmenfis*[1] ita vetus exemplar. In notitia Episcopatum Byzacenorum lego Honoratum Titianensem. Augustinus in libro ad Donatistas post collationem cap. 22. Tyscicam locare videtur in provincia proconsulari. An vero Tipica & Tyscica sint duæ diversæ, an vero diversis, aliquo discriminandum etiamque. Mam Tyscam alibi non reperi.

d Diminiu. Jistere Tinfiensis, omnia pnium liteta. Dalmatius Episcopus Tinnifensis in provincia proconsulari nullus est Ecclesiam invidium ab Hunerico Rege Vandalorum Carthaginem ad Arianos Episcopos Vandali Cypriani sanctum. *Item vetus e Tifensis*, pro quo quidam codices habent *Timfis*. *e Thendeleen*[1] In provincia proconsulari, ut colligunt ex Ptolemæo & ex notitia Africæ, in qua inter Episcopos provinciæ proconsularis ponitur ab Hunerico Rege Vandalorum nomenatus *Filius Andeleiensis*. Quod ex fragmentis Victoris *Thendaleensis*, Episcopi Tunensis, ut patet ex epistola Episcoporum Carthaginensium ad Bonifacio. *e Thendeleen*[2] ita vetus codex. Ecclesiæ Africanæ cap. 65. 76. & 99. In qua fortasse Victorem Episcopum Thendaleensem, ut Episcopum Tunensem, Victor Tibensis lib. 2.

f Aliqiepen. In provincia proconsulari, ut plurimum discrete infra ad caput 190. ubi agitur de Glorioso filius Victoris adversario. *g Diernanus*[1] Habetdeus, Primianus Carthaginiensis Diaconum, ejus exitum pariter interfecutionis in his gestis. *h Pertuensis*[1] Adeodatus, qui ad Bonifacium Episcopum Carthaginiensem, ejusdem provinciæ proconsularis, & Tuensis, cum quo et ipse, fuit Episcopus. *Tuhdensis* vetus codex. Pintius lib. 3. cap. 4. Fuit autem in provincia proconsulari, ut Tuensis, cum quo et ipse, fuit Episcopus. *Tuhdensis* vetus codex. Pintius lib. 3. cap. 4. Fuit autem in provincia proconsulari, ut Tuensis, cum quo et ipse, fuit Episcopus. Sicut enim Episcopus in provincia proconsulari mensis est in epistola Episcoporum Africanorum ad Paulum Patriarcham C.P.

i Ecpuenfis[1] ita omnino legibendum centies, vetus exemplar scriptum, non vero *Mecpuensis*, ut legitur in primarium Concilio Carthaginiensi anni 419. cui interfuit hic nobis Fortunatus Episcopus Ecpuensis, ut ex Victore Victensi, Sunt tamen interpretes vitiosæ legitur *Mecpuensis*. Vetusti enim *pu* *ue* *ue*, Mutata fuit civitatis provincia proconsularis, Mauritania Byzacena, ut dicunt notitiæ Africæ, ut patet ex epistola Episcoporum provinciæ proconsularis de qua paulo antea dicebamus legitur fabricipsilis *Felix Episcopus fanctæ Ecclesiæ Tripolitæ*, sed Tripolitæ, ut ex eadem epistolam colligo. Mel Ecclesiæ Bellovacensis. Fortasse ergo pro *Tripolitæ* legendum est *Tripensis*. Notum est enim quantum Vandalorum Ecclesiarum Episcopus Tripensis, ut legit Victor Victensis in Byzacena, ut legit Victor Victensis in Byzacena, ut legit Victor Victensis in notitia Episcoporum Africæ, pro quo Sermondus & Chiffletius edideruntBonnenensis. Gulosius Episcopus Benenensis. Ex in provincia proconsulari milium ad Hunerico Rege Vandalorum. *k Sillitanæ*[1] in Numidia ut patet ex notitia Africæ. *o Appugnia*[1] Sive Appungenis, & Appuenensis Episcopus, ut ex Victore Victensis Cap. 11. Vandalorum nostrum propter nomen Felicis Episcopi, non quidem illius, qui collationi interfuit, sed alterius qui Carthaginiensis Carthaginensium. Fuit autem in provincia proconsulari, ut patet ex epistola Episcoporum provinciæ Byzacenæ. Unde intelligimus Getam Episcopum, qui Concilio Carthaginensi anni 419. interfuit, Episcopum Jubaliianensem fuisse. Ecclesiæ Episcopus Jubaliianensis de vicio tempore Hunerico Rege Vandalorum. Hinc concludendus est epiphonemum quinquo *Regnum dei miser iceris Episcopus fanctæ ecclesiæ Tubaldensis*, vel, *Tubaldiensis*, ut habet vetus illustrium Ecclesiarum Episcopus Tubaldensis, *q Cenculian.* Ipse Concuianensis in Numidia, ut ex Victore Victensis tempore persecutionis quam Hunericus Vandalorum Rex commovit adversus Ecclesiam catholicam.

r Masculitanæ[1] Jnimorum Episcopus Tasfaltensis Donatista. *s Armugis*[1] Nefcio nihilum locum ex eum Arcadia, cum hic Cirtensumus dicat antiarum apud Ecclesiæ & cap. 202. Donatistarum Episcopus, nebrunt sitidem fetus plebe fua non habere adversarium.

t Gaiaro Sacerdos[1] Victor Victensis, & ex notitia Africæ, Victensis Episcopus Africæ edita a Sirmondo. Ubidiu Episcopus est *Mariana*[2] Cilia autem Pirhunt non in numadvertere mendum hic esse, ut patet ex notitia Africæ, in qua inter Episcopos provinciæ proconsularis ponitur Gaiaro Episcopus Gaiarensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Victor Episcopus[1] loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Primulus Episcopus plebis Tamagrideensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Saturninus episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Adeodatus Episcopus plebis Satafensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Urbanus episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Faustinus Episcopus plebis[1] Tamogadensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Gaudentius episcopus loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Victor Episcopus plebis[2] Lamsfuensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Januarius episcopus civitatis suprascriptæ dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Secundus Episcopus plebis[3] Assabensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Augustinus episcopus[1] loci suprascripti dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Marcinus Episcopus[2] Idicrensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Martialis episcopus dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Crispulus Episcopus Ecclesiæ ℣ Voltanæ. *Idem dixit.* Prælto sum. *Quodvultdeus episcopus dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Germanus Episcopus[4] Gyplariensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Fidentius episcopus dixit.* Agnoico illum. *Item recitavit.* Rogatus Episcopus[5] Gaguritanus. *Idem dixit.* Prælto sum, unitatem habet. *Adeodatus episcopus dixit.* Nostræ fuit, a nobis illo transfiit. *Item recitavit.* Quadratus Episcopus plebis[6] Ogigitanæ. *Idem dixit.* Prælto sum, ℣ nemo quam ibi fuit Episcopus. *Item recitavit.* Gregorius Episcopus[7] Tamallensis. *Idem dixit.* Prælto sum. *Lucius episcopus dixit.* Agnoico illum. *Item*

Concil. General. Tom. III.

vocem Rusinianæ ad hominem quempiam referri debent, cenfuit nonnullis hoc dectie, & pondia aliquos addidit ante illum verum *Tructus*. Rufiniana erat civitas provinciæ Byzacenæ, cujus Episcopus Donatus nominatur in vetusto notitia Episcoporum quos Hunericus Vandalorum Rex afflixit, ut patet ex Victore Victensis, ut deceat eam notitia. *b Tambsiu.*[1] Antea legebatur *Tambolensis* emendatum a nobis ex thadum de caufis, tum quia infra c. 198. ubi nominatur Fulchinus Episcopus Sufiqueiensis, Tambapensis, Tambapensis, Tambap

vit. Lucius Episcopus civitatis * Tagaratensis. *Idem dixit*. Prefato Iuan. *Quinetus episcopus dixit*. Agnoscio illum. *Item recitavit*. * Felicianus Episcopus plebis Cufruensis. *Idem dixit*. Prefato Iuan. Episcopum alium non habeo.

CXXIX.

Primianus episcopus dixit. Ille qui fuit, damnatus est a nobis de ab illis; cum fecerint illum reum, & ipse confiteatur: adhuc autem non est ordinatus. *Et alia manu*. Primianus Episcopus recognovi. *Item recitavit*. Bonifacius Episcopus * Centenis. *Idem dixit*. Prefato Iuan. *Fidentinus episcopus dixit*. Agnosco illum. *Item recitavit*. Adeodatus Episcopus plebis * Baxaritanæ. *Idem dixit*. Prefato Iuan. Eft quidem in corpore confitutus * Caliposius; sed rum videret universum populum ad Ecclesiam ex schola in Sullit convertisse, dilcessit. *Item recitavit*. Niventius Episcopus Tunugabensis. *Idem dixit*. Prefato Iuan, non ibi habeo contra me Episcopum.

CXXX.

Primianus episcopus dixit. Damnatus est in causa adulterii; tamen illic foit ujque ad annum praesentem. *Item recitavit*. Sabinus Episcopus * Tuccensis. *Idem dixit*. Prefato Iuan. *Adeodatus episcopus dixit*. In diœcesi mea eft ordinatus, ex presbyterio meo eft. *Sabinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Cum fuge a civibus meis * petere et non in communione Ecclesiæ catholicæ fuscipiat, & rogaverunt eam ut eis Episcopus daretur. Petierunt me & ordinatus sum. *Adeodatus episcopus dixit*. * Quem habit decesiorem? Edicas in eripio locum fuccellit.

CXXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Conflat non ibi faite catholicam? *Adeodatus episcopus dixit*. Non. *Item recitavit*. Marianus Episcopus * Uzizipartanorum. *Idem dixit*. Prefato Iuan, nonquam ibi habui aliam. *Item recitavit*. Victorius Episcopus plebis * Larensis. *Idem dixit*. Prefato Iuan. *Honoratus episcopus dixit*. Agnosco illum.

CXXXII.

Hilarius exceptor dixit. Quoniam codices impleximus, & alii nobis fubrogandi fuin exceptores, jubent nobiscum ire a corpore ad locum alium Quarquitanum, nobis * custodibus datis. *Pitulius Notarius ecclesiæ catholicæ dixit*. Hoc & ego fuggero quod & exceptor nobiscum ire. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit*. Destruunt Notarius qui cum codices impleste confirmant, & exceptorbus ab utraque parte cuftodes. *Amelius episcopus ecclesiæ catholicæ*

Carthaginensis dixit. Jam nos delegistis cuftodes mandato ipso notarium. Ex ipso etiam duo offerimus custodes. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Eorum nomina qui nunc offerunter edicito. *Aspasius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. * Deuteronius & * Reftitutus. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Congruum eft ut fecuti & alii fubrogati fint exceptores, fic dentur & ab alia parte cuftodes. *Primianus episcopus Carthaginensis dixit*. Damnatorum Marcellum Episcopum * Hupparegiis & Marinianum Oeensem collegas noftros.

CXXXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Quoniam ex omnibus parte Episcopi cuftodes videdentur adpofiti, fingulorum, fecut cœperat, officium nomina fubcriptionefque recitare debebit, & ad fufceptas tabulas ad majorem diligentiam detentum * figant follicitudo cuftodum, et habebunt praefentibus referatur, defcribi poffint, atque ea quæ gefta funt fchedarum ferie contineri. *Cumque ab utrique partibus tabula fufcipiretur, atque fignaretur, recitatum eft*. Innocentius Episcopus Laniggiensis cum viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino fuprafcripta mandavi & fubfcripfi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit*. Eiverio fuprafcripta mandavi & fubfcripfi. Nec ego illum novi, nec ipfe me. *Et recitavit*. Rufinianus Episcopus * Bonifatiis cum viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino fuprafcripta mandavi, & fubfcripfi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit*. Nunquam illic fuerunt Donatistæ. *Primianus episcopus Carthaginensis dixit*. Ipfe fuit nuftter, fed populus habemus quibus * ordinare. *Reftitutus episcopus ecclesiæ catholicæ Bonifatiis dixit*. Nunquam habuit. *Et recitavit*. Laodicius Episcopus plebis * Clypientis cum viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino fuprafcripta mandavi & fubfcripfi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit*. E parte adverfa eft Geminius. *Et recitavit*. Donatus Episcopus plebis Butitanæ coram viro clarissimo Tribuno, & Notario Marcellino fuprafcripta mandavi, & fubfcripfi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit*. Non illic habent Donatiftæ neminem. *Et recitavit*. Candorius Episcopus plebis * Mullitanæ coram viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino fuprafcripta mandavi & fubfcripfi Carthagine. *Marcellinus episcopus dixit*. Agnofco illum. *Et recitavit*. Isaac Episcopus plebis Utinensis coram

a *Tagarat.* In proconfulari, ut docet notitia. b *Pelicianus Confran.*] in provincia Byzacenæ, qui anno 405. interfuit Concilio Carthaginefi. Beliodorus Episcopus Cufruensis nominatur inter Episcopos Byzacenos quorum confirmatio pro Eide catholica recitavit item Huneric Rex Vandalorum. c *Centenis*] Ibm a Centis, ut infra c. 132. d *Baxaritanæ*] In ea Vandalorum in Byzacena, et patet ex notitia Africæ. e *Caliposius*] Ejus Caliposius Episcopus Vazaritanus partes Donatiani, cujus mentio infra c. 138. f *Tuccensis*] in Numidia, cum Ecclesia Tuccensis olim fuerit in diœcesi Mileveitana.

g *Abbidatus epsc.*] Milevitanus, et patet Donati. h *Perverse*] Ita omnes codices. Editiones habent *pervertere*, nullo fenfu. i *Commun. fufcipiat*.] Sabinus Presbyter confitutus erat in plebe Tuccensi ab Adeodato Episcopo Donatistarum. Hebem, cujus radicem fibi fuscipiebat Donatiftarum. Tuccensis ergo rogantes Sabinum ut cum Ecclesia catholica. Quia ergo id fecit non potest eum authoritate Episcopi, & propius Tuccensium Episcopus erat Donatiftis, poftulantes ab Ecclesia catholica, id eft, ut ego intercessor, a Primate & Concilio Episcoporum Numidiæ, ait propriam eum mittentem Episcopum. Ac licet illud ifte contra

restituit. Serotinus Episcopus plebis Turuzitanæ coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Nunquam habui, nec habet. *Habebatur Diœcesim dixit*. Presbyter est illic Catosus. *Serotinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Illic est, fed superstitio. *Et restituit*. Maximinus Episcopus plebis Tzimentis coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Catholica est, nec habuit, nec habet. *Et restituit*. Thomas Episcopus plebis Cubdensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E contra eminent habentes. *Et restituit*. Restitutus Episcopus plebis Mazucensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E contra Ædituus nobis est. *Et accedente Maximiano episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Antonius Episcopus plebis Mutugennensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diœcesis Splendonitiens est. *Et accedente Splendonitiensi episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Privatianus Episcopus plebis Vegesellitanæ coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diœcesis est mihi Donatus Cilitianus. *Et accedente Donato Cilitiano episcopo, idem dixit*. Diœcesim illic habet, vicina plebs agit, diœcesim meam. *Privatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Illic habuit *Donatus episcopus*. Et loca & memoriæ martyrum tamen prohibuit. Candidum non habui Presbyterum inde? *Privatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Et ubi agebatur? *Et restituit*. Æmilianus Episcopus Ecclesiæ Bennensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Habeo nemipem eleuterio. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Maximianus dictus est, hodie de corpore exiit. *Æmilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Tienianum habeo ex illo quo ordinatus fum, nullum illic fcio. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Mittatur & videatur illum. *Et restituit*. Lucinius Episcopus plebis Vagensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Unitas est illic, omnis catholica est. *Habetur Diœcesim dixit*. *Donatist dixit*. Non habemus. *Et restituit*. Benenatus Episcopus plebis Hospitensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. In loco meo alius non est Episcopus. *Lucullus episcopus dixit*. Perfecutio femper me fugavit. *Et restituit*. Leontius Episcopus plebis à Mulersitane coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Ecclesia nobis est. *Et accedente Maximiano episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Antonius Episcopus plebis à Mutugennensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diœcesis Splendonitiens est. *Et accedente Splendonitiensi episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Privatianus Episcopus plebis Vegesellitanæ coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diœcesis est mihi Donatus Cilitianus. *Et accedente Donato Cilitiano episcopo, idem dixit*. Diœcesim illic habeo, vicina plebs agit, diœcesis meam. *Privatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Et loca & memoriæs martyrum tamen prohibuit. Candidum non habui Presbyterum inde? *Privatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Et ubi agebatur? *Et restituit*. Æmilianus Episcopus Ecclesiæ Bennensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Habeo nemipem eleuterio. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Maximianus dictus est, hodie de corpore exiit. *Æmilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Tienianum habeo ex illo quo ordinatus fum, nullum illic fcio. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Mittatur & videatur illum. *Et restituit*. Lucinius Episcopus plebis Vagensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Unitas est illic, omnis catholica est. *Habetur Diœcesim dixit*. *Donatist dixit*. Non habemus. *Et restituit*. Benenatus Episcopus plebis Hospitensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. In loco meo alius non est Episcopus. *Lucullus episcopus dixit*. Perfecutio femper me fugavit. *Et restituit*. Leontius Episcopus plebis à Mulersitane coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, [idem dixit]*. Habeo nemipem e diverso. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Non habemus. *Et restituit*. Felix Episcopus à Caniopiranensium coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, Paleuntianus Diœcesis dixit*. Presbyter habemus nomine Restitutum. *Et restituit*. Victor Episcopus plebis Tiburitanæ coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diverso [nobis] est Victorianus Episcopus. *Et accedente Victoriano episcopo, idem dixit*. Agnosco eum. *Et restituit*. Cannodius Episcopus plebis Mamberitiane coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diverso est mihi Habetdeus. *Habetdeus episcopus dixit*. Præcellor meus ad Maraxensem locum ordinatus est. In pofhoquam habebatur fedes, repofitus est. *Cannodius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Nunquam fedit. *Habetdeus episcopus dixit*. Ego etiam non admissus, in sertio miliario in civitate constitutus. *Cannodius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Nunquam fuerunt Donatistæ, nec iunt, nec aliquando federunt cathedram. *Habetdeus episcopus dixit*. Modo oppressi sunt. *Et restituit*. Barbarus Episcopus plebis Hierpinianensis coram v. c.

v. c. Tribuno & Notario Marcellino [suprascripta mandavi &] subscripsi Carthagine. *Quo restituto, [idem dixit]*. Non habeo neminem contrarium. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Mœcopius dicebatur Episcopus, exivit de corpore. *Et restituit*. Secundus Episcopus plebis Hermianensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Contra me nihil est. *Maximianus Episcopus. Et accedente Maximiano episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Postumianus Episcopus plebis Tagorensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Catholice est unitatis. *Et restituit*. Barbarianus Episcopus plebis Cepestulensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. Catholica est tantum. *Paleuntianus Diœcesis dixit*. Non habemus. *Et restituit*. Felix Episcopus à Caniopiranensium coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, Paleuntianus Diœcesis dixit*. Presbyter habemus nomine Restitutum. *Et restituit*. Victor Episcopus plebis Tiburitanæ coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, [idem dixit]*. E diverso [nobis] est Victorianus Episcopus. *Et accedente Victoriano episcopo, idem dixit*. Agnosco eum. *Et restituit*. Cannodius Episcopus plebis Mamberitiane coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, idem dixit*. E diverso est mihi Habetdeus. *Et accedente Restituto episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et restituit*. Restitutus Episcopus plebis Simingitrensis coram v. c. Tribuno, & Notario Marcellino suprascripta mandavi, & subscripsi Carthagine. *Quo restituto, [idem dixit]*. Catholica est omnis. *Habetdeus Diœcesis dixit*. Non habemus. *Et restituit*. Octavius Episcopus plebis Mesgladitanæ coram v. c.

a *Zementis* [in provincia proconsulari, ut patet ex epistola Episcoporum illius provinciæ ipsi fuge laudata. Et tamen eiusdem Zementis Episcopus dicitur Victorianus, quem Victorianum legendum esse patet inter locum de quo *Zementis* legendum est, quam Victorianum. At illud verum esse non potest. Nam qui tum Zamaiensis, Dialogus vocabatur, ut patet ex c. 121. libri primæ cognitionis.

b *Cadubeg*. [in provincia proconsulari, ut ipse ex epistola Episcoporum illius provinciæ ipsi fuge laudata. Et tamen eiusdem *Cadubeg*, quæ Augustinus alicubi memoria Episcopi Mammetensis, & quia in epistola Africæ Felix Episcopus Mazucensis nominatur inter Episcopos provinciæ proconsularis. Verum in ea notitia scriptum non est *Cadubeg*, sed *Mazucensis*. Sam in Concilio Carthaginensi I. Cyprianus legitur nomen Januarii à Mazucensi, sed Mazucensis Episcopus, Ecclesiæ Colbertinæ, pro quo Fortunio, qui quæ extat in eadem bibliotheca, *Mabillonius* habet non Fortunius, ut putavit Ex Bigotius. Idem tandem in Concilio Carthaginensi, Januarius, & Hadrianus e quodam vetustissimo codice Mss. compacto legendum est. *Mazucensis*. Quemadmodum Hadrianus, ut ipse ait, Felicem illum in notitia Episcopum Mauretaniæ dici, non vero Mammetensem. Sed quia Mammetensem Episcopum non ventundum esse in Mauretania, cum in eadem notitia Mammetensem Episcopum non ponatur. Dicendum ergo in Africa Episcopus provinciæ Byzacenæ. Episcopus provinciæ Byzacenæ, Mazucensis, ut ipse Mazucensis, ut ipse Mazucensis, ut ipse

v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Solus fom. *Perfimus Episcopus dixit.* Probatum est. Solus fom. *Perfimus Episcopus dixit.* Probatum est. Solus fom. *Perfimus Episcopus dixit.* Probatum est. Solus fom. *Perfimus Episcopus dixit.* Probatum est. *Idem dixit.*

Martianus episcopus idem dixit. Agnosco illum. *Et recitavit.* Vidtor Episcopus plebis • Timicianae coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandatis & subscripti Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Habeo Optatum e diversis. *Et accedente Optato, idem dixit.* Ipse est. *Et recitavit*, Bonifacius Episcopus plebis • Vallitanae coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandati & subscripti Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Non habeo. *Valentinianus Diaconus dixit.* Defunctus est ante annos septem. Rectificatus dictus est. *Et recitavit.* Qui supra pro Limeniano Episcopo plebis • Tapurensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino subscripsi eum praesentem Carthagine mandasse. *Quo recitato, idem dixit.* Carthagine est. *Adeodatus Diaconus dixit.* Coram non habemus. *Et recitavit.* Proculus Episcopus plebis • Giufitensis falsarius coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Catholica est. *Habetus Diaconus dixit.* Habet Presbyterum Lillybitanum. *Et recitavit*: Aurelius Episcopus plebis • Numidiae coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Unitatem possidemus, quod omnes Comites Catholicos. Hic est? Seventus, dicit. *Seventus episcopus dixit.* Nonquam habuit. *Et recitavit.* Menforius Episcopus plebis • Medesellitanae coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato* [*idem dixit.* Nemiinem habeo contra me.] *Valentinianus Diaconus dixit.* Modo extivit de corpore. *Et recitavit.* Honoratus Episcopus pro Januario frater & coepiscopo meo plebis • Casarum Mediananensium Carthagine constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & pro eo subscripsi. *Quo recitato, & accedente Januario episcopo catholico, idem dixit.* Ediversis est mihi Aemilianus. *Et recitavit.* Adeodatus Episcopus plebis • Simidicensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Catholica est. *Habetus Diaconus dixit.* Non habemus. *Et recitavit.* Ego Restitutus Episcopus pro Solemnio collega meo plebis • Tigisitanae praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Ediverso est Paschalius. *Et accedente Paschalio, idem dixit.* Agnosco illum. *Et recitavit.* Lampadius Episcopus plebis • Tiscilitensis coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Ediverso [est mihi Donatus. *Et accedente Donato, idem dixit.*] Agnosco illum. *Et recitavit.* Cyprianus Episcopus plebis • Turbitanorum majorum praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Ediverso est Iustinus. *Et accedente Iustino, idem dixit.* Agnosco illum. *Et recitavit.* Donatianus Episcopus plebis • Zellensis praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit.* Ediversis habeo Natalium. *Et accedente Natalio episcopo, idem dixit.* Agnosco illum. [*Et recitavit.*]

CXXXVI.

Alypius Episcopus ecclesiae catholicae v. Tagilensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* Urinam permaledicunt? Tagaliis antiquis mentitur gaudet, ita etiam de ceteris locis gaudeamus.

CXXXVII.

Petilianus episcopus dixit. Mala est initat inocentiae & criminis. Non possunt utraque juxta unicei. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Et recitavit.*

CXXXVIII.

D Augustinus Episcopus ecclesiae • Hipponensium regiorum Carthagini constitutus praesente viro clarissimo Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato, & accedente Macrobio episcopo, idem dixit.* Agnosco illum. *Et*

Et recitavit. • Vincentius episcopus Ecclesiae Culubitanae Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* Catholica est. *Habetus Diaconus dixit.* Habuit, sed modo communicavit • ipsis. *Et recitavit.* Fortunatus episcopus ecclesiae • Constantiniensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* E diverso habeo Petilianum,

CXXXIX.

Petilianus episcopus dixit. Ipse est ecclesiae pectutori in eadem civitate ubi ego episcopus sum. *Adrelius episcopus ecclesiae catholicae Carthaginensis dixit.* Et panlo ante jaculatus es inpetum, & non recepisti. *Portunatus episcopus ecclesiae catholicae dixit.* In eadem civitate ab hereticis omnia altaria confracta sunt. *Petilianus episcopus dixit.* Perfectorem te esse alta continent. Loco tuo audies quae merita. *Et recitavit.* • Fortunatianus episcopus ecclesiae • Siccensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* Unitatem ecclesiae Siccensis novi, • episcopum quidem tantum nomine audivi. *Et recitavit.* • Possidius episcopus ecclesiae catholicae • Calamensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Petilianus episcopus dixit* [?] Crispinus proximus ecclesiae catholicae episcopus. *Et recitavit.* • Florentius episcopus ecclesiae catholicae • Hipponensium Zaritorum Carthagine constitutus coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* E diverso est Victor. *Habetus Diaconus dixit.* Cultus datus est eodicum.

CXL.

Petilianus episcopus dixit. Jamdudum inter defensores quibus mandatum est adverti nomen Fortunatiani. & Fortunati retinere. Nunc quoque ipsos mandatores ejus recitari percipio. Quae est ista diversitas? Nemo unquam libi mandavit,

CXLI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si autem corum qui causam peragendam susceperunt par atque similis sit subscriptio recepitur. *Recitavit.* Fortunatus episcopus ecclesiae Constantiniensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato.* Fortunatianus episcopus ecclesiae Siccensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino hoc mandatum suscepi & subscripsi. *Quo recitato.*

CXLII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Perfuisse sanctitas vestra subscriptionibus suis eos de episcopo mandatis fuisse profitetur. Inde cetera per ordinem relegantur. *Et recitavit.* Sententia episcopum Midiensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* Catholica est. • *Peregrinus Sufetanae episcopus dixit.* Presbyterum illic habeo Victorem. Discreti mea est. • *Victor episcopus dixit.* Adsum. Scripsum sit Ipse Florentius bene me agnoscit, qui me perfectus est innocentem, quem apprehendi, & in custodiam offerit sedit accundum, ubi trienium commorabatur. *Et recitavit.*

CXLIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Illa suo ordine, cum putaveris, peragatur. *Et recitavit.* Novatus episcopus ecclesiae • Sitifensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* E diverso habeo Martianum. *Et accedente Martiano episcopo, idem dixit.* Agnosco perfectorem meum. *Et recitavit.* Mansuetus episcopus ecclesiae • Tubursicensis Carthagini constitutus praesente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit.* E diverso Januarium habeo. *Et accedente Januario, idem dixit.* Agnosco illum. *Et recitavit.* • Bonifacius episcopus ecclesiae • Catagen-

a *Timicia.*] in eadem Mauritania Caesariani, ut ferebatur in notitia. Bonifacii Baltiani, qui fuit Donatistarum Episcopus Romae post Vitherum. Garbianum. Vallitanae, unde quae desinitum vocabulum, in parentia proconsulatus Carthaginensis, ut Numidiae & tabula Peutingeriana, ut Tigisitanae, Tapurensis, Vallitanae interfuit Concilio Carthaginensi fub Bonifacio. Vallitanae pseudo, unde dictus Episcopus Vallitanus, Et dotale cum Vallitana confinitur, ut omnibus notum est. Episcopus Vallitanus & Vallitanae. Verum huic Donatistae repugnant hac gaba. Mam libro sancti Augustini Ad Donatistas Ecclesiae Vallitanae, cui non habent ecclesiae Vallitanae, non habent ecclesiae Vallitanae, cum non habent ecclesiae Vallitanae. Ecclesiae Vallitanae. Ecclesiae Vallitanae.

ANNO CHRISTI 411.

taquensis Carthagini constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi Carthagine. *Quo recitato, idem dixit*. E diverso Speratus est mihi. *Et accedente Sperato, idem dixit*. Agnosco illum. *Et recitavit*. Squillacius episcopus ecclesiæ [a] Scillitanæ Carthagini constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit*. E diverso Donatum habeo. *Et accedente Donato episcopo, idem dixit*. Agnosco illum. *Et recitavit*. [b] Priscus episcopus ecclesiæ Quidiensis Carthagine constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit*. Non habeo Donatistas. Qui illic fuit cum paucis parentibus suis, cum ipsis conversus est. *Honoratus episcopus dixit*. Episcopus noster [c] Quizicensis succubuit in persecutione. Presbyteri nostri sunt illic. *Et recitavit*. Deuterius episcopus [d] Cæsariensis Carthagine constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi [& subscripsi.] *Quo recitato, Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Custos est tabularum. *Valentinianus Diaconus Episcopi Primiani dixit*. [e] Emeritus est illic. *Et accedente Emerito, idem dixit*. Agnosco eum. *Et recitavit*. Restitutus episcopus [f] Tagorensis Carthagini constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi [& subscripsi.] *Quo recitato, Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Etiam ipse custos est tabularum. *Valentinianus Diaconus episcopi Primiani dixit*. Non habemus. *Et recitavit*. Leo episcopus municipii [g] Moptensis Carthagine constitutus præsente v. c. Tribuno & Notario Marcellino suprascripta mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit*. Habeo Felicem. *Et accedente Felice, idem dixit*. Agnosco illum. *Et recitavit*. Asterius episcopus plebis [h] Vicensis Carthagine constitutus coram v. c. Tribuno & Notario Marcellino [suprascripta] mandavi & subscripsi. *Quo recitato, idem dixit*. In ipso solo mecum alius episcopus non est. *Et accedente* [i] *Urbano episcopo, idem dixit*. Deus videt quia non illum novi.

Vide supra cap. 131.

CXLIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. [k] Jamdudum me obtulisse sanctitati vestræ sat certum est ut competenti reverentia sedentes omnia tractaretis, siquidem mihi onerosum est non nescio tot venerabilibus viris stantibus residere. Unde vel nunc, multitudine sequestrata, [l] sedere digemini.

CXLV.

Petilianus episcopus dixit. Agimus gratias honorificentiæ tuæ, vir nobilis, quod talis ac tanta est tua [m] pietas, ut benemeritis viris antiquissimisque sacerdotibus & tot persecutionum palmis florentibus hanc benignitatem præstare digneris, ut gravissima senectus, quæ ornata est annis & meritis suis, sedendo sese reficiat, ne stando diutius laborare videatur, ne hic quoque labor oneret modicas vires senectutis. Sed quoniam vires Dominus subministrat, ipsamque reverendam senectutem facit esse fortiorem, non erubescimus, non veremur, non evitamus, te residente, vir nobilis, libenter adsistere. Siquidem hoc nec Dominus noster Christus vitaverit, cum ante præsidem stetisse dignatus est, quanto magis nos non recusamus, cum tu honorificus, tu justus, tu reverens, tu benignus, hanc offeras gratiam, quæ tibi a Domino remuneratore dignissimis præmiis frequentissime referatur? Id autem nobis expedit, id necesse est, ut cum causa peroratur, cum prius incipitur, ut etiam personæ constent, stare singulos deceat quibus subire contingit disceptationis examen. *Et alia manu*. Petilianus episcopus recognovi.

CXLVI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Quoniam oblata recusat sanctitas vestra, pars illa tractanda est, ut quia, sicut voluit vestra religio, universorum qui subscripserunt demonstrata præsentia est, secundum formam cœlestis oraculi, sponsionis quoque vestræ memores, delegatis idoneos vestræ scilicet assertionis actores, quibus disputantibus, atque multitudinis, sicut ante placuit, confusione seclusa, plene possint universa cognosci.

CXLVII.

Emeritus episcopus dixit. Res [n] in vado est, mandantium persona præsens est, mandatum quoque ferimus; sed ut actorum fides etiam cum nostra subscriptione adstipuletur, & professio recitabitur, & quæ in placito subscripta sunt, actis hærebunt, *Et alia manu*. Emeritus episcopus recognovi.

CXLVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Susceptum mandatum ab officio recitetur. *Et cum tradidissent*, [o] *Rusinianus scriba recitavit*. Post consulatum

ANNO CHRISTI 411.

Varanis viri clarissimi octavo Kalendarum Juniarum Carthagini Januarianus, Primianus, Felix, Donatus, Candorius, Optatus, Donatianus, Antonianus, Victorianus, Fortis, & ceteri, [a] Primiano, Petiliano, Emerito, Protasio, Montano, Gaudentio, Adeodato coepiscopis nostris præsentes præsentibus salutem. Mandamus vobis Ecclesiæ Dei causam, defensoresque vos facimus adversus traditores persecutoresque nostros, qui nos in judicio viri clarissimi spectabilis Tribuni & Notarii Marcellini per supplicationem suam proposito edicto inquietare voluerunt, ut eorum intentionibus respondeatis. Quicquid egeritis pro statu sanctæ Ecclesiæ ratum nos habituros nostra subscriptione profitemur. *Et alia manu*. Optamus vos in Domino bene valere & nostri memores esse. *Quo recitato*

CXLIX.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Subscriptiones hujus quoque mandati relegantur. *Rufinianus scriba recitavit*. [b] Januarianus Episcopus Casensium Nigrensium huic mandato nostro subscripsi. *Item alia manu*. Primianus Episcopus Carthaginensis huic mandato subscripsi. *Item alia manu*. [c] Felix urbis Romæ Episcopus huic mandato subscripsi. *Item alia manu*. Donatus Episcopus Botrianensis huic mandato subscripsi. *Item alia manu*. Florianus Episcopus [d] Putiziensis subscripsi. *Item alia manu*. Candorius Episcopus Aggeritanus subscripsi. *Item alia manu*. Antonianus Episcopus [e] Lamsortensis subscripsi. *Quo recitato*

CL.

Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Noverimus etiam ipsorum præsentiam. [*Et alia manu*.] Recognovi.

CLI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit: Tam mandatum quam subscriptiones eidem cohærentes gestis præsentibus inserentur. Ad pleniorem autem fidem pars utraque designet utrum nihil de mutuis mandatis vocetur in dubium.

CLII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. Secundum subscriptiones mandati singuli accesserunt nostrorum, & professi sunt mandasse se nobis. Etiam ipsi hoc faciant, ut [illegible] recitatis, singuli [illegible] que [illegible]. *Et alia manu*. Recognovi.

CLIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ideo transire jussi sunt singuli ut de præsentia, non de professione, constaret. Subscriptiones enim tantum posse sufficere nulli vocatur in dubium. Unde nunc illud quæritur, utrum utrarumque partium mandata utrisque partibus placere videantur.

CLIV.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. Sed volumus, ut suis subscriptionibus respondeant per incolumitatem tuam, cognoscant mandavisse se, quia non interfuit sublimitas tua cum isti subscriberent. Quod clanculo fecerunt, publice profiteantur. *Et alia manu*. Recognovi.

CLV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Justa poscuntur, licet subscriptiones certum sit posse sufficere.

CLVI.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. Ipsi nos sollicitiores reddiderunt.

CLVII.

Rufinus scriba recitavit. Januarianus episcopus Casensium [Nigrensium.] *Et cum recitasset, Januarianus* [*Episcopus dixit*.] Ego & mandavi & subscripsi. Scriptum sit itaque me non habere adversarium aliquem de parte ipsorum in plebe mea. *Rufinianus scriba recitavit*. Primianus episcopus Carthaginensis. *Et cum recitasset, Primianus episcopus Carthaginis dixit*. Mandaveram, sed ego hoc mandatum suscepi. *Rufinianus scriba recitavit*. Felix episcopus urbis Romæ. *Et cum recitasset, Felix episcopus urbis Romæ dixit*. Et mandavi & subscripsi. *Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Ubi est Felix? *Et alia manu*. Recognovi.

CLVIII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Esto quia urbis Romæ episcopum se dicit. Quare præjudicatur [f] absenti? *Et alia manu*. Recognovi.

CLIX.

Petilianus episcopus dixit. [g] Quæ ratio huc eum detulerit nullus ignorat. Nobilitatem omnem hic esse Romanam nec ipsi nescitis. Idem igitur turbo eademque necessitas eum huc detulit. Ut non dissentire videretur a nobis, & ipse mandavit. *Et alia manu*. Petilianus episcopus recognovi.

CLX.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. Potuimus & nos transmarinos conducere, quorum nomina adderemus mandato. *Et alia manu*. Recognovi.

CLXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Licet & sanctitas vestra plenius recognoscat & imperiali sit auctoritate definitum inter Africanarum provinciarum Episcopos me tantum debere cognoscere, tamen hoc quoque [h] sine præjudicio episcopi urbis Romæ, licet ex superfluo, libenter indulgeo.

CLXII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. [l] Abundat nos absenti præjudicasse. *Et alia manu*. Recognovi.

CLXIII.

---

a *Scillit.*] in [illegible], ut docet eadem notitia. b *Priscus quid.*] in Mauritania Cæsariensi, ut docet notitia. Hic [illegible] in provinciæ evasisset, primatum amisit ob culpam suam, & tamen in episcopatu remanere [illegible] Augustin. epist. 261.

c *Quizicen.*] ita nos emendavimus, cum antea legeretur *qui Zicensibus*. Ait Honoratus Donatista adversarium Prisci Episcopi Quidiensis catholici succubuisse in persecutione. Quizicensem ergo dixi pro Quidiensi, sueto Afris loquendi scribendique modo. d *Cæsarien.*] in Mauritania. Eum Metropolitanum Cæsariensem vocat Augustinus in initio libri de gestis cum Emerito. e *Emeritus est illic*] id est, apud Cæsaream Mauritaniæ, adversarius Deuterii. Celebre est viri nomen. f *Tagorensis*] in Numidia, ut docet notitia.

g *Moptensis*] in Mauritania Sitifensi, ut patet ex Concilio Carthaginensi anni ccccxix. cui interfuit hic Leo. Quidam codices, etiam vetustissimi, habent *Mottensis*. Infra cap. 180. nominatur Felix Episcopus Moptensis, istius Leonis adversarius. h *Vicensis*] forte Vici pacensis in Numidia, cujus mentio extat in notitia Africæ. Concilio Carthaginensi sancti Cypriani interfuisse legitur *Januarius a Vico Cæsaris*, in Concilio vero Cabarsussitano anno cccxciii. *Paschasius a Vico Augusti*. Utrum una eademque horum trium Episcoporum sedes fuerit, alii investigabunt. In itinerario Antonini & in tabula Peutingeriana Vicus Augusti locatur inter loca provinciæ Byzacenæ.

i *Urbano Episcopo*] Vicensi, qui nominatur infra cap. 206. inter Donatistas. Quare quod paulo ante dicit Asterius in ipso solo Vicensi alium secum Episcopum non esse, istud ita intelligendum est ut dicamus ignotum illi fuisse Urbanum, sicut supra pag. 204. adnotavimus de Victore Episcopo Hiltensi Donatista. Quod confirmatur ex verbis Urbani, qui sic ait: *Deus videt quia non illum novi*.

k *Jamdudum*] Hinc & ex capite tertio secundæ cognitionis constat hanc quoque partem gestorum a Marcello Memoriali omissam fuisse in qua continebatur interlocutio Marcellini Episcopos invitantis ut sederent.

l *Sedere dignemini*] Vide S. Augustinum in breviculo primæ diei cap. 13.

m [illegible]] Antea legebatur *tua præsentia*. In archetypo, ex quo vetus exemplar quo nunc utimur [illegible] vox illa per unicam literam *p* scripta erat, quemadmodum *præstantia* sæpe in hoc libro [illegible] per eamdem literam. Et cum vocabulum pietatis heic non occurreret librario, quæ pri[illegible] eam posuit.

n [illegible] in veteri libro legitur: *Res invanda est*. Quem locum cum Massonus & Pithœus viderent [illegible] posuerunt: *Rex juvanda est*. Verum hæc emendatio nullatenus congruit cum verbis sequentibus. [illegible] affirmus. Verba sunt Terentii in Andria act. 5. sc. 2. *Omnis res est jam in vado*. o [illegible] & in editionibus legitur *subscriba*. Verum mendum heic esse certo probant hæc gesta, in quibus [illegible] vocatur scriba Caratoris celsæ Carthaginis, hoc loco duntaxat excepto. Itaque nos emendavi[illegible]

a *Primiano*] Episcopo Carthaginensi, Petiliano Constantiniensi, Emerito Cæsariensi in Mauritania, Protasio Tubiniensi, Montano Zamensi, Gaudentio Thamugadensi, Adeodato Milevitano. Porro Emeritum Cæsariensem fuisse unum ex his septem docet etiam sanctus Augustinus in libro secundo retractat. cap. 51. *Orta est nobis necessitas pergendi in Mauritaniam Cæsariensem. Ibi apud ipsam Cæsariam Emeritum Donatistarum Episcopum vidimus, unum scilicet eorum septem, quos pro suæ causæ defensione delegerant*. Vide etiam eodem libro 2. cap. 59. ubi Gaudentium quoque Thamugadensem numerat inter illos septem. b *Januarianus Cas. Nigr.*] Primas hic fuit Episcoporum Numidarum partis Donati, ut docet indiculus Possidii in codice Colbertino. Quod etiam indicabat lemma epistolæ 68. S. Augustini in antiquis editionibus. Fuere porro qui censerent sanctum Gregorium lib. 1. epist. 75. vetuisse ne Donatistis liceret habere Primates, cum tamen ex verbis ejus nihil aliud possit colligi quam ut hi qui ex parte Donati transibant ad Ecclesiam catholicam, in eaque postea ad episcopatum perveniebant, ad primatus dignitatem provehi non possent, etiam cum ordo clericorum eos ad locum eumdem deferret. c *Felix ur. Ro. Episc.*] Felicem quemdam, inquit Balduinus, qui se urbis Romæ Episcopum esse jactabat, in hac collatione cum Donatistis fuisse acta significant, ubi & Romana nescio quæ nobilitas simul adesse dicitur. Itaque rectè suspicatur aliquem Donatistam pseudo-episcopum, qui Romæ suis Donatistis Montensibus (ut ibi appellabantur) præfuerat, urbe capta, Gothos fugientem, cum suis in Africam trajecisse & sese collationi Carthaginensi, in quam forte incidit, cupide & ambitiose immiscuisse. d *Putizien.*] sive Putiensis in provincia Byzacena, ut patet ex notitia. e *Lamsort.*] in Numidia, ut docet eadem notitia. Florentius Episcopus plebis Lamsortensis interfuit Concilio Carthaginensi anni DXXV. f *Absenti*] id est, vero Episcopo Romano, qui tum erat Innocentius. g *Quæ ratio*] nimirum clades Romanæ urbis, quam Alaricus Gothorum Rex ceperat IX. Kal. Septembris anni superioris, ut probat Baronius.

h *Sin. pr. Ep. v. Ro.*] id est, Innocentii.

l *Abundat*] id est, superfluum est. Neque enim præjudicare possumus absenti.

Anno Christi 411.

CLXIII.

Petilianus episcopus dixit. In omnibus hoc sequantur & teneant, se pro absentibus & transmarinis nihil esse loquuturos. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit*. Abundat nos [a] Innocentium dixisse urbis Romæ esse episcopum. *Et alia manu*. Recognovi. *Rufinianus scriba recitavit*. Donatus episcopus Botrianensis. *Idem dixit*. Et mandavi & subscripsi. Scriptum sit me non habere contrarium. *Rufinianus scriba recitavit*. Florianus episcopus Putiziensis. *Et cum recitasset, Primianus episcopus Carthaginis dixit*. Hic apud Carthaginem infirmatus est: timens exitum suum perrexit, jam subscripserat. *Et recitavit*. Candorius episcopus Aggeritanus. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. [b] Habeo contrarium. *Et recitavit*. Antonius Episcopus Lamsortensis. *Idem dixit*. Mandavi & subscripsi. Non illic habeo adversarium. *Et recitavit*. Datianus episcopus Tamicensis. *Idem dixit*. Mandavi & subscripsi, adversarium ibi non habeo. *Et recitavit*. Victorianus Episcopus Abissensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi: adversarium habeo in diœcesi mea. *Et recitavit*. [c] Natalicus episcopus Zellensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Maximinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Diœcesis est [d] Mizonii episcopi, presbyteros habet & abundantem populum quam ipse. *Et recitavit*. Fortis episcopus Cediensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo.

CLXIV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Quoniam longum est ire per singulos, hi decem qui se mandasse professi sunt, actis edicant utrum coram ipsis omnium sit facta subscriptio, & præbeant in ea quæ sunt gesta consensum.

CLXV.

Petilianus episcopus dixit. Magno quidem compendio utitur magnificentia tua, vir nobilis, ut decem patres collegæque nostri, qui jam se mandasse subscripsisseque professi sunt, etiam ceteros patres subscripsisse testentur. Equidem hoc ad eam rem vel maxime proficit, ne tempus hujusce diei ulterius producatur. Sed tamen hoc expedit causæ, ut singuli quique se & mandasse & subscripsisse profiteantur, propterea ut etiam illud non taceant, se æmulos non habere. Lucrum enim videtur his cedere qui multos se adversum nostros habere per hanc provinciam ostenderunt, si in provincia [e] Numidia non ostendimus eos penitus non habere, aut habere certe, sed raris locis. Omnis enim intentio nostra, vir nobilis, sicut meminisse digneris, de numero sæpissime causata est, atque in eodem vehementissime hæret. Et quamquam nobis multitudinem pax nutriat & conservet, illis multitudinem bella conquirant, dum absentibus nobis, aut in locis aut in civitatibus nostris aut in diœcesibus passim multas [f] imagines erigunt, ut numerosi esse videantur, tametsi par sit utriusque [g] adversitatis numerus, major mens debet videri, qui & me absente perstitit, & cum ipse sit cardinalis atque authenticus, nec æmulatione multiplici superatur. *Et*

A *alia manu*. Petilianus episcopus recognovi.

CLXVI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Desiderio vestro satisfacere volui in omnibus inquirendis. Ceterum constat nullam mihi de numero cognitionem fuisse mandatam.

CLXVII.

Petilianus episcopus dixit. Nobis hoc salvum sit quod non debuimus reticere.

CLXVIII.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Potuimus quidem numerosiores catholicæ ecclesiæ toto orbe diffusæ, quantum ad causam pertinet, in B Africa demonstrare, si in hoc totum actionis pondus consisteret. Verum quia nescio quibus moratoriis actionibus vir gravissimus utitur Petilianus, amputatis superfluis, ad causæ jam initium veniatur, significantes insinuantesque nobilitati tuæ vanum in nos præjudicium sua prosecutione voluisse depromere. *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Recognovi.)

CLXIX.

Petilianus episcopus dixit. Injuriam facis vane, reponetur tibi; & quamquam reponere non liceat, tecum habeo. *Et alia manu*. Recognovi.

CLXX.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. C Quo diceret, exculationis tendiculas prætendens, ante diem cognitionis se quasi cœlorum senatum partis Donati episcopos observasse diuturno labore fuisse confectos, cum a nostra parte omnino semper audientia flagitata sit; sed idcirco diem tempusque observavimus, ut & in hoc obedientia catholicæ ecclesiæ monstretur. *Et cum diceret*, (*Et alia manu* Recognovi.)

CLXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Secundum edicti tenorem utræque partes, his tantum in judicio remanentibus quibus constitit cognitionem ab omnibus fuisse mandatam, juxta pro- D fessiones suas causam tractare debebunt.

CLXXII.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ut causa cognosci possit, decernat sublimitas tua superfluam & circumstantem nobis exire multitudinem. *Et alia manu*. Recognovi.

CLXXIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit Hoc fieri necesse est. Illud autem prius est ut decem ab utraque parte fateantur se in subscribentium consensisse personas; & licet ad vestram petitionem eorum fuerit præsentia procurata, tamen, ne quid vobis denegatum esse videatur, universorum sub- E scriptiones ex ordine relegantur.

CLXXIV.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Respondeant utrum omnium subscriptiones quæ mandato continentur hic apud Carthaginem sint conscriptæ. *Et alia manu*. Recognovi.

CLXXV.

Emeritus episcopus dixit. Quantum ex prosecutione cognovi, opus erat ut e nostris partibus professio promereretur. Patientia judiciorum tuorum, quæ manum dat omnibus, libenter annuit ut & ii qui subscri-

a *Innocent. dixisse*] Ex hoc loco patet nonnulla deesse in superioribus prosecutionibus Episcoporum catholicorum. Hactenus enim Innocentii nomen auditum non fuerat. b *Habeo contrar.*] Æmilianum, cujus nomen recitatum est supra pag. [illegible] c *Natal. Zell.*] Antea legebatur: *Natalicus Tzellensis*. Emendatum est ex cap. 135. ubi Donatianus Episcopus [illegible] se e diverso habere Natalicum. d *Mizonii*] Difficile est pronunciare cujus loci Episcopus fuerit [illegible] clariss. Henricus de Noris in addendis ad historiam Pelagianam hunc locum ita intelligendum putat, ut [illegible] Zell[illegible] fuerint Episcopi catholici, Donatianus nimirum & Muzonius. At si istud verum est, cur Maximinus [illegible] adver[illegible] Natalici non numerat etiam Donatianum, Donatianum inquam quem supra cap. 135. ipse [illegible] agnoverat [illegible] potius crediderim hunc locum esse mutilum, & deesse heic nomen alicujus Episcopi Donatistæ cujus adversarius [illegible]. e *In Numidia*] Hoc ipsum agnoscit alicubi Augustinus adversus Donatistas disputans. f *Imagines*] id est, personatos Episcopos faciunt ut multi esse videantur, uti supra dictum est. g *Adversitatis*] id est, [illegible] Vide Plinium lib. 11. cap. 25.

Anno Christi 411.

scripserunt professionem suam præsenti adstipulatione inserant gestis. Petimus præstantiam tuam ut cum subscriptio cœperit recitari, eosdem digneris audire. *Et alia manu*. Emeritus recognovi.

CLXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Subscriptiones omnium, sicut jusseram, recitentur. *Rufinianus scriba recitavit*. Optatus episcopus Rusuccuritanus. *Et cum recitasset, Optatus episcopus dixit*. Mandavi & subscripsi. *Et recitavit*. [a] Pomponius episcopus Macrianensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. [*Et recitavit*.] [b] Donatianus episcopus Bagajensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Et recitavit*. [c] Privatus episcopus Auzagensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, adversarium in plebe mea non habeo. *Ampelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Perfectam unitatem ex conversione sua cognosces, rectissimam fidem mecum frater meus [d] Primulus loquitur episcopus. Episcopus enim tunc fuit partis Donati. Nunc conversus demonstrat cum plebe integram fidem ex sua conversione. Unitas illic perfecta est, non solum in ipsa civitate, verum etiam in omnibus diœcesibus.

CLXXVII.

Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginis dixit. Rogamus recitari nomina quæ jamdudum de subscriptione recitavit, Donatianum dico Bagajensem & Privatum Vagensem. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius di-*

A *xit*. Denuo hæc nomina, de quibus dubitatio nascitur, recitentur. *Et recitavit*. Donatianus episcopus Bagajensis, Privatus episcopus Vagensis. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Absit fallacia. *Rogatus episcopus dixit*. Januarianus dicitur, non Privatus.

CLXXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Vultum tamen ipsum esse cognoscis.

CLXXIX.

Rogatus episcopus dixit. Januarianum scio, Privatum nescio. [e] *Primianus episcopus Carthaginensis dixit*. Jamdudum de duobus fuit causa. Idcirco & B illi non sunt mentiti, nec nostri. Nam est Auzagga ubi fuit Januarius, qui nunc defunctus est; alia Auzagga, ubi est Privatus, qui nunc vivit. *Et alia manu*. Primianus episcopus recognovi.

CLXXX.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Satis episcopali veritate rem de qua error fuerat natus judiciis intimare dignatus es. Unde nunc cetera perlegantur. *Et recitavit*. Donatus episcopus plebis Celerinensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Ego mandavi & subscripsi, adversarium omnino nec habui nec habeo in plebe mea. *Et recitavit*. Victor episcopus Hipponiensium Diarrhytorum. *Et cum reci-* C *tasset, idem dixit*. Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit*. Sarmentius episcopus [f] Ternamusensis. *Et cum recitasset, idem dixit*. Et mandavi & subscripsi. Teneant gesta quia in plebibus meis adversarium non

a *Pompon. Macrian.*] Interfuit Concilio Cabarsussitano. b *Donatianus Bagaj.*] Hic non dicit se non habere adversarium. Habuit autem Maximianum, quem hoc tempore vixisse tradit Augustinus lib. 3. contra Cresconium cap. 43. Et fortasse is unus est eorum Episcoporum catholicorum quorum nomina exciderunt in his gestis.

c *Privatus Auzag.*] In veteri libro & in superioribus editionibus scriptum est *Azugensis*. Nos emendavimus propter ea quæ in capite 179. de duplici Auzagga dicuntur a Primiano. Ceterum est autem natam dubitationem ex pronunciatione istius nominis, & Ampelium Episcopum Vagensem putasse nominatum esse aliquem qui Vagensis quoque Episcopus diceretur, quod cum ipse falsum esse sciret, quippe cui constaret Episcopum partis Donati nullum tum fuisse in diœcesi Vagensi, interlocutus est unitatem illic perfectam esse, non solum in ipsa civitate Vagensi, verum etiam in omnibus diœcesibus, id est, in omnibus parochiis episcopatus Vagensis. Atque huic ejus interlocutioni nullus Donatistarum oblocutus est. Inquirenti autem mihi unde oriri potuerit hic error, venit in mentem sic olim scriptum nomen prioris istarum duarum civitatum ut postrema pars illius eo modo inter pronunciandum efferretur quo Vaga, ita ut *Ausvagga* scriberetur, & *v* secundæ syllabæ obtineret locum consonæ. Nam antiquiores Concilii Carthaginensis sub Cypriano habiti editiones habent *Ausuagiga* vel *Ausuaggla*, aliæ *Ausuaga* & *Ausuagga*. Quo etiam modo legitur in vetustissimo codice MS. bibliothecæ Colbertinæ. Immo Græci quoque hanc scripturam conservarunt. Nam apud Zonaram legitur [illegible]. Rigaltius ad Cyprianum [illegible] sibi certe deceptus est ab illis qui variantes lectiones [illegible] eadem bibliotheca Colbertina; diserte scriptum [illegible] *Vasaga*. Falsæ autem sunt, ut hoc obiter dicam, omnes fere variæ lectiones quas Rigaltius affert ex veteri illo codice. Itaque Rufiniano scriba recitante nomina Episcoporum Donatistarum, cum ventum esset ad Privatum Auzvaggensem, deceptus est Ampelius similitudine nominum. Ex quo colligi potest necessarium non esse ut Auzaggæ dictæ fuerint etiam Vagæ, contra quam placuit viro doctissimo. Distinguenda enim [illegible]. Duo isthic nominantur Episcopi Auzvaggenses, Januarianus tum defunctus, & Privatus, cujus occasione [illegible] controversia. Vagenses itidem Episcopi tum duo fuere, ambo viventes, Ampelius, & Primulus, qui antea fuerat Episcopus Vagensis ex parte Donatistarum. Quare omnino puto in capite sequenti, ubicumque legitur nomen Episcopi Vagensis, delendum illud esse, & reponendum *Auzvaggensis*. Nihil tamen mutare voluimus in locis illis. d *Primulus Episcopus*] Valde notandus est hic locus. Primulus erat Episcopus Vagensis partis Donati, adversarius Ampelii catholici. Conversus est ad rectam fidem; retinuitque episcopalem dignitatem cum consensu Ampelii, ut pax integra esset. Et tamen istud erat contra canones & constantissimum Ecclesiæ usum, quæ duos Episcopos cathedram unam tenere non patiebatur. Augustinus in epistola 50. ad Bonifacium Comitem: *Hoc non fieret, quoniam revera, quod fatendum est, fieri non deberet: nisi pacis ipsius compensatione sanaretur*. Et infra: *Ita ergo & isti cum ad radicem catholicam veniunt, nec eis, quamvis post erroris sui pœnitentiam, honor clericatus vel episcopatus aufertur, fit quidem aliquid tanquam in cortice arboris matris contra integritatem severitatis; veruntamen quia neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, ad Dei misericordiam precibus fusis coalescente insitorum pace ramorum, caritas cooperit multitudinem peccatorum*. Vide duos ejusdem sermones habitos ante collationem.

e *Primianus Episc.*] Hæc turbata & confusa sunt in veteri exemplari & in omnibus editionibus, rejecta nimirum post interlocutionem Sarmentii Episcopi, cum jam sedatam esse oportuerit totam illam controversiam. Nos ea reduximus ad locum suum, tametsi & vetus exemplar, ut dixi, & editiones repugnent. Nihilo minus puto eruditos lectores mihi facile condonaturos hanc audaciam.

f *Ternamusensis*] Vetus exemplar habet *Cernamusensis*. Sed nos ita corrigendum esse putavimus, tum quia Taranamusa recensetur in itinerario Antonini inter oppida & loca Mauritaniæ Cæsariensis, tum quia in notitia Episcoporum Africæ quos Hunericus Rex Vandalorum exagitavit, inter Episcopos illius provinciæ nominatur *Donatus Ternamunensis*. Sic enim ibi scriptum est, non solum in editionibus Sirmondi & Chiffletii, sed etiam in thesauro geographico Abrahami Ortelii. Verum notitia emendanda est ex itinerario & ex collatione ista invicem comparatis, legendumque omnino *Donatus Ternamusensis*. Qui error ortus est ex affinitate quam inter literas *n* & *s* fuisse suspicor apud Afros in pronunciatione quando sequebantur post literam *u*. Nam supra cap. 133. quum recitaretur nomen Episcopi Ceramunensis, & contentio excitata fuisset an diœcesis ejus esset catholica, Adeodatus Episcopus Milevitanus dixit Ceramussam esse in plebe sua, nec quisquam interlocutus est Ceramunam & Ceramussam differre. Præterea in itinerario Antonini, prout editum est a Surita, inter loca Mauritaniæ Cæsariensis legitur *Rusguniæ colonia*, & *Rusgunia* apud Plinium lib. 5. cap. 2. in antiquis editionibus Parmensi, Venetis, Tarvisina, quarum postrema prodiit anno quadringentesimo octuagesimo tertio supra millesimum. Secundum quam regulam scriptum est in notitia Episcoporum Mauritaniæ Cæsariensis *Bonifacius Rusguniensis*, & *Numerianus Rusguniensis* in Concilio Carthaginensi anni CCCCXIX. pro quo aliqui codices, ut etiam in [illegible] ne Conciliorum adnotatum est, habent *Rungoniensis*. Vetus vero illud exemplar collegii Parisiensis Societatis [illegible] & tres etiam Colbertini optimi habent *Rusguriensis*, unius literulæ divortio. Sed hæc scriptura emendanda [illegible]

ANNO CHRISTI 411.

non habeo. *Et recitavit.* * Perseverantiæ Episcopus A Presbyter Manilius * Barbienus pro episcopo meo. *Et non recitavit.*

* Verfilinus. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* Pancratius Episcopus * Badienlis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* Maximianus * Senteratus Episcopus. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* * Severinus Episcopus Castellanus. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* Colonicus Episcopus * Tiosstensis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi, & tradiscres apud me non habeo. *Et recitavit.* Felix Episcopus Mopentis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* * Secundinus Episcopus Iucundianensis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi, adversarius in Ecclesia non habeo. *Et recitavit.* Donatus Episcopus Vagcatensis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi.

CLXXXI.

Aliquis Episcopus Ecclesiæ catholicæ dixit. Scriptum sit illos omnes in villis vel in fundis esse Episcopos ordinatos, non in aliquibus civitatibus. (*Et alia manu.*) Recognovi.

CLXXXII.

Petilianus Episcopus dixit. Sic etiam si multos habet per omnes agros diœceses, tamen unum tantum habet, sane in fine populi habet. *Et alia manua.* Petilianus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus et Notarius dixit.* Scriptis litteis quæ ab utraque parte infinuata videntur esse judicatis. *Et recitavit.* Rogatianus Episcopus * Idaflensis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi: non habeo adversarium. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Habeo Presbyterum in Ecclesia Florentinum. Episcopi fuerunt tres catholici, jam decesserunt: non potuimus adhuc ordinare. *Perseverantius Episcopus Florentinus dixit.* *Et recitavit.* Germanus Episcopus * Zugabbaritanus. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* Rogatianus Episcopus Villamagnensis. *Et cum recitasset, idem dixit:* mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Et recitavit.*

CLXXXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Proquo Episcopo? *Petilianus Episcopus dixit.* Lumine capitus est. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Respondeatur utrum præsens sit pro quo subscriptum est. *Et alia manu.* Recognovi. *Primianus Episcopus dixit.* Legantur versiones. Quoties capitis ut, venire non potuit, Presbyterum suum direxit. *Et alia manu.* Primianus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Sed nomen ipsius debuit subscriptione tenere.

CLXXXIV.

Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Tellatum fit, cui potuerunt abientum nomina vel se inferre, ut etiam nobis licet omnes catholicos Episcopos qui per infirmitatem vel per aliquem * occasionem adesse non potuerunt, gestis inserere. *Et alia manu.* Recognovi. *Et recitavit.* Donatus Episcopus * Appiffanensis. *Et cum recitasset, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi: adversarium non habeo.

CLXXXV.

Petilianus episcopus dixit. Quonam profectuto partis adverfus contestata monstravit aliquos se abfentes habere, non quoque non tacemus aliquantos nostros esse: necessitatem *Campae* antiquis valetudinibus præpeditos non venisse, aliquantos etiam catholicos nunc esse videntes, quibus adhuc Episcopi ordinati non esse monstrantur. Etiam hoc adhucconsentit. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

CLXXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quantum ad commutationem mandati pertinet, fidem in utraque parte eorum numerus sacerdotum qui eidem mandato subscripsisse monstratur. Unde reliqua petelantur, superflua absentum cauletatibus fuspendibrata. *Et recitavit.* Quinulfus Episcopus * Vajanensis. *Campae accessit, idem dixit.* Et mandavi & subscripsi.

CLXXXVII.

Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Obliteretur ergo subscriptio absentum. *Et alia manu.* Recognovi. *Et recitavit.* Januarius Episcopus * Lamasbenses. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus Novaiunensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Martialis Episcopus Idicensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cirdulus Episcopus Uticensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Urbanus Episcopus * Satafensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* * Donatus Episcopus Cilliranus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Liberalis Episcopus Iuci Sabatensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi; nec habui adversarium, nec habeo, nec habebo, permittente Deo. *Item recitavit.* Maximianus Episcopus Hermianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* * Fortunatus Episcopus * Vesperianus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus * Sabiptanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus Merlebranus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Gavinus Episcopus Vegesilitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Verattianus Episcopus Carpensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, qui fum successor Faustianus, qui in unitate veritatis fuerat ordinatus a Donato, pulmodum vero consecratus a Maxarilitis Nonapolitanis, fecerunt tradictes. *Item recitavit.* Gaianus Episcopus * Tigualensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Rogatus Episcopus * Perdensitis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Victorinus Episcopus plebis * Leptiminensis. *Cumque accessisset, Concil. General.* Tom. I.II.

ANNO CHRISTI 411.

idem dixit. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Martinianus Episcopus loci Tibucabetensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Quintianus Episcopus a loco dulce. *Palæcinianus Diocesanus episcopus Primiani dixit.* Mahabet. *Item recitavit.* Pelagius Episcopus * Vaniensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Item recitavit.* Victorinus Episcopus * Tibaritanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Primulinus Episcopus * Mandasaminus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Consensi & subscripsi. *Item recitavit.* Formatianus Episcopus Mentenis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felicianus Episcopus * Utinensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Dominicus Episcopus * Tubulbubensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Macrinus Episcopus Midiensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Unde es? Quæ est autem civitas? Nomen episcopi dixit. * Secus Taptanum * Midica. Novem ne Alimentanus * Taptana. *Item recitavit.* Donatus Episcopus Crefmensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Item recitavit.* Donatus Episcopus * Puppianus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Datianus Episcopus * Tubunensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, & adversarium non habeo, quia illic est dominus * Marculus, cujus languinem Deus exigit: in die judicii. *Item recitavit.* Maximianus Episcopus * Mascitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* * Cresconius Episcopus Legenis. *Cumque accessisset,*

tibus antiquis codicibus bibliothecæ Collectanea; in quorum duobus legitur *Rogatianus*, in tertio *Rogatianus*. At Plinianæ editionis pæfectiones, *Vercunensis* Ecclesiæ, *Tunifensis* Ecclesiæ, *Sabaiensis* Ecclesiæ, *Vesuvianensis* & optimi codices Plinianii MSS. bibliothecæ Collectaneæ. Et tamen vetus Ms. codex *Rogatianus* exemplar, quod extat in codice bibliothecæ, & omnes versiones vetustæ, quæ *Rogatianus* provinciæ *Byzacenæ*, sed *Mauritaniæ* non ad Afros affinitatem fuisse inuit Gaius Vibius Sequestrius. Quod illi minime mirum aut abhorrens videntur qui apud Plinium in prologo libri quinti legunt *Provinciam* appellari omnque Africæ nomina esse ut maxime inaffabilia præterquam ipsorum Ingenii. Et quid? Cæsarem ipse Romanus Tomanus quoque pronuntiantem, & efficiatur ut *Tomanum* expressa fuisse; & e converso. At non solum in Africa, sed etiam in Latio valuisse eum morem communandi literarum cum litera *t*, non solum quam frequentare poti literam, sed etiam in alii occasionibus, pluribus exemplis deducit olim Pallentius in libro de literarum inter se cognatione ac permutatione. Videantur ab hoc emendari posse tabulæ Peutingerianæ, in quo scriptum est *Tamanum*, pro eodem *Tamanum*. Certe illic dicitur esse municipium & cadebat, & in intercalare cadbat. Porro Dalin vetus ex lectionum varietatum, quam Ms. codicum, & omnes prioris editionis prælectiones, mutavit in *Tamanum*, quia ita legitur in veteri codice Bonaventuræ Regis Hispaniarum Philippi.

* *Perferentiana.*] Interfuit Concilio Carthaginensis. * *Idaflensis.*] In Numidia, ut patet ex notitia & ex plinianis Vitruvii locis. * *Badiensis.*] vel Vadensis in eadem provincia, ut docet notitia. Vide supra pag. 184.

* *Senteratus.*] In Mauritania Sitifensi, ut docet eadem notitia. Item illic Oratius legit *Sentiratus*.

* *Zugabbaritanus.*] Sed Augustinus, ut ait, *Zugabbaritanus* ait esse in epist. 170. Scripsa ad Severum Donatistam, ita ait: *Cogitavi enim non sine causa hæc scriptum esse in animo tuo ut recolens conjugium quod in Tigisis Numæ sacerdotis Christi Carthaginensis Ecclesiæ in Numidia, sub in Donatistarum pollutione, in Zugabbaritanum* [*Tigisitanum*] *Quod si Numæ Thimiffensis!* Sane in martyrologio Romano notatur ad diem xvi. Idus Novembris martyrum fanctæ Felicitatis apud civitatem Africæ Thimidam, quam Baronius refert notare fuisse in provincia Numidiæ.

* *Appiffanensis Tarsensis.*] Concilio Carthaginensis Secundo cæpiscopus Secundus episcopus Appiffanensis, qui fortasse idem est cum hoc episcopo. * *Idaflensis.*] in Numidia, ut docet notitia Episcoporum Africæ.

* *In Ecclesia Florentinum.*] Antea legimus *Episcopi fuerunt tres in Ecclesia*; *Florentinum* tres in Ecclesia; *Florentinum* tres in Ecclesia; *Florentinum* tres in Ecclesia

ANNO CHRISTI 411.

Idem dixit. Mandavi & subscripsi; adversarium ibi nec habui nec habeo. *Item recitavit*. Valentinianus Episcopus [a] Juncensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. [b] Gaudentius Episcopus [c] Zertensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadiensis dixit*, Est ibi Presbyter catholicorum, *Gaudentius Episcopus dixit*. Non habeo adversarium in plebe mea. *Item recitavit*. Bonifacius Episcopus [d] Urugitanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*, Donatus Episcopus [e] Bamaccorensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi: & nullum habeo adversarium in plebe nisi solum [f] Absalonem. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadiensis dixit*. Hic est Episcopus præsens Cassianus. *Item recitavit*. Restitutus Episcopus Drusilianensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Flavianus Episcopus Panzerensis, *Cumque accessisset, idem dixit*, Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Clarentius Episcopus Tabaracensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*, [g] Recargentius Episcopus Lamiggigensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. *Aurelius Episcopus Macomadiensis dixit*. Illic est Crescentianus Presbyter. *Item recitavit*. Pascasius Episcopus [h] Tuggensis.. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Castus Episcopus Cellensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Aptus Episcopus, Tuzuritanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Victor Episcopus [i] Rotariensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi: adversarium non habeo. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadiensis dixit*, Episcopum illic habuimus. Occidistis illum, & invasistis.

CLXXXVIII.

Adeodatus episcopus dixit. Dicit Episcopum occisum. Accuset, doceat, intendat. *Et alia manu*, Adeodatus Episcopus recognovi. *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadiensis dixit*, Et [k] rebaptizaverunt illum hominem nonagenarium Episcopum. *Victor episcopus* [l] *Azurensis Ecclesiæ catholicæ dixit*. [m] Dicit se non habere. Ego Ecclesiam illic habeo, quod te non fugit. *Item recitavit*. Calipodius Episcopus [n] Vazaritanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*, Benenatus Episcopus Casensium Bastalensium. [*Cumque accessisset, idem dixit*.] Mandavi & subscripsi, & non habeo adversarium. *Item recitavit*, Honoratus Episcopus [o] Adquesirensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Felix Episcopus [p] Maxulitanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, *Item recitavit*. Marcianus Episcopus [q] Sitifensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Januarius Episcopus Numidiensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, & traditores non habeo. *Fortunatianus Episcopus Ecclesiæ catholicæ Siccensis dixit*. [r] Unde es? *Januarius Episcopus dixit*. Numidia est. Mauritania est Cæsariensis. *Reparatus Episcopus Ecclesiæ catholicæ* [s] *Sufasaritanæ dixit*. Diœcesis mea est. Illic Presbyterum habeo, illic tecum vigilavit. *Item recitavit*.

Cam-

a *Juncensis*] Ita omnino vetus exemplar. At omnes editiones, etiam Pithœana, habent *Inucensis*, prorsus male. Posteriores Conciliorum editores recte admonuerunt in margine legendum forte esse *Juncensis*.

b *Gaudentius Zert.*] Infra cap. 176. nominatur Salustius Episcopus Zertensis. Quare aut duo simul Episcopi Donatistæ tum fuerunt in una Ecclesia, quod parum probabile videtur, aut alterutrum istorum locorum necesse est esse mendosum, vel Donatistas fuisse mendaces. c *Zerten.*] in provincia proconsulari, ut patet ex epistola Episcoporum illius provinciæ ad Paulum Patriarcham C P. d *Urugit.*] sive Ucitanus, ut opinor, in provincia proconsulari. Vide notitiam Episcoporum illius provinciæ. e *Bamaccorensis*] in Numidia. Emendanda ergo est notitia Episcoporum Africæ quæ extat apud Victorem Vitensem, in qua nominatur Dumuirialis Episcopus Damatcorensis. Porro utilis erit hæc quoque disputatio ut medica manus apponatur capiti 33. Concilii habiti a sancto Cypriano, quod gravissimo mendo laborat. Nam omnes editiones habent: *Felix ab Amaccura*, *Amacthora*, *aut Accura*. Omnium pessima est hæc ultima. Reliquæ sunt bonæ, modo postrema litera vocis antecedentis isti restituatur hoc modo: *Felix a Bamaccura* vel *Bamaccora*. Nam & in vetustissimo codice MS. bibliothecæ Colbertinæ scriptum est: *Felix abamaccora*. Quo etiam modo habet codex Fuxensis a Rigaltio citatus, qui nunc extat in eadem bibliotheca Colbertina. Condonandus est autem Zonaræ, homini Latinæ linguæ imperito, suus error, qui hoc loco edidit: φῆλιξ ἀπὸ Μακώρων. Apud Plinium lib. 5. cap. 4. scriptum est *Vamacures*. f *Absalonem*] In veteri exemplari & in editionibus vulgatis legitur *Abessalonem*. Nam hoc modo plerique veteres scribebant nomen Absalonis, ut videre est in antiquis codicibus manuscriptis, exempli gratia, apud sanctum Ambrosium epist. 12. *Parricida Absalon in valle sibi Regis titulum statuit*. Pro quo in vetustissimo codice Ecclesiæ Bellovacensis scriptum vidi *Abessalon*. Possent & alia exempla proferri, si res tanti esset. Abessalonem pro Absalone in quatuor locis reposuerunt nuperi editores operum S. Augustini in enarratione in psalmum 3. & 7. secuti auctoritatem veterum exemplarium. Verum Hebræi, a quibus hoc nomen accepimus, *Absalom* scribunt. Mirum est autem quod heic ait Donatus Episcopus Bamaccorensis, se nullum alium habere adversarium nisi solum Absalonem, cum cap. 128. nominatus sit Cassianus Episcopus Bamaccorensis catholicus, & agnitus tum fuerit ab ipsomet Donato. Quare cum istud Donatus diceret, recte Aurelius Macomadiensis Episcopus reposuit heic esse præsentem Cassianum Episcopum Bamaccorensem.

g *Recargentius*] Ex responsione istius Episcopi, qui ait se non habere adversarium, collegit vir eruditissimus Henricus de Noris Ecclesiam Lamiggigensem fuisse prorsus in potestate Donatistarum, id est, Episcopum catholicum illic non fuisse. Et tamen supra cap. 133. nominatur Innocentius Lamiggigensis Episcopus catholicus, quem statim excipit Junianus ejus adversarius. Forte in isto loco legendum est *Lamiggizensis* pro *Lamiggigensis*. Nam in notitia Episcoporum Africæ quæ extat apud Victorem Vitensem, inter Episcopos Numidas recensentur Maximus Lamiggizensis & Cardelus Lamiggigensis, unius literulæ divortio. h *Tuggensis*] in provincia proconsulari, ut opinor. Nam Victor Episcopus municipii Togiæ, sic enim distinguendum, subscribit epistolæ Episcoporum provinciæ proconsularis ad Paulum Patriarcham C P. quæ extat in Concilio Lateranensi Martini Papæ. i *Rotarien.*] in Numidia, ut nonnulli putant. Certe apud Optatum lib. 1. Felix a Rotario conjungitur cum Victore Garbiensi & Nabore Centurionensi Episcopis Numidis, ut patet ex notitia. k *Rebaptiz. ill.*] Simplicium Episcopum Tibilitanum, ut dicetur infra cap. 197. extremo.

l *Azuren.*] Infra collat. 2. cap. 215. vocatur Ajurensis. Apparet autem illum fuisse vicinum Episcopi Rotariensis. Quare si Rotaria fuit in Numidia, conjici potest Azuram fuisse sitam in eadem provincia.

m *Dicit se non habere*] Hæc referenda sunt ad Victorem Episcopum Rotariensem, qui dixerat se non habere adversarium. n *Vazarit.*] in provincia Byzacena, ut patet ex notitia. o *Adquesir.*] in Mauritania Cæsariensi, ut docet eadem notitia. p *Maxulit.*] in provincia proconsulari; ut patet ex itinerario Antonini & ex notitia, in qua Carcadius Episcopus Maxulitanus recensetur inter Episcopos illius provinciæ. Numidius Episcopus Maxulitanus interfuit Concilio Carthaginensi anni DXXV.

q *Sitifen.*] in Mauritania Sitifensi; ut res ipsa loquitur, & patet etiam ex notitia.

r *Unde es?*] Cum Fortunatianus Episcopus Siccensis audisset nomen Januarii Episcopi Numidiensis, ac putaret eum esse Episcopum provinciæ Numidiæ, interrogavit eum cujusnam civitatis cathedram teneret. Ille respondit eam vocari Numidiensem, [illegible] in Mauritania Cæsariensi. Sane in notitia Episcoporum Africæ apud Victorem Vitensem inter Episcopos Mauritaniæ Cæsariensis nominatur Victor Numidensis.

s *Sufasarit.*] Sic nos emendavimus, cum antea legeretur *Sifaitensis*. Certa autem est emendatio. Vide supra cap. 135.

ANNO CHRISTI 411.

Campanus episcopus [a] Cincaritanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Cresconius Episcopus Cæsariensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi, æmulum non habeo.

CLXXXIX.

Novatus episcopus Sitifensis ecclesiæ catholicæ dixit. Habet contra se catholicum Presbyterum, clericos abundantes & populos ex cœtu Donatistarum. Hic est Presbyter & Diaconus, hic in hac civitate Carthaginensi, quem prædavit, quem torsit, quem suspendit. Ecclesiam autem catholicam prædavit, pecuniam sustulit, frumenta deportavit, carpenta duxit, [b] ut norit iste, quia est illic Ecclesia catholica. Hoc sum prosecutus. *Adeodatus episcopus dixit*. Hæc omnia documentis agenda sunt. Faciat periculum qui mendacium in judicio promit. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi. *Novatus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Jube Presbyterum loci intromitti.

CXC.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ad præsentem cognitionem ista non pertinent. Quæ mihi mandata est reliquorum subscriptio relegatur. [c] *Salvianus episcopus dixit*. Nobis * præscriptum est dudum quo dicerent. De Episcopis agitur, non de Presbyteris.

* Forte, Nobis perscriptum est, quod dicerent &c. Hard.

CXCI.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. A nostris partibus propterea respondetur, quia ibi catholica denegatur. Unde impudentiæ vestræ satisfactum fuisse præsentia gesta loquentur. *Et alia manu*. Recognovi.

CXCII.

Adeodatus episcopus dixit. Agimus tibi gratias quod semper facias injuriam. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi.

CXCIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ista in tempus aliud reserventur. Nunc quod delegatum est sacro judicio peragatur. *Item recitavit*. Felicissimus episcopus [d] Obbensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Rufinus Presbyter pro episcopo meo Juliano [e] Midiensi subscripsi.

CXCIV.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Respondeatur utrum pro præsente subscripserit. *Et alia manu*. Recognovi.

CXCV.

Adeodatus episcopus dixit. Julianus ægritudine præpeditur; sed ne videretur aliquo pacto defuisse, Presbyterum misit, per quem suam absentiam excusaret, & ipse pro illo subscripsit. *Et alia manu*. Recognovi.

CXCVI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Probabilis & rationabilis excusatio est.

CXCVII.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Etiam hoc testatum esse volumus, quia pro absente subscripsit. *Et alia manu*. Recognovi. *Item recitavit*. Optatus Episcopus Timicitensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Victorianus [f] Tigimmensis Episcopus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Honorius Episcopus Vartanensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Martinus Episcopus [g] Siccesitanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Vindemius Episcopus [h] a Cenis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Donatus episcopus Tanudajensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. [i] Possidius Episcopus Sillitanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Reparatus Episcopus Aquensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. [k] Honoratus Episcopus Larensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Proficentius Episcopus Macomaziensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Licet non habeam adversarium, mandavi & subscripsi. *Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. [l] Ex qua Macomadia? *Proficentius episcopus dixit*. Rusticiana. *Item recitavit*. Paschasius Episcopus Dusitanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Antonianus Episcopus [m] Druensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Januarius Episcopus [n] Aquæ Albensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Crescens Episcopus [o] Icositanus. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Paschasius Episcopus [p] Turensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*, Victor Episcopus Oriensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Marcianus Episcopus Tabarzagensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. *Item recitavit*. Cresconius Episcopus Siguitensis. *Cumque accessisset, idem dixit*. Mandavi & subscripsi. [q] *Item recitavit*: sicut adversarium non habeo, sic nunquam habeam. *Item recitavit*. Dativus Episcopus Visensis.

Cum-

a *Cincarit.*] Vir clarissimus Henricus de Noris suspicatur Cincaritam non esse diversam a Cicirita, cujus mentio est in epistola Episcoporum provinciæ proconsularis ad Paulum Patriarcham CP. b *Ut norit. ist*] Ita vetus exemplar. Pro quo Massonus & Pithœus ediderunt, *ut Nyritensis iste*, nullo sensu. Legendum videtur, *ut norunt isti*, aut aliquid simile. c *Salvianus episc.*] Leptitanus, Donatista, qui nominatur infra cap. 207. d *Obbensis*] in Mauritania Cæsariensi, ut patet ex notitia. In Concilio Carthaginensi sub Cypriano legitur nomen Pauli ab Obba. Sic enim ibi legendum. e *Midien.*] sive Midilensi in Numidia, ut dictum est supra pag. 210. Nescio autem quomodo quæ illic dicta sunt de Midila, translata illuc sint. Referenda autem sunt ad istum locum. f *Tigimm.*] in provincia proconsulari, ut docet epistola Episcoporum ejusdem provinciæ ad Paulum Patriarcham C P. g *Siccesit.*] in Mauritania Cæsariensi, ut patet ex notitia. h *A Cenis*] Massonus & Pithœus ediderunt *Acenis* unico vocabulo. Sed distinguendum esse probatur ex cap. 129. ubi nominatur Bonifacius Episcopus Cenensis, cujus adversarius fuit iste Vindemius.

i *Possid. Sillis.*] Antea legebatur *Possidius episcopus Sililitensis*. Emendatum est ex cap. 128. ubi hic idem episcopus vocatur Possidius episcopus Sillitanus. In veteri notitia Africæ Maximus Sillitanus nominatur inter episcopos Numidas.

k *Honoratus Lar.*] in Numidia, ut patet ex itinerario Antonini. Quare is est fortassis Honoratus episcopus partis Donati ad quem scripta est epistola 161. S. Augustini, ex qua patet eum Ecclesiæ Hipponensis vicinum fuisse, *propter ipsam viciniatem*. l *Ex qua Macomadia*] Hinc intelligimus duas fuisse Macomadias, unam quæ simpliciter Macomadia dicebatur, aliam dictam Rusticianam. Prior, uti ego arbitror, fuit in Numidia. Nam in notitia paulo ante laudata Pardalius Macomadiensis recensetur inter episcopos Numidas. Altera, quæ minor quoque, ut puto, dicebatur, erat in Byzacena. Nam in tabula Peutingeri Macomades minores locantur post Ruspen, Usillam, & Tapruram urbes provinciæ Byzacenæ.

m *Druensis*] forte *Durensis* in eadem Byzacena, ut patet ex notitia.

n *Aquæ Alb.*] In eadem provincia. Notitia.

o *Icosit.*] in Mauritania Cæsariensi, ex itinerario Antonini. Hujus sedis episcopus Laurentius interfuit Concilio Carthaginensi anni CCCCXIX.

p *Turen.*] in Numidia, ni fallor. Nam Mensius episcopus Turensis nominatur inter episcopos Numidas in notitia Africæ. q *Item recitavit*] Puto hæc esse superflua, & verba quæ sequuntur cohærere debere cum superioribus Cresconii Siguitensis.

Item recitavit. Quodvitidens Episcopus ¹ Nebbitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Constantius Episcopus ² Rusbicitanensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Augustalis Episcopus ³ Altiburitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Saturninus Episcopus ⁴ Tanizensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Simplicius Episcopus ⁵ Tibilitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Ipse est Episcopus ⁶ qui rebaptizatus est, & e factus est audiens.

CXCVII.

Adeodatus episcopus dixit. Hoc cognitioni servandum est. Agnovit veritatem. *Item recitavit.* Verianus Episcopus a ⁷ Turre alba. *Cumque accessisset, idem dixit,* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Verissimus Episcopus ⁸ Tacaratensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Servatus Episcopus ⁹ Amponensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Martialis Episcopus Vratarbensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. *Item recitavit.* Donatus Episcopus ¹ Tamadensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Quadratianus Episcopus plebis ² Sicilibbensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi.

Item recitavit. Saturnus Episcopus ³ Sitensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Junior Episcopus ⁴ Rusbicadensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Miggin Episcopus Eddifiannensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Fidentius Episcopus ⁵ Diamensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Geminus Episcopus Clypeiensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Maximus Episcopus ⁶ Aliaensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Rogatianus Episcopus ⁷ a Vico Ateji. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatus episcopus

B ¹ Bucconiensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi; adversarium non habeo. *Item recitavit.* Donatus episcopus ² Tegulatensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatus episcopus ³ Zicensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felix episcopus ⁴ Magaumelitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Marcellinus episcopus Mullitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Benenatus episcopus a Castis Silvanis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Rufinius episcopus ⁵ Labdensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Victor episcopus ⁶ Dionysianensis. *Primianus episcopus Carthaginiensis dixit.* Ego

Ægotut. *Item recitavit.* Benenatus Episcopus ¹ Mebarsensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, & adversarium non habeo. *Aurelius Episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Habes. Perfecutio tua plurimos eives evertit. Iudicus ibi fuit Episcopus. Adhuc ordinati habet. *Item recitavit.* Gloriosus Episcopus ² Migirpensis. *Cumque accessisset, Idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Iuniana Episcopus Lamigigensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Paulus Episcopus ³ Siccensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felicianus Episcopus ⁴ Aquanovensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Æmilianus Episcopus Veronensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Secundinus Episcopus Vratensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Bellicius Episcopus Teleptensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Lucius Episcopus ⁵ Zabensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Bebianus Episcopus Dufensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Bonifacius Episcopus Utimicensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* ¹ Reliturus Episcopus Rebarbrensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus Aquensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, & tantdiutem in plebe mea non habeo. *Aurelius Episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Habemus ibi Presbyterum. Nam & Episcopus ibi fuit, modo defunctus est, & in loco ejus necdum est ordinatus. *Item recitavit.* Fortunatianus Episcopus ² Cerbitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Saturnus Episcopus Bisacicensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Florentinus Episcopus ³ Furnitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Æmilianus Episcopus Calensium Mediannensium. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Victor Episcopus ⁴ Mandrensis. *Item recitavit.*

Luculus Episcopus ⁵ ab Hospitiis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. Duos adversum me habeo, & ordinaverunt modo unum. *Item recitavit.* Romanus Episcopus ⁶ Lefsitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Restitutus Episcopus ⁷ Segermitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus ab ⁸ Horrea Anniceeli. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Faustinus Episcopus Tambaycitis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, *Item recitavit.* Pusnilianus Episcopus Lucinianguensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. *Item recitavit.* Maximianus Episcopus ⁹ Bennensis. *Primianus episcopus Carthaginis dixit.* ¹ Hodie eximde occupatus. *Item recitavit.* Donatus Episcopus Tiddensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Urbanus Episcopus Talensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Innocentius Episcopus Guzabensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. *Item recitavit.* Felix Episcopus ² Zummensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Leontius Episcopus ³ Rusticianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, adversarium non habeo. ⁴ *Terratius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Ipse est rebaptizatus Donati. Rebaptizatus est postea, & fic est ordinatus.

CXCIX.

Adeodatus Episcopus dixit. Sitres partibus quæ comperunt. *Item recitavit.* Eraius Episcopus Gibitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi.

CC.

Adeodatus Episcopus dixit. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Felix Zummensis quomodo abfens fubscribere potuit docuerat. *Et alia manu.* Recognovi.

CCI.

Marcellinus v. c. Tribunus ⁵ *notarius dixit.* Videtis quid a partibus vestris flagitetur. Quæritur enim quis nominetur illius qui impræsentiarum videtur minime conflitutus fubscripferit mandato. *Adeodatus episcopus dixit.* Expedita, hoc quæritur.

Adeodatus Episcopus ⁶ *dixit.* Felix Lambensis infirmatur.

---

a *Nebbit.*] forte *Nepitanus* in Byzacena, ut patet ex notitia.

b *Rusbicensis.*] in Mauritania Cæsariensi, ut colligitur ex eadem notitia. Affentior autem dofctissimo viro Henrico Valesio, qui in libro 29. Ammiani Marcellini legi vult *Rusbicitanus* pro *Rusbicensis*.

c *Altiburus.*] in proconsulari, ut docet notitia Africæ & epistola Episcoporum illius provinciæ ad Paulum Patriarcham Constantinopolitanum.

d *Tamagrit.*] in Mauritania Sitifensi, ut docet eadem notitia.

e *Tibilis.*] in Numidia, ut docet eadem notitia, & Optatus lib. 1. qui inter episcopos Numidiæ nominat *Mastibilitanum*. *Vide Antonium ab Aquis Tibilitanus*, quas haud procul Circa Isilli colligi potest ex tabula Peutingeriana. *Vide Antonium* ab Aquis Tibilitanis

tur. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Cum ipsi loci Felix Episcopus subscripserit, officium operre demonstret. *Et recitavit.* Felix Zummensis. *Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Subscriptionis fallitatem deprehendam fuisse restamur fri. *Et alia manu.* Donatianus episcopus dixit. Hic e ctror est, non falsitas. *Et alia manu.* Recognovi. *Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Mansuro error. Nolevit unde est. *Et alia manu.* Recognovi. *Vigilius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quis fide ejus nomine subscripserit, faltim hoc Notarius eorum edicas? ut supra. *Aliquis episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Suffecit non nos præcentis fide ill. ut supra. *Petilianus episcopus dixit.* Felix quidam Lambiensis, collega noster, hic agrotat; sed & illi duo, id est, Hilarianus & Donatus; ibidem non mediocri agritudine retinentur. Credo quod alicui mandaverit pro se subscribi illic Felix, & in nomine fecit, vel loci factus est error, quem ant simplicitet accipiant, aut fraus hujus nominis ipsi faciatam. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit.* Accepimus proficentem quem Felix Episcopus ipse suffiteret. Unde patronis ut religua perlegantur. *Et recitavit.* Januarius Episcopus de Tubusico Numidarum. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Et recitavit.* Secundus Episcopus Tentianæ urbis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Hic fum & mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* A Donatus Episcopus Ecrensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, & retulitores ipsi hoc mea non habeo. *Item recitavit.* Marinianus Episcopus à ab Oca. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Montanus Episcopus a Cemerinitano. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: adrersarium non habeo. *Item recitavit.* Fortunatus episcopus ecclesiæ catholicæ Constantinopolitanæ. Habemus illic Ecclesiam & Presbyterum Terentium. *Item recitavit.* Donatianus Episcopus Carcabianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Julius Episcopus Pichensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus Tagarajensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Victor Episcopus Equitanensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Januarius Episcopus Horrea Cælestis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus Pudentianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: traditores vero in plebe mea & omni diœcesi mea non habeo. *Item recitavit.* *Episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Episcopum ibi habebamus Memmianum reverentissimum virum. Poffea alterum Memmianum alterum. Ordinatus Defunctii fuit. Ordinatum alium. *Adeodatus Episcopus dixit.* Cui? *Aurelius Episcopus Ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Remotis vobis ordinamus. Ipsi depositorum basilicas, ipsi tulerordinamus. Ipsi depositorum basilicas, ipsi tulerordinamus. Ipsi depositorum basilicas, ipsi tuler

accessisset, idem dixit. Mandavi & subscripsi: *Item recitavit.* Cresconius Episcopus Banzarensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, traditorem non habeo in plebe mea. *Item recitavit.* Victor Episcopus Hilitensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus [a] Vofetanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi.

CCIII.

Palatinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Diaconus fuit, & rebaptizatus est. *Adeodatus episcopus dixit.* Serva partibus quæ competunt. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus recognovi. *Item recitavit.* Rogatus Episcopus Zaraitensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Crescentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Diaconus catholicus erat, & rebaptizatus est. *Adeodatus episcopus dixit.* Serva partibus quæ competunt. *Item recitavit.* Maximinus Episcopus [b] Tuburbitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus [c] a Medianis Zabunionum. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi.

CCIV.

Victor episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Probet se accessisse ad unam domum quam dicit. *Novatus episcopus ecclesiæ catholicæ Sitifi dixit.* Episcopus [d] Medianis Zabunionum habebat Presbyterum. Ipse hodie tenet plebem & basilicam. Unitatem habet, nullus illic est Donatistarum. Supra corpus Episcopi catholici Presbyterum ordinavi, & Donatistam volente ordinabitur illic Episcopus. Episcopus Donatistarum in eodem loco non est. *Adeodatus episcopus dixit.* Contra hæc serva quæ competunt. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Quæ partibus competunt, salva erunt. *Item recitavit.* Felix Episcopus [e] Uzalensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Servandus Episcopus a Cafsi Favensibus. *Cum-*

que accessisset, idem dixit. Mandavi & subscripsi: traditorem non habeo. *Item recitavit.* Felix Episcopus [f] Pertensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi.

CCV.

Petilianus episcopus dixit. De mandato confiet non de causa, quæ possea est ventilanda. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

CCVI.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Ita frequentissimi interloquutus sum, superflue in his credisti imperandum. *Item recitavit.* Mesianus Episcopus Seleucianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi, & subscripsi. *Item recitavit.* Liberantius Episcopus Tilsanianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus Advocatensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: *Item recitavit.* Donatus Episcopus Scilitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Urbanus Episcopus Vicensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Victorinus Episcopus Adcumetianus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi, & subscripsi. *Item recitavit.* Maximus Episcopus Cantianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Ampelius Episcopus Mcaforiplitanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Maximus Episcopus [g] Macrensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Idaicius Episcopus Mastoritensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Reffistatus Episcopus [h] Flumenpiccensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Tertullus Episcopus [i] Cilibitensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi, & subscripsi. [j] *Item recitavit.* [j] Januarius Episcopus [k] Narensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Honoratus Episcopus [l] Thuldritanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi, & subscripsi. *Item recitavit.* Crescentilianus Episcopus Lambiritensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi, & profiteor me traditores non habere. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Superflue profiteris. Episcopus ibi fuit, prosiere defunctus est. Ordinandus illic erit alius. *Item recitavit.* Habetdeus Episcopus [m] Aurufulianensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Bucaton Episcopus [n] Gemellensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: traditorem non habeo, nec unquam habui. *Item recitavit.* Januarius Episcopus Betagbaritanus. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Donatianus Episcopus Lamzellensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi: traditorem autem nec habeo, nec habui, nec habituros sum. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Macomadensis dixit.* Rufus Episcopus ibi fuit nostes. Lamzelli in basilica nostra positus est [o] Gildo. Scriptum sit, dum expediatur electio. Cetterum in nomine Christi ordinabitur illic Episcopus. *Item recitavit.* Celer Episcopus Capsensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Cresconius Episcopus [p] Mutrensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi [& subscripsi.] *Item recitavit.* Donatus Episcopus Tuburiensis. *Cumque accessisset, idem dixit.* Mandavi & subscripsi. *Item recitavit.* Quodvultdeus Episcopus [q] Cessianus.

CCVII.

Petilianus episcopus dixit. [r] In itinere defecit. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Qui in itinere dicitur defecisse, quemadmodum inveniur subscripsisse doceatur. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Non de ipso dictum est, calumnia illegis, de altero liggeditum est. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* De quo? *Petilianus episcopus dixit.* Qui decessit in via. *Et alia manu* [s] *Recognovi. Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Recitentur nomina, ut eadem agnoscat. *Et alia manu.* Recognovi. *Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Si in vita decesset, quomodo subscripsit? *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quomodo subscripsit? *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Recitetur cujus nomine subscripserit qui in itinere dicitur defecisse. *Et recitavit.* Quodvultdeus Episcopus Cellensiensis scripsit subscripsi. *Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Advertit nobilitas tua nullus clerici nomen pro defuncti nomine subscripsisse, [ed tanquam vivi, mortui nobis, qui in via juxta eorum professionem dicitur defecisse, subscripsionem obtulisse. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Quid ô & ille moriatur qui ager subscripsit? Quasi hodie non unus defecit. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ Carthaginensis dixit.* Sed in itinere defecisse dicitur. *Et alia manu.* Recognovi. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Sufficiunt ista deprehensa. Cetera subleguntur. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Nihil deprehendistis, argumentaris contra veritatem. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Tu dixisti. *Et alia manu.* Recognovi.

CCVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si verum est, ut ait afferitis, quod in itinere defecit, conflat subscripsisse ejus falsissime recitatam: sin vero ipse subscripsit, non potuit in itinere deperire. *Petilianus episcopus dixit.* Non est humanum mori? Non etiam moriuntur testamentis suis subscribunt? *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Humanitatis est mori, sed inhumanitatis est fallere. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Non est hoc fallere, quia potuit revertens in itinere mori. Mandatum adhuc modo accipio. Dico quod moriat. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi. *Furtunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Mandatorum dies prolatus a partibus recitetur, ut appareat de nomine defuncti quæ pars in mendacium profiliertit. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Mandati diem pandat officium. *Rufinianus scriba dixit.* Recitabo, ficut præcepit sublimitas tua, diem mandati. *Et recitavit.* Post consulatum Vandalorum illi classium octavo Kalendas Junias Carthagine, *Marcellinus V.C. Tribunus & Notarius dixit.* Cetera perlegantur. *Rufinianus scriba recitavit.* Januarius, Primanus, Felix, Donatus, Quodvultdeus, Quintianus, Quintianus, Antonianus, Victorianus, Pontius, Cresconius, Primano, Petiliano, Emerito, Prætaio, Montano, Gaudentio, Adeodato, episcopis nostris præsentibus prælectus fuisse. *Et cum recitavit, Aurelius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Jamdudum ipse subscripsit. Modo dixit, Clericus subscripsit, modo Epi-

a *Vofetan.*] Sive Bofeensis, ut supra cap. 131.
b *Palatinus episc.*] Bolsensis catholicus.
c *Tuburbitan.*] id est, Tuburbitanum minorum, ut paucis ante dixerat, Tubunensis, & in notitia Episcoporum Mauritaniæ Cæsariensis. [illegible] Bysacena inventitur, [illegible] Bysacena tamen provinciam. Non Cantum Medianus Zabunionum Mauritaniæ Cæsariensis. [illegible] Mauritaniæ Sitifensis, [illegible] Mauritaniæ Mauritaniæ.
d *Medianus Zabunionum.*] Hebes enim Zabunionum, quæ per Presbyterum regitur, unitatem habet, & nullus
e *Uzalensis episc.* Aed.] In veteri libro legitur: *Scriptum est memoriæ.* Pro quo Mallonus edidit *in Dei diœsi*, Pithœus *in Medianus.* Sed hæc emendatio falsa est. Novatus enim Episcopus non dicit in cœlo Presbyterum Medianum, sed Presbyterum illic esse catholicum. Sed quomodo ea ratione ex modo agendi veteum librariorum, qui frequenter syllabas geminabant.
f *Episc. Dorat. in ed.*] Vide quæ supra dicta sunt de Januario falso Episcopo Aptunensi.
g *Dyalensis*] in provincia proconsulari, ut dicit sequens. Hic autem Episcopus Uzalensis Donatista non profitetur se accessisse adversarium in plebe sua. Itaque abiitrator Evodium Episcopum catholicum illius sedis, eium vetustissimo nomen habere, se propterea a Donatistis vocatum pretutiemsi se navigaverit ad Sardiniam & fuisse catholicum legatum, unde fuisse ex Episcopis quorum nomina recitantur in concilio Carthaginensi, Certe Tiraziius Episcopus Membrisitanus, perpetuus fere fuisse Evodii, nominatur supra cap. 133. inter Episcopos qui collationi interfuerunt.
h *Telis ep. Pertensis*] Supra cap. 133. omnino est Felix Episcopus Pertensis Donatistæ, qui erat adversarius Ambibii Episcopi catholici. Et quamvis Felix Donatista Pertiensem in Byzantia provincia Episcopum nominari in veteri notitia Episcoporum Africæ quos Hunericus Vandalorum Rex crudelitas afflixit, valde tamen suspicor hunc Felicem, qui fuit de Episcopis Africæ, cum Fausto qui adversus Ambibium fecit.
i *Mertan.*] in Mauritania Sitifensi, ut docet notitia.
j *Flumenpiccensis.*] in Mauritania Sitifensi. Victor Episcopus Flumenpiccensis exagitatus est cum alia Episcopis catholicis in Sardinia ab Hunerico Rege Vandalorum. Sed ut dixi cognitum vix conjectura, qui ex hoc loco conjecit aiunt Optatum [illegible] *Januarius Flumenpiccensis* pro eo quod editum est *Flumen Piccensis.*
k *Narensis episc.*] in provincia proconsulari, ut patet ex epistola Episcoporum Africæ ad Pontum Pattiarchum Constantinopolitanum, in provincia proconsulari, ut patet ex epistola Episcoporum Africæ ad Pontum Patri

ANNO CHRISTI 411.

Episcopos. *Et eum dixerit.* (*Et alia mann.* Recognovi.) *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Adveritis praedictes praesentibus pretagendi negotii deditle mandatum. Quomodo igitur hic, qui praesens in hac urbe in inter certeos fine dubio mandasse professus est, & in intrete dictitar deffesse, & in hac urbe subscripsisse mandato? *Adeodatus episcopus dixit.* Octo dies emenso sunt, ut mandatum consulterem eli. Ego mandavit, de cujus nomine nunc agitur, cum negrotare cepsiset, ad propeia remeans, in itinere defecit. *Et alia mann.* Adeodatus Episcopus recognovit. *Theonestus episcopus ecclesiae catholica dixit.* Dicat quo in loco defecit. *Et alia mann.* Recognovi. *Adeodatus episcopus dixit.* Non novi locum. *Et alia mann. ut supra. Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Quomodo probabilis est vestra fanctitatis profectutio, qua eum hic fuisse & agrum ad propria remeantem defecisse tellatis, faltim hoc docere te concenit ut utrum hic urbe fuerit fub Dei tetificatione delignes. *Fortunatianus episcopus ecclesiae catholica dixit.* Si praecipit fublimitas tua, Perilani viri gravissimi profectutio recitetur, ut ex lidelitate cognoscant universi quae vestra vere nunc dicatur eum repedantem de Carthagine in itinere defecisse, quia aliter eum ejus profectutio demonstrari. *Et alia mann.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit.* Legatur profectutio postulata. *Cumque ex codice legerint, Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Nihil mihi videtur amplius de hac parte agendum nisi ut fub testificatione divina utrum hic praesens fuerit de quo agitur simplici profitebne pandatur. *Emeritus episcopus dixit.* Quid si le alitis pro eodem appofuit? *Et alia mann.* Emeritus Episcopus recognovit.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. De hoc Dei esti etiam fine facramenti interpolitione etira fallentesi omni es pertinet ut quod ipse coram fua fubscribentium nomina relegantur. *Et rectavit.* D Quodvulteus Episcopus: *Volitanus. Cumque ac-*

ANNO CHRISTI 411.

cessiset, idem dixit. Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus ª Turre Rutunda. [*Cumque accessiset, idem dixit.*] Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Victorius Episcopus ª Selendetensis. *Crescentianus episcopus dixit.* Hic eli negrotat. *Item recitavit.* Crescentianus Episcopus Ammodeensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus ª Bullensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Crescionius Episcopus ª ª Cibalisis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Jurata Episcopus ª ª Turre Tamallumensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Liberius Episcopus Bellitanus. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus ª Auxagerensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Victor Episcopus Villaregensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Donatus Episcopus Bizensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Lucius Episcopus Tamallensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Quintus Episcopus ª Tagrateensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* ª Datianus Episcopus Teleptensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Avegasius Episcopus ª ª Tuccaborensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Honoratus Episcopus. ª Jomnitensis. *Cumque accessiset, idem dixit,* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Vitalis Episcopus ª Ucensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Plutianus Episcopus ª Masclianensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Faustinus Episcopus ª Naraggaitanus. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Felicianus Episcopus ª Vilitensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus ª Boncarensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Felix Episcopus ª Telensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* ª Secundanus Episcopus Arensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi: adversium in plebe meo non habeo. *Item recitavit.* Julianus Episcopus Tignicensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* ª Splendonius Episcopus ª Mutugennensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Sermianus Episcopus Bizamillensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi, & fubscripsi. *Item recitavit.* Salvinius Episcopus ª Leptitanus. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Reparatus Episcopus ª Vindensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Leontius Episcopus ª Presidiensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Titianus Episcopus Safetulensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Neflorius Episcopus Maitanensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* ª Donatus Episcopus Ancusensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* ª Florentius Episcopus Cissitanus. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Maximinus Episcopus ª Turrebolandensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Hilgonius Episcopus ª Vagensis. *Cumque accessiset, idem dixit.* Mandavi & fubscripsi. *Item recitavit.* Donatianus Episcopus Capsensis, *Concil. General.* Tom. III. L Er

ª *Polisensis*] Recitabunda hoc eccesiasis fuit quae supra pag. 194. diximus de hac Ecclesia; quia illic ea male confundi videtur cum Vitia Mauritaniae Tingitanae populis, & illa Mauritania dicitur esse eadem quae & proconsularis; quod quomodo mihi excidere potuerit, nescio; non possunt Volitana ergo fine Boliana Ecclesia, ut illic dictum est, sed ita esse in proconsularis proconsulari.

b *Turre Run.*] Ptolemaeus lib. 4. cap. 2. Rhobondum locus inter oppida Numidiae. Vide autem ea Rhobonda convenire possit cum Turre Rutunda.

c *Selendes.*] Inter Episcopos, qui Concilio Carthaginensi interfuerunt ab. 349 nominatur Felicissimus Episcopus plebis Selendetanae.

d *Bullensis.*] Hic Episcopus Bullensis [illegible] Carthaginensi. Cyprianus nominatur Donatus a Cibalianis.

e *Cibalis.*] Cum Concilio Carthaginensi S. Cypriani nominatur Donatus a Cibalianis.

f *Turre Tamallum.*] Mallonus episcopus Tubunae, *Turre Tamallumen.* Verum supra cap. 1. [illegible] Legitur autem delictum *Turrenses* [illegible] Quae ita emendanda etiam est epistola Episcoporum provinciae Byzacenae ad Constantinum Imperatorem [illegible] Donatistas Episcopus fanctae Ecclesiae *Turrium Tamalis.* Pro quo vetustiorum Bibliotheca codex Ecclesiae Bellitanae [illegible] Mallidi enim fuit civitas provinciae Byzacenae, cujus Episcopus Eudoxius [illegible] Ecclesiae Bellitanae, ut Victorius Episcopus Bellitanae Ecclesiae Victorius Victorianus memini; & Victorianus Victor Bellitanae Ecclesiae Victorianus Victor, qui vel male citatur ab *Tillemonto* [illegible] Vetus codex Bellitanae Ecclesiae hanc Victorianum Victorianum Victorianum

Et recitavit. Martialis Episcopus Idicensis pro A Felice * Garbensi & Justo Formensi, qui in sinere causa infirmitatis detenti sunt, pro eis subscripsi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Etiam Idicensis Episcopus constat esse confessus. *Et adjecit*, Aliud recitetur. *Item Martianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Felix Episcopus Garbensis de domo sua non exivit. *Item recitavit*. [ ] Gaudentius Episcopus * Tigisitanus. [ ] *Cresconius episcopus* * *Signitanus dixit*. Gaudentius collega noster Episcopus loci Tigisitani infirmitatis causa in statione remansit; pro eo subscripsi.

CCX.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Testatum se altis sublimitatis tua ideo hæc fieri, ut major videatur eorum numerus Episcoporum, quamvis nec sic catholicis possit æquari. *Et alia manu*. Recognovi. *Item recitavit*. Donatus Episcopus Sucrabensis, * *Marianus episcopus dixit*, Hic est in civitate, sed ægrotat.

CCXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ut flatui, lecta in sectum referatur sententia. Quoniam ipsum sane utrisque partis Episcopi, quorum subscriptio recitata est, cuncutam pandat officium,

CCXII.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Adhuc sunt præsentes collegæ nostri, qui subscriptiones suas mandato non indiderunt, Occupati enim Itinerari vel infirmitate vel necessitate, vel etiam pœna superveniunt. Hi etiam jubet ut cogniti accedant. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Interim eorum numerus qui subscriptorum ab officio demonstretur. *Rufinianus scriba dixit*. Excepta ea pagina quæ eiroram habet, in subscriptione Donatianum inveniunt nomina contineri. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Ipsa autem pagina quot nominibus continetur? *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. * Sex, annunciatis etiam absentibus. *Et non dicetur*, (*Et alia manu*. Recognovi.) *Rufinianus scriba dixit*. Sex; ac sic efficiuntur omnes ducenti septuaginta novem.

CCXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Alterius quoque partis quot Episcopi recitati sunt Rufinianus scriba dixit. Catholicæ partis Episcopi secundum subscriptionem hinc brevi instratam efficiunturque ducenti septuaginta sex, excepitis hiq quos dicunt neqidem subscripsisse.

CCXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Nunc quot sunt in quos subscripsisse testantur, edicere non moremur. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Transeant, & cognoscantur. Vigintisunt. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Ergo è adsunt, sunt debent singuli decem per præsentium. *Cumque Aprunianus episcopus accessisset*. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit*. Cujus ex civitatis Episcopus? *Aprunianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. * Mascentiola. *Marcellinus vir clarissimus Tribunus, & Notarius dixit*. Mandato cui per absentiam non subscripsisti consentis? *Aprunianus episcopus ecclesiæ catholicæ Mascentiolæ dixit*. Consentio. *Item accedente Maximino Suffetano episcopo*, *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Consentis ea quæ mandato. *Item dixit*. Consentio & mando. *Item accedente Victore episcopo* * *Item dixit*. Mando, & consentio. *Item accedente Felice episcopo* * *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Felice episcopo Mereanensi*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Lucio episcopo* * *Olivensis*, *Item dixit*. Mando, & consentio. *Item accedente Tertullino episcopo* * *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Johanne episcopo*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente* * *Ampelio Episcopo*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Promulo episcopo Vagensis*, *Item dixit*. Mando, & consentio. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Dis obervavit * Severus, sed nunc infirmitate decessit. *Item accedente Regino episcopo Tigilitensis*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. * Delphinus Episcopus hic est, sed infirmate detinetur. Nam & Faustinianus Episcopus Ruficcadensis hic in hac civitate, sed male habet. & Felix Sereitanus

nus pedem dolet. *Item accedente Vitaso episcopo Abitinensis*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Rufo episcopo a Turbonice*, *Item dixit*. Mando, & consentio. *Item accedente Aemilonio episcopo* * *Abitinitana*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Felice episcopo* * *Novensis*, *Item dixit*. Mando & consentio. *Item accedente Gregorio episcopo* * *Siripensi*, *Item dixit*. Mando & consentio.

CCXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quot sunt illi quorum professio nunc processit, edicat officium. *Nunquam scriba dixit*. Viginti sunt. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Omnium Episcoporum partis ecclesiæ catholicæ & certa ratione data & firmas adhære partibus. Et ideo debent egredientes reliqui eis jam præstare secretum quibus omne negotium credidicrunt.

CCXVII.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Scriptum sit * centum viginti esse absentes, quos aut infirmitas aut ætas aut certe necessitas detinuit. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Scriptum est. *Petilianus episcopus dixit*. Scriptum sit multo plures [ ] nostros absentes esse, etiam cathedras vidua ta a suibus episcopi ordinandi fuit. *Et alia manu*. *Sempiternus Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Hoc quoque gesta retinebunt. *Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ Siccensis dixit*. Quia de viduatas cathedris dixit Donatistarum Petilianus, non quoque sciunt quantum vacuas habere his gestis intimamus. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Etiam hoc haret publicis monumentis. [ ] *Et adjecit*. Remanent utrique partis Episcopi qui electi sunt, [ ] & alii exsunt, *Quibus ejectis*

CCXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit Utrum ii tantum adfint qui a partibus secundum imperiale præceptum electi esse noscuntur, edicat officium. *Rufinianus scriba dixit*. Partis Ecclesiæ catholicæ tectum dum formam edicit tos flam, cl dl, decem & octo, id est, septem episcopos, septem consistiarii & quatuor ad chartas. Etiam ex parte Donati adfuant decem & octo, hoc est, septem episcopos, septem consistiarii & quatuor ad chartas.

CCXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Edicat officium quantum diei jam videatur eminebit. *Rufinianus scriba dixit*. Exempta sunt horæ undecim diei.

CCXX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. * Quoniam diei pene omnem partem constat emensam, dilecto utrum ex consulatu Honorii Augusti Theodosii Augusti placeat intimetur. *Ab utrique partibus dictum est*. Placet, quoniam jam ille diei vadetur emensis.

CCXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. In quem diem hæc ipsa comprendinario differatur, pari utrique deligpet.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Sicut edito nobilitas tua prescripsit, cra sino intermisso I proper deferciptionem tchedarum, perendie, si precipis, observamus. *Et alia manu*. Recognovi. *Alexandrus episcopus dixit*. Etiam non conscientius ut perendie ne negotium pergatur. *Et alia manu*. Adeodatus Ep. recognovi.

CCXXII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Sicut partibus placuit, interjectio die negotium repetatur. Illud autem utrequæ partes observare debebunt, ut delegatus judices exceptoribus zeq. codicibus in scedulis ad Notarium, ipsi singulare faciant, quatenus deliter omnia cognoscantur, alios quoque binos, et quaterni fint, licet difpoditum est, his qui super experunt adhibere cuidam.

CCXXIII.

Alypius ep. ecclesiæ catholicæ dixit. Alii duo presentes sint, licet jam & officium fuggesti, id est, fratres nostri. [ ] *Et dixit*. Alterius. *Et alia manu*. Recognovi. *Primianus ep. dixit*. Damus etiam non custodes rabularum quatuor. Duos jam dedimus, duos nunc subrogamus, id est, * Verantium & * Victorem, presentes collegas nostros. *Et alia manu*. Petilius Ep. recognovi.

CCXXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Etiam ipsis adversantibus, id quod postea exceptum est, * signatis nunc tabulis crastino describetur. *Et alia manu*. Edatur. *Item alia manu*. Hilarus & Gaudentius Episcopi recognovimus.

a *Garbensi & Formensi*] in Numidia, ut dicet eadem notitia. Optatus Milevitanus lib. 2. de Schismate Cæcilianorum, quod compositum erat ex Episcopis Numidiæ, *Victor Garbiensis*, *Felix Garbensis*, *Felix Abitinensis*, *Victor Formensis*, *& Felix Mereanensis*. Vbinam Garbensis, Formensis, & Mereanensis Episcopus in urbe Roma, ut dicet idem Optatus, & *Mereanensis* Episcopus in Africa.

b *Victor*] *Victor* Mauritaniæ Cæsariensis, ut colligi potest ex nomine Episcoporum illius provinciæ.

c *Tigis.*] in Mauritania Cæsariensi, ut colligi potest ex nomine Episcoporum illius provinciæ.

d *Signit.*] Cum ille Episcopus subscribitur pro eo qui erat Episcopus in Mauritania Cæsariensi, dubium non est, quin ipse fuerit etiam Episcopus in eadem provincia.

e *Marianus Episc.*] Quoniam Sanctorum 115. & cap. 119.

f *Pagina quæ eiro habet.*] id est, [ ] pag. in cap. 101. in qua actites dispositæ de subscriptione Felicis Episcopi *Tamunensis*, & Donatistæ, & Adeodatus Episcopus Milevitanus sed *His ferre ep.*] *Ita Felix Ep. Tamunensis* [ ] *Ita Felix Ep. Tamunensis* [ ] *Ita Felix Ep. Tamunensis* [

Anno Christi 411.

INCIPIUNT GESTA SECUNDÆ COGNITIONIS, CUM EDICTO

I. *Flavius Marcellinus vir clarissimus & spectabilis Tribunus & Notarius dixit.* Omnium conscientia retinetur id me dudum edicto proposito fuisse publicatum, ut quicquid inter utriusque partis Episcopos agereturᵃ, subinde in publicum notitiam perveniret. Unde ea quæ interim gesta sunt sanctitati vestræ demonstrate curavi, quæcunque habiti partem constitutæ etiam oculis judicetis. *Et alia manu.* Proponatur.

II. *Post consulatum Varanis v. c. tertio Nonas Junias in secretario Thermarum Gargilianarum Carthagine, adfuerunt Sebastianus, Maximianus, Petro viri devotissimi Protectorium domestici, Urso, Petronio, & Liberio Diacnarii, sed & Bonifacio, & Eusebio apparitoribus insuliranis atque emissariis magistratum, filius apparitore insuliranis cognitionis, filio, Excelso adjutore Curiosiarii, Possidio, Quodvultdeo, & Colonico, adjutoribus commentariorum officii Domini nostri v. c. & spectabilis Proconsulis, Nonnulis adjutore numerorum Domini nostri v. c. & spectabilis vicarii, Nampio scriba officii v. c. Legati alma Carthaginis, Rufinianus scriba v. c. Consularis civitatis Carthaginis, excipientibus etiam Notariis, & Commentariensibus excipientibus Domini nostri v. c. & spectabilis Proconsulis, Fabio excepture Domini nostri v. c. & spectabilis vicarii, & Romulo excepture v. c. Legati alma Carthaginis, excipientibus quoque Januario & Vitale Notariis ecclesiæ catholicæ, Felice, & Cyriacone Notariis ecclesiæ Donatistarum, Limosio Diacnarius insuliranus potestarum dixit.* Quoniam in hodiernum diem complectendinata cognitio est, & prudentes tum utriusque partis Episcopi, si jubet, publicitus tua, intromittentur.

III. *Flavius Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit.* Veniant. *Et ingressis Aurelio, Alypio, Augustino, Fortunato, Fortunatiano, Victorino, Victorino, Florentio, Maximino, Urso, Leoniano, Boniface, Silvano, Digteria, Leone, Alfonio, & Reginno episcopis ecclesiæ catholicæ, ingressisque eis in latere Primiani, Petiliani, Emeritus, Protheusio, Montano, Gaudentio, Adeodato episcopis partis Donati.*

IV. *Petiliani episcopus dixit.* Patribus nostris adhuc vobis non sedemus, maxime cum lege divina confessus prohibeatur, ne cum hujusmodi adversariis nostris consedere velimus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

V. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Si pertinacem mentem sanctitas vestra andire neglexit, ut confidere dignaretur, hoc mihi extorquere non poterit quo minus fundo cognoscam. *Cum quæstiones catholici fuerit sitis, atque ipsum judicii adsumere, ipsum audire, ipsum, & D. N. vir clarissimus & spectabilis Marcellinus Tribunus & Notarius fecisset,*

VI. *Petilianus episcopus dixit.* Scriptum sit hoc quæ voluntatis esse, non nostræ. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

VII. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Dedet me vobis Sanctitas habere hujusmodi voluntatem, quæ sed reverentiam tantorum pertinet lacerationem. *Petilianus episcopus dixit.* Honoritet secretis. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

VIII. *Marcellus excepter dixit.* Cujusmodi notarium Episcopi publicitus, nullatenus non obtulerint, hanc in manibus habent. *Et ipsi sit publicitus tua, recitatum.*

IX. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ne quid celatum parti alteri videatur, recitetur.

X. *Petilianus episcopus dixit.* Episcopus non veritatis Christi Domini postri & dicimus & sæpe actis publicis dictum est. Donatum autem sanctæ memoriæ, martyrialis gloriæ virum, & præsertim sedisse non dicitur, & compatientem Ecclesiæ virtutis, loco hic meritoque venerandum. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XI. *Tussilius episcopus recitet catholice dixit.* Episcopus veritatis probare opus est, non jactare. *Et alia manu.* Recognovi.

XII. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ut tractumque partium positionibus gesta retinebunt. *Et alia manu.* Quod percepum est recitetur. *Manuscripta excepture Notarius.* Post consulatum Varanis viri clarissimi, quarto Nonas Junii, Flavio Marcellino viro clarissimo, & spectabili Tribuno & Notario, Primianus, Petilianus, Emeritus, Protheusius, Montanus, Gaudentius, Adeodatus Episcopi & defensores ecclesiasticæ veritatis per notariam hæc dicunt. Hesterna die Kalend. Junii inter nos & adversarios nostros spectabilitas tua audire dignata est. Et quoniam evolutæ pene dictantibus patientiam prabens, aliquanta quæ principia negotii fuerant audire dignatus est, quæque est ad causam ut mandatum quod adversarii nostri obtulerunt, nobis in notitiam perferatur, quoniam fretus adorum proprior sui prolixitatem non potest explicari, ne impatari ad judicium venire videamur, id mandatum quod adversarii nostri legendum dederunt, in exemplaribus nobis hodie, quod est quarto die Nonarum Junium, dari præcipias; ut instructi negotio nobis inquirito adesse valeamus. *Et alia manu.* Primianus Episcopus huic notariæ subscripsi questo Nonas Junias Carthagini. *Flavius Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Quoniam ex quæ instructionis gratia pollutantur contedi debere perspicuum est, ut nulla cognitionem nostram tuam impediantur, ita suspendant, mandatum a catholicis Episcopis datum, sub ea quæ communis constitutæ est celebrandum adversariorum dictorum, vobis tradere mandrabit officium. *Cum per recitatur,*

XIII. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Lecta gesta indentur. *Et adjecit.* Quoniam inter multas conditiones, de quibus superiore judicio definitum est, una illam conflat fuisse dilatam, ut fiat ego interlocutionibus meis, ita proferuntur nobis ius unusquisque subscribetur, quid de hoc videatur sanctitati vestræ debeto edicere.

XIV. *Augustinus episcopus catholice dixit.* Nos in hoc consolisse litteris nostris expressimus. *Et alia manu.* Recognovi.

XV. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Quid etiam voluntas partis alterius habeat intimetur.

XVI. *Petilianus episcopus dixit.* Multum nos sollicitos facit quod de nobis id quæritur idque præcipiunt facere quod ulus nunquam habere consuevit. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XVII. *Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Testatum sit & partem adversam nolisse quod edito nobis tuæ publicitatum est. *Et alia manu.* Recognovi.

XVIII. *Petilianus episcopus dixit.* Testatum sit vos adhuc Ecclesias pleraque non reddidisse nec fecisse fatis priori ejus edicto. *Et alia manu,* ut supra.

XIX. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ergo ad integram gestorum fides contenta est fanitatis vestra cultodibus ab utraque parte delectis, qui Notarius & exceptorius sedentes apposita?

XX. *Petilianus episcopus dixit.* Edantur nobis primitus gesta. Tunc respondebimus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XXI. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Dubitatur quæ ejus ad fide officia, vel de fide cultodum. *Et alia manu.* Recognovi.

XXII. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ad hoc etiam confessisse sanctitatem vestram superiorum gestorum fides evidenter ostendit.

XXIII. *Petilianus episcopus dixit.* Legantur & recensentur. *Et alia manu,* ut supra.

XXIV. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Et de cultodibus ab utrisque partibus delectis, ad quam partem fuerit dilata cognitio, ab officio recitetur.

XXV. *Emeritus episcopus dixit.* Si jubes, edantur nobis primitus gesta, relegantur a nobis, recensentur verba nostra, & adversariorum infructio. Sic legibus tempore concessum est. Hæc est humanitas retum. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

XXVI. *Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quamvis recentes actio nullatenus protuerit præterire, tamen ex hoc sensus nobilitatis tuæ volumus esse edoctos, ut intelligantur jam dilatione quadam ad causæ negotium nolle venire. *Et alia manu.* Recognovi.

XXVII. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Legatur quod præcepi, ut noverim ad quem attinsum sit dilata cognitio.

XXVIII. *Emeritus episcopus dixit.* Si jubes, ad hoc competit nobis. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Age. *Emeritus episcopus dixit.* Sunt quidem humana ingenia ita velocitatis fuisse promptæ ut vel vidi vel audiri facile cunctatisque quæ in eorum notitiam fuerunt perferuntur. Et hoc dolis fonte, aut cruditis viris pro rei ipsius qualitate ⁺ permissum fit; me autem ad hanc rem minus idoneum esse profiteor. Quis enim levem vocem de facilem sermonem ipso pene ajace transeunte aut sensu retinere, aut concipere potest, vir nobilis, cum ad tractatum omnem disceptationemque & verba & sensus & interiora fint negotii pertractanda. Ergo cum de fcheda legitur, & leves voces aura quodammodo ventilantur, sensus nostri capere, & retinere non possumus. Ubi ergo aut cui concessum est? Si hac felicitate ingenii gaudent, ⁺⁺ sed ⁺⁺⁺ ⁺⁺⁺⁺ ⁺⁺⁺⁺ ⁺

(*Et alia manu.* Recognovi.) *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Legatur quod præcepi.

XXX.

Emeritus episcopus dixit. Sicut de scriptura propositum fuit, scriptum est nobis: *Sapientia abscondita, thesaurus invisus. Quæ utilitas in utroque? Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

XXXI.

Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. In multiloquio unquam fuit sapientia. *Et alia manu.* Recognovi.

XXXII.

Marcellus episcopus ex adverso recitavit. Nobilitas tua dixit. Quoniam dici pene omnem partem conflat emensam, idcirco utrum ex communi consensu differri negotium placeat intimetur. *Ab utriusque partibus dictum est.* Placet, quoniam jam ifte dies videtur emensus. *Nobilitas tua dixit.* In quem diem hoc ipsa comperendatio differatur, pars utraque deligunt. *Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Sicut edictio nobilitas tua præcipisti, crastino intermisso propter descriptionem schedarum, perendie, si præcipis, observemus. *Adeodatus episcopus dixit.* Etiam nos contestimus, ut perendino die negotium peragatur. *Nobilitas tua dixit.* Sicut partibus placet, perendino die negotium repetetur. *Et cum recitassset, Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Videt sanctitas vestra contra propritos vos venire non posse consentire. Unde causa dicatur.

XXXIII.

Emeritus episcopus dixit. Non adeo immemores sumus ut contra nostra veniamus; nec ego hic incuriam officii aut exceptorum negligentiam damno ubi intelligo prolixitate gestorum [ad] diem minime occurrere possunt. Quod si factum est, & explicitis omnibus gesta res est, cur non in noritium nostrum quæ acta sunt perferuntur? Cum enim ea quæ nobilitas tua recenseri justit ab officio furinis ventilata, necesse ut acceptis universis tractem discutiamque quibus capitis quibusve modis debeam respondere. Tantum etenim ex mandato filiorum confusionem causæ effe cognovi, ut & de proferentis instrui debeam, & agnoscam de proferentibus qui debeam respondere. *Et alia manu.* Recitatus recognovi.

XXXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Licet professio sanctitatis vestræ tota sufficiat, tamen quia quod nobis ad institutionem pertinebat, credidimus posse sufficere, hesterna die & postulatis vos & accepisse non dubium est. Unde notari ab hesterno recitatur.

XXXV.

Petilianus episcopus dixit. Quis quid nondum fuerit vel pronuntiatum. Ex qua occasione agnoscendo ipse dedisse exposita non fuisse. Quod si exposita sunt de parata, idem exceptor respondeat. Proferat gesta, subscribite, tradite, postea respondemus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Studium dilationis agnosco & moratæ voluntatis indicium. Potuerat enim sanctitas vestra ex magnitudine gestorum, ut hodie negotium finiretur, superiori judicio postulare. Hoc additur, quod ea quæ vobis ad plenissimam instructionem sufficere credidistis, hesterno die edi vobis data notoria postulastis.

XXXVII.

Petilianus episcopus dixit. Dicant exceptores eutum exponere non dic potuerint quod sua die videtur esse confectum. *Et alia manu*, ut supra.

XXXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Exceptores, utrum hesterno die omnia potuerint in schedis gesta deferibi, apud acta designent. *Martialis exceptor dixit.* Adhuc partem in codicibus habemus. Siquidem etiam si Episcopi qui nobis ut fodes dati sunt, non retinent.

XXXIX.

Petilianus episcopus dixit. Accepit sublimitas tua ex relationne officii acta adhuc digesta non esse in notarium, nec esse quod pars utraque legat atque recenseat, nec dari aut revocari memoriæ publicum posse. Proinde sublimitas tua, quoniam res longe publitatis, largiri dignetur quod petimus, ut gesta ex more edantur. Legamus, ut respondere possimus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XL.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Longitudo gestorum magis in numero & responsione utriusque partis Episcoporum est, quam in aliqua commendatione negotii. Nihil ergo est unde cuiuslibet pars diversa, aut hodie cognitione differatur: præcipue quia etiam ipsi professi sunt ad hodiernum diem differendum esse negotium. *Et alia manu.* Recognovi.

XLI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ut ritum partibus evidenter appareat, venerabilium virorum denuo professio recitetur. *Petilianus episcopus dixit.* Unde recitabitur? *Et alia manu*, ut sup. *Monianus episc. dixit.* De scheda nobis recitetur. *Et alia manu*, ut sup.

XLII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ergo quæ conditio tenentur inferta, cum tanti sacerdotes cuftodes appositi fuerint, in dubitationem aliquam existimant devocanda?

XLIII.

Petilianus episcopus dixit. Notas non novitas, neque ea natura rerum est atque ipsarum, ut ita discerim, literatum ut quisquam notas legat alienas. In codicibus legere non possumus: nisi edita fuerint gesta in paginis, non habeo quod tradam, non habeo quod legam. *Et alia manu*, ut supra. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ut dictum est, interim, cum professio recitetur.

XLIV.

Martialis exceptor ex codice iterum notarum [retinuit]. Nobilitas tua dixit. Quoniam dici pene omnem partem conflat emensam, idcirco utrum ex communi consensu differri negotium placeat intimetur. Ab utriusque partibus dictum est. Placet, quoniam jam ifte dies videtur emensus. *Nobilitas tua dixit.* In quem diem hæc ipsa comperendatio differatur, pars utraque deligunt. *Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Sicut edictio nobilitas tua præcipisti, crastino intermisso propter descriptionem schedarum, perendie, si præcipis, observemus. *Adeodatus episcopus dixit.* Etiam nos contestimus ut perendie negotium peragatur. *Sublimitas tua dixit.* Sicut partibus placuit, perendino die negotium repetetur. *Et cum recitassset, Petilianus episcopus dixit.* Unde legit?

XLV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quid

Quid super hac parte legam sit auctoritate definitum, sanctitatem vestram arbitror non latere, cum contra proprios non licet vestre consulere. Unde, neque forte de exceptoribus officii fraude suspecta sint, ex tabulis Notariorum ecclesiasticorum hæc eadem conditio relegatur.

XLVI.

Emeritus episcopus dixit. Ingredientibus nobis nobilitas tua interfari dignetur ad, si edictis propositis adhibiremus affinem, & arum subscriptionem notfitas a comodaremus proprisi profectionibus. Cui rei satisfaciam, non adverto. Tenet me enim propositum nobilitatis tuæ, quo me subscriptionem in dere gestis, & universa que publice acta sunt publice proponi promisti. Nunc autem cogor agere & ante agnitionem gestorum in negotium precipitari. Quæ ifta sunt? Quod primum eligam nescio, quod vero non eligam judicium tenetur non agnosco. Si subscribendum est pagina; edatur pagina, ut subscribi possit. Si ipsa res est facienda jactura, edictum non me vacillabit, quisquis proposisti in publicam conscientiam deffretur. Dixisti enim ex subscriptione nostra & ex sublimitatis tua admonitione cuncta quæ gesta sunt in notitiam publicam debere deferri. Prius est ergo ut ea quæ gesta sunt recitentur, & publicentur & agnoscantur, ut ex judicio tuæ sublimitatis ad cetera quæ sunt negotii veniatur. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

XLVII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Sicut inter longitudinem ab ecclesiasticis Notariis ea quæ ab exceptoribus officii recitata sunt percurrantur.

XLVIII.

Petilianus episcopus dixit. Tene modum tum, vir nobilis, tene promittam sepe jubitum. Nam cum a parte nostra nudiustertiana die fuisset objectum, quod dies legitimæ causæ jam videretur fuisse transactus, & a tanta cecidisse quo non in judicium vocaverunt, cœsti fumus id velle, ut recedentes ab eadem conditione in tempus præfens consentire videremur. Nemo mihi fit hic in parte ingratus, vir nobilis. Nam si ego concessi tantudem temporis, falvis his tamen, ut illi adtipulationibus suis non fuerint refragati, [illegible] tempus ut [illegible] ipsi subscribere debeant, perspicamque ut recipiam meos kilis. est sensus, adverfariorum quoque calliditatem subtilissimæ urgutiam; ut scilicet plenissime insinuetur intentionibus eorum valeat respondere. Humanum esse arbitror atque justum. Ne dedecis, vir nobilis, huic rei atque huic postulissimæ petitioni aliquid quod in sollicitudinem abeat. Siquidem te justissimum promiseris, & nos id credere fit necesse, si tamen jolta nobis nullatenus denegentur. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XLIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Hæc

a rectitus & justitus præterito judicio deberant postulari, in quo ea consilium estrusque partis in hunc diem dilata cognitio est. Ab utriusque partibus ita quam partem fuerit dilata cognitio recitetur. *Petilianus episcopus dixit.* Ergo excuyentis limus. *Et alia manu, ut supra. Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Non est nostra causa facium quod nobis voluit imputare fratres nostri e diverso fistentes. *Et cum dicerem, (Et alia manu.* Recognovi.)

Petilianus episcopus dixit. Injuriam nobis facis. *Et alia manu ut sup.*

L.

v. Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Edi. dium nobilitatis tuæ fic habet, quartum mensem concludi ad diem Kalendarum Junii. Ante autem nos venimus, & ipsi qui videntur nobis hinc facere invidiam, 8. Kal. Junias mandaverant, cum utique si ante diem venissent, ante ipsum diem mandatur debuerint. Legatur etiam ipsius Primiani professio, 4 ad quem diem fe pollicitus est occurrum, & following alta quæstio, de qua nobis jam apud populum magna invidia concitata est. *Et alia manu.* Recognovi.

LI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Hæc superiore judex dedit determinata jam cum certam cum personæ ab utraque parte videantur esse firmatæ. Et tamen ejus causa cœperit retractari, putavit hæc fuisse tantum relegenda, tunc rectius relegentur quæ quia superfluum fuerit, fit ne post confirmationem perlonatum hæc denuo retractentur. Unde ab interlatus tumulo ecclesiastici Notarius quod præceptum est recitetur.

LII.

Emeritus episcopus dixit. Scriptum fit tunc nos in diem conscilisse cum ifti suam retinuerint voluntatem. *Et alia manu, ut supra.*

LIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Suscepte tabulæ ab ecclesiastici Notarius recitentur. *Cum ut intra [Solucum vobiscum sfreda t. mandatum] pro parte descriptum & codices tabularum periter objugati judicaria offerretur ad sfellas. Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Custodes edicant utrum signa cognoscitur. *Lesapsipus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Agnoscimus signum meum. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Notitiam ab utraque parte inspecti sunt. Quæ ipsum signum agnitum constat, ea quæ prepti a Notarius relegantur.

LIV.

Petilianus episcopus dixit. Sic fit quod [illegible] non getta, relegari. *Et alia manu, ut supra.*

LV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quod propter sollicitudinem partis utriusque facium est, & ex communi consensu, non decet retrahendi. *Petilianus episcopus dixit.* Non repetendo cuiusdam [illegible] sed petis [secundum] consuetudinem rerum ut gesta legitime exponantur, ut legi ac pertractari possint. Quæ res urget? Quid fesiliatur?

a Exceptorum [illegible] vetus exemplar. Maffonus & Pithœus editi sunt exceptorum. Tamen paulo post legitur: *Item exceptor exceptorum.* [illegible] Hæc est lectio veteris libri. Sed in vulgatis editionibus legitur *judicium.*

b *Monianus episc.* [illegible] Ita hic legendum cum Maffonus & Pithœus in ista editione. Et tamen extat in veteri exemplar. Nonnulli ante Pithœum [illegible] Sed cum in [illegible] Pithœus [illegible] Maffonus & Pithœus [illegible] Nam in [illegible] Pithœus [illegible] Hinc [illegible] Sed [illegible] Hinc [illegible] Sed [illegible] Hinc [illegible] Sed

natus? *Et alia manu*. Petilianus episcopus recognovi.

LVI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Hoc solum constet, ipsos rem velle differre. [a] Ut concedat sublimitas tua petimus te. Humanum est, considerare volunt, discutere volunt, paratiores volunt venire, ne nolentes differre prolixiora gesta faciamus, & ipsa gestorum prolixitas majores nobis moras incutiat. *Et alia manu*. Recognovi.

LVII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Et ut in hunc diem cognitio differretur utriusque partis constat fuisse consensum, quod video hodie prodesse non posse. Interim, ut præcepi, ab ecclesiasticis Notariis ad quam partem fuerit dilata cognitio recitetur.

LVIII.

Petilianus episcopus dixit. Scriptum sit hoc non nostro vitio fieri, sed tantum quod Notarii occurrere non potuerunt vel exceptores. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

LIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Recita. *Januarius Notarius ecclesiæ Sitifensis partis Donati ex codice recitavit. Nobilitas tua dixit*. Edicat officium quantum jam diei videatur emensum. *Rufinianus scriba viri clarissimi Curatoris dixit*. Exemptæ sunt horæ undecim diei. *Nobilitas tua dixit*. Quoniam diei pene omnem partem constat emensam, idcirco utrum ex communi consensu differri negotium placeat intimetur. *Ab utraque parte dictum est*. Placet, quoniam iste dies videtur emensus. *Nobilitas tua dixit*. In quem diem hæc ipsa comperendinatio differatur, pars utraque designet. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Sicut edicto nobilitas tua præscripsit, crastino intermisso propter descriptionem schedarum, perendie, si præcipis, observamus. *Adeodatus episcopus dixit*. Etiam nos consentimus ut perendino die negotium peragatur. *Sublimitas tua dixit*. Sicut partibus placuit, perendino die negotium repetetur. *Et cum recitasset*,

LX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Utrarumque partium professione monstratum est in hunc diem cognitionem fuisse dilatam, ita ut hodie negotium tractaretur.

LXI.

Petilianus episcopus dixit. Si perfecerunt gesta exceptores, agatur. *Et alia manu ut supra*.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Licet apertissimis fuerit professionibus designatum in quem diem dilatum esset [illegible] tamen hoc quid ei parti quæ dil[illegible] esse videatur, [illegible], ita ut edicat in quem diem [illegible] judicium protelari.

Petilianus episcopus dixit. Dicant exceptores quando edituri sunt gesta. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Exceptores quando possunt in schedis gesta conscribi & edenda compleri, edicere non morentur. *Hilarus exceptor dixit*. Sicut consensus accessit utrarumque partium, dum in scheda prosecutiones suas subscripserint, tunc demum diem edendorum gestorum possimus edicere,

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Possunt hodie schedæ vel ab officio compleri vel ab utraque parte subscribi? *Hilarus exceptor dixit*. Hodie schedas complemus.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quoniam suggessit officium hodie se schedas posse complere, edicat sanctitas vestra utrum hodie vel crastino [illegible] parata subscribere.

LXII.

Adeodatus episcopus dixit. Cum nobis scheda oblata fuerint, subscribemus. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus recognovi.

LXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Edicat nunc officium post subscriptionem schedarum, etiam in editione gestorum quot dierum sufficere possit sine ulla excusatione dilatio.

LXIV.

Hilarus exceptor dixit. Si crastino die subscripserint vel hodie, possumus die noctuque invigilantes post tertium diem gesta edere, ita ut Notarii eorum nobis de scheda subscripta dictent. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Quis iste dies sit, ab officio designetur. *Rufinianus scriba viri clarissimi Curatoris dixit*, Hodiernus dies est III. Nonas Junias. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Diem quæro quo edi gesta promissum est. *Hilarus exceptor dixit*. Possumus gesta edere septimo Iduum Juniarum die.

LXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Licet jam de professionibus dubietas mihi magna nascatur, tamen denuo utrum sexto Iduum Juniarum die, omnibus ambagibus amputatis, negotium sit principale tractandum, pars utraque designet.

LXVI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Nos & hodie volumus, & si fieri posset vellemus. Tamen quia humanum fuit hoc concedere fratribus nostris quod nobis non injuste videntur postulasse, ad diem sextum Iduum Juniarum adjuvante Domino Deo nostro adfuturos nos ad peragendum principale negotium Ecclesiæ pollicemur. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Etiam pars alia quid voluntatis habeat dignetur edicere.

LXVII.

Emeritus episcopus dixit. De professionibus nostris nulla est ambiguitas. Quantum autem ad instructionem, quam fieri debere in judicio flagitavimus, advertit nobilitas tua nos justa & legitima postulasse. Diem autem statutum, hoc est, sextum Iduum Juniarum, si Deus jusserit, observabimus; ita tamen ut acceptis gestis nobis largiatur aliquid æquissimus judex, quo possit esse tractatus. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Septimo Iduum Juniarum die matutinis horis vobis gesta tradentur. Edicite utrum alia die, id est, sexto Iduum Juniarum, adesse dignemini ut principale negotium peragatur. *Emeritus episcopus dixit*. Aderimus ad judicium, si quæ statuit nobilitas tua habuerint effectum. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

LXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Memores periculi [illegible] professionis propriæ exceptores constituto di[illegible] [illegible]tinis horis, id est, septimo Iduum Juniarum, gesta edere festinabunt, ita ut Notarii partis utriusque in dictando non desint. Sciat autem utraque pars officio se cavere debere de perceptione gestorum hora pariter designata. Sacerdotale vero est, ut amputatis ambagibus, nulla moratum impedimenta nectantur.

LXIX.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Secundum præceptum nobilitatis tuæ, cum gesta susceperimus, de subscriptione & de tempore consequenter cavebimus. *Et alia manu*. Recognovi.

LXX.

Emeritus episcopus dixit. Cum oblata nobis fuerint gesta, satisfaciemus judicatis. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

LXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Etiam istius

a *Ut concedat*] Augustinus [illegible] cap. 3. *Quod cum vidissent catholici, adhuc eos diu nugari ut gesta multis [illegible], [illegible] quam petebant dilationem concederet.*

istius diei gesta, ne qua possit esse denuo causatio, eadem die edere vobis festinabit officium.

LXXII.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Multa nudiustertiana die falsa jactata sunt. Ne hujusmodi inlusionibus populus perturbetur, petimus ut ipsos petisse dilationem nobilitatis tuæ edicto noscatur. *Et alia manu*. Recognovi.

LXXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ea quæ populus loquitur sanctitatem vestram permovere non condecet. Tamen, sicut edicto meo definitum est, gesta proponentur: *& infra*.

Hilarus & Martialis exceptores edidimus, & hæc similiter ut supra emendavimus.

[a] *Explicit gesta secundæ cognitionis, ubi Donatistæ dilationem poposcerunt.*

a Vide Notas ad Capitularia pag. 1285.

Hoc loco vetus exemplar exhibet edictum Marcellini, quod in editionibus positum est in fine tertiæ cognitionis, loco sane suo. Nam cum collatio finita sit sexto Idus Junias, edictum vero datum sit aut propositum sexto Kalendas Julias, manifestum est illud sequi debere tertiam cognitionem. Ob eam itaque causam nos secuti sumus judicium virorum doctissimorum qui edictum ab eo loco transtulerunt ad finem gestorum. Nam in fine indiculi capitulorum tertiæ cognitionis adnotatum est recitatam fuisse sententiam post finitam collationem.

INCIPIT GESTA TERTIÆ COGNITIONIS.

I.

Post consulatum Varanis viri clarissimi, sexto idus Junias, Carthagini in secretario Thermarum Gargilianarum, adstantibus Sebastiano, Maximiano, & Petro viris devotissimis Protectoribus domesticis, adstantibus etiam Vincentio & Taurillo viris devotissimis agentibus in rebus, Urso, Petronio, & Liboso Ducenariis inlustrium potestatum, Bonifacio & Evasio apparitoribus inlustrium atque eminentium potestatum, Filego & Octaviano apparitoribus inlustris comitivæ sedis, Restituto & Exitioso adjutoribus cornicularii, Possidio, Quodvultdeo, & Colonico adjutoribus commentariorum officii D. N. viri clarissimi & spectabilis Proconsulis, Navigio adjutore numerorum, & Peregrino adjutore subadjuvarum officii D. N. viri clarissimi & spectabilis Vicarii, [a] Nampio scriba officii viri clarissimi Legati almæ Carthaginis, Rufiniano scriba v. c. Curatoris celsæ Carthaginis, excipientibus etiam Hilaro & Prætextato exceptoribus D. N. viri clarissimi & spectabilis Proconsulis, Fabio exceptore D. N. viri clarissimi & spectabilis Vicarii, Romulo exceptore v. c. Legati almæ Carthaginis, excipientibus quoque Januario & Vitale Notariis Ecclesiæ catholicæ, Victore & Cresconio Notariis Ecclesiæ Donatistarum, Ursus Ducenarius inlustrium potestatum dixit. Præterito judicio Donatianæ partis Episcopi in hodiernum diem, ut exinde instru[illegible] [illegible] gestorum inducias [illegible]. Nunc utræque partes pro foribus sunt. Si præcipis, intromittentur.

II.

Flavius Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Veniant. *Et ingressis Episcopis catholicis, Aurelio, Alypio, Augustino, Vincentio, Fortunato, Fortunatiano, & Possidio, cum Novato, Florentio, Maurentio, Bonifatio, Prisco, Sereniano, & Scillacio coepiscopis suis, Deuterio, Leone, Asterio, & Restituto æque coepiscopis & custodibus gestorum, item e diverso ingressis Episcopis Donatistarum, Primiano, Petiliano,* [b] *Emerito, Montano, Gaudentio, Adeodato, cum Peregrino, Apto, Clarentio, & Habetdeo coepiscopis eorum,*

III.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Certum est ob hoc dilatum fuisse negotium ut hodierno die gestis editis principalis actio tractaretur. Quod utrum factum sit, edicat officium. *Martialis exceptor. D. N. viri clarissimi & spectabilis Proconsulis dixit*. Constat juxta præceptum nobilitatis tuæ gesta ante eum diem edita qua parvitas nostra fuerat professa. Quod, si jubet nobilitas tua, ad plenam fidem [c] ex cautionibus partis utriusque monstrabimus.

IV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Recitentur. *Martialis exceptor recitavit*. Post consulatum Varanis viri clarissimi octavo Idus Junias Fortunatianus Episcopus catholicus civitatis Siccensium scripsi me gesta geminæ cognitionis pariter suscepisse, habita primum die Kalendarum Juniarum, item habita die tertia Nonarum; & suscepi tradente Martiale exceptore sedis proconsularis, qui sit deputatus Flavio Marcellino viro clarissimo Tribuno & Notario die octava Iduum Juniarum, hora diei quinta, in Ecclesia catholica Restituta. Et quamvis exceptores septimo Iduum Juniarum gesta promiserint edituros, melius tamen eorum festinavit industria ut nobis ante diem promissum acta cognitionum duarum pariter traderentur. Quibus perceptis, loco & tempore suprascripto instructos nos ad peragendum negotium die qui actis expressus est pollicemur esse venturos. *Cumque recitasset, idem dixit*. Lego aliam, si præcipit nobilitas tua.

V.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Lege. *Martialis exceptor recitavit*. Post consulatum Varanis v. c. octavo Idus Junias. Montanus Episcopus civitatis Zamensium regiorum. Scripsi vobis, Hilare & Prætextate exceptores, me accepisse a vobis gesta geminæ cognitionis, in quibus una cum traditoribus & persecutoribus nostris conflximus, habita primum die Kalendarum Juniarum, & alia habita die tertia Nonarum earumdem, quæ vos exceptores suprascriptæ sedis proconsularis tradidistis nobis coram patribus & coepiscopis nostris die octava Iduum Juniarum, hora diei tertia, [d] in Ecclesia Theoprepia; quibus perceptis loco & tempore suprascripto, profitemur nos ad agendum negotium die actis expressa ordine integro esse venturos.

VI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Lectæ cautiones gestis præsentibus adhærebunt. *Et adjecit*. Quoniam constat ante diem editionem factam esse gestorum, superest ut principale negotium proponatur.

VII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Principale

a *Nampio sc. Legati al.*] Ita omnino vetus codex. Nescio itaque quo modo factum sit ut heic in editionibus Massoni & Pithoei irrepserit vox *Donati* in locum vocis *Legati*.

b *Emerito*] Deest hoic nomen Protasii, qui fuit Episcopus Tubiniensis. Cum vero ex capite 218. primæ cognitionis constet decem & octo electos ab utraque parte fuisse, id est, septem actores, septem consiliarios, & quatuor ad chartas, manifestum est deesse in hoc loco nomina duorum consiliariorum Donatistarum & quatuor custodum.

c *Ex cautionibus*] id est, ex subscriptionibus Episcoporum, qui testabantur se gesta primæ & secundæ cognitionis accepisse ab exceptoribus, ut patet ex capitibus sequentibus. Augustinus in breviculo tertiæ diei cap. 1. *Et recitatæ sunt cautiones quibus constitit catholicos accepisse gesta octavo Idus Junias hora diei quinta, Donatistas autem eodem die, [illegible]* [illegible] *ctus Gregorius lib. 3. epist. 37. cautionis suæ juramentis transcendit.*

d *In Ecclesia Theoprepia*] Clarissimi viri qui nuper sancti Augustini epistolas meliore luce donarunt, [illegible] loco

cipale negotium jamdiu est ut cupimus terminari. A Proinde, si vel fero conceditur, probent, quoniam ex parte adversa esse desiderant, totiens objecta Ecclesiæ sanctæ catholicæ toto orbe diffusæ crimina & nunquam probata. *Et cum dicerent*, (*Et alia manu*. Recognovi.)

XVIII.

Adeodatus episcopus dixit. Proponant. Sciamus quid agant. *Et alia manu*. Adeodatus episcopus salva appellatione recognovi.

IX.

Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Propositionem ex mandato non dudiciali? *Et alia manu*. Recognovi.

X.

Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Moratum tendiculas nullus interponat, si de causa nostra defensione aliquam habemus fiduciam. *Et cum dicerent*, (*Et alia manu*. Recognovi.)

XI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si quid intendituri, proponatur.

XII.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Mandatum ipsorum legatur, & intentionem ipsorum de agnoscet nobilitas tua. *Et alia manu*. Recognovi.

XIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Amquam affirmus testimonis scripturarum divinarum, omnibus nota, in monte, ferat scriptum est, ut illuminos constituos, omnes revelatur omnes gentes. Si est aliquid contra illam Ecclesiam quod dicatur, jam dicatur, & nullæ moræ interponantur. Si nihil est quod dicatur, cedat veritati qui criminationem suam adfirmare & offendere & probare hominibus non potest. Quamdiu ista tanta populi expectatio suspensa est? De causa ipsa omnes congrant, & non moratoriatus præcipitantes ad interpositionem ut ad finem cognoscendæ veritatis nunquam veniatur? *Et alia manu*. Recognovi.

XXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ut adverti possit in quem modum sit delegata cognitio, imperialis præcepti forma relegatur.

XXII.

Possidius episcopus dixit. Catholicos se fine prejudicio nostro dixisse his actis significantur est. Hujusce rei serva conditionem. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus salva appellatione recognovi. *Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Quod præceptum recitetur. *Et alia manu*. Recognovi. *Petilianus episcopus dixit*. Apud nos est enim vera catholica, quæ perseuionem patitur, non quæ facit. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi salva appellationis effectu. *Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Hoc probare opus est, non jactare. *Et alia manu*. Recognovi.

XXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Hoc utrumnam partium conflictus inveniet. *Et adjecit*. Imperialis sanctio interim relegatur.

XXIV.

Marcellinus exceptor recitavit. Imperatores Cæsares Flavii Honorius & Theodosius pii, felices, victores, ac triumphatores semper Augusti, Flavio Marcellino fos salutem. *Et cum recitaret*,

XXV.

Petilianus episcopus dixit. Terreri me Imperator voluit, non occidi, non persecutionem pati, non pertrahi, non spoliari. *Et alia manu*. Petilianus

Episcopus salva appellatione recognovi. A

XXV.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quod amplius est, nec territus es. *Et alia manu*. Recognovi.

XXVII.

Petilianus episcopus dixit. Laudasti constantium bone fidei & verum catholicæ disciplinæ. *Et alia manu*. (Petilianus Episcopus) salva appellatione recognovi.

XXVIII.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Nec territus es, et dictum est, nec timuisti. *Et alia manu*. Recognovi.

XXIX.

Marcellinus exceptor recitavit. Inter imperii nostri maximas curas catholicæ fidei reverentia aut prima semper aut sola est. Neque enim aliud aut belli laboribus agimus aut pacis conflitis ordinamus nisi ut verum Dei cultum orbis noster plebs devota ex flodiat, ut etiam Donatistas vel terrore vel monitis olim jam implere conveneat, qui Africam, hoc est, regni nostri maximam partem, & sacrilegibus officiis fidelitate fervientem, vano errore & disinfione superfluitas decolorant. Nos tamen eadem frequentius non piget explicare quæ omnium retro principum devota in Deum definitiva studiosissima, per temporibus nostris, si quid forte in injuriam legis catholicæ fuerit generatum, justo judicio hoc nobis pulsi impugnata pulsetur. Nec fane latet concilientium noltram fermo cœlestis oraculi, quem ertori fuo pofle profiteor fcava Donatifarum interpretatio profiteur: qui quamvis deprovatos animos ad convertendum mutos invitavit, absolvi cum tamen ante jubilimus, ne qua superfitiofiorum præfiteur occafio. Nunc quoque excludendam fubornationem fimili affectatæ cenfemus; jiudoque metro profitemur libeatur nos ea quæ ftatuta fuerant fubmovere, ne in divinum cultum nobis fe quidam auftoribus æftimer pofle percutere. Et quamvis ma fit omnium & manifefta certeotia catholicæ legis plenam veritatem recto hominum cultu & cæleftí fententia comprobatam, ftudio tamen pacis & gratiæ mereabilium omnem Efpifcoporum legationem libenter admifimus, quæ congregari Donatiftas Epifcopos ad certum celebertimæ defiderat civitatis, ut lectis actis fuis, quæ ftatuta fuerant ratione defigerent. Et cum dicerent, (*Et alia manu*. Recognovi.)

XXX.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Feci mentionem Mensurii? *Et alia manu*. Recognovi.

XXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quæ omnia utique paribus falva erunt. *Et adjecit*. Evidenter apparet Episcopis pofhac ut ad disputationem a venerando principe me difcepante fuiffe mandatam, ut caufa primi difcutiatur erroris, quæ jam in medio pofeeratur.

XXXVII.

Emeritus episcopus dixit. Lectum est rescriptum. Legantur & preces, et causa postea audit. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.

XXXVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Verum etiam laudatis verba arbitror non latere pragmaticis rescriptis preces inseri non solere; quas quidem ab Episcopis qui contentionem postulaverant, sicut ejusdem sanctionis textus ostendit, processisse non oculat. Unde tandem aliquando negotium propositum.

XXXIX.

Emeritus episcopus dixit. Si pragmatico rescripto preces inseri non solere pretulistis tuæ interlocutione dignum est; ecli ejus legatos esse diserunt, ipsum ex nominum vocatione, ipsum ex communi

B Vide collat. 3. diep.

C

D

E

A Forte, ut eorum. Hard.

B Forte, quia enim quod fuge contingit in antiqua libris.

collegerunt Theopropolis Ecclesiæ Christi quidem apud Carthaginem Ecclesiæ tunc pertinentis ad Donatistas. Sicut enim catholici receperant [illegible] in Ecclesia catholica Restituta; ita Donatistæ et receperant in Ecclesia Theopropolis partis suæ.

Anno Christi 411.

mandato * perrexerint, doceant; ut si non [a] in precibus, certe vel in legatis possit stare persona. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi sine præjudicio appellationis meæ.

* Forte pervenerint.

XL.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Advertat nobilitas tua, [b] quanta aguntur ut nihil agatur. *Et alia manu.* Recognovi. *Montanus episcopus dixit.* Ordine integro causa peragenda est. *Et alia manu.* Montanus Episcopus recognovi salva provocatione.

XLI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Præsentes sunt, utrique convenimus, locus iste Episcopis pene refertus est. mandata recitata atque firmata sunt, non negatur a partibus nostris postulatam esse conlationem, ut in ea conlatione tandem aliquando vel probent vel probare non potuisse monstrentur quæ solent non nobis, non unicuique nostrum, sed universo orbi Christiano obicere crimina: qui Christianus orbis, non opinione humana, sed divinis testimoniis & promissus est & impletur. Quid? Adhuc nescio qua [c] tergiversatione moratoria ab eis interponuntur qui se Episcopos Christi dici volunt? Expectatio, non dico hujus civitatis, sed universi pene generis humani suspensa est, aliquid de Ecclesia cupit audire, & nos adhuc forenses formulas discutimus, & miserrime litigamus. Jam advertat nobilitas tua quid agatur. Jam aliquando nos de hoc negotio, amputatis omnibus morulis, adjuvante Deo liberare dignare. *Et alia manu.* Recognovi.

XLII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ad omnem confirmationem sufficere posse non ambigo universorum subscriptiones superiore judicio mandato insertas atque digestas. Unde quoniam omnium consensus expressus est, amotis superfluis aliquando negotium proponatur.

XLIII.

Emeritus episcopus dixit. Duo sunt in judicium missa, a quibus deviari nullo modo potest; unum quod secundum imperiale præceptum, aliud quod secundum mandati tenorem agere se judicio demonstrarunt. Igitur si utraque connexa sunt, debet edoceri; si autem separata atque sejuncta sunt, unius necesse est faciant jacturam qui utrumque nolunt ad probationem in judicium mittere. Convenire enim debet cum rescripto mandatum, & ad formulam statuti imperialis mandatorum debet sensus astringi. Quod [illegible] præstantia tua [illegible] suspendere, sed consti- neque [illegible] ecclesiasticum negotium [illegible] primitus fundamentis [illegible] definire, quid est quod nobis de mora præscribitur, & tanquam [illegible] cavillatoribus & a cognitio- [illegible] quasi moras quasdam per nos in- [illegible] cum utique, si advertant, magis [illegible] qui proponunt incumbere aut necessarium esse dicimus ut omnibus moris amputatis ad negotii instrumenta arcemque veniatur; ut ostendatur ex adversa parte quis petierit, quemadmodum petierit, vel quid petierit; ut cum de mandato vel de rescripto utraque concordantia complexus fuero, & ea quæ in rescripto sunt confirmata, & ea quæ ex ipsorum petitione suggesta sunt possint judiciis approbari. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

XLIV.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Tuæ sunt partes, vir nobilis. Si respondit ad ea quæ diximus, opus est ut respondeamus. Si autem pervidet præstantia tua nihil cum respondisse ad id quod juste flagitamus, sed moris superfluis alias moras superfluas addidisse, judica ut videtur. *Et alia manu.* Recognovi.

XLV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Certum cognitionis tenorem principali constat auctoritate definitum. Hoc enim relectæ sanctionis series demonstravit, ut convocatis Episcopis atque partibus delectis, superstitionem, ut ipsius legis verbis loquar, ratio manifesta confutet. Unde dignabitur sanctitas vestra clarius demonstrare in qua sit parte superstitio constituta.

XLVI.

Petilianus episcopus dixit. Advertit sublimitas tua magnam diffidentiam eos habere magnumque mendacium, si ea quæ petimus prodere noluerint. Etenim ante de sua conscientia judicat qui petitionem suam timuerit publicare. Non igitur moram aliquam facimus, sed per ipsos moras fieri sublimitati tuæ. *Et cum diceret*, (*Et alia manu.* Petilianus Episcopus salvo appellationis nostræ merito recognovi.)

XLVII.

Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Non sufficit quod tibi respondit judex? *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Aut legant quod petimus, aut negent. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi salva appellatione nostra. *Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quid ad rem pertinet quod pars adversa est prosecuta; & non propter moras quasdam. *Et cum diceret*, (*Et alia manu.* Recognovi.) *Petilianus episcopus partis Donati* [*dixit.*] Judica. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi salvo nostræ appellationis effectu.

XLVIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Evidentius sanctitas vestra quid postulet designare debebit.

XLIX.

Emeritus episcopus dixit. Longo volumine præterito judicio quasi mandati tenorem pars diversa prodidit. Cui rei si vera adstipulatur adsertio, id in judicio publicare ac prodere debent, tantummodo se sequi hoc ipsum, jacturam autem facere imperialis rescripti, ad cujus promulgationem neque tenorem precum neque mandatum legatorum monstrare voluerunt. Igitur quia nihil ab re est quod in judicio postulamus, petimus ut primitus aut rescripti jacturam aut mandati sui faciant cessionem, ut ad causam venire valeamus. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi sine præjudicio appellationis [nostræ.]

L.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Legatur mandatum nostrum, & intelligent quam cuncta contineat. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus partis Donati dixit.* Patere, præsta judici patientiam quam nobis præstat. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi sine præjudicio appellationis nostræ.

LI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Nihil aliud præcipue principali sanctione adverti esse constitutum nisi ut convenientibus Episcopis, disputatione habita, causa primi inveniatur erroris: cui disputationi me judicem voluit residere. Accepit autem sanctitas vestra prosecutionem partis diverso sistentis, in qua evidenter ostensum est atque promissum, ut Ecclesia toto orbe diffusa divinis testimoniis demonstretur, cum videatis ex mandati serie & ex præsenti professione id fuisse declaratum ut legis exemplis atque documentis omnia comprobentur. Nec enim clementissimus princeps formam conlationi dedisse monstratus est, sed tantum conlationem debere fieri judicavit. Unde quoniam secundum desiderium vestrum divinis testimoniis se agere eorum professio declaravit, quid amplius desideretis ignoro.

a *In precibus*] [illegible] in codice MS. & in editionibus legebatur *præcipibus*. Legitimam esse emendationem nostram & sensus ostendit, & [illegible] etiam ex cap. 37. 38. & 49. istius tertiæ cognitionis. Vide Augustinum in breviculo diei tertiæ cap. 2.

b *Quanta aguntur*] [illegible] frequenter reperit Augustinus in variis lucubrationibus suis.

c *Tergiv. morat.*] Ita vetus codex & editio Massoni. Pithæus sic emendavit, *tergiversatiques moratoriæ*. Sed hæc emendatio non est necessaria, ut [illegible] etiam ex cap. 63. istius cognitionis.

Anno Christi 411.

LII.

Petilianus episcopus dixit. Apertissime intelligitur eos diffidentia vel sero pudore id agere ne petitionem suam omnibus publicent, quoniam eos constat clementissimo Imperatori mentitos. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

LIII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Conlatio petita est a legatis nostris. Lex ipsa hoc continet, quæ ad tuam nobilitatem data est. *Et alia manu.* Recognovi.

LIV.

Petilianus episcopus dixit. Non differimus agere. *Et alia manu.* [Petilianus Episcopus] salva appellatione nostra recognovi.

LV.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit: Data est. Omnes fatemur nos petisse conlationem, quoniam eam recusabatis, ut tandem sic saltem ad hunc locum vel ad hoc tempus conlationis & disputationis & demonstrandæ veritatis gratia veniremus. Factum est. Venimus, & nihil vultis prodesse quod venimus. Confitemur nos conlationem petisse. Nihil aliud Imperator quam nos conlationem petisse suis verbis expressit. Jam fiat ipsa conlatio. Videamus quid dicatur contra Ecclesiam toto orbe diffusam, quam demonstramus divinis testimoniis & promissam esse & nunc ita exhiberi ut cæcorum oculos feriat, surdorum aures inrumpat. Ad hanc demonstrandam nolunt pervenire fratres nostri, ut demonstretur quod latere non potest. Edicant crimina. Videamus quibus crimin[illegible] est Abrahæ: *In semine tuo benedicentur omnes gentes.* Quæ crimina istam promissionem jurantis Dei delere potuerunt audiamus, discamus, noverimus, sequamur. Si autem nihil est quod contra dici possit, aut pronuncia, aut tolle omnes moras, & aliquando negotium finiatur. *Et alia manu.* Recognovi.

Gen. 22.

LVI.

Emeritus episcopus dixit. Magno argumento veritas occultatur; ut cum ad inquisitionem nostram modicum quid ex parte adversa prolatum sit, cetera sileantur. Dixit enim suos isse legatos, quorum neque nomina neque ordinem neque mandatum vult judicio publicare. Igitur aut hujus rei jacturam faciat, quia non potest approbare; aut si valet hoc legibus edocere, vel qui legati fuerint, vel quando missi sint, vel quid pertulerint, legati mandatum in judiciorum notitiam adserere debebunt. Videt præstantia tua nihil nos absque re petere, quippe cum ipsorum sit causa cur non ad interna negotii veniamus. Proposuerunt enim ex mandati sui tenore nescio quibus se allegationibus adversum nos stare debere. Has ipsas allegationes & nos possumus legalibus testimoniis superare. Prius est ergo ut initio actionis exposito, personam suam, sive suscipientis, sive mandantis, in judicio approbare valeat, tunc demum ad negotii merita descendatur. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.

LVII.

Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quid est aliud causam dimittere & personas quærere nisi effugere velle? Quare venisti? *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* A personis incipit omnis causa. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi salvo nostræ appellationis effectu. *Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Non tibi somnium tuum designavit quæ omissa sunt repeti non posse? *Et alia manu.* Recognovi.

LVIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Conlationem fuisse postulatam & conlationem fuisse concessam cœlestis sanctionis forma declaravit. Cur nunc legatorum personæ in medium veniant, necdum diligenter adverti.

LIX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si negaremus nos petisse conlationem, Imperatoris testimonio convinceremus. Habemus Imperatorem testem, petisse nos confitemur. Venimus ut fiat quod & nos petivimus & ille concessit, & adhuc nescio quæ dubitationes vel moræ interponuntur. *Et alia manu.* Recognovi.

LX.

Emeritus episcopus dixit. Ecce jam professus es partem. Dic quando petisti, dic per quos petisti. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione nostra recognovi [illegible]

LXI.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ad demonstrandam veritatem personarum non est necessaria inquisitio. *Et alia manu.* Recognovi.

LXII.

Montanus episcopus dixit. Quoniam pars adversa ad clementissimum Imperatorem confugit, oportet eamdem & mandatum edere & legationem; ut cum hæc potuerimus advertere, in judicio nobilitatis tuæ noverimus quid possimus respondere. *Et alia manu.* Montanus Episcopus salva appellatione recognovi. *Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Satis longum est a causa & præter hanc causam illa velle repetere quæ hujus judicati tenor in statum inquisitionis suæ omnino non quæsivit. *Et alia manu.* Recognovi. *Montanus episcopus dixit.* Tuæ actionis est quod flagito. *Et alia manu.* Montanus Episcopus recognovi salvo provocationis effectu. *Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Definitiva est judicis qui præsidet sententia ad quid nos ad hodiernum diem distulit. Satis pudoris esse debere hoc si transimus quod de causa judicamus nos ipsi. *Et cum diceret*, (*Et alia manu.* Recognovi.) *Montanus episcopus dixit.* Tuæ actionis est quod flagito, tu fundamentum causæ constituisti, tu ad Imperatorem confugisti. Oportet ergo me & mandatum repetere & legationem, quibus usus sis verbis; ut cum hæc omnia in judicio nobilitatis tuæ a nobis fuerint pertractata, tum demum quid utilitati nostræ conveniat valeam respondere. *Et alia manu.* Montanus Episcopus salvo provocationis effectu recognovi. *Vincentius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Professionem tuam tu superare non potes. Unde recessisti cognosce. Omissa repetere non potes. *Et alia manu.* Recognovi. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quid flagitas quando petierim, cum videas quando venerim. Quid quæris utrum petierim, cum universum catholicum præsens in hac urbe Concilium mandatum dederit, mandato subscripserit, subscriptiones præsens te instante cognoverit? Nihil hic aliud quam moræ inquiruntur, quia contra Ecclesiam universam Dei testimoniis commendatam nihil est quod dicatur. *Et alia manu.* Recognovi.

LXIII.

Montanus episcopus dixit. Scriptum sit partem adversam moratoria innectere, cum quod a nostris partibus flagitatur non produnt. Ac per hoc [illegible]

Anno Christi 411

lunt eandem morem de medio tolli, prodant quod flagitamus, prodant mandatum, prodant & legationem; tum deinde ad merita negotii venemus. *Et alia mann.* Montanus Episcopus salvo provocationis effectu recognovi.

LXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Non hoc quæri volubit clementissimus Imperator. Cum sam fidcidi & erroris causa fuerit inquiri.

LXV.

Montanus episcopus dixit. Sed clementissimus Imperator relatio suo eosdem publicavit legationem interesse. Unde quia etiam ipse hanc facultatem nobis tribuere voluit pro clementia sua ut hoc in judicio requiramus, oportet eosdem & mandatum proferre & legationem, ut scilicet quid iidem in eodem tempore fortasse fuerint commentiti, ut tum demum, his omnibus patratis, noverimus personam meritum, an valeant honoribus fuis integro ordine responsidere. *Et alia mann.* Montanus Episcopus salvo provocationis effectu recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Legationi eos confessisse universi Concilii & subscriptionis tenor evidenter ostendit. Denique ad notegam confirmationem, cum omnium subscriptionum nomina legerentur, fanctitas vestra dixit sibi hoc plene non posse sufficere nisi etiam omnes adsentiri, ut in præsentiarum poliet, utrum ipsi subscripsissent atque mandassent, propriis professionibus indicarent. *Montanus episcopus dixit.* Personas eorum flagito qui mandatum dederunt ad clementissimum Imperatorem, non eorum qui hodie ad hoc judicium pervenerunt. Unde, vir fublimis, oportet illos quam rehquiant actionem in judicio nobilitatis tue prodere. Jam ergo prodant mandatum, prodant & legationem; ut cum his receptisti adversarius qui iidem commendarint, valeamus eorum objectionibus respondere. *Et alia mann.* Montanus Episcopus recognovi salvo provocationis effectu.

LXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Eos quos legationem peregisse dicitis, presentes esse vel in præsentiarum mandato subscripsisse cognoscis, evidenter ostende. Si vero absentes, necesse est ut venianti quatenus omne posse negotium pertractari.

LXVII.

Montanus episcopus dixit. Ergo, vir fublimis, eorum præsentia faciendo est quod clementissimus Imperatorem per mandata dixit. Ergo, vir fublimis, & personas illas quas nobis dato mandatum, quod illi mandaverunt, quid denique fortitan fit, cauta voluerint invenitere, quid denique fortitan invenerint legationem contra notementiri. Est enim sevidem legationem contra notementiri. Est enim sevidem semper adversariorum, incerta de adversariis auribus facrosissimi invenitere. Ergo unde fortis auribus facrosissimi invenitere. Ergo unde probatio populorum, quibus ipsi jactant esse, perpetuo fuit notejcundia & retes aliquid Imperatori suggerere possitis, nisi eadem legationem vel mandatum sibi credium potuerit pelegere & de mandatum sibi credium potuerit pelegere & de mandatum sibi credium potuerit pelegere & de

ANNO CHRISTI 411.

jetur. Quippe cum hac [a] agoga & hac quodammodo janua ad negotii merita descendendum sit, intelligit præstantia tua vel negare saltim eos vel reticere vel contemnere respondere propositionibus nostris; ut cum hæc adverteris, judicare digneris. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salvo effectu appellationis nostræ recognovi.

LXXXVI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Quid petierint vel quid pertulerint inquirere me debere non jussit clementissimus Imperator. Quare autem petita conlatio sit, apertissime demonstratum est, id est, ut superstitionem ratio manifesta confutet. Hoc hodie fieri posse non dubium est; siquidem delectas ab utraque parte personas convenisse cognosco. Unde jam, sicut sæpius interfatus sum, negotium proponatur.

LXXXVII.

Emeritus episcopus dixit. Petierunt aut non petierunt. Dicant per quos vel quid petierunt. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione nostra recognovi.

LXXXVIII.

Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Sufficit jam rescripti recitatio. Agnoverunt quid voluerit inter nos discuti clementissimus Imperator. Removeantur superflua, ad causam veniamus. Considerandum est enim quid agat pars diversa. Videlicet quemadmodum priore judicio longitudine præteritorum gestorum prætendit dilationem, ita etiam hodie desiderat superfluis codices onerare, ut item causentur de mora describendorum vel edendorum gestorum. *Et alia manu.* Recognovi. *Montanus episcopus dixit.* Tu moras innectis cum non proferas quod nos a te flagitamus. *Et alia manu.* Montanus Episcopus prosecutionem meam recognovi salvo provocationis effectu.

LXXXIX.

Petilianus episcopus dixit. Proxime præterita cognitione atque controversia, quamvis ante causæ principium ventilatum, non nostro vitio neque nostra petitione dilationem provenisse manifestum est, sed humanitate judiciorum tuorum, quam non poteras denegare; quippe cum exceptores onerati longitudine controversiæ ac prolixitate, id etiam professione sua responderint. Unde quoniam ista peracta sunt, sed fecit inde hodie mentionem, ideo hæc volui replicare. At nunc eosdem nunc moras innectere, eosdem in præsenti actione [illegible] bulas, ne ad eorum manda[illegible] taciturnita[illegible] clementissimo Imperato[illegible] Si igitur freti sunt bonæ petitionis voluntate atque ordine, quid eam dubitant ventilare? Et quoniam potestas tua meminisse dignatur id priore controversia agitatum, ut aut jure publico agerent, aut legis dominicæ auctoritate descenderent disputare, idque suo mihi promisere consensu, nobilitas autem tua id sibi exceperit, a legibus tolli se minime oportere, tuarum partium est, vir nobilis, id tenere quod legum est, illorum autem est promissa necessitas ut lege divina debeant experiri. Si igitur apud te legibus publicis agitur, quoniam tu hisdem præsidere te professus es, exige quod leges habent. Si autem disputatio legalis in medium mittitur, interrogo te hic qui desideras disputare, quid petieris, quid egeris, quid contra me dixeris: quem si invenero vera dixisse, necesse habeo ejus legis di[illegible] committere. Si autem cognovero a perfidia atque mendacio te cœpisse, necesse est ut tuam personam longe prorsus evitem. Quid enim mihi prodest docere mendacem? Quid mihi prodest refragatori ac refragaturo reddere rationem? *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

XC.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Conlationem a catholicis tantum postulatam fuisse relecta imperialis sanctio declaravit.

XCI.

Petilianus episcopus dixit. [b] Catholicos nos esse acta contineant. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XCII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Necesse est me eos [eo] nomine appellare, quo eos appellari voluit clementissimus Imperator.

XCIII.

Petilianus episcopus dixit. Ante causam inane nomen est illis. Etiam de ipso nomine erit disputatio nobis atque contentio. Tum demum obtinebit hoc nomen qui fuerit inventus esse Christianus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

XCIV.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Certum est post habitum conflictum eos catholicos nuncupandos apud quos veritas fuerit deprehensa. Ego autem etiam in hac parte formam necesse habeo sequi præceptionis augustæ, in qua catholicos eos appellare dignata est.

XCV.

Petilianus episcopus dixit. Sine præjudicio nostro hoc interfari dignata fuerit præstantia tua. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi salvo nostræ appellationis effectu.

XCVI.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Sanctitas vestra si eos falso hoc nomine adserit nuncupatos, negotium proponere tandem aliquando dignetur; quatenus de præsumpto nomine, si potuerit comprobari, pars e diverso consistens in omnibus confutetur.

XCVII.

Emeritus episcopus dixit. Magnis actum est voluminibus, & respondere noluerunt, tenentes apud se quodam præjudicio voluntatem ne satisfacerent judicatis. (veritatis) *Et cum diceret,* (*Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.) *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quibus judicatis? *Et alia manu.* Recognovi. *Emeritus episcopus dixit.* Vel illud reverentiæ ac patientiæ judiciorum exstare dignetur [ut respondeant] [c] utrum petitoris loco adsistant, utrum ipsi proponant, utrum ipsi nos in judicium vocent; ut cum ex eorumdem responsione vel hoc cognitum fuerit, ad eorum propositiones respondere valeamus. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit.* Respondeatur objectis.

XCVIII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ecclesia, quod audire non vultis, & necesse est audiatis, quoniam tot testimoniis & divinis eloquiis proclamatur toto terrarum orbe diffusa, cujus communionem videmur tenere, falsis criminationibus a vobis appetita est: unde extitit vestra separatio, quam dolemus. Istæ criminationes quibus insectari soletis Ecclesiam toto, sicut promissa est, orbe diffusam, hodie audire volumus utrum veræ sint. Si enim veræ sunt istæ criminationes quam Ecclesiæ memoratæ obicere consuestis; si eam pollu-

a *Agoga.*] In veteri libro & in editionibus ita scriptum est: *Quippe cum hac ago & hac quodammodo janua,* nullo sensu. Emendationem nobis indicavit Plinius lib. 33. cap. 4. ubi de modis auri quærendi agens, agogas vocari ab Hispanis ait fossas quæ in [illegible] aurum profluat. b *Catholicos nos esse*] Vide Augustinum in breviculo tertiæ diei cap. 3. c *Utrum petitoris*] Vide infra cap. 107. 113. Augustinus in breviculo diei tertiæ cap. 3. de Donatistis: *Dixerunt ut si in legatis vel mandatis quod eis datum est manifestando noluissent catholici obtemperare judicatis, saltem hoc responderent, utrum loco petitorum consisterent.*

ANNO CHRISTI 411.

pollutam, maculatam, eversam, destructam, & extinctam nescio quibus [a] nostris criminibus demonstrare potueritis, supererit ut quæramus utrum apud vos remanserit, quam ubique perisse clamatis. Si autem illa perire non potuit, superest ut eam vos agnoscatis, & litem tandem aliquando finiatis. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit.* Accepistis prosecutionem partis adversæ, cui respondere dignamini.

XCIX.

Emeritus episcopus dixit. Puto importunum esse alienam causam velle defendere & id in medium negotium mittere quod præter ruborem non potest unusquisque sine mandato in judicio ventilare. Possem enim nunc asserere & clamare adversus istos universum orbem reluctari, reniti. Non vobis mandavi, ab hujus cognitionis eventu longe mea posita est conscientia. Ego agnosco victorem. Quicumque justis legitimisque ex causis Christianus fuerit approbatus, ille meus est catholicus, illi hoc nomen imponitur, ille debet sibi hanc regulam vindicare; quamvis ipsa catholica, quæ nunc pro præscriptione partis adversæ quasi in fronte quadam rite adversum nos temperari cognoscitur, medium esse debet & in judicio ita constitui ut hoc nomen victor accipiat. Intelligit præstantia tua nihil nobis de peregrinis, nihil nobis [b] de longe positis præjudicare posse, cum inter Afros hoc negotium ventiletur, sed magis hoc expectari, ut quicumque ex veridica cognitione fuerit superatus, is ab orbe videatur esse rejectus. Intelligant e diverso venientes propositionibus nostris se respondere debere; ut adstantes aut non adstantes, quid personæ gerant dicere non morentur, ut eorum intentionibus respondere valeamus. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salvo effectu appellationis nostræ recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit.* Quid refertur? *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Personas primo die judicii esse firmatas & sequenti etiam die interlocutionis tuæ. *Et cum diceret,* (*Et alia manu.* Recognovi.) *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit.* Alind quæsitum est.

C.

Augustinus [illegible] declaravit. Sed quia dicit cum peregrinis Christianis non se habere aliquam rationem, sed hoc totum quod agitur, inter Afros agi, Afrorum Christianorum catholicorum hæc vox est: Nos universo orbi Christiano communione cohæremus. Hanc Ecclesiam elegimus retinendam quam in eis scripturis invenimus. [*Et cum diceret.*] (*Et alia manu.* Recognovi.) *Emeritus episcopus dixit.* Sic semper eligere & mutare consuesti. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.

CI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Nos eam Ecclesiam retinemus quam in illis scripturis invenimus in quibus etiam cognovimus Christum. Scripturæ quippe nostræ, quarum auctoritati utrique subdimur, Christum & Ecclesiam tanquam sanctum commendant conjugium, Christum sponsum, illam sponsam. Ubi illum cognoscimus, ibi & illam invenire debemus. Si itaque nunc exorti essemus; & cogitaremus in Africa cui communioni Christianorum sociari deberemus, procul dubio eam tenere deberemus quam in scripturis inveniremus, & criminatrices opiniones hominum repudiare, ad sola eloquia divina, quæ mentiri nesciunt, nos tenere. Hoc fecerunt Christiani Afri, & appellantur & merito sunt catholici, ipsa sua communione nomen testantes. Catholon enim secundum totum dicitur. Qui autem a toto separatus est, partemque defendit ab universo præcisam, non sibi usurpet hoc nomen, sed nobiscum teneat veritatem. *Et alia manu.* Recognovi.

Vide Notas ad Agobard. pag. 45.

Vide Augustin. lib. 2. contra Gaudent. cap. 2.

CII.

Gaudentius episcopus dixit. [d] Catholicum nomen putant ad provincias vel ad gentes referendum, cum hoc sit catholicum nomen quod sacramentis plenum est, quod perfectum, quod immaculatum, [e] non ad gentes. Nam doceat sibi omnes gentes communicare, & plenus est catholicus. Sed prius est tamen ut doceant quid petierint, quid meruerint. *Et alia manu.* Gaudentius Episcopus salva appellatione nostra recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Utrum debeant edere quæ poposcimus necne statuere dignare, ut scilicet. *Et cum diceret.* (*Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine appellationis nostræ præjudicio recognovi.) *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Aut interloquere, aut jube nos [f] satisfacere postulatis. *Et alia manu.* Recognovi.

CIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Ad transacta recurritur. *Et adjecit.* Catholici nominis doceatur adsertio, & illud quod pars e diverso sistens credidit prosequendum, utrum in omnibus gentibus eadem catholica esse ostendi possit Ecclesia.

CIV.

Emeritus episcopus dixit. Si proponit, doceat. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Dignare pronunciare de supra comprehensis. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus salva appellatione nostra recognovi. *Emeritus episcopus dixit.* Si proponi, doceat. Nam si proponere noluerit, quemadmodum docebit? *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salvo effectu appellationis interpositæ recognovi.

CV.

Petilianus episcopus dixit. Pronuncia de singulis. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi. *Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quod postulaverunt doce me. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Hoc nobis debet tua persona. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

CVI.

Emeritus episcopus dixit. Petimus ut nulla sit mora, ut aut proponentis aut respondentis possit esse persona. Igitur quoniam approbandum est & de causa jam in judicio ventilandum, edicant utrum petunt aut respondent; ut cum eorum intentionem in judicio videro, valeam respondere. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione nostra recognovi.

CVII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Justa poscuntur. Sanctitas vestra dignetur edicere utrum petitoris loco in judicio adstare videatur.

a *Nostris criminib.*] Antea legebatur *vestris*, contrario sensu. Donatistæ enim, quod & frequenter inculcat Augustinus, & in his gestis sæpe repetitur, secessionem suam ab Ecclesia catholica hinc probare studebant quia catholici varia crimina commiserant quæ ipsos non sinebant in eorum communione persistere. Res est notissima.

b *De longe positis*] id est, de Ecclesia trasmarina, ut docet Augustinus in breviculo tertiæ diei cap. 3.

c *Interlocut.*] Hæc pendent a priore parte prosecutionis Augustini. Interruptus enim fuit a Marcellino.

d *Catholicum nomen*] Augustinus in breviculo diei tertiæ c. 3. *Donatistæ autem responderunt non catholicum nomen ex universitate gentium sed ex plenitudine sacramentorum institutum; & petiverunt ut probarent catholici sibi communicare omnes gentes.*

e *Non ad gentes*] Desunt hîc nonnulla.

f *Satisfacere postulatis*] id est, ut ostendamus gentes omnes nobis communicare. Vide Augustinum ibidem.

CVIII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Tua sublimitatis est judicare. Nos ad eorum criminationes refellendas ingressi sumus. Solent Ecclesiam quam tenemus crimine traditionis arguere. *Et alia manu.* Recognovi.

CIX.

Emeritus episcopus dixit. Quis me in judicium vocavit? Ad cujus suggestionem conflictum voluit fieri Imperator? *Et alia manu.* Emeritus Episcopus falso effectu appellationis recognovi.

CX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Solent Ecclesiæ quam tenemus crimina traditionis obicere, & nescio quorum peccatis eam contendere esse destructam & extinctam. *Et alia manu.* Recognovi. *Emeritus episcopus dixit.* Non hoc a te petiti. Fac tantu judicatis. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus falso effectu appellationis recognovi.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit: atque hic criminationibus fallere coeda simplicium, de quorum falute fatagimus. His nos permoti, convenimus eos ut nobiscum conferrent, & quod intendunt, utrum probare possint in Ecclesiam, cui intendunt, offendeant. Quam conventionem nostram quoniam recusaverant, cum naper in comitatum venissent quidam illorum, apud acta etiam profitebatur diuturnam sudiri se velle & diluci velle, amplectentes nos, aliquando eorum de confusione conventionis petendum ab Imperatore credidimus, ut contestio ad hoc fieret ut ea crimina quæ solent dicere in universam Ecclesiam aut probarent, ut veritatis apparetet, aut non probarent, ut nihilominus veritas apareret. Hæc crimina si volunt aut possunt offendere, proferantur & demonstrentur. Si autem non possunt aut nolunt, jam tum sublimitatis est de re tota, sicut ratio ipsa indicat, judicare. *Et alia manu.* Recognovi.

CXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Accepistis profectionem partis adversæ. Si quid obicitis, jamjamque proponite.

CXII.

Petilianus episcopus dixit, Pronunciet prius nobilitas tua utrum recte petamus quæ petimus, necne; nam demum ea ad singula respondebimus. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

CXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ea quæ petere profecistis, ea quæ vestra sententia esse recte existimatis, profectionibus declaratum est. Adversum ea enim quod criminibus nescio quibus Ecclesiam quam tenemus vobis hodieque adferam infelicitas; quæ, si quæ sunt, debetis edicere. Si vero non sunt, est necesse ut ad hæc respondere à dignemini. CXIV.

Emeritus episcopus dixit. Sic agitur causa, hæc judicii forma est, sic veritas quæritur? Quis me in tacetur. Dioni meo dico quo [illegible] in Ecclesiam ventisse, & quali per [illegible] dam honorem huum meritinque [illegible] quid velit, quo nomine velit, quo [illegible] to huic ipsi cuiusque nomen imponat, necesse est quia ferum provocat, [illegible] assistat. Utrum ego diuturna nocte [illegible] diserim, anne confinxerim, cum [illegible] cognovero, cum ea quæ [illegible] vera esse de ex me prolata conditio [illegible] necesse est eorumdem me interrogare responderet. Videt ergo præfantia tua sine provocante respondentis superfluum esse petorum, nec posse quemquam dici respondentem nisi primo fuerit provocatus. Ergo si provocatoris loco, hoc est, quod dicitur petitoris, adsistit, institutas actionum; cui respondere debeam. Sæpissime enim dicunt nos superflui moratoris uti ne ad negotium veniatur. Ergo cum ille cardo sit causæ, ut in qui alterum in judicium vocat instituere actionem debeat & provocare ad responsionem, advertat præfantia tua eos prolequi debere utrum nobis vel quam institutam actionem, ut respondere possimus. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus falso effectu appellationis nostræ recognovi.

CXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notar. dixit. Edicat B pars catholica utrum e diverso sistentibus aliquid obiecendum credit. CXVI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Nos contestamur popolitanus ubi [illegible] diluemus, non ubi obicientes diluendi; quandoquidem cum illi objecta probare non potuerint, quid fiat, quid remaneat, nobis non dicentibus manifestum erit omnibus. & a tua sublimitate judicabitur. Nunc ingressi sumus diluere criminationes eorum, quas solent Ecclesiam quam tenemus obicere. Mandatum quoque ipsorum hoc continet. *Adversus traditores & perseverantes nostros.* Quondam autem Primianus, si dignatur, frater noster conventus pro ipsa conditione responderit. *Indicium est, ut in omnem conversionem illi mortyrum & pugnatores traditores.* Hæc crimina diluenda suscepimus, ut hæc crimina diluantur illam contestionem popolitanus. Concessa est. Am probentur, aut porpiorum. CXVII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Mandatis fervies traditorum partem e diverso sistentem esse profitetur. Contestationem reo, si tamen profecutio catholicæ partis veritate subnixa est, ab utrique partibus constat esse postulatam. Unde nunc id quod mandato videtur expositum fuisse vestra probationibus fulcire dignetur. Accepistis enim ex eorum profectionibus magis a vobis aliqua olici & ea objecta fe velle diluere.

CXVIII.

Petilianus episcopus dixit. Pronunciare dignare [illegible] nunc iuse in causam. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

CXIX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Jam nobis illatum patitur de hoc aliquid superflue respondere. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Interlocutiones superiores sublimitatis sunt recitentur, & agnoscant quid postulant. *Et alia manu.* Recognovi.

CXX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si contestionem ab utrique partibus constat esse postulatam, constat quod petitorem qui crimen intendit. CXXI.

Emeritus episcopus dixit. Doceat ab utrique partes tibus contestionem esse in judicio flagitatam. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

CXXII.

Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Doceant. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Hoc pars catholica docere debebit; CXXIII.

Adeodatus episcopus dixit. Catholicos non fe scriptum sit. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus profectionem meam falso appellationis effectu

coco-

[illegible] Ipse responsio [illegible] Augustinus ipse [illegible] dicunt. [illegible] *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus Episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Cæcilianus vos esse scripsum fit. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus profectionem meam falsa appellatione recognovi.

CXXIV.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si principis, gesta recitantur in judicio habita præfectura; ubi le pars adversa audiri tantopere flagitavit. Et ideo, si principis, recitantur. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit:* Gesta habita in judicio insultitum potestatum fulcepta ab officio recitentur. CXXV.

Petilianus episcopus dixit. Contra hoc fieri quæ competunt. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus sine præjudicio appellationis nostræ recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Salva erunt. *Petilianus episcopus dixit.* [a] De persona pronuncia. Quid petierint, quid suggesserint clementissimo Imperatori, quidve mentiti sint, hoc prodantur. Hic postquam utrum id superflue flagitem, inone. Tum demum iter in causam. *Et alia manu.* Petilianus Ep. salvo merito appellationis nostræ recognovi. CXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Contestionem fuisse postulatam mihi legatis fermo confessi oftendit, hunc fieri evidenter sanctione praecepit, ut ea quæ petierunt ostendere pariter conditionem est. Excedere me hujus precepionis formam etiam sanctitas vestra omnino non polle mecum meliusque cogoscit. CXXVII.

Petilianus episcopus dixit. Pronunciare te constatter convenit, vir nobilis, utrum proferri debeant illa quæ clancio habentur, quæ nihore romperfia fuit non continentur; aut certe si superflue petimus hoc pronuncia. *Et alia manu.* [Petilianus Episc.] sine præjudicio appellationis nostræ recognovi.

CXXVIII.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si quid est quod contra nos, ubi mentitos esse pars adverfa dictiguat, proferre [illegible] superflui non [illegible] [illegible] [illegible]

ANNO CHRISTI 411.

CXXXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ut diligentius adverti possit quid debeat judicari, patiamini gesta recitari.

CXL.

Petilianus episcopus dixit. Non is est ordo gestorum ut hæc primitus recitentur. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus salva nobis appellatione recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Nihil debet partibus denegari. *Adeodatus episcopus dixit*. Si nihil partibus denegandum est, tandem nobis concedendum est, quod flagitavimus. Ostendant legationem. Neque enim nudis verbis hæc potuit concipi legatio. Scripta sunt; demonstrentur, prodantur in publicum. Videamus utrum hæc contra nos vera an falsa sint ficta. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus meam profectionem salva appellatione recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Jam pronuntiari, atque judicavi formam ne excedere non posse imperialis oraculi. Nec enim in judicio meo legatorum certum est ediscti debere personas. Unde gesta relegantur, ut quis petitionis loco adiscitur clarum demonstretur. *Adeodatus episcopus dixit*. Hoc impetrator non præcepit, ut gesta insultrium potestatum in judicio prodantur; & ramen datur adversæ partei licentia prodendi. Prodant ipsi quæ volunt, ac si nos non fuitur accipere quod poscimus. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus profectionem meam salva appellatione recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Et fanctitas tua quæcumque gesta obtulerit, vel probaturam se esse promisit, necesse est ut eadem relegantur. *Adeodatus episcopus dixit*. Quæcumque gesta fuerunt, ipsa negari non debent. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus profectionem meam salva appellatione recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Patere igitur ut hoc quod ad suæ proprie necessitatis dicit pars e diversis sistem, ab officio recitetur. *Adeodatus episcopus dixit*. Concedere non poſſum ut ea quæ volunt in judicio venilleni, nisi ea quæ de ipsis flagitavit in judicio deprompsimus. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus profectionem meam salva appellatione recognovi. *Aemilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Nos illa de archivis accepimus. Si quid est quod & ta accipere potuisti, si recitandum popolceris, & a nobis fuerit contradictum, inique deputa, & vicem redde. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Suspicionem ipsam, quæ ex ea non patera, [illegible] in universa quæ tuæ gestarii publicatæ. Unde rationem aliquandiu ejus obtinuimus recitentur. *Petilianus episcopus dixit*. Noluisse pronunciare potestatem tuam quod petimus acta continent. Uterius non poſſumus alia quid dicere; maxime cum videam potestatem tuam aliud velle, cum ego aliud flagitem. Pronuncia superflue me poſſulare quod petio. Sit quod teneam; et quod poſſulis noverit. Tum demum ad necessaria cuiæ descendam. *Et alia manu*. Petilianus (Episcopus] profectionem meam appellatione incolumi recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit*. Non poſſum de eo judicare quod necdum est approbatum. *Petilianus episcopus dixit*. Utrum recte petam prodi oportere id quod clanculo Imperatori suggesterit, hoc pronuncia. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus hanc profectionem meam appellatione incolumi recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Clanculo Imperatorem suggesta fuisse ea quæ ad ipsius pacem ac sanctionis [forma] & ad meam quoque medicoritatem ipsius recitatione monstratum est. Unde cum ex tectione gestorum cognovero quid debeam judicare, fine dubio judicabo.

CXLI.

Martialis excepto recitavit. Exemplum actorum habiorum sub die tertio Kalendas Februarias, Ravenna, D. N. Arcadio PP. Augusto & Probo IV. Consulibus. *Et cum recitaret, Petilianus episcopus dixit*. Si jubes, contra hoc advertit fallimitas tua non adhuc fatisfactum petitionibus nostris, ut excepitione eorum conflitere ipsos esse petitores ipsosque intendere oportere quæ objicienda esse putaverunt. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus profectionem meam appellatione incolumi recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Jam nunc ex lectione gestorum qui petitor adsiſtat evidenter aperteque monstrabitur. *Petilianus episcopus dixit*. Sunt longe primitus gesta confesta, quibus spectabilis viri Proconsulis. *Et cum diceret, (Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.) *Petilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*.) Profectiones sunt formulæ; idcò gesta recitari non permittit. *Et cum diceret, (Et alia manu*. Recognovi.) *Petilianus episcopus dixit*. Sunt gesta habita in judicio proconsulari; habita etiam in judicio vicariæ præfectorii, quibus nobis ? plurima intendisse monstrantur. Sunt etiam alia quæ de clementissimo Imperatore, eidem scilicet mentoriales, (longe ante petitionem) per] adsiſtentes, ac supplicantes, scilicet ? Thealium & Eurodium, illos scilicet quos principiorum accusatores semper habent, furiatque sunt legatos, qui repetant sanguinem, expetant ? ? ?

in prima fronte negotii pollulavimus ut mandatum legatorum suorum luce clariui demonstrent; ne cum loco in judicium mitterentur, forte renoctent. Possunt enim dicere; Alia mandavimus, non eadem consiimus, nec petenda ab imperiali praecepto consensimus. Sicut enim nunc. *Et cum dicerent, (Et alia manu.* Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.) CLVIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Haec universorum subscriptionibus constat esse mandata.

CLIX.

Emeritus episcopus dixit. Quoniam duo sunt negotia, duo debent esse mandata. Mandatum quod in negotio praetenti recitatum, adhis inferum est; mandatum vero quod legatis videtur traditum, nullo modo recitatum est. Debemus ergo adverterе B utrum & hoc ante, ut imperialibus auribus deferatur, ab illdem videatur esse confessum, ut cum utraque mandata in judicio fuerint recitata, utrum unam habuerint voluntatem judicare digneris. *Et alia manu.* Emeritus Episc. salvo effectu appellationis recognovi. CLX.

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Iam totiies conclamavimus. Mandatum quod injunctum est legatis Episcoporum, ab Episcopis flagitasti libi recitari. Hoc est aliena injuriosa ad causam non pertinentia. Mandatum quod *nobis* propter conclationem cum his faciendam injunctum est, hoc recitatum est, hoc est sufficiat. Quid ergo aliqua legatis mandata sint, ad causam quidem illam non pertinentia, sed que ipsos fecie noluunt? Sufficit C quod Imperator conlationem non petiit fuo tetimonio declarasti. Haec concilia, ut ait, sed ut venimus, haec aliquando agatur. Veritas tunc hominum patent. *Et alia manu.* Recognovi.

CLXI.

Adeodatus episcopus dixit, Confessus es quo olim taciuiti. Offendisti te multa adversus nos mandasse quae fcire non facile debeamus. Unde adverti publicitus tus quid ea ejus profecutione debeamus adverterе, quod illud mandatum continet quod contra nos mandatum fcire non facile debeamus. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus profecutionem meam salva appellatione recognovi.

CLXII.

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Non D hoc dixi. Non adverti?, aut dissimulas te audisse quod dixi. Audi, planius hoc dicimus, ne forte eslpo non non intellexerit, dum id obfcurius aliquantum dixi, ♦ studio brevitatis. Quod ergo nequiveris. Notum est omnibus, quod ipse ad sedem Ecclesiae, & ad sedem Apostolorum pertonatum fibi commisiarum: & potest fieri ut ad Episcoporum intercessionem multa pertinent. Secreta nobis communitas aegrotorum, & casuarum illaetatum, in quibus nobis intercessionis fepe potiuimus, propter quae auxilium ab Ecclesia quaerimus. Haec rrodenda non sunt, ne prodantur inveniatur. Sufficit ibi good conlationem me petiile in causa tua ipse retitae ab elementissimo Imperatore. Nihil ultra quaeras, si negotia aliena non quaeris. Ne. gotia tua sufficit quod de ipsa Imperatoris lege recitatum est, quod nostro mandato fubscriptionibusque firmatum est. *Et alia manu.* Recognovi.

CLXIII.

Adeodatus episcopus dixit. Non possunt in uno mandato diversa mandata negotia. Sed si forsitan causae adversus nos mandatis, etiam adver-

A fus aliqui provinciis mandasse te confiat, bene facit non prodere. Non te ergo in medium profera. Quoniam me primus infequi desiderasti, fervat hoc aliis provinciis. Offendisti quid fecisti, offendisti quid feles. Tenco tuum mandatum, teneo falfitatem. *Et alia manu.* Adeodatus Ep. falva appellatione recognovi. CLXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Profecutione fua vie venerabilis, fi dignatur sanctitas tua diligenter adverterе, non adversum te aliquid fe mandasse, fed ea quae ad te non pertinent, proprio profecutione fignavit. Illud tantum evidenter confessus est, conlationem fe omnibus modis psfuisse, & hanc fotiit concellam. Unde illius mandati, ne recedere videamur imperialis praecepti formam, mentionem fieri video non debere. Quapropter ad ea quae quaesivit sanctitas vestra respondere debemus, utrum contra tua esset, quod archivis publicis poterit monstrare, agi in judicio vestitis, an Ecclesiae & fidei tantum causam capitatis inquiri. CLXV.

Petilianus episcopus dixit. Urbane nobis ♦ illudisti, ut cum ipsi fint petitores, fempeque nostram pacem inquietaverint atque turbaverint, nos loco petitorum conlituamur, cum paris & Ecclesiae Dei possessores fempeer fuerimus ut simus. Peto igitur nobilitatem tuam ut hunc ordinem ferves. Oftendant quid egerint. Ibi invenies petitores. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus salva appellatione recognovi. CLXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Si sanctitas tua permitteret, vel permisisset gesta recitari, jam olim qui petitoris loco adsistere possitfet oftendi. Unde vel nunc antiquitora, ut interfatus fum, gesta recitentur. *Petilianus episcopus dixit.* Ordinem feruo gestorum. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus profecutionem meam appellatione incoruptam recognovi. CLXVII.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Eorum gestorum quae a partibus offeruntur, id est, proconsularium & ♦ de institutione fedis, tempora recitentur. CLXVIII.

Possidius episcopus ecclesiae catholicae dixit. Offerimus chartas antiquiores nostris definitionibus profuturas. *Et alia manu.* Recognovi. *Montanus episcopus dixit.* Si jubes, de codice lego. *Et alia manu.* Montanus Episcopus profecutionem meam appellatione incoruptam recognovi.

CLXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Sicut Patrui, ab officio recitetur. *Nevigini adjutor numerorum officii.* Post consultatum D. N. Theodosii PP. Augusti. Idibus Septembris, Carthagini. *Et cum recitaret.* CLXX.

Aspinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Antiquiora proferitnus. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Interim ifta quae antiquiora funt gesta in fede inlustrium habita potestatum patimini relegantur. *Nevigini adjutor numerorum recitavit.* D. N. Arcadio Augusto, VI & Probo viro clarissimo Consulibus. *Et cum recitaretur.* CLXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Quae priora funt, ab officio suggerantur.

CLXXII.

Rufinianus scriba v. c. curatoris dixit. Ea sunt priora quae ♦ in codice oblato continentur.

Aspinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Ecce antiquiora proferimus. *Et alia manu.* Recognovi. *Rufinianus scriba v. c. Curatoris dixit.* Si quidem, fi ita? leggitimes, consulatum continuant Theodosii Augusti & Rumoridi v.c. alia vero consulatum continent D. N. Arcadii vt. & Probi v. c.

CLXXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ea quae antiquiora funt recitentur. *Nevigius adjutor numerorum officii viri clarissimi, & spectabilis Vicarii recitavit.* Aujutatem tuam petimus, Septimine vir clarissime Proconsulum fumme fublimit. Multa contra divinas humanaque leges ab haereticis de parte Donati Ecclesia catholica fustinet, quae fi vel anterioribus, vel recentioribus imperialibus jussis prohibenda & vetitis, ♦ pestiferis vellemus, nequaquam audere deberent de nostris actionibus concqueri, scientes fe, cum nulla tali lege adjuvarentur, fcfsimatieos tamen fore Maximianistas per rodicem jussi latas in fedibus eorum pellendos ex turbandosque cursitle. Verumtamen nos falutiferum & nostrae ♦ tiilimationi sacrilege confulentes, propter certitudinem qua Chiistiani sumus, lenitier eos volumus admonere ut retorem fuum cogitando & agnoscendo non negligant; sat fi putant fe habere aliquid veritatis, non eam fortiolis circumfpectionem videntes, quae ♦ ♦ ♦

ANNO CHRISTI 411.

letur offi[c]ium de temporibus, utrum hodierna die causa dicenda sit, si ad forenses descendimus actiones. *Et alia manu*. Petilianus Ep. appellatione incolumi recognovi. CLXXXIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Etiam vestra sanctitas in hac parte judicare deberet. Constat enim ex consensu utriusque partis judicium fuisse dilatum. Cur nunc superfluo temporis præscriptionem obiciendam esse creditis, cum eam constet ex consensu partium fuisse seclusam? Unde nunc ea quæ ad causam pertinent peragi debere manifestum est. CLXXXV.

Petilianus episcopus dixit. Quia ipsi [a] se ad forensia contulerunt, ideo forensia postulavi. Respondeatur mihi ad ea quæ postulo. Forensi more agit, an ecclesiastico? *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CLXXXVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Respondeatur objectis. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. [b] Si patiantur, Ecclesiæ quam tenemus (sicut omnes noverunt quorum solent animos suis sollicitare criminationibus, & etiam sui mandati tenore declararunt) Ecclesiæ inquam quam tenemus crimina solent traditionis obicere. *Et alia manu*. Recognovi. *Petilianus episcopus partis Donati dixit*. Profiteantur ad quæsita. Professionem petivimus, non conflictum. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CLXXXVII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si horum criminum jacturam faciunt, de chartis publicis nihil proferimus. Si autem in eadem criminatione persistunt, chartis publicis docemus hanc causam olim esse finitam, nec tamen eos ab hujusmodi obiciendis criminibus cessavisse. Unde nunc conlationem istam poposcimus, non ut illam causam traditionis quam Cæciliano & ejus collegis obiciebant suscipiamus denuo finiendam: sed demonstremus olim esse finitam; ut hoc cognoscentes populi qui nesciunt, & istorum adhuc criminationibus commoventur, tandem aliquando cognoscant in qua Ecclesia Christianæ salutis viam requirant. Si ergo de Ecclesia quæritur quæ sit, quanta sit, qualis sit, sola divina testimonia ad eam demonstrandam sufficiunt. Si homines appellant, si hominibus crimina intendunt, quamquam Ecclesiæ causa ab hominum causa distinguenda est [c] nec in hominibus spes ponenda est Ecclesiæ, si boni sunt; neque si mali sunt, judicanda est Ecclesia [d] Dei perisse; sed tamen etiam ipsorum causam tanquam fratrum nostrorum suscipimus, & si nobis ostendi potuerint criminosi, hodie illos anathemamus, non tamen propter illos Ecclesiam a Deo promissam & exhibitam deserimus aut relinquimus. Ipsi ergo eligant quod volunt. Non obiciant crimina hominibus, & chartæ cessabunt. Sola divina loquetur auctoritas; sola Dei scriptura, cui utrique subdimur, in medium proferetur. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Quid refertur his? CLXXXVIII.

Emeritus episcopus partis Donati dixit. Prolixæ orationi respondere non possum. Tamen summatim, ut valeo, quæ superflue in judicium missa sunt ventilabo, cum optationes a nostris partibus propositas ne vel relectione confundant, ut neq; velint esse petitores, neque se dicant responsores adstare, intulerintque nostris partibus prosecutionem, ut si forensis regulæ ordinem tenent, conditionalis dici non omittam internis sensibus notionem, si autem legalibus magis cupiunt in judicio conluctari, divinis scripturis non eis necesse est respondere. Primum est autem quod in judicio flagitamus, ut quoniam de mandatorum suorum allegatione in judicio vacillant, quippe cum unum legentes, aliud negent, dicantque tamen se legatos ad imperiales aures destinasse antea, secutumque est identidem ut ex responsione gestorum dilucide claruisset utrum nos inquietatores essemus an inquietati ad judicium veniremus, his tot propositionibus respondere nolentes, ad alia se nescio qua argumentatione dejiciunt; quæso, vir nobilis, constituant gradum, dicant se quo ordine quave actione in judicio consistant. Nos enim, qui adducti sumus ad disceptationem, petitoris loco adstare non possumus. Ipsos necesse est proponere, ut eorum propositionibus pars nostra valeat respondere. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.

CLXXXIX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si petitoris loco adsistunt qui crimina objecta defendunt, tuæ nobilitatis est pronunciare. *Et alia manu*. Recognovi.

CXC.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Etiam prosecutione viri venerabilis Petiliani id constat fuisse signatum ut utrum pars catholica, quod nomen sine præjudicio dicere me multis interlocutionibus patefeci, jure publico agi vellet, an certe divinis testimoniis, evidenter ostenderet. Sed denuo ad quæsita responsum est, ita ut evidentissime monstraretur, si crimina non obicerentur, a documentis publicis discedendum, quæ probari non posse aliter nisi publicorum certum est attestatione gestorum; sin vero causa Ecclesiæ tractaretur, legalia tantum testimonia proferrentur. De quibus quid placeat, evidentius designetur.

CXCI.

Petilianus episcopus dixit. Duo sunt quæ præter cetera a diei hujus principio cœpimus ventilare. Unum, ut ipsi legissent quid Imperatori clementissimo suggesserint: aliud, utrum disceptationem legis divinæ tenere cupiant, an publicas leges. De utroque nihil mihi aperte responsum est. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi. CXCII.

Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ad omnia esse responsum superiora testantur gesta. *Et alia manu*. Recognovi. CXCIII.

Petilianus episcopus dixit. [e] Pervidet igitur sublimitas tua [f] sensim nos ad causæ interna deduci. Pervidet illa tua præstantia atque vivacitas sensus magis mihi interlocutionibus nobilitatis tuæ quam responsionibus adversariorum fuisse responsum. Igitur evidentius aliquid decernatur, evidentius constet, nove-

a *Se ad forensia contuler.*] id est, *forensi more chartis oblatis agere voluerunt*, ut legitur supra in indice istius capitis. Vide cap. 187.

b *Si patiantur*] In veteri libro scriptum est *patiatur*. Verum ista referuntur ad Donatistas, qui patientiam commodare nolebant catholicis a se amoliri conantibus crimen traditionis quod Ecclesiæ catholicæ objiciebatur. Ait ergo Augustinus: Respondebo objectis, si Donatistæ patiantur. Hunc puto loci istius sensum esse. Supra cap. [illegible] idem August. ita alloquitur Petilianum: *Redde vicem. Audisti et, cum prosequereris, nobis patientibus*,

c *Nec in hominibus spes*] His locus ex cap. 187. istius tertiæ cognitionis refertur in collatione quinta Concilii quinti œcumenici.

d *Dei perisse*] Antea legebatur *deperisse*. Nos emendavimus ex actis Concilii quinti.

e *Pervidet subl.*] Hunc locum bis saltem refert Augustinus, sed paulo aliter quam legitur in his gestis. Nam ita ipse habet in libro ad Donatistas post collationem cap. 24. & 25. *Pervidet potestas tua sensim nos in causæ interna deduci*.

f *Sensim*] id est, paulatim, ut interpretatur Augustinus in breviculo diei tertiæ cap. 5.

ANNO CHRISTI 411.

noverim, quid debeam respondere. Mihi enim sicut tua meminit nobilitas, idem a patribus meis mandatum est, ut objectis respondeam, non ut obiciam aliquid. Non enim loco petitoris adsisto, sed responsuri. Qui sæpius apud Imperatoris aures, & coram omni populo sane apud se constituto in crimen nos invidiamque deducunt, ut hæreticos nominent, ut schismaticos quoque appellent, hoc doceant, hoc diluo, huic rei responsurus sum, si modo se ad legalia convertant, ipsiusque legis quærant responsa atque judicia. Sin vero utraque miscent, evidentius designetur. Noverim genus actionis, nemo me reprehendat in publico, nemo bonæ causæ infirmum esse judicet defensorem, nemo judicet obliquum, nemo adversarium dolosum ac licentiosum, cui omnia permittuntur: ut cum de his justa atque evidentia requirantur, liceat illis delicate quomodo voluerint nebulas ac tenebras obtendere, ut veniri non possit ad cardinem veritatis. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CXCIV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Duo sunt quæ sanctitas tua credidit postulanda, unum ut mandatum in quo legati delecti sunt a parte e diverso sistente relegeretur, aliud utrum a divinis legibus recederent evidentissime demonstrarent. *Petilianus ep. dixit*. Respondeant breviter ad utrumque. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Uni rei, quoniam mea intererat, ipse respondi. Nec enim de his legatis poteram dubitare de quorum legatione pronunciaverat clementissimus Imperator, ne in ejus injuriam refricari aliquid videretur. Aliud vero eorum constat prosecutionibus definitum: quibus id evidenter ostensum est, velle se a publico jure sub ea conditione discedere, si de personarum criminibus taceretis. Unde quoniam hinc conflictus tantum remansisse cognoscitur, ut qui petitoris loco adsistat evidentissime demonstretur, quoniam gesta a vestra parte oblata recitata sunt, patimini denuo etiam ea quæ a diversa parte offeruntur, ab officio recitari. CXCV.

Petilianus episc. partis Donati dixit. [illegible] a partibus [illegible] Si absolute [illegible] diversa [illegible], sicut tibi, vir nobilis, absentum partes judiciario animo defensare. Nunc præsentes sunt. Ipsi mihi respondeant, ipsi edicant, ipsi ad utraque quæ proposui respondere non differant. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi. *Possidius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Nec respondere nos permittis. *Petilianus episcopus dixit*. Tuum est pronunciare, quid audias: illorum est agere causam qui adversus me loco petitoris. *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.) CXCVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Hoc pronunciavi, ut ex gestorum lectione hæc omnia possint diligenter agnosci. *Petilianus episcopus dixit*. Ipsi dicant, ipsi profiteantur. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus incolumi appellatione recognovi. CXCVII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Jam diximus unde agamus potius, id est, utrum publicis documentis, an divinis testimoniis, in vestra est positum potestate. Si enim a criminibus hominum cessatis, & nos cessabimus a publicis documentis, & solam Ecclesiæ causam divinis testimoniis asseremus. Si autem ab hominum criminibus non desistitis, necesse est nos, & a vobis publica documenta flagitare, & contra vos publica documenta proferre. Hoc autem cum cognitori insinuaremus, quia illi de corde non est excussum multiplicibus & superfluis prosecutionibus vestris, ideo vobis jam a nobis hæc acta esse ipse respondebat, non partes nostras agens, sed suas, cui jam insinuavimus, ejusque cordi penitus infiximus quid dicamus. *Et alia manu*. Recognovi.

CXCVIII.

Adeodatus episcopus dixit. Quo ordine agere debeamus, in nostra non est positum potestate, cum ipsum venire in potestate nostra non fuerit. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus salva appellatione recognovi. CXCIX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ergo ad interrogata respondete. Receditis a criminibus traditionis? Respondeant ad breve interrogatum nostrum. Facitis jacturam criminum quæ soletis obicere Ceciliano & collegis ejus, an in eadem criminatione persistitis? *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Ad quæsita respondete. CC.

Emeritus episcopus dixit. Breve suum dicit esse postulatum, breve nostrum debet esse responsum. Omnis actio duas solet suscipere personas, petitoris, & e diverso respondentis. Cum hæc causa suum ordinem teneat, conflictumque desideret, quid est quod ante principia negotii quasi quædam mihi electio ex adversa parte proponitur, ut dicam utrum criminibus intentatis Cæciliani refrager atque ab hisdem quæ objeceram sileam, an objecta in judicio valeam confirmare. Memento, judicum summe, sicut adsoles, qui sit ordo dicendi. Nemo enim adversum se adstanti dicit: Elige tibi utrum me accusas necne. Nemo dicit: Intentaturus es crimen, an nihil mihi in judicio [a] oblaturus es, & intentionibus tuis mutuum quoddam silentium imponens, inanis ac sine ratione de tam longinquis regionibus venisse dicaris, cum ad hoc ego adsistam ut si me ipse dixerit illa dixisse quæ graviter ferre aut imperialibus auribus aut in suo mandato subscripsit, tum demum eligam atque respondeam utrum velim intentionibus ejusdem secundum prosecutionis suæ tenorem legum confirmatione robustus accedere, an me ab hac actione debere removere. Videt præstantia tua me respondere non posse, cum incertum dixerit, cum nihil tale proposuerit cui debeam revocare responsum. Dico enim eum utrum petitor an responsor stet. Ille mihi dicit: Si Cæciliani causam intermiseris, tunc petitor sum: si autem non prætermiseris, necesse est me respondere ad ea quæ videntur objecta. Si times Cæciliani causam, metuisque tibi aliquid objectum, tu proponere, tu instituere actionem in judicio debebis. Adtrahe me, & in publicum conloca. Dic me aliquod tibi crimen quod ad aures imperatorias detulisti per publicam conscientiam commendasse. Cum ego autem de te magis expetam quid audieris, quid me dixisse, quid me insinuasse judiciis intimes, cur metuis, cur vereris actionem istam in judicio firmare? Nimirum illud adtendis, ne petitoris suscipiens personam, ea quæ in judicium mittis, aut accepta aut dicta, aut ab aliquo promulgata docere in judicio compellaris. Adtende, vir nobilis, in quo statu sit ista causa, cum ego, qui pulsor, petitionem illorum promi in judicium petam, cosque qua possum postulatione deprecor semper, ne moratoriis ad negotii cardinem venire minime permittamur. Non ergo ex nostra parte est quod adhuc usque nihil de negotio gestum est, cum si perso-

a *Oblaturus*] Juretus in Miscellaneis ad Symmachum pag. 169. contendit legi hoc loco debere *objecturus*, non *oblaturus*. Deinde vult legi: *ut intentionibus tuis mutuum quoddam &c.*

ANNO CHRISTI 411.

personam suam judiciis adstruere voluissent, necesse nos erat objectis illico respondere. *Et alia manu*. Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi.

CCI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. O breve responsum! Quam multum dicitur ubi inveniri non potest quid dicatur! Breviter respondi ego postulationibus tuis. Voluisti ex me scire utrum legalibus testimoniis divinis agam, an publicis gestis. Respondi: Si recedis a criminibus quæ non possunt nisi gestis publicis declarari, recedo a publicis gestis, & solis divinis testimoniis adseram causam Ecclesiæ quam defendo. Si autem tu ab illis criminationibus non vis recedere, nec ego recedam ab ejs documentis quibus te ostendam falsa crimina, vel nobis vel ipsi Ecclesiæ quam retinemus objicere. *Et alia manu*. Recognovi.

CCII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ad hæc plene constat esse responsum. Quæ autem pars loco petitoris adsistat, sciri omnino non poterit nisi ex recitatione gestorum; quæ, ut statui, quoniam a parte vestra quæ oblata sunt constat esse recitata, tandem aliquando perlegantur.

CCIII.

Petilianus episcopus dixit. Nemo duo eligit de duobus. Cum ergo proposuerim ut alterum elegisset, ille sibi ambo evidentius vindicavit. Non timeo, non recuso, si hoc potest esse retinendum. Serva mihi primitus tempora legum, statuatur dies. Respondeat officium de die causæ, cognoscatur lapsus fuisse. Hinc judica, hinc debes ferre sententiam. Siquidem contra me sententiam ferres, si forte defuissem. *Et alia manu*. Petilianus Ep. salva appellatione recognovi.

CCIV.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si die 15. venerunt, ut ad 14. occurrerent, quare octavo Kalendas constituerunt? *Et alia manu*. Recognovi.

CCV.

Petilianus episcopus dixit. Non inquietasti, scivi te lapsum, superflue ingressus sum judicium, qui intrare non debui post diem lapsi negotii. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCVI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quare ad Kalendas se promisit adfuturum esse Primianus? *Et alia manu*. Recognovi. *Alypius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit*. Hoc jube recitari. Quamvis ista transacta sint, quamvis ad illusionem populorum has nebulas iniciat [illegible] hoc petimus [illegible] cognoscant quam impudenter hæc iterum repetant quæ jam ante transmissa sunt. *Et alia manu*. Recognovi.

CCVII.

Petilianus episcopus dixit. Dum non vis designare alterum de duobus, ambo tenens, facies me eadem repetere. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCVIII.

Fortunatianus episc. ecclesiæ catholicæ dixit. Sciunt se in causa Ecclesiæ nihil habere. Ideo moratoriis agunt. Quapropter quoniam illa jam transacta sunt, ut cognoscatur qui sit petitor, jube antiqua gesta recitari. *Et alia manu*. Recognovi.

CCIX.

Petilianus episcopus dixit. Si legibus publicis uti vis, præscribo ne legas. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Contra consensus proprios, quod legibus inhibetur, venire desideras. Ex consensu enim partium constat primum dilatum fuisse judicium, ut alio die vel tertio vel certe post editionem gestorum negotium tractaretur. Unde, ut quis loco petitoris adsistat diligentius declaretur, gesta recitentur.

CCXI.

Petilianus ep. dixit. Servarem consensum si & ipsi servarent. *Et alia manu*. Petil. Ep. appellatione incolumi recognovi.

CCXII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Recitentur gesta. *Adeodatus episcopus dixit*. Contra hæc serva quæ competunt. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus appellatione incolumi recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit*. Ea quæ rationi & equitati competere potuerint salva erunt.

CCXIII.

Adeodatus episcopus dixit. Si enim consensus servandus est & retinendi sumus ad consensum nostrum, debent etiam nobis ipsi fidem sui consensus, qui se legibus divinis acturos esse promiserunt. *Et alia manu*. Adeodatus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCXIV.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Sed causam Ecclesiæ, non causam Cæciliani & collegarum ejus, quibus crimina intenditis. Ecce pollicemur, & totiens pollicemur quoties exactum fuerit a nobis, & cum non exigitur offerimus, Ecclesiæ causam non nisi [illegible] divinis firmamus, docemus, ostendimus; Cæciliani autem & quorumlibet hominum nonnisi his documentis quibus solent ista vel demonstrari, vel purgari. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ista frequentius dicta sunt. Unde quoniam constat primitus petitoris personam debere disquiri, gesta recitentur. *Martialis exceptor recitavit*. Incipit relatio Anolini Proconsulis, ubi ostendit Donatistas Cæciliani causam ad Imp. Constantinum detulisse. *Et cum recitaret*,

CCXVI.

Montanus episcopus dixit. Ut quid iste titulus legitur? *Et alia manu*. Montanus Episcopus salva appellatione recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit*. [a] Neuter titulus actis inseretur. *Martialis exceptor recitavit*. [b] Augustis nostris Anolinus [c] v. c. Proconsul Africæ. Scripta celestia majestatis vestræ accepta atque adorata Cæciliano & his qui sub eodem agunt, quique clerici appellantur, devotio mea apud acta parvitatis meæ insinuare curavit. *Et cum recitaret*.

CCXVII.

Petilianus ep. dixit. Unde hoc profert, ex publico scrinio, an de suo? *Et alia manu*. Petilianus Episc. recognovi.

CCXVIII.

Augustinus ep. ecclesiæ catholicæ dixit. Legat, & tunc de nobis exigat hujus lectionis firmitatem. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXIX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ante lectionem unde proferas evidenter ostende.

CCXX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Si inde dubitant, archiva Proconsulis requirantur. *Et alia manu*. Recognovi. *Marcellinus v.c. Tribunus, & Notarius dixit*. Quoniam in archivis publicis ea quæ recitantur inesse dixisti, sicut cœperat officium, omnia relegere debebit. *Martialis exceptor ex superioribus gestis recitavit*, eosdemque hortata est ut unitate consensu omnium facta [cum omni omnino] munere [indulgentia] majestatis vestræ liberati esse videantur, catholica * custodita, sanctitati legis debita reverentia ac divinis rebus inserviant. Verum post paucos dies extiterunt quidam, adunata secum populi multitudine, qui Cæciliano contradicendum putarent: quique fasciculum in aluta signatum & libellum sine signo obtulerunt dicationi meæ, atque impendio postularunt, ut ad sacrum ac venerabilem comitatum numinis vestri dirigerem, quæ manente Cæciliano in statu suo, subjectis eorumdem actis, quo cuncta majestas vestra possit dinoscere, parvitas mea dirigere curavit. Transmisi [a] libellos duos, unum in aluta signatum ita: *Libellus ecclesiæ catholicæ criminum Cæciliani traditus a parte Majorini*. Item alium sine sigillo cohærentem eidem alutæ. Datum die decimo septimo Kalendarum Majarum Carthagini D. N. Constantino Augusto III. Consule. *Quo recitato*,

a [illegible] Locus iste obscurus est, Ait Marcellinus titulum istum non insertum iri in actis; & tamen insertus est. Fortasse [illegible] omissum iri post descriptionem schedarum.

b *Augustis nostris*] [illegible] Quamquam relationem missam esse tantum ad Constantinum satis certum est. Et tamen certum [illegible] fuisse nominibus duorum Augustorum. Quare contra morem sæculi illius [illegible] v. c. Henricus Valesius [illegible] sua auctoritate fecit: *Constantino Maximo Aug. Anulinus* [illegible]

c *Vir clariss.*] Vide Notas ad librum secundum Miscellaneorum nostrorum pag. 481.

ANNO CHRISTI 411.

* [illegible] &c.

CCXXI.

Petilianus episcopus dixit. Quis est iste qui agit? Cæciliani filius est, an non? *Et alia manu*. Petilianus Episcopus salva appellatione recognovi.

CCXXII.

Matth. 23. 9.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. *Ne vobis dicatis patrem in terra*, simul audivimus, simul legimus, simul populis prædicamus. Quid de me quæris utrum sim filius Cæciliani? Cæcilianus, si innocens fuit, gaudeat de sua innocentia, me congaudente non in ejus innocentia me spem meam ponente. Si autem nocens fuit, quod fortasse discussa causa vel sic vel aliter declarabit, sustinuit eum Ecclesia quam teneo, ut a similitudinibus dominicis non recedam; sicut paleam in area, sicut in eisdem pascuis hædos, sicut in eisdem retibus pisces malos: non tamen propter malos nos aut aream dominicam deserere debemus, aut retia dominica nefaria animositate dissensionis abrumpere, & in mare ante tempus litoris prosilire. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXXIII.

Marcellinus v.c. Tribunus & Notarius dixit. Sicut statutum est, omnia relegantur. *Emeritus episcopus dixit*. Jube [illegible] Episcopus [illegible] *Notarius dixit*. Age. *Emeritus episcopus dixit*. Recitata scriptura quam pars adversa protulit. *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Emeritus Ep. recognovi.)

CCXXIV.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quis possit esse petitor his gestis poterit inveniri. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXXV.

Emeritus episcopus dixit. Recitata scriptura quam pars adversa protulit, consors meus justa prosecutione signavit nomen sibi imponere debere eum qui causam defendit in judicio Cæciliani. Sed arctatus his nodis veniens e diverso, quasi quodam lubrico fugere atque elabi conatur, duas in judiciis inserens personas & geminas actiones. Dicit enim. Si Cæciliani persona pro objectis criminibus poterit destrui, Ecclesiæ, inquit, nihil oberit, cum unius hominis persona destructa adstare videatur in fide. Quid ergo opus est, vir sublimis, Cæciliani causam in medium mittere si nihil obest his, si nihil adversus eos facit? aut cur in judicio defenditur vel accusatur? Cum enim dicat neque sibi obesse ejusdem reatum neque posse aliquam nebulam vel maculam Ecclesiæ innectere: vides ergo superflue Cæciliani nomen in judicium missum, cum hac quasi peremptoria præscriptione excusatus esse videatur, ut si reus sit, ab Ecclesia videatur extraneus, si innocens, quasi objectis criminibus purgatus atque liberatus bene in Ecclesia sua stetisse videatur. Judica, vir sublimis, unum eos tenere debere: si Cæciliani causam defendunt, superbire se & prosequi ea quæ in judicio adversus Cæcilianum de veritate promuntur. Si autem dicunt obesse sibi omnino non posse quid fecerit Cæcilianus, quid opus est Cæciliani causam in medium mittere, cum eis obesse non possit si fuerit in judicio reus manifestissimus deprehensus? *Et alia manu*. Emeritus Episcopus salva appellatione recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Doceatur a parte diversa quod quæritur.

CCXXVI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Cæciliani causam vel collegarum ejus solent ipsi Ecclesiæ catholicæ obicere, vel, ut sine controversia loquar, ipsi Ecclesiæ quam tenemus. Proinde, ut video, magnum volunt adferre compendium: Si hanc causam non obiciunt Ecclesiæ quam tenemus, dicant quid ei obiciant. Si enim nihil, quare separamur? Si aliquid præter causam Cæciliani, idipsum offerant, id ostendant. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXXVII.

Petilianus episcopus dixit. Tu quis es? Filius es Cæciliani, an non? Tenet te crimen Cæciliani, an non, si fuerit? *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.)

CCXXVIII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ego in Ecclesia sum in qua Cæcilianus fuit. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXXIX.

Petilianus episcopus dixit. Unde cepisti? Quem habes patrem? Alioquin si patrem tuum damnaveris, hæreticum te esse profiteris, qui nec originem vis habere nec patrem. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCXXX.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. In Ecclesia sumus in qua Cæcilianus episcopatum gessit [illegible]. Ejus nomen ad altare recitamus, [illegible] communicamus, tanquam memoriæ fratris, [b] non tanquam patris aut matris. Quæris autem a me unde communio mea sumat exordium. Dominus ipse Christus adserit exordium communionis meæ dicens: *Oportebat Christum pati & resurgere a mortuis tertio die, & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum per omnes gentes, incipientibus ab Hierusalem*. Cœpit ista prædicatio ab Hierusalem, inde se ab inlustrissimo exordio diffudit, diffundens Ecclesiam quam tenemus: primo per vicina, deinde per longinqua, etiam in Africam venit. In hanc oculos aperimus, hanc in divinis eloquiis & testimoniis sicut ipsum Dominum Christum & redemptorem nostrum comperimus. Ab illo Deo patre, ab hac Ecclesia matre, nullius me hominis crimina, nullius calumniæ separabunt. *Et alia manu*. Recognovi.

CCXXXI.

Petilianus episcopus dixit. Cæcilianus tibi pater aut mater est, ut dixisti? *Et alia manu*. Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCXXXII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Jam audi-

a *Libellos duos*] Henricus Valesius existimat per libellum in aluta signatum intelligi libellum seu chartas criminum Cæciliani, per alium vero libellum precum quem Episcopi partis Majorini ad Constantinum miserunt, petentes ut ex Galliis sibi judices daret. Qui liber extat apud Optatum.

b *Non tanq. patris*] Idem Augustinus in sermone habito post collationem, qui infra editus est: *Nec justitia Cæciliani coronat Ecclesiam, nec culpa Cæciliani damnat Ecclesiam. Videamus & ipsius causam qualis sit. Suscepimus* [illegible] *dam; sed tanquam fratris, non tanquam patris aut matris*.

Anno Christi 411.

audisti quia frater erat. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Frater non est qui genuerat filios. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus appellationem incolumi recognovi.

CCXXXII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Nec patrem nec matrem sibi esse Cecilianum apertissima professione fignavit. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Cecilianus [a] non est pater meus. Si bonus est, frater meus est bonus; si malus est, frater est malus. Tamen propter sacramenta frater est, sive bonus, sive malus. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ut nec patrem suum nec matrem Cæcilianum fisse diligentius demonstretur, ejusdem profectuio superior relegatur.

CCXXXIV.

Petilianus episcopus dixit. Satis illos defendis per Deum. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi.

CCXXXV.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Ecce dico, quotiens voluerim dico: Cæcilianus non est pater meus, quia audio Dominum meum dicentem: *Ne vocaveritis patrem dicatis in terra, unus est pater vester Deus.* Dico Cæcilianum fratrem, bonum fratrem, si bonus, malum fratrem, si malus est, quoniam propter communia sacramenta frater meus est. Si autem judicium de illo meum vis audire, etiam innocentem credo, appetitum falsis criminationibus cecilismo, sed ranquam homo de homine crimilmans, non tanquam certum illum credens. Tu si obicis Ecclesiæ crimina Cæcilani, adsisto, defendo tanquam fratris, offendens non pertinere ad Ecclesiam, nec ad ejus casum, nec ei præjudicare; & fe demonstro nihil te obicere Ecclesiæ catholicæ, etiamsi vera fortasse, quod nullo modo poteris demonstrare, sint crimina Cæcilani. Si autem nec ipsa vera potueris demonstrare, etiam te judice vides ubi reteneris, & quid rejecerit, ut ab animositate erroris eligere debeas, ut nobiscum teneas veritatem, nobiscum amplectaris damnato errore caritatem. *Et alia manu.* Recognovi.

CCXXXVI.

Petilianus episcopus dixit. Ipsa sunt illa ambiguæ quibus ab hodierno diei percurrit principio, nec tanen in alterum tenere aliquando profectus est, cum utraque nunqo amplexa teneat, utrumque metuens dimittere vel tenere. Tandem aliquando expressius dicat utrum patris loco habeat Cæcilianum, ex quo deducta est illa progenies. Non quidem aliqua res fine generatione [b] fuit, quæ ex aliquo ortum tit incipere, aut fine radice tua excidere. Videt igitur nobilitas tua se originem non habere sepiusprobellatum. Si igitur originem non habet, ipse est magis hæreticus, qui quia non habet patrem, qui habitum patrem judicio suo damnavit. Aliquidatque igitur, ut si criminosum patrem ejus confitetur, esse crimina teneant, si autem innocentem, necesse habeat esse filios innocentis, ita quoque e diverso necesse habeat ut sit filius criminosi, si confiteretur criminosum. *Et alia manu.* Petilianus Ep. appellatione incolumi recognovi.

CCXXXVII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Habeo caput, sed Christus est. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Diligentius demonstretur utrum patrem vestrum Cæcilianum, aut matrem, fuit quæstitum est, ello dixistis. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Habeo caput, sed Christus est, cujus

A Apostolum audio. *Et eum dixerit.* (*Et alia manu.* Recognovi.) CCXXXVIII.

Petilianus episcopus dixit. Qui te ordinavit ut Episcopus esset? *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi falvo appellationis effectu.

CCXXXIX.

Montanus episcopus dixit. Et quid est quod dicit Apostolus Paulus: *Et si decem millia pædagogorum habueritis in Christo, sed non multos patres. Per Christum enim ego vos genueri per evangelium.*

CCXL.

Cum que frequerent, Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. De tumulto testatum sit. *Et alia manu.*

CCXLI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ad B quæsita responde.

CCXLII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Habeo caput, sed Christus est, cujus Apostolum audio dicentem: *Omnia vestra, vos autem Christi, Christus vero Dei.* Nam & ubi se patrem dixit Apostolus, ne filiorum patrem velut balem humanam infirmam tum prædicemus, addidit: *Per evangelium ego vos genui.* Semen ergo & vena feminis mei de evangelio dicitur. Honorificentiæ causa patres appellamus eos qui nos vel tempore vel meritis præcesserunt. Quod est cum quærimus ad fidem quam habeamus patrem ad salutem æternam quem habeamus patrem, ad cetinendam Ecclesiam & peripigendam Dei propitiam quem habeamus patrem? Nam illud honoris C est ut quotidie fenipus dicamus *Pater.* Quotidie etiam quibusdam non obiicum in una Ecclesia nec in illdem facrementis constitutis dicimus *Frater.* Sodomitis etiam dixit Loth, *Fratres*, utique ad lenidum eorum animositatem, non ad cognitam fraternitatem & quasi unius [c] hæreditate confortium. Tollantur ergo ilia, distinguamus vocabula quæ hominibus propter hominis debitum & vocabulum quod propter salutem requirimus. Pro salute æterna, pace Apostoli dixerim, immo jobente Apostolo dixerim, non pater quem Apostolus est ad fatuitem arcuqoq. [d] Ecclesiæ, *Ne vocaveritis, Ait, patrem vestrum, Deum.* Ut ne Dominus dixit. *Nolite* D *vocare patrem vestrum in terra.* Utique fcivit dictum Apostolum. *Per evangelium ego vos genui.* Non enim Domino dicunt, *Per nobis dicatis patrem in terra*, contrarius fatuitas erat. Apostolus dicens: *Ego enim vos genuerit per evangelium ego vos genui.* Sed quia dili loxit ad quam rem patrem nobis constituit Dominus, & pro qua honorificentia enim Apostolum possimus patrem scripsit, ideo sic locutus est ut ejus oratio non esset contraria dominicæ veritati. Patres igitur quoscunque agnosco in terra, honorificentiæ causa agnosco. Patrem falsus mecum tenen nihi Deum, & quo ambo Dominus dixit, *Ne vocaveritis patrem dicatis in terra*, & cui quotidie dicimus, *Pater nostrer qui es in cælis. Et alia manu.* Recognovi.

CCXLIII.

E *Petilianus episcopus dixit.* Quis dicimus qui eum ordinavit? Dicat quis eum ordinavit. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Ordinator ejus inquirimus. Unde quis eum ordinaverit evidentius designetur. *Petilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Quem?

CCXLIV.

Fortunatianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Quid

Anno Christi 411.

Quid ad causam pertinet veritatis vinducipisque Episcopi ordinator, non tatis agnoscimus. Tellimonii divinis patet Deus est edoctus. *Et alia manu.* Recognovi. *Petilianus episcopus dixit.* Qui vocatur qui eum ordinavit ediet. *Et alia manu.* Petilianus Episcopus appellatione incolumi recognovi. *Aspius episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Ordinavit quem? Multi adfumus, multi affertionem causæ tendunt testorum mandati fuscipimus. Cujus ordinatorem querite, aut quem quærite, exponat pars diversa, ut videamus utrum dignum sit ad hæc respondere. *Et alia manu.* Recognovi.

CCXLV.

Adeodatus episcopus dixit. [a] Augustinus hæc dixit. Dicat quis eum ordinavit. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus falva appellatione recognovi. *Petilianus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Non modo Augustini causam fuscipimus defendendam, qualemcunque ipse habet. *Et eum diceret*, (*Et alia manu.* Recognovi.) *Adeodatus episcopus dixit.* Hæc ad judicium causæ desperatæ, ac cum nos flagitemus alia, alia respondeantur; ut quoniam objecta respondere non possunt, quærant alia quibus nebulas inneclant. Dicat igitur Augustinus quis eum ordinaverit. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus falva appellatione recognovi. *Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Superflua quæri video, *Et eum diceret*, (*Et alia manu.* Recognovi.)

CCXLVI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ad interrogata responde diguare.

CCXLVII.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Superfluus quæri video a fratribus nostris e diverso fidentibus: Et ad ipsa inpertisa non denego respondendum, dum tamen Ecclesiæ causa, cui respondeni nihil potest, in fundamento tutissimo conlocetur. Ego, cujus ordinatorem requiris, homo sum Christianus, fidelis, quod Deo tefte loquor, catholicus, unde adhuc ambigimus quis dignus hoc nomine vocitetur. Ego illam Ecclesiam defendo, hanc affero qualicunque voce, in qua quæ quæ fuerit illa Ecclesia. Multi [b] ordinatores, multi calumniatores, cum ordinatores, cum calumniatores certe, cum certe, cum certe, cum

ANNO CHRISTI 411.

tantis divis. Ecclesiastici Notarii ea relegant, ut apertius defingentur eum a venerabilibus viris conflat oblata. *Pestilens episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Scriptum sit ipsos petisse ut a suis Notariis gesta quæ proferant, recitentur, *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit.* Nihil interest a quo relegantur. *Pestilentes episcopus dixit.* Non de fide dubitatur officii, sed de pietatione. *Et alia manu.* Pestilentes Episcopus recognovi.

CCLVII.

Marcellinus v. c. Tribunus, & Notarius dixit. Superpetita est illa causæ. Unde, ut diligentius omnia cognoscantur, ab Ecclesiastici Notarii quod oblatum est recitetur. *Aegyptus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit.* Legatur concordantibus nobis quod ipsi nobis concedere noluerunt. *Habendas episcopus dixit.* Ego lego. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Lege.

CCLVIII.

Habendas episcopus dixit. Flavio Marcellino viro clarissimo, & reverendissimo Tribunus & Notario Januariano, & cæteri Episcopi veritatis catholicæ, quæ gesta continentur patitur, non quæ facit. Quia apud acta nobilitatis tua fratribus collegisque pontifis defendendum mandavimus, magnum istis congrationis indicium est quod uni parti concessisti ab teri non negare, ne uni parti faveret, alteram prævere videretur. Quod te pro tua prudentia & longe prospicere de longius conducet prævacuere, maxime cum popolus ad ecclesiæ judicium intuebatur, hominibus ejus. Adversarii igitur, traditores, pertecutorique nostri cum clutubrarum volumen sui mandati diuque conceptum de scriptorum actis ingereret, sine prejudicio eorum qui nostro libenter judiciis. Quod ait hæc epistulæ nostræ concedas, impendio poterit amare. Non quo illorum prava pertinaciæ obstinatio nos tereat, sed ne inpot. le ejusdem illorum factis contra libertatem ecclesiæ nostræ decorum prævacuentes eorum confligere cum nos dicto istus cauta sufficiat, neq vos aut latera defensionis, ut super cum libro, de defensio cum defensione consorgit. Quare igitur hanc epistulam nostram perpetuo accipi atque inferri poterat, vobis deinde caulam audire dignorum. Adversarii enim nostri diuturnis cultumenis quibus Ecclesiæ pax dudum abique diffundipt, ad prius otandam suis defensoribus percagendum, in contumatio cum ecclesiæ defendimus eum, quem ipsi ad ecclesiæ

Anno Christi 411.

ut brevitate ita diceretur, cum qui foris baptizati fuerit fuisse debere, non ut quod est adiit, sed quod non inde profit, in utroque fe ipsos circumvenisse monstrantur. Omnia enim haec, ut supra dictum est, sanctorum martyrum sententiis exaratur. Unde enim fieri potest, si ana est Ecclesia indivisus est Christus, ut foris positus baptismum consequatur? Quod vero sibi a nobis obici dicunt. *Manus eius nemini imposuerunt, neque commemorarit precatis illeniis*, & quasi respondentes occeperunt mutabis potius debere homines quam corpore separari, ad hoc non modo moribus, sed etiam corpore a malis debere disjungi multis admodum testimoniis legitibus approbatur. In Numeris: *Discedite a tabernaculis hominum iniquorum Domino, ne contagiatis ab omnibus quae sunt eis, ne pariter mori paratis & non in omnibus peccatis eorum.* Item Esaias: *Discedite, discedite, exite inde, & immundum nolite tangere; discedite de medio eorum qui ferris vasa Domini.* Item Apostolus: *Vos enim estis templum Dei vivi. Dicit enim ipse: Quoniam habitabo in eis & in eis ambulabo, & ero illorum Deus, & ipsi erunt mihi populus. Propter quod discedite de medio eorum, & separamini, & immundum ne tetigeritis, & ego recipiam vos, & ero vobis in patrem, & vos eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.* Illud vero quale est, ut cum non eis obiciatur perfectionem & immanitatem crudelitates quibus ipsi & majores eorum nos patrasque nostros per annos centum vel amplius sine cessatione affliterunt atque vexaverunt, illi tho non crubescant usi fuerit. Cerfagio quod dicant ab aliquibus nostrorum Maximianistis suffe persecutiones inlatas, cum utique longe aliud sit usurpata ecclesiastica & compuppantem civilitter repetere voluisse, nec ullum ad commoniorem nostram nolentem invitumque corgulte, & aliud sit aperto furore per universum populum Christianum omnia mala crudelitatis exercere. Quis enim ecclesiae illes tradiorum perfectoriesque nostros ab ipso eorudo condemnatae traditionis commentitis precibus cundis in nostrum neem hujus fecuit principibus supplicabo atque ad suum compunionem contra Dei precepta minis & proliritpionibus coarctasse? Nam vut omittamus quantus sanguis Christianus effusus fit per Leontium, Urbanum, Maximum, Paulum, Martinum, Romanum, cetersque executores quos in sanctorum necem a principibus seculi meruerunt, quandoplurimi venerabiles sacerdotes, alii presbyteri, lum roiegati, Christiani, sed virgines sacrata, stuprata virginitas, proiripti divites, spoliati paupetes, abiatae basilicae, atque acti in lugum probugi furentesque, nostra nunc tempore quanta commotiones nullus ignorat. Episcopis ingeliterum exilia, Christianis fugientibus praecipitia; opperferunt populus, praedati fuit clericos, invaferunt basilicas, invaferunt confestire nolentibus plagas; postremo in uno tanum oppido Bagajensi eorum caula multorum Christianorum sanguis effusus est; & nec fe fatisti, in hoc nolentes esse consenti fuit. Unde quia ad hoc tantae immanitatis eorum acerbissimos tetulos de Christiane divinis, quibus illa flagitia prohibentur, superfedere nolumus, ita fehoeftere, cum talia nec mundanis legibus permittantur, fatis fit eorum non errori respondisse & & quae superfluo respondeuerunt divinis testimonis

Anno Christi 411.

bet de fe ferre sententiam de quo alius judicat. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus respondit.

CCLXV.

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Os esses & tu patiens dentur hunum quod professor? Ergo, ut dicere coeperam, divina fatti testimonia de ixrinulis & tristico ea quae intelligere conati. Venimtamen de retribus aliquando conlesfi funt quod malos & bonos habitant eli Ecclesia; fed eos diverunt esse fatcerdotibus incognitos, & ideo non praejudicare bonis, quoniam ignorarentur. Ego autem pollum qualibuscunque facularuale mea adfertionibus, ostendere illum esse veriorem intellectum quod Ecclesia habeat & bonos & malos, zixanis leliler & tristico, mundumque ipsum appellatam esse pro Ecclesiae nomine, quandoquidem Dominus ipse dicit: *Non ne judicet mundum, fed ut saluetur mundus per ipsum*, cum fciamus Dominum non salvare nisi Ecclesiam. *Et alia manu.* Recognovi.

CCLXVI.

Emeritus episcopus dixit. Mundus te non cognovit. Deum Ecclesia non agnovit & mundus Ecclesia est. Et iterum dixit: *Et rem fuit eorum mundum Deo.* Et iterum dixit: *Si de mundo esset, mundus quod suum esset amaret; fed mundum, quoniam de mundo non estis, propterea odit vos propterea odit vos mundus.* Et iterum: *Ipse de mundo fum, & mundus oboedit eis.* Et iterum: *Si quis diligeretit mundum, non est caritas patris in illo.* Et ita mana. Emeritus Episcopus falva appellatione recognovi.

CCLXVII.

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Omnia ipta possemus & non dicere & velut cogitatra primo proposita solvere. Itaque sine causa interruptunt illo Hrepius, quia epistolae ipsorum possessoum talia fuerit, & pecinetur. Publicentur audiant. Admonentur a fublimitate tua facere quod ponte facere debuerunt. Patienter audiant. Non eli res levis quae tractatur a nobis. Suscipimus hoc ipsum pondere. (Deus adjuverit, positae epistolae eorum. Nec rogamus et adjutor nobis & confidentemus & potia respondemus, licet ipso de mandato nostro ipsorum patientiam commendantem eum. *Et alia manu.* Recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Justa postulatum. Patientium ipsorum perfectionem certum est esse mandatum.

CCLXVIII.

Emeritus episcopus dixit. Ipse fibi obstrepit, dum longa proloquentur. *Et alia manu.* Emeritus Episcopus recognovi.

CCLXIX.

Aspius episcopus ecclesiae catholicae dixit. Si respondere voluerit, removeatur epistula, & singuli respondeamus. Sin autem, permittant responsionem.

CCLXX.

Adeodatus episcopus dixit, Possumus praebere patientiam. *Et cum dicerent*, (*Et alia manu.* Adeodatus Episcopus recognovi.) *Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit.* Quando legebatur epistula, sic habebamus tanquam ipsi profeqgerentur. Profectionis ipsorum praebimus silentium. Nolo enim dicere patientiam, quia id ea dicunt. Praebeant nobis de ipsi silentium. *Et alia manu.* Recognovi, *Adeodatus episcopus dixit.* Possumus praebere patientiam; quam quidem praebeamus, si ea quae diversis adfertis habeant firmissimam rationem. Nam com aliter les interpretetur quam est, quis ferat, quis patiatur filenti adferri praejudicium. *Et alia manu.* Adeodatus Episcopus recognovi. *Vincentius episcopus ecclesiae catholicae dixit.* Serva tibi quod reprehendas, si aliquid contradicitur. *Et alia manu.* Recognovi.

CCLXXI.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Promissa patientia praebeatur. *Montanus episcopus dixit.* Quando "omnia in mundo contenta, & non ad singula respondemus. *Et alia manu.* Montanus Episcopus recognovi. *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Tenetem universis epistulae patienter confitat audiunt. Consequens est ut responsones ad singulas patienter audire dignemini.

CCLXXII.

Augustinus episcopus ecclesiae catholicae dixit. Ideo & illa conscripta funt, & hac excipiuntur. Si quid memoriam fallit, & ego possum petere ut mihi de epistula recitetur, & ipsi possimt, ut illis et codicibus recitetur, praebere silentium. Agamus aliquid. Ut ergo dicere coeperam, ipsis admonentibus inventimus in scripturis mundi nomen in malo, mundi nomen in bono. Nam mundi nomen in malo, sicut ipsi dixerunt: *Et mundus tum non cognovit.* Et, *Si quis diligerit mundum, non est caritas patris in illo.* & cetera. Mundi autem nomen in bono. *Ut credat mundus quoniam tu me misisti.* Non enim credere malorum est. Mundi nomen in bono: *Non venit ut judicet mundum, fed ut saluetur mundus per ipsum.* Non falvetur nisi Ecclesia in mundo. Cum ergo & in bono mundus & in malo mundus, unde ista scripturarum risa? Si intellectore exerat, adhibe tuum intelligentie. Vide mundum in malo omnes dilectores temporalium per universas gentes: vide mundum in bono omnes fideles & ipsi gerentes zeteme vitae per universas gentes. *Deus erat in Christo*, inquit, *mundum reconcilians sibi.* Si reconciliari potest Deo detestatus ille mundus, & quo dictum est, *quia non eft conjuratio Christi in qui dilexerit mundum*, judicent qui loquuntur. Sed ipsi dicant, ut patienter nobis tua Video scripturam fanctam per continuitos bonos & malos, fecur ipse de retribus iam confesti funt, mandatum ipsorum esse. *Et cum dicerent*, *tamque perpetuae*, *Aspius episcopus ecclesiae catholicae dixit.* Scriptum fit quia perstepunt.

CCLXXIII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. [Ipsos perstepere ipsa continetant. *Aspius episcopus ecclesiae catholicae dixit.* Ubi eft promissa patientia, quare vociferando reprehdunt? Nonne indicant quemadmodum diffidant? *Et alia manu.* Recognovi.

CCLXXIV.

Petilianus episcopus dixit. Quid fit mundus, quid fit Ecclesia, apertissime definitum eft ab ipso auctore mundi atque fabtore, *per quem omnia facta sunt, & fine quo nihil factum est.* Ipse enim Dominus dixit: *Mundus his agit.* Potuisset dicere: Mundus Ecclesia eft. Quis igitur hominum audet definire quid mundus fit, cum ipse Dominus ipsum fatore atque opifice jam dignatus fuerit definire? *Et alia manu.* Petilianus Episcopus recognovi.

CCLXXV.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Quid mundus fit, qui falvandus dicitur, evidenter ostendite.

CCLXXVI.

Petilianus episcopus dixit. Homo dilectus eft mundus

Anno Christi 411.

Joan. 1. Joan. 17. Joan. 8. Joan. 15. Joan. 3. Joan. 1. Joan. 17. Joan. 3. Joan. 1. Joan. 17. Joan. 3. Joan. 1. Joan. 17

ANNO CHRISTI 411.

2. Cor. 5. dus ubi dixit, *mundum reconcilians sibi*. Non enim sibi Deus belluas sed homines voluit reconciliari. *Et alia manu*. Petilianus Episcopus recognovi.

CCLXXVII.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Ex his omnibus qui mundi nomine nuncupantur dicis Ecclesiam posse constare postea declaratam, an certe renuis.

CCLXXVIII.

Emeritus episcopus dixit, Tollis nos a manifesta præscriptione. Ait Dominus Christus in evangelio. *Ager mundus est*: *Et cum diceret*, (*Et alia manu*. Emeritus Episcopus recognovi.) *Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit*. Patimini ergo ut ad omnia quæ epistulæ textus continet respondeant, & tunc plenissime de omnibus judicabo.

Matth. 13.

CCLXXIX.

Hilarus exceptor dixit. Quoniam a diluculo partes egerunt, & codices binos implevimus, si jubet præstantia tua, alii nobis exceptores subrogentur; ut ad conferendum exeamus, datis nobis custodibus. *Vitalis Notarius ecclesiæ catholicæ dixit*. Hoc & ego suggero quod & exceptor nobilitati tuæ adstans suggessit.

CCLXXX.

Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit. Sicut etiam superiore judicio factum est, hi qui se tabulas implesse commemorant, cum custodibus exeant, in eorum loco aliis subrogatis. *Cumque id fieret*,

CCLXXXI.

Augustinus episcopus ecclesiæ catholicæ dixit. Mundus ergo, non enim aliter & nobis videri potuit, in hominibus intelligitur. Non utique ita stulti sumus ut belluas etiam & quæcumque inrationabilia animantia ad salutem, quam Christus promisit, pertinere dicamus. Prorsus hoc dicimus: *Mundus in maligno positus est*: homines sunt. *Ut credat mundus quia tu me misisti*: homines sunt. *Mundum reconcilians sibi*: homines sunt, & cetera quæ in malo dicta sunt, homines illi, homines illi. Per totum enim mundum utrique, mali mixti bonis. Sic & Ecclesia, quam confessi sunt retium nomine declaratam habere malos, sed dixerunt latere piscatores, constat jam quod habeat bonos & malos. De latendo & de non latendo quæstio est utrum pertinuerit ad pietatem bonorum etiam malos cognitos tolerare, ne desererent bonos, an propter malos totum deserere voluerint quibus mali quid in Ecclesia apparuerit. Ipsa quæstio est. Hoc probamus. Dicimus enim nos non negligendam quidem ecclesiasticam disciplinam, & ubicumque fuerint proditi mali, coercendos eos esse ut corrigantur, non solum sermone correctionis, verum etiam excommunicationibus & degradationibus, ut humilem locum salutis in Ecclesia quærant, ad medicinam ipsorum fieri, non odio, sed studio salutis fraternæ; sicut quodam loco etiam ipse Apostolus evidentissime declarat dicens: *Si quis non obaudit verbo nostro, per epistulam hunc notate, & nolite commisceri cum eo*.

1. Joan. 5. Joan. 17.

☞ Quæ sequuntur, quia exciderunt in collectione gestorum, sumpta sunt ex libro tertio breviculi collationis Donatistarum quod scripsit sanctus Augustinus.

Brevicul. dlei 3. c. 9.

FLagitantibus itaque patientiam eorum catholicis & per multas cognitoris interlocutiones vix impetrantibus, responderunt literis eorum, ostendentes multis sanctarum scripturarum testimoniis & exemplis malos in Ecclesia sic nunc esse permixtos ut quamvis debeat invigilare ecclesiastica disciplina ad eos non solum verbis sed etiam excommunicationibus & degradationibus corripiendos, tamen non solum in ea latentes nesciantur, sed plerumque propter pacem unitatis etiam cogniti tolerentur, sic ostendentes divina testimonia consonare ut & illa quibus commendaretur Ecclesia cum malorum commixtione, hoc tempus ejus significarent qualis est in præsenti seculo, & illa testimonia quibus commendatur non habere commixtos malos, illud ejus tempus significarent qualis venturo seculo in æternum futura est; sicut nunc mortalis est, id est, ex mortalibus hominibus constat; tunc autem immortalis erit quando in ea nemo morietur, sicut ipse Christus isto tempore fuit pro illa mortalis, post resurrectionem autem jam non moritur, & mors illi ultra non dominabitur, quod etiam Ecclesiæ suæ in fine seculi præstiturus est. Hæc duo tempora Ecclesiæ, quæ nunc est, & qualis tunc erit, significata esse etiam duabus piscationibus, una ante resurrectionem Christi, quando mitti jussit retia, nec sinistram nec dexteram nominans partem, ut nec solos malos, nec solos bonos, sed commixtos bonis malos intra retia suorum sacramentorum futuros doceret; post resurrectionem autem, quando jussit retia mitti in dexteram partem, ut post resurrectionem nostram bonos solos in Ecclesia futuros intelligeremus, ubi alterius [illegible] & schismata non erunt, quibus modo retia disrumpuntur. Nam & evangelium non tacuit in prima piscatione commemorare retia esse dirupta; & in novissima dictum, *Et cum tam magni essent pisces, retia non sunt dirupta*, de tali Ecclesia dictum esse, quod per illam non erat transiturus incircumcisus & immundus: ad immundos enim pertinere schismaticas separationes, quia tunc non erunt, quia retia non sunt dirupta. Hoc etiam significasse, quod corvus avis immunda exierit de arca, & non redierit. Quæ tamen arca exeunte corvo non utique omnibus immundis animalibus caruit, sed in ea fuerunt & munda & immunda usque ad diluvium, sicut in Ecclesia boni & mali usque ad seculi finem. Sed sicut non de immundis sed de mundis animalibus Noe obtulit sacrificium, ita non ii qui mali sunt in Ecclesia, sed ii qui boni sunt, perveniunt ad eum. De Prophetis etiam, quia dixerant Donatistæ in literis suis non eos communicare illis in quos mala tanta dixerunt, responderunt catholici quod unum templum fuerit, quo universi utebantur, nec quemquam Prophetarum, qui tanta dixerunt in malos, constituisse sibi aliud templum, sacrificia, sacerdotes. Et quia Donatistæ in literis suis posuerant testimonia scripturarum, quibus ostenderent ad peccata parentum etiam filios pertinere, (cum hoc utique nunquam recte intellectum sit nisi de iis filiis qui parentum iniquitates imitarentur) responderunt catholici, cum tanta in illum populum & acerba dicta sint divinis eloquiis, quæ etiam ipsi in suis literis commemoraverunt, ut quasi nullus illic remansisse videretur bonus, non solum ibi fuerunt iidem ipsi Prophetæ sancti, verum etiam ex ipso populo exorti erant, quos ipse Dominus in suæ carnis adventu laudabiles reperit, sicut fuerunt Zacharias & Elisabeth, & sicut Joannes filius eorum, sicut Simeon senex, & Anna vidua. Unde apparet quam impie, quam calumniose objicerentur catholicis toto orbe diffusis, crimina Cæciliani, cum Simeoni & Annæ & ceteris talibus objici non possent crimina illius populi in quo nati fuerant sacramentis ejusdem populi consecrati, quæ crimina eidem populo non humana opinio sed sermo divinus objecerat. Commemoratum est etiam testimonium propheticum ubi signati sunt, ne cum malis perirent, qui gemebant facinora quæ fiebant in medio eorum, nec tamen corporaliter separati sunt. Deinde ubi commemoratum est qualis separatio bonis hoc tempore ab impiis & malis fieri debeat ne communicetur peccatis alienis, corde videlicet & vitæ morumque dissimilitudine, nec aliter intelligi debere quod scriptum est, *Exite de medio eorum, recedite inde, & immundum ne tetigeritis*, id est, discernamini aliter vivendo; & immunditiæ non consenseritis; ubi etiam opportunissimo loco responsum est Donatistis ad illud quod dixerant, cum eos peteret cognitor ut sederent, scriptum sibi esse ut cum talibus non sederent. Dictum est enim a catholicis, cum eorum literis responderent, non sic intelligendam esse separationem a malis hoc tempore quemadmodum illi intellexerant, qui secum tanquam cum impiis non sederunt; quia scriptum est, *Non sedi in concilio impiorum*; cum utique si impios putarent, nec illud quod in eodem psalmo consequenter prohibetur facere debuerunt: Nam ibi sequitur, *& cum iniqua gerentibus non introibo*. Cum ergo illi intrassent cum eis quos impios putarent, quare non etiam sederunt, ut in utroque non corporalem sed spiritualem consessum & ingressum devitasse viderentur. Ibi commemorata est etiam causa Maximianistarum totiens jam illis objecta, ubi & se & illos quibus dilationem dederunt in Maximiani schismate positos, in damnatione ejusdem Primiani socios, tamen illius contagio dixerunt non esse pollutos, qui Cæciliani criminibus orbem Christianum usque ad terminos terræ perisse contenderent.

Vide supra pag. 247. cap. 4.

Vide Concil. Bagai. tom. 2. pag. 1381.

CAP. X.

Ad hæc Donatistæ, cum validissimis scripturarum documentis & exemplo suo de Maximianistis respondere non [illegible] bene intelligi Ecclesiam, in qua unum & triticum & zizania jussa sunt crescere; cum catholici & tot testimonia divina jam commemorassent quibus ostenderetur mundus etiam in bona significatione positus, & in ea nonnisi Ecclesia posset intelligi, & quomodolibet acciperetur mundus, quando utrumque semen per mundum cresceret, non debere propter zizania totius mundi triticum deseri. Cum ergo hæc jam dicta fuissent, & quæstio ipsa jam terminata videretur, ad eam rursus summa inopia redierunt, eadem per eadem replicantes, quærentes quomodo potuerit diabolus in Ecclesia seminare zizania. Deinde calumniantes quod duas Ecclesias catholici dixerint, unam quæ nunc habet permixtos malos, aliam quæ post resurrectionem eos non esset habitura, veluti non iidem futuri essent sancti cum Christo regnaturi, qui nunc pro ejus nomine, cum juste vivunt, tolerant malos. Ad hæc catholici responderunt etiam ipsos jam fuisse confessos esse in Ecclesia vel occultos malos; & vicissim quæsierunt quomodo eos in Ecclesia diabolus seminaverit, quod illi, quasi fieri non posset, de zizaniis requirebant. Repetierunt etiam catholici testimonium Cypriani, qui eamdem evangelicam similitudinem non aliter intellexit quam ut in Ecclesia diceret zizania, nec latere, sed cerni. Contra quod testimonium illi omnino nihil ausi fuerunt respondere, cum auctoritatem Cypriani tanti habeant ut per illam conentur defendere quod male de iterando baptismo sentiunt & faciunt. De duabus etiam Ecclesiis calumniam eorum catholici refutarunt, identidem expressius ostendentes quid dixerint, id est, non eam Ecclesiam quæ nunc habet permixtos malos alienam se dixisse a regno Dei, ubi non erunt mali commixti, sed eamdem ipsam unam & sanctam Ecclesiam nunc esse aliter, tunc autem aliter futuram; nunc habere malos mixtos, tunc non habituram, sicut nunc mortalem, quod ex mortalibus constaret hominibus, tunc autem immortalem, quod in ea nullus esset vel corpore moriturus; sicut non ideo duo Christi quia prior mortuus, postea non moriturus. Dictum est etiam de homine exteriore & interiore; quæ cum sint diversa, non tamen dici duos homines, quanto minus dici duas Ecclesias, cum iidem ipsi qui nunc boni tolerant permixtos malos & resurrecturi moriuntur, tunc nec mixtos malos habituri sint, nec omnino morituri. De ipso quoque numero, quoniam Donatistæ scripturarum testimonio unam Ecclesiam commendaverunt, velut contra duas quas catholicos affirmasse jactabant, responsum est a catholicis etiam multas Ecclesias in scripturis inveniri dictas, & septem ad quas Joannes scribit, quæ tamen multæ illius unicæ membra esse intelligerentur; ut hinc appareret multo minus sibi debere objici duas, cum eamdem ipsam unam dixerint non talem nunc esse qualis in resurrectione futura esset, quandoquidem apostolicis literis non objiciantur multæ, ex quibus una ipsa constaret. Ad hæc Donatistæ rursus eadem replicare non destiterunt, insuper adjicientes & invidiose jactantes quod Ecclesiam mortalem catholici dixerint, & ideo negantes eam mortalem esse quia trinitas immortalis est, cujus gratia consecratur Ecclesia, & quia Christus ideo pro ea mortuus sit ut eam faceret immortalem: quasi catholici [illegible] non eam fieri immortalem gratia Dei [illegible] pro ea sanguine Salvatoris: sed tempora esse discernenda dixerunt, præsens videlicet, quo moriuntur omnes sancti, & sicut mortuus est ipse Christus, & futurum, quo resurgent, & nullo morituro vivent cum illo qui jam resurrexit.

S. Cyprian. epist. 51.

CAP. XI.

Hæc inter eos cum agerentur, & quamvis manifesta atque dilucida Donatistis certantibus superflua replicarentur, promisit cognitor de his se quæ satis audisset extrema sententia judicaturum; & jussit illud agi potius unde extiterit prima causa dissidii. Tunc Donatistæ urgere cœperunt ut de his quæ audisset primitus judicaret. Quod cum etiam catholici exigerent, & ille in eo quod dixerat permaneret, juberetque illud agi potius ut causa primi dissidii monstraretur, petierunt catholici ut quæ offerebant recitarentur. Quod cum fieri præcepisset, obnixius Donatistæ resistere cœperunt & [a] cogere ut jam de cognitis judicaret, eadem quæ translacta fuerant repetentes, & addentes quod omnino judicare de illa causa non deberet quam volebat agi recitatione eorum quæ a catholicis oblata fuerant recitanda, dicentes hujus causæ Christum judicem esse debere, & invidiam facientes catholicis quod hominem petiverant

[a] *Cogere*] id est rogare. E diverso lib. 3. Capitular cap. 72. rogare significat cogere. *Ut in hoste nemo parem suum* [illegible] *hoc roges*. Et lib. 2. cap. 151. *Ut nullus pœnitentem invites bibere*. Pro quo quædam vetera exemplaria & He[illegible]r Turonensis habent *cogat*.

ANNO CHRISTI 411.

verant judicem, dicentes etiam solita de persecutionibus quas perpeti viderentur. Ad hoc catholici responderunt, nec de homine judice postulato eos debere facere invidiam, qui & de causa Maximianistarum judicaverunt, nec eam Christo judici servaverunt, & ipsam Cæciliani causam primitus ad hominem, hoc est, ad Imperatorem Constantinum accusantes miserunt, nec de persecutionibus, quod aliquid ab Imperatoribus pro Ecclesia catholici peterent, cum eorum circumcelliones ducibus clericis tam horrenda mala committerent. Ubi frustra responderunt nihil hoc ad sacerdotes pertinere, cum Clericis ducibus illi talia fecisse asserebant. Ibi etiam cum dictum esset quod [a] calce & aceto humanos oculos persecuti sint, in quo scelere diabolum crudelitate pervicerunt, qui hoc in sancti viri carne non fecit, quam in potestatem acceperat affligendam, hic Donatistæ quæsierunt utrum qui faciunt, filii essent diaboli, an qui patiuntur: quasi catholici aliud quam passiones suas dixerint immanissimas a Clericis & circumcellionibus eorum. Verumtamen etiam hic non prætermiserunt catholici, occasione oblata, eis Maximianistas objicere, & dixerunt secundum eorum sententiam meliores esse Maximianistas, quos apud tres vel eo amplius Proconsules persecuti sunt. Illi enim si passi sunt, victi fecerunt. Et urgebant catholici ut responderent utrum ex ipsis quos damnaverunt & persecuti sunt, non susceperint Felicianum, & utrum non eum habeant in collegio suo. Ad quod illi objectum sicut semper, omnino obmutescentes in aliud ierunt, objiciendo catholicis quod diabolum defendissent, quia dixerant eum sancti Job oculis pepercisse, unde illum isti crudelitate vicissent, & susceperunt accusare diabolum velut defensum a catholicis, dicentes eum magis crudeliter in carne Job oculis pepercisse, ut manerent ad spectaculum vulneris quod universo corpori inflixerat. Quod multum mirum est quare hoc pro magno dicere voluerint, nisi forte ut intelligerentur pie fecisse qui oculos in hominibus persecuti sunt, ne cruciarentur videndo vulnera sua, quæ ab eis per totum corpus acceperant. Sed cum iterum Donatistæ persecutiones quas patiuntur exaggerantes, suorum quasdam mortes commemorarent in oppido Bagajensi, responsum est a catholicis eos hoc passos esse dum eorum violentiæ resisteretur, quam & judici inferre conati sunt. In illo oppido commemoraverunt catholici ab eis horrenda esse commissa, ita ut etiam basilica esset incensa, & in ignem missi codices sancti, mortes autem illorum magis esse ex consuetudine quam habent ut se ipsi præcipitent. Cumque his Donatistæ respondentes exaggerarent identidem velut persecutiones quas paterentur, tanquam ex his fructibus suos adversarios malam esse arborem jactitantes, & petentes identidem ut de agro & zizaniis & de una & immortali ecclesia judicaretur, contra autem catholici fructus eorum commemorarent schismata & rebaptizationes, & quod ipsi primitus majores suos apud Imperatorem accusassent, atque in hujusmodi mutuis objectis diu conflictatio versaretur, maluit cognitor hæc omnia cohibere, promittens de his judicium posteriore sententia. Et recitari jussit quod a catholicis oblatum jam legi cœperat & fuerat interruptum. Sic peracta est causa Ecclesiæ, quam magnopere catholici curaverant a Cæciliani causa distinguere, quoniam ei non posset cujuslibet præjudicari criminibus quæ contra omnes humanas criminationes tot testimonia divina meruisset. Ex hoc jam non cœpit agi etiam causa Cæciliani.

Vide August. epist. 50.

CAP. XII.

Quinto ergo loco hæc acta sunt. Recitatæ sunt duæ relationes Anulini Proconsulis ad Constantinum Imperatorem. Una quæ jam * superius erat recitata, quæ ostendit majores Donatistarum, id est, de parte Majorini, dedisse sibi chartas criminum Cæciliani & postulasse Constantino mittendas, seque illas memorato Imperatori misisse. Altera autem qua ostendit ex ejusdem Imperatoris jussione denos ex utraque parte ad agendam causam utmitterent eos se convenisse, atque illos promisisse facturos. Tum deinde lectæ sunt etiam * literæ supradicti Imperatoris ad Episcopos datæ, ubi eis causam Cæciliani injunxit audiendam. Atque inde ex ordine legi cœpit etiam episcopale judicium Melchiadis Romani Episcopi & aliorum cum illo Gallorum & Italorum Episcoporum in eadem urbe Romæ factum. Cujus judicii prima parte, id est, gestis primi diei recitatis, ubi accusatores Cæciliani, qui missi fuerunt, negaverunt se habere quod in eum dicerent, ubi etiam Donatus a Casis nigris in præsenti convictus est adhuc Diacono Cæciliano schisma fecisse Carthagine; de Carthaginis enim schismate exorta est adversus Ecclesiam catholicam pars Donati: ubi etiam promiserunt [illegible] Cæciliani alio die se præsentaturos quos causæ necessarios subtraxisse arguebantur; & hoc mentiti, ulterius ad judicium accedere noluerunt. Hac ergo judicii parte recitata, cum cœpisset recitari quod alio die gestum sit, interruperunt Donatistæ, & petere instantissime cœperunt ut prius ea quæ offerebant recitarentur, asserentes non esse ordinis ut prius absolutio Cæciliani, quem nondum accusaverant, legeretur: & de hoc aliquanto diutius conflixerunt, cum catholici dicerent non debere interrumpi quod legi jam cœperat, donec ejusdem judicii omnia gesta terminarentur, illi autem e diverso assererent ea quæ interrumpebantur, nec incipi debuisse ut legerentur, quoniam non competeret prius defendi hominem quam accusari. Ad hoc catholici respondebant, cum causa schismatis a cognitore quæreretur, petisse ut illa legerentur quæ oblata fuerant ad legendam cum ageretur de persona petitoris. Duas itaque ob res illa voluisse recitari, ut appareret eos primitus in hac causa hominem judicem postulasse, qui faciebant catholicis invidiam quod in hac collatione homo cognitor residebat, & ut petitoris persona constaret, quoniam legi cœpta fuerant, non debere interrumpi, sed usque ad finem recitando perduci. Inter hæc cognitor cum hoc primo voluisset quod a catholicis petebatur, ut ea quæ recitari cœperant finirentur, postea tamen ei Donatistæ extorserunt ut ea quæ ipsi offerebant, dilatis illis, legi permitterentur.

* collat. 3. cap. 216.

* Apud Euseb. lib. 10. cap. 5.

CAP. XIII.

Tunc Donatistæ aliquantum prælocuti sunt quod Mensurius, qui fuerat ante Cæcilianum Ecclesiæ Carthaginensis Episcopus, tempore persecutionis tradiderit persecutoribus sanctas scripturas. Et hoc ut probarent, legerant ejus epistolam ad Secundum Tigisitanum datam, qui tunc habebat

a [illegible]] [illegible] Augustinus epist. 68. ad Januarianum Primatem Numidiæ: *In oculos extinguendos calcem mixto aceto incredibili [illegible] sceleris mittunt.* Et paulo post: *Nostri oculi ab armatis vestris calce & aceto extinguuntur.* Item epi[illegible] *Quis enim barbarus excogitare potuit quod isti, ut in oculos Clericorum nostrorum calcem & acetum mitterent?* [illegible] in vita sancti Augustini cap. 10. *Aliquibus etiam calcem cum aceto in oculos miserunt.*

ANNO CHRISTI 411.

bat primatum Episcoporum Numidiæ; in qua epistola videbatur Mensurius velut de suo crimine confiteri, qui tamen non scripserat se sanctos codices tradidisse, sed potiùs, ne à persecutoribus invenirentur, abstulisse atque servasse, dimisisse autem in basilica novorum quæcunque reproba scripta hæreticorum; quæ cùm invenissent persecutores & abstulissent, nihil ab illo ampliùs postulasse; veruntamen quosdam Carthaginensis ordinis viros postea suggessisse Proconsuli, quòd illusi fuerant qui missi erant ad Christianorum scripturas auferendas, & incendendas, quia non invenerant nisi nescio quæ ad eos non pertinentia, ipsas autem in domo Episcopi custodiri, unde deberent proferri & incendi; Proconsulem verò ad hoc eis consentire noluisse. In eisdem etiam litteris lectum est eos qui se offerrent persecutionibus non comprehensi, & ultro dicerent se habere scripturas quas non traderent, à quibus hoc nemo quæsierat, displicuisse Mensurio, & ab eis honorandis eum prohibuisse Christianos. Quidam etiam in eadem epistola facinorosi arguebantur, & fisci debitores, qui occasione persecutionis vel carere vellent onerosa multis debitis vita, vel purgare se putarent & quasi abluere facinora sua, vel certè acquirere pecuniam, & in custodia deliciis perfrui de obsequio Christianorum. Crimen tamen Donatistæ non ingerebant Mensurio nisi de codicibus traditis. Mentitum eum quippe dicebant, quòd illi non fuerint codices sancti, & peccatum suum tegere voluisse; quamvis & ipsam fictionem criminarentur. Recitarunt etiam rescripta Secundi Tigisitani ad eundem Mensurium pacificè data, ubi & ipse narravit in Numidia persecutores, quæ egerint, & qui comprehensi, & scripturas sanctas tradere nolentes, & multa mala passi, & gravissimis suppliciis excruciati & occisi sunt; eosque honorandos pro martyrii sui merito commendavit, laudans eos non tradidisse scripturas sanctas, illius mulieris exemplo quæ duos exploratores in Hiericho, in quibus figurarentur duo testamenta vetus & novum, tradere persecutoribus noluit. Quod quidem exemplum [illegible] sub hac figura est intelligendum [illegible] juvabat. In [illegible] s reprehendebat eos qui Scripturas sanctas, quamvis eas non traderent, se tamen habere faterentur, quod mulier illa non fecit. Neque enim eos exploratores, qui quærebantur apud se esse confessa est, sed negavit. Scripsit etiam Secundus & ad se ipsum missos à curatore & ordine centurionem & beneficiarium qui peterent divinos codices exurendos, eisque respondisse: *Christianus sum & Episcopus, non traditor.* Et cùm ab eo vellent aliqua ecbola aut quodcunque accipere, neque hoc eis dedisse, exemplo Eleazari Machabæi, qui nec fingere voluit suillam carnem se manducare, ne aliis præberet prævaricationis exemplum. Hæ litteræ Mensurii & Secundi donec legendo terminarentur, catholici patienter audierunt; quamvis testati fuerint eas esse familiares, nec ad causam Ecclesiæ pertinere.

CAP. XIV.

Cognitor ergo commonens Donatistas ut patientiæ vicem redderent, jussit perlegi quæ oblata à Catholicis jam ex parte fuerant recitata. Hic Donatistæ poposcerunt ut prius etiam legeretur, quod de causa Cæciliani offerebant. Hoc quoque sine ulla difficultate catholicis permittentibus, & commendantibus quam patienter hoc permitterent, ut hoc eis, & illi rependerent, jussit quod offerebatur cognitor recitari. Et recitatum est à Donatistis Concilium ferme septuaginta Episcoporum contra Cæcilianum apud Carthaginem factum, ubi eum absentem damnaverunt quòd ad eos venire noluerit, tanquam à traditoribus ordinatus, & quia cùm esset Diaconus, victum afferri martyribus in custodia constitutis prohibuisse dicebatur. Nominati sunt etiam [a] quidam collegæ Cæciliani, qui traditores asserebantur publicis gestis; quæ tamen gesta non legebantur. Inter hos autem maximè Felix Aptugnensis acerbiùs accusatus est, ita ut fons malorum omnium diceretur. Deinde sententiæ a singulis dictæ sunt, primitus à Secundo Tigisitano, qui eorum princeps fuit, deinde à ceteris, quibus expresserunt se Cæciliano & collegis ejus non communicare. Hoc itaque Concilio recitato, catholici responderunt illas litteras Mensurii, & Secundi ad invicem datas satis demonstrasse pacatos, nihil postea criminis de facto Mensurii vel accusatum vel judicatum; Concilium verò quod contra Cæcilianum factum legerant, non quidem habere Consulem & diem, sed hinc se nullum crimen objicere quod magis negligentiæ quàm fraudis esse poterit [illegible]

Vide lib. 3. miscellaneor. nostrorum pag. 71.

CAP. XV.

Sed obtulerunt iidem catholici aliud Concilium sub eodem Tigisitano habitum in civitate Cirtensi; cujus Consul & dies cùm legeretur, Donatistæ dixerunt nec Consulem nec diem talia solere habere decreta. Hic catholici responderunt illorum esse forsitan morem, qui Concilia sua nollent in aliqua falsitate convinci; catholicorum autem Concilia Consules & dies semper habuisse. Deinde cœpit identidem Concilium quod catholici attulerant recitari; ubi Secundus quosdam, de quorum traditione audierat, & sigillatim interrogabat, & eos confessos à consessu removebat. Quod eo modo recitabatur ut cùm ex Cirtensi Concilio lecta esset confessio traditorum, legeretur etiam de Concilio Carthaginensi nomen [b] ejus velut traditoris in Cæciliani causa damnati. Deinde venitum [illegible] ad ipsius Secundi Tigisitani à Purpurio Limatensi crimen objectum; cui Purpurio idem Secundus occisos ab eo in carcere Milei filios sororis ejus objecerat; ubi ille vicissim ei crimen traditionis objecit, dicens detentum eum fuisse à curatore & ordine ut scripturas daret, nec eum potuisse dimitti nisi aliquid tradidisset. Hoc autem quod ei objecit Purpurius, detentum eum fuisse à curatore & ordine, ut scripturas daret, idem Secundus in litteris quas Mensurio rescripserat penè confessus est, ubi ait missum ad se fuisse à curatore & ordine centurionem & beneficiarium, & à se scripturas petitas, vel quælibet ecbola: quæ quidem se non tradidisse dixit. Sed cùm ipse illic commemoraverit tot martyres, qui cùm tradere noluissent, excruciati & occisi sunt, quomodo ipse detentus & convictus, & nolens aliquid tradere, nihil pati & dimitti potuerit, nec Mensurio scripsit, nec Purpurio respondit. Non enim Centurioni, & beneficiario dixit se scripturas non habere, sed respondit se omnino non tradere. Quod illi auditum quomodo illo dimisso renunciare potuerint sine suo exitio, non apparet: præsertim quia idem Secundus non quoslibet infimos, sed etiam patresfamilias, cùm hoc idem

Acta extant apud Augustin. lib. 3. contra Cresc. cap. 27.

a *Quidam Collegæ*] inter quos fuere Novellus Tyzicensis & Faustinus Tuburbitanus, ut colligi potest ex Augustini libro ad Donatistas post collationem cap. 22.

b *Ejus*] Lovanienses putant hanc vocem respicere Secundum Tigisitanum. Sed verius est eam referri [illegible] unumquemque traditorem.

idem persecutoribus respondissent, crudelissimis mortibus dixit occisos. Sed de hac re catholici nullum Secundo crimen objecerunt, sed tantummodo quòd ei Purpurius objecit, & propter quod pacem, ne schisma fieret, omnia illa Deo dimittens, cum traditoribus fecit, recitari voluerunt, ut quales homines in absentem Cæcilianum sententias dixerint appareret.

Cap. XVI.

Hoc autem recitato, petierunt catholici ut etiam illa quæ dilata fuerant legerentur de [a] Concilio Carthaginensi, in quo lectum fuerat absentem Cæcilianum à multis Episcopis fuisse damnatum. [b] Hoc illud Concilium; quia catholici recitaverant relationes Anulini Proconsulis, quibus appareret chartas criminum Cæciliani Constantino Imperatori esse transmissas. Quod utique agentes, confirmaverunt à majoribus suis Cæcilianum apud Imperatorem accusatum. Responsum est autem à catholicis illud Carthaginense Concilium sic non præjudicare absenti Cæciliano quemadmodum non præjudicavit absenti Primiano Concilium eorum, à quibus in Maximiani causa damnatus est, quoniam magis tenuit pars Donati quod actum est postea pro Primiano quàm illius Concilii auctoritatem quo fuerat antè damnatus; sic ergo & in Cæciliani causa debere attendi quod postea gestum est. Hic Donatistæ (Donati) & Maximiani causa coarctati dixerunt nec causam causæ nec personam præjudicare personæ. Quam sententiam in ore habere solent omnes catholici, cùm Donatistæ aliorum crimina aliis objicientes suam separationem defenderent, & orbem Christianum nescio quibus Afrorum criminibus accusarent. Nam & ista collatione totum quod egerant catholici ut Ecclesiæ causam à causa Cæciliani distinguerent, asserentes in Ecclesia permixtos malos non obesse bonis, nec eos suis maculare peccatis, hoc utique egerant ut nec causa causæ præjudicaret, nec persona personæ. Quod ab adversariis, dum aliud ageretur, voce apertissima confirmatum est. Sed cognitor cùm quæsisset quid de Carthaginensi Concilio catholici responderent, iterum responderunt non esse contemnendam similitudinem causæ Primiani, quia & Dominus Christus Judæos de factis eorum convincens perducebat ad verum. Deinde Donatistæ [illegible] cutione agebant ut [illegible] Carthaginensis Concilii [illegible] damnatum, quod ad [illegible] venire noluerit, (quia non & Primianus ad eos a quibus damnatus est, cùm eorum factionem cognosceret, simili voluntate non venerit) & quòd non expectaverit Cæcilianus ut princeps à principe ordinaretur; cùm aliud habeat Ecclesiæ catholicæ consuetudo, ut non Numidiæ sed propinquiores Episcopi Episcopum ecclesiæ Carthaginis ordinent, sicut nec Romanæ ecclesiæ ordinat aliquis episcopus metropolitanus; sed de proximo Ostiensis Episcopus. Hoc autem dicentes de sua consuetudine, quam nescio quando instituerunt, Ecclesiæ catholicæ præjudicare conabantur. Quæ consuetudo si antiqua esset, hoc ipsum objecissent Cæciliano quando eum absentem damnaverunt. Dixerunt etiam scripsisse Optatum, quod Cæcilianus dixerit: *Si traditores sunt qui me ordinaverunt, ipsi veniant, & ordinent me*. Quod quidem si dictum est, ideo dici potuit ad eos irridendos quibus hoc mandasse perhibetur; quoniam certus erat ordinatores suos non esse traditores. Non enim ait; *Quia traditores sunt*, sed, *Si traditores sunt*, ut innocentia eorum probanda restaret, ubi probari rectè potuisset. Ad hæc, & si qua alia prolixa prosecutione dixerunt, breviter responderunt catholici non sufficere ad causam Cæciliani Carthaginense Concilium ipsos etiam judicasse, qui eam ad Imperatorem accusando miserunt, & sic demonstrarunt hoc potiùs esse expectandum quo res pervenerit usque ad Imperatoris sententiam, cui eandem causam mittendam duxerunt. Hoc enim catholici instabant, ut omnibus morarum umbraculis amputatis, illa potiùs legerentur quibus lectis olim causa finita & Cæciliani innocentia manifestata luce clariùs appareret. Quę Donatistæ ut legerentur omnino nolentes, quidlibet aliud interponendo impediebant. Nam cùm cognitor quæsisset utrum priùs esset factum Carthaginense Concilium, & postea missa fuerit ad Imperatorem causa Cæciliani, dixerunt catholici, quoniam Consulem & diem illud Concilium non haberet, ad utrumque se respondere, quia si prius causa ad Imperatorem missa est, quo exitu terminata sit expectari oportere; si autem, postea, nihilominus non istorum sed illius judicium esse quærendum quò eam post judicium suum mittendam putarunt. Sed cùm multa Donatistæ insererent de Consule & die, cur in suorum majorum Concilio non legeretur, ne hinc falsitatis arguerentur, & assererent hanc esse ecclesiasticam consuetudinem ne dies & Consules decretis Episcoporum conscriberentur, legi volentes etiam Concilium Cypriani ut hoc probarent, quia nihil aliud nisi moræ quærebantur, (Neque enim catholici in eo causam suam constituerant quando ad utrumque responderant, sive prius, sive posterius esset illud Concilium, quod contra Cæcilianum apud Carthaginem fecerant) jussit cognitor, catholicis instantibus, ut ista potiùs quæ dilata fuerant legerentur.

Cap. XVII.

Tunc Donatistæ aliam quæstionem interposuerunt morarum plenissimam, sed re vera in qua pro se laborare voluerunt, si possent ostendere quod volebant, illud scilicet Cirtense Concilium falsum esse ubi lectæ fuerant confessiones traditorum invicem sibi ignoscentium ne schisma fieret, quia ipsi legebantur inter ceteros contra Cæcilianum absentem sententias protulisse. Hoc ergo falsum demonstrare conantes multa dixerunt; sed alia levia esse ipsi judicantes, duo quædam in ea quæstione multum commendaverunt, & in eis multùm immorati sunt; unum, quia contra ecclesiasticam consuetudinem ipsum Cirtense Concilium diem

a *Concilio Carthag.*] Lovanienses admonent hunc locum esse corruptum; eo præcipuè argumento quod ex capite [illegible] constet lectum jam fuisse illud Concilium Carthaginense. Quæ sic intelligenda sunt, non quidem periisse catholicos ut Concilium Carthaginense iterum legeretur integrum, sed tantùm *illa quæ dilata sive interrupta fuerant*, ut [illegible] cap. [illegible] indiculi hujus cognitionis. Nam constat ex cap. 15. simul cum Carthaginensi Concilio recitatum quoque fuisse Cirtense, & utrumque recitatum fuisse per partes. Unde quoniam Cirtense Concilium recitatum fuerat integrum, [illegible] nunc catholici ut quæ lecta non fuerant ex Carthaginensi recitentur.

b *Hoc illud Concil.* [illegible] admonuerunt Lovanienses hunc quoque locum depravatum esse ac mutilum. In indiculo capitulorum cap. [illegible] *Ubi exigunt à catholicis Donatistæ utrum illud verum esse Concilium quo Cæcilianus damnatus est fateantur*. Hinc ergo, tum etiam ex epistola Concilii Cirtensis ad Donatistas, & ex libro Augustini ad eosdem post collationem colligi potest sic restitui posse hunc locum. *Hic Donatistæ petierunt à catholicis utrum verum esse fateantur illud Concilium; quia catholici &c.*

diem & Consulem haberet; alterum autem, quod persecutionis tempore non posset Concilium congregari. Exigebant ergo Donatistę à catholicis ut vel alia Concilia proferrent antiqua Episcoporum, ubi ostenderent Consules & dies etiam conscriptos, vel de ipsis sanctis scripturis tale aliquid recitarent. Ubi catholici cùm viderent de re inanissima moras mirabiles & inexplicabiles interponi, (Quis enim eos hinc falsitatem crederet objecturos, ubi ad majorem diligentiam temporum attestatio prenotata legeretur, ne fortè per hanc esset aliquando necessaria indagatio veritatis? Quis ergo eos crederet hoc objecturos, ut pręparaent antiqua Concilia, quibus hanc consuetudinem demonstraret? Aut quis tunc iret & vetusta ecclesiastica archiva revolveret?) cùm hoc viderent catholici, & in Melchiadis Concilio diem & Consulem demonstrabant, & de ipsis sanctis scripturis commemoraverunt Prophetas indicia antiquissimorum temporum suis litteris prænotasse, quoto anno, cujusque mense anni, quoto die mensis factum esset super eos verbum Domini. Cognitor autem illud de die & Consule objectum contemnendum & removendum existimans, jussit gesta apud Melchiadem habita recitari; & recitata sunt. Quibus apparuit omnium qui tunc consederant Episcoporum sententiis & ipsius Melchiadis Cæcilianum absolutum atque purgatum, Donatum verò damnatum, qui præsens in prima fuerat actione convictus, ille scilicet Donatus à Casis nigris, quem præsentem fuisse tunc constitit. Sed hoc recitato, cùm quæreretur à Donatistis quid responderent ad illud Cirtense Concilium, eo redierunt, conantes falsum esse monstrare. Tum dixerunt tempore persecutionis congregari non potuisse Concilium. Quod cognitor non contempsit, & validum existimans, à catholicis responsionem poposcit: atque inter hæc quæsivit unde probaretur tempus fuisse persecutionis. Tunc Donatistæ protulerunt martyrum gesta, ubi auditi & pro confessione passi sunt. Jussit etiam cognitor computare officium & renunciare, consideratis utriusque Consulibus & diebus, & qui de Concilio Cirtensi, & qui de gestis martyrum legebantur, quia dictum fuerat à catholicis post [illegible] nem, unde persecutionis tempus probabatur, propè annum consecutum fuisse usque ad Consulem & diem Concilii Cirtensis. Responsio autem computantis officii mensem interfuisse suggesserat. Voluerunt ergo catholici de tabulis tolli quod dixerant, ut hoc solum gesta retinerent quod officium responderat: hoc enim verius esse crediderant. Sed Donatistæ quod à catholicis dictum erat noluerunt de tabulis tolli: unde catholici non contenderunt, ut eorum in hoc calumniosus animus appareret. Porrò autem illud erat verius quod catholici dixerant. Officium autem in computando errans, falsum renunciaverat: quod postea conscripta & diligentiùs considerata gesta docuerunt, sicut potest probare quem libuerit legere & non piguerit computare. Nam gesta martyrum, quibus ostendebatur tempus persecutionis, Consulibus facta sunt Diocletiano novies & Maximiano octies, pridie Idus Februarias; gesta autem episcopalia decreti Cirtensis post eorumdem consulatum, tertio Nonas Martias; ac per hoc tredecim menses interesse inveniuntur, plures utique quàm undecim, quos priùs catholici minùs diligenter computando responderant. Sed officium ut falleretur & mensem interesse responderet, eundem consulatum supputavit, post consulatum autem non advertit, ubi annus jam alius agebatur. Proinde catholici tanquam ex vera officii responsione cogebantur ostendere tempore persecutionis illos undecim vel duodecim Episcopos in domum privatam convenire potuisse, Donatistis instantis ut hoc ex aliis Conciliis ostenderent, si aliquo tempore persecutionis facta Episcoporum Concilia reperire potuissent. Quod catholici quoniam tunc inquirere & ad horam veteres chartas in archivis ecclesiasticis discutere non poterant, respondebant multo faciliùs duodecim homines in domum (privatam) convenire potuisse eo tempore quo etiam congregationes plebium fieri solebant, quamvis persecutione fervente, sicut ipsis gestis martyrum monstrabatur, qui confitebantur in passionibus suis se collectam & dominicum egisse. Hoc autem catholici dixerant, & antequam supputaret & responderet officium, dictum est etiam à catholicis, episcopalia gesta illa Cirtensia, quæ diligentia majorum usque ad hæc tempora servari & inveniri potuerint, sic habenda quemadmodum illæ epistolæ Mensurii & Secundi, quas Donatistæ recitaverunt. Concilium quippe Carthaginense, ubi absentem Cæcilianum septuaginta damnaverunt, commemoratum est etiam à Melchiade habitum, ubi Cæcilianus est absolutus. Litteræ verò illæ Mensurii & Secundi nusquam alibi commemoratæ dicebantur, (Unde nullo alio testimonio veritas earum asserebatur) nec tamen ideo dicebant catholici falsas esse. Dictum est etiam hoc a catholicis, ut probarent Donatistæ, & si possent, tempore persecutionis sic ad se invicem scripsisse Episcopos quemadmodum Mensurium & Secundum scripsisse proferebant. Quod non ideo dicebant catholici ut hinc illas Mensurii & Secundi litteras falsas esse monstrarent, quæ seu veræ seu falsæ essent, causæ nihil officerent, sed ut hinc intelligerent Donatistæ quam vana tergiversatione catholicos cogerent alia proferre Concilia persecutionis tempore congregata: quia si eis simili obstinatione diceretur, Proferte & vos alias epistolas persecutionis tempore sic scriptas & missas, quæ si aliquo modo deprehenderentur, & codices occultati exigi possent, & ordo & curator & centurio & beneficiarius ad discrimen capitis pervenire, qui Secundum tradere nolentem impunitum dimisisse prodebantur, nullo modo ad horam [illegible] epistolas tempore persecutionis ab Episcopis ad Episcopos in tam longinqua terrarum similiter datas. Cùm ergo hinc diuturna conflictatio fieret, sæpe repetentibus Donatistis non potuisse tempore persecutionis Concilium congregari ad Episcopum ordinandum, quia in apostasia erat mundus, nec erant quibus ordinaretur, & cetera talia, catholicis autem respondentibus quod & Episcopi facilè congregarentur tam pauci ut nec Concilium dici debeat quando plebes congregabantur, sicut gesta martyrum testarentur, & erant sine dubio quibus ordinarentur Episcopi, ipsæ utique plebes, quas tunc solitas congregari gesta martyrum loquebantur. Hæc cùm assiduè multis & variis modo dicerentur & responderentur, (Nam & domum privatam Christianis congregandis præstitam constitit tempore persecutionis, sicut in quibusdam gestis martyrum legebatur) quia Donatistæ dixerunt fieri non potuisse ut illo tempore domum suam quisquàm præberet; & commemoratum est usque adeo non esse incredibile quod in privatam domum pauci illi Episcopi persecutionis tempore convenirent, ut fervente persecutione etiam in carcere doceantur baptizati martyres, & illic à Christianis celebrata sacramenta ubi Christiani propter eadem sacramenta tenebantur inclusi.

Cap. XVIII.

Inter hæc ergo tandem aliquando, [illegible] cognitor interlocutus fieri potuisse illam [illegible]

Anno Christi 411.

tum ab Episcopis quando & plebes congregatæ probabantur, compulit Donatistas ut contra Concilium judiciumque Melchiadis, quo Cæcilianus purgatus atque absolutus legebatur, si haberent aliquid dicerent, quoniam illic potiùs quàm in illo Cirtensi Concilio causa consisteret. Tunc Donatistæ ipsum Melchiadem cœperunt crimine traditionis arguere & dicere majores suos propterea illius judicium refugisse quòd traditor fuisset; quasi non jam judicio ejus assisterent, & responderent se in Cæcilianum non habere quod dicerent. Sed tamen facto judice intento utrum de traditionis crimine Melchiadis aliquod judicium, vel publicum, vel ecclesiasticum proferretur, ipsisque catholicis id ut probaretur expectantibus & exigentibus, legerunt Donatistæ gesta quædam prolixissima apud Præfectum, ubi nec Præfectus ipse cujusmodi esset apparebat, nec locus legebatur ubi hæc agebantur, sed gesta ipsa multa multos ecclesiastica tradentes longissima recitatione sonuerunt, ubi nomen Melchiadis omnino non sonuit. Quibus peractis, cùm cognitor miraretur aliud promissum & aliud recitatum, illi adhuc ejus patientiam deposcentes, gesta alia recitarunt; in quibus legebatur Melchiades misisse Diaconos cum litteris Maxentii Imperatoris & litteris Præfecti prætorii ad Præfectum urbis ut ea reciperent quæ tempore persecutionis ablata memoratus Imperator Christianis jusserat reddi. Et cùm his quoque gestis nullum Melchiadis crimen & cognitori & catholicis defensoribus appareret, dixerunt Donatistæ Stratonem Diaconum, quem cum aliis Melchiades ad recipienda loca ecclesiastica miserat, superioribus gestis recitatum esse traditorem, & ideo volebant etiam Melchiadem crimine traditionis aspergere quòd Diacono illo non degradato uteretur. In prosecutione autem sua dixerunt Melchiadem tertium Episcopum fuisse ab illo qui tunc erat cùm traditio illa facta esset. Hic cognitor requisivit utrum saltem in illis traditionis gestis esset expressum quòd Straton Diaconus fuerit. Et recitatum est quod hortatorem vanissimæ superstitionis appellatum: quòd non solùm ipse, sed etiam ceteri qui tradebant appellabantur. Sed Donatistæ responderunt; à gentilibus persecutoribus in contumeliam religionis & Diaconos & Presbyteros ita vocitatos. Ergo catholici responderunt, cùm mirum non esset, essetque in rebus humanis usitatissimum, ut non duo tantum, verum etiam plures homines uno nomine vocarentur, fieri quidem potuisse ut ille traditor Straton Presbyter fuerit, alter autem alius Straton Diaconus, quoniam Donatistæ dixerant & Diaconos & Presbyteros hortatores vanissimæ superstitionis à gentilibus appellari; (quamquam omnes Clericos isto contumelioso nomine gentiles appellare potuerint, & multò est incertius cujus gradus Clericus ille traditor fuerit) veruntamen etiamsi eum Diaconum fuisse posset ostendi, neque hoc esse incredibile aut mirum, cùm ante parvum tempus in ipsa urbe Roma duo Petri Diaconi fuerint. Illud quoque [illegible] est à catholicis, quia etsi demonstraretur, quod omnino non demonstrabatur, eumdem Stratonem Diaconum tradidisse quem postea Melchiades ad recipienda loca ecclesiastica cum aliis Diaconis misit, non continuò Melchiadem [illegible] crimine aspergi, quem potuit persecutio longè latere absentem, ut hoc omnino nesciret, [illegible] innocentem putaret quem nemo reum accusando monstrarat. Contra hæc frustra Donati- [illegible]

Vide Augustin. lib. ad Donatist. post collat. cap. 13.

stæ eadem diutissime clamaverunt. Post collationem sanè etiam de Cassiano Melchiadi calumniati sunt, quia etiam hoc nomen & in Diaconis invenitur quos ad Præfectum misit Melchiades, & in illis gestis ubi facta traditio recitata est. Quod si in collatione dicerent, facilè potuit à catholicis responderi, in tanta turba Romanorum Clericorum nihil mirum fuisse si duo vel plures non solùm Stratones, sed etiam Cassiani reperirentur, cùm in duodecim Apostolis non solùm duo Judæ, sed etiam duo Jacobi legerentur, nisi fortè ipsis licuisset (Donatum) Casensem à Donato Carthaginensi distinguere, cùm timerent ne major auctor ipsorum Donatus Carthaginensis damnatus in Melchiadis judicio putaretur, & catholicis non liceret in tanta multitudine Clericorum Romanorum habere plures similibus nominibus appellatos. Falsum enim erat quod Donatistæ dixerant, convenire personas, convenire loca, convenire regiones, quando nec loca, nec regiones ipsæ expressæ personarum dignitates de utrisque gestis, sed sola nominum convenientia legebatur, quam in diversis personis generis humani consuetudo frequentare non cessat.

CAP. XIX.

Spernens itaque cognitor incertissimas suspiciones, jussit aliquid manifestum contra illa gesta proferri, aut certè Constantini judicium, cujus mentio jam facta fuerat, recitari. Et recitatum est judicium Constantini, quemadmodum se inter partes causam Cæciliani cognovisse ad [a] Eumalium Vicarium Africæ scripsisset, quòd remotis omnibus arbitris Cæcilianum innocentem, illos calumniosissimos cognovisse testatus est, commemorans etiam in Arelatensi oppido pro Cæciliano factum episcopale judicium, cui judicio, jam plurimi ex dissensione consenserant, reliquis adhuc resilientibus & discordantibus: unde ipse de re tota inter partes coactus est judicare. Post harum imperialium litterarum recitationem, quæsivit cognitor à Donatistis quid contradicerent. Ibi Donatistæ rursus ad Melchiadis calumniosam criminationem redire conati sunt; unde cùm essent cognitoris interlocutione depulsi, & ab eis esset flagitatum ut contra judicium Melchiadis, vel imperialem sententiam, si haberent aliquid, recitarent, responderunt etiam imperatorias aures pravis suggestionibus infestas. Ibi eis cognitor respondit, quod attentissimè adverterat, inter partes fuisse judicatum. At illi exigere cœperunt ut hoc legeretur, utrum inter partes judicaverit Imperator. Quod cùm fuisset cognitore jubente recitatum, nihil invenientes quod dicerent, cœperunt de [b] memoratis imperialibus litteris calumniari quòd sine Consule fuerant recitatæ. Hinc exorto conflictu, cùm Donatistæ invidiosè dicerent episcopale Concilium cum Consule fuisse recitatum, & Imperatoris litteras Consulem non habere, & catholici responderent non ibi causam consistere, cognitor etiam interlocutus est evidentissimis legibus definitum imperialia constituta, etiam si Consules non legerentur, in dubium non vocari. Deinde catholici urgebant ut apertè dicerent falsum esse quod lectum est: posse enim archiva conquiri.

Vide capit. collat. 3. cap. 538.

CAP. XX.

Sed hinc repulsi, velut aliquid validissimum prolaturi, petierunt Optatum legi, (quod & antè petiverant) unde se probaturos dicebant Cæcilianum ab Imperatore damnatum; & promissum eis

fue-

a *Ad Eumalium*] Meminit istius epistolæ Augustinus in fine libri ad Donatistas post collationem scripti, tum etiam in lib. 3. contra Cresconium cap. 71. ubi ejus fragmentum refertur.

b *De memoratis Imp.*] [illegible] legebatur *de Consule memoratis*. Sed nos vocem *Consule* sustulimus, quia constat illam esse superfluam.

Anno Christi 411.

fuerat, sed dilatum. Priùs ergo volebat cognitor ut exprimerent utrum litteras imperatorias arguere falsitatis auderent. Quod quidem illi minimè audebant; tamen nihilominus Consulem deesse invidiosissimè causabantur. Optatum verò legi multò instantiùs flagitabant. Hæc cùm diutiùs agerentur, in alia charta illarum imperialium litterarum inventus est Consul. Quod cùm esset suggestum, Donatistæ dixerunt: *Certè Consulem habere non debuit*: quasi hoc aliquando dictum esset quòd habere non debuerit, ac non etiamsi Consul defuisset, non impediri imperialis constituti veritatem. Quod cùm eis cognitor identidem respondisset, recitatus est & Optatus, recitantibus Donatistis, ubi ait: [a] *Eodem tempore idem Donatus petiit ut ei reverti licuisset & ad Carthaginem accederet. Tunc à Philomeno* [b] *suggestore ejus imperatori suggestum est ut bono pacis Cæcilianus Brixiæ teneretur; & factum est*. In quibus verbis Optati cùm omnino nulla Cæciliani damnatio, sicut illi demonstraturos se esse promiserant, reperiri potuisset, jussit cognitor totam paginam recitari, ut de superioribus & inferioribus verbis voluntas ejus qui scripserat nosceretur. Et ex officio recitatum est: *Cæcilianus omnium suprà memoratorum sententiis innocens est pronunciatus*. Quod cùm recitaretur, Donatistæ dixerunt hoc se non petisse recitari, stomachantes adversùs eos qui [c] risum tenere non potuerant cùm audissent quàm apertam contra se ipsos paginam protulissent. Deinde cùm illis verbis quæ ipsi recitaverant extenuasse dicerent Optatum damnationem Cæciliani & exprimere noluisse, flagitatum est ab eis ut aliunde manifestum legerent quod ab illo dicerent extenuatum. Quod cùm minimè potuissent, etiam inde post aliquantas morarum inanium perplexitates, cùm & de Donati nomine contendissent quòd non Carthaginensis, sed Casensis Donatus in judicio Melchiadis adversùs Cæcilianum astitisset, (quod & catholici concedebant) aliquando transitum est.

Optat. lib. 1.

CAP. XXI.

Deinde quia Constantini litteris, quibus eum inter partes cognovisse & pro Cæciliano contra illos judicasse constabat, cognitor eos, si quid haberent, respondere cogebat, petierunt [illegible] libellum esse recitandum, quem dicebant datum Constantino à majoribus suis. In quo libello satis apertèque monstraverunt quàm falsum dixerint de damnatione Cæciliani apud Brixiam. Idem quippe libellus ostendit quemadmodum contra eos senserit Constantinus. Nam ibi dicunt nullo modo se communicaturos antistiti ipsius nebuloni, paratosque esse perpeti quicquid eis facere voluisset. Quem Constantini antistitem nebulonem utique Cæcilianum intelligi volebant. Quomodo ergo eum Constantini antistitem dicebant cui se contra Constantinum loquentes non communicare confirmabant, si eum apud Constantinum superaverant, ita ut ab illo Brixiæ scirent esse damnatum?

Vide concionem Augustini de gestis cum Emerito.

CAP. XXII.

Cùm ergo catholici dixissent hoc eos contra se

Concil. General. Tom. III.

ipsos recitasse, hoc idem ipse etiam cognitor esset interlocutus, addiderunt etiam illi suæ falsitati convincendæ magnum aliud firmamentum, recitantes ipsius Constantini litteras scribentis ad Verinum Vicarium ut libero eos dimittat arbitrio, se jussisse insinuans ut de exilio remearent; in quibus litteris Constantinus sic eos detestatur ut nihil illa indulgentia possit deformius inveniri. Quos utique non ita culpasset, sed magis laudasset, si ab eis Cæcilianus apud illum victus ab eoque damnatus Brixiæ relegaretur. Ac per hoc ita contra seipsos proferentes atque recitantes, & à Cæciliano se superatos memorati Imperatoris judicio manifestissimè monstraverunt, & suam falsitatem, qua eum dicebant esse damnatum, apertissimè convicerunt. Et quia catholicos persecutionem facere, se autem pati gloriabantur, Cæcilianum tamen per suas accusationes ab Imperatore damnatum etiam falsò gloriari voluerunt. His itaque recitatis, cùm catholici dicerent & cognitorem breviter admonerent, quod etiam ipse cernebat, pro se illa, hoc est, pro innocentia Cæciliani, contra illos fuisse recitata, & hoc idem etiam ipse fuisset interlocutus, Donatistæ responderunt dicentes. *De libero arbitrio nihil dicit potestas tua*. Hoc enim putantes secundùm Constantini litteras sibi posse à præsente cognitore concedi, eas etiam contra se pro Cæciliani causa recitandas existimaverunt. Hic cùm eis cognitor respondisset aliud sibi esse à præsentis temporis Imperatore præceptum, ierunt in aliud quod contra se identidem multò mirabiliùs protulerunt.

CAP. XXIII.

Recitaverunt etiam alias litteras ejusdem Constantini Imperatoris ad Probianum Proconsulem datas, quæ quidem Consules non habebant; sed nihil quasi de objectione mutua catholici agere voluerunt: quamvis & hinc se ipsos Donatistæ convincerent quàm calumniosè catholicis id objecerint, cùm prior chartula, ex qua recitatum est judicium Constantini quo absolutus est Cæcilianus, Consules non haberet, qui tamen mox in alia chartula inventi sunt. Istæ itaque litteræ ad Probianum Proconsulem datæ, continent Imperatoris jussionem, quâ præcepit ut ad se Ingentius mitteretur, cujus confessione in Proconsulis Æliani judicio Felix Aptugnensis ordinator Cæciliani à crimine traditionis fuerat absolutus. Hoc autem imperiale præceptum ideo Donatistæ se recitare dicebant ut quasi ostenderent Cæciliani causam adhuc fuisse suspensam, etiam post illud judicium quo se Constantinus inter partes omnia terminasse jam scripserat; cùm & in ipsis litteris quas ad Probianum Proconsulem datas recitaverunt, quibus quasi ostenderent adhuc pendere judicium, quoniam ad se mitti jusserat Imperator Ingentium, tanta contra se legerint ut omnino mirum sit quibus illa oculis aspicere vel quo ore pronunciare potuerint. Ibi enim Constantinus dixit, ab Æliano Proconsule audientiam præstitam competentem, Felicemque innocentem ab exustione codicum divinorum con-

Vide lib. 1. Miscell. nostror. pag. 89.

O 3 sti-

a *Eod. tempore*] Paulò aliter habet hic locus apud Optatum, ubi ita legitur. *Eodem tempore idem Donatus petiit ut ei reverti ad Carthaginem contingeret. Tunc a Philumino suffragatore ejus imperatori suggestum est, ut bono pacis Cæcilianus Brixiæ retineretur; & factum est*.

b *Suggestore*] In editione Lovaniensium legitur *suffragatore*. Verum iidem in annotationibus admonent hanc vocem huc translatam esse ex Optato, cùm antea in excusis omnibus scriptum esset *suggestore*. Itaque nos verbum suum reddidimus Augustino, quod eumdem heic sensum habet. Suggerere enim significat referre apud veteres Jurisconsultos & auctores ecclesiasticos illorum temporum.

c *Risum tenere*] Ut iste locus bene possit intelligi, sciendum est Donatistas, cùm adversùm se protulissent locum Optati paulò antè descriptum, ab omnibus esse risos; ut legitur in epistola 152. sancti Augustini. *Qui tamen risus* (inquit idem Augustinus in libro ad Donatistas post collationem cap. 31.) *non utique conscriptioni gestorum potuisset adjungi, & omnino latuisset, nisi & ipsum latere non finerent dicentes: Audiant qui riserunt. Hoc sanè scriptum est & subscriptum*. Quomodo autem istud scribi potuerit, idem docet in epistola 152. *Sed quia ipsi risus* [illegible] *potuit ab exceptoribus excipi, verbis suis apud alia risos se esse testati sunt*.

stitisse, illos autem esse in præsentia confutandos qui diuturnis diebus eum interpellare non quiescerent; ut eis liquidò appareret frustra eos Cæciliano invidiam comparare & adversùs eum violenter insurgere voluisse. Hic ergo per illas litteras non solùm Cæcilianum, sed etiam Felicem purgatum, seque innocentium persecutores apud Imperatorem extitisse docuerunt.

Cap. XXIV.

Hac autem accepta opportunitate catholici recitandam protulerunt & ipsius Æliani tunc Proconsulis relationem de hac re ad Constantinum datam, ubi se causam Felicis audisse & finisse commemorat; & ipsa gesta proconsularia, quibus absolutus est Felix, & omnium necessariarum personarum testimonio à traditionis crimine innocens comprobatus.

Vide lib. 2. Miscell. nostr. pag. 81.

Quibus recitatis, quid contradici posset cognitor inquisivit. Tunc Donatistæ, quod & antè dicere cœperant, identidem repetierunt, quærentes utrum ex præcepto Imperatoris directus ad comitatum fuisset Ingentius, & quid postea gestum esset, ut ostenderetur à catholicis exigentes, & gesta proconsularia quibus possent verbis refellere conantes quibus absolutus est Felix, objicientes gratiam judicis, vel suppositas fuisse personas, & cetera quæ solent homines contra gesta quibus vincuntur suspiciosa querimonia jactitare. Dicebant etiam non rectè Felicem absentem fuisse absolutum. Ad ista responsum est à catholicis, omnia quæ lecta sunt, ad absolutionem Cæciliani & Felicis apertissimè pertinere, si quid autem Donatistæ arbitrarentur misso ad comitatum Ingentio pro se fuisse judicatum, & mutatum esse judicium quo Constantinus inter partes cognoscens purgato Cæciliano illos calumniosissimos judicaverat, ipsos debere proferre. Quando autem hoc catholici dicebant, in illa temporis brevitate non poterant considerari Consules; quorum ordinem in ipsis gestis qui voluerit considerare, inveniet posteriùs ab Imperatore Constantino absolutum esse Cæcilianum quàm Felicis causam ab Æliano Proconsule discussam atque purgatam, post aliquot etiam annos Constantinum scripsisse ad Verinum Vicarium, quas litteras ipsi recitaverunt ubi sibi asserebant liberum arbitrium ab illo Imperatore concessum, in quibus litteris eos tanquam pessimos & Christianæ pacis inimicos ostendit. Quod utique non fecisset, si aliquid pro illis contra Cæcilianum judicasset cùm ad comitatum missus esset Ingentius. Cognitor ergo interlocutus est non posse gesta quæ tanta robor[illegible] removeri [illegible] posterioribus [illegible] recitatis. Dictum est etiam à catholicis magis ad declarandam Felicis innocentiam profuisse quòd absens fuerat absolutus: quia gratiæ suspicio, si præsens esset, potiùs oriretur.

Cap. XXV.

Urgere deinde cognitor cœpit ut [illegible] posteriora gesta Donatistæ haberent contra absolutionem Cæciliani vel Felicis, jam jamque proferrent. Hic illi ad ea quæ jam totiens dixerant, & catholicis totiens ad omnia respondentibus transacta jam fuerant, rursus quasi à capite redire & ea replicare conati sunt. Ubi cùm interlocutus esset cognitor [illegible] monens ut eos jam pigeret eadem repetere quæ peracta & transacta jam fuerant; & identidem proferre compelleret si quid recitandum haberent adversùs Cæciliani & Felicis sic evidentissimas absolutiones, & illi nihil omnino adversùs illa proferentes, eadem repetere non cessarent, ut [illegible] judicaretur, & contrà cognitor [illegible] ut legerent si haberent quod [illegible] adversùs imperiale & proconsulare judicium, ut posset de omnibus pronunciari quoniam legibus prohibetur semiplenam proferre sententiam, instarent etiam catholici ut rebus omnibus cognitori manifestatis, Donatistis quid respondeant non invenientibus (&) eadem repetentibus, tandem aliquando causa finiretur, in ultimo cognitor dixit: *Si contra nihil est quod legatis, exire dignemini, ut possit plena de omnibus scribi sententia.* Et utrisque exeuntibus, sententiam dixit, quam rursus intromissis partibus recitavit, qua complexus est omnia quæ de prolixa trium dierum actione potuit recordari; in quibus quædam non eo ordine quo gesta sunt commemoravit, omnia tamen veraciter posuit, confutatos à catholicis Donatistas omnium documentorum manifestatione pronuncians.

SENTENTIA COGNITORIS.

F*Lavius Marcellinus v. c. Tribunus & Notarius dixit.* Vellem quidem, quod & omni votorum intentione nunc cupio, ut quanta ex demonstratione veritatis & tandem proditi erroris orta lætitia est, tanta ex conversione superstitionis antiquæ & in melius mutatæ sententiæ gratulatio nasceretur. Magna enim gaudia esse quis dubitet cùm inveteratæ ægritudini provenit insperata curatio; causamque exultationis in talibus majorem facit sanitas restituta quàm semper retenta. Sed quia obstinatio mentium perditarum, quas pravæ simul persuasionis vincula nexuerant, ad viam salutis ostensæ aut redire dissimulat, aut, quod est deterius, impudentia reformidat, exserenda jam legum est & exercenda sententia: ut quos ad bonam valetudinem leniora post apertam cominus veritatem medicamina non revocant, acrior restituat curationis intentio. Cui enim ratio proxima, sicut gestorum series subjecta demonstrat, sicut divinorum quoque voluminum indita exempla testantur, non liquidò declaret alieni, etiamsi probari potuisset, sceleris noxa alium fieri reum omnino non posse, & universalis Ecclesiæ statum Cæciliani insimulatione, de quo nihil reprehensibile potuit approbari, non debere subverti, nec etiam eorum qui se à corpore Ecclesiæ separarunt lata adversùs eum præjudicare valuisse sententia, sicut nec à Maximianistis recenti tempore in absentem Primianum prolata damnatio eidem nocere prævalit? Cui etiam illud ad correptionis causam non omni ex parte sufficiat tot judiciis patefacta Donato auctore schismatis comprobatio, Cæciliani persolutio atque purgatio, ultimaque sententia triumphalis memoriæ Constantini, qua evidentiùs docetur expressa & Cæciliani innocentia & Donati sociorumque ejus calumniosa criminatio, Felicis quoque Aptugnensis ordinatoris ejus proconsularis sententiæ documentis ostensa purgatio? Unde si hæc tam perspicua atque manifesta inveterato mederi nequeunt morbo, putris est vulneris sanies reprimenda; ut libertate præclusa, sibi tantùm nocere, quia hoc potiùs elegit, incipiat. Per hæc enim fiet ut velit aliquando sanari. Declaratæ igitur veritati detecta falsitas colla summittat. Unde universos ordinis viros, dominos etiam fundorum, actores, conductores tam domus divinæ quàm etiam privatarum possessionum, senioresque omnium locorum, hujus edicti auctoritate commoneo, quatenus memores legum, dignitatum, æstimationis salutisque propriæ, Donatistarum conventicula in omnibus civitatibus & locis prohibere contendant, ita ut Ecclesias quas eis humanitate mea absque imperiali præcepto usque ad diem sententiæ constat indultas catholicis tradere sine ulla dilatione festinent, ni malunt tot sanctionum laqueis irretiri: quas quidem, si unitati

catholicæ consentire voluerint, eorum esse sat certum est. Majore autem causa atque sollertia post detectam modis omnibus unitatem superstitionemque convictam à proprii debent facinoris intentione depelli. Hi autem qui post vetita legum eorum se cœtibus miscuerint, indubitanter intelligant pœnam se imperiali arbitrio præstituram ulteriùs vitare non posse, quos principe loco post agnitæ catholicæ reverentiam legis ad prophanos eorum cœtus communionemque redisse sat clarum est. Quod ut antè non fieret, patientiæ tantùm consideratione & spe correctionis aliqua ex parte distuleram. Hactenus igitur inimicos fidei Christianæ legibus insultasse sufficiat, maximè cùm eorum notas certum sit esse personas. Quid necesse est tot sanctionum, quoniam nulla emendatio subsecuta est, nexibus subdi? Ipsam verò catholicorum Episcoporum, etiam post victoriam veritatis, noverint Donatistæ manere sententiam; ut completis conlationibus quas eis & antè oblatas publica conscientia retinetur, & nunc offerri sine dubitatione sat certum est, sese suscipi posse cognoscant. Superioris autem edicti fidem in omnibus certum est reservari, unde unusquisque Donati communionis Episcopus ad loca propria sine ulla debet inquietudine ac molestia remeare; quatenus in propriis constitutus, aut ad unam veramque Ecclesiam revertatur, aut satis legibus facere sine dissimulatione non differat. Hi autem qui in prædiis suis circumcellionum turbas se habere cognoscunt, sciant, nisi eorum insolentiam omnimodis comprimere & refrænare gestierint, maximè ea loca à fisco mox occupanda. Siquidem tam catholicæ legi quam quieti publicæ, ut eorum conquiescat insania, in hac parte consulitur. Gestorum autem relectio qua profertur superiùs memoratum à Donatistis errorem schismatis extitisse, atque Cæcilianum & ceteros, quos improbè crediderant accusandos, fuisse purgatos, sanctitatem vestram plenissimè poterit edocere. (*Et alia manu.*) PROPONATUR. (Datum Carthagini) post consulatum Varanis v. c. VI. Kal. Julii.

Explicit edictum.

☞ *Nomina Episcoporum [illegible] sunt [illegible].*

A

ADeodatus Bazaritanus.
Adeodatus Belalitensis.
Adeodatus Benceunensis.
Adeodatus Satafensis.
Adeodatus Simidicensis.
Æmilianus Aggeritanus.
Æmilianus Bennefensis.
Æneas Turbunicensis.
Alypius Tagastensis.
Ambibius Pisitensis.
Ampelius Vagensis.
Annibonius Abbiritanus.
Antonius Carpitanus.
Antonius Mutugennensis.
Apronianus Mazacensis.
Aptus Tigiensis.
Argyrius Sitipensis.
Asmunius Tigualensis.
Aspidius Tacaratensis.
Asellicus Tusuritanus.
Asterius Vicensis.
Aufidius Tigniensis.
Augendus Villemagnensis.
Augustinus Hipponensium regiorum.
Avitus Lamasuensis.
Aurelius Carthaginensis.
Aurelius Magomaziensis.
Aurelius Nummulitanus.
Auxilius Nurconensis.

B

BArbarianus Creperulensis.
Barbarus Hierpinianensis.
Basilius Altiburitanus.
Benenatus Hospitensis.
Benenatus Simittensis.
Bonifacius Cataquensis.
Bonifacius Ceuensis.
Bonifacius Vallitanus.

C

CAndorius Mullitanus.
Cassianus Bamaccorensis.
Catulinus Gittensis.
Cericius Ucalensis.
Crescentianus Arenensis.
Cresconius Centenariensis.
Cresconius Cuicultanus.
Cresconius Rusucensis.
Cresconius Temonianensis.
Cresconius Titulitanus.
Cresconius Tubiniensis.
Cresconius Zaraitensis.
Crispulus Volitensis.
Cultasius Mataritanus.
Cyprianus Tuburbitanorum majorum.

D

DAtianus Legensis.
Delphinus .....
Deuterius Cæsariensis.
Dialogus Zamensis.
Dominicus Bullensium regiorum.
Donatianus Montenus.
Donatianus Teleptensis.
Donatianus Zellensis.
Donatus Amburensis.
Donatus Buritanus.
Donatus Sajensis.
Donatus Tililitanus.
Dulcitius Tacapitanus.

E

EVangelus Assuritanus.
Eunomius Mazazanensis.

F

FAustinianus Rusiccadensis.
Faustinianus Tamogadensis.
Faustinus Sillitanus.
Felicianus Cufrutensis.
Felicianus Feraditan. minor.
Felix Abbirit. major.
Felix Aptugnitanus.
Felix Caniopitanorum.
Felix Ficensis.
Felix Izirianensis.
Felix Macrianensis.
Felix Novensis.
Felix Segermitensis.
Felix Sertettensis.
Felix Tubiensis.
Felix Villaregensis.
Felix Vilicensis.
Ferox Macrinianensis.
Fidentius Cefalensis.
Florentius Hipponensium Diarrhytorum.
Fortunatianus Neapolitanus.
Fortunatianus Siccensis.
Fortunatus Abensensis.
Fortunatus Capsensis.
Fortunatus Calensis Calamensis.
Fortunatus Constantiensis.
Fortunatus Rusuccuritanus.
Fortunatus Undesitanus.

Anno Christi 411.

Fructuosus Abuirtanus,
Fulcinullus Eliensis.

G

GAllus Ticensis.
Gennadius Membresittanus.
Germanus Gyptariensis.
Geta Jubaltianensis.
Gorgonius Liberaliensis.
Gratianus Metensis.
Gregorius Tamallensis.
Gudulus Ancusensis.

H

HElpidius Aquensis.
Hilarianus Hiltensis.
Hilarus Bofetanus.
Honoratus Matharensis.
Honoratus Abiddensis.
Honorius Cellensis.

I

IAnuarius Aptucensis.
Ianuarius à Castis Medianensibus.
Ianuarius Cenculianensis.
Ianuarius Gilipensium major.
Ianuarius Tubilbacensis.
Ianuarius Tunusdensis.
Innocentius Germanensis.
Innocentius Lamiggigensis.
Ioannes Gummitanus.
Iocundus Sofetulensis.
Ioar Litinensis.
Iulianus Tasiltensis.

L

LAmpadius Tifeditanus.
Laodicius Clypensis.
Latonius Tenitanus.
Leo Moptensis.
Leontius Mulertitanus.
Licentius Zattarensis.
Limenianus Taprurensis.
Litorius Suavensis.
Luciannus Gulrensis.
Lucianus Tonziensis.
Lucidus Marcellianensis & Baxitensis.
Lucius Olivensis.
Lucius Tagaratensis.
Lucrus Nigrensium major.

M

MAjorinus Zemtensis.
Majus Amudarsiensis.
Malcus Masculitanus.
Marcianus Idicrensis.
Marianus Rufinianensis.
Marianus Uzippatensis.
Marinus Taborensis.
Maurentius Tuburticensis.
Maximianus Aquensium regiorum.
Maximianus Tuvensis.
Maximianus Zugabbaritanus.
Maximinus Enerensis.
Maximinus Suffetanus.
Mensianus Medefelitanus.
Miliciu Tagamutensis.
Montanus Augurinanus.

N

NAtor Sabratensis.
Nemesius Thusdritanus.
Nepotianus Tunugabensis.
Novatus Sitifensis.
Numidius Maxulitanus.

O

OCtavianus Resinanensis.
Octavianus Uci majoris.
Octavius Utimmensis.
Optatus Velceritanus.

A P

PAlatinus Bofetensis.
Pannonius Puppitanus.
Pascasius Augustensis.
Pascasius Tijuvensis.
Paulinus Zurensis.
Paulus Uxittarensis.
Philolocius Aremetinus.
Placentinus Madaurensis.
Pompeianus Sucardensis.
Possidius Calamensis.
Posthumianus Tagorensis.
Potentius Bladiensis.
Primulus Tamagrisiensis.
Primulus Vagensis.

B Prisicus Quidiensis.
Privatianus Vegeleritanus.
Privatus Ulilensis.
Probantius Trofimianensis.
Proculus Giutsirsanus.
Proculus Serrensis.
Publianus Bazaritidiaceensis.
Publicius Gratianopolitanus.

Q

QUadratus Gegitrensis.
Quodvultdeus Centuriensis.
Quodvultdeus Giruiensis.

R

REginus Tigillabensis.
Reginus Vegeleritanus.

C Reparatus Sufsaritanus.
Restitutianus Sullulitensis.
Restitutus Clocaritensis.
Restitutus Musuensis.
Restitutus Novafinnensis.
Restitutus Simingiensis.
Restitutus Tagorensis.
Rogatianus Tigimmensis.
Rogatus Gaguaritanus.
Romanus Leptiminensis.
Romanus Meglapolitanus.
Rufinianus Bonulensis.
Rufinianus Musuensis.
Rufinus Drusilianensis.
Rufticianus Tabracensis.

D S

SAbatius Turretamallumensis.
Sabinus Tuccensis.
Safargius Lampensis.
Scyllacius Scilitanus.
Secundianus Hormianensis.
Secundus Magarmeltanus.
Secundus Rusipitensis.
Serenianus Midiensis.
Serotinus Turusitanus.
Servus-Dei Tuburticubrensis.
Severianus Ceramunensis.
Severus Utimari.
Severus Milevitanus.
Sevtilius Allabensis.

E Silvanus Cariatensis.
Silvanus Macrianensis.
Silvanus Perdicensis.
Silvanus Summensis, sive Zummensis.
Solennius Tigilitanus.
Sopater Tambalensis.
Speratus Ammederensis.
Squillacius. *Vide* Scyllacius.
Stephanus Simnuaritanus.

T

TErentius Seleucianensis.
Tertiolus Cillitanus.
Tertullianus Hirenensis.
Theatius Membliofitanus.

Anno Christi 411.

Thomas Cubdensis.
Timianus Utmensis.
Trifolius Aborensis.
Tutus Melzitanus.

V

VAlentinus Valanensis.
Valerius Utinensis.
Venulus Turodensis.
Victor Abitinensis.
Victor Aurensis.
Victor Babannensis.
Victor Bazaensis.
Victor Bartimiensis.
Victor Cullitanus.
Victor Furoitanus.
Victor Jufiensis.
Victor Libertinensis.
Victor Maliannensis.
Victor Mamillensis.
Victor Migirpensis.
Victor Tabaicariensis.
Victor Tibaritanus.
Victor Timiciensis.
Victor Trifipensis.
Victor Tuburbitanorum minorum.
Victor Vinensis.
Victor Uticensis.
Victor Waxensis.
Victorianus Musitanus.
Victorinus Larensis.
Victorinus Tabudensis.
Villaticus Sinniplensis.
Vincentius Cafulitanus.
Vincentius Feraditensi major.
Vibanus Theodalensis.
Vibicolus Egutgulitanus.
Vibicus Terestinus.

Omnes sunt CCLXVI.

Verum ex collatione prima cap. 224. & 225. tum etiam ex Augustino in breviculo prima dici cap. 14. constat fuisse CCLXXXVI.

Defunt ergo nomina Episcoporum catholicorum XX. Ex his tres pars me Augustinus, nimirum Maximianum Bagaiensem, Iustum [illegible] nimirum Quodvultdeum [illegible] Eudoxium Gadiensem pag. 239.

Nomina Episcoporum Donatistarum quæ recitata sunt in collatione.

A

ADeodatus Milevitanus.
Æmilianus à Castis Medianensibus.
Æmilianus Verronensis.
Ampelius Neapolitanus.
Antoninus Diuensis.
Antoninus Lamfortensis.
Aptus Tusuritanus.
Argurius Tabudensis.
Augustus Altiburitanus.

B

BEbianus Dulensis.
Bellicius Telepteensis.
Benenatus Casen. Bastalen.
Benenatus à Castis Silvanis.
Benenatus Melasfeltensis.
Bonifacius Urugitanus.
Bonifacius Utummensis.
Burcaton Gemellensis.

C

CAlipodius Bazaritanus. *Non interfuit.*
Campanus Clocaritensis.

A Candorius Aggeritanus.
Carthenus Lampuensis. *Non interfuit.*
Castus Cellensis.
Celer Caplensis.
Clementius Tabracensis.
Colonicus Tinisiensis.
Comparator Mastaritanus.
Confantius Rusubiccariensis.
Crescens Iositanus.
Crescentianus Ammederensis.
Crescentianus Lambiritensis.
Cresconius Advocatensis.
Cresconius Aquensis.
Cresconius Aufugabrensis.
Cresconius Balesitanus.
B Cresconius Bazaarensis.
Cresconius Cesariaensis.
Cresconius Centuriensis.
Cresconius à Cibaliana.
Cresconius ab Horrea Aninitensi.
Cresconius Legensis.
Cresconius Musertitanus.
Cresconius Pudentianensis.
Cresconius Siguitensis.
Cresconius Sifemilensis.
Cresconius Sinitensis.
Cresconius Undefitanus.
Crispinus Calamensis. *Non interfuit.*
Cyprianus à Siccenni. *Non interfuit.*

D

C DAtianus Tamicensis.
Datianus Teleptensis.
Dativus Novapetrensis.
Dativus Vilensis.
Deuterius Gratianopolitanus.
Donatianus Bagsiensis.
Donatianus Capiensis.
Donatianus Carcabianensis.
Donatianus Lamaellensis.
Donatus Ancusensis.
Donatus Apiflanensis.
Doatus Arensis.
Donatus Auzagcensis.
Donatus Bamacorensis.
D Donatus Bottranensis.
Donatus Burconensis.
Donatus Butensis.
Donatus Celerinensis.
Donatus Cresimensis.
Donatus Cillitanus.
Donatus Madaurensis.
Donatus à Medianis Zabuniorum.
Donatus Merferbitanus.
Donatus Scillitanus.
Donatus Sucardensis. *Non interfuit.*
Donatus Tamsaniensis.
Donatus Tanudalensis.
Donatus Tegulatensis.
Donatus Tigillavensis. *Non interfuit.*
Donatus Tiliditanus.
E Donatus Duburficubrensis.
Donatus Turensis. *Non interfuit.*
Donatus à Turre Rutunda.
Donatus Zicensis.

E

EMeritus Cæsariensis.
Eminentius . . . . .
Evasius Girbitanus.

F

FAustinus Naraggaritensis.
Faustinus Nationensis.
Faustinus Tamalensis.
Felicianus Aquaeovensis.
Felicianus Musitanus. *Non interfuit.*

ANNO CHRISTI 411.

Felicianus Tisipensis.
Felicianus Villensis.
Felicianus Utinensis.
Felicissimus Obbensis.
Felix Boncarensis.
Felix Bostensis.
Felix Bullensium regiorum.
Felix Garbensis. *Non interfuit.*
Felix Lambiensis. *Non interfuit.*
Felix Magarmelitanus.
Felix Manazenensis.
Felix Masulitanus.
Felix Mopstensis.
Felix Novasinnensis.
Felix Pilitensis. *Non interfuit.*
Felix Putiensis.
Felix Romanus.
Felix Tacapitanus. *Non interfuit.*
Felix Tagarastensis.
Felix Telensis.
Felix Vozetensis.
Felix Utmensis. *Non interfuit.*
Felix Uzalensis.
Felix Zummensis. *Non interfuit.*
Fidentius Cefalensis. *Non interfuit.*
Fidentius Cullitanus.
Fidentius Dianensis.
Fidentius Gypsariensis.
Flavianus Pauzerensis.
Flavosus Cissitanus.
Florentinus à Tubufubtu.
Florentius Furnitanus.
Florius Putiziensis.
Fortis Cedienfis.
Fortunatianus Matensis.
Fortunatianus Senemfalensis.
Fortunatianus Vensanensis.
Fortunatius Velceritanus.

G

GAianus Tigualensis.
Gaudentius Nizigubitanus.
Gaudentius Tamogadensis.
Gaudentius Tigilitanus. *Non interfuit.*
Gaudentius Zertensis.
Gavius Vegefelitanus.
Gedulus Uticensis.
Geminius Clypiensis.
Germanus Zugabbaritanus.
Gloriosus Migirpensis.

H

HAbetdeus Aurufuliaenesis.
Habetdeus Mazzamanis.
Hilarus Sullitanus.
Hormisdas Adjuziensis.
Honoratus Summitensis.
Honoratus Larensis.
Honoratus Tisfeitanus.
Honorius Vattanensis.

I

IAnuarianus Casensium Nigrensium.
Januarianus Vagensis.
Januarius Aptucensis.
Januarius Aquæalbensis.
Januarius Betagbarensis.
Januarius Centurionensis.
Januarius Horrea Cæliensis.
Januarius Lamasbensis.
Januarius Libertinensis.
Januarius Narensis.
Januarius Numidiensis.
Januarius Tubuficensis.
Januarius de Tubufico Numidiarum.
Januarius Murtensis.
Innocentius Guzabitensis.

A Julianus Midlensis. *Non interfuit.*
Julianus Tignicensis.
Junianus Lamiggigensis.
Junior Rufiscadiensis.
Jurata Turresamallumensis.
Justus Formensis. *Non interfuit.*
Justus Nicibensis.

L

LEontius Præsidiensis.
Leontius Rusticianensis.
Liberalis Milidiensis.
Liberalis Nalsitensis.
Liberatinus Tifasinensis.
Lucianus Bumgiatensis.
Lucius Tamallensis.
B Lucius Zabensis.
Lucullus Hospitensis.

M

MAcrobius Hippon. regiorum.
Marcellus Mallitanus.
Marcianus.... *Non interfuit.*
Marcianus Affabensis.
Marcianus Cebarsulensis.
Marcianus Sitifensis.
Marcianus Tabiaxariensis.
Marcianus Tabazagensis.
Marcus Midicensis.
Marinianus Oemfis.
Martialis Idicrensis.
Martialis Vatarbensis.
C Martinianus Tibuzabensis.
Martinus, Siceitanus.
Maximianus Benaefensis. *Non interfuit.*
Maximianus Hermianensis.
Maximianus Serteitensis.
Maximinus.....
Maximinus Tuborbitanor. minorum.
Maximinus Turreblandensis.
Maximinus Uzabensis.
Maximus Abitinensis.
Maximus Caniatensis.
Maximus Macrensis.
Megafius Tuccaborensis.
Melicianus Selseucensis.
Miggin Edifilanensis.
D Miggin Vagalitanus.
Mercopius Hierpinianensis. *Non interfuit.*
Montanus à Cemerinano.
Montanus Zamensis.

N

NAtalicus Zellensis.
Nestorius Malianensis.

O

OPtatus Rusuccuritanus:
Optatus Tinicitensis.

P

PAncratius Badiensis.
Paschasius Dusitensis.
Paschasius Tigilitanus.
Paschasius Taggensis.
E Paschasius Turensis.
Paulus Siccensis.
Pelagius Vanasionensis.
Peregrinus Sufetanus.
Perleverantius Tebeftinus.
Petilianus Constantiniensis.
Plutianus Masclianensis.
Pomponius Macrianensis.
Possidius Sillitanus.
Primianus Carthaginensis.
Primulianus Lucimagoensis.
Primulianus Mandasomitanus.
Privatus Auzaggensis.
Petratus Tigualensis. *Non interfuit.*

ANNO CHRISTI 411.

Proficentius Macomazensis.
Protasius Tubinicensis.

Q

QUadratianus Sicilibbensis.
Quintasius Vajensis.
Quintianus à Lacu dulce. *Non interfuit.*
Quinrus Tagarastensis.
Quodvultdeus Cessitanus. *Non interfuit.*
Quodvultdeus Volitanus.

R

REcargentius Lamiggineofis.
Reparatus Aquensis.
Reparatus Vindensis.
Restitutus Drusilianensis.
Restitutus Flumenpiccensis.
Restitutus Laritensis.
Restitutus Membrefitanus.
Restitutus Segermitensis.
Restitutus Vallitanus. *Non interfuit.*
Rogatianus Idaffensis.
Rogatianus Vico-Aterienfis.
Rogatianus Villemagoensis.
Rogatus Perdicensis.
Rogatus Zaraitensis.
Romanus Lefsitensis.
Rufinus Labdensis.
Rufinus Turburbitanor. major.
Rufticianus Mataritanus. *Non interfuit:*

S

SAlvianus Leptitanus.
Salustius Magomaxiensis.
Salustius Zertensis.
Sarmentius Tertanusfensis.
Saturninus Gazzibianensis.
Saturninus Tamagrisensis.
Saturninus Victortianensis.
Saturnitis Sitensis.
Saturus Bizaciensis.
Saturus Lizirianensis.
Secundinus Jucundianensis.
Secundinus Vezzensis.
Secundus Arensis.
Securus Tenitensis.
Serenianus Mammillensis.
Servandus à Castra Favensium.
Servatus Ambrosensis.
Severinus Castrensior.
Simplicius Tibilitanus.
Speratus Cataquensis.

A Splendonius Mutugennensis.

T

TEtullus Cilibiensis.
Titianus Sufetulensis.
Tuttasius Fillanensis.

V

VAlentinianus Juncensis.
Veratianus Carpitanus.
Verianus Turrealbensis.
Verissimus Tacaratensis.
Victor Curbitanus.
Victor Dionysianensis. *Non interfuit.*
Victor Equizetensis.
B Victor Gattarensis.
Victor Gibbensis.
Victor Hiltensis.
Victor Hippon. Diarrhytorum.
Victor Liberaliensis. *Non interfuit.*
Victor Oriensis.
Victor Rotariensis.
Victor Taborensis.
Victor Tituliranus.
Victor Villaregensis.
Victorianus Abiensis.
Victorianus Pappitanus.
Victorianus Tibaitanus.
C Victorianus Tigimmensis.
Victorinus Tunusfensis.
Victorianus Uci majoris.
Victorinianus Aquensis.
Victorinus Adrumetinus.
Victorinus Leptiminensis.
Victorinus Seicedetensis. *Non interfuit.*
Vindemius Cenensis.
Vitalis Maciulitanus.
Vitalis Verensis.
Urbanus Satafensis.
Urbanus Talensis.
Urbanus Vicensis.
D

Omnes sunt CCCXIII.

Sed ex collatione primæ cap. 335. & ex Augustino in breviculo primæ dies. cap. 13. & lib. ad Donatistas, hic collationem cap. 13. constat CCLXXIX. *eorum fuisse:*

Itaque qui super numerum sunt, si neque Carthaginem venere, neque mandaverunt, sed data occasione nominati sunt quum ceterorum nomina recitarentur.

Nomina Episcoporum utriusque partis qui electi sunt pro collatione facienda, sive qui collationem susceperunt.

ACTORES.

CATHOLICI.

AUrelius Carthaginensis.
Alypius Tagastensis.
Augustinus Hipporegiensis.
Vincentius Cululitanus.
Fortunatus Constantiensis.
Fortunatianus Siccensis.
Possidius Calamensis.

E DONATISTÆ.

PRimianus Carthaginensis.
Petilianus Constantiniensis.
Emeritus Cæsareæ Mauritaniæ.
Protasius Tubinicensis.
Montanus Zamensis.
Gandentius Thamugadensis.
Adeodatus Milevitanus.

CONSILIARII.

NOvatus Sitifensis.
Florentius Hippon. Diarrhytor.
Maurentius Tubuliscensis.
Presius Quidiensis.
Secundinus Midiensis.
Peregrinus Sufetanus.
Aprus Tuforitanus.
Clarentius Tabracensis.
Habetdeus Aurufuliaensis.
. . . . . .

Bonifacius Carsaquensis. A . . . . . Anno Christi 411.
Scyllacius Scillitanus.

CUSTODES CHARTARUM

Deuterius Cæsareæ Mauritaniæ.
Leo Moptensis.
Alterius Vicensis.
Restitutus Tagorensis.
Victor Hippon. Diarrhytor.
Marinianus Oeensis.
Verazianus Carpitanus.
Victor . . . . . .

SERMO SANCTI AUGUSTINI EPISCOPI

Hipponensis post sollationem, de lite & concordia cum Donatistis.

Deo eo quod scripsum est in Ecclesiastico, *Concordia fratrum & amor proximorum &c.*

Editio *Sirmondi* collata cum veteri codice M. S. bibliothecæ Colbertinæ.

PRima lectio divinorum eloquiorum de libro qui appellatur Ecclesiastikus commendavit nobis tria quædam excellentia & consideratione dignissima, concordiam fratrum, & amorem proximorum, & virum ac mulierem sibi contentientes. Bona hæc plant, quæ Deus, & laudabilia in rebus humanis, sed in divinis rebus multò potentiora. Quis est enim qui non congaudeat concordibus fratribus? Et, quod dolendum est, In rebus humanis tam magnis res rara est res. Ab omnibus laudatur, à pauciissimis custoditur. Beati qui in le ipsis amplectuntur quod etiam in aliis laudare cognoscunt. Multi fratres non laudant concordantes fratres. Quanto fratres concordes esse difficile est? Quis litigant de terra, quia voluunt esse terra. Audivit enim ab initio pecatorem: *Terra es, & in terram ibis.* Unde discutiamus & perficentemur vocem quam justus debet audire à contrario. Si enim recte dictum est peccatori, *Terra es, & in terram ibis*, recte dicetur justo: *Cælum es, & in cælum ibis.* Aut nos non sumi illi cœli, cùm de evangelistis appellantur dictum fit: *Cæli enarrant gloriam Dei.* Nam quidem quia de ipsis dictum fit conspecutaria fatis edocent: *Et opera, inquit, manuum ejus annunciat firmamentum.* Quos dixit cœlos, ipsos dixit firmamentum. *Dies dici eructat verbum, & nox nobi indicat scientiam. Non sunt loquelæ, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum.* Quæritis quorum, & non audiuntur voces eorum. Dictum erigo de Ecclesiastico, dictum de annunciatoribus veritatis. Unde loquitur: *In omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.* Quæritis quorum, *& non sunt verba neque sermones, quorum non audiuntur voces eorum.* Quando in eos venit Spiritus sanctus, & cœpit Deus habitare cœlum, quod fecit de terra, locutus fuit, simplicitæ & donante Spiritu sancto, linguis omnium gentium. Iade dictum à *Non sunt loquelæ, neque sermones, quorum non audiuntur voces eorum.* Et quia inde missi sunt ad prædicandum evangelium per omnes gentes, in omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Quorum? coelorum. Quibus recte dicitur: *Cælum es, & in cælum ibis*: fuit recte quod dictum est: *Terra es, & in terram ibis.* Fratres ergo, si voluit esse concordes, non amen terram, sed si voluit non amare terram, non fiet terra. Quæritis possidenem quae dividi non potest, & semper concordes estote. Unde inter fratres discordia, unde perturbatio pietatis, unde mas uterus, & non unus animus; nisi quia diversare animæ eorum, & partem foam [illegible] relevat, & parti suæ opinandæ & exaggerandæ [illegible] ingenitæ, & in possessione fua [illegible] Dicere cuiquam qui cum fratre suo possidet divisionem? Bene habita possessio. Cujus est? Nostra est magna possessio. Sic dici solet. Tota res est, frater, non habes hic conforsum; sed si vult Deus, vendet mihi partem fuam. Adiuor respondet: Facias Deus. Quid fecisti Deus? Ut opprimatur vicinus & pateam fuam vendat vicino? Facias Deus. Bene cogitas. Completur tibi Deus quoniam laudantur peccator in desiderijs animæ fuæ, & qui iniqua gerit benedicitur. Quid tam iniquum quam velle discedere alterius pupertate? Et tamen abrodat hoc. Qui iniqua gerit, benedicitur. Et forte prævaluit, & fortè preffit & oppeffit, tortè & extorsit, non quatenemque coefortem, sed fortitan fratrem. Miliae est ut egeat quam quod fratrem. Et ille facile oppressus, fi est justus, habet consolationem. Audias fetipuram quam modò audivit. Ille laborat inopia, frater ejus plenus est copia; sed plenus est terra, & inanis justitiæ. Adverte terra quid audat ille pauper. *Nali timere cum dives factus fuerit homo, neque cum multiplicata fuerit gloria domus ejus: quoniam non morietur nun accipiet &c.* Tunc to pauper quod non dimittas mortiens. Tene justitiam. Non te poenitet. Contristatis, quia in terra pauper es tu? Pauper hic fuit qui creavit terram. Consolatur te Dominus Deus tuus, consolatur te seqqatur tuus, consolatur te redemptor tuus, consolatur te non avarus frater tuus. Dignatus est enim esse frater noller, ille dominus noller. Solus frater fine dubitatione desiderabitur, cum quo concordia possidenda est. Dixi eum non avarum, & forte invento avarum. Avarus est; sed non vult habere, non vult acquirere. Pro nobis tantum petitum dedit ipsum filio Nostis ad hoc pretium adi potest. Dedit pretium fe ipsum, & factus est redemptor noller. Non enim sic fe dedit pretium ut nos dimittere, alienatio & ipsum polliceri. Dedit fe mori, occidens mortem. Morte quippe fus mortem occidit, non morte occidus est; & occisa morte liberavit nos à morte. Vivebat enim mortientibus nobis mors, & moriens vivendus quibus, quando eis dicetur: *Ubi est mors contentia tua?* Talis ergo frater interpellatus est à quodam fratre contra fratrem, inter quos non erat concordia propter terram. Et, ait ill: *Domine, ut fratri meo ut dividat mecum hereditatem. Totam tulit, mihi partem meam non vult dare. Contermini me, & dicat vel te.* Quid pertinebat ad dominum? Situt cogitamus nos humiles humilitas, reputatur in terra, conflituti in hac vita, & neminem volentes contristari, & plerumque inde gravius contristiantes, quid dicetur? Venit frater, rede fedet tut tuo partem fuam. Non hoc dixit dominus? Et quid illo justius? Quis talem judicem inveniet, quem interpellet contra avaritiam fratris fui? Nonne gaudebat ille humo tandem? & inveniit magnum solatium. Magnum quoque adjutorium sine dubitatione speratur, dicens tanto judici: *Domine, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem.* At ille qui dicit? *O homo, qui me constituit divisorem hereditatis inter vos?* Repulit dominus, non dedit quod petebatur, non concessit gratuitum beneficium: quid magnum erat. Quid inde perdebat? Quid in eo beneficio faitem laborabat? Non dedit. Ubi est: *Omni petenti te da?* Non hoc egit ille qui nobis viverdi prebuit exemplum. Quomodo nos id factori fumus, aut quomodo dabimus quod impendimus, si non damus beneficium sibi nihil impendimus, ubi nihil eogitamus, ubi nihil amittimus? Non dedit Dominus hoc, nec tamen nihil dedit. Minus negavit, sed quod plus est donavit. Dixit manifestè, dixit, *Omni petenti te da.* Quid si aliquis petat à te, non dico quod inestit est dare, fed quod type est dare? Quid si petat mulier aliqua quod petiit mulier à Joseph? Quid si petat vir aliquis quod fasi fenionis à Susanna petierunt? Estanna hic quenda est illa, tanquam generalis sententia; *Omni petenti te da?* Ablit. Facienus ergo hic contra præceptum Domini? Immo faciamus fecundùm præceptum Domini, & mala petentibus non demus, nec contra illam sententiam faciemus. Dictum est enim: *Omni petenti te da.* Non est dictum: *Omni petenti te da.* Omni petenti da, prorsus da; ; etsi non quod petitur, tu tamen aliquid da. Malum petit, tu bonum da. Fecit hoc Joseph. Non dedit quod petebat mulier impudic C ca, & dedit tamen quod audire deberet, ne esset impudica exemplo suo; & ipse non incidit in fovean libidinis, & dedit consilium castitatis. Hoc respondit: Ablit à me ne hoc faciam domino meo, ne pollunam thorum ejus, qui credidit mihi omnia in domo sua. Si fervus * ante emptus hanc fidem servavit domino, qualem debet conjux servare marito? Hoc erat admonitio quo fervus non hoc facio domino meo. Tu, conjunx, debes hoc facere marito tuo? Dedit & Susanna, non dimittendinares, fi impleri vellent consilio pudicitiæ. Non solum enim non complevit, fed & non tantis. Quare non complevit? Si conscrata, inquit, quam [illegible] D Si non conscrata, [illegible] quam [illegible] Ut non conscrata, [illegible] quam [illegible] Ut non conscrata, [illegible] quam [illegible] Ut

Anno Christi 411.

Collat. 3. cap. 230.

tiam prędicatam esse in remissionem peccatorum per omnes gentes ab Apostolis incipientibus ab Hierusalem diximus. Quid respondetis huic Ecclesię quæ est per omnes gentes ab Apostolis incipientibus ab Hierusalem ædificata? Ponamus omnino quòd malam habuerit causam Cæcilianus. Unus homo malam causam habens, duo homines, quinque, decem præjudicabunt tot millibus fidelium toto orbe terrarum multiplici fœcunditate diffusorum? Diximus ista. Credidit Abraham, & promissæ sunt ei omnes gentes. Peccavit Cæcilianus, & perierunt omnes gentes, ut plus valeat quod iniquitas commisit, quam quod veritas promisit? Dicta sunt hæc, leguntur. Omnino contra exempla divina, contra testimonia quæ asserunt Ecclesiam toto terrarum orbe diffundi, cujus Ecclesiæ in nomine Domini tenemus unitatem, nihil illi respondere potuerunt. Salva ergo causa Ecclesiæ, confirmata & immutabiliter fixa ac stabilita, tanquam supra fundamentum petræ, quam portæ inferorum non vincant. Hac ergo salva, venimus & ad causam Cæciliani, jam securi, quicquid ille inveniretur admisisse. Fortè enim, si, ut homo, inveniretur in aliqua culpa, nos litigaturi eramus, ut propter culpam unius hominis damnandi, aut rebaptizandi judicaremur? Et diximus: Salva causa Ecclesiæ, cui nihil præjudicat peccatum Cæciliani, nec justitia Cæciliani coronat Ecclesiam, nec culpa Cæciliani damnat Ecclesiam. Videamus & ipsius causam qualis sit. Suscepimus eam discutiendam, sed tanquam fratris, non tanquam patris, aut matris. Pater nobis Deus est, mater nobis Ecclesia est. Cæcilianus frater fuit, aut frater est; si bonus, bonus frater; si malus, malus frater; tamen frater. Si invenerimus eum innocentem, jam vos ubi eritis, qui & in ipsa humana calumnia defecistis? Si autem inventus fuerit nocens, si inventus fuerit reus, nec sic victi sumus, quia unitatem Ecclesiæ, quæ invicta est, obtinemus. Inventus sit prorsùs reus; hominem anathemo, Christi Ecclesiam non desero. Hoc fecimus, diximus; deinceps cum ad * altare inter Episcopos, quos fideles & innocentes credimus, non recitabimus. Hoc solum fecimus. Numquid propter Cæcilianum rebaptizaturi estis orbem terrarum? Hac securitate constituta & firmata, cœpit discuti causa Cæciliani. Inventus est innocens, inventus est à calumniantibus appetitus. [a] Semel absens damnatus, præsens ter absolutus; damnatus à factione, absolutus ab ecclesiastica æquitate. Lecta sunt hæc, probata sunt hæc. Quæsitum utrum haberent quod contradicerent. Consumptis omnibus tergiversationibus calumniarum suarum, at ubi nihil proferre contra evidentissima documenta nec contra ipsius innocentiam Cæciliani potuerunt, prolata sententia est adversùs eos. Et tamen ipsi dicunt; Vicimus. Vincant, sed se, ut possideat eos Christus. Vincat eos qui redemit eos, & tum de multis gaudemus. Multi illorum fructuosè victi sunt, quia nec victi sunt. Error humanus victus est, homo salvatus est. Nam medicus * non contendit cum ægroto, & si ægrotus facit cum medico, vincitur febris, & sanatur ægrotus. Nam hoc intendit medicus, vincere; hoc intendit & febris, vincere. Positus est quasi in medio ægrotus, si vicerit medicus, salvus erit ægrotus, si vicerit febris, morietur ægrotus. In contentione ergo nostra contendebat medicus pro salute, pro febre contendebat ægrotus. Qui animadverterunt medici consilium, vicerunt; febrem superaverunt. Habemus eos sanos & gaudentes nobiscum in Ecclesia. Blasphemabant nos antea, quia fratres nos non agnoscebant. Febris enim mentem turbaverat. Nos tamen illos & detestantes nos & sævientes in nos amabamus, & sævientibus illis serviebamus, resistebamus, contendebamus, & quasi litigabamus, & tamen amabamus. Molesti enim sunt omnes qui talibus languentibus serviunt, sed ad salutem molesti sunt. Invenimus autem homines aliquando pigros dicentes: Verum est, Domine, verum est, non est quod dicere. Quid ergo? Veni, age, pater meus ibi est mortuus, mater mea ibi est sepulta. Mortuam nominasti & sepultam. Vivis, adhuc est cum quo loqui. Parentes tui Christiani, fuerant in parte Donati; parentes eorum, fortè & ipsi Christiani, aut proavi, certè pagani. Qui ergo primo facti sunt Christiani cùm extulissent parentes suos paganos, numquid contra veritatem frigidi fuerunt, numquid authoritatem mortuorum parentum secuti sunt, & non potiùs mortuis parentibus vivum Christum prætulerunt? Si ergo hic vera unitas est extra quam necesse est in æternum moriaris, quare mortuos parentes tuos sequi vis mortuos tibi & Deo? Quid dicis? Responde. Verum dicis, non est quid dicere. Quid vis faciam? Consuetudo nescio quæ tenet sibi homines tales. Lethargici sunt. Contrario morbo laborant. Dormiendo morituri sunt. Alii phrenetici sunt, molesti sunt. Nam etsi moriturus est lethargicus, vel servienti sibi non est molestus. Phrenetici molesti sunt, qui mentem perdiderunt; & insani atque furiosi, armati vagantur hac atque illac, quærentes quos occidant, quos excæcent. Nova enim nobis nunciata sunt; cuidam Presbytero nostro linguam exsecuerunt. Isti phrenetici sunt. Exercenda est caritas amanti. Ex ipsis multi correcti fleverunt; multi correcti, nos novimus, ad nos venerunt de numero ipsorum furiosorum. Flent quotidie, nec satiantur lacrymis, præterita sua, attendentes eorum furorem qui non digesta ebrietate vanitatis adhuc sæviunt. Ergo quid facimus? Talibus servire caritas cogit. Non molesti sumus utrique generi, & lethargico eum excitando, & phrenetico ligando; ambos tamen amamus. Bona res concordia fratrum; sed videte ubi. In Christo Christianorum, & amore proximorum. Quid si adhuc nondum est frater in Christo? Quia homo proximus est, ames & ipsum, ut lucreris & ipsum. Si ergo concordes cum fratre Christiano, ames autem proximum, etiam cum quo modò concordia non est, quia nondum in Christo frater est, quia nondum in Christo renatus est, nondum Christi sacramenta novit, paganus est, Judæus est, est tamen proximus, quia homo est. Si amas & ipsum, accessisti & ad aliam dilectionem alio dono; & sic sunt in te duo, concordia fratrum, & amor proximorum. Ex iis omnibus concordiam tenentibus cum fratribus & amantibus proximum constat Ecclesia devota Christo & subdita viro, ut fiat tertium vir & mulier sibi consentientes. [b] Unde admonemus caritatem vestram & vos exhortamur in Domino, præsentia contemnatis, fratres mei, quæ non vobiscum moriendo portatis; caveatis peccata, caveatis iniquitates, caveatis sæculares cupiditates.

Collat. 3. cap. 233-235. — * Collat. 3. cap. 230. — Ibid. cap. 516. — * Negatio deest in cod. Colbert. — Vide Augustin. ep. 50.

a *Semel absens*] nimirum in Concilio Carthaginensi Donatistarum anno 311. de quo nos suprà. Purgatus postea fuit Romæ anno 313. in Concilio cui Melchiades Papa præfuit. Verùm cùm nihilominùs adversarii ejus iterum pro hac causa adiissent Constantinum Imperatorem missis quibusdam è suo numero qui Cæcilianum dicerent indignum esse sacerdotio, Imperator Episcopos convenire pro hac causa jussit apud Arelatem anno 314. ubi rursum absolutus est Cæcilianus. Et cum nec sic conquiescerent, tertiò absolutus est à Constantino apud Mediolanum anno 315.

b *Unde*] Hunc locum citat Beda in caput tertium epist. 1. D. Pauli ad Thessalonicenses.

Anno Christi 411.

tes. Tunc enim est fructus vester in vobis integer, & merces nostra apud Dominum plena gaudiorum. Nam etsi dicimus quod dicendum est, etsi prædicamus quod prædicandum est, & solvimus nos apud Dominum in conspectu Domini, quia non tacuimus quod timemus, non tacuimus quod amamus, ut super quem venerit gladius vindictæ dominicæ, quid speculatori imputet non inveniat, tamen nolumus mercedem nostram securam esse vobis perditis, sed vobis inventis. Nam & apostolus Paulus securus erat de mercede sua; & tamen quid ait populo? *Nunc vivimus, si vos statis in Domino.* Loquor vobis & caritati vestræ secundùm jussionem Domini, patres & fratres. Loquor etiam pro fratre meo Episcopo vestro, cujus gaudium esse debetis, obediendo Domino Deo nostro. Certè in nomine Dei facta est vobis hæc Ecclesia per opera ipsius; per fidelium fratrum collationes beneficas, misericordes, devotas facta est vobis hæc Ecclesia; sed vos magis estis Ecclesia. Facta est vobis quò corpora vestra intrent; sed mentes vestræ debent esse quò Deus intret. Honorastis Episcopum vestrum, ut hanc [a] basilicam Florentiam vocare velletis; sed florentia ejus vos estis. Nam sic dicit Apostolus: *Gaudium & corona mea vos estis in Domino.* Quicquid est in sæculo, vanescit, transit. Vita ista quid est nisi quod psalmus dixit: *Manè sicut herba transiet; manè floriet, & præteriet; vespere decidet, durescit & arescit.* Hoc est omnis caro. Ideo Christus, ideo nova vita, ideo spes æterna, ideo consolatio immortalitatis promissa, & in Dei carne jam reddita. A nobis enim assumpta est illa caro, quæ jam immortalis est, & in nobis quod in se implevit ostendit: propter nos enim carnem habuit; nam propter se in principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Quære carnem & sanguinem. Ubi? In verbo, quia verè nobis compati voluit, & nos redimere; induit formam servi, & descendit qui hic erat, ut appareret qui non aberat, & voluit fieri homo. Qui fecit hominem creari de matre, qui creavit matrem: ascendit usque in crucem, mortuus est, & ostendit nobis quòd noveramus, & nasci & mori. Implevit in se humilia, & vetera nostra usitata & nota. Nasci & mori noveramus, resurgere & in æternum vivere non noveramus. Duo ergo nostra vetera humilis assumpsit; duo alia magna & nova excelsus implevit. Resuscitavit carnem, levavit in cœlum carnem, sedet ad dexteram patris. Caput nostrum esse voluit, caput pro membris clamavit; qui & cùm hic esset dixit: *Pater, volo ut ubi ego sum, ibi sint & isti mecum.* Speremus hoc & de carne nostra resuscitationem, commutationem, incorruptionem, immortalitatem, in æternum mansionem, & agamus ut pervenismus. Hæc erit florentia, vera florentia.

CONSTITUTIONES HONORII IMPERAT.

Adversus Donatistas, datæ post collationem Carthaginensem.

Impp. Honorius & Theodosius Augusti Seleuco Præfecto prætoris.

L. 51. Cod. Theodos. de hæret.

Cassatis quæ pragmatici vel adnotatione manus nostræ potuerint impetrari, & manentibus his quæ etiam dudum super hoc definita sunt, & veterum Principum sanctione servata, nisi ex die prolatæ legis omnes Donatistæ tam sacerdotes, quàm clerici laicique catholicis ea quæ sacrilegè descivere reddiderint; tunc inlustres singillatim pœnæ nomine fisco nostro auri pondo quinquaginta cogantur inferre, spectabiles auri pondo quadraginta; senatores auri pondo triginta, clarissimi auri pondo viginti, sacerdotales auri pondo triginta, principales auri pondo viginti, decuriones auri pondo quinque, negotiatores auri pondo quinque, plebei auri pondo quinque, circumcelliones argenti pondo decem. Qui nisi à conductoribus sub quibus commanent vel procuratoribus executori exigendi fuerint præsentati, ipsi teneantur ad pœnam, ita ut ne domus nostræ homines ab hujuscemodi censura habeantur immunes. Uxores quoque eorum maritalis segregatim multa constringat. Eos enim quos nequaquam inlata damna correxerint, facultatum omnium publicatio subsequetur. Servos etiam dominorum admonitio, vel colonos verberum crebrior ictus à prava religione revocabit; ni malunt ipsi ad prædicta dispendia, etiamsi sunt catholici, retineri. Clerici verò ministrique eorum ac perniciosissimi sacerdotales ablati de Africano solo, quod ritu sacrilego polluerunt, in exilium viritim ad singulas quasque regiones sub idonea prosecutione mittantur; Ecclesiis eorum vel conventiculis prædiisque, si qua in eorum Ecclesias hæreticorum largitas prava contulit, proprietati potestatique catholicæ, sicut jamdudum statuimus, vindicatis. Data III. Kal. Februarii Ravennæ, Honorio IX. & Theodosio V. A A. Conss.

An Chr. 412.

Iidem Augusti Juliano Proconsuli Africæ.

Ibid. l. 54. Vide Possid. in vita S. Augustini cap. 13.

Donatistas atque hæreticos, quos patientia clementiæ nostræ nunc usque servavit, competenti constituimus auctoritate percelli: quatenus evidenti præceptione se agnoscant & intestabiles, & nullam potestatem alicujus ineundi habere, sed perpetua onustos infamia, à cœtibus honestis & à conventu publico segregandos. Ea verò loca, in quibus dira superstitio nunc usque servata est catholicæ venerabili Ecclesiæ socientur; ita ut Episcopi, Presbyteri, omnesque antistites eorum & ministri spoliati omnibus facultatibus, ad singulas quasque insulas atque provincias exulandi gratia dirigantur. Quisquis autem hos fugientes propositam ultionem occultandi causa susceperit, sciat & patrimonium suum fisci nostri compendiis aggregandum, & se pœnam quæ his proposita est subiturum. Damna quoque patrimonii pœnasque pecuniarias evidenter imponimus viris, mulieribus, personis singulis & dignitatibus pro qualitate sui quæ debeant irrogari. Igitur Proconsulari aut Vicariano vel comitivæ primi ordinis quisque fuerit honore succinctus, nisi ad observantiam catholicam mentem propositumque converterit, ducentas argenti libras cogetur exsolvere fisci nostri utilitatibus adgregandas. Ac ne id solum putetur ad resecandam intentionem posse sufficere, quotiescunque ad communionem talem accessisse fuerit confutatus, toties multa exigatur; & si quinquies eumdem constiterit nec damnis ab errore revocari, tunc ad nostram clementiam referatur, ut de solida ejus substantia ac de statu acerbiùs judicemus. Hujusmodi autem conditionibus etiam honoratos reliquos obligamus; scilicet ut senator qui nullo munitus extrinsecus privilegio dignitatis, inventus in grege Donatistarum, centum libras solvat argenti, sacer-

a *Basilicam Florentiam*] Sirmondus hoc loco rectè conjicit eam sic dictam de nomine Florentii Episcopi, quem suspicatur eum esse qui tempore istius collationis Carthaginensis tenebat Ecclesiam Hipponensium diarrythorum. At Nicolaus Faber in præfatione ad fragmenta Hilarii putat eam ab Aurelio Carthaginensi Episcopo constructam, qui & Florens dicebatur, ac in ejus gratiam Florentiam fuisse cognominatam.

ANNO CHRISTI 411.

sacerdotales eamdem summam cogantur exsolvere, decem primi curiales quinquaginta libras argenti addicantur, reliqui decuriones decem solvant libras argenti, quicunque in hæresi maluerint permanere. Conductores autem domus nostræ, si hæc in prædiis venerabilis substantiæ uti permiserint, tantam pensionem pœnæ nomine cogantur inferre, quantum in conductione pensitare consuerunt. Eadem quoque emphyteuticarios auctoritas sacræ definitionis adstringet. Conductores verò privatorum si permiserint in hisdem prædiis conventicula haberi, vel eorum patientia sacrum mysterium fuerit inquinatum, referetur per judices ad scientiam dominorum; quorum intererit, si pœnam volunt sacræ jussionis evadere, aut * certantes corrigere, aut perseverantes commutare, ac tales prædiis suis præbere rectores qui divina præcepta custodiant. Quod si procurare neglexerint, hi quoque in pensiones quas accipere consuerunt prolatæ præceptionis auctoritate multentur; ut quod ad compendia eorum pervenire poterat, sacro jungatur ærario. Officiales autem diversorum judicum si in hoc errore fuerint deprehensi, ad triginta librarum argenti inlationem pœnæ nomine teneantur; ita ut si quinquies condemnati abstinere noluerint, coerciti verberibus exilio mancipentur. Servos verò & colonos coercitio ab hujusmodi ausibus severissima vindicabit. Ac si coloni verberibus coacti in proposito perduraverint, tunc tertia peculii sui parte multentur; atque omnia quæ ex hujusmodi generibus hominum locisque colligi poterunt, ad largitiones sacras illico dirigantur. Data x. Kal. Jul. Ravennæ, Constantio & Constante Conss.

* aerantes

An. 414.

Eidem AA. Juliano Proconsuli Africæ.

Ibid. l. 51. Notione & sollicitudine Marcellini spectabilis memoriæ viri contra Donatistas gesta sunt ea, quæ translata in publica monumenta habere volumus perpetim firmitatem. Neque enim morte cognitoris perire debet publica fides. Data III. Kal. Septembris Ravennæ, Constantio & Constante Conss. "

" An. Chr. 414.

De hac collatione Carthaginensi vide Baronium anno domini 411.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S.I.

Papyrius Massonus J. C. Collationis hujusce Carthaginensis editor primus celeberrimo imperatorum Honorii & Theodosii edicto tria subjecerat Augustini, Possidii, atque Orosii excerpta; quæ nescio quo consilio prætermissa sunt in editione Commeliniana anni 1596. [illegible] deinde restituta a Severino Binio, Regio collectore, eoque qui Optato Milevitano episcopo observationibus Gabrielis Albaspinei Episcopi Aurelianensis illustrato eamdem collationem cum ipsius historia, ex rerum ecclesiasticarum commentariis Francisci Balduini J. C. desumpta, adjungendam curavit. Nos vero eadem hic tibi, lector reponimus, ut quæ plurimum lucis obscuris illorum temporum rebus sint allatura.

" ** *Sanctus Augustinus in libro de gestis ann. 418. cum Emerito Donatistarum episcopo cujus crebra mentio in Collat.* Præsentibus vobis fratrem & coepiscopum meum Deuterium (Cæsariæ) obstringo, ut quemadmodum fit apud Carthaginem, apud Tagastam, apud Constantinam, apud Hipponem, apud omnes diligentes ecclesias, sic etiam deinceps facere non pigrescat, ut annis omnibus, per jejuniorum dies, id est quadragesimam ante pascha, quando vobis maxime jejunantibus plus vacat audire, eadem gesta collationis per annos singulos universa a capite in finem ex ordine recitentur.

ANNO CHRISTI 411.

" ** *Possidius in vita sancti Augustini.* Et de his omnibus pro pace ecclesiæ gestis Augustino dominus & hic palmam dedit, & apud se justitiæ coronam reservavit. Jam jamque ac magis juvante Christo de die in diem augebatur & multiplicabatur pacis unitas & ecclesiæ Dei fraternitas. Et id maxime factum per collationem quæ ab universis episcopis catholicis apud Carthaginem cum eisdem Donatistarum episcopis postmodum facta est, id jubente gloriosissimo & religiosissimo imperatore Honorio. Propter quod perficiendum etiam a suo latere tribunum & notarium Marcellinum ad Africam judicem miserat. In qua controversia illi omnimodis confutati atque de errore a catholicis convicti, sententia cognitoris notati sunt, & post eorum appellationem piissimi regis responso injusti, inter hæreticos condemnati sunt. Ex qua ratione solito amplius eorum episcopi cum suis clericis & plebibus communicaverunt, & qui pacem tenuerunt catholicam multas eorum persecutiones usque ad membrorum amputationem & internecionem pertulerunt. Verum totum illud bonum, ut dixi, per sanctum illum hominem consulentibus nostris episcopis & pariter satagentibus & cœptum & perfectum est.

" ** *Orosius libro septimo.* In his diebus præcipiente Honorio & adjuvante Constantio Comite pax & veritas per universam Africam ecclesiæ catholicæ reddita est: & corpus Christi, quod nos sumus, redintegrata discessione sanatum est, imposita executione sancti præcepti Marcellino tribuno, viro imprimis prudenti & industrio, omniumque studiorum bonorum appetentissimo: quem Marinus apud Carthaginem, incertum, zelo stimulatus an auro corruptus occidit: qui continuo revocatus ab Africa, factusque privatus, vel ad pœnam, vel ad pœnitentiam, conscientiæ suæ dimissus est.

Neque vero omittendus foret Breviculus ejusdem collationis a sancto Augustino, ut in manibus omnium esset resectis minus utilibus narrationibus elaboratus, nisi prostaret cuivis per ocium percurrendus tomo VII, operum omnium ejusdem sanctissimi ecclesiæ doctoris. Porro hic necessarium videtur adscribere, quod de seipso ac Pelagio breviter narrat sanctus Augustinus cap. 22. libri de Gestis Palæstinis in causa Pelagii, his verbis: *Posteaquam Pelagius in Africam venit, me absente, nostro,* Hipponensi intelligit, *litore; ubi omnino nihil ab illo hujusmodi auditum est: quia & citius quam putabatur, inde profectus est. Postmodum ejus faciem Carthagini, quantum recolo, semel vel iterum vidi, quando cura collationis quam cum Donatistis hæreticis habituri eramus, occupatissimus fui, ille vero etiam ad transmarina properavit,* id est in Palæstinam.

Ad eadem quoque tempora, ut arbitramur, referri debet antiquissimum Bracarense in Lusitania a pluribus episcopis celebratum concilium præside Pancratiano metropolita, quod merito dixerim primum: a Garsia Loaysa, Severino Binio, Regio collectore, aliisque deinceps præteritum, sed a Bernardo Brito parte altera Monarchiæ Lusitanæ Olysippone anno 1609. in folio editæ ex mss. codicibus studio F. Augustini de Castro Archiepiscopi Bracarensis exhibitum Latine simul ac Lusitanice: unde illud tibi, lector, exscribendum curavimus, atque huicce loco inserendum,

ANNO CHRISTI 411.

¹ ** BRACARENSE CONCILIUM I.

Præside Pancratio sive Pancratiano primæ sedis Bracarensis episcopo.

Ex capitulo II. libri sexti Monarchiæ Lusitanæ F. Bernardi de Brito Monachi ordinis sancti Bernardi & chronologi generalis nunc primum ceteris conciliis additum.

CONVENIENTIBUS episcopis Elipandus Colimb. Pamerius Egitaneus, Arisbertus Portugalensis, Deusdedit Lucensis, Gelasius Emeritensis, Pontamius Eminiensis, Tiburtius Lamacensis, Agathius Iriensis, Petrus Numantinus, in fano sanctæ Mariæ Bracarensis, *dominus Pancratianus episcopus primæ sedis dixit*:

Notum vobis est, fratres & socii mei, quomodo barbaræ gentes devastant universam Hispaniam, templa evertunt, servos Christi occidunt in ore gladii, & memorias sanctorum, ossa, sepulcra, cœmeteria profanant, vires imperii constringunt, modo commoventes omnia sicut stipulam ante faciem venti. Præter Celtiberiam & Carpetaniam jam reliqua omnia versus Pyreneos sub sua jacent potestate. Et quia malum hoc jam jam est supra capita nostra, volui vos advocare, ut unusquisque sua provideat, & omnes simul communem ecclesiæ calamitatem. Provideamus, socii, remedium animarum, ne multitudo laborum & afflictionum compellat eos abire in consilium impiorum, stare in via peccatorum & sedere in cathedra pestilentiæ, aut apostatare a vera fide, & ad hoc exempla constantiæ nostræ ponamus ob oculos subditorum, patientes pro Christo aliquid ex multis tormentis, quæ ipse pertulit pro nobis.

Quia vero nonnulli Alanorum, Suevorum, Vvandalorumque sunt idololatræ, alii vero Arianam hæresim profitentur, visum mihi est vobis approbantibus ad majorem fidei firmitudinem contra similes errores sententiam proferre. Quid vobis videtur?

Omnes (responderunt) Justum, pium, sanctum expediensque negotium.

Pancratianus: Credo in Deum, unum, verum, æternum, ingenitum, a nullo procedentem, qui condidit cœlum, terram, & quæ in eis sunt visibilia & invisibilia.

Omnes episcopi: Similiter & nos credimus.

Panor. Credo in unum verbum genitum ab ipso patre ante tempora, Deum ex Deo vero, ex eadem substantia patris, sine quo factum est nihil & per quem omnia creata sunt.

Omnes episcopi: Similiter nos credimus.

Panor. Credo in Spiritum sanctum procedentem a Patre & Verbo, unicum in Deitate cum ipsis, qui per ora prophetarum locutus est, supra apostolos sedit, Mariam Christi matrem replevit.

Omnes episcopi: Similiter & nos credimus.

Panor. Credo quod in hac trinitate non sit majus aut minus, prius aut posterius, sed in tribus distinctis personis sit una æqualitas, una deitas, una divinitas.

Omnes episcopi: Similiter nos credimus.

Panor. Damno, excommunico, reprobo, anathematizo omnes contrarium sentientes, tenentes, & prædicantes.

Omnes episcopi: Similiter & nos damnamus.

Panor. Credo quod Dei gentium sint dæmonia; os habent & non loquentur, oculos & non videbunt, aures & non audient, neque sit spiritus in ore ipsorum.

Omnes: Similiter & nos credimus.

Panor. Credo quod Deus noster trinus in personis, unus in essentia fecit ex nihilo omnia, & Adamum patrem nostrum creavit ex terra, Evam de ejus latere, destruxit mundum per aquas, dedit Moysi legem & novissimis temporibus visitavit nos per filium suum qui factus est ei ex semine David secundum carnem.

Omnes: Similiter & nos credimus.

Panor. Damno, reprobo, execro & anathematizo omnes contrarium tenentes sentientes & prædicantes.

Omnes: Similiter & nos damnamus.

Panor. Nunc autem si placet vobis omnibus statuatur quid agendum sit de reliquiis sanctorum præcipue de patre nostro & apostolo hujus regionis Petro * Ratisensi, quem ad salvandas animas Jacobus domini consanguineus dimisit.

Surrexit Elipandus Colimbricensis, & dixit: Non poterimus omnes uno modo id facere: sed si vobis placuerit, unusquisque pro temporis opportunitate id faciat. Barbari sunt intra nos: & Ulixbonam premunt. Emeritam habent. Asturicam similiter, propediem eventuri supra nos: proficiscatur unusquisque in locum suum & confortet fideles, corporaque sanctorum honeste abscondat, & de locis & speluncis, ubi posita fuerint, relatorium vobis mittat, ne per cursum temporis in oblivionem veniant.

" de Ratis " Hanc periochen quidam censent additamentum.

Omnes: Justum, bonum & congruens consilium nobis videtur pro temporis necessitate.

Panor. Similiter mihi sicut & vobis videtur: abiteis in pace omnes: solus remaneat frater noster Pontamius propter destructionem ecclesiæ " suæ Emeritensis quam barbari vexant.

" Eminiensis, ut docent subscriptiones: & male vertit Britus de Merida.

Pontamius dixit: Abeam & ego ut confortem oves meas & simul cum eis pro Christi nomine patiar labores & anxietates. Non enim suscepi munus episcopi in prosperitate, sed in labore.

Panor. Optimum verbum, justum consilium: profectum approbo. Deus te conservet.

Omnes episcopi: Servet te Deus in bono consilio quod nos similiter approbamus. *Omnes simul:* Abeamus in pace Jesu Christi.

Pancratianus in Dei nomine episcopus " Bracarensis. " Braga.

Gelasius in Dei nomine episcopus " Emeritensis. " Merida.

Elipandus in Dei nomine episcopus " Colimbriensis. " Colmbra

Pamerius episcopus " Egitavensis. " Idanha

Arisbertus episcopus " Portuensis. " Porto

Deusdedit episcopus " Lucensis. " Lugo

Pontamius episcopus " Eminiensis. " Agueda

Tiburtius episcopus " Lamacensis. " Lamego

Agathius episcopus " Iriensis. " Iria

Petrus in Dei nomine episcopus " Numantinus. " Camora o Freixo de Nanão.

Explicit conc. I. Bracarense.

¹ Ex Ms. quod nemini visum, nisi hoc sæculo, postquam prodiere Chronica Dextri, Adversaria Luitprandi, & similia, edidit Bernardus de Brito. Supposititium esse putat Jo: Baptista Perezius, Canonicus Toletanus, qui primus pseudo-Dextri, & pseudo-Maximi fraudes detexit. Cardin. de Aguirre admonet, si quis hoc Concilium putet genuinum, *inferiori certe, quam reliqua, auctoritatis gradu* esse habendum. *Harduinus.*

Anno Christi 411.

ferat, fumentum episcoporum occurrit mentis in sequenti epistola Arcadiorum ad Samarum archidiaconum Bracarensem,

Doleo super te, frater mi, doleo super episcopum & caput nostrum Pancratianum, doleo super evulationem vestrum: videat Deus miserium nostrum oculis misericordiæ suæ. Colimbria capta est, servos Dei occidit inimicus in ore gladii. Eripandus ducitur captivus. Olyspipo libertatem suam auro redemit, Egitaviam obdident. Omnia ferra sunt laboribus, singulibus & angustiatibus: sed quia tu vidisti quomodo actum est in Galiecia a Suevis, inde collige qualiter Alani agant in Lusitania. Mitto ad te decreta de fide, quæ petis: dedimus enim illa nuncum tegra mea. Ego quotidie spero super me similem plagam; sed de omnibus ad te scribam si fieri ero de loco ubi latitas. Rescipiat nos Deus.

Observatio P. Antonii Pagi

Ad An. Ch. 411. n. 19.

Hoc Concilium Labbeus cum anno 412. copulat, atque *Primum Bracarense* inscribit dictondum est. Ab eum Innocentius III. quando longum lisem, quæ inter Compostellanum & Bracarensem Episcopos verbatur, dirimit, *primum*, & *secundum* Concilium Bracarense appellet, quæ *Theodorico*, & ejus filio dominantibus habita fuit, ut anno 561. num. 4. offendi, imo *Nigrino* Lucensis *Episcopo* Concilium Bracarense anno 572. indictum, *secundum* nuncupat, ut videre est, etiam anno 563. num. 4. Concilium Bracarense hoc anno à Labbeo confignatum, nor primum, nec forte genuinum dici potest. Hic enim ait: Ista fidei, qui in colegitur. *Erede episcopium Lucilium præsidente, & Patre & Filio, Episcopis*, ut ipsi prodit, cum hoc ipsi tetc tempore Sancto Cypriano eximii dum fuit, quod ibidem propositionem proferebat, adeo ut fe fe de ea purgare coactus fuerit. Sequum quoque illud in Episcopi Bracarensis edictum, cum in eo dicatur illum pro fedile non solum Episcopis Galliæ, in quos facrulo quinto legitimam pretiidiciunem exercebat; sed etiam Episcopis Lusitanis, tanquam Metropolitam Episcopi Emeritensis, qui tamen Episcopo Bracarensi pro hac tempore tanquam cedere voluit, & Episcopis Conimbriæ, Lamacensis, & Egitanensis Lusitanis, imo & Numantino in Arcuaria, quamvis *Numantia* jamdiu solo equata, tamquam pedis reddiciata fuisse. Nec *Conimbria*, *Colimbria*, ut in eo Concilio, appellata anno Christi 561. vel 563. quo Episcopus Bracarensis de reitio Hispaniæ Primaro contendere egit. Denique qui hoc Concilium fuppofuit, anno 411. aut circiter illud affigere nitebitur, cum *Arcadiorum* in Epistola laudata fcribat: *Doleo super te, super caput nostrum Pancratianum*; Bracarensis Episcopus *Lucilinus* sedere cœpit *Anno Christi 561. quinquaginta fere anno redemit, &c. Quomodo actum est in Galiecia à Suevis, inde colige qualiter Alani agant in Lusitania*. Quam Alanis tunc parebat Lusitania, & quo tempore anno 417. aut infequenti ut infra videbimus, expulfi funt, & quo remanfitatae cum Vandalis, quos in Galiecia etant, fe fe adjunxere. Alanis verò extinctis, non multo post *Vandali* in Africam trajecere, ut fuo loco ostendemus; fiquet utinfque nationis nomen in Hispania solum remanfit. Labbeus, qui Concilium illud legere tantisque in fecundo parte Monarchiæ Lusitanæ, omisit arrem Epiflolam ab *Arcadiorum* ad Samarum archidiaconum datam, quam refert Rodericus de Cuita Episcopus Emeritensis in Catalogo Episcoporum Portugallium longa Lusitana fcripta, in qua Concilium illud tanquam Lusitanum vocat. In hac Epistola dicit Arcadiorum: *Scripsimus ad te Colimbriam notum, videlicet Dei Ministra, laboranteis ipsis Anni in confessione martyrum nostri erisis*, &c. quæ quidem ad Concilium fuppofuit, illud ante annum 418. congregatum esse voluit. Sed quo magis Adamus & hæ duas Epistolas differuit, eò minus mihi probantur. Quod fi quis argumenta in medium afferat, quæ illud Concilium genuinum, & germanum esse offendant, eà libentissimè petitionem judicio fubo, quò in unum verisimilitudinem & tenebris eruendam omnia mea contulerigio.

Anno Christi 411. post pro sequenti 412.

Cap. 1.

Cap. 7.

Ut Pauliana discorum dicit: Utrum docuit hoc an non, neget. *Calestius dixit*: Jam de tradure peccati dixi, quia intra catholicam conflitutorem plures audivi dedituere, necnon & alios adfuteare: iaec quæstionis res fit illa, non hæresis: Infantes semper dixi egere baptismo ac debere baptizari. Quid quæritis aliud? *&c.*

In libello autem quem Roma edidit, qui gestis ibi restituitis abligatus est, ita hæc de loquitur &c.

Hanc ejus perlocutionem venerabilis papa Zosimus tenens, egit cum homine, quem falfæ doctrinæ ventus influerat, ut ea, *quæ illi a Paulino diacono fuerant obiella damnare*, atque, ut fedis apostolicæ literis quæ à Sanctæ memoriæ suo prædecessore missæ fuerant, perlecta, ita ejusdem pafiis, & ut nolint quidem *diaconi objella damnare*, fed beati Pape Innocentii literis non esse fufficiebat; *imo & omnia quæ fides illa damnaret, damnaretur ipsi promisit &c.*

Ejusdem quoque concilii mentionem factam adverimus capite undecimo (ut omittam 55. liber de Gestis Palaeli) ubi ipsi fex capita dedicatæ Calestiæ recensita, ita fubjiciuntur aliaque nonnulla: *Hæc ita objecta sunt, ut etiam apud Carthaginem & fundiatur eos (scribebat ad Auxilium Carthaginensem episcopum Africæ primatem) & ab illis tenemque episcopi discrevere audita atque damnata. Ubi quidem, ut recitis ipse, nonfuisset. Postea cum venissem Carthaginem, eadem ipse recepisi, ex quibus aliqua memini, fed nescio utrum ejus hæc omnia tenuerunt.* Augustinus idem cap. 53. lib. 11. Retractationum: *Ipse Pelagius ejus jam propter tales assertiones, apud Carthaginem in episcopali judicio*

CONCILIUM CARTHAGINENSE

Contra Pelagianos

In qua Cælestius Pelagii hæresarche discipulus a Paulino diacono hæresis convictus ab Innocentium papam appellavit.

Ejus concilii acta exciderunt, folumque supest illius fragmentum apud fanctum Augustinum libro 1. de Gratia Christi & peccato originali capitibus fecundo, tertio, & quarto in hæc verba: *Et Cælestius quidem in hoc excusat, ut non dicat, quæ adeo nt negavit in episcopali judicio apud Carthaginiensem urbem voluerit eos, qui dicunt, quod peccatum Adam ipsum solum lederit & non genus humanum: & quod infantes qui nascuntur, in eo statu sunt, in quo Adam fuit ante prævaricationem. Et in urbe Roma in libello suo, quem detitisimo papa Zosimo dedit id offerverunt expressius, quod parvulorum neminem obliringat originale peccatum. De gestis enim episcopalibus Carthaginensibus hæc ipsa verba descripsimus.*

Aurelius episcopus dixit: Sequentia recitentur, & recitatum est: quod peccatum Adæ ipsi soli obfuerit, & non generi humano. *Et cum recitatum est, Cælestius dixit*: Dixi de tradice peccati me dubium esse, ita tamen ut cui donavit Deus gratiam perfitire conferitur, quia diversa ab eis audivi qui utique in ecclesia catholica conflituti funt episcopi. *Pauliniaus diaconus dixit*: Die nobis omnibus eorum: *Carthaginiensis episcopus presbyter Rufinus Romæ qui mihi* [illegible] *Pammachio*. Ego audivi illum dicentem, quia non sit peccati non fit. *Paulinus diaconus dixit*: Ecce [illegible] aliqui? *Cælestius dixit*: Audivi & plures dicere. *Paulinus diaconus dixit*: Dic nomina ipsorum? *Cælestius dixit*: Non tibi sufficit unus testis? *Et quid mihi dixit*: *Aurelius episcopus dixit*: Recipiat libelli legantur: *Et recitatum est*, quod infantes qui nascuntur in eo statu sint, in quo fuit Adam ante transgressionem: *infans in statu libelli minuti, Deprecatio scilicet.*

Aurelius episcopus dixit: Doceatis Cælesti aliquando, ut dixit diaconus Paulinus, quod infantes qui nascuntur in eo statu sint, in quo fuit Adam ante transgressionem. *Cælestius dixit*: Exponat quid dixit ante transgressionem. *Paulinus diaconus dixit*: Tu nega hoc te docuisse. Unum est ex duobus, aut neget fe docuisse, aut jam damnet illud. *Cælestius dixit*: Jam dixi me pro quo modo dixit ante transgressionem. *Paulinus diaconus dixit*: Nega te illa docuisse. *Aurelius episcopus dixit*: Ergo quid collegerim ego ex hujusmodi objectione, dico Adam constitutum in paradiso, quod ante dicatur interminabilis fatius, postea per transgressionem præcepti factus fit incorruptibilis. Hoc dicis frater Pauline? *Paulinus diaconus dixit*: Hoc dicimus. *Aurelius episcopus dixit*: Status certe infantium hodie baptizandorum utrum talis fit qualis fuit ante transgressionem Adæ, an certe de eadem origine pereat, de qua nascitur, transgressionis ut ipse Adam constitutus in paradiso, quod ante dicatur interminabilis fatius, postea per transgressionem præcepti factus fit incorruptibilis. Hoc dicis frater Pauline? *Paulinus diaconus dixit*: Hoc dicimus. *Aurelius episcopus dixit*: Status

exp. Coelestii Coelestius, Pelagii discipulus. Hic autem ab apostolico sedis pro eadem fide damnatus, ut ipse testatur, in epistola ad Augustinum, ut ex eius epistolis colligitur, & ex Gelasii, Ad Alexandrinos, & Hormisdae epistolis, Ad Africanos, & Ad Dardanos, & Ad Hormisdam, & Ad Ioannem Scythiae Monachum, & Ad Ioannem Hispanum, & Ad Ioannem Constantinopolitanum, & Ad Ioannem Antiochenum, & Ad Ioannem Hierosolymitanum, & Ad Ioannem Alexandrin

A V. Cælestium diversos conspirantes sibi misisse per provincias, qui sex capita doctrinæ ejus per populos disseminarent.

VI. Eumdem sæpius auditum ac resistentem, ab episcopis Afris Carthagine congregatis ecclesiastica communione privatum ad sententiam Romani episcopi appellasse.

VII. Ea vero appellatione mox neglecta Ephesum Asiæ urbem contendisse, ibique ausum esse per obreptionem locum presbyterii petere.

VIII. Post aliquot annos Constantinopolim petiisse, ibique detectum studio Attici episcopi ex illa urbe detrusum esse.

IX. Attici literas super ejus nomine Thessalonicam & Carthaginem, & in Asiam ad episcopos missas.

B X. Ejectum Constantinopoli ad urbem Romam sub Zosimo (an. 417.) tota festinatione perrexisse.

XI. Promisisse Zosimo condemnaturum se capitula illa, de quibus apud Carthaginem fuerat accusatus, & ob hoc ipsum nonnulla papæ humanitate dignum fuisse habitum.

XII. Meruisse ab eo epistolam benignitatis plenam ad Afros episcopos, eaque abusum (etiam anno 429.) ad multorum ignorantium deceptionem.

XIII. Post accepta quæ Afri misissent acta ad pleniorem audientiam vocatum, ut damnatis capitulis quæ promiserat festinaret implere, & absolveretur a sententia, qua fuerat primum ab Afris episcopis communione privatus, Roma profugisse.

C XIV. A Zosimo scriptis amplissimis longissimisque cum magistro suo Pelagio perdamnatum esse, & ad episcopos orientis, Ægypti, CP. Thessalonicæ, & Hierosolymorum transmissa fuisse exemplaria.

XV. Pelagium ante vastationem urbis Romæ commentarios in apostolum Paulum condidisse, & edidisse, hoc est dicasse, aut obtulisse his, de quorum amicitia præsumebat.

XVI. Tractatoriam Zosimi epistolam, in qua impia Pelagii Cælestiique dogmata continebantur, per totum orbem missam subscriptionibus sanctorum Patrum fuisse roboratam.

XVII. Julianum ejusque complices subscribere detrectantes non solum imperialibus legibus, sed & sacerdotalibus statutis depositos atque exauctoratos ex omni Italia deturbatos fuisse.

XVIII. Plurimos ex iis resipiscentes supplices ad sedem apostolicam regressos, & susceptos, suas ecclesias recepisse.

XIX. Julianum ab Innocentio ordinatum, post Pelagii Cælestiique damnationem usque ad obitum ejusdem papæ perseverasse in sincera sententia, & sine dubio Pelagium Cælestiumque damnasse.

XX. Post Diospolitanam synodum evidenter deprehensum insistentibus accusatoribus (Erotem puto Lazarumque intelligit) a posteriore synodo, cui sanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præsedit episcopus, a sanctis Hierosolymorum locis deturbatum.

XXI. Theodotum missis scriptis ad papam ista fuisse testatum, pariterque Praylium Hierosolymitanum episcopum, quorum uterque anno 429. jam obierat.

XXII. Pelagium libellum seu sermonem exhortatorium scripsisse ad Livaniam (quid si Livianam aut ἀναγραμματικῶς Julianam?)

XXIII. Multos Juliani participes eo derelicto, Pelagioque damnato sedi se apostolicæ submisisse, profitentes se pœnitere super his quæ male senserunt.

Anno Christi 412.

[1] CIRTENSE CONCILIUM

IN CAUSA DONATISTARUM

Sub Innocentio I.

Anno CDXII.

Locus, tempus & causa concilii.

[2] Cirtense.] Hoc concilium habitum Cirtæ in Numidia, mense Junio, anno salutis 412. qui est Innocentii undecimus. Causa habiti concilii ista fuit, quod Donatistæ collatione victi & confutati atrocius grassarentur, & verbis simul ac scriptis plura mendacia spargerent, quasi nostri judicem corrupissent: suæ factionis hominibus autem ne quidem loqui permissum fuisset. Ut his ergo mendaciis occurrerent, hoc loco Silvanus Numidiæ primas, S. Augustinus, aliive plures ejus provinciæ episcopi convenerunt, acturi & consulturi de communi modo, quo Donatistis calumniantibus, suisque mendaciis collationem habitam irritare conantibus, resistendum foret. Quid vero inter eos transactum sit, & communi sententia decreverint, licet acta ipsa perierint, synodalis epistola inde ad Donatistas laicos scripta refert. Extat apud Augustinum epist. 150. De qua illud admonendum putamus, quod in fine ipsius octavus, pro nono consulatu Honorii mendose positus sit. Baronius ann. 412. num. 9. & 14.

Error in notam consularem irrepsit.

EPISTOLA SYNODALIS.

Silvanus senex, Valentinus, [1] *Aurelius, Innocentius, Maximinus, Optatus, Augustinus, Donatus, & ceteri episcopi de concilio* [2] *Cirtensi ad Donatistas.*

D Cum in auribus nostris fama crebresceret, hoc vobis vestros episcopos dicere [3] cognitorem præmio fuisse corruptum, ut contra eos sententia proferretur; vos autem ista facile credere, ac propterea multos vestrum adhuc nolle acquiescere veritati: placuit nobis cogente domini caritate ex concilio nostro hæc ad vos scripta dirigere, quibus primitus admoneremini, illos vobis victos atque E convictos hæc mendacia jactare: qui etiam in suo mandato, quod pro illa collatione fecerunt, & suis nominibus atque subscriptionibus firmaverunt, nos illic traditores & persecutores suos esse dicentes, in falsitate atque mendacio manifestissimo detecti atque convicti sunt: ita ut volentes gloriari de multitudine coepiscoporum suorum, inter aliquo-

[illegible]

1 Aurelii nomen hoc loco exhibent omnes Mss. Augustinus illud non habet in lib. Retract. 2. cap. 40. Hard.
2 Mss. duo Vatic. Xersensi : alii omnes, Zertensi. Harduinus.
3 Marcellinum tribunum.

Anno Christi 412.

A rum absentium nomina, etiam mortui nomen insererent: & cum quæreretur ubi esset, subita perturbatione cæcati, ipsi eum confiterentur in itinere defecisse. Et cum interrogarentur, quomodo potuerit apud Carthaginem subscribere, qui in itinere jam defecerat, vehementius perturbati, alio mendacio se obligaverunt, respondentes eum Carthagine redeuntem fuisse defunctum. De quo mendacio exire omnino minime potuerunt. Ecce quibus creditis vel de antiqua traditione, vel de cognitoris corruptione, qui mandatum suum ubi nobis objecerunt, crimen traditionis non potuerunt conscribere sine crimine falsitatis. Proinde quæ maxime necessaria credidimus, his literis tanquam breviario collecta inseruimus, ne forte ad magna B gestorum volumina vel pervenire non facile possitis, vel ea legere laboriosum putetis. Carthaginem venimus & nos & episcopi vestri, & quod prius nolebant, & indignum esse dicebant, in unum convenimus: electi sunt ex nobis & ex ipsis, septem hinc, & septem inde, qui pro causa omnium loquerentur. Electi sunt alii septem hinc & septem inde, cum quibus, ubi opus erat, consilium petractarent. Electi sunt quatuor hinc & quatuor inde, qui gestis conscribendis custodes essent, ne infalsatum aliquid ab aliquo diceretur. Dati sunt etiam a nobis & ab ipsis notarii quatuor hinc & quatuor inde, ut bini cum exceptoribus judicis alternarent, ne aliquis nostrum se dixisse aliquid causaretur, quod non fuisset exceptum. Huic tantæ diligentiæ etiam illud est additum, ut & nos & C ipsi, quemadmodum ipse judex, verbis nostris subscriberemus, ne quisquam diceret, in illis gestis aliquid vel postea fuisse corruptum. Cum enim adhuc viventibus eis qui subscripserunt, innotuerint eadem gesta omnibus locis, in quibus oportet ut innotescant, sic etiam ad posteros confirmata veritas perduravit. Nolite ergo esse ingrati tantæ misericordiæ Dei, quæ per istam diligentiam vobis ministrata est. Nulla excusatio jam remansit: nimium dura, nimium diabolica sunt hominum corda, quæ adhuc tantæ manifestationi veritatis obsistunt. Ecce episcopi partis vestræ, quos omnes elegerunt, ut pro omnibus loquerentur, conati sunt, quantum potuerunt, ut omnino ipsa D causa non ageretur, propter quam tantus numerus episcoporum utriusque partis de universa Africa, & de tam longinquis locis Carthaginem venerat. Et cum omnis anima suspensa expectaret in tanta collectione quid ageretur, illi vehementer instabant ut nihil ageretur. Quare hoc? nisi quia causam suam malam sciebant, & facillime se posse convinci, si ageretur, dubitare non poterant? Ipse ergo animus eorum, quo timebant ne causa ageretur, jam victos eos esse monstrabat. Si enim extorquerent quod volebant, ut jam collatio ipsa non fieret, nec disputationibus nostris veritas appareret, redeuntes a Carthagine, quid vobis erant respon- E suri, quid demonstraturi? Credo prolaturi erant gesta, & dicturi vobis: Nos instabamus ut causa non ageretur, illi instabant ut ageretur. Vos expectatis videre quid egerimus: Ecce legite, ubi eos vicimus, ut nihil ageremus. Forte & vos responderetis, si cor haberetis: Nihil ergo acturi, ut quid istis? vel potius, qui nihil egistis, ut quid redistis? Denique posteaquam non potuerunt efficere quod conati sunt, id est, ut causa non ageretur; ipsa actio demonstravit quid timuerint, quando in omnibus victi sunt. Confessi sunt enim contra ecclesiam catholicam, quæ toto terrarum orbe diffunditur, nihil se habere quod dicerent, quia

divinis sanctarum scripturarum testimoniis oppressi sunt, quibus ecclesia designatur, incipiens ab Jerusalem crevisse per loca, in quibus apostoli prædicaverunt, & nomina eorumdem locorum in suis epistolis & actis conscripserunt, & inde diffundi per ceteras gentes: contra istam ecclesiam se non habere causam, manifesta voce professi sunt: ubi est evidentissima in nomine Dei nostri victoria. Cum enim confirmant ecclesiam, cui nos communicare, ipsos autem non communicare, manifestum est, olim se victos esse testantur; & vobis, si sapitis, apertissime indicant, quid dimittere, & quid tenere debeatis; non in ea falsitate, qua vobis non cessant adhuc usque mentiri, sed in illa veritate, quam victi coacti sunt confiteri. Quisquis ergo ab hac catholica ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, *sed ira Dei manet super eum.* Quisquis autem in hac ecclesia bene vixerit, nihil ei præjudicant aliena peccata: *Quia unusquisque in ea proprium onus portabit,* sicut apostolus dicit: *Et quicumque in ea corpus Christi manducaverit indigne, judicium sibi manducat & bibit.* Nam etiam hoc ipse apostolus scripsit. Cum autem dicit: *Judicium sibi manducat,* satis ostendit, quia non alteri judicium manducat, sed *sibi*. Hoc nos egimus & ostendimus, & obtinuimus, quia communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed consensione factorum. Nam si in factis malis non eis quisque consentiat, portat malus causam suam & personam suam, nec præjudicat alteri, quem in consensione mali operis socium non habet criminis. Hoc [1] enim ipsi voce apertissima coacti sunt confiteri, non tunc quando ista dicebamus, sed postea cum aliud ageretur. Nam cum ventum fuisset ad causam etiam Cæciliani, quam nos ab ecclesiæ causa distinguebamus, ut si forte malus esset inventus, ipsum anathematizaremus; non tamen propter ipsum ecclesiam Christi relinqueremus, cui per malam suam causam præjudicare non posset: cum ergo etiam ad ipsam Cæciliani causam ventum fuisset, & legissent illi concilium [2] Carthaginense, ubi recitabant septuaginta plus minus episcoporum sententias contra Cæcilianum absentem latas; respondimus eis, sic non obesse illud episcoporum concilium absenti Cæciliano, quemadmodum non obfuit plurium episcoporum partis Donati [3] concilium absenti Primiano, quando eum in Maximiani causa plus minus centum episcopi damnaverant. Tunc illi nominata causa Maximiani, unde sciunt se etiam quos damnaverant in honore integro suscepisse, & baptismum in sacrilego Maximiani schismate datum se confirmasse, & non destruxisse, & in sua Vagaitana sententia, [4] qua eos damnaverunt, quibusdam, qui in ipso schismate fuerunt, dilationem dedisse, & dixisse quod eos non polluerint sacrilegi surculi Maximiani plantaria: ista ergo causa posteaquam eorum aures percussit, expavescentes & perturbati, & obliti unde superius contra nos contendebant, continuo dixerunt: nec causa causæ, nec persona personæ præjudicat: & confirmaverunt verbis suis quod nos antea de ecclesia dicebamus: quia non solum catholicæ transmarinæ, contra quam se confessi sunt non habere quod dicerent, verum etiam catholicæ Africanæ, quæ illi unitatis communione conjungitur, causa & persona Cæciliani, qualiscumque fuisset, præjudicare non posset: si Maximianus, qui cum ceteris sociis suis Primianum damnavit, si etiam Felicianus, qui simul Primianum damnavit, & po-

Anno Christi 412.

Nulla salus extra ecclesiam. 23. quæst. 4. Si quis a catholica. Gal. 6. Ibid. 1. Cor. 11.

1 Al. illam. 2 Anno Christi 311. 3 Concilium Carbasussit. an. 393. De eo vide August. in Psal. 36. 4 Anno Christi 394. Vide August. lib. 3. contra Cresconium cap. 55.

ANNO CHRISTI 411.

& postea in causa Primiani a Donati parte damnatus est, non præjudicat parti Donati, cui modo episcopus, sicut antea fuerat receptus, adjungitur: sic etiam ipsis sociis suis Maximianus non præjudicat, quibus isti dilationem dederunt, dicentes, eos ab illo, cum quo fuerunt, non fuisse pollutos, quia nec causa causæ præjudicat, nec persona personæ. Quid ergo quæritis amplius? Multis quidem verbis superfluis gesta oneraverunt, & quia non potuerunt efficere ut causa non ageretur, hoc fecerunt multum loquendo, ut quod actum est, difficile legeretur. Sed debent vobis etiam ista eorum pauca verba sufficere, ne propter nescio quæ nescio quorum hominum crimina oderitis unitatem catholicæ ecclesiæ: quia sicut dixerunt, relegerunt, subscripserunt, nec causa causæ præjudicat, nec persona personæ. Nam & in ipsa causa Cæciliani, quam licet ad ecclesiæ causam non pertinentem, tamen defendendam suscepimus, ut etiam ibi calumniæ manifestarentur ipsorum, apertissime victi sunt, nihilque eorum, quæ in Cæcilianum intendebant, probare potuerunt. Insuper etiam de criminibus traditionis nos episcopalia gesta [1] protulimus, unde recitavimus aliquos eorum episcoporum, qui sententias in absentem dixerant Cæcilianum, manifestissimos fuisse traditores. Contra ipsa gesta illi, quia non habebant quod dicerent, falsa esse dixerunt, sed nullo modo probare potuerunt. Insuper etiam confessi sunt, vel potius pro magna gloria professi sunt, Cæcilianum apud Constantinum imperatorem a suis præcessoribus accusatum. Et addiderunt mendacium, quod illis accusantibus fuerit ab imperatore damnatus. Ecce & hinc victi sunt, unde vobis solent nebulas erroris offundere, concitantes nobis invidiam, & in odium vestrum nos adducentes, quia ecclesiæ causam apud imperatores agimus. Ecce majores eorum, de quorum nominibus gloriantur, ecclesiæ causam egerunt apud imperatorem, persecuti sunt accusando Cæcilianum, apud imperatorem damnatum dixerunt. Jam non vos inducant vanissimis & mendacissimis verbis: redite ad cor vestrum, timete dominum, cogitate veritatem, relinquite falsitatem. Quidquid enim jam passi fueritis imperialibus legibus, quod non pro justitia, sed pro iniquitate patimini, non poteritis dicere, ideo nos esse injustos, quia sic vobiscum agi non debuit, ut imperator vos ab ista iniquitate compesceret; episcopi enim vestri confessi sunt majores suos sic egisse cum Cæciliano, quomodo vobiscum agi non vultis; & tamen quod Cæcilianum apud imperatorem persecuti fuerint, etiam ipsis confitentibus & profitentibus satis constitit. Quod autem Cæcilianus fuerit ab imperatore damnatus, omnino non constitit: imo etiam constitit, cum accusantibus & persequentibus majoribus eorum, & bis [2] numero prius ab episcopis, & ab ipso postea imperatore fuisse purgatum. Hoc etiam ipsi confirmaverunt, talia postea quasi pro causa sua proferendo, ut magis contra ipsos esse invenirentur, & pro causa Cæciliani etiam illa, quæ protulerunt, recitarentur. Quoscumque ergo accusare voluerunt, nullis certis documentis probare potuerunt. Quidquid autem nos & pro ecclesiæ causa, & pro Cæciliani causa diximus, & verbis suis lectionibus a se prolatis etiam ipsi confirmaverunt. Nam protulerunt primo codicem Optati, unde quasi probarent Cæcilianum ab imperatore damnatum: qui codex cum contra illos legeretur, & magis ostenderet Cæcilianum fuisse purgatum, ab omnibus risi sunt. Sed

A quia ipse risus non potuit ab exceptoribus excipi, verbis suis apud acta risos se esse testati sunt. Iterum recitaverunt & protulerunt libellum imperatori Constantino a suis majoribus damnatum, ubi questi sunt, quod eos memoratus imperator graviter persequeretur, ac sic eodem libello manifestarunt se apud imperatorem a Cæciliano fuisse superatos, falsumque esse, quod dixerant, eum ab imperatore damnatum. Tertio protulerunt literas ejusdem Constantini ad vicarium Verinum datas, ubi eos graviter detestatur, & propterea dicit sic exilio relaxandos, & furori suo dimittendos, quia jam Deus cœperat in illos vindicare. Ac sic etiam istis imperatoris literis confirmaverunt se falsum dixisse, quod Cæcilianus ab imperatore damnatus sit, B cum potius imperator ipsos a Cæciliano victos esse monstraverit, quando eos vehementer execratus, ideo jussit ut de exilio dimitterentur, ut, Deo judice, sicut etiam cœperant, punirentur. Postea Felicis Aptungensis ordinatoris Cæciliani causam in medium miserunt, dicentes eumdem Felicem fuisse traditorem, a quo Cæcilianus fuerat ordinatus: & ejusdem Constantini imperatoris pro Cæciliano contra seipsos literas protulerunt, ubi ad proconsulem scripsit, ut ad comitatum suum mitteretur Ingentius. Iste autem Ingentius confessus fuerat in cognitione Æliani proconsulis [3] falsum se fecisse adversus Felicem Cæciliani ordinatorem. Dicebant ergo isti non sine causa voluisse imperatorem ut ad se mitteretur Ingentius, nisi quia Cæciliani adhuc C causa pendebat: & conabantur immittere suspicionem vanissimam, quo posteaquam Ingentius ad comitatum directus est, tunc imperator contra Cæcilianum * protulerit judicare, & illud judicium suum quod nos recitaveramus, ubi inter partes cognoverat, Cæcilianumque purgaverat, sententia posteriore rescindere. Sed dicebatur eis, ut hoc potius legerent, & nihil omnino proferebant. Illæ [4] autem literæ imperatoris, quibus, ad se mitti jussit Ingentium, quas contra seipsos pro Cæciliano recitaverunt, hoc continent, quod Ælianus proconsul in causa Felicis audientiam præbuerit competentem, eumdemque Felicem a crimine traditionis innocentem fuisse constiterit. Sed Ingentium ad D comitatum propterea jubere transmitti, ut illis, qui ibi erant, & diuturnis diebus eum interpellare non desinebant, apparere & intimari posset, & frustra eos Cæciliano invidiam comparare, & adversus eum violenter insurgere voluisse. Quis eos crederet ista contra se recitasse pro nobis, nisi Dei omnipotentis nutu factum esset, ut non solum verba eorum gestis tenerentur, sed etiam manus subscribentium legerentur? Nam & ordinem consulum & dierum, qui gestis expressus est, si quis nunc diligenter advertat, inveniet primo Cæcilianum episcopali judicio fuisse purgatum. Deinde non multo post Felicis [5] Aptungensis causa ab Æliano proconsule examinata est, ubi eum constitit innocentem. In qua causa ad comitatum mitti jussus est E Ingentius, & longe postea ipse imperator causam inter partes cognovit atque finivit. In qua cognitione Cæcilianum innocentem, illos autem calumniosissimos judicavit. In quo ordine consulum & dierum satis ostenditur fallaciter eos & calumniose dixisse, quod imperator, misso ad comitatum Ingentio, judicium suum mutavit; & Cæcilianum, quem prius purgaverat, postea condemnavit. Non solum autem nihil de hac re legere potuerunt, & contra seipsos tanta legerunt; sed etiam per ordinem consulum evidentius convincuntur, post causam

ANNO CHRISTI 411.

1 Concilium Cirtense, anno 305. 2 In Concilio Rom. primum, deinde in Arelat. 3 Ms. *falsam fecisse*, supple Epistolam. 4 Sunt ex in epist. LXVIII. Augustini insertæ. 5 Al. *Aptugnensis*.

ANNO CHRISTI 411.

sam Felicis proconsulari judicio terminatam, in qua jussum est, ut ad comitatum Ingentius mitteretur, nec parvo intervallo, sed longe postea memorati imperatoris judicio inter partes habito, Cæcilianum fuisse purgatum. Non ergo vobis dicant, quia præmio corrupimus judicem. Quid enim aliud solent victi homines dicere? Aut si aliquid dedimus judici, ut contra illos pro nobis pronunciaret; ipsis quid dedimus, ut contra se pro nobis tanta non solum dicerent, verum etiam recitarent? An forte volunt, ut eis apud vos gratias agamus, quia cum dicant judicem præmio a nobis esse corruptum, ipsi tam multa, quæ pro nobis contra seipsos dixerunt & recitaverunt, gratis nobis omnia præstiterunt? Aut certe si propterea dicunt, quod nos vicerint, quia melius egerunt causam Cæciliani quam nos, hoc plane credatis illis. Nos enim duas lectiones pro illo sufficere putaveramus: illi autem quatuor protulerunt. Sed quid vos pluribus literis oneremus? Si vultis nobis credere, credite, & te-

A neamus pariter unitatem quam jubet & diligit Deus. Si autem nobis non vultis credere, gesta ipsa legite, aut vobis ut legantur admittite, & an vera sint quæ scripsimus, vobis ipsi probate. Si autem nihil horum facere vultis, & manifestissima veritate convictam partis Donati falsitatem adhuc sequi desideratis, mundi erimus a pœna vestra, quando vos sero postea pœnitebit. Si vero id, quod vobis præstitit Deus, non contempseritis, & post causam tam diligenter actam, & tam diligenter manifestatam, perversam consuetudinem relinquentes, paci Christi & unitati consenseritis, de vestra correctione gaudebimus: & sacramenta Christi, quæ in sacrilegio schismatis ad judicium habetis, utilia & salubria vobis erunt, cum in ca- B tholica pace habueritis caput Christum, *ubi caritas cooperit multitudinem peccatorum*. Hæc ad vos scripsimus [1] XVII. Kalendas Julias, piissimo Honorio Augusto [2] VIII. consule ut, quando possunt, ad quosque vestrum istæ literæ pervenirent.

ANNO CHRISTI 412.

1. Pet. 4. ″ Nonum gerebat consulatum Honorius, anno Christi 412. ut bene monuit Baronius.

ANNO CHRISTI 414.

* CONCILIABULUM DONATISTARUM IN AFRICA HABITUM

SUB INNOCENTIO I.

Anno CDXIV.

ANNO CHRISTI 414.

Causa conciliabuli.

* Conciliabulum.] Cum Honorius imperator in Africa anno Christi 414. lege quadam promulgata, Donatistas intestabiles, infames, hæreditatis adeundæ incapaces, exilio ac relegatione dignos fore declarasset, legisque executionem Dulcitio demandasset, triginta Donatistarum episcopi statim in concilium convenerunt: atque in eo decreverunt, ecclesias nequaquam deserendas esse: deportatos in exilium non obtemperare, sed voluntaria sui ipsius nece, unumquemque vim præfectorum antevertere debere; ideo quod ita futurum arbitrarentur, ut vel a suis tanquam marty- C res colerentur, vel saltem commiseratione judicum talia exhorrentium, in suis ipsorum ecclesiis tolerarentur. Plures id fecerunt: adeo ut plurium nece voluntaria perterritus Dulcitius, quid sibi agendum foret, Augustinum consuluerit. Ex epistola ad Dulcitium scripta apparet; eum respondisse, præstare, ut per mortem etiam voluntariam paucorum, plures servarentur. Hæc ex Augustino lib. 1. contra Gaudentium cap. 19. 37. 38. &c. lib. 2. cap. 59. retractat Baronius anno prædicto, n. 5. & sequentibus.

Donatistarum impia decreta.

* SYNODUS IN MACEDONIA PROVINCIALIS

SUB INNOCENTIO I.

Anno CDXIV.

Tempus & acta concilii.

* Synodus.] Ex hac, pro confirmatione rerum gestarum, missa est legatio ad Innocentium papam per Vitalem archidiaconum. Idque actum est anno Christi 414. Nam epistola Innocentii, quam ad episcopos Macedoniæ reddidit, Constantio consule scripta fuit.

OBSERVATIO.

Concilium Macedoniæ, anno 414. habitum, quod ratum habuerit Innocentius papa epistola data Idibus Decemb. *Constantio V. C. Cos.* id est anno 414. ad episcopos & Diaconos Macedones, quæ est num. 22. inter epistolas Innocentii I. post conciliorum collectores asserit etiam Pagius ad an. 414. num. 12. quamvis in ea videatur nihil inesse, quod synodum oleat. Sunt enim verba Innocentii I. *Unde, de quibus jamdudum scripsisse me memini, nunc iterare formam argumentis evidentioribus relationis vestræ geminata percontatio compellit*. Sequuntur deinde septem D responsa, sive capitula, ibi legenda, cum antea conqueratur, *Sedi Apostolicæ, ad quam relatio quasi ad caput ecclesiarum missa currebat, aliquam fieri injuriam, cujus adhuc in ambiguum sententia duceretur*. Scripserat autem antea ad Episcopos Macedones epistolam, quæ septima est, de Bubalio, & Tauriano damnatis a Provincialibus Episcopis, quorum sententiam Innocentius retractavit, attamen nihil de his duobus in secunda epistola. De hac synodo Macedonica loqui Innocentium epistola, quæ est 16. ad Maximianum episcopum de Attico Episcopo CP. scripta, ut advertit Pagius loco cit. post illas quæ est 22. ideoque post illam collocanda, vult Pagius ibidem post Bollandum ad diem 8. Januar. in elogio hist. S. Attici Ep. CP. §. 5. In ea enim negat Innocentius Atticum in communionem recipiendum, quod D. Chrysostomum sacris tabulis nondum adscripsisset: ibi igitur ait: *a quo*, (sc. Attico) *nec missas ullas saltem epistolas ad nos, vel ad vestram synodum*, (Macedoniæ nempe) *utique pertulisti*: & E in fine: *nam de omnibus plenissimas ad sanctam nostrorum fratrum synodum dudum literas percepisti*.

1 In alio Ms. XIX. 2 IX. Ita Mss. octo: quidam habent VIII. contra Fastos. *Harduinus*.

CONVENTUS HIEROSOLYMITANUS.

Cui præsens interfuit Orosius, celebratus a Joanne episcopo Hierosolymitano cum presbyteris suis in causa Pelagii, die 30. Julii anni 415. diebus 47. ante 14. Sept. ieu primum Encæniorum diem, quæ per octo dies peragi quotannis solebant.

Orosii presbyteri apologia pro libertate arbitrii cap. 3. & 4.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. I.

Mirant fiunt, nec immerito, viri peritoditi, qui fidum fic, ut neque illustrissimus annalium ecclesiasticorum conditor Baronius, neque validissimus hæreticorum debellator Bellarminus, neque utrinque bonitatis Binius, ullam mentionem fecerit apologiæ celeberrimæ, quam Paulus Orosius pro libertate voluntatis humanæ adversus Pelagianos scripsit, anno Christi 415. cum in Palæstina ab Augustino ad Hieronymum missus moraretur. Ex ea tum alia nonsa diffensus ad Pelagianam controversiam dijudicandam appetere necessaria, tum convenius Hierosolymitanus, qui spiritus interfuit Orosius pratiste Joanne Hierosolymitano maximo per ea tempora Pelagii fautore, ut vitor diffensus relatis autoris illius eruditissimi verbis, quem Sancti Hieronymus atque Augustinus-tot prædicatis extulerunt. Neque enim hic locus est accessus invehendi, sive in Cornelium sanctissimum episcopum Ipremsem, sive in Petrum Vvassullum Carmelitam, qui fatibus, sed fractis in speciem argumentis eximium illud opus apologeticum in suspicionem *erroris* addiderere voluerunt contrariantes eruditorum fere omnium virorum exercitia.

PAUTES, & qui jam quivetant martyrest, & A rum retulit. Quam etiam ibidem ut legem præscripsitur, & legi.

Ad hæc Joannes episcopus et Pelagius coram intermittere expetiit. Cui & propiter patentitatis ipsius reverentiam, & propter diuonia utilitatem, diam præsentem ab episcopo rectius crederetis consultandam, intromittendi conivientia præfitia est.

Intromittum Pelagium unanimiter omnes interrogaffis: an hæc quæ illum Augustinus episcopus reprondidit, & docuisse cognoscerent. Illico illeresponsdit. Et quis est mihi Augustinus? Cumque unuersi acclamarent blasphemum in episcopum, ex. cujus ore dominus universæ Africæ indulsit sæ Sanitatem, non solum a conventu illo, verum ab omni ecclesia pellendum, episcopus Joannes illico eum locum, quem videlicet latum, in conciliis presbyterorum, eum hæresiosi' manifestæ in medio catholicorum federe præcepit. Et deinde ait: Augustinus ego ipse, ut ifiiter persona quæ præsentis allunqui libertus ut auditoriate ejus qui locebatur, ignoscerent, & dolentium animos temperarer. Cui mox a nobis dictum est: si Augustinus perfecutus fuisset, Augustini fententiam fequeris.

Tunc idem episcopus nobis omnibus ait: Hæc quæ legantur, in alios dicta funt, aut de Pelagio suggeredum petas? Si in ipsum autem Pelagium quid dicatis, ignoscite. Ego autem nobis ait: Quæ nunc vitiis dicit: Pelagius mihi dixit: docere fe, hominum posse esse sine peccato, & mandata Dei facile esse obedire velit. Respondit Pelagius hæc & dixisse me & dicere, negare non possum. Ego illico profectus sum; Hoc in Cælestio Africanus episcopus detestata est: hoc Augustinus episcopus scriptis suis, fecus audiffis, exhortis. hoc in ipsius nunc Pelagii scriptis sua responsione condemnat: hoc & beatus Hieronymus, cujus eloquium universus occidens sicut non in vallus expectat, & in epistola sua quam per ad Ctesiphontem edidit, condemnavit. Similiter & in libro, quem nunc scribit, collata in modum dialogi affertatione contestatur. Hoc ut enim plussimus recitandorum ejus, quæ ostavi in manibus meis epistolam libris demonstrat episcopi quam nuper ad Sirilianum ordinatum, in qua mistici questiones hæreticorum

Porro autem episcopus Joannes nihil horum audiens a nobis exigere contabatur, ut accusatores non ipse judex, fuisset. Respondeum sepissime est ab universis: Nos accusatores ejus non sumus: sed quid fratres tui, patres nostri consentiri, & decreverint super hæresi, quam nunc' latius ejus prædicat, intimamus: in ecclesiam tua prædicetur, ad cujus finum convolavimus, te ignorante contuerber.

At ille, cum sæpe nos docendi simulatione in aliqum professionis speciem tentaret inducere, dicebat: quia, ad Abraham dictum esse a domino, *Ambula coram me, & esto fin mavula*: & Zacharam & Elisabeth pronuntiatos esse justos ambos ante dominum *incedentes in omnibus justificationibus domini sine querela*: quod quidem ab Origene dicitum ab eo proferri compluribus nobis notum erat.

Cui respondum per me est: Nos filii ecclesiæ catholicæ sumus. Non exigas a nobis, pater, ut doctores super doctores esse sudeamus, aut judices super judices. Patres quos universa per orbem ecclesia probat, quorum communioni vos adhærere gaudetis, damnabilia hæc esse dogmata decreverunt. Illis probantibus non obedire diguum Christianis filios, quid sentiant, cum patres audias quid decernant?

Ad quod ille dixit: Spectans: & nostris propter imperitiam ignoti nobis interpretis (quem fcipsimus viri primarii, & religiosi Palleriius & Avitus presbyteri & Dominus et Dulcet) qui prater interpretantem vel plura fupprimentem, vel alia exfilius aggerentem confutaverant) nostris, ut dixi, actionibus, vel interpolatis plerumque, vel tacitis, epistolam Joannis ait: Si fine adjectorio Dei hoc hominem posse dicerer, pessimum & damnabile erat. Nunc autem cum adjecto posse hominem esse peccatum, non fine adjutorio Dei, vos quid dicitis? An forte vos Dei adjutorum denegatis?

Cui respondi ego, testibus, & testificantibus etiam nunc vobis, & in libertate arbitrii generaliter universis unum gratiam contribuitam: Sed ipsetiam quotidie per compora, per dies, per momenta & cuncta & singulis ministrare Deo.

Ego cette J. ESU CHRISTO, odiffe me fateor hæresim, non hæreticum: fed fecus justum est, intestin propter hæresim hæreticum vita: quia & probavit Deum. Deuffiere & damnare non poteriter ac manu, & conflis fraternitatis vinculo habebit: quis scriptum est, invicem omera vellera portate & fic adimpleteis legem Christi. *Quæ, mos. Gal. 6. de prefine mutatrinis nobis, excepissis nunquam pigebit.*

Ejusdem porro conventus Hierosolymitani: quem ipsum Orosio vis nostra & nostras nostes fonus attulisset, meminit haud dubie, (quod vix ullus hæsitans adverstit) S. Augustinus capite 14. libri de gestis Palæstinis: *Interim quod pestilentiam, inquit, etiam hos ofus est testimonio sanctus Joannes Hierosolymitanus antistes ecclesiæ, sicut interrogatus est, apud illum ANTE JUDICIUM ecclesiæ suæ, conspicuis nostris, qui simul in illo judicio præsidebant, ipse nobis ait: Ait enim tunc ejusdem sanctum fuisse, & dicentibus quod fine Dei gratia dicere Pelagius, &c. tum cum: Nam quidquid dicit episcopus Joannes de absurdisti Pelagius nostris, sive conspicuis, Erate scilicet et Laxiro, sive presbyteros Orosio, sive de alii, quorum ibi non sunt nomina expressa, credo quod intelligat ad eorum præjudicium non valere. Si enim præsentes essent, possent eum fuccessit, abit, nt dicam, convincere de mendacio; sed forte commendare, quod fores fuisse obliti, aut ipsos eum fefellerat Latinus interpres, & sine fuccis*

Concil. General. Tom. III.

Q

[a] Deriat Synodo severbum quidem Baronius, quod sine dubio cum ignoratio, & geminando non pertier. Ipso Abbe, ejusdem Synodi protinus Wilhelmus Carmelita tom. 2. Vindic. lib. 3. fect. 3. ab hæretico quoqnam Novatiano scripta adiit, & Joannem Vperenis eam apologiam Orosio suppeditasse fuisse autumat. At cum omnia, quæ Orosius in sua Apologia tanquam Scriptum, non ipsum Augustinus in libr. de Gestis Pelagii pofit Baronii monetum publicatum, nullus fere hodie hunc Hierosolymitanum Scriptum, non ipsum Episcopum Hierosolymitanum in dubium revocet. Vnus ille pseudyrrenum dumtaxat, non item Hierosolymitanum Scriptum, non ipsum Episcopum nullo fere auctoritate gentes Joannem, cum nonque dissentire habeatur, ut

Anno Christi 415.

meritando, certe aliena lingua minus intellectè non nolle diffiteatur, præsertim quia non in scripti signatur quæ impedit ne meminerint, boni autem ne aliquid obtrectarent, mallent inspicere sunt. Si quis autem memoratis fratribus nostris ex hoc aliquid quæstionis intulerit, eosque ad judicium episcopale vocaverit, sibi se potentat aderatur: nobis vero labore quid opus est, quando ne ipsi quidem judices post episcopi nostri (Joannis) narrationem aliquid inde prætentare voluerunt? Quæ in defensionem Orosii a Joanne facta blasphemia accusati ipsis ferme apologetici vesbis dicta fuisse (nam quid Eroti Lazarore objecta, si illico incompertum) plane nullus ambigo.

A est, quando ne ipsi quidem judices post episcopi nostri (Joannis) narrationem aliquid inde prætentare voluerunt? Quæ in defensionem Orosii a Joanne facta blasphemia accusati ipsis ferme apologetici verbis dicta fuisse (nam quid Eroti Lazarore objecta, si illico incompertum) plane nullus ambigo.

Anno Christi 415.

CONCILIUM DIOSPOLITANUM.

XIV. EPISCOPORUM.

In quo Pelagius, quod à hæresis suæ judicio damnatus, fidei catholicæ professionem emissam, absolutus fuit, sub Innocentio papa I. anno Christi CDXV.

Extat in collectione Constantini Apostolici Augusti, de synodis generalibus, c. 10. & apud Ant. Pagium, Pelagianorum primo in pol. *anathematizantes, quos Pelagius, ut ex Augustino, Prosper, Pelagii ad Demetriadem epist. Hieronymus, Orosius, Augustinus, Pelagius, Cælestius, Julianus, Eclanensis, Turbantius, Rufinus, Florentius, Julianus, Cæsariensis, Theodorus, Mopsuestenus, Nestorius, Eutyches, Dioscorus, Petrus Fullo, Acacius, Petrus Mongus, Theodor

Anno Christi 415.

Hæreses Pelagii quæ, Pelagius seipsum condemnavit dolose.

nobilibus per scripta blanditus, ut eas seduceret, per Jacobum, & Timasium, quos seduxerat, manifestatus, cum in hoc concilio sua seipsum sententia per simulationem fidei catholicæ dolose condemnasset, a concilio Carthaginensi, & decreto summorum pontificum non semel damnatus fuit. Quod cum ille intellexisset, ad Innocentium papam literas dedit, quibus profitebatur se catholicum esse. Quo effectu, infra dicemus in Zosimo. Baron. an. 405. 410. 411. 414. 415. &c.

d *Hæreses*.] Præter hæreses de libero arbitrio, gratia, &c. quæ supra recensentur, docuit homines ante adventum Christi fuisse sine peccato: orationem non esse necessariam; posse hominem vi liberi arbitrii non tantum non peccare, sed etiam non tentari; fœminas divi- A na scientia instrui, & in ecclesia psallere debere, crassioribus vestibus, quibus utuntur monachi, omnes homines indul debere. Hæc ex S. Augustino, & Hieronymo duobus infensissimis Pelagianæ hæreseos impugnatoribus. Baron. an. 415. num. 24. & sequentibus.

e *Suo judicio damnatas*.] Confirmantur auctoritate verborum S. Augustini quæ supra recensuimus. Id eum veteratorie, & per simulationem egisse, testatur idem Augustinus de peccato origin. lib. 8. & 9. his verbis: *Fefellit enim judicium Palæstinum ipse Pelagius, propterea ibi videtur esse purgatus. Romanam vero ecclesiam, ubi eum notissimum esse scitis, fallere usquequaque non potuit; quamvis & hoc fuerit utrumque conatus*. Qua de re pluribus infra in notis concilii Carthaginensis.

☞ EADEM SYNODUS DIOSPOLITANA IN CAUSA PELAGII.

Ex Nova Baluzii Collectione.

Editio Vigneril collata cum codice 1507. bibliothecæ Colbertinæ.

Augustin. lib. 1. contra Julian. cap. 5.

Hieron. epist. 79.

F*Amosum illud ac miserabile, ut verbo Hieronymi utar, Diospolitanum Concilium*; ubi Pelagius, *ut scribit sanctus Augustinus*, ab Episcopis quatuordecim provinciæ Palæstinæ catholicus est pronunciatus, *celebratum esse Honorio X. & Theodosio VI. Augustis Conss. exeunte anno rectè monuit vir doctissimus Henricus de Noris, argumento sumpto ex libro Luciani Presbyteri de inventione reliquiarum sancti Stephani. Interfuere huic synodo Eulogius Episcopus Cæsareæ Palæstinæ, Joannes Hierosolymorum, Ammonianus, Porphyrius, Eutonius, (sive Eleutherius Sebastenus) Porphyrius alter, Fidus, Zosimus, Zoboenus, Nymphidius, Chromatius, Jovinus, Eleutherius Hierichuntinus, & Clematius. Interfuit etiam ac Pelagium acerrimè defendit Annianus Diaconus Celedensis, quem viri docti putant non esse diversum ab eo qui Latinitate donavit aliquot homilias sancti Joannis Chrysostomi. Hujus synodi gesta nobis conservavit sanctus Augustinus in libro de gestis Pelagii, ex quo & ex libro ejusdem secundo de peccato originali nos sequentia delibavimus.*

Primùm Pelagio objectum est dixisse eum in quodam libro suo non posse esse sine peccato nisi qui legis scientiam habuerit. Quo recitato, synodus dixit: Tu hæc edidisti, Pelagi? *At ille respondit*. Ego quidem dixi; sed non sicut illi intelligunt. Non dixi non posse peccare qui scientiam legis habuerit, sed adjuvari per legis scientiam ad non peccandum, sicut scriptum est: Legem in adjutorium dedit illis. *Hoc audito, synodus dixit*. Non sunt aliena ab Ecclesia quæ dicta sunt à Pelagio.

Synodus dixit. Legatur & aliud capitulum. *Et lectum est in eodem libro posuisse Pelagium, omnes voluntate propria regi. Quo lecto, Pelagius respondit*. Et hoc dixi propter liberum arbitrium, cui Deus adjutor est eligenti bona. Homo verò peccans, ipse in culpa est, quasi liberi arbitrii. *Quo audito, Episcopi dixerunt*. Neque hoc alienum est ab ecclesiastica doctrina.

B *Item recitatum est quod in libro suo Pelagius posuit, in die judicii iniquis & peccatoribus non esse parcendum, sed æternis eos ignibus exurendos. Sed cùm respondisset Pelagius hoc secundum evangelium se dixisse, ubi dicitur de peccatoribus*. Illi ibunt in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam, *& addidisset*, Si quis aliter credit, Origenista est, *sancta synodus dixit*. Neque istud alienum est ab Ecclesia.

Objectum est & illud Pelagio, tanquam in suo libro scripserit malum nec in cogitationem venire. Respondit autem, Hoc non ita posuimus; sed diximus debere studere Christianum, ne malè cogitet; *quod Episcopi approbarunt*.

C *Cùm ergo & hanc Pelagii responsionem judices approbassent, recitatum est aliud quod in suo libello scripsit, regnum cœlorum etiam in veteri testamento promissum. Ad quod Pelagius*. Hoc & per scripturas probare possibile est. Hæretici autem in injuriam veteris testamenti hoc negant. Ego verò scripturarum auctoritatem secutus dixi, quoniam in propheta Daniele scriptum est: Et accipient sancti regnum altissimi. *Qua ejus accepta responsione, synodus dixit*. Neque [a] enim hoc alienum est à fide ecclesiastica.

Post hac objectum est quod Pelagius in eodem libro suo dixerit posse hominem, si velit, esse sine peccato, & quod scribens [b] ad viduam adulatorie dixerit: Inveniat apud te [c] pietas, quæ nusquam invenit locum. Inveniat ubique [d] in peregrinatione fide D dem justitia; veritas, quam jam nemo cognoscit, domestica tibi, & amica fiat, & lex Dei, quæ ab omnibus propè hominibus contemnitur, à te sola honoretur. *Et iterum ad ipsam*: [e] O te felicem & beatam, si justitia, quæ in cœlo tantùm esse credenda est, apud te solam inveniatur in terris! [f] *Et in alio ad ipsam libro, post orationem Domini & salvatoris nostri, docens* [g] *quemadmodum debeant sancti orare, ait*: Ille ad Deum dignè ele-

a *Enim*] pro *etiam*. Addita autem est hæc vox ex codice Colbertino.

b *Ad Viduam*] Livaniam, ut docet Marius Mercator in commonitorio super nomine Cælestii. *Denique libellus est ejus*, id est, Pelagii, *quem habemus in manibus, ad quamdam Livaniam viduam, sermonem continens exhortatorium &c.* Facilè autem assentior Labbeo, qui tomo 3. Concilior. pag. 351. suspicatur eam epistolam scriptam esse ad Julianam, id est, Olybrii Consulis viduam, quam Pelagius, ut consilium suum occultaret, Livaniam vocarit. Nam & illam fuisse viduam eo tempore patet ex epistola octava Hieronymi, & familiaritatem inter eam, & Pelagium fuisse satis ostendit ejus epistola ad Demetriadem Julianæ filiam. Ad eamdem Julianam extat epistola 13. Innocentii Papæ, & epistola 143. sancti Augustini.

c *Pietas*] Hujus loci meminit Hieronymus in fine dialogi tertii adversus Pelagium. *Eidem adulans vidua non erubescis dicere pietatem, quæ nusquam reperitur in terra, & veritatem, quæ ubique peregrina sit, in illa potissimum commorari*.

d *In peregrinatione*] Codex Florentinus, *peregrinante*, sed istud est mendosum.

e [illegible]] Et hunc quoque locum refert Hieronymus, sed paulo aliter. *O te felicem nimium, o beatam, si justitia, quæ* [illegible] *nonnisi in cœlo creditur, apud te solam inveniatur in terris*.

f *Et in alio*] Hinc collegit vir clariss. Joannes Garnerius duos ad viduam libros scripsisse Pelagium, quorum unus fuit consolatorius, ex quo desumpta sunt fragmenta quæ relata sunt in Concilio Diospolitano & ab Hieronymo, alter exhortatorius, ex quo Mercator sua decerpsit.

g *Quemadmodum*] Hieronymus paulò ante: *Scribens ad viduam quomodo sancti debeant orare, pronuncias*. Ille enim meritò ad Deum extollit manus, ille preces bona conscientia fundit qui potest dicere. Tu enim nosti, Do-

Anno Christi 415.

Augustin. epist. 152.

vat manus, orationem bona conscientia effundit qui potest dicere: Tu nosti, Domine, quàm sanctæ & innocentes & mundæ sint ab omni malitia & iniquitate & rapina quas ad te extendo manus, quemadmodum justa & munda labia & ab omni mendacio libera quibus offero tibi deprecationem ut mihi miserearis. *Ad hoc autem Pelagius respondens ait*: Posse quidem hominem sine peccato esse, & Dei mandata custodire, si velit, diximus. Hanc enim possibilitatem Deus illi dedit. Non autem diximus, quòd inveniatur aliquis ab infantia usque ad senectam qui nunquam peccaverit, sed quoniam à peccatis conversus, proprio labore, & Dei gratia adjutus possit sine peccato, nec propter hoc tamen in posterum erit inconvertibilis. Reliqua verò quæ subjecerunt, neque in libris nostris sunt, neque talia unquam diximus. *His auditis, synodus dixit*. Quoniam negas te talia scripsisse, anathematizas illos, qui sic tenent? *Pelagius respondit*. Anathematizo quasi stultos, non quasi hæreticos. Siquidem non est dogma. *Deinde judicaverunt Episcopi dicentes*. Nunc quoniam propria voce anathematizavit Pelagius insertum stultiloquium, rectè respondens hominem cum adjutorio Dei, & gratia posse esse sine peccato, respondeat & ad alia capitula.

Aliud capitulum in doctrina Cælestii discipuli Pelagii, ex eis quæ Carthagine à sancto Aurelio Carthaginensi Episcopo cum aliis Episcopis audita sunt & commemorata. Adam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset. Quoniam peccatum Adæ ipsum solum læserit, & non genus humanum. Quoniam lex sic mittat ad regnum quemadmodum & evangelium. Quoniam ante adventum Christi fuerint homines sine peccato. Quoniam infantes nuper nati in eo statu sint in quo Adam fuit ante prævaricationem. Quoniam neque per mortem vel prævaricationem Adæ omne genus humanum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus humanum resurgat. Quoniam sanctus Episcopus Augustinus adversùs discipulos ejus in Sicilia respondit Hilario ad subjecta capitula, scribens librum in quo ista continentur; posse hominem sine peccato esse, si velit; infantes, etsi non baptizentur, habere vitam æternam; divites baptizatos, nisi omnibus abrenuncient, si quid boni visi fuerint facere, non reputari illis, neque regnum Dei posse eos habere. Pelagius dixit. Posse quidem hominem sine peccato esse dictum est superiùs. De eo autem quod fuerint ante adventum Domini homines sine peccato, dicimus & nos quoniam ante adventum Christi vixerunt quidam sanctè, & justè secundùm scripturarum sanctarum traditionem. Reliqua verò etiam secundùm ipsorum testimonium à me dicta non sunt, pro quibus ego satisfacere non debeo; sed tamen ad satisfactionem sanctæ synodi anathematizo eos qui sic tenent aut aliquando tenuerunt. *Post hanc ejus responsionem synodus dixit*. Ad hæc quæ dicta capitula sufficienter, & rectè satisfecit præsens Pelagius anathematizans ea, quæ non erant ejus.

Objectum est deinde Pelagio quòd diceret Ecclesiam hic esse sine macula, & ruga. Pelagius respondit. Dictum est à nobis scilicet ita, quoniam lavacro ab omni macula, & ruga purgatur Ecclesia, quam velit ita Dominus permanere. *Ad quod synodus dixit*. Hoc & nobis placet.

Deinde objecta sunt de libro Cælestii, quid in unoquoque capitulo contineat, magis secundùm sensum A *quàm secundum verba; quæ quidem ille latiùs exequitur, sed tunc subjicere omnia, qui libellum adversus Pelagium dederunt, se non potuisse dixerunt. Ergo in primo capitulo libri Cælestii hoc scriptum esse posuerunt, quoniam plus facimus quàm in lege & evangelio jussum est. Ad quod Pelagius respondit*. Hoc quasi nostrum posuerunt. Dictum est verò à nobis secundùm Apostolum de virginitate, de qua Paulus dicit: Præceptum Domini non habeo. *Synodus dixit*. Hoc & Ecclesia recipit.

Objecta sunt etiam Pelagio alia Cælestii capitula capitalia, & sine dubitatione damnanda, nimirum in tertio capitulo scripsisse Cælestium gratiam Dei, & adjutorium non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse vel in lege ac doctrina. Et iterum, Dei gra- B *tiam secundum merita nostra dari, quia si peccatoribus illam det, videtur esse iniquus, & his verbis intulisse*: Propterea & ipsa gratia in mea voluntate posita est, sive dignus fierem, sive indignus. Si enim per gratiam omnia facimus, quando vincimur à peccato, non nos vincimur, sed gratia Dei, quæ voluit nos adjuvare omnimodo & non potuit. *Et iterum ait*. Si gratia Dei est quando vincimus peccata, ergo ipse est in culpa quando à peccato vincimur; quia omnino custodire nos aut non potuit aut noluit. *Ad ista Pelagius respondit*. Hæc utrum Cælestii sint, ipsi viderint qui dicunt ea Cælestii esse. Ego verò nunquam sic tenui; sed anathematizo qui sic tenet. *Synodus dixit*. Recipit te sancta synodus ita verba reproba conde- C mnantem.

Postea objectum est ei de quinto capitulo libri Cælestii, ubi affirmat unumquemque hominem omnes virtutes posse habere & gratias, ac præterea in eo aufert diversitatem gratiarum quam Apostolus docet. Ad quod Pelagius respondit. Dictum est à nobis, sed malignè, & imperitè reprehenderunt. Non enim auferimus gratiarum diversitatem, sed dicimus donare Deum ei qui fuerit dignus accipere omnes gratias, sicut Paulo Apostolo donavit. *Ad hæc synodus dixit*. Consequenter & ecclesiastico sensu, & ipse sensisti de dono gratiarum quæ in sancto Apostolo continentur.

Insurgentibus autem interea quibusdam & dicentibus quòd sine Dei gratia diceret Pelagius posse hoc per- D *fici, id est, quod superius dixerat, esse posse hominem sine peccato, Joannes Episcopus Hierosolymitanus ait*: Culpam super hoc etiam intuli, quia & Apostolus Paulus multùm laborans, sed non secundùm suam virtutem, sed secundùm gratiam Dei, dixit: Ampliùs omnibus illis laboravi, non ego autem, sed gratia Dei mecum: & iterum: Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei: Et illud: Nisi Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt qui ædificant eam. *In eumdem modum multa de scripturis sanctis protulit idem Joannes: quæ cùm non susciperentur ab astantibus, dixit Pelagius*. Et ego sic credo. Anathema sit qui dicit absque adjutorio Dei posse hominem ad profectum E omnium venire virtutum.

Deinde objectum est ex capitulo sexto libri Cælestii, filios Dei non posse vocari nisi omni modo absque peccato fuerint effecti: unde secundum ipsum dictum est neque Apostolum Paulum esse filium Dei, qui dixit: Non quòd jam acceperim, aut quod jam perfectus sim. *In septimo, oblivionem & ignorantiam non subjacere peccato, quoniam non secundum voluntatem eveniunt, sed secundum necessitatem, cum David dicat*. Delicta juventutis meæ ne memineris & ignorantiæ meæ; *& cum in lege sacrificia pro* igno-

mine, quàm sanctæ, quàm innocentes, quàm puræ sint ab omni fraude & injuria & rapina quas ad te expando manus, quàm justa & immaculata labia & ab omni mendacio libera quibus tibi ut mihi miserearis preces fundo. Probabile est hæc esse ipsa verba Pelagii, ea verò quæ referuntur in Concilio Diospolitano, versa esse ex Græco.

ANNO CHRISTI 415.

ignorantia fieri pro peccato efferuntur. In decimo capitulo, non esse liberum arbitrium; si Deo indigeat auxilio, quoniam in propria voluntate habet sanitatem aut facere aliquid aut non facere. In duodecimo capitulo, vitiorum nostrum non ex Dei esse adjutorio, sed ex libero arbitrio, quod inferre dicitum est his verbis. Nostra est victoria, quoniam propria voluntate arma suscepimus; scit è contrario nostrum esse quando vincimur, quoniam armati propria voluntate contempsimus. *Et de Apostolo Petro posuit subintentatum, divina nos esse fortiores natura. Et superiusquam facere nitetur, quoniam si anima non posset esse sine peccato, ergo & Deus subjacet peccato; cujus pars, hoc est animus, peccato obnoxia est. In tertio decimo capitulo dicit quoniam paniteretur Deus non adjutor secundum gratiam & misericordiam Dei, sed secundum merita & laborem quasi per paniteriam digni fuerant aliquantulum.*

Hæ recitatæ, synodus dixit, Quid ad hæc quæ lecta sunt capitula dicit præsens Pelagius monachus? Hoc enim respondet sanctæ synodus de sancta Dei catholica Ecclesia. *Pelagius responde.* Iterum dico quia hæc etiam secundum ipsorum scriptionem non sunt mea, pro quibus, ut dixi, satisfactionem non dedi. Quæ vero mea esse cognoscitis, hæc esse, hæc esse affirmo. Quæ autem dixi non esse mea, secundum judicium sanctæ Eccle-

ANNO CHRISTI 416. *Ob quod Pelagius Ecclesiæ Romanæ gesta ad Innocentium Papam Africanum, ut hæresim damnet, quam Pelagius, Cælestius, Julianus, Iovinianus, Rufinus, Iovinianus, Rufinus, Iovinianus, Rufin

ANNO CHRISTI 416.

An ab hac synodo canones editi?

tiverunt; addentes, ut si induci non posset ad damnandum hominem, quem Palæstina synodus tanquam catholicum absolvisset, saltem hæreses ejus damnare non recusaret. Canones quosdam in hoc concilio editos fuisse S. Prosper de ingrat. indicat carminibus illis, quibus Africanorum conventum incomparabili quodam zelo adversus Pelagianam hæresim accensus describit. Vide Baronium anno 416. num. 4. 5. 6. 7. 8.

Episcopi qui? Tempus concilii.

b *A sexaginta septem episcopis.*] Omnium nomina recensentur in titulo epistolæ synodicæ præcedentis.

c *Theodosio VII. & Palladio consulibus anno domini 416. damnati fuerunt.*] Hoc concilium allegatis consulibus, anno nimirum Christi 416. & Innocentii XVI. tempore autumnali celebratum fuisse, Innocentii epistola ad Milevitanum concilium, Honorio II. & Constantio II. consulibus, anno Christi 417. sexto Kalendas Februarii rescripta, evidentissime demonstrat. Per eumdem Julium legatum, utraque synodus, Carthaginensis & Milevitana, ad Innocentium scripsit, & pontificis rescriptum accepit. Cum itaque pontifex suas epistolas prædictis consulibus, mense Januario, anno 417. reddiderit, dubium non est, quin in causa Pelagii, prædicta concilia circa initium autumni anno 416. habita fuerint. Hoc concilium Carthagine paulo ante Milevitanum coactum fuisse, synodica concilii Milevitani II. indicat his verbis: *Hæc ad sanctitatem tuam de concilio Numidiæ scripta direximus, imitantes Carthaginensis provinciæ coepiscopos nostros, quos ad sedem apostolicam, quam beatus illustras, hac de causa scripsisse comperimus.*

a CONCILIUM 1 MILEVITANUM b II.

c CONTRA PELAGIUM ET CÆLESTIUM

d LX. EPISCOPORUM."

"Aut etiam plurium habitum Milevi in urbe Numidiæ eodem anno 416. exeunte autumno post Carthaginense præcedens.

e Theodosio VII. & Palladio consulibus.

Celebratum sub Innocentio papa I. anno Christi CDXVI.

f TITULI CANONUM.

I. *Contra Pelagianos, qui dicunt, etiam sine peccato mori potuisse Adam.*
II. *Quod juxta apostoli testimonium, etiam parvuli, qui nihil peccati adhuc commiserunt, omnes in peccatorum remissione veraciter baptizentur.*
III. *Quod gratia Dei non solum peccata dimittit, sed etiam adjuvat, ne committantur.*
IV. *Quod per gratiam Dei sciamus, quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus.*
V. *Quod gratia Dei præstet, ut lex impleatur; non (sicut ait Pelagius) facile, quasi sine gratia Dei difficilius possit impleri.*
VI. *Quod juxta sententiam Joannis evangelistæ nemo sit qui esse possit sine peccato.*
VII. *Quod unicuique, etiam justo, non solum pro aliis, sed & pro semetipso dicere oporteat: Dimitte nobis debita nostra.*
VIII. *Quod a sanctis veraciter dicatur: Dimitte nobis debita nostra.*
IX. *Quod ad communes causas ecclesiæ generale concilium congregari oporteat, in privatis vero causis speciale uniuscujusque provinciæ.*
X. *Ut epistolas ad concilium evocandum metropolitanus subscribat & dirigat.*
XI. *Ut de hæreticis & infidelibus quidquid in concilio constituitur, a principe impetretur.*
XII. *Ut preces & orationes compositæ, nisi probatæ fuerint, in concilio non dicantur.*
XIII. *Ut posteriores anterioribus episcopi non præferantur, nec inconsultis primatibus suis, aliquid agere præsumant.*
XIV. *Ut episcopi, pro tempore consecrationis suæ, literas, ab ordinatoribus habeant.*
XV. *Ut ubi primum quis 1 legerit, ibi permaneat clericus.* (1 eligitur)
XVI. *Ut pro causis ecclesiarum executores vel advocati a principe postulentur.*
XVII. *Ut neque dimissus, neque dimissa, alteri conjungantur.*
XVIII. *De his qui in sua provincia non communicant, ut alibi non communicent.*
XIX. *De clericis qui apud principem sæculare judicium, aut synodale 2 impleverint.*
XX. *Ut sine formatis nemo ad comitatum proficiscatur, & qualiter formatæ fiant.*
XXI. *De episcopis qui, quod repetere poterant, prætermissa synodo, invaserunt.*
XXII. *De clericis qui de judicio episcoporum suorum conqueruntur.*
XXIII. *De his qui apud hæreticos pœnitentiam acceperunt.*
XXIV. *De episcopis negligentibus adversus hæreticos.*
XXV. *Unde supra.*
XXVI. *De virginibus quæ infra vigintiquinque annos, necessitate cogente, velantur.*
XXVII. *De episcopis qui post acta Carthaginensis synodi retenti sunt ad reliqua peragenda.*

PRÆFATIO.

g GLORIOSISSIMIS imperatoribus Arcadio & Honorio Augustis viris clarissimis consulibus VI. Kalendas Septembris, in civitate Milevitana, " in secretario basilicæ, cum Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginis in concilio universali consedisset, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit: Quoniam ecclesiæ sanctæ unum est corpus, omniumque membrorum caput est unum, factum est, volente domino, ac nostram infirmitatem juvante, ut ad hanc ecclesiam conveniremus, dilectionis & fraternitatis gratia invitati. Unde quæso caritatem vestram, quia ita credendum est, quod noster accessus ad vos, nec insuavis est cunctis, ideoque pariter quædam de causis fidei, unde nunc quæstio "Pelagianorum imminet, in hoc cœtu sanctissimo primitus tractentur: deinde subsequantur & aliqua, quæ disciplinæ ecclesiasticæ necessaria existunt.

"Hæc spectant Præfatio ad concilium Milevitanum ... celebratum. Vide hujus pag. 13.

"Hæc præ ve a scholio inserta.

3 CANONES."

"Hos canones ab hocce Milevitano concilio subscriptos ... ad Carthaginense universale an. 418. &c.

I.

PLACUIT ergo omnibus episcopis, qui fuerunt in hac sancta synodo, constituere hæc quæ in præsenti concilio definita sunt: Ut quicumque dicit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut sive peccaret, sive non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate naturæ, anathema sit.

Jebrarum viri peremdici referunt & meritissime, ut dicemus alias.

II.

Cod. can. cap. 109. Conc. Afr. cap. 76. De consecr. dist. 4. Placuit igitur omnibus episcopis. Cod. can. cap. 110. Conc. Afr. cap. 77. De consecr. dist. 4. Placuit, ut quicumque parvulos. Rom. 5.

Item placuit, ut quicumque parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, aut dicit, in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro expietur: unde fit consequens, ut in eis forma baptismatis, in remissionem peccatorum, non vere, sed falsa intelligatur, anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est, quod ait apostolus: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit in quo omnes peccaverunt*, nisi quemadmodum ecclesia catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam parvuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt.

III.

Cod. can. cap. 111. Conc. Afr. cap. 78. De consecr. dist. 4. Placuit, ut quicumque dixerit.

Item placuit, ut quicumque dixerit gratiam Dei, in qua justificamur per Jesum Christum dominum nostrum, ad solam remissionem peccatorum valere, quæ jam commissa sunt, non etiam ad adjutorium, ut non committantur, anathema sit.

IV.

Cod. can. cap. 112. Conc. Afr. cap. 79. De consecr. dist. 4. Quisquis dixerit.

Item, quisquis dixerit eamdem gratiam Dei, per Jesum Christum dominum nostrum, propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis revelatur & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, quid vitare debeamus, non autem per illam nobis præstari, ut quod faciendum cognoverimus, etiam facere diligamus atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicat apostolus: *Scientia inflat, caritas vero ædificat*: valde impium est, ut credamus ad eam quæ inflat, nos habere gratiam Christi, ad eam quæ ædificat, non habere: cum sit " utrumque donum Dei, & scire quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus: ut ædificante caritate, scientia non possit inflare. Sicut autem de Deo scriptum est: *Qui docet hominem scientiam*: ita etiam scriptum est: *Caritas ex Deo est.*

1. Cor. 8.

"Prosper c. 5. contra collatorem: Erraverunt Africanæ episcoporum concilia, quæ decretis suis constituere utrumque Dei donum esse, &c. Psal. 93. 1. Joan. 4.

V.

Cod. can. cap. 113. Conc. Afr. cap. 80. De consecr. dist. 4. Placuit, ut quicumque dixerit. Joan. 15.

Item placuit, ut quicumque dixerit ideo nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, tanquam, etiamsi gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum dominus loquebatur, ubi non ait: Sine me difficilius potestis facere: sed ait: *Sine me nihil potestis facere.*

VI.

Cod. can. cap. 114. Conc. Afr. c. 81. 1. Joan. 1.

Item placuit, quod ait S. Joannes apostolus: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est*: quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat, propter humilitatem 1 oportere dici, nos habere peccatum, non quia vere ita est, anathema sit. Sequitur enim apostolus, & adjungit: *Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est & justus, qui remittat nobis peccata, & mundet nos ab omni iniquitate.* Ubi satis apparet, hoc non tantum humiliter, sed etiam veraciter dici. Poterat enim apostolus dicere: *Si dixerimus quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est*: sed cum ait: *Nos ipsos decipimus, & veritas in nobis non est*, satis ostendit, eum qui se dixerit non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.

Ibidem.

VII.

Cod. can. cap. 115. Conc. Afr. cap. 82. Matth. 6.

Item placuit, ut quicumque dixerit, in oratione dominica ideo dicere sanctos: *Dimitte nobis debita nostra*, ut non pro seipsis hoc dicant, quia non est eis jam necessaria ista petitio, sed pro aliis qui sunt in suo populo peccatores: & ideo non dicere unumquemque sanctorum: Dimitte mihi debita mea, sed: *Dimitte nobis debita nostra*, ut hoc pro aliis potius, quam pro se justus petere intelligatur, anathema sit. Sanctus enim & justus erat apostolus 2 Jacobus, cum dicebat: *In multis enim offendimus omnes.* Nam quare additum est, *omnes*, nisi ut ista sententia conveniret & psalmo, ubi legitur: *Non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens?* Et in oratione sapientissimi Salomonis: *Non est homo 3 qui non peccet.* Et in libro Job: *In manu omnis hominis signat, ut sciat omnis homo infirmitatem suam.* Unde etiam Daniel sanctus & justus, cum in oratione pluraliter diceret: *Peccavimus, iniquitatem fecimus*, & cetera, quæ ibi veraciter & humiliter confitetur, ne putaretur, quemadmodum quidam sentiunt, hæc non de suis, sed de populi sui potius dixisse peccatis, postea dixit:

Jacob. 3. Psal. 142. Eccl. 7. Job. 37. Dan. 9.

1 Plurium Conciliorum Canones sub unius Milevitani Concilii nomine edidit collector Isidorus. Ad quænam autem Concilia singuli pertineant, ex Codice Canonum Ecclesiæ Africanæ intelligetur, & adhuc hic adnotabimus. Emendationes, & varias lectiones subjicimus ex Mss. Scorial. quas ad nos olim Roma transmisit D. Schelstrate: item ex collect. Ms. annorum 700. Dionysii Exigui, quæ est in Bibl. collegii Paris. Soc. Jesu, aliisque Mss. *Harduinus*, cujus etiam sunt notæ sequentes. 2 Forte, *imploraverint*. 3 Octo priores sequentes Canones hujus Milevitani Concilii esse post Baronium putat Binius infra in notis. Verum hi quoque in Cod. Africanæ Ecclesiæ aliis conciliis tribuuntur; recteque scripsit Garnerius in Dissert. 2. de Synodis in causa Pelagian. præter Epistolam synodicam nihil Synodi Milevitanæ II. remanere, & canones istos eo nomine tantum vocatos esse propter solam veteris Collectoris præjudicatam auctoritatem. Addit Schelstratius in dissert. 3. de Ecclesia Africana cap. 11. Patres Milevitanos in sua ad Innocent. I. synodica duo tantum hæresis Pelagianæ capita retulisse, non octo, subdentes reliqua, quæ ad Pelagium spectarent ex Synodica Carthaginensi Pontificem posse cognoscere. Denique Em. Card. Norisius l. 1. hist. Pelag. c. 10. pluribus ostendit, octo illos Canones contra Pelagianos adscribi non posse Synodo posteriori Milevitanæ; quem consule; vel si mavis, adi Pagium ad an. Chr. 416. n. 7. & [illegible]
1 Ms. & Merlin. *non oportere dici, nos non habere.* 2 Deest ea vox *Jacobus* in Ms. 3 Ms. *qui non peccet aliis* [illegible]

Anno Christi 416. xit: *Cum orarem, & confiterer peccata mea & peccata populi mei domino Deo nostro*: noluit dicere, peccata nostra, sed & *populi sui* dixit: & *sua*: quia futuros istos, qui ramusiate intelligerent, tanquam prophetæ prævidit.

VIII.

Cod. can. cap. 16. Conc. Afr. cap. 8. Milevit. 4. Item placuit, ut quicumque verba ipsa dominicæ orationis, ubi dicimus: *Dimitte nobis debita nostra*, ita volunt a sanctis dici, ut humiliter, non veraciter, hoc dicatur, anathema sit. Quis enim ferat oranteum, & non hominibus, sed ipsi domino mentientem, qui labiis sibi dicit dimitti velle, & corde dicit, quæ sibi dimittantur, sed debita non habere?

Hæresque de fide contra Pelagianos, nunc regula tractantur ecclesiastica.

IX.

Cod. can. cap. 21. Conc. Afr. cap. 6. Placuit, ut non sit ultra fatigandis fratribus anniversaria necessitas, sed quoties exegerit casus communis, id est, totius Africæ, undecumque ad hanc fedem pro concilio datæ literæ fuerint, congregandam esse synodum in ea provincia, ubi opportunitas perfuaserit. Causæ autem quæ communes non sunt in suis provinciis judicentur.

X.

Cod. can. cap. 106. & 111. Conc. Afr. c. 7. & 8. Cod. can. & eppo. Afr. eodem cap. Placuit etiam petitu omnium episcoporum ut epistolis omnibus, de concilio dandis, sanctitas tua sola subscribat.

XI.

Cod. can. cap. 109. Conc. Afr. cap. 9. Placuit & illud adversus hæreticos vel paganos, vel eorum superstitiones, ut legati missi de hoc glorioso concilio, quidquid utile providerint a gloriosissimis principibus impetrent.

XII.

Cod. can. cap. 109. Conc. Afr. c. 9. Placuit etiam & illud, ut preces vel orationes sive missæ quæ probatæ fuerint in concilio, sive prefationes, sive commendationes, seu manus impositiones, ab omnibus celebrentur. Nec aliæ omnino dicantur in ecclesia, nisi quæ a prædictorum hominum tractatæ, vel comprobatæ antiquitus fuerint, ne forte aliquid contradicendum, vel per ignorantiam, vel per minus studium, fit compositum.

XIII.

Paleptinus episcopus dixit: Si permittit bonum patientiæ vestræ, prosequar ea quæ necessaria sunt ecclesiasticæ disciplinæ. Scimus enim, fic inviolate permansisse ecclesiasticam disciplinam, ita ut nullus fraterum prioribus fuis fe aliquando auderet anteponere, fed officiis * legitimis id femper exhibitum est prioribus, quod ab inferquentibus rationabiliter femper acciperetur. Hunc ordinem jubeat sanctitas vestra, melius vestris interlocutionibus roborare. Aurelius episcopus dixit: Non decuerat quidem, ut hæc repeteremus, nisi forte existerent inconsiderate mentes quorumdam, quæ ad hæc statuenda nostros acuerent fensus. Sed & communis hæc causa est, quam insinuavit frater & coepiscopus noster, ut unusquisque nostrum, ordinem sibi decretum a Deo cognoscat: & posteriores anterioribus deferant, ne ex iis inconsultis aliquid agere præsumant. Quæ de re oportet eos, qui putaverint, spretis majoribus, aliquid præsumendum, competenter esse ab omni concilio coercendos. Universi episcopi dixerunt: Hic ordo & a patribus & a majoribus est servatus, & a nobis Deo propitio servabitur, * salvo etiam jure primatus Numidiæ & Mauritaniæ.

XIV.

Conc. Afric. cap. 18. Cod. Can. eccl. Deinde placuit, ut quicumque deceperit ab episcopis ordinantur, literas accipiant ab ordinatoribus suis, manu eorum subscriptas, continentes consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel anterioribus oriatur.

XV.

Cod. can. cap. 20. Conc. Afric. cap. 19. Placuit, ut quicumque in ecclesia primum vel semel * legerit, ab alia ecclesia ad clericatum non teneatur.

XVI.

Cod. can. cap. 106. & 111. Conc. Afr. c. 7. & 8. Cod. can. & eppo. Afr. eodem cap. * Placuit, ut quicumque ad ecclesiam confugerit, ab episcopis ordinatoribus suis, ad vicinos episcopos, ad ecclesiam suam, ad ecclesiam suam, ad ecclesiam suam

ANNO CHRISTI 416.

ginalis (cum ut pestitor potens, vel ra-
pitor aliquibus formidatur, vel si aliquo etiam
mortis periculo periculosior compunctia fue-
rit, ne non velata moriatur, aut exigentibus
parentibus, aut his ad quorum curam pertin-
et velaverit virginem, feu velavit intra
vigintiquinque annos ætatis, non ei obsta
concilium, quod de isto annorum numero
constituum est.

XXVII.

Item placuit, ne diutius universi episco-
pi, qui ad concilium congregati sunt, tene-
rentur, ab universo * concilio ternos judi-
ces de singulis provinciis elig. * Et cleri
sunt de provincia Carthaginensi Vincentius,
Fortunatianus, & Clarus: de provincia
Numidiæ, Alypius, Augustinus, & Reli-
tutus: de provincia Byzacena, cum sancto
sene Donatiano primate, Cresconius, Jo-
cundus, & Æmilianus: de Mauritania Sitif-
phensi, Severianus, Asiaticus, & Donatus:
de provincia Tripolitana, Plautius, qui ex
more legatus unus est missus; qui omnes
cum sancto sene Aurelio universa congre-
gantes, ad quem * universi episcopi scribe-
runt, ut cunctis five gestis, quæ confecta jam sunt, e
five epistolis ipse subscribat. Et subscripsero-
runt.

Aurelius episcopus ecclesiæ Carthagi-
nensis, huic decreto consensi, & perle-
cto subscripsi.

Donatianus Telepensis primæ sedis sub-
scripsi.

Augustinus Hippone-Regiensis subscripsi.

Similiter & omnes episcopi subscripsi-
runt.

Col. Carthag. 13.

* Ultimus hunc canon agitur ordinatione, vel ipsius, non ad particulaiia Scheda, sed ad concilia universalia Carthaginis habenda regulas ipsis omnes referendas.

Conc. Afr. 13.

* Notetur hoc verbum universi episcopi, cum ex epistolis quibusdam ipsius subjungendis.

* EPISTOLA

CONCILII MILEVITANI D

AD INNOCENTIUM PAPAM.

De cohibendis Pelagianis.

Domino beatissimo, meritoque venerabili & in Christo honorando papæ Innocentio, Silvanus senex, Valerianus, Aurelius, Donatus, Rufinianus, Lucianus, Alypius, Augustinus, Valentinus, Severus, Fortunatus, Publicius, Novatus, Secundus, Maximinus, Leo, Faustinianus, Cresconius, Innocentius, Felix, Africanus, Quartus, Crescionius, Adeodatus, Deuterius, Secundus, Felix, Africanus, Rufinianus, Rufinus, Victor, Antoninus, Maximus, Victorius, Fortunatus, Donatus, Pontianus, Valentinus, Cresconius, Publicius, Lucius, Honorius, Verinus, Terentius, Cresconius, Speratius, Quodvultus, Lucillus, Sabinus, item Adeodatus, Cresconius, Victor, Honoratus, Donatus, Porcus, Prædius, Cresconius, Lampadius, Delphinus, ex concilio Milevitano, in domino salutem.

QUIA te dominus gratiæ suæ præcipuo munere in sede apostolica collocavit, talemque nostris temporibus præstitit, ut nobis potissimi ad cohibem negligentiæ valeat, & apud tuam veneratione, quæ pio ecclesia sunt suggerenda, tacuerimus, quem ea to pollis vel fastidiose, vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Christi pastoralem diligentiam, quæ sumus, abhibere dignetis. Nova quippe hæresis, & nimium periculosa tentat sibi gere inimicorum gratiæ Christi, qui nobis dominicam etiam orationem impetro disputationibus conatur auferre. Cum enim dominus docuerit, ut dicamus: *Dimittemobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*: illi dicunt, posse homines sine ullo peccatis Dei cognitis, ad tantam perfectionem justitiæ, sine adjutorio gratiæ salvatoris, per solum libere voluntatis arbitrium pervenire, ut ei non jam necessitatem dicere: *Dimitte nobis debita nostra*. Illud vero quod sequitur: *Ne nos inferas in tentationem*, non ita intelligendum, tanquam divinum adjutorium poscere debeamus, ne in peccatum cedat decidamus: sed hoc in nobis poscimus esse potestate, & ad hoc implendum solam sufficere hominis voluntatem, tanquam frustra apostolus dixerit: *Non volentis, neque currentis, sed miseriordis Dei*. Et: *Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari super id quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam exitum, ut possitis sustinere*. Frustra etiam dominus docuerit apostolo Petro: *Rogavi pro te, ut deficiat fides tua*: si omnibus fuit in *Deo*, *ut non tentetur, ut interiis in tentationem*: si hoc totum ad potestatis humanæ. Pueros quoque parvulos (si nullir infantum Christianæ gratiæ sacramentis) habituros vitam æternam, nonnullum Christiana præsumptione contendunt, evacuantes quod dicit apostolus: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt*. Et alio loco: *Sicut in Adam omnes moriuntur, sic & in Christo omnes vivificabuntur*. Ut ergo alia omittamus, quæ contra sanctas plurima dicuntur, hæc interim duo (quibus omnino, totum quod Christiani fomus, conantur everterc) quin fidelia corda fulticiant, non esse regnandum Deum, ut contra peccata malum, atque ad operandam justitiam sit nobis adjutor: & non opitulari parvulis, ad consequendam vitam æternam, Christiana gratia fundamentum. Hæc infinitatem apollolico petitori tuo, non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem verbis exaggerare, cum procul dubio te ipse commoverit, et ab eis corrigendis, ne latius serpant, omnibus conatumini, vel potius interimant, (dum sub nomine Christi, a gratia Christi penitus alienari) omnino diffinitare non possis. Hujus autem pernicioshimi crotis auctores esse perhibentur Pelagius & Cœlestius, quos quidem in ecclesia fanati malumus, quam desperata salute, ab ecclesia secaeri, infinecessitas nolit quoad. Quorum ante, id est, Cœlestius, etiam ad presbyterium in Afia * pervenisse dicitur. De quo, ante paucos annos quid gestum fuerit, sanctitas tua de Carthaginensi ecclesia melius informare. Pelagius vero (licet a quibusdam fratribus nostris missæ loquuntur epistolæ) Hierosolymis constituitus, nonnullos fallere affertur. Verumtamen multo plures, qui ejus sensus diligentius indagare potuerunt, adversus eum pro Christi gratia, & catholicæ fidei veritate confligunt, sed præcipue sanctus situs tuus, frater & compresbyter noster Hieronymus. Sed arbitramur, adjuvante misericordia domini Dei nostri, Jesu Christi, qui te de eo ingere consulentem, & orantem exaudire dignatur, autoritatibus sæcitatis tuæ de claro scripturarum lumine de-

[1] Al. perniciosis temporibus surgere, inimicorum gratiæ Christi cupiditatem.

ANNO CHRISTI 416.

deprompta, facilius eos (qui tam perversa & pernicioſa ſentiunt) eſſe cellarios, ut de correctione potius eorum gratulemur, quam contristemur intentis, domine beatissime. Quodibet autem ipsi eligant, certe vel alis, quos plurimos poſſunt, ſi ab eis diffinitur, ſed ſaltem ſuſpicetur, certis venerabilitas tua, inſtanter & celeriter providendum. Hæc ad ſanctitatem tuam de concilio Numidæ ſcripta direximus, imitantes Carthaginenſem eccleſiam, & Carthaginenſis primæ ſedis episcopos noſtros, quos ad ſedem apoſtolicam, quam beatus Iliſtrius, & hæc cauſa ſcripſiſſe comperimus. Et alia manus: Memor noſtri in domini gratia augeatur, domine beatiſſime, meritoque venerabilis, & in Chriſto honorande, ſanctiſſime papa.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. J.

* Ad hanc Milevitanam Synodi epiſtolam reſcriſſit Innocentius papa 6. Kalendas Februarias anni ſuppoſitiſ quentis Honorio Augſto, & Conſulatio V. C. conſulibus. Hæc vero epiſtola incipit *Inter cetera Dominus noſtrum cura*. Ex. habeuruque ſupra pag. 40. ordine 25. & 29. inter Auguſtinianos, quos hic omiſiſſe debuerat Milevitanos. Sequentes porro epiſtolas omnes ſuppe & omnes omnium cap. 47. ad Valentinum, ut ſupra monuimus, tum cum quibus nonnulla ſunt Milevitanis, ſed ſolum *Inter concilii Carthaginenſi, & Milevitanum relationes ad epiſcoſum ſuum, quorum & Milevitanum, quibus epiſcopi epiſcopo prævidente Palagiani Pelagiani, ſubſcripſerunt, ſed in numero multo, vel in Africum pervenſiſſe. Scriſſerunt ſuis ad Innocentium, pertinentibus relatoriis, literas familiares, ubi de ipſa cauſa diſſuſius agitur. Ad omnia nobis illa reſcriſſit eadem mente, quo ſuo ſed atque apoſtolicæ ſedis auctoritatem Ex. Literas vero Innocentii ad quinque illos epiſcopos legeſt ſupra pag. 50. hoc titulo: *Innocentiuſ noſtra literas, plenas ſalutis*.*

* EPISTOLA FAMILIARIS

QUINQUE EPISCOPORUM

AD SUPRADICTUM PAPAM

Pro eis in Concilio Milevitano Baſilii

Domino beatissimo, meritoque honorandissimo [1] *fratri Innocentio papæ, Aurelius, Alypius, Augustinus, Evodius, & Possidius, in domino salutem.*

DE concilii dubius provinciæ Carthaginensis atque Numidiæ ad tuam ſanctitatem a non parvo epiſcoporum numero ſubſcriptas literas miſimus, contra inimicos gratiæ Chriſti, qui conſtituunt in vitiorum ſua, & creatori noſtro quodammodo dicunt: Tu nos creaſti homines, juſtos autem ipſi nos faciemus. Qui naturam humanam ideo dicunt liberam, ne quoram liberatorem: ideo ſalvam, ut indigent ſuperflum ſalvatorem. Tantum enim dicunt valentem, ut ſit virtibus, ſemel in origine ſua creationis acceptis, poſſunt per libertum arbitrium, nihil ulteriuus adjuvante illius gratia qui creavit, domare & extinguere omnes cupiditates, tentationes que ſuperare. *Multi eorum ſurgunt adverſum nos, & dicunt animæ noſtræ: non eſt ſalus illi in Deo ejus*. Familia Chriſti (quæ dicit: *Concil. General.* Tom. III.

[1] Ex epiſtola ſyn. inter epiſt. Auguſtini, qualis eſt in Collectione Iſidori. Eam datam eſſe in tertio Concilio inter in Commonitorio ſcribar *illi* (Pelagii libri) *cum literis in officum Patrilla, & Epiſcopis miſſ ſunt, ubi tria Concilia congregati, memoraſi lelli ſunt libri. Exinde relationibus Romam miſſe ſunt, ubi tria Concilia non ſunt, quam Carthaginenſe an. 418. & Carthaginenſe & Milevitanum ſecundum, ut Quesnelius vom. 2. epſt. 5. Lemmi differ. 13. & Schelſtratus Differt. 3. de Scriſtor. Africc. cap. 11. jam obſervarunt. Dicitur tamen ſed ad eundem, ut clare habetur in utraque ſynodo. Certum reſte obſervat Quesnelius citatus in Epiſt. 186. alias 106. ad Paulinum n. 2. Quare cum non ſit ſynodica, ſed familiaris, commentitia eſt ſyn. Pelagianorum, ſed familiaris, commentitia eſt ſyn. Pelagianorum, ſed familiaris, commentitia eſt ſyn. Pelagianorum

Anno Christi 416. *Dimitte nobis debita nostra*: neque orat, ut acci-
Bid. piat mandatum, sed plane orat, ut faciat mandatum. Si enim in tentationem inducitur fideli, hoc est, in tentatione deseritur, facit utique peccatum, quod est contra mandatum. Orat igitur, ut non peccet, hoc est, ut ne quid faciat mali: quod pro Corinthiis orat apostolus, dicens: *Oramus autem ad dominum, ne quid faciatis mali*. Unde satis apparet, quod ad non peccandum, id est, ad non malefaciendum, quamvis esse non dubitetur liberum arbitrium voluntatis, tamen ejus potestas non sufficiat, nisi adjuvetur infirmitas. Ipsa igitur oratio, clarissima est gratiae testificatio. Hanc ille confitetur, & eam gaudebimus fore perfectam, fore correctam. Dilaudemus de illo tex, & gratia. Lex jubere novit, sed gratia juvare. Nec lex jubetur, nisi effet voluntas; nec gratia juvatur, si facta effet voluntas. Jubetur, ut habeamus intellectum, ubi dicitur: *Nolite fieri quasi equus & mulus, quibus non est intellectus*: & tamen oramus, ut habeamus intellectum, ubi
Ps. 118. dicitur, *Da mihi intellectum, ut discam mandata tua*. Jubetur ut habeamus sapientiam, ubi dicitur: *Stulti aliquando sapite*: & tamen orat, ut
Ps. 93. sapientiam habeamus, ubi dicitur: *Si quis autem nostrum indiget sapientia, postulet a Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei*. Jubetur ut habeamus continentiam, ubi dicitur: [Hic Augusti deest quisquis:] *Sive tumbi
nostri peccantibus*: & tamen oramus, ut habeamus ubi dicitur: *Cum fierem quia nemo potest esse continens, nisi Deus det, & hoc ipsum esse sapientiæ, sive cujus esset hoc donum; ubi dominum, & deprecantes eum illum*. Pulchrum est, in omnium longum fit cuncta percurrere, jubetur ut non faciamus malum, ubi dicitur: *Declina a malo, & tamen
Ps. 33. orat, ut non faciamus malum: & tamen orat ut faciamus malum, & dicitur: ne quid faciatis mali*. Jubemur ut faciamus bonum; ubi dicitur: *Declina a malo, & fac bonum*, & tamen oratur ut faciamus bonum, ubi dicitur: *Ego autem, pro vobis autem & pro peccatoribus*, atque inter cetera quæ illi orat, dicit: *Ut ambuletis digne Deo in omne placitum, in omni opere & fermone bono*. Sicut ergo agnoscimus voluntatem, cum hæc precipiuntur: sic & ipse agnoscat gratiam, cum petuntur.

Misimus reverentiæ tuæ librum*, quem dedecunt quidam religiosi & honesti adolescentes, fevri Dei, quorum etiam nomina non tacemus, nam Timotheus & Jacobus vocantur. Qui ut fuerit audituus, & vetatis nolle dignatis, ipsius Pelagii, exhortatione, spem, quam habebant in sæculo, reliquerunt, & nunc continentes Dei servunt. Qui cum eriore eodem tandem aliquando per quamdamque operam, dominus inspirante, cavefuerit, protulerunt eundem libum, Pelagii esse dicentes, & ut el respondere, impendo rogaverunt. Sed nihil ut ad Pelagii scripta ell, ita respondeo. Agentes gratias, refriperunt. Utrumque mirimus, cui respondam ell, & quid respondam ell. Et ne nimium effemur amplitudine, ipsa dicentes his locis, ubi (pertimus) inspicere non graveris, quemadmodum ibi objecta quæstione, quod gratiam Dei negarent, ita respondit, ut aliqua ex illis dicere, nil naturam, in qua nos condidit Deus. Si autem hunc esse fuum librum negat, aut eadem in libro locis, non contendimus. Anathematizamus illa, & cum ipsis, qui ea dixerunt, & quam sublimia, & prædicatione prorsum Christianorum, quam non est naturam, (sed quia salvatur natura, non auribus doctrina sonantes, sed aliquo adjumento

A to visibili, fieri plantatur quodammodo & irrigatur extrinsecus, fed subministratione spiritus & oculta misericordia, sicut ille facit *qui dat incrementum Deus*. Isti enim quadam non improbanda ratione, dicitur gratia Dei, qua creati fumus, ut nonnihil effemus: nec ita effemus aliquid, ut cadaver quod non viret, aut arbor quæ non fentit, aut pecus quod non intelligit, sed homines qui & effemus, & viveremus, & fentiremus, & intelligeremus, & de hoc tanto beneficio creatori nostro gratias agere valeramus: unde meritos & gratia ifta dici poterl, quia non præcedentium aliquorum operum meritis, fed gratuito bonitatis Dei donata eft: alia eft tamen, quæ prædestinati vocantur, justificantur, glorificantur, ut dicere possimus. *Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui filio fuo proprio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*. De hac gratia quæstio vertebatur, quando ab hiis quos Pelagius gratiæ offendebat atque turbabat, dicebatur ei, quod eam fuis disputationibus oppugnaret, quibus affeterat, non folum ad facienda, verumetiam ad perficienda mandata divina, per liberum arbitrium libi humanum fufficere naturam. Hanc apostolica doctrina gratiam ifto modo impugnat, qui ait, falvatore & ifficatum ex fide Christi. De hac fcriptum eft: *Non invitam facio gratiam Dei. Nam si per legem Galat. 2.*
B *justitia, ergo Christus gratis mortuus est*. De hac fcriptum eft: *Quia non ex operibus, ut non aliquis glorietur*. Qui ergo *justificamur, a gratia excidimus*. De hac fcriptum eft: *Si autem gratia, jam non ex operibus*: *alioquin gratia fam non eft gratia*. De hac fcriptum eft: *Et autem qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, fed secundum debitum*. *Ei autem qui non operatur, credenti autem in eum, qui justificat impium, reputatur fides ejus ad justitiam*. Et multa alia, quæ melius potes ipse meminisse, & intelligere prudentius, & illustrius prædicare. Illum vero gratiam, qua creati fumus homines, qua creati ita appellandam non meruerunt, & ut nonnihil effemus, & ita appellandam meruerunt, & ut effemus, & viveremus, & fentiremus, & intelligeremus, & de hoc tanto beneficio creatori nostro gratias agere valeramus: unde meritos & gratia ifta dici poterl, quia non præcedentium aliquorum operum meritis, fed gratuito bonitatis Dei donata eft: alia eft tamen, quæ prædestinati vocantur, justificantur, glorificantur, ut dicere possimus. *Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui filio fuo proprio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*. De hac gratia quæstio vertebatur, quando ab hiis quos Pelagius gratiæ offendebat atque turbabat, dicebatur ei, quod eam fuis disputationibus oppugnaret, quibus affeterat, non folum ad faciendum, verumetiam ad perficienda mandata divina, per liberum arbitrium libi humanum fufficere naturam. Hanc apostolica doctrina gratiam ifto modo impugnat, qui ait, falvatore & ifficatum ex fide Christi. De hac fcriptum eft: *Non invitam facio gratiam Dei. Nam si per legem Galat. 2.*
justitia, ergo Christus gratis mortuus est. De hac fcriptum eft: *Quia non ex operibus, ut non aliquis glorietur*. Qui ergo *justificamur, a gratia excidimus*. De hac fcriptum eft: *Si autem gratia, jam non ex operibus*: *alioquin gratia fam non eft gratia*. De hac fcriptum eft: *Et autem qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, fed secundum debitum*. *Ei autem qui non operatur, credenti autem in eum, qui justificat impium, reputatur fides ejus ad justitiam*. Et multa alia, quæ melius potes ipse meminisse, & intelligere prudentius, & illustrius prædicare. Illum vero gratiam, qua creati fumus homines, qua creati ita appellandam

ANNO CHRISTI 416.

to dictum accepunt, non quidem negantes, a nobis etiam (quibus scilicet in literis eorum inventur) pie confitentes adjutorium gratiæ domini sofiri, non per naturalem spiritum hominis, sed per principalem Spiritum Dei. Qui patrocinio videntur considerasse ipsem Zacharias fuitle utique sacerdotem. Omnes autem tunc sacerdotes necesse habebant ex lege Dei primitias proprietatis suis offerre sacrificium ad Deum de populo. Sicut ergo nunc per orationis sacrificium convincimur non esse sine peccato, quoniam ipsi sumus dicere: *Dimitte nobis debita nostra*: ita et tunc per sacrificia victimarum animalium, convincebantur sacerdotes sine peccato non esse, qui pro illis peccatis jubebantur offerre. Quod si res ita se habet, ut per gratiam Dei, quam ipsi quidem in hac vita, deficiente cupiditate, cantate crescente, perficiamur autem in illa vita, cupiditate extincta, caritate complera: profecto illud quod scripsit Apostolus: *Quæ autem est ex Deo, non peccat*, secundum ipsam caritatem dictum est, quæ sola non peccat. Ad nativitatem quippe, quæ ex Deo est, augenda & perficienda caritas pertinet: non ea, quæ minuenda est, & confumenda, cupiditas: quæ tamen, quamdiu est in membris nostris, lege quidem sua repugnat legi mentis. Sed quia ipsa lex, quæ in membris desiderius ejus, nec exhibens membra sua arma iniquitatis peccati, potestl dicere: *Jam non ego operor illud, sed illud quod habitat in me peccatum*. Sed quæquo modo le habeat quærelia, quia etsi non inventur homo in hac vita sine peccato, id tamen dicitur posse fieri per adjutorium gratiæ & Spiritus Dei: quod ut fat, consandum ejus polendum est: tolerabilier in id quisque fallitur: nec diabolica impietas, sed error humanus est, elaborando & optando affirmare, etiamsi, quod affirmat, non possit obtinere. Ut enim credit fieri posse, quod certe laudabile est velle. Nobis autem sufficit, quod nullus fidelium in ecclesia Dei reperitur qualibet: profecto ex cellens atque perfecta, qui adhuc ubicumque libi non necessariam precationem orationis dominicæ: *Dimitte nobis debita nostra*, & dicat *se non habere peccatum*, se *fefipsum decipiat, & veritas non sit*, quamvis jam fine querela vivat. Non enim qualecumque etiam tentationis humanæ, fed gravis peccatum est, quod in querelam venit. Cetera quæ illi objecta fuerunt, ad Romanam fedem pervideri, ita de his procul dubio tua beatitudo judicabit. Dabit fane nobis veniam suavitas mitissima codis tui, quod prolixiores epistolam fortasfis quam velles tuæ mansuetudinis fanctitati. Non enim rivulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus, fed in hac non parva tentatione temporis, unde non liberet cui dicitur: *Ne nos inferas in tentationem*, utrum etiam nosfer, licet exiguus, ex eodem, quo etiam tuus abundans, emanet capite fluentorum, hoc a te probari vehementissimo & tuis rescriptis de contra pelagianorum tuæ unius gratiæ consolari ".

Ibidem.

Matth. 6.

Jo. Pauc.

Rom. 6.

Rom. 7.

Matth. 6.

Jo. Pauc. Ep. 1.

Ep. 1.

Ep. 1.

I. ZOSIMI PAPÆ. AD HESYCHIUM SALONITANUM EPISCOPUM.

I. *Quod monachi vel laici, nisi per gradus ecclesiasticos, non debent ad summum sacerdotium pervenire.*
II. *Quod si quis interdiffa desperavit, gradum sui pericuIum subjacebit.*
III. *Quæ in singulis clericorum gradibus tempora sunt præfixa.*

Hesychio

Zosimus episcopus urbis Romæ, Hesychio episcopo Salonitano.

I.

EXIOTI dilectio tua præceptum apostolicæ sedis, in quo patrum decreta confentiunt, & figuli-ca, nonnullos ex monachorum populari, quorum solitudo quavis frequentia major est, sed & laicos, ad sacerdotium fellinate. Hoc autem speciaiter & sub prædecessoribus nostris, & nuper a nobis interdictum constat litteris ad Gallias Hispaniasque transmissis, in quibus religiosus familiaris est illa præsumptio, quamvis nec Africa super hac admonitione nostra habeatur aliena, ne quis penitus contra patrum præcepta, qui ecclesiasticis disciplinis imbutus per ordinem non fuerit, & temporis appropiatione divinis stipendiis eruditus, nequaquam ad summum ecclesiæ sacerdotium aspirare præsumeret; & non solum in eo ambitio inefficax haberetur, verum etiam in ordinatores ejus, ut caeteret eo ordine ipso fine pene conetura præcepta patrum credideram præsumendum. Unde miratur, ad dilectionem tuam statuta apostolicæ sedis non fuisse perlata. Laudamus igitur constantiam propositi tui, frater carissime, nec aliud de pontificii tui veteri cenfura auctoritatis genus expectandum fuit, quam ut talibus ambitionibus, pro præcepta patrum, in procinctu fideconstitutus, occurreres. Igitur si quid authoritati tuæ (quod nos non opinamur) sefimas defuisse, fulpeimus, Obsistite talibus ordinationibus, obsistite superbiæ & arrogantiæ venenis. Tecum latere præcepta patrum, tecum apostolicæ sedis auctoritas. Si enim officia sæcularia ' principem locum, non vestibulum adhitia ingrefiis, fed per plurimos gradus examinata, temporibus defectum; quis ille tam arrogans, tam impudens inveniatur, ut in ecclesii militia ; quæ propensius ponderanda est, & sicut annum repetitis ignis nos exploranda ; ftatim quo esse desiderat, cum tiro ante non fuerit? & prius velit docere, quam discere? Affuefcat in domini cathis, in lectorum primitiis gradualiter nutriatur, ut ipse ipsi: nec illi vile fit, exorcistam, acolythum, fubdiaconum, diaconum per ordinem fieri: nec hoc fatis, fed ftatutis majorum ordinationes temporibus. Jam vero ad presbyterii fastigium tali accedat, ut & mentem ætas impleat, & meritum probitatis fispienda antecæta cefienat. Jure inde fummi pontificis locum speraie debeat. Facit hoc nimia remissio concfacerdotum nostrorum, qui pompam mundiali quærunt, & partant ex hac turba aliquid fibi dignitatis acquiri. Hinc paffim numerola popularitas etiam his locis, ubi Ecclesiæ est, tallium reperitur, dum episcoporum cæteri quantur, aut quibus aliud præstare non possunt, divinos ordines largiuntur. Quod oportet districti temper esse judicii. Rarum est enim omne quod magnum est.

II.

Proinde nos, ne quid meritis dilectionis tuæ ' detogaremus, ad te postrimum scripta duximus, A quæ in omnium fratrum & cœpiscoporum nostrorum facies ire notitiam ; non tantum eorum, qui in' ea provincia funt, fed etiam qui vicinis diœcesibus tuæ provinciis adjunguntur. Scire (quisquis hoc, ' propolita patrum & apostolicæ ledis auctoritate, negleexerit) a nobis districtius vindicandum, ut loci sui minime dabitet libi non contrariationem, fi hoc putat poft rop prohibitionem impunpenetrantem tentari. Contumeliæ enim studio fit, quidquid interdictum toties usurpatur.

Pontificis

III.

Hæc autem in singulis gradibus observanda funt tempora . Si ab infantia ecclesiastici ministeriis nomen dederit, inter lectores usque ad vicesimum ætatis annum continuata observatione pedatet. Si major jam de gradevus ecclesiæ, ita tamen ut B post baptismum ftatim fe divinæ militiæ defideret mancipari, five inter lectores, five inter exorcistas quinquennio tenearur : eaindem acolythus, vel subdiaconus, quatuor annis : & fic ad benedictionem diaconatus (si meritur) accedat, in quo ordine quinque annis, fi requllet fe gefferit, hæreje debebit. Exinde fuffrangintes filperoiti, aut gradus datis propriæ fidei documentis presbyterii facerdotium promereri. De quo loco (si eo illum exaetior ad bonos mores vita perduxerit) summum pontificem ' ferare debebit. Hæc omnem lege fervata, ut neque bigamus, neque penitens, neque vidua maritus ad hos gradus pofiit admiti. Sane, ut etiam defensores ecclesiæ, qui ex laicis fiunt, fuprafcripta observatione tenearur, fi meruerint esse in ordine clericatus. Data octavo Kalendas Martias ' Honorio XII. & Theodosio VIII. Augustis consulibus. '.

Ambrosio Mediolanensi.

II. AD CLERUM ET AD PRESBYTEROS RAVENNATUM.

Excommunicat eos qui contra se ad comitatum iverunt.

Zosimus episcopus urbis Romæ communitervisis presbyteris & diaconibus qui Ravennæ sunt.

FRE relatione fratris nostri Archidiaconi presbyteri, qualiter fuscepti fitis, vel quid egeritis, cognovimus, vel qualiter illi fuscepti fint, qui contra canones ' adversum nos ad comitatum ' necfeio qua' audentes temeritate ' ire voluerunt. Ad quos hæc, quæ nuic nostræ mifimus, olim fcripta fecimus, omnes, quas injuriose miferant, respondentes ' pofiibis. Sed quoniam non potuerunt rei in fua, hoc eft, in nostra ecclesia Romana, cum nostris comprehyperit commotari, has ad vos illas tradendas literas destinavimus, in quibus decreto nostro fanximus, memoratos perturbatores omnium ab apostolicæ nostræ fedis communione alienos fuisse, atque nostra fubscriptione profaiam sententiam fuscepisse . Illos etiam qui effrenato huic facto confiliosque affenum commodare voluerunt, vestræ caritatis est affimare qualiter habeatur. Quibus hoc objicere vos debetis, quod ' juxta canonum præcepta fortiter incurrere, & qualiter presbyteros non decebat, rebelles esse ' tentaverunt. Vos tamen monemus in ipsorum elite desiderio, ne quæ eorum protumpas audacia, quos anathematizatos fcit fancta & apostolica ecclesia. De his vero, qui eorum fe focietati junxerunt, quid agere debeamus, cum reverti fuerit is, confilio meliori tractabimus. Et alia manu : Datum v. Nonas Octobris, Honorio duodecimum, & Theodosio octavum Augustis consulibus,

Diff. 15. Sicut. Diff. 16. Sicut. Diff. 17. Sicut. Diff. 18. Sicut. Diff. 19. Sicut.

Sanctorum.

Sanctorum.

*Sanctorum

verba ad finem appositis: *Si forte (inquiebat) quisquam Romanorum erroribus, quibus Pelagianorum corrigitur, Augustinus de precatio originali cap. 6. & 7. interrogatus a pontifice, ut eum epistolae Innocentii adscribe ritorum Pelagii scripta affirmarent, nihil Augustinus ilis. a. contra Pelagium professus est de illi confessione. Hac de causa Zosimus sese excusavit, Catholicae ecclesiae catholicae pellentandum, levius cum eo agere voluit, ut certamen litterarum, antequam ad catholicam communionem admittatur, nere ab eo desiderarit; cum ex abundanti caetibus adhibuit, ut in Africam scriberet, & ab ipsis pontifibus, ad S. Bonifacium Romanorum pontifice Africae objecta pellent, sua vellent. Haec ab eorum, qui ad Africanos episcopos Zosimus pontifex hanc epistolam scripsit. Ex hac Catholicam hominem repellam ejus separat, qui, ut catholicus videri poslet, haereticis nuda levitas. Ecrulli levitas, a Zosimo detrahitur, & haereticorum fedefiliorum potius effectus fuit. Quod ad Lazarum & Heroem pertinet, quos adeo vehementer Catholicos infamat, quam judaeptiat mentatus Ex, quelliger pontifexus de utoque ex illis, quae de Heroem dumtaxat sunt Pelagii in hac epistola: *Heros vir fanctus, S. Martini discipulus, cum Arelatensi episcopo profitetur, a papale ipsius clarissimi infuit, & multi infamabantur mulieres, Pelagiae, Sabiniae, &c.* Vide Baron. ann. 417. num. 17. 18. 19. & 23.

Zosimus cur eum Catholicis levius egerit?

Heros Catholicus & Martini discipulus.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S.J.

Multa apud S. Augustinum variis in locis extant testimonia, quibus eirmuiveritum a restoratae Catholicae Zosimum papam affirmat; sed nullum mihi videtur locutionis no, quod extat capitis tertii lib. 12. ad Bonifacium papam contra duas epistolas Iuliani & episcoporum Pelagianorum: *Pelagiani sic fuit nonnemo, quod ecclesiae dogma Pelagianum vel Caelestianum perfuadere quantum Romanorum catholicis mentibus potest; quando illa ingenia quamvis adeptae erroris, non tamen contemptibilia, cum finitis corrigenda potius quam facilis damnanda viderentur, aliquantis dubitantibus, ipsorum sententiae pollicebat ecclesiae disciplina erudiatur sunt. Tu enim & tantis iniuria apostolicam sedem & Africae episcopis convenisse, & neutrorum ibi sententiis reclamantibus, vicium gestis de hac causa apud illum fuisse Caelestis praesente, & refundente consilio, quarum tenebam epistolas venerandae memoriae papae Zosimi, qua inveniendi reperiuntur, &c.* quae profuerit non omittit cuiusdam lectoribus usque ad illa verba: *Corroborari fuit clementissima fanctis, non approbatis existimabimus praedicatis. Et quod ab eodem fuerunt fuisse Caelestius & Pelagius repugnantes authoritate damnati fuit, pertinaciae tuae ut ipsorum nonfactis profertur ratio fuerintacia fuit.* Recolenda quoque memoria de his legatis ex concilio Africano Mercatorem pag. 131. A. Nec abluunt verba Facundi Hermianensis episcopi cap. 1. lib. 7. pro defensione trium capitulorum contra Chalcedonensis quae ante Zosimi epistolam ad Hero *Non dicas etiamsi deposuit simplicium non intellecta verba malignorum.*

IV. AD AFRICANOS.

Pelagium catholicum videri scribit.

Zosimus episcopus Aurelio & universis episcopis per Africam constitutis distributione fraternae, in domino salutem.

POSTQUAM nobis Caelestius presbyter audituset, & quid de fide sentiret evidenter expressit; eadem quoque, quae in libello continetur, repetitis crebro professionibus roboravit: de ipsa nonnine plenius ad dilectionem vestram feriendum. Sciebam Pelagius Hierosolymitani episcopi Praylii, qui in locum quondam fancti Joannis episcopus est ordinatus, accepimus, qui caulae Pelagii caelestis adiutabat intervenit. Litteras quoque suas idem Pelagius purgationem continentes abundantissime misit, quibus & professionis sue fidem, quid sequeretur, quidve damnaret, & fine ambiguitate, ut cellarent totius interpretationis pompa, ostendit. Parum rectitudo publica tuta: omnia quidem paria, & eodem sensu & sententiae formata, quae Caelestius, ante protulerat, continebant. Utinam ullus vestrum, dilectissimi fratres, recitationi litterarum interesse potuisset. Quod fecisse non dubito, ad gaudium, gaudium fuit? Quae admiratio fingulorum? Vis fletus quidam & lacrymis temperabant. Talest etiam abholutae fidei infamari potuisse? Ethic ulus locus, in quo Dei gratia vel adjutorium praeter. tiffum fit? quod quisquis potest praeter cauchem vel mente concipere, nec illi superna fentenitas fufficiunt, quae de fancto Spiritu dicit, quod ubi vult, neque in futuro venia vel remissione donetur?

Video etiam hunc Pelagium, "Heroes & Lazaro fcribentibus, infamari. Iaque, fratres dilectissimi, ad autes vestras, qui fint illi turbines excitabit vel procellae, nec opinione pervenit? Ita vero vos laetati "vita horum anxae damnatio? Et quamquam Pelagius, quae ipse profitetur fed auctoritatem ni communione fubmoveris: dilexe & in hac epistola, libes fitrifitin, hominum mores. Verus Lazarus confoedatio eft innocentiae crimination; quo multa concilia in fanctam Britium coepiscopum nostrum Turonica civitatis diabolicus accefator invenitur esse. A Proculo Massiliensi in fynodo Tarraconensi quod fenteriam calumniatis excepit. Ab Pelagio eodem Proculo fit poft multos annos facerdos, tyrannici judicii defensor civitatis Aquentiuus; cum contrairet affidio, in ipsum penetrabile" & fecerunt, quae ipse Pelagius confessus est, & ipse Pelagius interpit: fletiqua in eo hactenus umbra facerdotii, donec "tyranno imago ilaret imperii: quo loco pitiatrum ecclesiae patroni fponte fe exuit, & profaniffione demanvit.

De Heroie vero omnia fimilia, idem tyrannus, patronus caedis, turbae presbyterorum contradictionis, vitiatus & calidus, & spiritu civitatis addictio, fimilis poenitentia & adoratione facerdotii. Mirum eft fi illi laetum vitium ad bonum fruges longa erga fratem feviniret nitentem falsi illcris petrellere noluerunt, qui in fratres & coepiscopos tanta machinati funt, qui tot tempeftates ecclesiae reddiderunt. Non decet episcopalem authoritatem, & praesertim in pontificis ordinem, ad levium fufurronum fcriptis pendere. Ecce Pelagius, Caelestiufque apostolicae fedi in litteris & confessionibus fuis praeffo funt. Ubi? Ubi? nos? Ubi? Lazarus? Ubi? Lazarus & damnationibus nomina. Ubi illi adolescentes "Timaeus & Jacobus, qui fcripta quadam, ut alleviabatur . . . . . ? Vos monitis, & quitatalia fede apostolica confitemini, illa quae de iisdem a pravis ac levibus auctoribus, ac dubio numero litatis fanti, oportuit. credi. Amate pacem, diligite caritatem, & dilectio concordiae, tam fcriptum est: *Diligite proximum tuum tanquam teipsum.* Qui magis aliter aliteris proximi fumus, quam omnes qui in Christo unum esse debemus. Non omnis qui sanctus vestras venitis ut regidinis, nunciis eft vestri deque ipse animo praefule, & in excubiis conflituto femper opos eft, ne totum fanae, totum teftibus lacerat. Recensfere fatus litteras & divina tabularia: maximam partem falli teftes occupavere, ubi fanctorum aut accusationem, aut periculi reperimus: maximum dico, imo totam, cum in ipsum domi num nostrum Salvatorem totius mundi holocaustum pontificem falutatorem falfi teftes insurrexerunt, qui se ejus blasphemiam audite confingeremt. Affimate quid pain poffit praetexte fallaciam, quae in Deum fedet, imo in ipsam fedem sacratissimam, ipsorum impetum fecit.

- Hac ideo fcripfimus, ut de cetero, fi qui abletinentes, minusque noti de qualibet talia ne libabant mentionem, fiei fint pedes vestri adversus arcentes fraudulentae. Unde & *Incertum pedibus fuis ac lin-*

mem fenitis fuis vir fanctus exorat? *Iniliceet* ne inter fallaces tenebras fint caeca nobis & cerabunda vestigia. Et in evangelio: *Nempaul ina nostra publicat hominem, nisi abscisis audierit prius, & cognitaverit?* Etiam in veteri Testamento: *Non credas auditui vanis, & non confenfiris cum impio ferisfis impiffum.* Et ne forte multitudini detrahentium ante examinationem judicii credideritis, addit, dicens: *Non eris cum pluribus in malitia; & non accipies per eos peccatum.* Et iterum ibi: *Triofpeccatum interrogas, & ne vicinpere quemquam; & cum interrogaveris, curiosiffe.* Et iterum: *Qua videriut oculis tui, loquere.* Et in apostolicum adversus principes fecerdotum, & ferenos Judaorum poftulantibus, Infantis Pauli apofteli damnationem, justissimum fententiam gentilis Festus tribunus protulit, quam convenit esse non in facie coram omnibus objecere vereandum, dicens: *Non est confuetudo Romanis, damnare aliquem hominem, priusquam is qui accusatus praesentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluendo crimina.* Si hanc igitur prudentiam extra feptem fidei noftae poftus tenuit, contra facerdotum, pudorem inclinatio, "tranfeldilitas de abfentibus in abfentes: quotus quisque immunis inveniretur a vulnere, si ad omnem fententiam tibum credulum pedius aperitur?

Doceat nos tentum moderatio, quae facultatibus arbitrio & cauffis primum de ipsis indpectum eligendis, repudiandique fit. Et quanta cunctatio, quot interpofitae dilationes? quoties adhibita comperendinatio etiam fub pio fitre certaminis nomine judicia cum innocenti res? confugitur ad mare & extramarina documenta; ut fides, quae in praefenti plerumque arbitrium fteterunt, ipsorum, qui falsem emunis veniat. Hac omnia mentem, nihil in patrocinium tiendae innocentiae reperta fint. "Tolerabilius eft enim innocentem quemlibet tardius invenirl; quam cito pro nocente damnare. Grave fuit Lazaro & Heroti, litterarum fuarum pedilequus eftis? An neicichant dilectionem vestram ad fedem apostolicam relatamque ac Tiniatae fcriptis ad ecclesiae compendio navigaffent. Ubi de ipsorum patu abdicando agitur, maria terraque laftratur, ne ulla fuffragia pertinentium; ubi vero innocentium famae percellitur, cordiali & fine ulla accusatores, five teftes, (in utroque enim fallentibus tonsae infamie eft) in cubiibus & lectulis fuis litteris abutantur. Ipsam Africam, univerfam, quae tranquillam catholicae fcrenitatis innubilant ad libidines fuas dur pefles. Aute tribunal Christi omnes illi, omnes illi abofte poterit; nec domini, cujus immeuftas omnibus licitae ac rebus intervenit, dedinare judicium.

Si Deo noftro cordi fuit, propter oves perditas, Verbum carnem fieri, & ex dominio fcrutatem fevientis iudouere, ut din intercepta redderet libertatem: fit voluto gaudium, eos quos falfi judices criminabantur, agnoscere a noftro corpore & catholica veritate nunquam fuiffe divulfos. "Certe hoc quod noftra expectatio defiderabat, eluxit, ut damnanda damnaretur, & fequentur. Si pater familias redire fuit gratulatio, *qui mortuus fuerat & revixit; perierat & inventus est*, & juber in ulum ejus ftolam mundam, hoc eft, infigne candidae mentis afferri, & vinulum fagitatum; quantum hac ulterior exultatio eft fabti, non mortuos ille, nec perisse, de quibus falfa vulgata funt? Mifimus igitur ad dilectionem vestram exemplaria fcripturarum quae Pelagius misit, quarum fectiem non ambigimus patum vobis in domino de absolutia ejus fide esse laetitiam. Data at. Kalendas Octobris.*

De fcriptis exhibitis ab magis catholicis. Jonat. 7.

Tiniatae fcripta.

Exemplo judicium fanctarum confessionum, tanquam.

Pelagius protestatur catholicus.

Luc. 15.

Modum ut vitetur adhibetur 8?

Ad Hero et Lazarum.

Ad Pelagium.

Ad Hero et Lazarum.

Ad Pelagium.

Ad Hero et Lazarum.

Ad Pelagium.

& corpore. Atque ut condemnamus Photinum, qui solum & nudum in Christo hominem confitetur, ita anathematizamus Apollinarem & ejus similes, qui dicunt Dei Filium minus aliquid de humana suscepisse natura, & vel in carne, vel in anima, vel in sensu assumptum hominem his, propter quos assumptus est, fuisse dissimilem: quem absque sola peccati macula, quæ naturalis non est, nobis confitemur esse conformem.

Illorum quoque similiter execramur blasphemiam, qui novo sensu asserere conantur a tempore susceptæ carnis, omnia, quæ erant deitatis, in hominem demigrasse, & rursum, quæ erant humanitatis, in Deum esse transfusa, ut (quod nulla unquam hæresis dicere ausa est) videatur hac confusione utraque exinanita substantia, deitatis scilicet & humanitatis, & a proprio statu in aliud esse mutata, qui tam Deum imperfectum in Filio, quam hominem confitentur, ut nec Deum verum, nec hominem tenere credantur. Nos autem dicimus, susceptum ita a Deo Filio passibile nostrum, ut deitas impassibilis permaneret; passus est enim Dei Filius non putative, sed vere, omnia quæ scriptura testatur, id est, esuriem, sitim, lassitudinem, dolorem, mortem, & cetera hujusmodi. Secundum illud, passus est quod pati poterat, id est, non secundum illam substantiam, quam assumpsit, sed secundum illam, quæ assumpta est. Ipse enim Dei Filius secundum divinitatem impassibilis est ut Pater, incomprehensibilis ut Pater, invisibilis ut Pater, inconvertibilis ut Pater. Et quamvis propria persona Filii, id est, Dei Verbum suscepit passibilem hominem: ita tamen ejus habitatione secundum suam substantiam deitas nihil passa est, ut tota Trinitas, quam impassibilem confiteri necesse est. Mortuus est ergo Dei Filius secundum scripturas, secundum id, quod mori poterat. Resurrexit tertia die. Ascendit in cœlum, Sedet ad dexteram Dei Patris; manente ea natura carnis, in qua natus, & passus est, in qua etiam resurrexit; non enim exinanita est humanitatis substantia, sed glorificata, & in æternum cum deitate mansura. Accepta ergo à patre omnium potestate quæ in cœlo sunt & in terra, venturus est ad judicium vivorum ac mortuorum, ut & justos remuneret, & puniat peccatores.

Condemnatio Origenis errorum &c.

Resurrectionem etiam carnis confitemur, & credimus: ut dicamus, nos in eadem qua nunc sumus veritate membrorum esse reparandos; qualesque semel post resurrectionem fuerimus affecti, in perpetuum permansuros. Unam esse vitam sanctorum omnium, sed præmia pro labore diversa; e contrario pro modo delictorum, peccatorum quoque esse supplicia. Baptisma a unum tenemus, quod iisdem sacramenti verbis in infantibus, quibus etiam in majoribus, asserimus esse celebrandum. Hominem, si post baptismum lapsus fuerit, per pœnitentiam credimus posse salvari. Novum, & vetus Testamentum recipimus, in eo librorum numero quem sanctæ catholicæ ecclesiæ tradit auctoritas. Animas a Deo dari credimus, quas ab ipso factas dicimus; anathematizantes omnes, qui animas quasi partem divinæ dicunt esse substantiæ. Eorum quoque condemnamus errorem, qui eas ante peccasse, vel in cœlis conversatas fuisse dicunt, quam in corpore mitterentur. Execramur etiam eorum blasphemiam, qui dicunt impossibile aliquid homini a Deo præceptum esse, & mandata Dei non a singulis, sed ab omnibus in communi posse servari: vel qui primas nuptias cum Manichæo, vel secundas cum Cataphrygis damnant.

a Idem S. Aug. c. 33. libri mox citati; baptisma, inquit, unum tenemus, &c. & c. 31. lib. II. qui inscribitur de peccato originali.

Condemnatio Joviniani errorum.

Anathematizamus etiam illos, qui Dei Filium necessitate carnis mentitum esse dicunt, & eum propter assumptum hominem non omnia facere potuisse quæ voluit. Jovinianі quoque damnamus hæresim, qui dicit nullam in futuro meritorum esse distantiam, nosque eas ibi habituros esse virtutes, quas hic habere neglexerimus. a Liberum sic esse confitemur arbitrium, ut dicamus nos semper Dei indigere auxilio; & tam illos errare qui cum Manichæis dicunt hominem peccatum vitare non posse, quam illos qui cum Joviniano asserunt hominem non posse peccare; uterque enim tollit libertatem arbitrii. Nos vero dicimus, hominem semper & peccare, & non peccare posse, ut semper nos liberi confiteamur esse arbitrii. Hæc est fides, papa beatissime, quam in ecclesia catholica didicimus, quamque semper tenuimus & tenemus. In qua, si minus perite, aut parum caute aliquid forte positum est, emendari cupimus a te, qui Petri & fidem & sedem tenes, Sin autem hæc nostra confessio apostolatus tui judicio comprobatur, quicumque me maculare voluerit, se imperitum, vel malevolum, vel etiam non catholicum, non me hæreticum comprobabit.

a Idem Aug. cap. 33. lib. cit. De [illegible]

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. I.

Priusquam missas a Pelagio ex oriente ad Innocentium papam literas cum libello, seu professione fidei successor Innocentii Zosimus accepisset, jam suum libellum porrexerat eidem pontifici Cælestius Pelagii discipulus: & ab eo fuerat sæpius auditus, ut ex epistolis Zosimi tertia ac quarta compertum est. Verum is Cælestii libellus integer ad nos usque non pervenit, cogimurque nonnulla illius fragmenta ex variis Sancti Augustini locis deprompta tibi repræsentare. Tu si alia uspiam repereris, & nobis significaveris, spicilegio, aut appendici non inutilem materiam subministrabis.

Cap. 2. libri secundi de gratia, & peccato originali ad Albinum Pinianum, & Melaniam: Cælestius quidem in hoc extitit errore liberior, &c. in urbe Roma in libello suo quem beatissimo papæ Zosimo dedit id asseveravit expressius: *quod parvulorum neminem obstringat originale peccatum.*

Cap. 5. In libello autem, quem Romæ edidit, qui gestis ibi ecclesiasticis allegatus est, ita de hac re loquitur, ut hoc se credere ostendat, unde hic dubitare se dixerat. Nam verba ejus ista sunt: *Infantes autem*, inquit, *debere baptizari in remissionem peccatorum secundum regulam universalis ecclesiæ, & secundum evangelii sententiam confitemur, quia dominus statuit regnum cælorum non nisi baptizatis posse conferri; quod quia vires natura non habent, conferre necesse est per gratiæ libertatem.*

Cap. 6. *In remissionem autem peccatorum baptizandos infantes non idcirco diximus, ut peccatum ex traduce firmare videamus, quod longe a catholico sensu alienum est; quia peccatum non cum homine nascitur, quod postmodum exercetur ab homine, quia non naturæ delictum, sed voluntatis esse demonstratur. Et illud ergo confiteri congruum ne diversa baptismatis genera facere videamur; & hoc præmunire necessarium est, ne per mysterii occasionem ad creatoris injuriam malum antequam fiat ab homine, tradi dicatur homini per naturam.* Atque ut omittam tum hoc, tum sequentia, in quibus multa & præclara de iisdem Pelagio atque Cælestio,

Cap. 23. Item in libello quem Romæ dedit, cum fidem suam a Trinitate unius deitatis usque ad resurrectionem, qualis futura est, mortuorum (de quibus cum nullos interrogaverat, & unde illi nulla quæstio movebatur) quantum dicere libuit, explicasset: ubi ad id quod agebatur ejus sermo pervenit; *Si quæ vero*, inquit, *præter fidem quæstiones nata sunt, de quibus esset inter plerosque contentio: non ego quasi autor alicujus dogmatis definita hoc autoritate statui: sed ea quæ de prophetarum & apostolorum fonte suscepi vestri apostolatus offerimus probanda esse judicio; ut si forte ut hominibus quispiam ignorantiæ error obrepserit, vestra sententia corrigatur.* Quæ pluribus exagitat ibidem sanctissimus doctor.

Neque vero silentio prætereundum est alium quoque libellum a Cælestio intra Africam fuisse scriptum, de quo Zosimus papa loquitur in ep. ad Afros episcopos.

V. a AD EPISCOPOS GALLIÆ.

De privilegiis ecclesiæ Arelatensis.

a Cod. Palatinus, qui est in Bibl. Vaticana antiquissimus, cum aribuis Sylvestro papæ, & sedis apostolicæ constitutionem vocat, ut in sibrdis mss. observatum est Holstenio.

I. *Ut qui Romam e Gallia veniunt, formatas accipiant a metropolitano Arelatensi.*

II. *Ut metropolitanus Arelatensis episcopos ordinet per provinciam Viennensem, & per utramque Narbonensem.*

III. *Ut ecclesiæ Arelatensi sua parochia restituantur.*

Zosimus universis episcopis per Gallias & septem provincias constitutis.

I.

PLACUIT apostolicæ sedi, ut si quis ex qualibet Galliarum parte, sub quolibet ecclesiastico gradu, ad nos Romam venire contendit, vel alio terrarum ire disponit, non aliter proficiscatur, nisi metropolitani Arelatensis episcopi formatas acceperit, quibus sacerdotium suum, vel locum ecclesiasticum quem habet, scriptorum ejus adstipulatione perdoceat. Quod ea gratia statuimus, quia plures episcopi, sive presbyteri, sive ecclesiastici simulantes, quia nullum documentum formatarum extat, per quod valeant confutari, in nomen venerationis irrepunt, & indebitam reverentiam promerentur. Quisquis igitur, fratres carissimi, prætermissa prædicti formata, sive episcopus, sive presbyter, sive diaconus, aut deinceps inferiori gradu sit, ad nos venerit, sciat se omnino suscipi non posse. Quam auctoritatem a ubique nos misisse manifestum est, ut cunctis regionibus innotescat, id quod statuimus omnimodis esse servandum. Si quis autem hæc salubriter constituta temerare tentaverit, sponte sua se a nostra noverit communione discretum. Hoc autem privilegium formatarum sancto a Patroclo fratri & coepiscopo nostro meritorum ejus speciali contemplatione concessimus.

a Vide seq. epistolam.

a Rertleius dicitur in cod. Palatino minus recte, ut apparet.

a Desinit in his verbis in supradicto c. Palat. post quæ additur, Bene valete feliciter.

II.

Jussimus autem præcipuam, sicuti semper habuit, metropolitanus episcopus Arelatensium civitatis in ordinandis sacerdotibus teneat auctoritatem. Viennensem, b Narbonensem primam, & Narbonensem secundam, provincias ad pontificium suum revocet. Quisquis vero posthac contra apostolicæ sedis statuta, & præcepta majorum, omisso metropolitano episcopo, in provinciis supradictis quemquam ordinare præsumpserit, vel is qui ordinari se illicite sciverit, uterque sacerdotio se carere cognoscat. Quomodo enim potest auctoritatem summi pontificis obtinere, qui quæ erant pontificis servare contempsit?

III.

Omnes sane admonemus, ut quique finibus territoriisque suis contenti sint: de qua re, ne ad nos querela ulterius redeat, admonemus. Dedit enim exemplum Arelatensis ecclesia, quæ sibi 1 Citharistam & Gargariam parochias in territorio suo sitas incorporari jure desiderat, ne de cetero ullus sacerdos in alterius sacerdotis præsumat injuriam. Sane quoniam metropolitanæ Arelatensium urbi vetus privilegium minime derogandum est, ad quam primum ex hac sede Trophimus summus antistes, ex cujus fonte totæ Galliæ fidei rivulos acceperunt, directus est: idcirco quascumque parochias in quibuslibet territoriis, etiam extra parochias suas, ut antiquitus habuit, intemerata auctoritate possideat. Ad cujus notitiam, si quid illic negotiorum emerserit, referri censuimus, nisi magnitudo causæ etiam nostrum requirat examen. Data XI. Kalend. Apriles, Honorio Augusto XI. & Constantio II. consulibus. a

a Anno Christi 417. exeunte Martio, non ergo tantum die 19. Augusti electus est Zosimus. Privilegia Arelatensis ecclesiæ quæ & unde accepta?

NOTA JACOBI SIRMONDI, S. I.

1. *Citharistam & Gargariam.*] Lege *Gargarium*. Vetus tabula nondum edita, quæ extat Arelate: *Pagani pagi Lucreti qui sunt finibus Arelatensium loco Gargario.* Atque ita codices antiqui, Arelatensis & Lirinensis, quibus maxime, ac tertio Pithœano, in recensendis Zosimi epistolis usi sumus. At Citharistanæ parochiæ mentio est itidem in libro 2. vitæ sancti Cæsarii Arelatensis.

EJUSDEM NOTÆ POSTUMÆ.

Nunc primum editæ.

Ex Labbei Appendice Tom. 1.

PER *Gallias, & septem provincias.*] Septem provinciæ hoc loco, & in aliis similibus, intelliguntur, quas vetus Notitia civitatum Galliæ sejunxit a reliquis provinciis Gallicanis: Viennensis nimirum, Aquitania I. Aquitania II. Novempopulana, Narbonensis I. Narbonensis II. & Alpes maritimæ. Quas easdem intellexit Honorius in constitutione proximo ab hinc anno edita ad Agricolam P. P. Galliarum, cum statuit ut Arelate bis quotannis conventus fierent e septem provinciis. De his enim loquitur, lapsusque est memoria Hincmarus, qui inter septem provincias pro Aquitania prima numerat Lugdunensem. Sicut ergo Galliarum, & quinque provinciarum antea nomine Gallicanas omnes provincias complectebantur: ita nunc cum Galliæ & septem provinciæ dicuntur, omnes designantur. Hoc solum fuit discrimen, quod in illa ratione solæ Narbonenses provinciæ a communi Galliarum vocabulo secernantur, in hac vero etiam Aquitanicæ. Aquitanos autem a Gallis interdum solitos distingui, Ausonii, Sulpicii Severi, & aliorum hujus ævi scriptorum exempla demonstrant.

Arelat. episcopi formatas.] Formatas, seu communicatorias epistolas, sine quibus peregrini clerici ad communionem non admittebantur, accipere solebant, cum alio proficiscebantur, presbyteri, diaconi, & ceteri deinceps ab episcopo suo episcopi a metropolitano, metropolitani a primate seu patriarcha. Quod Sanctus Maximus in disputatione cum Pyrrho sub finem docet, cum Pyrrhi synodum ullam fuisse negat, ad quam συστατικὰς literas, nec episcopi a metropolitanis suis attulerint, nec metropolitani a patriarchis, Συστατικὰς, inquit, οἱ συνελθόντες οὐκ ἔσχον, οὔτε οἱ ἐπίσκοποι ἀπὸ τῶν μητροπολιτῶν, οὔτε οἱ μητροπολῖται ἀπὸ τῶν πατριαρχῶν. At Zosimus hoc loco singulare privilegium Patroclo Arelatensium episcopo tribuit in Gallia, ut cujuslibet gradus ecclesiastici, sive Romam, sive alio terrarum profecturi extra Galliam, omnes ab eo formatas accipiant, & sine his alibi non suscipiantur.

In ordinandis sacerdotibus] Episcopis. Ecclesiæ Arelatensis episcopo vetus, ut ait, privilegium, & autoritatem confirmat, ut in ordinandis episcopis metropolitani jus habeat per tres provincias, Viennensem, & utramque Narbonensem: ita ut honore careant, qui in his provinciis, omisso metropolitano, id est, Arelatensi, episcopos ordinarint, vel episcopi fuerint ordinati. Qua de re iterum alias sæpius.

Citharistam & Gargarium.] Citharistæ in ora Massiliensium promontorii meminit etiam Plinius lib. 3. cap. 4. Gargarii vero loci vetus inscriptio antiquæ tabulæ, quæ extat Arelate: PAGANI PAGI LUCRETI QUI SUNT FINIBUS ARELATENSIUM LOCO GARGARIO, & quæ sequuntur.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Epistola.*] Quia per S. Trophimum, sancti Petri apostoli discipulum, in Gallias evangelium allatum, sedesque

Narbonensis ecclesia Arelatensi subdita.

desque Arelatensis erecta fuit, ideo eidem ecclesiæ olim ea privilegia a sede apostolica concessa fuerunt, ut primaria Galliæ ecclesia haberetur, episcopi illius non solum pallium acciperent a Romano pontifice, sed etiam vicem ejus agerent, ipsiusque vicarii dicerentur. Hoc præter epistolas Zosimi ex vetusto codice Arelatensis ecclesiæ acceptas, testatur Gregorius in epistola ad Virgilium Arelatensem episcopum, nec non in epistola sequente ad universos Galliarum episcopos scripta. Bonifacium & Cælestinum pontifices, hac de re aliter sensisse infra dicemus.

b *Narbonensem primam.*] Canone I. concilii Taurinensis sub Siricio constitutum fuerat, ut provincia Narbonensis Massiliensi episcopo subderetur. Hoc Zosimus pontifex, ut Arelatensis ecclesiæ privilegia salva manerent, hic plane irritavit. Vide epistolam Zosimi ad Viennensis & Narbonensis provinciæ episcopos scriptam infra; item Baronium anno 417. num. 40. & 43.

VI. AD EPISCOPOS AFRICÆ, GALLIÆ, ET HISPANIÆ.

De Urso & Tuentio episcopis a Proculo Massiliensi in ecclesiæ Arelatensis præjudicium illicite ordinatis.

Zosimus Aurelio & universis episcopis per Africam constitutis, universis episcopis per Gallias & septem Provincias constitutis, universis episcopis per Hispaniam constitutis, a pari.

Cum adversus statuta patrum venitur, non tantum illorum prudentiæ atque sententiæ, qui in ævum victura sanxerunt, sed ipsi quodammodo fidei catholicæ disciplinæ irrogatur injuria. Quid enim tam sanctum atque venerabile est, quam penitus non exorbitare ab itinere majorum, quorum canonica instituta veluti quædam fundamenta sunt ferendis fidei jacta ponderibus? Sed nihil [a] minus ab Urso & [b] Tuentio, quorum unus, assidua sedis hujus medicina curatus, ad emendati erroris pervenire non potuit sanitatem: alter vero ante aliquot annos objecta criminatione summotus, sicut civium scripta testantur, vel ingesta docuerunt, etiam ab eo ipso gradum summi sacerdotis accepit, a quo fuerat ante damnatus. Cæcus error in utroque, ut quod est potissimum in omnibus, nec velit aliorum de Tuentio, nec suam de Urso tenere sententiam. Sed fac ut honesti mores hominibus essent, & probata suffragia. Quid illud, quod prætermisso fratre nostro Patroclo metropolitano episcopo Arelatensium civitatis, sine cujus auctoritate, juxta majorum canones, nulla penitus potuit ordinatio celebrari, tumultuose & turbide indebitis sacerdotia impinguntur? Nec saltem comprovinciales episcopi corrogantur, ut error velamento aliquo tegeretur: sed Lazarus, dudum in Taurinensi concilio gravissimorum episcoporum sententiis pro calumniatore damnatus, cum Bricii innocentis episcopi vitam falsis objectionibus appetisset, post vero indebitum ab eodem Proculo, qui inter ceteros in synodo [c] damnationis ejus assederat, sacerdotium consecutus, a quo se ipse vitæ suæ conscientia, datis literis in abdicationem sui, sponte submovit. Revera incongruum fuit, ut illicitum sacerdotio, omisso metropolitano, sua confessione spoliatus sacerdotem pariter ordinaret. Et ne nihil non intempestive fieret, ne dies quidem legitimus, ordinationis adsciscitur: scilicet ut quibus cuncta decrant, etiam legitimum tempus deesset. Quis his tot tantisque improba usurpatione posthabitis addi potest, nisi illud extremum, quod totum transcendit, errorem, ut territoriis indebitis ad Arelatensem civitatem antiquitus pertinentibus locarentur? Unum vitium si in causis talibus evenisset, apostolicæ sedis auctoritas etiam cetera destruxisset. Hic multa concurrunt, improborum & damnatorum ordinatio, prætermissio metropolitani, nec non provincialium sacerdotum, locorumque alienorum impudentissima usurpatio, nec saltem diei custodita solennitas, & Lazarus in consortio illicitæ ordinationis adscitus. Hæc omnia apud nos gestis testimoniisque discussa sunt. Atque utinam in Tuentio pravi tantum mores, non etiam Priscilliana superstitio patuisset: quæ sedis hujus dudum humanitas & misericordia in hoc illi consulere voluit, ut emendatior de cetero permaneret. Quod beneficium, sibi pene præter exemplum præstitum, si diligentius observare voluisset, erroris illum anteacti oportuit pœnitere, non ita præcipiti impetu ad sacerdotium festinare; ut nec diei veterem solennitatem, quæ præcipue custodienda fuerat, observaret, nec indebito loco crederet abstinendum. Qua de re ad sanctitatem vestram, & per totum orbem, ubicumque, & in quacumque terrarum sonus catholicæ religionis exiit, scripta direximus, fratres carissimi, ne Tuentium & Ursum in communione ecclesiæ, in quocumque ecclesiastico gradu, a qua in totum anathematizati sunt, suscipiendos esse ducatis. Dicuntur enim circulatores esse, quod nos ex sententiis agnovimus in eorum damnatione sacerdotali auctoritate prolatis, quas in diversis regionibus exceperunt. Removendæ sunt a sancto corpore putridæ carnes, & a massa sanctificationis acidum execrandumque fermentum. De quibus plura scribere pudoris fuit, cum illis pudori non sit tanta fecisse. Data sub die x. Kalendas Octobris Honorio Augusto XI. & Constantio II. consulibus. [d]

[a] mirum
[b] Hujus meminit Cælestinus papa ep. 3.
[c] damnationi ejus consenserat.
[d] Eodem anno 417.

NOTA SEVERINI BINII.

Epistola.] Hæc epistola circularis est, qua universos episcopos de irritatione ordinationum episcopalium duarum certiores reddit. Ad Aurelium Carthaginensem episcopum scribendi ea fuit occasio, quod in hac epistola agitur etiam de Lazaro, a Proculo Massiliensi, qui unus ex Pelagii accusatoribus, prædam nacto.

Epistola circularis cur scripta.

Notæ postumæ JACOBI SIRMONDI S.J.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Ordinarat Proculus Massiliensium episcopus, allecto sibi collega Lazaro Aquensi, Ursum, ac Tuentium episcopos, apud Citharistam, opinor, & Gargarium, quæ parochiæ erant episcopi Arelatensis. Has ordinationes Zosimus encyclica epistola multis nominibus redarguit. Primum, quod ordinati sint homines jam ante damnati, quos ordinari nefas erat. Deinde quod prætermisso metropolitano Arelatensi ordinati sint, quod provinciales episcopi adsciti non fuerint, quod Lazarus ex alia provincia evocatus, quod aliena loca usurpata, quod denique legitimus ordinationum dies non observatus. Tuentium itaque, & Ursum, ut ejectos ab ecclesia, nusquam ad communionem suscipiendos significat.

Lazarus in Taurinensi concilio.] Eadem de Lazaro leguntur in altera Zosimi epistola, quam per hosce dies ad Africanos episcopos de Pelagio ac pro Pelagio scripsit: quam cum altera pro Cælestio item scripta primus in lucem protulit, annalibusque suis inseruit Cardinal. Baronius. Et quamquam in actis synodi Taurinensis nullum hodie Briccianæ istius accusationis sit vestigium, nullam tamen ibi fuisse non dixerim. Sed quod Lazarum hoc loco, & in altera illa epistola cum Lazaro Herotem, episcopum Arelatensem, virum, ut Prosper in chronico testatur, sanctum & insontem, tam acerbe traducit Zosimus; vereor ne Cælestii dolo, & fraude illi persuasum sit. Qui cum ægre ferret suam ac Pelagii hæresim ab his maxime duobus Gallicanis episcopis deprehensam, eorumque judicio, & literis, quæ passim proferebantur, divulgatam, omni ope adnitendum putavit, ut illorum fidem atque famam apud Zosimum in suspicionem vocaret. Nec mirum de aliis fallere potuisse, qui de seipso callide imposuerat, ut catholicus a Zosimo crederetur. Quod enim viro docto nuper in mentem venit, duas illas Zosimi epistolas, ne fucum illi factum concederet, falsi damnare,

mihi

mihi certe probari non potest: nec Sancto Augustino, ni fallor, aut Facundo Hermianensi probaretur. Enim vero quænam alia est epistola Zosimi, in qua libellum Cælestii catholicum dixerit, ut narrat Augustinus lib. II. contra epistolas Pelagianorum cap. III. si hæc non est, quam priore loco edidit Baronius? aut quænam alia, in qua de damnato Cælestio, ut scribit Facundus, damnet Africanos, si eam negamus, quæ posterior est apud Baronium? Sed præstat integrum Facundi locum audire, libro 7. de tribus capitulis ad Justinianum: *Inveniens*, inquit, *postremo, beatum quoque Zosimum apostolicæ sedis antistitem, contra sancti Innocentii decessoris sui sententiam, qui primus Pelagianam hæresim condemnavit, fidem ipsius Pelagii, ejusque complicis Cælestii, quem in ecclesia Carthaginensi convictum, atque appellantem apostolicam sedem & ipse gestis discusserat, tanquam veram & catholicam laudantem, insuper & Africanos culpantem episcopos, quod ab illis hæretici crederentur, cum, necdum ipsi Africanis episcopis dolos eorum multo manifestius detegentibus, memoratos Pelagium, & Cælestium putaret orthodoxos. Et tamen nec Athanasium, & Damasum, nec illos Palæstinos episcopos,* (de his omnibus jam dixerat) *& Zosimum, hæreticos credit ecclesia, quia de hæreticis bene senserunt: sed potius pro merito suæ fidei catholicos judicat & honorat: quoniam non debet crimini deputari simplicium, non intellecta versutia malignorum.*

VII. AD EPISCOPOS PROVINCIÆ VIENNENSIS ET NARBONENSIS II.

Ut metropolitanus Arelatensis in provincia Viennensi, & in utraque Narbonensi, ordinandorum episcoporum habeat potestatem.

Zosimus episcopis provinciæ Viennensis & Narbonensis secundæ, a pari.

Multa contra veterem formam Proculus usurpasse detectus est in ordinationibus nonnullorum indebite celebrandis, quas proxime numerosa cognitione discussimus: licet ipse diu expectatus fastidiose ferens sibi inducias attributas convenire dissimulet. Attamen illa præsumptio nos admodum movit, quod in synodo Taurinensi, cum longe aliud ageretur, in apostolicæ sedis injuriam subripiendum putavit, ut sibi concilii illius emendicata præstaret obreptio ordinandorum sacerdotum, veluti metropolitano, in Narbonensi secunda provincia potestatem. Et ne solus impudenter indebita postulando huic sedi videretur intulisse convicium, socium sibi Simplicium [a] Viennensis civitatis adscivit: qui non dissimili impudentia postularet, ut sibi quoque in Viennensium provincia creandorum sacerdotum permitteretur arbitrium. Indecens ausus, & in ipso vestibulo resecandus, hoc ab episcopis ob certas causas concilium agitantibus extorquere, quod contra statuta patrum, & sancti Trophimi reverentiam, qui primus metropolitanus Arelatensis civitatis ex hac sede directus est, concedere vel mutare ne hujus quidem sedis possit auctoritas. Apud nos enim inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta patrum sanxere reverentiam. Et quia redire in ordinem suum intermissa præcipimus, metropolitanus Arelatensis civitatis episcopus, jam inde a Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam inviolabili in utraque Narbonensi & Viennensi auctoritate possideat. Data III. Kalendas Octobris, Honorio Augusto XI. & Constantio II. consulibus. [b]

Conc. Taurin. cap. 1.
[a] Greg. Tur. II. 13. ex S. Paulini epistola.
Ivo p. 4. cap. 236.
[b] Eodem anno 417.

Notæ postumæ JACOBI SIRMONDI S.J.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Multa contra veterem.] Rescindit privilegium quod Proculus Massiliensis episcopus perperam a synodo Taurinensi expresserat, ut episcopos in Narbonensi II. velut Metropolitanus ordinaret. Simplicium etiam Viennensem perstringit, quod Viennensis provinciæ ordina-

tiones ambiat: statuitque, ut metropolitanus Arelatensis, priscam, ut ait, jam inde a S. Trophimo in utraque Narbonensi & Viennensi ordinandorum episcoporum auctoritatem possideat.

Simplicium Viennensis civitatis.] Paulinus presbyter apud Gregorium Turon. lib. II. hist. cap. 13. *Si enim hos videas dignos Domino sacerdotes, vel Exuperium Tolosæ, vel Simplicium Viennæ, vel Amandum Burdegalæ, vel Diogenianum Albigæ, vel Dynamium Engolismæ, vel Venerandum Arvernis, vel Alethium Cadurcis, vel nunc Pegasium Petrocoriis, utcumque se habent sæculi mala, videbis profecto dignissimos totius fidei, religionisque custodes.*

VIII. AD HILARIUM EPISCOPUM NARBONENSEM.

Primæ Narbonensis episcopos a metropolitano Arelatensi ordinandos esse.

Zosimus Hilario episcopo Narbonensis primæ provinciæ.

Mirati admodum sumus, dum nobis studiosius requirentibus relatio tua de ordinandis in provincia Narbonensi prima sacerdotibus legeretur, quod dum assertioni & desideriis tuis cupis esse consultum, prætermissa veri fide, relationem tuam sub honestatis specie colorasti, asserens in aliena provincia ab alio non debere fieri sacerdotes: cum utique debueris, non quid tibi rectum videatur, sed quid habuerit antiqua consuetudo suggerere. Ideoque vacuato eo quod obtinuisse a sede apostolica subreptitie comprobaris, quia satis constitit Arelatensis ecclesiæ sacerdoti prisca id institutione concessum, ut non solum in provincia Viennensi, sed etiam per duas Narbonenses, episcopos faciat. Nam sanctæ memoriæ Trophimus, sacerdos quondam Arelatensi urbi ab apostolica sede transmissus, ad illas regiones tanti nominis reverentiam primus exhibuit, & in alios non immerito ea quam acceperat auctoritate transfudit. Atque hanc ordinandi consuetudinem, pontificatum loci illius, quem obtinuerat primus & justus, custoditum usque in proximum tempus, gestis apud nos habitis, multorum consacerdotum testimoniis approbatur. Ergo licet sola, quæ in sede apostolica habita sunt, potuissent gesta sufficere; tamen etiam hac te auctoritate constringimus, ut præsumptioni tuæ, quam extulisse contra veterem consuetudinem videbaris, modum noveris justæ præscriptionis indictum: neque æstimes tibi ulterius pontificatum de ordinandis sacerdotibus vindicandum: cum hoc videas Arelatensis episcopo civitatis, & per apostolicam sedem, & per S. Trophimi reverentiam, & per veterem consuetudinem, & nostra recenti evidentissima definitione deferri. Si quid contra hæc, frater carissime, quæ a nobis sunt sub Dei judicio statuta, tentaveris, non solum quos faciendos credideris, episcopatum obtinere non posse, sed etiam ipse catholica communione discretus, sero de illicitis præsumptionibus ingemiscas. Data sub die III. Kalendas Octobris Honorio Augusto XI. & Constantio II. consulibus. [a]

[a] Eodem anno.

Nota postuma JACOBI SIRMONDI S.J.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Exceptioni quam Hilarius objecerat, in aliena provincia ab alio non debere fieri episcopos, opponit antiquam consuetudinem episcoporum Arelatensium, qui non solum in Viennensi provincia, sed per duas etiam Narbonenses, episcopos ordinare soleant. Quocirca inhibet, ne ea potestate in Narbonensi I. utatur, quam subreptitie a sede apostolica obtinuerat. Si secus faxit, non solum episco-

co-

cipatus hongqem non habituos quos ordinaris, fed ipfam etiam catholica communione extiruirum. Contra hoc Zofimi interdictum, facit epifiola fecunda Bonifacii ad Hilarium eumdem.

IX AD PATROCLUM EPISCOPUM ARELATENSEM.

Adversus Proculum, & reperitinas neophytorum promotiones.

Zosimus Patroclo episcopo Arelatensi.

QUID de Proculi damnatione cenfuerim, tet net conficientia tua, cum meo interelles examini, nec te gefturum noftrorum auctoritas latet, vel fcriptorum, quæ de ipfius damnatione per terrarum diverfa loca direximus. Unde metropolitani in te dignitatem atque perfonam, etiam apofticæ fedis auctoritate confidera, in quem fortive locum pro indebita fynodo Proculus ufurpatum irreplerat. Quicumque igitur ex Gallicanis undeunde regionibus venimus, fub quovis ecclefiaftico nomine vel gradu formatus per te commonitus mittendas affe cognofcant: aliquatis libi imputabunt. Et fimilitcr, hæc folemnitate poftfcripta, te inconfulto ad nos venire tentaverint: quod ab epifcopis ufque ad ultimum ecclefiafticum gradum obfervari convenit, Frater cariffime. Et quia nonnulli ex quamque mitibia fe ad ecclefiam conferentes, ftatim faltu quodam fummatem locum religionis affectant, qui gradatim per ecclefiafticos ftipendia venientibus explorata folet difcuffione differri: idcirco quoniam in nonnullis factum infinuat non poffumus, fi quæ jam ordinati funt, in eo ftatu, ad quem faltu fubito pervenerant, perdurare debebent. Si enim apofticus neophytum facerdotio non ftatim cumulari jubet, & hoc idem canonum ftatum fancxerunt; hoc addimus noftra fententia, ut quifquis de cetero vel fummo facerdotio, vel presbyterii gradu, vel diaconatus crediderit cumulandum, licet & fe gradus fui fubire jafcuram, nec in illum valitura effe quæ contulit: ut faltem ab ordinatione præcipitis metus ille fummovet, quod examinata diffcuffio coercere debuiffet. Scriptum noftra in omnium fcitit notitiam prevenit: ut nec hoc quidem ipfum tibi, quod omnibus interdictum eft, licere cognofcas. Data 11. Kalendas Octobris Honorio XI. & Conftantio VI. confulibus.

Eodem anno.

NOTA POSTUME JACOBI SIRMONDI S. J.

Ex Libro Appellatio Tom. 2.

DAMnatum exauctoratumque Romæ a Zofimo Proculum fuiffe, literæ etiam encyclicæ de ejus damnatione fcriptæ, hæc epiftola indicatur. Confirmat autem Patroclo privilegium fummatum, a metropolitani in Narbonenfi fit. degnatum, in quam Proculus interpofuerat denuo ordinationes epifcoporum ac per feriam fuam edicta in poftmum.

Enim quidem In facris noftis defiderabimus dominies cetera Dominici fpedatores excelfa. *Tamen* ut gradatim fcriptor gradus ordinum: *ita ut non ante quifquam ad fuperiorem afcendere, quam inferiores fufcepiffet.* Quod qui non fervabat, verbis gratia qui ex fubdiacono repente, præterquam diaconatus, presbyter fiebat, *qui* fummo promovere dicebatur. Adeoque in eo ipfo ordine ac beneficio in fingulis gradibus ftipendia explicet, gradatim ad fummum ordinem obfervantes. De quibus Zofimus Papa fcribit in epiftola ad Hefychium Salonitanum; *Quoniam* [illegible] *ut* [illegible] *ipfa* [illegible] *ad fummum ordinem* [illegible] *ad ultimum ecclefiafticum ordinem* [illegible] *ut ab ipfo

DECRETUM

EJUSDEM ZOSIMI PAPÆ EX GRATIANO DESUMPTUM.

Apostolica sedis auctoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet.

Hujus canonis expositionem vide 25. quæst. 1. contra statuta.

CONTRA statuta patrum condere aliquid, vel mutare, nec hujus quidem sedis potest auctoritas. Apud nos enim inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta patrum sanxere reverentiam.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. I.

Tractatoriam Zosimi papæ epistolam, qua Cælestius Pelagiusque damnati sunt longissimam amplissimo sinu suo continuisse omnia prava dogmata, de quibus fuerant accusati, omnemque causam eorum in illa fuisse narratam, atque per totum orbem catholicum, ad omnes quaquaversum episcopos ecclesiasque dimissam affirmat noster Marius Mercator, & cum eo Augustinus, Prosper, aliique complures, ex quibus hæc que supersunt fragmenta collegimus.

S. Augustinus ep. 157. ad Optatum de peccato originali edisserens hæc inseruit: Nam ut jam verbis utar, quæ in ipsa epistola beatissimi antistitis Zosimi leguntur: *Fidelis dominus in verbis suis, ejusque baptismus re ac verbis, id est opere, confessione, & remissione vera peccatorum, in omni sexu, ætate, conditione generis humani eamdem plenitudinem tenet. Nullus enim nisi qui peccati servus est, liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui vere per peccatum fuerit ante captivus; sicut scriptum est:* si vos filius liberaverit, vere liberi eritis. *Per ipsum enim renascimur spiritualiter, per ipsum crucifigimur mundo, ipsius morte mortis ab Adamo omnibus nobis introducta, atque transmissa universa anima illud propagatione contractum chirographum rumpitur, in quo nullus omnino natorum, antequam per baptismum liberetur, non tenetur obnoxius.* In his verbis apostolicæ sedis tam antiqua atque fundata, certa, & clara est catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare Christianos. De eadem epistola plura disces ex ejusdem S. Augustini capp. 8. 17. 21. aliisque lib. 11. de gratia & peccato originali ad

Joan. 8.

Albinum, Pinianum atque Melaniam, atque ut Possidium, Gennadium, aliosque sileam, Prosper cap. 21. contra Collatorem: *Quando Africanorum conciliorum decretis beatæ recordationis papa Zosimus sententiæ suæ robur adnexuit, & ad impiorum detruncationem gladio Petri dexteras omnium armavit antistitum,* cum ei subscribere scilicet omnes ubique catholici aggressi sunt, ut cum ex aliis, tum ex Mario nostro didicimus. In chronico quoque ad annum 418. ista referuntur: *Concilio apud Carthaginem habito 214 & amplius episcoporum ad papam Zosimum synodi decreta perlata sunt, quibus probatis per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est.*

Idem quoque Prosper, sive quis alius, inter auctoritates, sive sententias præteritorum sedis apostolicæ pontificum epistolæ S. Cælestini papæ ad Galliarum episcopos subjici solitas, hæc habet: Cap. v. Quod omnia studia & omnia opera ac merita sanctorum ad Dei gloriam laudemque referenda sint, quia nemo aliunde ei placeat, nisi ex eo, quod ipse donaverit, in quam nos sententiam dirigit beatæ recordationis papæ Zosimi regularis auctoritas cum scribens ad totius orbis episcopos, ait: *Nos autem instinctu Dei [omnia enim bona ad autorem suum referenda sunt unde nascuntur] ad fratrum & coepiscoporum conscientiam universum retulimus.* Hunc autem sermonem sincerissimæ veritatis luce radiantem tanto Afri episcopi honore venerati sunt, ut ita ad eumdem virum scriberent. *Illud vero" quod in literis, quas in universas provincias curasti esse mittendas, posuisti dicens:* Nos tamen instinctu Dei &c. *sic accipimus dictum ut illos, qui contra Dei adjutorium extollunt humani arbitrii libertatem districto gladio veritatis, velut cursim transiens amputares: quid enim tam libero &c.* quæ postea subjicientur primæ Cælestini epistolæ: non secus ac caput VI. Ad hanc enim nos professionem idem doctor instituit, qui cum ad totius orbis episcopos de divinæ gratiæ opitulatione loqueretur: *Quod ergo,* ait, *tempus intervenit, quo ejus non egeamus auxilio? In omnibus igitur actibus causisque, cogitationibus, motibus adjutor & protector orandus est: superbum est enim ut quicquam sibi humana natura præsumat clamante apostolo.* Non est nobis, & quæ sequuntur suo postea ordine integre reddenda.

"Extrahebantur e 3. libri contra Collatl.

ANNO CHRISTI 417.

CONCILIUM THUSDRITANUM

Habitum circa annum Christi CDXVII.

Ex Nova Baluzii Collectione.

HAbitum in Africa fuisse Concilium istud patet ex præfatione Concilii Telensis, in qua Vincentius & Fortunatianus legati provinciæ proconsularis ita loquuntur: Etiam cum Thusdrum fuissemus, sicut mecum recolit memorialis auditio vestra, & epistolas sanctæ memoriæ Siricii sedis apostolicæ Episcopi dederamus recitandas; ex quibus cum unam relegeret sanctimonium fratris nostri Episcopi Latonii, utrasque nos nunc referre suggestio indicat. *Apud Thusdrensem itaque conventum lecta est epistola Papa Siricii, illa ipsa fortassis quæ hodie extat in actis Concilii Teleptensis. Duos ejusdem, ut videtur, synodi canones nobis conservavit breviatio canonum Ferrandi Diaconi, qui sic habent.*

Ut exceptis senibus, qui loco moveri non possunt, & infirmis Episcopis, qui admonitus ad Concilium non occurrerit, communione privetur. Ferrand. c. 76.

Ut Episcopus qui, non suscepta legatione, universali Concilio interesse præsumpserit, ab eis Episcopis qui legationem suscipiunt, ad ipsum Concilium non admittatur. Ibid. c. 77.

ANNO CHRISTI 417.

SYNODUS ROMANA

IN CAUSA CÆLESTII.

Ex Critica P. Pagi ad An. Ch. 417. n. 13. & seqq.

CÆlestius audita morte Innocentii PP. ex Oriente Romam statim advolavit; quo cum pervenisset, Zosimus Papa in S. Clementis Basilica consessum habuit, & quidquid ad eam usque diem in ejus causa actum fuerat, excussum est, introductusque etiam Cælestius, ac lectus libellus, quo fidem suam testabatur, ut scribit Zosimus in Epist. ad Aurelium & universos Episcopos Africæ data & supra pag. 401. allata. Ejus professio Zosimo visa est catholica, non quod, quæ dogmata Cælestii con-

ANNO CHRISTI 417.

continebat, ipse approbaret, sed quod Apostolicæ sedis judicium amplecti se paratissimum ille exhiberet: *In homine acerrimi ingenii,* ait Augustinus lib. 2. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 3. *qui profecto, si corrigeretur, plurimis profuisset, voluntas emendationis, non falsitas dogmatis approbata est.* Non putavit tamen Zosimus ejus libellum sibi debere sufficere, sed variis interrogationibus ejus animum exploravit, ut liquet ex laudata Zosimi ad Episcopos Africanos Epistola. Is vero Cælestium excommunicationis vinculis, quibus innodatus erat, absolvendum esse non judicavit: *sed interposito duorum mensium tempore, donec rescriberetur ex Africa, resipiscendi ei locus sub quadam medicinalis sententiæ lenitate concessus est,* inquit Augustinus lib. 2. de Peccato Orig. cap. 7. quod Aurelio ceterisque Episcopis Africanis per literas Zosimus significavit datas XI. Kal. Octob. & supra allatas p. 403. Zosimus autem magis sese præcipitem in causa Herotis Episcopi Arelatensis, & Lazari Episcopi Aquensis, qui severe in prædictis literis perstringuntur, præbuit, quippe quos absentes & Episcopatu & communione privavit, sive Cælestii criminationibus, sive Patrocli tum temporis sedem Arelatensem pro Herote occupantis querimoniis motus. De Herote, & Lazaro Pelagii, ac Cælestii accusatoribus consule quæ e veteribus monumentis congessit Card. Norisius lib. 1. hist. Pelag. cap. 12.

Postquam Zosimus pro Cælestio scripsit ad Episcopos Africanos, Pelagius suam quoque Epistolam, qua hæresis crimen a se depelleret, misit cum adjuncta fidei Professione, in qua sincere quid crederet, quidve respueret, se se declarare prædicabat. In ea Cælestium imitatus, ea capita, quorum nemo illum postulabat, multis disputat, sed ubi ad Baptismi quæstionem venit, *baptisma,* inquit, *unum tenemus, quod iisdem Sacramenti verbis in infantibus, quibus etiam in majoribus, asserimus esse celebrandum:* quæ verba nihilominus ipsum ad originalis culpæ confessionem non adstringebant. Sic neque exprimebat qualem gratiam agnosceret necessariam, & ex iis quæ Augustinus de Pelagianorum fraudibus tradit, intelligimus illam fidei expositionem, in qua nihil esse prorsus videtur nisi orthodoxum, januam eorum omnibus erroribus patefacere. Ea tamen accepta Zosimus scripsit ad Episcopos Africanos supra citatam Epistolam XI. Kal. Octob. datam, in qua ait, liquido se purgare Pelagium, ac fidem suam tanta perspicuitate exponere, ut locum malignis interpretationibus nullum relinqueret. Hæc igitur acta in hac Romana Synodo, e qua emanarunt duæ ad Africanos Episcopos Zosimi Epistolæ supra allatæ pag. 401. & 403. quas sinceras asserit Garnerius in notis ad Marium Mercatorem contra M. Antonium Cappellum, qui easdem adulterinas putavit.

ANNO CHRISTI 418.

CONCILIUM AFRICANUM CARTHAGINE [a]

CONTRA PELAGIANOS

Habitum initio anni Christi CDXVIII.

Ex Pagi Critica ad An. Ch. 418. n. 7. & seqq.

CUm Africani Episcopi Zosimi literas de Cælestio & Pelagio bene sentientibus accepissent, ad Synodum Carthagine indictam convenerunt, non illam quidem, quæ Kalendis Maiis iterum Carthagine habita fuit, de qua mox post Baronium Conciliorum editores, sed ad alteram huic anteriorem. Duo siquidem anno 418. Concilia contra Pelagianos Carthagine coacta fuisse, in dubium revocari non potest. Epistola enim Zosimi P. data 12. Kal. April. hujus anni, & supra allata p. 416. hanc præfert inscriptionem: *Zosimus Aurelio ac ceteris qui in Concilio Carthaginensi adfuerunt.* Quare die 21. Martii, quo eæ literæ datæ, Concilium Carthaginense jam finitum erat, ideoque illud, quod die prima Maii habitum, ab illo diversum fuit. Præterea Augustinus in epist. 115. aliàs 47. ad Valentinum, ait: *Item quod Papa Zosimo de Africano Concilio scriptum est, ejusque rescriptum ad universos totius orbis Episcopos missum; & quod posteriori Concilio plenario totius Africæ contra ipsum errorem breviter constituimus &c.* Vides Augustinum testari, Zosimo Ecclesiam Romanam administrante duo Concilia adversus Pelagianos in Africa indicta fuisse. Ab Augustino Prosper in Chronico non dissentit, ut observavit Card. Norisius lib. 1. hist. Pelag. cap. 14. quem consule.

Non convenit autem inter Autores, an utrumque Concilium anno 418. habitum fuerit. Quesnellus enim in dissert. de concil. contra Pelag. & Patres Benedictini in Præfatione ad Tomum X. operum S. Augustini num. 16. autumarunt, Concilium Africanum 214. Episcoporum autumno superioris Christi anni celebratum fuisse. Sed non dubito, quin Card. Norisius, & Garnerius rectius censuerint, hanc Synodum indictam fuisse Carthagine ab Aurelio prope Kalendas Januarias, ut habet Card. Norisius, non vero ante quadragesimam die 20. Februarii hoc anno inchoatam, ut putavit Garnerius, qui animum non advertit ad Concilium Zellense die 24. Februarii celebratum, cui sine dubio interesse debebant aliqui ex Episcopis ad Concilium Africanum vocatis, quod ideo circa medium Februarium absolvi debuit. Parte alia prior Zosimo ad Afros Epistola anno præcedenti data, qua eos monuit, ut mitterent aliquos intra secundum mensem, qui Cælestium reum peragerent, consignata fuit Basilisco subdiacono Rom. Ecclesiæ, qui ipso mensis Novembris initio Carthaginem pervenit, ut liquet ex libello Paulini, in quo dicitur, eum IV. Nonas Novembris cum gestis apostolicæ sedis directis Paulinum sermone convenisse; neque enim verosimile Basiliscum, ubi Carthaginem advenit, omnia Zosimi mandata statim executioni non dedisse. Quesnellus quidem, qui contendit hanc Synodum habitam fuisse mense Octobri, vel Novembri an. 417. ex laudatis Paulini verbis infert, Basiliscum adhuc Carthagine IV. Nonas Novembr. versatum esse, jamdiuque antea in eam urbem pervenisse. Verum ex illis verbis manifeste patet, ea ad Basilisci adventum, non vero ad ejus in urbe Carthaginensi commorationem referenda esse. Certe ad congregandam Synodum adeo numerosam, 214. Episcoporum, eo longius temporis spatium magis necessarium fuit, quo plures Episcopi e remotis Africæ regionibus vocandi erant, & aliunde mos non ferebat, ut Antistites extra suas ecclesias Natalem Domini celebrarent. Quare cum die 15. Februarii jam ea Synodus absoluta esse debuerit, ut mox ostendo, congregata fuit medio mense Januario, quia

[a] Carthaginense sub Aurelio XVI.

ANNO CHRISTI 418.

quia si tardius inchoata fuisset, ante medium Februarium absolvi non potuisset; qua tamen de re dubitare non licet. Ex tertiis quippe Zosimi ad Afros literis anno 418. Romæ die 21. Martii datis, apparet Marcellinum Carthaginensis Ecclesiæ subdiaconum literarum hujus concilii perlatorem fuisse, ideoque & ex urbe Carthaginensi ante medium Februarium, finito jam concilio, Romam profectum esse. Cum enim post ejus Romam adventum Zosimus die 21. Martii ad Concilii Africani literas responderit, jam ab octo ad minus diebus Marcellinus Romam adventarat, quia prolixissima scripta Concilii fuisse testatur ipse Zosimus in ea epistola: *post missæ*, inquit, *per Marcellinum subdiaconum vestrum epistolæ omne volumen evolvimus, quo aliquando perlecto &c.* prolixitatis enim indices sunt voces istæ. Ex quo sequitur Marcellinum circa medium Februarium Carthagine discessisse, postquam scilicet Synodus Africana ad finem perducta fuit.

Concilio Africano suo tempori reddito, quæ in ea gesta sint, videamus, quæ, monumentis deperditis, nonnisi ex literis Zosimi, ac libris Augustini, Prosperi, ac Marii Mercatoris, & ex parte tantum, erui possunt. Ex laudata Zosimi Epistola die 21. Martii scripta discimus Synodum bis ad Zosimum scripsisse, in principio scilicet, & in fine. *Noverit Fraternitas vestra*, inquit Zosimus *nihil nos post illas, quas vel superius, vel nunc literas* [1] *vestras accepimus, immutasse, sed in eo cuncta reliquisse statu, ut illa, quæ a vobis ad nos missa erat obtestatio, remaneret:* rescribit enim se priores & posteriores Africanorum literas accepisse. Cum priores illæ Concilii Africani literæ ad Zosimum perierint, quid eæ continerent, ex ipsis Zosimi tertiis literis 21. Martii datis cum Quesnello expiscandum. Cum enim utrisque Africanorum literis istæ respondeant; priori patre prioribus; posteriori, eaque brevissima, posterioribus satisfacit. Apparet igitur duo maxime prioris Africanæ Synodi Epistolæ capita fuisse: unum, quo graviter expostulabant adversus Zosimum, quod posthabito & Africanæ Ecclesiæ & Romanæ per Innocentium judicio, quo finita Cælestii causa fuerat, ad novum eum examen revocasset. Huc enim spectare videtur privilegiorum apostolicæ sedis commendatio, quæ totam fere Zosimi implet epistolam. Secundum epistolæ caput erat Africanorum Episcoporum obtestatio. Scilicet cum intelligerent ex epistola Zosimi hunc ad Pelagium Cælestiumque absolvendos festinare, nisi accusatores Romam accurrerent, & suæ accusationis capita probarent, obtestatorium libellum interposuerunt, quo suum sibi jus servari postulabant, & ut nihil de sententia in utrumque illum prolata immutaretur, saltem donec unum e suis Romam mitterent cum idoneis causæ instrumentis, quibus hæreticorum artes aperirentur, doceretur que quam legitime & canonice damnati essent.

A Postquam priores istæ literæ ad Zosimum missæ sunt, Episcopi in Synodo Africana coacti matura deliberatione inter se inquisiere, quidnam facto opus esset, ut hæretici artibus occurreretur. Huic itaque Concilio tribuenda, quæ apud Augustinum, Prosperum, & Marium Mercatorem ex Africano Concilio profecta annotantur, quia ex Synodo Kalendis Maii habita ad Rom. Pontificem scriptum non est ab Africanis Patribus nisi Epistola, qua Patres gratias reddebant Pontifici, quæ ad nos non pervenit. Ad hæc constat ex D. Augustino in epist. 115. ad Valentinum, cujus verba supra retulimus, Zosimi rescriptum ad universos totius orbis episcopos missum, datum esse post Concilium Africanum, & ante postremum Plenarium. B Quare Concilium illud, ex quo omnia causæ gesta missa dicuntur ad Zosimum, primum est Carthaginense, seu Africanum, non vero secundum seu plenarium, ut perperam scribunt Garnerius dissert. de Syn. & Marca in dissert. de veter. Collect. Can. cap. 16.

Ad hoc igitur concilium referendum est, quod scribit Augustinus lib. de Peccato Orig. cap. 7. & 8. illud scilicet revocasse in memoriam Papę Zosimo, quod ejus prædecessor Innocentius de gestis Palæstinæ synodi judicasset, & post cujus rescripta in Cælestium justissima sententia est prolata. Proinsa quoque in eodem est instructio ad Zosimum, qua Pelagianam hæresim melius posset cognoscere, ut annuit Augustinus lib. 2. ad Bonifacium cap. 3. C ubi de Cęlestio per Africanos convicto ait: *Hoc ut plenius, & manifestius in illo fieret, expectabatur, venturis ex Africa literis* &c. Ejusdem concilii pars est, quod scribit Prosper cap. 5. contra Collatorem: *Erraverunt ducenti XIV. Sacerdotes, qui in epistola, quam suis constitutionibus prætulerunt, ita Apostolicæ sedis Antistitem beatum Zosimum allocuti sunt: Constituimus in Pelagium atque Cælestium per venerabilem episcopum Innocentium de beatissimi Apostoli Petri sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur, Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, non solum ad cognoscendam, verum etiam ad faciendam justitiam, nos per actus singulos adjuvari, ita ut sine illa nihil veræ sanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus.* D Ubi observa epistolam Concilii Synodicam ab ejusdem constitutionibus minime distinguendam, ut perperam existimavit Quesnellus: concilia enim in suis Synodicis referebant ad summum Pontificem, quæ a se gesta fuerant, & quibus moti rationibus id egissent. Alteram igitur, omnibus probe perpensis, epistolam scripsere patres hujus Concilii, quod cum gestis, aliisque ad causam Pelagianam pertinentibus Marcellino Carthaginensis Ecclesiæ subdiacono, ut eam quamprimum ad Zosimum deferret, consignarunt; postquam plenariam Synodum circa Kalendas Maii habendam Carthagine indixissent.

SYNODUS ROMANA II.

ZOSIMI IN CAUSA PELAGII.

EX priori Carthaginensi Synodo cum Marcellinus Romam medio circiter Martio pervenisset, Zosimus P. perlectis gestis, omnibusque instructionibus, quæ prolixissimæ erant, a patribus Africanis confectis, XII. Kal. Aprilis tertiam ad Afros E misit Epistolam, allatam supra p. 416. in qua eos certos facit rem adhuc esse integram, se eorum obtestationis rationem habuisse, omniaque suspendisse. Examinatis deinde, quæ hactenus adversus Cælestium tam Romæ, quam in Africa facta fuerant,

1 Garnerius hoc Zosimi loco innixus duplicem Synodum constituit, quæ celebratæ fuerint inter primam Zosimi Epistolam anno 417. ad Afros datam, & tertiam ejusdem die 21. Martii hujus anni ad illos scriptam: priorem mense Decembri, vel etiam Novembri anni 417. posteriorem ante quadragesimam anni 418. quod ex prima dicatur Zosimus literas accepisse cum obtestatione Afrorum, instrumentisque causæ, quibus literis non respondit; ex

ANNO CHRISTI 418.

rant, eum ad pleniorem audientiam, summumque judicium vocavit; sed hæresiarcha cum artes suas patere, nullumque superesse tergiversandi modum videret, sese examini subduxit, sive latuerit in urbe apud suos, sive in proximis Romæ locis substiterit. Cujus fuga, ubi innotuit, continuò lata in eum ac Pelagium decretoria sententia, scriptaque universis mundi episcopis grandis illa epistola, quam *Tractoriam* Mercator vocat, & cujus aliqua tantum nobis fragmenta restant. Hæc de hac re Mercatoris in Commonitorio verba: *Episcopis vero ex Africa rescribentibus, omnemque causam, quæ apud eos facta fuerat, exponentibus: missis etiam gestis exinde, quæ fuerant tunc cum illo, vel de illo confecta, vocatur ad audientiam pleniorem, ut quæ* B A *promiserat, festinaret implere, idest, ut damnatis prædictis capitulis, sententia Afrorum Pontificum, qua fuerat communione privatus, absolveretur, non solum non adfuit, sed etiam ex memorata Romana urbe profugit: atque ob hoc a beatæ memoriæ prædicto Zosimo Episcopo scriptis amplissimis vel longissimis perdamnatus est; in quibus & ipsa capitula, de quibus accusatus fuerat, continentur, & omnis causa tam de Cælestio suprascripto, quam de Pelagio Magistro ejus prævitore, videtur esse narrata, [quorum scriptorum & nos hic habemus exemplaria] & ad Orientales ecclesias, Ægypti diœcesim, & Constantinopolim & Thessalonicam, & Hierosolyma, similia, eademque scripta ad Episcopos transmissa esse suggerimus.*

CONCILIUM AFRICANUM

SUB ZOSIMO [a]

Anno Christi CDXVIII. [b]

In vetusto quodam codice monasterii sancti Bavonis in Gandavo, insignis Flandriæ urbe, tale habebatur initium.

HONORIO Augusto XII. consule, Kalendis Maiis, Carthagine in basilica Fausti, cum Aurelius episcopus simul cum Donatiano Telepte nsis primæ sedis episcopo provinciæ Byzacenæ, C & aliis ducentis [*] tribus coepiscopis suis, tam ex provincia Byzacena, quam Mauritania [†] Stiphensis, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæsareensi, & Hispania, in concilio consedisset, adstantibus diaconibus, placuit omnibus in sancta synodo Carthaginensis ecclesiæ constitutis, ut quicumque dixerit, Adam primum hominem, *&c. ut infra in concilio sub Bonifacio"*, *can.* 76.

Verum in codice impresso Moguntiæ in ædibus Joannis Schœffer, circa annum 1525. atque secundum exemplar Anglicanum vetustissimum monasterii Vintoniensis, tale fuit initium.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus, Honorio XII. & Theodosio VIII. Augustis consulibus, Kalendis Maiis, Carthagine in secretario basilicæ D Fausti, cum Aurelius episcopus in universali concilio consedisset, adstantibus diaconibus, placuit omnibus episcopis, quorum nomina & subscriptiones inditæ sunt, in sancta synodo Carthaginensis ecclesiæ constitutis, ut quicumque dixerit, Adam primum hominem, *&c. ut infra in concilio sub Bonifacio"*, *canone 76. ac deinceps, usque ad canonem 94. inclusive.*

Margin notes: * 217. episcoporum, mendose apud Prosperum in chronico: nam cap. 5. libri contra Collatorem 214. tantum designat, aliique omnes consentiunt. Huic consentit alius quidam pervetustus codex, adde Pith. & alios * quatuordecim, & amplius, ut alt Marianus Scotus sub an. 419. † Sitifensi. † & Cælestino quod Africanum dicunt. Vide quoque supra Milevitanum II. can. 1. & seq. Hoc certum missas fuisse constitutiones illas ad Zosimum papam cum epistola quæ periit. — * & Cælestino I. ut volunt habito, quod vulgo Africanum appellatur: Causa concilii. — Quo tempore habitum fuerit? Acta concilii.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium Africanum*.] Causa habiti concilii hæc est. Cum Africani epistolas Zosimi de Cælestio & Pelagio de fide catholica bene sentientium accepissent ad synodum Carthagine indictam patres ducenti & quatuordecim, vel septemdecim ut alibi Prosper scribit, convenerunt, Honorio duodecimum, & Theodosio octavum consulibus, anno Christi 418. veris initio; quod epistola Zosimi 12. Kal. April. data, & 3. Kal. Maias accepta significat. Ad mensem Majum prorogatam, & continuatam fuisse, canonum editio indicat. In hac synodo, ne quid ab adversariis objici posset, professi sunt patres, se decretum Innocentii papæ consectari atque amplecti, quod circa finem vitæ illius ab ipso promulgatum fuit; idque ideo, ut uno quasi ictu valido utrumque hereticum Cælestium, & Pelagium confodere, eorumque errores prorsus extinguere possent. Hanc constitutionem suam, ipsos per literas Zosimo indicasse testatur S. Prosper adversus Collatorem. *Erraverunt ducenti quatuordecim sacerdotes, qui in epistola, quam suis constitutionibus prætulerunt, ita apostolicæ sedis antistitem B. Zosimum sunt allocuti: "Constituimus in Pelagium, atque Cælestium per venerabilem episcopum Innocentium de beatissimi Petri sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur gratiam Dei per Jesum Christum, non solum ad cognoscendam, verum etiam ad faciendam justitiam, nos per actus singulos adjuvari, ita ut sine illa nihil veræ sanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus."* [*] Neque vero abs re fuerit hæc postrema verba a nobis restitura ab eodem Prospero referri extremo capite 8. Responsionum ad objectiones Gallorum: *Et cum 214. sacerdotibus, quorum constitutionem contra inimicos gratiæ Dei totus mundus amplexus est, veraci professione, quemadmodum ipsorum habet sermo, dicamus:* Gratiam Dei per Jesum Christum; non solum ad &c.) His literis patres concilii in Africa addiderunt libellum Paulini diaconi adversus Cælestium scriptum, quo continebantur omnia capita, de quibus Cælestius interrogandus esset, eo fine, ut appareret hereticusne esset, an omnino, quod profitebatur, catholicus. Zosimus quidem simulantes conatus est lucrari; sed quando eos strictius examen fidei subterfugere animadvertisset, hoc egit, quod in causa Pelagii & Cælestii deinceps actum fuisse describit breviter in chronico S. Prosper his verbis: *Concilio apud Carthaginem habito ducentorum decem & septem episcoporum, ad pontificem Zosimum synodalia decreta prolata sunt; quibus probatis, per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est.* Barom. ann. 418. num. 1. 3. 4. 7. 16. &c.

Margin notes: præmittitur. * Desideratur ista præfatum Africanorum epistola: nec non illa quam Africani episcopi ad eundem Zosimum rescripserunt, cujus ope, ut sequitur Prosper ca. 5. libri contra Collatorem, sacrosancta beati Petri sedes ad universum orbem locuta fuisset. — Numerus episcoporũ: Pelagiana hæresis dissipatur.

E OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. I.

Edoctus ab Africanis patribus de malis Pelagii Cælestiique artibus Zosimus celeberrimam illam, de qua pluribus

posteriori verò Synodica missa sit, cui responsum illud dedit die 21. Martii. Verum unicam Synodum intra mensem Octobris anni superioris & Kalendas Maii hujus anni habitam ex ipso Garnerii fundamento verbisque laudatis demonstrat Quesnellus. Nam literæ, quas ex diversis synodis missas Garnerius putat, ex una eademque scriptas docet Zosimus in epist. die 21. Martii data. Eamdem enim Synodum alloquitur cum ait, *post illas, quas vel superius, vel nunc literas vestras accepimus:* & infra: *a vobis ad nos missa obtestatio*. Rescribit quippe acceptis posterioribus literis, & tamen eidem Synodo obtestationem, quæ ad primas literas attinet, attribuit. *Pag. ad an. Ch. 418. n. 14.*

2 Ad hoc Concilium Africæ Plenarium sub Aurelio XVII. pertinent Canones Codicis Eccles. Africanæ a CVIII. usque ad CXXVII. inclusive. Die 29. Aprilis jam congregatum fuisse ex eo liquet, quod in tertiis Zosimi literis die 21. Martii Romæ datis legatur: *Data XII. Kal. Aprilis Honorio Aug. XII. Cos. accepta vero III. Kal. Martias.* Quot Præsules huic Concilio Plenario interfuerint, incertum. In hoc editi Canones de Gratia contra Pelagianos, Milevitano II. perperam supra attributi. Bimestre saltem fuisse pluribus probat Pagius ad an. 418. n. 53. In eo denique aliqua tractata spectantia ad Synodum Carthaginensem anno sequenti celebratam, ac Appiarii causa ventilata; adeo ut alterum Carthaginense concilium hoc anno mense Augusto celebratum cum Quesnello aliisque comminisci opus non sit. Vide Pagium loco citato.

Anno Christi 418.

bus pyra egimus, scripsit episcoporum ad omnes universi episcopatus episcopos, quam eum iidem Africani antistites recepissent, alteram ad Zosimum rescripserunt epistolam, quam similitus uterita magnorum nostrorum excidit. Unicum quod fecisse ex tanto naufragio fragmentum tanquam tabulam servarit posteritatis Prosper cap. 5. lib. contra Collatorem. Eremenent Africani episcopi ad eumdem papam Zosimum rescribentes, eumque in sententiis hujus falsibus hortantes, cum dicunt:

Illud vero quod in libris tuis, quos ad universos carcelli esse mirandum possuisti dicens; Non tamen indubitis Dei omnipotentis eum bona ad autorem suum referenda sunt, unde nascuntur; ad fratrum & episcoporum nostrorum consistentium universitatem retulimus. Sic decipimur dicam, ut illis qui contra Dei adjutorium resistunt humanam adjuvari libertatem diffinitis gladio vestrarii, nolue cuncta transfigere amputando &c. quæ idem Prosper, sive quis alius authorem, vitiosa aliquos sententiæ pestiferum apostolice sedis antistitem capitulo Cælestini ad Gallos subjungi falsus interfuit cap. 5. ut infra fusiore docebimus.

Memoriæ ejusdem Carthaginiensis episcoporum Pontius lib. cod. 13. ab interpretis malo accepta hæc verba *in eo propria conscriptio Dei, Omnis de vero sanctus Sanctuarium quæ ad Dei, dum Honorio quasi epistolam ad Zosimum scripsit.* Hæc Honorio quasi epistolam ad Zosimum scripsit. Hæc autem ipsa Pontius, ut fabricandas hujusmodi, & reponendas *Sanctuarium* a Tertullianis dic. Donatianus Tertullianus, non Petrensis episcopus primæ sedis Byzantiæ provinciæ de quo mox agendum.

Anno Christi 418.

illis qui contra Dei adjutorium resistunt humanam adjuvari libertatem diffinitis gladio vestrarii, nolue cuncta transfigere amputando &c. quæ idem Prosper, sive quis alius authorem, vitiosa aliquos sententiæ pestiferum apostolice sedis antistitem capitulo Cælestini ad Gallos subjungi falsus interfuit cap. 5. ut infra fusiore docebimus.

Memoriæ ejusdem Carthaginiensis episcoporum Pontius lib. cod. 13. ab interpretis malo accepta hæc verba *in eo propria conscriptio Dei, Omnis de vero sanctus Sanctuarium quæ ad Dei, dum Honorio quasi epistolam ad Zosimum scripsit.* Hæc Honorio quasi epistolam ad Zosimum scripsit. Hæc autem ipsa Pontius, ut fabricandas hujusmodi, & reponendas *Sanctuarium* a Tertullianis dic. Donatianus Tertullianus, non Petrensis episcopus primæ sedis Byzantiæ provinciæ de quo mox agendum.

Anno Christi 418.

nus Episcopus Telepteis, urbis in Byzantina Provincia Epiri, parentis. *Verum Telepteis* quidem dicitur prima sedes Provinciæ Byzantinæ, sed ea tantum de causa, quod Donatianus, qui hanc Ecclesiæ præfuerat, *Tertullianus* Episcopus erat illius Provinciæ; aliam etiam apud Afros fuisse Metropolim primæ sedis, plurimis affundit Emin. Card. Noridius lib. 2. Hist. Pelag. cap. 3. quæ &c. cap. 4. *Ubi in Adrumetum* fuisse cæsium Metropolim Byzantii dicunt. Hæc autem Concilium *Telepte*, quod oppidum est Byzantii, habitum fuisse fingunt ex Breviario *Carthaginensis*, ubi Constantinopolitanus Episcopus Petrensis Donatianus hoc anno habita recitatur, attribuit Concilio Telepte. Nam cit. 6. tpo. & 13. Canonibus recitatis, ait: *Concilio Telepte* a *Apostolica Sedis Papa*: hæc autem Epistola cum illiterata deteriis lectis est in Synodo Donatiani Petrensis, ut ex Actis patet. Mirum itaque videri non debet, Donatianum Primatem in Episcopatu Petrensi fibi fabulisque fundum habuisse.

Quinetiam, qui de Diffiri 13. ad Opera S. Leonis M. plurimus concudit, *tam* Concilium hoc, quam Epistolam *Sedis Papæ* Innocentii diffinitam esse, quam ut Sedis Pontificiæ sententiam ex argumentis ex omnibus Concilii *Septimi*, quod fecisset ex eo variatus Basilii, aliique *Telepte* ve vocantur *Concilium Telepte*, inque quibus Canones Cæsiæ antiquiores habebant, & unicus Codex Tegerensis a Chifletio in Notis ad Ferandum habet *Zosimus*, quod ex ipsa Tertullianus, facile lapsus fit ad Septimum, vel Z. Verum ordinis illi, in quibus hoc *Concilium Zosimi* Appellatur, non in nomine corrupto esse apparet, & literam Z. omissam. *Zosimus* enim dicit ergo ad *Tertullianum* Episcopum Petrensem, Dionysius Hofstetius in Notis ad Tabulas Ecclesiæ. Cattel à S. Paulo Tertullianus Synodus hæc *Telepte* habuit potuit: cum hæc urbs pertinuerit ad Provinciam Peloponnesum, ut ligitur ex Epistola Episcopum Provinciæ Proconsularis ad Paulum Fa-

Anno Christi 418.

rinum Episcopum

peccato (si fanari desiderat) postulant docere. Habet beatum Cyprianum martyrem, beatum Ambrosium confessorem, Gregorium Nazianzenum, beatum papam Innocentium. Habet etiam nunc qui in corpore sibi collocetur, si ille tamen hos tanto certamini habiles judicat, aut certe qui vos sequi debeat, si vult magis recta discere quam prava docere. Habet, quod primum est, beatitudinem tuam, cujus illum oporteat obedire sententiæ, cum auctore, *Damna*. Habet beatitudinem illos habentes quibus misereri debeat, si fibi non vult: *quibus*, ait verbis martyritis ut, *non proprie, sed aliena diminuunt peccata*.

Unde pro beatum apostolatum tuum, ut hunc meum libellum suscipi jubeas, quo gratias referam tantæ fedi, & sententiis justissimis pro parte nuncIatis: quem idcirco dicsi, quia me licet sermone Basilicus subdiaconus ma ipse, tamen ex gestis fedis apostolicæ directis Carthagine convenit quarto Nonas. Novembr. die, ut adessem ad apostolicam sedem & tua judicio fanctitatis: ad quam, me fugitiv, fuggestum est, nec defutumem fore pro ministere, si adversum me, & non pro me fuisset lata sententia. Ubi tunc igitur nihil agere potui; quia ea, quæ ad sedem apostolicam provocaverat, defuit, quem oportuerat utique meritis sive appellationis afstruere: maximè, cum nihil agentè apostolatore, ferundum etiam humanas leges, superior est semper ille qui vicit. Quid igitur nos non intereat, ut etiam apud vestram reverentiam pravæ ejus doctrinæ addipulator existeremde quo congaudere possem, si damnatis hii, quæ illi a me objecta fuerant, fic et per apostolicæ fedis judicia roborari, meruisset absolvi, nec prius se ordinari quam purgari paterefur. Sed vulpecula fraudibus fisit semper fludentes gremium suum mutare solet. Non se credidit posse deprehendi, quoniam sondentiam semper in foveis habuit, in quibus demum caput confcientiæ fuæ nititur occultare. Quod tam diutius latere non potuit, fed manifestius publicatum spiritali per tuam beatitudinem gladio refectatur, ne amplius ferinis dentibus gres domini fectetur in partes, quem pastor bonus follicita & pervigili cautela cultodis. Hunc autem libellum direxi beatitudini tuæ per Marcellinum fubdiaconum ecclesiæ Carthaginensis. Datum 6. Idus Novembris.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S.J.

Porro non folii Mario noftro Mercatori referemus sceptum quia qualiter fuerit Paulinus ille diaconus, et tua monitione, S. Ambrosii admittit ac vitæ fcriptor. Idem quoque memoriæ commendavit vetus ille fcriptor, cujus de hæresibus epitomen ex variis collectam edidit P. P. Jacobus Simondus sedato illi Prædestinati sectatore.

Obtrectatores & oblatrantes hæresim in Pelagio & Coelestio fuisse appellatos fub papa Innocentio docuit, dum Coelestius Pelagii discipulus apud Carthaginem decretos pofit homines fine peccato esse, nemo fub fufficiente fide humana. Restitit ei quidem Paulinus diaconus, defensor & procurator rectæ Abtidiatensis; cutque in conventu decretum malum capitula objecit. Cum ad Innocentium pervenissent, afrorum episcoporum papa Innocentius damnavit Pelagio & Cœlestio anathema. Quo cognito, tum primò fine fcriptura quidem Constantius, mediator. Post hunc autem, fcriptis contra hos & Augustinus Hippoensis episcopus, & Hieronymus presbyter Bethlehem. Pelagii quoque opinatio, ex commentario in epist. ad Romanos adscriptis, & alia, quæ omisit.

Ex libro pontificali.

BONIFACTUS nationem Romanus, ex patre Jucundo presbytero, sedit annos tres, menses octo, dies septem. Hic fub contentione ordinatur cum Eulalio. Et fuit diffensio in clero inter se 7. dies 15. Eulalius ordinatur in basilica Constantiniana. Bonifacius autem in basilica Julii. Eodem tempore audivas hoc Placidia Augusta cum filio suo Valentiniano Augusto, dum federet Ravenne, reculit Honorio Augusto Mediolani fedenti. Eodem tempore ambo Augusti, milla autoritate hoc præceperunt, ut ambo exirent civitate. Qui cum pulsi exiffent, habitavit Bonifacius in cœmeterio fanctæ Felicitatis martyris via Salaria, Eulalius vero in civitate Antio ad fanctum Hermem. Venientes autem die proximo pascha prosumpsit Eulalius, eo quod ordinatus fuiffet in basilica Constantiniana, & introivit in urbem, & baptizavit, & celebravit pascha in basilica Constantiniana. Bonifacius vero, sicut consuetudo erat, celebravit baptismum pascha in basilica fanctæ martyris Agnetis. Hoc audito, Augusti urgent mittunt, & ejecerunt Eulalium, & missis autoritate, revocaverunt Bonifacium, & confirmerunt episcopum, Eulalium vero miferunt forras in Campaniam. Et facta fynodo, deposuit Eulalius a 13. episcopis, quia pulse non fuerat ordinatus, & ex confensu omnium. Et fedit Bonifacius præsul, & confitituitur Eulalius in civitate Nepetina episcopus. Post annos tres & menses octo defunctus est Bonifacius. Et petierunt clerus & populus Romanorum, ut Eulalius revocari. Quod tamen non consentit Eulalius, Romam fcilicet reverti. Qui tamdem in eodem loco Campaniæ, post annum mortis Bonifacii, defunctus est. Hic Bonifacius confitituit, ut nulla mulier aut monacha pallam fancta contingerent, aut lavaret, aut incenfum poneret in eccleia, aut ministraret. Nec ferrum circumferi, nec obnoxium curiæ, vel cujuslibet reiuiii

deputavit, cura constringit, ne causis ejus, quam-vis adhuc corporis incommoditate detineat, proper conventus, qui a sacerdotibus universis, & clericis, & Christianæ plebis perturbatoribus agitantur, apud aures Christianissimi principis defertur. Si quidem fecus quam oportuit eveniat, non vos id facere, qui cuncta æqua moderatione componitis, sed nos pro nostram tacentes desidiam videpimur, quod civitatis quietem, & ecclesiæ pacem perversitas valeat, admittere. Cum enim humanis rebus divinæ cultor religionis, domino favente, præsidens; nostra culpa erit, si non id fab vestra gloria (quam certum est divinis semper rebus animo promptiore favisse) firmo & stabili jure custodiatur, quod per tot annorum seriem & sub illis etiam principibus obtinuit, quos nulla noltræ religionis cura constrinxit, id est " ut fideles ' ut Christi, & fab vestra imperio clementiæ, minime quæ sunt illicita formidentur. Ipsa enim ecclesia devotionem tuam, Christianissime imperator, " meo quidem termine, sed ipso venerabili appellat " affectu, quam Christus Deus noster, vestri filius rector & gubernator imperii, vestri filium sibi & intactam virginem servat, ne in eam " alienigenarum inhidinitum procellarum fluctus illidi, & quietam faciem tempestatis insolitæ tumore turbari, gloriosissime & tranquillissime imperator Augustle. Ipsa ergo (quæ uni deputatur, vestra tamen mater est) precibus, hac petentem vostram legatione, quam suis sacerdotibus commisit, suppliat, præterita præfentique repetit. Vobis, inquit, religiosi imperantibus, crevit mens, quo modo nunc est, populus, cum fidei Deo, quam tibi, qui es princeps Christianus. Ecce enim inter ipsa mysteria, inter preces suas, quas pro vestri felicitate dependit imperii, telle (apud quem & de cujus fede agitur) Sancto Petro, solicitis pro religionis observantia vocibus clamat: cum solicitis petitione mitetur oratio, ne' nos in varias res revel evulsa distrahat a Dei cultu, & Christiana solicitante, " discordia, " Angeteur ' pluribus, princeps Christianissime, mater ecclesia, nisi apud te suorum effec fecuta causarum; & nisi in oppositionibus idolorum, in hæreticorum correctionibus, fide tua, divino cultu gaudent cum imperio semper florente vicisset. Habet refugium, pium tuæ mansuetudinis animum, cum fore religiosis veneratione conjunctum, cum quidquid " nosce probitat, vos agatis, & conferatis fratribus & consacerdotibus meis, probatissimis viris, a me & ab omnibus, qui ecclesiam facient illustriosoli, legatis; quibus precamur, facem casdam religiosis profequentibus, in urbis vestræ manifestandis, hoc animo, quo pofulatis annuitis, in perpetuum statui universalis ecclesiæ consulatis. Datum Kalendis Julii.

NOTA SEVERINI BINII.

a Epistolæ.] Cum Bonifacius in urbem regressus, ecclesiæ illustrisque consortium consolidare, civesque in mutuam concordiam restituere ac firmare non dubitaret, & pauca poli in nobiscum, unde nonnihil periculi obtrusi imminebat, incidisset, Italiæ cum Iuis, apud Antium non longe ab urbe in ecclesia S. Hermetis exulans, obiisset illius, longa arcae ac mala valetudine fractis, expellabat. Verum divina gratia aliquamdiu non convaluerat, cum hæc alisque experimenta disciplinæ, Romanæ ecclesiæ concordiam diviliam esse, cum populo pace administratu fuisse cupiit: & confulatus in futurum, ne pafi fuam olivam eadem ecclesia gravique fcisiura distraheretur, ad impetrandam Dominum hac de re solicitus precedentum epistolam fcripsit.

b Ut sicut prædicat, & fuisse.

c Ut ad metas.

d Affatu ac fedu rissum.

e Vos.

f Discordia Angeteur.

g Inhiscetur.

h Inhiscetur.

i Ut Dionys. Maurino. Hardouinus.

RESCRIPTUM HONORII AUGUSTI AD BONIFACIUM PAPAM I.

Statuis, ut si denuo Romæ episcopi ordinati fuerint duo, ambo civitate pellantur.

Vitor Honorius, inclytus, triumphator, semper Augustus, sancto ac venerabili Bonifacio papæ urbis æternæ.

SCRIPTA beatitudinis tuæ, debita reverentia gratulatione suscepimus: quibus recentius egimus omnipotenti Deo maximas gratias, quod sanctimonium tuam post longum incommodum valetudinis tuæ ad pristinos sanitati. Et ideo " exoratur ut ecclesiæ, quæ venerabilibus viris, gaudium nostrum facrorum apicum attestatione signamus, ac petimus, ut quotidianis orationibus spiritalem tuæ mus, ut quotidianis orationibus spiritalem tuæ fludium se vouens fore cura; ecclesiæ atque imperium nostrum dignetur impendere. Illud autem pietati nostræ fatis placitum esse cognofce, quod sanctimonia tua de ecclesiarum aut populi petitionibus solicita esse cit. Quæ, ut ne aliqua ratione possit evenire, fatis clementia nostra credidit esse provisum. Denique beatitudine tua prædicante, id ad conformem quorum notitiam voluisse pervenire, ut si quid forte religioni tuæ (quod non optamus) humana forte contigerit, sciant omnes ab ambitionibus esse cessandum. Ut si duo contra fas temeritate eorum fuerint ordinati, nullum ex his futurum penitus sacerdotem: sed illum solum in sede apostolica permansurum, quem ex numero clericorum, nova ordinatione divinum judicium & universitatis confensus fuerit. Unde id observandum est, ut omnes tranquillam mentem & pacificus animos ex fervitatis nostræ admonitione custodiant, nec aliquid feditiosis conspirationibus tentare conantur, cum certum sit, nulli partium fua fedita profutura.

II. AD EPISCOPOS GALLIÆ.

De Maximo, Valentiæ civitatis episcopo vatis criminibus accusato, ut in synodo provinciæ illius cum discutiatur.

Bonifacius episcopus Patroclo, Remigio, Maximo, Hilario, Severo, Valerio, Juliano, Castorio, Leontio, Constantino, Joanni, Montano, Marino, Mauricio, & ceteris episcopis per Galliam & Septem provincias constitutis.

VALENTINUS non clerici civitatis adscerunt, proponentes per libellum crimina, quæ Maximum, tefte tota provincia, afferunt commissse. Delegata totiec cognitione, illum confluta fenfe per fobserfuge judicia, non confilum conscientia testinasse, ut si effet innocens examinatis omnibus purgaretur: quæ toties decreta, ex vestrarum quoque chartarum instructione cognoscimus. Qui e contrario probavit de se illa quæ dicta sunt, qui ad ea confutanda, cum essent innumera, a decessoribus meis provinciali delegata cognitione, convenire ad tium dicitur evitasse, & adelle nolle vinciple. Et cultus dubitat quod ita judicium nocens subterfugit, quemadmodum ut absolvatur qui est innocens quærit. Sed altura cavillatio eorum qui verfutis argendum credunt esse confilia, nunquam innocentiæ nomen' accipiet. Confitetur enim de omnibus quisquis fe subterfugere judicium dilatoriibus putat. Veniet tamen aliquando illo, qui talia perbemit, in medium, nec prodesse illi toties latofe, toties tubterfugisse, quem fui actus & commissa, quo-

quocumque fugerit, ea quæ objicuntur illi, sivera fuisse, crimina persequuntur. Debueram quidem jam nunc dignam pro ejus actulatis in nobiscum judicio sebitus, qui cognitionem & decretum judicum fæpe declinando credidit illudendum, ferre sententiam. At ne aliquis præcoquam forfitan judicaret, & libi qui abiensell, licet fit qualitus a nobis, referuarum effe nihil decretum, ut nobis intercapedine temporis data differi: cum hæc etiam ejus actulatores afferent, de quorum intentionibus & moribus fit securum, Maximum tanto magis damnanda commisisse, quantum diusis fe conflituto judicio præsentarit. Quem Maniehæorum involutum caligine, arguunt turpi fcilicet olim, ita ne nam posse abluere, animum fordidasse, in probationem objectæ rei gesta fynodalia. B proferentes: & commissis involutum undique flagitiis, nullum cum fanitatis habuisse respectum: quem Deum & de infans temeritate ad fanctum, rum quoque judicum tribunalia subditum quæstionis, quod in vilis quoque persona turpissimum eft, objecerunt pervenisse, & honestidi damnatum affectum, gestis prolatis in medium. Et hunc talem, post tanta taliaque commissa, episcopatus adhuc libi nomen in suis latibulis vindicare, in proprie contrario infamiam, omnis dolor libus quærunture, & fanctum nomen vindicando libi, velle pollulere. Idcoque, fratres carissimi, quia audiendus hic præsentare fe noluit, ne convictus fortitan ab accusatibus fe clericis, possit digna tandem aliquando præsentatus episcopali judicio pronuncianitionis congue ferit sententiæ: (quam illi, cum hæc edocta fuerit, quæ potest hujus nominis esse, justius, qui poterem nunquam laeerdotii habuisse perhibetur, & locum sum ne modico quidem tempore custodisse?) dilationem tanto decimus, & decrevimus vestrum ut provinciam esse judicium, & congregari synodum ante diem Kalendarum Novembrium, ut si adesse voluerit, præsens, fi confisti, ad objecta respondere: fi vero adesse neglexerit, dilationem sententiæ de absentia non lucretur. ' Nam manifestum est, confiteri eum de crimine, qui iudato & tortec delegato judicio, pergendi & occidendum non consensit. Nihil enim interest, utrum præsenti examine omnia quæ dicta sunt comprobetur, cum ipsa quoque pro confessione procuratas toties confitetur absentia. Nos autem per omnes provincias literas dirigemus, ne excusationem libi ignorationis obtendat, ut ad provinciam venire cogatur, & illic fe conflituto præsentare judicio. Quidquid autem vestra caritas de hac causa duxerit decernendum, cum ad nos relatum fuerit, nobis, ut condecet, necesse eft auctoritate firmetur. Data fub die Idus Junias, Monasio viro clarissimo consule.

Anno Christi 419.

NOTA POSTUMA JACOBI SIRMONDI S. J.

Ex Labbei Appendice Tom. 1.

V*alentine nos.*] Maximum Valentinæ civitatis episcopum, Manichæorum nilla fofta involutum, homicidiique in facinus judicio damnatum, & multis inlupercitiis coopertum, accusatum apud Bonifacium clericis ejusdem ecclesiæ, affirmans libum delegatis conflituque in provincia quæstionibus adelle minus voluisse, omniique fuisse judicia subterfugisse Pontifex, quasi Romam non veniret, intra provinciam pedicundum decrevimus, synodum episcoporum die prafixo congregari jubet, in eoque Maximi causam discuti, & sententiam ferre præsentem, fi eo in absentia, profitetur.

NOTA SEVERINI BINII.

a Epistolæ.] Hæc epistola Bonifacius anno Christi 419. pontificatus sui primo, interpellantes libello accusatis *Concil. General.* Tom. III.

a ecclesiis Valentinæ ecclesiæ adversus Maximum episcopum, Manichæorum sectatorem, delegatis causam confundendam episcopis legem prævisionem. Unde parte accusationes episcoporum ad Romanum pontificem defertis fuisse: Baronius præsidio anno num. 207.

III. AD HILARIUM EPISC. NARBONEN.

De Patroclo Arelatensi, qui episcopum in ecclesia Lateranensi ordinatum, ut nullus contempto metropolitano ordinetur episcopus.

Bonifacius episcopus urbis Romæ Hilario episcopo Narbonensis salutem.

DIFFICILEM quidem fidem quærimonitis pullat incommodamus, quamvis facerdotes domini nostri Jesu Christi: maxime cum eos loquuntur qui pugnam contra patrum statuta tentasse. Sed frequenter afferit, licet nunc, multitudo' caufantium. Ecce enim, ut carissimi tua recognoscere fis fubditis, ' subditis ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius fuas & lacrymas ad nos, quantum datur intelligi, magno cum dolore miserunt, dicentes conspicum pum nostrum Patroclum, fua petitione cessante, in locum decedentis episcopi relicto quem in alia provincia, prætermisso metropolitano, contra patrum regulas ordinasse. Quod nequaquam pollutum ferre possumus, quia nonnulla patrum patrum fanctionum diligenter esse custodet. Nulli etenim videtur incognita fynodi constitutio Nicæ, quæ ipse ut præcipit, ut eadem proprie verba ordinamus. Per unaquaque provinciam jut metropolitanos fingulos habere debere, nec cultum duas esse subjectas. Quod illi, quia aliter credendum non est, ferrandum fancto Spiritu fugerunt. Illumque' contineantur. Unde, frater carissime, (ista est res, & ecclesiam suprædictam provinciæ tuæ limes includit, nostra auctoritate' communis, quod quidem facere possit debemus, fideiritis supplicantium & voluntate respectu, ad eundem locum, in quo ordinatio talis celebrata dicitur, metropolitani juve nutitus, & præcepitis nitiuo nulli nostri fratres accedit: intelligens abitio tuo, fecundum regulas patrum quæcunque facienda sunt a nobis esse concessa: ita ut peracta omnibus apostolicæ fedi quidquid statuerit te referendæ clarefcat, ' cui tuæ provinciæ sunt ordinationem liquet esse mandatam. Nemo ergo eorum temerinus audak temerator excedat: nec aliquis in illorum contumaciam partibus fuis, quæ libi ab his non videntur concedi, defendat. Cedet hujusfimodi presta nostra auctoritate præsumptio eorum qui ultra ' licitum fine limitem dignitatis extendunt. Quod idcirco dicimus, ut advertat caritas tua adeo nos canonum statuta præcepta servare, ut ita constitutio quoque nostra definiat, quatenus metropolitani fui unaquoque provincia in omnibus rebus ordinationem tempor expedit. Data v. Idus Februarias, dominis nostris Honorio XIII. & Theodosio x. Augustis consulibus'.

Anno Christi 422.

NOTA SEVERINI BINII.

a Epistolæ.] Hæc epistola ad Hilarium Narbonensem episcopum scripta post Bonifacius, ut Hilarius, jam metropolitanus, & præceptione apostolicæ sedis, ad Narbonem, ubi metropolitanus, ut ante agenda fuit, revisset, & apostolicæ fedi referat. Dicebant enim Patroclum favore Constantii Tolosæ Arelatensem usurpasse, & aliena metropolis para invadere, & in Narbonensi provincia, sedi pallore carenti, de episcopo providere, & in locum decedentis alium episcopum subrogare, atque ordinare contumam fuisse. Baronius anno 422. numero primo.

b Ut Patroclum, ut Patroclum.

c Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

d Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

e Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

f Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

g Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

h Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

i Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

j Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

k Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

l Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

m Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

n Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

o Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

p Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

q Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

r Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

s Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

t Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

u Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

v Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

w Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

x Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

y Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

z Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

a Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius.

*b Ut ' ut ' ne ' clerici ' sedi ' vel plebis, ' potius

JACOBI SIRMONDI S.J. Nota Postuma

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

HIlario Episcopo Narbonensi.] Cum Lutevenses in prima Narbonensi provincia clerici conquesti apud Bonifacium essent, Patroclum Arelatensem, mortuo episcopo suo, alterum sibi, cum in alia sint provincia, prætermisso metropolitano suo, id est, Hilario Narbonensi, ordinasse; de ea re scribit ad Hilarium pontifex, mandatque ut Lutevam profectus, metropolitani jure arbitrioque utatur: & peractis omnibus, sedi apostolicæ renunciet quid statuerit. Itaque rescindit quod Zosimus nuper decreverat, primæque Narbonensis ordinationem non ad Arelatensem, sed ad Narbonensem episcopum, velut metropolitanum, pertinere declarat.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S.I.

"" Lucas Holstenius synodum Romanum a Bonifacio II. papa habitam anno 531. inter cetera vetustatis ecclesiasticæ monimenta publicavit. In iis reperiuntur epistolæ quædam Bonifacii papæ I. earumve fragmenta, quæ suo loco exhibebimus, 1. 2. & 3. ad Rufum Thessalonicensem archiepiscopum. 4. ad universos episcopos per Thessaliam constitutos. 5. ad eumdem Rufum & ceteros episcopos per Macedoniam, Achajam, Thessaliam, Epirum veterem, Epirum novam, Prævalim & Daciam constitutos. Sequuntur exemplar epistolæ imper. Honorii ad Theodosium Augustum, & ejusdem Theodosii ad eumdem Honorium rescriptum.

DECRETA BONIFACII PAPÆ I.

QUÆ NON HABENTUR IN PRIOR.

NUMERO QUINQUE.

Sunt autem desumpta ex decretis Gratiani, & ex vetustis codicibus aliis.

PRIMUM.

Ante annos triginta presbyter non ordinetur.

Dist. 78. Si quis triginta.

SI quis triginta ætatis suæ non impleverit annos, nullo modo presbyter ordinetur, etiamsi valde sit dignus. Et ipse dominus tricesimo anno baptizatus est, & sic cœpit docere. (Luc. 3.) Oportet ergo eum, qui consecrandus est, usque ad hanc legitimam ætatem non consecrari.

SECUNDUM.

Primati deferuntur negotia quæ metropolitanus explicare non valet.

6. quæst. 4. Si inter episcopos ejusdem.

Si inter episcopos ejusdem concilii dubitatio emerserit de ecclesiastico jure, & de aliis negotiis, primum metropolitanus eorum cum aliis quibusdam in concilio considerans rem, dijudicet. Et si non acquiescat utraque pars judicatis, tunc primas illius regionis inter ipsos audiat: & quod canonibus & legibus consentaneum sit, hoc diffiniat. Et nulla pars valeat calculo ejus contradicere.

TERTIUM.

Quicquid domino consecratur, ad jus pertinet sacerdotis.

12. quæst. 2. Nulli liceat ignorare. Levit. 27.

Nulli liceat ignorare, quod omne quod domino consecratur, sive fuerit homo, sive animal, sive ager, vel quidquid fuerit semel consecratum, sanctum sanctorum erit domino, & ad jus pertinet sacerdotum. Propter quod inexcusabilis erit omnis, qui quæ a domino & ecclesia, cui competunt, aufert, vastat & invadit, vel eripit: & usque ad emendationem, ecclesiæque satisfactionem, ut sacrilegus judicetur: & si emendare noluerit, excommunicetur.

QUARTUM.

11. quæst. 1. Nullus episcopus.

Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis judicem, sive civilem sive militarem, producatur, vel exhibeatur. Magistratus enim qui hoc jubere ausus fuerit, amissione cinguli condemnatione plectetur.

QUINTUM,

Ex libro IV. librorum quinque, capite 21.

De episcopis qui fratribus nocere desiderant.

Sicut *omnis qui diligit fratrem suum, ex Deo natus est*: (1. Joan. 4.) ita & omnis qui odit proximum, ex diabolo est. Dilectione enim sola discernimur, qui ex quo genitus approbetur, dicente Joanne: *In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli: Omnis qui non facit justitiam, & qui non diligit fratrem suum, non est ex Deo: quoniam hæc est annunciatio, quam ab initio audistis, ut diligamus alterutrum*. (1. Joan. 3.) Et post paululum: *Omnis qui odit fratrem, homicida est*. (Ibid.) Et scitis quoniam *omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem*. Ecce homicida esse probabiliter declaratur, qui a fraterna societate dividitur. Nam etsi manus non moveat ad occidendum, pro eo tamen quia nititur ad nocendum, jam a Deo homicida tenetur. Vivit ille, & iste jam interfector convincitur. Cum igitur his præceptis B. Apostolus Paulus consona prædicatione concordet, dicens: *Non occidet sol super iracundiam vestram*: Et, *Nolite locum dare diabolo*: (Ephes. 4.) relatæ sunt nobis quorumdam sacerdotum personæ in tantam obstinationis efferbuisse discordiam, ut non solum illos ab ira occasus solis non revocet, sed ne annosa quidem transactio temporis ad bonum caritatis reclinet, quippe in quorum cordibus idem sol justitiæ Christus occubuit, ut ad lumen caritatis redire vix possint. Horum igitur & similium discordantium fratrum oblationes, juxta antiqui canonis diffinitionem, nullo modo recipiendas esse censemus. Personis tamen discordantibus, id speciali diffinitione præcipimus, ut eos ante reconciliatio vera innectat, quam ullus eorum accedere ad altare domini audeat, vel gratiam communionis sanctæ percipiat: sed geminato tempore per pœnitentiam compensabunt, quo discordiæ servierunt. Quod si unus eorum, alio contemnente, ad satisfactionem caritatis cucurrerit, ex eo tempore jam pacificus intra ecclesiam recipietur, ex quo ad concordiam festinasse convincitur. Sententia tamen superiori servata, ut tempus, quod in ira expendit, geminatum pœnitentiæ satisfactione persolvat.

SEXTUM.

EX EODEM, capite 13.

Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem.

Et annotatur, istud cap. haberi ex epistola ejusdem ad episcopos Galliæ.

Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, vel exire de loco in quo degere jussus est, jubemus eum in monasterio, in alia provincia constituto, tradi, ut qui in sacerdotio peccavit, degens in monasterio corrigatur.

CON.

ANNO CHRISTI 419.

CONCILIUM RAVENNATENSE

Habitum anno CDXIX.

Ex Nova Baluzii Collectione.

VAcante sede apostolica post mortem Papæ Zosimi, magna contentione disceptatum est in clero quis in hunc celsissimum thronum ascenderet; aliis Bonifacium Presbyterum eligentibus, aliis Eulalium Archidiaconum. Divisa igitur Ecclesia Romana propter hanc causam, Episcopisque & Clericis partis Bonifacii petentibus ab Imperatore ut causæ illius cognitionem ad se revocaret, Honorius Imperator Episcopos Ravennam evocavit, ut in synodo examinarentur suffragia eligentium & merita electorum. Convenerunt ergo sub initium mensis Februarii; ita tamen, quemadmodum legimus in commonitorio Honorii ad Episcopos qui evocabantur, ut hi Episcopi quos interfuisse Bonifacii & Eulalii ordinationibus constabat & postea subscripsisse, sine injuria sui, & manente reverentia, judices non sederent, nec ullum præstare testimonium possent; ne non tam novam prolaturi sententiam quàm servaturi factum præteritum viderentur. Præstat autem referre integrum commonitorium, quod ex veteri codice Vaticano edidit illustrissimus Cardinalis Baronius.

* Videntur heic deesse nonnulla.

Omnia quidem clementia nostra in præsenti beatitudini vestræ congrua ordinatione mandavit, ut sequestratis* omnibus, vestro judicio quid observari propter quietem populi deceat sineretis. Meminimus quoque hoc à nobis in primis quod æquitas expectabat esse mandatum, ut hi Episcopi quos interfuisse eorum ordinationibus constat & postea subscripsisse, sine injuria sui, & manente reverentia, judices non sederent, nec ullum præstare testimonium possent; ne non tam novam prolaturi sententiam quàm servaturi factum præteritum viderentur. Hi ergo, sicut superius diximus, ab ea disceptatione se abstinere debebunt. Illud quoque similiter custodiendum beatitudo vestra cognoscat, nulli parti præjudicium comparatum quod à nobis antea claruerat constitutum. Cùm & celeriter destinata jussa propter quietem populi, pietatis nostræ secuta auctoritate, summota sint, nihil hinc ant vindicare pars altera poterit aut altera formidare. Attendentes ergo judicium [illegible], quod in tali causa vobiscum simul res[illegible], examinatis omnibus, id vos custodire decet, quod, infundente cœlesti spiritu, habere Christianæ legis integram reverentiam possit.

In eodem codice Vaticano ex quo Baronius hoc commonitorium edidit, ista sequebantur, alio charactere exarata. Hæc synodus inter se dissentiens præsentem causam terminare non potuit. Unde venerabilis Imperator Honorius ad Majas Kalendas hoc credidit negotium differendum. Et interim, propter dies qui imminebant sanctæ Paschæ, utrosque, Bonifacium scilicet & Eulalium, ab urbe jussit abscedere, & Spoletinum Episcopum Achilleum Romæ sacra mysteria celebrare. *Extant epistolæ de ea re ab Honorio scriptæ ad Symmachum Præfectum urbis, & ad senatum populumque Romanum, quas qui legere voluerit, inveniet apud eumdem Baronium. Interim verò Imperator cogitavit de alia synodo propter eam causam celebranda post Pascha; ad eamque invitavit Episcopos Italos, Africanos, & Gallos. Verùm ea non fuit habita propter Eulalii temeritatem, quæ pluribus explicatur in relatione à Symmacho missa ad Constantium Cæsarem. Hanc enim castigaturus Honorius, eum pelli jussit ex urbe; & sic finis impositus est huic magnæ controversiæ. Porrò ex rescripto Honorii ad Symmachum dato VIII. Kal. Aprilis colligitur eum non proprio motu cepisse consilium de continendis extra urbem Bonifacio & Eulalio mittendoque Achilleo ad celebranda mysteria, sed id fecisse post judicium synodale, quod ille vocat moderatam synodi ordinationem.*

Addenda est autem epistola Imperatoris Honorii ad Largum Africæ Proconsulem scripta, quæ utriusque synodi, ejus nimirum quæ habita fuit, & illius quæ indicta fuerat, mentionem facit. Ea autem sic habet apud eundem Baronium.

Victor Honorius inclytus Imperator semper Augustus Largo Proconsuli,

Inter omnes curas nec illa nos minùs sollicitat quam pertinere ad sacerdotium judicamus. Cùm enim de confirmando Episcopo urbis æternæ controversia tractaretur, atque hi qui in unum positi erant Episcopi, de tanto negotio paucos se esse existimaverint ad sententiam proferendam, placuerat, sicut sacri apices cucurrerunt, ut ex Africanis & Gallicanis provinciis plures Episcopi commearent; ea videlicet ratione, ne medio tempore quicquam præsumeretur [contra] id quod nostra sententia ordinaverat & quod statuisse synodi sententia videbatur. Sed his omnibus despectis, Eulalius sola usurpatione moram credidit occupandam; quem, sicut decebat, nostra auctoritate constat expulsum, & sanctum Bonifacium Episcopum roboratum. Et quoniam consumptum negotium est, incongruum nostra clementia judicavit, si Episcopi navigationis & itineris injuriam paterentur. Unde sciat spectabilitas tua synodum fuisse solutam. Admone igitur, præmissis sacris affatibus, auctoritate tua singulos sacerdotes ut sciant hanc ordinationem esse servandam, quæ continet ut quisque in Ecclesia sua orationibus vacet, ut convenit, propterea quòd causa optimo judicio jam terminata videatur. Data sub die VII. Idus Aprilis.

[a] CONCILIUM CARTHAGINENSE [f]

[b] NOMINE VI. ORDINE TEMPOR. V.

[c] *tempore Zosimi* [c], *Bonifacii & Cælestini.*

[d] De modo prosequendæ appellationis ad sedem apostolicam interpositæ, celebratum præsentibus Romanæ sedis aliarumve ecclesiarum [e] legatis viginti duobus. [f] Estque provinciale.

a Hæc synodus ccxxix. pontificum sub Zosimo & Bonifacio papatis Romanis, Juvenale Hierosol. (non CP.) Cyrill. Alexandrino &c. ut habetur in v. c.

TITULI CAPITULORUM.

I. *Allocutio Aurelii episcopi sancti ad synodum.*
II. *Responsio Faustini episcopi legati Romanæ ecclesiæ, de his quæ in ecclesia partim canone, partim consuetudine sunt firmata.*
III. *De commonitorio Romani papæ recitato.*
IV. *Alypii episcopi responsio, pro veris exemplaribus Nicæni concilii perquirendis.*
V. *Ubi Faustinus episcopus dixit: ut Romano papæ synodus, pro inquirenda Nicænæ synodi veritate, innotescat.*

VI. De

f Collectio Dionysiana huic Concilio hunc titulum fecit: *Hæc synodus CCXXIX. pontificum sub Zosimo & Bonifacio Papatis Romanis, Juvenale Constantinopolitano* (sic enim ibi legitur pro Hierosolymitano) *Cyrillo Alexan-*

ANNO CHRISTI 419.

VI. De sententia Sardicensis concilii recitata a postulante Novato episcopo.
VII. Ubi Augustinus episcopus cum synodo Nicanum concilium servare promittit.
VIII. Ubi Faustinus episcopus, pro dubietate recitati capituli, Romano papæ petit scribendum.
IX. Ubi synodus exemplaria Nicæni concilii magis ab orientalibus competenda decrevit.
X. Professio fidei Nicæni concilii.

In hoc concilio actum est, ut Nicænum concilium ab episcopis orientalibus peteretur, cui synodo interfuit legatio ecclesiæ Romanæ, Faustinus episcopus, Philippus & Asellus presbyteri.

[1] Post [1] consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii XII. & Theodosii VIII. Augustorum, VIII Kalendas Junias, scripta hæc sunt Carthagine in secretario basilicæ Fausti, cum Aurelius papa una cum Valentino primæ sedis provinciæ Numidiæ, & Faustino ecclesiæ Potentinæ, [a] (primæ sedis) provinciæ Italiæ Piceni, legato ecclesiæ Romanæ, sed & legatis diversarum provinciarum Africanarum, id est, Numidiarum duarum, Byzacenæ, [b] Mauritaniæ Sitiphensis, & Mauritaniæ Cæsariensis, sed & [c] Tripolis, & Vincentio [d] Culusitano, Fortunatiano Neapolitano, provinciæ proconsularis, & ceteris episcopis [e] ducentis decem & septem, necnon Philippo & Asello presbyteris atque Legatis Romanæ ecclesiæ, consedissent, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit:

[a] hæ duæ voces videntur expungendæ, & absunt ab edit. Mog. & Justell.
[b] deest in Mog. & Justell.
[c] Tripolitanæ
[d] Colositano
[e] residentibus

CAPITULA.

I.

Post diem præstitutam concilii, ut recordamini, fratres [2] carissimi, multa flagitata sunt, expectantes fratres nostros, qui nunc ad præsentem synodum legati advenerunt, quæ gestis necesse est [3] consocientur: Qua de re domino nostro de tantæ congregationis cœtu gratias referimus. Superest, ut tam exemplaria Nicæni concilii, quæ nunc habemus, & a patribus constituta sunt, quam etiam hic a prædecessoribus nostris, eamdem firmantes synodum, vel quæ secundum eam formam per omnes clericorum gradus, a summo usque in ultimum, salubriter ordinata sunt, [4] in medium proferantur. Ab universo concilio dictum est: Proferantur. Daniel notarius recitavit: Nicæni concilii fidei professio vel statuta sic se habent.

II.

Et cum [5] legisset, Faustinus episcopus plebis Potentinæ provinciæ Italiæ Piceni, legatus Romanæ ecclesiæ, dixit: Injuncta nobis sunt a sede apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in mandatis, cum vestra beatitudine tractanda, [6] sicut & gestis superioribus meminimus. Hoc est, de Nicænis canonibus, ut conserventur, & * constitutio eorum, & consuetudo, quia aliqua ordine & canone tenentur, aliqua consuetudine firmata sunt. De his ergo primitus, si placet beatitudini vestræ, tractemus: [7] & postea cetera, quæ acta vel inchoata sunt, inserta firmabuntur, ut ad sedem [8] apostolicam rescriptis vestris intimare possitis, atque nos vos admonuisse apud venerabilem papam evidenter [9] pateat, licet & capitula actionum jam inserta sint gestis. De ipsis ergo, [10] ut dictum est superius, quid vestræ beatitudini placeat, agere debemus. Veniat ergo [h] commonitorium in medium, ut scire possit vestra beatitudo, quid in eo contineatur, ut ad singula respondeatur.

* consuetudo

III.

Aurelius episcopus dixit: Proferatur commonitorium, quod fratres & consacerdotes nostri in actis nuper allegaverunt, & cetera [11] quæ acta sunt, vel quæ agenda sunt subsequantur. Daniel notarius recitavit commonitorium: Fratri Faustino & filiis Philippo & Asello presbyteris, Zosimus episcopus: Vobis commissa negotia non latent. Vos ita ut nostra, imo quia nostra ibi in vobis præsentia est, cuncta peragite; maxime cum & hoc nostrum possitis habere mandatum, verba canonum, quæ in pleniorem firmitatem huic commonitorio inseruimus. Ita enim dixerunt, [12] dilectissimi fratres, [i] in concilio Nicæno cum de episcoporum appellatione decernerent: [k] Placuit [13] autem, ut si episcopus accusatus fuerit, & judicaverint congregati episcopi regionis ipsius, & de gradu suo dejecerint eum, & appellasse episcopus videatur, & confugerit ad beatissimum ecclesiæ Romanæ episcopum, & voluerit audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen; scribere his episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua provincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua moverit episcopum Romanum, ut e latere suo [14] presbyterum mittat, erit in potestate episcopi

dino &c. Al. Ms. *Concilium Carthaginense [illegible] ab Episcopis* CCXVIII. *æra* CDLVII. Fuit XVIII. sub Aurelio. In hoc Concilio concinnatum [illegible] Codicem Canonum Ecclesiæ Africanæ, superius editum. Coustant., qui in præfat. ad Epist. Sum. Pontif. censet prædictum Codicem Africanæ Ecclesiæ esse gesta Concilii Carthag. anni 419. Labbeum [illegible] peccasse, tum quia de integro recudit ea, quæ si decreta Nicæna excipias, jam ad an. 391. ediderat [illegible] quia synodi caput & calcem, toto corpore reciso, copulavit [illegible] neque copulavit solum, sed & totius Synodi loco dedit. Emendationes & varias lectiones debemus Harduino, qui eas ex Mss. excerptas olim accepit a Schelstrate, ac ex collectione Ms. Dionysii Exigui Bibliothecæ Collegii Paris. Soc. Jesu desumpsit. 1 Est hoc initium Codicis Ecclesiæ Africanæ. 2 Al. *beatissimi*. 3 Al. *socientur*. 4 Al. *in medio* [illegible] 5 Al. *diceret*. 6 MS. *sicuti in ea gestis*. 7 *Et postea cetera, quæ acta, vel inchoata sunt, inserta [illegible]* non sunt in Ms. Soriensi: sed sunt in collectione nostra Ms. *Harduinus*. 8 Ms. *sedem [illegible]*. 9 Ms. *clarum* [illegible] 10 Ms. *ut superius dixi*. 11 Ms. *quæ acta vel agenda sunt subsequentur* [illegible] 12 Ms. *dixerunt fratres*. 13 Concilium Sardicense, Canone 5. 14 Ita Dionys. *al. presbyteros*.

ANNO CHRISTI 419.

scopi [1] Romani, quid velit, & quid existimet. Et si decreverit mittendos esse, qui præsentes cum episcopis judicent, habentes auctoritatem ejus, a quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si vero crediderit sufficere episcopos, ut negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo judicaverit.

IV.

Et cum recitaret, Alypius episcopus Tagastensis legatus provinciæ Numidiæ dixit: De hoc jam superioribus etiam literis concilii nostri rescripsimus, & id nos servaturos profitemur, quod in Nicæno concilio constitutum est. Adhuc tamen me movet, quoniam cum inspiceremus Græca exemplaria hujus synodi Nicænæ, ista ibi, nescio qua ratione, minime invenimus: Unde petimus venerationem tuam, sancte papa Aureli, ut quia hoc authenticum concilium Nicænum in urbe dicitur esse Constantinopolitana, aliquos cum scriptis suæ sanctitatis mittere digneris: & non solum ad ipsum sanctum fratrem nostrum Constantinopolitanum episcopum, sed etiam ad Alexandrinum & Antiochenum venerabiles sacerdotes, qui hoc nobis concilium cum [2] substipulatione literarum suarum dirigant, ut omnis postmodum ambiguitas auferatur: quia nos ita, ut frater Faustinus attulit, minime invenimus. Ista nos tamen tantisper servaturos, ut antea dixi, donec integra exemplaria veniant, profitemur. Petendus est autem literis nostris [3] & venerabilis ecclesiæ Romanæ episcopus Bonifacius, ut ipse quoque dignetur ad memoratas ecclesias aliquos mittere, qui eadem exemplaria prædicti Nicæni concilii, secundum ejus possint scripta proferre. Nunc autem memorati concilii Nicæni qualia exemplaria [4] habeamus, his gestis sociemus.

V.

Faustinus episcopus, legatus ecclesiæ Romanæ, dixit: Nec vestra sanctitas præjudicat ecclesiæ Romanæ, sive de hoc capitulo, sive de aliis, quia dicere dignatus est frater noster & coepiscopus Alypius, dubios esse canones. Sed hæc ipsa ad sanctum & beatissimum papam nostrum scribere dignemini, ut & ipse integros canones inquirens, cum vestra sanctitate de omnibus constitutis tractare possit. Sufficit autem, ut ipse beatissimus episcopus urbis Romæ, [5] sicuti vestra sanctitas apud se tractat, ita & ipse inquirat, ne contentio inter ecclesias nasci videatur: sed magis caritate fraterna deliberare possitis, ipso rescribente, quid melius observari debeat. Aurelius episcopus dixit: Præter ista, quæ promisimus actis, necesse est, ut etiam nostræ parvitatis literis, sancto fratri & consacerdoti nostro Bonifacio singula, quæ tractamus, plenissime intimemus. Ergo si omnibus placet prosecutio nostra, ore omnium condiscamus. Universum concilium dixit: Placet.

VI.

Novatus episcopus, legatus Mauritaniæ Sitiphensis, dixit: Nunc meminimus, in hoc præsenti commonitorio lecto, etiam de presbyteris sive diaconibus contineri, qualiter ab episcopis suis vel a finitimis audiri debeant, quod in Nicæno concilio minime legimus: unde hoc ipsum jubeat sanctitas vestra nobis recitari. Aurelius episcopus dixit: Recitetur ad locum etiam hoc quod deposcitur. Daniel notarius recitavit: De appellationibus autem clericorum, id est, minoris loci, est ipsius synodi certa responsio. De qua re, quid acturi sitis, credimus inserendum, quod taliter dictum est ex Sardicensi concilio. Osius episcopus dixit: Quid me adhuc moveat, reticere non debeo. Si episcopus forte iracundus (quod esse non debet) cito aut aspere commoveatur adversus presbyterum sive diaconum suum, & exterminare eum de ecclesia voluerit, providendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem ejectus, ut finitimos interpellet episcopos, [6] ut causam suam audiant, & diligenter tractent, quia non oportet negari audientiam roganti. Et ille episcopus, qui aut juste, aut injuste eum ejecit, patienter accipiat, ut negotium discutiatur, * aut probetur ejus, aut emendetur sententia, &c.

In Sardicensi concilio can. 17.

* &

VII.

Cumque recitaretur, Augustinus ecclesiæ Hipponis Regiensis, legatus provinciæ Numidiæ dixit: Et hoc nos servaturos profitemur, salva diligentiore inquisitione concilii Nicæni. Aurelius episcopus dixit: Si hoc etiam omnium vestræ caritati placet, responsione firmate. Universum concilium dixit: Omnia in Nicæno concilio statuta sunt, nobis omnibus placent. [7] Jocundus episcopus ecclesiæ Suffetulæ, legatus provinciæ Byzacenæ, dixit: Quod constitutum est in Nicæno concilio, violari a quoquam nullatenus potest.

VIII.

Faustinus episcopus, legatus ecclesiæ Romanæ, dixit: Adhuc secundum professionem sanctitatis vestræ, tam sancti Alypii, quam

1 In Ms. deest *Romani*, quæ vox satis subintelligitur ex antedictis. 2 Ms. *sub stipulatione*. 3 *etiam*, Ms. 4 Ms. *habemus*; & mox, *sociamus*. 5 Al. *sicuti & sanctitas vestra*. 6 *ut causa ejus audiatur, & diligenter tractetur*. Ita Ms. 7 *Jucundus*, in Ms. Soriensi.

Anno Christi 418. * aliquo fin. mori credo, aliqua infirmari, quod non debet. Mc. * referre

quam & fratris nostri Jocundi, aliqua infirmari credo, aliqua * firmari debeant, cum jam in dubium ipsi canones veneriut. Ergo, ut placet & nobis & beatitudini vestræ, ad sanctum & venerabilem ecclesiæ Romanæ Bonifacium episcopum, vestra * scribere dignetur sanctitas, ut & ipse, quod S. Augustinus statuere dignatus est, deliberare possit, utrumnam & hoc * concedendum sit, an reticendum, hoc est, de appellationibus inferioris gradus. Si ergo adhuc in dubium venit, de hoc capitulo, justum est, ut beatissimæ Romanæ sedis episcopus informari debeat, si tamen in approbatis canonibus hoc * inveniri possit.

IX.

Aurelius episcopus dixit: Etiam, quæ dudum vestræ caritati intimavimus, nunc patrimini exèplaria statutorum Nicæni cõcilii, fed & quæ hic falubriter a nostris decefforibus, fecundum ejusdem * concilii normam, formata funt, vel quæ nunc ordinata funt, a nobis recitari, & gestis inferi. Omne concilium dixit: Exemplaria fidei & statuta Nicænæ fynodi, quæ ad nostrum concilium per beatæ recordationis, olim prædecessorem tuæ sanctitatis, (qui interfuit) Cæcilianum episcopum allata funt, fed & quæ patres, ea exemplaria fequentes, hic conftituerunt, vel nunc communi tractatu ftatuimus, his gestis ecclesiasticis inferta manebunt, * ita (ut fuperius dictum eft) venerabilibus viris Antiochenæ & Alexandrinæ, fed & Conftantinopolitanæ ecclesiarum episcopis, scribere vestra beatitudo dignetur, ut exemplaria verissima concilii Nicæni fub adftipulatione literarum fuarum dirigant; quo, declarata veritate, ea capitula, quæ in commonitorio præfens frater & episcopus noster Faustinus & comprebyteri Philippus & Asellus fecum attulerunt, aut ibidem reperta, a nobis firmabuntur: aut si non inveniuntur, collecta fynodo, de hoc in fequenti tractabimus. " Daniel notarius Nicæni concilii professionem fidei vel ejus statuta recitavit in concilio Africano.

Anno Christi 418. Ex Concilio Carthag. Afric.

SYMBOLUM NICÆNUM.

X.

Credimus in unum Deum, Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium * conditorem. Et in unum dominum Jesum Christum, Filium Dei, natum de Patre, unigenitum, hoc eft, de fubftantia patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, unius fubftantiæ cum Patre, quod Græci dicunt ὁμοούσιον, per quem omnia facta funt; five quæ * in cœlis, five quæ in * terris. Qui propter nos homines, & propter noftram falutem, defcendit, & incarnatus eft * de Spiritu fancto, & homo factus, paffus eft, & refurrexit tertia die. Afcendit in cœlos, fedet ad dexteram Patris, inde venturus judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum fanctum. Eos autem qui dicunt, Erat, quando non erat: &, Priuſquam nafceretur, non erat: &, Quia ex nullis * exiftentibus factus eft, vel ex alia fubftantia, vel natura, dicentes mutabilem & convertibilem Filium Dei; hos anathematizat catholica & apoftolica ecclefia.

Anno Christi 418. * aliquo fin. mori credo, aliqua infirmari, quod non debet. Mc. * referre

Dist. 15. Si quis a vestibus, & in decretis. Ivo 13.

* Ex in Mr. quemadmodum fugentes.

* Habent, * vide Dionysii eff.

EPISTOLA AFRICANI CONCILII AD BONIFACIUM PAPAM I.

Domino beatissimo & honorabili fratri Bonifacio, Aurelius, Valentinus primæ sedis provinciæ Numidiæ, & cæteri, qui præsentes adsumus, numero ducentis decem & septem, ex omni concilio Africæ.

QUONIAM Deo placuit, ut de his quæ nobiscum egerunt sancti fratres nostri, coepiscopus, &c.

In concilio Africano plenissime hæc epistola dicitur fuisse reperta, sed cum certa alia, videlicet rescripta Cyrilli Alexandrini ad concilium Africanum, & epistola Attici Constantinopolitani ad idem concilium, Quæ omnia ad concilium Carthaginense secum pertinent, quamquam in Africano scriptorum concilio, quod unique Africanum concilium ad septimum Carthaginense constituunt. *Hæc Binius, quæ in amplioribus unis excludunt scriptoribus.*

Anno Christi 419. Dist. 98. qui in exitu communionem requirunt. XIV. *De catechumenis lapsis.* XV. *De clericis, ne de civitate una ad aliam transeant.* XVI. *De his qui in ecclesia, in quibus prevalet fame, minime perseverarent.* XVII. *De clericis qui alterus accipiunt.* XVIII. *De privilegio presbyterorum.* XIX. *De his qui a Pauło Samosateno ad ecclesiam venient.* XX. *De fedendo genu.* XXI. *De observatione Niceni concilii, ut nulla de religione varietas oriatur in ecclesia.*

CAPITULA.

I.

SI quis per languorem a medicis fectus eft, aut a barbaris abfciffus eft, iftæ reneft, in clero. Si quis autem fanus fe abfcidit, iftum & in clero poftum abftinere oportet, & de ceteronullum talium debere promoveri. Sicut autem hoc manifeftum eft, quia de his qui hanc rem excogitant, audentque feipfos abfcindere, dictum fit: fic eos, qui a barbaris aut a dominis caftrati funt, inveniuntur autem alias digni, tales ad clerum applicat canon.

II.

Quia multa aut neceffitate, aut aliter, * cogentibus hominibus, facta funt contra canonem ecclefiafticum, ut homines ex gentili vitæ nuper accedentes ad fidem, & in parvo tempore catechizati, ftatim ad fpirituale lavacrum ducantur, & fimul, cum baptizati fuerint, promoveantur ad epifcopatum, aut ad presbyterium, placuit, de cetero nihil tale fieri. Nam & tempore opus eft ei qui catechizatur, & cum baptizatus, probatio impletur. Manifefta eft enim apoftolica fcriptura, quæ dicit: *Non neophytum, ne forte in fuperbiam elatus, in judicium incidat & laqueum diaboli.* Si autem, procedente tempore, aliquod animi peccatum inveniatur circa hujufmodi perfonam, & convincatur a duobus aut tribus teftibus, ipfe ceffet a clero. Si quis autem præter hæc facit, quasi adverfus magnum concilium fe efferens, ipfe periclitabitur de clero.

III.

Interdixit omnimodo fanctum concilium, neque epifcopum, neque presbyterum, neque diaconum, neque ex toto cum qui in clero eft, habere fecum fubintroductam mulierem, nifi forte matrem, aut foroorem, aut eas folas perfonas, quæ refugium omnes fufpiciones.

Dist. 98. Interdixit per omnia. & in decretis. Ivo. 18. p.

IV.

Episcopum oportet maxime quidem ab omnibus qui funt intra provinciam epifcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, aut propter urgentem neceffitatem, aut propter longitudinem itineris, omnimodo tres in unum conveniebites, confentientibus & his qui abfentes fuerint epifcopis, & fpondentibus per fcripta, tunc manus impofitionem fieri. Confirmatio autem eorum quæ funt, danda eft unicuique a fuæ provinciæ metropolitano.

Dist. 65. Episcopi ab omnibus qui.

V.

De eis qui excommunicantur, five de clero fint, five de laico agmine, ab epifcopis per fingulas provincias obtinet fententia, juxta canones, eos qui ab aliis abjiciuntur, ab aliis non recipiendos. Requiratur autem, ne puſillanimitate, aut pertinacia, aut aliqua alia molefta epifcopi * fint excommunicati. Ut ergo hoc decentius requiratur, bene placuit, fingulis annis per fingulas provincias bis in anno concilia fieri, omnibus fimul epifcopis in unum congregatis, ut tales quæftiones requirantur. Et ita, qui manifefte offenderint epifcopum, rationabiliter excommunicati apud omnes effe putentur, quandiu aut in commune, aut epifcopo placeat humaniorem pro his ferre fententiam. Concilia autem fant, unum quidem ante quadragefimam paſchæ, ut omni puſillanimitate fublata, munus mundum offeratur Deo: fecundum autem, circa tempus autumni.

Dist. 21. Qui in exitu communionem requirant.

Dist. 16. Interdixit fecundum canones.

VI.

Annoqui mores obtinent, qui apud Ægyptum funt & Libyam & Pentapolim, ita ut Alexandrinus epifcopus * horum omnium habeat follicitudinem, quia & urbis Romæ epifcopo fimilis mos eft. Similiter autem & circa Antiochiam, & in ceteris provinciis privilegia propria referventur metropolitanis ecclefiis. Omnino autem manifeftum eft illud, quia fi quis præter concilium metropolitani factus fuerit epifcopus, hunc concilium magnum definivit non debere effe epifcopum. Si vero communi omnium decreto rationabili, fecundum canonem ecclefiafticum * comprobato, duo aut tres propter proprias inimicitias contradixerint, obtinet fententia plurimorum.

Dist. 65. Quoniam mores, antiquos.

Dist. 65. Sane de omnibus omnium.

VII.

* Hierofolymitani confuetudo antiqua fervetur, ut Æliæ episcopus honoretur, & habeat ordinem honoris, falva tamen metropolitani dignitate ejusdem provinciæ.

Dist. 65. Quoniam mores, antiquos.

TITULI CAPITULORUM NICÆNI CONCILII PER TRIUMPHUM & THARISTUM * CONSTANTINOPOLITANUM

* Ejusdem & Bonifac.

De Græco in Latinum converforum.

I. *De eunuchis qui fuiffent abfcinditi.*
II. *De his qui ex gentilibus poft baptifmum ad clericatus ordinem promoventur.*
III. *De commanentibus cum mulieribus.*
IV. *De ordinatione epifcoporum.*
V. *De excommunicatis.*
VI. *De privilegiis quæ quibuſdam civitatibus competunt.*
VII. *De epifcopo Ælia, id eft, Hierofolymorum.*
VIII. *De his qui dicuntur Cathari, id eft, mundi.*
IX. *De his qui ad facerdotium fine examinatione promoti funt.*
X. *De lapſis ignoranter ordinatis.*
XI. *De his qui revertuntur.*
XII. *De his qui abrenuntiant, & iterum ad fæculum funt reverſi.*

XIII.

1 Mc. quem etiam. 2 confitentem fe ex retinendum; Mc. Sorices. 3 Mc. Sorices, inventis peccatis, id Spiritus Sancti. 4 Mc. exflantibus. 5 Mc. fedterum. 6 In Mc. deest vox ejusdem in epist. ad Gebebardum: ubi & quatuor editionem Nicæni Concilii in Hispano compagineras refert. *Hard.*

1 fiffimaniffim, Mc. 2 Al. videantur excommunicati. 3 Deest in Mc. *Binius.* 4 In MS. Deest hæc vox. 5 Mc. De hanc episcopi Hierosolymitani. *Quia confuetudo antiqua, ut ... Binius reter, habent Gr.*

Anno Christi 419.

VIII.

1. quæst. 7. Si qui voluerint.

Si aliquando venerint ad catholicam ecclesiam Cathari, placuit, sicut & [1] magnæ synodo, eos ordinatos sic manere in clero. Ante omnia autem, hæc profiteri ipsos per scripturam oportet, quod consentiant, & sequantur catholica & apostolica dogmata. Hoc est, & bigamis communicare, & his qui in persecutione lapsi sunt, circa quos & tempus constitutum est, & dies definitus: ut sequantur in omnibus quæ placuerunt catholicæ ecclesiæ episcopo vel presbytero. Ubicumque autem omnes sive in castellis, sive in civitatibus, [2] ipsi inventi fuerint ordinati, qui inveniuntur in clero, sint in eodem habitu. Quotquot autem, ubi catholicæ ecclesiæ episcopus vel presbyter extat, accedunt; manifestum est, quod episcopus ecclesiæ habebit dignitatem episcopi. Qui autem nominatur apud eos episcopus, presbyterii honorem habebit, nisi forte placuerit episcopo, honoris cum nomine frui. Sin vero non hoc ei placuerit, providebit ei locum, aut chorepiscopatus, aut presbyterii, ut in clero omnino esse videatur, quatenus non in civitate duo sint episcopi.

IX.

Dist. 81. Si quis sine examinatione.

Si qui sine examinatione promoti sunt episcopi, aut presbyteri, [3] vel cum discutiuntur, confessi sunt quæ peccaverunt, vel si ab aliis convincantur, & confitentibus, contra canonem [4] homines commoti, manus eis imposuerint, tales canon non suscipit, sed abjicit. Hoc enim quod irreprehensibile est, defendit catholica ecclesia.

X.

Dist. 81. Quicumque ex his.

Quicumque de lapsis ordinati sunt per ignorantiam, aut [5] simulationem ordinantium, hoc non præjudicat canoni ecclesiastico: cogniti etenim deponuntur.

XI.

De his qui prævaricati sunt præter necessitatem, aut præter ablationem facultatum, aut præter periculum, vel tale aliquid, quod factum est sub tyrannide Licinii; placuit sancto concilio, licet indigni sint, humanitate tamen subvenire eis. Quotquot igitur sincere pœnitent, tres annos inter audientes sint. Qui lapsi sunt fideles, * septem annos succumbant: duobus vero annis, sine oblatione, [6] populo communicent in orationibus.

* sex

XII.

De pœnitentia distinct. 5. Si qui vero per.

Quicumque vocati sunt [7] per gratiam, & primordia demonstrantes bona, deposuerunt cingulum militiæ, postea vero ad proprium vomitum revoluti sunt, ita ut aliqui & pecuniam conferant, & beneficiis militiam repetant; isti decem annos succumbant, post * triennium [8] auditionis tempus. Sed in his omnibus oportet discutere voluntatem & speciem pœnitentiæ: Quotquot enim timore & lacrymis & perseverantia & bonis operibus conversationem [9] non simulatione demonstrant; isti, adimplentes constitutum tempus auditionis, orationibus merito communicabunt: & postea licebit episcopo humanius de his aliquid cogitare. Qui autem indiscrete tulerunt, & [10] ingressum sibi sufficere arbitrati sunt ad conversionem, [11] definitum omne compleant tempus.

* triennio

XIII.

26. quæst. 6. De his qui recedunt.

De exeuntibus de corpore, vetus & canonica lex custodiatur & nunc, ut qui mori [12] sperantur, novissimo juvamine non priventur. Si vero desperatus, communione sumpta, & oblatione percepta, iterum convalescat, sit inter eos qui orationibus tantum communicant. [13] Generaliter autem homini morituro, petenti [14] sibi communionis gratiam, episcopus probabiliter oblationem ei contradat.

XIV.

De catechumenis lapsis, placuit sanctæ & magnæ synodo, ut triennio tantum audiant, postea orent cum catechumenis.

XV.

7. quæst. 1. Non oportet... [illegible]

Propter grandem tumultum, & seditiones quæ fiunt, placuit auferri consuetudinem, quæ est contra canonem in aliquibus partibus admissa, ita ut de civitate in civitatem nec episcopum, nec presbyterum, neque diaconum transferri liceat. Si quis autem post sancti & magni concilii definitionem tale aliquid agere tentaverit, aut se dederit hujuscemodi negotio, cassabitur hujusmodi machinatio, & restituatur ecclesiæ, in qua aut episcopus, aut presbyter, aut diaconus fuerit ordinatus.

XVI.

7. quæst. 1. Si qui... [illegible]

Hi qui facile se periculis ingerentes, neque timorem Dei ante oculos habentes, neque ecclesiasticum canonem scientes, discedunt ab ecclesia, presbyteri aut diaconi, aut quicumque sunt in canone constituti, isti nullo modo suscipi debent ab alia ecclesia, sed omnem eis necessitatem imponi oportere, ut ad proprias parochias revertantur. Pertinaces autem, excommunicatos esse oportet. Si autem aliquis ausu temerario subripuerit ad alterum pertinentem, & ordinaverit in sua ecclesia, non consentiente episcopo, a quo discesserat clericus, qui in canone constituitur, infirma sit hujusmodi manus impositio.

Quo-

1 *Sanctæ & magnæ*, Ms. 2 Ms. *ipsi soli inventi*. 3 *ut cum*, Ms. 4 *moti homines*, Ms. 5 *dissimulationem*, Ms. 6 *communicent orationibus populi*, Ms. 7 Ms. *ad gratiam*. 8 *triennii*, Ms. 9 Ms. *opere non simulatione*. 10 Ms. *ingressum Ecclesiæ*. 11 Hæc vox non est in Ms. 12 *parantur*, Ms. 13 *omnino autem*, Ms. 14 Ms. *sibi dari gratiam*.

Anno Christi 419.

XVII.

14. quæst. 4. Quoniam multi clerici: & distinct. 47. Quoniam mult. sub re. Psal. 14.

Quoniam plures in canone constituti, cupiditatem & lucra turpia sectantur, oblitique sacræ Scripturæ, dicentes: Qui pecuniam suam non dedit ad usuram; cum fenerantur aliis, centesimas exigunt; juste statuit sanctum & magnum concilium, ut si quis inventus fuerit, post hanc definitionem, usuram accipiens, aut aliud aliquid excogitans turpis lucri gratia, abjiciatur a clero, & alienus a canone sit.

XVIII.

Distinct. 93. Pervenit ad sanctum.

Pervenit ad sanctum, & magnum concilium, quod in quibusdam locis aut civitatibus presbyteris gratiam sacræ communionis diaconi porrigant: quod neque canon, neque consuetudo tradidit, ut qui potestatem offerendi non habent, his qui offerunt corpus Christi, porrigant. Sed etiam hoc quoque innotuit, quod quidam diaconi ante episcopos contingant eucharistiam. Omnia igitur hæc amputentur, & maneant diaconi in proprio ordine, scientes quod episcoporum quidem ministri sunt, presbyteris autem inferiores existunt: accipiant autem ex ordine eucharistiam post presbyteros, eis dante aut episcopo, aut presbytero. Sed nec sedere eis in medio presbyterorum liceat. Quod si hoc fiat, præter canonem & præter ordinem probatur existere. Si quis autem obtemperare noluerit post hanc definitionem, cesset a diaconio.

XIX.

1. quæst. 1. Si quis confugerit.

De Paulianistis refugientibus ad ecclesiam catholicam, definitio prolata est, rebaptizari eos omnino. Si qui vero ex eis præterito tempore fuerint in clero, si quidem sine querela & reprehensione fuerint post baptismum, ordinentur ab episcopo ecclesiæ catholicæ. Si vero discussio eos minus idoneos invenerit, deponi eos convenit. Similiter autem & de diaconibus, & omnino de his qui sub canone conversantur, eadem forma servabitur. Meminimus autem de diaconissis, quæ in eadem specie sunt, quia manus impositionem aliquam non habent, ut omnino inter laicas computentur.

XX.

De consecr. distinct. 3. Quoniam sunt in die.

Quoniam sunt quidam, qui die Dominico flectunt genua, & in diebus Pentecostes, placuit de hoc sanctæ & magnæ synodo, cunctos in omnibus locis consonanter & consentienter, stantes Deum orare debere.

[1] Capitulorum Nicæni concilii, in sexto apud Carthaginem concilio relectorum, finis.

XXI. [2]

[1] Explicit constituta Nicæni concilii.

[2] Hæc nota numeralis omnino expungenda. (1) In v. c. *De observatione, ut nulla de reliquo varietas oriatur in ecclesiis.* [3] credidimus.

[2] Sanctum concilium: Traditis omnibus, & rite dispositis, ut ecclesiarum pax & fides in orientis atque in occidentis partibus una eademque servetur, hæc ecclesiastica statuta necessario [3] credimus inserenda.

Epistolam Africani concilii ad Cœlestinum papam ac urbis Romæ episcopum, quæ incipit: *Dilectissimo, & honorabili patri Cælestino, Aurelius, Palatinus*, &c. quæ in fine concilii Africani haud longe post septimum Carthaginense integre ponitur, si quis huc pertinere velit, per nos quidem huc inserte potest.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Quæ causa habiti concilii fuerit.

a *Concilium*.] Causa habiti concilii hæc est. Cum a sententia Africanorum, ad sedem apostolicam presbyteris, & episcopis appellantibus, Romani pontifices, prout antiquitus consueverant, jure meritoque detulissent: ad prosequendam appellationem, causæ cognitionem, quandoque episcopis Africanis delegarunt: quandoque testes transmarinos Romam citari, atque ibidem examinari mandarunt; frequenter etiam legatos a latere in Africam ablegarunt, qui militum comitatu, & magistratuum apparitura freti, refractarios & repugnantes justis sententiis coercerent, quodque juste definitum videri poterat, impleri cogerent. Africani autem episcopi judicium sedis apostolicæ (quod pro confirmandis a se latis sententiis, iisque contra impugnantes defendendis, eos frequenter implorasse ex supradictis constat) nequaquam subterfugientes, duos posteriores judicandi & prosequendi appellationum modos, tanquam inconvenientes & nimis difficiles arguerunt. Interim Zosimus pontifex Apiarii & Cælestii appellationibus deferens, Faustinum Romanæ ecclesiæ episcopum, Philippum & Asellum presbyteros in Africam ablegavit, iisque quatuor mandata, Nicæni concilii auctoritate firmata, communicavit. De quibus hæc patres Africani in synodali epistola ad Bonifacium scribunt: *Commonitorium protulerunt legati: unum de appellationibus episcoporum ad Romanæ ecclesiæ sacerdotem. Alterum ne ad comitatum episcopi importune navigent. Tertium de tractandis presbyterorum & diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis perperam excommunicati fuerint. Quartum de Urbano episcopo excommunicando vel etiam Romam evocando, nisi ea, quæ videbantur corrigenda, corrigeret.* Caput primum de appellationibus episcoporum, ex canone 7. concilii Sardicensis, sub nomine concilii Nicæni recitatur hic can. 5. Secundum, ne ad comitatum episcopi importune navigent, nihil præterea habet, quam quod summatim in epistola ad Bonifacium contineri diximus. De tertio autem & quarto capite ex can. 17. Sardicensis concilii agitatur hic can. 6. Hæc cum in conventu patrum recitarentur, adductique canones Nicæni concilii in Africanis exemplaribus non invenirentur: accidit quod in causa prosequendæ appellationis & Apiarii presbyteri, Africani episcopi, defuncto Zosimo, ad ejus successorem Bonifacium scripserunt his verbis: *Literis nostris ad eumdem venerabilis memoriæ Zosimum episcopum datis insinuari curavimus, ut ea servari sine ulla ejus injuria sineremus, usque ad inquisitionem statutorum concilii Nicæni.* Et paulo supra in principio epistolæ. *Ille*, nempe Zosimus, *si adhuc esset in corpore, hoc acciperet gratius, quod videret pacatius terminatum, domine frater. Apiarius presbyter (de cujus ordinatione & excommunicatione fuerat exortum non solum Siccensi, verum etiam toti Africanæ ecclesiæ non leve scandalum) de omnibus erratis suis veniam petens, communioni est restitutus. Prior autem coepiscopus noster Siccensis Urbanus, quod in eo corrigendum visum est, sine ulla dubitatione correxit*, &c. Rebus sic stantibus, & concilio Africano, quousque de Nicænis canonibus exactior inquisitio fieret, adhuc pendente, missi sunt legati in orientem ad Atticum Constantino-

Africani appellationis modum tanquam difficilem arguebant.

Mandata sive commonitoria 4. legatorum Zosimi papæ.

Acta concilii.

Nicæni concilii exemplaria per legatos inquisita.

1 *Recte Labbeus hic in margine monuit delendum esse numerum* XXI. *positum in fine canonum synodi Nicænæ editorum in fine Concilii sexti Carthaginensis. Verum non admonuit quid illud esset quod post canones illos additur. Aliter autem ista habentur in editione Merlini, quæ talis est.* Sanctum Concilium traditis omnibus & rite dispositis ut Ecclesiarum pax & fides in orientis atque occidentis partibus una eademque servetur, hæc ecclesiastica statuta necessario credimus inserenda. *Sumpta sunt ista* de ecclesiastica historia, *id est, ex Rufino lib. 2. hist. eccles. cap. 6. Legendum enim* de ecclesiastica historia, *non vero* ecclesiastica statuta, *& sensus admonet, & docet auctoritas vetustissimi codicis Ms. Ecclesiæ Urgellensis.* Baluzius.

2 Hæc sunt Carthaginensis Concilii verba, non Nicæni. Descripta vero ex cod. Ms. Scorial. qualia refert Harduinus, sic se habent. *Igitur episcopi, cum de his omnibus prout divinarum legum reverentia poposcerat, decrevissent, sed & de observatione Paschæ antiquum Canonem, per quem nulla de reliquo varietas oriretur ecclesiis, sanctum concilium tradidisset; omnibus rite dispositis, ecclesiarum pax, & fides in Orientis, atque occidentis partibus una eademque servata est. Hæc de ecclesiastica historia* (nempe ex Rufino lib. 2. hist. eccles. cap. 6.) *necessario credimus inserenda.* Sequitur in collectione Isidori, epistola Africani Concilii ad Cælestinum Papam, quæ superius edita est. Et in fine additur, *Explicit Concilium sextum Carthaginense.*

po-

ANNO CHRISTI 419. Bonifacius ante; reliquis omnibus Zosimo ante obitum scilicet. Ut ergo Zosimus non contra Nicænos Canones, sed contra Sardicenses, ut contra Romanos Pontifices, quorum ipse Romanus Pontifex, quorum ipse Romanus Pontifex, quorum ipse Romanus Pontifex

ANNO CHRISTI 419. Vide concilium Africanum a can. 94. usque ad 100. exclusive.

[a] CONCILIUM [1] CARTHAGINENSE [b] VII.

[c] XXXVIII. EPISCOPORUM,

In hac synodo recitati sunt canones 105. quorum magna pars habetur in Carthaginensi III. & in Milevitano II. concilio supra excusis.

TITULI CAPITULORUM. A CAPITULA.

I. De excommunicatis, ut ad clericorum accusationem non admittantur.

II. De personis, quibus clericorum accusatio interdicitur.

III. De his qui primum crimen objectum non probarunt, ut ad cetera non admittantur.

IV. De personis quæ adversus clericos testimonium dicere prohibentur.

V. De eo quem solo suo testimonio præsumpserit excommunicandum episcopus.

POST consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii XII. & Theodosii VIII. Augustorum, [2] III. Kalendas * Julii, Carthagine in secretario basilicæ Restitutæ, cum Aurelius episcopus una cum

* Junias, in conc. Afric. can. 94. & in cod. can. 127.

Faustino ecclesiæ Potentinæ, provinciæ Italiæ Piceni, legato Romanæ ecclesiæ,
Vincentio Culusitano,
Fortunatiano Neapolitano,
Mauriano [3] Ulizibiritano,
Pentadio Carpitano,
Adeodato * [4] Simitituensi,
Rufiniano * Muzutensi,
Prætextato Sicilibrensi,
Quodvultdeo * Verensi,
Candido * Arbiritano,
* Galloniano [5] Uticensi, legatis provinciæ Numidiæ proconsularis,
Alypio Tagastensi,
Augustino Hippone Regiensi,
Possidio Calamensi, legatis provinciæ Numidiæ,
Maximiano Aquæ-Regiensi,
Jocundo Suffetulensi, [6]
Hilarino [7] Orreocelensi, legatis provinciæ Byzacenæ. Et
Novato Sitiphensi,
Leone * Ospinensi, [8]
Leone alio, legatis provinciæ Mauritaniæ Tingitanæ:
* Nivello * Rusucurensi,
Laurentio Icositano,
Numeriano * Rusguniensi, legatis provinciæ Mauritaniæ Cæsarensis:

* Simothensi, al. Sumitensi, * Mustensi, * Virensi, * Abdiritano, * Galloniq
* Opinensi, al. Mostensi,
* Nicello * Rusucurensi; vel Rusocorensi, * Rungoniensi,

Ac universis in concilio judicibus delectis, adstantibus diaconibus, consedisset, & quibusdam peractis, multi episcopi ceterorum peragendorum moras se conquererentur sustinere non posse & ad proprias ecclesias festinarent: placuit [9] universo concilio, ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque provinciis, qui propter alia peragenda residerent. Et factum est, ut hi adessent, quorum subscriptiones eos adfuisse testantur.

I.

PLACUITQUE omnibus, quoniam superioribus conciliorum decretis de personis, quæ admittendæ sunt ad accusationem clericorum, jam constitutum est, & quæ personæ non admittantur, jam expressum non est: idcirco definimus, eum rite ad accusationem non admitti, qui posteaquam excommunicatus fuerit, in ipsa adhuc excommunicatione constitutus, sive sit clericus, sive laicus, accusare voluerit.

II.

Item placuit, ut omnes servi, vel proprii liberti ad accusationem non admittantur, vel omnes, quos ad accusanda publica crimina leges publicæ non admittunt. Omnes etiam infamiæ maculis aspersi, id est, histriones, ac turpitudinibus subjectæ personæ, hæretici etiam, sive Pagani, sive Judæi. Sed tamen omnibus, quibus accusatio denegatur, in causis propriis accusandi licentia non est deneganda.

III.

Item placuit, ut quotiescumque clericis ab accusatoribus multa crimina objiciuntur, & unum ex his, de quo prius egerint, probare non valuerint, ad cetera jam non admittantur.

IV.

Testes autem ad testimonium non admittendos, qui nec ad accusationem admitti præcepti sunt, vel etiam quos ipse accusator de domo sua produxerit. Ad testimonium autem, infra annos quatuordecim ætatis suæ non admittantur.

V.

Item placuit, ut si quando episcopus dicit, aliquem sibi soli proprium crimen fuisse confessum, atque ille neget; non putet ad injuriam suam episcopus pertinere, quod illi soli non creditur: & si scrupulo propriæ conscientiæ se dicit neganti nolle communicare, quamdiu excommunicato non communicaverit suus episcopus, eidem episcopo ab aliis non communicetur episcopis, ut magis

1 Ms. Paris. Collegii Soc. Jesu, *Concilium Carthaginense VII. Episcoporum XVIII.* (forte XXIII.) *gestum æra qua supra* (nempe superiori Concilio Carth. VI. indicata) *cui etiam interfuit prædicta Legatio Romanæ Ecclesiæ.* Hoc Concilium integrum supra in Codice Canonum Ecclesiæ Africanæ post num. 127. usque ad 134. Emendationes, & variæ lectiones sunt ex iisdem Mss. de quibus ad Concil. Carth. VI. *Harduinus.* 2 Al. IV. *Kal.* 3 *Uzipparitano*, Hard. 4 *Simidicensi* . . . *Muzuensi*. Hard. 5 *Utinensi*, in Ms. 6 Post Jocundum additur ab Harduino, *Maximiano Suffetano*, 7 Harduinus, *Hilariano*; Ms. *Hilario Orreocellorum*. 8 Harduinus, *Leone Mopensi*, *legatis &c.* omisso altero Leone, ac deinde, *Nivello Rusuccuriensi*, & ita in subscriptionibus. 9 *Universali*, Ms.

ANNO CHRISTI 419.

magis caveat episcopus, ne dicat in quemquam, quod aliis documentis convincere non potest [1]. Et subscripserunt,
Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis,
Faustinus ecclesiæ Potentinæ provinciæ Piceni.
Alypius Tagastensis, legatus provinciæ Numidiæ.
Augustinus Hippone Regiensis, legatus provinciæ Numidiæ.
Possidius Calamensis, legatus provinciæ Numidiæ.
Novatus Sitiphensis, legatus provinciæ Sitiphensis, vel Mauritaniæ Tingitanæ,
Leo * Ospinensis, [2] legatus provinciæ Sitiphensis, vel Mauritaniæ Tingitanæ.
Leo alius legatus provinciæ Sitiphensis, vel Mauritaniæ Tingitanæ.
Jocundus Suffetulensis, legatus provinciæ Byzacenæ.
Maximianus [3] Aquæ-Regiensis, legatus provinciæ Byzacenæ.
Hilarinus Orreocelensis, legatus provinciæ Byzacenæ.
* Nivellus * Rusucuriensis, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsarensis,
Laurentius Icositanus, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsarensis.
Numerianus * Rusgoniensis, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsarensis.
* Maurianus [4] Ulizibiritanus.
Rufinianus * Muzutensis.
Quodvultdeus * Virensis.
Candidus * Abbiritanus, alias Germanicianorum.
* Gallonianus Uticensis.

*Opinensis, al. Mostensis,
* Nicellus * Rusucurensis.
* Rungoniensis,
* Martianus, * Mustensis * Verensis. al. Vinensis, * Abdiritanus.
* Gallonius.

An concilium hoc a VI. Carthaginensi diversum sit?

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium Carthaginense.*] Hoc concilium a Carthaginensi VI. non diversum, sed ejusdem, ad reditum legatorum ex Africa prorogati, alia quædam sessio, seu conventus esse videtur, quo iidem prope Africanæ ecclesiæ episcopi, eodem anno, ac mense, tertio Kalendas Junias convenientes, ea, quæ ad collapsæ disciplinæ ecclesiasticæ statum pertinebant, reformarunt. Hæc sententia confirmatur inde, quod ex Africanæ ecclesiæ provinciis electi judices, sive legati, numero viginti duo, huic concilio interfuisse scribantur, & recenseantur iidem, quos supra auctoritate Baronii sexto Carthaginensi præsto fuisse annotavimus. Episcopos ducentos decem & septem subscripsisse huic Carthaginensi septimo dicitur canone 100. concilii Africani: totidem sexto Carthaginensi subscripsisse initio ejusdem synodi refertur. Quis credat eodem mense, eadem prope septimana, ad diversa concilia eosdem episcopos paris numeri convenisse, & non potius una eademque synodo congregatos, diversis diebus diversas sessiones, & conventus habuisse? Accedit, quod collector in hac synodo 105. canones recitatos esse scribat, illos opinor qui infra in concilio Africano recensentur. Quod si ita est, hanc synodum eamdem cum præcedente Carthaginensi esse oportet, quæ tempore Zosimi pontificis inchoata, sub Bonifacio, propter Nicænorum conciliorum exemplaria indagata, suspensa est, ac demum circa initium Cælestini pontificis absoluta fuit. Ita sentire videtur Baronius anno 419. n. 50. 71. & 73.

b *Septimum.*] Inscriptionem quantumvis mendosam placet retinere, quia a Gratiano in decreto, aliisve scriptoribus, canones quidam Carthaginensis concilii, sub nomine septimi concilii Carthaginensis allegantur: idque propterea maxime, ne titulus antiquus hinc omnino expunctus lectori confusionem aliquam afferat.

Cur inscriptio mendosa asservetur?

c *XXXVIII. episcoporum.*] Qua auctoritate hoc collector asseruerit, non video. Si ea omnia nomina, quæ titulus & subscriptio refert, simul conjungas, non efficient allegatum a collectore numerum, nisi quorumdam nomina bis computentur. Verius ergo hoc est, quod partim hic, partim etiam supra in notis concilii Carthaginensis annotavi, ex omnibus Africanæ ecclesiæ provinciis, vigintiduos episcopos, delectos judices & legatos interfuisse; postea vero ducentos & septemdecim episcopos, hæc eadem sua subscriptione approbasse, quibus nomen legati suæ provinciæ subscriptum invenerant.

Numerus episcoporum fide vacillat. Numerus episcoporum verior.

CANONES AFRICANI

In diversis Conciliis editi, quorum incerti sunt anni.

Ex Nova Baluzii Collectione.

DIfficile est pronunciare de tempore quo habita sunt aliquot Africanæ Ecclesiæ Concilia, quorum nonnulli canones referuntur a Ferrando. Tametsi porro nonnulla ex his diu post Aurelii Carthaginensis Episcopi tempora putem celebrata fuisse, quia tamen certus eorum locus constitui non potest, visum est heic describere canones, qui ex iisdem Conciliis descripti habentur apud eumdem Ferrandum. In quo nullum ordinem servavimus, quia difficile admodum & operosum esset adnotare quod anterius fuerit, quodve posterius.

CANON CONCILII SUFETULENSIS.

In Byzacena.

Ferrand. c. 2. UT quicunque laicus ad episcopatum eligitur, prius annum in ministerio ecclesiastico per omnes gradus transeat.

CANONES DUO CONCILII MACRIANENSIS.

In Byzacena.

Ferrand. c. 11. UT ad eligendum Episcopum sufficiat matricis arbitrium.

Ibid. c. 23. Ut interventores Episcopi conveniant plebes quæ Episcopum non habent, ut Episcopum accipiant. Quod si accipere neglexerint, remoto interventore sic remaneant quamdiu sibi Episcopum quærant.

CONCILIUM SEPTIMUNICENSE.

In Byzacena.

UT ad eligendum Episcopum sufficiat matricis arbitrium. [5] Ibid. c. 11.

Ut Episcopi qui in causa judices dantur, definito temporis die cognoscant. Ibid. c. 56.

Ut exceptis senibus qui loco moveri non possunt & infirmis Episcopis, qui admonitus ad Concilium non occurrerit, communione privetur. Ibid. c. 76.

Ut non liceat clericum a populo excommunicari, sive præsente, sive absente Episcopo. Ibid. c. 139.

Ut die quintæ feriæ [6] septimanæ sanctæ Paschæ [7] secundo offeratur. Ibid. c. 213.

Ut ante Pentecosten nullus audeat jejunare. Ibid. c. 215.

CONCILIUM THENITANUM.

In Byzacena.

UT si judicibus quos Primas dederit appellaverit, alii judices amplioris numeri decernantur. Ut si & ab ipsis appellaverit, ad sententiam Concilii differatur. Ibid. c. 61.

Ut exceptis senibus qui loco moveri non possunt & infirmis Episcopis, qui admonitus ad Concilium non occurrerit, communione privetur. Ibid. c. 76.

1 Hic desinit Ms. Scorial. *Hard.* 2 *Leo Mopensis, Legatus provinciæ Sitiphensis. Jocundus &c.* omissis reliquis, *Hard.* 3 *Aquensis Regiorum*, Ms. 4 *Marianus Uzipparitanus*, & deinde, *Muzuensis*. Hard. 5 Non requisito parochiarum consensu: *Harduinus*. 6 Al. *Septimæ hebdomadæ*, Hard. 7 Etiam vesperi Missa dicatur. Vide Aug. in epist. 118. ad Januar. cap. 4. *Harduinus*.

Anno Christi 422. Ibid. cap. 19.

Ut qui aliquibus fecleribus irretitus est, vocem accusandi non habeat.

CONCILIUM MARAZANENSE, SEU MARADIANENSE.

In Byzacena.

Ibid. c. 64.

Ut licat unicuique Episcopo preces constituere quando de judicis publicis contra hæreticos aliquid est petendum.

Ibid. c. 65.

Ut exceptis fenibus qui loco moveri non possunt, & infirmis Episcopis, qui admonitus ad Concilium non occurrerit, communione privetur.

Ibid. cap. xxx.

Ut Clerici sine formata & conficientia Episcopi per alienas plebes non vagentur.

Ibid. cap. xxx.

Ut una fit in sacramentis per omne Byzacium disciplina.

CONCILIUM CARTHAGINENSE XIX. SUB AURELIO EPISCOPO.

Anno Christi 423.

Cujus annus, diesque certus ignoratur, ex ordine tamen quo ponitur, tempus ejus inter annum Christi CCCX. & CCCXIII. constituendum apparet.

Ibid. c. 1.

III. Ut Episcopus a synodo fuerit excommunicatus, communicare non habeat.

Ibid. c. 2.

IV. Ut Episcopi sive Presbyteri ea quæ sunt in locis ubi ordinantur ad alia loca non transferant, nisi casus ante reddiderint.

Ibid. c. 3.

V. Ut Episcopus quisquid nomine suo compraverint, cogantur Ecclesiæ refundere. Quicquid autem eis donatur, cui voluerint conferant.

Ibid. c. 4.

IX. Ut Episcopus matricis non usurpet quicquid fuerit donatum Ecclesiis quæ in diœcesi constitutæ sunt. Ut Episcopi rem Ecclesiæ sine Primatis consilio non vendant. Ut Presbyteri rem Ecclesiæ sine conficientia Episcopi non vendant.

Anno Christi 416.

*** Exemplar edicti propositi a Palladio PP.

Junius Quartus Palladius, Monaxius, & Agricola iterum præfecti prætorio edicunt. In Pelagium atque Cælestium catholicæ dogmatis fidem favis tractatibus destruentes sententia principalis invalidat, ut venerabili urbe subnosti bonorum concilio maledicantur. Hoc igitur omnes admonere oportet edicto, ne qui sinitiæ perfidiosis erroribus credulum præstet assensum. Et si fit ille plebeius ac clericus, qui in caliginis hujus obscura reticentia, a quorumque tractatu ad judicium dare accusaticis differtente personæ, facultatum publicatione nodatur, irrevocabile patietur exilium. Nam insuperitus mobilis ac colligit ex fecundis ignorantiæ reverentiam, ita ex inepta disputatione injuriam.

*** Imperialis epistola ad Aurelium Carthaginiensem episcopum.

Imperatores Honorius & Theodosius Augusti Aurelio episcopo salutem.

Dudum quidem fuerat constitutum, ut Pelagius & Cælestius nefandi dogmatis repertores ab urbe Roma, velut quidam catholicæ veritatis contagia pellerentur, ne ignorantium mentes fera perfidione perverterent. In quo locuta est clementia nostra publicæ sanitatis tua, quo constat eos ab universis justæ sententiæ examinatione esse damnatos. Sed quia obstinati criminis pertinax malum, in constitutio geminaretur, coegit, recenti quoque fundhoc sententiæ, ut si qui eos in quamcumque provinciarum parte latitare non neficiat aut propellere, aut prodere dissimilitet, præcipiat pœnæ velut pertinaciæ subjacere. Præcipue tamen ad quorundam episcoporum pertinaciam corrigendam, qui pravas eorum disputationes vel tacito consensu dissimulant, vel publica oppugnatione non defruunt, Paterculiana ut ejusque amantissimæ sanctitatis tua autoritatem cavere convenit: quatenus in abolitione propriæ hæresis omnium devotio Christianorum contineatur. Religio itaque tua competentibus scriptis universos facta admoneri, factoris definitione testimonii tui, hanc sibi definitionem esse præcipitam, ut quicumque damnatio-nis fupra memorantium (quæ paratæ sunt pœnæ) subscribere * impia observatione neglexerint, episcopatus amissione mulctati interdida in perpetuum, exsuli civitatibus, communione privetur. Nam cum ipsi non juxta Synodum Nicænam confessione fuerint conditorem omnium rerum Deum imperitisse nostri venerunt autorem; non patietur sanctitas tua, sedæ detestabilis homines in injuriam religionis nova, & infinitata meditationes secretis tractabitur occultare facrilegum publica fenol autoritate damnatum. Ubi enim cudemque est culpa cotum, qui aut diffimulando consenserint, aut non damnando favorem noxium præstiterint. Et ollo mam. Divinitas te per multos

* Ex Schedis Laurie Holstenii Hispanis Bungeanis.

Ignoratur quinam sint hi Scriptores, quorum ut Synodus Bonifacii Episcopi Carthaginensis & Ferrandi breviario constat. Ex hisce duos sequentes canones subjungimus.

Anno Christi 418.

Synodus Carthaginensis sub Bonifacio episcopo affirmat I. Ex concilio decimoquinto inter alia ad locum.

Placuit ut primates diversarum provinciarum nomina episcoporum live decedentium, live in corum locum succedentium ad ecclesiam Carthaginiensem mittant.

Idem decretum extat in breviatione canonum Ferrandi diaconi c. LXXXIV. Ex concilio Carthaginensi tit. III. Unde etiam precedens capitulum LXXXII. idem concilio, sed ex canonum tribunatus ordine, quod idem citatur ex concilio Carthaginensi tit. VIII.

Ut primæ sedis episcopi ex concilio Carthaginensis episcopi constituantur, quando fuerit obortæ contentio.

Observatio Philippi Labbe S. J.

Antequam pergamus utriusque ad Cælestini pape pontificatum, placet hic velut in illustri loco edida istum interpretationem adversus Pelagianos collocare, quæ in annalis tom. octavo Sirmondi diligenti opera compositis Baronius illo præterminiffa, cum nonnullis aliis eodem spectantibus.

Primum an. Christi 418. n. 10. 11. nano sequenti 419. n. 37. III. ex 418. n. 3. quæ subjicio ab Hersico Gravii Lovaniensi doctore desumpta ex codice S. Vedasti Atrebatensis & ab alio cum nihil collatione collata.

*** Impp. Honorius & Theodosius Augusti Palladio PP. Prædicto prætorio.

A contubernandam cælicolum simplicitatis lucem pono semper splendore radiantem, dolosæ artis ingenio novum fubito & enicuitile verbum

Anno Christi 418.

tiam pervulgata opinione cognovimus: quæ fallacis scientiæ obumbrata mendacitis & furiosa tamen debacchata est luctamine, ut flabilem quietem ecclesiis attrectaret fidei, dum novi * criminis commenta inventi, indigenem nostam plebeje * affamans vitiatis, fentire cum cunctis, ac prudentiæ fingularis palmam fore commenitet approbata de Pincere. Cujus impie commentationis autores Pelagium Cælestiumque percebuit existisse. Hi parenti cunctarum rerum Deo, præciparque semper majestati intermine omnipotenti, & ultra omne principium transfiliti, tam recens inclementiam & sæva voluntatis affingunt, ut cum formandi mundi opificem curam linqueret, qualitatemque hominis formandi prudentia fpritus conceptione libraret, fondati monteris bolum anteferrent exordium, & mortem præmitteret nafcitura, non hanc infidiis venti flaxitie pecuniæ, fed egifte pretiosa legem immutabilis conflitit: ad declinandum leis cotaitis incursum nihil prodebit abstinentiam delinquendi, cujus ita vis patateretur addiritta, ut non posit abolere idiotqui. Primitiæ hominis erroris, in quem capte mentis inops rationis gecitas irruiffet, delapsum ad posteros non fuiffe, tantumque apud eum, quem malifuiade gratia infelis rapuiffet, illecibra, transgressionem interdidi extitiffe diffirmis: cum eviden catholicæ legis omnatisfa tetiur autoritas, illum interimo omnium fuiffe velitibus, quem pretiosæ percepionis fedulium liquera corruptiffe mandatum, aliique quamplurima quæ fermo refpuit, lex refutat: quæ pertafum fit C recordari etiam fab dispositione plectendi. Quæ maturato remedio & celeritate festina oportet intercipi; ne corroborato usu nequitiæ adolescentes vix valeant coercerl. Siquidem autes manfugutedinis noftræ fama perstituerit intra fatgatiffimam urbem noftram, aliaque loca, ita pestiferum virus quorumdam inoleviffe pectoribus, ut interrupto diffecabile credaliitatis tramite, fellis in parter fluditis afferendi, materia impatatur diffensionis inducta fit; novoque scandali fomite concitato, beatiffimæ ecclesiæ nutet attentata tranquillitas, aliis id, aliis inid aspiciti interpretatione fcftantibus: & abiolura fanctorum aptum claritas, ac dilucide quid legat universitati debeat ignorare, pro capra verpuffis ingenii D profanam novorum auctorum moventibus quæstionem, Palladi parens caritiffime atque amantiffime *. Ob quam rem illustris autoritas tua, vigilata in omne evum lege non flatcii fle compiscat, ut pullis ex urbe primitus capitibus dogmatis exercandi, Cælestio atque Pelagio, fi qui fint profani hujus de cetero facrilegi fectatores quibuslibet, quæ locis potuerint reperiri, aut de pravitate damnata aliquem rurfus proferre fermonem, a quocumque corepti ad competentem judicem protrahantur; quos, five clericus, five laicus fuerit, defrendi habeat potestatem, & fine prescriptione aliqua perurgendi, quos: relicta communis sententiæ hæc novæ diffractionis techna introferre deprehenderit contra apostolicas fidei E disciplinam, evangelicamque claram & fine error fententiam, vafra rudis fcftæ calliditate pugnantes involventesque fpiendentem fidem veritatem, ambagibus differendo. Hos ergo repertos ubicumque de loco tam nefando feclere conferentes, a quibuscumque jubemus corripi, deducíique ad audientiam publicam pacemfica ab omnibus accusari; ita ut probationem conviti criminis flyliu publicus inlequatur, ipsis interoratis existi deportatione damnatis. Decet enim originem vitii

* Possitius ex August. Ep. 190. cap. 1. n. 1. Pelagianis Pelagius, fed Pelagianis Pelagianis, Pelagianis Pelagianis, Pelagianis Pelagianis,

ANNO CHRISTI 419.

annos servet incolumem, pater carissime atque amantissime. Data v. Idus Junias Ravennæ Monaxio & Plinta consulibus." [1]

"Anno Christi 419.

"[2] Epistola S. Aurelii Carthaginensis episcopi ad omnes episcopos per Byzacenam, & Arzugitanam provinciam constitutos de damnatione Pelagii & Cælestii hæreticorum.

Dilectissimis ac desiderabilibus fratribus & consacerdotibus Donatiano primæ sedis, Januario, Felici, Palatino, Primiano, Gaiano, & alii Gaiano, Januario, Victorino, & ceteris per tractum provinciæ Byzacenæ & Arzugitanæ constitutis, Aurelius episcopus.

SUPER Cælestii & Pelagii damnatione, eorumque dogmatibus participem sanctam dilectionem vestram in plenario concilio fuisse commemini, dilectissimi ac desiderabiles fratres. Sed quoniam pro honore Dei, in cujus manu cor regis est constitutum, gloriosissimorum principum Christianorum fidem rectam & catholicam custodientium accessit autoritas, quam per humilitatem meam universis coepiscopis meis voluerunt intimari: idcirco honorabilem fraternitatem vestram missis exemplaribus instruere festinavi, ne quid mali in aliqua parte provinciæ ex supradictorum serpentina persuasione ab universali ecclesia totius orbis exclusa fortasse subrepat. Ob hoc ergo tam necessaria constitutio Christianorum principum caritatem vestram latere non debet, & ad me ab eis datæ literæ: quarum simul exemplaribus lectis, quemadmodum subscribere unusquisque vestrum debeat, dilectio vestra cognoscat: sive quorum synodalibus gestis subscriptio jam tenetur, sive qui non potuistis eidem plenario totius Africæ interesse concilio: quo cum in supradictorum hæreticorum damnatione omnium vestrum fuerit integra subscriptio; nihil omnino sit unde ullius dissimulationis, vel negligentiæ, vel occultæ forsitan pravitatis aliqua videatur merito remansisse suspicio. *Et alia manu*. Opto fratres bene vivatis mei memores. Data [2] Kalendis Augusti Carthagine Monaxio & Plinta consulibus."

"eodem anno Chr. 419.

ANNO CHRISTI 421.

"[4] Decretum imperatoris Constantii, anno non 420. sed 421. datum, quo dumtaxat Constantius a die 8. Februarii imperavit usque ad 2. Septembris non expletis septem integris mensibus.

[3] *Imperator" Constantius Volusiano præfecto urbis.*

"Vide lib. Photii [illegible] & Valentinianus pater.

QUÆ cum præteritæ superstitionis, tum recentis, plena vanitatis jamdudum corrigi jusseramus; quotidianis insinuationibus majora fieri nunciantur. Et quoniam discordia animos commovet populorum, ea quæ jamdudum jusseramus, præcipimus iterari. Unde his lectis, eximietas tua, omnes qui Dei invident pietati, diligenter inquirat, & eos faciat statim e muris urbis expelli; ita tamen, ut ne intra centesimum quidem lapidem, habeant licentiam consistendi. Cælestium quoque magis ac magis ex urbe pelli mandamus. Constat enim iisdem e medio sublatis gratiam & concordiam tenere veterem firmitatem. Sane deinceps si tale quicquam fuerit nunciatum, officium præstantiæ tuæ capitali sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim patimur impunitum esse præcepta nostra executionis negligentia protelari. Vale parens carissime atque amantissime. *Et adjecta subscriptio:* Impleatur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit.

"[4]" Exemplar edicti propositi a Volusiano præfecto urbis.

Volusianus" præfectus urbi edixit.

Hactenus Cælestium divinæ fidei & quietis publicæ turbatorem, judiciis, amica reis secreta subduxerunt. Jam leges + etiam & edicta persequentur absentem. Cui, quod primum est, æternæ urbis negatur habitatio; ut si vel in proximis fuerit diversatus, debitum non evadat exitium. Pro merito etiam temeritatis atque ausus sui, cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquus noxio latebram putet esse præbendam; ne cum hujusmodi sit polita pœna, supplicium ac stylum necesse sit proscriptionis incurrere, quisquis reum divinis humanisque legibus apud se putaverit occultandum.

ANNO CHRISTI 423.

VITA
EPISTOLÆ, ET DECRETA
CÆLESTINI PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

"Campanus.

[a] CÆLESTINUS natione [c] Romanus, ex patre Prisco, [b] sedit annis 8. mensibus 10. diebus 17. Hic multa constituta fecit, & constituit ut psalmi David 150. ante sacrificium psallerentur, antiphonatim ex omnibus, quod antea non fiebat, sed tantum epistolæ beati Pauli recitabant, & sanctum evangelium. Hic fecit constitutum de omni ecclesia, maxime & de religionibus, quod hodie archivis ecclesiæ tenetur reconditum. Hic dedicavit basilicam Julii, in qua obtulit " postigem zeticum. Patenam argenteam, pensantem libras 26. Scyphos argenteos 2. pensantes singulos libras 8. Amas argenteas 2. pensantes singulas libras 10. Calices minores argenteos quinque pensantes singulos libras 3. aquamanilos argenteos, pensantes libras " 10. Candelabra argentea duo pensantia singula libras 30. Canthara cerostrota ærea vel ænea viginti quatuor pensantia singula libras 30. Item coronas argenteas 10. pensantes singulas libras 10. Ad beatum Petrum apostolum, farum cantharum, pensans libras " 25. ex argento purissimo. Canthara argentea cerostrota in gremio basilicæ 24. pensantia singula libras 20. Ad beatum Paulum apostolum, farum cantharum argenteum, pensans libras 25. Canthara cerostrota 24. pensantia singula libras 20.

Locus obscurus, sic forte restituendus: " postem seu [illegible]

Hic fecit ordinationes tres in urbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros 32. diacones 12. episcopos per diversa loca 46. Qui etiam sepultus est in cœmeterio Priscillæ, via Salaria, VIII. Idus Aprilis. Et cessavit episcopatus in urbe Roma dies 20.

1 In Cod. Vatic. teste Baronio, & in Belovac. teste Sirmondo, & in Colbert. additur: *Eodem tenore etiam ad sanctum Augustinum episcopum data*. Hard. 2 In Cod. Belov. *V. Kal.* 3 In MSS. *Incipit sacra Epistola Constantii Imperatoris, patris Valentiniani Augusti junioris: de exsiliando Cælestio hæretico Pelagiano. Imperator &c.* Hard. 4 Colbert. MSS. *etiam edicta*.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Cælestinus quando pontificatum adeptus fuerit?

a *Cælestinus*.] Cum post obitum Bonifacii sedes dies 9. vacasset, tertio Nonas Novembris, anno Christi 423. Theodosii imperatoris 16. Cælestinus, *sine ulla plebis suæ dissensione*, inquit August. epistola 261. *creatus est pontifex*, quanquam ii, qui Eulalii factionis erant, in schismate perseveraverint, neque ullo pacto cum Cælestino communicare voluerint. Theodosius pietatis & religionis amantissimus imperator, propter impugnatas hæreses, & catholicam fidem defensam, singulari Dei beneficio omnium tyrannorum metu ac periculo liberatus fuit. Africa Arianæ perfidiæ tenacissima, & acerbissima catholicorum persecutrix, occulto Dei judicio a Vandalis aliisve barbaris incensa, direpta & vastata, centum deinceps annorum spatio sub barbarico jugo permansit. Auctoritate hujus pontificis Britannia, Scotia, & Italia, a Pelagiana, orientales ecclesiæ, a Nestoriana hæresi sunt expurgatæ, Burgundiones & Hiberni ad fidem Christi conversi. Quam inepte itaque unus Laurentius Valla Grammaticus ecclesiasticarum rerum plane ignarus, Cælestinum papam, qui primus omnium Nestorium Romæ damnavit, & per legatos ab œcumenica synodo Ephesina æque ejiciendum curavit, ejusdem Nestorii hæresibus infectum fuisse asseruerit, nemo non intelligit. Hæc ex Prospero, Beda, Baronius an. 423. & sequentibus.

Theodosius imperator religionis defensor. Africa vindicta divina a barbaris vastatur.

Burgundiones & Hiberni ad fidem Christi conversi. Laurentii Vallæ in Cælestinum calumnia.

Quamdiu sedem tenuerit?

b *Sedit annis octo, mensibus 10. diebus 17.*] Octavo Idus Aprilis, anno 432. defunctus, ab exordio sedis, usque ad diem obitus, mensibus dumtaxat quinque, & diebus tribus post octennium absolutum, sedem tenuisse potuit. Baronius prædicto loco.

EPISTOLA I.
[1] CÆLESTINI PAPÆ I.
AD EPISCOPOS GALLIÆ.

I. *Ut ab episcopis reprimantur presbyteri quidam, qui ecclesiam novis quæstionibus turbabant.*
II. *Quod sancti Augustini vitam & doctrinam magni semper fecerit sedes apostolica.*

Dilectissimis fratribus" Venerio, Marino, Leontio, [2] Auxonio, Arcadio, Sillucio", & ceteris Galliarum episcopis, Cælestinus.

" Massiliensis fuit ep. & Leontius Forojuliensis.
" Filcanio legitur apud Cresconium c. 188. collectionis canonum ex codice ms. bibliothecæ nostræ Claromontanæ edito sub finem tom. I. Bibliothecæ Justellianæ veteris juris canonici.

APOSTOLICI verba præcepti sunt, apud Judæos atque Gentiles sine offensione nos esse debere. Hoc quisquis Christianus est, tota animi virtute custodit. Quod cum ita sit, non parum periculi illi manere poterit ante Deum, qui hoc detrectat etiam fidelibus debere. Nam qualiter nos, qui neminem perire volumus, ista contristent, quæ auctoribus Christianis percellunt animos Christianos, dominicus in evangelio sermo testatur. Ait enim ipse salvator, *quod expediat scandalizanti unum de pusillis in maris profundum demergi*. Ideo quæ sit jam ejus pœna quæramus, cui tale supplicium legimus expedire.

Matth. 18. Marc. 9. Luc. 17.

I.

Filii nostri præsentes Prosper & Hilarius, quorum circa Deum nostrum solicitudo laudanda est, tantum [b] nescio quibus presbyteris illic licere, qui dissensioni ecclesiarum studeant, sunt apud nos prosecuti, ut indisciplinatas quæstiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant prædicare adversantia veritati. Sed vestræ dilectioni justius imputamus, quando illi supra vos habent copiam disputandi. Legimus, *super magistrum non esse discipulum*, hoc est non sibi debere quemquam ad injuriam doctorum vendicare doctrinam. Nam & hos ipsos a Deo nostro positos novimus ad docendum, cum sit dicente apostolo eis tertius locus intra ecclesiam deputandus. Quid illic spei est, ubi magistris tacentibus hi loquuntur, qui, si ita est, eorum discipuli non fuerunt? Timeo ne connivere sit hoc tacere. Timeo ne magis ipsi loquantur, qui permittunt illis taliter loqui. In talibus causis non caret suspicione taciturnitas, quia occurreret veritas, si falsitas displiceret. Merito namque causa nos respicit, si silentio faveamus errori. Ergo corripiantur hujusmodi. Non sit his liberum habere pro voluntate sermonem". Desinat, si ita res sunt, incessere novitas vetustatem, desinat ecclesiarum quietem inquietudo turbare. Conantur sæpe naufragio mergere, quos intra portum stantes statio facit fida securos. Fida quippe est omnium statio, quorum perfectis gressibus vestigia non moventur. Recurrerunt ad apostolicam prædicti sedem, hæc ipsa nobis quæ tentat perturbatio conquerentes. Habetote, fratres carissimi, pro catholicæ plebis pace tractatum. Sciant se, si tamen censeantur presbyterii dignitate, vobis esse subjectos. Sciant omnes qui male docent, quod sibi discere magis ac magis competat, quam docere. Nam quid in ecclesiis vos agitis, si illi summam teneant prædicandi? Nisi forte illud obsistat, quod non auctoritate, non adhuc ratione colligitur, ut aliqui e fratrum numero, nuper de laicorum consortio in collegium nostrum fortasse admissi, nesciant quid sibi debeant vendicare. Super his multa jam dicta sunt eo tempore, quo ad fratris Tuentii dedimus scripta responsum. Nunc tamen repetentes sæpius admonemus, ut vitentur hujusmodi, qui laborant per terras aliud, quam ille noster jussit agricola, seminare". Nec tamen mirari possumus, si hæc erga viventes hi nunc tentare audent, qui nituntur etiam quiescentium fratrum memoriam dissipare.

" Id.

Matth. 10.

1. Cor. 12. 18. Ephes. 4. 11.

" Vinc. Lirinensis II. 3. sive [illegible] commonitorii [illegible] Peregrini nomine vulgati.

" Hincmar. contra Gotesc. c. 1.

II.

"Augustinum sanctæ recordationis" virum pro vita sua atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec unquam hunc sinistræ suspicionis saltem rumor adspersit, quem tantæ scientiæ olim fuisse meminimus, ut inter magistros optimos etiam ante a meis decessoribus haberetur. Bene ergo de eo omnes in commune senserunt; utpote qui utique cunctis & amori fuerit, & honori. Unde resistatur talibus, quos male crescere videmus. Nefas est hæc pati religiosas animas, quarum afflictione, quia membra nostra sunt, nos quoque convenit macerari: quamvis maneat hos beatitudo promissa, quicumque probantur persecutionem propter justitiam sustinere. Quibus quid promittat dominus in futurum, sequens sermo declarat. Non est agentium causa solorum, quando universalis ecclesia quacumque novitate pulsatur. Intelligamus hæc ipsa vobis, quæ nobis non placent, displicere. Quod ita demum probare poterimus, si imposito improbis silentio de tali re in postorum querela cessaverit. Dominus incolumes vos custodiat, fratres carissimi.

" Prosper c. 21. sive ultimo libri contra Cassianum. *Contra istam clarissimæ laudationis tubam &c.* Vide Photium ca. 52. & 53. bibliothecæ, ubi ejus epistolæ meminit nec nō Prosperi.

Notæ postumæ JACOBI SIRMONDI S. J.

A *D episcopos Galliæ*.] Detulerant ad sedem apostolicam Prosper & Hilarius presbyteros quosdam, qui post obitum S. Augustini, ejus de gratia & libero arbitrio sen-

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

1 *Cælestini*. Ita scribitur in plerisque mss. ut Græce Κελεστῖνος. Hard.
2 Dionys. *Auxinio*. Hard.

sententiam impugnantes, Massiliæ & aliis locis ecclesiam novis quæstionibus turbabant in Gallia. Præcipit episcopis Cælestinus, arguens illorum conniventiam, ut habito inter se tractatu presbyteros illos coerceant: & de S. Augustino, quanti apud Romanos pontifices semper fuerit, luculento testimonio declarat.

Prosper & Hilarius.] Iidem nimirum ipsi, qui ante biennium, superstite adhuc S. Augustino, cum ejus doctrinæ obtrectari cœptum esset in Gallia, certiorem illum suis epistolis fecerant: ad quos rescribens S. Augustinus, libros edidit de Prædestinatione sanctorum, & de bono perseverantiæ, quibus proinde præfigi solent epistolæ Prosperi & Hilarii. De priore igitur dubitat nemo, quin is sit Prosper Aquitanus, cujus extant de hoc argumento præclaræ lucubrationes contra Cassianum, Vincentium, Rufinum, & alios. De altero, qui fuerit incertum est. Errant enim, qui Hilarium Arelatensem fuisse putant, ab iis delusi, qui cum ex Prosperi epistola Hilarium Arelatensem Augustino, ut aiebat, scribere velle didicissent, sequentem Hilarii epistolam illius esse rati, ejus inscriptionem corruperunt, ad Hilariique nomen, quod nudum antea in primis editionibus legebatur, Arelatensis episcopi titulum adjecerunt. Non animadvertentes scilicet, epistolam illam, quæ tota est pro defensione S. Augustini, congruere Hilario Arelatensi non posse, qui Augustini doctrinam, ut Prosper in epistola sua testatur, cum in ceteris susciperet, hac in parte non probabat. Non considerantes etiam, Hilarium hunc, qui ad S. Augustinum cum Prospero scripsit, & Prosperum quoque ipsum, laicos fuisse cum scriberent, quod & suis ipsi literis produnt, & Augustini verba confirmant, qui eos compellans filios vocat, non fratres, quod facturus non erat, si episcopi fuissent, aut presbyteri. Quare falluntur, ut dixi, qui Hilarium hunc, cum episcopo Arelatensi confundunt. Eoque in errore versatum olim fuisse Hincmarum Remensem, & alios, permirum est, cum certissimis argumentis secernantur. Pari etiam ratione revincitur aliorum commentum, qui epistolam Hilarii Arelatensis itidem esse adstruunt, sed nondum episcopi; & in epistola Prosperi, ubi Arelatensis episcopus nominatur, Hilarium positum autumant pro Honorato. Quod absurdum est. Nam Honorati episcopatus, ut ex eis patet, quæ ante dicta sunt, ad hæc tempora non pervenit. Itaque Arelatensium episcopus revera jam erat Hilarius, successor Honorati, & diversus proinde ab eo alter hic Hilarius; de quo, tanquam adhuc laico, hic loquitur Cælestinus. Quæ omnia ex subjecta paucorum annorum synopsi patefient.

SYNOPSIS ANNORUM VI.

ANno CCCCXXVI. post cædem Patrocli episcopi Arelatensis, in ejus locum episcopus creatus est Honoratus.

Anno CCCCXXVII. Cassianus Honorato episcopo, & Eucherio dedicat septem collationes intermedias.

Anno CCCCXXVIII. Cælestinus papa Honorato episcopo Arelatensi, per Fortunatum subdiaconum scribit de Daniele criminoso episcopo.

Anno CCCCXXIX. Honoratus Januario mense moritur: eique in Arelatensi cathedra succedit Hilarius.

Prosper & Hilarius alter ad Augustinum e Gallia scribunt de reliquiis Pelagianæ pravitatis.

Anno CCCCXXX. S. Augustinus migrat in cœlum 5. Kal. Septembris.

Anno CCCCXXXI. Prosper & Hilarius ad Cælestinum Romam profecti, ab eo literas eliciunt contra adversarios S. Augustini.

Augustinum sanctæ r.] Hujus loci testimonio utitur Prosper adversus Collatorem cap. 42. *Per hunc virum,* Cælestinum intelligit, *intra Gallias istis ipsis qui sanctæ memoriæ Augustini scripta reprehendunt, maleloquentiæ est adempta libertas: quando consultantium actione suscepta & librorum qui errantibus displicebant pietate laudata, quid oporteret de eorum auctoritate sentiri, sancto manifestavit eloquio: evidenter pronuncians, quantum sibi præsumptionis istius novitas displiceret, qua auderent quidam adversus antiquos magistros insolenter insurgere, & indisciplinata calumnia prædicationi veritatis obstrepere,* sanctæ recordationis virum pro vita sua, *&c. usque,* & honori. *Contra istam clarissimam laudationis tubam, contra istam sacratissimi testimonii dignitatem, audet quisquam malignæ interpretationis murmur emittere?* &c.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Epistola.*] Cum occidentalis ecclesia, auctoribus quibusdam Galliæ presbyteris, S. Augustini commentarios adversus Pelagianos editos temere sugillantibus, vehementer turbaretur, scriptisque contrariis S. Prosperi Aquitani nondum acquiescerent, idem S. Prosper cum collega Hilario "Arelatensi episcopo ad Cælestinum Romanum pontificem profectionem instituit, qui ambo apud eumdem studiose egerunt, ut hujusmodi nugatoribus ora (quod par erat) obstrueret. Cælestinus igitur, qui haud pridem ad dubitationes aliquas literis Tuentii episcopi consultus plenissime scripserat, putans illa sufficere potuisse; cum modo rursus presbyteros obstrepere relatione Prosperi & Hilarii percepisset, ad episcopos, in quorum ecclesiis illi presbyterio fungebantur, hanc epistolam scripsit. In hac redarguit eos, quod ipsis tacentibus sinant in ecclesia presbyteros loqui, cum absque episcopo nihil illis concessum sit de doctrina præsumere. Post hæc inculcata, S. Augustinum laudat, ejusque scripta contra Pelagium & Cælestium approbat. Adjungit etiam quædam capita "adversus Pelagianos errores, a prædecessoribus pontificibus & Africanis conciliis decreta, eo fine, ut quid contra Pelagium & Cælestium tenendum sit, cognoscatur. Addit, non scripto tantum, sed etiam apostolicis traditionibus Pelagianam hæresim in ecclesia refutari. Nam dum pro infidelibus, paganis, Judæis, hæreticis, schismaticis, lapsis, & catechumenis orare consuevit, eo ipso aperte profitetur, illos absque divina gratia ad salutem accessum habere non posse. Dumque rursus spiritus nequam a proxime baptizandis per exorcismos & exsufflationes abiguntur, ipso facto declarat ecclesia, humanam naturam a peccato originali corruptam esse, & a satana occupatam, indigere Dei gratia ut liberetur. Hujus epistolæ S. Prosper adversus Collatorem, cum magna ipsius laude meminit, his verbis: *Per hunc,* Cælestinum, *intra Gallias istis ipsis, qui sanctæ memoriæ Augustini scripta reprehendunt, maleloquentiæ est adempta libertas, quando consultationum actione suscepta, & librorum, qui errantibus displicebant, pietate laudata, quid oporteret de eorum auctoritate sentire, sancto manifestavit eloquio,* &c. Photius in bibliotheca" de hac epistola ait: *Scripsit quoque ad episcopos Galliarum de fide S. Augustini.* Vincentius Lirinensis adversus hæreses cap. ult. hanc eamdem epistolam plurimum laudat: scribit enim illam tanti ponderis esse, ut ad omnes hæreses evertendas satis sufficiens esse possit. Baronius anno 431. num. 184. & sequentibus.

(Margin notes: "Hoc falsum. — Cælestinus presbyteros reprehendit. — "Quæstiones … — S. Prosper de Cælestino laudatus. — "Videntur … — Severus Sulpitius Pelagiana hæresi [illegible] …)

b *Nescio quibus presbyteris illic licere,* &c.] Inter presbyteros Aquitaniæ Pelagii fuligine denigratos, quos Cælestinus hac epistola insectatur, fuit Severus Sulpitius "ille discipulus & scriptor vitæ S. Martini, S. Paulino Nolano episcopo amicitia conjunctissimus: verum ex alluvione exundantis Pelagianæ hæreseos ereptus, magno tandem Dei beneficio resipuit. De eo enim hæc Gennadius cap. 19. *Severus presbyter, cognomento Sulpitius, vir genere & literis nobilis, & paupertatis & humilitatis amore conspicuus. Hic in senectute sua a Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit, ut peccatum, quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret.* Baron. 431. n. 189.

c *Augustinum sanctæ recordationis virum,* &c.] Postquam S. Prosper, adversus Collatorem agens, hoc de S. Augustino Cælestini elogium recitasset, hæc ait: *Contra istam clarissimam laudatoris tubam, contra istam sacratissimi testimonii dignitatem audes quisquam malignæ interpretationis murmur emittere, & perspicua sincerissimæque sententiæ, nubem obliquæ ambiguitatis obtendere,* &c.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. I.

Præcedenti epistolæ Cælestini papæ ad Galliæ episcopos in plerisque codicibus optimæ notæ subjiciuntur auctoritates episcoporum apostolicæ sedis de gratia Dei, & libero voluntatis humanæ arbitrio, quas plerique jam a Sancti Fulgentii ætate Theologi Cælestino papæ tribuerunt. Sirmondus Cælestino abjudicat, nec certum audet illarum proferre auctorem. Binius vero hæc habet a collectore regio prætermissa: *Non videtur dubitandum, quin sequentia sint Prosperi, tam sunt similia, & argumento, & stylo ejus scriptis: libro certe contra Collatorem capita quædam attingit non dissimiliter atque hic leguntur.* Ego quoque cum Sirmondo ἐπέχω, & quod unum præstare possum, auctoritates illas a regio collectore non suo loco collocatas hic repono, ut a Binio, Sirmondo, ceterisque post Dionysium Exiguum, & Isidorum Mercatorem ecclesiasticis tractatoribus non recedam. In hoc vero fere omnes peccarunt, quod sententias illas iisdem numeris signatum cum Cælestini epistola alligent, nec ab ea, ut par erat, satis commode separarint.

PRÆTERITORUM SEDIS APOSTOLICÆ EPISCOPORUM AUCTORITATES

De gratia Dei & libero voluntatis arbitrio.

TITULI SENTENTIARUM.

I. *Quod Adam omnes homines læserit, nec quemquam nisi gratia posse salvari.*
II. *Quod nemo sit bonus suis viribus, nisi participatione ejus qui solus est bonus.*
III. *Quod nisi gratia Dei continua juvemur, insidias diaboli superare non possumus.*
IV. *Quod per Christum libero bene utamur arbitrio.*
V. *Quod omnia sanctorum merita dona sint Dei.*
VI. *Quod omnis sancta cogitatio, & motus piæ voluntatis ex Deo sit.*
VII. *Quod gratia Dei non solum peccata dimittat, sed etiam adjuvet ne committantur, & præstet ut lex impleatur, non sicut ait Pelagius facile, quasi sine gratia Dei difficilius possit impleri.*
VIII. *Quod præter statuta sedis apostolicæ, omnes orationes ecclesiæ Christi gratiam resonant, qua genus humanum ab æterna damnatione reparatur.*
IX. *Quod gratiam Dei etiam baptizandorum testetur instituta purgatio, cum exorcismis, & exsufflatione, spiritus ab eis abiguntur immundi.*
X. *Quod profundiores quæstiones nec contemnendæ sint, nec penitus asserendæ.*

[1] QUIA nonnulli, qui catholico nomine gloriantur, in damnatis hæreticorum sensibus, seu pravitate, seu imperitia demorantes, piissimis disputatoribus obviare præsumunt; & cum Pelagium atque Cælestium anathematizare non dubitent, magistris tamen nostris, tanquam necessarium modum excesserint, obloquuntur, eaque tantummodo sequi & probare profitentur, quæ sacratissima beati apostoli sedes Petri contra inimicos gratiæ Dei per ministerium præsulum suorum sanxit & docuit. Necessarium igitur fuit diligenter inquirere, quid rectores Romanæ ecclesiæ de hæresi, quæ eorum temporibus exorta fuerat, judicaverint, & contra nocentissimos liberi arbitrii defensores, quid de gratia Dei sentiendum esse censuerint: ita ut etiam Africanorum conciliorum quasdam sententias jungeremus, quas utique suas fecerunt apostolici antistites cum probarunt. Ut ergo plenius qui in aliquo dubitant instruantur, constitutiones sanctorum patrum compendioso manifestemus indiculo. Quod si quis non nimium est contentiosus, agnoscat omnium disputationum connexionem ex hac subditarum auctoritatum brevitate pendere, nullamque sibi contradictionis superesse rationem, si cum catholicis credat, & dicat,

(Margin: Hincm. contra Gotescalchum c. 5. & 22.)

I.

[2] In prævaricatione Adæ omnes homines naturalem possibilitatem & innocentiam perdidisse; & neminem de profundo illius ruinæ per liberum arbitrium posse consurgere, nisi eum gratia Dei miserantis erexerit, pronunciante beatæ memoriæ "Innocentio papa, atque dicente in epistola ad Carthaginense concilium: *Liberum enim arbitrium olim ille perpessus, dum suis inconsultius utitur bonis, cadens in prævaricationis profunda demersus est, & nihil quemadmodum exinde resurgere posset invenit: suaque in æternum libertate deceptus, huic ruinæ subjacuisset oppressus, nisi eum postea Christi per suam gratiam relevasset adventus, qui per novæ regenerationis purificationem, præteritum omne vitium sui baptismatis lavacro purgavit.*

(Margin: "Cresconius c. 285. collectionis canonum citat tanquam ex decretis papæ Cælestini titulo quarto: reliquosque usque ad 13. subjungit. "Epist. 24. In requirendis. "supra pag. 46.)

II.

[3] Neminem esse per semetipsum bonum, nisi participationem sui ille donet, qui solus est bonus. Quod in iisdem scriptis ejusdem pontificis sententia protestatur, dicens: *Numquid nos de eorum post hæc rectum mentibus æstimemus, qui sibi se putant debere quod boni sunt, nec illum considerant, cujus quotidie gratiam consequuntur, qui sine illo tantum se assequi posse confidunt?*

(Margin: In eadem epistola.)

III.

[4] Neminem, etiam baptismatis gratia renovatum, idoneum esse ad superandas diaboli insidias, & ad evincendas carnis concupiscentias, nisi per quotidianum adjutorium Dei perseverantiam bonæ conversationis acceperit. Quod ejusdem antistitis in eisdem paginis doctrina confirmat, dicens: *Nam quamvis hominem redemisset a præteritis ille peccatis, tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum & post ista corrigere, multa servavit, quotidiana præstans illi remedia, quibus nisi freti confisique nitamur, nullatenus humanos vincere poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur.*

(Margin: In eadem epistola.)

IV.

[5] Quod nemo nisi per Christum libero bene utatur arbitrio, idem magister in epistola ad Milevitanum concilium data prædicat, dicens. *Adverte tandem, o pravissimarum mentium perversa doctrina, quod primum hominem ita libertas ipsa decepit, ut dum indulgentius frenis ejus utitur, in prævaricationis præsumptionem conciderit. Nec ex hac potuit erui, nisi providentia ei regenerationis statum pristinæ libertatis Christi domini reformasset adventus.*

(Margin: Epist. 25. Inter ceteras. "Supra pag. 47.)

V.

[6] Quod omnia studia, & omnia opera ac merita sanctorum, ad Dei gloriam laudemque referenda sunt, quia nemo aliunde ei placet, nisi ex eo quod ipse donaverit. In quam nos sententiam dirigit beatæ recordationis papæ Zosimi regularis "auctoritas, cum scribens ad totius orbis episcopos ait: *Nos autem instinctu Dei (omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt, unde nascuntur) ad fratrum & coepiscoporum nostrorum conscientiam universa retulimus.* Hunc autem sermonem, sincerissimæ veritatis luce radiantem, tanto Afri episcopi honore venerati sunt, ut ita ad eumdem virum rescriberent. *Illud vero quod in literis, quas ad universas provincias curasti esse mittendas, posuisti dicens:* Nos tamen instinctu Dei, & cetera: *sic accipimus dictum, ut illos, qui contra Dei adjutorium extollunt humani arbitrii libertatem, districto gladio veritatis, velut cursim transiens, amputares. Quid enim tam libero fecisti arbitrio, quam quod universa in nostræ humilitatis conscientiam retulisti? Et tamen instinctu Dei factum esse fideliter sapienterque vidisti, veraciter fidenterque dixisti. Ideo utique, quia præparatur voluntas a domino, & ut boni aliquid agant, paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda fidelium. Quotquot enim spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt: ut nec nostrum deesse sentiamus arbitrium, & in bonis quibusque voluntatis humanæ singulis motibus, magis illius valere non dubitemus auxilium.*

(Margin: "Lib. contra Jo. Scotum c. 8. "periit tractatoria illa, seu dogmatica epistola. "Prosper contra Collatorem ca. 5. vel, ut alii distinguunt, minus recte 10.)

VI.

[7] Quod ita Deus in cordibus hominum, atque in ipso libero operetur arbitrio, ut sancta cogitatio, pium consilium, omnisque motus bonæ volun-

(Margin: In eodem libro adv. Scotum.)

---

1 In Collectione Isidori superiori Epistolæ Cælestini proxime subjiciuntur hæc capitula: & istud appellatur illius Epistolæ *capitulum tertium*. Harduinus. 2 Isidoro est *capitulum quartum*. Confer hoc caput 1. cum Prosp. in resp. ad objecta Vinc. resp. 1. 2. & 4. *Idem*. 3 Isidoro, & Cresconio, *capitulum quintum*. Idem.
4 Isidoro, & Cresconio, *capitulum sextum*. Id. 5 Isidoro, & Cresconio, *capitulum septimum*. Idem.
6 Isidoro, & Cresconio, *capitulum VIII*. Id. 7 Isidoro, & Cresconio, IX. *Idem*.

voluntatis ex Deo sit, quia per illum aliquid boni possumus, sine quo nihil possumus. Ad hanc enim nos professionem idem ˘doctor instituit, qui cum ad totius orbis episcopos de divinæ gratiæ opitulatione loqueretur: *Quod ergo tempus, sit: interrogo, qui ipse non egemus auxilio? In omnibus igitur aliibus, canis, capitationibus, morbibus, adjutor & protector oramus eß. Superhum est enim, ut quidquam sibi humana natura præsumat, vel manere appetat.* Non est nobis collectatio adversus carnem & sanguinem, sed contra principes & potestates aeris hujus, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus: *Et fœnum ipse eternum dixit:* Infelix ego homo, qui me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum dominum nostrum. *Et iterum:* Gratia Dei dixit, quod tum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed plus illis omnibus laboravi. Non ego autem, sed gratia Dei mecum.

Epistopo-rum extra-ordinarii.

Ephes. 6.

Rom. 7.

9. Cor. 15.

VII.

Illud etiam, quod intra Carthaginensis synodi decreta constitutum est, quasi proprium apostolicæ sedis decretum ampleditur, quod ˘illicet tertio capitulo ˘ˇdefinitum est: *Ut quicunque divinitatem Dei, qua sufficiamur per Jesum Christum dominum nostrum, ad solum remissionem peccatorum valere, quam commissa sunt, non etiam ad adjutorium, ut non commetantur, anathema sit.* Et tertium quarto capitulo: *Ut qui divinit gratiam Dei per Jesum Christum propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quasi per illum nobis revelatur & aperitur, intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, & quid vitare debeamus, non autem per illum nobis praestari, ut quod faciendum cognovimus, ipsum facere diligamus atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicit apostolus:* Scientia inflat, caritas vero ædificat: *vedde impium est, ut credamus, ad eam quæ inflat nos habere gratiam Christi, & ad eam quæ ædificat non habere, cum sit charitas de nobis Dei, & sine quid faciendum credamus, & diligere ut faciamus, ut ædificante charitate scientia non pulsat inflare. Sicut enim de Deo fides est:* Qui dixit ut hominem scientiam; *ita etiam scriptum est:* Caritas ex Deo est. Item quinto capitulo: *Ut quisquis dicerit, idea nobis gratiam sufficitationis dari, ut quod facere jubemur adimplere jubemur, facilius possimus implere per gratiam, tanquam esse gratia non daretur, non quidem facile, sed etiam possimus etiam sine illa divina implere mandata, anathema sit. Quibus verbis, quam mandatorum omnium humanitas, non non, ut ˘ˇ ˘ˇ non possimus, ˘ˇ ˘ˇ ˘ˇ

mentis puritate, non cultu. Nam si studere incipiamus novitati, traditum nobis a patribus ordinem calcabimus, ut locum supervacuis superstitionibus faciamus. Rudes ergo fidelium mentes ad talia non debemus inducere. Docendi enim potius sunt, quam illudendi. Nec imponendum est eorum oculis, sed mentibus infundenda præcepta sunt. Erant quidem multa, quæ pro disciplina ecclesiastica, vel ipsius rei dicere ratione possemus: sed ab his ad alia devocamur.

I I.

26. quæst. 6. Agnovimus pœnitentiam.

Agnovimus enim pœnitentiam morientibus denegari, nec illorum desideriis annui, qui obitus sui tempore hoc animæ suæ cupiunt remedio subveniri. Horremus, fateor, tantæ impietatis aliquem reperiri, ut de Dei pietate desperet: quasi non possit ad se quovis tempore concurrenti succurrere, & periclitantem sub onere peccatorum hominem, pondere, quo se expediri desiderat, liberare. Quid hoc rogo aliud est, quam morienti mortem addere, ejusque animam sua crudelitate, ne absoluta esse possit, occidere? cum Deus ad subveniendum paratissimus, invitans ad pœnitentiam sic promittat: *Peccator*, inquiens, *quacumque die conversus fuerit, peccata ejus non imputabuntur ei*. Et iterum: *Nolo mortem peccatoris, sed tantum convertatur, & vivat*. (Ezech. 18. 33.) Salutem ergo homini adimit, quisquis mortis tempore speratam pœnitentiam denegarit. Et desperat de clementia Dei, qui eum ad subveniendum morienti sufficere, vel in momento posse non credidit. Perdidisset latro præmium in cruce ad Christi dexteram pendens, si illum unius horæ pœnitentia non juvisset. Cum esset in pœna pœnituit, & per unius sermonis professionem habitaculum paradisi Deo promittente promeruit. Vera ergo ad Deum conversio in ultimis positorum mente potius est æstimanda, quam tempore, propheta hoc taliter asserente: *Cum conversus ingemueris, tunc salvus eris*. (Isa. 30. apud Septuaginta.) Cum ergo sit dominus cordis inspector, quovis tempore non est denegranda pœnitentia postulanti, cum' ille se * obliquet judici, qui occulta omnia noverit revelari.

* Merlinus; obliget. Hard.

I I I.

Dist. 59. Ordinatos vero quosdam.

Ordinatos vero quosdam, fratres carissimi', episcopos, qui nullis ecclesiasticis ordinibus ad tantæ dignitatis fastigium fuerint instituti, contra patrum decreta, hujus ' usurpatione, qui se hoc recognoscit fecisse, didicimus; cum ad episcopatum his gradibus, quibus frequentissime cautum est, debeat perveniri, ut minoribus initiati officiis ad majora firmentur. Debet enim ante esse discipulus quisquis doctor esse desiderat, ut possit docere quod didicit. Omnis vitæ institutio hac ad id quo tendit se ratione confirmat. Qui minime literis operam dederit, præceptor esse non potest literarum. Qui non per singula stipendia creverit, ad emeritum stipendii ordinem non potest pervenire. Solum sacerdotium inter ista, rogo, vilius est, quod facilius tribuitur, cum difficilius impleatur? Sed jam non satis est laicos ordinare, quos nullus fieri ordo permittit: sed etiam ii, quorum crimina longe lateque per omnes pene sunt nota provincias, ' ordinantur. Daniel enim, nuper missa relatione ex orientalibus ad nos partibus, ab omni quod tenuerat virginum monasterio nefariis est objectionibus accusatus. Multa ' a multis objecta flagitia: in quanam lateret terrarum parte quæsitus est, ut si suæ innocentiæ confideret, contra se judicium postulatum minime declinaret. Missa ad Arelatensem episcopum per Fortunatum subdiaconum nostrum, ut ad judicium episcopale destinaretur, epistola. Tantis gravatus testimoniis, tantis facinorum accusatione pulsatus, sacrarum ut dicitur virginum pollutus incesto, episcopus asseritur ordinatus. In nostris libelli scriniis continentur, quorum ad vos quoque exemplaria direximus. In pontificii dignitatem hoc tempore, quo ad causam dicendam missis nobis literis vocabatur, obrepsit. Sacro nomini absit injuria. Facilius est, ut hanc dignitatem tali dando ipse amiserit ordinator, quam eam obtineat ordinatus. Cui convictus sociabitur, qui eum sibi credidit largiendo pontificium sociandum. Qualis enim ipse sit, quisquis tales ordinarit, ostendit. His ergo in medium nunc deductis, cum plerique vestrum sint, qui apostolicæ sedis statuta cognoverint, nobiscum tempore aliquanto versati, ad disciplinæ normam nostris conventa adhortationibus omnia fraternitas vestra revocare festinet.

' relatione ' pontifices ' al.

Dist. 61. Tantis Daniel gravatus.

I V.

Primum, ut juxta canonum decreta, unaquæque provincia suo metropolitano contenta sit, ut decessoris nostri data ad Narbonensem episcopum continent constituta, nec usurpationis locus alicui sacerdoti in alterius concedatur injuriam. Sit concessis sibi contentus unusquisque limitibus; alter in alterius provincia nihil præsumat: nec emeritis in suis ecclesiis clericis peregrini & extranei, & qui ante ignorati sint, ad exclusionem eorum, qui bene de suorum civium merentur testimonio præponantur: ne novum ' quoddam, de quo episcopi fiant, institutum videatur esse collegium.

Bonifacii ad Hilarium. Dist. 61. Nec emeritis. ' quoddam de quo episcopi fiant.

V.

Nullus invitis detur episcopus: cleri, plebis, & ordinis consensus ad desiderium requiratur. Tunc alter de altera eligatur ecclesia, si de civitatis ipsius clericis, cui est episcopus ordinandus, nullus dignus, quod evenire non credimus, poterit reperiri. Primum enim illi reprobandi sunt, ut aliqui de alienis ecclesiis merito præferantur. Habeat unusquisque clericorum suæ fructum militiæ in ecclesia, in qua suam per omnia officia transegit ætatem. In aliena stipendia minime alter obrepat: nec alii debitam sibi alter audeat vindicare mercedem. Sit facultas clericis renitendi, si se viderint prægravari: & quos sibi ingeri ex transverso agnoverint, non timeant refutare. Qui etsi non debitum præmium, vel liberum de eo, qui eos recturus est, debent habere judicium.

Dist. 61. Nullus invitis detur episcopus, cleri, plebis & ordinis.

V I.

Abstineatur etiam ab illicitis ordinationibus; Nullus ex laicis, nullus digamus, nullus qui sit viduæ maritus, aut fuerit, ordinetur: sed irreprehensibilis, & qualem elegit apostolus, fiat'. Per Moysem dominus præcipit: *Virginem accipiat sacerdos uxorem*. (Levit. 21.) Subsequitur & supplet apostolus, eodem locutus spiritu, unius uxoris virum debere episcopum consecrari. (1. Tim. 3.) Ad hanc ergo eligantur formulam sacerdotes: & si quæ factæ sunt ordinationes illicitæ, removeantur, quoniam stare non possunt: nec discussionem nostram subterfugere poterunt, quamvis latere se æstiment, qui ' taliter pervenerunt. Ut nulla religionis reverentia obscuritate fuscetur, non sit vana gloriatio palliatis: episcopalem morem qui episcopi sunt sequantur.

' aliter

V I I.

Daniel, ut diximus, qui accusationem pontificali honore subterfugere posse se credidit, & ad fastigium tantum accusatores suos latendo pervenit, a sanctitatis vestræ cœtu interim se noverit segregatum: qui se nostro judicio debet objicere, si conscientiæ suæ novit confidentiam ' se habere.

' objicere

V I I I.

Massiliensis vero ecclesiæ sacerdotem, qui dicitur,

citur, quod dictu nefas est, in necem fratris sui taliter gratulatus, ut huic qui ejus sanguine cruentatus advenerat, portionem cum eo habiturus occurreret, vestro eum audiendum collegio delegamus. Data ' 8. Kalendas Augustas ", Flaviis Felice & Tauro v. c. consulibus. "

' VIII. abest, hoc prænomen in c. Hard. Just. & aliis " Anno Christi 428.

NOTA SEVERINI BINII.

Narbonensis & Viennensis ecclesiæ status unde turbatus fuerit?

a *Epistola*.] Narbonensis & Viennensis ecclesiarum in Gallia status turbatus erat. Emerserant enim novatores quidam, qui in vestitu clericorum novum usum inducebant, nempe ut incederent palliati, renibusque præcincti, eo quod dominus in evangelio suos admonuisset, dicens: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ*, &c. Hos Cælestinus hac epistola reprehendit, vetuitque ne novus, atque diversus ab eo, qui hactenus usui fuisset, habitus clericorum induceretur, sed illum, quem a majoribus accepissent, retinerent, nec a peregrinis clericis peregrinum usum vestium acciperent; quod moribus quam vestimentis sacerdotalem decorem præ se ferre magis præstaret. Eosdem etiam redarguit, quod petentibus in fine vitæ pœnitentiam negarent: nec non quod ad sedem episcopalem laicos & criminosos provexissent, & quemdam Danielem contra jus ad episcopatum promovissent, Baronius anno 428, num. 17.

Notæ postumæ JACOBI SIRMONDI S.J.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Didicimus quosdam.] Taxat Cælestinus quosdam episcopos, qui novo, & insueto habitus genere uterentur: docetque discerni ab aliis debere clericos, non veste, sed vita & moribus. Sunt qui habitum interpretentur quo incedebant, alii, ut Dionisius Exiguus, quo ministrabant. *Quod non debeant*, inquit, *sacerdotes aut clerici amicti palliis, & præcincti lumbis, in ecclesia ministrare*. Sed res eodem relabitur. Nam primis ecclesiæ sæculis, clerici quas in vita communi vestes usurpabant, iisdem etiam in sacris utebantur, sed mundioribus & optimis, id est ut Hieronymus exponit in caput 44. Ezechielis, non quotidianis, & quibuslibet, pro usu vitæ communi pollutis, sed mundis. Quod idem aliis verbis significat lib. 1. contra Pelagianos, Pelagium exagitans, qui ornatum vestium ajebat Deo esse contrarium: *Quæ sunt rogo*, inquit, *inimicitiæ contra Deum, si tunicam habeo mundiorem? Si episcopus, presbyter, & diaconus, & reliquus ordo ecclesiasticus in administratione sacrificiorum cum candida veste processerint?* Candidam enim vestem dicit albam, quæ in usu tum erat more Romano, eamque nitidam, & lautiorem, qualis prensantium magistratum, qui candidati propterea vocabantur. Et color igitur & forma vestium eadem principio fuit ecclesiasticis, & reliquis. Sed cum formam alii postea mutassent, ecclesia prudenti consilio pristinam in sacris retinuit: & ornatum licet pretiumque ad venerationem vestibus sacris adjecerit, formam tamen non mutavit: ita ut Romanas vestes nunc etiam referant, alba tunicam, casula togam, nisi quod casula seu planeta, accisis proavorum nostrorum memoria lateribus, a togæ amplitudine abire cœpit. Et quia vetus hæc forma non perinde in quotidianis clericorum vestibus, ut in sacris, retenta est: ex eo factum, ut nunc in ecclesia, quod de veteri lege ad Ezechielem observarat S. Hieronymus, religio Divina alterum habitum habeat in ministerio, alterum in usu vitaque communi. Quod ipsum quoque accidit in lingua Latina, qua Divina officia celebramus. Nam cum ea quondam in usu publico passim esset sub imperio Romano, eademque sacrorum in ecclesia vox esset, quæ populi: populus linguam, ut solet, postea mutavit, ecclesia Latinam merito retinuit.

Pœnitentiam morientibus.] Arguit iterum, quod pœnitentiam morientibus denegarent. Qua de re dictum superius in epist. I. Innocentii ad Exuperium, c. 11.

Ordinatos vero quosdam.] Hoc jam antea in Proculi ordinationibus reprehendit Zosimus epistola ad Patroclum, quod episcopos repente faceret ex laicis, cum per ordinum ecclesiasticorum gradus & stipendia sensim promoveri debeant.

Quorum crimina.] Criminosos ab episcopatu arcendos docuit synodus Valentina, can. 4. eoque nomine Maximum episcopali honore dignum censuit Bonifacius epistola ad episc. Gall. Nunc vero Danielem Cælestinus, qui quo tempore ob varia flagitia reus postulabatur, ad episcopatum irrepserat, ab episcoporum cœtu segregat, & ad judicium, si confidit, venire jubet.

Ad Arelatensem episcopum.] Is erat sanctus Honoratus, qui ex abbate monasterii sui Lirinensis, Arelatensium episcopus Patroclo cæso creatus fuerat anno 426. in hunc quippe annum Patrocli cædem conjicit Prosper in chronico. Biennium autem, & aliquanto amplius, sedem illam rexit, ut docet auctor vitæ sancti Hilarii Arelatensis, qui Honorato successit. *Emenso*, inquit, *biennio* (post episcopatus scilicet auspicia) *cum ad meriti proprii percipiendum præmium a merito vitæ ipsius cursu vocaretur Honoratus, missis epistolis, ut extremis suis interesse deberet admonuit Hilarium*. Quare cum & supra biennium sedisse Honoratum, & vita excessisse constet die 16. Januarii; necesse est ejus obitum, Hilariique pontificatus exordia, in Januarium differri sequentis anni 429.

III. AD EPISC. APULIÆ ET CALABRIÆ.

I. *Quod nulli sacerdotum liceat canones ignorare.*
II. *Quod non oporteat, clericis ecclesiarum contemptis, de laicis episcopos ordinare.*
III. *Quod docendus sit populus, non sequendus.*

Cælestinus universis episcopis per Apuliam, & Calabriam constitutis.

I.

Dist. 38. Nulli sacerdotum liceat. Canones clericis cognoscendi.

NULLI sacerdotum suos liceat canones ignorare, nec quidquam facere, quod patrum possit regulis obviare. Quæ enim a nobis res digna servabitur, si decretalium norma constitutorum, pro aliquorum libitu, licentia populis permissa, frangatur?

I I.

De laicis non fiant episcopi.

Audivimus quasdam propriis destitutas rectoribus civitates episcopos sibi velle petere de laicis, tantumque fastigium tam vile credere, ut hoc his, qui non Deo, sed sæculo militaverint, æstiment nos posse conferre, non solum male de suis clericis (in quorum contemptum hoc faciunt) judicantes, sed de nobis pessime, quos credunt hoc posse facere, sentientes. Quod nunquam auderent, si non quorumdam ' illic his consentiens sententia conniveret. Ita nihil, quæ frequentius sunt decreta, proficiunt, ut hoc, quasi nunquam de hac parte scriptum fuerit, ignoretur. Quid proderit, per singula clericos stipendia militasse, & omnem egisse in dominicis castris ætatem, si qui his præfuturi sunt, ex laicis requirantur? Qui vacantes sæculo, & omnem ecclesiasticum ordinem nescientes, saltu præpropero in alienum " honorem ambiunt immoderata cupiditate transcendere, & in aliud vitæ genus, calcata reverentia ecclesiasticæ disciplinæ, transire. Talibus itaque, fratres carissimi, qui juris nostri, id est, canonum gubernacula custodimus, necesse est obviemus: hisque fraternitatem vestram epistolis commonemus, ne quis laicum ad ordinem clericatus admittat, & sinat fieri, unde & illum decipiat, & sibi causas generet, quibus reus constitutis decretalibus fiat.

' illicitis " ordinem

Dist. 61. Quid proderit per.

I I I.

Dist. 62. Docendus est populus.

Docendus est populus, non sequendus. Nosque (si nesciunt) eos, quid liceat quidve non liceat, commonere, non his consensum præbere, debemus. Quisquis vero conatus fuerit tentare prohibita, sentiet censuram apostolicæ sedis minime defuturam. Quæ enim sola admonitionis auctoritate non corrigimus, necesse est, per severitatem congruentem regulis vindicemus. Per totas ergo hoc, quæ propriis rectoribus carent, ecclesias volumus innotescat, ut nullus sibi spe aliqua forsitan blanditus illudat. Data XII. Kalendas Augusti, Florentio & Dionysio viris clarissimis consulibus ".

" Anno Christi 429.

IV. AD CYRILUM.

LITERÆ quas sanctitas tua per filium nostrum Possidonium, *&c. Extat infra in actis concilii Ephesini, part. 1. cap. 15.*

X V. AD

V. AD CLERUM ET PLEBEM CONSTANTINOPOLITANAM.

ADeos, qui fecisunt ecclesiam, mihi locutus, det apostolicus, &c. *Extat infra in actis concilii Ephesini, par. 3. ca. 19. ipsique alterius translationis, Principum ejus hoc erat edictum.* Verba mihi sed pro fastidio, &c.

VI. AD NESTORIUM.

ALIQUANTIS diebus vitæ nostræ post defuncti, &c. *Extat infra in actis concilii Ephesini, part. 1. cap. 18. Erat olim idem alterius translationis, Incipiebat sic:* Post impium illud profanumque,

VII. AD JOANNEM ANTIOCHENUM EPISCOPUM.

OPTARAMUS quidem sicuti una est deitatis clementia, ita inter omnes, &c. *Extat infra in actis concilii Ephesini, part. 1. cap. 20.*

VIII. AD SYNODUM EPHESINAM.

SPIRITUS sancti testatur præsentiam congregato sacerdotum, &c. *Extat in actis concilii Ephesini, Adhuc II. Patrum Ephesinorum translatione nil hoc principia.* Sacerdotum Spiritus sancti præsentiam declarat,

IX. AD THEODOSIUM.

Commendatur pietas Theodosii,

Cælestinus episcopus Theodosio Augusto

SUFFICIAT licet, quod solicitudo * vestræ clementiæ circa fidei catholicæ confessionem, ejus Christi: Dei nostri amore, qui vestri imperii rector est, adeò modo omnibus lætitiatis, integritatem immaculatamque cum, pro eorum dogmatum domatio erroris, servatis, in hoc semper munimen vestri confituentes imperii, scientes regnum vestrum fanctæ religionis obfervantia communitum firmius durature: Fidei quippe, quæ Christum Dei filium confitetur, quam fanctæ, quam fidelis, quam ecclesiam in hac, quæ nostra est, exhibemus: pacem vestrum fub divini obfeccrantes obtestatione, judicii, ne quid turbidæ novitatis licere vefta mansuetudo permittat, neve Eucrates hæreticus, qui divinæ majestatis protestentur in humanæ disputationis rationem æstare contendunt, quo perturbetur pax ecclesiastica, triboatur.

Majori rebus fidei cauta debet esse quam regni, amplioque pro pace ecclesiarum clementia vestra debet esse solicita, quam pro omnium fecuritate terrarum. Subfequentur enim omnia prospera, fi primitus quæ Deo funt cariora fitquærite. Abraham fide floruit, omnemque orbem gloria fua prosperitatis implevit. Moyses populi liberator, religionem domini contra eos, fi quos Deo fanto esse probarat, armavit. David regem fea prosperis fervantem, in regno, ut ille inimicos fuos subderet, dominus custodivit. His, ergo, exemplorum ejusmodi prædito, fide, obfervatione, vitæ, mansuetudine ecclesiæ in Deum nostrum pissimum quisque, in fibi aliquid diffenso vendicet, ecclesiæ. Pacem omnium integri falute gerite, quidquid pro quiete ecclesiæ vel fanctæ religionis reverentia laboratur: Deus gloriofissime & tranquillissime imperator Augustæ (quia in vestro corde esse nominis, Deum illic inesse non dubium) Augustis etiam auribus per fratres & cœpiscopos meos Acacium, & Projectum, & comprebyterum, hoc meum Philippum, quos misimus, instpiramus, hoc a pietate vestra supplicter depofcentes, quod vos habere credamus in votis, ut quod a Deo petitis, hoc in hac ipsius causa prælitetis. Data Idibus Maii, Basso & Antiocho confulibus.

X. AD CYRILLUM.

Commendatur fludium Theodosii erga religionem.

Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino.

INtelligo sententiam fapientissimi Salomonis, impletam: non enim aliter quam fitiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuncium per literas tuæ dilectionis accepi, quas nos jorieem nostri confilii participatione conjungunt. Indifficulter est ecclesiarum, & catholicæ fidei fperanda tranquillitas, quando pro hac elaborare Christianissimus principes fic videmus. Non est inefficax in divinis maxime caufis cura regalis, quæ pertinet ad Deum, qui fidelitter tenet corda regnantium. Itaque brevitier respondere tuæ caritati studuimus. Ecce quæris utrum fanctæ fynodus recipere debeat hominem a fe prædicata damnatem: an quia indicarium tempus emendum est, fententia dudum latæ perdurer? Super hac utique confultatione communi, pro communem dompiupp confulamus. Nonne nobis respondet illico per prophetam, *mortem fi nolit moriri, & per apostolum Paulum, omnem hominem nolle salvum fieri, & venire ad scientiam veritatis?* Nunquam displicet Deo accelerata in quocunque correctio. Tuæ fit hoc fanctitatis, cum venerando fratrum concilio, ut certi in ecclesia fitepiscopi primatus, & fastum, Deo antoente, negotium votiva correctione discumus,

Conventui autem non deesse non dicimus: neque enim ab his aliquem esse poterit, quibus nos ubique conjungimus, fides tamen una conjungit. Nolo nos corpore illo cenferi, cujus præsentiam apostolus affignat hirmism: illic fumus: quidquid illic pro omnibus agitur, nostrum quasi fpiritualiter agimus, quod corporaliter agere non videmur. Studeo quieti catholicæ, fludeo perennis fafteti, fi tamen voluerit agrimdiamm confitteri. Quod ideo dicimus, ne videatis esse poftulatum, quibus nos ubique desumur. Nam etsi & popis fuftinentibus unam fpiritus fibi addiderit: implestur, manentibus ftatutis prioribus, fui fructus judicivoluerit quod fulto diabolico feminavit, non nostro confilio, fed fe pertinaxfuctire. Probet nos veloces pedes ad effundendum fanguinem non habere, quando fibi etiam fe medicum cognoscat adstatum. His autem, quos ergo catholicum fidem tua fraternitas dicit te habere fuspectos, fi fcripta direxerint, pro qualitate rerum eis non respondere necesse est: in quo negotio nemo fuberget, quia tota caution tractatur. Data Nonis Maii, Basso & Antiocho viris clarissimis confulibus. "

XI. AD EPHESINÆ SYNODI PATRES, ET QUÆ ENCYCLICA.

Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum constitutæ.

TAndem malorum fine" gaudendum est. Tandem nobis omnibus in commune decedant *Dextera tua, domine, glorificata est in virtute, dextera tua manus tua confregit inimicos* propriæ numquæ ipsi confracti sunt, quando *inique loquentium* ... *fi.*

A Nestorius Deo.

Theod. p. 1. Eccles. Hist. Evagrius.

B Tuæ. id. Cæles. Ecclesiæ Antiochenæ Ecclesiæ Cæles.

C Ad Nobilem episcopum, ad ordinationem Maximiani. Ambros. 1. Tim. 3. 13. Ecclesia

Simmach. Cæsarius.

485 EPISTOLA XI. 486

dicente David, *si vindemiæ esse obfirmatum.* Hujusce tam fidelitter peractæ rei vos executores, defensores nobisfum videmus fuisse fidei " facerdotes, qui conveniensies in unum, & secundum apostolum, *non quæ vestra sunt quærentes, sed quæ Christi Jesu,* negotium domini minus egistis. Apud vos ergo de vestra loquimur fanctitate, quorum in omnem terram fonum gaudemus exisse, cum & in finem ejusdem orbis præditæ veritatis a vobis verba ventum. Deus nobis non partiat latere quod prestitit, quia nunquam benefacia fupernas celarent. Ita nunque fit, ut tanto munere innotescente cælesti, pro voluntate divina (ficut fcripsimus) *omnis homo salvus fiat, & veniat ad scientiam veritatis.* Loquor ergo " victoribus, & qui in prælium folam contra hoftem pottaverunt, *fidem, quæ,* Joannes discente apostolo, *vicit & mundum.* Quæ ipsi fidem proprie perfecito fermonibus, qui secundum divinam pagnitem, et patres rognovitis quod ab initio est, & ut juvenes, dum fortes estis, & verbum domini in vobis manet, vicistis malignum, in tantibus fociis gratulantes. De hoc eventu minime dubitatus: habuit animem nostrum fiducia fperandi, qui vobis videremus adesse, cuius pondus incumbere, quos bene admodum noveramus, fecundum illud prophetæ *odisse congregationem malignorum, & cum impiis non esse sessuri.* Optime ergo hoc credidi, quia contra nemtes atque pervertios (ficut fupradixi ait) *innocentes & rectè adhærantes mihi.*

Una igitur eademque relatione per filios nostros C religiosos & Deo amabiles viros Joannem presbyterum & Epifcetum diaconum dejectionem jultam, & exaltationem didicimus jufficorum, illud quod in fapientiam ipsa, approbantes: *Quia Deus nosser exaltat humiles; & potentes de fede deponit.* Aqua fententia ille nofter fapientissimus minime devianit, qui ait, a Deo nostro humilium fervatam memoriam, & perditam fuperborum: quod quando magis videatur impletum, quam nunc, cum fafvatot nobiler parans benemeritos honorare, nofta hominum fapientiam diffiguit, & proinde fo pastore dignissimo, feralem hapum de orbius fuis immaculatas aquas ejecit? Legimus ejus e vita fraternitate fcripta prohandis, nec quisquam nostrum dubitat, ut ipse, ut ipse, ut ipse, ut ipse, ut ipse impendatur incertis, testimonium comperta non quærunt. Bonorum hunc actium palzifta fempter exercuit, hunc dilectionem, quam, qualem in literis invenimus: talem cente (ut breviter dicam) qualem doctor nofter ille præcipit facerdotem, ut conveniente omnium judicio meretatur audiri: *Ecce vere homo sfiatilis, in quo dolus non est.* Nonne laudibus in eum vestris ifta convenium? Talister dentque, quæ dixitis, audiftis: Talem facerdotem quæretbat fanctæ memoriæ Sinistii beati fimplicitas, et locum fum nonnisi fui fimilis obtineret: etenim melius agitans, fi abftinentes jam ab illius facrilegiomonine, (eadem vacatio dicamus. Affens ab divino jupicio, ut hunc ecclesia pro remedio mereretur: Denique discordiam tulit, & concordiam reddidit, ordinatus. Quid non potest præfiare per tempora, cujus hoc primordia præfiterunt? Hæc de eo ipsorum dicimus, quem pax reparanda quærebat. Interfumus, nec nos disimus abientes, cum ejus capiti verba mystica dicerentur, cum redderetur omnibus divina letitia falutatis: poftremo, nemo illic catholicorum defuit, ubi omnes in commune vicerunt.

Certati vereteres fumus clementissimi de hoc & Christianissimi principis testimonio, cum epistolis dilectionis vestræ ejus fententiam videremus esse contendem. Nec mirum est, si cor regis quod est in manu Dei, cum his fenserit, quos ejus noverit facerdotes. Itaque fermo regalis divinas res exequendo multipliat " in Augusto: fcilic imperium, cui militat executio divinorum, nec hic minus fefelit, quem prædicat dominatio mundanorum: hoc testimonio digmus est, qui ordinandus probari, non qui improbari potest ordinatus. Scimus quo itinere fanctus frater, & cœpiscopus nofter Maximianus, quibus gradatim ftipendiis ad fastigium facerdotale pervenit. Non hunc divitiarum gloria, non velut in potentia capidum, qui folet inefte ambitutibus, honorum faltus evexit: fuffragio pauperum, quibus fidelis fervos & prudens cibum dabat in tempore, super omnia domini fui confitutus est bona, & tamen etiamsi desiderium foit e pulcopatus, nonnisi propter opus bonum (ficut ait apostolus) concupivit: ita Deus nofter, & quid velimus, & cuncta nostra, attendit, & fulebatur, posse magis agere præsidentem, quod potuit exercere subjectus? Exofus & blafphemus ifted officium non potterat habere, id est, corporum, qui nitebatur animas vulnerare: facta est ruina ejus magna, tam ruina magna quam prava doctrina. Nunc qui de præterita emendatione gaudemus, cavere nunc cavemus in futurum, ne possint magis ac magis que abfcifa fant pullulare: quia necesse est, quocumque pellis hæc loci fit, nofter corporis membra vestra esse, & ipsum patientiam nostrum pepera prioribus nutrita videantur.

Scriptimus clementæ principali, ut de fanitatis medio longius infirmitas auferatur. Didicimus namque hanc Antiochenæ reverentia, atque fibi illic, unde venerat, vivendi præftitam facultatem. Innocentum exitium est illud exilium. Abjecitque diligenter quid illic poftum patere, quæ ille fuit ante concepta. Non est nostis fanctæ difficile: in oculis est ejusdem civitatis ecclesia, quæ per hunc petiit facerdotem: & tamen laboramus advertere quas cui fuerit cuiis peccati, nisi forte (quod pro quiete ecclesiæ dicimus) decepturn fe ille demonstret, defeendo damatum. Sed quis illic fperet aliquem pofsit, & corrigere, ubi autem tenere videat perverfitatis auctorem, ubi colatur ab omnibus evaluatis? Magnanimitas est (quod fugentes dicimus) fuspectorum, & ubi (ficut Isaias dicit) *vulnerum capti in dolore, & nunc est in malitia & abusus usque ad caput.* Quando ibi membrum aliquod habere potestit fpem falutis, ubi periclitatur corporis ratio compiego? Elaborate, fratres carissimi, elaborate, obfecro, ut vere tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit: fola decet tales homines folitudo: ubi enim debet hic invenire folatium, qui fic trafavit ubique reguantem.

Peratta eft a vobis totius fumma negotii: a Solicitudo gendum nunc id quod inflat, & estat, ne fit ... in vacuum laboratum. Longius quidem nunc pensi positi, fed per folicitudinem totum propius indicetur. Omnes habet beati Petri apostoli cura præstetur: nos ante Deum nostrum de hoc possumus excusare, quod fimus a tam magnum hæc loquimur, fanctitas vestra tacuerit, agnoscimus tamen omnia diligentius requiriatur. Tantæ igitur causæ fuit, qui fuperfeft, ajfibus vestris, quæso, respondeat, quia nolumus in modico vos deesse, qui maxima peregiftis. Adjutorio apud reges terræ his effore que hæreticus fanctis: notum & ipsi poti debeant præftare temporibus: fciunt quod ectholiæ fidei fundamento fus regna fubfistant. Puta ab hæreticus fanctis paterna & avitæ ... dulitatis vena fervatur; fluit ab illis incorruptum per posteros, nec hanc in his aliquis ...

A Sedes Dei.

Theod. p. 1. Eccles. Hist. Evagrius.

B 1. Tim. 2.

C 1 Joan. 5.

Joan. 1.

Ad Nobilem episcopum, ad ordinationem Maximiani. Ambros. 1. Tim. 3. 13. Ecclesia

Simmach. Cæsarius

limus inferit: custodit fontis, cui fidelis est cursus A
exordium; cum id quod in origine acceptum est,
vitiatur in prole;

De libertate Arbitrii, lib. 8. Retrac. Quæ non quidem ad eos pertinet, qui sunt in Christo Jesu, qui secundum carnem non ambulant, sed ad illos, qui ex Adam nati, nondum sunt in Christo Jesu, qui secundum carnem ambulant, quorum mentes carnalia sapiunt, quorum cogitationes, quorum opera, quorum denique tota vita, quamdiu in ea sunt, nondum est in Christo Jesu. Quod ergo ait, Non ergo in carne sunt, qui in Christo sunt, ita dictum est, quasi diceretur, Non ergo in carne sunt, qui in Christo sunt, id est, non ita in carne sunt, id est, non ita secundum carnem ambulant, id est, non ita carnalia sapiunt, id est, non ita in carne sunt, id est, non ita in carnalibus sunt, id est, non ita in carnalibus sunt, id est, non ita in carnalibus

hæresique iniiciuia & blasphema turbabiæ, reverte filii, tantæ dilectæ: *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum.* Competentur hæc ergo verba de eo fuerim mostratus: mihi namque ex parte maxima, venerandæ Trinitatis auxilio, *ecclesiæ* universalis quietem & summam præsentium vendico gaudiorum, quem onne æque omnes scandalis habunter, urebant, & infirmitas aliquantorum fuebat infirmum.

Meminit eatrias vestra, apud vos mihi dudum de patientia fuisse sermonem: jactavi quæ debeis primo faterdos in animo Christiano, nec me in vesbis fæge expectata decepit: quid enim patientiæ vestræ mellis intuleret, spiis fructibus approbatis. His testibus ferunt peritutum xitantiam intra aliquantorum mentes agitiosa perturtos, leverat longe aliud, quam accepeat feminandum, vel invenerat seminarium. Habemus certe fidei vestræ primia, quæ spiut domini fenno vel apostolicum doctrina jactavit: quæ quoties sita contingunt, non ea terra eunæ fuscipit, sed alia superfola corrumpunt: nihil vestræ simplicitæ fidei messis domini poterit impustare, qui in evangelio auctorem ziziæ inter nimetagitus offendit. Illi tunc dixerunt: *Io domo familiæ unde zizania? Non dixamus: In tanto regno fidei unde peritia?* Respondit domus tamen vobis hæmonibus Christi: *Homo inimicus hoc fecit.* Quæ igitur vos exercitat primum palæstra, doctorum fostitudo *vestræ mentis*..... *calliptate* ignitionem debetis *hujus* errotis, quorum hic indignus laudibus fuit, qui bona tam gloriosa deposeit: non partem cohumbæ simplicitatis, fed in toto floluit lepentis albuæ.

Nec mirum, si parum occidere simplices animos gaudendo fostenta est, qui fundendo primus occidit. Dinique verbis illum Spiritus Sanctus dicit hic inferre mortem nonnili per verba tentavit. Non tamen impugnat illum est tectus audorem, quando Judæ epiloquatum alter accepit. Juxe utrumque scetut una sententia: *quia in unum* (licet legimus) *ambo prosevorunt.* Sit licet uterque ante oculos nostros falsitatis notis: cuhmaiatur de traditor? tamen deliberate difficile est inter discessiones veritatis, & mortis auctorem. Facti foi videlicet vavium flatim Judam pœnituit, prævenit exitium oris supplicium prodiroris: illi flatim fequeuti, pœnitentiam suam confessui elegit; hic impietatis pertinacia gloriatur. Nec ergo perfidiæ huic dabo nomen omnino, non eft enim pœnitentiæ omnis. Denique quoties ecclesiæ, vel ejus quicti diabolus invidus fortit, intra eam nata corpoitis falsaqu levavit ipsius extraiuimi vestra, quo spiritualiter confutiuus, quo laboratur, non ut religione quisque vincerer, fed ut ipsa religio vinceretur. Memiuiis certe ejus, quia necesse est meminisse blasphemiæ, fed tam oblivionem tantorum malorum volo landia mentibus imperatam: ex animis, qui fublatus eft omnis, tollatur: tollatur, inquam, qui fie vocatus eft pœnitentiæ inferni. Habeis certe bras finiffet pœnitentiæ infidias, *retendit arcum furtim frequenter* (ut legimus) & ore fuo fipcula venenata jactavit; nemqumm tamen vestro in numero, quem fertiget, invenit: retorta in fe tela verdierunt, pollunqam fagittare in obscuro redos corde non potuit, & nihil in filios locis fiqui filio telebratum.

Quæ nor de vobis in hello intestino postis cura, quam ipsi mihi tunc habuit? In modum dictum est, quia tabiles cauffe omne tempus [illegible] non oculos tomo declinavimus in [illegible] caperet defictio dormiendi, [illegible] nefcirbamus. Quis enim [illegible] tra legia fuerunt? quæ [illegible] tes luperam [illegible] quæ [illegible] quæ [illegible] quæ

sacrificaverunt mihi filiæ. Utebatur tamen defensione & laude gentilium, episcopum talem nunquam fuisse testantium. Vere & hæc probabiliter loquebantur: nam quando potuit episcopus inveniri, qui Christianus esse nesciret? Ideo tamen non inimicus esse probatus est, quia nunquam displicent hostibus proditores. Audivimus hunc agentem contra legem, & iniquum quæ sint sola prosecuta: adfuerunt inter alios nec deseruerunt eum Cælestiani iniquitatis operarii, quos Hymnidici nostri persequitur manifesta sententia: jamdudum quippe *inimici Dei disperguntur, & pereunt qui operantur iniquitatem*: sicut idem dicit: *Velut cibum panis plebem dominicam devorabant*. Habuit ergo secum sui magistros exilii: habuit hujusce rei perfectos tiro doctores: nam separare difficile est, quos scelera sola junxerunt; quia majore ligantur glutino fœdera vitiorum. Quis tamen horum finis est? nempe ille quem legimus: *Irritavit in illo dominus, & erunt post hæc decidentes sine honore in contumelia inter mortuos in æternum*. Sed quid diutius immoramur? fastidium forsitan faciat sermo prolixior: dimittamus mortuos sepelire mortuos suos.

Psal. 91. — Psal. 13. — De Cælestianis faventibus Nestorio. — Sap. 4.

Audite nunc & capite simplicis verba doctoris: audite ab eo quæ a majoribus nostris nobiscum positus frequenter audivit: audite certe semper audita, nec studio novitatis inventa. Nostro vobis loquitur ore collega, quia una fides necesse est * unite prædicetur. Non hic in ejus persona alicujus testimonium mutuatur: a nobis datus est: qui est electus ex nostris, non est incognitus, non aliunde deductus: habuistis laudabilem de præsenti judicio suo: fama dudum decepit absentes: plura de eo loqui cautio est; quia opera supervacua est nota laudare. Nunc tamen vos nostris propriis sermonibus decet cavere commonitos. Nemo in vobis illud quatiat fundamentum, quod firma petra & angularis lapis ille construxit. Ædificate super hoc, catholici, quod soletis: didicistis quid sit superædificare quod ardeat: hoc detrimento illud pensabitur, cum opera singulorum probare cœperit ignis examen. Gaudeo vos fundamento huic non stipulam, non ligna, non fœnum, sed illas imposuisse divitias, quas architectorum sapientium præcepta mandabant imponi. Bene manebitis, quia tam solicite fabricatis; habitaculum magnum tales pollicentur expensæ: auro, argento, & lapidibus pretiosis illam vobis, quæ æstimari non potest, construitis mansionem. Nullo pretio taxantur æterna; quippe quæ non injuria, non vetustate solvuntur, quæ jam ab [illegible] mundi [illegible] dominus præparavit.

* unanimiter — De commendatione Maximini. — 1. Cor. 3.

[illegible] manus fidelium fatigatæ: *labantia*, hortante propheta, *genua roborentur*: qui pusillo sunt animo convalescant: noster salvator apparuit: ostendit falsitati Deus, quid sit pulsare & incessere veritatem, postquam sibi controversia inde facta est, unde subvenit. Unde, filii carissimi, permanete in eum qui est, ut vincatis in vobis. In ipso sensu & in eadem sententia estote perfecti: ut a filio hominis, cum venerit in majestate sua, non audiatis, *Discedite a me maledicti*; sed *Venite benedicti*, possitis audire. Maneat hœdos repulsa venturi: vos tales volumus inveniri, ut cum in igne stent abjecti a sinistris, vos a dextris invitet ad regnum. Non expectabitis ut paretur, quod olim vos ut regnetis expectat. Angustam nunc portam [illegible] intrate, quæ eos accepit, quos nunquam [illegible] invenerunt. Hæc dilectioni vestræ pro [illegible] catholicorum dicta sufficiant, quæ sæpe [illegible] volumus, ut triumpho fidei gratulantes [illegible] Deum caritatis & pacis esse nobiscum. Data [illegible] Martii, Flavio Aetio & Valerio viris clarissimis [illegible].

Isai. 35. — Matth. 25. — * Anno Chr. 432.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. I.

** In synodo Romana anno 531. a Bonifacio papa II. collecta extat epistola ejusdem Cælestini dilectissimis fratribus Perigeni, Dynato, Basilio, Sapio, Paulo, Æternali, Sabbatio, Juliano & Senecioni episcopis per Illyricum, quam suo loco excudendam cum aliis, Deo dante curabimus, nunc lectorem monuisse sufficiat.

DECRETA
CÆLESTINI PAPÆ I.
QUÆ SUNT IN CORPORE DECRET. GRATIANI, NEC HABENTUR IN SUPERIORIB. ipsius epistolis vel decretis, numero IV.

PRIMUM.

In alterius parochia, nisi eo vocante, nulli aliquid agere licet.

Nullus primas, nullus metropolitanus, nullus reliquorum episcoporum alterius adeat civitatem, quæ ad eum non pertinet, & alterius episcopi parochiam super ejus dispositione, nisi vocatus ab eo, cujus juris esse cognoscitur, ut quidquam ibi disponat, vel ordinet, aut judicet, si sui gradus honore potiri voluerit: sin aliter præsumpserit, damnabitur: & non solum ille, sed & cooperatores & consentientes ei: quia sicut ordinatio, ita eis & judicatio, & aliarum rerum dispositio prohibetur. Nam qui ordinare non poterit, quomodo judicabit? Nullatenus procul dubio judicabit, aut judicare poterit.

SECUNDUM.

Par pœnitentia ei indicitur, qui spiritualem filiam, *& ei qui* pœnitentialem suam violare monstratur.*

Si quis sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit, sciat se grave adulterium commisisse. Idcirco femina, si laica est, omnia derelinquat, & res suas pauperibus tradat: & conversa, in monasterio Deo usque ad mortem serviat. Sacerdos autem, qui malum exemplum dedit hominibus, ab omni officio deponatur, & peregrinando duodecim annis pœniteat. Postea vero ad monasterium vadat, ibique cunctis diebus vitæ suæ Deo serviat.

TERTIUM.

Episcopi, aut presbyteri, cum sibi confessa fornicantis, pœna seu pœnitentia quæ.

Non debet episcopus aut presbyter commisceri cum mulieribus quæ ei sua fuerint confessæ peccata. Si forte (quod absit) hoc contigerit, sic pœniteat, quomodo de filia spirituali, episcopus 15. annos, presbyter 12. & deponatur tamen, si in conscientia devenerit.

QUARTUM.

Quæstionis de binis uxoribus uni ductis, quarum prior non fuerat solenniter desponsata, expeditio.

Videtur nobis, quod secunda, quam contra prohibitionem ecclesiæ duxit, non sit uxor, etiamsi primam non haberet desponsatam. Nam quod contra interdictum & ordinem ecclesiæ factum est, ratum non haberi, tam humanæ, quam divinæ legis proclamat auctoritas: quia ea, quam inordinate superduxit, prohibitione renitente, uxor non est. Eam cogendus est recipere, quam juravit, & desponsavit, & ex qua prolem genuit, ut juramenti religio non vilipendatur, & fides adinvicem promissa servetur, proles in cultu Dei nutriatur & educetur, & alii exinde occasionem peccandi, & alios decipiendi, assumere non valeant. Quod autem parentes

rentes, fratres, & cognati utriusque sexus in testificationem filii & filiæ, ad matrimonium conjungendum vel dirimendum admittantur, tam antiqua consuetudine, legibus approbata, quam divinis & humanis legibus approbatur. In dirimendo autem matrimonio, ideo maxime parentes recipiuntur, * sive si defuerint parentes, proximiores admittuntur: quia unusquisque suam genealogiam cum testibus & chartis, cum exercitatione & recitatione majorum scire laborat. Quia igitur aliis melius sciunt, ideo maxime admittuntur. Similiter etiam recipiuntur, & in testificationem matrimonii conjungendi. Qui enim melius recipi debent, quam illi, qui melius sciunt, & quorum est interesse, ita ut si non intersint, consensum non adhibuerint, secundum leges nullum fiat matrimonium? Quod vero legitur; Pater non recipiatur in causa filii, nec filius in causa patris; in criminalibus causis & contractibus verum est. In matrimonio contrahendo & disjungendo, ipsius conjugii prærogativa, quia & favorabilis res est, congrue recipiuntur.

* & si

ANNO CHRISTI 423.

CONCILIUM CILICIÆ

Habitum anno Christi CCCCXXIII.

Istius Concilii memoriam debemus uni Mario Mercatori, qui de eo sic scribit in præfatione ad symbolum Theodori Mopsuesteni. Agnoscat supradictus Julianus ex hac translatione, si legere non fastidierit, manente apud memoratum Theodorum illa qua eum diximus mala fide secum Nestorium decepisse, etiam sibi magis suoque dogmati, de quo male turgidus & male sanus libros confecit, esse contrarium, seque etiam post de Cilicia abscessum, ab eo in Episcoporum provinciæ suæ conventu anathemate esse damnatum. *Vide clarissimum virum Joannem Garnerium in parte prima operum Marii Mercatoris pag. 219.*

Ex Nova Baluzii Collectione.

C. ANNUM CHRISTI 424.

SYNODUS ANTIOCHENA,

In qua damnatur Pelagius, & e civitate sancta ejicitur.

Hujus synodi solus meminit Marius Mercator in Commonitorio cap. 3. ubi sic loquitur. Adhuc etiam Hierosolymis constitutus Pelagius accusatus fuit apud Synodum [*Diospolitanam*:] & primo quidem tergiversando ambiguis quibusdam se professionibus tegens, & prosequens dubia, vel respondens, illam tunc videtur Episcoporum audientiam delusisse. Sed postmodum evidenter deprehensus, insistentibus accusatoribus *Erote & Lazaro a posteriore Synodo*, cui sanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præsedit Episcopus, atque detectus, a Sanctis quoque ac venerabilibus Hierosolymorum locis est deturbatus. Ejus denique sancti Theodoti ad reverentissimum Urbis Romæ Episcopum, & [illegible] recordationis Praylii Hierosolymitani Episcopi, missa scripta testantur, quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus. *Cum ergo Pelagius recte fidei Professor a Joanne Hierosolymitano in Synodo Hierosolymitana*, ab Eulogio Metropolita Cæsareensi in Synodo Diospolitana judicatus fuisset, *ad Theodotum totius Orientis Patriarcham appellationem iterum Orthodoxi interposuere, qui Synodo Antiochiæ convocata Pelagium condemnavit. Hinc patet Harduinum dupliciter falli, dum in primo Conciliorum tomo hanc Synodum Hierosolymæ habitam anno 416. affirmat. Theodotus siquidem, qui huic Synodo præsedit, Alexandro in cathedra Antiochena successit anno circiter Ch. 420. ut post Bollandum in Actis SS. Januarii, & Norisium lib. 2. hist. Pelag. cap. 4. probat Pagius ad ann. Ch. 420. num. 22. & seqq. Et si Hierosolymæ habita fuisset hac Synodus, opus non erat, ut Theodotus Synodi gesta ad Praylium mitteret, ut missa testatur Marius Mercator. Dein[de] si Praylius anno 416. e sua civitate Pelagium [illegible], anno deinde 417. pro Pelagio ad Innocentium Papam literas non dedisset.*

Ex Harduini tom. 1.

CONCILIUM [1] AFRICANUM
TEMPORE BONIFACII I. CÆLEST. I.
HABITUM.

TITULI CAN. DIVERSORUM conciliorum Africanæ provinciæ, nu. CV.

I. *Quod nihil de Hipponensi concilio sit emendandum.*
II. *Ut episcopi vel clerici non facile filios suos emancipent.*
III. *Ut episcopi vel clerici non ordinentur, nisi omnes suos fecerint Christianos.*
IV. *Quod præter panem, & merum mixtum aqua, nihil in sacramentis offerri debeat.*
V. *Ut clerici vel continentes ad virgines viduasque non accedant.*
VI. *Ut princeps sacerdotum non appelletur episcopus.*
VII. *Ut clerici tabernas, nisi in peregrinis, non ingrediantur.*
VIII. *Ut a jejunis Deo sacrificia peragantur.*
IX. *Ut in ecclesiis convivia minime celebrentur.*
X. *De pœnitentibus.*
XI. *De virginibus.*
XII. *De ægrotantibus, qui pro se respondere non possunt.*
XIII. *De passionibus martyrum.*
XIV. *De parvulis qui apud Donatistas baptizati sunt.*
XV. *De rebaptizationibus, reordinationibus, vel translationibus episcoporum.*
XVI. *Quot episcopi ordinare episcopum debeant.*
XVII. *Quot addi debeant episcopi numero ordinatorum, si de ordinando episcopo fuerit contradictum.*

[1] Quod hic dicitur Concilium Africanum, aliud non est nisi collectio quædam Canonum Africanorum [illegible]

Marginal note: Quod vulgo Africanum dicitur, particulare illud concilium non est, sed compilatio ex diversis Carthaginensibus, Milevitano, Hipponensibus, & aliis, eo Africani nomine a compilatore, nec eo satis docto inditum, inquit Ferd. Mendoza c. 1. lib. II. Comm. in Eliberit. conc. qua de re & alii plura in utramque partem, & nos in Notis.

XVIII. *Ut de ecclesia Carthaginis dies paschæ nuncietur.*
XIX. *De visitandis provinciis.*
XX. *Ut diœceses, nisi ex consensu episcopi proprii, episcopum non accipiant.*
XXI. *Ut alienus clericus minime suscipiatur ab alio.*
XXII. *Ut Carthaginensi episcopo, unde voluerit, clericum liceat ordinare.*
XXIII. *Ut episcopi, qui in diœcesibus fuerint ordinati, diœcesim sibi nullam vendicent.*
XXIV. *Ut parvuli, apud Donatistas baptizati, in catholica clerici ordinentur.*
XXV. *De reliquiis idolorum, vel templis, ab imperatoribus abolendis,*
XXVI. *Ut clerici de judicii sui cognitione non cogantur in publico dicere testimonium,*
XXVII. *De paganorum conviviis auferendis.*
XXVIII. *De spectaculis, ut die dominico, vel ceteris sanctorum festivitatibus minime celebrentur.*
XXIX. *De clericis damnatis.*
XXX. *De histrionibus Christianis factis.*
XXXI. *De manumissionibus, ut in ecclesia celebrentur, ab imperatore poscendum,*
XXXII. *De Equitio damnato episcopo.*
XXXIII. *Ut cum Donatistis lenius agatur.*
XXXIV. *De literis mittendis judicibus, ut ea, quæ inter Donatistas & Maximianistas facta sunt, innotescant.*
XXXV. *Ut clerici Donatistarum in ecclesia catholica suscipiantur in clero.*
XXXVI. *Ut legatio ad Donatistas componendæ pacis gratia dirigatur.*
XXXVII. *Qui clerici ab uxoribus debeant abstinere.*
XXXVIII. *De his qui plebes proprias derelinquunt.*
XXXIX. *De infantibus baptizandis, quoties dubitatur utrum fuerint baptizati.*
XL. *Diem paschæ, & diem concilii nunciandum.*
XLI. *Ne interventor episcopus cathedram, ubi interventor est, teneat.*
XLII. *De defensoribus ecclesiarum ab imperatore poscendis.*
XLIII. *De episcopis qui ad concilia non concurrunt.*
XLIV. *De Cresconio.*
XLV. *De ecclesia Hipponensium Diarrhytorum.*
XLVI. *De clericis qui intra annum causam suam agere non procurarint.*
XLVII. *Ut de alieno monasterio receptos, nec præpositos monasterii, nec clericos liceat ordinare.*
XLVIII. *De episcopis qui hæreticos vel paganos heredes instituunt.*
XLIX. *De manumissionibus.*
L. *De falsis memoriis martyrum.*
LI. *De idolorum reliquiis extirpandis.*
LII. *Ut ab episcopo Carthaginensi, cum opus fuerit, omnium episcoporum nomine dictentur & subscribantur epistolæ.*
LIII. *De episcoporum ordine, ut qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre.*
LIV. *De Quodvultdeus episcopo.*
LV. *De Maximiano episcopo.*
LVI. *Ut episcopi qui ordinantur, ab ordinatoribus suis epistolas accipiant, quæ diem & consulem præferant.*
LVII. *De his qui vel semel in ecclesia legerint, ab aliis non posse promoveri.*
LVIII. *De conveniendis Donatistis.*
LIX. *Forma conventionis Donatistarum.*
LX. *Quale commonitorium acceperunt legati contra Donatistas.*
LXI. *Brevis causarum.*
LXII. *Concilium universale non nisi necessitate faciendum.*
LXIII. *Ut ab electis judicibus provocare non liceat.*
LXIV. *Ut imperatoribus postuletur advocatorum defensio pro causis ecclesiæ.*
LXV. *De plebibus quæ nunquam episcopos habuerunt.*
LXVI. *De plebibus vel diœcesibus, ex Donatistarum pravitate conversis.*
LXVII. *De suggestione Maurentii episcopi.*
LXVIII. *De pacificandis ecclesiis Romana & Alexandrina.*
LXIX. *De his qui uxores, aut quæ viros dimittunt, ut sic maneant.*
LXX. *De precibus ad altare dicendis.*
LXXI. *De his qui publicorum judiciorum cognitionem ab imperatore poposcerint.*
LXXII. *De his, qui cum in Africana non communicant, voluerint trans mare obrepere.*
LXXIII. *Ut pergentes ad comitatum, causam suam vel Carthaginensi, vel Romano pontifici insinuare procurent.*
LXXIV. *Concilium de cognitione episcopi.*
LXXV. *Concilium contra hæresim Pelagii & Cælestii.*
LXXVI. *Quod Adam non sit factus a Deo mortalis.*
LXXVII. *Quod parvuli in peccatorum remissionem baptizentur.*
LXXVIII. *Quod gratia Dei non solum remissionem tribuit peccatorum, sed etiam præstat adjutorium ne peccetur,*
LXXIX. *Quod gratia Christi non solum scientiam tribuit quid agamus, sed etiam dilectionem nobis inspirat, ut quod scimus, implere valeamus.*
LXXX. *Quod sine Dei gratia nihil boni possumus implere.*
LXXXI. *Quod non solum humilis, sed & verax sanctorum vox ista est:* Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus,
LXXXII. *Quod in oratione dominica sancti pro se dicant:* Dimitte nobis debita nostra.
LXXXIII. *Quod veraciter a sanctis dicatur:* Dimitte nobis debita nostra.
LXXXIV. *De plebibus conversis a Donatistis,*
LXXXV. *De diœcesibus, qualiter eas dividant inter se episcopi, tam catholici, quam qui ex Donati parte conversi sunt.*
LXXXVI. *Ut si quam diœcesim episcopus, ab hæresi liberans, triennio possederit, nullus eam repetat.*
LXXXVII. *De his qui in plebes quas ad se putant pertinere (inconventis his a quibus tenentur) irruerint.*
LXXXVIII. *De his qui plebes ad se pertinentes negligunt.*
LXXXIX. *Quod electorum judicum sententia sperni non debeat.*
XC. *Ut si episcopus negligat suam diœcesim, communione privetur,*
XCI. *De episcopis qui Donatistas communicasse sibi mentiti fuerint.*
XCII. *De presbyteris & clericis, ut non appellent, nisi ad Africana concilia.*
XCIII. *De virginibus etiam minoribus velandis.*
XCIV. *Ne diutius episcopi teneantur in concilio, ternos ex se singularum provinciarum judices eligant.*
XCV. *Quod excommunicati ad accusationem admitti non debeant.*
XCVI. *Quod servi & liberti omnesque infames personæ, non debeant accusare.*
XCVII. *Ut qui unum crimen non probaverit, ad alterum admitti non debeat.*
XCVIII. *Qui ad testimonium admittendi sint.*
XCIX. *De episcopo qui excommunicat eum qui sibi soli crimen dicit esse confessum.*
C. *Ut non temere quemquam communione privet episcopus.*
CI. *Epistola totius concilii Africani ad Bonifacium urbis Romæ episcopum.*
CII. *Epistola Cyrilli Alexandrini episcopi ad concilium Africanæ provinciæ.*
CIII. *Epistola Attici episcopi Constantinopolitani ad memoratum concilium,*
CIV. *Symbolum fidei Nicani concilii.*
CV. *Epistola totius concilii Africani ad papam Cælestinum urbis Romanæ episcopum,*

repetitio posterioris partis Codicis ut dicitur, Africani superius allati, continens ultima 105. capitula gestorum in Carthaginensi Concilio anni 419. Quæ repetitio, inquit Coustant in præf. ad epist. Summ. PP. vel ex hoc uno vitiosa est, quod & supervacanea sit, & interrupta Conciliorum serie lectorem suo quodammodo cursu excutiat. Sed & in eo etiam magis peccat, quod capitula ipsa suo nec ordine, nec anno disposita, sed temere, indigesteque mixta repræsentet. Et de anno quidem certum est ex his capitulis alia ad 397. alia ad alios proxime consecutos annos pertinere, omnia vero fuisse anno 419. in Concilio Carthag. recitata. Illa igitur non ultra 419. rejici, nedum ad 424. illigari par erat. De ordine vero, quam sit confusus perturbatusque, unum proferemus exemplum. Prooemio Synodi Carthaginen. an. 401. habitæ subnexuit clarissimus Editor capitula 32. quorum priora 23. ad Synodum anni 397. pertinere liquet, tum quia huic Synodo adsignantur in Canonum Africanorum Codice; tum quia ejusdem Synodi præloquio ita sunt apte conserta atque nexa, ut si utraque cum Labbeo divellas, membra a capite sejunxeris. In ipso quippe limine petit Aurelius, ut recitetur ante omnia, confirmeturque, ac in melius etiam si opus erit, reformetur Hipponensium Canonum Breviarium. Mox sequuntur ea, quæ capituli primi nomen & locum habent, Epigonii Episcopi verba. *In hoc Breviario* &c. Quam cohæreant hæc inter se, nemo non videt. Contra si prooemio Synodi an. 401. in quo altum de Breviario silentium est, capitulum illud primum subnectis, hiulca erit, & nullo juncta nexu oratio. Quod idem de sequentibus aliis capitulis ex Breviario itidem Hipponensi excerptis, & ad an. 401. a Labbeo relatis, dictum velimus. Denique capitulum 14. cujus hæc sunt verba: *De Donatistis placuit, ut consulamus fratres & consacerdotes nostros Siricium, & Simplicianum &c.* cur in annum 397. conveniat, docent Siricii ac Simpliciani nomina, quibus anno 401. jam defunctis successerant Anastasius & Venerius. Quod quia probe noverant Afri Carthagine an. 401. congregati, voluere hac ipsa de re consuli *tam venerab. S. fratrem suum Anastasium sedis apost. Episcopum; quam etiam S. fratrem Venerium Sacerdotem Mediolanensis Ecclesiæ.* Hactenus Coustant loc. cit. Ceterum hoc anno 424. habitum revera fuit Carthagine Concilium Africanum universale, sub Aurelio XX. sic enim citatur a Bonifacio Carthag. in Concilio anni 525. in quo Apiarius, qui immanium criminum iterum accusatus, damnatusque, Cœlestini patrocinium imploraverat, præsente Faustino in Africam iterum misso, ut cum Episcopis Apiarii causam retractaret, universa tandem crimina confessus est: quæ omnia in Synodi Africanæ epistola ad Cælestinum tum supra in Codice Africanæ Ecclesiæ can. 134. & infra in hoc Concilio Africano n. 105. allata referuntur.

CANON. CONCILIOR. DIVERSORUM AFRICANÆ PROVINCIÆ, NUMERO CV.

RECITATA sunt etiam in * ista synodo diversa concilia universæ provinciæ Africæ, transactis temporibus Aurelii Carthaginensis episcopi celebrata. Gloriosissimo imperatore * Theodosio Augusto III. & Abundantio viro clarissimo consulibus, VIII. Idus Octobris, Hippone regio, in secretario basilicæ pacis.

Hoc cum tribus sequentibus Africanis habitum est sub Siricio. De hoc concilio vide notas concilii Hipponensis sub Siricio. * for. Carthag. VI. * for. seniore.

Gesta hujus concilii ideo descripta non sunt, quia ea, quæ ibi statuta sunt, superioribus probantur inserta.

DE CONCILIO CARTHAGINENSI, ubi legati episcopi proconsulares ad concilium Adrumetinum destinantur.

De hoc concilio vide notas concilii Adrumetini sub Siricio.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Arcadio III, & Honorio II. Augustis consulibus; VI, Kalendarum Juliarum, Carthagine. In hoc concilio legati * directi sunt episcopi proconsulares ad concilium Adrumetinum. * delecti

DE CONCILIO CARTHAGINENSI, ubi multa sunt constituta.

CÆSARIO & Attico viris clarissimis consulibus, v. Kalendas Septembris, Carthagine, in secretario basilicæ Restitutæ. Cum Aurelius episcopus una cum episcopis consedisset, adstantibus etiam diaconibus, advenientibus quoque Victore sene Pupputanensi, Tuto * Migirpensi, Evangelo Abscuritano, Aurelius episcopus dixit: Post diem præstitutam concilii consedimus, ut recordamini, fratres carissimi: & arbitrabamur omnium provinciarum per Africam legationes convenisse ad diem (ut dixi) præstitutam nostri tractatus: sed cum sacerdotum nostrorum Byzacenorum epistola fuisset recitata, vel quid mecum iidem, qui tempus & diem concilii prævenerant, tractassent, vestræ caritati legeretur, lecta est etiam a fratribus Honorato & Urbano, qui nobiscum hodie * concilio participantur, legatio Sitiphensis provinciæ destinata. Frater etiam Regimus ecclesiæ Vegelitanæ * literas ad parvitatem meam datas Crescentiani primæ sedis (ut ipse insinuat) Numidiarum, & Aurelii coepiscoporum nostrorum: in quibus scriptis vestra mecum caritas recognoscit, promisisse eosdem, quod aut ipsi dignarentur venire, aut ad hoc concilium fuissent ex more destinaturi legatos. Sed hoc quia minime factum videtur, diu se detineri, de longinquo venientes legati Mauritaniæ Sitiphensis, non posse testantur. Et ideo, fratres, si vestræ caritati videtur, literæ fratrum nostrorum Byzacenorum, sed & breviarium quod eidem epistolæ adjunxerant ad hunc cœtum * conrogatum, legantur: ut si qua forte illic movere caritatis vestræ animum possunt, in eodem breviario, quæ diligentius fuerint animadversa, in melius reformentur. Hoc enim frater & coepiscopus noster primæ sedis, vir perspectus, merito suæ gravitatis atque prudentiæ * Mizanius, scribens ad meam parvitatem, postulavit, Si ergo placet, quæ tractata sunt, legantur, & singula a vestra caritate considerentur.

De hoc concilio vide notas concilii Carthaginensis III. sub Siricio. * Murgeanensi. * concilium. * for. legit literas aut attulit. * congregatum. * Myzonius, al. Muzonius.

IN HOC CONCILIO STATUTUM EST ut episcopi sine formata non navigent.

CÆSARIO & Attico viris clarissimis consulibus, sexto Kalendas Julias, Carthagine placuit, ut nullus episcoporum naviget sine formata primatis. Gesta in authenticis, qui quæret, inveniet.

Cod. can. hæc 56. & 57. canonibus interponit. Vide Tom. 3. p. 1297. B.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Hæc eadem statuta fuerunt concilio Carthaginensi III. Hinc itaque constat, illud VI. Kalendas Julii inchoatum, ad Septembrem usque continuatum fuisse; vel quod supra dixi, Carthaginense illud, quod vulgo dicitur III. ex multis Carthaginensibus compilatum esse.

SEQUUNTUR CONCILIA AFRICANA SUB ANASTASIO HABITA.

DE CONCILIO ISTO LEGATI ad imperatores infra scripti diriguntur episcopi.

POST consulatum gloriosissimi imperatoris Honorii Augusti IV. & Eutychiani viri clarissimi, V. Kalendas Majas, Carthagine in secretario basilicæ Restitutæ. In hoc concilio legationem susceperunt Epigonius & Vincentius episcopi, ut pro...

Quam ob causam, quo loco & tempore hoc concilium Carthaginense in A-

ritis eiusdem Mediolanensis, legem de gregis principibus mentitur, nec quos eos audeas abstrahere.

IN HOC CORCILIO LEGATIO
definitum ad Papam est: Mediolanensis episcopus, de parochiis qui apud haereticos baptizati sunt, & ad imperatorem de idolorum religiosis auferendis, & de aliis rebus quamplurimis.

POST consulatum Flavii Stilliconis viri clarissimi, decimoquarto Kalendas Julias, Carthagine in secretario basilicae Restitutae: cum Aurelius episcopus una cum episcopis suis confedisset, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit: Ecclesiarum Dei per African constitutarum necessitates meorum optime novit caritas vestra, fratribus! Et quoniam praedictus dominus, ut ex aliqua parte fandi caetus vestri effet congregatia praefentia, videtur mihi, ut has eafdem necefitatis nos, quas pro folicitudine noftra indagare potuimus, in medium proferamus. Qui cum approbaverit vefira finceritas, fit confequens, eligendum effe unum a noftro numero confacerdotem, qui (auxiliante domino & orationibus veftris) & has ipfas necefitates fafciepre poffit, & graviter peragendis impiere, pereofdem ad tranfmarinas Italiae partes, ut tam fanctae fraternae & confacerdotibus noftris, venerabili fancto fratri Anaftafio, fedis apoftolicae epifcopo, quam etiam fancto fratri Venerio facerdoti Mediolanenfis ecclefiae neceffitatem ipfam ac doloream utque inopiam noftram valeat intimare. Ex his enim fedibus huic fuerat prohibitum: quo noverint communi periculo providendum, maxime quia tanta indigentia clericorum eft, multaque ecclefiae ita defertae funt, ut ne unum quidem diaconum vel inlitteratum habere reperiatur. Nam de ceteris fuperioribus gradibus & officiis taceadum arbitror: quia, ut dixi, fi minifterium diaconii facile non invenitur, multo magis fuperiorum honorum inventio non poffit certiffimum eft. Et quotidianus plaudiffimo diverfarum pene omnutarum plebium jam non fuftinemus; quibus nifi fuerit aliquando fubventum, gravis nobis & inexcufabilis innumerabilium animarum Deo perantum cauffa apud Deum manifura eft.

CAPITULA.

Cod. can. ecc. Afr. 75. Concil. Carth. II. c. 2. Concil. Carth. III. c. 10.

FIDE DIGNITES episcopus dixit: In hoc breviario (quod decerptum eft de concilio Hipponenfi) nihil arbitratur esse emendandum, vel affuendum, nifi ut dies fancti pafchae tempore concilii innotefcat.

I I.

Ut epifcopi, vel clerici, filios fuos a fua poteftate per emancipationem exire non finant, nifi de moribus eorum fuerint & de aetate fecuri, ut poffint ad eos jam propria pertinere peccata.

I I I.

Cod. can. ecc. Afr. c. 76. Concil. Carth. III. c. 17.

Ut epifcopi & presbyteri & diaconi non ordinentur, prius quam omnes, qui funt in domo eorum, Chriftianos catholicos fecerint.

I V.

De confil. dub. c. 1. In fe cremenis. Cod. can. ecc. Afr. c. 77.

Ut in facramentis corporis & fanguinis domini nihil aliud nos ius offeratur, quam quod ipfe dominus mandavit, hoc eft, panis & vinum aqua mixtum. Panis enim, feu mel & lac, quod uno die folemniffimo in facramentum myfterio ioliet offerri, quamvis in aliuri offerantur, fuam tamen

confuetudinem ad ecclefiam, quocunque reatu inevolutis, legem de gregis principibus mentitur, nec quos eos audeas abftrahere.

habeant proprium benedictionem, ut a facramento dominici corporis & fanguinis diffinguantur. Nec amplius in primitiis offeratur, quam de uvis & frumentis.

V.

Clerici vel continentes, ad vidua vel virgines, nifi ex juffu vel permiffu epifcoporum, aut presbyterorum non accedant: & hoc non fofi faciant, fed cum conclericis, vel cum quibus epifcopus aut presbyter jufferit. Nec ipfi epifcopi & presbyteri fofi habeant accefftum ad hujufmodi feminas, fed ubi aut clerici praefentes funt, aut graves aliqui Chriftiani.

VI.

Ut prime fedis epifcopus non appelletur princeps facerdotum, aut fummus facerdos, aut aliquid hujufmodi, fed tantum prime fedis epifcopus.

VII.

Ut clerici edendi vel bibendi cauffa tabernas non ingrediantur, nifi peregrinationis neceffitate compulfi.

VIII.

Ut facramenta altaris nonnifi a jejunis hominibus celebrentur, excepto uno die anniverfario, quo cena domini celebratur. Nam fi aliquorum pomeridiano tempore defuoctorum, five epifcoporum, five cetorum commendatio facienda eft, fofis orationibus fiat, fi illi qui faciunt jam prandi invenuntur.

IX.

Ut nulli epifcopi vel clerici in ecclefia conviventur, nifi forte tranfeuntes hofpitionem neceffitate illic refciamur. Populi etiam ab hujufmodi convivia, quantum fieri poteft, prohibentur.

X.

Ut poenitentibus, fecundum differentiam peccatorum, epifcopi arbitrio poenitentiae tempora decernantur. Et ut presbyter, inconfulto epifcopo, non reconciliet poenitentem, nifi abfentie epifcopi neceffitate cogente. Cujufcumq; autem poenitentia publicum & vulgarifimum crimen eft, quod univerfam ecclefiam commoverit, ante abidem manus ei imponatur.

XI.

Ut virgines facre, cum parentibus (a quibus cuftodiebantur) privatae fuerint, epifcopi providentia (vel presbyteri, ubi epifcopus abfens eft) in monaftefio virginum, vel gravioribus feminis commendentur, ut fimul habitantes, invicem fe cuftodiant; ne paftum vagando ecclefiae laedant & opinioni exiftimationem.

XII.

Ut aegrotantes, fi pro fe refpondere non poffunt, cum voluntatis eorum teftimonium fui dixerint, baptizentur. Ut feniciis atque hiftrionibus, caeterifque hujufmodi perfonis reconciliatio non negetur.

XIII.

Licet etiam legi paffiones martyrum cum anniverfari die eorum celebrantur.

XIV.

De Donatiffis placuit, ut confulmus fratres & confacerdotes noftros Siricium & Simplicianum, de fofis infaftibus qui baptizantur penes eofdem, ut ne quod fuo non fecerunt judicio; cum ad ecclefiam venerint, ut ab illis fanentur, fed ut ab illis fanentur, ut ab illis error impediat, ne promoveantur facri altaris miniffri. Quibus infertis, Honoratus & Urbanus epifcopi, legati provinciae Mauritaniae Sitiphenfis, dixerunt: Jamdudum cum apud Cartaginem veftram, allegaremus fcripta, diliati fumus ea contemplatione, quoufque fratres noftri advente poffint de Numidia legati: fed quia non parvi dies funt, quibus expectati minime venerunt, utiam prae-

termittere, quae nobis mandata funt a noftris concilio, non oportet: atque adeo, fratres, fuggeftionem noftram libenter admittite. De fide enim Nicenai tractatus audivimus. Veram & de facrificiis exhibendis poft prandium, ut a jejunis (fecuti dignum eft) offeramur, & tunc de nonc firmatum eft.

XV.

Illud autem fuggerimus mandatum nobis, quod etiam in Capuenfi fynodo videtur ftatutum, ut non licet feri rebaptizationes & ordinationes, vel translationes epifcoporum, Nam Crefconius Ville Rubegienfis epifcopus, plebe fua derelicta, a Tubunicenfem invafit ecclefiam: & ufque hodie communitas (fecundum quod ftatutum fuerat) reliquere eamdem, quam invaferat, plebem contempfit. Adhuc ftatum, quae pronunciata fuerant, confirmam quidem audivimus: fed petimus, fecundum quod nobis mandatum eft, ut digneris dari fiduciam, quo jam, neceffitate ipfa cogente, liberum nobis fit, reftorem provinciae, fecundum ftatuta gloriofiffimorum principum, adverfus illum adire, ut qui miti admonitioni fanctitatis veftae acquiefcere nolvit, & emendare illicitum, auftoritate judiciaria protrifus excludatur. Aurelius epifcopus dixit: Servata forma difciplinae, non inflimabitur appetitus, fi a veftra caritate modeftius conventus recedere retraftaverit, cum fuerit, fine contempta & contumacia faciente, Honoratus & Urbanus judiciaria conventus epifcopi dixerunt: Hoc * enim omnibus placet? Ab univerfis epifcopis dictum eft: Placet, & jufum eft.

XVI.

Honoratus & Urbanus epifcopi dixerunt: Et illud nobis mandatum eft, ut quia proxime fratres noftri Numidae duo epifcopi ordinare praefumpferunt pontificem, non nifi a duodecim cenfeatis ecclefiarum epifcoporum ordinationes. Aurelius epifcopus dixit: Forma antiqua fervabitur, ut non minus quam tres fufficiant, qui fuerint a metropoli tanto directi ad epifcopum ordinandum. Propterea quia in Tripoli forte & in * Afrange interjacente videntur barbare gentes: nam in Tripoli (ut affertur) epifcopi funt quidem quinque tantummodo, & poftfunt forte de plurimo vero illo neceffitate aliqua occupati: difficile eft ergo, ut de quolibet numero omnes poffint occurrere: numquid debet hoc ipfum impedimento efte ecclefiafticae utilitati? Nam & in hac ecclefia, ad quam dignata eft veftra fanctitas humanitter convenire, crebro ut ait pedidem dominicum ordinandos habemus. Nomquidnam frequentatur duodecim poteto, vel decem, vel non multo minus adventae epifcopos? Sed facile eft mihi duos adjungere meae parvitati vicinos. Quapropter cecum mecum caritas veftra hoc ipfum obfervari non poffit.

XVII.

Sed & illud eft ftatutum, ut quando ad eligendum epifcopum conveniamus, fi qua contradictio fuerit oborta, (quia talia tractata fuit apud nos) non praefumat ad purgandum eum, qui contradicit eft, tres epifcopi jam, fed poftulentur ad numerum fumpfeerit? (habent poftunc) ? unus vel duo: & in eadem plebe, qui contradictio eft, difcutiantur primo perfonae contradicentium: poftremo etiam illa, quae objicuntur, pertractentur: & cum purgatus fuerit, in confpectu publico ita demum ordinetur. Si hoc cum veftra fanctitatis animo concordat, roboretur veftrae dignationis ſuffrafione. Ab univerfis epifcopis dictum eft: Juxta placet.

clantur, atque ab ipsis principalibus cathedris removantur. Oportet enim, ut qui universis fratribus, ac toti concilio inhærent, non solum fata, juxta integro, sed & discreles possideat. At vero, qui sibimet potant plebes fuas fufficere, fraterna dilectione contempta, non tantum diuturnes amittant, fed (ut dixi) etiam propriis gaudia carcant auctoritate, ut rebelles. Honoratus & Urbanus episcopi dixerunt: Summa provisio sanctitatis tuæ cohæret mentibus singulorum, & quos omnium reconfiountur ea quæ prolequi dignatus es, roborandis. Universi episcopi dixerunt: Placet, placet.

XXI.

Epigonius episcopus dixit: In multis concilibus hoc flatutum est, etiam nunc hoc confirmandum est a vestra providentia, beatissimi fratres, ut clericum alicunde nullus sibi præripiat episcopum proprium, ut ipse arbitrium, cujus sunt clericus. Dico autem Julianum, qui ingratus est Deibeneficis per meam parvitatem in le collatis, ita temerarium & audacem extitisse, ut non qui a me baptizatus est, cum effet puer egentissimus, mihi ab eodem commendatum, cunque multis annis a me alertur, atque instruxerat, hunc, ut dixi, baptisatum desiderat, ut ipse ad meum ministerium meæ, conflat: (Idem in diœcesi Mapolitanii lector esse cuperat, imo annis fermo duobus legerat) nefcio quo contempta humilitatis meæ, Mem Julianus eum arripuit, quem dicit quasi proprium civem sui loci * Uzaritani, me inconsulto, usurpare; nam & diaconum illum ordinavit, Hoc fi licetat, licetat hæc licentia a vobis, beatissimi fratres? Sin minus, tam impudens cohibeatur, ne le miscat communioni cujusquam. Numidius episcopus dixit: Si non publicata, nonque conflicta tua dignatione, id videre fecilis Julianus, judicamus omnes isinque factum arripe indigne. Quapropter nisi idem Julianus correxerit erroremfuum, & cum satisfactione emendaverit delictum (quod tuæ autos ordinavi) revocaverit tuæ plebi, contra statuta concilii factus, contumacie hæc, separatus a nobis, extiqiet judicium. Epigonius episcopus dixit: Ætate pater, & ipsi promotione antiquissimus, vir laudabilis frater & collega noster Victor vult hanc petitionem generalem omnibus effici.

XXII.

Aurelius episcopus dixit: Sermonem meum admittite, fratres, Contigit nonnunquam ut presbyteri ab ecclesia suæ præripiant, vel presbyteri, vel episcopus, & tamen, ut ipse flatutum id tenere ut convenium episcopum ejus, atque ei injuicem, quod ejus clericus a qualibet ecclesia pofhuerit. Sed forte in hodierno non reluctari (ait), & ne quando contingat ut reluctetur, cum fuerint a me in hac causa publicati, quem fcitis multarum ecclesiarum & ordinationum curam fustinere: justum est ergo, ut quemlibet confacerdotem convenium, cum duobus e conclerisis nolter vel tribus vestris, ut ipse ordinetur. Quod si non, quod cenfet carius vestra facendum? Ego enim * cundtarum ecclesiarum dignatione Dei (ut dixi) fatis fatigatus fum fustinuo. Numidius episcopus dixit: Fuit semper hæc licentia huic fedi, ut unde velliet, & de cujus nomine fuisset conventus, pro defidecio quisque ecclesiæ ordinaret episcopum. Epigonius episcopus dixit: Bonitas sequestrat pofhibilitatem. Minus enim prafumitis, frater; & cum te bonum & eleuentum omnibus * prædes, (habes enim hoc in arbitrio) fatis est ut ultimisat personæ unius episcopi episcopi in primatum tantummodo conventione. Sinautem quod * libet huic fedi vendicandum sibi fuerit arbitrarit, ne A esse habet tu omnes ecclesias subfuere. Unde tibi non perfectum dimus, fed tum aliquis, ut, ut licet voluntati tuæ semper tenere quem volet, ut præpositos plebibus vel ecclesiis constituas, qui postulati fuerint, unde volet. Posthumianus episcopus dixit: Deinde qui unum habuit, numquid debet illi ipse unus presbyter auferri? Aurelius episcopus dixit: Sed episcopus unus esse potest, per quem dignitione divina presbyteri multi conflituti possint: unus autem episcopus difficile invenitur confituendus. Quapropter, si necessarium episcopatui quis habuerit presbyterum, & unum, ut dixistis, frater, habeat, etiam ipsum ad promotionem dare debet, Posthumianus episcopus dixit: Ergo fi habet alius abundantes clericos, debet quibus illis plebs subministre. Aurelius episcopus dixit. Sane quando tu ecclesiæ alterius subvenerit, perfuadebitur illi, qui plures habet clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur.

XXIII.

Honoratus & Urbanus episcopi dixerunt: Audivimus confitutum, ut diœceses non mereantur episcopos accipere, nisi cum consilio ejus diœcesis, quo fiorient confitutæ: fed in provincia nostra, cum aliqui forte in diœcesi (concedente eo episcopo, in cujus potestate fuerant constitutæ) jorcedunt, ut ordinentur, etiam diœceses sibi vendicant: hoc & corrigi cartatis nostræ judicio, & inhiberi de cetero debet, Epigonius episcopus dixit: Singulis episcopis servandum est, quod decebat, ut ex matta diœcesium nulla caperetur, ut propriam episcopum * habuiffet, nisi ipse confensum abbiuffiatur concedendi. Sufficit enim & consentire, ut eadem diœcesis permitta proprium tamum episcopum habeat, & ceterasfibi non vindicet diœceses: quia exempla de facto multorum, fola metuit honoratus episcopatus fuscipere. Aurelius episcopus dixit: Non dubito caritati vestræ omnium placere, cum qui in diœcesi, concedente episcopo qui matriem tolerat, solum, eundem retinere plebem in qua fuerit ordinatus. Quoniam igitur invitatis arbitror fuisse tractata, fi omnia cum animo vestro convenerunt, formam vestrio conclo-D rate: Universi episcopi dixerunt: Omnia nobis hæc placuerunt, & hæc nostra subscriptione firmavimus. Et subscriptiverunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginiensis hoc decreto consilii, & præfecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi fi subscripserunt.

XXIV.

Unde quoniam superiori concilio flatutum est eum omnes mecum recognoscit unanimitas vestra, ut hi qui apud Donatistas parvuli baptizati fuit, nondum ecclesiæ valentes erroris eorum interimus, & postea quam ad ætatem rationis capacem pervenerunt, agnita veritate, fallitatem eorum abhorrentes, ad ecclesiam Dei catholicam, per universum mundum diffusam, ordine antiquo manus impositionem recepti sunt; debere tamen fatisfaciendum munus clericatus non impedire nomen ecclesiæ, cum veram ecclesiam illorum putaverint, ad fidem accedendo, & sbi Christo credidersint, & trinitatis factamenta perceperint, quæ omnia vera & fanctia atque divina esse certissimum est, & in his omnibus animæ ipsæ confituitam. Quamquam & hæreticorum præsumpta audacia, veritatis nomine palliata, hæc tradere audeat. Quæ quoniam simplicia sunt, ut præmonet B apostolus, dicendo: *Unus Deus, unus fides, unum baptisma.* & literari non liceat, quod semel dari oportet, anathematizato nomine illorum, recipiantur per manus impositionem in unam

unam ecclesiam, unam columbam (ut dictum est) & unam matrem omnium Christianorum, ubi omnia illa faramenta fabbritier & aterne & vitaliter accipiuntur, quæ perseverantes in hæresi magnam damnationis pœnam conquirunt, ut quod ex in veritate ad æternam vitam confiperunt esse luminosius, hoc in errore sit tenebrosius atque damnosius. Quod fugientes nonnulli, & matris ecclesiæ libera cognoscentes, quia illa omnia sancta mysteria amore veritatis crediderunt, non perceperunt, quibus factamentorum rebus cum vitæ bonæ probitas accesserit, sine dubio ad officium clericatus tales esse applicandos, & maxime in tanta rerum necessitate, nullus est qui non concedat. Quamquam nonnulli ejusdem sectæ clerici cum plebibus suis honoribus suis ad nos transire B desiderant, qui amore honoratiaiis ordinis advetsaram, aut retinent ad salutem. Sed hoc majori fratrum suprediftorum considerationi dimittendum certo, ut prudentiori ista concilio nostræ sugestionis fermonem cum perpenderint, quid de hac re eis placeat, nos informare dignentur. Tantum de his qui infantes baptizati sunt, fastigimus, ut nostræ, si placet, in hidiem ordinandis confentiant voluntati. Omnia ergo quæ superius comprehendimus, apud sanctos episcopos agenda esse, mecum honorabilis fraternitas vestra perpendit.

Ecl. Carthag. 16. Ecl. Carthag. 16. Ecl. Carthag. 16.

XXXIII.

Cod. can. c. 66.

Deinde pertractatis & consideratis omnibus quæ utilitati ecclesiæ convenire videbantur, annuente atque admonente Spiritu Dei, eligimus cum memoratis hominibus (quamvis de dominici corporis unitate inquieta dissensione præcisis) leniter & pacifice agere, ut (quantum in nobis est) omnibus, qui eorum communione & societate irretiti sunt, per universas provincias Africanas penitus innotescat, quam miserabili errore devincti sunt diversa sentientes; *ne forte*, sicut dixit apostolus, nobis in mansuetudine corripientibus, *det illis Deus pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, & resipiscant de diaboli laqueis, captivati ab ipso in ipsius voluntatem*.

2. Tim. 2.

XXXIV.

Cod. can. c. 67.

Itaque placuit, ut ex concilio nostro literæ darentur ad judices Africanos, a quibus hoc peti congruum videretur, ut in hoc adjuvent communem matrem ecclesiam catholicam, in quo episcopalis auctoritas communiri in civitatibus potest, id est, ut judiciaria potestate atque diligentia, ex fide Christiana, quid gestum sit in omnibus locis, in quibus Maximianistæ basilicas obtinuerunt, qui ab eis schisma fecerunt, inquirant, & gestis publicis propter firmam notitiam omnibus necessariam faciant inhærere.

XXXV.

Cod. can. c. 68.

Deinde placuit, ut literæ mittantur ad fratres & coepiscopos nostros, & maxime ad sedem apostolicam, in qua præsidet memoratus venerabilis frater & collega noster Anastasius, quo noverit habere Africam magnam necessitatem, propter ecclesiæ pacem & utilitatem, ut ex ipsis Donatistis, quicumque clerici correcto consilio ad catholicam unitatem transire voluerint, secundum uniuscujusque episcopi catholici voluntatem atque consilium, qui in eodem loco gubernat ecclesiam, si hoc paci Christianæ prodesse visum fuerit, in suis honoribus suscipiantur, sicut prioribus ejusdem divisionis temporibus factum esse manifestum est. Quod multarum & pene omnium Africanarum ecclesiarum, in quibus talis error exortus est, exempla testantur: non ut concilium, quod in transmarinis partibus de hac re factum est, dissolvatur: sed ut illud maneat circa eos, qui sic transire ad catholicam volunt, ut nulla per eos unitatis compensatio procuretur. Per quos autem vel omnimodo * perfici, vel adjuvari manifestis fraternarum animarum lucris catholica unitas in locis, in quibus degunt, visa fuerit; non eis obsit, quod contra honores eorum (quamvis salus nulli interclusa sit) in transmarino concilio statutum est, id est, ut ordinati in parte Donati, si ad catholicam correcti transire voluerint, non suscipiantur in honoribus suis secundum transmarinum concilium, exceptis his, per quos catholicæ unitati consuletur.

* proficere

XXXVI.

Cod. can. c. 69.

Deinde placuit, ut his peractis, legati etiam prædicandæ pacis atque unitatis gratia, sine qua salus Christiana non potest obtineri, e numero nostro ad ipsorum Donatistarum, sive quos habent episcopos, sive ad plebes mittantur, per quos omnibus in notitiam perferatur, quam nihil habeant quod adversus ecclesiam catholicam juste possint dicere; maxime ut manifestum fiat omnibus per gesta etiam municipalia, propter documentorum firmitatem, quid ipsi de Maximianistis schismaticis suis egerint, ubi divinitus demonstratur, si attendere velint, tam inique eos illos ab ecclesiæ unitate præcisos, quam inique nunc clamant a se Maximianistas schisma fecisse: ex quorum tamen numero,

quos jam plenarii concilii sui auctoritate damnaverant, in suis honoribus denuo receperunt, & baptismum, quem damnati & exclusi dederant, acceptaverunt: ut videant, quam stulto corde resistant paci ecclesiæ toto orbe diffusæ, cum ista faciant pro parte Donati: neque se istorum, quos ita receperunt, communione, propter intuitum pacis, contaminari dicant: & nos condemnent, id est, ecclesiam catholicam, etiam in extremis terrarum partibus constitutam, per eorum communionem inquinatam, quos tunc accusantes convincere nequiverunt.

XXXVII.

Præterea, cum de quorumdam clericorum, quamvis erga uxores proprias, incontinentia referretur: placuit, episcopos & presbyteros & diaconos, secundum priora statuta, etiam ab uxoribus continere. Quod nisi fecerint, ab ecclesiastico removeantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi, sed secundum uniuscujusque ecclesiæ consuetudinem observari debere.

Dist. [illegible] Et in ipso concilio Carthag. V. c. 3. Cod. can. c. 70.

XXXVIII.

Rursus placuit, ut nemini sit facultas, relicta principali cathedra, ad aliquam ecclesiam in diœcesi constitutam se conferre, vel in re propria diutius (quam oportet) constitutum, curam vel frequentationem propriæ cathedræ negligere.

[illegible] Et in concilio Carthag. V. c. 5. De consec. 71.

XXXIX.

Item placuit de infantibus, quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur, neque ipsi sunt per ætatem de traditis sibi sacramentis idonei respondere, absque ullo scrupulo eos esse baptizandos, ne ista trepidatio eos faciat sacramentorum purgatione privari. Hinc enim legati Maurorum fratres nostri consuluerunt, quia multos tales a barbaris redimunt.

[illegible] Et in Carthag. V. c. 6. Cod. can. c. 72.

XL.

Item placuit, ut dies venerabilis paschæ formatarum subscriptione omnibus intimetur, dies vero concilii idem servetur, qui in Hipponensi concilio constitutus est, id est, decimo Kalendas Septembris. Et scribendum ad singularum quarumque provinciarum primates, ut quando apud se concilium congregant, istum diem non impediant.

De consec. [illegible] Et in Carthag. V. c. 7. Cod. can. c. 73.

XLI.

Item constitutum est, ut nulli intercessori licitum sit cathedram, cui intercessor datus est, quibuslibet populorum studiis vel seditionibus retinere: sed dare operam, ut intra annum eisdem episcopum provideat. Quod si neglexerit, anno exempto, interventor alius tribuatur.

[illegible] Et in Carthag. V. cap. 8. Cod. can. c. 74.

XLII.

Ab imperatoribus universis, visum est postulandum, propter afflictionem pauperum, quorum molestiis sine intermissione fatigatur ecclesia, ut defensores eis adversus potentias divitum cum episcoporum provisione delegentur.

[illegible] Et in Carthag. V. c. 9. Cod. can. c. 75.

XLIII.

Item placuit, ut quotiescumque concilium congregandum est, episcopi, qui neque ætate, neque ægritudine, neque aliqua graviori necessitate impediuntur, competenter occurrant: & primatibus suarum quarumque provinciarum intimetur, ut de universis episcopis vel duæ, vel tres turmæ fiant: ac de singulis turmis vicissim, quotquot electi fuerint, ad diem concilii instantissime occurrant. Quod si non potuerint occurrere, excusationes suas in tractoria subscribant: vel si post adventum tractoriæ aliquæ necessitates repente forsitan ortæ fuerint, nisi rationem impedimenti sui apud suum primatem reddiderint, ecclesiæ suæ communione debere esse contentos.

Dist. 18. [illegible] Et in Carthagin. V. c. 10. Cod. can. c. 76.

XLIV.

XLIV.

Cod. can. c. 77.

De Cresconio * Villaregensi hoc omnibus visum est, ut hinc quoque primati Numidiæ intimetur, quo cognoscat memoratum Cresconium scriptis suis conveniendum esse, ut proximo universali Africano concilio suam præsentiam non differat exhibere. Quod si venire contempserit, in se cognoscat sententiam promulgandam.

XLV.

Cod. can. c. 78.

Rursum placuit, ut quoniam Hipponensium Diarrhytorum ecclesiæ destitutio non est diutius negligenda, & ecclesiæ ibi ab his retinentur qui Equitii facinorosam communionem declinaverunt, missis ex præsenti concilio episcopis, Regino, Alypio, Augustino, Materno, Theasio, Evodio, Placiano, Urbano, Valerio, Ambivio, Fortunato, Quodvultdeo, Honorio, Januario, Apto, Honorato, Ampelio, Victoriano, Evangelo, & Rogatiano; conventis ergo & correctis his qui culpabili pertinacia fugam ejusdem Equitii expectandam putabant, cum omnium voto eis episcopus ordinetur. Si autem illi pacem considerare noluerint, non impediant in eligendo ad ordinandum præposito utilitatem tanto tempore ecclesiæ destitutæ.

XLVI.

11. quæst. 5. Rursus constitutum est. Et in Carthagin. V. c. 11. Cod. can. c. 79.

Rursus constitutum est, ut quoties clericis convictis, & confessis in aliquo crimine, vel propter eorum, quorum verecundiæ parcitur, vel propter ecclesiæ opprobrium, aut insolentem insultationem hæreticorum atque gentilium, (si forte causæ suæ adesse voluerint, & innocentiam suam asserere) intra annum excommunicationis hoc faciant. Si vero intra annum causam suam purgare contempserint, nulla eorum vox postea penitus audiatur.

XLVII.

Dist. 38. Si quis de alterius. Et in Carthagin. V. c. 13. Cod. can. c. 80.

Item placuit, ut si quis de alterius monasterio repertum, vel ad clericatum promovere voluerit, vel in suo monasterio majorem monasterii constituerit; episcopus, qui hoc fecerit, a ceterorum communione sejunctus, suæ tantum plebis communione contentus sit: & ille neque clericus, neque præpositus perseveret.

XLVIII.

Cod. can. c. 81.

Item constitutum est, ut si quis episcopus hæredes extraneos a consanguinitate sua, vel hæreticos etiam consanguineos aut paganos, ecclesiæ prætulerit, saltem post mortem anathema ei dicatur, atque ejus nomen inter Dei sacerdotes nullo modo recitetur. Nec excusari possit, si intestatus decesserit, qui utique debuit, factus episcopus, rei suæ ordinationem congruam suæ professioni nequaquam differre.

XLIX.

Cod. can. c. 82.

Item placuit, ut de manumissionibus in ecclesia celebrandis ab imperatore petatur.

L.

De consec. dist. 1. Placuit ut altaria. Et in Carthagin. V. c. 14. Cod. can. c. 83.

Item placuit, ut altaria, quæ passim per agros, & per vias tanquam memoriæ martyrum constituuntur, in quibus nullum corpus aut reliquiæ martyrum conditæ probantur, ab episcopis, qui locis eisdem præsunt, si fieri potest, evertantur. Si autem hoc per tumultus populares non sinitur, plebes tamen admoneantur, ne illa loca frequentent, ut qui recte sapiunt, nulla ibi superstitione devincti teneantur. Et omnino nulla memoria martyrum probabiliter acceptetur, nisi ubi corpus aut aliquæ reliquiæ sunt, aut origo alicujus habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine traditur. Nam quæ per somnia & per inanes quasi revelationes quorumlibet hominum ubicumque constituuntur altaria, omni modo reprobentur.

LI.

Item placuit, ab imperatoribus gloriosissimis peti, ut reliquiæ idololatriæ, non solum in simulacris, sed in quibuscumque locis, vel lucis, vel arboribus omni modo deleantur.

Et in concilio Carthag. c. 15. Cod. can. c. 84.

LII.

Ut si quæ literæ dictandæ in concilio placuerint, venerandus episcopus, qui huic sedi præsidet, omnium nomine dictare & subscribere dignetur, in quibus etiam ad episcopos legatos, qui per provincias Africanas in causa Donatistarum mittendi sunt, placuit literas dari, tenorem mandati continentes, quem novi egrediantur. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis, huic decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

Cod. can. c. 85.

SEQUUNTUR CONCILIA AFRICANA SUB INNOCENTIO HABITA.

In hoc concilio præterita decreta firmantur.

MILEVITANUM I. De loco, tempore, causa aliisve quibusdam gestis hujus concilii, vide notas concilii Milevitani I. supra sub Innocentio.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Arcadio & Honorio Augustis viris clarissimis consulibus, sexto Kalendas Septembris, in civitate Milevitana, in secretario basilicæ, cum Aurelius episcopus Carthaginensis in concilio universali consedisset, adstantibus diaconibus, Aurelius episcopus dixit: Quoniam ecclesiæ sanctæ unum est corpus, omniumque membrorum caput est unum, factum est, volente Deo, & nostram infirmitatem juvante, ut ad hanc ecclesiam veniremus, dilectionis & fraternitatis gratia invitati. Unde quæso caritatem vestram, quia ita credendum est, (quia noster accessus ad vos nec superfluus, nec insuavis est cunctis) ut consensus omnium vestrum manifestetur concordare complacitis decretorum, quæ jamdudum vel Hipponensi synodo firmata sunt, vel postmodum meliore concilio apud Carthaginem definita, nunc quoque nobis ex ordine recitentur. Tunc demum fraternitatis vestræ concordia luce clarior apparebit, si hæc, quæ a nobis superioribus conciliis legaliter definita noscuntur, non solum consensu vestro his actis, verum & subscriptionibus manifestis. Xanthippus episcopus primæ sedis Numidiæ * sua manu confirmavit, subscribendo etiam nobis placere posse, & nostra subscriptione firmamus. Nicetius episcopus primæ sedis Mauritaniæ Sitiphensis dixit: Quæ recitata sunt decreta, quoniam ratione non carent, & sunt approbata cunctis, etiam & meæ parvitati hæc placent: quæ quidem propria subscriptione firmabo.

* Dixit: Credo, quod omni fraternitati placuit, & statuta sua manu confirmaverunt,

LIII.

In concilio Milevitano cap. 13. Cod. can. c. 87.

Valentinus episcopus dixit: Si permittit bonum patientiæ vestræ, prosequor ea quæ præterito tempore in ecclesia Carthaginensi gesta sunt, & subscriptionibus fratrum firmata claruerunt, & jam nos * hæc servaturos esse profiteor. Sed illud scimus, inviolate semper mansisse ecclesiasticam disciplinam, ita ut nullus fratrum prioribus suis se aliquando auderet anteponere, sed officiis caritatis id semper exhibitum est prioribus, quod ab insequentibus gratanter semper acciperetur. Hunc ordinem jubeat sanctitas vestra melius vestris interlocutionibus roborari. Aurelius episcopus dixit: Non decuerat quidem ut hæc repeteremus, nisi forte existerent inconsideratæ mentes quorumdam, quæ ad hæc statuenda nostros acuerent sensus. Sed & communis hæc causa est, quam insinuavit frater & consacerdos noster, ut unusquisque nostrum ordinem sibi decretum a Deo cognoscat, * & ut posteriores anterioribus deferant, nec eis inconsultis aliquid agere præsumant. Qua de re dico (prout captus animi mei retinet)

* ex hoc

* ne posteriores anterioribus se præferant,

eos qui putaverint, spretis majoribus, aliquid A præsumendum, competentes ab omni esse concilio coercendos. Xanthippus episcopus primæ sedis Numidiæ dixit: Audivit omnium Sanctorum sententia profectionem fratris & confacerdotis nostri Aurelii, Quid ad hæc respondent? Datianus episcopus dixit: Quæ majorum decrevit sententia, nostro assensui mancipabuntur, ut quæ præteriorum conciliorum gesta tenentur Carthaginensis ecclesiæ, nostra assensione plene apud omnes firma teneantur. Universi episcopi dixerunt: Hic ordo & a patribus & a majoribus servatus est, & a nobis, Deo propitio, servabitur, salvo etiam jure primatus Numidiæ & Mauritaniæ.

Archibro

De archibo & matricula Numidiæ.

DIXERUNT placuit omnibus episcopis, qui in hoc concilio subscripserant, ut matricula & archibus Numidiæ apud primam sedem sit, & in metropoli, idest, Constantia.

Cod. can. syn. Ep.

De Quodvultideo etiam Centuriensi (quoniam adversarius ipsius cum se petisset introducti ad concilium nostrum, interrogatus utrum eum ex vellet apud episcopos expetere, ait: Ego promittere, & dicit se respondisse hoc libi non placere, atque discessisse) placuit omnibus episcopis, ut nullus eidem Quodvultideo communicet, donec cavillis ipse, quales potuerit, terminum sumat. Nam adimi ei episcopatum, antequam causæ ejus exitus appareret, nullus Christiano videri jure potuisset.

Cod. can. syn. Ep.

LV.

De Maximiano autem Bagajensi, & ad eum, & ad ipsum plebem placuit de concilio literas dari, ut & ipse ab episcopatu discedat, & illi sibi alium requirant.

LVI.

Deinde placuit, ut quicumque deinceps ab episcopis ordinantur per provincias Africanas, literas accipiant ab ordinatoribus suis, manu eorum conscriptas, continentes consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel anterioribus oriatur.

Dist. 72.

Item placuit, ut quicumque in ecclesia vel fenestæ B fulcepto officio legerit, ab ista ecclesia ad clericatum non teneatur. Et hæc publicitus: Anethus episcopus ordinantur per provincias Africanas, literas accipiant ab ordinatoribus suis, manu eorum conscriptas, continentes consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel anterioribus oriatur.

Ut ne sacerdos, qui ad ecclesiæ officia, qui ad transmarinas ecclesias directi sunt, intimetur.

sis huic decreto consensi & subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt. Literæ etiam ad judices mittendæ sunt, ut, donec dominus legatos ad nos redire permittat, tuitiones per ordines civitatum & possessores prædiorum, ecclesiæ catholicę impertiant. Adjungendum etiam de Equitio, ut improbitas ejus, qua sibi jus *sacerdotale improbissime vendicat ab Hipponensi 'Diarrhytorum diœcesi secundum statuta imperatorum repellatur. Literæ etiam ad episcopum Romanæ ecclesiæ cum commendatione legatorum mittendæ sunt, vel ad alios, ubi fuerit imperator. Et subscripserunt. Item Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis huic decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

*sacerdotii vel sacerdotum. 'Diarretorum.

In hac synodo quæ statuta sunt brevis declarat adnexus.

De hac synodo Carthaginensi, vide quæ diximus supra in notis concilii Africani III. sub Innocentio, an Chr. 405. Cod. can. c. cap. 94.

STILICONE iterum & Anthemio viris clarissimis consulibus, x. Kal. Septembris, Carthagine in basilica regionis secundæ.

Hujus concilii gesta ideo non ex integro descripsi, quoniam magis ea, quæ in tempore necessaria fuerunt, quam aliqua generalia constituta sunt, sed ad instructionem studiosorum, ejusdem concilii brevem digessi.

LXI.

Ut libera legatio ab omnibus provinciis ad concilium dirigatur, ad 'Myzonium legati & literæ, propter liberam dirigendam legationem, destinari præcepti sunt; ut quia apud Carthaginem tantum unitas facta est, dentur etiam literę ad judices, ut & in aliis provinciis & civitatibus operam impendi jubeant unitati, ut gratiarum actiones de Carthaginensi ecclesia pro universa Africa, de exclusione Donatistarum, cum episcoporum literis ad comitatum mittantur. Recitatæ sunt literæ papæ Innocentii, ut episcopi ad transmarina pergere facile non debeant, quod hoc ipsum episcoporum sententiis confirmatur, ut propter gratiarum actionem & exclusionem Donatistarum, duo clerici ecclesiæ Carthaginensis ad comitatum mittantur.

'Mizonium.

In hoc concilio quædam de constitutis superioribus corriguntur, ut concilium universale non nisi necessitate faciendum.

De tempore, causa & actis hujus synodi, vide annotationes concilii Africani IV. sub Innocentio, anno Chr. 407.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus, Honorio septimum & Theodosio secundum Augustis consulibus, Idibus Junii, Carthagine in basilica regionis secundæ, cum Aurelius episcopus una cum episcopis suis consedisset, adstantibus diaconibus ait: Quoniam constitutum fuerat in concilio Hipponensi, ut singulis annis contraheretur concilium Africæ plenarium, non tantum hic apud Carthaginem, verum etiam per diversas provincias suo ordine, & hoc reservatum est, ut indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio. At quia hoc laboriosum omnibus fratribus visum est;

LXII.

Idem habetur in Milevitano concilio tempore Innocentii c. 9. Cod. can. cap. 95.

Placuit ut non sit ultra fatigandis fratribus anniversaria necessitas: sed quoties exegerit causa communis, id est, totius Africæ, undecumque ad hanc sedem de hac re datæ literæ fuerint, congregandam esse synodum in ea provincia, ubi opportunitas persuaserit. Causæ autem, quæ communes non sunt, in suis provinciis judicentur.

LXIII.

2. quæst. 6. Si autem provocatum. Cod. can. cap. 96.

Si autem fuerit provocatum, eligat, qui provocaverit, judices: & cum eo & ille contra quem provocaverit, ut ab ipsis deinceps nulli liceat provocare.

Cum universæ legationes diversarum provinciarum allegarentur, gratissime acceptæ sunt, id est, Numidiarum, Byzacenorum, Maurorum, Sitiphensium, itemque Cæsariensium, sed & Tripolitanorum.

LXIV.

Cod. can. cap. 97.

Placuit etiam, ut petant ex nomine provinciarum omnium legati perrecturi, Vincentius, & Fortunatianus, a gloriosissimis imperatoribus, ut dent facultatem defensores constituendi scholasticos, qui in actu sunt, vel in munere defensionis causarum, ut more sacerdotum provinciæ, iidem ipsi qui defensionem ecclesiarum susceperint, habeant facultatem pro negotiis ecclesiarum, quoties necessitas flagitaverit, vel ad obsistendum obrepentibus, vel ad necessaria suggerenda, ingredi judicum secretaria.

Placuit, ut legationem liberam habeant ad comitatum missi delecti legati.

Protestatio Maurorum pontificum de Primoso.

Tigavensis. Tigava, civitas Mauritaniæ Cæsariensis.

PROTESTATOS esse præterea Mauros Cæsarienses constat, Primosum per principales civitatis Tigavensis conventum literis eorum fuisse, ut secundum principalia scita plenario concilio sui præsentiam faceret: &, ut oportuit, requisitus Primosus repertus non est, sicuti diaconi renunciaverunt. Sed quia poposcerunt iidem Mauri de plenario concilio oportere literas destinari ad venerabilem fratrem senem Innocentium, has placuit mitti, ut agnoscat requisitum Primosum in concilio & minime fuisse repertum.

LXV.

Cod. can. cap. 98.

Placuit & illud, ut plebes, quæ nunquam habuerunt proprios episcopos, nisi ex concilio plenario uniuscujusque provinciæ & primatis, atque consensu ejus, ad cujus diœcesim eadem ecclesia pertinebat, decretum fuerit, minime accipiant.

LXVI.

Cod. can. cap. 99.

Sane ut illæ plebes, quæ conversæ sunt a Donatistis, & habuerunt episcopos, sine dubio, inconsulto concilio, habere mereantur: quæ autem plebes habuerunt episcopum, & eo defuncto voluerint non episcopum proprium habere, sed ad alicujus episcopi diœcesim pertinere, non eis esse denegandum. Necnon & illud suggestum est, quod plebes ante legem imperatorum de unitate latam, quicumque converterentur episcopi ad catholicam, ipsi eas obtinere debeant. Verum a lege unitatis, & deinceps oporteat universas ecclesias vendicare sibi episcopos catholicos eorum locorum, ad quos loca sub hæreticis pertinebant, vel conversorum ad catholicam, vel non conversorum hæreticorum & diœceses, & si qua forte sunt instrumenta ecclesiæ, vel ad ejus jus pertinentia. Qui vero aliqua usurpaverunt post legem, usurpata conventi restituant.

LXVII.

Cod. can. cap. 100.

Ad suggestionem, vel postulationem episcopi Maurentii, cum lecta fuisset scheda, quam obtulit episcopus Placentius, qui personam legati Numidarum gestabat, sententia ejusdem Placentii recitata est in conspectu episcoporum. Et cum quærerentur hi quos adesse voluit a diaconis pro foribus, id est, seniores a nova Germanicia, ac minime invenirentur, secundo, vel tertio requisiti, propterea censuit sanctum concilium, ut literæ ad eumdem senem Xanthippum prærogentur, quo noverit voluntati plebis memoratæ nullo modo ad injuriam episcopi succumbendum. Maurentius episcopus dixit: Quoniam requisiti sunt seniores a nova Germanicia secundo, ac tertio, & non sunt inventi, quibus præceptum erat a primate, ut huc occurrerent ad venerabile concilium, quod nunc agitur Idibus Juniis, suique absentiam pro-

procurarunt: idcirco decernat ex hac re aliquid sanctitas vestra, ne sub molestia calumniæ ipsorum innocens videar laborare. Concilium sanctum statuit, debuisse quidem secundum censuram sacerdotalem ex hoc concilio adversus contumaces ferri sententiam: sed quia mansuetudo ecclesiastica servanda est in omnibus causis, *præmiserunt ad senem Xanthippum, ut noverit judices de concilio electos sine dilatione 'considerare debere in civitate *Thubursicensi, ut negotio congruum adhibeatur examen. Maurentius episcopus dixit. Judices peto sanctum senem Xanthippum, sanctum Augustinum, Florentium, Theasium, Sansutium, Secundum, & Possidium. Hos decerni mihi jubeatis. Sanctum concilium concessit judices postulatos. Reliquos autem judices, ad complendum numerum necessarios, eligentibus ipsis senioribus a nova Germanicia senex Xanthippus curavit decernere.

*promiserunt, senem, 'considere *Tuburbicensem, vel Tubursupensem.

LXVIII.

Notas hujus canonis vide supra in notis ad Concilium Africanum IV. sub Innocentio. Cod. can. cap. 101.

Placuit etiam, ut de dissensione Romanæ atque Alexandrinæ ecclesiæ, ad sanctum papam Innocentium scribatur, quo utraque ecclesia inter se pacem quam præcepit dominus, teneat.

LXIX.

Joan. 14. 32. quæst. 7. Placuit, ut secundum. Et in concilio Milevitano. c. 17. Matth. 5. 1. Cor. 7. Cod. can. cap. 103.

Placuit etiam, ut secundum evangelicam, & apostolicam disciplinam, neque dimissus ab uxore, neque dimissa a marito, alteri conjungatur; sed ita maneant, aut sibimet reconcilientur. Quod si contempserint, ad pœnitentiam redigantur. In qua causa legem imperialem petendam promulgari.

LXX.

Placuit etiam hoc, ut preces quæ probatæ fuerint in concilio, sive præfationes, sive commendationes, seu manus impositiones, ab omnibus celebrentur: nec aliæ omnino contra fidem proferantur, sed quæcumque cum prudentioribus fuerint collatæ, dicantur.

LXXI.

Placuit, ut quicumque ab. Et in concilio Milevitano cap. 19. Cod. can. cap. 104.

Placuit, ut quicumque ab imperatore cognitionem judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur. Si autem episcopale judicium ab imperatore postularit, nihil ei obsit.

LXXII.

Cod. can. cap. 105.

Quicumque autem non communicant in Africa, si in transmarinis ad communicandum obrepserint, jacturam clericatus excipiant.

LXXIII.

Cod. can. cap. 106.

Placuit, ut quicumque ad comitatum ire voluerit, in formata, quæ ad urbis Romæ ecclesiam mittitur, intimetur, ut inde etiam ad comitatum formatam accipiat. Quod si accipiens Romanam tantummodo formatam, & tacens necessitatem, qua ad comitatum illi pergendum est, voluerit etiam ad comitatum pergere, a communione removeatur. Quod si ibi Romæ ei repentina necessitas orta fuerit ad comitatum pergendi, alleget apud episcopum urbis Romæ ipsam necessitatem, & de hoc scripta ejusdem Romani episcopi perferat. Formatæ autem quæ a primatibus, vel a quibuscumque episcopis clericis propriis dantur, habeant diem paschæ. Quod si adhuc ejusdem anni paschæ dies incertus est, ille præcedens adjungatur, quomodo solet, Post consulatum, in publicis gestis adscribi.

Placuit & illud, ut adversus Donatistas & paganos, vel eorum superstitiones, legati missi de hoc glorioso concilio, quidquid utile perviderint, a gloriosissimis principibus impetrent.

Placuit etiam petitu omnium episcoporum, ut epistolis omnibus de concilio dandis, sanctitas tua sola subscribat. Et subscripserunt: Aurelius episcopus Carthaginensis huic decreto consensi & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri episcopi subscripserunt.

Concilium contra paganos & hæreticos.

BASSO & Philippo viris clarissimis consulibus, 16. Kalendas Julias, Carthagine in secretario basilicæ Restitutæ. In hoc concilio legationem iterum suscepit Fortunatianus episcopus contra paganos & hæreticos.

Harum duarum synodorum causam & res gestas, vide supra in notis concilii Africani V. & VI. sub Innocentio anno 408.

Item concilium contra paganos & hæreticos.

BASSO & Philippo viris clarissimis consulibus, 3. Idus Octobris, Carthagine. In hoc concilio susceperunt legationem Restitutus, & Florentius episcopi contra paganos, & hæreticos, eo tempore quo Severus & Macarius occisi sunt. Et propter eorum causam Evodius & Theasius & Victor episcopi cæsi sunt.

LXXIV.

Concilium de cognitione episcopi.

Hæc synodus habita est Carthagine, anno Chr. 409. Quid in ea gestum sit, præter id quod hic scribitur, non constat. Cod. can. cap. 107.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Honorio VIII. & Theodosio III. Augustis consulibus, 18. Kalendas Julias, Carthagine in basilica secunda. In hoc concilio placuit, ut non sibi unus episcopus vendicet cognitionem.

LXXV.

Concilium contra Donatistas.

Anno 410. De hoc concilio diximus supra in notis concilii Africani VII. sub Innocentio.

POST consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii octavum & Theodosii tertium, Augustorum, 18. Kalendas Julias, Carthagine, in basilica regionis secundæ. In hoc concilio legationem susceperunt contra Donatistas Florentinus, Possidius, Præsidius, & Benenatus episcopi, eo tempore quo lex data est, ut libera voluntate quis cultum Christianitatis exciperet.

Concilium contra hæresim Pelagii & Cælestii: quod Adam non sit factus a Deo mortalis, &c.

Hoc concilium habitum est sub pontificatu Zosimi, de quo vide notas ejusdem concilii. Cod. can. cap. 108.

GLORIOSISSIMIS imperatoribus Honorio XII. & Theodosio VIII. Augustis consulibus, Kalendis Maii, Carthagine, in secretario basilicæ Fausti, cum Aurelius episcopus in universali concilio consedisset, adstantibus diaconibus, placuit omnibus episcopis (quorum nomina & subscriptiones inditæ sunt) in sancta synodo Carthaginensis ecclesiæ constitutis;

LXXVI.

De consecr. dist. 4. Placuit igitur omnibus episcopis, & in concilio Milevitano II. cap. 1. Cod. can. cap. 109.

Ut quicumque dixerit, Adam primum hominem mortalem factum, ita ut, sive peccaret, sive non peccaret, moreretur in corpore, hoc est, de corpore exiret, non peccati merito, sed necessitate naturæ, anathema sit.

LXXVII.

De consecr. distin. 4. Placuit, ut quicumque parvulos. & in concilio Milevitano II. cap. 2. Cod. can. cap. 110.

Item placuit, ut quicumque parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod lavacro regenerationis expietur: unde fit consequens ut in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vere sed falso intelligatur, anathema sit. Quoniam non aliter intelligendum est quod ait apostolus. *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt*, nisi quemadmodum ecclesia catholica ubique diffusa semper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei, etiam parvuli, qui nihil peccatorum in seipsis adhuc committere potuerunt, ideo in peccatorum remissionem veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Rom. 5.

NOTA EX SURIO ET BINIO.

Quidam pervetustus codex hoc loco hujusmodi canonem insertum habebat: Item placuit, ut si quis dicit ideo dixisse dominum: *In domo Patris mei mansiones multæ sunt*, ut Joan. 14.

ut intelligatur, quia in regno cœlorum erit aliquis medius aut ullus alicubi locus, ubi beate vivant parvuli, qui sine baptismo ex hac vita migrarunt, sine quo in regno cœlorum, quod est vita æterna, intrare non possunt, anathema sit: Nam cum dominus dicat: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum cœlorum*: quis catholicus dubitet participem fore diabolicum, qui cohæres esse non meruit Christi? Qui enim dextra caret, sinistram procul dubio partem incurret.

Joan. 3.

LXXVIII.

De consecr. dist. 4. Placuit ut quicumque. & in concilio Milevitano II. cap. 3. Cod. can. cap. 111.

Item placuit, ut quicumque dixerit gratiam Dei (qua justificamur per Jesum Christum dominum nostrum) ad solam remissionem peccatorum valere, quæ jam commissa sunt, non etiam ad adjutorium, ut non committantur, anathema sit.

LXXIX.

De consecr. distinct. 4. Quisquis dixerit gratiam. Et in concilio Milevitano II. cap. 4. Cod. can. cap. 112.

Item, quisquis dixerit, eamdem gratiam Dei per Jesum Christum dominum nostrum, propter hoc tantum nos adjuvare ad non peccandum, quia per ipsam nobis revelatur, & aperitur intelligentia mandatorum, ut sciamus quid appetere, quid vitare debeamus: non autem per illam nobis præstari, ut quod faciendum cognoverimus, etiam facere diligamus atque valeamus, anathema sit. Cum enim dicat apostolus: *Scientia inflat, caritas vero ædificat*: valde impium est, ut credamus, ad eam quæ inflat, nos habere gratiam Christi, ad eam quæ ædificat, non habere, cum sit utrumque donum Dei, & scire, quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus; ut ædificante caritate, scientia nos non possit inflare. Sicut autem de Deo scriptum est: *Qui docet hominem scientiam*: ita etiam scriptum est: *Caritas ex Deo*.

1. Cor. 8. Psal. 93. 1. Joan. 4.

LXXX.

De consecr. dist. 4. Placuit, ut quicumque dixerit, ideo. Et in Milevitano concilio II. c. 5. Cod. can. cap. 113.

Item placuit, ut quicumque dixerit, ideo nobis gratiam justificationis dari, ut quod facere per liberum jubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, tanquam etiamsi gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possimus etiam sine illa implere divina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum dominus loquebatur, ubi non ait: Sine me difficilius potestis facere: sed ait; *Sine me nihil potestis facere*.

Joan. 15.

LXXXI.

Et in concilio Milevitano II. cap. 6. 1. Joan. 1. Cod. can. cap. 114.

Item placuit, quod ait sanctus Joannes apostolus: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nosipsos decipimus, & veritas in nobis non est*: quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat, propter humilitatem oportere dici, non habere peccatum non quia vere ita est, anathema sit. Sequitur enim apostolus, & adjungit: *Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est & justus qui remittat nobis peccata & mundet nos ab omni iniquitate*. Ubi satis apparet hoc non tantum humiliter, sed etiam veraciter dici. Poterat enim apostolus dicere: Si dixerimus quia non habemus peccatum, nosipsos extollimus, & humilitas in nobis non est, sed cum ait: *Nosipsos decipimus, & veritas in nobis non est*: satis ostendit, eum qui dixerit se non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.

1. Joan. 1.

LXXXII.

Cod. can. cap. 115. Et in concilio Milevitano II. cap. 7. Matth. 6.

Item placuit, ut quicumque dixerit, in oratione dominica ideo dicere sanctos: *Dimitte nobis debita nostra*, ut non pro seipsis hoc dicant, quia non est eis jam necessaria ista petitio, sed pro aliis, qui sunt in suo populo peccatores: & ideo non dicere unumquemque sanctorum, Dimitte mihi debita mea, sed: *Dimitte nobis debita nostra*; ut hoc pro aliis potius quam pro se justus petere intelligatur, anathema sit. Sanctus enim & justus erat apostolus Jacobus cum dicebat: *In multis enim offendimus omnes*. Nam quare additum est, *omnes*, nisi ut ista sententia conveniret & psalmo, ubi legitur: *Non intres in judicio cum servo tuo, quoniam non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens*? Et in oratione sapientissimi Salomonis: *Non est homo, qui non peccet*: Et in libro sancti Job: *In manu omnis hominis signat, ut sciat omnis homo infirmitatem suam*. Unde etiam Daniel sanctus & justus, cum in oratione pluraliter diceret: *Peccavimus, iniquitatem fecimus*, & cetera, quæ ibi veraciter, & humiliter confitetur, ne putaretur (quemadmodum quidam sentiunt) hoc non de suis, sed de populi sui potius dixisse peccatis, postea dixit: *Cum orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei Domino Deo meo*: noluit dicere peccata nostra: sed *populi sui* dixit, & *sua*: quoniam futuros istos, qui tam male intelligerent, tanquam propheta prævidit.

Jacob. 3. Psal. 142. Eccl. 7. Job. 37. Dan. 9. Idem.

LXXXIII.

Cod. can. cap. 116. Et in Milevitano II. cap. 8. Matth. 6.

Item placuit, ut quicumque ipsa verba dominicæ orationis ubi dicimus: *Dimitte nobis debita nostra*: ita volunt a sanctis dici, ut humiliter, non veraciter, hoc dicatur, anathema sit. Quis enim ferat orantem, & non hominibus, sed ipsi domino mentientem, qui labiis dicit sibi dimitti velle, & corde dicit quæ sibi dimittantur, se debita non " habere?

LXXXIV.

Item placuit, quoniam quidem ante aliquot annos in ecclesia plenario concilio constitutum est, ut quæcumque ecclesiæ in diœcesi constitutæ, ante leges de Donatistis latas, catholicæ factæ sunt, ad eas cathedras pertineant, per quarum episcopos factum est, ut catholicæ unitati communicarent: post leges autem quæcumque communicaverint, illuc pertineant, quo pertinebant, cum essent in parte Donati. Sed quia multæ controversiæ postea inter episcopos de diœcesibus ortæ sunt, & oriuntur, quibus tunc minus videtur esse prospectum: nunc isto concilio sancto placuit, ut ubicumque catholica fuit, & pars Donati, ad diversas cathedras pertineant; quocumque tempore illic unitas facta est, vel facta fuerit, sive ante leges, sive post leges, ad eam cathedram pertineant, ad quam catholica, quæ ibi fuerat, pertinebat.

LXXXV.

Cod. can. cap. 118.

Ita sane, ut si episcopus ex Donatistis ad catholicam unitatem conversus est, æqualiter inter se dividant eas, quæ sic fuerint inventæ, ubi ambæ partes fuerint, id est, ut alia loca ad illum, alia ad illum pertineant, ita ut ille dividat, qui amplius temporis in episcopatu habet, & minor eligat. Quod si forte unus fuerit locus, ad eum pertineat cui vicinior invenitur. Quod si ambabus cathedris æqualiter vicinus est, ad eum pertineat quem plebs elegerit. Quod si forte antiqui catholici suum episcopum voluerint, & illi suum, qui ex Donati parte conversi sunt, plurimorum voluntas paucioribus præferatur. Si autem partes æquales sunt, majoris temporis episcopo deputetur. Si autem ita plurima loca inveniuntur, in quibus ambæ partes fuerunt, ut non possint æqualiter dividi, velut si impari numero fuerint, distributis eis locis, qui parem habent numerum, quicumque locus remanserit, hoc in eo servetur, quod superius dictum est, cum de uno tractaretur loco.

LXXXVI.

Cod. can. cap. 119.

Item placuit, ut etiam, si quisquam post leges aliquem locum ad catholicam unitatem converterit, si eum per triennium, nemine repetente, tenuit, ulterius ab eo non repetatur. Si tamen per ipsum triennium fuit episcopus, qui potuit repetere, & tacuit, præjudicium patietur. Si autem non fuit, non præjudicetur matrici, sed liceat (cum locus acceperit episcopum, quem non habebat) ex ipso die intra triennium repetere.

Item-

Itemque si fuerit episcopus ad catholicam ex Donati parte conversus, non ei præjudicet præfinitum tempus, sed ex quo die conversus est, habeat per triennium potestatem repetendi loca, quæ ad ipsam pertinebant cathedram.

LXXXVII.

16. quæst. 6. Placuit, ut quicumque. Et in concilio Milevitano II. cap. 21. Cod. can. cap. 120. * repetierint,

Item placuit, ut quicumque episcopi plebes, quas ad suam cathedram æstimant pertinere, non ita * repetunt, ut causas suas, episcopis judicantibus, agant, sed alio retinente irruerint, sive volentibus, sive nolentibus plebibus, causæ suæ detrimentum patiantur. Et quicumque jam hoc fecerint, si nondum est inter episcopos finita contentio, sed adhuc inde contendunt, ille inde discedat, quem constiterit, prætermissis judiciis ecclesiasticis, irruisse. Nec sibi quisque blandiatur, si a primate, ut retineat, literas impetrarit: sed sive habeat literas, sive non habeat, conveniat eum qui tenet, & ejus literas accipiat, ut cum appareat pacifice tenuisse ecclesiam ad se pertinentem. Si autem ille aliquam quæstionem retulerit, per episcopos judices causa finiatur, sive quos eis primates dederint, sive quos ipsi vicinos ex consensu delegerint.

LXXXVIII.

16. quæst. 3. Placuit, ut quicumque. Et in concilio Milevitano II. cap. 24. Cod. can. cap. 121. * vitaretur,

Item placuit, ut quicumque negligunt loca ad suam cathedram pertinentia in catholicam unitatem lucrari, conveniantur a diligentibus vicinis episcopis, ut id agere non morentur. Quod si intra sex menses a die conventionis non hoc effecerint, qui potuerit ea lucrari, ad ipsum pertineant. Ita sane, ut si ille, ad quem pertinuisse videbantur, probare potuerit, magis illius electam negligentiam ab hæreticis, ut impune ibi sint, & suam diligentiam fuisse præventam, ut eo modo ejus cura solicitior * vetaretur, cum hoc judices episcopi cognoverint, suæ cathedræ loca restituant. Sane, si episcopi, inter quos causa versatur, diversarum sunt provinciarum, ille primas det judices, in cujus provincia est locus de quo contenditur. Si autem ex communi placito vicinos judices elegerint, aut unus eligatur, aut tres. Quod si tres elegerint, aut omnium sententiam sequantur, aut duorum.

LXXXIX.

2. quæst. 6. A judicibus. Et in concilio Milevitano II. cap. 24. Cod. can. cap. 122. * provocatus

A judicibus autem, quos communis consensus elegerit, non liceat provocare. Et quisquis * provocatus repertus fuerit per contumaciam nolle obtemperare judicibus, cum hoc primæ sedis episcopo fuerit probatum, det literas, ut nullus ei communicet episcoporum, donec obtemperet.

XC.

Et in concilio Milevitano II. c. 15. Cod. can. cap. 123.

Si in matricibus cathedris episcopus negligens fuerit adversus hæreticos, conveniatur a vicinis episcopis diligentibus, & ei sua negligentia demonstretur, ut se excusare non possit. Quod si ex die, quo conveniunt, intra sex menses, si in ejus provincia executio fuerit, & non eos ad unitatem catholicam convertendos curaverit, non ei communicetur, donec impleat. Si autem executor ad loca non venerit, non adscribatur episcopo.

XCI.

Cod. can. cap. 124. Et in Milevit. cap. 25. De hoc canone vide notata ad canonem 13. concilii Milevitani.

Si autem probatum fuerit, eum de communione illorum fuisse mentitum, dicendo eos communicasse, quos, eo sciente, non communicasse constiterit, etiam episcopatum amittat.

XCII.

Cod. can. cap. 125. 2. quæst. 6. Placuit, ut presbyteri & diaconi. Et 11. quæst. 3. presbyt.

Item placuit, ut presbyteri, diaconi, vel ceteri inferiores clerici, in causis quas habuerint, si de judiciis episcoporum suorum questi fuerint, vicini episcopi eos audiant: & inter eos quidquid est, finiant adhibiti ab eis ex consensu episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum putaverint, non provocent nisi ad Africana concilia, vel ad primates provinciarum suarum. Ad transmarina autem qui putaverit appellandum, a nullo intra Africam in communionem suscipiatur.

Et in concilio Milevitano cap. 22.

XCIII.

In decret. Ivo. lib. 3. Et in concilio Milevitano, cap. 26. Carthagin. III. c. 4. Cod. can. c. 126.

Item placuit, ut quicumque episcoporum necessitate periclitantis pudicitiæ virginalis, (cum vel petitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si etiam aliquo mortis periculoso scrupulo compuncta fuerit, ne non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet) velaverit virginem seu velavit intra viginti & quinque annos ætatis, non ei obsit concilium, quod de isto annorum numero constitutum est.

XCIV.

Cod. can. cap. 127. Et in concilio Milevitano II. c. 17.

Item placuit, ne diutius universi episcopi, qui ad concilium congregati sunt, tenerentur ab universo concilio judices ternos de singulis provinciis eligi. Et electi sunt de provincia Carthaginensi, Vincentius, Fortunatianus & Clarus: de provincia Numidiæ, Alypius, Augustinus & Restitutus: de provincia Byzacena, cum sancto sene Donatiano primate Cresconius, Jocundus & Æmilianus: de Mauritania Sitiphensi, Severianus, Asiaticus & Donatus: de provincia Tripolitana, Plautius, qui ex more legatus unus est missus, qui omnes cum sancto sene Aurelio universa cognoscant. A quo petiit universum concilium, ut cunctis sive gestis, quæ confecta jam sunt, seu epistolis, ipse subscribat. Et subscripserunt: Aurelius episcopus ecclesiæ Carthaginensis, huic decreto consensi, & prælecto subscripsi. Similiter & ceteri subscripserunt.

Item huic concilio interfuit ecclesiæ Romanæ legatio.

POST consulatum gloriosissimorum imperatorum Honorii XII. & Theodosii VIII. Augustorum III. Kalendas " Junias, Carthagine, in secretario basilicæ Restitutæ, cum Aurelius episcopus una cum Faustino ecclesiæ Potentinæ, provinciæ Italiæ Piceni, legato Romanæ ecclesiæ, Vincentio Culusitano, Fortunatiano Neapolitano, Mariano ' Ulizibiritano, Adeodato * Simittuensi, Pentadio Carpitano, Rufiniano * Muzutensi, Prætextato Sicilibrensi, Quodvultdeo * Verensi, Candido * Abbiritano, Galloniano Uticensi, legatis provinciæ proconsularis: Alypio Tagastensi, Augustino ' Hippone Regiensi, & Possidio Calamensi, legatis provinciæ Numidiæ: Maximiano Aquæ Regiensis, Jocundo Suffetulensi, & Hilarino Orreocelensi, legatis provinciæ Byzacenæ: Novato Sitiphensi, & Leone Moctensi, legatis provinciæ Mauritaniæ Sitiphensis: Nivello * Ruscuricosi, Laurentio Icositano, & Numeriano * Rusgoniensi, legatis provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis, ab universali concilio judicibus delectis, adstantibus diaconibus, consedisset, & quibusdam peractis, multi episcopi ceterorum peragendorum moras se conquererentur sustinere non posse, & ad proprias ecclesias festinarent, placuit universo concilio, ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque provinciis, qui propter alia peragenda residerent. Et factum est, ut hi adessent, quorum subscriptiones eos adfuisse testantur.

De hoc concilio, vide quæ diximus in notis concilii Carthagin. VI. & VII. supra sub Bonifacio. " Julii ' Uzippacensi * Simidico * Simicensi, * Mostensi, * Muzubsi, * Virensi, * Abditano, ' Hipponensium regiorum * Rusuccurensi, vel Rusucorensi, * Rusgoniensi,

XCV.

4. quæst. 1. Definimus eum: & in Carth. VII. cap. 1. Cod. can. cap. 128.

Placuitque omnibus, quoniam superioribus conciliorum decretis de personis, quæ admittendæ sunt ad accusationem clericorum, jam constitutum est, & quæ personæ non admittantur, non expressum est; idcirco definimus, eum rite ad accusationem non admitti, qui posteaquam excommunicatus fuerit, in ipsa adhuc excommunicatione constitutus, sive sit clericus, sive laicus, accusare voluerit.

XCV.

Cod. can. c. 129. 4. quæst. 1. cap. Diffinimus cum rite: & in Carth. VII. cap. 2. 3. quæst. 10. Placuit ut quotiescumque. in Carthaginensi VII. cap. 3. Cod. can. cap. 130. 4. quæst. 2. Testes autem ad testimonium. Et in Carthagin. VII. cap. 4. Cod. can. cap. 131.

XCVI.

Item placuit, ut omnes servi vel proprii liberti, ad accusationem non admittantur: vel omnes quos ad accusanda publica crimina, leges publicæ non admittunt. Omnes etiam infamiæ maculis adspersi, id est, histriones, ac turpitudinibus subjectæ personæ, hæretici etiam, sive pagani, sive Judei, sed tamen omnibus quibus accusatio denegatur, in causis propriis accusandi licentia non neganda.

XCVII.

Item placuit, ut quotiescumque clericis ab accusatoribus multa crimina objiciuntur, & unum ex his, de quo prius egerint, probare non valuerint, ad cetera jam non admittantur.

XCVIII.

Testes autem ad testimonium non admittendos, qui nec ad accusationem admitti præcepti sunt, vel etiam quos ipse accusator de sua domo produxerit. Ad testimonium autem, infra annos 14. ætatis suæ non admittantur.

XCIX.

6. quæst. 2. Placuit, ut si quando episcopus. Et in Carthag. VII. cap. 5. Cod. can. cap. 132. Cod. can. cap. 133. " in ed. Mog. inseruntur hæc verba: secrete tamen interdicat ei communionem donec obtemperet. ' poterit. ** Rectius hic canon sejungitur a priori, qui in duos minus apte divellitur in codice.

Item placuit, ut si quando episcopus dicit, aliquem sibi soli proprium crimen fuisse confessum, atque ille neget, & pœnitere noluerit: non putet ad injuriam suam episcopus pertinere, quod illi soli non creditur. Et si scrupulo propriæ conscientiæ se dicit neganti nolle communicare, "quamdiu excommunicato non communicaverit suus episcopus, eidem episcopo ab aliis non communicetur episcopis: ut magis caveat episcopus, ne dicat in quemquam, quod aliis documentis convincere non' potest.

C.

Aurelius episcopus dixit: Juxta ** statuta totius concilii congregati, & meæ mediocritatis sententiam, placet facere rerum omnium conclusionem: Universi tituli designati & digesti, hujus diei tractatum & ecclesiæ gesta suscipiant: quæ vero adhuc expressa non sunt, die sequenti per fratres nostros Faustinum episcopum, Philippum & Asellum presbyteros, venerabili fratri & coepiscopo nostro Bonifacio rescribemus.

SUBSCRIPTIONES EPISCOPORUM.

Aurelius episcopus his gestis statutorum apud nos habitis subscripsi.

Faustinus episcopus ecclesiæ Potentinæ provinciæ Piceni, legatus ecclesiæ Romanæ, his gestis subscripsi.

Alypius episcopus Tagastensis, legatus provinciæ Numidiæ, his gestis subscripsi.

Augustinus episcopus Hipponæ Regiensis legatus provinciæ Numidiæ, his gestis subscripsi.

Possidius episcopus Calamensis, legatus provinciæ Numidiæ', his gestis subscripsi.

Vincentius Culusitanus, his gestis subscripsi.

Fortunatianus Neapolitanus, his gestis subscr.

Pentadius " Carpitanus, his gestis subscripsi.

Rusianus * Muzutensis, his gestis subscripsi.

Quodvultdeus ' Verrensis, his gestis subscripsi.

Candidus Germaniciæ, his gestis subscripsi.

Gallonius Uticensis ', his gestis subscripsi.

Maximianus ' Aquæ Regiensis, legatus provinciæ Byzacenæ, his gestis subscripsi.

Jocundus Suffetulensis, legatus provinciæ Byzacenæ, his gestis subscripsi.

Hilarius ' Orreocelensis, legatus provinciæ Byzacenæ, his gestis subscripsi.

Novatus Sitiphensis, legatus provinciæ ' Mauritaniæ Sitiphensis, his gestis subscripsi.

* Nivellus Rusuccurensis, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis, his gestis subscripsi.

Numerianus ' Rusgoniensis, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis, his gestis subscripsi.

' inferioris. * Arpitaniæ. * Rusinianus Maxensis. * Musensis, * Virensis, ' Uticensis vel Utensis. ' Aquensis Regiorum. ' Hilarianus. ' ejusdem. * Nicellus Rusucuriensis, vel Rosocorensis. ' Rusgoniensis.

Leo * Moctensis, legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis, his gestis subscripsi.

Alius Leo, legatus provinciæ Mauritaniæ Sitiphensis, his gestis subscripsi.

Et ceteri episcopi ducenti decem & septem similiter subscripserunt.

Philippus presbyter, legatus ecclesiæ Romanæ, his gestis a nobis recollectis subscripsi.

Asellus presbyter, legatus ecclesiæ Romanæ, his gestis subscripsi, quæ per nos directa sunt.

"** *Eadem subscriptiones ex vetustissimo ms. Vaticanæ bibliothecæ num. 4929. ubi ita annotatum legitur*. Hoc capitulum Aurelii cum subscriptionibus episcoporum in can. apostolici Romę non habetur.

Aurelius episcopus huic schedulæ relectæ nobis subscripsi.

Valentinus episcopus primæ sedis provinciæ Numidiæ subscripsi.

Faustinus episcopus ecclesiæ Potentinæ provinciæ Piceni, legatus sanctæ ecclesiæ Romanæ huic schedæ subscripsi.

Alypius episcopus ecclesiæ Tagastensis legatus provinciæ Numidiæ subscripsi.

Augustinus episcopus ecclesiæ Hipponi regio legatus concilii Numidiæ huic chartulæ pro me, & concilio subscripsi.

Possidius episcopus ecclesiæ Calamensis legatus provinciæ Numidiæ inferioris subscripsi.

Vincentius episcopus Culsitanę ecclesię subscripsi.

Fortunatus episc. Neapolitanæ ecclesiæ subscr.

Pentadius episc. Carpitanæ ecclesiæ subscripsi.

Rufinus episcopus ecclesiæ Mazensis subscripsi.

Prætextatus episc. Siciliensis ecclesiæ subscripsi.

Quodvultdeus ep. Verensis ecclesiæ subscripsi.

Candidus episcopus Abbiritensis Germanicianorum ecclesiæ subscripsi.

Gallonianus episc. Utensis ecclesiæ subscripsi.

Maximianus episcopus Aquensis regiorum legatus provinciæ Byzacenæ subscripsi.

Jocundus episcopus Sufetulensis legatus provinciæ Byzacenæ subscripsi.

Maximus episcopus legatus provinciæ Byzacenæ subscripsi.

Hilarius episcopus Horreicęliensis legatus provinciæ Byzacenæ subscripsi.

Novatus episcopus Usurranensis legatus provinciæ Mauritaniæ Sitifensis subscripsi.

Laurentius episcopus Icositanus legatus provinciæ Mauritaniæ Cæsariensis subscripsi.

Numerianus episcopus Rauguriensis, legatus ejusdem provinciæ subscripsi.

Leo episcopus Moptensis ecclesiæ legatus ejusdem provinciæ subscripsi.

Alius Leo episcopus legatus provinciæ Sitifensis subscripsi.

Et ceteri episcopi CCXVIII. diversarum provinciarum subscripserunt.

Philippus presbyter legatus sanctæ ecclesię Romanæ his gestis subscripsi.

Asellus presbyter legatus ecclesiæ Romanæ hæc gesta relegimus per nos directa. *Explicit*.

CI.

EPISTOLA AB OMNI CONCILIO Africano ad Bonifacium urbis Romę episcopum per Faustinum episcopum, Philippum & Asellum presbyteros, legatos ecclesię Romanę, directa.

Domino beatissimo, & honorabili fratri Bonifacio, Aurelius, Valentinus primæ sedis provinciæ Numidiæ & ceteri, & qui præsentes adfuimus, numero' ducenti septem & decem ex omni concilio Africæ.

' ducenti. Cod. can. 134. De hac epistola vide notata in concilii Carth. VI.

QUONIAM domino placuit, ut de his, quę nobiscum egerunt sancti fratres nostri, coepiscopus Faustinus, & compresbyteri Philippus & Asellus, non beatæ memoriæ episcopo Zosimo, a quo ad nos mandata & literas attulerunt, sed tuæ venerationi, qui in ejus locum es divinitus constitutus, humilitas nostra rescriberet; ea breviter insinuare debemus, quæ utrorumque concordia terminata sunt, non ea quæ prolixis gestorum voluminibus continentur: in quibus, salva quidem caritate, non tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus, ea gestis delibantes, quæ nunc ad causam pertinent: quamquam & ille, si adhuc esset in corpore, hoc acciperet gratius, quod videret pacatius terminatum, domine frater. Apiarius presbyter, de cujus & ordinatione & excommunicatione fuerat exortum, non solum Siccensi, verum etiam toti Africanæ ecclesiæ non leve scandalum, de omnibus erratis suis veniam petens, communioni est restitutus. Prior autem coepiscopus noster Siccensis Urbanus, quod in eo corrigendum visum est, sine ulla dubitatione correxit. Quia vero paci & quieti ecclesiæ non tantum ad præsens, sed etiam in posterum prospiciendum fuit, quoniam talia multa præcesserant, ut vel similia, vel etiam graviora deinceps præcaveri oporteret; placuit nobis, ut de Siccensi ecclesia, retento scilicet honore gradus sui, presbyter removeretur Apiarius, & accepto ' epistolio, ubicumque alibi vellet & posset, presbyterii munere fungeretur: quod eidem ipsi, per literas proprias postulanti, sine difficultate concessimus. Sane, priusquam hæc causa isto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis disceptationibus versabamus, quia rogatio ipsa poscebat, ut apud acta ecclesiastica a fratribus nostris Faustino coepiscopo, & Philippo Asello compresbyteris, quæreremus, ut promerent, quidquid eis nobiscum fuisset injunctum agendum, nonnulla quidem sine ullo scripto prosecuti sunt verbis: sed cum id potius flagitaremus, quod in literis ferrent, commonitorium protulerunt. Quod recitatum nobis, etiam gestis quæ secum ad vos deferunt, est allegatum. In eis quatuor quidem nobiscum agenda mandata sunt: Unum, de appellationibus episcoporum ad Romanæ ecclesiæ sacerdotem: Alterum, ne ad comitatum episcopi importuni navigent: Tertium, de tractandis presbyterorum & diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati perperam fuerint: Quartum, de Urbano episcopo excommunicando, vel etiam Romam evocando, nisi ea quæ videbantur corrigenda, corrigeret. Quorum omnium de primo & tertio, id est, ut Romam liceat episcopis provocare, & ut clericorum causæ apud suarum provinciarum episcopos finiantur, jam priore anno etiam literis nostris ad eumdem venerabilis memoriæ Zosimum episcopum datis, insinuari curavimus, ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sineremus, usque ad inquisitionem statutorum concilii Nicæni. Et nunc de tua poscimus sanctitate, ut quemadmodum ea apud Nicæam a patribus acta vel constituta sunt, sic ea a nobis facias custodiri, & ibi apud vos ista, quæ in commonitorio attulerunt, facias exerceri: id est: Si episcopus accusatus fuerit, & judicaverint congregati episcopi regionis ipsius, & de gradu suo dejecerint eum, & appellasse videatur, & confugerit ad beatissimum ecclesiæ Romanæ episcopum, & voluerit audiri, & justum putaverit ut renovetur examen, scribere his episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua provincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua moverit episcopum Romanum, ut e latere suo presbyterum mittat, erit in potestate episcopi quid velit, & quid æstimet. Et si decreverit mittendos esse, qui præsentes cum episcopis judicent, habentes auctoritatem ejus a quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si vero crediderit sufficere episcopos, ut negotio terminum imponant, faciet, quod sapientissimo suo consilio judicaverit. Item de presbyteris & diaconibus: Si episcopus quis iracundus (quod esse non debet) cito aut aspere commoveatur adversus presbyterum, sive diaconum suum, & exterminare eum de ecclesia voluerit, providendum est ne innocens damnetur, aut perdat communionem: habeat vero potestatem ejectus, ut finitimos interpellet episcopos, & causa ejus audiatur, & diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti: & ille episcopus, qui aut juste, aut injuste eum rejecit, patienter accipiat, ut negotium discutiatur, ut aut probetur ejus aut emendetur sententia. Hæc utique ad adventum verissimorum exemplarium Nicæni concilii inserta gestis sunt: quæ si ibi (quemadmodum ipso, quod apud nos fratres ex apostolica sede directe, commonitorio allegaverunt) continerentur, eoque ordine vel apud vos in Italia custodirentur, nullo modo nos talia (qualia commemorare jam nolumus) vel tolerare cogeremur, vel intolerabilia pateremur. Sed credimus, adjuvante misericordia domini Dei nostri, quod tua sanctitate Romanæ ecclesiæ præsidente, non sumus jam istum typhum passuri: & servabuntur erga nos ea quæ nobis etiam non dissentibus custodiri debeant, cum fraterna caritate, quæ secundum sapientiam atque justitiam, quam tibi donavit altissimus, etiam ipse * prospicis esse servanda, si forte aliter se habent canones concilii Nicæni. Quamvis enim plurimos codices legerimus, sed nunquam in Nicæno concilio in Latinis codicibus legimus, quemadmodum in supradicto commonitorio, inde directa sunt: tamen quia hic in nullo codice Græco ea potuimus invenire, ex orientalibus ecclesiis, ubi perhibentur eadem decreta posse etiam authentica reperiri, magis nobis desideramus afferri. Pro qua re tuam quoque venerationem obsecramus, ut scribere etiam ipse digneris ad illarum partium sacerdotes, hoc est, ecclesiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, & Constantinopolitanæ, & aliis, si etiam tuæ placuerit sanctitati; ut inde ad nos iidem canones apud Nicæam civitatem a patribus constituti, veniant te potissimum hoc beneficium cunctis occidentalibus ecclesiis in domini adjutorio conferente. Quis enim dubitet exemplaria esse verissima concilii Nicæni in Græcia congregati, quæ de tam diversis locis, & de nobilibus Græcis ecclesiis allata & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc quæ in commonitorio supradicto nobis allegata sunt de appellationibus episcoporum ad Romanæ ecclesiæ sacerdotem, & de clericorum causis apud suarum provinciarum episcopos terminandis, nos usque ad probationem servaturos esse profitemur: & beatitudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. Cetera vos quæ in nostra synodo gesta vel firmata sunt, quoniam supradicti fratres nostri Faustinus coepiscopus, Philippus & Asellus compresbyteri secum ferunt, si dignatus fueris, tuæ nota facient sanctitati. Et alia manu: Dominus noster te nobis annis plurimis custodiat, beatissime frater. Subscripserunt quoque Alypius, Augustinus, Possidius, Marinus, & ceteri episcopi 217.

De causa Apiarii vide quæ dixi supra in notis concilii Milevitani II. & Carthag. VI.

' apostolio ex Lugdun. codice ms.

Narratio de legatis Romani pontificis.

Commonitorii contenta quæ fuerint.

Conc. Sard. can. 7. Et 2. quæst. 6. Si quis episcopus accusatus.

Ex concilio Sardicensi, can. 17. Et 11. q. 4. Si forte episcopus iracundus. Et in decret. Ivo. lib. 3.

* perspicis.

CPI.

EPISTOLA CYRILLI ARCHIEPISCOPI ALEXANDRINI AD CONCIL. AFRICANUM.

Authentica concilii Niceni, translata de Graeco, per Innocentium presbyterum transmittit. Quam se etiam alias epistolas, cum eodem concilio Niceno cuncto per memoratum presbyterum Innocentium ecclesiae Carthaginensis sancto Bonifacio episcopo ecclesiae Romanae sub die vi. Kalendas Decembris fuisse directa.

Dominis honorabilibus, sanctis fratribus episcopis, Aurelio, Valentino, sed & omni sanctae congregationi in Carthaginensi synodo congregatae, Cyrillus salutem in Deo caritatem vestram.

Cod. can. c. 235.

SCRIPTA venerabilium vestrorum, multam habentia quaerimonium, cum omni laetitia per filium vestrum Innocentium presbyterum suscepi; quibus vestrum Innocentium, qui de fortitudine nostrae ecclesiae verisimilia exemplaria, ex authentica synodo apud Nicaenam civitatem metropolim Bithyniae a sanctis patribus constituta atque formata, sub Kalendas Martias nobis fuisse indicione celebrata. Et alia manifesta. Dixit de dominus nostrer sanctam vestram congregationem custodiat, quod optamus, carissimi fratres.

CIII.

EPISTOLA ATTICI EPISCOPI CONSTANTINOPOLI, AD BONIFAM.

Dominis sanctis, merito beatissimis fratribus episcopis, Aurelio, Valentino, vel ceteris carissimis, in synodo apud Carthaginem habita constitutis, Attica ecclesiae episcopus.

Cod. can. c. 236.

PRAE filiorum nostrorum Marcellum subdiaconum vestrum scripta vestra delectionis cum omni gratiarum actione suscepi, dominus sanctissimus quod meritis sanctorum fratrum in Dei pacem fuit, domini sanctissimi fratres. Scribitis iaitur ad vestrum Innocentem, quod Nicaenae civitatem metropolim Bithyniae a patribus constitutam, sub Idibus Martiis latione dirigam. Et quia ebur, qui component ex dentibus, a patribus fuit, ut a fratribus dirigam, vestrum a patribus fuit, ut a fratribus dirigam. Quapropter, per comitem filium meum Marcellum subdiaconum vestrum, simulque Scholasticum, fratrem charissimum in Nicaea civitate a patribus canones in integro (ut iussistis) dirai, petens, ut pro me plurimum vestra sanctissima oratione iubeatis. Et ales mauri. Dominus sanctitatem vestram custodiat, quod optamus, sancti fratres.

CIV.

EPISTOLA CONCILII NICAENI

Cod. can. c. 237.

[illegible] vi. Kalendas Decembris, post [illegible] Augustorum, Constantio [illegible] Augustorum, Constantio [illegible] Augustorum, Constantio

EPISTOLA EPISCOPORUM AFRICÆ, QUAM CUM LEPORII LIBELLO miserunt ad episcopos Galliæ, Proculum videlicet Massiliensem, & alios.

a *Dilectissimis & honorabilibus fratribus & consacerdotibus, 1 Proculo & Cylinnio, Aurelius, Augustinus, Florentius, & 2 Secundinus in domino salutem.*

FILIUM nostrum Leporium apud vestram sanctitatem pro sui erroris præsumptione merito idoneeque correptum, cum ad nos posteaquam inde exturbatus est venisset, salubriter perturbatum, corrigendum sanandumque suscepimus. Nam sicut vos obedistis apostolo ut corriperetis inquietos, ita & nos ut consolaremur pusillanimes, ac susciperemus infirmos. Cum enim præoccupatus esset, sicut homo, in aliquo delicto, eodemque non parvo, ut de unigenito filio Dei, quod erat in principio verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum, cum autem venit plenitudo temporis, Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, non recta quædam saperet, nec vera sentiret, negans Deum hominem factum; ne videlicet substantiæ divinæ, quæ æqualis est patri, indigna mutatio vel corruptio sequeretur: nec videns quartam se subintroducere in Trinitate personam, quod a sanitate symboli, catholicæque veritatis prorsus alienum est: eum sicuti potuimus, adjuvante domino instruximus in spiritu lenitatis; præsertim quia cum hoc admoneret vas electionis, adjecit: *Intendens teipsum, ne & tu tenteris*: ne ita se quidam ad provectum spiritalem pervenisse gauderent, ut se jam non posse tentari tanquam homines putarent, addiditque salubrem pacificamque sententiam, ut alter alterius onera portemus, quoniam sic adimplebimus legem Christi. Qui enim putat se esse aliquid, cum sit nihil, seipsum seducit, dilectissimi & honorabiles fratres. Quam tamen ejus emendationem nequaquam forte implere possemus, nisi vos ante quæ in eo mendosa fuerant, damnaretis. Idem igitur & dominus & medicus noster utens vasis ac ministris suis, qui dixit: *Ego percutiam, & ego sanabo*: per vos percussit tumentem, per nos sanavit dolentem. Idem suæ domus administrator atque provisor, per vos destruxit male constructa, per nos bene composita restauravit; Idem diligens agricola possessionis suæ sterilia per vos eradicavit, & noxia; utilia per nos & fœcunda plantavit. Non itaque nobis, sed ejus misericordiæ demus gloriam, in cujus manu sumus & nos & sermones nostri. Et sicut in supradicto filio nostro ministerium vestrum humilitas nostra laudavit, sic etiam sanctitas vestra nostro ministerio gratuletur. Paterno igitur & fraterno corde suscipite a nobis misericordi severitate correctum. Etsi enim aliud per nos, aliud per vos, utrumque tamen fraternæ saluti necessarium una caritas fecit: unus ergo Deus fecit, quoniam Deus caritas est. Proinde sicut per suam præsentiam susceptus est a nobis, sic per suam epistolam suscipiatur a vobis: cui quidem epistolæ nostra etiam manu subscribendum putavimus, ipsius esse testantes. Hanc ejus correctionem dilectionem vestram minime dubitamus & gratanter accipere, & eis notam facere, quibus ejus error scandalum fuit: quia & illi qui cum eo venerunt ad nos, cum illo correcti atque sanati sunt; sicut eorum subscriptionibus, quæ coram nobis factæ sunt, tenetur expressum. Superest ut de fraterna salute lætati, rescriptis beatitudinis vestræ nos vicissim lætificare dignemini. Optamus vos, dilectissimi & honorabiles fratres, in domino bene valere memores nostri.

1 Thess. 5, v. 14. — Joan. 1. — Galat. 6, v. 1. & 2. — Deut. c. 32. v. 39. — 1. Joan. 4.

NOTA JACOBI SIRMONDI S.J.

a *Dilectissimis & honorabilibus*, &c.] Huic epistolæ titulus in hæc verba præfixus est in codice Leodiensi: *Epistola Aurelii, Augustini, Florentii & Secundini, ad consacerdotes Proculum & Cylinnium, de quodam Leporio, qui pro eo quod non recta quædam saperet, nec vera de fide sentiret, pro hac sui erroris præsumptione a sanctis memoratis patribus Proculo & Cylinnio correptus, & de loco suo ejectus, ad sanctum Augustinum, & alios præmissos viros, pervenit gratia confugii. Unde ab eis salubriter correctus, & ad sanam doctrinam reductus, suo est episcopo per propriam epistolam catholice sentientem cum sociis reconciliatus.*

** LEPORII MONACHI ET PRESBYTERI LIBELLUS EMENDATIONIS SIVE SATISFACTIONIS,

Confessionem fidei catholicæ continens de mysterio incarnationis Christi cum erroris pristini detestatione,

Missus Carthagine cum subscriptione, & epistola episcoporum Africæ ad episcopos Galliæ.

** Editus est a P. Sirmondo an. 1630. cum aliis quibusdam antiquis scriptoribus ex codice Helvvallensis monasterii. ** Cassianus vocat flebiles confessionis & planctus litteras. (3)

Dominis beatissimis, & venerandis Dei sacerdotibus Proculo, & 1 Quillenio Leporius exiguus.

1 Cylinnio

QUID in me primum, o domini mei venerandi, & beatissimi sacerdotes, accusem nescio; quid in me excusem, non invenio. Sic imperitiæ superbia, sic stulta simplicitas cum persuasione noxia, sic fervor cum intemperantia, sic ut verius dicam cum sui diminutione debilis fides, simul omnia in me recepta viguerunt, ut tot, & tantis simul sit & obedisse confusio, & hæc eadem ab animo potuisse rejicere mihi stupenda sit gratulatio. Agnosco igitur delictum meum, & ipse mei accusator libenter existo. Sed spero misericordiam, quia ignorans feci. Inexcusabilis mihi namque causa peccati, si perfecte sciens studio aliquid intentionis egissem. Testem Deum invoco in animam meam: veritatem credidi errorem meum, & obscuras tenebras lucem sincerissimam computavi: Æmulatio Dei, sed non secundum scientiam, me fefellit incautum. At nunc quod beatitudini vestræ fore credidimus gratum, misericordia ejus deviantem in aspera, & per dumosa gradientem, ad

1 Proculus Massiliensis, Cylinnius, seu ut scribit Harduinus, Cilinius Aquensis fuere Episcopi. 2 al. *Secundus*.
3 At Gennadius *libellum emendationis*; Facundus lib. 1. ad Justin. cap. IV. *libellum satisfactionis*, ut & codex Ms. Joannes Papa II. in epist. ad Avienum, & alios, *epistolam* appellant. Augustino tribuitur, & ejusdem *expositio fidei* appellatur a Theodoreto in dialogo 2. qui *Inconfusus*; & a Leone Papa in epist. 97. ubi *liber Assertionis fidei* Augustini dicitur. *Hard.*

viam rectam revocavit. Et prava facta sunt ergo mihi in directa, & aspera in vias planas. Atque a patribus meis consacerdotibus, & fratribus vestris jam abstersa caligne instructus intelligo, in qua & qua ex parte fuerim cæcitate. Et idcirco supplicem me veritatis ipsius reddit agnitio. Fateor ignoranter erravi, & regnlam veritatis in quibusdam, dum mihi ad integrum tenere videbar, excessi. Palam facta est imperitia mea, & hoc mihi onerosior, quia cum multorum scandalo tueri conatus sum, quod sicut nunc luce clarius manifestatur, errore humani sensus magis, quam ratione fidei præsumpseram defendendum. Sed quid aliud fieri non poterat, nisi ut propria stultitia in me viveret, quando ego mihi discipulus habueram me magistrum? Et utinam præsumptionem meam, quam animaverat inscientia, fregisset humilitas. Sed heu mihi! quia in utraque inventus sum & temerarius, & superbus. At jam ista venia vestra prætervolo, & quod nunc instat agere non morabor. Festinabo vulnerata curare, qui sana transfodi. Non erit in suscipienda medicina confusio, quia in custodienda valetudine non fuit cauta provisio. Unde nata est discordia, pax inde gignatur. Epistola itaque auctor scandali, & offendiculum caritatis a me quondam simpliciter scripta quidem, sed in quibusdam ut agnosco infideliter ordinata, quæso secundum hujus epistolæ professionem, & sanctimoniæ vestræ auctoritatem, 1 ut in ea paginæ parte, vel causa in abolitione calcanda ducatur, in qua contra veritatem per ignorantiam edita comprobatur, ut cunctis innotescat, & pateat justo judicio illud quod erat æmulum fidei, contrarium veritati, de corpore ejusdem epistolæ cum damnatione esse decisum.

Reclamaverunt, fateor, o domini mei, quidam fratres melius interiora cernentes, sed nos multo exteriora palpavimus: & in propria caligine constituti, illis qui propius intuebantur reputavimus cæcitatem. At nunc favente domino apertis quandoque oculis cum illis verum lumen aspicimus, atque in eadem lucis gratia posito nobis a vero medico sanitatis luto super oculos, revocamus aspectum, & Jesum Christum dominum non ut antea fallebamur, sed sicut est veritas, sincerissimo intuemur obtutu. Atque juxta symboli veritatem, id quod secundum priorem definitionem nostram, ubi non impietate aliqua, sed seducebamur errore, dicere verebamur de Maria Deum natum, nunc constantissime confitemur. Tametsi Christum filium Dei, tunc etiam natum de sancta Maria non negaremus, sicut ipsi recordamini; sed minime attendentes ad mysterium fidei non ipsum Deum hominem natum, sed perfectum cum Deo natum hominem dicebamus: pertimescentes scilicet, ne divinitati conditionem adsignaremus humanam. O stulta sapientia! quasi si cum homine Deus nasci non aspernaretur, ipse præjudicio status sui nasci homo dedignaretur; aut illud poterat, sed hoc forte non poterat. Credo plane Deum hoc unum non posse, quod non vult. Si nasci voluit, quod Deus voluit, certissime credo quia potuit. Quoniam status Dei nullum potest periculum sustinere. Nec homo propter nos factus, ut ederetur ex homine indignum habuit: quia nec ipsam hominem facere, de qua homo nasceretur, duxit indignum. Si ergo minime percipientes hanc potentiam Dei, sensuque nostro, & propria ratione sapientes, ne quasi inferiora se Deus agere videatur, ita hominem cum Deo natum esse dicamus, ut seorsum quæ Dei sunt, soli Deo demus, & seorsum quæ sunt hominis, soli homini reputemus, quartam manifestissime inducimus in Trinitate personam, & de uno filio Dei non unum, sed facere incipimus duos Christos, quod a nobis ipse jam dominus, & Deus Christus avertat.

Ergo confitemur dominum, ac Deum nostrum Jesum Christum unicum filium Dei, qui ante sæcula natus ex patre est, novissimo tempore de Spiritu sancto & Maria semper virgine factum hominem, Deum natum; & confitentes utramque substantiam carnis, & Verbi, unum eumdemque Deum, atque hominem inseparabilem pia fidei credulitate suscepimus, & ex tempore susceptæ carnis, sic omnia dicimus, quæ erant Dei transisse in hominem, ut omnia, quæ erant hominis, in Deum venirent, ut hac intelligentia Verbum factum sit caro, non ut conversione, aut mutabilitate aliqua cœperit esse quod non erat, sed ut potentia divinæ dispensationis Verbum patris, nunquam a patre discedens, homo proprie fieri dignaretur, incarnatusque sit unigenitus secreto illo mysterio quod ipse novit. Nostrum namque est credere, illius nosse. Ac sicut ipse Deus Verbum, totum suscipiens quod est hominis, homo sit, & adsumptus homo, totum accipiendo quod est Dei, aliud quam Deus esse non possit.

Non tamen quia incarnatus dicitur & immixtus, diminutio ejus est accipienda substantiæ. Novit enim Deus sine sui corruptione misceri, & tamen in veritate misceri. Novit in se ita suscipere, ut nihil ei crescat augmenti, qui se ipse totum novit infundere, ut nihil accidat detrimenti. Non ergo ad intelligentiam imbecillitatis nostræ secundum experimentorum visibilia documenta facientes conjecturam de æqualibus se invicem ingredientibus creaturis, putemus Deum, hominemque commixtum, & tali confusione carnis & Verbi quasi aliquod corpus effectum. Absit ita credere, ut conflatili quodam genere duas naturas in unam arbitremur redactas esse substantiam. Hujusmodi enim commixtio partis utriusque corruptio est. Deus enim qui capax est non capabilis, penetrans non penetrabilis, implens non implebilis; qui ubique simul totus, & ubique diffusus est per infusionem potentiæ suæ, misericorditer naturæ mixtus est humanæ, non humana natura naturæ est mixta divinæ.

Caro igitur proficit in Verbum, non Verbum profecit in carnem, & tamen verissime Verbum caro factum est. Sed ut diximus solum proprie personaliter, non cum Patre, aut Spiritu sancto naturaliter: quia unigenitus Deus, Deus verus, qui cum Patre, & Spiritu sancto unus est in natura, alter est in persona. Non enim ipsum Patrem dicimus esse, quem Filium: nec iterum eumdem filium dicimus esse quem patrem: aut rursus Spiritum sanctum Patrem, vel Filium nuncupamus: sed distinguentes personas in suis proprietatibus Patrem Deum patrem proprie nominamus, & Filium Deum filium proprie dicimus, & Spiritum sanctum Deum Spiritum sanctum proprie confitemur. Et cum ter numero dicimus Deum, & Deum, & Deum; non tres credimus Deos, sed unum omnipotentiæ suæ Trinitate perfectum.

Nascitur ergo nobis proprie de Spiritu sancto, & Maria semper virgine, Deus homo Jesus Christus filius Dei, ac sic in alterutrum unum fit Verbum & caro, ut manente in sua perfectione naturæ

1 Al. ut in ea paginæ parte inducatur, in qua. Hard.

turaliter utraque substantia, sine sui præjudicio, & A humanitati divina communicant, & divinitati humana participant; nec alter Deus, alter homo, sed idem ipse Deus qui & homo, & vicissim idem ipse homo qui & Deus Jesus Christus unus Dei filius, & nunquamque & vere sit. Et ideo agendum nobis semper est, & credendum, ut dominum Jesum Christum filium Dei, Deum verum, quem cum Patre semper, & æqualem Patri ante sæcula constitemur, eundem a tempore suscepte carnis factum Deum hominem non negemus. Nec quasi per gradus, & tempora proficiendum in Deum, alterius status ante resurrectionem, alterius post resurrectionem cum sullis credamus; sed ejusdem semper plenitudinis, atque virtutis.

Et quia omnes infirmitates nostras, id est naturas nostræ, portavit, & vere secundum carnem suscepit in se affectus nostros, ad probationem veri hominis, certepte in ordinem accipiendis omnibus humanis mortalitatis, potestate feliciter non necessitate, *ætate, & passionis*, euangelista dicente, profecit, eluvivit, sitivit, fatigatus est, flagellatus est, crucifixus est, mortuus est, resurrexit, non ideo a divinitatis natura mutatus est. Incorvertibilem enim, & incommutabilem, & inpassibilem naturam divinitatis jam superius professi sumus. Sed quia Verbum Deus in hominem dignanter humanum suscipiendo descendit, & per susceptionem Dei homo ascendit in Deum Verbum, totus Deus verbum factus est totus homo. Non enim Deus Pater homo fact

A Genuadium de vitis illustribus c.59. scribit eciam Tacianus Hermianus episcopus sub. i. de tribus capitulis synodo Chalcedonensis, ad Justinianum imperatorem his verbis: *Cum quidam Eutychianorum apud Galliae, deprehensi sunt, in spiritu manifestabant, & spiritalibus partibus Anoeis Cerdonianorum, & Ascapitiae, atque alii Africanorum episcopi, praesidium venientem sui dogmatis abdicarit: Verique eccles. Christi ecclesiastici filium Leporius ad Gelasi episcopum, quem nonnorsi venerabilis patrem, Anastasius atque Ascapitiae, & cetera sibi praeceperant, ut ad faciem ipsum veniens filium suae ei subscriptione adjecerit. In qua libelle pro maiis fide dicit. Nefarium erga propria de Spiritu sancti se Maria virgine Deum homo Jesus Christus, &c.*

EJUSDEM NOTA POSTUMA.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

CAssianus haeresim, cui cum aliis adhaesit Leporius, (neque enim ejus auctor fuit) ex maxima Belgarum urbe, hoc est Trivirensi emersisse significat lib. 1. de Incarnatione Domini, cap. 12. Tum eam fic explicat, quod dicentes, solitarium hominem Jesum Christum fine ullo peccati contagione vivere, eo progredi fuisse, ut affecerent, hominis, fi vellent, fine peccato esse posse. Quorum hoc Pelagiani dogmatis erat, illud pollinodum erroris fuit Nestorianis.

De Leporii porro emendatione, litteisque quas dolosis ipse ut Gallicanum episcopum ex Africa scripsit, agens idem Cassianus cap. 4. Leporium, tum etiam cum quos id moverit, in Africa verfatum esse narrat: ut conjicere liceat, apud Augustinum fedem Lucae Beatae scilicet proventicorum fuam, atque illum ipsum Leporium vidisse, qui inter Hipponensis ecclesiae presbyteros nominatur in aliis ecclesiasticis, quibus Eradium sibi facetissimum designavit epistola 410.

Episcopis episcoporum officiorum.] Etsi quatuor episcoporum nomina scripta est: fic tamen redoles ipsum ut quae ingenium Augustini, ut ab eo dictatum fuisse dubium non videatur. Forsitan & ab alius quoque, vel aliorum certe nuncuvel, conscripta est. Nam Joannes II. papa in epistola 3. ad Avicenam & alios senatores, laetum recitasse ex frequenti epistolae fen libello Leporii, a Synodo Africana condemnatum refertur: *Leporius, inquit, in epistola, quam Aurelius episcopus Carthaginensis, & Augustinus, & Synodus Africana, pro suae fidei integritate, &c.* Quibus verbis Si Africanus Synodum cum divis, quam habemus post confutatum Nestorii XII. & Theodoti VIII. cum Cirilli 15. colligimus, ut Augustinum, & Aurelium cum Leporii emendationem incipidit flatuendum est. Baronius ad annum 426. fect. 40.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S.J.

B Emendationem Leporii alii ad annum 419. referunt, alii ad 420. aut 425. Ego libentius ad fequentem 426. collocaverim. Theodofio duodecies Augusto, Valentiniano quinquies, fiquidem is fit Leporius, qui cum aliis episcoporum presbyteris profectus interfuit Hippone regio die 6. Kalendas Octobris, cum a S. Augustino, Eradius fuccessor defignatus est, & a cleto pop uloque variis acclamationibus approbatus est. Quorum nomina nullum hic habet nisi cratus Genadius: *Leporius adhuc monachus, qui presbyter, praesumens de puritate vitae, quam arbitrabatur, & sancta propria (unde videtur quam affines facetus hereses Pelagiana, ac Nestoriana) non Deiss adjuvatis dehaesit sibi ipsi, Pelagiana haeresis, & Nestoriana fopsit. Sed a Gallicanis episcopis admonitus, & in Africa per Augustinum, & Dei emendatus, & scripsit emendationis suae libellum in quo & fatisfactionem, & gratias agit de emendatione. Simul & quod malo sensisset de Incarnatione Christi corrigere, & nolebam sermonem indic, dicens, maximus in Christo duoque naturae unam credi filii Dei personam.*

antiquissimo codice ecclesiae Lugdunensis, in quo poll Synodos Gallicanas adjecta ad finem funt integre diversorum principum constitutiones 16. de rebus ecclesiasticis, duobus ab his tribus initio, quae jam editae funt ad calcem codicis Theodosiani, huic Valentinianei Cesaris constitutione, quae fecus ordine annotarat, tituluis argumenti loco est hujusmodi: *Non liceat clericos judicis publicis litigare, & omnes haereticos debere de clericorum profici, & Christianos servos non debere Judaeis servire, & Judaeos non debere militare.*

EJUSDEM NOTA POSTUMA.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

IN optimo & antiquissimo codice Lugdunensis ecclesiae, in quo poll synodos Gallicanas adjecta funt ad finem integre diversorum principum constitutiones 16. de rebus ecclesiasticis, duobus ab his tribus initio, quae jam editae funt ad calcem codicis Theodosiani, huic Valentinianei Cesaris constitutioni, quae fecus ordine annotarat, tituluis argumenti loco fit hujusmodi: *Non liceat clericos judicis publicis litigare, & omnes haereticos debere de clericorum profici, & Christianos servos non debere Judaeis servire, & Judaeos non debere militare.* Privilegium ergo clericis adeoque Christianis, ab Joanne tyranno (hunc enim vocant) quem prorsus a Theodosii ductibus furtat oppressus, manumissis Joannem, quod Honorio defuncto invaserat, Ipsolatus] hac lege redintegratur, ne illos ad saeculares judices pertrahere liceat, fed episcopali audientiae reservetur. Quod profecto ad ipsam principis fatis ineffabilem, ac consultissimum, tum ante paucos annos de secularium judicium, Honorius Valentiniani Cesaris auxiliatus ut fatus erat, quod alio loco diximus, clericos non nisi suapte episcopos accusari oportuerit. L. xii. cod. Theod. *De episcopis, &c.*

Armatis sf. p. Galliarum.] Non ad Armatius, fed ad Asium comitem rei privatae inscribitur hoc rescriptum, cum eodem *De episcopis, &c.* quae congruit cum prima parte C hujus constitutionis. Nunquam de eadem re in diversa loca scripserit Valentinianus: in Galliis vero ob corruptio in codices relata est, quo ambia fuerat ad praefectum Galliarum.

Diversis episcopis.] Pelagiani catholicis permiscri possibant, quia ecclesiam aliam non habebant; idque eos fecile cognoscebantur. Verum auctor hujus rei e bibliotheca S. Maxi Remensis, qui tres libros compofuit adversus Pseudofelicianos, atque in primo de nonaginta haeresibus disserit, haeresi 88. *Pelagiani, inquit, feu Caelestiani catholica ipsi; quia non habent ipsa ecclesiam aliam non habent: & idee, ubi ita contrarie, communicant non reminent. Dicunt enim non esse ecclesiam, nisi in hac parte in qua catholicis confessiones. De baptismo enim, dicunt, non de communione disserimus. Pro hac enim & a nostris, & deprehendunt, periculis subjectos, & a suis excoriatis habentur. Habent enim & presbyteros & episcopos suos.* Hactenus August. dict.] Patres ad subscriptionem indictus Schismaticus in urbe dedit idem Valentinianus ad Faustum graecissimum sibi pretio dilectum, qui publicus referibens L. 12. tit. cod. Theod. *De episcopis. Circa hoc casum maximae, ut arguendum notetur est, qui pravitis suasionibus a venerabilis pace fefe communione fuspendunt, quorum etiam fidelissimae ecclesiae, quae eisdem relique videntur, illi, qui ad ecclesiam ejusdem diversam, condemnatione indicatis; intra quos nisi ad communionem redierint audientem, ecquid usque ad exorcismum lapidem fedicuilum quam eligunt macerentur.*

Judaeis quoque.] Concilium Moldeale canon. 72. Militedes Judaeis indagatrices Honorius, adversaturus permiserat. L. xxiv. cod. Theod. De Judaeis. Mancipia vero Christiana, si habent Judaei liberet, indulsisse idem Honorius hac conditione, ut religionem ab iis servaripermiteretur, L. xvi. cod. Christianum mancipium Judaeis habere. Leo hac de re cautiis agendum Judaeis, imitatique excludit, & ne Christianos servos habeant permittit interdicit.

CONVENTUS EPISCOPORUM, CLERI ET PLEBIS

Ecclesiae Hipponensis habitus anno CDXXVI. in quo Heraclius Presbyter electus est ut successor esset S. Augustini Episcopi ejusdem Ecclesiae. Titulus fic habet in veteri codice MS. bibliothecae Colbertinae,

Gesta beati Augustini Episcopi, in quibus Heraclium Presbyterum, sibi pronuncist successorem.

Ex Nova Bibliotheca Ecclesiae. S. Augustin. epist. 250.

G*loriosissimo Theodosio X. I. & Valentiniano adhuc Augusto tertium Consulibus, Sexto Kalendas Octobris, cum Augustinus Episcopus una cum Regiliano & Martiniano coepiscopis sui consedissent in Ecclesia Paris Hipponensium regionis, praesidibus Saturnino, Leporio, Barcalio, Portunatiano, Rufino, Largo & Honorato Presbyteris, adhuc clero & frequenti populo, Augustinus Episcopus dixit.* Quod hesterno die promisi caritati vestrae, propter quod vos voluit frequentius convenire, & video frequentius convenisse, moga omni postposita hoc agendum est. Si enim aliud vestis loquit, in illud fufpendis, minus audistis. Omnes in hac vita mortales fumus; & dies hujus vitae ultimus omni hominis est semper incertus. Verumtamen in infantia speratur puerilia, & in puerilia speratur adolescentia; & in adolescentia speratur juventus, & in juventute speratur gravitas, & in gravitate speratur senectus. Ultimo contingat, & incertum est; sed tamen quod speretur. Senectus autem aliam aetatem quam speret non habet. Incertum est enim ipsa senectus quantum in homini. Illud tamen certum est, nullam remanere aetatem quae postea succedere senectuti. Quia voluit Deus, ad illum civitatem cum vigore aetatis advenit, fed tamen juvenis fui, & senui. Scio poll obitum Episcoporum, per ambitiosos aut contentiosos fotere Ecclesias perturbari, & quod saepe expertus sum & dolui, debeo, quantum ad me attinet, ne contingat huic prospicere civitati. Sicut novit certissimus, in Milevitana Ecclesia modo fui. Pertinaciter enim me rogabant, & maxime fervi Dei qui ibi funt; ut venirem: quia poll obitum beatae memoriae fratris & coepiscopi mei Severi, nonnulla ibi perturbatio timebatur. Venit, & quomodo voluit Dominus, ipsum nos ibi ante fos fuisse credis, ut cum pace Episcopum acciperent quem vivus designaverat Episcopus eorum. Hoc enim eis cum innotuisset, voluntatem praecedentis & decedentis Episcopi fui libenter amplexi funt. Minus tamen aliquid factum erat, unde nonnulli contrabantur, quia frater Severus potuerat suffrere ut locuplicem bonum apud Clericos defigneret, apud populum inde non est locutus; & erat inde aliquorum nonnulla tristitia. Quid plura? Deo placuit; tristitia fugata est, gaudium fuccessit. Ordinatus est Episcopus quem praecedens Episcopus defignaverat. Ergo ne aliquis de me queratur, voluntatem meam, quam credo Dei esse, in omnium vestrorum notitiam perfero. Presbyterum Heraclium mihi fuccedere volo. *A populo acclamatum est:* Deo gratias, Christo laudes. *Dictum est vicies ter.* Exaudi Christe, Augustino vita. *Dictum est fideiles.* *Te patrem, te Episcopum. Dictum est vicies ter. Cumque vicissim, Augustinus Episcopus dixit:* Non opus est me de laudibus ejus aliquid dicere. Favos fapientiae, & parco vercundiae. Sufficit quia nosfis eum: & hoc me velle dico quod vos velle fcio; & fi ante nesciebatis, ex

VALENTINIANI III. CESARIS CONSTITUTIO

De diversis ecclesiasticis capitibus in Galliam missa Theodosio Augusto XI. & Valentiniano Cesare consulibus, anno Christi CCCCXXV.

I. Ut privilegia ecclesiis serventur.
II. Clerici et saeculares judices non trahantur.
III. Diversos episcopos Pelagiani.
IV. Manichaeisem, omnesque haereticos, cum malhomaticis.
V. Ut Judaei causas agere, aut militare non liceat, nec mancipia Christiana habere.

Imperator Theodosius Augustus, & Valentinianus Cesar, Armatio vico illustri praefecto praetorio Galliarum.

I.

PRIVILEGIA ecclesiarum, vel clericorum omnium, quae fe culo nostro Tyrannus invidiaverat, pretio devotione renovamus; fcilicet ut quidquid a divis principibus fingulis quique antistites impetraunt, pegi foliidata aeternitate servetur: nec cupiditum sibi usurpare praesumptio, in quo non nobis ista gratia fuerit, confitemur.

II.

Clericorum, quos indiscretim ad saeculares judices vebere dolori insanitas praesumptor edixerat, episcopali audientiae reservamus; his manentibus, quae circa eos fanxit antiquitas. Fas enim ejusdem, ut divini muneris minimo praesumptorum potestatem fundantur arbitrio. Insuffris auctoritas omni exo mandata, quae jussimus in provinciarum missa notabit, praecipit etiam fub poena facrilegii cuiusdiscipulus: Peculiaret id insuffribus comprehensura praeceptis, ut in omnibus circa ecclesiastica privilegia veterum principum statuta servetur.

III.

Diversos vero episcopos nefarium Pelagiani, & Caelestiani dogmatis errorem sequentes, per Patroclum episcopum, ad ipsum antiquitus principium convenire. Quos qui confidimus excandari, nisi intra viginti dies ex conventiculis tempore, intra quos deliberandi tribuimus facultatem, errata correxerit, fefegne catholicae fidei reddiderint, Galliarum regionibus expelli, atque in eorum loco facinoribus fidelius fubrogari: quatenus praesentis erroris macula de populorum animis tergatur, & futuri bonum discipline justioris inhaereat.

IV.

Sane quia religiosos populos nullis decet superstitionibus depravari, Manichaeos, omnesque haereticos, vel Judaeorum, Mathematicorum, omnium sectam catholicis inimicam, ab ipso aspectu urbium diversarum extermini debere precipimus, ne pestifera quidem criminosorum contagione fedentur.

V.

Judeis quoque, vel paganis, causas agendi vel militandi licentiam denegamus: quibus Christiani legis nolumus fervire personas, ne occasione domini sectam venerandae religionis inmutent. Omnes igitur personas erroris insuffi judicum excludi, nisi hisce mandatis matura subvenerit. Data 7. Idus Julias. Aquileje, D. N. Theodosio Augusto XI. & Valentiniano Cesare consulibus.

NOTA JACOBI SIRMONDI, S.J.

Valentiniani III. Caesaris constitutio.] In optimo, & antiquissimo codice Lugdunensis ecclesiae, in quo poll synodos Gallicanas adjecta ad finem funt integre diversorum principum constitutiones 16. de rebus ecclesiasticis, duobus ab his tribus initio, quae jam editae funt ad calcem codicis Theodosiani, huic Valentinianei Cesaris constitutioni, quae fecus ordine annotarat, tituluis argumenti loco est hujusmodi: *Non liceat clericos judicis publicis litigare, & omnes haereticos debere de clericorum profici, & Christianos servos non debere Judaeis servire, & Judaeos non debere militare.* Privilegium ergo clericis adeoque Christianis, ab Joanne tyranno (hunc enim vocant) quem prorsus a Theodosii ductibus furtat oppressus, manumissis Joannem, quod Honorio defuncto invaserat, Ipsolatus] hac lege redintegratur, ne illos ad saeculares judices pertrahere liceat, fed episcopali audientiae reservetur. Quod profecto ad ipsam principis fatis ineffabilem, ac consultissimum, tum ante paucos annos de secularium judicium, Honorius Valentiniani Cesaris auxiliatus ut fatus erat, quod alio loco diximus, clericos non nisi suapte episcopos accusari oportuerit. L. xii. cod. Theod. *De episcopis, &c.*

Armatio sf. p. Galliarum.] Non ad Armatium, fed ad Asium comitem rei privatae inscribitur hoc rescriptum, cum eodem *De episcopis, &c.* quae congruit cum prima parte hujus constitutionis. Nunquam de eadem re in diversa loca scripserit Valentinianus: in Galliis vero ob corruptio in codices relata est, quo ambia fuerat ad praefectum Galliarum.

Diversis episcopis.] Pelagiani catholicis permiscri possibant, quia ecclesiam aliam non habebant; idque eos fecile cognoscebantur. Verum auctor hujus rei e bibliotheca S. Maxi Remensis, qui tres libros compofuit adversus Pseudofelicianos, atque in primo de nonaginta haeresibus disserit, haeresi 88. *Pelagiani, inquit, feu Caelestiani catholica ipsi; quia non habent ipsa ecclesiam aliam non habent: & idee, ubi ita contrarie, communicant non reminent. Dicunt enim non esse ecclesiam, nisi in hac parte in qua catholicis confessiones. De baptismo enim, dicunt, non de communione disserimus. Pro hac enim & a nostris, & deprehendunt, periculis subjectos, & a suis excoriatis habentur. Habent enim & presbyteros & episcopos suos.* Hactenus August. dict.] Patres ad subscriptionem indictus Schismaticus in urbe dedit idem Valentinianus ad Faustum graecissimum sibi pretio dilectum, qui publicus referibens L. 12. tit. cod. Theod. *De episcopis. Circa hoc casum maximae, ut arguendum notetur est, qui pravitis suasionibus a venerabilis pace fefe communione fuspendunt, quorum etiam fidelissimae ecclesiae, quae eisdem relique videntur, illi, qui ad ecclesiam ejusdem diversam, condemnatione indicatis; intra quos nisi ad communionem redierint audientem, ecquid usque ad exorcismum lapidem fedicuilum quam eligunt macerentur.*

Judaeis quoque.] Concilium Moldeale canon. 72. Militedes Judaeis indagatrices Honorius, adversaturus permiserat. L. xxiv. cod. Theod. De Judaeis. Mancipia vero Christiana, si habent Judaei liberet, indulsisse idem Honorius hac conditione, ut religionem ab iis servaripermiteretur, L. xvi. cod. Christianum mancipium Judaeis habere. Leo hac de re cautiis agendum Judaeis, imitatique excludit, & ne Christianos servos habeant permittit interdicit.

Codicis Theod. de episcop. cleric. & cleric. leg. 4.

Codicis Theod. de episcop. cleric. & cleric. leg. 4.

Mabillon. cap. 79.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Ex Labbei Appendice Tom. 2.

Ex Labbei Appendice Tom. 2

Anno Christi 426.

die probarem. Hoc ergo volo: hoc a Domino Deo nobis nunc etiam in statu frigida votis ferventibus polio; hoc ut omnes orentur exhortor: admoneo, ago, in omnium in pace Christi collatis & confatis mentibus, confirmet Deus quod operatus est in nobis. Qui mihi mihi cum, fervet cum, fervet, incubiunto, fervet fervet crescite: ut qui facit gaudium viventis, locum sapplicat mortuis. A Notarius Excelsus, fiat certitis, exspiuntur quæ dicimus, exspiuntur quæ dicitis; & mesus ferino, & vestræ acclamationes in terram non cadunt. Apertius ut dicam, ecclesiastica nunc gesta confirmas. Sic enim hoc esse, quantum ad homines attinet, confirmatum volo. *A populo acclamatum est*: Deo gratias, Christo laudes. *Dictum est vicies sexies*. Exaudi Christe, Augustino vita. *Dictum est ter*: *vicies*. Tu gratias te Episcopum. *Dictum est ter*: *vicies*. Signum & justum est. *Dictum est vicies*. Bene meritus, bene dignus. *Dictum est quinquies*. Dignus & justus est. *Dictum est sexies*. *Cumque resiterent*, *Augustinus episcopus dixit*: Ergo, ut dicebam, voluntatem meam & voluntatem vestram gesta ecclesiastica, quantum ad homines attinet, confirmatum volo: quantum vero ad latentem omnipotentis voluntatem, ipsumnes, ut dixi, oremus ut confirmet Deus quod operatus est in nobis. *A popolo acclamatum est*; Judicio tuo gratias agimus. *Dictum est sedecies*. Fiat, fiat. *Dictum est duodecies*. Te patre, Hesychium Episcopum. *Dictum est sexies*. *Cumque resiterent*, *Augustinus episcopus dixit*: Scio quod fecisti & vos; sed nolo de illis fieri quod de me factum est. Quid autem factum sit, multi scitis: illi soli nesciunt qui suæ aut nondum natiesunt, aut nondum habebant mentem fecisti. Adhuc in corpore posito beatæ memoriæ patre & Episcopo meo Sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & fecit cum illo, quod Concilio Nicæno prohibitum fuisse noscebam, sed ipse fecibat. Quod ergo reprehensum est in me, nolo reprehendi in illis quod ab me factum est. Do gratias, Christo laudes. *Dictum est vicies*. *Cumque resiterent*, *Augustinus episcopus dixit*: Scio quod ego non fecisti, quando Deus voluerit futurus Episcopus. Sed plane modo factum sam, adjuvante misericordia Christi, quod adhuc oque non feci. Nolite ante illi quod annos quid facere voluerim, & non permittitis: & placuit mihi & vobis propter curam scripturarum, quam mihi fratres & patres mei coepiscopi duobus Concilibus Nicæno & Carthaginis imposuerunt dignum hoc, ut permanem. Ecce

A nemo mihi molestus esset. Gesta confecta sunt, placuit, acclamatis. Recitatur placitum vestrum, & acclamationes vestræ. Patro tempore servatum est circa me, & postea violenter interpum est, & non permittor ad quod volo vocare. Ante meridiem, post meridiem, occupationibus hominum tenear. Obsecro ergo, & obtingo per Christum ut huic juvenì, hoc est, Heraclio Presbytero quem hodie in nomine Christi deligo Episcopum fieri, cum omnibus, patiamini me rehudere onera occupationum meorum. *A popolo acclamatum est*: Judicio tuo gratias agimus. *Dictum est vicies sexies*. *Cumque resiterent*, *Augustinus Episcopus dixit*: Ego curitati & benevolentiæ vestræ apud Dominum Deum nostrum gratias ago, nemo de illa B Deo gratias ago. Ergo, fratres, quidquid est quod ad me pertineabat, ad illum pertinetur. Ubi occasionem habeatis quomodo mihi, non negabo: auxilium abiit ut subtraham. Tamen quicquid illud est quod ad me pertineabat, adilum pertinetur. Iste me aut consultat, si forte non inveneriti quid facere debeat, aut potest adjutorem quem novit patrem: ut & vobis nihil deest, & ego tandem aliquando, si quantulumcunqui fpatium mihi hujus vitæ dunaverit Deus, ipsam meam quantulumcunque vitam non dem legnitur ne donem inertiæ, led in sanctis scripturis, quantum ipse permittit, & largitur, exercem. Hoc & spi prodeo, & quæ ipsum, etiam vobis. Nemo ergo invideat otio meo, quia meum otium magnum habet negotium. Video me de hac re, propter quam vos hortari, omnis vobiscum egisse quæ debui. Hoc ad ultimum rogo, ut gestis illis diligentiori solleribere qui possitis. Hic mihi respondisse vestra opus est: teneam responsionem vestram, de hac affectione aliquid acclamate. *A popolo acclamatum est*: Fiat, fiat. *Dictum vicies quinquies*. Dignus est, justus est. *Dictum vicies octies*. Fiat, fiat. *Dictum quatterdecies*. Olim digna, olim merens. *Dictum vicies quinquies*. Judicio tuo gratias agimus. *Dictum tredecies*. Levandi Christe, Heraclium conserva. *Dictum vicies*. *Cumque resiterent*, *Augustinus Episcopus dixit*: Bene habet, ut ea quæ Dei sunt, circa sacrificium ejus agere valeamus: in qua hora supplicationis nulla maxime commendo caritati vestræ ut omnes vestras causas & negotia intermittatis, & pro ista Ecclesia & pro me & pro Presbytero Heraclio Domino precem fundatis. *Explicit*.

Anno Christi 426.

Anno Christi 427.

CONCILIUM CONTRA MASSALIANOS HÆRETICOS IN ORIENTE CELEBRATUM

Anno CCXXVII. [1] sub Cælestino pontifice.

Cæles. in ep. 8 ad episc. orientales.

Concilium.] Anno Christi 427. Cælestini 4. Theodosii 10. celebrata est synodus in oriente, in qua adversus Massalianos hæreticos, alias *sepe* damnatos, confirmatum fuit, ne, licet summa pro fervent pœnitentia fpecien, amplius in ecclesiam recipentur, quam fapius graviffime eluerint. Hanc conventum episcoporum celebrum fuisse, ex præfatio Sisinnii Constantinopolitani, & Theodosii Antiocheni episcopi, evidenter intelligi potest. Acta hujus synodi periunt: Canon, quem Photii bibliotheca [1] servavit, reliquos reperiunt hic dumtaxat nunc: *Si quis post anathematismum fuerit aliquando deprehensus sed verbo, vel opere in suspicionem hujus morbi lapsus, nunquam amplius in pœnarum locum habeat, neque si desiles milliesque se ipse pœnitum ad omnia, quæ ad pœnitentes attinent*. Vide Baronium 427. num. 23.

Anno Christi 426.

IDEM CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

Ex Nova Baluzii Collectione.

Concilium ipsud ipsum, *Cæ auditorium Theodosii Imperatoris congregatum est propter ordinationem Sisinni Episcopi Constantinopolitani, qui recens ple-Thus erat in locum Attici. Interfuerunt autem Theodorus Episcopus Antiochenus, Nonnincerta fedis Episcopus, & multi alii Episcopi, quorum nomina ceterdum Episcopi, qui propter ordinationem pantum convenerant*.

Τοῦ Θεοδοσίου συλλογικὸν Βεννιανῷ τῷ ἱερωτάτῳ, & τῶν πάντα ὁσίων ἱερωμένων, Σισίνιος & Θεόδωρος, & πάντα ἡ ἁγία σύνοδος, ἐν Θεῷ χαίρειν συγκεκροτῆσθαι σε τῇ μεγαλοπόλει Κωνσταντινουπόλει, ἐν χαροποιᾷ ἐκκλησίᾳ Θεοδοσίου, & κλήρῳ Σισινίου, διεστῶς μετὰ τὴν ἐπίσκοπον & φιλοχρίστου κῦρ βασιλέως Θεοδοσίου, & κλήρῳ χαίρειν.

In ea ipsa synodica epistola, ut ait idem Photius, Nemo Episcopus excluenatur, ne si quis post anathematismum alio tempore deprehensus fuerit ex eo verbo in suspicionem mali hujus fletus incidisse, nunquam poena locum tenet, ne si quidem pœnitentiam confitetur pœnitentiæ. Quæ quidem, Patri cum hoc periculo, & cum subjicit qui confessiat applaudatque, sive Episcopus, sive qui alius illi fuerit. Fallunt autem qui hoc Nicæni verbo nobis obtrudunt, cum eum fondi causam. Quamvis enim haud dubie ita decretum fuerit de ordinatione Episcopis, hoc tamen non refunatur eorum verba, sed Nicæni tantum.

Mirandum porro ipsum fondi Constantinopolitana sub Sisinnio reperi in ultio Concilio Episcopi primo editis a Roberto Pilletero, qua ista a Pelagio recusa fuisse in parte LXX. ipsum Concilii. c. 11. Illic enim legitur Christianos licentiosos, & Amphilochium Sidensem

Anno Christi 427.

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

Habitum anno CCXXVIII.

Ex Nova Baluzii Collectione. Sozom. Eccles. 9.

POst mortem Attici Episcopi Constantinopolitani, ingentes contentiones de successione episcopatus exorta est, alius Philippum Presbyterum, qui factus fuerat Diaconus a sancto Joanne Chrysostomo, cupiebatur, alius vero Proclum, qui etiam Presbyter erat. Et hæc sententia in clero. Sed universus populus, communi consultu Sisinnium optabat, qui presbyterii gradum fortitus fuerat in suburbano Constantinopoleos, qui nomen erat Elea, virum pietatis nomine celebertimum, ac præterea ita liberalem in pauperes, ut ea nisi plus ut strictior est quam pollet. Erat autem ipse studium hiscorum; ordinationique ad Christi ad ecclesiastica Kalendas Martias. Gravitet & insigno animo sita tulisse Philippum collegerunt Socrates, & Photius ex illius historia Christiana, ubi ordinationem ipsam Philippus reprehendit, ordinatum clandestine ordinatores, ac præcipue laicos, acerbe ac immodeste perstringens. Sisinnium sane propterea sedum mentis ac ingenii ut ordinem ecclesiasticum quo ordinis effert, & ipse in dicendo atque in omni genere doctrinæ superior esse videretur, Sisinnius tamen ad pontificatum apierem, eo spreto, evectus fuitet. Sed hi clamores fruftra fuere.

Sisinnius autem cum in episcopatu nondum bienium explevisset, ex hac luce migravit anno 428. p. Kalf. Januarii. Cum igitur eadem Photii recalcitrarent Proclum & Philippum, præter Imperatorium neumum ex ecclesia Constantinopolitana ad

fidei sumam ac morum causas per eam accusationem trahere fuebant, in hac synodo fuerunt ab adversis Massalianis hæreticis, qui hoc quoque damnati sunt. Refert Photius initium epistolæ synodica ad Brittanium Tergensem, Amphilochium Sidensem, & ceteros Thessalonicæ Episcopos scriptæ, quod sic habet.

Deo carissimis sacrorum collegis Berniano, & Amphilochio, omnibusque adeo in Pamphylia Episcopis Sisinnius, atque Theodotus, & universa Ecclesia synodus, quæ Dei gratia in magna urbe Constantinopolitana, & in Sancta coadunata est confecrandi gratia Deo amantissimi Episcopi Sisinnii, jussu & auctoritate pientissimi & Christo carri Imperatoris nostri Theodosii, salutem in Domino.

Episcopojn in Concilio conquestos esse de Messalianitis. At nobis considerantibus, inquiunt, attulit pientissimus & religiosissimus Episcopus Valesianus schedulam synodicam de illis conquestam in magna Constantinopoli sub beatæ memoriæ Sisinnio, & Amphilochio & omnibus Pamphyliæ, quod bene sit condita utique habet. Et plaeuit nobis omnibus & pientissimis Episcopis Valesiano & Amphilochio & omnibus Pamphyliæ, Lycaoniæ provinciarum pientissimis Episcopis ut omnia, quæ in synodica charta contenta robur habeant, & nullo modo pretergrenda, ut loliide fiat.

Hinc ergo, item que ex Photio, disere potest illustrissimus Cardinalis Baronius locum, in quo synodus illa Sisinnii habita est, quam ignorare se professus est in annalibus ecclesiasticis.

Photius ep. 53.

Anno Christi 428.

Anno Christi 428.

Anno Christi 428.

Sozom. 9.

Anno Christi 428.

Anno Christi 428.

Anno Christi 428

Anno Christi 429.

esset. Deinde *vocavit*, inquit, *hominem ad Concilium*, nimirum apud Constantinopolim. Non detrectavit Philippus; sed fiducia bonæ conscientiæ venit in Synodum, paratus diluere quæ sibi objicerentur. Verum inutilis fuit illa congregatio sacerdotum. Cælestius enim non adfuit, adeoque accusatio evanuit. Ista collegimus ex commonitorio Cyrilli nondum edito, quod dabimus in sequenti Concilio Romano.

**CONCILIUM INCERTI LOCI IN GALLIIS,

Ex quo SS. Germanus & Lupus episcopi, hic Trecensis, ille Autissiodorensis, missi sunt in Britanniam ad profligandam hæresim Pelagianam Florentio & Dionysio consulibus, hoc est, anno Christi 429. Cælestini papæ I. 7. Valentiniani III. Imp. 5. licet Sirmondus aliique passim Sigeberti Gemblacensis chronicon secuti ad annum Christi 446. referant. Vide tomum IV. ad dictum annum.

PROSPER Aquitanus hujus temporis accuratissimus scriptor in chronico consulari sub periocha anni 429. consulatum gerentibus Florentio ac Dionysio hæc habet: *Agricola Pelagianus, Severiani episcopi Pelagiani filius ecclesias Britanniæ dogmatis sui insinuatione corrupit: sed ad actionem Palladii diaconi papa Cælestinus Germanum Autissiodorensem episcopum vice sua mittit, & deturbatis hæreticis Britannos ad catholicam fidem redigit.* Huic paria refert antiquus auctor vitæ S. Lupi, quem in suscepto munere socium nactus est S. Germanus dum ait. *Honorato adhuc abbate* (factus est enim antistes Arelatensis anno 426. post Patroclum) *Lupum monasterium Lerinense ingressum esse, cumque annum unum illic egisset, ad Trecensem episcopatum raptum fuisse, atque inde exacto biennio iter Britannicum cum S. Germano suscepisse.* Neque vero iis adversantur sive Constantius presbyter in vita sancti Germani, sive Beda cap. 17. lib. 1. historiæ ecclesiasticæ Anglorum, ut recte advertit Baronius ad huncce annum 429. num. 10. his verbis usus: *Cum auctoritate Prosperi satis liqueat sanctum Germanum episcopum in Britanniam a Cælestino missum esse legatum; Constantius vero ac post eum Beda tradant a synodo Gallicana id factum: potuit quidem utrumque facile contigisse, vel, ut quem mittendum synodus illa delegisset, pontifex comprobasset, vel quem sibi ad eam provinciam legare deberet, ipse Cælestinus arbitrio Gallorum episcoporum reliquisset. Certe quidem clades ipsa illata Britannorum ecclesiæ ab ipsorum gentile Pelagio ac ejus discipulis prius innotuit episcopis Galliarum legatione catholicorum antistitum Britannorum, ut ex Constantio liquet. Qui igitur legibus imperatorum undique, ut dictum est, exagitati Pelagiani fuere, in insula illa imprimis, ex qua Pelagius auctor impietatis oriundus erat, latebras captare curarunt, ubi affectato ex more titulo sanctitatis, in se populi oculos convertentes, in eos paulatim cum prædicatione Christiana vitæ perfectioris, quam se profiteri jactabant, venena hæresis instillarunt; quæ adeo eorum præcordiis inhæserunt, ut jam medicinam nullam admitterent, suorumque pastorum lupos arcentium vocem contemnerent: unde opus fuit, e vicinis Galliis, imo e longe posita Romana ecclesia adversus ingruentia mala auxilium implorare. Sed non unus Germanus episcopus tantum suscepit onus subeundum. Verum additus est illi collega vir sanctissimus Lupus episcopus Trecensis, amboque sicut Paulus & Barnabas in evangelium segregati.* Subdit postea verba Constantii, quibus omissis, ejusdem Prosperi pauca reponam cap. ult. libri contra Collatorem. *Nec vero segniore cura*, (idem Cælestinus papa) *ab hoc eodem morbo Britannias liberavit, quando quosdam inimicos gratiæ solum suæ originis occupantes etiam ab illo secreto exclusit oceani, & ordinato Scotis episcopo* (Palladio) *dum Romanam insulam studet servare catholicam, fecit etiam barbaram Christianam* &c. tum in chronico ad ann. 431. *Ad Scotos in Christum credentes ordinatur a papa Cælestino Palladius, & primus episcopus mittitur.* Neque vero unica dumtaxat extitit sancti Germani in Britannicas insulas profectio, alteram quoque aggressus est, non amplius Lupo comite, sed Severo Trevirensi episcopo, quam ad an. 446. aut quem alium huic proximum referas per me licet. De ea vero præter Constantium ac Bedam supra cit. Ericus Antissiodorensis monachus in vita ejusdem S. Germani carmine heroico scripta ad Carolum Calvum Francorum regem (non ad Carolum Crassum imperatorem, ut mendose Vossius) & in miraculis S. Germani quæ edita sunt to. I. bibliothecæ novæ ms. librorum. Neque vero hic ascribere fas est quæ to. seq. habentur. Verum de his jam satis, postquam monuero, quæ de sancta Genovefæ Parisiensis urbis patronæ facta a S. Germano consecratione narrantur, ad primam 429. hujusce anni profectionem pertinere, non ad posteriorem. Ut vel inde advertas eos errasse qui ad an. 446. numerosam Galliarum synodum differre, quam Baronianis rationibus adhærere maluerunt.

Anno Christi 430.

CONCILIUM ROMANUM SUB CÆLESTINO CONTRA NESTORIUM.

Causa concilii.

[1] ROmanum.] Causa habiti concilii hæc est. Scripserat Nestorius ad Cælestinum pontificem epistolam de Pelagianis episcopis, qui ob hæresim Pelagianam suis episcopatibus privati, Constantinopolim ad Theodosium confugerant, de injuria sibi illata conquesturi. Atque ut Cælestinum in suas partes callide pertrahere posset, semine suæ impietatis totam illam epistolam replet, quasi hæreticos ille correxisset, ac S. Mariam non Theotocon, sed Christotocon appellandam esse docuisset. Suos hac de re scriptos commentarios addidit, eosque cum literis per Antiochum virum illustrem transmisit. Eodem tempore Possidonius diaconus cum literis Cyrilli, & commentariis, quibus Nestorii impietas confutabatur, supervenit, expectans quid de Nestorio excommunicando pontifex sen-

Nestorius cum sua hæresi condemnatus.

1 Habita hæc Romana Synodus sub initium Augusti, ut videre est apud Baronium n. XII. & seq. ad an. 430. In ea damnati etiam Pelagiani, ut liquet ex Cælestini P. literis ad Nestorium.

Anno Christi 430.

tiret. His itaque literis acceptis, Cælestinus, congregata synodo, Nestorii hæresim nemine refragante condemnavit; ipsique Nestorio decem dierum spatium ad resipiscendum, per literas ad eum missas, præscripsit; demum nisi resipiscat, anathema comminatur. Scripta epistola ad Cyrillum de rebus in hac synodo gestis, " extat infra part. 1. cap. 15. in actis concilii Ephesini suas illi vices committens, mandat, ut nisi Nestorius intra decem dierum intervallum, tam verbi prædicatione ad populum, quam scriptis palinodiam recantet, anathemate illum feriat, aliumque episcopum Constantinopolitanæ sedi præficiat. Baronius an. 430. num. 1. & sequentibus. De vita, moribus & doctrina Nestorii infra in concilio Ephesino plura.

Epistola I. Nestorii ad Cælestinum.

FRATERNAS nobis invicem debemus collocutiones, ut una * inter nos secundum obtinente concordia, &c. *infra in concil. Ephes. part.* 1. *cap.* 16.

Epistola II. Nestorii ad Cælestinum.

SÆPE scripsi beatitudini tuæ propter Julianum, Orontium & ceteros. *Extat infra in concil. Ephes. part.* 1. *c.* 17.

Epistola Cælestini ad Nestorium.

Aliquantis diebus vitæ nostræ post nefandum, & sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii, catholica fides quietem habuit, *&c. Extat infra in actis concilii Ephesini part.* 1. *cap.* 18.

Epistola Cælestini ad Cyrillum.

Literæ quas sanctitas tua per filium nostrum Posidonium ad nostram mœstitiam misit, multa nos lætitia affecerunt; etsi interim gaudium quod in illis offerebatur, vicissitudine quadam cum dolore commutaverimus. Etenim dicta illius intuentes, *&c. Ibidem cap.* 15.

IDEM CONCILIUM ROMANUM

Ex Nova Baluzii Collectione.

COncilii sane istius mentionem fecere Binius & post eum novissimi Conciliorum editores, sed nimis profecto jejune & exiliter, præsertim in re magni momenti. Agebatur enim de perverso dogmate Nestorii Episcopi Constantinopolitani, quod Ecclesiam conturbabat. Docebat quippe beatam virginem Mariam, non Theotocon, sed Christotocon appellandam esse. Et quia sermones ab eo habiti ad populum dederant locum rumoribus, cum intelligeret causam fidei, quæ communis est, ad omnes Episcopos pertinere, præcipue vero ad Romanum, Cælestinum Papam, qui tum apostolicæ sedi præerat, in partes suas trahere conatus, literas ad eum commentariosque doctrinam de matre Christi suam continentes misit per Antiochum virum illustrem. Sed eodem tempore Cyrillus Episcopus Alexandrinus, qui secundam sedem tenebat, Diaconum Ecclesiæ suæ nomine Possidonium Romam misit cum commentariis, quibus Nestorii impietas confutabatur. Inventum est nuper inter schedas celeberrimi viri Jacobi Sirmondi commonitorium quod tum Cyrillus dedit Possidonio, quod mecum pro amicitia nostra & humanitate sua liberalissime communicavit vir clarissimus Joannes Harduinus cum Latina interpretatione viri item clarissimi Joannis Garnerii. Sic ergo habet.

ΥΠΟΜΝΗΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, γενόμενον πρὸς Ποσειδώνιον ἀποσταλέντα παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ῥώμῃ τῶν κατὰ Νεστόριον ἕνεκεν.

Ἡ Νεστορίου πίστις, μᾶλλον δὲ κακοδοξία ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν· φησὶν ὅτι ὁ θεὸς λόγος προεγνωκὼς ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεννώμενος ἅγιος ἔσται καὶ μέγας, εἰς τοῦτ' ἐξελέξατο αὐτὸν, καὶ παρεσκεύασε μὲν γεννηθῆναι δίχα ἀνδρὸς ἐκ τῆς παρθένου, ἐχαρίσατο δὲ αὐτῷ τὸ καλεῖσθαι τοῖς αὐτοῦ ὀνόμασιν, ἤγειρεν αὐτόν.

Ὥστε κἂν ἐνανθρωπήσας λέγηται ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ὅτι συνῆν ἀεὶ, ὡς ἀνθρώπῳ ἁγίῳ τῷ ἐκ τῆς παρθένου, διὰ τοῦτο λέγεται ἐνανθρωπῆσαι. ὥσπερ δὲ συνῆν τοῖς προφήταις, οὕτω φησὶ καὶ τούτῳ, κατὰ μείζονα συνάφειαν.

Διὰ τοῦτο φεύγει πανταχοῦ τὸ λέγειν τὴν ἕνωσιν, ἀλλ' ὀνομάζει συνάφειαν, ὥσπερ ἐστὶν ὁ ἔξωθεν, καὶ ὡς ἂν λέγῃ πρὸς Ἰησοῦν, ὅτι καθ' ὡς ἤμην μετὰ Μωϋσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ.

Κρύπτων δὲ τὴν ἀσέβειαν λέγει, ὅτι ἐκ μήτρας συνῆν αὐτῷ. Διὰ τοῦτο οὐ θεὸν ἀληθινὸν αὐτὸν εἶναι λέγει, ἀλλ' ὡς ἐν εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ κεκλημένον οὕτως· κἂν κύριος ὀνομασθῇ, οὕτως πάλιν αὐτὸν βούλεται κύριον, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου χαρισαμένου αὐτῷ τὸ καλεῖσθαι καὶ οὕτω.

COMMONITORIUM sanctissimi Episcopi Cyrilli datum Possidonio, cum mitteretur Romam propter Nestorii negotium.

NEstorii fides, aut hæresis potius, sic se habet. Deus Verbum, *inquit*, cum prænovisset eum qui ex beata virgine natus est, sanctum & magnum futurum, ipsum idcirco elegit, fecitque ut sine viro nasceretur ex virgine: quin & hanc ei gratiam contulit ut suis nominibus appellaretur, atque ita diceretur filius, Dominus, & Christus. Fecit etiam ut pro nobis moreretur, mortuumque rursus excitavit.

Propterea vero unigenitus Dei filius verbum dicitur incarnatus, quia semper est cum homine illo sancto quem virgo peperit. Quemadmodum autem est cum Prophetis, sic, *inquit*, est cum isto, sed majore connexione.

Quare ubique fugit dicere unionem, sed connexionem vocat, qua nempe connectitur qui exterius adhæret, & quomodo Deus dixit ad Josue: *Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum.*

Ut vero tegat impietatem, ex ipso utero dicit simul cum ipso fuisse. Non ergo fatetur ipsum esse verum Deum, sed ita fuisse appellatum, ex benevola Dei voluntate; & quamvis Dominus vocatus sit, ita rursus vult esse Dominum ut cui Deus verbum gratia ita concessit vocari.

A Μὴ, φησὶν, ὅτι ὅτερ λόγοῦμι ἀποθανόντι ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τὸ Θεοῦ, ὁ ἀκάθαρτος Σατανᾶς ἀνέστη ὁ ἀθάνατος αὐτοῦ, ἢ ἀδύνατον κρατεῖν τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον.

Καὶ ἡμεῖς μὲν ὁμολογοῦμεν, ὅτι οὐ ἀδύνατος ἐστὶ τὸ τοῦ Θεοῦ λόγου, ἐξ ἰδίας ἐπιτηρήσεως, ὅτι γέγονε σαὰξ, τουτεστὶ ἔκτισε τὴν σάρκα μ̄ ψυχὴν ἀνθρωπίνην ἐνεδύσατο σαρκί, κ̄ τὴν γνῶσιν, ἐξ ἑτέρου τὸ σῶμα αὐτοῦ τεταφθὲν, ἀνέστη λέγεται τεθεὶς, κείται τ̄ φθορὰ σπαρεῖσα ὡς, ἐξ ἑτέρου τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀνέστη, ἢ μὴ νῦν διαβρῶσιν σῆψις αὐτοῦ, λέγεται ὅτι αὐτοῦ ἀνέστη ὡς γυμνῶν.

Ἐκείνω γ̄ ἡ πάντα δοκεῖ, ἀλλὰ φησὶν ὅτι ἀνθρωπος γέγονε τὸ πάθος, καὶ ἀδιάφορον ἀνθρωπε τὸ πάθος, ἐξ ἑτέρου μυστηρίου σῶμα ἔκτο ἀνθρωπε τὸ παραλαβόμενον. ἡμεῖς γ̄ πιστεύομεν ὅτι τὸ λόγος ἐστὶ σαρξ ζωοποιοῦν ἐκ θεοῦ, ὅτι τὸ τοῦ θεοῦ τεκτονοῦντος λόγου γέγονε σαρξ ἐξ αἵματος.

Ἑαυτὸν ἐξ ἑαυτοῦ γέγονε σωτῆρ. Κελεύοντος μετὰ ἐξουσίας ἐπιτιμᾶν λιβέλλοις κ̄ φιλίτταις τῶ Πρεσβυτέρου, ἐλεγχοντα αὐτὸν, καὶ μηκέτι διδάσκειν τοιαῦτα ἀνθρωπίνα μετ' αὐτῶ ἐν ἑαυτοῦ τοῦ λιβέλλους κ̄ μὴ τὴν ἐν ὅτι Μανιχαῖος ἐν.

Ἔτι κέλευαε τὸ ἀθάνατον εἰς σωμάτων, κ̄ κοίνος πλέτε, φορᾶμα ποιῶν κανονικὸν, ἑτοίμως ἴχων ἀποδοχὴ ἀπαιδῶ. ἐπειδὴ γ̄ ἀδεὲς ἐκ τ̄ βεβῆς ὁ Κελέστος, ἀφαιρεῖ ἑαυτὸν κατηστεῖ, καὶ ἐκ ἀπολαῦν ἐν εἰς τὸ σωμάτων.

Οὐκ ἔχει ἑαυτὸ ἢ φορμὴ, ἐφ' ὅτερ ἐγκρίνεται, ἐφ' ὃ ὁν τῶν ἐπίκλεν ἐν φορτοῦς ἐπιλέγεται, ἢ ὡς τὴ αἰῶν φορτοφόρε ἐπίλεκτος, κατὰ ἐγείδε τῆ κλῆρῶ λόγοτος, ὅτι καὶ ἀμῆν ἔκαστος ὡς κλῆρῶ καὶ χείλας τῶν ποιῶν, ἀξιόπλεν ἀπόφαστο κνδιμῶτοσε μ̄ τὰ αἰῶνίω.

Ἰδὲ, ἔχεις τόμος ἐχοντας κεφάλαια τ̄ βλασφημιῶν Νεστορίου.

D

Anno Christi 431. Coelestinus p. 2. ALEXANDRINUM. Theodosii Valentin. Imp. 557 558

557 confitentur quia Dominus Jesus in gloria est Dei patris? Item ipsi confessi sunt Damasus episcopus Romanorum, Antiochena Ecclesia episcopus, inter cetera alia. Anathematizamus eos qui duos filios Dei affirmant, alterum qui ex patre ante saecula est genitus, & alterum qui ex assumptione carois natus est ex virgine. Item ipse epistolae memoriae vir Damasus in ea-

A ita epistola ad Paulinum. Anathematizamus eos qui duos in Salvatore filios confitentur, alium ante incarnationem, & alium post adsumptionem carnis ex virgine, de non eundem Dei filium & natis & passus, quem ille Christus Dominum Dei filium, qui natus est ex virgine, confitentur.

Anno Christi 431.

CONCILIUM ALEXANDRINUM IN CAUSA NESTORII.

Ada hujus concilii.

CONcilium Alexandrinum.] Cyrillus acceptis Coelestini literis, quibus delegatum in causa Nestorii potestatem acceperat, flatim congregi jubet, in quo quatuor legati decernuntur hi: Theopempius & Daniel episcopi: Potamon atque Macarius: ecclesiae Alexandrinae ministri. Hos cum literis Romani pontificis ad Nestorium ablegavit, praescriptoris ei decem dierum spatium ad haereticum abjurandam. Addidit qualdam epistolas synodales, quarum una cum duodecim anathematismis, ad Nestorium delata est: reliquae ad clerum Constantinopolitanum, & patres monasteriorum scriptae fuerunt. Legati Constantinopolitanorum, ei, die dominica, dum synaxis in basilica habebatur, accepta literas & anathematismos Nestorio obtulerunt: quibus ille cum fecisset responsum pollicitus esset, toto bidno deliberatum tandem nec respondere quidquam dignatus est. In perversis dogmatibus decretis perseverans, pro more haereticorum ad declinandam judicium ecclesiasticum, & ad eludendam sententiam se prolatabat, Theodosium imperatorem adversus Cyrillum velut diuin perfectorem compovit, anathematismos Cyrilli ad Joannem Antiochenum, aliique libi amicitia conjunctos episcopos Syriae sibi fecit cartilaut, & de Apollinaristarum haeresi subjectos crimen addecit; eo fane consilio, ut sententiae contra fe latae executionem effugeret, & Romani pontificis decretum eluderet: Arbitrabatur enim nequaquam fieri debere, ut sententia contra haereticum prolata, illi exequenda committeretur, qui ipse de haeresi accusatus esset. Theodosius imperator hanc ob causam arbitratus, quod ad hasc turbas componendas opus esset synodo concilio, de illo in annum sequentem Ephesi celebrando, apud Coelestinum pontificem egit, ut infra dicemus. Vide Baronium anno 430. num. 59. & sequentibus.

Synodicae epistolae hujus concilii cum anathematismis Cyrilli extant in actis Ephesini concilii cap. 36. & 37.

Anno Christi 431. CONCILIUM ROMANUM Anno Christi 431.

Habitum anno CCCCXXXI.

POst damnatum superiore anno hujus Nestorii, Coelestinus Pontifex Romanus epistolam se longe latiorem scripsit ad Cyrillum episcopum Alexandrinum, qua ei curam imposuit fugibendi Nestorii ut aut intra decem dies ab hujus conventionis die numerados praeter professionem suas scripta professione condemnaret & hanc fe de nativitate Christi Domini nostri fidem tenere confirmaret quam & Romana & Alexandrina & universalis devotio tenebat, aut fciret fe ab Ecclesiae corpore modis omnibus removendum. Hujus fententiae executionem suspendit auctoritate sua Theodosius Imperator, jubens per literas ad omnes Metropolitanos scriptas xiii. Kal. Decemb. ut de ipsi ad

D Ephesorum urbem conveniant iis ipso sancto Pentecostes die, quibus anno incidit in diem septimum Martii: & omnes laicorum, quotquot Episcopos suarum provinciarum cum ergo Caelestinus accepisset factum Imperatoris, fecit quod tum solebant apostolicae sedis antistites, Romani scilicet Episcopos occidentales; atque illis congregari, ut apostolatus patres Ephesini Concilii in relatione ad Imperatores, praesertim magna Roma sanctissimos & Deo amantissimos Episcopos Caelestinum, & rectam de fide fententiam magno consensu praedicarunt, eosque qui diversa fentirent, alienos esse penitus facerdotio & clero & gradu definierunt. Praeterea le-

[1] Fragmentum illud orationis Caelestini in Concilio Romano consultimus cum veteri exemplari monasterii Corbeiensis, in quo continetur alleratio Arnobii cum Sarapione. Balutius.

[a] in Confessione] Codex Corbeiensis habet ad Confessionem. Utraque dicio bona est. Sane in codice 257. bibliothecae Colbertinae, pro eo quod in vulgata Hilarii editionibus legitur in Confessionem, differe fcriptum est ad Confessionem. In secundum Dioecesis in epistola ad Leonem & Anatolium: Quae verba, non mea, sed beati Hilarii sunt, ipse Hilarius, libro quem ad Confessionem Dei scripsit, Corbeiensis hic locus deest in hac Hilarii epistola. Itaque certe in codice Corbeiensi adhaerent illam videre ille imperfectum. Balutius.

[b] Deus Filius] In vetusto exemplari, sic legitur: Deus, filius Dei, filius hominis, filius vel Deus: Homo enim filius est Dei: Deus filius est homo, & filius hominis filius est filii Dei. Superavit. Etc. Non hanc lectionem recipere in textum nolumus. Balutius.

[c] Ut ipsa epistola] In aliquot codicibus ita refertur ad unicum Damasi epistolam. Quam auctoritatem fecerunt Hilarianae anathematismorum Damasi in unum congesta epistolae. Verum detectus fuerit hoc quoque ab anathematismis de divinitate & incarnatione filii his illae pronuntur. Quod nedum ab illis, multis annis a tempore nostri adhuc. Sed quia pollicitus amavit duas illas Damasi epistolas confequenter discribere, mirum non est, si quibusdam proclive fuit existimare unam eamdemque epistolam esse. In vetusto codice legio haec polita fuit, in fronte epistolae, quae pertinent ad fecundam: Formula fidei subjugata, cui debeant hi qui ab haeresi reditum sustulerunt. Quae verba inde cohaerent cum illis quae in fine anathematismorum addita sunt in veteri exemplari Corbeiensi. Explicit confessio catholica quam subiidit Damasus papa episcopus sua ad Paulinum contra Macedonium, Eunomium, & Apollinarium haereticos. In duobus antiquis collectionibus canonum, quorum una habetur in bibliotheca Colbertina, altera in Corbeiensi, epistola secunda, quae antiqua, Post Concilium Nicaenum, hanc titulum habet: Epistola confessionis Damasi II. ad Paulinum de damnatione pravorum haereticorum. Codex octobus eium monasterii sancti Galli in Helvetia, in quo anathematismi illius concilii cum quorum una habetur in bibliotheca Colbertina

gationem decreverunt mittendam esse ad synodum Ephesinam; ad idque munus obeundum delecti sunt Arcadius & Projectus Episcopi, qui totius occidentalis sanctæ synodi sententiam œcumenico Concilio exponerent, & Philippus Presbyter Romanus, qui Cælestini locum in eo teneret. Data fuisse Legatis mandata, ut verbo veteris interpretis utar, sive instructiones, ut loqui amant Cælestinus ejusque successor Leo, docemur primo ex commonitorio quod Cælestinus illis dedit, tum etiam ex relatione Concilii Ephesini ad Augustos; ex qua etiam illud discimus, eos mandata sua ex scripto deposuisse apud synodum. Ea nunc non extant, Sed illustrissimus Cardinalis Baronius ex epistola Cælestini ad synodum Ephesinam collegit sic ab eo Romanaque synodo missos esse Legatos in orientem, non ut redditis irritis quæ anno superiore adversus Nestorium ab eodem Pontifice decreta essent, causa ejusdem novo subjaceret examini, sed potius ut sententiæ in Nestorium latæ iidem Legati essent executores. Quod sane confidentius asseruisset Baronius, si commonitorium Cælestini vidisset, quod nos daturi mox sumus. Illustre hoc antiquitatis monumentum, hactenus ineditum, invenimus in vetustissimo & optimo codice M. S. bibliothecæ Colbertinæ; ac præterea aliud ejusdem exemplar habuimus ex codice Vaticano, quem circa tempora Nicolai Papæ V, scriptum esse accepi ab eo, qui illud ad me misit, eminentissimo doctissimoque viro Hieronymo Cardinale Casanata. Emendatius autem est in codice Colbertino, quam in Vaticano. Sic ergo habet,

Commonitorium Papæ Cælestini Episcopis & Presbyteris euntibus ad orientem.

CUM Deo nostro, sicut credimus & speramus, auctore ad destinata vestra caritas venerit loca, ad fratrem & coepiscopum nostrum Cyrillum consilium vestrum omne convertite, & quicquid in ejus videritis arbitrio, facietis. Et auctoritatem sedis apostolicæ custodiri debere mandamus. Signidem & instructiones quæ vobis traditæ sunt hoc loquantur ut interesse conventui debeatis, * ad disceptationem si fuerit ventum, vos de eorum sententiis judicare debeatis, non subire certamen. Quod si transactam synodum & redisse omnes Episcopos videritis, requirendum est qualiter fuerint res finitæ. Si pro antiqua fide catholica res gestæ sunt, & sanctum fratrem meum Cyrillum Constantinopolim didiceritis profectum, ire vobis illo necesse est, ut epistolas nostras Principi porrigatis. Quod si aliter actum est, & in dissensione res sunt, ex ipsis rebus conjicere poteritis quid cum consilio supradicti nostri fratris agere debeatis. Data VIII. Iduum Majarum, Basso & Antiocho Consulibus.

Ex codic. 1885. Colbert. item Vatican.

* Forte, & ad Hud.

*** EPISTOLA SERVORUM DEI

Vitalis & Constantii Spanorum ad sanctum Capreolum episcopum ecclesiæ catholicæ Carthaginis,

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. I.

In codice Herivallensis cœnobii, quo usus est Sirmondus noster, post superiorem Leporii libellum subjiciebatur Capreoli Carthaginensis post Aurelium antistitis ad Vitalem, & Constantium (sive ut in Baronianis annalibus ad ann. 432. appellatur, Tonantium) Hispanos de unica Christi Dei, & hominis persona adversus impiam Nestorii doctrinam epistola, ut argumento, sic etiam pene tempore conjuncta. Illam idcirco nos hic quoque subjungemus, quamvis post Ephesinam synodum scriptam fuisse ex eo arguamus, quod in ea legationis Ephesum a se missæ Capreolus ipse meminerit. Alterius porro ad patres in Asia congregatos per Besulam diaconum allatæ epistolæ, quam a nobis excusam infra inter alia, quæ ad primam actionem Ephesini concilii pertinent, lector per otium consulet, illustris est cum laude mentio apud Vincentium Lirinensem presbyterum in posterioris commonitorii quæ supersunt fragmentis, ubi & hæc S. Cyrilli verba allegantur; *Epistola venerandi & multum religiosi episcopi Carthaginensis Capreoli fidei gestorum inseratur, cujus aperta sententia est, vult enim antiqua fidei dogmata confirmari, novitia vero & superflue adinventa, & impie promulgata reprobari atque damnari.*

Domino & venerabili, & beatissimo in Christo famulo Dei, domino nostro Capreolo, Vitalis & Constantius peccatores.

QUÆ prima vota sunt humilitatis nostræ, plurimum salutamus sanctam perfectamque & venerabilem beatitudinem tuam, & sanum atque incolumem semper Deo propitio audire desideramus: quia etsi in longinqua positi sumus a sancto apostolatu vestro, mari terminante, sed in præsentia vestri sumus semper in orationibus sanctitatis vestræ, domine papa. Illud sane multum desiderii nostri fuit, scribere sanctæ honorificentiæ tuæ per dulcissimum fratrem nostrum Numinianum. Reperit enim parvitas nostra præcellentem famam & doctrinam tuæ sanctitatis, per quam & scribimus beatitudini tuæ, ut ait psalmographus: In omnem terram exivit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Illud etiam consulimus honorificentiam tuam, ut de bono thesauro cordis tui nostris visceribus irrigari jubeas, quæ fides catholica recta teneat. Quia sunt hic quidam, qui dicunt non debere dici Deum natum. Nam & hæc est fides eorum, hominem purum natum fuisse de Maria virgine, & post hæc Deum habitasse in eo. Quorum nos humiles pueri tui resistimus affirmationi, non ita debere dici, sed confitemur, ut ait evangelista, adnunciante angelo Gabriele Maria dicente, Spiritus sanctus veniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi, ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. *Confitemur itaque Deum fuisse in utero Mariæ virginis, adsumpsisse aliquam partem, fabricasse Deum sibi hominem, natum fuisse Deum verum, & hominem verum, quem adsumpsit pro salute generis humani, ut ait apostolus:* Cum venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret. *Et iterum:* Hoc autem sentite in vobis, quod & in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo: sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. *Et iterum:* Mediator Dei & hominum homo Christus Jesus. *Quia mediator nec jam Deus tantum pure sine homine*

Psal. 18.5. Luc. 1.35. Gal. 4.4. Philipp. 2.5. 1 Tim. 2.5.

quem adsumpsit dici potest, nec homo sine Deo, quia duplex in una persona mediatoris significatio Deus, & homo: dum Deus de Deo Deus, & secundum carnem idem ipse filius hominis. Ideo verus Deus & homo verus est hic mediator, sicut & forma Dei & forma hominis. Nam & in principio inchoationis ad Romanos sic dicit sanctus apostolus: Quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem, qui prædestinatus est filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum, Jesu Christi domini nostri. *Verum etiam & Isaias auctor prophetarum sic dicit:* Ecce virgo in utero concipiet, & pariet filium, & vocabitis nomen ejus Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus. *Sed & hominem purum dicunt pependisse in cruce comprehensum; aiunt, recessit Deus ab eo. Quibus parvitas nostra sic dicit. Nunquam Deus recessit ab homine adsumpto, nisi quando dixit de cruce,* Heli Heli Lammasabactani. Deus Deus meus, quare me dereliquisti? *Ideoque provoluti genibus exoramus humiles servi tui sanctum apostolatum vestrum, ut informetis parvitatem nostram in his quod rectum habet fides catholica, & detis veniam insipientiæ vel imperitiæ nostræ, si quid per ignorantiam incedimus: potens est dominus Christus sanctis orationibus vestris nobis veniam dare, ne devenimus in profundum malorum. Ora pro nobis, domine sancte, venerabilis, & beatissime papa.* SUBSCRIPTIO. *Incolumem venerabilitatem tuam nobis dominus noster Jesus longiorem conservet, domine sancte, ac venerabilis papa.*

Rom. 1.2. Esa. 7.14. Matth. 27.46.

CAPREOLI EPISCOPI CARTHAGINENSIS RESCRIPTUM.

Dilectissimis, & religiosissimis filiis Vitali, & Constantio Capreolus episcopus.

SUMPTIS atque perlectis literis vestris, quas per Numinianum religiosum virum, filii dilectissimi, transmisistis, saluti, & studio vestro, quo fundatæ ac vetustæ catholicæ fidei regulam inviolabili pietate tenetis, ac defenditis, plurimum gratulatus, adverti Nestorianam hæresim, novam infandamque perniciem, sicut quibusdam locis jam cœperat pullulare, apud vos quoque velle zizaniæ suæ semina in peritorum corda jacere. Verum credo atque confido, perfectum agricolam dominum nostrum, omnium creatorem, in omni loco dominationis suæ habere ac semper habuisse dignos evangelicæ frugis operarios, qui licet ante tempus demessionis immunda semina extirpari non debeant, continuis tamen orationibus, ac prædicationibus semper invigilent: ita ut & illa, si fieri dum tempus est potuerit, convertantur & commutentur in triticum: aut certe non usquequaque inimicus humani generis tenera frumentorum genera nascentia per adulterinam intermixtionem valeat suffocare. Jam enim, quod etiam ad vestram notitiam pervenisse non dubito, intra orientis partes, ubi primum pestis ista surrexit, congregata gloriosa synodo sacerdotum, cui etiam legatio nostra non defuit, in vestibulo cum suo auctore atque adsertore compressa, & radio apostolicæ lucis extincta est. Nec mirari debet caritas vestra, si etiam post damnationem suam intermorientes spiritus fœtidus adhuc status adspiret. Est enim semper pertinax hæreticorum audacia, & in sua mala pernicie urgente peccatorum pondere perseverat. Quod si nondum forsitan cognovistis, facili lectione poteritis agnoscere. Quamvis igitur Christianis & devotis mentibus ipsa universalis ecclesiæ auctoritas plene sufficiat, nec vestra, quantum missus a vobis sermo perdocuit, in hac causa minor videatur adsertio: ne tamen ego quoque petitioni, atque interrogationi sanctæ necessarium videar negare responsum, unam veramque doctrinam hanc esse confitemur, quam evangelica tenet ac tradit antiquitas. Id est, Dei filium Deum verum, & hominem verum, unius prorsus atque inseparabilis esse personæ: nec sicut in aliis patriarchis, prophetis, apostolis, ceterisque sanctis & præclarissimis viris habitavit, aut habitat Deus, ita in Christum Jesum divinam illam plenitudinem velut extrinsecus credimus advenisse: sed proprio quodam atque ineffabili modo filium Dei etiam filium hominis factum, ut qui ingenita patris substantia unigenitus permanebat, ac permanet, mirabiliter suscepto homine, fieret primogenitus in multis fratribus, & qui erat in principio Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, Verbum caro fieret, & habitaret in nobis. Ex quo igitur mysterium quod absconditum fuit a sæculis, in Deo cœpit per angelum in utero virginis operari, atque in ea sanctus Spiritus supervenit, & illi virtus altissimi obumbravit, Deus in homine nasci dignatus est, qui semper erat, ut homo nasceretur, qualis ante non fuerat. Qui enim sine matre in cœlis æterne genitus, ipse in terris sine patre in utero virginis homo de Spiritu sancto creatus est. Et ideo in Christo Jesu separari, vel subdividi Dei hominisque nullo modo credimus posse personam: ne non jam in divinitate trinitas, sed quaternitas numeretur. Beatus apostolus Paulus dum ad exuendum veterem hominem, & induendum novum, fideles exhortaretur: *Primus*, inquit, *homo de terra terrenus, secundus homo de cœlo cœlestis, qualis terrenus, tales & terreni, & qualis cœlestis, tales & cœlestes; quomodo portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem ejus qui de cœlo est.* Rogo dicant, quomodo est homo iste de cœlo, si non est Deus conceptus in utero? aut quæ discretio est carnis, & sanguinis in homine Adam, & in homine Christo, si non homo iste plenus est Deo? Quid enim sibi vult secundus homo de cœlo? Numquid caro transmissa descendit, ac non, sicut scriptum est, Spiritus sanctus in virginem supervenit? Sed quia Verbum caro factum est, ideo cœlestis homo appellatus est. Nec propterea carnem veram non habuit, quia de cœlo descendit, quia carnem Deus accepit. Merito de seipso idem dominus dixit, *Nemo ascendit in cœlum, nisi qui de cœlo descendit, filius hominis qui est in cœlo.* Certe adhuc loquebatur in terra, nec ad patrem post victoriam passionis, & gloriam resurrectionis ascenderat: & tamen filium hominis jam in cœlo esse dicebat. Hoc utique omni veritate testificans, quia & propter hominem Deus conversabatur in terra, & propter Deum homo habitabat in cœlo. Unde etiam apostolus, *Qui descendit*, inquit, *ipse est & qui ascendit super omnes cœlos, ut adimpleret omnia.* Item alibi, cum de carnis suæ cibo, & potu sanguinis salvator ipse mystice loqueretur; sciens quod offensi ex hoc ejus discipuli murmurarent dicentes: *Durus est hic sermo, quis potest eum audire?* sic ait: *Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis filium hominis ascendentem, ubi erat prius?* Perhibet ascensurum, quem in utero virginis constat esse formatum, ut ex eo humanæ nativitatis sumpsisset principium. Nemo itaque sacrilego spiritu audeat separare, quod videt in cœlo, & in terra unitate inseparabili permanere. Sicut enim ab omnipotentia deitatis homo Christus Jesus esse non potest alienus; ita & ab his quæ in hominem vel circa hominem gesta sunt, separari non potest. Deus

Joan. 1. 1 Cor. 15. v. 47. Joan. 3.13. Ephes. 4.10. Joan. 6.61. Ibid. 63.

tus ergo est homo qui nondum fuerat, qui Verbum caro factum est, & inhabitavit in nobis. Simili modo passus est impassibilis per passibilem quem suscepit, & immortalis mortuus est, & qui nunquam moritur resurrexit. Neque enim vel in passione defuit illi homini Deus; alioquin non esset dominus gloriæ crucifixus. An dicimus Deum in suscepto homine etiam apud inferos non fuisse? aut vero metuendum est, ne divinitas ibi quasi pœnaliter fuerit, quam nulla qualitas adficit, nulla dimensio circumscribit? cujus magnitudinem nemo capit, præsentiam nemo fugit, secretum nemo invenit, splendorem nullus attingit. Times includi immensum? teneri omnipotentem? abscondi ubicumque diffusum? Resolvere, sicut scriptum est, inferorum parturitiones, in quibus voluit & qualiter voluit rerum dominus, subjici hujusmodi conditioni non potuit. Audi eum ante tot annorum millia, dum beato Job mirabilium suorum opera per nubem velut improperanti similis prædicaret, hoc quoque inter innumeras sui potentias cumulantem: (Job. 38.15.) *Numquid tu abstulisti impiis lucem, aut brachium superborum comminuisti? aut venisti ad fines maris? aut in vestigiis abyssi ambulasti? aut tibi,* inquit, *aperientur metu portæ mortis, aut janitores inferni videntes te timuerunt? aut cognovisti latitudinem sub cælo?* Si patris hæc vox est, nihil ergo est omnipotenti difficile, quoniam ubique est, nusquam non est. Quando ei etiam propheta ex persona cujusdam dicit: (Psal. 138.7.) *Quo ibo a spiritu tuo, & a facie tua quo fugiam? si ascendero in cælum tu ibi es: si descendero in infernum, ades.* Hoc omnino testificans ac demonstrans, Deum, cujus majestate plena sunt omnia, quodam incomprehensibili utique & inexplicabili modo etiam inferis interesse. Si autem, quod magis probabile est, in his quæ de eo tanto ante in prophetia prædicta sunt, & impleta filii Dei vox est, quoniam per ipsum facta sunt omnia, & sine ipso factum est nihil: ipse in homine est visitare inferorum dignatus obstrusa, & præpositos mortis præsentia invictæ majestatis exterruit, & propter liberandos quos voluit, inferorum portas reserari præcepit. De ipso siquidem Joannes apostolus in Apocalypsi sic loquitur: (Apoc. 1.17.) *Posuit manum dexteram super me dicens, noli timere. Ego sum primus & novissimus, & vivens: qui fueram mortuus, & ecce sum vivens in sæcula sæculorum: & habeo claves mortis & inferorum.* Propter deitatem quippe primus; quoniam principium est quod & loquitur nobis: propter humanitatem vero novissimus, quia suscipere crucem non dedignatus est & mortem pro nobis. Et ideo cujus divinitate nuda sunt omnia creaturarum, etiam in homine suscepto habet claves mortis & inferorum. Tantum igitur abest, Deum Dei filium, incommutabilem atque incomprehensibilem, ab inferis potuisse concludi; ut nec ipsam adsumptionis animam credamus, aut exitiabiliter susceptam, aut tenaciter derelictam. Sed nec carnem ejus credimus contagione alicujus corruptionis infectam. Ipsius namque vox est in psalmo, sicut Petrus interpretatur apostolus, (Psal. 15.10. Act. 2.27.) *Non derelinques animam meam apud inferos, neque sanctum tuum videre corruptionem.* Ipse propter culpam nostram factus est velut homo sine adjutorio: propter innocentiam vero ac potentiam (Psal. 68.5.) suam, inventus est inter mortuos liber. Tunc enim vere quæ non rapuerat, sicut scriptum est, exsolvebat. Non itaque mirum, si Deum locus aliquis recipit, nec tamen capit: præsentiam sentit, majestatem non impedit: expavescit omnipotentiam, substantiam non includit. Siquidem illa summa & perfecta beatitudo, & inextinguibilis lucis, nec obscurari tenebris, nec variari locis, nec passionibus affici, nec conditionibus minui, nec temporibus valeat commutari. Deus ergo filium proprium hominem, nec in inferis deseruit, nec apud inferos dereliquit. Cujus autem virtute ac majestate antiqua sanctorum corpora visa sunt resurrexisse, si Deus inferos minime visitavit? Quis ille est, qui petras scindi, terram commoveri, solem obscurari, diem fugere, velum templi in duas dividi partes effecit? Numquid homo tantum? nonne etiam Deus? Ergo ei nec in cruce, nec in morte, nec in sepulcro, nec in inferis defuit. Nec aliter, aut de alio solet intelligi quod in psalmo dictum est: (Psal. 23.7.) *Auferte portas principes vestras, & elevamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ.* Unde expavescentibus atque interrogantibus, quis est iste rex gloriæ? respondetur, (Ibid. 8.) *Dominus fortis & potens, dominus potens in prælio.* Quo prælio? nisi in quo mortem morte calcavit, peccatum innocens occisus extinxit, & trophæum victoriæ de diabolo & angelis ejus reportavit? At enim ipse in cruce dixit: (Psal. 21.1.) *Deus Deus meus, quare me dereliquisti?* Sed ista suscepti hominis vox est. Adtende unde adsumpta est, & illic vide quid sequitur. *Longe,* inquit, *a salute mea verba delictorum.* (Ibid.) Similis est hæc vox etiam illi, qua dicitur: (Matth. 26.) *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Nonne paulo ante ipse discipulis dixerat: (Joan. 16.) *In hoc contristati estis; quoniam dixi: eo ad patrem meum, & jam non videbitis me, &, si diligeretis me, gauderetis, quia eo ad patrem, quia pater major me est.* (Joan. 14.) In quo ergo jubet gaudere discipulos suos? Qualiter creditur contristari magister; nisi ut in homine veri hominis passiones & fluctuationes ostenderet? Qui enim propter nos redimendos, instituendos, confirmandosque venerat, omnia in se infirmitatis nostræ genera sustinebat. Non enim habemus sacerdotem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: etenim sicut apostolus ait, expertus est omnia secundum similitudinem, sine peccato. (Hebr. 4.15.) Similis huic est etiam illa vox. *Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste: verum non quod ego volo, sed quod tu vis.* (Matth. 26.) Nonne in hoc venerat, ut pro nobis hunc calicem biberet, & venenum a serpente propinatum tali antidoto salutis expelleret? Nonne potestatem habebat ponendi animam suam, & potestatem habebat iterum sumendi eam? Nonne ipse dixerat, (Joan. 10.18.) *Nemo tollit eam a me; sed ego a me ipso pono eam?* Et tamen nunc velut dubitans loquitur & recusans: ut & illic divina potestas appareat, & hic se conditio humana cognoscat. Nonne hoc mysterium ante tempora æterna in Deo fuisse absconditum clamat (Coloss. 1.26.) apostolus: Num vero velut repentinum aliquid Christus expavit, quod certo tempore faciendum in æternitate cum patre disposuit? Hæc ergo & talia cum dicuntur aut fiunt, sicut sæpe dictum est, veram hominis infirmitatem, fragilitatemque demonstrant, nec ideo præsentiam divinæ majestatis evacuant. Hic homo quisquis es, qui putas Deum Christum ab homine Christo passionis tempore separatum, non recordaris eum passuris discipulis suam præsentiam fideliter pollicentem, qui dicit: (Matth. 10.19.) *Cum vos tradiderint, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis.* Itane ille qui servis facientibus domini voluntatem suam divinam præsentiam promisit, donavit, exhibuit; in quo nullo existente peccato, pro nostra salute mortem subiit innoxiam, ut patris faceret voluntatem, divinum auxilium sibi carnis tempore denegavit? Et Deus hominem, quem ob hæc sustinenda nulla compulsus necessitate suscepit, in hac perfunctione destituit? Loquitur inter tormenta martyrum præsens, nec eos aliquid meditari permit-

mittit, & se ipsum in crucis patibulo dereliquit? Ipse est enim, quod sæpe ac semper est repetendum: nec distingui potest Dei hominisque persona, quamvis sit in eo diversa substantia. Absit aliud credere, absit aliter de omnipotente sentire: Nec nasci æternus, nec crescere perfectus, nec impassibilis pati, nec immortalis mori, sine ulla sui mutatione vel corruptione, sicut jam dictum est, formidavit. Sed quia hæc pati non posset sola divinitas, hominem per quem tanti muneris mysterio perfungeretur, accepit. Nam & in cœlum receptus, illuc eum levavit, unde nunquam ipse discessit. Audiamus Apostolum prædicantem Christum crucifixum, (1. Cor. 1.23.) *Judæis scandalum, gentibus autem stultitiam.* Ipsis vero vocatis Judæis & Græcis eumdem ipsum Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam. Advertite, filii dilectissimi: & quod jam nostis, agnoscite. Ipsum Christum, qui propter humilitatem suscepti hominis Judæis dicitur fuisse scandalum, gentibus autem stultitia, ipsum esse Dei virtutem, & Dei sapientiam. Numquid vel hic separata aut discreta est ab Apostolo divinitatis humanitatisque persona? aut erubuit eamdem dicere Dei sapientiam, quam factam dixerat gentium stultitiam? aut eumdem adserere Dei virtutem, quem scandalum dixerat Judæorum? Quid ergo nos erubescimus confiteri Deum propter hominem, atque in homine natum & passum; cum non negamus donante Deo factum eumdem ipsum hominem Deum? quod utique per Divinam gratiam, non per humanam substantiam accepisse cognoscitur. Adhuc paulo infra subsequitur: (Ibid. 30.) *Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis a Deo sapientia & justitia, & sanctificatio, & redemptio, & quemadmodum scriptum est: qui gloriatur, in Domino glorietur.* Certe Christus Jesus hominis tantum nomen est, ait hæreticus. Sed Paulus qui sciebat & dixerat non esse in homine gloriandum, Christum Jesum non tantum hominem, sed Deum quoque cognoverat: quem sapientiam, & justitiam, & sanctificationem, & redemptionem, nobis a Deo factum esse credebat, & in eo credentes gloriari docebat. Quoniam Christus Jesus & homo & Deus est, & ad hæc consequenter non elatione verbi, aut sapientiæ; mysterium Dei adnuncians addit & dicit: (1. Cor. 2.2.) *Nihil me judicavi scire in vobis, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum.* Ac ne Judæorum iniquus populus parvum se adserat admisisse peccatum, si se intelligat nudum tantum hominem persecutum: mysterium in Dei sapientia dicit absconditum, nulli principum hujus sæculi revelatum, testificans, quod (Ibid.) *si cognovissent, nunquam dominum gloriæ crucifixissent.* Ecce & hic Christum Jesum, quem dominum gloriæ confitetur, ipsum prædicare non metuit sæculi principibus crucifixum. Omnem hujus lectionis continentiam consideretis exhortor: & videbitis quanto molimine atque conatu, sanctus Apostolus hominum mentes a terrenæ tantum intelligentiæ utilitate ad Divina in hoc mysterio & cœlestia consideranda sustollat. Breviter enim cuncta transeo, quæ ipsi plenius & latius poteritis advertere. Nam & ad Corinthios secunda quodam loco sic loquitur. (2. Cor. 5.13.) *Sive,* inquit, *mente excessimus, Deo; sive temperantes sumus, vobis. Caritas enim compellit nos, judicantes hoc, quoniam unus pro omnibus mortuus est.* Et paulo post: (Ibid. 18.) *Omnia,* inquit, *ex Deo, qui reconciliavit nos sibi per Christum, & dedit nobis mysterium reconciliationis, quia Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi.* Quæro quemadmodum: non aliter quam nascendo, patiendo, moriendo, resurgendo, atque in cœlum adscendendo. Quæro etiam, quod sit mysterium reconciliationis nostræ? Num aliud quam sacrificium quod per suum sanguinem summus sacerdos obtulit Christus? Videamus ergo utrumnam solus homo perfecerit: quoniam sicut illi putant, Deus ab eo in passione discessit. Sed huic opinioni Paulus apostolus evidentissime contradicit: *Deus,* inquit, *erat in Christo.* (Ibid. 19.) Erat in Christo, non discesserat a Christo. *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi.* Quemadmodum reconcilians? non reputans illis delicta eorum. An forte hoc stultis placet, ut per hominem tantum fiat remissio peccatorum? quod cum etiam Judæi respuerent, dicendo: (Marc. 2.7.) *Blasphemat, quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?* ipse Dominus, Dei hominisque filius, volens manifestare incredulis non esse solum hominem quem videbant, sed Deum etiam in quem credere contemnebant, & potestatem Divinam homini quoque, propter unitatem personæ ejus ac præsentiæ, contributam evidenter ostendere: (Matth. 9.6.) *Ut sciatis,* ait, *quoniam potestatem habet filius hominis super terram dimittere peccata, tunc dixit paralytico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam.* Ita Deus & homo, unus & verus animarum corporumque salvator, & exteriorem hominem morbo carnali, & interiorem peccati onere levavit. Deus ergo erat in Christo mundum reconcilians sibi, nusquam & nunquam deserens hominem; quem propria dignatione, nulla pressus necessitate suscepit. Ad Hebræos quoque idem Apostolus in ipsius epistolæ prima fronte, testatur: (Hebr. 1.2.) *Postremo,* inquit, *in his diebus locutus est nobis in filio quem constituit hæredem universorum, per quem fecit & sæcula. Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, gerens quoque omnia verbo virtutis suæ, purgatione peccatorum a se facta sedit in dextera majestatis in excelsis.* Ipse ergo filius Dei, filius hominis, unus est atque idem, qui propter æternitatem, cum patre fecit sæcula; propter incommutabilem lucem, splendor est gloriæ; propter æqualitatem, figura est substantiæ; propter majestatem, gerit omnia verbo virtutis. Ipse etiam propter suscepti hominis passionem, peccatorum nostrorum fecit purgationem; & propter remunerationem, habet in patris dextera sessionem. Quomodo autem purgationem fecit peccatorum, nisi delens chirographum, quod adversum nos fuerat diabolo accusante conscriptum? quomodo delevit, nisi cruci affigens, & sanguine innocente diluens? Quod ergo olim Deus locutus est patribus in prophetis, & postremo est testificatus in filio, hoc credamus, hoc teneamus, hoc omnibus viribus defendamus. Accedit ad causam, quod tunc principatus & potestates exspoliavit fiducialiter, triumphans eos in semetipso. Quod opus non est omnino solius hominis, sed Divinæ in homine majestatis. Neque enim homo fortis & potens, sed Dominus potens in bello. Item illic post multa, quibus Apostolus mysterium novi testamenti a veteris figura discrevit, sic ait: (Hebr. 10.28.) *Refragans legi Moysi, sine miseratione moritur in duobus aut tribus testibus, quanto magis videtur deteriore pœna dignus, qui filium Dei conculcavit, & qui sanguinem novi testamenti immundum æstimavit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ Dei contumeliam fecit? novimus enim eum, qui dixit, mihi vindictam, ego retribuam, dicit Dominus.* Quæro qualiter possit Deus Dei filius conculcari. Videtis etiam hic, quemadmodum nec dubitet, nec metuat, nec erubescat adserere Dei filium conculcatum. Sed quoniam si quis sanguinem in quo sanctificatus est immundum existimat, utique filium Dei conculcat: ideo non discrevit hominis passionem a majestate, cujus reum vult esse illum, qui pro nihilo existimaverit pro se sanguinem fusum. Non enim filius Dei conculcatur: nisi in eo, quod mortis, quem in homine sustinuit, beneficium [illegible]nitur.

nitur. Ipse quoque salvator ac Dominus, fidem remuneraturus, interrogat. Videte quid dixerit: *Quem me*, inquit, *dicunt homines esse, filium hominis?* Atq;cum diversas aliorum opiniones illi suggererent: *Vos autem*, inquit, *quem me dicitis esse?* me utique filium hominis. Ad hæc Petrus, ab eodem inspiratus, & in hac confessione ad rectam fidem forma sui universis gentibus profuturus, adverte quanta & quam plena integritate responderit. *Tu es Christus filius Dei vivi*. Tu tu, o ille qui te filium hominis dicis, tu es Christus filius Dei vivi. Numquid non etiam hic, sive in interrogatione Domini, seu in responsione Apostoli, utriusque substantiæ una monstratur ostenditurque persona; dum & ille se hominis filium, quod in aperto videbatur, edicit; & Petrus eum Christum Dei filium, quod in occulto gerebatur, donata sibi confessione monstravit? unde laudatus a Domino, & beatus est dictus, quoniam non ei caro & sanguis revelaverit, sed pater qui in cœlis est. Quod ergo credere debeamus, Deus pater per Deum filium revelet, non caro & sanguis insinuet. Post resurrectionem quoque cum Dominum Maria minime cognovisset, & ille proprio nomine appellando, viam illi recognitionis aperiret, ac se tangere volentem ne faceret prohiberet: quid ei nunciandum discipulis delegare dignatus fuerit, audiamus. *Vade*, inquit, *ad fratres meos, & dic eis, ascendo ad patrem meum et ad patrem vestrum: ad Deum meum & ad Deum vestrum.* Age nunc, eligat hæreticus utrum putet, & cujus vocem malit hanc esse, ipse discernat. Utraque parte acuto spiritali gladio ferietur. *Ascendo*, inquit, *ad patrem meum, & ad patrem vestrum: ad Deum meum, & ad Deum vestrum.* Si hominis vox est, ergo filius Dei est homo ille: ad patrem, meum, dixit ascendo. Si Dei vox est, ergo homo est Deus ille: ad Deum meum enim, dixit, ascendo. Nec enim, ait, ascendo ad patrem meum, & Deum hominis mei: aut ascendo ad Deum meum, & ad patrem Dei mei. Qui igitur personam divinitatis humanitatisque discernit, utroque intellectu convincitur. Aut homo dixit, & idem ipse est Dei filius; aut Deus dixit, & idem ipse est etiam homo susceptus. Qui enim dicit, ascendo ad patrem meum & ad Deum meum: repetendo meum & meum, unam probat pollicetúrque personam, quamvis distinguat utramq; substantiam. Quod enim ait, ascendo ad patrem meum, pertinere quidem videtur ad unigenitum filium: quod autem ait ad Deum meum, pertinere videtur ad hominem factum. Sed in Christo Jesu nec homo creatus potest dici, nec filius: nec unigenitus Deus negari homo poterit natus. Atque ideo nec Dei tantum, nec hominis tantum, vox ista esse convincitur: quam Deus & homo, unus atque unicus ipse filius, ad suos discipulos perferendam insoparabili omnino atque indivisibili mandavit affectu. Denique ut noveritis, & plenius advertatis ita esse quod dicitur: ad dissolvenda omnium hæreticorum machinamenta, & universas calumnias refellendas, ubi opus fuit naturam creatoris a creatura discernere, videte qualiter pro nobis pietas Divina vigilavit. *Vade*, inquit, *ad fratres meos, & dic eis, ascendo ad patrem meum, & ad patrem vestrum, ad Deum meum, & ad Deum vestrum*. Ecce hic evidenter ipsius Domini, id est Dei & hominis, a famulorum suorum persona distinguitur, & a natura vocatio separatur. Quamvis enim id quod mandatur, jam amicis mandetur & fratribus: ostenditur tamen, quid Domino debeatur, quid servis ceteris tribuatur. Potuit namque dicere, ascendo ad patrem nostrum, & ad Deum nostrum. Quia multum distat inter dominationem & conditionem, inter generationem & adoptionem, inter substantiam & gratiam. Ideoque hic non permixte nec passim dicitur, ascendo ad patrem nostrum, aut Deum nostrum: sed ad patrem meum, & patrem vestrum, Aliter enim illi Deus pater est, aliter nobis. Illum siquidem natura coæquat, misericordia humiliat: nos vero natura prosternit, misericordia erigit. Hoc enim egit ista Divina humanitas, & humana divinitas, tali ac tanto miraculo, ut hujusmodi gratiam indigna mortalium meruisset infirmitas. Et quis poterit, vel cui sufficiat, paginarum sanctarum omnia uno in tempore documenta congerere, quibus sincera hæc & mera veritas perdocetur? sed & modus sermonis, qui jamdudum excessit, aliquando tenendus est: nec mihi diutius laborandum cum eis, quos instruente Domino eruditos novi. Instate itaque, sicut Apostolus præcepit, opportune ac importune, & doctrina sana universos errantes arguite, revocate, instruite, roborate. Non mea, quæ nulla aut parva sunt, habentes in hac fidei regula documenta; sed scripturarum, ac magnorum & doctissimorum virorum, qui hæc ante nos & firmissime tenuerunt, & multiplicibus libris eloquentissime docuerunt,

Matth. 16. 13. — Ibid. 16. — Joan. 20. 17. — Joan. 20. — 2. Tim. 4.

H EN

Η ΕΝ ΕΦΕΣΩ ΑΓΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

SANCTUM EPHESINUM CONCILIUM TERTIUM GENERALE.

HISTORIA [*] CONCILII EPHESINI.

SUCCESSERAT in [a] Constantinopolitana sede Nectario S. Joan. Chrysostomus, Chrysostomo Arsacius Nectarii frater, Arsacio Atticus, Attico Sisinnius. Post cujus obitum Theodosius junior Augustus, Theodosii senioris nepos, & Arcadii filius, adversis pugnantium civium studiis offensus, non ex Constantinopolitana, sed ex Antiochena ecclesia adsciscendum episcopum putavit, Nestorium [b] nomine, Germaniciæ natum, dicendi quidem facultate præditum, a forensi [c] tamen strepitu alienum: qui plebeii vestitus ruditate, incessus ac supercilii gravitate, oris pallore ac macie, cum continentiæ, pietatis, ac veteris disciplinæ mentiretur imaginem, magno omnium consensu Constantinopolim accersitus, IV. Idus Aprilis, Felice & Tauro coss. episcopus initiatus est. Duxerat secum Antiochia [d] Anastasium presbyterum, fidissimum comitem, quo admodum familiariter utebatur. Is presbyter [e] cum aliquando verba faceret ad populum, in tantum scelus erupit, ut beatam Mariam θεοτόκον, hoc est deiparam vocandam esse impudentissime negaverit, propterea quod ab homine Deus nasci non posset. Excitavit impia voce magnos populi tumultus ac turbas. Nestorius autem suum presbyterum tantæ seditionis auctorem, diro alioquin anathemate & ultimo dignum supplicio, advocata concione magnifice collaudavit: utque sacrilegia sacrilegijs obfirmaret, sublato deiparæ nomine, Christum dominum [f] in duas distraxit hypostases ac personas; in eoque asseruit sicut naturas duas, ita & filios duos, & Christos duos; unum quidem Deum ex patre Deo, hominem alterum ex matre; quam idcirco non Theotocon sed Christotocon appellabat.

Sed & Dorotheus [g] quidam episcopus spe sordidi quæstus religionem prodidit. Nam in ecclesia coram Nestorio sacris operante, cum in editiorem cathedram irrupisset; ex ea repente omnibus qui deiparæ vocem usurparent, anathema conclamavit. Facinus [h] comprobat Nestorius, impiumque impius sacrorum mysteriorum communione dignatur. Attollitur [i] continuo irati populi clamor ac fremitus adversus episcopum; obstrepitur docenti; decurritur per urbem magno tumultu; ab nefarii hominis consortio secessio fit, non modo plebis & senatus, sed monachorum quoque, & eorum qui archimandritæ dicebantur; mœstis demum vocibus [k] inclamatur per vicos, esse quidem in urbe regulum, episcopum non esse. Quas ob causas ira ac metu furens Nestorius, rapere quos posset ad judicum tribunalia, clericos [l] recte sentientes ab aris ac focis avellere; vexare fame, vinculis, calcibus [m] archimandritas. Vulgantur [n] interea per orientem descriptæ Nestorii conciones, sanie ac veneno diffluentes: fremunt adversus eas orthodoxæ plebes & antistites, Cyrillus [o] in primis Alexandrinus episcopus, vir omni sapientia & sanctitatis exemplo clarissimus; quem difficillimo sane tempore Deus & apostolicæ fidei propugnatorem, & Nestorii antagonistam, acerrimum comparat. Is primum Ægypti [p] monachos per literas de Nestorio docuit, ejusque detestabilem vecordiam, prout par erat, detexit: deinde cum Nestorianum malum magis ac magis invalesceret, pullulantem hæresim doctissime confutavit libris tribus ad Theodosium & ad reginas, hoc est, Pulcheriam, & Eudociam, missis: tametsi secus quam oportuit, eam rem interpretatus imperator, suadente Nestorio, illum acerbioribus quam decuit literis perstrinxerit. Dedit & aliis alias eodem argumento epistolas Cyrillus; quæ piorum hominum studio cum ad Nestorium perlatæ fuissent, is graviter offensus, sanctissimi viri existimationem cœpit criminationibus ac probris atrocissimis violare. Illum contra Cyrillus crebrioribus literis ad saniorem mentem hortari, & quam longe ab apostolicis traditionibus recessisset, edocere. Calcitrabat contra stimulum Nestorius, & hortatorem suum quasi insolentem & indoctum frequentibus per epistolas conviciis impetebat. Verum nec Constantinopolitani imperii finibus contentus homo nequissimus, Romanorum etiam aures ausus est pertentare. Misit itaque per Antiochum virum illustrem, Cælestino Romano episcopo impias, quas Constantinopoli habuerat, conciones. Cyrillus quoque suas ad Nestorium, & Nestorii ad ipsum ultro citroque datas literas, per Possidonium Alexandrinæ ecclesiæ diaconum eidem Cælestino misit. Qui statim coacta Romæ multorum [q] episcoporum synodo, cum nefarii hominis mentem sensumque solerter inspexisset, sacro approbante concilio, [r] exitialem hæresim damnat: deinde severissimas execrationes, & episcopalis abrogationem honoris denunciat Nestorio, nisi intra decem dies conscleratam, quam invexerat, sectam publicis testificationibus ejuraret: restituitque in pristinum gradum quos ille vel ab ecclesiæ communione, vel a sacris functionibus abstraxerat. Tum per literas primariis [s] orientis episcopis catholicæ fidei patrocinium adversus Nestorianos furores gravissimis verbis commendat, Cyrillo [t] in primis, cui suas etiam partes vicesque demandat, ut apostolicæ sedis nomine sententiam contra Nestorium (nisi intra legitimum tempus facti pœniteat) evulget, atque exequatur, pestilentemque hominem a fidelium communione depellat: qua de re Constantinopolitanum etiam populum Cælestinus [u] docuerat per epistolam, Cyrillus, quo suo officio satisfaceret, plures epistolas de fidei veritate, & Nestorii [illegible]

[*] Ex editione Romana GL. conciliorum generalium anni 1608.
[a] Socr. lib. 6. c. 17. & 18. lib. 7. c. 26, & 29.
[b] Socr. l. 7. c. 29. Liber. in Brev. c. 4.
[c] Theodor. l. 5. de fabul. hæret. cap. ult.
[d] Socr. l. 7. c. 32. & Liber. cap. 4.
[e] Socr. & Liberat. ubi supr.
[f] Vincent. Lirinen. cap. 17.
[g] Parte 1. concilii capitibus 10. & 32.
[h] Par. 1. cap. 10.
[i] Par. 1. c. 14.
[k] Par. 1. c. 19.
[l] Par. 1. c. 14.
[m] Par. 1. c. 19.
[n] Par. 1. c. 14.
[o] Prosper contra Collatorem, cap. 41.
[p] Par. 1. c. 2. & 14.
[q] Par. 1. c. 26.
[r] Par. 1. c. 15.
[s] Par. 1. c. 32.
[t] Par. 1. c. 14.
[u] Par. 1. c. 19.

sa, una cum mandatis Cælestini, ad Joannem [a] Antiochenum, Juvenalem Hierosolymitanum, & Acacium Berœensem transmisit: & ut consultius ageret, Alexandrinam [b] synodum coegit, & quatuor [c] episcopos misit, qui Nestorium coram commonefacerent, eique insignem synodi [d] epistolam deferrent, duodecim capita, qui ab anathemate adversus hæreticos anathematismi dicti sunt, complectentem. Sprevit omnia Nestorius: rogantibus episcopis ne aditum [e] quidem præbuit: anathematismos [f] anathematismis opposuit: monachos, qui consiliis ipsius obsistebant infensius, adegit in custodias [g] ac tormenta: sed & in ceteros quacumq; potuit ferocia & crudelitate desæviit. At vero, cum Cyrillus ipsius Nestorii resipiscentiam sibi in primis ante oculos proponeret, synodum generalem necessariam esse putavit: statimque, ut dictum est, præcipuas orientis ecclesias, earumque antistites literis perurgere instituit, ut communicatis consiliis cogitarent de Nestorio vel ad meliorem frugem revocando, vel, si res ita ferat, ab ecclesiæ membris resecando juxta Cœlestini decretum: is enim pontificis auctoritatem, veluti maximum hujus causæ pugionem & clypeum, inculcabat omnibus, quibus scribebat, episcopis, præsertim Juvenali Hierosolymitano, Acacio Berœensi, & Joanni Antiocheno, quem præter alios affatur his [h] verbis: *Porro autem expositionibus Nestorii, ejusdemque epistolis, & iis præcipue, in quibus, quod apertam ipsius subscriptionem præ se ferrent, nullus tergiversandi locus reliquus erat, palam lectis, sacra Romana synodus disertam statim in illum sententiam tulit: Qua de re & ad tuam quoque pietatem perscripsit. Horum proinde decreto modis omnibus parendum est illis, qui a totius occidentis communione excidere noluerint. Scripserunt namque expositæ sententiæ exempla cum ad Rufum piissimum Thessalonicæ episcopum, tum ad alios quoque nonnullos religiosissimos Macedoniæ episcopos, qui ab illius sententia non temere decedere solent. Scripserunt nihilo secius & ad Juvenalem quoque piissimum Hierosolymorum episcopum. Jam tuæ pietatis fuerit, diligenter quid in rem futurum sit expendere. Nos enim quæ illi judicaverunt, sequi omnino constituimus. Veremur namque, ne a tantorum virorum communione excidamus, qui non levi de causa indignantur, neque ob parvi momenti res hos motus excitaverunt, eamque sententiam tulerunt; sed propter ipsam fidem, universasque orbis terrarum ecclesias, & communem populi ædificationem* [illegible]

Hæc autem tam vehemens Cyrilli exhortatio ad parendum Cælestino non alio sane spectabat, quam ad implorandum episcoporum conventum & synodum, quæ de Nestorio cognosceret: de hac enim diserte Cælestinus [i] Joanni scripserat his verbis: *Sciat nihilominus sanctitas tua, ejusmodi a nobis, vel ab ipso verius Christo domino ac Deo nostro per nos sententiam in Nestorium latam esse, videlicet quod nisi intra decem dies post acceptam admonitionis nostræ syngrapham enumerandos, sacrilegam de Christi ortu doctrinam scripta confessione damnaverit, eamque fidem in posterum se sectaturum promiserit, quam & Romanorum & Alexandrinorum & universa profitetur & servat ecclesia, certo fore, ut ab episcoporum synodo exauctoretur, proprioque exitio se læsum esse experiatur.* Ac propterea in epistola [k] quam ad ipsum concilium Ephesinum per Arcadium & Projectum episcopos, & Philippum presbyterum, legatos suos, Cælestinus [illegible] manifesto declarat, quanta cum ejus voluntate, ac voluptate potius ad eam synodum celebrandam conventum fuerit: Non immerito igitur Firmus [l]. Cæsareæ Cappadociæ, & Juvenalis

a Par.1.c.21. 22. & 24.
b Par.1.c.26. & 27.
c Act.1. ante med. in 1. parte concilii.
d Par.1.c.26.
e Act.1. ante med.
f Par.1.c.29.
g Par.1.c.30.
h Par.1.c.31.
i Par.1.c.30.
K Action. 1. in 1. parte concilii.
l Act. 1. in fin.

Hierosolymorum, episcopi palam in Ephesina synodo legatis apostolicis profitentur, ipsam synodum secutam id quod præscripserat Cælestinus, ejusque auctoritate compulsam de Nestorii dogmate & abdicatione exercuisse judicium.

His expositis planum fit, orientalibus episcopis satis perspectum compertumque fuisse, jussisse Cælestinum, ut quod ipse de Nestorio decreverat, id rursus ipsi sancirent & exequerentur in synodo. Verum quoniam plurima, quæ ad synodum tam auspicandam, quam ad optatos exitus promovendam pertinebant, vix perfici poterant sine imperatoris auctoritate; quocirca moris erat his in rebus imperatoriæ majestatis implorare præsidium: ideo [m] Cyrillus Juvenalem Hierosolymorum episcopum monet, serio cum imperatore agendum esse, ut ad Nestorianos fluctus, quibus agitabatur orbis terrarum, sedandos suam opem potestatemque conferret. Scribit & [n] Constantinopolitanis, qui cum ipso sentiebant, si Nestorius amicorum monitis non acquiescat, rem ad concilii tribunal oportere deduci. Quibus literis, & quotidianis quibus a Nestorio vexabantur injuriis, commoti Basilius diaconus & universus monachorum ordo, qui degebant Constantinopoli, enixe Theodosio [o] supplicarunt, ut ad restituendum ecclesiarum, quas Nestorius discindebat, nexum & pacem, ad synodum episcopos convocaret. Quibus rebus adductus imperator Theodosius, ipsomet XIII. & Valentiniano III. coss. XIII. Kal. Decemb. per literas Cyrillo [p] ceterisque metropolitanis generale concilium, ad sequentis anni pentecosten Ephesi celebrandum, denunciat.

Eo statim post paschales ferias convolat Nestorius, magna populi frequentia stipatus. Paulo post, cum instaret solennitas pentecostes, adfuit & Cyrillus cultu apparatuque [q] pontificio, quippe Cælestini jussu, & apostolicæ sedis auctoritate synodo præfuturus. Quarto post pentecosten die Juvenalis [r] Hierosolymorum episcopus advenit cum episcopis Palæstinis. Capreolus [s] vero Carthaginensis episcopus Besulam diaconum misit, qui synodum doceret, ob Vandalicam feritatem ac barbariem, quæ tota grassabatur Africa, Africanis episcopis integrum non fuisse ut Ephesum proficiscerentur: Augustinum autem Hipponensem episcopum, priusquam imperatoris epistolam, qua vocabatur ad synodum, accepisset, e vivis excessisse: quare non esse quod antistites ulli expectarentur ex Africa. Solum itaque opperiebantur Joannem Antiochenum cum ejus episcopis: qui non ob intervalla locorum, sed ut Nestorio (id enim Ephesina [t] synodus scripsit Cælestino) morem gereret, plusquam hebdomadas duas ultra condictam diem moratus, tandem per duos metropolitanos suos, Apameensem & Hierapolitanum, Ephesinis patribus significavit, non esse diutius expectandum ipsum, nec synodum differendam.

Quapropter cum ea cunctatio esset episcopis, qui ducenti & [u] eo amplius jam convenerant molestissima, quod alii sumptuum premerentur inopia, alii gravibus ac periculosis morbis conflictarentur, alii interpretarentur tantam moram contumelia & contemptu synodi non carere; magna consensione decreverunt synodum auspicari, idque in æde beatæ Mariæ, decimo Kalendas [x] Julias, Basso, & Antiocho coss. cum jam Ephesum advenissent illustres comites [y] duo, Irenæus & Candidianus, nihil sane de fidei causis cognituri; sed Irenæus quidem amicitiæ tantum studio Nestorium secutus, nulla publica potestate; Candidianus autem cum Theodosii mandatis, ut synodi tuendæ promovendæque sollicitudinem curamque pro imperio sustineret. Itaque perlectis in concilio Augustalibus literis, quibus

m Par.1.c. 34
n Par.1.c. [illegible]
o Par.1.c. [illegible]
p Par.1.c. & 31.
t Act. 5. quanto post princ.
u Act.1. post med. & act. 5. paulo post princ.
x Vinc. Lirin. [illegible] cap. 42.
y Par.1.cap. 44.

bus ad synodum episcopos invitaverat, antequam disceptationis initium fieret, Nestorium, qui scelerum conscientia perterritus in medium prodire ausus non fuerat, accersendum curarunt, ut in synodo sacrilegia, quorum postulabatur, audiret, coramque dilueret. Abnuit [a] accersitus, spretoque concilii jussu omnem disputationem, contestatamque litem in Joannis [b] episcopi extrahebat adventum. Postera die secundo [c] ac tertio mittuntur episcopi qui illum synodi nomine convenirent: totam opperiuntur diem pro foribus, nihil præter convicia reportant: sed & a satellitibus, qui Nestorianam domum cinxerant, petulanter accepti pulsatique discedunt.

Frustra tentatis [d] omnibus, quæ insanienti Nestorio mederi potuissent, itum est ad synodicam causæ dijudicationem. Itaque publice pronunciantur Nicænæ fidei symbolum, & Cyrilli ad Nestorium, & Nestorii ad Cyrillum literæ; tum conciones, epistolæ, libelli ac tractatus Nestorii: quæ omnia a Nicæna fide, sanctorumque patrum sententiis, quæ tunc quamplurimæ prolatæ sunt in medium, abhorrere judicata sunt: postremo producti nonnulli viri graves, qui de Nestorii adversus Christum ac deiparam virginem blasphemiis testimonium dixere. Quibus omnibus graviter & accurate perpensis, ab episcopatu, sacerdotumque consortio Nestorius dejicitur constantissima totius synodi [e] sententia, episcoporum omnium subscriptionibus munita: quam statim solenni pompa præcones tota urbe circumtulere; nec voce tantum, sed affixis etiam publice syngraphis promulgarunt. Quin & [f] populus, qui ab ortu solis ad vesperam synodi judicium expectaverat avide, incredibili gratulatione perfusus, collucentibus tædis ac funalibus domum deduxit episcopos, prætereuntibus thura & odores incendit, impiique hominis condemnationem acclamatione ac plausu faustissimo celebravit. Perscriptum [g] est continuo quidquid actum gestumque fuerat, imperatori: quæ synodi literæ, licet eas intercipere terra marique conaretur Candidianus comes Nestorio obsequens, perlatæ tamen sunt. Quod ubi cognovit beatus [h] Dalmatius, admirabili vir sanctitate, divinæ vocis admonitu egressus monasterium, in quo totos quadraginta octo annos ab omni hominum consuetudine semotus desituerat, longo archimandritarum monachorumque ordine inter gratulantium cantus & psalmos ad palatium contendit, ut quid in sacrosancta synodo decretum esset, ab imperatore perdisceret. Accurrerunt etiam anachoretæ cum facibus & hymnis, magnaque populi frequentia. Quibus omnibus audientibus Ephesiorum patrum literæ in S. Mocii basilica perlectæ sunt, singulari omnium voluptate, conclamante populo, anathema Nestorio.

Hanc Nestorii condemnationem apostolicæ sedis [i] legati, qui post latam sententiam advenere, cum acta synodi recognovissent diligenter, suo etiam suffragio, & chirographo munierunt. At vero Joannes Antiochenus, qui cum episcopis suis, post damnatum eumdem Nestorium, ante legatorum adventum Ephesum accesserat, Candidiani [k] comitis suasu doloque deceptus, indignissime se ferre palam professus est, non habita absentis ratione, seque inconsulto damnatum Nestorium, & Cyrilli anathematismos, de quibus perperam sentiebat, omnium sententiis fuisse approbatos. Itaque velut ulturus injuriam, secessione facta, conjunctisque cum Nestorio viribus, quoddam seorsim conciliabulum, cui & œcumenicæ synodi nomen arrogabat, coegit ex [l] triginta circiter episcopis, seu potius perditissima atque infima episcoporum fæce: quippe quorum alii extorres erant ac vagi, alios gravibus de causis

a Act.1. paulo post princ.
b Socr. l.7. c.33.
c Act.1. non longe a princ.
d Ibidem.
e Act.1. circa med.
f Ibidem.
g Ibidem.
h Ibid. paulo post.
i Act. 2. in fin.
* Evagr. l. 1. c. 5.
K Act.1. non longe a fine.
l Act. 4. in princ. & act. 5. in epist. synodi ad Cælestin.

ipsorum metropolitani abdicarant episcopatu: alios ob hæreses suis e finibus ejecerant Thessali; alii demum Pelagii errores sequebantur. Hac hominum colluvie fretus Joannes, primum Theodoreti Cyrensis opera duodecim [m] Cyrilli anathematismos, seu capita confutavit: deinde Cyrillo ac Memnoni Ephesino episcopo, viris ætate ac morum integritate gravissimis, falso ipsos cum Apollinare sentire objiciens, indicta causa episcopalem honorem ac nomen abstulit, reliquos autem, qui synodo interfuerant, injuste piorum communione privavit: statimque scripsit imperatori, Cyrillo ac Memnoni episcopalem dignitatem legitimis judicum suffragiis ademptam fuisse. Quarum rerum indignitate commoti patres Ephesinæ synodi, acceptis supplicibus [n] libellis, quos pro se Cyrillus ac Memnon obtulerant, trium episcoporum legatione Joannem monent, ut in synodum veniat, rationem eorum quæ in Cyrillum, in Memnonem, & reliquos per summam injuriam constituerat, redditurus. Hærere Joannes, aversari, trepidare; & militum potius coronæ, quam causæ confisus, abnuit quo jubebatur, accedere. Quocirca sacrosancta synodus illum [o] cum sociis, qui pessime Cælestium ac Pelagium olebant, anathemate atque episcopatus abdicatione multat: Cyrillum, Memnonem, ac reliquos contra fas ac jus omne damnatos esse pronunciat, Cælestinumque per literas de his omnibus certiorem facit, & Joannis exauctorationem apostolicæ sedis reservat arbitrio. Verum Theodosius, Joannis atque orientalium deceptus literis, Nestorium, Cyrillum, & Memnonem legitime damnatos credidit, ac Joannem comitem ad synodum misit, qui eosdem in [p] custodiam tradi jussit. Mirum est quantum mœroris calamitas Cyrilli & Memnonis attulerit cum Constantinopolitano clero, tum sacrosanctæ synodo, quæ continuo episcopos [q] octo legatos Constantinopolim misit, qui rerum gestarum omnium ordinem coram exponerent imperatori. Is vero auditis [r] concilii actis, ea recipit venerabundus, Cyrillum ac Memnonem liberat, exilium [s] imperat Nestorio, ac pro eo alium in Constantinopolitana sede [t] jubet suffici per episcopos, qui Constantinopolim convenerant. Qui difficilem sane ingressi deliberationem, Maximianum [u] denique creant episcopum, notissimæ pietatis virum: cujus electionem cum Cælestinus [x] a synodo & Theodosio per legatos & literas accepisset, summa lætitia comprobavit.

Verum, quia Joannes simultatem, quam cum Cyrillo exercuerat Ephesi, nondum abjecerat ex animo, Antiochena & Alexandrina ecclesiæ suos antistites secutæ inter se vehementer dissidebant, non sine magno piorum dolore, offensione populorum & Nestorianorum voluptate, idque toto pene triennio post solutam synodum: latiusque manasset hoc malum, nisi imperatoris singulari vigilantia, incensoque rectæ fidei studio repressum fuisset. Quare per Aristolaum [y] tribunum ac notarium religiosissimis monitis ac severissimo jussu Joannem adegit, ut positis dissidiis reconciliaretur Cyrillo, & acta Ephesinæ synodi sua suorumque subscriptionibus comprobaret. Cujus rei gratia Paulus Emisenus [z] episcopus a Joanne missus Alexandriam, venit ad Cyrillum, accurateque recognito Nestorianæ controversiæ statu, cum omnia recte atque ordine gesta fuisse comperisset, Joannis & Antiochenæ [a] ecclesiæ nomine, Nestorii & damnat hæresim, & approbat exauctorationem; Maximiani confirmat electionem, duorumque illustrium antistitum, & ecclesiarum communionem ac pacem redintegrat, atque horum omnium ratio reddita est Sixto [b] tertio, qui eo tempore, mortuo Cælestino, Romanam ecclesiam administrabat. Neque his contenta pietas imperatoris

ad

m Act.1. non longe a fin. & act.5. post med.
n Act.4. in prin. & Liberat. c.6.
o Act.5. in epist. synodi ad Cælestin.
p Act.5. in epist. Joan. Comitis
q Act.5. prope fin. in relat. synodi ad impp.
r Liberat. cap.6.
s Evagr. l.1. cap.7.
t Liberat. cap.7.
u Socr. l. 7. c. 34. Liber. cap. 7.
x Par.3.c.17. & seqq.
y Par.3.c.21.
z Par.3.cap. 24. & 25.
a Liber. c.8.
b Par.3.cap. 37. & 38.

ad majorem adhuc tam infandæ hæreseos execratio-
A nem, Nestorii nomen Augustali lege ^a damnavit; ita
fanisque, ut ipse fcilicet non Nestorius, sed
Simonianæ ^b nominaretur. Bonorum adhuc publi-
catione propofita, a Nestorii libris five legendis,
five habendis, five defcribendis deterruit univerfos.
Illum vero deportari juffit ^c Oafim, quæ & Ibis di-
citur, oppidum in Lybiæ defertis: quod cum Nos-
madum, feu Blemmyum incurfione vaftatum effet,
dimiffus a barbaris Nestorius Thebaidem venit
ad civitatem Panos: inde migrare juffus eft ad Elo-
phantinam, quæ ultra Thebaroum fines erat: &
licet variis hoc illuc exilius circumactus, nihilo ra-
men melior in tot aerumnis effectus, in Oftrifodi do-
minum & deparam virginem, quocumque ires,
maledicta vomente non definebat. Sed magno divi-
næ ultionis oftento, vermes, qui ex ore ^d impuri
hominis eruperant, ^e bibliothecam ejus omnem dege-
fcebantur, donec ad longe graviora fupplicia mi-
tigatus funeftum diem obiit, vel ad terram ^f elis-
tus, vel ablumptus ^g amentia, vel fpecu terræ à de-
bilcentia abforptus.

Ephefinum autem concilium jure optimo inter ec-
B clumenicas fynodos legitime indictas approbatafque
numeratum longe eft. Nam primum fuit ^h epifco-
porum ex omnibus ^i regni orientis celebratum,
& Cælestini Romani pontificis auctoritate coactum.
Deinde quæ de ^k ecclæ fide adverfus Nestorium fanxit
ab eodem Cælestino non approbata modo, fed prof-
fcripta etiam fuere. Nam poftquam Cyrilli Nefto-
rinique literas ac libellos ^l accepit, Romanum fynod-
dum habuit, ^m Cyrillique & Alexandini patres ter-
ftantur in epiftola ad Nestorium, & iterum Cyrilli-
B Pro Ecclesia. lus in epiftola ^n ad Joannem Antiochenum: in qua
fynodo (ut fupra breviter indicatum eft) cum fidei
quæftionem, quæ inter Cyrillum & Nestorium ver-
tebatur, ad apoftolici judicii normam Cælestinus
exegiffet, adverfus impii Nestorii dogma, ut ce-
celeus, apoftolicis traditionibus, divinique fcrip-
turis adverfum pontificum tuli fententiam, quamque
Cyrillo mandavit exequendam, ut ipfemet pontifi-
fex auctor eft in epiftolis fuis ad eumdem ^o Cyrillum
ad Nestorium, ad populum clerumque Conftanti-
nopolitanum, & ad Joannem Antiochenum: id
quod etiam Juvenalis Hierofolymorum, chrius ve-
ro Firmus Cæfareæ Cappadociæ epifcopus tota au-
dientes fynodo fibi fuis verbis: *Sacra & apoftoli-
ca Cyrillus fanctiffimus facratiffimique fedes literas quas
pridem ad Cyrillum Alexandrinum & Juvenalem Hie-
rofolymitanum, & Rufum Theffalonicenfem, fanctiffi-
mos facratiffimique ecclefiarum antiftites ad fanctiffimos Con-
ftantinopolis & Antiochiæ ecclefiæ miffis, certam de pref-
fenti negotio fententiam æqualitate prefcripfit; quam
nos fequentes fatisfi, forma canonum diligenter adique ob-
fervata, canonicæque apoftolicamque judicium in illum
exercuimus.* In epiftola ^p quoque, qua Ephefina fy-
nodus imperatoribus exponit quemcunque contra
Nestorium geffetur, ita fcribit: *Quæ vero ecclæ fides
a fanctoribus, perverfique doctrina cathedra femovimus,
canonicique exauctoravimus; Cælestinum fanctiffimum,
Dioque dilectiffimum urbis Romæ epifcopum digni-
pretiniis extollimus, qui ante nofram fententiam Nefto-
rii illini dogmata condemnarat, nofque in ferenda con-
tra Nestorium fententia antevertirat.* Et iterum in alte-
ra ad eofdem Augustos ^q epiftola: *Nam ecfi, inquit,
ingens itineris interceptio univerfam illam fan-
ctiffimam epifcoporum multitudinem ad Nos pervenire
prohibuerit; attamen illis in locis fimul cuncti, Cælefti-
nus fanctiffimus pieffimique Romanæ urbis epifcopus Dio-
ro, & prudente, nofque de fide fententiam fumpfimus
confenfio prædicantes, refque qui diverfa fentiunt, ab-*

A *omni prorfus facerdotii forte gradunque alienos tenendos
effe definiverunt. Et hanc quidem fnam, fummque
que fententiam, antequam illis omnibus fynodi
Ephefi convenirent, Cælestinus fanctiffimus magn
Roma epifcopus per literas fuas indicaverat, Cy-
rillique fanctiffimo, Denique dilectiffimis magna
Alexandriæ epifcopis ut fuas hoc in parte voles fa-
biens, Roma definita perficerent, commiferat. Verum
hic non contentus, eadem hæc alias denuo literis fcri-
nodo, quam nofra dominatio in Ephefinum metropoli
convenire præcepit, nunc iterum incolevit. Mittem
hæfce literas per Arcadium & Projectum fanctiffi-
mos epifcopos, & Philippum reliqui fanctiffimum presby-
terum, qui Cælestini fanctiffimi Denque dilectiffimi magna
urbis Roma epifcopi perfonam his fuftinet. Quia ergo vi-
ri ifti ratio occidentalis ecclefiæ fententia nofra hinc fy-
nodo coram per literas exponerunt, judicium quæ de
de nofra ad pietatem nofram fuscipiant decreverunt, ut
et eadem omnium tam per literas, quam per ea que in man-
dati accepterant (quæ majoris tacti caufa nobis quque
apertum) quæ nos decreverunt, publicaque defpofuerunt;
propterea nobis mittant, quod ecc publicatum, ut
illum quem illi nobifcum communem habent fidei fa-
fium, ad majeftatem nofram non referre. Id quod et-
iam nobis fcripfit apostolicæ fedis antiftes ad eumdem
Nestorium fententia. Quin & ipfi apoftolicæ fedis nun-
legati fynodum ingrefi, facrum patrum confilium
affati funt: his verbis: *Dudum ante fanctiffimus bea-
tiffimusque pater noftre apoftolicæ fedis antiftes Cæle-
stinus, cum per epiftolam ad Cyrillum piffimum ecclefiæ Al-
exandrinæ epifcopum de prefenti hac caufa, et contro-
verfia prefcripfit, definitione quæ pro fua fede; quæ lite-
ræ facro nofro cætui haud dubio tam pridem, ut ipfi cer-
ti. Idem nunc alias rurfum ad corroborandam fidei ca-
tholicæ definitionem ad noftram pietatem per literas nos
mifit.* Et paulo poft, illos ad fynodum venifle, ut
executores fententiæ contra Nestorium, quam a
Cælefino acceptarant in mandatis, non modo pifi-
met legati Arcadius, Projectus & Philippus, fed
etiam Cyrillus Alexandrinus fynodo declaraunt.
Quoniam igitur pontifex legatis fuis differe tradi-
dertat quæ per fynodum cuperet definiri, idcirco in
epiftola ad Ephefinam fynodum ^r profiteter cum
plena fe potefate miffile legatos, qui fuo nomine
Concilii acta confirmarent, & ad extremum hæc
fubjicit: *Quæ vero decreverit, ea pro omnium ecclæ
filorum tranquillitate habeatur definita decreverit.*
Tametfi Ephefi patres, ut veterem ecclefiæ confue-
tudinem retineret, quidquid ab ipfis actum decre-
tumque fuerat, poftmodum per fynodicem epifto-
lam ^s expofitum Cælefino, ejufque arbitrio refer-
varunt ultimam adverfus Joannem Antiochenum
fententiam: addideruntque etiam, recipere fe Roma-
ne ecclæ decretum adverfus Cælestium & Pelagium
quæ fynodo miferat Cælestinus. His etiam addere
poftumus, eumdem Cælestinum, cum ex fynodo,
& Theodofii literis Nestorii depofitionem & Mari-
miani electionem intellexiffet, fumma illam lætitia
E tia & congratulatione confirmaffe. Ad hæc Simo
teritus, qui fuccefferat Cælefino, omnia Ephe-
fine fynodi gefta confimavit, anftore Cyrillo in
epiftola ad Acacium ^t Melitinenfem epifcopum
Generalia demum concilia, quæ deinceps facta
fuit, prafertim Chalcedonenfe quartum, quin-
tumque Conftantinopolitanum, approbationem
veneratione mque, qua Ephefinum fynodum pro-
fequebantur, variis actionibus teftatiffimam reli-
quere: ut mirum non fit, fi eamdem inter illas que-
tuor B. Gregorius ^u numeratit, quibus ut quatuor
evangeliis honorem fcrutatur deferendum.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΠΕΡΙΕΧΩΝ
ΤΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS PRIMA CONTINENS EA QUÆ
SYNODUM ANTECESSERUNT.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. CAPUT I.

Homilia Proclí epiſcopi Cyzici, habita ſedente Neſtorio in magna eccleſia Conſtantinopoli, in incarnationem domini noſtri Jeſu Chriſti, quod deipara ſit beata virgo Maria, & ex ea natus neque Deus tantum, neque ſolus homo, ſed Emmanuel, inconfuſe & incommutabiliter Deus & homo.

Annos Christi 431.

Contulimus enim ad ordinem eorum omnia Ecclesiæ, qui Nestorium condemnarunt, ut ne Ecclesiæ quidem Nestorium condemnarunt, ut ne Ecclesiæ quidem Nestorium condemnarunt, ut ne Ecclesiæ quidem

1. Par. Cap. 8. testoriis, laniatus gestantis grassa; artifex, verbum per auditum illapsum. Quis vidit, quis audivit talia? Incircumcisipuis Deus uterum inhabitat; quem cœli non capiunt, venter non congaudet virginis.

II.

Attamen qui ex virginitate nascitur, nec folum Deus est, sed patrem suum non in domo idemque natus, mulierem, quæ peccati quondam janua extiterat, salutis offium reddidit. Nam ubi (tempus per inobedientiam virus loum infuderat, ibi verbum per obedientiam ingestum, vivum ibi templum excæficavit; unde peccator Cain primus emersit, inde generis nobili affertor Christus sine semine prodit. Clemens Deus ex auditore nisi non erat; quod enim obegistat, vita erat. Nullum iode ille contrahit labem, quod intra viscera, quæ citra omnem dedecoris notam condiderat, inhabitat. Quod si ea cum gaudet, virgo non permanit; neque in qui natus est aliud quam purus homo existit: atque ita partus illi nihil admiratione dignum habebit. Quod si illa etiam post partum virginitatem illam retinuit, is citra omnem controversiam arcano modo ex ea ortus est, quem, cum per claufas januas ingressus esset, apostolus Thomas in genuina natum fallentem agnovit, agnitumque non abfque ingenti stupore hujusceimodi voce compellavit: *Dominus meus, & Deus meus.*

III.

Ne igitur, o homo, partum hunc erubescendum centeas. Hic enim (olus falutis" antidotum nobis attulit. Nam fex mulierum natus non effet, nisi partum utique non peperisset. Quod si mortuus non esset, neque illum quoque *per mortem destruxisset, qui mortis habebat imperium, hoc est, diabolum.* Porro autem, ut archiducis nullum maculam afpergit, fi domum, quam forte extruxerat, incoluerit: neque lutum figulum inficit, dum vasculum quod finxerat, ex eo rahnqui; ita ex utero virginis prodiit, quemadmodum illud nomen nihil quidquam polluit. Quam enim citra ullam fal labem formaverat, ex hac quoque, nulla macula contracta, procefit. Ovvem; in qua commanit hirundo fuerat lyngrapha confecta est: o utere, in quo arma adversus mortem fabrefcfa funt: o arvum, ex quo naturæ colonus fine femine exortus est: o templum, in quo Deus facrifcatus est, naturam non demutaqs, fed cum, *qui est facerdos secundum ordinem Melchisedec*, indutus mortis, quiescendo.

Verbum caro factum est, & in Judæa dopino id alterantionis cogitant: Deus hominis formam indutus, tamen Gentes miraculum hoc fabricantur. Unde Apostolus: *Predicamus Christum, Judæis quidem scandalum, Gentibus vero fatuitatem*: quandoquidem mysterii hujus vim, ut quod omnem humanam rationem excedit, non cognoverunt. *Si enim cognovissent, nunquam gloriæ dominum crucifixissent*. Si verbum uterum non inhabitasset, neque caro quoque illius factum illum, thronum occupaliet. Quod fi ignominiosum eft Deo in uterum, quem ipse formarat, illabi: erit ergo & angelis quoque probrofum homini manifitare.

IV.

Quilibet ergo fecundum proprium naturam impatibilis est, in proprio meram ergo nos misericordiam plutiles perpetionibus obnoxius factus estis. Ergo, quemadmodum per fuccedoria virtutem incremenia fumis ab Deus, abisti: verum, ut fides nostra praedicat, Deus misericordia permotus, factus est homo. Neque hominem deificatum prædicamus, fed Deum incarnatum confitemur

A ἀλοῦς ἐπιστήσῃς λόγοις. τίς οὖν, τίς ἐπιγνώσεται, ὅτι μόνῳ ὁ Θεὸς ἀκεραίοις ἀφικτὸς; καὶ ὡς ἀληθὲς εἰπεῖν χρόνος, γαστὴρ τὸν παῖδα οὐ κεῦ- κυμφόρησεν.

β.

Ἀλλ' ἐν γυναικὸς ἐβρώθη Θεὸς διὰ γαμετῆς, καὶ ἀνδρὸς ἀνὴρ ὁ υἱὸς. καὶ τόκλων σωτηρίας ὁ πτῶσις τῶν πάλαι τῆς ἁμαρτίας ἐδίδου θάνατον. ὅπου γὰρ ὁ ὀφὶς διὰ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ ἰοῦ ἐνέκρυψε, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ὑπακοῆς ἐφύτευσε, τὸ ἐκ ἀπιστίας Καϊν πρόκυψεν, ἐκεῖνος ὁ τοῦ γένους πατριάρχης Χριστὸς ἀνάφυσις ἐβλάστησεν. οὐκ ἐκ τοῦ ἀκούοντος ἦν ὁ Κλήμης. ὅ γὰρ ἐν κοιλίᾳ τῆς γυναικὸς κεῖνον ἐκ τοῦ ἀφικτοῦ ἐκοίμησεν. οὐ μὴ τοιαῦθόν ἐμμένει ἡ μίσμα, ὃν λοῦ ἀνθρωπος ἐν κοιλίᾳ τῆς, καὶ οὐ φθορὰ δόξα τέκος. οὐ δὲ καὶ μὴ τὸν ἐμμένει παρθένος, ἐκεῖνος ἐκ ἀφικτοῦ γεγέννηται. ὁ γὰρ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ τῷ ἀκούσῃ, ὁ ἀνὴρ τῷ θεῷ ἐκ τῶν ἀφικτῶν ἐκ τῶν ἀφικτῶν ἐκ τῶν ἀφικτῶν

Posse itaque salvare, virum puri hominis non erat: nam ipse quoque salvatore egebat juxta illud Psalmi: *Omnes, inquit, peccaverunt, Cf. egent gloria Dei.* Quia vero peccatorum diabolo obfirmagebat, obstriciumque diabolus in mortem precipitem agebat, res humanae in summum discrimen adducta cernebantur, nec ulla liberationis spes fore offerebat. Quare propterea, qui animarum medici destinati fuerant, concionabantur quidem, & incusabant: verum obfirmatum vulnus humana indubitata majus esse animadvertebant, cum illis medici opem implorabant: & hic quidem ajebat: *Incliua cœlos, & descende*: alius, *Sana me domine, & sanabor*: alius, *Excita potentiam tuam, & veni ut salvos faciat nos*: alius, *Nunquid vere Deus habitabit inter homines?* alius, *Cito anticipent nos misericordiae tua, quia pauperes facti sumus nimis*: alius, *Non me, perdas cum iratus eris, & non ut inter homines qui operantur iniquitatem*: alius, *Deus in adjutorium meum intende, Domine ad adjuvandum me festina*: alius, *Adhæsit pavimento, Cf. qui vivificat eos, & non desiliet*: alius, *Erunt filii tui quasi pirsi*: *quare ferunt tuum domine foraneum in te*: alius, *Deus manifeste venit*: *Deus noster et non silebit*. Ille igitur qui fragmentum tenet ex eo, humanam naturam ipsa ignorantia opprimen non despexit, neque permisit misericordi Deus, ut perpetuo obligata diabolo teneretur: sed venit ille, qui semper precipuus aderit, propriamque sanguinem nostri causa in redemptionis pretium profundens, & carnem quam e virgine fuscepterat, in commutationem mortis dedens, mundum a legis maledicto eximens, mortemque mortem deffuxit. Atque hac illud Pauli tendit: *Christus, ait, nos redemit de maledicto legis*, Gal. 3. 13.

VIII.

Qui igitur nos redemit, o Judæe, non purus est homo; humana enim natura peccati servitute oppressa tenebatur: sed neq; tantum quoque Deus erat homana natura deffinitus; corpus enim habebat, o Manichæe, nili enim me indefitis, me non salvabit: verum in ventre virginis qui sententiam tulerat, ille me condemnationi obnoxium allumpit. Ibi ergo admiranda commutatio intervenit: dato namque Spiritu accepit carnem; idem cum virgine, & ex virgine.

Et Spiritus quidem obumbravit, ut illevere ex illa carnem indita. Ita ut non sit Christus, de alius Dominus, dicentes: jam non sermonem in divinis certi, sed quantitatem. Noli dispensationis tunicam desipere contexam sindere: noli dilcipulus effe Arii. Ille enim impie effentiam fecit: tu noli dividere conjunctionem, ne dividaris a Christo. Sed dic, obsecro, equinam apparuit iis, *qui in tenebris & in umbra mortis sedebant?* homo: & quomodo illuminatus in tenebris diversians gravabit? nam juxta Pauli doctrinam, *de potestate tenebrarum nos eripuit*: *Etenim enim aliquando in tenebra*, sicut scripsimus ad Ephesios. Ecquis ergo ille, *qui apparuit nobis?* David ad hoc illis respondet: Scribit autem: *Benedictus qui venit in nomine Domini*. At clarius die David, quilnam sit ille: cuclamo quantum viribus possu, *me ipsos exaltavimus nomen tuum*, *& exaltabimus nomen tuum*, *& laudabimus Deum*. Deus, inquit, *vocatum*, *Deus manifestavit nobis*: *Verbum enim caro factum est*, *& habitavit in nobis*. Humana simul conjunxit naturae: at id ipsum sine ullo confusionem.

Ἀνθρωπο τοίνυν ψιλὸς τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· ὃς γὰρ ἐδεῖτο τῆς σώζοντος, καὶ Ἡμῶν τὸν λύοντα· ὅτι πάντες ἡμαρτον, & ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεῦ. & τὴν ἔξις· ἐπεδὴ οὖν ἐν ἁμαρτίᾳ καὶ πάντας ὁ διάβολος κατεσχεν, ὁ διάβολος τὸν τῆς θανάτου παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν· & ἐπεὶ ὁ ἀνθρωπος τὴν ἀνθρωπίνην ἐπεμελήθη ἰατρῶν καὶ κατηγόρων, τὴν ἐνδον οἱ φροῦντες μὴ ὀν τοῦ τεχθῆναι· ἀλλὰ τὸν θ' τραῦμα, τὸν δ' ἰερὸν ἐπεδεῖκνυν ἰατρὸν. & ὁ μὲν ἔλεγε, κύριε κλῖνον οὐρανὸς, & κατεβάθι, ἴασαί με κύριε, & ἰαθήσομαι. ἴσχυε, ἐξέγειρον τὴν δυνατόν σου, & ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. ἐλπίζω, ὁ ὄντως ὁ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης γῆς ὁρᾶν Θεός; μὴ ἀνθρωπίνοις ἔθνεσι ἐπιφανεῖς ἐστι ὁ Θεός; μὴ ἀνθρωπίνοις ἔθνεσι ἐπιφανεῖς ἐστι ὁ Θεός; ἐπιφανεῖς ἐστι ὁ Θεός; ἐπιφανεῖς ἐστι ὁ Θεός;

ratos esse; addideruntque cum præclaris ma-
CAP. II. jorem virtutibus impigre vos decertare. Ita-
que non potui non gaudere, & apud animum
meum lætitia exultare: ut qui filiorum meo-
rum gloriam, meam esse existimarem; ideque
optimo jure. Abiudum enim foret, pado-
tribus ex adolescentum, quos in palæstra
exercendos fuisse perseverare, alacritate & robore
voluptatem capere; ac si quid forte commen-
datione dignum artis industria præstiterint,
hoc ipsum veluti coronam quandam capiti-
bus suis adjungere, atque adeo quæ illis prop-
ter fortitudinem laut tribuitur, eam iisdem
decus arbitrari: nos autem patres spiritales,
qui doctrinis quæ ad animi cultus vivelque
comparandas haud parum faciunt, vos im-
buimus, quo nimirum carnis tumultibus fe-
datis, vitatisque peccatis, quantumcumque
labores fatanæ ut fuis vos moliliorubus pro-
fhermat, gloriosum triumphum reporteris ;)
non magni quam illos pia quadam mentis ja-
cunditate perfundi.

Igitur, ut Christi Salvatoris nostri discipu-
lus monet, curam omnem fubinferentes mi-
nistrate in fide vestra virtutem, in virtute
autem scientiam, in scientia autem abstinen-
tiam, in abstinentia autem patientiam, in
patientia autem pietatem, in pietate autem
amorem fraternitatis, in amore autem frater-
nitatis caritatem: hæc autem vobis cum ad-
sint, & inperent, non vacuos, neque fine
fructu esse futuros vos in domini nostri Jesu
Christi cognitione. Nam cor qui internam
spiritalemque in Christo vitam laude amu-
sationeque dignam serio inire voluit, fide
in primis fiencra atque integra ornatos esse
decet: Fidei porro integritati, virtutis quo-
que studium adjungant oportet. Hoc autem
facto fundamento, cognitione mysterii Christi
fe locupletent, & ad absolutam ejusdem
intelligentiam contendant, neceffum est.
Quam vero rationem ceteris (eh, ut puto,
*in virum perfectum scientes, & ad mensuram
ætatis plenitudinis Christi perveniet.* Sobriete-
te proinde & cautionem, qua solicitam vi-
tam agentes excultis esse oportet, humbas
vestros pulchre præcinctis; virile contra animo-
rum corporumque pertulbationes certamen
fuscipite ; fic enim ifati, & de vobis ipsis
plus fanctia parati eſt. Illustres eſtaſtis
Ante omnia, ut ceteroquin & sincera, nulli-
que mortis reprehensioni obnoxia fides esti-
dato in memoria, ita inquam, & vos quo-
que fanctorum patrum pietatem iisdem vefti-
giis prosequentes, in fiperna illas beatou-
rum fedes olim immigrabitis, confiliatoque ta-
bernacula una cum illis incolitis. Ora ut de
divinæ prophetæ Haiatæ ita scribit: *Oculi tui
videbunt Jerusalem habitationem opulentam,
tabernacula quæ non commutentur.*

III.

Esse igitur vitam vestram plane conspicuam
& admiratione dignam, fidemque modis omni-
bus integram & incorruptam vobis fuppete-
rere non ignoro ; conturbor tamen non pa-
num vehementer. Audio enim existitaesquof-
cumque mores inter vos proferminatos: & non-
nullos obstetare, qui fiocerum vestrum fidem
commolirendant, & inanium vocularum tur-
bas ad eorum statum desiparam appellare
licrat fiemum religiosa, in controversiam vo-
care audant. Fretiant fane ejusmodi quæ-
flionibus omnino abtinete, & in ea quæ ab-

ἀφορεῖσθαι δὲ, ὅτι τῶν ἐν φρονήμασιν ὑπόκειται
ἐξαιρεῖσθαι ἀμωνᾶσθαι φιλοτιμούμενον. ἔγκωμα ποιεῖν
τοῖς ἐν γῇ, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν ἀφορῶ δεδομένα ὑ-
νῶν, τοῖς ἐπὶ ἐμοῦ πλείων ἀδολαμπόνοις οἰκοκομῆσθαι,
καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γὰρ ὑμῖν τοῦτο πάντων, ἐπι-
δοτήρίδας μὲν πάντα τῶν νέων ἐπιγνόνοιν ῥώμαις,
καὶ ὅτι ἡμῖν πεῖρ ἀυτὸ ἐν ὑμῖν εἰς ἐπαίνους σκοπω-
λοιωτον τῇ τῆς, τῶν τοῖς σφῶν αὐτῶν ὁὶ ὑπὸ
τέφρου ἐκάστοι λεκαλαῖς, & τῶν εἰκείων ἀνῆρεις
μεκέβαιον τὸ ἀγχμωνε ἡμῖν δὲ πατρες πνε-
ματικὰς ὄντες, & λόγους ὑμᾶς ἐπαλαιόσοντας τῆς
ἐν ἐγκαθλω ἀυτοῦμεν, ἵνα καθοῦλαντες μὲν
ἀῦ τῆς σαρκὸς κινημάτων, ὀφθαιτιμῆσαι δὲ τὸ πί-
πτον εἰς ἀμωνᾶν, καὶ μὴν καὶ πτῶκῶ πυρὸ-
ζοντ τῶ σκεπαῖ, κομιοσθῶ τὸ βραβεῖον, καὶ
ἐχῇ δὲ μᾶλλον ἢ εἰκείνε θεοφιλῆς ἀπαιμλαμπῆ
ὑμῶν δόξα.

β'.

Οὐδοῦν, καθὰ φυτ τῆ σωθῆς ὁ μαθοῦτὴς,
ἀπαθῆ τὰ πρὸ ἡμῶν ἐπιστεγκόμτε, ἐπιγεγραμμε-
τα δὲ τῇ πίτῇ ὑμῶν ἀρετῶν, ὁε ὁ τῇ ἀρετῇ
τῶν γνῶσιν, ὁε δὲ τῇ γνῶσῇ ἐγκράτειαν, ὁε
ὁ τῇ ἐγκρατείᾳ ὑπομονὴν, ὁε ὁ τῇ ὑπο-
μονῇ ἡ ἀυσέβειαν, ὁε ὁ τῇ ἀυσεβείᾳ ἡ φιλα-
δελφίαν, ὁε ὁ τῇ φιλαδελφίᾳ ἡ ἀγάπαν. τῶν
τε ὑμῶν κυρῆτα, & πλεονάζοντα, ὀκε ἀργοὺς
οὐδὲ ἀκάρπους κατῆστε εἰς τὸν τῆ κυρίε ἡμῶν
Ἰησῦ Χρεῖτ ἐπίγνωσιν. χρῆναι γὰ ἐγκρῆ φαῦ-
τὸ οἴεσθ ἀὶ ἔλοιτο τὸ ὦν Χρεῖτ γνώσῆς ὑμῶν
ἡ ἀκλεὴ τε & ἀξιέρατον ἀπὸ γὰρ ὁδὸν, ἀφῶ τὸ τῶν
μὲν ἀνθῆ τε καὶ ἀλκιδῆτα καὶ τὴν ἀγαπῆν μόνε
τῆς, προστεκάγω δ' ὑπὸ ἀυτῆ τὴ ἀρετῆν. ἢ δὲ
γεγονότε, τῆβῆδε καταπλεῖτε τὴ κ' Χρεῖτ
μοιτῆτε τῆν γνῶσιν, καὶ ἀνεφυτῆ δε μᾶλα
ἀφρῆ τὴ ἀλκιανῆν ἐνιδεῖν, τῶν τῆ ὑμῶν ἔθ τὴ,
εἰς ἀνῆρ τέλειον κατοῦσεα, καὶ εἰς μέτρον ἡ-
λικίας ἐλθεῖν τῆ πλεφώματα τὴ Χρεῖτ. πλὴν
δὲ ὀυ τῆ ἀρετῆν μοιτεῖτε τὴς ἑαυτῆ σφῶν
& μᾶλα διεζωμῆμοι κατοιδῆζεῖτε τῆ πεῖθῆ,
ψυχικῶν τε ἀμα καὶ σωματικὸν. ἐπεὶ τοῦ τὸ ὑπὸ
ἀχμωνῆ καὶ ἀδόκιμον, κ' ὁε καλὸ τ' ἐνιδεῖν
τῆ πίτε ἀγῶνε κυρῆτεῖτῆ. ἐυ γὰρ ὁ ἀρὴ
γε τῆ ἄλλω ἢ πίτε ὀρθῆ καὶ ἀκεπτόλοιτε, & ἐ-
λῆ ἀπεστῆκοτος ἔχρυσε ἀκαπλῆε. ὑπὸ γὰ ὑμῶν
καὶ ὑμεῖς ὑμῖν ἢ ἀῦ πάτῆρ ἐχρῆκαλοῦτῆε
δεῖξῆκε, ἐκαθαλῆθεῖτε σὺν ἀυτῆς τῆς ἀπο-
πνοῆς, & σκέλεις ὀλίκτετε τὸς ὁκ ὑρανοῆς. « ὦ τ' ἀ-
ε & ὁ Θεσσαλονικε Πλαὸς βιαμμῆσαν λέγων. οὐδ'
ἀλλοι ἐν ὀίδοῦ] ἐρρωσθῆν « τῶν πάντε, ἀνῆρ
σκέλεις εἰ ἢ μὴ σῆδοῦν.

γ'.

Λαμπρὸς μὲν οὖν ὀτ κὰ ὀξυλγοῦσε ὑμῶν ὁ
βίος, ὀρῶν τε καὶ ἀκούεθ ἀλοῦτος ὁείδρυσα πίτῆ
ἐκὶ κ' γνῶσεῖ ἀφοῦσ' · πνέφρεμαι δ' ὑ μεῖτῆ
ἀλκκοὺς, ὀτι θόλμοι τινὲς εἰς ὑμᾶς ἀφίκοσσε
ἀχλοὶ· καὶ ἀβεκοσθεῖ τινε, τὴν ὑμῶν ἀρε-
τῆν ἀμφιλοῦσε πίτῆν, καὶ ῥήματῆν ἀκαλῆ τὴ
Ἀποστόλοῦ ὀγλῶν, ἀκατοκλεῖσαι τε & λε-
γοντῆς ἢ ἀγῶνε παρῆσαν Μαλεῖε κάθῆρῆ τοῦ
Θεοῦ, & μὴ, κατοιμῆλεῖς χεῖ. καὶ ὅμ μὴ μὴ
ἀμοιτῆ τὴ πίστῆ ὑμῶς ζητῆμάτῆν εἰς ἀπαν ἀπό-

ἀφοῦσ' ἀπὸ τῆ ἀρετῆ τῆ ὑμῶν ἀνῆρ ἀνῆρ-
ἀνῆρ ἀνῆρ ἀνῆρ

I. PART. CAP. II. dum comes adscitus est. Versabatur autem cum sene tanquam filius cum patre, ad quidvis utiliter conficiendum sese ducem præbens, nec non in omnibus quæ obeunda forent; commodum iter ostendens.

V.

Verum quia verisimile est, non defuturos hic quosdam qui ex sacra quoque divinaque scriptura ea quæ hoc loco asserta sunt, corroboranda esse existimabunt: dicturos præterea, sanctam illam magnamque synodum, neque domini matrem deiparam usquam appellasse, neque quidquam omnino super ea re decrevisse: age quonam pacto arcanum illud œconomiæ Christi mysterium per divinas quoque literas prædicatum sit, pro virili parte planum faciamus: tum quid ipsi quoque patres, qui Spiritu sancto, ne a vero discederent afflati (non enim ipsi loquebantur, sed Christo salvatore nostro testante, *Spiritus Dei & Patris erat qui in ipsis loquebatur*) sinceræ inculpatæque fidei canonem ediderunt, ea de re pronunciaverint, exponamus. Istud autem percommode fiet, si illum ipsum, qui ex sacra virgine progenitus est, natura Deum esse demonstretur. Hoc namque commonstrato, neminem prorsus dubitaturum existimo de Virgine, quin habenda illa sit, & appellanda quoque deipara; & jure quidem optimo. Igitur fidei nostræ symbolum hunc in modum habet.

Math. 10.

VI.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium omnium & invisibilium factorem. Et in unum dominum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, ex Patre, hoc est, ex Patris essentia natum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt, & quæ in cœlo, & quæ in terra sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, passus est, & tertia die resurrexit, & ascendit in cœlos; qui venturus est ad judicandum vivos & mortuos. Et in Spiritum sanctum.

VII.

Porro hæreseon inventores, cum sibilpsis, tum ceteris quoque exitii barathrum aperientes, in eam amentiam, opinionumque vanitatem præcipites abierunt, ut Filium Dei recentem, perindeque a Deo Patre ac cetera omnia procreatum existiment, publiceque asserant. Nec erubescunt miseri, eum qui ante omne tempus & ævum extitit, imo vero qui omne ævum tempusque condidit, temporum initio circumscribere. Cumque gloria & æqualitate, quam cum Deo & Patre obtinet, suo illo commento ipsum spolient, ceteris illum præstare ægre admittunt, & mediæ cujusdam inter Deum & homines naturæ esse statuunt: ut qui neque divinæ excellentiæ gloriam plene assequatur, neque communibus tamen rerum procreatarum terminis contineatur. Ecquis, obsecro, est qui divinam præstantiam non attingat, creaturæ tamen conditionem exuperat? Res enim hæc cogitatione comprehendi non potest. Nec locus ulli rei est inter creaturam & creatorem. Rursum cum divinitatis sedibus, quod ad se quidem attinet, illum deturbent; Dei tamen Filium, & Deum nominant, & adorari opor-

A πε. συνῆν δὲ τῷ πρεσβύτῃ οἷά περ υἱὸς πατρὶ, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων, καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παραδεικνύς.

ANNO CHRISTI 431.

ε'.

Ἐπειδὴ δέ τινας εἰκὸς δεῖν μὲν οἴεσθαι, τὸν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱερᾶς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς· φάναι τε πρὸς τούτῳ, τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον, μήτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα, μήτε μὴν ὅλως ὁρίσαι τι τοιοῦτον. φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύωμεν τῆς ἐν Χριστῷ οἰκονομίας τὸ μυστήριον, τίνα μὲν τρόπον (ἐν Χριστῷ)

B παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς. τί δὲ καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες, τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος αὐτοῖς τἀληθὲς τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ, κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνὴν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως, ὅτι Θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα, πρός γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι, ὅτι θεοτόκος ἂν λέγοιτο. καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον.

C

ϛ'.

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ. Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ. τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατελθόντα, σαρκωθέντα, ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. ἀνελθόντα εἰς

D τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

ζ'.

Οἱ μὲν γὰρ τῶν αἱρέσεων αἱρεταὶ, τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσι τε αὐτοῖς, καὶ μὴν καὶ ἑτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος, εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὡς οἴεσθαί τε καὶ λέγειν, πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν, ἐν ἴσῳ τε τοῖς κτίσμασι παρῆχθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων ποιητὴν τῇ κατὰ χρόνον ἀρχῇ περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δείλαιοι. ὑποβιβάζοντες δὲ, κατά γε τὸ ἑαυτοῖς

E δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ Θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ * προϋπάρχειν αὐτῷ τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις. μεσίτην δὲ εἶναί φασι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν, οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζήσαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἡττώμενος, καὶ τῶν τῆς κτίσεως μέτρων ἀνῳκισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστι. καὶ τόπος ἢ λόγος οὐδεὶς ὁρᾶται μεταξὺ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτὸν, τό γε ἧκον ἐπ' αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ Θεὸν ὀνομάζουσι, καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἴονται (* περιέχει.)

ANNO CHRISTI 431.

ται, καίτοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν, κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ, Θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ Ἰσραήλ· οὐκ ἔσται ἐν σοὶ Θεὸς πρόσφατος, οὐδὲ προσκυνήσεις Θεῷ ἀλλοτρίῳ.

ή.

Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οἷά περ ἁμαξιτὸν ἀφέντες εὐτριβῆ, τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθρους ἵενται καὶ πέτρας. καὶ ἤ φησιν ὁ Σολομὼν, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται, καὶ συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν. ἡμεῖς δὲ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνέστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἄμεινον φρονεῖν ᾑρημένοι, καὶ τῇ τῶν ἁγί-

B ων πατέρων ἑπόμενοι πίστει, γεγεννῆσθαί φαμεν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπρεπῶς τε καὶ ἀποῤῥήτως, καὶ ἐν ἰδίᾳ μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῇ δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἓν εἶναι τῷ γεγεννηκότι. καὶ ἐν αὐτῷ μὲν εἶναι, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα. ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν, ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν χαρακτῆρά τε καὶ ἀπαύγασμα, καὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἰσομέτρως ἔχοντα, κατ' οὐδένα τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου μὲν γὰρ αὐτοῦ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία τε καὶ ὁμοούσιος τριὰς εἰς μίαν θεότητος ἑνοῦται φύσιν.

C

θ'.

Ἀλλ' ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σάρκα φησὶ γενέσθαι τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἑνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικήν. ἑπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος, αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννημένον μονογενῆ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν τε καὶ ἀναστῆναι· καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτής. * ὠνόμαζε δὲ τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον, ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει

D δὴ οὖν ὅπως ἕνα λέγοντες υἱὸν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ Θεοῦ καὶ πατρὸς γεγεννῆσθαί φασιν. εἶναί τε μονογενῆ, καὶ Θεὸν ἐκ Θεοῦ, καὶ φῶς ἐκ φωτὸς, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί.

(* γενόμενοι. ὠνόμαζεν.)

ί.

Καί τοι τὸ Χριστὸς ὄνομα, φαίη τις ἂν, οὐχ ὡς ἡρμοσμένον μόνῳ τῷ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἑτέρων αὐτὸ κείμενον εὑρήσομεν. ἔφη γάρ που ὁ Θεὸς περὶ τῶν ἐξειλεγμένων καὶ ἡγιασμένων ἐν πνεύματι· μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. καὶ μὴν ὁ θε-

E σπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένος εἰς βασιλέα παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ χειρὸς Σαμουὴλ, χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ * ἐπεκάλει. καὶ τί τοῦτο λέγω; καίτοι μετὸν εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐκ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένους, καὶ ἡγιασμένους ἐν πνεύματι, τῇ τοιᾷδε κλήσει τετιμημένους; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Ἀμβακοὺμ τὸ ἐπὶ Χριστῷ μυστήριον, καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν, προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέποι ἂν οὐχὶ μόνῳ τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῷ Ἐμμανουήλ,

(* ἐκάλει. ἐπεκάλει.)

A tere prædicant; cum tamen lex, *Dominum Deum suum adorabis, & illi soli servies*, aperte clamet, quin & Deus quoque Davidis ore ejusmodi oratione Israelitas compellat: *Non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum*.

I. PART. CAP. II. Matth. 4. v. 10. ex Deut. 6. Ps. 80. v. 10.

VIII.

Verum isti regia tritaque veritatis via relicta in foveas & scopulos præcipites feruntur, atque ut Sapiens ait, *semitis agelli sui errant, manibusque sterilitatem colligunt*. Nos autem, quorum mentibus divinum illud lumen illuxit, qui saniora sine comparatione ulla sentire malumus, vesanam illam stultitiam aversamur, sanctorumque patrum fi-

Proverb. 9. sec. LXX.

B dem secuti, Dei Filium vere, modo divino plane & inexplicabili, ex Dei & Patris essentia natum profitemur; & per se quidem in propria hypostasi subsistere, naturæ tamen identitate cum generante unum esse; & hunc in Patre, & Patrem vicissim in ipso inesse. Confitemur item eumdem illum lumen esse de lumine, Deum de Deo naturalem, ejusdem cum Patre potentiæ & gloriæ, figuram ac splendorem, per omnia & in omnibus Patri æqualem, nulla autem ex parte inferiorem, aut imparem. His enim Spiritu sancto annumerato, sacra illa & consubstantialis trinitas in una eademque divinitatis natura consociatur.

Joan. 14. v. 10. Hebr. 1.

C

IX.

Et a Deo quidem inspirata scriptura Dei Verbum carnem factum, hoc est, carni animam rationis compotem habenti unitum affirmat; sacra vero illa & magna synodus evangelicæ doctrinæ inhærens, illum ipsum unigenitum, qui ex Dei & Patris essentia natus est, *& per quem, & in quo constant omnia*, propter nos & propter nostram salutem de cælo descendisse, assumptaque carne hominem factum, & passum esse, nec non ex mortuis ad vitam rediisse, ac judicem olim venturum esse commemorat: & illud ipsum Verbum quod & ex Deo prodiit, & unum affirmat, & dominum nostrum Jesum Christum nomi-

Coloss. 1.

D nat. Hic tu mihi nunc observa quomodo patres illi unum dicentes Filium, hunc Jesum Christum dominum appellant, & ex Deo Patre natum & unigenitum, & Deum de Deo, & lumen de lumine; genitum non factum, ac Patri consubstantialem.

X.

Sed dicet forte hic quispiam: Nomen hoc, Christus, non in ipsum solum Emmanuelem convenit, sed aliis quoque tributum comperitur. Deus namque de electis, & per Spiritum sanctificatis alicubi ita cavet: *Nolite tangere christos meos, & in prophetas meos nolite malignari*. Quin & divinus quo-

Ps. 104. v. 15.

E que David a Deo per Samuelem in regem inunctus, Saulem *christum domini* vocat. Verum ad quid ego hæc recenseo? cum nullo negotio oculos non omnino otiosos habentibus patere queat, omnes qui fide in Christum justificati, & per Spiritum sanctum sanctificati sunt, ejusmodi appellatione cohonestatos? Etenim Habacuc mysterium Christi, & salutem quæ per ipsum futura erat prænuncians, in hæc verba prorumpit: *Egressus es in salutem populi tui, ad salvandum christos tuos*. Nomen itaque hoc, Christus, neque soli, neque proprie Emmanueli convenit, sed ceteris omnibus qui

1. Reg. 16. 1. Reg. 24. v. 7. Habac. 3. v. 13.

I. PART. CAP. II. vata namque est vox hæc ab ipsa re: ab eo siquidem, quod inundet fumus, Christi appellatur. Quod autem non quoque hoc tam illustri, tamque amplectendæ gratiæ dono vere locupletemur, id fapiens ille Joannes ejusmodi oratione confirmat: *Et infra*, inquit, *unillumen habetis a Sanctho: & infra: Neque opus habetis, ut quis vos doceat; nullo docet eos.* Deipso porro Immanuele ita Scripsum erat: *Infum a Nazareth, quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto & virtute.* Sed & divinus quoque vates David eundem ita affatur: *Diletafti justitiam, ob. 44. 8.* *ob. 44. 8.* *odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* Ecquid ergo eximium præ ceteris mulieribus in facra virgine eluceret, ello ei Emmanuelem in lucem edidifle perhibebatur? Profecto nihil faceret abfurdi, qui promiscue cujuslibet uxcti matrem christiparam appellare in animo inducerent.

XI.

Nihilne ergo inter Christum Emmanuelem, & ceteros christos interest? Imo vero longeat interwallo, & discrimine pone immenso nos a Christi gloria & excellentia fejungitur. Etenim nos fanuti fumus; ille vero estfi dispensatione nobiscum in humanis versatus fit, & nostra assumpserit, fecundum naturam tamen Deus & dominus est. Quare beatus Paulus & *Christum & Deum* illum appellat: ait enim: *Hæc enim scirote interlitigantes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quæ est idolatria, non habet hæreditatem in regno Christi & Dei.* Ceteri itaque omnes propter unctionis beneficium fint christi, & jure illhac appellentur: solus autem Emmanuel ita eft Christus, ut vetus quoque fit Deus. Quapropter a vero non aberraverit, qui aliorum matres christiparas appellare velit: Deiparas tamen nullo modo: fola namque inter ceteras omnes facra Virgo christipara fimul ac deipara appellatur, & ejus dignofcitur: quandoquidem una hæc non merum hominem, et fumus nos, fed Dei Patris Verbum incarnatum & humanum fafium peperit. Etenim nos quoque propter Deigratiam dii nominamur, at Filius non hoc modo eft Deus: hic enim, cum primum corpus induit, natura & ipfi fimilis eft.

XII.

Sed quemadmodum abere hic fotam fi Numquid, dic age, divinitatis matet Virgo extitit? Ad hoc dicimus vivum illud & fubfiftens Dei Verbum vere citra villam controversiam ex ipsa Dei & Patris essentia genitum esse; fubfiftantisque temporis initio carentem fortitum ad hoc dicimus, ut in ipso fum ipso humanum non fit, efique intelligatur. Verum novillimis avi hujus temporibus incarnatum, hoc eft, corpori anima intelligent informatum unum, fecundum carnem quoque ex muliere natum esse. Habet autem hoc incarnati Verbi mysterium quamdam cum humano partu cognationem: quandoquidem terrenorum hominum mater naturæ ad generandum fubfcriptum, ut utero quidem carnem gestant, ipse tamen per temporum intervalla concipiatur, ac ipsique quibuidam conditoris operationem adjuncta formam tandem attingit humanam. Deus vero corpuscula

ANNO CHRISTI 431. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι, οὕτως ἐν τῷ τῆς ἀγάπης πλουσίως χρῆται κεχορηγῆσθαι. πεποίηται γὰρ ἀπὸ τῆς ἀφάρματος ἡ φωνὴ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς χριστὸ. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῶν ὑπὸ ἀλκλῆ τὸ καὶ ἀξιόλογον ἐλαβόν κατακαλοπλεῖν ἡμῖν, ἐμπτοῖοῦ λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάνης· καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τὸ ἁγίου. καὶ πάλιν· ἡ χρῖσμα ἐν τῇ διδαχῇ ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς. γράφεται δὲ καὶ περὶ τὸ Ἐμμανουὴλ, ἰστοῦ τὸ αὐτὸ Ναζαρὲτ, ὡς ἔχρισε αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει. καὶ μὲν ὁ Θεσπέσιος Δαυὶδ φησὶ αὐτὸν φασὶν· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας τὴν ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τὸ καὶ ἄστις ἴδοι τὸ ἀθάνατον ὡς τῇ ἁγνῇ παρθένῳ φῶς τὸ ἀλκιμὸ, καὶ τὴ λόγοτο πεκεῖν ἀνῆλιν τὸν Ἐμμανουὴλ· ἀπαναν γὰ ὑδὲ, καὶ τὸ ἐλεοῦ τὸ τῶν ἐλεῶν τὸ κεκρυμμένον μυστήριον, χριστοῦκα ἀποκαλεῖ.

id.

Ἀλλ' ἔτι τοῦτο τὸ ἀσυλλόβδη, & ἀσυγχύτου διαφορὰς· τὸ τὰ κοῦφα μὲν ἐλαφεῖς & ὑψηλὰ χθὲ ἀποτεκνῷ τὸ καὶ ἡμᾶς. οἰκέτας γὰ ἡμεῖς, ὁ δὲ ἐξ φύσιν κύριος & Θεὸς, καὶ ἐν γένοσι μεῦ· ἡ ἀρὴ, & ὁ πᾶς καὶ ἡμᾶς οἰκονομικοῦ. τοιῦτα τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸ αὐτὸ ὁνόμαζε καὶ Θεὸν, ὑπὸ λέγων· τῶν γὰ ἐν γνωσκοτοῦν, ὅτι τὰς τῆρος ἡ ἀλκθαρτὸς ἡ πολυόξεος, ὃς ἐξ ἐστὶ ἐπιβολλάτης, ὃς ἐξ ἐν ἀνθρωπὸς ἐν τῷ Θεοτόκῳ Χριστὸ & Θεὸ· ἐκεῖνοὶ οἱ μὲν ἀλκα πάσας, ὡς ἐξ μὲν μὲ ἀλκα ἐκόντας διὰ τὸ κεχρῖσθ χριστὸ, μόνος δὲ χριστὸς Θεὸς ἐλκθτὸς ὁ Ἐμμανουὴλ. & ὅτε ἐν ἀμέρτια πεῖνοῦσε, ἡ τὶς ἐν ἔλοιτο λόγῳ, ὡς αἱ τῇ ἀλκια μάτρες, χριστοῦκα μὲ, ἡ μὲν ἐτὶ τῷ Θεοτόκου· μόνη δὲ παρ' ἐκείνας ἡ ἁγία παρθένῳ· χριστὸκα· ἡ ὁμὲ καὶ Θεοτόκῳ· ποιῆσαι τὴ καὶ λόγοτα· γνῷμαι τὸ ἡ ἡλιόν ἀνθρωπον, καὶ ἡμᾶς, σαρκοῦντα δὲ μάλιστα καὶ ἐπιδεῖξαντα τὴ τὸ Θεῦ πατρὸ λόγον. ἀνομάσθαι μὲ μὴ ὁ ἡμεῖς ἀχρὶ Θεοῦ. τὸ ἀκὸ ἡμῶν Θεὸς ὁ ὑιὸς, φύσει δὲ μόνος & ἀλκθὸς καὶ ἐν γένοσι σάρξ.

XII.

Ἀλλ' ἰσοῦ ἐκεῖνο ἐρεῖς. ἄρ' οὖν εἰπεῖ μοι, θέλοντος μόνῳ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ φησὶ, μὴ τὴν φαῦλῃ· ἀνὴ γνῷμοντα μὲ ὁμολογοῦμεν. & ἀὸτὸς τὴς ἀρίστης τὴ Θεῦ καὶ πατρὸ ὁ ὑὸ ἐν ἀνθρῶπον λόγῳ· ἀνὴ, & ἀπαρχὴ ὁ χρόνο τῶν ὑπαρξῶν ἐχῷ, ὡς σωφρονεῖν τὸ γνῷμοντ, & ἐν αὐτῷ τὴ & σὺν αὐτῷ σωματέχῳ & ἀνθρῶπῳ· ἐν ἐγκάτοι δὲ τὸ αὐτῷ κρεῖσ, ἐπειδὴ γέγονε σάρξ, τοιοῦτον ἐκείνῳ σαρκὶ λογῷ ἐγκῶσα τὴν λογικὴν, γνῷμοῦσα λόγοτα καὶ σαρκικὸς διὰ γνωσικὸς. ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ καὶ ἡμᾶς τόκο τὸ ἐπ' αὐτῷ μυσκεῖον. ἀὶ μὲν γὰ τὴ ἐπὶ τὴ γὰς μητρὶ ὑμνοῦσθεν τὴ φῶτ' ἀφὸ ἡμῶν γὰ ἐγκυοῦ μὲ ὁ μέτρῳ τὴ γνῷμοῦμεν· κατὰ βραχὺ τὴν σάρκα, καὶ ἀφῆκεν τὴ ἀπὸ σὴν. ἐπεφάνεν Θεοῦ φρόνοῦσεν καὶ πλουσιμὴν εἰς ἐκ τὸ αὐθρώπινο· ἐκόνοι δὲ τὴ ζῶν τὸ πεῖμα ὁ Θεὸς, καὶ ὁν οὐδὲ τρόνοι. ἐλάτ-

ANNO CHRISTI 431. τὴ τὸ τὴ πεῖμα ἀνθρῶπον ἐν αὐτῷ, καὶ τὸν ἀ τὴ ἀφοῦτοῦ φωλαὶ· ἐπὶ τὸ δὲ σαρκὶ, & ὁ μόνος ἐπὶ τὸ ὁ λόγῳ ἐπὶ λόγῳ. ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνασι μόνοι αὐτοὶ τὴ ἀπὸ γὰς σωμάτων μόνῳ, ἀλλ' οὐ ὅλοι ἀπατεῖσθαι τὸ ζῶν, τὸ ὁν λόγῳ δὲ λέγω καὶ σώματῳ, οὐχὶ μὲν ἀνθρῶπον τὸν, ἀλλ' ἀὶ εἰῶν τὸν, εἰῶν ἐκεῖνοὶ, τὴν Ἐλισάβετ χαιρόντοσε ἡβῇ, ὡς μὲν ἐτὶ τὴ λόγοτοσ· ἐκεῖνοὶ γὰρ ἀγγῶν ἐθνοῦ τὸ βαστοῦλ, καὶ ὡς ἐν ἐξ ἀμφοῖν· τὸ ἀνθρῶπον, λόγῳ δὲ λέγω καὶ σωματῷ. πεῖτοῦ τὴ ἀπαφῶνοῦ ἀφοῦ ἐξ ἐξ ἐν τὴ ἡμῶν τὸ Ἐμμανουὴλ. γνῷμοντ μὲ γὰρ, ὡς ἐφῶν, ὁν τὸ Θεοῦ καὶ πατρὸ· ἀὶ ὁ ὑὸ ἡμῶν ἀνὴρ λόγος. ἐπεὶ δὲ ἀνθρῶπος λεῖοῦ καὶ ἡδὺ ἀνθρῶπον ἐπὶ τὴ ἀνθρῶπον, κεχρωμένος καὶ ὑὸς ἀνθρῶπος, γὰ λόγῳ· καὶ κυὶς, οὐδὲν, ὁμμὰς τὶ ἀτοπὸ εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ & ἀκριβῶς ὁμολογεῖν, ὅτι καὶ γνῷμοντ καὶ σάρκα ἐν ἡμῖν κακὸς, καθάπερ ἀμέλεν & τὴ τὸ ἀνθρῶπον, ὅλοῦ τὴ ἐξ ἐν ἐπὶ σωμάτῳ σῶμα, & ὡς ἐν ἀλλήλοις ἐκ φῶς ἐν ἐν ἐν

nentis, quæ communem hominis naturam I. PART. CAP. II. excellunt, ut homo fieret, sese demittit? Aut quo tandem sensu formam servi, quam initio non habebat, assumpsisse perhibetur, qui secundum naturam inter famulos habetur, & revivisse jugo premitur?

XIV.

Respondent, illum qui natura ac vere filius & liber, & Patris Verbum erat, & in genitoris forma existebat, ac ei æqualis erat, in homine, quem mulier in lucem edidit, inhabitasse; atque hac tendere quidquid de exinanitione, vel humiliatione, vel servili formæ assumptione aliquum tradunt. Sed hesu tu, quisquis es, eamque tu es fatum divini Verbi in homine inhabitationem, ad fituandum illam exinanitionem fat elle existimas? nihilque inelle prieuli arbitraris, si una hac ratione Verbum servilem formam suscepisse, talemque humiliationis modum pertulisse flatuatur? Atqui dominum fanctios apostolos hac oratione compellantem audio: *Et nos diligit me, sermonem meum servabit; & Pater meus diliget eum; & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Audis, quo pacto & ipsum quoque Patrem una cum ipso illis inhabitaturum spondeat, qui ipsum diligunt? Numquid ergo & illum ipsum quoque, propterea quod piat amicorum loquutus animas ledes fibi conflituat, existimat, similiterque cum Filio defectum, ac servili forma indutum concedamus? De Spiritu fancto autem, qui in nobis inhabitat, quid flatuemus? Numquid & ipsum quoquincarna tionis oeconomiam, quam per solum Filium falutis vitæque nostræ fabrit agnoscimus, expleville dicemus? A page cum illis ideo inanibus, stolidis & anilibus deliramentis.

XV.

Verbum igitur Dei, quod in forma & æqualitate Dei & Patris erat, femetipsum humiliavit, quando, ut Joannes loquitur, caro factum ex muliere natum est, atque inter ex Patre originem obtinent, nostram quoque propter nos generationem experiri non recusavit. Quod fi ferus res habet, dicant nos ipsi, ejusmam modo Dei Patris Verbum a nobis Christus appellemur, & Christus esse intelligatur. Nam & Christus ab unctione nominatus est, quinis, quasi, Pater ejus ac lacrum, hoc est Spiritu fancto, inunxit? Si enim Dei Verbum, quod Deus est, & solum spectatter ex Patre natum esse, inundum dicant, atque hac vere quidquid de unctione dicitur, pertinere contendant; nimirum inicitia lua, infigni injuria unigeniti naturam afficiunt, & ipsum divinæ dispensationis mysterium plane evertunt. Si enim Verbum quod Deus est, Spiritu fancto inundum est; ergo superioribus temporibus, quibus inundionis hujus beneficio, quod postea illi obtigit, adhuc defitutebatur, fanctificationis omnino indigebat; quod inficiari non possunt. Atqui omne quod fanctificatione defitutitur, illud fuapte natura mutabile est; atque idcirco aut peccati, aut certe peccandi facultatis haudquaquam expers est: ergo denuntatum est, quia Verbum ad melioris progressum est. Quomodo ergo idem esse, & unquam mutari prædicatur? Porro autem & Dei Verbum, quod in forma & æqualitate Patris fubsistens est, inundum & fanctificatum est; non dicunt

ἐν ἀρχῇ, ἢ τῷ ἐνδιδόναι μορφὴν, ὁ οὐρὰ τὴν τέλειον σε αἰκέτας, καὶ ἀεὶ ὑπὸ ζυγὸν δουλικὸς κοπτόμενος.

ιδ'.

Ἀλλ' οἱ φασιν, ὁ φίλτ τε καὶ ἀληθὲς καὶ ὀλιθέρος υἱὸς, ὁ ὢν θεοῦ πατρὸς λόγος ἐν μορφῇ τῇ γεγεννηκότος ὑπάρχων, καὶ ἴσος ὢν αὐτῷ, κατῴκισεν ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι διὰ γυναικὸς. καὶ τοῦτο δὴν ἡ κένωσις, ἢ τὸ τῆς πατρῴας χρῆμα, καὶ τὸ ὃν τῇ δούλου ἐκδυσάμενος μορφὴ. εἰπὲ, ὦ βλάστοι, τὸ κεκτησόμενος μόνον ὁ ἀνθρώπου τὸν ἐν θεῷ λόγον, ἀρκεῖσθαι ἐν ἐξ ἐκείνου αὐτῷ; καὶ ἀσφαλὲς οἴεσθε, ὅτι τὸ οὕτως ὑπεῖδε τὸ θεῖον μορφῇ, καὶ οὕτος αὐτῷ ἡδονὴ ὢν ὁ τῆς πατρῴτατος τρόπος; καὶ τὸν λόγοντος, ὡς ἀκούω, τῆς ἀγάπης ἀποδόξας. ἐὰν τις ἀγαπᾷ με, ὁ λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλεύσομεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. ἀκούεις, ὅτου σε τοῦ ἀγαπᾶν αὐτὸν συγκατοικήσεν αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἐφ' τὸν θεὸν καὶ πατέρα; ἀκούεις, ὅτου καὶ τὸν πατέρα τὸν θεὸν καὶ τὸν υἱὸν, ἐν τῷ ἀγαπῶντι τὸν υἱὸν ἐνοικήσεν; ἀκούεις, ὅτου καὶ τὸν πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸν ἀγαπῶντα τὸν υἱὸν, ὅτι τὸ τῆς ἀγάπης τρόπος; ἀκούεις, ὅτου καὶ τὸν πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀγαπῶντι τὸν υἱὸν, ἐν τῷ ἀγαπῶντι τὸν υἱὸν ἐνοικήσεν

L. Pag. Can. 11.

verbum participes effecius fit. Nam si ut merus homo nuffi fimilis, meute concipitur, quomodo femen Abrahæ, tanquam naturaliter quidem vitium extraneum fe ab alienum apprehendit? quomodo propinquatui, quo per omnia fratribus affimilatur, communicatie dicitur? Nam quod alteri affimilatur, ex diffimili ad fimilem formam transferatur oportet.

XVIII.

Apprehendit ergo Deus Filius, cum Verbum Abrahæ, corpofique ex matiere fibi conflatum, carnis & fanguinis participem factus eft; ita ut jam non folum Deus fit, fed propter conjunctionem homo quoque nobis fibi factus intelligatur; ex duabus igitur rebus, divinitate minirum & humanitate, certo conflat Emmanuel, unus tamen dominus Jefus Chriftus, unus verus naturaliffique Filius, Deus Deus fumul & homo eft, non homo deificatus, par illis qui per gratiam divinæ naturæ participes efficiuntur; fed Deus verus, qui fabtuit noftræ carnis in humana forma apparuit; prout Paulus quoque hifce verbis teftatur. *Quando, ait, venit plenitudo temporis, miffit Deus Filium fuum, factum ex muliere, factum fub lege, ut eos qui fub lege erant redimeret, ut filiorum adoptionem reciperemus.* Ergoque ille obfcero eft, qui fub legem miffus eft, quique, ut hic iterum, ex muliere factus eft, nifi ut unus ille, qui quidem ut Deus fupra legem eft; at vero homo, fub lege factus fratribufque per omnia affimilatus eft? Ipse quoque Novitate legis præfcriptum, una cum Petro diluchamna dogmatis: ut autem liber tanquam filius, & lege major ut Deus, eft ut homo fub lege factus eft, ejufmodi vocem profmit: *Regis terræ a quibus exafum ant tributum accipiunt? a filii fui, an ab alienis?* Petro vero refponente, *Ab alienis;* mox infert: *Ergo liberi funt filii.* Cum planum ergo fit, Deti verbum a carne fejunctum, & quafi per fe feparatim fubfiftens, Chriftum recte dici non poffe, fed id nominis eatenus in illud convenire, quatenus homo fit. Cum eft; agedum argumentis a facratum literarum monumentis ducfis, oftendamus fentiunt non tantum Deum effe, etiam fi unitatis vinculo propriæ carni cohæreat. Hoc eccnim patefactis, fimul placeb it, facram virginem omnino fine deliparam a nobis appellari.

XIX.

Igitur propheta Ifaias tantum non hominem jam factum, mosque afforum Filium demonftrant, ita inquit: *Confortamini manus remiffæ, & genua diffolvta: confolamini vos pufillanimes mente, confortamini, & nolite timere. Ecce Deus noftfer iudicium retribuet retribuendum: Deus ipfe venit, & faluabit nos.* Tunc aperiantur oculi cæcorum, & aures furdorum patefiant. Tunc faliet fient cervus claudus, & aperta erit lingua mutorum. En quomodo velati in fpiritu loquens, Emmanuelem hominum appellet, & Deum nominant, quod non hominem fimpliciter defignat aut inhumanati loco affumptum, fed Deum vere incarnatum. Tunc enim, tuor facratum oculi patefacti funt, tunc fundorum aures aduerunt, tunc claudi

Ibid. v. 18.

Gal. 4. v. 4.

Ibid. v. 19.

Ibid. v. 21.

Ibid. v. 22.

Ibid. v. 23.

Ibid. v. 24.

Ibid. v. 25.

Ibid. v. 26.

Ibid. v. 27.

Ibid. v. 28.

Ibid. v. 29.

Ibid. v. 30.

Ibid. v. 31.

Ibid. v. 32.

Ibid. v. 33.

Ibid. v.

L. PARV. CAP. II. vel invitus verum Filii rationem illi subiecit. A
Ita Cap. II. Proponatur verbi causa homo quispiam, cui
fit filius lyncis tractandæ gnarus, pisallendi-
que oppido peritus; numquid hic lynx de
reliquis mulieres inferumenta eodem cum fi-
lio loco & ordine habebit? Nihil enim hac re diti quæ absurdius; fiquidem lynx ad
solum arti illum affumitur; multos autem
esse omnino organos carent, parentis sui fi-
lius esse non definit. Quod si illum qui ex
muliere ortus est, ad miniffirium illum-
pisam dixerit, ut miracula per illum edo-
cerent, evangelicorumque oraculorum prædicatio invalgaretur; eadem licentia quemlibet sanctissimum prophetarum, & præcipue fa-
ratissimum illum B. Moysen, divinitatis instru-
mentum extitisse afferent. Hic enim fubita-
a virga Ægyptiorum flumina in sanguinem
vertit; matisque in parte diffeda, liiacilitu-
rum populum per medium traduxit; & vir-
gæ fanum percutiens, nbertim scaturientes
undas produxit, & duras exaiies in aqua-
rum fontes commutavit: mutatque præterea
Dei & hominum & legis minister; & popu-
li denique dux & doctor extitit. Nihil pro-
inde eximium in Christo fuisse, nec illum
in partem ceteros, qui illum antecellerant,
excelluisse, si & ipse quoque noque ac illi,
inflrumenti vicem expleverit. Conclusque
hic ergo divinum Davidem nugari; plane-
que ineptire, dum ait: *Quis in nubibus æqua-
bitur domino? & quis similis erit domino in
filiis ejus?*

XXII.

At sapientissimus Paulus Moysen, ad Hebræos scribens, domesticis annumerat; cum vero, qui divina dispensatione ex muliere natus est, hoc est Christum, Deum ac domi-
Heb. 3. p. 6. num vocat. Scribit enim hunc in modum: *Unde, fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Jesum, qui fidelis est ei qui fecit illum, sicut & Moysis in omni domo ejus. Amplioris enim gloriæ ipse præ Moysi dignus habitus est, quanto amplioris honoris habet domus, qui fabricavit illum. Omnis namque domus fabricatur ab aliquo: qui autem omnia creavit, Deus est. Et Moysis quidem fidelis erat in tota domo ejus tanquam famulus, in testimonium eorum quæ dicenda erant: Christus autem tanquam filius in domo sua, cujus domus nos sumus.* Innum atque necem hic quibi expedit, quomodo & humanæ naturæ proprietates integras illi conservet, & femme nihilominus, fulgens Deo convenientis gloriæ, ac dignitatis excellentiam eidem tribuat. Primo namque apostolum ac pontificem illum vocat; mox ait, qui fecit illum, fidelem extitisse pronuncia; postremo dignitate & honore tantum Moysen excelluisse asseverat, quantum archetibus domo quam fabricavit, gloria præ-
Bidem. dit. Subjungit deinde: *Qui autem omnia domum fabricatur ab aliquo: is vero qui omnia creavit, Deus est.* Divinus itaque Moysen inter res effectas & fiveßtuas enumerat: at vero Christus omnium opifex declaratur. Et quia omnia condita dicit a Deo, Christum verum Deum esse omnino necessarium est: addit tamen, *Et Moysis quidem tanquam famulus in domo sua: domo fidelis erat; Christus autem tanquam filius super domum illius est, cujus domus nos sumus, quia illud prophetat: Quoniam hæc dicit Deus, Ecce ego mittam meum populum.*

Ἀλλ' ἐκεῖνο δὲ τῷ εἴπαι καὶ ἀληθῆ ἐστιν, ὡς ἀναγκαῖον ἦν τὸν Μωϋσῆν λόγῳ, φύσει δ' οὐκ ἦν, ὡδηγοῦντα τοῦ δι' αὐτοῦ ἀνθρώπου τὰς ἀνθρωπίνας ἀγχόνας, ἢ ὑψηλὰν τὴν ἀετὸν μεμελετηκότα· ἢ ἐν ὑψηλῷ κατηλογίσθαι τοῦ λόγου καὶ τὰ τῶν ἄλλων ὀργανα· ὡς ἐν τῷ τοῦ τῶν ἀδελφῶν λόγῳ τὴν ἀρχὴν ἐν ὑδρίᾳ εἰς ὑδωρ ἀμείψαι· μόνους αὐτοὺς ἀνθρώπους ἀγχόνης, ἢ τὴν τοῦ ἀετοῦ ἐμελέτησε· εἰ δὲ ὅθεν, ὅτι κεφαλὴν ἐν ἀφῶν ὑπνῶν ἐκοιμᾶτο, ἵνα δὲ αὐτὸ τέλεσι τὴν Θαύμασι, ἢ τὴν ἐκγενέλιον θεωτέρωσιν ἐπιπλωλῶν τὴ κόρυμα. Λεγέσθω δ' ἐκεῖνο τὸ εἰκὸν ἀφορῶν θεόπεμπε ὄφιστον, ἢ ἀφῆ γε τὴ εἰδικὴ αὐτὸ τὸ ἱερόφαντος Μωϋσῆς· ἢ ἀπεκρίνω τὸν ἐκ βάβδου, μετὰ τὴν θῆρ ἀφὶ ἐς ἄλια τὸν ποτωμὸν· διαχωρίζων δὲ ἢ αὐτὸν ὑδάκατα, διὰ μέσου ἄνω κυμάτων ἐπὶ ἄλλα τὸν ἐξ Ἰσραὴλ. Ἐπόρευσε δ' ἀνῶν ἢ ἀετὸς, ὑδάτων ἀνοιξὶ ἀνῶν ἐκ τὴ γὴ ἐξ τὸν ἀνέφανον· ἢ μετὰ τὴ γὴ ἐς Θεὸ ἀφ' ἀφῶν τὴ, καὶ ὑμῶν ἀκλεοὺς ἐξ τὴ ἀνθρώπε λαὸ· νῦν ἀνῶ γὰρ τὸ ἀξιστὸν ὃν Χριστὸ, καὶ ἐπιτεθεωτικὸς μὴ ἀδικῶν τὴ ἀνθρώπε, εἰ μὴ ὁ ἀφῶν ἀνῶν τὴ ἐξ ἀφῶν ἀφῶν τὸ τὸν τοιοῦτον ἀφῶν τὸ ἀφῶν ἀφῶν ἀφῶν· πολυκόμφε δὲ ἢ τὸ ἀνῶν ἀφῶν ἢ Θεωτέρου Δαυὶδ κάκεῖνο εἰπεῖν· ὅτι τὶς ἐν ἀφῶν ἐστὶ ἀφῶν τὸ ἀφῶν; ἢ τὸ ἀφῶν ἀφῶν ἐστὶ ἀφῶν τὸ ἀφῶν ἀφῶν ἀφῶν

XXV.

Unus ergo omnes dignitate præstant pro omnibus animam suam posuit; & œconomica quadam ratione eamdem per mortem nonnihil humiliat finebat Verum ipsum vivificantem naturam, in quam nullus dolor, nulla caditpergellio, eamdem mortem vicissim destruxit, quo hac nimirum ratione corruptio in omnem corporibus erat inseminata, mortisque imperium dissolveretur. Etenim per in Adam omnes mortimur, sic e contrario in Christo omnes vivificamur. Neque enim ea quæ ad Salutem nostram facium, secundum naturam divinam perficeret, si secundum naturam humanam mortem nostri causa non sustinuisset. Traditur namque mortem primo quidem opprimite ut homo; mox vero per id quod sua natura est Deus, in vitam deinceps redisse. Si igitur mortem lecundum scripturas corpore non pertiit, neque spiritu vivificatus revixit quoque. Quod si vero in vitam non refuxit, fides nostra vana est, & in peccatis etiamnum jacitati jacemus. Nam juxta beati Pauli doctrinam, in mortem illius baptizati sumus; peccatorumque remissionem per sanguinem illius obtinimus.

XXVI.

Porro autem si neque verus Dei filius est Christus, neque natura Deus, sed æque ac nos, nihil aliud quam homo, aut divinitatis influxum tam; nequaquam per Deum filium confecti sumus, sed per Deum qui nostri similis nostri causa mortuus, alienatique virtute & potestate resuscitatus est. Quonodo ergo mori per Christum devicta dicitur? Atqui Christum de sua anima ita pronunciarem audio: *Nemo tollit illam a me, sed ego pono eam a me: potestatem enim habeo ponendi eam, et potestatem habeo rursum sumendi eam.* Qui enim mortem neciebat, ille secundum propriam carnem in mortem spiritum commendat in abjecti, quo & nos quoque una cum illo ad vitam resurgeremus. Revixit enim deipolitis inferis, non ut nostra conditionis homo, sed ut Deus In carne nobiscum & supra nos. Obtinuit autem natura in ipso tanquam in capite interruptionem. Contrita est mors quoque, dum corpori quod ipse vipse erat, hostis liter insultat. Quemadmodum ipsum illa per Adam vicit, ita per Christum debellata corruit. Quamobrem divinus ille psalmista David ad Deum cœlestemque Patrem pro nobis & propter nos ascendenti, nempe quo nobis terræ hujus inquilinis viam ad cœlum munivit, ejusque rei triumphali carmen accinit: *Ascendit Deus in jubilo, dominus in voce tuba. Psallite Deo nostro, psallite; psallite rex nostro; psallite, psallite sapienter. Deus regnavit super omnes gentes.* Sed & beatus Paulus quoque de illo his contestanea scribit: *Qui, inquit, defendit, ipse eft qui et afficiet super omnes creatos, et adimplevit omnia.*

XXVII.

Cum igitur secundum naturam verus fit non de Deus sicut verus gloriæ dominus crucifixus appellatur; cui dubium esse potest, quin ex ratione deipara fit nominanda? Tu igitur Sanctissimam in utrumque adora, neque post finem omnium in duos illum divea. Tunc cum in eos Judæus incaftum videbit, tunc proculdubio oculi domini eos agnitur;

Εἰς οὖν ὁ πάντων ἐξαίρετος τῶν ἰδίων ὑπὲρ πάντων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. καὶ συκκεχυμένῃ μὴ οἰκονομικῶς κατεπιβαίνεται βραχὺ τὸ θνητὸν τῶν ἀνθρώπων. κατὰ φύσιν δὲ τοῦτο αὐτοῦ ὡς ἑνὸς, καὶ θεοῦ ἐκ ἀναστάσεως τὸ ἀφθὲν φύσει ἰδίου· ἵνα ἐκ τῆς ἀφθορίας ἀπαντῆς ὑφίσταται, ἐπ ἐν θνητοῖς ἐκφθείρετο κίνησις. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἑνὶ πάντες ἀποθνήσκομεν, οὕτω καὶ τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσομεν. εἰ γὰρ μὴ πέπονθεν ἐν θνητοῖς ἕνεκα ἡμῶν, ὡς δὲ ἀνέστησε θνῆσκε τὸ ὑπὲ σωτηρίας ἡμῶν. λέγεται γὰρ πρότερον ἀποθανεῖν μὲν, ὡς ἀνθρωπος, ἀνεβιώσας δὲ μετὰ τὸν τρόπον, διὰ τὸ εἶναι κ' Θεὸν Θεός. εἰ τοίνυν οὐ πέπονθε τῷ πνεύματι σωμαί, κατὰ τὰς γραφὰς, οὐδ' ἐζωοποιήθη πνεύματι, ἀνέκυψε, οὐδ' ἀνέβιω. καὶ εἰ τοῦτο δὲν ἐλυθὸν, ἡ φανεὶς ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι ἐσμὲν ἐν τοῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. βεβαπτιζόμεθα γὰρ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, κατὰ τὸν τῷ μακαρίου Παύλου φωνὰς, καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐσχήκαμεν διὰ τὸ αἷματοῦ αὐτοῦ.

XXVI.

Ἀλλ' εἴπερ ὁ Θεὸς ὁ Χριστὸς ἦν υἱὸς ἀληθῶς, ὡν μόνον φύσει Θεὸς, ἀνθρωπος δὲ ὑβρεὶς κατ' ἡμᾶς, καὶ ἀτίμητος ὑφιστὰς, ἀπεκρίθη μὲν ὡς ἐν ἀνθρωπος ἡμῶν, ἐνὸς ἢ μᾶλλον τῆ κατ' ἀμφοτέρων ἐνέργειας ἡμῶν, ἐκ ἀμαύρωσιν ἀλλοτριοποιήσεις γεγηρεμένος· πῶς οὖν ἔτι κατηγορεῖν ὁ Θάνατος ἐπὶ Χριστῷ; καὶ τὸν λόγον τοῦ ἀνεῖν σαυτὸν ἀφεῖ τὸ ἰδίου ψυχὴν· κἄν ἀφεῖ τὸν ἐγὼ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ, ἵνα ἐγὼ πάλιν αὐτὴν λάβω· ἐξουσίαν ἔχω ἀποθεῖναι, καὶ ἐξουσίαν ἔχω λαβεῖν αὐτὴν. κατὰ τὴν μὲν κρίσιν εἰς θάνατον δεῖ τὸν ἴδιον σαρκὸς, ὁ θάνατον ἐν ἑλεῖν, ἵνα ἐν ἡμεῖς ἐ. ἀνεκβιβάζῃ σὺν αὐτῷ φορὸς ζωῆς. ἀνεῖναι γὰρ συμβαλόντος τὸν ἀέλιον, ὅτ' ὡς ἀνθρωπος κατὰ μόνον, ἀλλ' ὡς Θεὸς ἐν σαρκὶ μὲν ἡμῖν, καὶ τῷ ἡμᾶς, κατεπλάτυνε δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν ὑπνῷ ἐν καὶ ἀφθόρῳ τῷ ἀφθαρσίᾳ, καὶ σωστικῷ ὁ θάνατος τῷ τῆς ζωῆς σῆμαν τολμῶν ἐνίκων ἀνεβλαψεν. ἀπαρτῷ γὰρ νικήσας τὸν τοῦ Ἀδὰμ, ἵνα πάντωσιν ὁ τῷ Χριστῷ. ἐ γοῦν ἀνεβλαψεν δὲ ἡμᾶς καὶ τῷ ἡμῶν φορῷ τὸν ὁ ἡμᾶς πάντα ἐκ τῷ Θεῷ, ἵνα πὰς ἐπὶ γᾶς ἔλθωμεν ἀνοῶλοι τὸν ἐκεῖ, πὰς ἐπουκίας οὐδὲ ἐκ νεκῶν ἡλμενοι θεωτέρος μεκοῦδε· ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀνθρωπῳ· κἄρος τὸν φύσει σάρκινον. ἀνέλαβε γὰρ τῷ Θεῷ ἡμῖν, ἀνέλαβε· ἀνέβη δὲ βασιλεὺς ἡμῶν, ἀνέλαβε· ἀνέλαβε. σωστικὸν. ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸ ἕν, ἵνα ἐκ ἐν ἐν ἐκ ἀνθρωπος Ἡμῶν· ἀφεῖ αὐτὸ, λέγων· ὁ κατεῖδε, αὐτὴν ἀφεῖ· ἐ ἀνεῖδε· ἀφεῖκεν τῷ ἡμῶν, ἵνα πάντα ἐν τὰ πάντα.

XXVII.

Οὐκ τὸ πάνυ ὁ Θεὸς ἦν ἀληθῶς, καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, ὡς ἐν τῷ δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, τοῦ δὲ ὑπολαβεῖν τὸν θεοτόκον ἀνεῖν τῷ ἀγίας παρθένου· ἀφορισμὸν σὺν ὡς ἐκ, μὴ ἀπελαῖν τὸ δὸν μὲ τῷ ἐκεῖνα. τὸν γελάσῃ μάτιν ὁ ἐξόφρων Ἰουδαῖος, τὴν κεκοπτόνος ἔτεα κατὰ ἀλήθειαν ἀναβλέψει.

ἀπὸ τοῦ δὲ πάντων ἡμῶν ὡς ἐν ἑνὸς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπος ἐν ἑνὸς * τὸν ἐν ἀλλοῖ σωτῆρα Χριστὸν. καὶ ὁ δὲ ἀνάστασιν· ἀπὸ ἔθνος ἀμαρτωλῶν, διὰ τὸ ἐλθεῖν ἁμαρτωλοὺς, ἀπέρχεται κοινωνὸς τῷ κόσμῳ, καὶ πεφυγὼν ἐκ τῷ κόσμου· ἐγκαταλείπει τὸν κόσμον

I. PART. CAP. III.

idonea, & id quidem admodum alacriter & prompte. Quod hic dicimus, vel ea sola quæ majestati vestræ ab eo donata sunt, & olim adhuc, quemadmodum confidimus, donabuntur, verum esse evidenter ostendunt. Ceterum quod eximia in Deum pietas inconcussum regiæ dignitatis fundamentum existat, id quanta fieri poterit brevitate & claritate, vel ex ipsa sacra divinaque scriptura docere enitar.

II.

Plurimi citra controversiam retro actis temporibus extitere, qui Judæam provinciam administrarunt regnique illius gubernacula tractaverunt. Verum quotquot ex illis cultu & observantia, quæ Deo debentur, impie contemptis, & justitiæ magistra lege pro nihilo ducta, suo fastui suisque libidinibus libere indulgendum esse putaverunt, omnes hi mali & miseri male misereque perierunt. Est enim res periculosissima, quidpiam in Deum committere, proculcataque æquitate quocumque modo in illius offensam incidere. Contra vero quicumque se pios in illum declararunt, quæque illi placitura credebant, omni ope præstare elaborarunt, citra sudorem ac pulverem hoste devicto debellatoque triumphum cecinerunt. Ejusmodi inter ceteros fuit Josias ille, (4. Reg. 23.) qui idolorum cultoribus una cum ipsis delubris & aris incensis, incantationibusque & falsis divinationibus omnibus e medio sublatis, ac inanibus dæmoniacæ imposturæ ludibriis profligatis, regnum apprime nobilitatum, summaque apud veteres ac recentiores omnes, qui ea quibus divina mens oblectatur, colere didicerunt, laude & admiratione dignum reliquit. Verum enimvero licet isthæc omnia cum virtute & gloria a majoribus vestris, vobisque ipsis suscepta observataque sciam, non erit tamen inutile, opinor, si quæ sapientis Ezechiæ pietate ac studio eo in genere gesta sunt, hoc loco apte commemoravero: hujusce namque narrationis vis & energia non parum commodi vestræ sublimitati apportabit.

III.

(Isai. 36.) Fuit ex Persica Babylone vir quidam, cui Rapsaces nomen. Hic posteaquam universam Judæorum provinciam propemodum occupasset, Samariamque una cum ipsa hostiliter depopulatus esset, copiis innumerabilibus stipatus ipsam quoque Hierosolymam adoriri moliebatur. Porro autem cum minime contemnendas, immo vero tantum non inexpugnabiles equitum turmas, peditatumque maris arenas pene æquantem adduceret; vastatrices urbium machinas reliquumque belli apparatum civitatis mœnibus admovet; barbaraque vesania ac supercilio plurimum elatus, sanctam Hierosolymorum civitatem perinde ac alias vi se capturum expugnaturumque jactitabat, & contra venerandam Dei majestatem petulanter quoque insurgens, liberaque incontinentissimæ ac insolentissimæ linguæ frena permittens, maledictas in Deum voces detorquere non dubitabat. Ajebat enim, eos qui suam in ipsum spem collocaverant, etiamsi vellet, servare, ipsoratique subsidii beneficium eisdem præstare non posse. (Isai. 37.) Cum ergo accessissent, qui insanos illius conatus, verbaque Persico fastu turgentia regi denunciarent; ille sola convicia in Deum detorta ægerrime ferens, eaque capiendæ civitatis causam esse posse, pie prudenterque considerans, dere-

νέμει δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαίρετα, τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα, καὶ τεθαυμασμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν ὧν ἔφην, τὰ τῷ ὑμετέρῳ κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι, καθὰ πεπιστεύκαμεν. ὅτι δὲ ἐστὶ κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς, τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἁγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορῆσαι γραφῆς, βραχυλογήσας, ὡς ἔνι.

ANNO CHRISTI 431.

β'.

Πλεῖστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγόνασι κατὰ καιροὺς, οἱ τῆς Ἰουδαίων ἄρξαντες χώρας, καὶ τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους. ἀλλ' οἱ μὲν τῆς εἰς Θεὸν αἰδοῦς ἀνοσίως ὀλιγωρήσαντες, καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης πρύτανιν παρ' οὐδὲν ποιούμενοι νόμον, καὶ τοῖς τῆς * φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες, κακῶς ἀπολώλασι. (* ἀλιτρότητι.) παγχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν Θεῷ, καὶ κατά τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος, λυποῦντας αὐτόν. ὅσοι δὲ τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγόνασιν ἐπιμεληταὶ, καὶ τῶν ἀρεσκόντων αὐτῷ γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ, καὶ κεκρατήκασι τῶν ἐναντίων. τοιοῦτός τις ἦν Ἰωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδώλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς, γοητείας τε ἁπάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν, καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια, τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθαυμασμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο, παρά γε τοῖς εἰδόσι τιμᾶν τὰ οἷς ἂν ὁ θεῖος ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἅπαντα τοῖς ὑμετέροις προγόνοις, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατώρθωται. διαμεμνήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν ἐν Ἐζεκίᾳ τῷ σοφωτάτῳ κατὰ καιροὺς πεπραγμένων. ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν ἡ τῶν λόγων δύναμις.

γ'.

Ἀνήρ τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς, Ῥαψάκης οὗτος ἦν. οὗτος ἀνεῖλε μὲν ἅπασαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν τῶν Ἰουδαίων χώραν· καταδηώσας δὲ σὺν αὐτῇ τὴν Σαμάρειαν, ἐπ' αὐτὴν ᾔει τὴν Ἱερουσαλὴμ * μυριάνδρῳ πληθύϊ τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος· (* μυρίᾳ.) καὶ φάλαγγα μὲν ἱππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μᾶλλον δὲ καὶ δυσάντητον· ὁπλίτην δὲ πεζομάχον, καὶ ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῷ τείχει * περιστήσας ἑλεπόλεις, (* παρατείνας.) καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν, ἀπονοίαις τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως κατωφρυωμένος, αἱρήσειν μὲν κατὰ κράτος ὁμοῦ ταῖς ἄλλαις καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο καὶ παλιμφήμους ἠφίει φωνὰς, ἀκρατῆ καὶ ἀχάλινον τὴν γλῶσσαν ἀνεὶς ἐπὶ Θεῷ. ἔφη γὰρ ὅτι κἂν εἰ βούλοιτο σώζειν αὐτοὺς, ἀνόητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτῷ πεποιθόσι τὴν χάριν τῆς ἐπικουρίας. ἐπειδὴ δὲ ἧκόν τινες ἀπαγγέλλοντες τῷ βασιλεῖ τῆς ἐκείνου σκαιότητος τὰ τολμήματα, καὶ τοὺς Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους· τότε δὴ τότε μόναις ὥσπερ ἐπαλγήσας ταῖς κατὰ Θεοῦ δυσφημίαις, καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἁλῶναι ταύτην ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφὼς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα, καὶ εἰς τὸν οἶκον ἀνέ-

ANNO CHRISTI 431.

βη τοῦ Θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ἀποτρέχων, καὶ τῆς ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰτιαμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενῆ καὶ ἵλεων κατεστήσατο τὸν τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τὸν Ἀσσύριον· οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὁπλίσας εὐχάλινον, οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις, οὐ δοράτων βολαῖς, οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ χεῖρα χρώμενος, ψήφῳ δὲ μᾶλλον τῇ παρὰ Θεοῦ, τῆς τῶν Ἀσσυρίων στρατιᾶς τὸν ἐν μιᾷ νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γὰρ, φησὶν, ἄγγελος κυρίου, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ, εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας καρποὶ, καὶ τοῦ μὴ ἀνασχέσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας (* λέγοιτο.) * γίνοιτο δόξης.

δ'.

Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμφημον μὲν οὐδὲν λαλεῖσθαι κατὰ Θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον, ὅσα καὶ μώμου παντὸς καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει, καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῷ ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ τοῦτο κἀγὼ εἰδὼς ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως, τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγγράψαι μὲν τῷδε τῷ βιβλίῳ, ξένιον δὲ ὥσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῷ ὑμετέρῳ κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἳ τῇ ὑμετέρᾳ γαληνότητι συναστράπτουσι. καὶ ἡ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχοῦσα γοναῖς, καὶ τῆς εἰσαεὶ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα. ἡ δὲ τοῖς παρθενικοῖς βλαστήμασι συνακμάζουσα, καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειουμένη φροντίδας. λίθοι μὲν οὖν ἰνδικοὶ τὰς ἀοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλάς. ψυχῆς δὲ καὶ νοῦ νοητὸς ἂν γένοιτο κόσμος, πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτος. ἣν ὅτι τηρήσετε πεθαρρηκὼς, προσάγω τὸν λόγον, ὡς ἔρεισμα νοῦ, καὶ ψυχῆς ἀγλάϊσμα, καὶ καρδίας στέφανον. γέγραπται γὰρ, ὅτι κρείσσων σοφία λίθων πολυτελῶν· πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. ἐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὅ, τι ποτέ ἐστι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, διαρθροῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς, κατά γε τὸ ἐγχωροῦν τοῖς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι βλέπουσι, καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ.

ε'.

Φαίη δ' ἂν, οἶμαι, τίς· ἑκὼν ἐπειδή σοι καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ κόνεως ἅψεσθαι δοκεῖ, καὶ τὸν οὕτω δυσβαθῆ καὶ δύσοιστον ἀνατλῆναι πόνον, ἀκριβέστατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευτον, καὶ πάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῷ λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις καταμεθύουσί τινες, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλὲς τὰ ἐπ' αὐτῷ (κεχρησμῳδημένα ἀποτετμημένα.) κεχρησμῳδημένα παρά τε τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν, ὡς οὐκ ἀνεπιτήδευτόν ἐστι τῶν ἀτόπων τοῖς ἀσυνέτοις οὐδέν· πέπτωσι δὲ καὶ λίαν ἑτοίμως εἰς πέπαυρον ᾄδω,

pente conscissa veste in domum Dei ascendit, suppliciter iræ divinæ obsecundans, & se ab illo blasphemiarum crimine exolvens. Ecquid illo studio promovit? illud nimirum, quod virtutum dominum benignum propitiumque sibi reddidit: quandoquidem non frenatis & ad pugnam instructis equis, non sagittariorum dexteritate, non hastatorum pilis, non ducum peritia, sed Dei auxiliis usus munitusque, Assyrios debellari volentis, una nocte omnem illorum exercitum delevit. Scriptum namque est: *Egressus est autem angelus domini, & percussit ex castris Assyriorum centum octoginta quinque millia. Et surgentes mane invenerunt omnia corpora mortua.* Hi pietatis sunt fructus; hæc eorum, qui blasphemas in Deum voces non ferunt, merces.

PART. I. CAP. III.

IV.

Arbitror autem ad pias principum aures nihil quod in Deum blasphemum sit, efferri debere; verum id tantum, quod extra omnem notam & reprehensionem positum, ad laudem & gloriam, quæ summo jure summo illi numini debeatur, omni ex parte faciat. Cum ergo optimum convenientissimumque id esse compertum habeam, incitor necessario, ut rectæ fidei canonem ab apostolis traditum, & commentariolo hoc breviter comprehensum, veluti spiritale quoddam xenium, cum vestræ majestati, tum ipsis quoque reginis veræ pietatis studiosissimis offeram; ut quæ ambæ una cum vestra serenitate coruscent, insigniterque floreant: altera enim sobole vobis exoptatissima felix, regni vestri sceptris perpetuæ successionis spem affert: altera vero inter virgineas gemmas adolescens, regni vestri præclarissimi curas vobiscum communes habet. Igitur ut veneranda capita exornant Indici uniones; ita spiritalis animæ mentisque ornatus erit recta, sincera, inculpataque in Deum fides. Quam quidem fidem quia vos conservaturos plane confido, præsens hoc scriptum veluti quoddam mentis firmamentum, animæque lumen, & cordis coronam offero. Scriptum est enim: *Melior est sapientia lapidibus pretiosis; & omne desiderabile ei non potest comparari.* (Proverb. 8. v. 11.) De unigeniti itaque incarnatione breviter verba facturus, quænam sacramenti hujus ratio existat, quanta quidem perspicuitate ab iis id fieri poterit, qui in speculo tantum & ænigmate conspicantur, & ex parte solum, (1. Cor. 13. v. 12.) nempe secundum mensuram donationis Spiritus sancti, ut divinus Paulus loquitur, cognoscunt (*nemo enim dicit dominum Jesum, nisi per Spiritum sanctum: sicut nemo rursum dicit anathema Jesum, nisi in Beelzebub*) (1. Cor. 12. v. 11. Ibid. v. 3.) explicare tentabo.

V.

Dixerit autem hic quispiam: Quandoquidem hujus rei causa in arenam descendere, laboremque usque adeo difficilem atque arduum subire jubet; age, si placet, oratione minime ad fucum comparata, sed vera, sed sincera, sed ab omni nota vitioque libera, Christi mysterium expedi. Nam oracula, quæ cum in nova, tum in veteri quoque scriptura ea de re passim occurrunt, ea quidam variis opinionibus ebrii, a vero germanoque sensu in præposterum detorquent. Non fugit nos sane nihil extare tam absurdum, quod insipientes non attentent: verum

I. PART. CAP. III. — 1.Tim.1.v.7.

rum corruunt illi proni in profundum inferni, sicut scriptum est, & in pedicas mortis; *non intelligentes neque quid loquantur, neque de quibus affirment*. Retulerit autem nosse, & quænam illæ sint singulorum nugæ, stolatæque fabulæ.

VI.

Manichæi. Quidam igitur Verbum ex Deo & Patre genitum in hominis forma apparuisse, haud inviti concedunt; at vero ex sacra & deipara virgine carnem sumpsisse, id audaci temeritate inficiantur: siquidem totam sacramenti hujus rationem in solo externo schemate positam fuisse, sacrilege ementiuntur. Alii turpe pudendumque rati, si hominem adorare videantur, terrenamque carnem summo honore afficiant; dum fœdo hoc inscitiæ morbo, pravaque & adulterina religione laborant, Verbum ex Deo natum in ossium & nervorum carnisque naturam demutatum affirmant. Atque ita miseri illi Emmanuelis ex virgine ortum ludibrium habentes, optimam illam divinissimamque œconomiam indecoram judicant. Cerinthiani. Sunt qui coæternum Deo Patri Verbum tarde natum, hoc est, tum demum productum credunt, cum secundum carnem in lucem editum est. Photiniani. Non desunt rursum, qui in tantam stultitiam & impietatem prolapsi sunt, ut Dei Verbum anhypostaton, hoc est, nullam habens subsistentiam (cujuscemodi illud est, quod tunc solum est & intelligitur, dum ore profertur) dicere audeant, taleque Verbum in homine factum contendunt. Hi vero sunt Marcellus & Photinus. Apollinaristæ. Comperiuntur alii, qui etsi unigenitum Dei Verbum vere hominem factum & incarnatum non negent; induci tamen nequeunt, ut carnem, quam assumpsit, anima ratione & mente nostræ simili prædita perfectam animatamque fuisse credant. Etenim Verbum quod ex Patre, & templum quod ex sacra virgine ortum est, in unam perfectam unitatem contrahentes, Verbum in illo inhabitasse, corpusque assumptum ad eum modum sibi proprium effecisse confingunt, ut animæ ratione utentis locum per seipsum expleverit. Nestoriani. Sunt denique qui horum omnium opinationibus adversantes, sententiisque refragantes, ex Dei Verbo, animaque intelligente, & corpore, hoc est, humana natura numeris omnibus perfecta absolutaque Emmanuelem constitutum, compositumque constanter affirment; neque adhuc tamen sanam prorsus, omnisque vitii expertem sententiam tuentur. Quandoquidem unum Christum in duos secernunt, & crassa quadam separatione inter hunc & illum inducta, utrumque seorsum, ac quasi per se stare contendunt: & alterum quidem, eum nimirum qui ex virgine natus est, perfectum hominem; alterum rursum ipsum Dei Patris Verbum esse dicunt; non quid inter Dei & carnis naturam intersit, distinguentes, neque intra solos discrepantium naturarum terminos consistentes. Ita enim, a veritate non aberrarent: alia enim carnis, alia rursus Verbi est natura. At hi alterum seorsum ac per se, tanquam merum hominem statuunt; alterum vero ut verum naturalemque Deum nominant; cum interim & Christiano nomine sibi blandiantur, & quosdam quoque hisce de rebus libellos conscripserint. Ad verbum autem hunc in modum scribere ausi sunt: Hic

Anno Christi 431.

κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ εἰς παγίδα θανάτου, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. τίνες δ' ἂν εἶεν οἱ παρ' ἑκάστῳ θρύλλοι, καὶ τὰ σεμνὰ μυθάρια, διεξελθεῖν ἀναγκαῖον.

ϛʹ.

Οἱ μὲν γὰρ, ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι. καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δ' αὖ καὶ ἐρυθριᾶν σκεπτόμενοι, τὸ δοκεῖν ἀνθρώπῳ προσκυνεῖν, καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι, ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν, παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον εἰς ὀστέων τε καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες, καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἱ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναΐδιον τῷ πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι, καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρξαι διακεκλῆσθαι τότε, ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἠγμένοι, ὥστε ἀνυπόστατον τὸν ἐκ Θεοῦ φασὶν εἶναι λόγον, ῥῆμα δὲ ἁπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπῳ γενέσθαι. Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπῆσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ, καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐμψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῇ λογικῇ, καὶ νοῦν ἐχούσῃ τὴν καθ' ἡμᾶς· εἰς ἑνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὥσπερ οὖν οἴονται, κατασφίγγοντες τόν τε ἐκ Θεοῦ λόγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ναὸν, κατοικῆσαί φασιν ἐν αὐτῷ τὸν λόγον. καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι τὸ σῶμα τὸ ἀναληφθὲν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δ' αὖ προσβάλλουσι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία, καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἔκ τε Θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος, ἤτοι τελείας ἁπλῶς ἀνθρωπότητος, συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Ἐμμανουήλ· οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῷ τετηρήκασι δόξαν. καταδιιστᾶσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν, καὶ παχεῖαν ὥσπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομὴν, ἀνὰ μέρος ἑκάτερον μονονουχὶ καὶ ἑστῶτα παραδεικνύουσιν· ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενοι τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δ' αὖ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον· οὐχ ὅ, τι ποτέ ἐστιν * ἥ τε τοῦ Θεοῦ φύσις, καὶ τῆς σαρκὸς, διακρίνοντες, οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἡ αὐτὴ σαρκός τε καὶ θεότητος. ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδίᾳ τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ, ὡς Θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὀνομάζουσι· καί τοι θέλοντες εἶναι χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδια ἄττα περὶ τούτων συγγράφοντες, εἰπεῖν

Anno Christi 431.

τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν, ὧδε. ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος ἐστὶν, ὁ δὲ, ὁμωνύμως τῷ υἱῷ υἱός. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· σὰρξ ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος, ἀλλ' ἄνθρωπον ἀνειληφώς. ὁ μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐστι, τοῦ πάντων δημιουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει Θεὸς ὤν, διὰ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὸν ἀληθῶς υἱὸν Θεοῦ, ὁμωνύμως αὐτῷ χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ, οὐδεὶς ἔγνω τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, τὸν φύσει τέλειον καὶ ἀληθείᾳ δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν. τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Γαβριὴλ, μὴ φοβοῦ Μαριὰμ, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ· καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαρμόζει. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν, ἐκεῖνοι. φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὧδε. ἀναπείσει γὰρ οὐδαμῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος, τροχιὰν ἀφέντας τὴν ἐπ' εὐθεῖαν, διατρέχειν ἑτέραν τὴν ἔξω σκοποῦ καὶ διεστραμμένην.

ζʹ.

Καὶ εἰ μέν τις ἕλοιτο μακρὸν ἐφ' ἑκάστου ποιεῖσθαι λόγον, καὶ διαρκῆ τὴν βάσανον, ἐν ἀδιαμέτρητον μὲν δαπανήσει χρόνον. δυσαχθῆ δ' ἱδρῶτα καὶ δυσδιάφυκτον ἀνατλὰς, κατορθώσει μόλις· παρέντες δὲ οὖν τὸ δεῖν οἴεσθαι μακρὰ καὶ σφόδρα στενολεσχεῖν, καὶ ὀλίγην κομιδῆ τὴν βάσανον ἐπιρρίπτοντες ἑκάστῳ, φέρε λέγωμεν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκήταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μήτε μὴν τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τουτέστι Χριστὸν, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. δεῖν δὲ οἶμαι, τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψῆφον ἐπάγειν τὴν αἰσχίω τοῖς πάλαι, καὶ ψευδηγόρους ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγοὺς, οἷς αὐτὸς ἔφη Χριστός· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη· ἢ ὅπερ τοῦτο καταπεφευγόσι δρᾶν, ὀρθὰ μὲν ἑλομένους φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῷ· φράσαντας δὲ τὸ ἐρρῶσθαι δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις, ἀπρὶξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δ' ἀπλανῆ τῶν ἁγίων διαγόντας τρίβον, ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν.

ηʹ.

Εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί. γεγέννηται γὰρ διὰ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ θεοτόκου, μορφὴν δούλου λαβών· ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἳ γεννηθέντα καλῶς ἐγεραίρουσι· δόξα τε, φασὶν, ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι κατασημαίνοντες τὸν δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ Θεὸν λόγον, ἰδοὺ δὴ, φασὶν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. εἰ Θεοῦ δὲ τόκος διὰ παρθένου, καὶ φανέρωσις ἐν σαρκὶ, πῶς οὐκ ἀδρανὴς εἰκαιομυθία; πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ λῆρος, τὸ τῆς δοκήσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ

I. PART. CAP. III.

siquidem (nempe Dei Patris Verbum) verus & naturalis est Filius; ille vero (puta virginis natus) æquivoce Dei Filius dicitur. & paulo post iterum: Utique Dei Verbum non est homo, sed hominem assumpsit. Quandoquidem unigenitus jam inde ab initio per se, Dei omnium opificis Filius est: homo autem, quem suscepit, cum natura Deus non sit, propter eum a quo assumptus est, qui verus Dei Filius est, eodem cum ipso nomine appellatur. Quare hoc Christi oraculum: *Nemo scit, quis sit Filius, nisi Pater*; verum & naturalem Dei Patris Filium ostendit. (Luc. c. 10. v. 22.) At illud vero a Gabriele pronunciatum: *Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum: & ecce concipies in utero, & paries filium & vocabis nomen ejus Jesum*; (Luc. c. 1. v. 30.) in hominem quadrat. Et hæc illi hactenus. Nos autem ejus sententiæ nequaquam sumus. Absit enim, ut aliter sentientium oratio huc nos inducat, ut recta semita relicta, distortam, & a recto veritatis scopo abducentem viam ingrediamur.

VII.

Quod si quis prolixum de qualibet istarum opinionum sermonem, justumque & accuratum examen instituere vellet, næ immensum ille tempus insumeret, laboreque exhausto præarduo ac difficile superabili, vix quidpiam adhuc laude dignum præstaret. Nugis proinde, orationisque longitudine prætermissis, agedum perbrevem singulis censuram adhibeamus. Et primo quidem istis phantasmatum architectis jure dici queat: *Erratis, nescientes scripturas, neque magnum pietatis mysterium*, hoc est Christum, *qui manifestatus est in carne, justificatus est in spiritu, apparuit angelis, prædicatus est gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria*. (Matth. 6. 12. v. 29. 1. Tim. c. 3. v. 16.) Adversarii autem vel turpem notam antiquis scriptoribus inurant oportet, orbisque doctores, quibus Christus ipse præcepit: *Euntes docete omnes gentes*, (Matth. c. 28. v. 19.) mendacii redarguant: vel certe si id facere exhorreant; ut rectam de Christo sententiam complexi, suas inscitias valere jubeant; divinisque scripturis mordicus adhærentes, necnon tutam errorisque expertem sanctorum viam ingressi, recta ad ipsam veritatem contendant.

VIII.

Porro autem illud pietatis mysterium aliud nullum est nobis, ut opinor, quam ipsum Dei Patris Verbum, quod manifestatum est in carne: siquidem servili forma assumpta, ex sacra & deipara virgine natum est. Visum est & angelis: nam & recens natum venerati sunt, & doxologiam illam: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, in hominibus bona voluntas*, (Luc. c. 2. v. 14.) ediderunt. Iidem illi pastoribus quoque Deum Verbum propter nos in carnem venisse denunciarunt: *Ecce*, inquiunt, *natus est vobis hodie salvator, qui est Christus dominus, in civitate David. Et hoc erit vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum, & positum in præsepio*. (Ibid. v. 11.) Cum ejusmodi ergo Dei ortus per virginem extiterit, talisque ejusdem in carne manifestatio; quomodo non magna vanitas, meraque temeritas est; imo vero quomodo non aperta insania, merumque delirium est, tam illustri, tamque evidenti œconomiæ, apparentiæ nomen impone-

I. PART. CAP. III. ponere? Enimvero si Verbi incarnatio umbra est, aut res tantum imaginaria, nec vigore vere erisa est; ergo neque Verbum, quod ex Deo Patre prodit, semen Abrahæ apprehendit, neque fratribus affimilatum est. Etenim quæ in nobis certantur, ea neque typus, nec umbra, nec spectrum sunt, sed veritas, & res ipsa. Virtutes namque in corporibus, quæ & tangi & videri possunt; terrenque cattne vestiti, interitui, cæterisque passionibus subjecti sumus;

Ibid. c. 2. v. 16.

IX.

Igitur si Dei Verbum caro factum non est, cum nec in eo quod fuisset, tentatum fit, non poteft iis qui tentantur, opem ferre. Siquidem nulla in umbram passio cadere potest: atque ita omnia, quæ salutis nostræ causa facta sunt, vere in illum recident. Nam quale dorsum, quæ, o pro nobis cædendum præbuit? aut quales percutientibus genas exhibuit? aut quomodo ad Judæorum vestra fortiter perfistit? aut cujusmodi manus aut pedes clavis pervios habuit? aut quale latus Pilati satellites perfodientes, pretiosem sanguinem una cum aqua fluentem certatim obtendebant? Et ut his amplius quidam dicam; nec vere quoque pro nobis mortem oppetivit Christus dominus, neque ex mortuis exsiluitcaro est. Hoc autem concesso, fides nostra plane evanescit; ad hæc crux, quæ est mundi salus & vita, interit; interit denique & universa quoque illorum fiducia, qui in fide dormiunt. Hoc namque recte hinc consequi, & divino usque Paulo visum fuit: ait namque. *Tradidi enim vobis in primis, quod & accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas; & quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die secundum scripturas, & quia visus est Cephæ, & post hoc undecim: deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul; ex quibus multi manent usque adhuc; quidam autem dormierunt: deinde visus est & Jacobo; deinde apostolis omnibus: novissime autem omnium tanquam abortivo visus est & mihi.* Et paucis interjectis: *Si autem Christus prædicatur, quod resurrexit a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est & fides nostra: invenimur autem & falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus adversus Deum, quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit, si mortui non resurgunt.* Hic ego jam te interrogo, cequonam modo umbra mortuus? ipso rorsum pacto cœlestis Pater Christum ad vitam revocavit, ut qui quidam tantum umbra & res imaginaria, quæ mortui vivunt, existerit? Ecce profecto, ut ipse ait, Apostolus non angustos excursus, dilectus salvatoris nostri disciplinam non ante præmonuit: *Quoniam, inquit, multi pseudoprophetæ exierunt in mundum, in hoc cognoscitur spiritus Dei. Omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui solvit Jesum, ex Deo non est: & hic est antichristus, de quo audistis, quoniam venit: & nunc in mundo est.* Si enim Jesus natus non est, neque carne indutus ad cœlestem Patrem, & Deum ascendit;

Jesai. c. 53. v. 8.

Jesai. c. 11. v. 10.

Jesai. c. 11. v. 10.

Ibid. c. 12.

Ibid. c. 13.

Ibid. c. 14.

Ibid. c. 15.

Ibid. c. 16.

Ibid. c. 17.

Ibid. c. 18.

Ibid. c. 19.

Ibid. c. 20.

Ibid. c. 21.

Ibid. c. 22.

Ibid. c. 23.

Ibid. c. 24.

Ibid. c.

I. PART. CAP. III.

dis omnibus sit immutabilis & invariabilis, A omnis vero creata omnino mutabilis; id ex divino Davide fuisse in Spiritu modulantibus, nullo negotio percipitur: *Cæli*, canit ille, *perdunt, tu autem permanes; & omnes sicut vestimentum veterascent, & sicut operimentum involves eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.* At qui fieri poterit, ut Dei Verbum idem prorsus sit, si vere afferitur flabilitate immutabilitatem, quam habebat, relicta, in illud transiisse, quod suapte natura non erat, transmutatumque esse in naturam, hoc est, in id quod corrumpi natum est? An non, obsecro, illhæc mera sunt delicia? an non aperte sunt insaniæ? Sunt equidem cista plenæ prorsus convertiam,

Ἡσαΐας. κεφ. ν. ιγ.

XI.

Alioqui rebat ut dicamus, illorum floliditati flolidissis quippiam opponentes, absurdum non esse ut terrena etiam caro possit in divinitatis naturam aliquando converti, fieri que habitatrix omnium Supremæ. Nam si divina ipsa natura, juxta flupidum illorum fenfum, transiit in carnis naturam; nihil obstare videtur, quo minus caro inferiorem & propriam transcendere naturam, transmutetur etiam in deitatem & summam essentiam. Atqui non ita delirpimus, nec tanta levitate fumus, ut poslhabitis sanctæ scripturæ literis, insanissimum sententiæ tam levitate subscribamus, cum propheta dicere dicat: *Ecce virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel*: hæresique dentibus angelus Gabriel prophetæ oraculum confirmans, corpulesque decretum virgini exponens, ita prælocutus dicit: *Ecce tamen Maria tu concipies in utero, & pariet filium, & vocabis nomen ejus Jesum*. Emmanuelem proinde ex muliere vetate natum certo credimus; neque illustrem illam, summoque admiratione dignam naturam nostræ gloriam, si certo fuerit, adjipiscabimus. Suscepit namque unigenitus non propriam naturam (hæc enim ratione nihil utilitatis naturæ nostræ accesslisset) sed neque angelicam quoque suscepit; nam, ut scriptum est, *Abraha semen apprehendit*. Hoc enim, non alio modo hominum genus in inacchum prolapsum influxum potest.

Ἠσαΐας κεφ. ζ. ιδ.

Ἑβραίους κεφ. β. ιστ.

Quid autem? An non summa quasi admiratione dignum est, quodam, dum mentem fuam emorum spiritibus accommodant, divinæque scripturæ sanctumque spiritum spiratum, in eam temeritatem, puerilemque flultitiam devenisse, ut secularem opiliones Deum Verbum, Deo & Patre coæternum, per carnis originem primum existendi initium adepta esse arbitrentur; illumque jam nunc demum natum imaginemur, qui omne tempus & ævum antecedit? *Ante* Deus vix tandem aliquando, nempe extremis sæce incarnationi temporibus factus sit Pater; & in, per quem omnia, & in quo omnia, Samat existendi initium est cum tempo, quod dedit virgo. An non ipsos ad summum malorum flultium pervenerunt, qui mentis flupore oppressi, fabulas quasi mulierculis & cæcordiis, tam prorsus ab omnium sensu & *ipsi spiritus* dulcis agunt: *omnium affinitatem sed ipsis* dulcis agunt: *omnium affinitatem sed ipsis* dulcis agunt: *omnium affinitatem sed ipsis

I. PART. CAP. III. nihil, aut (ut verius dicam) nihil est prorsus: ergo Deus nullus Pater est.

XIV.

Verum hujusmodi doctores merito sane magnos nugatores appellaverim. Alioqui percunctanti mihi respondere, exquonam pacto Dei & Patris ergo non dilectio eximia existerit. Nam si Filium, qui, vel ita sententia non subsistit, pro nobis tradidit, nihil utique omnino nostri causa tradidit. Sed neque Verbum quoque factum est caro, neque pretiosam crucem sustinuit, neque mortis imperium delevit, neque in vitam, quam depositerat, denuo reversum est. Nam si, ut nos negamini, nihil est, neque in rerum natura subsistit; ipso pacto hæc in illum convenient? Divinæ ergo scripturæ his qui crediderunt, impositere, fideique firmitas redacta est in nihilum. An non facrat literæ Filium in forma Dei esse non dicunt? an non genitoris imaginem & characterem illum appellant; Act cui dubium esse potest, imagines ita per omnia affectas esse oportere, licet ipsa prototypa? ita enim, nec aliter, necesse est illas se habere. Si ergo imago non subsistit, neque character per se existit; & illum ipsum quoque, cujus imago vel character est, non subsistere oportet: Si quidem imagines vitium in ipsum archetypum omnino redundat.

XV.

Præterea dic, amabo, cum Philippus Christi discipulus, Patris, qui est & subsistit, videndi percupidus ajebat: *Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis*: ejusdem enarrari volebat, qui neque existere, neque subsistere? Puto sane neminem futurum, qui non intrepide respondeat, illum videre defideratis, qui existeret & subsisteret. Si ergo juxta efficatem illorum audacium, Filius nihil est, ut qui non subsistat; cur igitur per Ipsum ut imaginem, ad Patris agnitionem adducere nos voluit? Ait enim: *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovistis me, Philippe? qui videt me, videt & Patrem. Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est? Ego & Pater unum sumus*. Jam, ut ego opinor, nemo eum qui subsistit, in eo qui non subsistit, videre queat. Nec aliqua rursum ratione intelligi potest, quomodo idem et personam, quod non existit, cum eo quod existit. Quomodo vero Pater est in Filio, & Filius in Patre? Nam ut respondent, in proprium sit, & Verbum proprium abdicatis deitatem, prius in unum Patrem indivisum adducatis et sic quid in ipso Patre intelligere debeat. Sunt ita dilucidæ sententiæ, multique & magnis absurditatibus plenæ. Verum adversatorum dogma in omnia hæc abhorrit urget. Jure sane meritoque adnitetur quisquam, qua ratione Pater omnia quæ in rerum hac universitate cernuntur, per Filium condiderit, si nullam illis unquam fortasse hypostasim. Quod si quis interrogetur, unum hoc quæ sunt, esse et bonum, an forte non esse? Nam si quod duble respondebit, fatius esse existere quam non existere, unde opifex illa reverit, quisque quæ aliquando non erant, effecit, quæque ipsa appellatur, & est. Quod illum ipsum, qui ex eodem habet, consequitur, ut omnia quæ ex nihilo sunt creature, quamvis esse, [illegible] sint: quandoque

A δεοῦ, μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδὲν. οὕτως τοῦ μηδενὸς ἔσται καὶ τοῦ ὄντος.

ιδ.

Ἀλλ' ὦ βέλτιστοι, φαίλω σ' ἔγωγε φρόνει γε τὸν τοιαύτας ἐξηγοῦντας. οὐδὲν κέρδος τοῦ παρόντος, ἢ γὰρ ἐμοῦ φράζετε τοῦ ἐξεμφανοῦς ἢ εἰς ἡμᾶς ἀνάπαυσις τῷ Θεῷ & πατρὸς; ἢ οὐ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν ὑιόν, ἢ καθ' ὑμᾶς ὁ ὑβρεσθεὶς, τὸ μηδὲν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν. ἢ ὅτι σταῦρ ὁ λόγος γέγονε, ὅτι τέτιμον ὀξεῖ-ος ἀνῃρεῖ, ἢν καταῤῥηκε τὸ θανάτου τὸ κράτος, ὅτι μᾶλλον ἀπολεῖν. οὐ γὰρ ἐστι τὸ μηδὲν ἀνύπαρκτον, καθ' ὑμᾶς, τοῦ ἐν τοῖς ὄντοις ἄρα; φανερὸν ἐστι ἐν ἀρα τὸ γένος γεγένηται ὁ λόγος τοῦ πατρὸς ἀιδίου, ἢ τῆς τοῦ πατρὸς ὀφαίσης σύγκρισις ἀρτὸ τὸ μηδὲν. τί δέ; οὐ σὺ μόνῳ τῷ Θεῷ υἱὸν ἔχεις ὁ ὑιὸ, τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατοπτᾶμε γράμμα, εἰκόνα τε αὐτοῦ καὶ χαρακτῆρ φησι τὴ ὑμνηνοῦσε; καὶ τὰς τοιούτοις ἀν ἀνάγκη ἔχειν τὰς εἰκόνας, ὡς μὴ ὑποστατοῦ τὸ πρωτότυπον; ἐπεὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἀυτὸ τὸ πρωτότυπον ἐκεῖνο, κἀν, εἰ μὴ ὑποστατοῦ τὸ πρωτότυπον, τὸν ἐξ αὐτοῦ λαβόντα; ἀνάγκη τὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀνύπαρκτον ἀν ἐκεῖνο τὸ πρωτότυπον, ὅτι τὸ ἀνύπαρκτον ἐκεῖνο

nam quod perfectum est per se, utque ut in propria natura non opus habet ut ad patrem, idem compositum non venire: atque hoc convenium esse (audubo) ne complunt, quod Verbum unitum est, perfectum hominem existitie concedentes, eodem illum attuleratione, quia ipse in Christo accidit dignoscitur, meritis calumnie exponamus: Quin & illud quoque hac adjecerunt sapientes, nempe, si ex homine perfecto, & Dei Patris Verbo formamque coalitio dicamus, in illud nos illi margum, & plane inevitabile periculum venturos esse, ut vel inviti duos Christos, & duos filios filius rehoret & proferet: cum Christus, quod non ad hoc disjunctos duos? Apparite indignum esse, hos antiquifiam fidei traditionem (ut quæ ab ipsis latin apostolis profecta ad nos usque pervenit) propter cavilos quidam ac superstiteness rationes, ac dilceptationes deserere; vel nimis inquisitionibus humanæ mentis capium excedentis sufficere, vetus traditum exitio vetiri judices, ut nostro sensu contempto periculo, quidvis metiemur, dicamus: Hoc reste fecabis, illud vero sinas? Quanto satius, quanto utilius esset, sapientissimo Deo conciliorum suorum rationes integro permittere, & ea quæ ipsi probassilima funcumque non reprehendere? præterim cum illum aperte dicentem, & quæ expositionem audiamus: *Non sunt conflisi mea fruna, ambulabit Jesus, non mea ut nos ambulabimus, sed ipse ambulat eadem, & ita, ita non dividimus, ut non ipse ambulet, non ipse ambulet, & ipse ambulet.*

EXCURSUS II.

Quare licet temporibus, quod Verbum unitum est, animis humanis perfectum & inhabitatum certo credamus, non duos eamdem filios adoramus, nec duos Christos agnoscimus. Ut enim vinculo Emmanuelem, ac ab ea como, & Dei Patris Verbo, juxta opinionem quam illi sapientissimi, compositum fraudulentis usus illa hactenus ratione hucusque delitigate ut necessarie, ut carne coalitum & adjunctum verbum dicerent, posito, duos Christos proinde eos illi, inquit, quoque, quamvis Dei Verbum substantialiter nihil forebatur propriam naturam, rationem omnino perfectæ unitum, in unitatem tamen comprehensio plane modo, ipsa tamen affirmamus; non duos Christos, non duos filios, non duos Deos, non eamdem naturam, non eamdem Deitatem, Deos existere, quorum Deus Pater, Filius verbum, & ex eodem Patre natus, & ex eodem Patre genitus, & ex eodem Patre procedens, & ex eodem Patre genitus, & ex eodem Patre procedens, & ex eodem Patre genitus, & ex eodem Patre procedens

I. PART. CAP. III. Jac. 4. 7.

Ephes. 4. 27.

Jac. 1. 14.

Gen. 2. 17. 3. 19.

Rom. 5. 12. 8. 6. 13.

Psalm. 131. 11.

Psalm. 15. 10.

Ibidem.

Ibidem.

Ibidem

I. PART. CAP. III.

quidem vivum illud subsistenſque, ac Deo Patri coæternum Deus Verbum ſervili forma ſuſcepta, vere ex muliere natum, & homo factum eſt; eique perinde perſonam humanitate ac in deitate. Non enim ex ſola carne & deitate, ſed ex perfecta humanitate & divinitate in unum conuenique dominum & Filium & Chriſtum admirabili quodam modo concreuit, conſtitique.

XXV.

At hic ſciſcitabitur forte quiſpiam: Cujuſmodi tandem ſacra virgo peperit? homine-ne, an Dei Verbum? Cui nos reſpondemus, illuc exquirere, nihil aliud eſſe, quam errare, & a vero hoſtecheque abſtaci. Nemo poſt unioncm, diviſionem miſi fingat; neque Emmanuelem in hominem ſecorſum, & in Deum ſecorſum diſpeſcem, duas perſonas eſſe formet: ne quis metuat, ne duo nomen ſuſcepturi, cunqueque qui nihil rectum ſapere" inſtituatis, ſed id ſolum quod per diuinas ſcripturas condemnatum eſt. Unus enim ex Chriſti diſcipulis ait: *Hæ certiſimi ſermones eſtque verborum, quæ prædiſſa ſunt ab apoſtolis domini noſtri Jeſu Chriſti, qui dicebant vobis, quoniam in nouiſſimis temporibus venient illuſores, ſecundum deſideria ſua ambulantes in impietatibus. Hi ſunt qui ſegregant animales, ſpiritum non habentes.* Nullo itaque modo ſegregationem conſtituere ſis eſt, ſicut poſt unionem duo apparere debeant, & diſtincte ſit utrumque intelligendum. Quocirca ſciendum, conſiderari quidem ab intellectu quandam naturarum differentiam (neque enim eſt eadem deitatis & humanitatis natura) ſed una cum hac conſideratione perciptit utriuſque concurſum ad unionem. Unus itaque eſt Chriſtus, qui quidem et Deo Patre naſcitur ut Deus, ex ſacra autem virgine ut homo. Etenim idem illud Verbum quod inexplicabili modo, ſupraque omnem humanæ mentis captum eluxit ex Deo Patre, in humanam naturam deſcendens, & in id quod non erat ſe diminiſtens, ex muliere quoque dicitur natum: non quo maneret exaniuum, ſed Deus eſſe crederetur, poſtquam etiam in natum noſtræ ſalutis in terris apparuit; non tanquam is qui hominem inhabitet, ſed tanquam is qui homo relpiæ ſalutis, gloria tamen ſua proſus incolumi & ſalva. Quapropter divinus Paulus diviniatem, & humanitatem, quæ quod ab aetuſe identitem utinet, longiſſimo intervallo, immenſoque diſcrimine a ſemiuro ſibiaet, diſpeciſtione in unum cogens, & ex utriuque unum Chriſtum, Deum, Filium conſtare oſtendens, ita ait: *Paulus ſervus Jeſu Chriſti, vocatus apoſtolus, ſeparatus in evangelium Dei, quod ante promiſerat per prophetas ſuos in ſcripturis ſanctis de Filio ſuo, qui factus eſt ex ſemine David ſecundum carnem, qui prædeſtinatus eſt Filius Dei in virtute, ſecundum ſpiritum ſanctificationis.* Ecce tibi aperte in evangelium Dei ſegregatum affirmat. Atqui alibi diſerte ad hunc modum ſcribit: *Non enim ipſe prædicamus, ſed Jeſum Chriſtum.* Rurſum: *Non judicavi me aliquid ſcire in vobis, niſi Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum.*

XXVI.

Ecce autem eum ipſum, Dei Filium nomine & ſemine David natum enuncian, & ſic ſuo Filium perdeſtinatum confirmat: jam hunc nomen ſuſcepiſſe in Deus eſt, qui ex ſemine David natus eſt? Rurſum, quem ante

A ὑπάρχων, ἡ σωμάτιον τῷ Θεῷ & πατρὶ Θεὸς λόγος, μορφὴν δέλου λαβὼν, & ἐν τῷ ὁμοιώματι τῶν ἀνθρώπων γενόμενος. ὅτι τὸν ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον, ὅτι καὶ ὁ ἐν θεότητι τέλειος. ἓν ὁμοῦ γὰρ ἀνθρωπὸς ἐν ἁγίοις ἐν ἁγίοις Θεὸς ἐν ἁγίοις ἐν ἁγίοις ἐν ἁγίοις

I. PART. CAP. III.

nemo principum huius sæculi cognovit. Si enim cognovissent, nunquam dominum gloriæ crucifixissent. Et alio rursum loco: *Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ eius, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet a dexteris majestatis in excelsis; tanto melior angelis effectus, quanto differentius nomen pre illis hereditavit.* Atqui gloriæ dominum & illa de nominari, nonne immensis fatis id omne poſt se reliquit, quod creatum & conditum eſt? Mitte humana (ſunt enim iſthæc tenuia admodum) an non obſcura, quivis, modicæ ingenio & ſapientia polleat, live angelos nominare, ſive principatus, thronos, dominationes percenſes, & ut amplius quid dicam, ſive ſumma illos ſeraphicus ſpiritus commemorare velit; an non, inquam, hos omnes gloria majeſtatque uſque adeo præcellenti multis partibus inferiores confiteſtur? Hoſcentem quippe præcellentiſſimum eſſe deo, ſolique principi omnium naturæ tribuendum. Quomodo ergo fieri dominus gloriæ in ſrunt Chriſtus? *Splendor vero Patris, & ſubſtantiæ illius ſtatuitur, portans omnia verbo virtutis ſuæ, angelis præſtantior effectus* perhibetur: fortaſſe quia, ut aſſerunt, minus accepit; quando apparuit Chriſtus, factus homo. Scripum eſt enim; *Eum qui modico quam angelis, minoratus eſt, videmus Jeſum propter paſſionem mortis, gloria & honore coronatum.* Sed nunquid Verbum quod ex Patre natum eſt, obi id ab eminentia illa & dignitate, quæ eſſentialiter in illud convenit, necnon ab cauſa illa Patris ſimilitudine excludemus, quod fecundum diſpenſationis menſuram animo concepum, angelorum glorianm non attingit? Nequaquam: arbitror enim Dei Verbum poſſi affumptam ſemel earnem, ab humanæ naturæ conditionibus non eſſe penitus excludendam; neque humanitati rurſum, ſi, ut in Chriſto eſt, conſideretur, gloriam, quæ Deum decet, denegandam eſſe.

XXVIII.

Non ignoravi autem futuros, qui inſcrtogent: Agedum, unet vere eſt Jeſus Chriſtus? ſine qui homo ex mulicre natus eſt, an Verbum quod ex Deo genitum eſt? Ne ſtultum eſt ſuperacuaeris verbis contendere, ac quibuslibet anilibus nugis ſefe opponere. Reſpondeo ſilihominus non ſolum periculoſum, ſed etiam perniciolum eſſe, hominem & Verbum ſejungere, ſacilque diviſione utrumque (ſortiam ſiquere; quippe cum diſpenſationis myſterium ejuſmodi ſectipnem, nequaquam admittat, & ſortium praeterea ſcripturas unam domatxat Chriſtum eſſe dicere tradat; affero enim nuncque Dei Verbum ſubique humanitate, neque templum rutium, quod ex mulicre in lucem editum eſt, niſi cum Verbo conjunctum ſit, Chriſtum Jeſum appellari poſſe. Quandquidem Dei Verbum per diſpenſationem cupulam admirabili modo humanæ naturæ unitum, Chriſtus eſſe cognoſcitur. Nam eſt illud ex Deo naturali, que Dei Patris Filius, humanitate ſuperius ſit; attamen propter ſuſceptam hominis naturam in humilitate ſacere non deſtrectavit. Atque hoc tendit illud Chriſti: *Qui videt me, videt Patrem meum*; & *Ego et Pater unum ſumus*; & illud rurſum ejuſdem: *Pater meus maior me eſt.* Quæ vis enim, ſi ſubſtantiæ identitatem ſolum quodcumque, in quo cum Patre conjunctus eſt, ſpectes, Patre neque quidem minor eſt. Et tamen proprie aſſumptam humanitatem ſibi ſuam ſuperiorem ſe vocat.

Jeſus n. 14. n. 9.
Joan. c. 10. n. 30.
Joan. c. 14. n. 28.

A Λόγε δὲ τῆδ ἀρχίστου τῆ αἰώνος τῆτε ἤγουν. τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος τὸν ὑδίος δηλοῖ. γεγέννηται, κὰ μὴ ἐτὶ γέγονε· ὅε ὡν ἀπαύγασμα τῆ δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆ ὑποστάσεως αὐτῆ, φέρων τε πάντα τῆ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτῆ, καθαρισμὸν τῆ ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆ μεγαλωσύνης ἐν τοῖς ὑψηλοῖς· τοσῆτον κρείττων γενόμενος τῆ ἀγγέλων, ὅσον διαφορώτερον παρ' αὐτοῖς κεκληρονόμηκε ὄνομα. τίνας γὰρ τὸ σύκαι τε & ὁμολογήσῃ τὸν δόξης τὸν, τοῦς ἐ λόγε ὑπερτείνε, ἢ πάντα ἐτέλεσε χῶρον, & σφραγῖδα φορὸς γράτοι; ἢ πάσιμε μᾶλ τὸ ἀφανέστατα· σμικρὰ γὰρ δὴ πλὴν ἤδη ὦ δὲ, καὶ ἀξιόλογα ὁνόμαστα, & ἀγγέλ, ἢ ὑρόνε, & κυριότητας ἀπαριθμήσαι τὸ, & ἀρχὰ τὸ ἢ ἀκριβῶς ἐκείνε ἀπαριθμεῖν ἢ ἀξιόσε, ὅνε τὸ ἀξιόλογε, & ἐν ἀξιόλογε ἐν ἀξιόλογε ἢ σοφὸς; ἐκείνε γὰρ ἐνὶ ὁνόματι ἐν γράμε, ἢ ὅλε ἀπαιτεῖ μόνη τὸ ἢ ὁλόκλε βασιλέα φύσεν. πῶς δὲ ὡ ὑψόνε κείμε τὸ δόξης ὁ ἐκαυγμόρφος; τὸ δὲ ἀπαγγέσμα τὸ πατρὸς, & τὸ χαρακτὴρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῆ ῥήματι τῆ δυνάμεως αὐτῆ, κρείττων ἀγγέλων γεγένηται λέγεται. τάχα τὰ τὸ πλεῖστε, ὡς ἀγνοήσαι, λεβὼν, ὅτι τέφρεν ἀνθρωπε. γνῶναι δὲ χρὴ. τὸ βεκχὸν τὸ τοῦ ἀγγέλου ἐλαττόμενον βλέπομεν ἰδὼν, διὰ τὸ ἀνθρωπε τὸ φανέντε, δόξη τὸ τιμῆ, ἐστεφανωμένον. ἀξεῖν δὲ ὑψόσομαι ἐν Θεῷ πατρὸς περφιτὸν λόγον ἢ αὐτὸ ἀφεστῆκε κτισμάτων ὑπερῶν χρῆν, ὡ τοῦ κατὰ ἀλεκθὲ ἐμφορέαις, ἢ τὴ ἀλεκθὲ ἀλλοκοῖς ἐν ἀδιαστόν δὲ τὸ ἢ αἰωνομένε μικροτερεῖτε τοῦμεσε; κἀνεῖ τὸ ἀνθρωπε δὲν δέον, ὅτι τὴ ἀγρεπτὶ ὑπὸ ἀπαλλάττοι τεμπτιδὸς τὸν ὦ Θεὸ λόγον μὴ ἢ πόρε σάρκα τοιοῦδε, ἢν μᾶλ δόξε τὴς ἀποτρεπτὸς ἀποτρέχοι τὸ ἀνθρωπον, & ὦ Λόγε ἢ ὑοῦ τὸ λέγοιτο.

B Πλὴν ἐρεσμόμεθα τὸν ἡγούμενόν τινας. τὸ δὲ ἀμφὶ ἐν ἀλληθὲς ἐκεῖνε Χρεῖσε; ὁ ὢν γυμνικὸς ἐν ὄρθροις, ἢ ἐν ὁ ὦν Θεὸ λόγος; ἢ ἐλίτοι μὲν κομιδῆ τὸ διαπτέεσθαι κτεστῆ, ἢ ὁ φλυαρὸς ἀκόρεσμόδε ἀνεπαφωνεῖ. ἐμὲ δ' ὦν, ὅτι σφαλτόρε τὰ ἢ ἀλ. ἀξίωμα τὸ ἀπαίτεμε εἰς ὁδὸ, & ἐπὶ μέρε ἀτέρε, & ἀνθρωπὸ τὸ & λόγον, εἰς ἀφέρεσιν τῆ ἀλεκθείας, & Χρεῖσε ἐκ ἀκόρεσμε τὸ ἐπτάδε ὑ γκεῖσε. χρέωμε γὰρ ἡμῶν φαμ, μόνε τὸν Θεὸ λόγον ἀνθρώπινε ἢ γεγε, μόνε μὲν τὸν ἐκ γυμνικοῦ ἀπόκρεσιν ἀνεῖρε, ὡς μὴ ἐκοῦσιν τὸ ἀνθρωπε τὸ λόγε, Χρεῖσε ὀνομαζόμενε. ἀδῆλον, & κόνεν γὰρ κὰ ἐκεῖνο ἀκόρεσμεῖ ἀπόρρησε σε. τεμνόμεγαμεν ὁ ὦν Θεὸ λόγος, τοῦτε Χρεῖσε ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπε μὴ ἀδῆλωσε, ἀλλ' ὡς φύσε Θεοῦ, & ὑὸς· ὡς ἀτιμάζω δὲ ἢ τὸ ὡς φύσε ἡνεῖσε ἀνθρωπε, διὰ τὸ ἀνθρώπεια. τεμῆρ τὴ τοῦ ἀνθρωπε, ὁ ἀμφοῖν ἐμὲ ἢ ἐκεῖνε ἐν φανέντε· ὁ ἀμφοῖν ἐμὲ, ἐνόρατε τὸ πατέρα. ἐγὼ, & ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. τοιῆδε ὡς πάλιν· ὁ πατὴρ μέζων με ἐστίν, ἢ μείζων γὰρ ὦν τὴ πατρὸς κατὰ τὸ τῆ ὡς ἀνθρ τιμόνε, &

I. PART. CAP. III.

XXX.

Idem itaque unigenitus & primogenitus est: unigenitus quidem ut Deus, primogenitus vero quatenus secundum œconomicam unionem inter nos & inter multos fratres homo versatus est, quo & nos quoque in ipso & per ipsum secundum naturam & gratiam filii Dei efficeremur: secundum naturam quidem, ut in ipso & uno; participatione vero, & secundum gratiam per ipsum in spiritu. Quemadmodum igitur Christi humanitati, propterea quod secundum dispensationis copulam Verbo conjuncta est, unigenitum esse & dici proprium effectum est; ita Verbo, eo quod unitum est carni, id proprium factum est, ut inter multos fratres primogenitus sit & appellatur. Cum Dei itaque natura stabilis, immota omnisque mutationis expers sit, numquam Deus Verbum non mansit quod erat. Neque vero tum quando homo factus est, summæ illius majestatis & gloriæ, qua ceteros omnes longe superat, coronam amisit. Quamobrem sancta illa in primisque beata cœlestium spirituum multitudo, ut illum adoret, æque ac nos mandatum accepit. Poterat enim sola humanitatis parvitate & abjectione inspecta, & quidem jure meritoque, ejusmodi adorationem recusare, & honoris cultum cunctantius impendere, ac illi qui propter nos nostri similis effectus fuerat, glorificationem denegare, ne quo errore imprudentes constringerentur: necdum enim & ipsius mysterium illud Christi cognitum erat: Verum ne sanctissimæ illæ creaturæ in eam impietatem inciderent, Spiritus id illis aperuit. Hinc illud Pauli: *Et cum inducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli ejus.* (Hebr. c. 1. v. 6.) Is enim, qui naturæ proprietate universo terrarum orbe sublimior est, & prout Deus mente concipitur, extra ipsum est, in ipsum ut homo ingressus, pars mundi effectus est; veruntamen nullam ea de causa divinæ gloriæ jacturam fecit. Adoratur namque ut unigenitus, etsi appelletur primogenitus: quæ sane appellatio humanitatis modulis quam optime convenit.

XXXI.

Ergone Emmanuelem ut solum hominem adorabimus? Minime gentium: istuc enim nihil aliud foret, quam errare; in fraudem induci, ac delirare. Hac siquidem ratione nihil quidquam ab iis dissentiremus, qui opificis & procreatoris loco creaturam adoraverunt, *veritatemque (ut scriptum est) in mendacium converterunt.* (Rom. c. 1. v. 25.) Si illorum ergo sententiæ accesserimus, omnino una cum illis & illud apostoli quoque audiemus: *Dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt; & mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentum.* (Ibid. v. 23.) Quid? nonne & nos ipsi quoque iis, quorum modo meminimus, similia facere & sentire censebimur, ut qui Dei gloriam in mendacium & similitudinem imaginis corruptibilis hominis demutaverimus, si Emmanuelem tanquam nudum, nostræque conditionis hominem adorationis cultu prosequemur? Nonne cœlestis quoque ille angelorum cœtus in tantam insaniam prolapsis annumerabitur? Quin & gregem ethnicorum, arbitror, non erit cur condemnemus, neque facile elui poterit veterum culparum nota. Errat namque & nunc quoque perinde ac olim, & semitam quæ ad veritatem

λ'.

Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ μονογενής ἐστι, καὶ πρωτότοκος. ὁ γάρ τοι μονογενὴς, ὡς Θεὸς, πρωτότοκος ἐν ἡμῖν, καθ' ἕνωσιν οἰκονομικῶς, καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἄνθρωπος· ἵν' ἡμεῖς ὦμεν ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ Θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν· φυσικῶς μὲν, ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ μόνῳ· μεθεκτικῶς δὲ καὶ κατὰ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐν πνεύματι. ὥσπερ οὖν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ τὸ μονογενὲς, διὰ τὸ ἑνῶσθαι τῷ λόγῳ κατὰ σύμβασιν οἰκονομικήν. οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου, τὸ, ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, καὶ τὸ, πρωτότοκος, διὰ τὸ ἑνῶσθαι σαρκί. ἐρηρεισμένον δ' οὖν ἔχων τὸ εἶναι Θεὸς, καὶ τροπῆς ἀμείνων ὑπάρχων, ἀεὶ μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῇ κατὰ πάντων ὑπεροχῇ, δόξῃ τε τῇ ἀνωτάτω κατεστεμμένος. τοιγάρ τοι κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτὴ τῶν ἄνω πνευμάτων ἡ ἁγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῷ. ἦν γὰρ ὅπου καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν, καὶ κατοκνῆσαι τιμᾶν, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος σμικροπρεπὲς ὁρῶντας, καὶ τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀξιῶσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτω τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἀπόπλον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἔτι τὸ ἐπὶ Χριστῷ μυστήριον, ἐξεκάλυψε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς, καὶ δυσσεβεῖν οὐκ ἠφίει τοὺς ἡγιασμένους. τοιγάρ τοι φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. ὁ γὰρ ἰδιότητι φυσικῇ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης διενεγκὼν, ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων, καθὸ νοεῖται Θεὸς, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὴν, μέρος κόσμου πεφηνὼς, ὡς ἄνθρωπος· πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ἀπώλισθε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενὴς, κἂν εἰ καλοῖτο πρωτότοκος· ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅτι μάλιστα πρέπον.

λα'.

Ἆρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν μόνον τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τοῦτο καὶ ἀπάτη, καὶ πλάνησις. διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τῇ κτίσει λελατρευκότων παρὰ τὸν κτίσαντα καὶ ποιητὴν, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, κατὰ τὸ γεγραμμένον. οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφὰ, καὶ συνακουσόμεθα πάντως· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθεῖσιν ἐσόμεθα, τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν ἐν τῷ ψεύδει μεταλλάττοντες, ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπῳ ψιλῷ, καὶ ἑνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσκύνησιν τῷ Ἐμμανουήλ; τί δὲ οὐχὶ καὶ αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἥκουσι συντετάξεται; ἀνεξίτητον δὲ οἶμαι σου τὴν ἐπὶ τῷ πεπλανῆσθαι γραφὴν, καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν ἀγέλῃ περιθήσομεν· καὶ δυσαπόνιπτον ἕξει τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ, οἶμαι, καὶ νῦν οὐδὲν ἧττον, ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διασείχουσαν ἠγνόηκε τρίβον, καὶ

ἀντ-

ANNO CHRISTI 431.

πρεπτῶς, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος, προσφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς. νῦν δὲ γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; Ποῖον γὰρ ἔτι Θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει Θεὸς ὁ Χριστὸς, εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπῳ, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης ἐνέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθὲς ὅ φημι; ἀληθὲς μὲν οὖν. Ἄθρει δὴ οὖν ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μονονουχὶ συνωθούμεθα πρός γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως, ὡς Θεῷ τῷ κατὰ φύσιν, προσκυνεῖν τῷ ἐκ Θεοῦ πατρὸς φύντι λόγῳ, καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι· τῆς ἀμφοῖν εἰς ἑνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσαι τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον, οὐκ ἀνθρωπότης ἐστὶ ψιλή· νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδίᾳ δόξῃ τὸ προσληφθὲν, ἐν ἀκλονήτῳ σώζεται διαμονῇ τῆς θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταῦτα φρονοῦντες οἱ μαθηταὶ, προσεκύνουν λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ· καί τοι βαδίζοντα βλέποντες, καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς. ἐπ' ἄκρους γὰρ δὴ διέθει κύματος παραδόξως ὡς Θεός.

λβ'.

Ἐρεῖ δὲ ἴσως ὁ τῇ τοιᾷδε δόξῃ μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν Σαμαρείᾳ γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν; εἶτα πῶς ἐστι προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνοῦσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν, ὅτι τὸ, τίς ἦν, ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον, ἀσύφηλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς. ὁ δὲ τῷ γυναίῳ προσλαλῶν, ὁ εἷς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐκ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος, καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος, τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι Θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος, ἀληθὲς ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ· καθάπερ ἀμέλει φαίητις ἂν καὶ ἑτέρως περὶ αὐτοῦ. ἡ μὲν γάρ ἐστι Θεὸς, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος· ἡ δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ Θεοῦ δοξαζόμενος ἄνθρωπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης, λέγων· πάτερ δόξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ οὖν ἐστι μία πίστις ἡ * ἐν Χριστῷ, καὶ ἓν ἀληθῶς βάπτισμα, καί τοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα· κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον τε καὶ λόγον, μία προσκύνησις ἡ πατρὸς, καὶ ἐνανθρωπήσαντος υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. ἐξωθήσεται γὰρ οὐδαμοῦ τοῦ προσκυνεῖσθαι δεῖν πρός γε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων ὁ μονογενὴς, εἰ καὶ γέγονε σὰρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κεχρημάτικέ τε πρωτότοκος ὡς ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἴη πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῷ πίστεως λόγος; πῶς οὖν οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ γὰρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν, εἴπερ γε ἕλοιντο φρονεῖν ὀρθῶς, ὡς εἰς μόνον πεπιστεύκαμεν τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς φύντα λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτὸν τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν· λελέξεται γάρ. οὐ γὰρ εἰς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἤτοι μὴν εἰς ἄνθρωπον ἡ πίστις, ἀλλ' εἰς Θεὸν πράττεται τὸν φύσει καὶ ἀλη-

* εἰς Χριστόν

ducit, ignorat: neque beatus Paulus satis opportune Galatas increpat. Ait namque: *Tunc ignorantes Deum, iis qui natura non sunt dii, serviebatis. Nunc autem cum Deum cognoveritis, imo cogniti sitis a Deo, quomodo convertimini iterum ad infirma atque egena elementa, quibus denuo servire vultis?* (I. PART. CAP. III. Galat. c. 4. v. 8.) Nam nisi Christus, in quem crediderunt, suapte natura Deus est, qualem, quæso, Deum cognoverunt? Et si homini servierunt, non antiqui erroris laqueis etiamnum irretiti tenentur? An ego non verum dico? utique dico. Cernis igitur, Christianissime imperator, quomodo necessariis rationibus adducti, Dei Verbum, esto in forma nostra apparuerit, tamquam verum natura Deum prudenter adorare fere compellamur: quippe cum duarum naturarum in unitatem concursus facile possit, si qua nos turbat aliquando, suspicionem tollere de sola humanitate. Enimvero Verbi natura humanam naturam suscipiens, non est nuda humanitas; imo vero propria gloria & majestate assumptam naturam excedens, inconcussaque ac immota persistens, nullam prorsus divinæ illius excellentiæ passa est jacturam. Cujus quidem rei Christi discipuli non ignari, adorabant eum, dicentes: *Vere filius Dei es tu:* (Matt. c. 14. v. 33.) etsi illum pedibus euntem, nostroque modo corpore indutum cernebant; quod admirabiliter in summis fluctibus ambulabat, uti Deus.

XXXII.

Sed aliquis forte ex iis, qui huic tantæ gloriæ adversantur, dicet: Ecquis ille erat, qui mulieri Samaritanæ ajebat: *Vos adoratis quod nescitis: nos autem adoramus quod scimus?* (Joan. c. 4. v. 22.) Quomodo ergo recte adoratur, qui inter adorantes censetur? Ad hoc equidem responderim istuc: Quis ille erat, de Christo stolide omnino atque imperite dici: nullo enim modo Christus divisus est. Quare qui cum muliercula loquebatur, erat unus, & solus dominus Jesus Christus, ex humanitate adorante & adoranda divinitate constitutus, illud in se complectens, unde Deus simul & homo vere dici, haberique possit. Quemadmodum videlicet de eo aliter dicere quis potest; quatenus enim Deus est, ipse dominus gloriæ esse intelligitur; quatenus vero factus est homo ille qui Dei consortio glorificabatur, gloria indigebat, juxta illud: *Pater clarifica Filium tuum.* (Joan. c. 17. v. 1.) Næ, sed unus interim secundum scripturas est dominus, una fides, unum baptisma. Et quemadmodum una est fides in Christum, & unum item baptisma, etiamsi in Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum credamus, & baptizemur: (Ephes. c. 4. v. 5.) ita plane, ut ego arbitror, una quoque Patris, & incarnati Filii, & Spiritus sancti est adoratio. Quamvis enim unigenitus caro factus inter nos habitarit, nec non primogenitus inter multos fratres appellatus sit; hoc tamen nihil impedit, quo minus cum a nobis, tum ab ipsis quoque angelis adorari debeat. Nam quæ alias fidei ratio in ipsum constare posset? quomodo vero hoc quæsitu non dignum? Neque enim (si modo recte sapere voluerint) dicturi sunt, opinor, quod in Dei Patris Verbum solum carne exutum credamus: neque illud rursum præteribimus, nempe quod non in unum aliquem nostri similem, aut in hominem fide tendamus, sed quod sub persona

I. PART. CAP. III. Jo. 10. v. 6. 7. 8.

lona Christi in verum & naturalem Deum. Qui sit sapientia quoque Patris pronuntiat: Ieribit enim: *Non infinitefipes prædicamus, sed Iesum Christum dominum nostrum: non autem servos nostros per Iesum. Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Iesu.* Ecce aperte, evidenterque illuminatio scientiæ Dei Patris in persona Christi effulsit. Unde & ipse: *Qui videt me, inquit, videt & Patrem. Ego & Pater unum sumus.*

Joan. c. 6. v. 46.
Joan. c. 14. v. 9.
Joan. c. 10. v. 30.

XXXIII.

Ceterum divinus charafter non est corporeus, sed in summa virtute & gloria quæ Deo convenit, positus. Erat in porro in Christo apprime exactus & lucidus. Voluit autem non per hoc tantum delita innotescere, sed perspicuum quoque excellentiam voluerat audiores ad notitiam ipsius conficendre; si quidem corpus quod cernebatur, ad ipsum Deum ipsum quod excellentiam multo magis magique fulsinde minuebat. Ait ergo: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere: si autem facio, esi mihi non credatis, operibus credite.* Ea autem Christi fulsinde civilimus, quæ tunc vehiatem illustrem allatura noverat. Nam cum vulgo persuasum esset, eum qui noltri causa homo factus est, natura Deum non esse, fed hominem simplicitter nobis per omnia similem, & ob id quidam fidem in illum non admittendam affirmarent: omni metus conflationisque causa prædicta, paternaque persona fumpta, non humana objectioni, fed divinæ naturæ fidem attribuit: *Si credis in me, non credit in me, sed in eum qui misit me: & qui videt me, videt eum qui misit me.* Perspicue ac fi dicat: O viri qui me auditis, ne parva & humilia de me opinemini: quin id potius de me persuasum vobis habetote, nempe fi in me quem in hoc corpore cernitis, credideritis, non humanum aliquem ex multis creditutos vos esse, fed in ipsum Patrem, per me Filium: qui licet vestri causa caro ipsius fim, & vilem illum hominis formam induerim; Patrem omnino æqualis, nullaque in re ab eo diversus, aut separatus fum, utpote eadem qui ille natura, potentia ac gloria prædiptus.

Joan. c. 10. v. 37. 38.
Joan. c. 14. v. 9.

XXXIV.

Animadvertat quilpiam illo item modo fidem in te nequaquam repositurus, etiam si homo fallus esset; fed citra ullam omnino feditionem, aut difficultatem in propriam personam illam adinitte: quemadmodum cum ab ortu cecum fanaffet, & dulce hoc infuscumque ipsi lumen intuendum præbuisset, in magna merito admiratione apud omnes erat. Verum is, qui modum liberatus fuerat, dum a Judæis interrogaretur, medicum profitebatur, Nam cum Christus forte in illum incidens percunctaretur: *Credis in Filium Dei?* ille vero contra: *Quisnam, Domine, ut credam in eum?* respondam tulit ejulmodi: *Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ille est. At ille dixit: Credo, Domine: & adoravit eum.* At enim quid ita ignorantiam illam supremamque naturam fub aspectum ipsum non cadere? Deum enim (ut scripsum est) nemo unquam vidit unquam. Si igitur humanitatem a te sejungeas, quasi an

Joan. c. 9. v. 35. 36. 37. 38.

A Ὑὸς ἐν ἀφορτῴῳ Θεοῦ, συκφέψεται δὲ τὸ ἡλιῶν ἡ ἀστρῶν γαῦρον Ἓωῦῦος· ἡ γὰρ ἐωυτὸν κρύπτουσα, ἀλλὰ Χεστὸν ἐωυτὸν κέκτηται· ἐωυτὸν δὲ φάνας ὑμῶν ἐκὶ τοῦ Χεστῦ. ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν τοῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτῆς ἐν προσώπῳ Ἰησῦ Χεστῦ. ἴδε δὴ σαφῶς τὴν ὑπερῦῦν ἐωυτῆς φωτισμὸς τῆς γνώσεως τῆς Θεῦ κὰ πατρὸς ἐν προσώπῳ ἐκλαμψὰς τῆς Χεστῦ. πανχῆ γὰρ ἐκ ἐκείνου· ἑωρακὼς ἐμὲ, φησὶ, ἑωρακὼς τὸν πατέρα. ἐγὼ & ὁ πατὴρ ἐσμεν.

ANNO Quinto

XXXIII.

Χαρακτὴρ δὲ ὁ Θεῦ ἀσωματικὸς, ἐν τῇ δυνάμει, κὰ δόξῃ τῇ ὑπεροχῇ κείμενος. τῶν δὲ ἐν ἀκριβείᾳ ὢν Χεστῦ. γνωρίζειν δὲ ἐκ δὰ τῶν ἀρετῶν, ἐ δὰ τῇ θρυμμένῃ ὑπεροχῇ τὴς ὁρατὴς ἀκρόατος τὴν ἐν αὐτῷ τὴς ἀκριβείας τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀστῶν ἡμῶν ἐκφαίνεν ἐβούλετο· ὅ γὰρ ὁρᾶτο σωμα, εἰ γὰρ κ τοῦ τῆς πατρῴας μὴ, φησὶ, μὴ πιστεύετε μοι· εἰ δὲ κὰ τοῦ, κὰν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις μὰ πιστεύετε. φάνα δὲ οὖμα τωυτὶ τὸ τῆς ἀκριβείας Χεστῦ, ἐκ ἀσωματικὰς εἰς ὄψιν ἐθόντα τὸ χῆμα. ἐτεὶδὴ γὰρ ἀόρατον Θεὸν μὴ κὰ ἐν ἀνθρώποις ἐκλαμπρυνόντα, ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνὴν ἀκλῆς κὰ ἰδεὰς, ἀπαρέλκεται δὲ κὰ τῶν τῆς ἐν αὐτῷ τέχνῃ τοιαῦτα τίτνες· ἀκαλέμενα τὸ θεῖμα, & τὸ ἐκ τὴ τοῦ κόσμου κὰ ἀνθρωπίνου, τῇ τῇ θείᾳ τῆς φύσεως τῶν ἀστῶν ἐπιτίθεν ὡς τὸ ἀφορτῴῳ πατρὸς, ᾗ ἐν τῇ κὰ ἡμῶν ἐ μικρὸν τῇ τῆς ἀνθρωπίνὴν ἐκ ἐν ἐξεῖ· ἔτε δὴ, ὅτι τῶν κὰ αὐτὸν ἐμὲ τὸ ὁρώμενον σὰρξ ἀφορτῴμενὸν τὴν. ἐκ εἰς ἀνθρωπὸν ἀπλῶς ἔστοδε ἐκ ἀπὸ ἀνθρ. ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ πατρὸ δὲ ἡμῶ, τὴ ἀν ὀνῶν ἐστ τὴ ἀπαρλλάξεις χρόνῳ ὑῦ. σαφῶς ἔστιν μὲν δὶ ἡμῶ, & τὴ ἡμῶν ἀπὸ σωμαστρὸν τὴ ἀδικαιμένῳ ἐν ἀνθρ. ἀλλ' ἐκ ἐν τὴ ἀνθρ. ἀλλ' ἐν τὴ τῆς ἀνθρ. ἐν ἀνθρ. ἐν ἀνθρ. ἐν

I. PART. CAP. III. Gal. 4. v. 16.

modum. *Scimus autem quia non sufficiunt bona ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi: et nos in Christo Jesu credidimus, ut justificemur in ipso.* Ceterum quod supra indicavi, id repetere non gravabor, puta Dei Patris Verbum posse per se politum non intelligi Christum; sed tunc demum id nomen obtinuisse, cum humana natura assumpta citra ullam omnino confusionem adjunctum est carni. Ita affectum, & apostolicis effectum, nostraque forma vestitum cœlestis Pastor, voce ecclesiae delapsa, sanctis oldendis apostolis: *Hic*, inquit, *est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite.* Adverte autem quomodo hic non dixerit: In hoc est Filius meus; ne fortium ut alter in alterio intelligatur, sed ferendum dispositarium unionem Deus locutus simpliciter accipiatur. Quanto autem cum differimine erroreque conjunctum sit, hinc obnitti, id dilucide demonstrat Josanes, ita scribens: *Quoniam hoc est testimonium Patris, quod sit testificatus de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit Filio, mendacem facit eum. Qui non credit in testimonium, quod testificatus est Deus de Filio suo.* Tetificatus est autem eum, qui carne revelitque forma indutus apparuit, unicus, genuinque, ac ex semen effe Filium. Praeterea illustrem illam facti baptismatis gratiam, quæque ipsi cohærret vivificationem, & Dei participationem per sanctificationem in spiritu per Jesum Christum nobis obtingere, fatebimur necessario. Meminimus enim Joannem dicentem; *Qui post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calceamenta portare: ipse vos baptizabit Spiritu sancto & igni.* Jam hic te interrogo, num Spiritus sancto & igni baptizare posse opus id solius humanæ naturæ? Quis, quæso, id fuit credat? Atqui vitum quoque nos afflatus ac videndus erat, Spiritu sancto & igne baptisatum, prædicat: quippe cum immitat spiritum baptizatis, non alienum, ut servus & minister, sed ut Deus secundum naturam cum summa potestate & auctoritate cum qui ex illo est & ipsius est proprius. Per hunc quoque divinus character nobis impinguitur: reformamur enim in Christum Jesum, veluti in divinum quamdam imaginem; non quod conformam aliquam, consimilemve [illegible] ad Christum, quasi ipse dispor esset, sed quod Spiritus sancti participes effecti, ipsum in nobis Christum habeamus; [illegible] Illud, Propitiatum latabundis [illegible] Ecce *Ecce enim mea in dominum [illegible] ipsum me emittis falsari, fulsque laetitiæ. Quicumque enim in Christo baptizati sunt, Christum induistis.*

Mat. 17. v. 5.

Joan. 3. v. 36.

Mat. 3. v. 11.

Joan. 1. v. 33.

Gal. 3. v. 27.

XXXVII.

Quod si quis uiterius interroget: Nam ergo in hominem baptisati sumus? Et hoc dicitur minime. Sed heus tu; quisquis es, quid multiplicat itane omnem ipsem in terram detrahit? Baptisati sane sumus non in hominem simpliciter [illegible] in Deum Jesuanem factum, qui [illegible] quæ nonasti qui fidem in illum [illegible] Deum, vel potius complexi sunt, [illegible] Deum, Jesuanem ipsum Christum, [illegible] quæ [illegible] Christi et [illegible]

ANNO CHRISTI 431.

Ὅτι τὸ διηρῆσθαι ἀνθρωπος ἀξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ ἔργων νόμου ἐπιτάσσομεν ἵνα δικαιωθῶμεν ἐξ αὐτοῦ. κατεπεμφθὲν δὲ υἱοῦμεν, ὅστερ τὸν Θεὸν ἐφίω, ἀπεκαλέσθησαν αὐτοῦ, ὅτι ὁ λόγος ἐκεῖνο ἢ γνωσὸς ἢ κατὰ ἴαν τὸν νοῦν) ὁ ὢν Θεὸς λόγος, ἀλλ' ὢν ἀφορῶλαῖ τὸ ἀνθρώπινον, ἢ ἀπὸ γόνος ἐκεῖλαν σαρκὶ. ὅτω ἔχοντα κ' ὁρώμενος, ἢ ἐν τῶν τῆ καθ' ἡμᾶς πολιτεῖα, τὸς ἀγίους ἀποστόλοις ἐπεκάλεσε ὁ πατὴρ, φωνὴς ἀκούσας ἐκπεπτωκυίας τοῦς δε· οὗτος ἐστὶ ὁ υἱός μου ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ ἠυδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σωμάτος, ὅτως κε τοῦτο, φησὶν, ἐν τῶ ὑιός μου, ἵνα μὴ ἀλλ' μέρος, ἀλλ' ὅλον ἐν ἑκάτερον τυγχάνῃ, ἀλλ' ἐν ποιῶν· ὁ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν οἰκονομικῶς, πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ ἀντιτιθέμενοι, ἢ τῆ σὺν μάλιστα σοφῶν ἐνθέμενοι, ἐπαινοῦσθε γὰρ ἡμᾶς ὡδὶ· ὅτι ἀυτὴ ἐστὶ ἡ μαρτυρία τὸ Θεὸ, ὅτι ἢ μεμαρτύρηκε περὶ τὸ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεῦων εἰς τὸν υἱὸν τὸ Θεὸ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν τὸ Θεὸ ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεῦων τῷ υἱῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴ μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τὸ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηται δὲ, ὅτι ὕπτο ὁ μὲν σαρκὶ, ὁ ὢν τὸ ἀληθὶ μόνος, ἐξ ἑνὸς τὸ ἀνθρωπὸ γεγενῆσθαι, ἢ ἐν τῶ ἡμέτερο ἐκ τὸ σπέρματος ἐγεννῆσθαι τὸ Θεὸ. ἐν τῶ τοιοῦτο τὸ σπέρματος ἐγένετο ἡ

I. PART. CAP. III.

bilis quem sanguinem, id ipse manet, & ego in ipso: sic ipse, sicut me, mihi vivens Pater: & ego propter Patrem: & qui manducat me, & ipse vivet propter me. Atqui nulli obiicitur esse, carnem Filii hominis non descendisse de cœlis, fed e facta virgine fepultum fcripturas fumpfisse esse, quæ cotram eit: Verbum fecundum fe manducari non poffe; attamen fecundum difpenfatorium illam unionem, quæ nulla poffibilis becis videre licet, ut utrifque natum proprietates familiariter fibi vendices. Iuxta quæ, Nicodemo myfterium hoc non intelligenti, fed impeccte, *Quomodo poffunt hæc fieri?* fcifcitanti, ita occurrit: *Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo fi cœlefia vobis dixero, creditis? Et nemo afcendit in cœlum, nisi qui defcendit de cœlo, Filius hominis.* Judæis autem eodem plane inficitur morbo cum Nicodemo laborantibus, ipfique quod corpus fuum vivificum, nemon de cœlo difiimpum affirmarat, nefcio quomodo illudere non dubitantibus, fic ajebat: *Hoc vos fcandalizat? Si ergo videritis Filium hominis afcendentem ubi prius erat?* Quid? nonne Emmanuelem ex muliere natum dicimus? Ubi ergo prius erat, aut qua ratione eo afcendifie fe afferit, ubi ante erat? Nonne corpore fibi unito ex fancta virgine natum profitemur? An non carnem quo de terra eft, quod quidem ad proprium naturam attinet, inefficacem ad hoc effe agnofcimus, ut vivificare poffit? Quo igitur modo dic, quæso, aut caro vivifica eft, aut corpus quod terrenum eft e cœlo difiimpum intelligi poteft? utique fecundum unionem, qua vivo illi cœlefiique Verbo conjunctum eft. Hinc ergo in modum fentientes, vera, divinitique litteris confentanes fentiemus. Linus enim idemque divinus eft opifex etiam carne veftitus.

XXXIX.

Alfipalatur huic nouque doctrinæ divinus illa, e cœlefiique fapientiæ magister apostolus Paulus. Scribit autem in hæc verba: *Gratias agentes Deo, qui dignos nos fecit in partem fortis fanctorum in lumine; qui eripuit nos de potefiate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dileftionis fui, in quo habemus redemptionem, & remiffionem peccatorum: qui eft imaginis Dei invifibilis, primogenitus omnis creaturæ; quoniam in ipfo condita, funt universa in cœlis, & in terra, visibilia, & invisibilia, sive thronus, sive dominationes, sive principatus, sive potefiates: omnia per ipfum, & in ipfum facta funt: & ipse est ante omnes, & omnia in ipfo conftant. Et ipse eft caput corporis ecclefiæ, qui eft principium, primogenitus ex mortuis: ut fit in omnibus ipse primatum tenens: quia in ipfo complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipfum, pacificans per fanguinem crucis ejus, five quæ terra, five quæ in cœlis funt.* En hic iterum difertee exponitur, per ipfum, & in ipfo omnia effe condita: rurfum ante omnia aviifiere, univerfaque in ipfo conftare, tum ipfum quoque primogenitum ex mortuis prædicat, qui per fanguinem crucis fuæ omnia pacificarit, tum quæ in cœlis tum quæ in terris, id quod, quæfo, ex eo unitio fumaginatus eft, nifi Chriftus Jefus, hoc eftem in natura & cum carne Verbum? Neque tamen Nefiorius Deus fit, quod quidem, ad proprium naturam attinet, autemori

A ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. σ᾽ γὰρ ὡς τὸ σάρκας, ἐν ἑαυτῷ μὲν τὸν νόμον, ὡς ἐμοὶ μόνον, κἀγὼ σὺ αὐτῷ· κἀκεῖνος ἀπόστολος ὡ ζῶν τοῦ, ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα· ὡ ὁ τρώγων μ, κἀκεῖνος ζήσει δι᾽ ἐμέ, καὶ τὸν τοῦ κὰ ἀλοῦσ᾽ ἐστὶν, ὡς καταπεφοίτηκε μὴ ὡς ὑμᾶς ὁ φόβος ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ

1. PART. CAP. III.

A ri, & hodie, & in sæcula.) aut ut Verbum, tametsi caro factum est, antiquissimum & immutabile esse perdiscant: ut ne dicant: ipso enim nomdem significati etiam perdit unionem cum propria carne, ut heri existentem atque præexistentem. Etenim cum inclamat Judæis Christus exercuerat, repulsique fide Judæorum eamdem obnuere adoritur, (nam cum hominem noftri similem cerneret, indignabatur, quod ætatem humana majorem fibi arrogaret) tale ut Deus de le testimonium dixit: *Amen, Amen dico vobis, priusquam Abraham fieret, ego sum.* Ad hæc contra illi: *Quinquagintà annos nondum habes, & Abraham vidisti?* Joannes quoque ita ait: *Ille est, de quo dixi vobis: post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat.* At quomodo cum Emmanuelem de virtute apostolat, & virtus nominat, illum priorem, & ante le factum prædicat, cum tamen de tardius, & post ipsum natus effet? Sed gloria forte ac dignitate Joanne majorem priorque existitit dicet quispiam, ut objici intelligo: verum oratione non admodum prolixa offendi poteft, ejusmodi expoftionem & pravam & inficetam prelim. Nam Pioterem elle, idem efl Eunomius quod in gloria poiioiem elle; eadem omnino ratione poflerioiem elle idem cirt quod gloria inferioiem: atque ita Christum Joanne inferioiem (o rem maxime absurdam!) poteodere compellemur: ait enim: *Post me venit, ante me.* Sane fi ete, quod in psalmis de eo fcripium legitur, exponderimus, tum longe aliter habere arbitramur: *Quis*, inquit, *in nubibus æquabitur Domino? Similis erit Domino in filiis Dei?* Summa igitur antiquitas Verbo tanquam Deo fecundum naturam, etiam fi carni unium fit, propriaque natura bona cum corpore quod assumpfit, communicare confuevetit, attribuenda efl,

XLIII.

Quod illuc autem ita se habeat, rectique dictum fit, id ex aliis quoque teftimonii, fi modo libuerit, facile didicerit; dicit namque illic cubi Deus per quemdam fanctorum prophetarum de Christo ex femine David fecundum carnem orto: *Et tu Bethlehem domus Ephrata, non parvula es in millibus Juda. Ex te mihi egrediatur qui fit dominator Israel, & egressus ejus de initio a diebus æternitatis.* De filii vero Israel lætantibus Paulus ita fcribit: *Omnes in Moyse baptizati sunt in nube & in mari, & omnes eamdem esdem spiritualem manducaverunt, & omnes eamdem potum spiritalem biberunt: bibebant autem de spirituali, confequente eos, petra: petra autem erat Christus.* En fummam illam antiquitatem, quæ in Verbo proprie convenit, fecundum œconomiam unoemen hic Christo Jefu allegatum efle. An obfcuratus efl hic fermo? Evidenter enim expoint Bethlehemitam illum, quem ex muliere natus efl homo, ab initio fæculi extitum habere: in principio enim & ante omnia fæcula erat quod incarnatum efl Verbum, ipfeque erat petra illa, quæ Israeliticum populum fitientem inebriavit, & præcedentique aque fitientis incitamentum, & novitatis fæculi temporibus adhibitum, & humanumque natum ex Virgine, & miffione in hunc mundum [illegible] fi [illegible]

1. PART. CAP. III.

B ἀεὶ τὸν αἰῶνα Ἰσραὴλ Χριστὸς. τοῦδε τὸν ἀόρατον ἀφεῖμεν τὸν ἀγαθὸν κύριον μὴ ἀγνοῆσαι, & ἐν μόνον σοφὸν ὀνομάσαι & καὶ ἕνωσιν μὴ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀφ χ ἕνα τὸν & ἀφιστάμενον καταλαβεῖν πλὴν αὐτὸν. ὁ γὰρ καταμωκᾶν ἐπὶ τοῖς παρεφυσῶν Ἰουδαίοις, & κατηνάγκασε αὐτὸν ἀνεῖναι, τὴν πίστιν ἀφιστάμενοι. καὶ τοῦτον γὰρ ὅστι τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου & ὑπερέχοντα τὴν ἡλικίαν ἀξιοῦντα ἐκεῖνος τοιοῦτον ἀπεφθέγξατο τὸν τρόπον. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι. ὅτι γὰρ ἀφῆς τὸν ἐφωνεῖν σωτῆρα· πεντήκοντα ἔτη οὐ ἔχεις, & Ἀβραὰμ ἑώρακας; ἐφ' δὲ πάλιν & ἐκεῖνος ἔφη· ἰδοὺ ἔρχεται ἀνὴρ ὀπίσω μου γεγονὼς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος ἦν μου. & ἐμμανουὴλ ἐν τῷ σωμάτῳ, & τὴν ἀρετὴν ἀποστολεῖ, & ἐν τῷ ὀνόματι τοῦτο ὀνομάζει, & πρὸ ἐμοῦ φησὶ τοῦ ἀνθρώπου & μετ' αὐτὸν ἀπόλεσε τὴν ἡλικίαν· ἐμπροσθεν αὐτοῦ & ἀφῆκεν ἡμῖν φησὶ πατὴρ & τὴν ἡλικίαν

quo nituntur & illos ejiciant, & omnem præcetera argitudinem & languorem in populo curent. In nomine enim Jesu Christi Nazareni, clandus qui ad speciosam portam fedebat, fanatus est. Pari modo Æneas, cum diutissime segrotavisset, convaluit, & morbum pene immedicabilem evasit; cum magnus ille Petrus hoc non oritione compellaret: *Æneæ, sanat te dominus Jesus Christus.*

XLIV.

Undecumque igitur ad veritatem compulsi, & quæ sacris litteris discreta sunt, studiose venerari studentes, & patrum sententias amulati, cum qui ex radice Jesse, qui ex lemine David, qui ex multiere fecundum carnem, qui nobiscum legi obnoxius, qui homo (ipsa pro nos autem, & supra legem, ut Deus; qui propter nos, nostræque naturæ similitudinem, nobiscum inter mortuos habitus est; qui supra nos denique per ipsum & vivificator & vita est, verum Dei Filium esse credimus; neque humanitatem divinitate spoliantes, neque Verbum carnem poti incapilicabilem illam & arcanam unionem humanitate eventes; sed unum consideraque Filium ex duabus rebus in unum quoddam, quod ex utroque non fecundum naturæ evolutionem, sed recellentissima illa unione admirabiliter conflitutum est, confitentes.

XLV.

Porro autem quantum emolumenti ii perceperunt sunt, qui ita sentiunt, hoc divinus ille Christi discipulus hic verbis declarat: *Qui, inquit, confitetur Jesum esse quod Jesus est Filius Dei: in hoc Deus, & ipse vinifim in Deo manet.* Quod autem Jesus Christus, qui fecundum carnem ex David ortus est, fit vere & naturali Dei Filius, quatenus Verbum caro factum habitavit in nobis: ipse idem ille Joannes ejusmodi oratione explicat: *Scimus, ait, quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis ingenium, ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio ejus Jesu Christo: hic est verus Deus, & vita æterna.* per ipsum & cum ipso Deo Patri fit gloria, cum laudes & adoratio & vivifico Spiritu, nunc & semper & in sæcula sæculorum, Amen.

CAPUT IV.

Cyrilli ἀρχιεπίσκοπου Ἀλεξανδρείας liber τοῦ ἁγιοῦ πνεύματος κεφαλαιωτικός.

I.

SANE vos fanctissimæque Christi omnium nostrum falvatoris pontifex religiosissimæ, & Deo dilectissimæ imperatrices) orbis terrarum ornamentum, fanctissimarumque ceteliarum decus optimo jure quisquam appellarit: in quibus primum omne virtutum genus, omnique ornatus divinæ majestatis oculis grauis acceptusque mirifice splendet. Neque his opibus contenti, omnem quoque curam omnneque studium adhibetis, quo fide recta, nullamque in partem vacillante excellatis; memores haud dubie illius, quod Ipsiemmissimus mysteriorum Antistes, divinitatem, quatenusque doctor Paulus scribit: *Ἐν ἐπιφανείᾳ τοῦ θεοῦ, αὐτὸ, βασιλεῖς εἶναι & ἐπιφανεῖς, ἀκίνητον ἐν ὀρθῇ πίστει* quando-quidem ita fides recta & inseparata cum bonorum cetorum honestate conjungi

λαμβάνει εἰς τὸ ἡμῶν. Εἰ οὖν μετ' ἀγάπης ἐστὶ τὸ Χριστῷ τὸ Ναζωραίου καὶ θεραπάσαι μόνῳ ὁ τὸ τοῦδε λαοῦ βαμβινος, ἐν τῷ ὀφειλε φροντζεῖν πλέον. ἀξιόπιστοι δὲ τοῦ ὑπὸ μακαρίου ἀπεστείλατο, ἢ κοιμῆθῆ δυνδιάφωνοι δὲ βρε νδοσὸ Αἰδεας, ἀφοῦ ὁ δὲ ἀνέστοτο ἐφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶται σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

μδ'.

Πιστεύομεν δὴ οὖν σωμοθῆμεν ἀφοῦ ἀληθινοὶ, ἢ τὸ τοῦ ἱερὸς γράμμασι δοκεῖ ἐχρῆσαν τὸν ὃ μόλις ἀποδιδόμενος, ὡς τάδε τῷ πατρικῷ ἐκφωνοῦσας, τὸν ἐκ γένους Ἰσσοῦ, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, τὸν ὑπ γνωμικοὶ ὡς σάρκα, τὸν μὲν ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὡς ἀνθρωπον, ἢ ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ὡς Θεὸν, τὸν δὲ ἡμᾶς τε, ἢ καθ' ἡμᾶς, μᾶλ ἡμῶν ὡς πεφυὸς, τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς δὲ ἢ κατὰ ζωοποιοῦν, ἢ ζωὴν, ὑπὲρ τὸ θεὸν κατὰ ἐλεύθερε πεφυκέναι· ἀλλ ἡνωμένε θεότητος τὸ ἀνθρώπινον, ὅτε μὴ ὑπὸ θεότητοτε ἀπαμειφνεῖσθαι τὸ λόγος μᾷ τῶν ἀνθρώπου ἢ ἀπεχωρίσθη ἑκατὸν· ἀλλ' ἐκ ἢ τὸ κατὰ φυλοφόρτος τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἐκ ἢ τὸ ἀμφοῖν ἀπορίστου ἐκπεφυκότα, καὶ ἑκατὸν ἡλιοῦστ τῶν φωνεῖτο, ἢ ὁ φύσεω κεφαλαιοῦλοι.

με.

Οὕτω γὰρ τὸν ἀσφαλῶς πεφεῖται τὸ λόγος, σαφωνεῖ γράφων ὁ τὸν Χριστὸ μαθητὴς· ὃς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, ἢ Θεὸς ἐν τῷ Θεῷ. ὅτι δὲ ἐστὶν Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ ἢ σάρκα, ἢ φύσει ἡλιοῦστ ἐστιν υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καθὸ γέγονε σαρξ ἢ ἀνθρώπος, ἢ ἐγκαλοῦστ ἐν ἡμῖν, καὶ πεφεῖρεγκεν ἡμῶν ὁ σφοῦς ἡμίνης· ἢ οὐδεὶς ὁτὶ υἱὸς τὸ Θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐθνικοὶ ἡμῖν δόξασε, ἢν γνώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν· κἀξέρεμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἢ τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· ὅτος ἐστὶ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, ἢ ζωὴ αἰώνιος· ἢ δὲ αὐτὸ τε ἢ φῶς αὐτῷ τῷ κατὰ τῷ ἐν Θεῷ ἢ ἀφῶς, σωμ τὸ ἀγίου ἢ ἀφορισμοῦ ἢ ζωοποιοῦ πνεύματι, ἢ ἀφ' ἑαυτῷ ἢ τῶν ἐλπίμενος τὴν αἰώνιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἀφορισμοὶ τριῶν τῶν ἁγιοβεβάτατοι βασιλέων.

α.

ΕΜΝΟΛΟΓΗΜΑ μὴ οἰκεμβιωσὶ, καὶ κατίχομα δὲ τὴν ἀγίαν ἐκκλησιῶν τὰ τέσσαρα κιλῶν ἐκοῦ Χριστῷ φαίη τὴς ἀτ, ἢ μᾶλα κίνοτας, ἢ μᾶλ τὸν ἱερὸς ἢ κατήγορος αὐτὸ ἡμφαμ, ἀστιβίζαται ἢ ἀφορίζεται δὲ ἀνθίλεν, εἰς τὸ πιμοτολοῖσι τὴ ἀρετὴ, ὁ κατα φράτλε κάλνοι, τὴ πάν τὴ δόξαστο ὀφθαλμοὶς πόνοι ἢ γνωμιμόνεν· μέλετη δὲ χρὴ αὐτοῦ μᾶλλον δὲ λόν κατὰ ὀνόματ, ἢ δὲ ὁ τέτε διωκόστεν ὀρθῶ, ἢ κατ' ἀθέτα τρόπον σεταλλήμην. γράφων δὲ ἡν φησὶ ὁ σωφωτὴ Φ. Πλεῖστος ὀνομαζόνοις ἀλυθῶν, χρὴ τὸ τῷ Χριστῷ τὸν ἐδίτεον ἐφεγγόνας μεσόφων· ὅτε εἰδέναι μὴ ἐγκρατεῖ, ἐφρόνεν γὰρ ἐν, ἐμεταλλέγεν ἐφρόνεν· σκοπὸς ἐν τὴ ἱερῷ τὸ χωρὶς κεφαλῆς, ἐφρ χρὴ

ANNO CHRISTI 431.

πάντα ὀρθῶ ἢ ἀμέμπτε τῶς ἢ ἐγκρα ἀγκαθῶν κωμῳμοῦ ἢ μᾶλα σωμβήτεια, ἢ ἐσόφρων ἐχρε τῶν συμβόλων, ἐκεῖ τὰ πάντα· εἰς ἐν ἐν πιστεῖ καὶ πλοῦτος, ἢ τὸ ἀρτίως ἔχρε οὐ ἀκρεῖ· ἀμφοῦ· ἢ ἀπε ὁ ὁν ἀπε ὁ ὁν ἀπε, τὴ ἐνάστε μεῖν ἀλλαλεῖς κατῆτο ἐρχεται, ἢ ὁμολογεῖ τὴν τῶν, ἐφυβεσαῖοι ὑδεῖ· ἐκ ἢ ἀν ἢ συγγνώμας ἀρτίος, ἐν δὲ ἐν ἐπιπνοῖ, ὡν δὲ ἐν ἀρλεκτὸ ἢ ἀβίας· ἐν ἡμῖν γὰρ ἐχρε τὸ ἀκαιὸς κατηγῶν τὸ πολλῶν μόνοι, ἀκαβεβλόστεται μᾷ, πολὺ ποτέρεσε τὸ ἀβίας, ἢ τὴν οὐ τὸ μένκεν ἀπαλλαγῆ· τὴ μηδὲν τῶ ἢς ἀφῶμεν ἀτιμωμένοι. ἢς γὰ ὑμὶ κλοὶ κατικαλοῦμεν ἐωῶοὶ τῶς εἰς ἀρετὴν ἀφωμένοι, ἐδὲ ὀτε λοιπὰ, σωτὴν κεφαλῆς· εἰ δὲ ἀπαν, ἢ δέδε, ἢ ὁμολογεῖ τὴν ἐτλα, ἢ ἀκαιὸν τὸ μεῖνον τὸ ἀστίας ἀκαθόστωμῶ, ἀλλ' ὡῶν τῶς σπεφεφεῖτο, καὶ τῶς ἢ ἰδίω κλέψεν ἀφωμένοι ὑπερχρῶς τὸ κέκρατκε κοτμοῦ· οὐκ ἐδὲ τὸν λόγον εἶδε ἀστρεῖ κλέπτοι. ἀμμα μᾷ ὁ ὑμῖν ἐκωδεῖς ἐν μικρῶν κεκ χρόνο τὰ βεβαίνκε· παρεκτὸν δὲ ἐδ' ἐδρε, ἢ ἐτι, κεῖνε πέτρε ἐλεμεῖν· ἀλλ' ἐδὲ ὀὸ ἢ μᾶλα σωρεῖ, ἢ τῆς σὺ Χριστῷ βεβαίνκε ἐτόλμε ἡμῶν, ἢ ἐκ τὸ ἐκλεῖν φρεῖσι τὴ ἢ ὀρὸ ἀστοβεῖτεν· τῶν μᾷ, ὡς ἐῶμ, ἐγκρεῖς τὸ ἐμμεῖνν ἐκεῖ τῶ ἀστοκ πίστε, ἢ τὴς ὑμῶν τὴ χρὴ βεβαίνκε· κλίκε τὴ τὴς πεφεῖτεν καὶ κλαμμῶνεν ἐδόξν· τῶν δὲ τοῦλυπλεῖτάτου ἀστόστοι κεῖ τὸ Χριστὸ. κεχάλκεν γὰρ τὴ πάντα τὰς ἀγλαὸς ὑμῶν ψυχῶν μᾷ ἢν ἀλκὼν ἢ τῶν.

β.

Οὐδὲν ἐμὸ γὰρ ἐστὶ λαβεῖν ἢ ἐκ τῆ ἱερῶν γραμμάτων· γράφει ἐν κοινῷ πάντοτε τῶν ἢ ἐμὸ γράφε· τὸ βεβαιοῦν ἐν ἀστοῦ τὸ ἀστοῦ ἢ ἀστοῦ· ἐν ἀστοῦ τὸ ἀστοῦ· ἐν ἀστοῦ τὸ ἀστοῦ· ἐν ἀστοῦ τὸ

que in octeris sanctæ scripturæ libris ea ipsa de
Cap. IV. fe habentur, & omnino exponere, quo ipsoftet
vis dogmatum veritatis.

III

Credimus igitur in unum Deum Patrem omnipotentem, visibilium & invisibilium omnium conditorem. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium ejus, ante omne sæculum & tempus ex ipso naturaliter genitum, Nam quod ad tempus attinet, atque principii exortem, & contemnis eft, atque ita qui illum genuit; eademque quoque potestate & gloria cum illo eft, per omnia denique & in omnibus eidem æqualis. Figura namque & splendor substantiæ illius eft. Credimus similiter & in sanctum quoque Spiritum, quem a divina natura alienum minime reputamus: liquidem naturaliter a Patre eft, per Filium in creaturam dimanans. Ad hunc enim modum sancta illa, adorandaque trinitas, una in essentia, par in gloria & majestate cognoscitur. Affirmimque ipsum unigenitum Verbum arcano inexplicabilique modo ex Dei & Patris substantia genitum; quod fecula condidit, per quod & in quo conditum omnia, quod verum lumen, naturaque omnis vivificans eft, (vita eft enim, utpote ex Patre vita procedens) novissimis fæculi temporibus, Patre pro sua benignitate ita volente, quo nimirum genus humanum, quod in maledictionem prolapsum fuerat, a peccatum in mortem & corruptionem præceps abierat, restitueret, Abrahæ semen (sapenumero dicit) carni quoque & sanguini, fecundum scripturas, communicasse, hoc eft, hominem factum eft; carne assumpta, eademque propria sibi reddita, e sanctæ & deipara Maria fecundum carnem natum eft.

IV.

At quamvis Verbum nostrum naturam assumpserit, servilemque formam dispensatione induerit; perseveravit nihilominus in ea majestate & dignitate, quæ fecundum naturam ipsi convenit. Neque enim desiit Deus esse, etiamsi fidium eft caro, hoc eft, nostri similis, & homo. Nam cum ut Deus, nulli fecundum naturam obnoxium fit mutationi, manens id quod erat, eft, femperque erit, factus eft filius hominis.

V.

Ceterum fimulatque ad humanæ naturæ leges femel defcendit, (liquidem fua fponte fe exinanivit) non potuit ex muliere quoque non nasci. Nec ob id tamen divina illius natura existentiali principium tum demum fumpfit, cum illud fecundum carnem natum dicitur. Sed fuit quidem, & eft (ut dixi) ex Deo Patre naturaliter & vere Verbum. Quotiens vero is qui ex facra virgine natus eft, non homo fimpliciter ut nos, fed ipfum Dei verbum incarnatum intelligitur, quod corpus ex ipfa fumptum proprium fibi fecit; hinc eft quod fecundum carnem natum dicitur, carnis nimirum natividatem ut proprium in fe transferens.

VI.

Illi autem, qui facram virginem deiparam effe imperite negant, hæc necefferio adiguntur, ut dicant Dei filium conflitutum. Nam fi facra virgo Deum incarnatum fecundum carnem non peperit, vel invitis concedat oportet, hominem nanum vulgarem, nobilique nihilo conflitutum in lucem edidifle. Quod fi res ita habet, quæ objecta ratione, omnis

A Θεοτόκον γεγραφε τὸν ἐν αὐτῷ σκηνοῦν, ὅ ὅσον κοινὸν ἔφλεξε τῆς ἀληθείας ἀναβοῶν μαρτυρίαν ἐν δόξαις.

γ'.

Πιστεύομεν τοίνυν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε & ἀοράτων ποιητήν. & εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν μονογενῆ τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, οὐ κτισθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, & ὁμοτίμου τῆς δόξης, & ἰσοκλεοῦς αὐτῷ, & ἰσοτίμου κατὰ πάντα τὸν λόγον τῆς ὑπερουσίας αὐτῷ. πιστεύομεν δὲ ὁμοίως & εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἃ ἀπὸ πατρὸς αὐτὸ τῆς θείας φύσεως κατανοῶμεν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐκ πατρὸς ὑπόστασις, ἀφορῶμεν δὲ εἰς τὴν κτίσιν. φαίνεται γὰρ ἐπὶ μέτρῳ & ὁμοιότητι, & ὡς τινὸς τῆς θείας ἡλίου & ἀφορισμοῦ τῆς φύσεως. φαμὲν δὲ, ὅτι αὐτὸς ὁ ὢν τῆς κτίσεως τὰ Θεὸς & πατρὸς ἀπορρήτῳ γεννήματι κοινῶνος αὐτὸς λόγος, τῇ οἰκείᾳ κτίσει, ὁδὸς & πάσης, & ὁ ὢν τὸ πάντα, & ὁ ὢν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ἡ πάντα ζωογονοῦσα φύσις (καὶ γὰρ πάντων, οὐ εἰς ζωὴν τὸ πατρὸς ἐνεργεῖται χρόνοις τῶν αἰώνων, ἐδοκίμασεν τὸ πατρὸς, ἵνα σώσῃ τὴν εἰς γῆν πεπτωκοῦσ ἀφεὶς, ἡ δὲ τῆ ἀμαρτίας κατακομισθὲν εἰς θάνατον & φθορὰν, σπέρμαντος Ἀβραὰμ ἐπλήσθη, & τῆς γεφυρᾶς, κεκοινώνηκεν αἵματος & σαρκὸς, πάντων γεφυρὰν ἀνθρώπων· ἡ σάρκα λαβὼν, & ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος, γίνωνται σαρκικὸς διὰ τῆς ἁγίας ἡ Θεοτόκου Μαρίας.

δ'.

Ἀλλὰ κἀν τοῦ ἀεὶ ὤμεν γεγονὼς, ἡ τῶν θεῖαν μορφὴν οἰκονομικὸς ὑποδύς, μεμένηκεν ὅ τῆ κατὰ φύσιν θεότητος ἀχωρίστου. ὁ γὰρ τῆσαν τοῦ τὸ ἐνὸς Θεοῦ, ἐν ἀγγελικοῖς σώμασι, τοῦτο καὶ ἡμῖν τὸ ἐν ἀνθρώποις. εἰ τοιοῦν δὲ ἐγρεῖτο κατὰ φύσιν, ὡς Θεὸς, μεμενηκὼς ὅσῳ ἦν αὐτὸ, & ἔστι & ἔσται, κεκτημένος τὴν ἀνεξοῦσιν.

ε'.

Καὶ ἐπειδὴ κατεβίβασεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις· καθὼς γὰρ ἐκεῖνος εἰς κένωσιν ἐπείγεται ἐν ἡμῖν τὸ γενέσθαι, οὐ ἀρχὴν τοῦ εἶναι ἡ ἀνθρώπου & Θεὸς κατὰ φύσιν, ὅν κατὰ σάρκα γεγόνασ ἡλιτεμὲν. οὐκ ἐν μὴ ἡδέν, ὡς ἰδίω, εἰς Θεὸ πατρὸς συνεῶν τῶ & ἀνθρώπῳ ὁ λόγος. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀνθρωπος κτίσιν νοῦν τοῦ ἀεὶ ἡμᾶς ὁ εἰς τῆς ἁγίας παρθένου γεγόνασ μόνος, ἀνὴρ αὐτὸς σαρκοῦσ ὁ λόγος, & ἴδιον ἔχων σῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, διὰ τῆσ λέγεται γεγεννῆσθαι σαρκικῶς, ὡς τὸ ἴδιας σαρκὸς τῶν ἡμῶν οἰκοποιήσθαι.

ϛ'.

Οἱ δὲ λέγοντες ἀτιμάτως Θεοτόκον ὦ εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐμπεπλεῖσθαι ἀνάγκαν εἰς τὸ δόξαν ὡς τὸ Θεῖ. εἰ γὰρ μὴ τὴν σαρκικὸν σπαρεῖσ ἀνθρωπὸν Θεὸν λόγῳ κυρῶσιν, πάντως ἑκόντ τῆ ἐν ἡδόνῃ αὐτὸς φύσιν λεγεῖ, ὅτι κοινὸ γεγόνασ ἀνθρωπὸν, οὐδὲ ἔχωσι πᾶν ἡμᾶς τὸ πλεῖον. ἐστὶ γὰρ τοῦ

B

C

D

E

τῶ κόμῳ τῶν γόνυ, ᾧ πᾶσα γλῶσσα ὁμολογήσεται, ὅτι κύριος Ἰησοῦ Χριστὸς εἰς δόξαν Θεῦ πατρός; τοῦ αὐτοῦ προσκυνήσω ἀξιόν. ἐν ᾧ ἀρετῶν ἀκοινὼ ἐλλήνων ἡ ἀγνὸν πλοῦτοι; ἀῷ δὲ ἀνθρώπῳ κοινὸ λελάτρευε μεθ' ἡμῶν ἀνέσμησε & ἡμᾶς; μὴ γένοιτο· προσκυνῶμεν γὰρ ὡς Θεῦ ἀληθινοῦ τὸν Ἐμμανουὴλ. ἔστω δὲ ἡμῖν ἑνὸς προσκυνητὸς, ἐπὶ μὴ πεσῶμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ εἰς Θεὸ λόγοσ, ὁ παρὰ πάντα τὰ κτίσεων προσκυνούμενοσ, σαρξ γεγένεται κατὰ τὰ γραφάς. ἀν εἰς σάρκα μεταβεβλήσθαι, ἀλλ' ἐκ ἁγίας παρθένου σάρκα λαβὼν, ὡς ἰδίαν, ἀνθρωπίνῳ μὲν ἐκοινώνησε γέννησιν· ἴνα & ἀνθρωπὸν γεγονὼς ἐπὶ γῆς ἡμῶν, ἀποδῶσιν μὲ ἀνθρωπίνῳ, ἀπαντῶ δὲ θεῖαν, πάντων τῆ θειότῆ τὸ κράτος. ἵνα γὰρ ἐμὲ διδοῦσιν & ἡμᾶς οὐ ὁ Χριστῶ πάσεσιν κατεκυριεύθησε μὴ τῆ ἀμαρτίας, ἀποδόσεωσ & τὴν φθορὰν, & ἀνεῴωσιν θάνατον, ὅτι τὸ πάντ' εἰς πεφεγμένοσ τῆ ὡς ἀρχὴ· τὴ τῆσ ἀνθρωπίνῳ τὴν ἀρετῶν ἐν ἀθανασίᾳ τὴν ἀνάστασιν, ἵνα τὸν κόμον τῆ Χριστῶ.

ζ'.

Εἰ δὲ ἀνθρωπος ἦν κοινὸς ὁ Ἐμμανουὴλ, πῶς οὐ ἀφθορος τῶν ἀλήθειν φύσιν ὁ ἀδῶνε Θεῦ πατρὸς; τῶ τοῦ πολλοὶ προφήτωσιν ἀγορεύοντ τοῦ Ἀβραὰμ ἐκείνῳ· ὁ Δαβὶδ τοῦ, Ἰσαὰκ, & Ἰακὼβ, Μωσῆς τε, & Σαμουὴλ, ὁ οἱ χαλεῖς γεγαόσ ἀγιοι· ἀλλ' ὅπεστ μὴ ὑβὸν τὸ εἰς τῆς τῶ ἀνθρώπω ἡμῶν ὁ ἐκείνω θάνατο, σίσωκε δὲ ἡ Χριστῶ. προσκυνέμεν γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἴδια σάρκα, ᾧ δὲ * αὐτὸν τὸ θανὼν & ἀνάστασιν τὴν ἐν θεῦ τὸ δεκτὸν ἐκ μεμὸ. πρεκεῖ γὰρ ἐπὶ ἀπερ κάτω ἀτοδεωσὸ ὁ κάτω ἀξιόπτρος, ὅπτ. ὁ φύσει Θεὸς ὁ ἐν πατρὸς εἰς λόγῳ, & ἀπεκλείσθε σῶμα, τὴ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς σωτῆρα. ἐκλεκτὸν τῶ Θεῦ & πατρὸ ἀγκαλιασμόμενον. ἐκλεκτὸν ἀσεβεῖς, ἡ τῆ λόγο ἐκπεσόντωσ, τὸ πάνσοφο εἰς ὑβὸ τὸν ἐκ κόσμο λυτὸν Χριστῶ, ἀτιμοῦντεσ δὲ αὐτοῦ, ἡ & σοφὸν τὸν Παῦλον λόγον· εἰς κόσμῳ, μὲν ἐπεν, ἐν δὲ κόσμῳ ἐν τῆ σοφίᾳ τοῦ Θεῦ, ἐν τῆ σοφίᾳ τοῦ Θεῦ, ἐν τῆ σοφίᾳ τοῦ Θεῦ,

Intelligit prudentia vestra perfacile, infanam hanc doctrinam in magnum sibi blasphemiæ inclinate, imo vero in extremam impietatem procurrem fori. Existimet autem ea quæ divinum illud Christi mysterium accuratius expendisse, perspicaci mentis oculo illos intemperiores; qui impositum molunter, orationique lim pictatis perfumam indouerunt, cum quovis interim venenato jaculo magis feriant: nam si quod res ipsa est, palam diere licet, dominum quidem esse Christum, hoc est, Christum, inficiunjur. Verumtamen impiorum ob hanc rem offensionem, solumque simulatione digunt mentuetes, cum qui ex facta virgine natus est, & Deum & Dominum, & Dei Filium esse profitentur. Quod si qui ex radioribus illorum sermones forte hauriunt, recta mox, ut probabile est, & convenientia, & quæ à veritate non differuiant, illos loqui arbitrantur. Verum qui dicta illorum exactius perfcrutantur, & jusiis ponderibus examinant, nihil non fucatum ac perplexum comperiunt: sunt enim dii multi & domini multi, & in cœlo & in terra, quemadmodum divinus Paulus scriptum nobis reliquit: *Nobis tamen unus est Deus Pater, ex quo omnia, & nos in illum: & unus dominus noster Jesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.* Cecerum cum Dei Patris Verbum humana forma indutum, Jesum Christum nominamus, dignitatem hanc non muneri datam, aut ei extrinsecus adventitium obtigisse significamus; sed quod creditum est esse, hoc ipsum jerunoch veritatem esse indicamus. Nam cum extra camem suapte natura Deus sitet, pofteaquam camem induit, Deus esse non desistit, Rursum cum ante assumptam carnem naturalis Dei Filius esset, quando caro jam factus est, Filii rationem non amisit. Tandem cum universorum dominus ante existeret, posteaquam humana natura orantum prodiit, ab eo ordine & dignitate non excidit. Igitur ipsum, qui ex facta virgine prodiit, hoc est Dei Patris Verbum cami fecundum naturam unitum, verum Deum esse agnoscunt, cum eamdem virginem esse deiparam fateri recusent? Verum ipsis propositum est haud ex animo profiteri virginis Filium Deum ac dominum, eademque cum Patre predicentur propterea esse, sed verbis tantum hoc ipsum simulare, existimant enim, hominis ad nostrum usum, ex Deo et sancta virgine prognato, cum illustrium, tum dominationis excogitare gratiam per modum cujusdam gratiæ, ac per profectus obveniße.

IX.

Porro autem vocem hanc, deiparæ, vetere-bitus patrum, quorum fastidiunmam & fidei integritatem admirantur confirmare studebunt qui eos deinceps hucusque sunt fecuti, priverium (ut ita dicam) terrarum orbem, Christianorum esse, offendendum esse existimavi. Ne enim ciera delectum, ac temere quidquid in mentem venerit, effutire videat, argumentis illis quos illi ad ecclesiæ utilitatem excogitarunt, perfecit; atque huc in medium allatis, existimantur ejus veritatem confirmare debeo. Igitur beatissimus ille; ac propter pie-

ἀλλ' ὁρᾷ τὴν πάντως ἡ σὺν ἐμοὶ ἐγγίνοσι μεθοσύνη τὸν ἐπὶ τοῦτο λόγον, ἐξ κατασκευασθεὶς τὸ τῶ καλεῖν, μᾶλλον δὲ ἐφ' ὑφ' ἑαυτῶν ἐτέθεσε κτοσεῖσθαι. σῶμα δὲ ἐ ὁσὸ ὅμως ἢ. τὸ θεῖον αὐτὸ πολυωφελῶ μυστήρε μεταβεῖν, ὁ ζῶ δικαίοις ὀμμασι καθορᾶν τὸς σωμαρεῖζον ἐθέλοντας, ἐ ἀφοσιοῦσθαι μὴ δεῖσθε τὸς ἰδίοις κεκτηθεῖ λόγοις λόγοις, βοῦλοῦ δε μὴ ἀνάπτε ὀξύτερον ἐχοντας αὐτὸς. ἀφιόνται μὴν γὰρ, ὅσον ἔκεν ἐκεῖνοι εἰς δύναμιν ἀλυθῶσε, τὸ ἀγκάθωνα αὐτὸς διαστῶν, τοῦτ' ἔχε τὸς ἐδεῖσθε δὲ τῶ ἔστιν ἐκεῖνοι ἐκεῖνοι τὸς ἐν ἐνδε λύκας, ἐ μὴ τὴ ἔχθρα τὸ ἀξιόχρεον, ὁμολογοῦσιν, ὅτι κ θεὸς ἐστὶ ὁ ὢν τὸς ἀγίας κυρίνν γεγωμηθῆς, ἐ μὴν ὅτι κ κύριος, κ υἱὸς τὸ θεῖ. κ, εἰ μὴ τὰ τῶ ἀπὸ τὸν τὸ κὰ αὐτῶ δέρεται λόγνε, νομεῖ τὸ κατὰ τὸ κὰ ὀρθὰ χὰ κάκιστα λέγνεν, ἐ τοῦ: τὸς ἀλυθεῖσε κὰ ἀνεῖσθαι δόγματα. εἰ δὲ ὅτι τὸς εἶναι κατὰ τὸ κὰ ἀξιοῦ αὐτὸς χὰ τὸ ἀκριβῶ τοῦτοεῖσε τὴ εἰρημένον κὰ βεβαιοῦσε, ἐ γὰ τὸ ἐρῶτε. εἰσὶ μὲν ὁ θεοὶ πολλοὶ, κ κύριοι πολλοὶ ὡ τὴ ἡμεῖ κ ἐ τὴ γῆς, καθὰ κ ἐ μακάριος ἡμῖν γράφει Παῦλος. ἀλλὰ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, ἐ ἡμεῖς εἰς αὐτὸν. ἐ εἷς κύριος Ἰησοῦς, δι' οὗ τὰ πάντα, ἐ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. τοῦτο ὅτοι ἐκεῖνοι ἐκεῖνοι ὁμολογοῦμεν, τὸν ὢν θεὸν πατρὸς λόγον εἰς ἀνθρωπίνη μορφὴ πεφυκότα σωματοειδῆ, κὰ ἐκ γῆς κτῶ. μόνε χὰ ἐπικτῶ ἔζωμεν ἐγχρίτε τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ ὀστὸν τῶν κατὰ ἀλυθεῖσε, ἐ τὸ κτῶ κτῶ ἀνῶ. θεὸς γὰρ ὢν φύσει κὰ ἀληθῶς ἄλλῳ κτῶμα, μεταβὰς ἐπὶ τὸ κὰ μετὰ σαρκὸς χὰ υἱὸς ὢν φύσει χὰ κατὰ σαρκὸς, μεταβὰς υἱὸς κὰ ἀνθρώπου γεγονὼς σάρξ. ἐ κύριος ὢν ἀλλὰ ὢν θεὸς ἐξ ἀνθρώπου γεγονὼς: ἀλλ' ὁ θεὸς ἐκεῖνος ἀνθρώπου γεγονὼς: ἀλλ' ὁ θεὸς ἐκεῖνος ἡμῶν τὸν ἐν τῶ ἀγίας παρθένε γεννηθεῖσαν, τοῦτ' τὸν ὢν θεὸν ἀγνοοῦσι, τὸν ἐν τῶ ἀγίας παρθένε κατὰ χὰ ἀμὰ ἀνθρώπου γεγεννηθεῖσαν τὸν τὸ τῶ κυρίου τῶ θεῶ.

IX.

Ὅτι δὲ χὰ ἡ θεοτόκος φωνὴ χὰ αὐτοῦ γέγονε σωθῆνε τῶ κατὰ ἡμῶν αἱρέσεω κατέρασε, σὺν ἐν ὀρθῇ ὁμολογίᾳ τῶν, ἐ τὸ ἐν ἄρρα κατὰ τῶν ἀπὸ τῶν, ὡς ἔνοε κέκε, τῶν ὑπ' ἐκεῖ κοῦ, ὁσὸν ἐξ ὀλίγου κὰ ἀκριβῶς ἀποδείξω. ἵνα μὴ δοκοῦμε τὸ ἐς κοῦ ἡμῶν ἀνῶν ἀβεστῶν εἰς λόγνε, ὁν ἐν ἐκείνοις κεκομμένοι βιβλίοις ἐκ ἐκκλησία, τὸ ἐν τῶν τῶν γράμμα σῶμεν, κὰ κὰ σωμαῖοῦ ἐς ἀποδείξε. κατὰ κὰ κὰ σφραγῖδ τὸ ἐλθόνεσε τὸ ἡμετέρ λόγνε. ἐσὸν τὸν

A τὴν ὑπὸ τῶν ὡς ἀληθοῦς ὁ τῆς μακάριος Ἀθανάσιος, ἀξιόμαρτυς ἢ κεφῆς ἢ ἀμάθεν. Ἀλεξάνδρου ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ὃς τῷ τοῦ σωμάτου λόγῳ, περὶ Χριστῷ.

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῶν περὶ σωμάτου λόγου. Περὶ Χριστῷ.

ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝ γὰρ, φησὶ, κ ἡ θεία αὐτὸν εἶναι θεὸν, ὁ θεὸν κ ἀνθρωπον, υἱὸν ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, ὁ δὲ φύσει τὸ ἐκ υἱοῦ, μὴν μόνον ἀνθρωπωθέντ. ἀλλὰ μὴν ἀπρόσκοπτον· ἀλλὰ μὴν φύσει ὁ θεὸς λόγος σεσαρκωμένος, ὡ ἀφρασκωμένος μὴ τὴ σαρκὸς αὐτῷ μὲν ἀφρασκωμένῳ κὰ θεὸν εἶναι, ἀλλὰ μὴ υἱὸν θεὸν ἀλυθῶσε ἀφρασκωμένου, ἀλλὰ ὁ ὢν Μαρίας ἐλθόνεσε, μὴ ἀφρασκωμένος, κατὰ χρὸν υἱὸν θεοῦ ἀφιόμενος, ὡς ἀνθρωπος· ἀλλὰ τὸν ὢν θεὸν, ὁ ἐρῶ, ἐκ υἱὸν θεοῦ, ὁ θεὸν ἀνθρωπος, ὁ ἐκ Μαρίας γεγεννῆσθαι κατὰ σάρκα ἐν ἐγκάτοις ἡμῶν, ὡς ὁ ἀγγελος τὰ θεοῦ πρὸς Μαρίαν λέγει· τὸ γὰρ ἐν ἐγκάτοις ἡμῶν τῶν ἐστι, ἐπὶ σάρκα ἐγκόμενον· ἐπὶ δὲ τὸν ἐν ἐγκάτοις ἡμῶν ἐστι· ἐν ἐγκάτοις ἡμῶν ἐστι τὸ ἀφρασκωμένον

I. PART. CAP. IV.

Ex. Esiffimo autem fcaliorum quoque fanctorum epifcoporum fententiae, quibus idem docere propofitum eft, neutiquam hic omittendas effe.

Alicei epifcopi.

HODIE Chriftus dominus benaignitatis eragga homines nativitatem fufcepit: divinae quippe dignitatis nativitate gaudeftibat. Adhuc fic mirum: Benaignitatis Verbum, cum fafcinate natura exinanitionis capax non effet, exinanivitur: fervili enim forma fufcepta femetipfum exinanivit. Qui expers erat carnis, carne indutus, *Verbum caro factum eft.* Qui ob naturam corporis expertem fub tactum non veniebat, palpabilis effectus. Qui principium nefcebat, fecundum corpus initium habuit. Qui abfque perfectus erat, incrementa fumit. Qui convertitur non poteft, profcit. Qui dives eft, in diverforio gignitur. Qui coelum nubibus tegit, fafciis involvitur. Qui rex eft, in praefepio depofitus.

Anicichi epifcopi.

QUEM hefterno die pro noftra falute Immaculato puerperio genitrix vitae, mater pulcritudinis, magnificentiae lucifque pateos, Ipei apportatrix, delpara, quae novo peperit modo, virgo & mater peperit Maria.

Amphilochii epifcopi Iconii, ex libro de generatione domini fecundum carnem.

VERITAS cognita eft, gratia venit, vita apparuit. Dei Verbum, Deique Filius propter nos incarnatus eft, quo nimirum mortales a morte ad vitam aeternam eripiamur. Unlivefcolum opifex, qui ante omnem creaturam tam vifibilem quam invifibilem foli Patri & Spiritui fancto coexiftebat immortalis, ecce is citra ullum peccatum, ullamque hominis aut viri operam, hodie nobis ex virgine nafcitur.

Antonii epifcopi Adrianopolei.

Sic enim ipfe ait de Dei Verbo.

QUOD fi is, qui Deus fecundum naturam eft, utpote unigenitus Dei Filius, fervili forma affumpta, facraque virginis primogenitus appellari non dedignatus, femetipfum redemptionem pro omnibus tradidit. Addit praeterea: Clare patet, in quantam impletam prolabantur Arianii, qui defpiciunt Mariam ita fanctificatae, quae pro peccatis ex lege offerri mos erat, opus habuiffe ablutione.

Joannis epifcopi Conftantinopolitani, de divina generatione.

Dicit autem de Sanctis virgine.

DICE fofis, ait, incircumfcriptus juftitiae fofem complexa fuit. Neque hic quaeftio quomodo hoc fafium fit, aut fieri potuerit, Ubi enim Deus vult, ibi naturae ordo ceftit. Voluit, potuit, defcendit, falvavit: omnia Dei notum fequuntur. Hodie qui eft, gignitur; & rurfum qui eft, fit id quod non erat: nam cum Deus effet, fit homo; ab ea tamen quam habebat deitate non excidit: nec cum deitatis jactura fafius eft homo, neque rurfum per fucceffentia incrementa ex homine fit eft Deus: fed Verbum exiftens, natura Deus ob fui impatibilitatem manente immutabilis, factum eft caro. Adjungit dedit, *Verbum* fubfiftit praeeftiqua confiftit, fimplex, ac unus permanet; humanis manibus

ANNO CHRISTI 431.

ὁ τὴν τῆς ἀμφιβολίας διεστῶτα δεσμὸν, ἀπαρχόνοις ἐμπλέκε.

Σιθικοῦ ἐπισκόπου.

Ο ΓΑΡ ᾤκησεν ἀνθρὼπος ὁ κατὰ τὸν λόγον, ἀτόμῳ τῶν ἀφάτων, ἀκαταλήπτων, ἀϊδίων, ὁ αὐτὸς ὢν χρόνῳ χθὲς καὶ σήμερον ἐκ παρθένου Μαρίας· ἵνα οἱ κόσμοι ἀνθρὼπος κάνῶσι, ὁμοῦ καὶ ἀνὴρ ἐπιφανῆς ἐν ἀδόξοις, τοῦτος Θεός.

Θεοφίλου ἐπισκόπου.

ΟΙκτιλῶς ἐπεκόσμα, ὁκ τῆς τῆς ἐτέρας λόβης. ΕΤΙ δὲ καὶ τῆς κατὰ σάρκα εἰκονομίας τῆ σωτῆρος τὰ ἀθρόα, ὅτι ἀνθρὼπος ἐγένετο μόνος τὰ Θεὸ λόγω, τὸν σάρκων γεγενῆκε κατὰ ἀνάκρασιν ἀδιαφωνίας. Ὁ δὲ ὢν ἀλνθῶς Θεὸ κατὰ τὰ ἀϊδίου ἐν Θεῷ λόγῳ, τὸν σάρκων γεγονὼς ἀνθρὼπος κατὰ τὰ ἐν παρθένῳ χρόνον. Ὁ ἐστὶ οὐς ὁ ὢν ἀπὸ πλόνου Θεὸς κατὰ τὰ Θεότητα, ἐγένετο τὰ κατὰ τὰ ἀνθρὼπος· ὁ ἀνθρὼπος ὁ ὢν τὰ κατὰ τὰ ἐν παρθένῳ χρόνον, ὁ ὁμοούσιος ἀνθρὼπος κατὰ τὰ σάρκα. ἐπεδὴ δὲ ὁμοῦ τὰ λόγοκόσμα ἐγνν τὰ Χρεστὸ, ἡ ὁμοούσιος τὰ Θεὸ κατὰ τὰ σάρκα, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐστὶ γὰρ ἀμολογνῶ τὰ ἀωεὶ σάρκα ὁκ τὰ κγνὸς παρθένοῦ, ἡ ἀνθρὼπος ὁμοούσιος, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐστὶ γὰρ ἡ σάρξ ἀμφὶ ἀνθρὼπε, ἡ ὁκ πλόμενος ἀνθρὼπος τὰ Μαρίας τὰ παρθένν ἡμνθέτνν τὰ σάρκα, ἤτοι χρὸ λόγκε, ἡ ἀπαλλάτνν, ἡ ἀλνγεν, ἡ ἀόστατος, ἐνωαπάθεια. ἐκ τὰ πλμλὰ λόγκοῦ τὰ Χρεστὸ θεῖκοῦ τεταυτῶνα, ἡ μόνοφυε, ὡς γεγραπτὰι, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐκ τὰ ἐκείνῳ τὰ χωρεῖν τὰ κόσμου ὁμοῦ ἡ σάρκα. ὁ λόγος ἐπρὸ τῆς ἡμῶν τὰ Θεὸ λόγου, ἡ ἐπρὸ τὰ ἀνθρὼπίνα ἀνθρὼπου, ἡ μὴ ἀνθρὼπνῶ ἐνὶ ἐκ τὰ κόσμῳ, ἤτοι ἀνθρὼπε.

Θεοφίλου ἐπισκόπου, ἐκ τὰ ἀφορισμοκτικὰ λόγκ κατὰ τὰ φρονέντκ τὰ Θεοφίλου.

ΕΦΑ ἡ ἀπὸ τὰ κόσμ τὰ Χρεστὸ.

ΙΝΑ μὴ ἐν ἑνὶ λόγῳ μόνῳ, ἀλλὰ ἐν ἐν δυνάμει Θεὸς ἀλνθοῦς, ὁ φανεὶς ἐν τὰ κόσμῳ, τὰ τὴ δόξκκοῦ μεγαλωσύνκ τὰ πεῖ κάτὰ δόξκν ἀνθρὼπνν· πλὴν μὴ ὢν Θεὸς, αὐτοῦ τὰ ἐκ Θεοῦ κατὰ τὰ, μεῖζν ἀθρωπνῶς ὁμοιόστνν κατὰ τὰ ἀνθρὼπνν ἐστὶ, πλὴν μόνος τὰ κόσμκ κατὰ κλίσ. ἡ δόξκν χρὸ ἡμῶν, Εμμανουὴλ ὁμὸν λογνῶν, μόνον φρὸν αὐτὰ ὁσπνν, ἐν τὰ κόσμκ κωνῶν ὁ Θεὸ ἦν φανὲν βοῦνν· ὅτι ἡ σαρκοφόρκ, ἤτοι σωμάτνν ἐστὶ, ἡ τὰ Θεὸ λόγκ ἔλαβε κατὰ τὰ ἀνθρὼπνν σαρκοῦν ἡ ὑπόστκ, ἤτοι ἐκ τὰ ἀνθρὼπνν ἔλαβε. ἡ κατὰ τὰ δόξκ κλόνν τὰ ἐν τὰ κόσμῳ ἀνθρὼπνν ἐστὶ ἡ ὑπόστκ τὰ Χρεστὸ. ἡ γὰρ ὁκ τὰ ἀνθρὼπνν τὰ κόσμκ τὰ παρῆγκε, ἡ φανομένκ σώματκ τὰ οἰκνὸ ἀνοικεῖν ἐστὶν· ἤτοι ὅτι Χρεστὸ ἐκείνν ἀνθρὼπνν ἐνὶ, λόγῳ δὲ σαρκὸ ἀνφέλεν· ἤτοι ἀμφὶ τὰ γνῶν Θεὸ τὰ κόσμ ἀνθρὼπνν, διὰ τὰ ἀφθαρσίκ, ἡ κόσμ γνωεζόμενος· ἡ μὴ ἀλνθοῦς ἐν Θεὸ τὰ κόσμ τὰ κόσμκ τὰ ἀνθρὼπνν ἀνφέρκ ἡμνν τὰ ἀνθρὼπνν ἀνφέρκ ἡμνν τὰ Θεὸ τὰ κόσμ ἀνθρὼπνν.

Σιθικοῦ ἐπισκόπου.

ΟΙκτιλῶς ἐπεκόσμα, ὁκ τῆς τῆς ἐτέρας λόβης. ΕΤΙ δὲ καὶ τῆς κατὰ σάρκα εἰκονομίας τῆ σωτῆρος τὰ ἀθρόα, ὅτι ἀνθρὼπος ἐγένετο μόνος τὰ Θεὸ λόγκ, τὸν σάρκων γεγενῆκε κατὰ ἀνάκρασιν ἀδιαφωνίας. Ὁ δὲ ὢν ἀλνθῶς Θεὸ κατὰ τὰ ἀϊδίου ἐν Θεῷ λόγῳ, τὸν σάρκων γεγονὼς ἀνθρὼπος κατὰ τὰ ἐν παρθένῳ χρόνον. Ὁ ἐστὶ οὐς ὁ ὢν ἀπὸ πλόνου Θεὸς κατὰ τὰ Θεότνν, ἐγένετο τὰ κατὰ τὰ ἀνθρὼπος· ὁ ἀνθρὼπος ὁ ὢν τὰ κατὰ τὰ ἐν παρθένῳ χρόνον, ὁ ὁμοούσιος ἀνθρὼπος κατὰ τὰ σάρκα. ἐπεδὴ δὲ ὁμοῦ τὰ λόγκοσμα ἐγνν τὰ Χρεστὸ, ἡ ὁμοούσιος τὰ Θεὸ κατὰ τὰ σάρκα, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐστὶ γὰρ ἀμολογνῶ τὰ ἀωεὶ σάρκα ὁκ τὰ κγνὸς παρθένοῦ, ἡ ἀνθρὼπος ὁμοούσιος, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐστὶ γὰρ ἡ σάρξ ἀμφὶ ἀνθρὼπε, ἡ ὁκ πλόμενος ἀνθρὼπος τὰ Μαρίας τὰ παρθένν ἡμνθέτνν τὰ σάρκα, ἤτοι χρὸ λόγκε, ἡ ἀπαλλάτνν, ἡ ἀλνγεν, ἡ ἀόστατος, ἐνωαπάθεια. ἐκ τὰ πλμλὰ λόγκοῦ τὰ Χρεστὸ θεῖκοῦ τεταυτῶνα, ἡ μόνοφυε, ὡς γεγραπτὰι, ἤτοι ἀνθρὼπε. ἐκ τὰ ἐκείνῳ τὰ χωρεῖν τὰ κόσμου ὁμοῦ ἡ σάρκα. ὁ λόγος ἐπρὸ τῆς ἡμῶν τὰ Θεὸ λόγου, ἡ ἐπρὸ τὰ ἀνθρὼπίνα ἀνθρὼπου, ἡ μὴ ἀνθρὼπνῶ ἐνὶ ἐκ τὰ κόσμῳ, ἤτοι ἀνθρὼπε.

Θεοφίλου ἐπισκόπου, ἐκ τὰ ἀφορισμοκτικὰ λόγκ κατὰ τὰ φρονέντκ τὰ Θεοφίλου.

ΕΦΑ ἡ ἀπὸ τὰ κόσμ τὰ Χρεστὸ.

Sic autem dicit de Christo.

CETERUM ne is qui apparuit folo verbo, fed virtute quoque vetus Deus effe crederetur, ipfe operam magnificentia certiffimam divinitatis fuae judicium fecit. Perfectus itaque Deus cum effet, factus eft voluntate fua homo: neque propterea omnino, quod humanae naturae cognatus effet, praeter unam impiam malitiam, reliqui: nam etfi infans, Emmanuel tamen effe agnofcebatur. Conflat namque magos qui ad illum venerunt, cum ipfum qui apparuerat, adorantes fuae Deum agnoviffe. Sic quoque licet fecundam carnem in cruces agentur, folis tamen radios reprimebat, novoque miraculo divinitatem fuam orbi terrarum patefaciebat. Nufquam autem aut feipfum diviffe, aut in duos falvatores difcefuiffe comperitur. Quin etiam potius fanctae ecclefiae nos compellaffe legitur: *Ne excutite magnitudo in terra: nam ifi enim magnitudo vefter Chrifto.* Neque enim quando apoftolis hoc magnitudo, divinitatem fuam a corpore quod cernebatur, fejungebat; neque rurfum, cum fe Chriftum effe teftabatur, fe animo & corpore diviffebat, fed fimul utrumque, hoc eft, Deus & homo erat. Servus quippe erat, qui cernebatur; dominus vero qui intelligebatur. Deitatis teftifcatum humili incarnationis fomnes occultabat, contra vero corporis, quod videbatur, humilitatem deitatis operatione crebebat.

Iterum in eodem fanctorum in quo dicit teftimonium defidera ut in Ephefo ponatur.

Ex. Ex. Ex.

Ex. Ex. Ex.

Ex. Ex. Ex

XI.

Non fuerit autem difficile alia ejusmodi præclara testimonia non pauca his adjicere; quum tamen præteeo, cum scriptum esse non ignoremus: *Ea sapienti occultantur, et abdentur sapientia: dois enim, et revelasti eis sapientes.* Hoc unum interim non prætermittam, optimos ac lapientissimos quosque patres quotquot ante nos existerunt, omnes sacram virginem deiparam invocare appellare, Deique Verbum, etiamsi principii expers sit, & ante omne ævum tempusque ex Patre natum, carni secundum naturam unitum esse, nec non in utero virginis latuisse, ac inde secundum carnem prodiisse, attestari. Quonam vero dubium non est, mente prolixa auditoratum sententiamque recitatione obtundi, tumultuosque fieri, nulle autem brevi quodam compendio dogmatum de Christo vestigatum dilucide perspicueque ob oculos propositam cernere; ideo ipsas, ut fe loquar, sententiarum medullas ex divinis novi testamenti scripturis collectas, ad vestram in Deum pietatem mittendas existimavi. Quo nimirum brevitter ac figillatim hafce evolventes, vestram in primis mentem etiam nunc cohonestet, deinde id agnoscendam veritatem, aliis quibuscunque vilum fuerit, adjuncto esse, nemon apostolicis præconiis perinde ac fortis quibusdam capitis vestris redimitur pallio. Quandoquidem cæpiola merces ea de causa reddi confuevit: ferisum est enim: *Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum.* Porro autem cum ejusmodi sententiis adducendis, vel eximendem quoque conclusionibus, subinde dictiori fumus, Deus igitur est Christus; aut unus ergo Filius & dominus est Christus: non eo fenso id dicimus, quo illi; quafi nomine Emmanuel fecundum gratiam tantum Deus, aut Filius, aut dominus fit nominatus; aut per assiduos progressus & incrementa, perinde ac unus quispiam e medio grege nobilium familis homo lanctificatus, ad illud gloriæ collum confenderit. Verum unum hoc institutimus & dicimus, nempe Verbum cum Deus esset, ad exinanitionem, fervilemque formam fe demisisse ac defcendisse; ita tamen ut vetus nihilominus Deus ac fecundum naturam universorum dominus permanerit, solusque & proprie Filius: cui & non quoque per gratiam ipsius conformamur, & ad adoptionis gloriam conscendimus.

XII.

Cæterum nemo hoc, Christum, quidam nefcio quemodo Dei Patris Verbo non gratiam ac per fe, hoc est, ut extra carnem positum mente concipiat, convenire afferunt: mox vero in illum quoque familiter illud competere contendunt, quæ ex facra virgine natus est, prouinde quoque fe separatim subsistere considerantur: postremo ambobus simul perinde ac uni congruere tandem, ratione nimirum conjunctionis, ut ipsi loquantur, in unam illos personam colligantur: (nam verae illius naturalisque unionis, etiamsi unam hanc mysterii hujus vlam planam, & ab omni errore tutam propositam habeant, nulla quoad illos habetur ratio) & hoc illorum finum non vestilio non est finens, fed atti venerium illum quoque plena. Nam cum divina scriptura Christum nominans, omnia illi divina simplicitate attribuit, Christo omin novit inquam illa, Dei Verbum in humana forma apparuisse & carnem factum esse) illorum unum institutum & loquus,

Ἐκείνῳ φησὶ τὸ ἅπερ τάυτα ἐνεργεῖν, κηδεῖ δὲ ὅτι κ ἀλιθῆ μαρτύρων· πολλοὶ δὲ μὴ τὸ γν ρμιμβῆν οἰδῶς· ἀδὸ σοφῷ ἀφομῶν, ὁ σοφώτατος ἐνεῖ· γνώσεῖς ἀνεῖμ, ὁ σφοδρότερ τὴ δέγνοῖ. πλὴν ἐκεῖνο φαμὶν· ἰδὸ δὴ πάντες οἱ πατέρεῖ τοῦ θ σοφοῖ κατὰ κ μὴν ἡμῶν γεγονότες πάντες, ὁ Θεοτόκον ὀνομάζ ν τὴν ἁγίαν παρθένον· ἰωάνδ δὲ κατὰ φύσιν διαβεβαίωσιν τὴ σαρκὶ τὸν λόγον, ἐπὶ τῆ γαβὶ ἡμῶν φασὶ τῆ παρθένεις, ᾗ δὲ αὐτὸς ἀφοιλδίνον κατὰ σάρκα, κ ἐκ τοῦ ἀπόρχ ν ἀφ' πάντ ς αὐῶνος ἡ χρὶν λαχόντα ἡμῶν τὸ κ ρπόν. ἐπειδὴ δὲ ὧν εἰδὸς, ὡς τῶς μακρήσαμ ν ἐφέρ ς ἐν ἑνὶ συωθήκῃ ὀλιγ ρῶν ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων ὡς ἐν ὑφαιρεῖ τῶν ἁγιογραφῶν ἐκλογῶν, χωρὶς μὲν τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι τῶν θεοῦ, ἐν ἑνὶ τόπῳ, κεφάλαι ὁν τῆς γραφῆς σωκ ν γνέγκαμ· ἐπιφέρομ δὲ τὴν ὁμιλίαν κατὰ τὴν ἀξίοκ· ὡς ἂν ἐπιτέχῃ κάστ, κατὰ βραχύ τι τῆ αἰν ἀξίοκ τῶν τ τῶν ἀνῶμεν ἐπὶ μᾶλλον κ πολὺ μᾶλλον τῶν φωτεκ ν ἀφ' ὧν ἐκεῖν θεοῦ κ ἐν ἀφεκλῆ ἐλπιδ, χωκ ἡμῶν ἀπόλ ν

I. PARTV. CAP. IV. Quod Christus fit vita, & vivificator, argumenta ex apostoli Pauli seriorumque apostolorum literis petita.

Quod fides sit in Christum, ut in Deum, ex catholicis & evangelicis.

Quod Christus sit vita & propitiatorium, explanationes variæ.

Quod Christi mors mundo salutaris extiterit, ex apostolicis & evangelicis annotationes.

QUOD CHRISTUS SIT, DEUS, per unionem ad Deum Verbum ascendente ad ejus gloriam templo quoque assumpta.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 3. v. 1. 2.

PAULUS *servus Christi, vocatus apostolus, segregatus in evangelium Dei, quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis, de Filio suo, qui factus est ex semine David secundum carnem; qui praedestinatus est Filius Dei in virtute, secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Jesu Christi domini nostri.* Igitur si praedicatio de Christo est evangelium Dei, quomodo Christus non est Deus? Rursum si omnes omnino prophetæ ad ipsum quasi ad scopum collimant, divinaque scriptura ipsum ipsum, qui ex semine David natus est, quantum proper incarnationis mysterium secundum sanctificationis Spiritum praedestinatus dicatur, Filium Dei praedicant, quo pacto non est vera Filius; maxime cum omnes per redemptionem ex mortuis evidens testimonium habeat? Neque enim in vitam resuscitatus est ut unus quispiam homo nostri similis, sed tanquam mortis superior, quatenus nimirum vita est & Deus.

De hac qui exactosis locis creaturam adorant: *Quia cum cognoscerent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum. Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.* Scribit idem Paulus alibi iis, qui ex gentibus vocati fuerunt, hoc est nobis, hoc modo: *Nunc autem cum cognoveritis Deum, imo cogniti sitis a Deo.* Quem obsecro aliunde fit Deum cognoscere, nisi ipsum, portio Jesum Christum? Quam, fil. illum ait. Deum cognoscimus, & ut Deum debito honore prosequimur, ut vere illuminati simus? Cui autem illius gloriam genuinam, quæ vitam non ipsi quoque in mentem cogitationibus evanitide deprehendimus. Nam si vere in illum credimus, utique tanquam in Deum in illum credimus. Aliaque enim modis omnibus fieri oportere, nos etiamnum prisci erroris laqueis, irretitos teneri, utpote in communem hominem credentes. At non ita res habet.

Ex scriptis non probaverunt Deum habere in notitia, credidit eos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt. Si Christum agnoscimus ut Deum, cognitum ipsum quasi aperiamur, vulgarem tantummodo hominem illum esse dictantes. Sic autem inficitia excæcati illud facere videri non formidamus, simul cum illis in reprobum sensum prædicantes: *quæ non conveniunt.*

Quorum damnatio justa est, & imperantes eos, qui ejusmodi sint, non solum qui ea operantur, sed etiam qui consentiunt operantibus. Quorum damnatio justa est, & imperantes eos, qui ejusmodi sint, non solum qui ea operantur, sed etiam qui consentiunt operantibus.

Rom. c. 1. v. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

Rom. c. 1. v. 1. 2. 3. 4.

Rom. c. 1. v. 16. 17.

Rom. c. 1. v. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

Rom. c. 1. v. 1. 2. 3. 4.

Rom. c. 1. v. 16. 17.

Rom. c. 1. v. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

A Ὅτι ζωὴ ἡ χριστοῦ ὁ Ἰεσοῦς, ἐν ᾗ κεκμηκωσι καὶ τὴν ἀποστόλων Παύλου, ἡ ὡς τοῦς ἀποσταλεῖσοῦς ἑρμηνεῖς.

Ὅτι οὐ Χριστὸς ἐστὶν ἡ οὐ θεός, ἐκ τῆς κατ. Θεοῦ λόγου, ἡ ἐκ τῆς διαζωγιαῖας.

Ὅτι ζωὴ ἐλεατήριον ὁ Χριστὸς, ἐκφωνεῖ ἐξηγορα.

Ὅτι ὁ Χριστὸ θάνατος τὸ κόσμῳ σωτηρία, ἐκ τῆς ἀποσταλεῖσῶν & διαζωγιαῖας ἐκφωνεῖ.

ΟΤΙ ΘΕΟΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ, ΕΝΩΣΕΙ

Τῷ ναῷ τῷ Θεῷ λόγῳ εἰς τὸν αὐτὸ δόξαν ἀναβιβασθεὶς καὶ τῷ ναῷ ληφθέντος καὶ.

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Ἰεσοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα· τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἐκεῖνος, οὐκ ἄρα ὁ ἀδιάγνωστος Θεὸς τὸ τοῦ Χριστοῦ, τὸ κήρυγμα, τὸ τοῦ Θεοῦ ὁ Χριστὸς ἐν τῷ ἀναστρεφόμενος ἐν αὐτῷ βλεπόμενος πάντα, ὡς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀνάστασιν μαρτυρόμενος; ἐγκήρυγματι τῷ δὲ ἀνθρώπου τοῦ κοῦ κοῦ ἡμῶν, ἀλλ' ὡς θεοῦ κρείττων, καθὸ ἐξ ὧν ὁ Θεός.

Πεοὶ τῆς φρονιμωτάτου τῆς ἀτιμοῦ τῶν ἀνθρώπων· διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ ἐξηυχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν· γράφει τοῖς Γαλάταις πρὸς ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοις, τοῦτο ἡμῖν. καὶ δὲ γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ. πῶς πάλιν ἐπιστρέφετε ἐπὶ τὰ στοιχεῖα Χριστοῦ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ, οἷς πάλιν δουλεύειν; ἡμεῖς οὐ μὴ ὑπὸ Θεοῦ ἐγνωκότες, ἀλλ' ὑπὸ Θεοῦ ἐγνωσμένοι, ἀλλ' ὑπὸ Θεοῦ ἐγνωσμένοι· ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀνάστασιν τῶν δίκαιον, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀνάστασιν τῶν ἀδίκων·

I. PARS. Cap. IV.

dum ut fructificemus Deo, oraculis evangeli- A
cis ab ipso editis morem gerere cupiremus, At vero sumus & caput evangelicorum præceptorum est fides in ipsum. Hic enim noster est fructus, quem Christo tamquam Deo offerimus: ergo qui ex mortuis resurrexit, Deus existit, quod Verbum caro fit factum.

Rom. c. 14. v. 8.

Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis, sed in spiritu; si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Si qui autem Christi spiritum non habet, hic non est qui sit. Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum; spiritus vero vita propter justificationem. Quod si spiritus ejus, qui suscitavit Jesum Christum ex mortuis, habitat in vobis: qui suscitavit Jesum Christum a mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis. En hic Christi Spiritus, Dei Spiritus ille differre affirmat. At & Christus per le & secundum se aliud nihil est quam homo, Verbum Dei hospitem solum in se habens, quomodo divinus illi Spiritus esse ipsa dicitur? ell unum hic Spiritus illius principium Deus est ergo, nec aliter res habet: Nec enim Verbum Dei in homine inhabitavit; sed divinitatis integra retenta, homo vero factum est: atque hac ratione, Patris Spiritus, Christi quoque Spiritus intelligitur.

Joan. c. 14. v. 16.

Quemadmodum enim Spiritus Dei ejunitur, si sunt filii Dei. Non enim accepisti spiritum servitutis iterum in timore, sed accepisti Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. & alio rursum loco beatus Paulus: *Quoniam, inquit, estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba Pater.* Si ipsum ergo Filii Spiritum fidelium mentibus Pater vocare audemus Deum, tamquam qui naturalis verique Filii Spiritu simus locupletati; quomodo Christus non est Deus, non tantum quatenus similis, sed ut Verbum factum est caro, neque locus ac nos carnis & sanguinis participes effectum est?

Exod. c. 20. v. 23.

Quis nos separabit a caritate Christi? tribulatio? an angustia? an fames? an nudatio? an periculum? an persecutio? an gladius? Lex Mosaica inter extera dictabat, gravitercque præsipiebat: *Diligis dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua.* Cum igitur dilectionem, quæ in Deum maxime convenit, cujusmodi ea est, quæ ex tota supremaque fortitudine orta ad ipsum usque animam & sanguinem pertingit, ipsi Christo exhibeamus; quis dicere audeat, Christum non esse Deum? neque enim credibile est functorum judicium ullo modo a veritatis ipso aberraffe.

Rom. c. 8. v. 38.

Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit me separare a caritate Dei, quæ est in Christo Jesu domino nostro. Jam si nihil omnino a caritate Dei sejungere nos potest, nihil subtrahere hac autem a nobis in Christo Jesu nostro obferomus esse posse, quin Christus in Deo? Siquidem ipsum amantes, proveritimum Deum diligimus. Christum

ANNO CHRISTI 431.

Χριστῷ, τοῦς αὐτοῦ θεσπίσμασιν ἀκολουθεῖν καταπειθεῖν σπουδάζοντες, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. κεφάλαιον δὲ ἡ πίστις ἐν αὐτῷ· ὅ δὴ καὶ τῷ Θεῷ ἀναφέρομεν ἡ τέκνα ἡ εἰς αὐτὸ· ὃ ἔστιν ἡμῖν ὁ καρπός, ὃν Θεῷ, προσαγόμενος τῷ Χριστῷ. Θεὸς ἦν ἄρα ἐστὶ ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς, ὡς σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

Οὐ δὲ ἐν σαρκὶ εἶναι, Θεῷ ἀρέσαι ἠ δύνασθαι· ὑμεῖς δὲ οὐ ἐστε ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, ὅνπερ πνῆμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τὸ πνῆμα Χριστοῦ οὐ ἔχει, οὗτος οὐ ἐστι αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνῆμα ζωὴ δὲ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνῆμα τὸ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ οἰκοῦν αὐτὸ πνῆμα ἐν ὑμῖν.) ἰδὲ δὲ σαφῶς τὸ Θεῖ πνῆμα λέγεται τὸ Χριστοῦ. ἀλλ' οὐκέτι ἐπὶ ἀνθρωπῷ· ἔνεστι γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν· ἀλλὰ ἡ μὲν ἀνθρωπίνη φύσις, κεκτημένη μόνον ὡς πρὸς τὸ τὸ Θεῖ λόγου ἔχειν, τοῦ αὐτοῦ τὸ Θεῖον λέγεται πνῆμα, ἐδὲν μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῦ πνῆμα ἔχει. Θεὸς ἄρα, ὡ ἐν ἐσμεν, ἐ ὡ ἐν ἀνθρώπῳ γέγονεν ὁ τοῦ Θεῖ λόγος, ἀλλ' γέγονεν ἀνθρωπος ἀληθῆς, μετὰ τὴ μόνης Θεοῦ. οὕτω δὲ ἐν νοῶ τὸ Χριστῷ τὸ πνῆμα ὑπάρχειν τὸ τῦ πατρός.

Ὅσῳ γὰρ πνῆμαν Θεῖ ἡγοῦνται, ἐπὶ υἱοὶ τοῦ Θεῖ. ἠ γὰρ ἐλάβετε πνῆμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνῆμα υἱοθεσίας, ὡ ἐν κράζομεν, Ἀββὰ ὁ πατήρ. ὁ μαχάριος γοῦν Φίλιππος· ἐπὶ δὲ τοῦ υἱοῦ, ἐξαπεστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνῆμα τῦ υἱῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον, Ἀββὰ ὁ πατήρ.) ἐδὲν ἐν ἐν τοῦτῳ μετὰ τῦ υἱῦ πατρικοῦ ἔχομεν κτῆμα κλῆρον τῦ Θεοῦ, ὡς τῦ Χ. φύσει ἐ ἀλαθῆ· ἐδὲ τὸ πνῆμα πλείσταις. τοῦς Θεοῦς Χριστὸν· ἐ καθόσον τοῦ ἀνθρωπου μόνον, ἀλλὰ καθὸ γέγονε σαρξ ὁ λόγος, μετὰ τῆς ἀναστάσεως ἐδὲν μόνον Θεοῦ σωζόμενος.

Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῦ Θεῦ; θλῖψις; ἠ στενοχωρία; ἠ διωγμός; ἠ λιμός; ἠ γυμνότης; ἠ κίνδυνος; ἠ μάχαιρα;) ἀνόμος ἐκεῖνος ὁ τῦ Μωσέως κοινῶδεις ἐπόνδει ἐγκαρτερεῖν ἐξόνο τὸ Θεὸ σου ὅλης τῆς καρδίας, & ὅλῃ ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, & ὅλῃ ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου. ὅπ πάνυ τοῦ ἀγάπη τοῦ τοῦ Θεῦ ἀφικνεῖται ἕως ψυχῆς, ὡς ὅλῃ ὅλῃ ἰσχύος ἐ ἀκριβεῖς, τῷ αὐτῷ Χριστῷ ἀναφέρομεν ἀλλ' ἀνθρωπῷ· ἀλλὰ τῷ αὐτῷ Χριστῷ· τὸ ἐ φύσει τῦ Θεῦ, ἀναφέρεται δὲ αὐτὸ καὶ τῷ ἀνθρωπῷ· ἀλλ' ὡς ἐν ἀνθρωπῷ ἐ ἀνθρωπῷ ἐ ἀνθρωπῷ· ἀλλ' ὡς ἐν

1. PAR. V. CAP. IV. pro Christus non fit divisus, omnia & omnes pro illius sunt. Et si in nostri causa crucifixus est, & nos in nomine ipsius baptizati sumus, omnes ipsius illi debemur; sumus autem illi obnoxii, non tantum hominis nostri similes illi, sed tamquam Deo. Nobis ergo Christus est Deus.

2. Rom. 8. 9. 10.

Quoniam & Judæi spiritum petunt, & Græci sapientiam quærunt: nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam. Ab non quivis, obsecro, fieri potest, evangelicam prædicationem omnes quotquot per orbem sparsi sunt, ad veram Dei cognitionem invitare? At qua tandem ratione illæ aliqui ambiguum esse queat? At cujusmodi, quæso, Christum crucifixum facti doctores prædicant? Nunquid solum hominem nobis similem, qui mortemque in cruce pertulisset; ita ut jam in simplicem hominem mundus credat? Absit. Credidimus enim in Deum virum & virum Christum proinde crucifixum Deum esse nosse, mundoque, quod in illum credens non erret, intercipide annuntiat.

1. Cor. 1. 23. 24.

Et ego cum venissem ad vos fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, annuncians vobis testimonium Christi. Non enim judicavi me esse aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. Ecce hic cum Dei testimonium mundo se annunciare liquido exponat, mox tamen Christum Jesum adjungit, & eum crucifixum. Deus igitur, ecce Christus Jesus, qui crucis supplicium nostri causa sustinuit. Cujus quoque testimonium mundo per sanctos apostolos annunciatum est, non sermonis eminentia, mundanave sapientiæ fastu, sed Spiritus virtute, & offensione.

1. Cor. 2. 1. 2.

Sapientiam autem loquimur inter perfectos: sapientiam vero non hujus sæculi, neque principum hujus sæculi, qui destruuntur; sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante sæcula in gloriam nostram, quam nemo principum hujus sæculi cognovit. Si enim cognovissent, nunquam dominum gloriæ crucifixissent. Si Christi mysterium, quod mundo annunciatum est, a Dei sapientia est, neque tamen Christus, in quem fides exigitur, ut male noscito quomodo quibusdam pefuisum est, verus Deus est, & quemadmodum nemum hoc fabulæ & figmenta sunt, ita nunquam a vera Dei cognitione abhorret, & ab orbe terrarum, ut hominibus divinum eorum imperitiam, exigit? Verum non ita res habet. Profundum enim & sapiens mysterium est, quippe quod in eroneum abductos ad Deum ruinam reduxit. Jesu igitur nomine & Deus appellatur Christus, & gloriæ dominus crucifixus perhibetur.

2. Cor. 5. 21.

Secundum prædicam Dei, qua data est mihi, ut sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superædificat. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Jesus. Si Christus proinde ac fundamento cuipiam institutus, & per fidem super eum construimur, & ipse omnium est falus; qui hinc potest, utverus Deus non sit? cum in eo condita omnia, fideique nostræ de ipso fit non ficta de homine quoniam nostri simili; liquidem creaturam non adoramus, sed eum qui veritate de natura Deus est.

1. Joan. 5. 6. 7. 8.

Nostros quoque non tantum Dei filiorum, & Spiritus Dei habitat in vobis? & quæ autem corporum

ANNO CHRISTI 431. Χριστός; μὴ Ἰουδαῖοι ἐστε καὶ Ἕλληνες; πόθεν τὸ σύνομα αὐτῷ ἐβεβαίωσται; ἢ ἐκεῖ τί μὲ μεμεῖν ἐκεῖνα ὁ Χριστός, πάντα αὐτῷ, & πάντα αὐτῷ. & εἰ αὐτὸς ἐστιν ὁ τῶν ὅλων Θεός, & ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πάντα, & ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πᾶν τὸ ἐπουράνιον, καὶ ἐπίγειον, καὶ καταχθόνιον, πῶς ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐστιν ὁ τῶν ὅλων Θεός; ἀλλ' ἐκεῖνοι τοιαῦτα ἐκμαθόντες ἐστὶν ἢ εἰς ἀγνοίαν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐσμεν, & τὸν Θεόν. Χριστὸς ἄρα ὁ τῶν ὅλων Θεός.

Ἐγὼ δὲ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς ἀπῆλθον, οὐ ἐν ὑπερβολῇ λόγου, ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. ἰδὲ ἡ σωφὸν τὰ μαρτύριον τὰ Θεὸ λόγων καταγγέλλουσι τὸ κόσμῳ Χριστὸν Ἰησῦν, ἐπάγει δὲ τὸν ἐσταυρωμένον. Θεὸς ἄρα ἐστὶ ὁ Χριστὸς ὁ δι' ἡμᾶς ὑπομείνας λόγους Χριστοῦ Ἰησοῦ. & τὸ κόσμῳ κηρύτλει, πιστεύεται δὲ Θεῷ ζῶντι & ἀληθινῷ. Θεὸς δὲ οὐδὲ Χριστὸν τὸν ἐσταυρωμένον, & τὸ κόσμῳ κηρύτλει, πιστεύεται, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστί.

Καὶ γὰρ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοὶ, ἔλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου, ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τὸ Θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, & τοῦτον ἐσταυρωμένον. ἰδὲ ἡ σωφὸν τὰ μαρτύριον τὰ Θεὸ λόγων καταγγέλλουσι τὸ κόσμῳ Χριστὸν Ἰησῦν, ἐπάγει δὲ τὸν ἐσταυρωμένον. & τὸ κόσμῳ κηρύτλει, πιστεύεται δὲ Θεῷ ζῶντι & ἀληθινῷ. Θεὸς δὲ οὐδὲ Χριστὸν τὸν ἐσταυρωμένον, & τὸ κόσμῳ κηρύτλει, πιστεύεται, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστί.

Ἡ δὲ οἶδεν, ὅτι τὸ σῶμα τῶν ἡμῶν ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματος, ὃ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, & οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.) εἰ τὸ τῶν Χριστὸ πιλόβοτος, γεγονόμενοι τοῦ Θεὸ, & ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν, ἀγοραζόμενοι τιμῇ τοῦ μέλαντι αἵματι, ὡς μικρὰ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τὸ ἀγοραζόμενοι τὸν Θεὸν & Χριστὸν ἐκφέρεται, & ἐν τῷ ναοῦ Θεὸ ἐστιν ἡμεῖς, & ἐν τῷ Θεῷ ἐνοικοῦμεν.

Πεῖρα τὸ δρᾶτον ἐν τῷ ἐνδυνόσθαι, οὐ βαλῷ ὁν τὸν εἰδωλῶν ὁν κόσμῳ, & ὅτι εἰ ὑποὶ Θεὸς, οὐ μὴ σὲ ἡ γὰρ ἐστὶ ἐξὸν Ἑλληνικὸν Θεοὶ, εἰν ἐν ἐστὶν ἡ ἐν ἐστὶν ὁ Θεὸς ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.) εἰ τὸ τῶν Χριστὸ πιλόβοτος, γεγονόμενοι τοῦ Θεὸ, & ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν, ἀγοραζόμενοι τιμῇ τοῦ μέλαντι αἵματι, ὡς μικρὰ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τὸ ἀγοραζόμενοι τὸν Θεὸν & Χριστὸν ἐκφέρεται, & ἐν τῷ ναοῦ Θεὸ ἐστιν ἡμεῖς, & ἐν τῷ Θεῷ ἐνοικοῦμεν.

Πεῖρα τὸ δρᾶτον ἐν τῷ ἐνδυνόσθαι, οὐ βαλῷ ὁν τὸν εἰδωλῶν ὁν κόσμῳ, & ὅτι εἰ ὑποὶ Θεὸς, οὐ μὴ σὲ ἡ γὰρ ἐστὶ ἐξὸν Ἑλληνικὸν Θεοὶ, εἰν ἐν ἐστὶν ἡ ἐν ἐστὶν ὁ Θεὸς ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.) εἰ τὸ τῶν Χριστὸ πιλόβοτος, γεγονόμενοι τοῦ Θεὸ, & ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν, ἀγοραζόμενοι τιμῇ τοῦ μέλαντι αἵματι, ὡς μικρὰ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τὸ ἀγοραζόμενοι τὸν Θεὸν & Χριστὸν ἐκφέρεται, & ἐν τῷ ναοῦ Θεὸ ἐστιν ἡμεῖς, & ἐν τῷ Θεῷ ἐνοικοῦμεν.

Ἐξομολόγει, φησὶ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν κύριον, μὴ ὦν ἀνομοὶ Θεὸ, ἀνομοὶ ἐστομεν Χριστὸ.) ὁ Ἀμὴν ὁ ὑμῶν ἔχων, ὑμῶν ἐστὶν Θεὸ, πῶς ἢ Θεὸς ὁ Χριστὸ;

Ἀπόκοπον τὸ ἐκβαλεῖν ὑμᾶς, ὡς ἕλληνες, ἢ τὸ ἐκκλησία τὸ Θεὸ.) σημεῖον, ὅτι Θεὸ λόγου τὸ ἐκλεῖσαι, Χριστὸ τὸν ὀδὸν κτῆσαι.

Οἶδα δὲ ὅμως ὀλίγοι, ὅτι κεφὴν ἀδρὸς ἢ κεφαλὴ ὁ Χριστὸ, & ἡ κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστὸ, ὁ Θεὸς.) ὁ κεφαλὴν ἔχων ἀνὴρ τοῦ Χριστὸ γυναικὸ γίνεται τοῦ Θεοῦ, ἀγρεῖ μὲν ἀπὸ τὸ ἐωτὸν, ὁ δὲ ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν, ὁ δὲ ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν.

Ἐν τῷ ἑαυτῷ ἐνοικῶν, ὁ δὲ

I. PART. CAP. IV.

vit. Caput autem mulieris est vir; quando-quidem ex carne illius sumpta est, ipsumque tamquam quoddam sui initium fortita est. Caput itidem Christi Deus est: siquidem naturaliter ex ipso est. Verbum namque ex Deo & Patre genitum est. Jam qua ratione Christus, cujus caput secundum naturam politus est Deus Pater, non erit Deus? Cum autem Christum appello, non ejus Deus? Cum autem Christum appello, non ejus Deus? Cum autem intelligo, quod in humana natura apparuit.

Ideo autem vobis facio, quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu: & nemo potest dicere, dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto. Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus: & divisiones ministrationum sunt, idem autem dominus: & divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Sane si nihil aliud fit dicere Christum non esse verum & naturalem Deum, quam dicere anathema fuisse; qui illum re ipsa Jesum esse inficiantur, illi utique in Spiritu sancto ifhe neutiquam facturi. Rursum si gratiarum divisiones interdum Spiritum, nonnunquam vero eumdem dominum, aliquando autem eumdem Deum operari profitetur, Christum ergo Deum esse non ignorat, qui per Spiritum operatur et Deus, quique ecclesiis dona, quibuscumque & quomodocumque voluerit, tamquam natus dominus non aliique sudtribuit dilibus. Quod autem Christus in virtute Spiritus sancti operetur, id Paulus de eo loquens, ejusmodi oratione denuncies explanat.

Quosdam, inquit, *posuit Deus in ecclesia, primum apostolos, secunda prophetas, tertia doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum.* Cum enim Deus illhac efficere perhibeatur, Christus est qui operatur; quandoquidem is est, qui apostolos in ecclesia collocavit, quique doctores in eadem infituit; quibus quoque, ut virtutes operentur, vim impertivit. Deinde namque Sanctis apostolis potestatem, ut omne morborum segritudinumque genus in populo gratiantum curarent.

Salutatis mea manu Pauli: Si quis non amat dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema, maranatha. Ecquam obfecro dominum hoc loco vocat? Nonne is confessio est enim, tam ipsum Filium, quam Spiritum quoque sanctum dominum vocari, & dominum esse. Scriptum est enim: *Spiritus dominus est.* Ad hoc beata Paulus ipsum in ipsam Jesum Christum ait: *Si quis non diligit, Unus est dominus Jesus Christus.* Itaque anathemata pertulit omnium omnino hominum, qui illum non diligit. Is autem Christum non diligit, qui noque natura neque veritate Dei Filium eleugnofcit; ita a Dei Verbo separatur, ac velutti in fecundum ordinem rejicit. Atque ita dum omnium dominum Jesum Christum in duos dividit, dispensationis mysterium attroci injuria afficit.

Ex posteriori ad Corinthios.

DEo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Jesu, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco: quia Christi bonus odor sumus Deo in iis qui salvi fiunt, & in iis qui perimunt. Quod à Christus paterne cognitionis bonus odor est, quemodo Deus non est? Haud namque in humana natura divinæ naturæ fragrantiam comperiens quilibet; qui quemadmodum humanitatis odor plane hominem; ita divinitatis odor Deum indicat. Jam si Christus bonus Patris

A ἐκκλησίᾳ, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ὅτι οὐ τὴν σαρκὸς αὐτῆς ἐλήφθη, ἐ αὐτὸ ὥσπερ ἀρχὴ τῶν ὅλων, κεφαλὴ δὲ ἡμῶν τὸ Χρεστὸ ὅτος, ὅτι ὡς αὐτὸ κατὰ φύσιν, γεγέννηται γὰρ ὁ λόγος ἐκ τῆ Θεῦ ἐ πατρός. εἰ τὰ τῶ ὁ Θεὸς ὁ Χρεστὸ, ἢ κεφαλὴ πέφυτοι ᾧ φύσει ὁ πατὴρ; Χρεστὸ δὲ ὀνομάζω, ἐκείνῃ τὴν ἀνθρωπίνῃ μορφὴ τὴν φανέντα τὸ ἐν Θεῦ λόγου ἔσεσθαι.

Διὸ γυμεῖζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰεσοῦ· ἢ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, κύριος Ἰεσοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· & διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος· & διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶ, ὁ δὲ αὐτὸς Θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα τὰ πάντα. ἐ) εἰ τὰ λέγεν, ὅτι ἐκ ἐστὶ φύσει ἡ ἀληθινὸς Θεὸς ὁ Χρεστὸ, πῶς ἐπὶ ἐν ἐν ἀνάθεμα ἐκ ἐστὶ ὁ ἐκβάλλοντες αὐτὸ τὸ ὄνομα κατὰ ἀλήθειαν ἐκ ἐν, εἰς ὃν ἀγνοῦν πάντα τὸν πνεῦμα ἐστὶ. εἰ δὲ τὸ χαρισματῶν διαφόρος τὸν πνεῦμα, ἐνίοτε δὲ τὸν κύριον, ἐνίοτε δὲ τὸν Θεὸν· ὁ ἄρα φῶς ὁμολογεῖ τὸν Χρεστὸ Θεόν, ὅς ἐστὶ ἐν ἐνεργῶν τὰ πνεύματα· ὅς τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἐν ἑαυτῷ τὰ δόματα ἐν τῷ κόσμῳ ἐνέφυτεν ἐν τῷ ἑαυτῷ θέλει. ἐ) ἐν τῷ τοῦ Χρεστὸ ἀρετῇ ὁ Παῦλος περὶ αὐτῶν ἐνεργῶν ἐν τὰ ἐν ἐκκλησίᾳ τὰ

A PART. CAP. IV.

Joan. 6. 54. vers. 55. 1. Cor. 6. 19. 20.

fed quos & idem) vel hac quoque de causa perspicuum erudit, quod Deus est, tamquè incarnatus est.

Carnis enim Christi neque non, aliimanes hoc; quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Et pro omnibus mortuus est Christus; et CV qui viventes, jam non sibi viventes, sed ejus pro ipsis mortuus est, CV resurrexit. Si omnes unum in ipso sumus, ipsique vivere perpetamus, vitam nostram una hac ratione nobis redderemus, si Christo ipsi quodammodo vivantati, illique vivamus; quomodo is Deus habendus non est, qui & obnoxii sumus, & cui vivere flagitamus, tamquam illi qui nostri causa mortem oppetierit, quique languore omnes cocuerit?

Post Christi ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos: adjuramur pro Christo, reconciliemini Deo. Observabis, quod Christi nomine legatione funganture apostoli, quodque per se nos a Deo admoneri afferant. Deinde rursum: *Obsecramus, inquit, pro Christo, reconciliemini Deo.* Deus itaque est Christus, quippe cui reconciliati, Deo reconciliati sumus.

Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros. Qui hic Dei ministri appellantur, hi alibi Christi ministri appellantur. Deus itaque Christus. *Per eum ergo Christum Dei verbum, fieri quid Deus: Quamvis inhabitat in illo, CV omnis plenitudo: CV creditum Deus: CV ipse erunt mihi populus.* Si viva Dei templa sumus, voluit inhabitante in nobis Spiritu, qui & Christi quoque Spiritus esse dicitur (sit enim apostolus: *Si quis Christi Spiritum non habet, hic non est*) quomodo Christus non est Deus?

Confitite defuerunt, CV omnem aliteradimen evolvenpem fe adversus sionium Dei, CV in captivitatem redigentem omnem intellectum in obsequium Christi. At quomodo omnem altitudinem adversus Dei scientiam, fe extollentem, redigerent? Aut qua tandem ratione omnem intellectum in Christi obsequium captivum ducemus? Sane Verbum sponte fe exinanivit, Patri ulque ad mortem fictum obediens. Quando igitur ea ipsa propter carnem, humanique natura infirmitatem dispensatione ab eo dicta vel facta sunt, quidam adversus Filii scientiam fefe erigentes, eum qui humana forma fe indaiit, Deum verum naturalemque Dei Filium ab se inficiabuntur, tunc demum omnem altitudinem fefe efferentem competimpent, fi eorum qui illhac lapsi deteriorem, opinationes evertimus, omnemque intellectum ad obedientiam dispensationem coprvertemus. Oportet enim Filium, qui in humanam naturam mensura flatuque apparuit, quae humanae naturae propria sunt, pon averfari,

B

C

D

E

Ex Epistola ad Galatas.

Galat. 4. 3. 4. 19.

EGo enim per legem legi mortuus sum, ut Deo vivam: *Christo crucifixus sum cruci. Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filii Dei, qui dilexit me, CV tradidit semetipsum pro me.* Quid divinus Paulus hoc loco dicat, diligenter expendendum est. Lex quam Deus prophetarum ore promulgaverat, cujusmodi erat: *Jubilate omnipotenti Deo nostro.* Erat & per Moysen quoque lex lata. At ergo: Fidei legem complexus, legi Moysiae mortuus sum; hoc est, quae vetebrius per umbram: Redigimus prudentia erant, ea amplius non prestito. Hoc igitur cum ejus legi

A

Joan. 1. 18.

Joan. 1. 9.

Joan. 1. 18.

Joan. 1. 9.

Joan. 1. 18.

Joan. 1. 9.

Ex epistola ad Ephesios.

Ephes. 1. v. 19. SECUNDUM operationem potentiæ virtutis ejus (est hic sermo de Deo & Patre) quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis, & constituens ad dexteram suam in coelestibus super omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro. En illum ipsum quem ex mortuis exsuscitavit, constituit Pater ad dexteram suam supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & omne nomen quod nominatur. Nunquid ergo homo mortalis filius, & nihil aliud, in natura omnium supremæ dexteræ affuit? an quod verum est, ut Deus homo factus? Verbum namque Patris, prout ab eo procedit, consubstantialis, natura humana dispensatorie assumpta, factum est homo. Quare effectum est, ut in uno eodemque simul Deus existeret, & homo, divina gloria redimitus.

Ephes. c. 1. v. 11. *Propter quod nemines etiam, quod aliquando vos eratis gentes in carne, dicebamini præputium ab eo qua dicitur circumcisio incorne manufacta: quod erat illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israel, & hospites testamentorum, promissioni ipsum non habentes, & sine Deo in hoc mundo.* Si gentes Christum non habentes, in impietate fecundum hunc mundum perseverabant; profecum autem illum habere coperunt, absque Deo non fuerunt; quid ita Christus non erat Deus?

Ephes. c. 3. v. 14. *Huius rei gratia flectio genua mea ad Patrem domini nostri Jesu Christi, ex quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur; ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum ejus in interiorem hominem, Christum habitare per fidem in cordibus vestris.* Nomen hoc Christus Jesus (ut supediitur jam ante monuimus) absque Dei Patris Verbum humana forma indutum significat. Si ergo Christus (posteaquam Verbum, quod ipsum quoque per spiritum ut Deus in nobis inhabitat, carnem fecit assumpsit) non est Deus; quomodo per fidem in cordibus nostris inhabitare dicitur? Rursum si communis homo est Christus; & filius ab eo diversus, qui natura filius est, & solus ex Deo natus est, quis quæso, est ille, qui habitat in nobis? Aut quomodo in hominibus inhabitat per fidem? cum Joannes de eo dilucide dicat: *In hoc cognoscimus, quod in eo manemus, & ipse in nobis est, quoniam de spiritu suo dedit nobis.*

Ex epistola ad Philippenses.

Philip. c. 2. v. 7. QUI in mihi fuerunt turba (de gloriationibus in lege loquitur) hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem cognitionem Jesu Christi domini mei, propter quem omnia detrimentum fecit, & arbitror ut fœcum, ut Christum lucrifaciam. Quid est, amabo, existimatio Jesu (scientia) cui omnia quæ legitur, detrimentum & quisquilium loco duxit? Jesus in Mosaica prælectio illis hominibus virum sanctum esse Deum prædicavit, non ferus & carne ipse doctores Jesum Christum quinq hominibus enunciant. Sane si tam-

A tum communis nostrique similis homo effet, quomodo Verbo quod ex Deo procedit, hypostatica unione non conjunctus, atque ideo nec Deus creatus; non video, qua ratione fides in ipsum, fidem quam ex lege est, excellet.

Ex epistola ad Colossenses.

Colos. c. 2. v. 9. QUODNAM nunc (inquit) in passionibus meis vobis pro vobis, & adimplco ea quæ desunt passionum Christi in carne mea pro corpore ejus, quod est ecclesia, cujus factus sum ego minister secundum dispensationem Dei, quæ data est mihi in vobis, ut impleam verbum Dei: mysterium quod abscondebatur sub a sæculis & generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis ejus, quibus voluit Deus notas facere divitias gloriæ sacramenti hujus gentibus: quod est Christus, in nobis spes gloriæ, quem nos annunciamus. Quomodo abditum est mysterium, aut Dei prorsus Verbum est, cum cujusmodi tandem gloriæ ope fuperatum Christo, si quidem vulgaris tantum nostrique similis homo existit? Neque enim grande aut magni alicujus ponderis mysterium hic latet, si Christo non coharemus tamquam Deo, certoque persuasum habemus Dei Verbum, quod in forma & æqualitate Patris est, hominem factum ad ultroneam extenuationem & deambulatione, manens interim hoc ipsum quod erat. Ad hunc enim modum mysterium hoc accepimus ingentes magnificentiæ & gloriæ divitias offert.

B *Sicut ergo accepistis Jesum Christum dominum nostrum, in ipso ambulate, radicati & superædificati, & firmati in ipsa, & confirmati fide.* Quomodo nos Christum suscperimus, id facet Joannes ejus. c. 1. v. 12. modi oratione breviter explicat: *Et Verbum,* inquit, *caro factum est.* Verumtamen licet carnefactum est, per hoc tamen Verbum esse non delit. Nam etiam in eo statu pari cum Patre auctoritate pollet; & qui crucis supplicium perfuit, dominus gloriæ appellatur.

C *Quæsumus ergo, vigilantes in ea in gratiarum actione, sicut accepistis Christum, & pro nobis ipse Deus, apostolicis ejus sermonibus ad legendum nos fecit manifestum illud ita, ut oporet me loqui.* Sane si Christus Deus non esset, fed homo tantum divina gratiæ munere donatus, mysterium de ipso non admodum profundum foret. Quo igitur offio patefacto opus erat, ut illud manifestaretur, commodeque (ut operebat) proponeretur? liquidem non eft res magna, aut aruda de homine dicere, quod natura homo fit. Si autem Verbum Dei homo factum prædicetur, jam omnino opus erit prædido Dei, qui oftium referet, conveniente mysterii hujus explicationem largiatur.

Ex epistola ad Hebræos.

C UM introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: *Et adorent eum omnes angeli Dei.* c. 6. Naturale Dei Patris Verbum unigenitum appellature, quandoquidem folum ex folo Patre genitum est: primogeniti autem nomen tum demum obtinuit, quando homo, & mundi pars effectum in hunc terrarum orbem ingressum est. Verumtamen hac quoque ratione a fanctis angelis adoratur, jam cum adoratio foli Deo debeatur, & ad illum solum

A *Ex τῆς πρὸς Ἐφεσίους.*

ΠΕΡΙ τοῦ θεοῦ & πατρὸς φησι· κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, & καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, & ἐξουσίας, & δυνάμεως, & κυριότητος & παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μελλοντι. Ἰδὲ τὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν κεκαθικότα ὁ πατὴρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξουσίας, & δυνάμεως, & παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου. Κἄν δὲ σωιδῆσθε τὴν ὑπὲρ πάντα φύσιν καὶ ἄκρα τοῦ κράτους ἀξίωσιν, & ἔστιν οὐδὲν ἡ ἡ σὴ ἐστὶ ἐλπὶς, ὡς Θεὸς ἐκεῖ ὑμᾶς σῶσαι, & ὑπεράνω μὲν ἀρχόντων τε καὶ ἐξουσιῶν, καὶ δυνάμεων τῶν αἰῶνι, ἀφορμὴν λαβὼν δὲ τὴν ἀδιάστατον οἰκονομίαν, ἵνα ὦσι * αὐτῷ νοῆται θεὸς τε ἅμα καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς, & δὶ τοῦτο τῇ θείᾳ δόξῃ κατεχεμένος·

B *Δοῦ μαιμοῦσθαι, ὅτι τοῦ ἡμεῖς τὰ τῶν σωμάτων, οἱ ἐν ἡμῖν ἐξοῦσι ἐν ὑπὸ τῆς ἡμεροῦ τῆς πεφτιμῆς σκοτίας γεγονότες· ὅτι ἦν ὁ τὴν χαρὰν ἐκείνῳ χρεῖν· Χριστὸς ἀπαθὴς ἐστιν· ὀυ. ναι τῆς πολιτείας τῆς Ἰσραὴλ, & ξένοι τῆς διαθήκης, τὴν ἐκκλησίαν ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.* ὁ ἐν Χριστῷ ἄν ἐγγονται τῷ θεῷ ἀπὸ τοῦ κόσμου. ὁ ἐν Χριστῷ ἄν ἐγγονται τῷ θεῷ & Χριστοῦ.

Τάτν χρόνον κεφαλὴν τὴν ἡμῶν ἐν ἡμῖν ὡς ἀφῷ τὸ σωτῆρα, ὅς ἐν πᾶσι πατρὶ καὶ ὑιοῖς ἐ ἐστὶ τὸ ὄνομαζόμενον· ἵνα δὴν ὑμῖν & τὴν πλοῦτον ἡ δόξης αὐτοῦ, δυναμει κραταιωθῆναι διὰ τὸ πνεῦματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ὁ Χριστὸς ἐκεῖνος ὁ ἀφῷ, καὶ ὁ πλουσιος εὐδηλωμένος, ἐν ἡμῖν ἐστὶ κατοικῶν τὸν Θεὸν ἐστιν ἡ ἐν ἡμῖν ἐστὶ ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὸν σῶμα τῆ λόγῳ, & ἐν θεὸς ἐν ἡμῖν κατοικεῖ διὰ τὴ πνεῦματος· ἐὰν δὲ κοινὸν ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, & ἔτερος ὁ ὑιὸς τοῦ πατρὸς ἐν ἡμῖν, φημὶ δὴ τὸν ὡς Θεὸν· τὶν δὲ ἐν ἡμῖν κατοικεῖ· ἢ πῶς οἰκεῖν τὸν δὲ πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐκείνου τὸν Χριστὸν ἐν τῷ γνωστοῦ, ὅτιν ἡμῖν ἐστὶ, ἀτε ὢν τὴ πεῦματος αὐτὸ ἔδωκεν ἡμῖν.

B *Ex τῆς πρὸς Φιλιπποσίους.*

ΠΕΡΙ τῆς εἰς νόμῳ κατηχήσεως φησὶ· ἀστεῖα τῶν μοι κέρδη, ταῦτα ἡγημαι δὶ τὸν Χριστὸν ζημίαν· ἀλλὰ μεταμοῦμαι ἡγούμενος τὰ πάντα ζημίαν εἶναι, δὶ τὸ ὑπερέχον γνῶσιν Χριστὸ Ἰησοῦ τὸ κυρίου ἡμῶν, δὶ ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, & ἡγούμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω.) δὶ τὸ ἔμοὶ σκύβαλα ὁν νομοῦ· τί δὲ κρεῖσσον ἡ ὑπερέχον τὴν γνῶσιν Ἰησοῦ Χριστὸ; κρίσιν θεὸν τὸν φύσει & ἀλυδτοῦ δὶ δὲ Μωσέως νομοῦ· τὴν ἀγχιστῆνα ἐκφωνοῦν· & δὶ τὴς ἴσας ἐκείνης μυστικογνῶσι Χριστὸ τὴ κόσμου

A *ἀνθ' ἑαυτοῦ φυσικὴν ἀλλ' ἐκεῖνος ἐστὶν ἀνθρωπος· καθ' ἡμᾶς, αὐτὸ δὴ τῶν κοινὸς, ὡς ἡνῶται τῷ καθ' ὑπόστασιν, τὴ λόγῳ γὰρ ἅμα τὸν ἐκ θεὸν λόγον, εἰ) πεπτιμμένος, τῶν ὑπερβῆναι τῆς τοῦ μικῆς πίστεως κεκτ' αὐτὸ·*

Ex τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς.

ΝΥΝ γαρὶ φησιν, ὡς ἐν τοῖς παθήμασι μου ὑπὲρ ὑμῶν, & ἀντικαταλῦσῶ τὰ ὑστερήματα τῆ θλιψεων τῆ Χριστῆ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τῆ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία. τὰ ἐν ἡμῖν ἐμοὶ ἐφάνωσε τὸ λόγου· πληρῶσαι τὸν λόγον τῆ Θεοῦ· τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῆ αἰώνων & ἀπὸ τῆ γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερῶθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τὸ ὀνόμα τὸ δόξης τῆ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσι, ὅ ἐστι Χριστὸς ἐν ἡμῖν, ἐλπὶς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν. τὸν κόσμον μὲ τὸν ἀπόκρυφον ἐν τῷ Θεῷ ἐστιν ἢ ἐστὶ τὸν ἐν ἡμῖν ἐστὶ ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὸν ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὸν ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὸν

I. PART. CAP. IV.

lum referatur, quis Christum Deum esse ambigat; ut qui etiam in cœlo adoretur?

Psalm. 103. v. 4. *Et ad angelos quidem dicit: Qui facit angelos suos spiritus, & ministros suos flammam ignis. Ad Filium autem: Thronus tuus Deus in sæculum sæculi, Virga æquitatis virga regni tui.* Psalm. 44. v. 7. *Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis.* Si angelorum conditor est, si thronum obtinet sempiternum, justitiam dilexit, & iniquitatem odio habuit, eaque de causa exultationis oleo à Deo Patre inunctus fuit; quid statuere aut cogitare nos par est, dum in ejusmodi de ipso sententias inciderimus? Nam si cœlestes spiritus suos facis ministros, thronumque possidet deitatis; quomodo oleo exultationis delibutus asseritur? Sane angelos creat ut Deus, inungitur autem ut homo; ita ut ipsa unctio non ad divinam naturam, sed ad dispensationis sapientiam procul dubio referatur. Est itaque Christus Deus, & homo: Deus quidem natura, homo vero nostri similis dispensatorie, quando nimirum secundum carnem ex muliere natus est.

Hebr. c. 3. v. 12. *Videte fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi à Deo vivo.* Si Christum abnegantes, a Deo vivo & vero desciscimus; in fide vero quæ in ipsum est persistentes, defectionis crimine nullatenus obligamur; quomodo Christus non est Deus?

Hebr. c. 9. v. 13. *Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi?* Si Christus verus Deus non est, quam, quæso, utilitatem illius sanguis nobis poterit afferre? aut quomodo conscientias nostras ab operibus mortuis poterit expiare? Quid enim vulgaris hominis sanguis virtutis aut efficacitatis habet, quod non etiam sanguis hircorum? nihil omnino. Hoc solum namque inter hunc & illum interest, quod hic sit animantis bruti; ille vero animantis ratione præditi. Verum quia naturalis Dei Filius carnem assumpsit, sanguinemque suum pro omnibus profudit, factum est, ut credentes in ipsum valeat emundare, exque mortuis operibus liberatos divino cultui mancipare, Deoque offerre.

Hebr. c. 10. v. 28. *Irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur. Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit?* Si divinæ legi contumeliam faciens, eamdemve transgrediens, non pari cum eo tenetur crimine, qui in hominem peccaverit, sed longe gravius (siquidem qui legem violasset, mortis supplicio multabatur; qui autem in hominem deliquit, veniam interdum consequitur) quomodo non majori pœna dignus censetur, qui Christi sanguinem pollutum duxerit, eo qui in Mosaicam legem peccatum admiserit? Atqui graviorem citra ullam controversiam pro-

ANNO CHRISTI 431.

τοῦ καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν. πῶς οὖν οὐ Θεὸς ὁ Χριστός, ὁ καὶ ἐν οὐρανῷ προσκυνούμενος;

Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. πρὸς δὲ τὸν υἱόν. ὁ θρόνος σου ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητός σου, ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας * ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.) εἰ ποιητὴς ἀγγέλων ἐστὶν ὁ θρόνον ἔχων εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀγαπήσας τε δικαιοσύνην, καὶ μεμισηκὼς ἀδικίαν, καὶ διὰ τοῦτο κεχρῖσθαι λεγόμενος τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ πατρός. τί δὴ ἄρα φαμὲν εἰς ἐννοίας ἐρχόμενοι τὰς ἐπ' αὐτῷ; εἰ γὰρ ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ θρόνον ἔχει θεότητος· τίνα τρόπον χρίεται τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως; οὐκοῦν κτίζει μὲν ὡς Θεὸς ἀγγέλους, χρίεται δὲ ὡς ἄνθρωπος· οὐκ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς οἰκονομίας ἀτεχνῶς ἐρχομένου τοῦ χρίσματος. Θεὸς ἄρα καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός· Θεὸς μὲν τῇ φύσει, ἄνθρωπος δὲ καθ' ἡμᾶς ὁ αὐτὸς οἰκονομικῶς, ὅτε γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα.

* ἀνομίαν. ἀνομίαν.

Βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος.) εἰ ἀρνούμενοι τὸν Χριστόν, ἀφιστάμεθα Θεοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ. ἐμμένοντες δὲ τῇ εἰς αὐτὸν πίστει, κατ' οὐδένα τρόπον ποιούμεθα τὴν ἀποστασίαν· πῶς οὐ Θεὸς ὁ Χριστός;

Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα· πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;) εἰ μὴ Θεὸς ἀληθής ἐστιν ὁ Χριστός, τίς ἡ ὄνησις ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ; ἢ πῶς ἡμῶν καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων; αἷμα γὰρ ἀνθρώπου κοινοῦ τί τὸ πλέον ἔχει παρὰ τὸ αἷμα τῶν τράγων; ἀλλ' οὐδὲν ὅλως, πλὴν ὅτι τὸ μέν ἐστιν ἀλόγου ζώου, τὸ δὲ λογικοῦ. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν, σάρκα λαβών, ἔθηκεν ὑπὲρ πάντων τὸ ἴδιον αἷμα. ταύτῃ τοι καὶ καθαρίζειν δύναται τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν, καὶ νεκρῶν ἔργων ἀπαλλάττειν, καὶ προσάγειν εἰς λατρείαν τῷ Θεῷ.

Ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας, ἐν ᾧ ἡγιάσθη;) ὁ θεῖον ὑβρίσας νόμον, ἤγουν ἀθετήσας, οὐκ ἴσον ἔχει τὸ ἔγκλημα τῷ εἰς ἄνθρωπον ἡμαρτηκότι, ἀλλὰ πολὺ φορτικώτερον. καὶ γοῦν ὁ μὲν νόμον παραβεβηκὼς, ὑπὸ τὴν τοῦ θανάτου πέπλωκε δίκην· ὁ δὲ εἰς ἄνθρωπον πεπλημμεληκὼς εἴη ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος. πῶς οὖν ἐν χείρονι δίκῃ τοῦ πλημμελοῦντος εἰς τὸν Μωσέως νόμον, ὁ κοινὸν ἡγησάμενος τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ;

ἀλλὰ

ANNO CHRISTI 431.

ἀλλὰ μὴν ἐν χείρονι, καὶ σφόδρα εἰκότως. οὐκ ἄρα κοινὸν τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ· Θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος γενόμενος σάρξ.

Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα· πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων· ὅτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.) τίς ὁ χρηματίσας ἐπὶ γῆς, ὃν παραιτησάμενοι κεκινδυνεύκασιν οἱ τῶν Ἰουδαίων πατέρες; ἢ δῆλον, ὅτι Μωσῆς; ἀλλ' οὐκ ἐκ γῆς ὁ Χριστὸς, ἐξ οὐρανῶν δὲ μᾶλλον. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐκ τοῦ πατρὸς Θεὸς λόγος, ἄνθρωπος γέγονε καὶ Θεός. χείρων οὖν ἡ δίκη τοῖς αὐτὸν ἀποστρεφομένοις, καὶ μάλα εἰκότως. ὡς γὰρ ὁ σοφὸς φησὶν Ἰωάννης. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, τουτέστιν ἀνθρώπινα· ὁ δὲ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὡς Θεὸς δηλονότι. * τοῦτο δὲ ἦν τε καὶ ἔστι Χριστός.

* ἔτι. * ἴσως, ἔτι δέ.

Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.) τὸν ἐκ Θεοῦ φύντα λόγον τότε κεκλημένον εὑρήσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός. πῶς οὖν ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας; ἑνώσει δηλονότι τῇ πρὸς τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον, εἰς υἱὸν ἕνα νοουμένης τῆς ἀναληφθείσης ἐξ αὐτοῦ σαρκός. οὕτω γὰρ τὸ ἄτρεπτον τοῦ λόγου καὶ φύσιν μενεῖ πάλιν αὐτῷ, νοουμένῳ καὶ μετὰ σαρκός.

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει.) τὸ τοῦ σωτῆρος ὄνομα πρέποι ἂν μᾶλλον οὐχ ἑτέρῳ κυρίως τε καὶ ἀληθῶς, πλὴν ὅτι δὴ μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν ὄντι Θεῷ. οὕτω καὶ νῦν αὐτὸν ὠνόμασεν ὁ μυσταγωγός. ἀλλ' ἔστι σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς· ὠνόμασται γὰρ Ἰησοῦς, καὶ τὴν τοῦ ὀνόματος δύναμιν, ἤγουν ἑρμηνείαν σαφῆ καθιστὰς ὁ μακάριος ἄγγελος ἔφασκε· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Θεὸς οὖν ἄρα ὁ Χριστὸς, εἴπερ ἐστὶ σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, καθά φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον.

ΕΠΕΦΑΝΗ γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως " καὶ ἐπιεικῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.) ποία χάρις ἐπέφανεν ἡμῖν, ἢ ποίου Θεοῦ, καί τοι λεγομένη σωτήριος εἰ πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλ' ἔστι δῆλον, ὅτι Θεὸς ὢν κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν, κατὰ τὸν μακάριον Δαυΐδ. αὐτοῦ τὴν ἐξ οὐρανῶν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης προσδεχόμεθα. καὶ αὐτός ἐστιν ὁ μέγας Θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, ὁ δεδωκὼς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα πάσης ἁμαρ-

" δικαίως.

I. PART. CAP. IV.

meretur. Cur ita? quia Christi sanguis non vulgaris communisve hominis sanguis est. Verbum enim, quod carne se induit, Deus est.

Hebr. c. 12. v. 25. *Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt recusantes eum, qui super terram loquebatur; multo magis nos, qui de cœlo loquentem nobis avertimus, cujus vox movit terram tunc: nunc autem repromittit, dicens: Adhuc semel, & ego movebo non solum terram, sed & cœlum.* Quis ille, quæso, quem cum in terris loquentem Judæorum majores aspernarentur, grave sibi periculum acciverunt? an non clarum est Moysen hunc extitisse? At Christus non de terra, sed de cœlo est. Nam Deus Verbum, quod de supernis est, & ex Patre ortum est, factus est homo, idemque Deus. Gravius proinde supplicium debetur his, qui ipsum aversantur: nec injuria. Quandoquidem, ut sapiens Joannes monet: Joan. c. 3. v. 31. *Qui de terra est, de terra loquitur*, hoc est humana: *qui autem de supernis venit, super omnes est*) nempe ut Deus. Hunc autem Christum esse, & fuisse, quæstionem nullam habet.

Hebr. c. 13. v. 8. *Jesus Christus heri, & hodie, ipse & in sæcula.* Verbum quod ex Deo gignitur, tunc demum Jesu Christi appellationem sortitum comperimus, cum ex muliere factum est homo. Sed quomodo idem est heri, & hodie, in sæcula? Non alia utique ratione, quam carnis, quam assumpsit, cum Dei Verbo unione, ut unus intelligatur filius. Hac namque consideratione, etiamsi, ut carne indutum est, animo concipiatur, suam nihilominus naturalem stabilitatem integram semper retinet.

Ex priori ad Timotheum.

1. Tim. c. 1. v. 1. PAULUS *apostolus Jesu Christi secundum imperium Dei salvatoris nostri, & Christi Jesu spei nostræ, Timotheo dilecto filio in fide.* Nomen hoc salvator nulli alteri æque vere proprieque convenit, ac soli vero naturalique Deo. Unde doctor noster id nominis nunc quoque illi imponit. Atqui Jesus Christus, & dominus, & salvator noster est. Vocatus est enim Jesus, nominisque vim ac significationem beatus angelus exponens, ita ait: Matth. c. 1. v. 21. *Vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.* Deus igitur est Christus. nam juxta divini Pauli doctrinam, ipse est salvator omnium hominum.

Ex epistola ad Titum.

Tit. c. 2. v. 11. APPARUIT *enim gratia Dei salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos ut abnegantes impietatem, & sæcularia desideria, sobrie & juste & pie vivamus in hoc sæculo, expectantes beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei & salvatoris nostri Jesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum.* Qualis, quæso, gratia, aut cujusnam Dei gratia apparuit nobis, quæ omnibus hominibus salutaris hoc loco prædicatur? Planum est, quod illius Dei & domini, qui juxta beatum David, illuxit nobis, Psalm. 117. v. 27. cujusque gloriosam manifestationem de cœlis expectamus. Magnus hic Deus ipse salvator noster Jesus Christus, qui obtulit semetipsum pro nobis, quo ab omni peccato absolutos, germanos sibi constitueret adorato-

res.

P. PARV. CAP. IV. ter. Cum ergo beatus Paulus salvatorem nostrum Jesum Christum magnum Deum prædicet, quis ejus Emmanuelem verum Deum esse inficiari audeat?

EX CATHOLICIS.

Ex Jacobi epistola.

Quod Christus sit Deus.

Jacob. c. 1. v. 16. NOLITE errare, fratres mei dilectissimi. Omne datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens a Patre luminum. Omne, inquit, datum optimum: sane bonum munus est Spiritus sanctus, parandorumque miraculorum facultas per ipsum impertita: Cum ergo Christus Spiritum sanctum sanctis impertiatur, potestatemque ut divina mirabilia edant, illiberalitatem, quomodo non est verus Deus?

Jacob. c. 4. v. 7. *Subditi igitur estote Deo, resistite autem diabolo, & fugiet a vobis.* Ecce in his aperte dicit apostolus non Deo subjici. Dicit autem Christus: *Tollite jugum meum super vos.* Cum ii qui Christi jugum in se tollunt, non alieri cuipiam subjiciuntur, quam Deo: quomodo Christus non est Deus?

Ex prima epistola Petri.

1. Petr. c. 1. v. 1. PETRUS apostolus Jesu Christi electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, Bithyniæ, secundum præsciti Dei Patris in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & aspersionem sanguinis Jesu Christi: gratia vobis & pax multiplicetur. Ecce secundum Dei Patris præcognitionem, Jesu Christi apostolus se nominat; simulque spiritualem nationem edifcerat, spiritum in Spiritus sanctificationem, in obedientiam, & in sanguinis Jesu Christi aspersionem peractum esse prædicat. Cum igitur qui in ipsum credunt, sanctificatione Spiritum consequantur; (Aspergit enim eos non sanguine ad emundationem) qua tandem ratione in Deus haberi non debet, qui proprio Spiritu sanctificat, simulque sanguine eres dentes in ipsum emundat? caret enim Deusini tatus.

1. Petr. c. 1. v. 3. *Benedictus Deus & pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & imarcescibilem, conservatam in cœlis.* Si Deus nos genuisset spem vivam & stabilem, cur ergo hoc Jesum Christum per resurrectionem mortuis resuscitatum, quo Deus ipse, & Deus non fit?

De quod inquit Ysaias, exaltavit eum, & sublimavit eum prophetæ, quibus futura in mobili gratia prophetaverunt, fomentum in quod cui quibus temporis significarent in ut spiritus Christi. Sic hic ratium Spiritus sanctus qui Dei est, dos Christi esse. Deus igitur est, ut qui spiritum habet Spiritum sanctum.

Ex altera epistola Petri.

2. Petr. c. 1. v. 1. PETRUS servus & apostolus Jesu Christi, iis qui nobiscum sortiti sunt fidem pretiosam in justitia Dei nostri & Salvatoris Jesu Christi: gratia vobis & pax multiplicetur in cognitione Dei & Christi Jesu Domini nostri. Ecce secundum Dei Patris præcognitionem, Jesu Christi apostolus se nominat; simulque spiritualem nationem edifcerat, spiritum in Spiritus sanctificationem, in obedientiam, & in sanguinis Jesu Christi aspersionem peractum esse prædicat. Cum igitur qui in ipsum credunt, sanctificatione Spiritum consequantur; (Aspergit enim eos non sanguine ad emundationem) qua tandem ratione in Deus haberi non debet, qui proprio Spiritu sanctificat, simulque sanguine eres dentes in ipsum emundat? caret enim Deusini tatus.

2. Petr. c. 1. v. 3. *Quemadmodum Deus vocavit nos per gloriam & virtutem suam, per quam nobis pretiosa & maxima promissa donavit, ut per ea efficiamini participes divinæ naturæ, cum effugeritis corruptionem, quæ est in mundo concupiscentia.* Ecce Deus nos vocavit, & per gloriam & virtutem suam, per quam nobis pretiosa & maxima promissa donavit, ut per ea efficiamur participes divinæ naturæ, cum effugerimus corruptionem, quæ est in mundo concupiscentia.

facris vatibus ita ait: *Et te in Bethlehem domus Ephrata, parvissima inter millia, mi es fit in millibus Juda: Ex te enim egredietur mihi qui regat populum meum in Israel; et egressus ejus ab initio a diebus æternitatis.* Quomodo Bethlehemita ille ab initio fæculi egressus, hoc est substantiæ principium sortitus dicitur, cum tamen in novissimis fæculi temporibus natum ipsum esse constet? Deus igitur est Christus, ipsiusque divini Verbi antiquitas in illum convenit. Nam Deus erat propter nos ex muliere homo natus dignatus,

Ego quidem, inquit, baptiso vos in aqua in poenitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igne. Cujus ventilabrum in manu sua, & permundabit aream suam. Hauduquaquam humanam naturam opus est in Spiritu sancto baptizare; fed neque spiritalem quoque arcam, hoc est homines atatem in terra agentes, hominis propriam esse concellerimus: nam omnia solius Dei sunt; ipsique foli conquirit illos, qui credunt, in Spiritu sancto post baptizare. Atqui Christus, qui fecundum carnem post Joannem venisset, potentiam illaque præstabat; idemque tum quoque arcam permundat. Verus itaque Deus est Christus.

Et ecce leproso veniens adorabat eum, dicens: Domine si vis, potes me mundare. Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundatus est lepra sua. Opus divinum moliri, non est virium humanarum, Convenit id autem in principem omnium naturam, hoc est divinam. Atqui Christus ejusmodi opera moliuit; non est ergo mudus homo, quemadmodum nos, fed Deus humanam naturam indutus. Quod de leproso mundato hic dicitur, hoc de locru Petri, de venia item & mari, deque undis quasi inter ipsa pavit, dictum accipiatur. Quare divini quoque illius discipuli animadverterunt illi & magis & ventos obedire, admirabundi ajebant: *Ecquidis nam hic est?* Intelligebant enim, ejusmodi opera patrare polle, rem esse, quæ nudi hominis facultatem superaret, Christus itaque & Deus & homo fimul erat.

Dominus ergo dixit eis, dicentes: Si filii vestri ita peccare non possunt, quomodo nos illi non ita peccare? Quomodo ergo non interrogare, quomodo ita peccare? Nam & Deum esse, & filium esse, quomodo, inquit, dua perferre ab eo possunt, & unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro, qui in cœlis est? Vestri autem & capitis omnes numerati sunt. En tantam rerum providentiam habebat Christus, ut absque illius permissu ne in minimis quidem geegen potestatem exercere immundis spiritibus integrum esset. At rogatus vix permisit, non ut illorum libidini morem gereret, sed ut nobis, fa omnibus tamquam Deum providere perfuaderet. Et quomodo tandem ille Deus non est, qui potestatem habeat quam in solum Deum cadere certum est; cum omnia imperium exercet, & conservat quæ ex ipsum condita sunt, tamquam

Mattb. c. 8. v. 29.

Mattb. c. 8. v. 31.

Mattb. c. 8. v. 32.

Mattb. c. 8. v. 33.

Mattb. c. 8. v. 34.

Mattb. c. 9. v. 1.

Mattb. c. 9. v. 2.

Mattb. c. 9. v. 3.

Mattb. c. 9. v. 4.

Mattb. c. 9. v. 5.

Mattb. c. 9. v. 6.

Mattb. c. 9. v. 7.

Mattb. c. 9. v. 8.

*Mattb. c. 9. v.

I. PARTE, CAPP. IV. *Matter Filius hominis angelis suis, et colligent de regno eius omnia scandala, et qui qui faciunt iniquitatem; et mittent eos in caminum ignis. De hoc legimus; Benedicite domino omnes angeli eius. Neque enim angelus angeli est, sed Dei sunt omnia. Cum ergo de Filio hominis dicatur, quod mittaturus sit angelos suos; angelique & spiritus illos facinorosos tanquam propios ministros possidet: evidens fit, illam esse Deum.*

Matth. 10. 19. Joan. 10. 35.

Interrogabat discipulos suos: Quem me dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt: alii Joannem Baptistam; alii autem Eliam; alii vero Jeremiam, aut unum ex prophetis. Dixit illis Jesus: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi, Respondens autem Jesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui est in cœlis. Si Christus communis vulgarisque tantum homo est, cur Petrus ob suam confessionem admirabilis declaratus & laudatus est? Quomodo divinitus prohibetur edoctus? Aut quanam superna opus erat illi illuminatione, ut illud Christi mysterium caperet? Verum quia Deum esse agnovit; viventisque Dei Filium esse prædicavit; deo mirabilis & egregios habitus est. Neque tamen duos confessus est filios, sed nomen dumtaxat, impium iraque est Christum in duos dividere filios. Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis. Ex iterum colectis spiritus suos angelos vocat, etiamsi hominis filius dicatur.

Matth. 16. 17.

Matth. 16. 22.

Et cum venissent Capharnaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt eis: Magister vester non solvit didrachma? ait: Etiam: Et cum intrasset in domum, prævenit eum Petrus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum, vel censum, a filiis suis, an ab alienis? et ait illi: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt filii. Quomodo liberum, hoc est a legis vincolo tributoque penitus immunem, peccato vertum Filium se prædicat, si carnis & sanguinis fecundum hypostaticam unionem participat effectus, non est Deus? At deperdit nihilominus didrachma tanquam legi obnoxius, cum tamen ut Filius Deus major esset, Verum fit homo, non est supra legem. Nemo enim naturalem libertatem illi tribuet, nisi ut Deum humana forma indutum animo complexi concipiat.

Matth. 16. 23.

Matth. 16. 24.

Christo omnium nostrum salvatore Hierosolymam ascendente, puteri præcemus, idemque prædicta deponentes, *Hosanna filio David, clamabant. At hæc acclamatio in solum Deum quadrat. Indignatur autem Pharisæi in medium prorumpunt et ait: inquiunt, quid ipsi dicunt? Jesus autem dixit eis: Utique. Nunquam legistis, quia ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem? Sed beatum David hoc loco audire operæ pretium est, ait enim: Domine dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra. Quæ vero efficatia est magnificentia tua super cœlos? Ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem? Quanque magna certatione accumulantur, [illegible]*

I. PARTE CAPP. IV.

filio David. Is porro cujus eloquium decantabant, ejusmodi laudem & acclamationem neutiquam repudiabat. Atqui beatus David eam acclamationem non commani illicit, hominibus tribuebat, sed omnium dominio: illius enim solius nomen universa terra demirantur, ejusdemque magnificentia super omnes cœlos tollitur. Quomodo ergo Christus Davidis fecundum carnem filius non eft Deus?

Matth. 21. 15.

Cum autem vocabit Filius hominis in majestate sua, & omnes angeli cum eo; tunc sedebit super sedem majestatis sua. Numquid Christus ut homo quilpiam nostri filius pro tribunali sedebit, altaribusque omnibus undiquaque ipsi angeli, o boni cœlestis? Qui ejus, obfecro, cationi est consentaneum? An non scripturæ est, Unus eft legislator, & judex? Deus igitur eft Christus, qui pari cum Deo gloria polleat, & chronoraque judicatum obtineat, ac angelos circumeuque affantes habens, in justitia terarum orbem judicabit.

Joan. 5. 22.

Ex principio fuerabrum sit illis: Adjuvate per Deum verum, ut dicas nobis; si tu es Christus Filius Dei vivi. Dixit illi Jesus: Tu dixisti: verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli. Quomodo Filius hominis a dextris virtutis Dei sedet? Planum eft, Dei Verbum ita factum esse hominis filium, ut tamen Deus esse non deferit: manfit enim quod erat. Hac igitur ratione generanti affidet, & in divinitatis gloria & majestate conspicuum cernitur, etiam fi factum fit earo.

Matth. 26. 64.

Jesus autem clamans voce magna, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes, a summo usque deorsum: et terra mota est, et petræ scissæ sunt; et monumenta aperta sunt, et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt. Si Christus communis erat homo, cur illo attonitus pertinaxque, in ipsis elementis tanta accidit conturbatio? Sol enim retractis radiis, diei tenebras offudit: terra ad hanc dominum fanum Judæorum contumeliis indignissime affectum complicata, & diluepta est, & ipse tandem infernus fanditum animas dimisit. Et cujusnam nutu omnia hæc febriebat? nonne Dei? Deus enim erat in carne, quo tam contumeliose tractato, ipsa quoque creatura quodammodo ira & indignatione efferebatur.

Matth. 27. 45. Joan. 19. 34.

Ex evangelio secundum Joannem.

IESUS autem non credebat semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, & quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine. Ipse enim sciebat, quid esset in homine. De Deo scriptum est: Ipse ipse fecit & fecimus eos. Et ipse alibi ait: Non celebitur a me omnino quidquam. Si ergo Christus omnia intelligit, & omnia quæ funt in homine exacte novit, utpote fertuans eorum corda & renes; quomodo non eft Deus?

Joan. 2. 24. 25.

Joan. 2. 24.

Psalm. 8. 9.

Psalm. 8. 9.

Psalm. 8. 9.

Vos adorastis quod nesciti, nos adoramus quod scimus: quoniam salus ex Judæis est. Audis fa-

Joan. 4. 22.

tentem ex Judæis esse differentem. Atque Deum salvatorem nobis adscripsimus, eique nomina dedimus. Salvavit enim non non legatus, non angelus, sed dominus ipse, secundum scripturas. At Christus qui secundum carnem ex Judæis natus est, ipsi nomenclaturam fortitus est. Ipsi autem nomen interpretantur fa-

Psalm. 8. 9.

A ἀκμάζοντα· ὅτου ἕνεκα οὐ τῇ σιωπηλῇ τῶ σάββατος, ἀπορεῖτον ὁ υἱὸς τῆ δεσπότου τῆς ἀξιόλογος αὐτῆς, ἢ συνηθέστατον τὰ βασιλικὰς αὐτῆς ἐπὶ τὰ κατάλληλα. Ἐ τὸν τοῦτον τὸν ἀσμάλω. ὁ βασιλεὺς αὐτὸς οὐ τὸν λόμενος τῆ τοιῶν.) τε ὁ θεὸς γεγενῆται· ἐλογοῦτο τὸ κέρας τέκνος οἱ ἀξιόλογοι αὐτῆ. ἡ δὲ ἀξιόλογος ἀξιόλογε ἐν, θεῶ δὲ μαλλον τὰ τέκνα, τῶς ἐν σοι τρεῖς τὰ υἱὸ τῆ ἀνδρὸς, ὅτι ἀποστολεῖ τὰς ἀξιόλογε αὐτῆ· θεὸς δὲ κρεκεῖν, ὡς ἐ ἐδίσ ἔγκρα τὰς ἀξιόλογε, ἐ θεὸ τῆ κόσμο τεθμωτοῦ ἐκρῆτεῖμον.

Πρόκτηρεν ὁ Χριστὸς· τίνα με λέγουσι οἱ ἀνθρωποι τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπε; οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν Ἰωάνην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε ἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, ὁ Πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ τῆ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ Σίμων Βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.) εἰ υἱὸς ἀνθρωπος ὁ Χριστὸς, διὰ τί πεθωμένος Πέτρος ὁμολογῶν αὐτὸν, πῶς δὲ ἐγὶ ὁ θεοδίδακτος, ἢ ποῖας ἐπεῖδη φωτογωγίας ἀνωθεν, ἰκε μᾶλλη τὸ ἐν αὐτῶ μυστήριον; ἀλλ' ἐγνω θεὸν ὄντα, ἢ υἱὸν θεῦ ζῶντος διωμολογήσας αὐτὸ· ταύτη τὴ πεθωμένος, πολὺ ἐπαινῶν, ἢ ἐχῆ δὸν ὡς ὅσον. ἀναστήσε δὲ ἄρα τὸ δοκεῖν τὸ δύο. Μόνον γὰ ἐλέγε τὸ ἐλθεῖν τὸ ἐν δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτῆ, μὲ ἀγγέλοις αὐτῆ. ἐδὲ τὰν ἀξιόλογε αὐτῆ σῶν τὰ ἔθνη πάμπαν, χρῆτι λογιῶν ἐπὶ ἀνθρωπῶν.

Ἐλθόντος δὲ εἰς τὴν Καπερναὸμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες, τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ πλὴν τὰ δίδραχμα; ἐ λέγει, ναί. ἐ ἐσελθόντος εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· τί σοι δοκεῖ Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν ἰδίων υἱῶν, ἢ ἀπὸ ἀλλοτρίων; εἶπε δὲ αὐτῷ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσι οἱ υἱοί.) τὰ δὲ ἐλεύθερα ἐωυτὸ εἶναι τὸν νόμον, ἐ ἐξῆ νόμε, ἢ ἀγωνιῶν. ἐ ὁ ἐν ἀνθρῶπε, ἢ μὴ ἐν θεῷ ἐστι, βιάσεται τὸ ἀνθρωπινὸν σκῆνος ἢ αἰμάτε κεκοινωνηκὸς, σωματικῆς ἢ τῆ ἀξιόλογος, οὐ γεγονὼς ἀπὸ τῶν ἀμῶν οὐδὲν ἀμῶν υἱὸς. ἀνθρωπος γὰ ὢν, ἢ ἀπὸ γόνων ἐστὶ· τὰ γὰρ ἐν θεῷ ἐγκρατῶς ἐστὶ τὰ ἀνθρωπ, ἢ μὴ ἐν τοῖς τοῦ θεῦ ἐν ἀνθρωπῶν.

Ἀναβαίνοντος δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα τὸ τέκνου ἐν τῶν ἐκεῖ Χριστὸ, ταῦτε κραυγάζοντες, ὡς ἐν τῶν ἀνθρωπῶν τὰ ἐν Δαβὶδ· ἀναφωνεῖν τὰ

1. PARA. CAP. IV. Jotem fonat. Ipse itaque Christus est falsus Ia-
la, quæ ex Judaici prosecta est. Quamobrem
licet Verbum caro factum sit, & semen Abrahæ
apprehenderit; Deus nihilominus cum al-
sumpta carne permanit.

Joan. 1. 14. *Amen amen dico vobis, qui credit in me o-*
10. 14. *pera quæ ego facio, & ipse faciet, & ma-*
jora horum faciet: quia ego vado ad Patrem:
& quodcumque petieritis in nomine meo, hoc
faciam. Ad Patrem fe abire demonstrat, cum
tamen Deus natura Filius sit, ipsique omni-
no impleat. Abiecedit enim respondum bo-
manum naturam. At vero licet ipse homo
in cœlum assumptus sit; ut Deus tamen
supplicum vota fe audituum promisit;
si in nomine Filius supplicaverint. Jam B
cui quæso verius convenit fastidium pro-
fulatis fatisfacere, eorumque votis ac de-
sideriis respondere, quam soli ac nativo
Deo?

Joan. 6. 15. *Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & po-*
10. 16. *sui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus*
vester maneat; ut quodcumque petieritis Patrem
in nomine meo, det vobis. Ea pars fe cum Deo
& Patre potestatis pollens, parisque eidem pos-
flare posse nulquam non incolcat. Diserat
enim; Quodcumque petieritis in nomine meo,
faciam: nunc autem ait; Quodcumque petie-
ritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.
Nempuid ergo fcorfum aliqua dilargitur Pater
absque Filio, aut Filius rurfum fcorfum figili-
latimque impertitur nonnulla absque Pater,
ita ut a duobus dis prœstentur, quæ sancti ef-
flagitant? Abfit, abfit: unus enim est Deus
Pater, & unus item dominus Jesus Christus.
Diffribuit namque Pater dona per Filium in
Spiritu sancto; verumtamen postulatio in pre-
cibus fit per Filium Christum. Porro domini Je-
fu nomine accipimus & deliguamus Verbum
hominem factum.

Joan. 6. 18. *In illo die me non rogabitis quidquam.*
10. 23. *Amen amen dico vobis, si quid petieritis Pa-*
trem in nomine meo, dabit vobis. Usque nunc non
petistis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc
eamdem sententiam cum superioribus ha-
bent; fic illa quoque, quæ mox confe-
quuntur. Ait namque: *In illo die, in nomine meo*
petetis: & non dico vobis quia ego rogabo
Patrem de vobis. Ipse enim pater amat vos,
quia vos me amastis, & credidistis quia ego a
Patre exivi.

Joan. 17. 17. *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum*
10. 3. *Deum verum, & quem misisti Jesum Christum.* Si cum solius verique Dei cognitione
Jesu Christi cognitionem necessario conjun-
dam conscientiamque esse oportet, & hoc ipsum æternam vitam conciliat; cui obfcurum
esse potest, Christum verum esse Deum:
Verbum fane caro factum est; fed manfit in-
terim Verbum.

Joan. 10. 22. *Ut credat mundus quia tu me misisti. Et ego*
claritatem quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint
unum, sicut & nos unum sumus. Ego in eis,
& tu in me; ut sint consummati in unum.
Verumtamen mentis oculo in tem propositam
intuendemus, quanam in ipsa abstrusa latentur,
ac quasque exploremus. Qualem itaque glo-
riam Pater accepit fe narrat, quam
Filio Christo communem fecerit? Sane ipse
ab hac omnibus nos liberat dum ait: Ut
unum sint sicut nos unum sumus. Nam
est Dei Pater Filius semipsum proprium

ANNO CHRISTI 431. ὑιὸν ἑαυτοῦ, ἢ τὸν μὴ γνῶ τὴν φυσικὴ πρὸς αὐτὸν ἑνότητα ἢ ἐστὶ ὁ ἐκ Θεοῦ λόγος, ἀφῶς τὸν ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ τὴν νοητὴν καὶ ἀσώματον ἐκείνου ἰδιότητα. τοῦ γὰρ ἐκ ἡμῶν γέγονε, καὶ τὸ τῶν τρόπων, οὐσιωδῶς δὲ λόγῳ, & ἐνυπάρχει καὶ τὸ Θεῖον ἐνεργῶν πανταχοῦ πανταχῶς ἢν ἀφῶς τῶν κτίσεν, ὡς ἐν πνεύματι ἁγίῳ τὸν κατ' οὐσίαν. τὸν ὢν ἐκ ἡμῶν γέγονε οὐσιῶς ὁ ἰδίῳ ἴδιοι κτίσαι γέγονε ὁ ἀνθρωπος, ἐκ ὑπόστασιν ἐν τῷ τὴν θεότητος φύσεν ἀφῶς τῶν πατρὸς, ἤτοι & ἀφῶς ἡμῶν ἢ ἡμῶν κ ἡμῶν τὴν ἀνθρωπότητα· πνευματικῶς γὰρ ἐστι, καὶ ἡμῶν ἐν ἡμῖν.

B Οὐκοῦν οὐδ' ὅλως τὴ ἡμῶν ἑνώσεν, τῷ μὲν ἡμῖν συβιβάσεν, καὶ τὴν θυμῶν κεκλεισμένῳ, ὅνω ἤδων οἱ μαθηταὶ συωηγμένοι διὰ τὸ φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, & λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. ἐκπαταγόσαι δε & ἐν τῷ ἑλεοῦ· λέγων. ἐν σοὶ μαστὶ & μὴ τὸν ἀπίστον ἀλλ' ὁ λόγος, καθὸ & ἀφῶ τὴ τομὴν καρῶ, τῶν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἀδοκέτος εἰς μέσον ὢσθη τῶν μαθητῶν, ἀφῶς τῶν φωνῶν, ὅτι δυνάμει τὴ θείᾳ· μεμηνὸς δὲ Πέτρῳ λέγοντος. ὅτι ὡσε ἡμεῖς ἀνὸ τὴ καὶ ἀδίκῳ ἀδικῶν κατὰ σάρκα. ἐ γὰρ ἐγνόεκεν ἀκτὶ σάρκα Χριστὸ, ἀλὰ σάρκα ἐκείνε γνώσκεμεν. ἀλ' γαρ τὸν τῶν ἐκ νεκρῶν ἀνάβασεν, ὡς πνεῦματμόνον ἤδη τὸ οἰκουμένε, ἀπὸ τὸ & ἐ τ' σαρκὸς ἀνάλυσεν· ἐκφέρεται δὲ κεκλεισμένῳ, ἔφυγε & δυνάμει κέκρυπτα τὴ θεοφανείᾳ, ἀκ τέτο μᾶλλον, & ἐκ τὴ τῶν κρυπτόν ἀφῶν ἐστιν ἐστιν ἐπιφάνεν θέλων, ὡς ἐν φῶς κεκλεισμένῳ.

C Καὶ τῶν εἰσιὼν, εἰσφόρετο, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἀπτῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἀν τινων κρατῆτε, κεκράτηται. ὁ λόγ ἐν ἐν ἀνθρώπῳ τὴ μεγίστῳ, καὶ τὴ τελειοτάτῳ λόγῳ. ἀφῶτον γὰρ ὁ ἐν ἀνθρώπῳ τὴ ἀφῶν τοῖς ἀποστόλοις, καὶ δοῦλα τὴ ἀφῶν τὴ πνεῦμα. ἐπὶ μὴν, καὶ ἐκεῖ τὴν κτίσεν, τὸ πνεῦμα ἤδεται ἀφῶν γὴν, ὅτε κρατεῖ, ὡς ἐν θεοῦ, τὰς ἁμαρτίας· ἀφίεσι δὲ & οἱ ἐν θεῖλοτο τοιχῶν. δεῖ τοῦ & δεῖ σφικεῖ φυσικωτέρῳ· τὸ πνεῦμα δίδωσι ὁ ἐν μὲν ἀλκοτῷ τὴ λόγῳ γέγονεν ἀνὸ τὴ σαρκὸς ἐλθὼ ἐξ αὐτῶ. καὶ ἀνθρώπου ἡμῖν τὸ ἀνὸ φαρκὸς ἐμφύσησε. θεῖκῶς δ' ἀκμὴ μεν ἐγνω, τὸ μετέχῃς ἀκριβῶς τὸ πνέματος τὴς ἡμῶν φύσε.

Ex τῶ ἁγ. Λουκᾶ εὐαγγελίε.

E

ANGELUS Dei Zachariæ de sancto
Baptista hec exposuit: *Et erit gau-*
dium tibi & exultatio, & multi in nativi- Joan. 3. 29.
tate ejus gaudebunt. Erit enim magnus co-
ram domino, & vinum & sicram non bi-
bet, & Spiritu sancto replebitur adhuc ex
utero matris sua; & multos filiorum Israel
convertet ad dominum Deum ipsorum. Luc. 1. 15.
Fulcra cum Judæis ex ipso eodem Joanne
fesiciitatem: *Tu quis es?* Respondit ille; Joan. 1. 19.
Ego vox clamantis in deserto, parate viam
domini, vellas facite semitas ejus. Tum-
dem

A ἀφῶ τὴν σάρκα. ἐκεῖ γὰρ μόνῳ ἐγκλωπίστεται σοφία ἐν ἐστὶ ὁ ἐκ Θεοῦ λόγος. ἀφῶς τὸν ἐν αὐτῷ πνεῦμα, καὶ τὴν νοητὴν καὶ ἀσώματον ἐκείνου ἰδιότε. τοῦ γὰρ ἐκ ἡμῶν γέγονε, καὶ τὸ τῶν τρόπων, οὐσιωδῶς δὲ λόγῳ, & ἐνυπάρχει καὶ τὸ Θεῖον ἐνεργῶν πανταχοῦ πανταχῶς ἢν ἀφῶς τῶν κτίσεν, ὡς ἐν πνεῦμα ἅγιον τὸν κατ' οὐσίαν. τὸν ὢν ἐκ ἡμῶν γέγονε οὐσιῶς ὁ ἰδίῳ ἴδιοι κτίσαι γέγονε ὁ ἀνθρωπος, ἐκ ὑπόστασιν ἐν τῷ τὴν θεότητος φύσεν ἀφῶς τῶν πατρὸς, ἤτοι & ἀφῶς ἡμῶν ἢ ἡμῶν κ ἡμῶν τὴν ἀνθρωπότητα· πνευματικῶς γὰρ ἐστι, καὶ ἡμῶν ἐν ἡμῖν.

Ex τῶ ἁγ. Ἰωάνν. ἐπιστολῆς.

Ὅσον οὖν ὅλως τὴ ἡμῶν ἑνώσεν, τῷ μὲν ἡμῖν συβιβάσεν, καὶ τὴν θυμῶν κεκλεισμένῳ, ὅνω ἤδων οἱ μαθηταὶ συωηγμένοι διὰ τὸ φόβον τῶ Ἰουδαίων, ἔλεγεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, & λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. ἐκπαταγόσαι δε & ἐν τῷ ἑλεοῦ· λέγων. ἐν σοὶ μαστὶ & μὴ τὸν ἀπίστον ἀλλ' ὁ λόγος, καθὸ & ἀφῶ τὴ τομὴν καρῶ, τῶν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἀδοκέτος εἰς μέσον ὢσθη τῶν μαθητῶν, ἀφῶς τῶν φωνῶν, ὅτι δυνάμει τὴ θείᾳ· μεμηνὸς δὲ Πέτρῳ λέγοντος. ὅτι ὡσε ἡμεῖς ἀνὸ τὴ καὶ ἀδίκῳ ἀδικῶν κατὰ σάρκα. ἐ γὰρ ἐγνόεκεν ἀκτὶ σάρκα Χριστὸ, ἀλὰ σάρκα ἐκείνε γνώσκεμεν. ἀλ' γαρ τὸν τῶν ἐκ νεκρῶν ἀνάβασεν, ὡς πνεῦματμόνον ἤδη τὸ οἰκουμένε, ἀπὸ τὸ & ἐ τ' σαρκὸς ἀνάλυσεν· ἐκφέρεται δὲ κεκλεισμένῳ, ἔφυγε & δυνάμει κέκρυπτα τὴ θεοφανείᾳ, ἀκ τέτο μᾶλλον, & ἐκ τὴ τῶν κρυπτόν ἀφῶν ἐστιν ἐστιν ἐπιφάνεν θέλων, ὡς ἐν φῶς κεκλεισμένῳ.

B Καὶ τῶν εἰσιὼν, εἰσφόρετο, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἀπτῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· ἀν τινων κρατῆτε, κεκράτηται. ὁ λόγ ἐν ἐν ἀνθρώπῳ τὴ μεγίστῳ, καὶ τὴ τελειοτάτῳ λόγῳ. ἀφῶτον γὰρ ὁ ἐν ἀνθρώπῳ τὴ ἀφῶν τοῖς ἀποστόλοις, καὶ δοῦλα τὴ ἀφῶν τὴ πνεῦμα. ἐπὶ μὴν, καὶ ἐκεῖ τὴν κτίσεν, τὸ πνεῦμα ἤδεται ἀφῶν γὴν, ὅτε κρατεῖ, ὡς ἐν θεοῦ, τὰς ἁμαρτίας· ἀφίεσι δὲ & οἱ ἐν θεῖλοτο τοιχῶν. δεῖ τοῦ & δεῖ σφικεῖ φυσικωτέρῳ· τὸ πνεῦμα δίδωσι ὁ ἐν μὲν ἀλκοτῷ τὴ λόγῳ γέγονεν ἀνὸ τὴ σαρκὸς ἐλθὼ ἐξ αὐτῶ. καὶ ἀνθρώπου ἡμῖν τὸ ἀνὸ φαρκὸς ἐμφύσησε. θεῖκῶς δ' ἀκμὴ μεν ἐγνω, τὸ μετέχῃς ἀκριβῶς τὸ πνέματος τὴς ἡμῶν φύσε.

Ex τῶ ἁγ. Λουκᾶ εὐαγγελίε.

E

ANGELUS Dei Zachariæ de sancto
Baptista hec exposuit: *Et erit gau-*
dium tibi & exultatio, & multi in nativi- Joan. 3. 29.
tate ejus gaudebunt. Erit enim magnus co-
ram domino, & vinum & sicram non bi-
bet, & Spiritu sancto replebitur adhuc ex
utero matris sua; & multos filiorum Israel
convertet ad dominum Deum ipsorum. Luc. 1. 15.
Fulcra cum Judæis ex ipso eodem Joanne
fesiciitatem: *Tu quis es?* Respondit ille; Joan. 1. 19.
Ego vox clamantis in deserto, parate viam
domini, vellas facite semitas ejus. Tum-
dem

Ex Ps. 2. 7. Act. 13. 33. Heb. 1. 5. 5. 5.

Hic est magnus, & Filius altissimi vocabitur: & dabit ei dominus Deus sedem David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Numquid hominis nostri similis imperio potestas citra ullam interruptionem premeretur? an imperatori potius Deo in Christo & per Christum subditi erimus, quo adimpletum ad hoc tanquam extraneum quempiam mediatorem, sed verum Filium, per quem & in quo Deus Pater in omnia regnum obtinet? Quod si ita res habet, Deus ergo est Christus.

Luc. 1. 31. Luc. 1. 35.

Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Respondens angelus dixit illi: Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi: idcoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Numquid is, qui arcana inexplicabilique Spiritus sancti operatione ex Maria virgine formatus & natus est, sola appellatione filius erat? an vemo potius naturalique Dei Filius, & Deus creditus est? Sed hoc prorsus dubio verum est. Verbum proinde licentum hypostasin caro factum, hoc est, carnem per Spiritum sanctum ex Maria virgine formatam, ratione proprium sibi fecit, & intelligitur. Hæc namque ratione quod verus Deus sit, deprehenditur.

Luc. 1. 41. Ibid. 42.

Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth, & exclamavit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut veniat mater domini mei ad me? Interna Dei energia & vis, prophetæ donum obtingere aliquat potest; fecus nequaquam. Ceterum Spiritus sanctus factus virginis Mariæ Jesum per id temporis in utero adhuc geltantis, Joannem materiæ viceribus adhuc inclusum ad prophetiam pronuntiavit, quomodo Christus non est Deus, qui intra virginea claustra etiamnum latitans, divina vi ad prophetiæ gratiam Baptistam excitat?

Luc. 1. 42. 43. 44.

Nunc dimittis servum tuum domine, secundum verbum tuum, in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum: Quod paratis ante faciem omnium populorum: Lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israel: Simeon ipsum inter ulnas complexus, cujus modi de ipso elogia deponebat. An quomodo salutare est? aut quomodo lumen ad revelationem gentium est, & unus & solus Dei Filius, & Deus non est? Qui quidem Dei Filius, & Deus creditus est? Sed hoc prorsus dubio verum est. Verbum proinde licentum hypostasin caro factum, hoc est, carnem per Spiritum sanctum ex facta virgine formatam, ratione proprium sibi fecit, & intelligitur. Hæc namque ratione quod verus Deus sit, deprehenditur.

Luc. 2. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

Ἐστὶν δὲ ἀληθῶς τὸν ἐπαγγελθέντα τοῖς πατριάρχαις ἐν τῷ Ἰσραὴλ, φησὶ, τὸν ἐν τῷ Δαβὶδ τῷ πατρὶ σου τὴν βασιλείαν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰακὼβ, ὃν οὐδὲ τὸ τέλος τῆς βασιλείας ἐστὶν τῶν αἰώνων. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξ ἑνὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐστὶ τὸν Χριστὸν, τὸ

I. PART. CAP. IV. quanta ibi fecerit Deus. Et abit per universam Judæam circuitum prædicans quanta illi fecisset Jesus. In Gergesenorum regione curavit Jesus immansissime à dæmonio vexatum, qui etiam ut vitam fibi eum eo agere deinceps liceret, obtinse effugiebat. At vero quamvis eum fassisset, spiritusque ejecisset; jubet tamen ut domum suam repetat, quantaque fibi fecisset Deus, enaret. Operabatur itaque Christus tanquam vera Deus. Neutiquam enim dicere fas est, prophetarum aut sanctorum apostolorum more, divinæ gratiæ instrumentum esse ipse. Ipse namque propria, ut ipse, fili divina virtute tantam conterebat: quin & inlius quoque nomine dæmonia sanctis apostolis fubjicibuerunt: ut ipse hoc ipsum ne illi ipsi quidem diffitebantur.

Joan. 14. 12. Matth. 10. 1. Luc. 10. 17.

De principali synagoge filia ajebat Christus Mortuo fere. Non ab morte puella, fed dormit. Numquid igitur mentitus est? abiit: vivitque enim dixit. Modum autem hujus exponit Paulus his verbis: Non est Deus mortuorum, sed vivorum. Siquidem quicumque vidiari sunt, illi Deo vivunt; mortui proinde hominibus mortui sunt; veram naturæ illi vivifica, hoc est, divinæ, minime. Verax itaque est, dum ut Deus de puella, Non est mortua, sed dormit, enuntiat?

Rom. 14. 11. v. 8. & Matt. 1. 23. v. 32. & Matt. 1. 23. v. 13.

Idem cum apostolis sermonem conferens, ita ajebat: Quis major? ego, qui ministri, an qui ministrati? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestri sum tanquam qui ministrat. Observa, ipse quod attinet ad dedicatam, dominicamque gloriæ majestatem, in ministorum ordine conseri, tantum non averfetur, reveretque. Verumtamen propter humanam naturam ministerium admittit. Ait enim: Ego in medio vestri sum tanquam qui ministrat. Etsi argumentum ministerii altro sese dimittens, attamen, ut dominus, universique creaturæ summam bonoratus, ut Deus, ipse est qui recumbit.

Luc. 11. 31. v. 27.

Jesus igitur sit illis: (nempe facerdotum principibus ab illo Christiane effet testimonium) Si vobis dicero, non credetis mihi. Si autem interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hic autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. Si Filius hominis sedet a dextris Dei; quomodo Christus filium illis thumodo ut ait, nondum quem Patre solis auctoritate prædicat, non est Deus? Nonne enim cum vero naturalique Deo proditum nunquam confidere aliquando potest. Confider autem cum ex Filius hominis; Dei nimirum Verbo secundum unionis dispensationem incarnato.

Matth. 16. 67.

Quod Christus est vita & vivificans.

Ex priori ad Corinthios.

Ut prudentibus loquor: vos ipse judicate quod dico. Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? Quoniam unus panis, & unum corpus multi sumus: nam omnes de uno pane participamus. Caro hominis, quod quidem Christi est, naturam illius spectat, neque vulgaris quique hominis: sed quatenus unum omnibus per se fecundum se vivificantem, quemadmodum ipse Christus

1. Cor. 10. 15. v. 11.

Deo conveniat vitam illi impertiri, quod vita spiritu delitescit; corpus autem Christi, & pretiosius illius sanguis vivificent, cui dubium esse poteat, quin Deus sit Christus? Hinc namque corpus habet ut sit vivificum. Quod fiat homo per se fecisse mente concipiatur, qui fola Christi appellatione decoratus fit, nudamque filii personam habet, quomodo corpus illius esset esse vivificum?

Adam. 1. Cor. 15. 45.

Ἔγραπται γὰρ ὅτι πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀ πάλιν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· & οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι & οἱ ἐπουράνιοι. & καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τῆς χοϊκοῦ, φορέσωμεν & τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοὶ, ὅτι σὰρξ & αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. παρουσιάζω δὲ ὑμῖν· ὅτι πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ οὐ μεταβληθησόμεθα. ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, & ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, & τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, & τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ἅδη, τὸ νῖκος; τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

1. Cor. 15. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57.

Ex τῷ αὐτῷ Κορινθίοις ιβ.

ΑΛΛΑ αὐτοῖ, φησὶ, οὐ λογιοῦς τὸ ἀπόκριμα τῷ θανάτῳ ἐγκείμενον, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦσι ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς. ὁ γὰρ Θεὸς τὸ ἴδιον ἀποκτείνας σῶμα, ὅμοιον τοῖς ἐν τῷ θανάτῳ κατεχομένοις τὸ κρεῖττον ἔχοντα τῇ θνάτῳ, τοῦτο τὴν ἀθάνατον ἀναστήσας ἀνάστασιν. ἐπεὶ γὰρ μόνον ἀδύνατον ἀθάνατον σῶμα, ἑῷον ὂν ἐκ τοῦ

Ex τῷ αὐτῷ Κορινθίοις ιγ.

Ἀλλ' ἐν τῷ τίμιον αἷμα, φησὶν, ἀφίκετο μόνῳ Θεῷ τὰ ζωοποιοῦν διὰ τοῦ ζῆν ἐπιθεῖν. Θεὸς ἦν κατὰ Χριστὸν· ἵνα μὴ ἐκ θανάτου τὸν σῶμα κτίσῃ, εἰ δὲ ἀδύνατον ἐπὶ μέρος τοῦτο ἐπὶ τὴν μόρφὴν τῆς Χριστοῦ κλίσῃ πτερωμένος, & γυμνὸν οὐ σαρκωτικὸν ἐχῶν, πῶς ἂν εἴη ζωοποιῶ τὸ σῶμα αὐτοῦ;

Ex priori ad Corinthios.

Sed ipse sibi fiducia non habebat in semetipsum, nevertheless Adam in Spiritum vivificantem. Scriptum: Primus homo de terra terrenus, secundus homo de cœlo cœlestis. Qualis terrenus, tales & terrenis: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Igitur sicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc autem dico, fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit. Subjungit rebiqua: Ecce enim vobis, & mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc indere incorruptionem, & mortale hoc indere immortalitatem. Primus homo factus est in animam viventem: egebat enim tamquam fegmentum Deo vivificante. At vero novissimus Adam, hoc est Christus, quod ut Deus vita externa non indigeret, spiritus fuit, qui vitam in nos transfundit. Atqui vivificandi facultas propria est divinæ naturæ possessio. Et primus quidem homo de terra erat terrenus; fecundus autem licet ex muliere ortum traheret, de cœlo venerat. Quamvis enim Verbum, quod de superiis, hoc est de cœlo est, & ex Deo Patre natum est, homo factus fit; nihilo tamen fecius de cœlo est. Rursum est, corruptione & mortis vinculis constricti, terreni imaginem gestamus; ita incorruptionem jam induti, cœlestis imagineni portabimus. Atqui incorruptio bonum est naturæ divinitati proprium. Nam mortui immutantur, corruptibileque induit incorruptionem, cum unigenitus nobiscum similis natus mortalitatem transfiuerit in immortalitatem, & corruptionem primum transformaverit in incorruptionem in semetipso. Hac enim ratione nobilipsis quoque via ad vitam patebit.

1. Cor. 15. 45. v. 46. v. 47. v. 48. v. 49. v. 50. v. 51. v. 52. v. 53. v. 54. v. 55. v. 56. v. 57.

Ex posteriore ad Corinthios.

Sed ipse in nobis fiducia mortis habuimus, ut non fiduciales in nobis, sed in qui suscitat mortuos. Si mortuorum excitatio in eum, qui natura Deus est, maxime convenit, propterea quod solus vita fit & vivificus; Christus autem resurrectionem & vitam dilecte fele appellat, eundemque mortuos excitaffe certo confiat, quis & verum Deum, & vitam fecundum naturam esse ambigat?

1. Cor. 1. 23. v. 31.

Ex epistola ad Hebræos.

Quia ergo pueri communicaverunt carni & sanguini, & ipse similiter participavit ejusdem, ut per mortem destruat eum qui habebat mortis imperium; id est diabolum. Æque ac nos qui inter filios. Dei cœlestem, carnis & sanguinis Dei Verbum participe fectum est; quo nimirum proprium corpus in mortem contradens, ipsum denuo tamquam qui suapte natura vita & Deus existat, vitæ restituat. Nam quomodo mortis imperium destructum esset, si corpus quod fecundum naturam vitæ, quo

Heb. 2. 14.

1. PARTE cit. Cap. IV.

Verbi Dei proprium erat, in mortem prolapsum; iterum calufcitatum non est?

Quod unus sit Filius & dominus Jesus Christus;

Ex prima catholica Joannis.

QUOD fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, et manus nostræ contrectaverunt de Verbo vitæ: et vita manifestata est, et vidimus, et testamur, et annunciamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis. Ex illum qui fuit ab initio, vitæque æterna, hoc est Dei Patris Verbum, oculis se vidisse, manibusque contrectasse testatur; cum tamen Verbum quod ex Patre procedit, sua natura ἀμέτρου hujus, tangunque nequeat: dejudem quod corpore vacat, id fab tactionem non cadit. Atqui Verbum incarnatum oculis vidisse, & manibus contrectasse fe ait. Quapo licet Verbum caro factum est, unus tamen est Filius, unus Deus, unus Dominus,

1. Joan. c. 1. v. 1.

Quod fides tendat in Christum, tanquam in Deum,

Ex priori epistola Petri.

UT, inquit, *fides vestra, et spes esset in Deo.* Atqui Christus per sanctos apostolos annunciatus, imo ipsemet ita ait: *Amen amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam æternam.* Cum ergo fides in Deum feratur, & Christus, *In me credite*, dicat; quomodo planum non est, ipsum esse Deum?

1. Petr. c. 1. v. 21.

Joan. c. 6. v. 47.

Ex epistola prima Joannis.

ET *hoc est mandatum ejus, ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi.* Si a Dei Patris volontate alienum non est, ut in nomine Filii ejus Jesu Christi credamus; si fides nostra tendit in eum, non tanquam in hominem mutum, sed tanquam in Deum virum & verum; evidens profecto erudit, Christum esse Deum.

1. Joan. c. 3. v. 23.

In hoc cognoscitur Spiritus Dei: Omnis spiritus, qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui solvit Jesum, ex Deo non est; & hic est antichristus, de quo audivistis quoniam venit, & nunc jam in mundo est. Confitemur ergo Christum Jesum veluti hominem quemplam nobis similem? an Deum? Dei verbum factum esse carnem, non quod divinitatem exuerit, sed quod repudiatis; (confitetur enim mantis quod erat:) sed quod humanam naturam assumpserit. Ut illhc extra controversiam est. Quilquis igitur Christum, divinitatem illius inficitur, divi, ejusdemque gloriam & majestatem diminuit, hic antichristi (spiritum hauisse apertc convincitur.

1. Joan. c. 4. v. 2. 3.

Et nos vidimus, & testificamus quoniam Pater misit Filium suum salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Unigenitum Dei Filium, hoc est Verbum quod naturaliter ex Deo procedit, a Deo & Patre mittum agnoscimus: Idipsum autem tam denique Jesum esse Christum fatte afferamus, cum diffitentiae secundum canon ea confitere: [illegible] detinantum non est. Dei igitur Filium

ANNO CHRISTI 431.

1. PARTE cit.

A ANNO CHRISTI 431.

A bum homo factum est. Et si quit ita profitetur, is Deum in fe manentem habet, & ipse Cap. IV. vicissim in Deo manebit. Recordabitur enim illius, aeveluti societate quadam conjunctum inter familiares numerabit. At qui ipsum Dei Patris Verbum esse Jesum, & in humanam naturam fe demisisse non confitetur; ille neque Deum obtinere, neque pei spiritalis familiaritatis modum ulla ratione in ipso consistere poterit.

Omnis qui credit quoniam Jesus est Christus, v. Joan. c. 5. Ex Deo natus est. Qui igitur id non credit, is v. 1. inter Dei filios haberi nequit. Nam si is omnibus, qui Filium recepeunt, potestatem dedit filios Dei fieri, ut Evangelista testatur; Joan. c. 1. consequens fit, fi quisilum non recipiunt, eos inter Dei filios censeri non posse; nisi qui contemnunt, per quem hoc ipsum licebat, non agnoverint.

B

Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit Ibid. v. 5. quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Jesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est, qui testificatur, quoniam Spiritus est veritas. Quoniam tres sunt, qui testimonium dant: Spiritus, aqua, & sanguis, & tres unum sunt. Mundum itaque vincit, qui credit Jesum esse Filium Dei. Porro autem quisnam Jesus ille sit, id ipse discipulus Jesu ejusmodi verbis nobis exponit: Ipse est, inquit, qui venit per aquam & sanguinem Jesus Christus. Utrumque afferit, in sanguine nimirum vesnisse, & Spiritum; & tres turfum unum esse. Verbum itaque factum est caro, quod Spiritu non sanctificat, & sanguine non expiat, & aqua munda nos abluit. Unus tamen omnino est Filius, cujus Spiritum & aquam & sanguinem esse dicimus.

C

Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est: quoniam hoc est testimonium Dei, quod majus est, quoniam testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit Filio, mendacem facit eum, quia non credit testimonium, quod Deus testificatus est de Filio suo. Et Spiritu, & voce Patris: Filio testimonium perhibuit. Nam verum illum ejus esse Filium, hoc ipso testatur, nobis fit, quod Spiritum sanctum perficiendorumque miraculorum vim sanctis ipse dilargiri potuit. Atque hac utique vendabat, quando, *Ille me clarificabit,* ajebat. Alio quoque modo testimonium eidem perhibuit. Si quidem in Jordane ejusmodi elogio illum clarificavit: *Hic, ait, est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Quicumque igitur divinone indocta eum, qui ex muliere natus est, verum Dei Filium esse negant, Filii autem nomen foli nidoque Dei Verbo aligant; ii Patrem mendacem faciunt, ut qui Verbum incarnatum evidenter offendorit in Jordane: quo etiam tempore Spiritus & quod Deus esset, & quod verus Filius esset, differe testatus est.

D

Quod Christus sit vita.

Ex evangelio secundum Matthæum.

DE archiynagogi filis scriptum extat, quod *cum esset filia tuba, interuit Jes. c. 5. v. 22. & tenuit manum ejus, & surrexit puella.* Cur quæso, dum puellæ vitam restitui-

Matth. c. 9. v. 18.

ΣΤΑΤΕ, φησί, τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν ἐλπίσι ἐστὶ τὸ Θεοῦ. τίς τοῦ Χριστὸς κηρύττεται ὑπὲ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. αὐτὸς δὲ τὸ φανὲν ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ὁ ὢν τοίνυν εἰς Θεὸν ἡ πίστις, χῇ οὐ ἐν ἀνθρωπον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς Θεὸν ζῶντα χ ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν Χριστόν.

Ἀκόμη γινώσκεται τὸ πνεῦμα τὸ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλεγχόμενον ὑπὲ τοῦ Θεοῦ ἐστι. πᾶν πνεῦμα, ὃ ἀναιρεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τὲ Θεοῦ ἐστι· χ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκήκοατε ὅτι ἔρχεται, χ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶ ἤδη. ὁμολογήσωμεν τὸν Ἰησοῦν ἀρα ὡς ἀνθρωπον, ἢ ἐν καθ' ἡμᾶς ὄντα; ὁ μὲλλον ὅτι Θεὸς ὁ ὢν ὁ λόγος, γένον σαρξ, ἐκ ἀλλοιώσεως τὲ εἶναι Θεὸς, μεμενηκὼς δὲ μὲλλον ὅτιφ ἦν, ἢ γέγονεν ἀθρώπος· ἀλλ' ἐπ' ἔστιν ἀμφίβολον. ὁ τοίνυν ἀλήθων Θεὸν ἡ) ἀληθὴς ὁ Χριστὸς, δυνάμει δὲ χ κατορμωμένου τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, τὸ τὲ ἀντιχρίστου φανὲν ἀφανὲς ἀλλοιοτέρα.

Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, χ μαρτυρῶμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τῷ κόσμῳ. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ ὁ υἱὸς τὲ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, χ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. ἡμεῖς ἐγνωκαμὲν χ πεπιστεύκαμὲν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, χ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει, χ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνος ἐστὶ, χ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. φόβος ἐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει φόβον· ὁ φόβος κολάσιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος ἐκ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, χ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστὶ· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑωρακὲν, τὸν Θεὸν ὃν οὐ δύναται ἀγαπᾶν, ἐκ ἑωρακὲν. καὶ ἐντολὴν ταύτην ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, χ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ φιλῇ.

Ὅτι ζωή.

Ἐκ τὲ χ Ματθαίου καθ' ἑαυτὸν.

ΕΠΙ τῇ θυγατρὶ τῇ ἀρχισυναγώγου ἐλέγετο· ὅτι ὅτε ἐξέβαλὲν ὄχλον, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, χ ἐγέρθη τὸ κοράσιον. διὰ τί μὴ μᾶλλον ὡς ἐπὶ τὴ ἀλλαγὴ

ἀνθρωπος. ἐὰν οὖν τὸν ὁμολογήσωμεν αὐτὸν, ἔχομεν ἐξουσίαν τὸ Θεοῦ, ἐνεὰ δὲ χ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ· μεταδόσεται γὰρ αὐτῷ, λογιστεῖται αὐτὸν ὡς ἐκείνου ὡς μέτοχον αὐτῷ. ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ἐν Θεῷ πατρὶ λόγος ἐστὶ ἐνεὰ, καθὼς ἐκείνος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ὃν Θεὸς ἐν ἑαυτῷ ἐπλήρωσεν ὥ, ἐν μὲν αὐτὸς ἐν Θεῷ ἔνεα, κατὰ χ τὸ πνεῦμα τὸ ἐλεγχόμενος τρόπον.

Πᾶς ὅστις ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Χριστὸς, ἐκ τὲ Θεοῦ γεγέννηται. ἡ ἀεὶ ὁ μὴ πιστεῦων, ἤδη ἐκέκριται· Θεοῦ καταλελογισθῆναι. ἐὰ γὰρ τὸν υἱὸν ἔλαβον, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, καὶ ἀεὶ φανὲν ὁ ἀλήθινὸς· ὁ μὴ λαβὼν αὐτὸν, ἤδη ἐκ ἐκέκριται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων αὐτὸν, ἤδη ἐκ ἐκέκριται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων αὐτὸν, τὸν δὲ ἐν τῷ ὀνόματι μὲ ἐγνωκὼς.

Τὴ δὲ εἰς ὀνομὰ τὸ υἱοῦ μὲ, ἐὰ μὲν ὁ πιστεῦων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ ὁ υἱὸς τὲ Θεοῦ; οὐδὲ ἐστὶ ὁ ἐπιζῶν δὲ οὐδὲ ἐν ἀίμασι ἐκ Χριστὸς· οὐκ ὢν τὸ ὕδατι, μόνον, ἀλλ' ὢν τὸ ὕδατι χ αἵματι. ὁ τὲ πνεῦμα ἐστὶ τὸ μαρτυρῶν, ὅτι τὸ πνεῦμα ἐστὶ ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς μαρτυροῦν, τὸ πνεῦμα, τὸ ὕδωρ, χ τὸ αἷμα· ἢ οἱ τρεῖς εἰσὶν ἕν.) ἐπεὰ μὴ τὸ κόσμου ὁ πιστεῦων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ ὁ υἱὸς τὲ Θεοῦ. τίς δὲ ἐστὶ Ἰησοῦς, αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἀεὶ μὲ ἀπὸ ἐκπυρωσὶ λέγων· οὐκ ἐστὶ ὁ ἐπιζῶν δὲ οὐδὲ ἐν ἀίμασι ἐκ Χριστὸς. ἀλλὰ δὲ ἐν αἱματι ἐστι, χ τὸ πνεῦμα· τὸ γὰρ τρεῖς ἐν εἰσὶ φασιν. ἐκεῖ γὰρ ἐν τῇ ἀγάρᾳ ὁ λόγος, ἀγαπῶν δὲ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐν καθ' ἡμᾶς, ἐν καθ' ἡμᾶς τὸ αἷματι, ἢ ἀπολὼν τὴν ὑδατι καθαρᾶ. ἐὰ δὲ δὴ τάυτα ὁ υἱὸς, ἢ χ ὁ πνεῦ φωνὴ τὸ πνεῦμα, χ τὸ ὕδωρ, χ τὸ αἷμα.

Εἰ τὴν μαρτυρίαν τὴ ἀνθρώπου λαμβάνομὲν, ἡ μαρτυρία τὸ Θεοῦ μείζων ἐστὶ· ὅτι αὕτη ἐστὶ ἡ μαρτυρία τὲ Θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τὲ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεῦων εἰς τὸν υἱὸν τὲ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ. ὁ μὴ πιστεῦων τῷ Θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν· ὅτι οὐ πεπίστευκε εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν ἐμαρτύρησεν περὶ τὲ υἱοῦ αὐτοῦ. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶ, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἐδώκαμεν ἡμῖν ὁ Θεὸς, χ ἡ ζωὴ αὕτη ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστι. ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τὲ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. ταῦτα ἐγράψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν υἱὸν τὲ Θεοῦ.

Ὅτι ζωή.

Ἐκ τὲ χ Ματθαίου καθ' ἑαυτὸν.

ΕΠΙ τῇ θυγατρὶ τῇ ἀρχισυναγώγου ἐλέγετο· ὅτι ὅτε ἐξέβαλὲν ὄχλον, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, χ ἐγέρθη τὸ κοράσιον. διὰ τί μὴ μᾶλλον ὡς ἐπὶ τὴ ἀλλαγὴ

Ibid. v. 9.

Ibid. v. 10.

Ibid. v. 11.

Ibid. v. 12.

Ibid. v. 13.

Ibid. v. 14.

Ibid. v. 15.

Ibid. v. 16.

Ibid. v. 17.

Ibid. v. 18.

Ibid. v. 19.

Ibid. v. 20.

Ibid. v. 21.

Ibid. v.

I. PART. CAP. IV.

non fuit contentus verbo, ut in Lazari exsuscitatione; sed manum praetera illius apprehendit? nempe ut obtineret, corpus suum vivificando esse: est enim corpus vitae. Quamobrem unio Verbi cum carne naturalis & vera est, non secundum solam personarum coniugem, vel nudam facili nominis attributionem, aut voluntatum concordiam, sive simplicem conjunctionem, ut quidam impie rite negantur.

Ex eiusdem secundum Joannem,

Joan. c. 6. vs. 57.

OPERAMINI non cibum qui perit, sed qui manet in vitam aeternam, quam Filius hominis dabit vobis: hunc enim Pater signavit Deus. Cibum nobis imperitus est Filius hominis manentem in vitam aeternam, nimirum suam carnem; est enim ea vivifica. Jam quomodo is Deus non est, qui per proprium quoque carnem vivificare potest, quique Deo & Patri per omnia aequalis est? Hoc enim insinuat, dum a Deo obtinuatum se pronuntiat. Etenim obtinuationis vocabulum expressam simplitudinem indicat. Quemadmodum enim si quis aureum, aut alterius cujusvis materiae sigillum cerae imprellerit, totam omnino sigilli illius effigiem indicat: ita Deus Pater quoque expressam, conspicuam, sibi relatalemque naturae suae figuram in Filio habet. Atque illud est, quod se a Patre obtinuatum affirmet,

Ex eiusdem secundum Lucam,

Joan. c. 15. vs. 26.
Joan. c. 14. vs. 10.

EXSUSCITAVIT Christhus Lazarum, cum archiepiscopo quoque filium, & viduae filium. Qui ergo negat, quin vita secundum naturam existat, ut qui non tantum verbo, sed hac quoque manus contactu mortem perterreficat? Erat enim consentaneum, imo vero omnino necessarium, ut corpus illius esset vivificum, qui vita erat secundum naturam.

Quod Christus per fidem sit propitiatio.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 3. vs. 25.

QUEM (de Christo scilicet) proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostendendam justitiam suam, propter remissionem peccatorum antecedentium, in patientia Dei, ad ostendendam justitiam ejus in hoc tempore: ut sit ipse justus, & justificans eum qui est ex fide Jesu Christi. Si alia ratione illos expiare non poterat Christus, qui peccato & maledictioni & mortis supplicio obnoxii tenebantur, nisi sanguinem suum in praecedentium peccatorum remissionem profuderet; quomodo ut Verbum caro fieret, necessarium non erat; nempe quo proprio, hoc est suae ipsius carnis sanguine omnes, qui in ipsum credituri erant, justificaret?

Quod per Christi sanguinem redempti, Deique reconciliati sumus.

Ex priori ad Corinthios.

1. Cor. c. 1. vs. 30.
Joan. c. 9. vs. 24.

EX ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, & justitia, & sanctificatio, & redemptio.

ὁ ἀρνούμενος λόγῳ καρκὸς τὴν ἀνθρωπίνη τὴ κοραστὴ, ἐκκρίσκει δὲ ἐξ τῆς χρηστὸς αὐτοῦ· ἴνα δυξῇ ζωοποιὸς ἀν τὸ αὐτῆ σῶμα· σῶμα γὰρ ἐστ ζωῆς, ἀκὸν φυσικὴ μᾶλλον ἢ ἀλκοῦς ἔθνοσις ἢ κρὸς τὴν σάρκα τὰ λόγῳ, ἢ ἡ, κοῦδ' ἀφεστὸ ἐξ ἀμφοῖν τοῦς, οὐ μόνος πέφυκεν ἀφορτῶν, ἢ ἀλλὰ ἀθανασίας, ἢ ἀθλιοτὸ, ἥτοι σωκρόνεν ἐστλῶν.

Ex τῆ αὐ ἰωάνου ἐφεγγίδι.

Joan. c. 6. vs. 57.

ΕΡΓΑΖΕΣΘΕ, φησὶ, μὴ τὴν βρῶσιν τὴ ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τὴ ἀνθρώπου δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. Βρῶσιν ἡμῖν δίδωσιν ὁ υἱὸς τὴ ἀνθρώπου τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, δηλονότι τὴν σάρκα αὐτῆ, ἐν γὰρ ἐστ ζωοποιός. εἶτα τῶν ὁ θεὸς ὁ ζωοποιῶν δείκνυσι δι' ἰδίας σαρκὸς, ἐοικὼς τὴ μὴ τέκτονα τὴ θεῶ ἢ πατρὶ· τάυτ' γὰρ οἶδε δηλῶν τὸ ἱστορικὴ λόγον αὐτὸ παρὰ τὴ θεῶ, τὴ ἱστορικὴ σημαίνοντος τὸ ἐκφάνσεν ἐμφαίνει. ὥσπερ γὰρ εἰ κηρὸς τὴς ἐμοῦ σφραγῖδα, ἢ γὰρ ὅλ ἰσόμορφ ἐδίκνυ τὴν πατρικὴν εἰκόνα, ὅλον ἑξῆς ἐν τῶ ἰωὰν τὴν ἐμοῦ ἐκφάνσεν ἐσκημαίνεται· ὅτε δ' ὁ θεὸς κ πατὴρ τὸν τῆ ἑαυτῆ φύσεως χαρακτῆρα ἐστιμῶν ἐμπεφυκότα ἔχει τὴ υἱῶ. ἐ τοῦτοῦ τὴ ἱστορικὴ ὀνομα λόγον αὐτὸ παρὰ τὴ πατρός.

Ex τῆ κατὰ λουκᾶ ἐφεγγίδι.

Joan. c. 11. vs. 40.

ΗΓΕΙΡΕ τὸν λάζαρον ὁ Χριστὸς, τὸ τὴ ἀρχισυναγώγου ἀν συγκέκρικε, τὸν τὴ χήρας υἱόν, πῶς ἀξιοῖ κατὰ φύσιν ἐστὶ ὁ ἰμὶ μόνῳ λόγῳ κατασῶσαι τὸν θάνατο δυνάμενος, ἀλλὰ χῆρ ἐ τῆ ἐ χήρας ἀξιῶν ἐν γὰρ οὐ ἀλλοῖαν τὴ ἀναλλοίωτο, ζωοποιῶν τὸ τὴ σῶμα ἐ κατὰ φύσιν ζωῆς.

Οτι Πιστεύσω δια τὴν πίστιν.

Ex τῆ αὐτοῦ Ρωμαίους.

Rom. c. 3. vs. 25.

ΠΕΡΙ Χριστῶ φησιν· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῶ αὐτῆ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ, διὰ τὴ πάρεσιν τῆ προγεγονότων ἁμαρτημάτων· ἐν τῆ ἀνοχῆ τῆ θεῶ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ, ἐν τῶ νῦν καιρῶ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, & δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησῦ. ὁ γὰρ ἐν τῶ ἱλαστήριον ἐφεῖκε Χριστὸς τῆς ἐν ἁμαρτίαις κ ἀρὰ ἐ θανάτῳ εἶχε, πλὴν ἐστ ἐν αἵματος δεῖ τῶν πάρεσιν τῆ προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐκφεύξαι μέλλοντα· τῶς δὲ ἀναίκαιον σάρκα ζῶσαν τὸν λόγον, ἢ ἐκ αἵματα τὴ ἰδίῳ, δῆλον ὅτ σὴμ τὴ ἑαυτῆ σαρκὸς, ἀναφέρ-ται πάντας τοῦς ἐκ αὐτοῦ σῴζοντος.

Οτι λυτρούμεθα, & τὴν καταλλαγὴν ἀφῆς· Θεὸς ἐξηλάσκεσε δια τὸ αἷμα τὸ αὐτῆ.

Ex τῆ αὐτοῦ Κορινθίους ἀφῆς.

1. Cor. c. 1. vs. 30.

ἐκ αὐτῆ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῶ Ἰησῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεῶ, καὶ δικαιοσύνη, καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις.

Ex τῆ αὐτοῦ Ρωμαίους.

Rom. c. 3. vs. 25.

ὃν ἐγεγραπται, ὁ κυριεύμενος, ὁν κεῖνο κα-χρῶνται. ἀλλυτρώσεται τὴν ὑμῶν ὁ Χριστὸ, ἐ γενόμενος, ἐ σοφὸ γενόμενος. πῶς δὲ δόξα ἀγαθῆ, κ' ἀδιόμενα πλεῖστα ἀνθίνεν, καταβλεῖν τοῦ τὴ σωτῆρ τὴ φύσιν, τοῦτο θεῶ. ἐ τὴ τῶν ὁ θεὸς ὁ Χριστὸ, ὁ σοφὸ ἐ ἁγιασμὸς & ἀπολύτρωσις ἡμῖν δυφρόσμενος.

Οτι λυτρούμεθα δια τὴ αἷματος τῆ Χριστῶ.

Ex τῆ Πέτρου ἐπιστολῆ ἀφῆς.

1. Pet. c. 1. vs. 18.

ΕΙΔΟΤΕς ὅτι ὁ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσῷ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτος, ἀλλὰ τιμῷ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου & ἀσπίλου Χριστῶ. λελυτρώμεθα δὲ, τὸ τίνον σῶμα δίδωσιν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ Χριστὸ. ἀλλ' εἰ μὴ ὡς ὀνῆματος τοῦ ἐποῖ, τοῦ ἀνθρῶπου τὸ ἀπαπτοῦ τὸν θεῖμα αὐτῆ· εἰ δὲ θεὸς ἐν σαρκὶ ὁ τάυτο ἀξιώσας, ἀξιώμασι ἡ λύτρωσις τὴ κόσμου πάντα δια τὴ ἰδίας αἵματος εἰν ἀν, ἢ μᾶλλ. ἀλόγοις.

Οτι ὁ Χριστὸ θέλοντε τὴ κόσμου σωτῆρος.

Ex τῆ αὐτοῦ Ρωμαίους.

Rom. c. 5. vs. 8.

ΣΥΝΙΣΤΗΣΙ δὲ τὴν ἑαυτῆ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῶ αἵματι αὐτῆ, σωθησόμεθα δι' αὐτῆ ἀπὸ τῆ ὀργῆς. ἐ πολλῶ γὰ ἐχθροὶ ὄντες, καταλλαγέντες τῶ θεῶ δια τὴ θανάτου τῆ υἱῶ αὐτῆ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῆ ζωῆ αὐτῆ. ἀλλὰ εἰ μὴ ἐκφυλῶν σωζεῖ τὴν κόσμον, εἰ μὴ σωμάτων & θανάτῳ χρῆσιμος τοῦ ἀπολλυμένοις, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῆ φύσεως ἐν τῶ ἀφθαρσίᾳ ἐκφαίνεται, ἐκ τῆ ἐν τῶ θεῶ σωθησόμεθα δια τὴ Χριστῶ· τῶς δὲ ἀνθρῶπος τὸ θεὸς ἐστὶ τὴ ἐν τῶ ἀφθαρσίᾳ τρόπος, ἵνα ἀνέφερε ἡμῖν ἐν τῶ πλάσει αὐτῆ τὸν ἐν αὐτῆ τὴν ἔστε, καταλλάξῃ τὴ πατρὶ δια τὴ θανάτου τῆ ἰδίῳ σώματος, ἵνα & σῴζωμεν αὐτῆ·

Ἢ ἀγνοεῖν, ὅτι ὅσοι βεβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησῦ, εἰς τὴ θάνατον αὐτῆ βεβαπτίσθημεν; συνθάπτομεν οὖν αὐτῆ διὰ τὴ βαπτίσματος εἰς τὴ θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τὴ δόξης τὴ πατρὸς, οὕτω & ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γέγονε τῆ ὁμοιώματι τὴ θανάτου αὐτῆ, ἀλλὰ & τῆ ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταύρωθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τὴ ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῆ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆ ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν τῶ Χριστῶ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ· εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτῆ οὐκέτι κυριεύει· ὃ γὰρ ἀπέθανε τῆ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανε ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῆ, ζῆ τῶ θεῶ. οὕτω & ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῆ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῶ θεῶ ἐν Χριστῶ Ἰησῦ.

Ἐὶ δὲ σῶμα τὸν γεγόνασι τὴ θανάτου τὴ θανάτῳ αὐτῆ, ἀλλὰ & τὴ ἀναστάσεως ἐσόμεθα. ἐ ἐκεῖνο τὸν τῶν ἀφῆς τρόπον ἀπέρχε & ἄξιος ἀφῆς ἐκφαίνει τὴν ἀνθρῶπος τὴ θεῶ· ὁ δὲ ἀνθρῶπος τὴ θεῶ. ὁ δὲ ἀνθρῶπος τὴ θεῶ. ὁ δὲ ἀνθρῶπος τὴ θεῶ.

1. PARS. CAP. IV. *dem omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Christus secundus Adam appellatus est. Ut autem primus Adam nos dedicit in corruptionem, ita secundus Adam nos provocat ad vitam; nos ut bono communia nostri culpa mortem propestis, qui in illo mortui mansimus, sed ut Deus incarnatus. Per carnem namque passus est ut homo; ut demo proprium templum divina virtute exsuscitaret, & nos simul quoque cum illo exsuscitaret;

Ex epistola ad Galatas.

Gal. c. 2. B. 19. 20.

CHRISTUS nos redemit de maledicto legis; *factus pro nobis maledictum* (quia suspensus est) *Maledictus omnis qui pendet in ligno; ut in gentibus benedictio fieret Abrahæ in Christo Jesu; ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.* Hinc etiam prophetias liœc, Christi mortem mundo salutarem extitisse, Nam maledictum nostri causa factus est, dum essemus infirmi; peccato ex lignis pependit, quo mundo a peccatis expiato; Abrahæ benedictio in Christo Jesu fieret in gentibus, hoc est, ut gentes, juxta promissionem Abrahæ factam, per fidem justificarentur, nosque per fidem spiritum promissum obtineremus. Cum igitur Christi mors legis maledictionem e medio sustulerit, & gentibus rursum Abrahæ benedictionem, hoc est, gratiam per fidem peperit, & tandem Spiritus Sancti participes nos reddiderit; neutiquam existimare debemus, mortem illius tulgaris cujusquam hominis mortem extitisse; quis id potest statuere non deperet, nempe Verbum incarnatum mortem carne pro mundo pertulisse, ejusque passionem ad omnem hominum redemptionem abunde fuisse.

Ex epistola ad Ephesios.

Ephes. c. 2. v. 13.

NUNC autem in Christo Jesu, vos qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. *Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, & medium parietem maceriæ solvens, inimicitias in carne sua, legem mandatorum in decretis evacuans.* Quod si eos qui procul aberatant, ob id minimum quodque de mundum erraboudi divagaretur, statemque in impietate agerent, longuia Christi propede adhuc; quomodo ipse Christus, qui & disperiis in unum collegit, & longa abeuranteo Deo reconciliavit, & duos populos in unum novum hominem ex utraque illius redegit, generi humano non ita necessaria? Exhibita est omnibus hac cura in eorum liberatione, qui proculi existebant verbonum, omniaque per ipsum Deo & Patri invisibilis fuit. Lex, prophetæ venit, quod dicit in Christum multo alia fit excellentior, per cumdem quoque abolita est. At quomodo lex fidei credit, & in Christum justorum in eorum Deum non credimus?

Ex epistola ad Hebræos.

Hebr. c. 10. v. 19.

Habentes ergo fratres, audaciam in ingressu sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam & viventem per velamen, id est, carnem suam. Verum quoniam propinquo est cognitione, quisquam illic fit, qui in mundum in

A ne ἀποθήσκουσι, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ὁ δὲ λόγος Ἀβὰ κεφαλαιώσας ὁ Χριστὸς, ἡ μορφὴ ὁ ἀφανὴς Ἀβὰ τοῦ κατὰ θεὸν ἀνὴρ, ὅπου ὁ ἄθρυπος ἀνέβρωσεν τὸν ξύλον. ἀγῶν ἐν ὑπόστασις ἡμῖν ἐπόδωσεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ ἐξ αὐτοῦ μόνου κρείσσων γένοιτο· οὐκ ἦν θεὸς ἐν σαρκὶ ἐξ αὐτῆς πεποιῶν ἐθρωπίνας, ἵνα θεὸς ἐκκλησίαν τὴν ἴδιον πᾶν σωμα ἐφόβωμεν.

Ex τῷ αὐτοῦ Τιμόθεον.

B ΧΡΙΣΤΟΣ ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν ἐκ τῆς κατάρας τῆς νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γεγραπται γὰρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου! ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. (ὁ ἄρα νόμος ἡμῶν παιδαγωγὸς εἰς Χριστὸν ἐφρόνησεν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· γνῶμεν γὰρ ὅτι ἐν ἡμῶν κατάρα, τοῦ μὴ ὑπομένειν τὸν ἐξῆλθεν· ἐν ἀνθρώπῳ ἐκκλησίᾳ τὸν ἀστρα τὸν ἀμαρτίας, ἵνα οὐ τὸ ἔθνη ἐν ἀδόξῃ τῆς Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τοῦτο, ἵνα δικαιωθῶ τὴν πίστεως, ἀλ' ἵνα ἐν τῷ Χριστῷ ἐκλεκτοὶ ἐκ τῆς Θεῶν, ἐν ἀφθόρῳ τοῦ ἔθνη τῆς ἐλεγξεν τὸ Ἀβραὰμ, τοῦτο τὰ ἐν τῷ νόμῳ, μόνον τὸ ἐμπεσεῖν φόνῳ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἀν ἀνθρώπου ἐκκλ τὸν κόσμον· ἐν ἀνθρώπῳ ἐκκλ

I. PART. CAP. IV.

ro. de iustra: Jesus autem respondet eis, dicens: *Quia bona, ut clarificetur Filius hominis, descendam dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.* Nulli dubium est, universum mundum, Ecclesiam quoque mortuo illius causa sustinente, fecundatum esse. At ipse interim quam potest, quomodo gloriam per mortem consecutus fuerit, cum ea res apertae equidem infirmitatis esse videatur; unde etiam contempta ignominia ad mortem usque obedientis fuisse legitur. Dicens tortum illum per relatrectationem gloriam esse. Recte inquam; Vera enim est haec doctrina. Sed divinae virtutis revisit: an humana? Arbitror equidem, divina. Cum ipsum quoque Dei Verbum carne assumpsisset, nullo pudore suffundamur. Gloriam enim, eamque Deo convenientissimam rei cuius fortitur,

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 5. v. 12. & c. 6. v. 1.

[1] ITUR ergo ipsi mente servio legi Dei, carne autem legi peccati. *Nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vitae in Christo Jesu liberavit me a lege peccati & mortis.* Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, *Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnavit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus; sed secundum spiritum.* Deprehensamque aperto inter se mariae caro & spiritus, hoc est sensus carnis, insitarumque nobis illecebrarum motus, & spiritualis vitae lucellum. Nam etsi divina lex adjuvat cupiditatem nos invitos, eamque tamen conspiciscentia ad contrarium sugere. At haec ita per Christum nunc demum dirempta est: quandoquidem pecati legi per illum labefactata, lex spiritus regnum obtinet. Qua illue autem do causa? *Mittit enim Deus Filium suum in similitudinem carnis peccati, ut peccatum condemnet in carne.* Qui ergo fieri potest, ut Verbi incarnatio non fuerit summe necessaria, [2] *ne* haec nunquae pertanum in carne mortem non condemnarem esset. Quod si Verbum nisi factum non esset, ut nostra carnis peccatum, inordinatique manifestaque, a quo adeo per carnem legi peccati decernitur, *quasi in nobis impetum* illius retundente, aut temperante. Necessitatem proinde extitisse dilemma hypostatica cum carnis nam Verbum incarnatum; non personarum inter se copulam, sed solam substantiam concordiam & simplicem conjunctionem, quam quidem fatemur.

Rom. c. 8. v. 3.

Quid ergo dicemus ad haec? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo nobis omnia donavit? Si Deus Pater proprium Filium, illum ipsum nimirum qui ex illius substantia omus est, pro nobis donavit; ergo corpus quod mortem sustinuit, proprium illius erat, qui fecundum camem passus est: (nam fecundum divinitatis naturam passum potuerat) ne enim quidem fecundum se passus est, sed fecundum carnem.

I. PART. CAP. IV.

Ἀ ἐκ τοῦ· δὲ ἔλεγε ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, καρπὸν πολὺν φέρει.) τί δὲ φησι· ἀμφίλογος, σύγκλυσιν τὸ ἀδόξαστον, ἐ· ἀφανὲς ἀποκαλοῦντος ὑπὸ αὐτοῦ τὴν ἐμμανεῖαν. πλὴν ἐκεῖνο λογοῦμεν. πῶς ἀνδρωθὲν δοξάζεται κατὰ μὲν τὸν μόνον ἀδιάτοκε ἔχον τὸ κράτος· οὐκ ἐν ᾧ κατηφορικῶτερον λέγεται, γεγωνὸς ὑπόκοος μέχρι θανάτου. εἰκὸν ἴσως ἐδόξαζε δὲ τοῦ ἐν ἀνθρώπου αὐτοῦ. ἀξιοῦν ἔχει, ἢ ἀνδρικὸν ἡ λόγος; ἢ θεϊκὸν θεῖαις μάνοις, ἢ ἀνδρικὸν; εἰκὸν ἀπὸ θνῆτοῦ. ὅπου δὲ οὐκ ἦ ὁ τοῦ θεοῦ λόγου σαρκὶ λόγωτα πεδοῖν, μὴ ἀμφιμαμμᾶμεθα τὸ πᾶσι· ἔκ γὰρ ἀξιοῦν τὸν ἀνθρωπίνου τὴ ἑαυτοῦ δόξαν.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 8. v. 1. & c. 6. v. 1.

Ἀ ΡΑ οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας. οὐδὲν οὖν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλευθέρωσε με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ὃ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσι, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.) μαχόμενα μὲν γὰρ ἀλλοφυλόμενα ἀλλήλοις ἐστὶ τὰ πνεῦμα, ἐκεῖνον τὸ φύσημα τὸ σωμαῖον ὁ ἐξ ἀμάρτια κλῆν ἐξωθὲν τὸ κίνημα, ἐν ᾧ κατὰ τὸ πνεῦμα ζωὴ ὁ θάνατος. καὶ ὁ ὄφις ἡμῶν ἀποφέρει νόμος ἐν γε τὸ ἔσω ἐλεῖν τὴ ἐγκρατῆ, ἀλλ' ἐν τῇ σαρκὶ ἐκτοῦμα κατοικοῦντα ἁμαρτία·

I. PART. CAP. IV.

ti, quando ex facra virgine originem ducit. Quomodo ergo petra esse poterit, quæ populum Israëliticum deserto potarat? Scripturam facram unum dumtaxat Filium, utamque Christum agnoscere, extra quæstionem est: Verbum itaque pollenquam carnem susceptit, spiritale etiam petra est, propter difpositionis novitatem, propriæ naturæ antiquatem non abjiciens.

Ex posteriore ad Corinthios,

Quæste *nos ex hoc nemineni novimus secundum carnem: si ergo & Christum carnem cognovimus Christum; sed nunc jam non novimus.* Quid est, obsecro, quod Paulus hic ait? Numquid Christum poft refurrectionem inficiatur? Nonnisi illum secundum carnem fefolcitatum, cumque eadem illa carne in cœlum profectum norat? Ecquis illue dicere audeat? Talem namque in cœlum afcendifle, ac olim inde rarfum venturam fciebat, qualem cœlefti petiffe, neutiquam ignorabat. Quomodo igitur Filium fecundum carnem fe nofffe negat? Quoniam fimulatque ex mortuis resurxit, fatius ex divina eminentia illum & nofse & profiteri, quam ex carnis mufura. Etenim difpenfationis myfterio neodum cuplorio, fecundum carnem prædicabatur, quo nitimur uniginitus caro factus credoretur. At vero fermonis hoc jam confummatio, præfat ex divinitate illum agnofcere & profiteri, quam ex carnis humilitate & exinanitione. Unus itaque eft Chriftus & Filius & dominus.

Scitis enim gratiam domini nofti Jefu Chriffi, quoniam propter vos egenus factus eft, cum effet dives, ut illius inopia vos divites effetis. Si Chriftus eft tantum homo, non fecundum veram autem cum Del Verbo unionem-ophitentes, ut Deus; quomodo fattus eft egenus? Quales tandem funt opes naturæ humanæ? An non omni hominei dicitur: *Quid habes quod non accepfifti?* Verum hic cum dives eftet, utpote Deus, fattus eft egenus; fiquidem Verbum paternum, quod vere dives erat, humanæ naturæ humilitatem difpenfatorie fuam facienes, fattum eft inops. Unus ergo eft Chriftus & Filius, qui quidem dives eft ut Deus; pauper vero eft, quia ut nos per se locupletaret, homo factus eft.

Ex epiftola ad Galatas.

Paulus *apoftolus, non ab hominibus, neque per hominem, fed per Jefum Chriftum, & Deum Patrem, qui fuffcitavit eum a mortuis.* An non Deum incarnatum, nunquam ex utrique Filium, & dominum, diviforum myfteriorum interpres per hæc notos infinuat? dicit enim fe non ab homine, neque per hominem, fed per Jefum Chriftum miffum effe. "Quid ergo? Numquid Illum, quem ante verfo orbi talem annunciarat hominem effe ignorabat? Nequaquam; norat utique hominem effe: at non hominem folum, fed Dei Verbum hominem factum. Neque Deum, tanquam hominem intelligendum, fed falva per omnia Dei hominem reipfa effectum. Cum ergo dicit, non ab homine, fed per Jefum Chriftum miffum Deum; quis dubitet, quin Chriftum Jefu? Numquid illum, quem ante ubi ille perpetuo

A *ὁρῶ.) τὴν Χριστὸν ὁυμῶν τὴν θεοτόκον, ἐπὶ ὅτι γεγέννηται ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. τὸν δὲ οὐκ ἴδε ὁ πάντα τὴν κτίσιν τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐν ὄρει, ὁ τὴν πέτρα τὴν ἀνοίξας τὸν Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἐν ὄρει ὁ τὴν πέτρα τὴν ἀνοίξας τὸν Ἰσραὴλ. ἀλλ' ἐν ὄρει ὁ τὴν πέτρα τὴν ἀνοίξας τὸν Ἰσραὴλ. ἀλλ' ἐν ὄρει ὁ τὴν πέτρα τὴν ἀνοίξας τὸν Ἰσραὴλ. γεγονὼς γὰρ ὁ λόγος σαρξ, πλὴν αὐτὸς ἐστὶ ἡ πνευματικὴ πέτρα, τὴν οἰκονομικὴν ἀφεῖναι οὐ βουλόμενος. ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος δὲ ἀποδεῖκνυσι καὶ τὸ πλὴν τῆς οἰκονομίας.

Ex posteriore ad Corinthios.

ΩΣΤΕ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. τί δὲ ὁ φησὶν ὁ Παῦλος; ἆρα Χριστὸν ἀρνεῖται μετὰ τὴν ἀνάστασιν; ἢ οὐδὲν κατὰ ἐγκεφαλὸν ὁν σαρκὶ, ἐξεκαθάρθη μετ' αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανὸν; ἐς τὶς ὁ φάναι τῶν τολμῶν; ὅτι γὰρ οὕτε ἐς ἐκλαμπρότητα ἡ θεοῦ κατὰ χαμαὶ, ὁ τρόπον ἀναβεβήκοις τὸν οὐρανὸν, τὸν αὐτὸν ἐν δόξῃ ἔρχεσθαι κάρκα μόνον ὅτι μὴ γνῶ ὁν κεφαλὴν ἀναβῆναι, ἢ ὁν τὴν τῆς σωμῆς ἐστι μέτρον, ἀλλ' ὁν ὁ θεὸς ὑπεροχὴν ἀμωσὶ αὐτὸν εἶναι ἡ ὁμολογεῖ. ὅτιν γὰρ πληρωθοῦσης τῆς οἰκονομίας, σκηρῶτερ ἡ σάρκα, ἤν πνεῦματα γεγονὼς ὀξύτατα ὁ χρόνος ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐστὶ τὸν μετὰ τῶν ἀγγέλων, ὁ δὲ ὁ τὴν τῶν μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀναβεβηκὼς ἐν τῷ οὐρανῷ. ἐν τῷ Χριστῷ ἐν ὑμῖν ἐν ἐκείνοις.

Ἐπιδοκιμεῖν γὰρ τὴν χρεὼν τὸ κενὸν ἡμῶν ἐστὶ Χριστὸ, ὅτι δὶ ἡμᾶς ἐπλούσιος ἐπτώχευσε, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουσιάσωμεν.) οἱ μὲν ὁ ἀνθρωπος ὁ Χριστὸς, ἡ δὲ καθ' ἑαυτὸν ἀληθὴς θεὸς ἀφὸ τὸν θεὸν λόγον πλάσμα, ὡς θεὸς, πῶς ἐπλούσιος ἦν; ἀφ' ὧν γὰρ ἔλαβε ὁ τῆς ἀνθρωπότητα πλάσμα ἐπλούτει ἐφ' ἑαυτῷ ἀνθρωπον ὑπαρξὶ τὴν ἀνθρωπὸν γὰρ ἐν ἑαυτῷ ἔχων ὁ τὸν ἐλαβεν ἀνθρωπον

Ex epistola ad Philippenses.

1. PART. CAP. IV.

Philipp. 2. 5. 6. 7. 8.

HOC enim sentite in nobis, quod & in Christo Jesu; qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam servi accipens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, & terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confitetur quia dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. Audis hoc quomodo Verbum, quod in Dei forma existebat, & Deus erat, neutiquam rapinam abstinendam dicat esse de æquale Deo? Siquidem naturaliter cum Deo Patre æqualitatem obtinens, servi forma, hoc est, hominis natura suscepta, semetipsum exinanivit, speciesque nobis ac similitudine accepta, seipsum humiliavit. Postheaquam vero crucem sustinuit, exaltatum dicit, dantumque illi nomen, quod est super omne nomen; ita ut omne genu ipsi jam incurvetur, omnisque lingua eumdem confiteatur. Sed qua, quæso, ratione, qui in forma & æqualitate Dei existebat, ad exinanitionem se demittit, & pofteaexaltatus perhibetur? An non evidentissimum hoc Christi fuerantem ch? Enim vero cum secundum naturam Deus esset, factus homo, in humilitatem abjectionemque descendit. Factus autem nobis similis, etiam cum carnem assumsit gloriam Eripis exaltatio non convenit in Verbi natuam, sed in ipsum carnis dispensationem. Illius est itaque Christus Deus in natura humana, & cum natura humana, idipsum quadamte ut, & ipse permanens.

Ex epistola ad Colossenses.

Colos. 1. 15. 16. 17. 18.

GRATIAS agentes, inquit, Deo Patri, qui dignos nos fecit in portione sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum: qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ, quoniam in ipso condita sunt universa, in cœlis, & in terra, visibilia, & invisibilia, sive principatus, sive potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt: & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse primatum tenens; quia in ipso complacuit omnem plenitudinem habitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum: pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cœlis sunt. Ecce hic illum ineffabilem Dei imaginem appellat: thronoque, principatus & dominationes condidisse, omnique id ipso & per ipsum condita esse; aperte affirmat esse corporis quod ecclesiæ caput, primogenitumque ex mortuis eumdem prædicat. Equidem ambo unum, apieuntemque conditorem esse, primogenitumque Dei Filium? quid etiam [illegible] primogenitus; quippe qui [illegible]

Ex τῷ κατὰ Φιλόπονον.

ΕΚΑΣΤΟΣ τῶν φρονούντων εν ὑμῖν, ὅ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἡγήσατο ἁρπαγμὸν τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, & σχήματι ὡς ἄνθρωπος εὑρεθεὶς ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ἀκούεις ὅπως τὸν εἰς μορφὴ τῷ Θεῷ & πατρὶ ὑπάρχοντα θεὸν λόγον οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενα φησὶ τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· ἐχων γὰρ τὴν [illegible] τῷ Θεῷ, ἐν ἀνθρωπότητι πατρὸς, κτίσματος ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ταπείνωσιν ἀνθρωπος γενομένος, & οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ καθ' ἡμᾶς ἐλεύθερος, τεκνοποιόνεις ἑαυτὸν εἰς ἐλευσιν. ἐπειδὴ δὲ ἐν αὐτῷ ὑπομείνας μέχρις τοῦ σταυροῦ, ὑψωθεὶς φησὶν αὐτὸν, δεδόκται δὲ αὐτῷ & τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ὥστε κατ' γόνυ κάμψῃ, & τὴν ἐν αὐτῷ γνῶσιν ἐκ ἐξομολογήσωσιν. τοῦτο δὲ ὁ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἐμφανὲς εἰς κήνωσιν, ὑψωθεὶς δὲ κατὰ τὴν πλήρωσιν, εἰς ἐν· κρυπτόν ἐστιν τὴν τοῦ Χριστοῦ μυστικὴν, θεὸν γὰρ φύσει γνήσιον κήρυκος & πνευματικὸς & σωμαπρεπεῖς. γνησιον δὲ καθ' ἡμᾶς, ἐκ τοῦ ἐωστὸ δόξας κτίσματος & ἀ σαρκὸς. ἀφ' οὗ δὴ τὸ ὑψωθεὶς τὸ οἰκεῖον, & ἐ δὲ μόνον αὐτῷ τὴ φύσει τὴ πλήρ. εἰς δὲ ἐν Χριστοῦ θεὸς ἐκείθεν πάντη, & μὴ τὴ ἀθρωπότητος ὑπέρχων ὢν.

Ex epistola ad Ephesios.

ΕΤΧΑΡΙΣΤΩ, φησὶ, τῷ πατρὶ τῷ ἐκείνου ἀγαπῶ ἡμᾶς εἰς τὸν μεθῶν τὸν ἀλλὰ τὴν ἐν γνῶσιν τὸ ἀγαπῶ· ὃς ἐξέλετο ἡμᾶς ἐκ τῆ σκότους τὴ κόσμου, & μετέστησε εἰς τὴν βασιλείαν τὴ υἱοῦ τὴ ἀγάπης αὐτῆ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν τὴν ἄφεσιν τὴ ἁμαρτιῶν· ὃς ἐστὶ εἰκὼν τὴ Θεῷ τὴ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ & ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ & τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ & εἰς αὐτὸν ἔκτισται· & αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα συνέστηκε· καὶ αὐτός ἐστι κεφαλὴ τὴ σώματος τὴ ἐκκλησίας· ὃς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῆ νεκρῶν· ἵνα γένηται ἐν πᾶσι αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι· & δι' αὐτοῦ ἀποκατάλλαξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν· εἰρηνοποιήσας διὰ τὴ αἵματος τὴ σταυῆ αὐτῆ· εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] ἐδὲ δὲ τὸν σύνδεσμον ἐξῆ τὴ Θεῷ τὴ ἀγάπου σφᾶς αὐτοῦ. ἐκτίσθαι δὲ αὐτὸ ἀρχὴν & ἀρχὴ & κεφαλὴν, διαβεβαιοῦται σαφῶς· & εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται, & ἐν αὐτῷ σωμάτων λέγων· & αὐτὸν τὸ τῶν ἀγγελῶν τὸ σώματα τὴ ἐκκλησίας, & πρωτότοκον ἐκ τῆ νεκρῶν, τὴ ἐν ἀρχῇ ὄντα τὴ Θεῷ, & ἀνάστασιν τὴ ἀνθρώπου.

Ex τῷ κατὰ Φιλόπονον.

ΕΚΑΣΤΟΣ of you, in Christ Jesus, who being in the form of God, thought it not robbery to be equal with God: but made himself of no reputation, taking the form of a servant, and being made in the likeness of men. And being found in the shape of a man, humbled himself, becoming obedient even unto death, even the death of the cross. Wherefore God also hath highly exalted him, and given him a name which is above every name: that in the name of Jesus every knee should bow, of things in heaven, and things on earth, and things under the earth; and that every tongue should confess that our Lord Jesus Christ is the glory of God the Father. Dost thou hear how he calls the God-Word, who was in the form of God and the Father, and God, not thinking it robbery to be equal with God, being in the form of God the Father, made himself of no reputation, taking the form of a servant, being made in the likeness of men? Being found in the shape of a man, he humbled himself, becoming obedient even unto death

Deo ordinis erant, neque gloriam eam, dem, quæ in ipsum solum convenit, fortitudinem. Eoque ergo modo Christus, nostri pontifex effectus, dexteræ Dei assidet, thronumque majestatis in cœlis obsidet, sanctorumque ac superni & veri illius tabernaculi sacerdos constituitur est; & Patri & filioque quoque omnium preces offerens? Unus igitur est Christus & Filius, qui quidem ut Deus, in divinitatis suæ throno consistit; ut vero divina dispensatione humanæ naturæ participes effectus, minihi pontificique locum noqueque fortitus est.

Habent. Cap. 1. 3.

Habentes ergo nos tantam habentes impositam nobis ipsium, deponentes omne pondus & circumstans nos peccatum, per patientiam currimus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Jesum Christum, qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedit Deiforder. Si Christus est tantum homo, & non Deus nostra carne vere indutus; quodnam gaudium ipsi propositum dici? aut quomodo ad divinæ majestatis dexteram consedit? Atqui gaudium erat illi propositum: hiquidem faperma illi natura in perpetuis delicias ulque verlatur: & corpore, quod assumpserat, potiretur, ipsamque, crucem sustinuit, crucisque supplicium perpessus, Deo & Patri dexterra affedit. Unus proinde est dominus Jesus Christus, cmsfixus quidem ut homo, cum Patre vero regnans ipse Deus,

Quod nunc Filius & dominus,

Ex evangelio secundum Matthæum.

OMNIA mihi tradita sunt a Patre meo: & nemo novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare. Si nemo Filium novit, nisi solus Pater; quomodo sunt qui Patris testimonium veluti infirmum repudiant? Odiendi it autem Filium Iesum in Jordane hac oratione: *Hic, inquit, est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Atqui non nudum Verbum ob oculos nobis ponitur, sed incarnatum. Neque dixit: In hoc est Filius meus dilectus; sed: Hic, quem eorum certiuis in carne, est Filius meus, Unus itaque est dominus & Filius.

Ex evangelio secundum Joannem.

ERAT lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. *In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & sui eum non receperunt.* Ecce accurate de divinis disserens, & per locum veram illuminari omnem hominem venientem in hunc mundum affirmans, ipsamque esse, per quem mundus est conditus; hunc tamen in propria venisse ejudicat. Venit autem unigenitus factus homo tanquam ad suos, & percipue ad Israelitas unguinis hominem. Cum ergo ipse sit lux vera, per quem omnia sunt condita; cumque ipse, qui carne indutus venit in propria; quomodo ipsum venientem non est, ut unum Christum confitemur?

Ibid. v. 14.

Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis; & vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre) plenum gratiæ & veritatis. Si Verbum factum est caro, carnique & sanguini sæque acrcos commutatum, ac semen Abrahæ apprehendit, quo nimirum per omnia fratribus suis affimilaretur; quis dubitet, quin id plane permanserit quod erat, etiam si caro factum sit? Siquidem nulla in Verbi naturam cadere potest mutatio. Et si frater noster est, quomodo unigenti gloriam habet? Sane licet factum sit caro, Deus tamen esse non desiit. Unigenitus proinde est ut Deus; primogenitus vero propter eructum humanitus suscepiam.

Joannes testimonium perhibet de ipso, & *Jean. c. 1. 15.* clamat dicens: *Hic erat quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat.* *Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus.* Ipsum esse de Christo dixit: *Qui post me venit, hoc est, post me manifestatus, quem felices ipse prædicavit, is prior me est, hoc est, dignitate & gloria me præstat: nam & ipsa quoque existendi ratione ut Deus, prior erat.* Quomodo ergo idem Joanne prior, & posterior secundum tempus extitit? Quis Verbum Deum erat, & factum est caro. Prior proinde erat ut Verbum, posterius vero ut homo ... Et si omnes fancti de ipsius plenitudine *Jean. c. 6.* haulerunt; sola porro divinitas, juxta Isaiæ *Is. c. 6.* vocem, abiolute plena est; ipsi soli convenit, ut Eas ipsius plenitudine aliorum inopia fabrevitat. Præsertim autem hoc ipsum Christus; incarnatum itaque Dei Verbum, est dominus & Filius, idemque Deus simul & homo. Ejusdem sententiæ est, quod mox subjungitur: *Hic est, inquit, de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me erat.* En liet virum voce, At post se venientem predicet; secundum divinitatem tamen le priorem affirmat; *In principio enim erat Verbum, & Deus erat Verbum.*

Ex testimonium perhibuit Joannes dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cœlo, & mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi, & testimonium perhibui quia hic est filius Dei. Ex utrumque clare evidenterque affermit hic hasce; nempe dominum Jesum Christum propter carnis quidem oeconomiam, in hominem Spiritum sanctum accipere (liquidem *cum dixeret esse, nostro causa factum est eyenus*) tum eumdem rursum tanquam Deum in Spiritu sancto *v. 26. 28.* baptisma conferre. At in quem, obiecto, convenire queat, Spiritus sancti gratiam impertiri, nisi in verum & naturalem Deum? Unus ergo est Christus, quas Filius, ut evangelista testificatur.

Et ego, inquit, vidi, & testimonium perhibui Jean. c. 1. quia hic est Filius Dei. Iesquilinam hic erat? *v. 34.* Ille ipse utique, quem quidem in hominem Spiritum sanctum viderat subscipisse; ut Deum vero, in Spiritu sancto baptizare didicerat.

Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo filius hominis qui est in cœlo. Quomodo dicendit de cœlo filius hominis? Siquidem facta illa caro ex muliere nata est. Erat fane caro Verbi quod de cœlo defendebat, propriatinus est ignitur Christus & Filius. Ita quoque

μονογενὴς παρὰ πατρὸς πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.) οὐ γὰρ εἰς σάρξ ἐστιν ἀνθρωπίνη, τοῦτο πεπλασμένος ἡμῖν μόνον τὸ αἷμα τὸ σαρκὸς, ἀ μᾶλλον ἀ θρόμβος ἐκκαθαίρει, ἵνα κ ἀ τοῦτο πολὺ ἀλληρὸν ὁμοιωθῇ· ἀνὰ ἐκβοᾶ τοῦ τὸν μεμιμημένα λόγου, καὶ σαρξ γένοιτο, ἀ τρεῖς ὑπὸ τὴν ἀλεθρὸν, ἀ ὡς μονογενὴς ἐκ πατρὸς ἔφη· ἀ ἀλλὰ κὰ ἐ γίγνοι σαρξ, ἀλλὰ πλὴν ἐστὶ Θεὸς· ἀ μονογένης μὲν ὡς Θεὸς, ἀνωτατος δὲ διὰ τὸ ἀνθρώπινον σαρκὸν.

Ἰωάνης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, & κέκραγε λέγων· οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονε, ὅτι πρῶτός μου ἦν· ὅτι ἐκ τῆς πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν.) Ἰωάνης φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, τουτέστιν ὁ μετ' ἐμὲ φανερώμενος· ὁ αὐτὸς ἐκείνος βελόμενος· ἡμεῖς μὲν γέγονε, τοῦτο πρωτόν ἐστιν ἀ τῶν ἀθρ. ἐκ τῆς λόγ. & ἐκ τῆς φύσεως·

I. PART. CAP. IV.

Verbi fuit, propriis carnis facta fuit, quas vero remisit fuit, propria Verbi evaluerant, fola peccati labe excepta.

Isai. 9. 14.

Et fiet Moysis excitatio superatum in deserto, ita exaltari oportet filium hominis; ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Serpentes in deserto morsibus filios Israel infultabant; mox universorum dominus Moysi praecipit ut aeneum serpentem sublime ponerent. *Et ait, inquit, ad hominem serpent memorabrit, et in serpentem respiret, & vivet.* Ecquid illud aeniganm fibi ruhet? Cur fubfantum serpentem conspiratus vita donatur? Unigenitum Dei Verbum, quod fuapte natura vita est, homo factum est; (est enim homo per quidem nostra, serpent non abfinilis) at vero Heet ut homo nobis assimilatus fit, fi quis tamen in illum aspexerit, morte superior evaluit. Sed quid aliud est, objecto, in illum intuere, quam incarnationis illius mysterium exacto accuratoque animi judicio expendere? Hae namque considerationes, & mysteria, hoc est, hominum familiaridinem obtinere, & vivificus nafum, serpentinorumque morbium curatur & profligatur effe deprehenditur, ut Deus. Unus tamque est dominus, & unus Filius, qui quidem ut Deus est, vivificus est; fecundum carnis vero recomnionem, in malorum specie fpectabilis est.

Joan. 1. 14.

Verbum, inquit, Hebraeum accipiente ramus palmarum, proclamat obvium ei, & clamant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine domini, rex Israel. Quatem, quatio, dilatan litteraz in nomine domini venerunt praedicare? Nam fi ens qui ex facra virgine ortus est, hominem absolute; Dei Verbo fecundum hypostasin non unitum diceriut; profecto dominationis nomen commune ipsi nobisque fit; neque quidquam hac ratione, quod ad Christum, Christo attributur. Sivero tamquam verus dominus venturus pronuncitatus est, ut nexus pronuncitatus est (verbi enim unigenitus in hunc mundum non absque carne) unus ergo omnino natura & veritate dominus & Christus & Filius erit.

Joan. 10. 35.

Et non sit ea sanctificata mutuofum, ut fos est ipsi sanctificari in veritate. Sipsum sanctificat Christus; fed minquid ut homo? an vero ut natura Deus Spiritum sanctum tamquam ipsum obtinens? Certe ut Deus. Nullo itaque mortalium ipsum sanctificante, solus Christus semetipsum sanctificat: Missus ergo dominus & filius; sanctificatus quidem utrumque, tum vero ipsius temptum proprio suo Spiritu sanctificant et Deus.

Joan. 17. 17.

Joan. 1. 14.

Multa quidem & alia significat Jesus in concpectu discipulorum suorum, qua non sunt scriptia in libro hoc. Haec autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus filius Dei; & ut credentes vitam habeatis in nomine ejus. Qui ex facra virgine natus est Emmanuel, is vero ex evangelica appellatus est Jesus. Cum ipse vero, & non alius quisquam sit Dei Filius; & qui in illum credit, nomine ejusdem vitam aeternam consequatur; quamobrem non indemus qui divisione indecta, filium Dei Patris Verbum, alium rosem illum qui ex facra virgine ortum dicit, Filium esse alienum? In quibus evangelista unum solum filium Christum dicit, Dei Patris Verbum, carnis [illegible] ipsa ac non fecundum scripturas [illegible]

ANNO CHRISTI 431.

I. PART. CAP. IV.

Χριστὸς & υἱός, ὅτου ἕνα μὲν ἡ σάρξ, τὰ τῆ λόγου γέγονε, ἕνα δὲ τὴ λόγε τὰς τῆς σαρκός, ᾗ. μὴ μόνα ἀμαρτίας.

Καὶ κελεύει Μωσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῆ ἐρήμῳ, οὕτω ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων * ἐν αὐτῷ μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ τὴν ζωὴν αἰώνιον. * ἐν αὐτῷ. Ἐβλεπον τοὶ ὄφεσι τὰ Ἰσραὴλ καὶ τοὶ ἔρπον τὰ ὄφεσι· ἀλλ᾽ ἐπὶ ἀφανίσεως τὰ θῆρ ὕψωσε θεὸς τὸ Μωσῆ ἐν ὄρει ἀπόκρυφε ἐκελεύε. Καὶ ἔτσι φησὶν, ἐὰν ἴδῃ ὁ φίλος ἀνθρωπος, & ἐμβλέψῃ εἰς τὸν ὄφιν, ἐξέστησε. τί τοίνυν ἐστὶ τὸ αἰνίγμα; δὴ τὶ δὲ ὁ ὀφῶν· τὸν ὄφιν σοφίζει (ζωὴ γὰρ κἀγὼ Θεὸς ὑπάρχων ὁ μονογενὴς τὰ Θεὸ λόγος γέγονεν σὰ ἀμαρτωλοῦ τὰ καθ᾽ ἡμᾶς, τοῦτον ἀνθρωπον ὁ ἀνθρωπος, & ὁρῶν ὁ ἀνθρωπος· ἀλλ᾽ ἐὰν ὁ γέγονε καθ᾽ ἡμᾶς, οὐτος ἐν αὐτῷ ἴδοι τὸ Θεόν. τί δὲ ὁρᾶ τὸ εἰς αὐτὸν βλέπε, ὃ ὅτι κάτω τὸ ἐλεεῖν κατεσκευάσε τὸ αὐτῷ μόνον; τὸν γὰρ αὐτὸ ὀφίσκε σε ἀμαρτωλὸν ἐξῆ τοῦτον, τοῦτον ἀνθρωπον ἐφοτεῦσε δὲ ὁ Θεός, & ἀφανίζοντα τὰ θῆ· τοῦτο ὁρῶν ἐξῆ μαστε. κἀν ἐστὶν ἀμαρτωλὸς, ἀλλ᾽ ὅμως ἐὰν ἴδῃ τὸν Θεόν· τί δὲ ὁρᾶ τὸ εἰς αὐτὸν βλέπε, ὃ ὅτι κάτω τὸ ἐλεεῖν κατεσκευάσε τὸ αὐτῷ μόνον; τὸν γὰρ αὐτὸ ὀφίσκε σε ἀμαρτωλὸν ἐξῆ τοῦτον, τοῦτον ἀνθρωπον ἐφοτεῦσε δὲ ὁ Θεός, & ἀφανίζοντα τὰ θῆ· τοῦτο ὁρῶν ἐξῆ μαστε. κἀν ἐστὶν ἀμαρτωλὸς, ἀλλ᾽ ὅμως ἐὰν ἴδῃ τὸν Θεόν· ἐὰν ἴδῃ τὸν Θεόν, ἐὰν ἴδῃ τὸν Θεόν, ἐὰν ἴδῃ τὸν Θεόν, τὸν αὐτὸν ὁ Δαυὶδ ἐκεῖνον ἐκεῖνον ἐκεῖνον

I. PART. CAP. IV.

nomine ipsos; in quibus ipse est, et vos estis Christi. Vocatæ sunt gentes per fidem. Qui autem per sanctos apostolos illis annunciabatur, Christus erat. Ab iis vero qui fidei mysteriis initiabantur, fides exigebatur in Christum, non tamquam in hominem, sed tamquam in Deum. Neque enim dicere fas est, gentes quæ fidem in Christum completebantur, ex uno errore in alterum transiisse: verum a falsi nomine dijs abdicatis, ad Deum verum conversas esse. Cum illis ergo ad obediendum fidei per Christi nomine apostolatum se accepisse profitentur, quomodo Christus non est Deus, cum fides habeatur ipsi tamquam in Deum?

A *ἀνόμασε αὐτῶ. ὦ τῶν ἐθνῶν κλῆσις! ὧν ἐκ τῶν ἐθνῶν Ἰησοῦ Χριστέ. κἀκλήθησαν τὴν ἐθνικὴν τῶν πιστεύειν· νῦν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐκηρύττετο· νῦν ἐπιστεύοντο τὴν ἐν Χριστῶ πίστιν παρειλήφασιν· καὶ τοιοῦτον ἐν τῶ Χριστῶ τὸν ἀπόστολον ἐδεξάμεθα, ὅτι ὁ φύσει ὢν θεὸς ὁ Χριστὸς, ἐν τῶ ὀνόματι τῶ ἁγίου πνεύματος ἐπιστεύετο· ἀλλ' ὡς ἀνθρωπος ἐπιστεύετο· ἀλλ' ὡς θεὸς ἐπιστεύετο· ἐπιστεύετο δὲ ὑπὲρ τὸν ἀνθρωπον· ἐπιστεύετο δὲ ὑπὲρ τὸν θεὸν ὑπὲρ τὸν ἀπόστολον ἐκηρύττετο φωνῆ· οὐ μωραγωγοὶ οὐ ὑπαγωλοὶ ἦσαν· οὐτῶ τὸ ὄνομα τὸ Χριστὸ, τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, οὐτῶ τὸ ὄνομα τὸ ἁγίου, οὐ τὸ θεοῦ.*

B *Μάρτυρ γὰρ μοι ἐστὶν ὁ θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῶ πνεύματί μου, ὅτι ἀδιαλείπτως τὴν ὑμῶν αὐτῶ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιούμενος πάντοτε ἐπὶ τῶ προσευχῶν μου.) οὐ θεῷ λατρεύοντες, ἀλλ' οὐ θεῷ τοῦ αὐτοῦ ἐκῆρυκτόμενοι τὸν Χριστὸν. αὐτῶ δὲ φύσει ὢν ὁ ἀδιάλειπτος. κηρύττεται γὰρ αὐτὸς ὡς θεὸς τῶ κόσμῳ, τῶμὲν θεὸς ἀν, ἀφ' οὗτος τὸ πατρὸς, ὁ κατὰ γνῶσιν τῶ θεοῦ. θεὸς ἐν ἀεὶ Χριστὸς, ὁ δὲ ἐν ὢν ὁ ἀνθρωπος ἐπὶ τῶ θεοῦ καταλήλυθεν, ᾧ τῶ παρὰ πάντων τὸν ἀνθρωπον λατρεύε.*

*Δικαιούμεθα δὲ ὑπὸ τὸν θεὸν, ἐφιλοῦμεν ἐγκαλῶ ὑπὸ θεὸν τὸ πιστεύειν ἡμῶν λαοῦ, ᾧ ἐξ ἀνὴρ ἀν τῶν ἀποστολῶν ἐκηρύττετο πίστις εἰς τὸν ἐν τῶ ἁγίῳ πνεῦμα, ἐν τῶ ἁγίῳ πνεῦμα, ἐν τῶ ἁγίῳ πνεῦμα,

CAP. IV. ipso, si vestigiis illius innitur; in Deum, hoc est in Christum credideritis.

Ex priori ad Corinthios.

1. Cor. 7. 6. 10. 11. ET hæc quidem fuisse; sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine domini nostri Jesu Christi, & in Spiritu Dei nostri. Cum in nomine Christi justificentur, cumque fide ut Deum venerentur, ejusdemque Spiritu locupletentur, quomodo non erit Deus Christus?

Ex posteriori ad Corinthios.

1. Pet. 3. 18. 19. 20. 21. NAM & ipse qui venit, ut alium Jesum prædicet, quem non prædicamus; aut alium Spiritum accipiat, quem non accepistis; aut alium evangelium, quod non recepistis, velle patiemini. Ante Dei Verbum incarnatum nullus compertus est, qui aut Jesum, aut Christum ipsum nominaret; nisi quisquam fortasse furorum præcisus olim, cum animum caro habum esset, hoc nomine appellatum ipse prædicerit. Neque hoc itaque Jesus, simulatque factum est homo, novum impositum est illi. At vero fi ut Deus orbi annunciatur, de quo ipsi omnipsi est, neque enim ell alius præter illum, qui annunciari possit; bene res habet. Deo enim servire juvenimur. Quod si vero fole humanam naturæ conditiones in illum convenisse, nec alium ob eam rem quam propter nudam illam simplicemque personarum societatem colitur; inanis profecto est fabi nostræ tatio, ut qui non Deo nos conjungat, sed homini. Atque hæc doctrina est plane impia. Deus itaque Christus, & Filius; cum Verbum fit caro factum.

Ex epistola ad Galatas.

Galat. 1. 1. 6. 7. MIROR, quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud evangelium: quod non est aliud, nisi funi aliquanti vos perturbant, & convertere volunt evangelium Christi. Sed licet nos, aut angelus de cælo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Si unum tantum est evangelium, in universo terrarum orbo perlatum mysteriorum doctorem deprædicantes, hoc autem est fides in Christum; quomodo hoc non est verus Deus? Negari enim nullo modo potest, ab antiquo errore ad veri naturalisque Dei agnitionem translatos nos esse. Tanta autem est beati Pauli fiducia, ut ipse etiam angelos anathemati subjicere non dubitet, si pone Christi evangelium pertentare tentaverint.

Ibid. v. 11. *Cum autem placuit illi, qui me segregavit ex utero matris meæ, ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in gentibus, continuo non acquievi carni & sanguini; neque venio Hierosolymam ad antecessores meos Apostolos.* Sane qui a Deo divinorum deliorum fidelium & revelationem hauserat, is humana institutione neuquam indigebat. Verum illud interim advertatur interrogantem, quisnamnam cælestis Pater beato Paulo patricuerit, qualenve, gentibus annunciandum mandaverit. Nimirum Dei Verbum carne factum, eumdem Deum esse, & hominem factum, Christum & dominum Jesum Christum.

A τοῦ ἑνὸς αὐτὸ κατεκυριεύθη κόσμου, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἁμαρτίας, τῆς τῶν ἔθνῶν.

Καὶ ἐν τῷ πρὸς Κορινθίους πρώτῳ.

Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλ' ἀπελούσασθε, ἀλλ' ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. εἰ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ δικαιούμεθα, οὐ Θεὸς τῷ τῶν τοιούτων, ὁ τὴν αὐτὴν τιθεμένοις δεχόμενος, τοῦ τοῦ Θεοῦ ἡ δόξα;

Καὶ ἐν τῷ πρὸς Κορινθίους β'.

B Εἰ μὲν οὖν ὁ ἐρχόμενος ἕτερον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐ κεκηρύκαμεν· ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐ ἐλάβετε· ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον, ὃ οὐ πεδέξασθε, καλῶς ἐλαμβάνετε.) πρὸ τῆς τοῦ Θεοῦλογου σαρκώσεως οὐδείς τινα τοιοῦτον τὸν ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἤτοι Χριστόν· εἰ μὴ τοῦ κατὰ φύσιν ἀποκεκομμένου ἐπόμενος τοῦτο τοῦ κατὰ φύσιν, ὃν ἐν ἑαυτῷ σαρκὸς ἔφερε τοῦτο τὸν ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν τρόπον εἰωθότος τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἑαυτῷ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ γενομένου.

Ἐν τῷ πρὸς Γαλάτας.

C ΘΑΥΜΑΖΩ, ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστι ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μετατρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ἐὶ ἐν ἐστὶ εὐαγγέλιον τὸ πανταχοῦ κήρυγμα τὸ ἐν τῷ κόσμῳ μαρτυρούμενον, τοῦτο δέ ἐστι ἡ πίστις εἰς Χριστόν· τοῦ τί ὄντος οὐκ ἂν ἀληθοῦς, εἴπερ ἐν ἀνοσίᾳ πλάνῃ ἀπεκρίθημεν ἡμεῖς, οἱ ἐκ τῆς ἀρχαίας πλάνης κεκλήσθαι πρὸς ἐγνῶσιν τὴν κατὰ φύσιν ὄντος Θεοῦ; Ὅμοιον δὲ τοῦτο καὶ μακάριος Παῦλος, οὐ μὲν ἀγγέλοις ἀναθεματίζειν, εἰ δὲ μετατρέψουσι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

Ὅτι δὲ τοῦδε τοῦ Θεοῦ ἡ ἀποστολὴ μὲ τὸν κοσμικὸν μηνυτῶν, ἀποκαλύψαι τὸν υἱόν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι, οὐδὲν ἢ φοτοκεκοίθειμαι σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους.) τῷ γὰρ ἐπὶ τῷ ἐκ θεοῦ κεκλῆσθαι μυστηρίων τὸ ἀποκαλυφθῆναι, ἐκ τῶν τῷ ἀνθρώπῳ συμβεβηκότων, τίνα ἀποκαλυφθῆν ὁ πατὴρ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ, τίνα πρὸς τοῖς ἔθνεσι εἰς τὸν ἔθνεσιν εὐαγγελιζόμενοῦ ἄρα Θεὸν λόγον, ἢ υἱὸν μονογενῆ ὡς ἀνθρωπον γενόμενον, ἢ ἀνθρωπον ἀνθρωπον ἀναπεφυκότα· ἀλλ' ἐκεῖνον ἐλεγεν· ἐμφανῶς γὰρ ἐκεῖνον ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱόν, ἵνα, λόγῳ ὡς τῷ κόσμῳ λεγόμενος Χριστόν.

Ἐν τῷ πρὸς Ἐφεσίους.

D ΕΝ ᾧ ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῇ ἐπαγγελίᾳ τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ.) τοῦδε κατὰ τοῦτο ἐστὶς ἡν ἀποκεκαλυμμένος ἐπόθεις κατεῖδοι τὸ ἐν, δι' ὧν ἐστι μὲν θεὸν τοῦ ἀληθοῦ ὁ Χριστὸς, ἢ ὡ πεμφ πάντων πίστις αὐτοῦ ἡμῶν εἰς τὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπῳ, ἐν τῷ ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ Υἱὸς, ὁ Θεὸς. ἀφοῦ τοῦ μὲν ἀνθρωπίνου τὸ ἐν ἐν ἡμῖν ἐστὶ ἀνθρωπος, ἐν ᾧ ἐν ἐστὶ ἐλπὶς ἐν ἐν ἐστὶ ἐλπὶς ἐν· ὡς οὐ θεὸν ἐλπὶς ἐν· ἐκεῖνοῦ δὲ τὸ ἐν τῷ κόσμῳ χάριν, τοῦτο τὸ πνεῦμα τὸ ἐκεῖνοῦ ἐν ἡμῖν· ἐν ᾧ ἐν ἐστὶ ἐν ἐν ἐν

I. PART. CAP. IV. Rom. 10. 18. 19. 8.

mundo abiuto purgamur, quam illud ipsum, de quo beatus Paulus alio loco ita scribit: *Nec est verbum fidei quod praedicamus: quia si confessaris in ore tuo dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deum illum suscitaverit a mortuis, salvus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem.* Si itaque Christum profitentes per illum salvamur, verbumque fidei de illo praedicatom complexi purgamur & sanctificamur; quomodo is versus Deus non est?

Ex epistola ad Philippenses.

Philipp. 1. v. 18.

QUID enim? (inquit) *Omni omni modo, sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntietur.* Nemquid ut homo divina gratia ornatus mundo annuntietur? Atqui mundus Christum per filium colens, ad Dei agnitionem adductus est. Quomodo is ergo Deus non est, qui in divine majestatis gloria mundo praedicatus est?

Fol. 10. 18.

Collaborantes fideis evangelii: si in nullo retraemini ab adversariis: quae illis causa perditionis est, nobis autem salutis; & hoc a Deo: quoniam vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini. Si hoc a Deo in gratiam loco accipimus, quod in Christum credimus, neque per hoc in errorem abducimur, fed in ejus potius cognitionem adducimur, qui verus fecundum naturam Deus est; quomodo Christum Deum esse, ambigere quis queat?

Ex priori ad Timotheum.

1. Tim. c. 1. v. 15.

FIDELIS *sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere; quorum primus ego sum: sed idcirco misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui crediturí sunt illi in vitam aeternam.* Si Christus Jesus peccatores salvat, patientiaque delicta tolerat, illorum poenitentiam expectans; si tota fides nostra in ipsum fertur, & per fidem denique, quae est in ipsum, vitam aeternam adipiscimur; quomodo non est Deus? quandoquidem mundum, hoc est, eos qui in mundo hoc degunt, posse salvare, longanimitate adhuc peccatores ferre, vitam posteriem per fidem in illum impertit; id meritto in solum Deum convenire oportet.

1. Tim. c. 3. v. 16.

Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit angelis, praedicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria. Quis is, quaeso, est, qui in carne manifestatus est? An non modo omnibus perspicuum est, non solum esse, quam jucundissimi Patris Verbum? Hinc namque magnum illud pietatis mysterium perficitur. Hic autem ab angelis visus est, cum in coelum suscepitus est: praedicatus porro gentibus est per fanctos apostolos: creditus autem est in mundo. Sed [illegible] illud relut homo absolute us nos? [illegible] Deus in carne, nobis [illegible] Deum & Patrem dicentem audiat: [illegible] *Meus pretium immicis [illegible] pellitum [illegible]*

Psalm. 104.

A *λωτίζωνται τὸ σῶμα, ὅθεν καθεῦδε, ἢ πάντως ἐκεῖνο, περὶ οὗ φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅτι τῷ θεῷ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύττομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.) οὐκοῦν ὁ Χριστὸς ὁμολογούμενος τὴν πίστιν φυλάττει, πῶς ὁ θεὸς ἀληθὴς εἶναι, οὐ ἐν τῷ τῆς πίστεως σὺν ἡμῖν ῥῆμα, κεκαθαρμένοι καὶ ἐν κηρύγματι θείῳ.*

Ex τῇ αὐτοῦ Διδασκαλίᾳ.

B Τί γὰρ φησί. πλὴν σοι παντὶ τρόπῳ, εἰκῇ καταφρόνησε· εἰπὲ ἀληθοῦς, Χριστὸς κατηγορεῖται.) ἢ γὰρ ὡς ἄνθρωπος ἀναμφιλόγως ἀγωνίζεται, τὸ κόσμῳ κηρύττεται; χρῆσιν θεοῦ ὁνόματος ἐπέγνω Χριστὸς, τῇ πίστει πτιμῶνι. πῶς οὖν ὁ θεός, ὁ ἐν δόξῃ θεότητος τῷ κόσμῳ κατηγορούμενος;

Σιωπὴ ὀλίγοις, φησὶ, τῇ πίστει τῇ διαγγελίᾳ, μὴ τοῦ φόβου ἐν μόνοις ὑπὸ τῶν ἀπτεκομένων· ἢ τὶ οὐ πᾶσι μᾶλλον ἐν ἐνδόξοις ἐνδόξοις, ἢ μὴ δὲ σωτέρεσι, ἢ τῶν ἀπὸ θεοῦ ἐστι ὁμῶς ἐγκείσθαι τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, ἢ μόνοις τὸ ἐκ αὐτοῦ πιστεῦσι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν.) εἰ οὖν χάριτος μέρος δεχόμεθα παρὰ θεοῦ τὸ πιστεῦν εἰς Χριστὸ, ἢ τετελαιωμένοι δὲ διὰ τῶν μελῶν, ἀλλ' ἐγκαλεῖται τὸ ὑποφεν ἢ ἀληθοῦς ὄντος θεοῦ, πῶς ἂν ὑποδεικνύοιτο, ὅτι θεὸς ὁ Χριστός;

Ex τῇ αὐτοῦ Τιμοθέου Α.

ANNO CHRISTI 431.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος, ἄξιος ἀποδοχῆς ἅπασι, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃ Χριστὸς Ἰησοῦς πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.) ὁ ἀμαρτωλὸς σῴζει Χριστὸς, ἢ μακροθυμεῖ τοῖς πλημμελήσασι, δεχομένοις αὐτῷ τὴν μετάνοιαν· ἢ πᾶσα μᾶλλον πίστις ἐπ' αὐτῷ, ἢ διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως τοῦ ζῆν τὴν αἰώνιον κεκτήσασθαι· τοῦ ὁ θεὸς οὐκ ἂν ὁτι ἐν μόνῳ θεῷ πρέπει ἀν εἰκόνα τὴ ἐνιδεῖν ἀνθρωπῷ ἐν κόσμῳ, ἢ μακροθυμεῖν τοῖς ἁμαρτάνοσι, ἢ χωρεῖν ἐπὶ τὸν τῆς πίστεως ἢ εἰς ἐκεῖνο.

Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.) τὸ δ' ἐν σαρκὶ φανερωθὲν ἢ δῆλον ἐστὶ πάντῃ τε καὶ πάντως ὁ ὢν θεὸς πατρὸς λόγος· ἀτυχεῖν ἔστω μέγα τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐφάνη δὲ ἀγγέλοις ἀκούειν οὐ ἐν μερεῖ· ἐκηρύχθη ὃ ἔθνεσι δὲ τῇ ἀγγελικῇ ἀκοῇ· ἐπιστεύθη δὲ ἐν κόσμῳ· χρὴ τὸν φωτὶ, ὁ ἐν ἀνθρώπῳ καὶ ἀγγέλοις, ἀλλ' ὡς θεὸς ὢν σαρκὶ γὰρ ἡμᾶς γεγονώς· ἀνελήφθη δὲ ἐν δόξῃ· ἀνθρωπὸς ἀνῆκε τὴ θεῷ καὶ πατρὸς· ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν ἐν τῷ θεῷ καὶ πατρὸς· ἀλλ' ὡς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν ἐν τῷ θεῷ καὶ πατρὸς· ἀλλ' ὡς ἐν θεῷ· τῶν γὰρ ἀφάνεια πολλῶν· ἢ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πατρόθεον· ἀλλ' ὡς ἐν θεῷ· τῶν γὰρ

Ioan. 5. 23. *Cognovit ergo pater quia illa hora erat, in A*
Cap. 17. *qua dixit illi Iesus: Filius quem genuit: & cre-*
Ioan. 6. 69. *didit ipse, & domus eius eos.* Revocat regul-
li filium a mortis vestibulo Christus, affatur-
que patrem: Vade, inquit, filius tuus vivit.
Credidit mox ille, & tota familia cum illo,
Sed numquid ob insignem hanc, adeoque di-
vinam potentiam regulus in illum credidit
eumquam in hominem? an vero vempe natu-
ralemque Deum esse agnovit, qui uti domi-
nus quolcunque filii vitaus esset, vel solo
verbo vita restituere posset? Sed obscurum
non est, haud aliter in eum credidisse, quam
in verum Deum:

Ioan. 5. 24. *Amen, amen dico vobis, quia qui verbum*
meum audit, & credit ei, qui misit me, habet
vitam aeternam. Deus Pater Filium suum mi-
sit nobis de coelis, ut omnis qui credit in il-
Ioan. 3. 16. 18. *lum, non pereat, sed habeat vitam aeternam.*
Cui hic ergo aeterna vita sit promittitur,
qui credunt ei qui misérat illum? In quem
tandem fertur fides? Numquid in Patrem &
Christum tamquam in duos Deos? Absit. Cre-
dimus enim tamquam in unum verum Deum.
Quamobrem si quis credit in Christum, credit
idem in Deum Patrem credunt: & contra, si
qui in Deum Patrem credunt, idem & in
unum Dominum nostrum Iesum Christum quo-
que credunt.

Ioan. 10. 30. *Respondit Iesus, & dixit illis: Hoc est quod*
Dei, ut credatis in eum quem misit ille. Sit Dei
voluntatem pertinaxus eum in Christum cre-
dimus, (hunc enim Pater vere misit in mun-
dum, quando nostri similis factus est homo)
quomodo non est vere Deus? Neque enim
opus Dei effect credere in eum.

Ioan. 12. 44. *Iesus autem clamavit, & dixit: Qui credit*
Ioan. 6. 44. *in me, non credit in me, sed in eum qui misit*
me. Et qui videt me, videt eum qui misit me.
Et paucis interjectis: Quia ego non loquor mea
Ioan. 14. 9. *sum locutus; sed qui misit me Pater, ipse mihi*
mandatum dedit quid dicam, & quid loquar.
Cum ergo mandato Patris, haec ut homo di-
cat, fidem quo in illum est, referat ad Pater-
tem mittentem; & qui illum videt, eum quo-
que videat, qui misit illum; quis illum ve-
rum Deum esse negare audeat? Cognoscimus hoc
Ioan. 14. *esse & credimus: Credidimus in Deum, & in*
me credite.

Ex evangelio secundum Lucam.

Luc. 18. 8. 8. VERUMTAMEN *Filius hominis veniens, pu-*
tas invenit fidem in terra? Quando Christus
e coelo olim ab eventura, cujusmodi
quaeso, fides angnos nobis exiget? Si enim homo
tantum nobis similis credi haberique vult,
quis illi credere abnuat? Judaei illi insultan-
Ioan. 10. 33. *tes ajebant: Cur tu homo cum sis, facis teipsum*
Deum? Ethnici quoque crucem mortemque
ejusdem audientes, id apud dicitur, tamquam
de communi quoqnam nostrae conditionis ho-
mine dilucam accipiunt. Iocqualem ergo fidem
Luc. 1. 1. 2. *deceptis? Illum ipsum omnium, quam divini*
illi oraganes, qui & ministri & spectatores
Verbi exiguunt, orbi annuntiarunt. Joannes
Ioan. 1. *Evangelista ait: Et Verbum caro factum est.* Factum
caro, sed hoc ita, ut Deus tamen esse
Filius hominis desinat: Illumque ita esse fides, quam
in eum a nobis requiret.

Finis.

Cyrilli episcopi Alexandriae

ANNO. CHRISTI 431. EPHESINUM. THEODOSIUS VALENTIN. IMP. 790

ANNO. CHRISTI 431. CÆLESTINUS P.L. 789

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝΙ.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος δλίνος προσφωνηθεὶς παρὰ Δεσποτικοῦ βασιλέως, περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως.

CAPUT V.

Cyrilli episcopi Alexandriae orátio altera insinpiria zelátpissimis regínis, de recta fide.

I. PART. CAP. V.

Α Ἐγὼ δὲ ὁ πατὴρ ὅτι οὐ ἐνοίκησε τὴν ὥρα, οὐ ἢ ἐστὶν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ ζῇ· ἐξ ἐστὶ δοξαν εἰς αὐτὸν αὐτῷ, ἢ ἐκεῖνα αὐτὸ ἄλα.) ἀκόστρεφε τὸν κεφαλὴν τὸ ὑιὸ ὁ Χριστὸς, ἀκρεῖαι αὐτὸ· πορεῦα, ὑιόῦ σε ζῇ. ἐκ πιστεύσας πανοικί. ἐξ ἦν δὲ τὸ τὸν μεγάλου & Θεοτρεπῆς ἔχρεῖας εἰς αὐὸ ἀμφοτὸ πιστεύσαντο ὁ βασιλεὺς· ἢ Θεὸν ἐν κοινὴ σύστοιχοῦ αὐτοῦ, ἢ ζωοποιοῦντα μετ' ἐξουσίας εἰς ὁ λόγος ἐν ἐμοῦ ῥήματι. ἐλὴν ἔστι βέλτιον σὺ πιστεύσαντ ὡς Θεῷ.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μὲ ἀκόυων, & πιστεύων τὸ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἀπόκρισιν ἡμῖν ὡς ἀξιόπιστος ὁ ὑιὸς, κατὰ τὸ ἴδιον ὄνομα, ἵνα μὴ ὅστις ἀκούσας αὐτὸ μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. ἀμὴν ὡς σὲ ὀστᾶς φησὶ, (ὡκαὶ αὐὸνοὶ ἰχυρὸ τὸ πιστεῦσαι τὸ πέμψαντι αὐτόν) εἰς τὴν Δοξολογὴν πῆτε; ἀρα ὡς εἰς δύο Θεοὺς, τὸν πατέρα, & τὸν υἱόν; μὴ γένοιτο. ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα Θεὸν & ἀληθινὸν· ἐκεῖνα τὴν πιστεύομεν εἰς Χριστὸν, ἐπιστεύομεν καὶ εἰς Θεόν· καὶ οἱ πιστεύοντες εἰς Θεὸν πατέρα, πιστεύουσι ἔσται & εἰς τὸν ἴδιον κύριον ἡμῶν τὸν Χριστόν.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, & εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.) οὐ τὸ τὸ Θεοῦ δοκεῖ ἐστιν πιστεύσαντες εἰς Χριστὸν· αὐτὸ γὰρ ἀδυνάτου ἀπίστειλε ὁ πατὴρ εἰς ἡ πόσμον τὸν ὑιόν· ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἡμεῖς· τῶν εἰς ἐν ὁν Θεὸν ἀληθινὸν, ἀκρεῖαι ἀνὴρ ἔργον Θεῷ τὸ πιστεύσαντες αὐτῷ.

Ἐρεῖς δὲ ἐκρεῖς, ἢ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἢ κατὰ εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. & ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. εἰκὼν γὰρ τὴν ἐμὴν ἐν τῷ πατρὶ, ἀλλ' ὅτι ἐμὲ ἐμωπτὸ εἰς ἑλληνικὰ, ἀλλ' ὅτι ἐμὲ ἐν τὴν ἐμὴν ἐν τῷ πατρὶ ἐστὶ ἐκεῖνα δέδωκε τὴ ὀνομ, τῷ τὴ ἀλλοῦ, & ὅτι πάντα καὶ ὅσοὶ τὸν πατρὸς, τῶν ὡς ἀνθρωπὸν λέγω, τὴν ἀξίν τὴ εἰς αὐτὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτὸν ἀνάφερε, & ὁ θεωῶν αὐτὸν, θεωρεῖ τὸν πέμψαντα αὐτὸν· τὶς ὁ φάνω πολλῶν εἰς ὀνομα θεὸν αὐτὸν, ἢ τὴν ἀληθινὸν; ὁμοιὸ δὲ τεῦτ' ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὴ Θεὸν, & ἐν ἡμῖν σεῦτ.

Ἐκ τῶ Κυρὸν Ἀλεξανδρείας.

ΠΑΝΗ ὁ Ὑὸς τὴ ἀνθρώπε ἐλθὼν, ἄρα ἀφρόνεστ' ἐν πίστοι ἐπὶ τ' γῆς;) ὅπω ὁ Χριστὸς ὡς ἡμᾶς φανερώθηκε, πόσοι ἄρα ζητοῦν πίστοι ὁ ἡμῶν; ἢ μὴ γὰρ οὐ ἀνθρωπὸς καὶ ἡμᾶς δόκεται ἐκεῖνος; τὶς ὁ ἀπιστῶν αὐτῷ; ἀκέκαλε γὰρ αὐὸ ἀλλοῖαν λόγοι ὁ. διατί γὰρ ἀνθρωπὸς ὢν, ἔφεις σεωυτὸν Θεόν; ἐλλοῦς δὲ σωμὰ ἀνόσοις & ἀθάνατον, ὡς πεῖ ἀνθρώπε κοινὸ ἐπιτέλεκεται, ἢ ἀθάνατὸν ἡμᾶς ἐποῖ. ποῖοι δὲ ἄρα τίνι ζητεῖ; ὁ ἀληθοῦτ' τὶ ὑιὸ ἀκκεκραμμένὸ βίβλοι ἐκ τὴ Δοκιμάζω, οἱ ἐν αὐτῷ ἐν ἡ ὑπηρέταις ἐγνῶκαν τὴ λόγου; ἐφ' πάνω ἐκείνοι, ὁ τὸ λόγος ῥαῖς ἐγίνετο· φήσουσι δὲ σαῦς μετὰ τὴ μείνει Θεὸν. κύπ τοῦτοῦ ἡ πίστις ὁ ἡμῶν αὐτὴ ζῆ ὀνόματα κατὰ ῥαῦς.

Ἕνδοξος τὴ " πφτὸς λόγον προσφωνηθεὶς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τὴς ἀνεβεβαίωσε ὀρθοπίστου.

Ἐγὼ δὲ ὁ πατὴρ ὅτι οὐ ἐνοίκησε τὴν ὥρα, οὐ ἢ ἐστὶν αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ ζῇ· ἐξ ἐστὶ δοξαν εἰς αὐτὸν αὐτῷ, ἢ ἐκεῖνα αὐτὸ ἄλα.) ἀκόστρεφε τὸν κεφαλὴν τὸ ὑιὸ ὁ Χριστὸς, ἀκρεῖαι αὐτὸ· πορεῦα, ὑιόῦ σε ζῇ. ἐκ πιστεύσας πανοικί. ἐξ ἦν δὲ τὸ τὸν μεγάλου & Θεοτρεπῆς ἔχρεῖας εἰς αὐὸ ἀμφοτὸ πιστεύσαντο ὁ βασιλεὺς· ἢ Θεὸν ἐν κοινὴ σύστοιχοῦ αὐτοῦ, ἢ ζωοποιοῦντα μετ' ἐξουσίας εἰς ὁ λόγος ἐν ἐμοῦ ῥήματι. ἐλὴν ἔστι βέλτιον σὺ πιστεύσαντ ὡς Θεῷ.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μὲ ἀκόυων, & πιστεύων τὸ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἀπόκρισιν ἡμῖν ὡς ἀξιόπιστος ὁ ὑιὸ, κατὰ τὸ ἴδιον ὄνομα, ἵνα μὴ ὅστις ἀκούσας αὐτὸ μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. ἀμὴν ὡς σὲ ὀστᾶς φησὶ, (ὡκαὶ αὐὸνοὶ ἰχυρὸ τὸ πιστεῦσαι τὸ πέμψαντι αὐτόν) εἰς τὴν Δοξολογὴν πῆτε; ἀρα ὡς εἰς δύο Θεοὺς, τὸν πατέρα, & τὸν υἱόν; μὴ γένοιτο. ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα Θεὸν & ἀληθινὸν· ἐκεῖνα τὴν πιστεύομεν εἰς Χριστὸν, ἐπιστεύομεν καὶ εἰς Θεόν· καὶ οἱ πιστεύοντες εἰς Θεὸν πατέρα, πιστεύουσι ἔσται & εἰς τὸν ἴδιον κύριον ἡμῶν τὸν Χριστόν.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, & εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.) οὐ τὸ τὸ Θεοῦ δοκεῖ ἐστιν πιστεύσαντες εἰς Χριστὸν· αὐτὸ γὰρ ἀδυνάτου ἀπίστειλε ὁ πατὴρ εἰς ἡ πόσμον τὸν ὑιόν· ἀλλ' ὁμοῦ καὶ ἡμεῖς· τῶν εἰς ἐν ὁν Θεὸν ἀληθινὸν· ἐκεῖνα ἀνὴρ ἔργον Θεῷ τὸ πιστεύσαντες αὐτῷ.

Ἐρεῖς δὲ ἐκρεῖς, ἢ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἢ κατὰ εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. & ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. εἰκὼν γὰρ τὴν ἐμὴν ἐν τῷ πατρὶ, ἀλλ' ὅτι ἐμὲ ἐμωπτὸ εἰς ἑλληνικὰ, ἀλλ' ὅτι ἐμὲ ἐν τὴν ἐμὴν ἐν τῷ πατρὶ ἐστὶ ἐκεῖνα δέδωκε τὴ ὀνομ, τῷ τὴ ἀλλοῦ, & ὅτι πάντα καὶ ὅσοὶ τὸν πατρὸς, τῶν ὡς ἀνθρωπὸν λέγω, τὴν ἀξίν τὴ εἰς αὐτὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτὸν ἀνάφερε, & ὁ θεωῶν αὐτὸν, θεωρεῖ τὸν πέμψαντα αὐτὸν· τὶς ὁ φάνω πολλῶν εἰς ὀνομα θεὸν αὐτὸν, ἢ τὴν ἀληθινὸν; ὁμοιὸ δὲ τεῦτ' ἐν ἡμῖν ἐστὶ τὴ Θεὸν, & ἐν ἡμῖν σεῦτ.

Ἐκ τῶ Κυρὸν Ἀλεξανδρείας.

ΠΑΝΗ ὁ Ὑὸς τὴ ἀνθρώπε ἐλθὼν, ἄρα ἀφρόνεστ' ἐν πίστοι ἐπὶ τ' γῆς;) ὅπω ὁ Χριστὸς ὡς ἡμᾶς φανερώθηκε, πόσοι ἄρα ζητοῦν πίστοι ὁ ἡμῶν; ἢ μὴ γὰρ οὐ ἀνθρωπὸς καὶ ἡμᾶς δόκεται ἐκεῖνος; τὶς ὁ ἀπιστῶν αὐτῷ; ἀκέκαλε γὰρ αὐὸ ἀλλοῖαν λόγοι ὁ. διατί γὰρ ἀνθρωπὸς ὢν, ἔφεις σεωυτὸν Θεόν; ἐλλοῦς δὲ σωμὰ ἀνόσοις & ἀθάνατον, ὡς πεῖ ἀνθρώπε κοινὸ ἐπιτέλεκεται, ἢ ἀθάνατὸν ἡμᾶς ἐποῖ. ποῖοι δὲ ἄρα τίνι ζητεῖ; ὁ ἀληθοῦτ' τὶ ὑιὸ ἀκκεκραμμένὸ βίβλοι ἐκ τὴ Δοκιμάζω, οἱ ἐν αὐτῷ ἐν ἡ ὑπηρέταις ἐγνῶκαν τὴ λόγου; ἐφ' πάνω ἐκείνοι, ὁ τὸ λόγος ῥαῖς ἐγίνετο· φήσουσι δὲ σαῦς μετὰ τὴ μείνει Θεὸν. κύπ τοῦτοῦ ἡ πίστις ὁ ἡμῶν αὐτὴ ζῆ ὀνόματα κατὰ ῥαῦς.

Ἕνδοξος τὴ " πφτὸς λόγον προσφωνηθεὶς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τὴς ἀνεβεβαίωσε ὀρθοπίστου.

Ἐν τοῖς τὸ Θεοῦ & ἀρχαῖοι ἐφεγγόμενοι λόγοι, βασιλεῦ Θεοῦ τεφιλόβασιλεῦ, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοι ἐν ὅρος ὑψηλὸν ἐκλεξάμενοι ὁ ἀδεῖος ἀνέβασαν ἐκεῖ· ὑψοῦντ τὴ ἰχῦν τὴν φωνὴν εἰς ὁ ἀδεῖος ἐκέβασαν ἐφεγγόμενοι· ὑψοῦσαν, μὴ φοβοῦντ, χαμαὶ γὰρ ἐγένετ' φόβος τὴ πατέρων εἰς ἱερεῖς, & τὴ τὰ πάντου ἡμῶν σωτῆρος Χριστὸ κελεύστες μωτῆσαι, ἢ κατηρέμμενοι ἐχεῖν ἐχαμαιεῖρόντες τὸ φόβοιμα, ἢ ὄκνω κεκμαρτοι, & δυνάμει σωστικῆμόν· ἀλλ' ὑψὸ μὴ ἀστὴ & βεβοῆσε τὴν ἐκκλησίαν, & ἀφοὶ ἐκεῖ τὸν κόλεμον, ὅπω τὴ τὴ ἀληθινὸν ὁμωμόσαν τὴ ἱερῶμενο κλῆνοι· κατὰ ἀξίαν, ἡμεῖνοι τὴ & τὰ πόγνοι ἐν κεφαλῆ· ὥσε ὁ κτῆς σὲ ἐν μωτεῖν ἀγῶνα ἀφῆκα & κόσμοι & ἀνθρώπων, & ὅσοι ἐν τοῦ τὴς ἀγῶνοιμ τὴ ἐξῆλθον, πεῖ ὁ τὴ ἀγῶνοι ἐν ὁ ἀνθρωπὸς ὁ φόβος, & ἀπεκρίθη τὴ ἀγῶνοι

I. PART. CAP. V. randis vestri, vertitibus jam spiritus est, & unis versorum Dominus gloria nunquam peritura vos capiscorut. Attamen quo magis etiam condecoremini, Christi mysterium exacta & nequaquam adulterata notitia percipientes, orationcultum composui, in quo illud utique quaque planum facio, quod licet *unus sit Pa-*
1. Cor. 8. v. 6. *ter, ex quo omnia: ita nunm quoque est Dominus noster Jesum Christum, per quem omnia: nunc omnino est Spiritus Sanctus, in quo omnia*. Qui autem unum Christum & dominum & Filium in duos filios divellunt, nos recte laporte edocti, illos neutiquam sistimbimus. Non enim aliam esse dicimus Filium cum qui ante omnia seculo ex Dei Patris substantia genitus est, & aliam jurium, qui novissimis temporibus ex virginis natus, & legi obnoxius factus est: sed unum, eumdemque tam ante veram illam Verbi cum humana carne conjunctionem, quam post eamdem: quandoquidem Filius, qui naturaliter ex Dei Patre procedit, corpore animato, & mente perfecto, ex deipara virgine Maria sumpto, natus est secundum carnem, nulla autem modo versus est in carnem: ubique Siquidem Ilum ita assumpsit, ut divinitatem suam nulla ex parte laederit; manifestamque & hoc quoque modo universorum dominus.

III.

Et hæc quidem sentire edocti sumus. Quoniam sanctorum Patrum *sententiam* ex eorumdemque sanctionibus sapientes adnomentur: ut magno studio diligentique observemus, quid divine scriptume quam maxime consentiat, fuit, subtilique sensu ad ea quæ de Christo exposita sunt, adhibito, veritatem divinorum dogmatum contemplemur, *ecclesiæ eversores, & omnem alienationem tendentes ab adversis cognitionem Dei; & cæpitantes omnem intellectum in obedientiam ejus*. Cum enim congrueret uno consulto faterentur omnes mutrale Dei Patris Verbum, quod in ejusdem Dei forma & æqualitate existit, non rapinam arbitratum esse se æqualem Deo; sed forma servi accepta formatum extenuavisse, ac in similitudinem hominum factum, in humanoque habitu inventum se humiliavisse, ac ad mortem tandem usque obedientem factum esse mortem, luquisse. Nuntium plane est eum qui contra vim, quæ de Christo scripta extant, recte dijudicare vult, perfas optimis sententiis infractum habere: ut percipere valeat, quomodo Deus simul & homo idem ipse Christus existat, & Deus esse sine ulla alteratione aut mutatione, perferre (immutabile enim est Verbi natura) & exinanitionis humilitatem non refugiat: neque enim qui dispensatoria ratione voluntariam nostri causa humiliationem suffinuit, de fatis consilis erubescit. Oportet itaque illum & divinitatis majestate præpiemum videri, & a nobis turbam humilitatis conditione, ejusque assumptam humanitatem, non proinde quemque esse arbitrari: hoc enim diabolicæ ratio postulat. Si enim Deus Verbum factum est caro, hoc est homo, *Spiritus de spiritu non super* [illegible] *Filium* est caro, hoc est homo, [illegible] *Filium* est caro, hoc est homo, [illegible] *Filium* est caro, hoc est homo,

EPIST. CAP. V. ante omnia illud esse ipsum, quo existit; nam quo aliquando non esset, ad existentiam a Deo evocata est. Qui ergo dives erat ut Deus, in sponte egenus, nostrique similia factus est, quo humana natura in illo, ad excellentiam divinæ fastigium evecta, paupertatis confusionem caveret. *Consufisiveve enim, & confessione sacrifici Deo Patre in confessione in Christo Jesu, per sacrificum Est.* Atqui nequaquam hoc evenit estemus, nisi dives ut Deus, pauperem atque inopem nostrum naturam indueret. Neque enim homo cum sitque natura pauper fit, inops fieri recte dicitur: hoc autem illi convenienter ipsi sensibus affertur, qui cum omnem controversiam diveris est, hoc est Dei Patris Verbum, postequam homo nostri similis factus est, Jesus itaque est Christus & Filius.

John. 1. 3. 4. 5.

Rom. 1. 3.

VII.

Christus nos redimit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno. Lex cos maledictioni obnoxios decernebat, qui in peccatum aut prævaricationem incurrissent. At vero peccati nescius, hoc est Christus, quique fonteptis in se excepta, cruciis supplicium subiit, cæque peruilit, quæ maledicto obstricta jure debebantur: ut qui universorum pretium exæquabat, universorum causa mortem perpessus, universos ab inobedientiæ crimine exolveret, & orbem universum suo sanguine redimeret. Cæterum pretium pro universorum peccatis suus nequaquam persolvitet, si purus homo tantum existitet. Quod si ut Deus incarnatus, propriaque in carne mortem perpessus mente concipiatur, universa creatura modicum quid etiæ ipsi cumparata; atque adeo ad humani generis liberationem unius carnis mors abunde fuit fuerit: propria enim erat Verbi, quod ex Deo natum est.

Gal. c. 3. v. 13.

Gal. c. 3. v. 10.

VIII.

Eum autem qui modico quam angeli minoratus est, videmus Jesum propter passionem mortis, Dei gratia & humane consumptum: ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. Divinus Paulus tractatum de Christo omnium nostrum Salvatore commonitat: *Cum primogenitum, ait, introducit in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei.* Et iterum: *Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum nostrorum faciens, sedet ad dexteram Dei magnitudinis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius pra illis nomen hæreditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te?* Quando ergo unigenitus factus est primogenitus, & unus e multis fratribus, tunc & in terrarum quoque orbem introductus dicitur: (nam fecundum propriam naturam extra omnem creaturam degebat ut Deus) cum & angelis minor factus alterius, etiam & prudentius, quam illi, nomen & fortitudo, angelis minor orsus, quod, nonnem invisibili per se fere, servilemque condition insinuat, suscinatur namque in ipsi Christum propter eos qui salutis hæreditatem consecuti sunt. At vero Filius eum domitat, qui existentiam substantialem naturalemque ipsi habet: credimus quoque illum vere Filium esse, ut vere genitum esse. At quemadmodum Christum angelis minor orsus, qui ab illis adoratur, ita & eum Patre regali solium

Hebr. c. 1. v. 5. 6.

Hebr. c. 1. v. 4.

Phil. c. 2. v. 9.

Hebr. c. 1. v. 7.

ANNO CHRISTI 431. ὅτι ἐξ ἀλνθείας ἡ γνῶσις κεκρᾶσθαι πιστεύομεν. ἐπεὶ τοίνυν παρὰ τὴν ἀξίαν τὸ σῶμα, ὁ πᾶσι προκυκλίμβομαι, ὁ σωθῆναι τοῦ πατρὸς; ἀλλ' ἐν σωθῆ ἀφόβοιτο. καθίκετο δὲ ὁ τοῦ τῆς ἀθανασίας μέτρου, ἡ τὰ ἀποθνήσκειν κεφοῦσι σῶμα λαβὼν, ἵνα τὸν αὐτὸ πωτεμόβῃ, ὡ αὐτὸ πεποιθὸν ἐκεῖ, ἡ τοῦ ἑνωτοῦ δόξας ἐφανεσθαι ἐκ τὰ πάθα, ὡ ἐξ αὐτὸ κατηρεμόβῃ τὴν θλῖψιν, ἡ ἐπιφανῶν ἀνεφίλιτος τὴν φθορὰν, ἀπὸ δὲ ὑπέρχον ἀφθαρσία ἡζοῦ. ὁποῦ ἐφεῦ ὁμοῦμεν, ἡ ἐξαλεῖψαι λόγον παρὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ἐκεῖνόμενον ἀπὸ μέρος ἡ ἔκκλεις, ἀλλ' αὐτὸν ὑπὲρ τὴν μεσοῦσαν κακοχωρίαν τὰ ἀνεφγεν αἰσκομμένος τὴν ἐν ἀγγέλοις ἀξιόλογον. ὅτι ἀνεβόσθη γὰρ ὑπὸ ἀγγέλων ὁ τὴν ἀνεφγεν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὰ ἀγγέλων ἐν

I. PART. CAP. V.

propterea, res est humanæ naturæ facultatem excedens, propterea Dei Verbum unione, hoc est, cum carne se fœderante consentiente, homo nobis similis effectum est; ita id tamen, ut morte superior remanerit: erat enim Deus in carne.

X.

Hebr. 2. 8. *Nequaquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit. Unde debuit per omnia fratribus assimilari; ut misericors fieret et fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delictis populi. In quo enim passus est ipse tentatus, potens est et eis qui tentantur, succurrere.* Dei Verbum Abrahæ semen apprehendit affirmat. Nam secundum carnem ex Judæis orum est, & fratribus per omnia assimilatum hoc est, fervili forma ; juxta apostoli dictum Philipp. 2. 7. ἑαυτὸν ἐκένωσε, ἀνθρώπων ὁμοίωμα γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Ita ut ex Deo Patre genitus, & ex Maria Virgine natus, & ex Spiritu Sancto sanctificatus, & ex Abraham natus, & ex Israel natus, & ex tribu Juda natus, & ex Davide natus, & ex Maria

1. PART. CAP. V.

guini perdere ea non communicate; quamvis ab id Deus esse non desistet: liquidem Jesus Christus natuam immutabilis, perpetuoque ipse idem est. Ait ergo: *Cum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum.* Quamvis enim secundum humanam naturam crucis supplicium pertulit, divina tamen vita tunc resurrexit. Propter resurrectionem autem & vera Deus, & vera rursus filium Dei filius creditus est. Quod si cum non alterum existimatis, sed ipsum resurrexisse credatis; cognoscitis utique, quod mortem perpessum est, propinum illius dispensatorie extitisse fatemur oportet; quo hac nimirum ratione & ipse quoque, licet *sagittæ* naturæ improprias sit ut Deus, resurrexisse dici queat. Unius enim ejusdemque Christi & Filii mortem annuntiantes, & resurrectionem confitentes, justificamur per fidem. Unus igitur idemque & solus Christus Jesus, ut homo secundum carnem mortuus; ut Deus autem & vita, resurgesse dicitur.

Joan. 8. 28.

XV.

Circumdederunt ergo eum Judæi, & dixerunt ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit illis Jesus: Loquens sum vobis, & non credistis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me. Ecquid hic, quæso, dicunt, qui unum dominum nostrum Jesum Christum in duos filios, totidemque Christos fluite divellunt? De utro Judæi ajebant: Si tu es Christus, dic. nobis palam? Uter eorum illorum prædicabat: Opera quæ ego facio in nomine Patris mei, illa testimonium perhibent de me? Utrius tandem Patrem Deum elle fatuemus? ejus ne, qui ex muliere ortum duci, ut seorsum per se animo concipitur; an vero ipsius unigenitæ? At quid divum opera? propria pauca, ea est quæ humane naturæ vires, ejusdemque facultatem longe multumque vincit. Quia ergo Christus cademque Pater opera perficiebat, utique non erat purus homo, sed Deus carne & sanguine vestitus, ut profecto maneret quod erat. Ad hunc ergo modum affectus, paria cum eo gontorre prælabit: mysteriique iuijus ratio ita explicata, reprehendere apud Jesum negotia homines vacat.

XVI.

Pater autem cognoscat, & confundantur filii Israel, in plenus Sapientia & gratia Dei erat in illo. & infra: *Jesus proficiebat sapientia & ætate & gratia apud Deum & homines.* Dominum nostrum Jesum Christum unum omnino esse affirmantes, humanique ac divina ex æquo eidem tribuentes, examinationi quidem vere convenire affirmus cum corporei incrementi susceptionem, tum corpulentarum.-quoque partium incrassitvam considerationem. Ex affirmationem; tum hoc ipsum denique, quod sapientia triplaire videretur: quandoquidem, non sum intemotio corporis, per congruentem ætatis progressum, sapientia illius epoticie mentis magisque fortis fese prodebat. Et hæc sapientia, ut dixi, carnis dispensationi, & humanæ conditioni competebant. At vero ipsa sapientia, quæ ipsi Deo & Patri coniungitur, & ipsum sapientiam esse, id in ipsius Verbi Deitate manebat. Tam ex igitur illius fuit quod ad Deum Patrem pertinet; quam ex ratione

1. PART. CAP. V.

Joan. 8. 28.

Joan. 5. 30.

Matth. 11. 19.

Luc. 2. 52.

Luc. 2. 40.

*Luc. 2. 52

I. PART. CAP. V.

Namquid ergo adversus Judaeorum imbecillitas clangunt? numquid crucifigentium manus debellatae non potuit? Aspiat Isaias prophetia sic *Ιωαν. 12.* ait: *Si omnegentes quasi stilla de situla, & quasi momentum statere reputaretur, & quasi fabrum reputabuntur: cui ergo similem fecisti Deum? aut cui imagini comparabis eum?* Meminitne hoc locoopotet, Judaica synagoga adminiſtros cum militum cohorte, duce proditore, irruisse in Jesum: quibus ut eum comprehenderent, quaerentibus, occurrit ille, dicens: *Quem quaeritis? Illi autem dixerunt: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus: Ego sum.* *Et abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.* Jam quomodo infernus dici poterit, qui vel solo voce infiniſtantium infirmitatem offendit? Ecquid ergo Jesus vult, quod ait, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Dicimus igitur, cum primus parens noſter Adam mandatum quod acceperat, proculcaſſet, dirumpamque legem neglectui habuiſſet, humanam naturam ſuiſſe quodammodo dereliction, cruciabilemque & morti obnoxium obſtaculum: at ſimulatque unigenitus Dei, id quod prolapſum erat, in incorruptionem inſtauratione advenit, ſemine Jesus Abrahae apprehenſo, fratribus ſuis aſſimilatus fuit; nunc una cum antiquo illo mediatore, indulcaque corruptione, deſertionem quam humana natura in ſuo principio perpeſſa fuerat, conquiescere opportuit. Itaque quaſi dereliction unus exiſtens, quatenus & ipſe ſimiliter nobiſcum particeps fuit carnis & languinis, dixit: Ut quid dereliquiſti me? quae iamque erat eventantis illam, quae nobis accideret, dereliction Patrem ob loquentis dignitatem in ſe ſuſcipentis, necnon ad benevolentiam erga nos tamquam erga ſeipſum & primum provocantis: quandoquidem Chriſtus omnium bonorum largitor & auctor noſtra extitit. Unde etiam ſi quidpiam ut bonum a Patre accepiſſe dicitur, hoc ipſum totum in noſtram naturam erogavit; cum ipſe ut Deus plenus, nullius omnino boni indigeat.

D

XIX.

Philipp. 2. v. 7.

Hoc enim ſentite in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, aequalem ſe esse Deo: ſed ſemetipſum exinaniuit, formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo. Humiliavit ſemetipſum factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis: Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur, caelestium, terreſtrium, & infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia dominus Jesus Chriſtus in gloria eſt Dei Patris. En diluide hoc Jesu-ſapientiae, Deum Verbum, quod in forma & aequalitate Dei Patris erat, non rapinam arbitratum aequalem ſe Deo; ſed ſeipſum ſervili ſuſcepta forma exinaniuiſſe-hominumque ſimilitudinem factum. Addit praeterea ſeipſum humiliaſſe-obedientiamque ad mortem uſque, mortem autem crucis. Ob hanc ſcilicet humilitatem & dominium in deum, Chriſtum Jesu, Patrem ſibi adoandum fecit, divelli ſuo Patre, Verbum, hominem, ex muliere natum

I. PART. CAP. V.

Ιωαν. 12.

Φιλιπ. 2.

ἐκενώσεν.

ὑπεραυξήσας

Ἰωαν. 12.

Ἰωαν. 12.

*Ἰωαν. 12.

eque corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis; ut sit ipse in omnibus primatum tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare; & per eum omnia reconciliare in ipsum: pacificans per sanguinem crucis eius sive quæ in terris, sive quæ in cœlis sunt. Doctor hic, Dei Verbum, hoc est, Filium naturaliter ex illo natum, invisibilis Dei imaginem esse. Adhæc omnis visibilis & invisibilis, sive in cœlis, sive in terris, per ipsum condita esse: ipsum præterea omnia antecedere, (In principio enim erat Verbum) ferulorumque conditorem esse: exilientium postremo omni tempore antiquorum habere. Principatu autem bonis secundum propriam naturam cumulatum, primogenitum ex mortuis, & caput corporis ecclesiæ a Deo Patre datum esse affirmat: Jam quomodo qui Deus Dei Verbum est, semperque fuit, per quem omnia conditi sint, primogenitus ex mortuis, dormientium quæ primitiæ appellantur, & corpus quod affingunt, vere illius proprium non esset, quo nominum illo mortem subeunte, ipse mortem subiisse intelligatur? Neque enim citra justam causam id illi accidit dicitur, quod corporis, quod passum est, & illius proprium erat, accidit novimus. Ad hunc itaque modum etiam si secundum naturam immortalis, & vita per essentiam existat, inortuorum primogenitus esse cognoscitur. Quando igitur damus esse caput corporis ecclesiæ semetipso ad exinanitionem demisso, nostri cauſa mortem secundum naturam humanam oppetitile dicitur, qui ut Deus mortis omnino ignarus erat,

Ephes. 1. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

A ἀγάπῃ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε. ἐξ οὗτος ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῷ σώματος τῇ ἐκκλησίας, ὃς ἐστὶν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκατηλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν· εἰρηνοποιήσας διὰ τῷ αἵματος τῷ σταυρῷ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὁ λόγος φησὶ τὴ ἀρχὴ θεὸ ἦ πρὸς αὐτὸ γινώσκεται καὶ φύσει ὢν, τουτέστι ἢ Θεὸ λόγος. ᾧ μὲν ὅτι δι' αὐτῷ τὰ πάντα παρῆκται ὁ κόσμος, εἴτε τὰ ὁρατὰ, εἴτε τὰ ἀόρατα, εἴτε τὰ ἡμῶν ἐστὶ τὰ γῆς· καὶ ὅτι ἀρχὴ τούτων ἐστὶν· τὰς ἀρχὴ ἢ λόγος· ὃ αὐτὸς ἐστὶ ὁ τῶν κόσμου δημιουργὸς, καὶ χάνει πωτὸς πρεσβύτερε ἔχων τὴν ὑπαρξίν. εἰκὸν ἦ τοῦ ἀόρατου καὶ φύσει ἀῒδιου δεδόξασται παρὰ τὴ πατρὸς κεφαλὴν τῷ σώματος. ἢ ἐκκλησίας, αὐτὸς ἐστὶ καὶ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν. ὅτε τοῦς ὑπέρχουσι καὶ Θεὸς λόγος, ὡ ἢ πάντα σωθῆναι, πρωτότοκος· ἢ νεκρῶν γενόμενος ἤγνεται, ἢ ἀπαρχὴ τῷ κεκοιμημένου, εἰ μὴ ἐστὶ αὐτὸ ἢ ἐκλεκτὸν ἐδόκησεν τὸ πᾶν αὐτὸ τὴ πληρῶσ· ἢ πεπνευσμένος ἢ θέλησε, αὐτὸς ἀνοῖσθαι τὸ σωθεῖ· ἐὰ δὲ ἔδοξε ἔχωσι λόγον ἢ ἐκ αὐτοῦ τὸ σωμεθεβεκότε· πέποιθε γὰ τὸ ἴδιου αὐτῷ· ἵτυ τοῦ τοῦ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γὰ τὴ φύσιν ἀῒδιότος ὡ, ἢ αὐτὸς χρηματίζων ζωῆ. ὅτι τοῦτο βέβοται κεφαλὴ τῷ σώματος τῷ ἐκκλησίας, καθὸς ἐωυτὸς εἰς κοσμῶν, τὸν πλήρεται ἀπὸ αὐτοῦ· ἐὰ ἀνοῖσθαι τὸ πρῶτος, ὅτιμη θεὸ ὡς εἰδὼς ἢ θέλητο ὡς θεός,

XXI.

Ceterum quod beatus Paulus omnem plenitudinem in ipso inhabitasse afferat, non deerunt fortassis qui hic ita objiciant: En hominem ex mulliere ortum, Christum alterum per se & secundum se entitlis indicat, & in quo Verbum, hoc est Spiritus, divinitatisque plenitudo, tamquam alter quidam Christus feorsum ab altero illo, corporaliter inhabitarit. Ad hæc sane respondemus, Paulum Dei spiritu afflatum nequaquam duos agnoscile Christos, sed unum annuncialle; licut & unum quoque Patrem: *Nobis* (inquit Hic) *unus est Deus Pater, ex quo omnia, & nos in ipsum: & unus dominus Jesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum.* Sed agedum verborum hic propositorum vim ad æquam trutinam expendamus. Filium æternum, in quo omnia, & per quem omnia, invisibilis Dei imaginem, universorumque conditorem, ac primogenitum inter mortuos, ecclesiæ caput datum prædicat. Quis ergo Dei Verbum tuipse natura mortis expers est, non possumus illud vera perfectaque unione cum humana natura conjunctum fuisse non afferere: adeoque unum Christum, qui idem Deus simul & homo fuerit, nobis proponere. At in quo igitur omnis divinitatis plenitudo inhabitavit corporaliter? Sa-

Col. 2. 9.

Joan. 14. 9.

Joan. 1. 1.

B

C

D

ANNO CHRISTI 431.

A ἀγάπῃ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε. ἐξ οὗτος ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῷ σώματος τῇ ἐκκλησίας, ὃς ἐστὶν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκατηλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν· εἰρηνοποιήσας διὰ τῷ αἵματος τῷ σταυρῷ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὁ λόγος φησὶ τὴ ἀρχὴ θεὸ ἦ πρὸς αὐτὸ γινώσκεται καὶ φύσει ὢν, τουτέστι ἢ Θεὸ λόγος. ᾧ μὲν ὅτι δι' αὐτῷ τὰ πάντα παρῆκται ὁ κόσμος, εἴτε τὰ ὁρατὰ, εἴτε τὰ ἀόρατα, εἴτε τὰ ἡμῶν ἐστὶ τὰ γῆς· καὶ ὅτι ἀρχὴ τούτων ἐστὶν· τὰς ἀρχὴ ἢ λόγος· ὃ αὐτὸς ἐστὶ ὁ τῶν κόσμου δημιουργὸς, καὶ χάνει πωτὸς πρεσβύτερε ἔχων τὴν ὑπαρξίν. εἰκὸν ἦ τοῦ ἀόρατου καὶ φύσει ἀῒδιου δεδόξασται παρὰ τὴ πατρὸς κεφαλὴν τῷ σώματος. ἢ ἐκκλησίας, αὐτὸς ἐστὶ καὶ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν. ὅτε τοῦς ὑπέρχουσι καὶ Θεὸς λόγος, ὡ ἢ πάντα σωθῆναι, πρωτότοκος· ἢ νεκρῶν γενόμενος ἤγνεται, ἢ ἀπαρχὴ τῷ κεκοιμημένου, εἰ μὴ ἐστὶ αὐτὸ ἢ ἐκλεκτὸν ἐδόκησεν τὸ πᾶν αὐτὸ τὴ πληρῶσ· ἢ πεπνευσμένος ἢ θέλησε, αὐτὸς ἀνοῖσθαι τὸ σωθεῖ· ἐὰ δὲ ἔδοξε ἔχωσι λόγον ἢ ἐκ αὐτοῦ τὸ σωμεθεβεκότε· πέποιθε γὰ τὸ ἴδιου αὐτῷ· ἵτυ τοῦ τοῦ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γὰ τὴ φύσιν ἀῒδιότος ὡ, ἢ αὐτὸς χρηματίζων ζωῆ. ὅτι τοῦτο βέβοται κεφαλὴ τῷ σώματος τῷ ἐκκλησίας, καθὸς ἐωυτὸς εἰς κοσμῶν, τὸν πλήρεται ἀπὸ αὐτοῦ· ἐὰ ἀνοῖσθαι τὸ πρῶτος, ὅτιμη θεὸ ὡς εἰδὼς ἢ θέλητο ὡς θεός,

ANNO CHRISTI 431.

λογισμὸ, ἐσεβεβεκότε, ὅτι ἢ τὴ ἀγλεκτικὴ τὴ λόγα κατέκοιμεν, ἤγω ἐωυτὸ ἀλκδῆ κατεσπουδακὼς ἡμῖν ὁ Θεσσαλονίκε Παῦλος, ὡ αὐτὸ φησὶ κατηξιῶσα τὴ πλήρωμα τῆς Θεότητος, ἢ μεδεκτὶς μέτρον ἐφεστικὸς, ἤγω αὐ ὡς ὅστε χάρεσε, ἀλλὰ σωματικὸς, ὁ ἔτιν ἀσωμάτ· ὡς ἐν ἢ ὁ ἐν ὑπάρχω λόγοτε κατοικεῖ τὸ πλέρωμα ὁ ἀπὸ, ἢ χ ἕτερο δὴ πάρ' αὐτὸ· ἀλλ' ἔστι ἢ ἀφορῶν λόγω ἀχίμα, ἢ κατ' αὐδὲν τρόνον αὐτοῦ τὴν ἀλκδῆ ἔκαν. οἷον ὅρε ὁ ἔτιν, ὡς εἰ λόγοτο πεῖ Θεὸ παρὰ τὴς Θεοτόκοῦ γεφθῆς· ὁ πλόνου πλέρωμ ἀνδρὸς ἐν αὐτῷ· ἀχίμα τοῦ ἀῒδιου σκηνῆς, ὡς ἐν ἀνθρ ἐν ἀνθρ ἐν ἀνθρ

E. PAR. T. CAP. V.

quem, nostræque conditionis hominem ad A
hæc assumptum cogitate debemus: et ipsum
post Unigenitum hominem factum, qui obe-
dientiam Patri pro omnibus præstitit. Is
enim est, qui attestante Scriptura, *peccatum*,
non fecit, neque dolus inventus est in ore
ejus.

1. Pet. 2. 22. Is. 53. 9.

XXIII.

Rom. 15. 8.

Dico enim Christum Jesum fuisse
circumcisionis propter veritatem Dei, ad confir-
mandas promissiones patrum: Gentes autem fu-
per misericordia honorare Deum. Promissiones
patribus factas, ad Judæos pertinere prædicat
divinus Paulus. At prophetæ Christiusque genitum
expectabantur fore, jam dudum ante prædixe-
rant. Ipsque Dominus noster Jesus Christus
Patris natus fuit conformans; circumcisionis,
hoc est, Judæorum minister factus est; ad
promissionum quæ patribus factæ fuerant,
corroborationem. Dictum enim fuerat: *Jubeo*
ex fide vivere: Gentibus autem vivifica & lpi-
ritalis benedictio, ut & ipse quoque per fidem
vocetur, ac misericordiam conlecutus, Deum
glorificet. Verum enimvero licet secundum
humanam naturam factus fit minister, attamen
tam iisqui ex circumcisione funt, quam cete-
ris quoque qui ex gentibus, annunciatur ut
Deus. Utrique enim in Christum non tam-
quam in puram, nostrumque fortis hominem,
sed tamquam in Deum credentes; neque Dei
Verbum extra carnem, hoc est humanam na-
turam, posium profitentes, sed tamquam in
vesque hominem factum adorantes, vocati
sunt ad vitam,

Psal. 2. 7. 8.

XXIV.

Rom. 1. 16. 17. 18.

Porro autem fidei, quod prædicamus (inquibus
Apostolus) *hoc est: Quia si confiteris in ore*
tuo Dominum Jesum, & in corde tuo crediderit
quod Deus illum suscitavit a mortuis, salvus
eris. Jam cum Deus sugere natura fit immorta-
lis, si incarnationis doctrinam non admittimus,
corpulque quod mori posset, sibi pro-
prium fecisse insinuamus; quomodo ex mortuis
resurrexisse recte dicere poterimus? In iupmo-
no iaque corpore, quod assumpserat, mor-
tem sustinuit: divina autem virtute, tamquam
vitæ & incorruptio existens, ex mortuis resur-
rexit.

XXV.

1. Cor. c. 10. v. 4.

Nam arma militiæ nostræ non carnalia sunt,
sed potentia Dei, ad deprædandum munitionum,
consilia eversorum, & omnem altitudinem extol-
lentem se adversus cognitionem Dei: & captivan-
tes omnem intellectum in obedientiam Christi. Bella-
lum quod fanti gerunt, non carnis, sed
corporalis, sed subtile & spiritale. Illi enim
commendari solent ac celebrari, non quia cor-
poralia vibrent arma, aut lancearum cuspidi-
bus, vel telorum jactibus apte utantur; sed
potius quia veritate armis instructi, spirita-
liter intepidque iis fese objiciant, qui divi-
norum dogmatum fectitudinem adulterare, ac
immutare nisu ad fas placin est erraffare dut
desiderat. Non figitur camalia fant sanctorum ar-
mis, sed in Deo & pro Deo valida. Demo-
lunt enim omnium commenta, quæ in ab-
fatuis Christi cognitionem obstabunt; neque mi-
nori indes ac ratione excellere nituntur, quam
cæteriales [illegible] ad [illegible] qui regio [illegible]

ANNO CHRISTI 431.

μένα τοῦ πνεύματος· καὶ ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τοῦ κόσμου πολεμοῦ εἰδεῖναι κ. Ἰσῶν, τῶν ἐπιλοιπῶν τῶν εἰς ὀρθότητα μετανοιῶν, κατεστῆσαι τὸν τῶν ἐθνῶν, ἐν τῇ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιστήμῃ ἐπαιρόμενον πᾶν ὑψωμα τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρέφοντα πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ἐν τῷ τῆς ἀληθείας ἀγῶνι τὸ μὲν ἐκ τῶν ἁγίων ἐπιστρατευόμενον ἀφορᾶται μὲν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' οὐ σαρκικῶς ἀγωνίζεται· ἐν τῷ Θεῷ γὰρ ἐκ τῶν ἁγίων ὁπλοφορεῖται τὸ ἀνθρώπινον, ἐν τῷ Θεῷ τὸ ἀνθρώπινον μόνον ἐφίεται τὸ ἀνθρώπινον, ἐν τῷ Θεῷ τὸ ἀνθρώπινον ἀφορᾶ

ACTIO I. CONCILII. idem Deus fimul & homo. Appellatus eft autem fidelis, propterea quod femper falvare queat eos, qui per ipfum ad Deam accedant. Quin & ipfe quoque Pater fidelis interdum vocatur. Quanto autem intervallo miniftrium illius ut hominis cum Mofaico collatum excedat, quatenus hic fi confideretur ut Deus, perfacili negotio id quivis intelligat, fi fecum reputet, illum quidem rebus defertem famulam in domo verfatum effe, hunc vero, hoc eft Emmanuelem, toti domui tanquam dominum praeffuiffe, imo ipfius domus architectum conditoremque exiftiffe; cujus quidem domus nos fumus. Nulla vero comparatio intercedit inter res conditas & conditorem; inter eum rurfum, qui fuapte natura dominus eft, & cum qui vere fervus & fubditus.

XXVII.

Joan. 6. 40. *Quia defcendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, fed voluntatem ejus qui miffit me. Hac ifi autem voluntas ejus qui miffit me Pater, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, fed refufciteam illud in noviffimo die.* Coelitus fe defcendiffe, atque a Deo Patre fe miffum afferit, etiam fi implicat omnia: illud omnibus, ut puto, demonftrare, quemadmodum fatae volens, quod cum Verbum effet Deus, difpenfatoria ratione in humanam naturam propter nos fe demifit: non quod per hoc Deus natura effe defiifteret; fed quod id affumpferit, quod non erat: ut corpore quod affumpferat, proprioque fibi fecerat, moriti ad tempus contradito, nullum ex illis quos acceperat, deperdere, fed fervare, ac in noviffimo die a mortuis refufciitare. Cum autem non fuam, fed fui Patris voluntatem fe perficere addit, Judaeorum vafanam ex obliquo perftringit; ut qui fuam fempervoluntatem conftituere fatagentes, divinafque legea parvifacientes, de dominii fui placitis perficiendis nihil quidquam penfi haberent: dum enim fuum hoc loco prompfiffe obfecrandi ftudium palam commendat, illorum rebellionem neutiquam obfcure incufat. Quin & alibi quoque eo nomine illos infimulat, quod odio, infeftatione, iniquoque judicio ex ipfo filium omnia fe deferiverint: *Pater, inquit, fecundum carnem judicetis; ego non judico quemquam: & fi judico ego, judicium meum verum eft: quia non quaero voluntatem meam, fed voluntatem ejus qui miffit me.* Loquitur ergo hic fecondum carnis difpenfationem.

XXVIII.

Joan. 8. 15. Joan. 5. 22. Joan. 8. 50.

Sed age nunc alterum illud quoque expendamus. Cum e coelo defcendiffet ut Deus, illos a Patre fibi datos offerimat, qui in illum crederent; non ut illos perderet, fed in noviffimo die ad vitam exfufciteret. Sed quomodo exfufciitat? non alio fane, quam per fuam ex mortuis refurrectionem. Profpicit tempo pio in vitam reftituto, utortique imperio per propriae carnis mortem demolito, humanae naturae ad refurrectionem, necnon ad immortalem contra corruptionem vifibo- [illegible] vitam eminivit. Verbi itaque Dei [illegible] defcendit, id propterea eft, quod [illegible] mortuis fuchom eft [illegible] ut ex mortuis refufciitaret, propter proprio [illegible] fuam [illegible] propter Deum [illegible] tam aeternam.

ANNO CHRISTI 431. ὁμοῦ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ πάτερος ἡμῶν, καὶ ἁγίου πνεύματος, ἐφεστῶτος τῷ τῶν ἁγίων πίστει ἀφορισθεῖσα πᾶσα, ὡς ἀνθρωπος γεγονὼς. κληρος ἐβῆ δὲ ἡμῖν αὐτοῦ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς. ἐκεῖνα δὲ, ὡς ἐξῆν, μείνας ἀίματος καὶ σαρκὸς, εἶτα πεπιστευκεῖμὴν ὡς Θεὸς, ἑαυτὸν τε τῆς δόξης ἀίματα παρεκκλέπτω· ἐκβεβλῆσθαι γὰρ ἡμῖν ἐκ μὲν σαρκὸς, ἐκ δὲ καρδίας βασιλεῖς· ἐκ γὰρ ὡς ἐκ τῶν τῆς μεμίας βασιλέων ἀγχὶ κεκοινωνηκότες, ὅτι γῆρας καὶ ἀμαρτίας ἀνέκλεις ὁ λόγος αὐτοῦ, ὡς ἐν τῷ κατὰ σάρκα πυρέσσομα.

X.

Πρῶτον μὲν γὰρ, δὲ, καὶ τὰ αὐτὰ πάσχειν τῷ πατρὶ. ἐ γὰρ ὁ μακάριος Παῦλος· πιστὸς, φησὶ, ὁ Θεὸς, ἐξ οὗ κλῆθῆτε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ἐ πάντα τὰ ἀλλήτοις καὶ ἐλλήθεσι δίκαια καὶ κεκλημένοι· ἄρα, φησὶ, κλεῖτε τὸ ἀλλὰ, ἀλλὰ κλεῖτε· ἐ ἐ, κλεῖτε καὶ δὲ Θεὸ. ὑπεφορέτερα πάντων τὰ ἀνατάξεις χρεστὸ ἀξὶ τὸ πλήρεις εὐφρόσυνα, δεχομένης δὲ αὐτοῦ ἐ ἐπὶ τῷ πατρὸς, ἠδὲ ἐπὶ τὸ σωμὸ ἡμῶν ἐκ τὸ νοῦ ἀνέρχεται ἀνθρωπίνα τὸ ἀνέρχεται, ἐ τὸ ἀνέρχεται

ACTIO I. CONCILI. Matth. 10. 28.

que vestigiis illius inhærentes, strenuos efficiemur, confidentes in illo qui dicit: *Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere*. Nam quod afflictionem in mundo, persecutionemque ab hostibus perpessuri estis, & gravia pro veritatis dogmate certamina subituri, & virtutis denique fundum non absque magno sudore & molestiis decursuri, nolunt eos metu frangi, fed per ea quæ ipse perpessus est, animari: ut vero nos etiam ea detrectare non audeamus, ostendit dicens: *Non est discipulus super magistrum; nec servus super dominum suum: sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus, & servo, sicut dominus ejus. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.*

Joan. 15. 20.

A ἵνα δὲ ἡμᾶς τοῦς ἐγχειρεῖν αὐτῷ κατακολουθεῖν θρύπτωσι, τεκμηριῶν ἀποφαίνει, πυθομένοις λέγοντι, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῆς ἀποκτιννόσης μόνῃ τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένης ἀποκτεῖναι. ἐπειδὴ γὰρ ἐμέλλομεν ὑπὲρ τοῦ ἐγὼ εἰμὶ τὸν λόγον, ἐν ᾧ τὴν ἀλήθειαν ἐκδιδάσκομεν τοῦ δόγματος ὑφίστασθαι, ἀθλεῖν τε καὶ πόνους ἔνεκα δικαίου δεῖν, καὶ τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀγῶνος, καὶ τὸν ἱδρῶτα τὸν ἐμὸν ἀπαιτεῖν, ἵνα μὴ ἡμᾶς ἀνδυσωπῶν, λέγων· οὐ γὰρ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ· ἀρκετὸν τὸ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ· καὶ τῷ δούλῳ, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰμὶ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσι.

ANNO CHRISTI 431.

B

Ad.

Σκοπὸς οὖν ἐστι τὸ μανθανεῖν γέγονε, σκοπὸς τὸ ἴδια πεῖσαι· ἀφ' ἡμῶν. ἐ. τοῖς τὴν δὴ τοῦ τέλους ἀφίξεως, διὰ τῶν λόγων ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ἐπειδὴ γὰρ τὸ παῖδα κεκοπτὶ κεκοπτὶ κεκμαστὸ ἐ σκμαστὸς, ἐ αὐτὸς φθορὰν λαβοῦσι μετέχε τῆ αὐτῶν, ἵνα δὲ τῆ θανάτῳ κατεφρόνησεν τῶν τῆς κρείττω ἐγνοῦσι τῆ θανάτου, τοῦτο τῆ διέβαλον· ἐ ἐπειδὴ τῆτον, ὅσον φόβῳ θανάτου δεῖ ποιεῖν· τὸ ζῆν ἐκεῖνο ἔτιν ἀθλεῖν· ἐκεῖνο τὸ τῆ ἀθλεῖν· ἐκεῖνο τὸ τῆ ἀθλεῖν· ἐκεῖνο τὸ τῆ

Actio I. dum dispensationem unionem cum humana natura confundunt unum esse Filium & domini, atque ideo magnum pietatis facramentum eluxisse mundo? Nam Deus Verbum apparuit in carne, justificatus est in Spiritu (nullum enim pecatum dominus noster deliquerat) visus est & angelis, ut qui natiuitatem ejus iocundum carnem non ignorantes, *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax, & in hominibus bona voluntas*, concinuerint: prædicatus est & in gentibus quoque: denique verum illum naturalemque Dei Patris Filium esse, qui manifestatus fit in carne, creditum est ab his qui mendum bono incuiunt.

XXXIV.

Jsai. c. 9. v. 5. *Et testimonium perhibuit Jsaias, dicens: B Quia vidi Spiritum descendentem, & mansit super eum: & quemadmodum cum ipse qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto. Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.* Cum unum dimtaxat Emmanuelem affignemus; neque ens qui unicum Christum in duos dividunt, feramus; quid dicemus, cum Spiritum fanctum e cælo super illum descendisse, nemon super eumdem manifiste audimus? Sufficiabimne Dei Patris Verbum Spiritus fancti participatione indiguisse? Atquid hoc aut excogitari, aut dici queat absurdius? Spiritus enim atque proprius est illius atque Dei Patris. *Quoniam estis Filii* (inquit beatus Paulus) *misit Deus Spiritum. Filii sui in corda vestra clamantem: Abba, Pater.* Impium profecto fuerit folum cogitare, spiritum Dei Patris Verbum Spiritus fancti communicatione egutisse; fatuum vero, in fem ulque adeo planam & evidentem curiosus velle inquirere; An quomodo ergo Spiritus fanctus super illum descendit? Accipit namque fecundum humanam naturam, dispensatione cum carne efficiente, ut citra omnem reprehensionem Spiritum accepere; imo necessario ad hoc docente. Suscipit autem nobis verius quam fibi: quo nimirum, pulchrequam ab hominibus, eo quod illorum natu a juventute ad maturitatem pervenit, propter intentaque esse, femel avolvitur, nunc in Christum veluti in alterum generis nobis principium delcendens: fedentique cum *Patrem in nobis tabernaculum recte ipse operantibus*, & vitam a peccato, omnique cupiditate activucem in ipso ducentibus, conspiciat. Verum enimvero licet in homo Spiritum fanctum propter nos fuscipiat; ut Deus tamen eumdem impertiri folet. *Super quem* (inquit idem ille) *videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est qui baptizat in spiritu sancto.* Baptizare autem Spiritu fancto, opus divinum existit. Atqui dominus noster Jesus Christus his qui baptizantur, Spiritum Patris uti proprium infundit. Atque hoc tendit divinus Paulus, dum inter cetera ita scribit: *Qui in carne funt, Deo placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, si tamen spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus.* Idem monitor Dei Filium esse, aperte testatur

XXXV.

C At jubentes aquilmm hic illic pecunia-

Actio I. A ces, qui numerdopnimo nostrum Jesum Christum in duos filios dividunt. (Nam unum Calcitiutum, Pater demiinfravit; & de eo solum, *Hic est Filius Dei*, pecatus evangelista retulit;) Jsai. c. 9. de utroque filiorum, quod allegatum est, accipi debeat? Nam si ferma est de unigenito Dei Patris Verbo Jesorum per se tamquo, quomodo Spiritum fuscepit, cum fit natuqo Deus, & ipsum Spiritum, proprium haurit? Quod si fi, hoplitum ex mulere omnino ceorum, ac pat se ponitum Spiritu fancto eguisse, diveritia quomodo hic rurium in Spiritu fanctum baptizat? quandoquidem Spiritus, qui gratiam accepentibus posse dilargiri, id ipsum natuqe est omnium supremæ ac principatissimæ. Quod fi unus idemque fanul dat, & accipit, manifestum est, id proprium ratione dispensationis fecundum carnem, & quatenus natura & jere Deus, existit. Accipit igitur ut homo, non tam fibi quam toti genuri humano per Jesopium, & in fripto prompta ex proprie yero ut & natura ut Deus, ac illis dat, qui ipsum accipere digni funt, Potestate, alia quoque ia caudem lenentiaque ratione, ut Deus, fed, innovatorem pulchrarium, adem, ipsum incitat; maxime vero, in quo, inaugurationem ac Omnipotentem Jocorum, constituit est, ipsum tamquam id ipsum, in Christum, ac Spiritum fanctum, accepere dicunt, ipsque illud ad hoc modum, latet, tamquam est. Satis enim est, pietatem amplofti, dum pie factarum Jnperatem fenfum ad rectam pertrahimus interpretationem; quam, imo, congaemus, que recte de Christo, & Spiritu fancto, dicitur, & ab illis, qui pie, [illegible] in omnino [illegible]

XXXVI.

Julio autem, nimirum Spiritu fancto, vacuitur, ut a Jordane [illegible] *Spiritu in eo, ut ipse Jesus, ut Jsai. c. 61. Jerem. [illegible] Deo, fit [illegible] Spiritu fancto, ac, [illegible] in

ACTIO I. concilii.

propria illius fuit, pari eam fovit. Eluriitte A
enim dicitur: sed quam ob causam, quæso,
elurit? Ob eam nimirum, quo apte per
utrumque Deum simul & hominem fe effe
declaratet, unufque & idem, quatenus Deus,
fupra nos effe; & quatenus homo, nobis fimilis
agnofceretur. Virtute porro Spiritus in defer-
tum agi dicitur, non quod agi idem fit quod de-
ferri, fed vitam traducere, feu morari: quem-
admodum nos quoque dicere interdum confue-
vimus, hunc vel illum probe feiplum agere, hoc
eft, inculpatam vitam exigere. Verfabatur igi-
tur in deferto, hoc eft, vitam illic agitabat,
non quidem more corporeo: nam abique cibo
& potu, exhibito utique humano corpori necefla-
riis, ibi degebat Spiritus virtute armatus, & B
fupra humanæ naturæ conditionem in continuo
ieunio ibidem perfiftebat. Deterum accurate
obfervandum eft quod hic traditur; eft enim
ejufmodi, in quo falubris quædam doctrinæ vis
latet. Non enim ante fanctum baptifma fufce-
pitur tentatburr; fed neque Spiritus quoque in
defertum agebatur. Equidi, quæfo, res hæc
nobis admirabrat? Non aliud utique, quam
fiori non poffe, ut il qui baptifmi gratiam nec-
dum affecuti funt, graviffimis tentetur fatanæ
infultibus vririfter obfiftant, aut fpiritalis vitæ
rationem inire quærat. Tempus autem obti-
nendæ tam illuftris victoriæ poft fanctum baptifma
opportunum eft. Ita enim Spiritus fanctus
participatione roborati, & fuperna gratia ad
fpiritale robur confirmati, fatanæ infultis eapi
non poterimus; fed fatanam in virtute Spiritus
vivemus, quafi in defertum quoddam fecedent-
tes, dum propul a mundi hujus tumultibus vi-
tam placide tranfigimus. Quamobrem ifte ean-
dipotentis Dei Verbo parum omnino fe fata-
nam deviciffe, nobis tamen permagnum quod-
dam eft, quod per ejus incarnationem victoriam
adverfus illum obtinuerimus: fiscut & illud quo-
que, quod per eandem ad incorruptionem nos
inftauravit. Sicut enim per illius relurrectionem
corruptione fuperiores evafimus; ita victoriæ
contra tentantem fatanam per illum obtenta,
nos quoque victores reddit.

XXXVII.

Habentes ergo pontifícem magnum, qui penetravit cœlos, Jesum filium Dei, teneamus confessionem. Non enim habemus pontifícem, qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per omnia secundum similitudinem absque peccato. Fit a nobis rectæ fidei confeffio, nempe ut credamus in unum Deum Patrem omnipotentem, & in unum dominum Jefum Chriftum filium ejus; & in unum Spiritum fanctum. Hujus autem fidei confeffioni inhærere nos oporteat divinus Paulus admonet. Quoniam vero certo conftat, unum dumtaxat effe Dei Patris filium, nempe Chriftum Jefum, qui & noftris infirmitatibus compati poteft, & per omnia fecundum fimilitudinem humanam peccato tentatur: eft; quis nobis tam mente ille pontifex noftter eft? An non eft ille qui fecit & nos vere factus eft, & in carne propter nos etiam paffus? Tunc enim Chriftus [illegible] titulum affumpfit: non ita [illegible] illum facerdotium more, exter- [illegible] effe Dei Patris filium, nempe Chriftum Jefum, qui & noftris infirmitatibus compati poteft, & per omnia fecundum fimilitudinem humanam peccato tentatur: eft; quis nobis tam mente ille pontifex noftter eft? An non eft ille qui fecit & nos vere factus eft, & in carne propter nos etiam paffus? Tunc enim Chriftus [illegible] titulum affumpfit: non ita [illegible] illum facerdotium more, exter- [illegible] effe alienum facrificium obtulerit, [illegible] fed ipse fuit [illegible] ipse fragrantissima illa [illegible] ipse [illegible] & ipse cum [illegible] columba; ipse [illegible] ipse [illegible] Christi [illegible]

ACTIO I. concilii.

ἀνάγκη πρόπυλα ἀδιάθορον, ἐφίστη μόλις τὸ
ὀλεῖσα παθεῖν αὐτῆ. πεινῶσα γὰρ λέγεται καὶ
τὸ τοῖς ἀτέλοις, ἵνα δὲ ἀδιάφορον εὐήτυχε Θεὸς τὸ
ὄμοῖ ᾧ ἀδῆσαν ἀνθρῶπον ἐπιφανῶς ὑπ. καὶ ὁ
αὐτὸς δηλοῦσι, & Θεὸς ἀπὸ τὴν ἐρημίαν, & καὶ ἐν-
μὲν ἐν ἐξωτικῶν. ἀγωνίζεται δὲ λέγ. τὴ δυνάμει τὴ
πνεύματος ἐν τῆ ἐρήμῳ, τὴ ἀγῶνα δὲ ἐπὶ τὴν τὸ
τὴ ἀποφέρεις μόνον, ἀλλὰ πολλῶν, ἥτοι διω-
πόνῶν· καθάπερ ἡμεῖλ & ἐφ' ἡμῶν λέγεῖμ πλη-
σίεκα· ὁ δίκα τυχὸν ἐκεῖνο ὀρθῶς ἀγεν, τυπικὸ
ἐμέμετοι ἐν ἐξ πολιτεύεται. ἀνεφέρετο τοίνυν εἰς
τὴν ἐρήμῳ, ἀλλ' ἀνεφέρετο τὸ ἐστεῖρῶν, ἐ σω-
ματικῶς· τοῦτ' γὰρ δίκε & τὸ τὸ τὸν σώματος ἀπαλ-
λάξεις τροφῆς ἐν διαμένῃ κεύμενος ἀεὶ φύσιν τὴ
καὶ ἡμέρᾳ διεκαρτέρῃ ἀφῆς ἡ πτῶκε. πλὴν ὑπόλο-
γο ἐδῆρ· ἐπωφελεῖ τὴ ἡ ἐνοίας ἡ διώκμας. ὡ-
ῥῶ τὴ ἀγῶν βαπτίζεται ἐπιβάλεται, ἀλλ' ἐδὲ
ἡ ἐπ τὴ πνεύματι ἐς τὴν ἐρήμον, τύπον ἡμῖν τὴ
χρῆμα τοῦτε. ἀμέλγκοι τὸ τὸν κόσμ βαβαπτισμῶ-
τὴ τὴ πνεῦμ ἐστι σπανὸ ἀέσπνον κέκα τὴ φανερῶ-
βολοῦ ἀπεγκρίνῃ δώσκοῦ πειρεῖαι, ἡμῶν ἐγκαῖ-
πιμμετεῖν. χρεῶν δὲ ὁ ἀφέπνω τὸν ἔτω πμῶν-
ἀφοῖς ἐξεμφάσεοι καταφύμεσι, ἐμῦ τὸ πάλιν
βάπτισμα. κρατοῦμεν γὰρ νῦν τὴ τὴ ἀξίε πτύ-
ματος μετοχῆ, & τὴ ἀνωθὲν χάμετι καταφρα-
γισθῶμ, ὁρᾶς εὐφοῦμε δὲ δηλοῦσι τὴν τοιω-
μαστικῶν, ἀνέλωσεν τὴ ἐνῶμε & τὴ σφαγῆ, & ἐ-
φ' ἐν δώσμεν πνεῦματ-ἐπιβάτεῖν ἐν ἐρήμοις
ὥσπῆ τὴ κατεκμαλάβοντος χῶρο τὴ. ἔξω τὴν-
θῆς ῥηθεῖσα κοσμικῆς. σωμῶν μὲν οὖν κο-
μῶν τὴ πάτε ἰχῶντι λόγω τὸ νικῶσα τὴ
σκωνῶν, μᾶλλ δὲ πλεκμῶν τὴ καὶ τοῦτε τυ-
χεῖν δὲ τὴ ἐκκλησιῶν ἀνεῖ, & καθὰ καὶ τὸ
ἀνεφρονῶμεν ἀφῶν ἐκβάλλεν τὴ ἐκκλη-
σία τὴς ἐν κεῖν ἀνεῖρεῖν αὐτῆ κρατοῦσα
πμῶν γνῶμῶν τὴ ἕτερῶν, ἵτα δὲ τὴ τὴ-
τοῦ πειρεῖεται κῆνα πάλιν ἡμῶν κεκρατῆκα-
μῶν.

XXXVII.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς
οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁ-
μολογίας· ᾧ γὰρ ἐχόμεθα ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον
συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον
δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.)
ἡ τοῖς σῶμῶν πίστεις ὁμολογία ἐκφέρεται φρῶ-
τῶν τὴ τὸν Θεὸν πατέρα παντοκράτορα· καὶ εἰς
τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ εἰς
τὸ ἅγιον πνεῦμα. τούτῃ ἡμῖν τῆς ὁμολογίας
ἠξιῶσεν δεῖ ὁ θεσπέσιος γραφῆ Παῦλος. Ἐ-
πεῖδὴ δὲ ἐστ ὁμολογουμένῳ ὅτι υἱὸς τὸ Θεῦ & Ἰ-
πατρὸ, δῆλον δὲ ὅτι Χριστὸς ἐστῆ, ὁ σύμμορφ-
ῶ ἡμῶν δυνάμῃ τοῦ ἀδεκνίου κῆνῆ, καὶ ἐν
τῆ τὴ πνεῦματῆ καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁ-
μαρτίας. τίς ἐν κῆν λόγῳ ὁ μὴ χρὴ ἡμῖν ἀφ-
ῥεῖν; ἀῤῥῶ γὰρ νῦν καθ' ἡμᾶς, ὅτῳ & ἐ-
σαρκὶ πεῖῶν ἐστῆ ἡμῖν· τότε γὰρ μόνῳ κεκρμᾶ-
τῶν ἀγχῶρῶν. ὡ γὰρ ἀλκῶμῶν ὀδῆκῶν ἐν προ-
τῶν. Ἰησοῦ κατὰ τὴ τὸ ἐνῶμῶν τοῦ ἀλλ-
ῶν, ἀλλ' ὡ αὐτὸς ὁ ἀμοῦ, ἡ ἐνοχῶμῶν τὴ
πῶτῶν ἀδικῶνῶμῶν, & πλείῶν ἐν ἐκ-
μεῖῶν ἀφῶν. ὁ ἀῤῥῶν ὁ ἐκ ἀμῶν ἐν ἐν-
μεῖῶν. Χρεῶ γὰρ ἐκῶν ἐνῶῶν τὴ Θεῦ

Anno Christi 431.

Callisthenus P.I. Ephesinum. Theodoriti Laer. 833 834

ἐκ τὴ γεγεμμῶμῶν· ὅτε ἐγκῶῶμ φησῶ, ἐφῶῶ-
μῶ μὴ δυνῶμῶῶν συμπαθῆσαι τοῖς ἀδῶνῶῶν ἡ-
μῶν, πεπειρασμῶν δὲ κὴ πάντα καθ' ὁμοῶῶῶν,
χωρὶς ἁμαρτίας. εἰ γὰρ μὴ ἐγῶῶν, φησῶ, ὡ-
ῥῶῶῶ· ὁ τὴ Θεὸ λόγῶ, τῶν μὲν, τῶν κεῖ ἐν-
ῶῶ τὴν ἀδῶῶῶῶῶν ἀδῶῶῶῶν ὡς ἀμερῶῶῶ·
ἀυτὸς γὰρ ἔγνω τὸ πλῶῶμ ἡμῶῶ, & τὸ γεγεκ-
μῶῶῶ. ἀλλ' εἴπερ τὴ τὴ ἀδῶῶῶῶῶν & ἐν αὐτῶ
φῶῶῶ ἔῶῶῶ, ἐπῶῶ & εἰς ἀυτὸν ἐκλῶῶῶν πῶῶῶῶ
τὴ ἀμῶῶῶ ἀδῶῶῶῶῶ, ἔνοῦῶ δὲ τὴν ἡμῶῶ ἡμῶῶ ἡμῶ-
πῶῶῶῶ σάρκα, κεῶῶῶῶῶῶ & πάντα. & ἐ δῶ-
πω φωῶῶ ὡς ἡγῶῶῶῶῶ, ἀλλ' ὅτι τὴ γνῶσεῶ τὴ
Θεῦῶ κρῶῶῶῶῶῶ

ACTIO I. CONCILIUM. ulla comparatione prestantior. Nam esti ille ad sacerdotium voeatus est, attamen, ut modo aiebam, erat servus: hic vero in eo quoque Patri Dei Patris filius erat, natura quidem, aeternaque generatione ut Deus & Verbum; ut nostræ vero conditionis homo fecundum novissimam in carne generationem, quæ per illud, Hodie, quod præsentis temporis notes exhibit, nobis adumbratur. Igitur Pater nativitatem in carne ad se quoque pertinere judicat, quatenus illum ipsum agnoscit Filium fecundum divinam quidem naturam ex ipso, fecundum humanam vero ex muliere.

XXXIX.

Heb. c. 5. v. 8. *Qui in diebus carnis suæ, preces supplicationesque ad eum, qui posset illum salvum facere a morte, cum clamore vehidis, & lacrymis offerens, exaudius est pro sua reverentia. Et quidem cum esset Filius, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, appellatus a Deo pontifex secundum ordinem Melchisedec.* Sapientissimus Paulus ad eos, qui per fidem justificati fuerant, ita scribit: *Imitatores mei estote, fratres & ego Christo.* Quin & divinus quoque Petrus, *Quæ, inquit, sit gloria, si peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si bene facientes, patientes suffertis, hæc est gratia apud Deum: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus.* Scopus ergo unigenito nostram humilitudinem habenti fuit, fecundum humanam naturam passi, quoque familiaris educere, quæ ratione tentationum infestibus obviam ire oporteat, qualesque illi esse debeant, qui divine pietatis causa perfectionis patientur, vel cum quibusnam animi corporique periculis conflictantur: tum precisarum quoque obedientiæ finem ob oculos ponere, quo & nos quoque fretuni prudentisque cotrium, quæ fecundum ipsa diffinitionem ille patravit, imitatores inventi, vestigiisque ejusdem studiole insistentes, vitam vere probatam transigamus. Per ea igitur quæ ipse ut homo propter nos fecit, ac pertulit, ostendere voluit, illos, quibus, propter ejus dilectionem quidpiam adversum perfere propositum est, mentem obtinere debere firmam, & inconvulsam: ac pericula, quæ religionis causa fascipiuntur, vitam effimare. Verumtamen non permittit virili robore pedtoris animas iuus temere abjiere, aut quod agendum incumbit, per negligentiam omittendo, & per que falsos obtingere poteft: expediare solum preter fpem quod libitum erit maligne agentibus: fed hortando potius ut impigre precibus incumbant, Deoque fine intermissione fupplicent, hoc docet, dum in diebus carnis fuæ ad eum, qui falvare a morte illum poterat, preces, & supplicationes offerret.

XL.

Confidera porro ut sanctos condecente modestia documentum hoc scateat. Tentationibus enim audentius obviam ire, fortitudinis est argumentum: superbiæ tamen suspicione non omnino carere videtur: fed pavere, & formidine contrahi videri, & preces ad eum fudere qui liberare poteft, hoc adiguntur. ob.

ANNO CHRISTI 431. A *Καὶ ὁ τῆς ἱερωσύνης τρόπος. καὶ ὁ υἱὸς, ὡς ἐν φῶς, οἰκέτης ὢν, κράτει κεκλημένος οὐκ ἱερωσύνῃ. ὁ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς, ὡς μία φύσει Θεὸς & λόγος καὶ τῶν ἀφρωδισίων ἡμῖν, ὡς δὲ ἀνθρωπος κατ' ἡμᾶς κατὰ τὴν σωτηρίαν. ὃ ἐνεφερε, νῦν σὲ ἐν δευτέρᾳ καὶ σὴμερον. κεφ. γὰ ἡμῖν σημαίνει τὴν σάρκωσιν. αἰσθόμενος ὁ πατὴρ καὶ τὴν σαρκικὴν αὐτοῦ γένεσιν ὁ πατὴρ. οὐδὲ γὰ, οὐδὲν ἴδιον ἔστι τῶν τῆς ἑαυτοῦ θείας, καὶ ἐν γυναικὸς ἀνθρώπινος.*

λθ.

B Ος ἐν τοῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δέησεις καὶ ἱκετηρίας ἐφερε τῷ δυναμένῳ σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μὲ κραυγῆς ἰσχυρὰς & δακρύων φορτικήσας, & εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς ἀλαβείας, κάπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοὴν. καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσι τοῖς ὑπακοῦσι αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. προσηγορευθὴς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κ' τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ.) ὁ πάνσοφος Παῦλος τοιοῦτον, καὶ ἡμῖν τὸν ἐν τοῖς δεδιηγημένοις. μιμητὰ μὲ γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστῷ. ὁ μὲν ὁ ὁ θεσπέσιος Πέτρος. ποῖον γὰ λέγει, φησὶ, εἰ ἁμαρτάνοντες & κολαφιζόμενοι ὑπομένετε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομένετε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ· ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ἀπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσετε τοῖς ἴχνεσι αὐτοῦ. γνῶμα ἄρα σωτηρίας μονογενὴς τῶν φορτικῶν ἡμῖν ὁμόλογος ἔστω, τοῦ τὸν ἀνθρωπινὸν, & διὰ δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ γνωμῶν, τίνα δὲ τρόπον τοῖς ἐν πυρετοῖς ὑφίσθαι ἀναγκαῖον χρὴ, & ὁποῖος εἶναι φορτικὰς τοῦ δικαιῶματος ἕνεκα τοῦ Θεοῦ δεσθεῖς ἔνεκα, & κεβδωλεῖ βμαλόμενοι τοῖς ἀβε ψυχῆς & σώματος· & φορτεῖν τὴν κατοῦσας τὴν ὑπακοὴν ἀλκὴν τὴν τῶν, ἵνα & ἡμεῖς ἀφηνοὶ κ' σφοὶ τὴν αὐτοῦ πεφωτισμένοι ὑπόσταμεν ὡς ἀφορμὴν σωτηρίας μιμηταὶ, τὸν τὴ χρηστὸν αὐτὸ κατακολουθῶν ἀπολέσθαι, τὸν ἀδίδυμον ἀλκὴν ὑπὲρ ζῆσιν μὴ βίοι. ὅτι τοίνυν ἀθρωπινὸν ἔχομ φορτικὰ τὸ ὁρόμενα τὴν οὐ ἐν ὅτοις φορολοιπὸν παθεῖν ὑπὲρ γε ἡ ἐς ἀλοὶν ἀγάπαν, & τὸν ὑπὲρ ἡ ἀστεβείας κ' δυδωμὸν κ' ὑπὸ θεῶν ζωὴ, ὀξ ὢν ἀνθρωπος αὐτὸς, πέφορτ' τὸ δ' ἡμᾶς ἀθρωπίνας, διδάσκαν βλέπεται. πλὴν ὡς ἐφίστ τὴν κλέος ὀφθῆναι κλὴν σωζεῖν ἐστὶ τὸ ἐλεῖν ψυχὰς, ἀβὶ οἱοι μεθ' ὑπὸ κ' μᾶλλε τὸ αφεῖσιν ὁ τὸ δ' ὑπὲ ἀλοὶ κ' ὁ σῴζεσι, πεῖ ἔλεῖν μόνον ἐκείνῳ τὸ τὴς ὑπὲ ὁ ἐπολακαλοῦσι δοκοῦ. ἐπεὶ τοῦ δὲ μᾶλλον σωτεὶ κ' ἐφορτὸ ψυχὰς, & ἀπεπλοκεν ποιοῦ τῶν φορτὸ Θεὸν ἱκετεῖαι, τοῦτο διδάσκει, δέησις τε καὶ ἱκετηρίας ἐν τοῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτὸ φορτικήσας φορτὸ τὸν δυναμένῳ σῴζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου.

μ.

Ὅρα δὲ ὅπως κ' ἀγωνιστικὸς ἐπίκειται τὸ χρῆμα μεμέτυται. τὸ μὲν γὰ κατηγορεῖν αὐτὸ ἐν πυρφοροῖ, ἀνδρεῖος μὲν ἔχειν δόξαν, δοκεῖ δὲ τοῦ ὑπομένειν ἐκ ἐν ἀδεῖ ἀμφιβολίαν· τὸν μὲν αὐτὸ δεῖσαι μὲν & ὑποστῆναι δοκεῖν, & δεῖσθαι τοῦ σῴζειν τὸν ἀπτῆ, & ἀλλαθεῖν κ' ἐν ἐν ἀνθρωπίνοις τοῖς ἀγῶσι κ' ἀπὸ τοῦ ἀπολέσθαι τὴν ἀλκὴν τοῦ ἀγῶνα κ' ἀπὸ τοῦ ἀφεῖσθαι τὴν ἀλκὴν τοῦ ἀγῶνα.

ANNO CHRISTI 431. A Ἀλλ' ὅπου δὲ δίδωσιν ὑμᾶς ὁ ἐν τῇ πόλει πάντα, φεύγετ εἰς τὴν ἔρημ· ἐκεῖ δὲ καὶ ἀυτὸ ὁ πάντοφθ. Παῦλ. , κράτει λόγων ἡμῖν ἐκφεύγω· τὴς ἡμᾶς χωρεῖν ἀπὸ τῆ ἐνάντιε τὴ Χριστοῦ· ὅλλοις ἐ κτεινομενοὶ, ἀδικῶ, ἀδ· ἐ δικαιοῦμενοὶ, ἐ κλέβωμεν· ἐ μᾶς χρεῖ· τὸ τ' Δαμασκὴν ἐκφεύγεν ἡγεῖται, δεῖ δ' ἐκφεύγ· ἔχω λάπτ δὲ τὴ τοῦχος· ἴδε πλὴν κεστὸς ἐ ἐνεῖσθ καθηγεῖται & ἐπέκεινα ὁ ἀυτὸ ἡμῖν ἐπεκαλεῖ τὴ Χριστὸ. κρατῶν μὲν γὰ μ' χρεῖν ἡ ἡγεῖμαι & ἱκετεῖαι , ὡς κὰ ἄμεν γεγονὸ ἐστεκόσθ ἡ. ὡ φύσιν & ἐλαθεῖν ὁδὸ & φρόνεν κεκλῆσθ· ἔγω γὰ, φησὶ, ἐκ ἐστ πάντα μου ἀκόμε. ἴνα γὰ κεῖ τὸ ἡμῖν ἀρχὴ δεκτὸ ἐστ ἡμῖν & ἐκφεύγεν, τέλοι ἀυτὸ ἀτάξεται τὰ πρᾶγματ, μονονοχὶ κατεῖρωσιν τὴ ἀνθρωπ φύσιν τὴ τοῦ κεῖρ ἀλοῖ, & οἷον ἐστιμοτίτλω κ' ἐφορτιθεῖς ἡ τὴ δὲ αὐτὸ κολωνιόσθαν ἀγῶν. ὀνομὶ ἡμῖν ἡμῖν ἐν αὐτῷ, καθάπερ ὢν ἀνάγκη δεῖπῆ τὴ ἀθλεῖν, & ἀνὴ κεκρῆς ἐκφεῖν & ἀγκάβωμεν κ' κρατεῖν ἀφεῖν· & τὸ τοῦ ἐκπτὸ κρεῖσ καταγνῶθῆναι & ἀγκαλοῦσθ· ἰνγόσαι δὲ τὴ ζῶλ , τὴ κεῖ τάλα τὴ φύσιν δέδοχ. μέλιν.

μά.

B Ὅτι δὲ τὸ σωκῶνοι Θεοῦ λιμπτοὶ κὰ ἀτὸ βλέπτο ἔχω τὸ τέρας, ὡς ὢν αὐτοῦ δὲ τὸν ὀλίγοῦ. ἀφ' ὧν γὰ, φησὶ, ἔπαθεν, ἔμαθεν τὴν ἐτεκεῖ. ὁμοῦ γὰ ὡς οἱ λόγοι τοῦχ τὴ πεπτοῦκεν ἐκεῖ , χωλοῦσι ὑπόσοι μὲ χὰ θεῖ· ἐκεῖ ἐ μεμέτοκε τὴ τὸν σῶμα. ἀνθρώπινο μὲ τὸ λόγου τὸ ἡμᾶς, ἀεὶ τὸ γὰ μὲν οἱ ἡμᾶς ὁ τὴ πρᾶγματ. τοῦτο, ἀλλὰ τὴ & ἀξιῶ-ἀγκαλοῦν τὴν ἐν σωκῶν, ὡ ἡ ἀνθρωπὸ ἀγκεῖ. τὸ τοῦ οὐδ' ὡς ἡ ἀνθρωπὸ ἀνθρωπὸ τὴ ἀνθρωπ τὴ Ἐμμανουὴλ, ἀφῆ τὴ ἐκκλεῖσθ ἀνθρωπ. ἀλλ' ὁ τὰ ἡμᾶς ἡ σωκὸ αὐτὸ, ὅτι καὶ τὸ δὲ ἀνῃ κλῆτοι δξῶ, ὑδὲ οἱ τὴ ἡ θέσιν τὸ ἐλθεῖμῆσθ δόξα, ἀφίσεσι δὲ μᾶλλον αὐτὸ τὸ ἡμᾶ ἡ μετὰ σωκὸ ὁνομαίε. ἐπὶ τὴς τὸ τὸ τὸ ἐκπτοῦσθ ἡ ἐνὸ ἡ δὲ κεῖ ἡμᾶς αὐτὸ ἀνθρωπὸ ἀτολμοτῶτοι, κὰ λέγων . μὴ φοβεῖσθ ἀνὸ ἡ ἀποκτεῖνοντο τὸ σῶμα· τὸν δὲ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ ἡ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ ἀνὴ

I. PARTIS CAPUT V. Ad autem ex illis, qui hæc effutire non erubescunt, ut ipsum Emmanuelem pœnam tantum hominem esse omnino fentiant, qui ob id unum patrem cum Deo Verbi dignitatem & auctoritatem fortitus dicatur, quod familiaris quodam necessitudinis vinculo illi conjunctus fit? Quod fi putum, nobisque per omnis fimiles, hominem tantum esse dixerint, certe apertio anthropolatriæ crimine tenebunur, illum adorantes. Scriptum eſt enim: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies.* Quod fi ipſum ad æqualitatem dignitatis & auctoritatis cum Dei Verbo exeſtum referendarent, nec ob id tamen poſſent ejus minus Patrem valido cum clamore & lacrymis adeat, illique qui ſalvare poteſt, ſupplex ſtat; nihil omnino obſtabit, quo minus ipſum quoque Verbi conditio tanta eſtimentur, quanta ejus qui cum Verbo æqualitatem dignitatis ſive auctoritatis habet. Æquare illi quoque conveniet mortem exhorreſcere, periculum timere, in teratoriis plorare, alterius ope ut fervetur indigere, expreſſa denique tentatione obedientiam diſcere. Atqui extremæ vafaniæ hæreſi hæc fentire vel dicere: eſt enim Dei Verbum omnipotens, morte ſuperius, majus denique quam ut perpeſſio, aut ulla omnino humana fortitudo in ipſum cadere valeat. Verum licet ſua natura ejuſmodi ſit, noſtri tamen cauſa ea paſſionem ſuſtinuit. Itaque neque purus tantum homo eſt Chriſtus, neque Verbum noſtræ carnis expers, ſed Verbum noſtræ naturæ unitum, ſecundum ſe quidem impatibile, humana autem patiens in ſua carne. Quæ igitur ut homo petiitſi, ea (ut paulo ante dicebamus) nobis in exemplum proponuntur, quo nimirum veſtigiis illius inſiſtamus, qui ſemel ſe offerens, rem totam confecit. Sane lex pontifices infirmitati obnoxios inſtituebat: verum jurejurandi ſerius poſt legem editus, Filiium ma oblatione in æternum conſummatum pronuntiat: ea ipſa videlicet, qua *Dominus noſter Jeſus Chriſtus ſanctificatus per proprium cruorem in ſanctuarium conſummavit. Quæſtio enim ſuſtinet pro nobis in oblatione ſacrificatis Deo & Patri*, perfectique nos per fidem & ſpiritalem ſanctificationem, cum legis antiquo omnis nullum omnino ad perfectionem adducere. Unde & figura quæque ceſſarunt, ſolumbratilis illa veteris teſtamenti imperfectio e medio ſublata eſt. Succeſſit autem, & quidem neceſſario, melioris ſpei introductio, per quam intervenientem Chriſto, qui propter naturæ ſimilitudinem in pontificium ordinem evectus eſt, Deo appropinquamus.

A τεῖναι· ὅτοιοὶ ἀτοδοκεῖ τοῖς ἐκείνοις, ἀφ' ἑνὸς, πτεῖμμα μὴ ἔχοντες. εἰ τὰ τοῖνυν φαίνοντο ἐπεῖνο· πόνῳ τὸν ὑμῶν ἀνθρωπον εἶναι φασιν αὐτοῦ, ἡνικὰ καὶ ἀνὰ εἰπεῖν πεῖρεῖκεῖ, ἐχεῖν τὴν ἐξόπτα τὰ ἀξίας καὶ τὰς αὐτοῦτάς, τὴν τῷ φαῦ τοῦ τὸν Θεὸ Θεὸ λόγον, ὡ ὑπὸ σωμῶμεῖνον; εἰ μὲν οὖν ὡ ἀνθρωπον εἶναὶ φασι καὶ μόνον, ἀνθρωποπαθεῖαν ὁμολογοῦμεῖνοι, προκυνοῦῖν ὑνοῦ. γάγρωτα γὰρ· ὅτι κύριον τὸν Θεὸν σὸν προκυνήσεῖς, ἐ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεῖς. εἰ δὲ θεῖαῖν, ὅτι κείλαν τῷ εἰσάντα τῷ ἀξίας, τῷ ἀνωῦνῷτίας ἢ τοῦ Θεοῦ λόγου· ἐκεῖνα ἀφοῦσιν τὸ Θεὸ πάτερ μ᾽ κεκρᾶ ἢ γνῶῦς ἢ δεδεκαμῆνῳ, ἐ ἀνέτασε τὸ σῴζοντα· οὐδὲ ὅῦ τὸ κυῦλιον ἐ αὐτὸ τὴ λόγῳ τὸ μέτρον ὑπόστασιν, ἐκεῖνα χῆ ὑτοσοῦν, ὅοστερ ἐ ἐκεῖνα πεῖθόντα ἐ τὸ τοῦ ὑφοῦς αὐτὸ ἐχοντος τῷ ὑσόπτα τ᾽ ἀξίας, ἀγωῦν τ᾽ αὐθεντεῖας. ἀκοῦῖν φοῦτοῦ ἐ ἐν αὐτῷ τὸ δεῖσθαι· τὸ κίνδυνον ὑφοῦῖν, τὸ κλαῦσι ἐν τεῖφεσμοῖς, καθεῖσθαι ἐ ἐν ὑσέῖαῖς τ᾽ πάσεῖαῖ μη χεῖσῖς, ἐκε κ᾽ ψεῖῖν· ἢ πῖρὸς τέτοιος ἔτῖς μᾶκρῶν τὸ ἀνωῦνῷ ἐ ὡ ὑπόστασ τ᾽ ἐμῶν ἀξίωμα, ἀνῶῦν ἢ ὑπόστασ τ᾽ ἐμῶν ἀξίωμα, τοῦτο ἔῦν ἢ φοῦσεῖς ἢ ἀνθρωπῖνῷ τῷ λόγῳ, ἢ θεῖαῖν χρεῖτοῦν, ἢ πεῖδεῖσεῖῖ χῆν, ἢ θλῖψεῖς ἢ ἀφωνοῦσεῖν ἀμῆτῶν τὰ πεῖπῆῖῶν. εἰκὰ μὲν ὡ τοῦ μὴ φῦσεῖῶς ἔχῶν, πεῖνοῦσεῖν ἢ κῆρῦ, ἀεοῦῖν ὅτι ψῆλὰς ἀνθρωπῖνοῦ ὁ Χρεῖῶ, ἐν ὁσκῆρεῖ λόγῳ· ἐκεῖνοῦεῖ ὑ κῆλῶν τῷ καθ᾽ ἡμᾶς ἀνθρωπῖνοῦ, κάθοῦεῖν ἀνωῦνῷ σαρεῖ τῷ ἰδῖῳ τῷ ἀνθρωπῖνοῦ. γὰρ ὁ τοῦῖῶν εἰς ὑποτῖσεῖῶν τὰς ἡμᾶς ἀνθρωπῖνοῦς ὑκόνῶς, καθάπεῖρ εἰῶν ὁ ἀγῶῦῖς, ἐκε τῖς ἐῖχεῖν ἐν αὐτῷ ὑπακοῦῖν τῷ ὑψῷ. τῶτο γὰ ἐποῖῆσεῖ, ἐ φῶῦῖς ἐῖαῖτῶν προτεῖνῶν· ὁ ἡμῶς μὲ καθεῖσεῖῖ ἀρχῆρεῖς ἀγεῖνεῖς ἀῶθεῖῶν. ὁ λόγος δὲ τῷ ἀφῶνῶν μοῦσεῖς τῷ μ᾽ ἡ κῆρῶν, ὡῦ εἰς τ᾽ αἷῶν πεῖλεῖῶν, μᾶλ μὲν ἀφοῦσῶν, δῆλῶ ὁ τῷ τῷ τὸ εἶῶῖς σῦμῶν, πεῖλεῖῶν ἐς τὰ δῖλεῖς τῷ ἐκ γῶῦ ἐμῶῦ ἐ κῆρῶν δῖῶῦῖς τῷ ἐῖῶῶν, ἐ ἀφοῦσεῖῶν ἐ ἐῖῶῶν ἐκεῖ ἀῶῦῖς τῷ ἐκ γῶῦ ἐμῶῦ δῖῶῦῖς τῷ Θεῷ ἐ πάτεῖ, ἐ πεῖπεῖῶν ἐ ἐῖῶῶν δῖῶ τῷ ἐῖῶῶν. ἐ ἐῖῶῶν ἐῖῶῶν τῷ ὑμῶῦ ἐ ἐῖῶῶν ἐῖῶῶν ἐῖῶῶν

I. PARTE CAPUT V. Trinitatis esse supremum illum, atque ipsi Filii coeternitatem thronum. Sed jam quartus quidam nobis, recens & factus introducitur Deus, praeter consubstantialem & sanctam Trinitatem,

XLV.

Heb. 9. 11. *Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis; neque per sanguinem hircorum & vitulorum, sed per proprium sanguinem semel in sancta, aeterna redemptione inventa.* Quas ratione Domino nostro Jesu Christus per majus & perfectius tabernaculum ingressus, pontifex noster existens, verba modo recitata planum nobis faciunt. Quod autem sacerdotii illius ritus legali sacerdotio omnino praestiterit, plurimumque ea excellantia quae tantum in umbra & figura contingebant, (ipse enim per se vera illa & immobilia bona extitit) nemo, opinor, inficias ibit. Observa hic autem praetatum illum & admirabilem *pontificem suffragii, qui in dextera throni majestatis Dei sedet in coelestibus, per proprium sanguinem semel tantum in sancta introisse, aeternamque redemptionem invenisse.* At quomodo is, qui ut Deus Dei Patris dexteram sedet, proprium sanguinem habere recte dici potest, si naturalem Dei Filium, hominis quoque filium existitie, proprium ipse sanguinem pretium pro omnibus impendisse, & aeternam hac ratione mundo salutem reperisse, caro periisse non habuerimus? Neque enim dicuntur, quibus, decoque sit Emanuel tanquam potes aliquod fapius mactaretur; quippe cum ad totum orbem liberandum vel semel ipsum mortem fabiisse abunde fat fuerit. Quod si, ut nonnulli sentiunt, praeter se tantum homo esset, Deo quidem secundum dignitatis vel authoritatis aequalitatem conjunctus, secundum hypostasim vero ab eodem sejunctus, & sedium per se positus; profecto sanguis qui in mundi redemptionem effusus est, non erat illius qui ad dexteram Dei Patris sedet, id illatius cujuspiam, qui relativam potius cum ipso habet conjunctionem. Quemadmodum enim duo principes eadem auctoritate omnino praediti, non unus, sed duo ceteris sunt honores; ita equidem dignitate parem esse, natura interim, videlicet personarum distinctio, non finit unum, (sed duo esse) & unius sanguis ita eit hujus, ut nullo modo fit alterius. Ad eorum itaque opinionem non fat est, hominem Deo authoritatis vel dignitatis aequalitate conjunctum,

XLVI.

Heb. 9. 24. *Non enim in sancta manufacta Christus introiit, neque in exemplaria verorum; sed in ipsum coelum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis.* Coelum, inquit Deus, *nobis thronus est; quare & ipsum quoque Filium, superiis pertinaciis conquiescere, coelumque veluti sanctum, quodnam tabernaculum obtinere dignum, non more ieropeorum ministrorum, qui quotidiem sacris operantur, sanguine, quae modo legis praescriptum ad veterum exemplaria fitant.* Sed quo, quaeso modo vultus Dei nunc pro nobis apparet? Nonne semper etiam ante incarnationem ejus titit apparens & conspicuus? Illum

ANNO CHRISTI 431. ἀνθρωπίνῃ φύσει τὸ θεῖον καὶ ἀγαθὸν, ἀν δὲ τὰ κάτω ἀν

Anno Christi 431.

J. Partis Caput V.

1. Cor. 15. 19. 15.

cundum se aliqui intrinsecus, & ad rebellionem propensum divinitatis sapientiæ per illum sibi submittit : quandoquidem, ut sapientissimus Paulus admonet, *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi*. Hic autem nequaquam dicimus, id quod rudiores quidam faciunt, alium ab eo quem sacra Virgo in lucem edidit, Christum in homine inhabitasse, mundumque sibi reconciliasse ; sed ipsummet Deum Patrem in Christo mundum sibi reconciliavisse. Filius namque post humanam naturam assumptam factus est mediator, & ad pacem obtinendam omnium mundo reconciliator, non alteri cuipiam in mundo obedientiam concilians, sed ut in propria persona Deo Patri ; quandoquidem Christo reconciliati, per ipsum & in ipso, Deo opus quæ omnium salvatori reconciliamur. Hinc illud : *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis ; & ego reficiam vos*. Quod si autem qui ad Filium fit adjungitur, non alteri cuipiam reconciliantur, quam vero naturali-que Deo, illud idem ipse his verbis perspicuum facit : *Qui, inquit, credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me*. Et rursum : *Credite in Deum, & in me credite*.

Matth. 11. 28.

Joan. 12. 44.

Joan. 14. 1.

XLIX.

Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut & Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Advocatus & propitiator appellatur Filius. Ipse etenim hominibus cælestem Patrem benevolum propitiumque reddit, atque adeo omnium bonorum nobis auctor est. Verumtamen inquisitione dignum est, quamam ratione Pater glorificet Filium & Filius vicissim glorificet Patrem. Ait ergo adventile hoc tempus, hoc est, tempus, in quo ipsum plane pro mundi vita crucis supplicium subire oportet. Par erat autem, ut Pater Filium per resurrectionem ex mortuis glorificaret, sibique consubstantialem & vivificum, & morte superorem, & naturam a corruptione alienam sertium evidenti testimonio demonstraret. Quin ipse quoque Pater hoc ipso glorificatur, quod Filium decore, gloria, potestatisque sibi per omnia similem ostendit. Atque illud liquido ostendit Filium, cum mortis imperio deposito, suum ipsum templum a mortis exsolutivit. Verum eumdem licet ut hæres jus possessionis in omnes accepit perhibeatur ; tamen ut omnem universi rerum naturis absolute dominabatur. Pater enim ipse ipsi Filio dari voluit, vitam æternam impertiri ; et ipse interim est illa ipsamet vita. Ego, inquit, *sum resurrectio & vita*. Quæ ipse sibi gloriam, & regnum, & super omnes & omnia potestatem accepit dicatur ; hoc tamen ad incarnationis conditionem est referendum. Cæterum est enim, Filium, ut, Deus est, & gloria dominium, & eadem cum Patre majestate gaudium, esse ; neque, quod ad divinitatis naturam spectat, Patris eminentia aliqua ex parte inferiorem esse, quam Filium intellectum in Christi obedientia, & omnem cognitionem

Joan. 11.

1. Joan. 4.

Joan. 11. 25.

Joan. 11. 25.

Joan. 17. 2.

Joan. 11. 25.

Joan. 17. 5.

Joan. 14. 28.

Joan. 5. 23.

Ἀνάκρισις Ἐπιστολῆς Κυρίλλου πρὸς τὸν Νεστόριον.

Ἀνάθεμα τοῖς τὴν ἑνωθεῖσαν τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ τὴν σάρκα διαιροῦσι μόνῃ συναφείᾳ, καὶ τὴν ἀξιοπρεπῆ τῷ θεῷ λόγῳ τῷ ἀνθρωπίνῳ μορφῇ τῷ δι' ἡμᾶς ἐκ γυναικὸς ἀνθρώπου γενομένῳ, καὶ ὑποτεταγμένῳ τῷ νόμῳ, καὶ ἀποθανόντι τῷ κόσμῳ, καὶ ἀναστάντι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ ἀναληφθέντι τῷ οὐρανῷ, καὶ καθεζομένῳ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, καὶ ἐν τῇ δόξῃ τῇ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐν τῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπιφανείᾳ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ ἐξουσίᾳ τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ ἀνάθεμα ὅμοιον τοῖς φρονοῦσι κακοδοξίαν, καὶ ἀποφαινομένοις τὸν θεὸν τῶν ὅλων μόνον εἶναι βασιλέα, καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ μονογενῆ, καὶ τὸν ἅγιον πνεῦμα, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐνεργοῦσαν δύναμιν, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐνεργουμένην χάριν, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐνεργουμένην ἁγιωσύνην, κόσμου μόνου κατεδικάσθαι· φρονοῦν γὰρ οὐδὲ τοῦτο τὸ ἀμφίβολον· κείσθω δὲ μᾶλλον, ὅτι καὶ κατεδικάσθαι μόνον τὸν κόσμον θεὸς ὁ πατὴρ τὸν Χριστὸν γνήσιον μόνον ὑποστήσας τοῦ υἱοῦ, & εἷον βαλόμενος εἰς ἐφίδειξιν, οὐ μόνον ἀφορῶν τῷ σε τὸ κόσμου ὅλου φωτογόνῳ, ἀλλ' ὡς ἐν ἰδίῳ φορτίῳ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ. Χριστὸς γὰρ κατεδικάσθη μόνῳ, κατεδικάσθη δὲ αὐτὸς ὡς ἐν ὑπὸ τὴν πάντων ἐμβὴν σωμάτων ὢν. τοιγαροῦν ἐφωνεῖ. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου βληθήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. ὅτι γὰρ ἀφορᾷ μόνον τὸν ἀνθρώπινον ἡμῶν ἐκ παλαιᾶς κρίσεως ἐκβεβλημένον, πολλοὶ δὲ ἀφορῶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν υἱὸν ἀξιοπρεπῶς ἐνοικοῦντα, ὅ τι τοῦτο ἐστὶ, ἢ τὸν ἐν ἐμοὶ, ἀλλ' ὡς τὸν πλεκτὰ με. ὡς ὁ ἐκφῶν ἐμὲ, ἀναμὶ τὸν ἐν ἐμοὶ ἀναστάντα. ἀλλ' ἐνεργεῖ τὸν ἐν ἐμοὶ θεὸν τὸν τῶν ὅλων θεὸν, καὶ εἰκὼν μὲν ἐστὶν ὁ ἀνθρώπινος, καὶ τὴν ἐκ θεοῦ ἐστὶ τὸ ἐν ἐμοὶ ἀνθρώπινον.

E. PARTIS CAPUT V.

bis, tum etiam a fupernis illis fpiritibus . Cum autem una dumtaxat divinitas exiftat, merito tortius opus cenfetur, quidquid poteft ab illa una procedere. Ideo Pater namque omnia per Filium operatur in Spiritu fancto. Quare fi Pater vivificare dicitur, idipfum omnino per Filium in Spiritu fancto perfaftare intelligitur . Rurfum fi Filius in his qui vita deftituuntur, vitam efficere praedicatur; hoc ipfum abfque coeffentialis Patris cooperatione efficere non putetur, ut qui illum qui eum genuit, in feipfo manentem femper habeat . Ego, inquit aperte, *a meipfo non loquor: Pater qui in me manet, ipfe facit opera* . Tandem fi Spiritus hoc ipfum operatur, omnino et vitae fpiritus operatur. Atqui Deum Patrem, & Filium qui ex illo genitus eft, fecundum naturam vitam effe dicimus . Quatenus ergo Pater Chriftum et mortuis exfufcitaffe dicatur, Filium tamen cires proprii corporis exfufcitationem non otiofum exiftiffe inveniemus, nam Judaos hoc modo alloquitus legitur : *Solvite templum hoc, & in triduo diebus excitabo illud*. Ita cum beatus Paulus docet, *quod & nobis quoque repofitafint ad juftitiam credentibus in eum, qui fuftitiam Jefum Chriftum ex mortuis*; non folum in Deum Patrem crediimus, fed etiam in dominum noftrum Jefum Chriftum. Quia & illud quoque obfervandum, ut adiciatur, hoc loco venit, nempe unigenitum hominem factum, mortem quidem fecundum carnem pertuliffe, vi tamen carnis, hoc eft humanitatis, nemiquam revixiffe, fed vivente deitatis, *quae vivificat mortuos, & vocat ea quae non funt, tanquam ea quae funt*. Ipfa itaque vivificatio non ad ipfam corporis naturam, liter illud Verbo ex Deo genito proprium exiteriie, fed potius ad fupremam illam virtutem, hoc eft, ad eam naturam, jure meritoreferenda eft, quae omnem excedit creaturam, fecut in perfona Dei Patris, ex quo prodit Filius per omnia illi aequalis & confubftantialis : procedit autem per utrofque & vivificus quoque Spiritus. Addit porro, Chriftum propter delicta noftra traditum effe; propter noftram autem juftificationem exfufcitatum . Quemadmodum enim factum eft, ut ipfe noftri caufa in propria carne mortem pateretur, *quae quoties fuerunt, ex* poterum diffolvetur de noftrum noftri carnis revixit, cuipfique praeparationis Adae abolitis, redituri nobis ad importalitatem primus oftendit. Juftificatur enim per Chriftum, antiquae illius maledictionis vim demolientem per obedientiam modis omnibus perfectam, naturam vero humanam ab antiquo criminibus liberantem . Peccatum namque nullum admiff, fed omni laude dignus in ipfa fuit, etiam fi in principio, hoc eft in Adam, ut ante quoque admonuimus, condemnationi obnoxia fuerit.

Jean. 5. v. 19.

Jean. 14. v. 10.

Jean. 2. v. 19.

Rom. 4. v. 17.

Rom. 8. v. 11.

LII.

*Ο γραφεὶς, φησὶ φύσιν ἀνθρωπίνην βεβαιοῦν τὸν Χριστὸν Ἰεσοῦν, ἐν ἀφθαρσίᾳ τῆς φύσεως ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα. Ἐπεὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ θανάτῳ τὴν τῆς ἀφθαρσίας ἀπολαμβάνουσιν ἀνάστασιν. ὁ δὲ κύριος ἡμῶν ἐν τῷ θανάτῳ τὴν τῆς ἀφθαρσίας ἀνάστασιν ἐν τῷ σώματι τῷ ἰδίῳ, ἐν τῷ τῆς ἀφθαρσίας ἀναστήσας σώματι. ὁ γὰρ κύριος ἡμῶ

I. PARTIS CAP. V.

ut eam tamen Deus Verbum una cum Patre, ex quo naturaliter procedit, efficerit, cujus vivificus ille Spiritus proprius quoque existit?

LIV.

An experimentum quæritis ipsi, qui in me loquitur Christus; qui in nobis non infirmatur, sed potens est in vobis? Nam etsi crucifixus est ex infirmitate, sed virtute ex virtute Dei. Nam et nos infirmi sumus in illo: sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis. Nonnulli eorum qui crediderunt, offendorem de domitio nostro Jesu Christo ex quorundam sermonibus palli, in ejusmodi cogitationes præcipites abierant: Si verus Deus erat, naturalique omnipotentia Dei filius, cur hominum manus non effugit? nam probrosissimam in cruce mortem perferendo, intelligi non poteſt, quomodo & Deus extiterit, & crucifigentium tamen manibus esset, nisi, quoadusque infirmitatibus obstrictus fuerit. Ad hujusmodi autem cogitationes beatus Paulus ita respondet: Si volueritis apud animos vestros serio considerare, quisnam & qualis sit qui in me loquitur, ea sedulo reputantes, quæ ad nos spectant, idoneam mox nodi hujus solutionem reperietis. Non enim infirmus fuit in nobis, sed per Spiritum, ipsum potentem, virtutem efficaciatemque offendit; tamen nimirum, ut citra omnem difficultatem quotivis irrentium tentationum impetus propulsare, cunctisque afflictionum infolibus animosè obsistere liceat. Quid ergo? dicet aliquis, o Paule: an non infirmitatis indicium fuit crucem sustinere? Itane vero ea res virtutis argumentum existit? an dic, an? Minime gentium, inquit. Agnosco enim illum cum infirmatum esse, rursus autem divina virtute revixisse: nam Deus natura erat. Cur igitur, aut quomodo infirmatus est? proprium etiam corpus mortem sustinuit cæsa degustare finens, *quo nimirum per mortem destrueret eum qui mortis habebat imperium, hoc est diabolum; et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti.* Cum igitur modica fecundum carnem infirmitas his saluti cauſa extiterit què ipsi cedo fuit, quomodo non oppido decoraat, ut cum infirmitatem subierit, quæ mortem destrueret? proprio tempore excitum sublicato, omnibus admirationem, non ses carnis infirmitatem, sed per eam divinam hoc præstante: *ab enim Dei virtus, & resurrectio ex vita.* Vivit siquidem semper; vita namque est. Neque enim quidem est, quis vos quoque etiam vita, cum illo fruituri estis, qui nunc simul cum illo infirmitate jactamur eoque obeundo, quamvis certa æternæ vitæ spe sustentemur. Revixit enim ex mortuis, naturæ nostræ ipse ad vitam manendo appellatus est *enim primogenitus ex mortuis, & primitiæ dormientium.*

LV.

Nunc animæ meæ turbata est. Et quid dicam? Pater, salvos me ex hac hora. Sed propter hoc venit in horam hanc. Pater, clarifica filium tuum. Et alio loco curiosus *Et capit quomodo fuit ex vestiar-ipse, & divinus Trophi ab animæ mæ-ipsa ad mortem.* Et rursum, *Ego clamavi vos, quoniam Pater, ait, Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.* Qui Apollinarii opinionem [illegible] [illegible] [illegible]

I. Petrie Cap. V. Adhor. cap. 6. 8.

tit dignitas, Deo & Patre non vivificante, vitam agimus? *An non in ipso vivimus, movemur & sumus?* Cum ergo omnes per Patrem vivamus, quomodo unus tantum hominis corpus ex de causa vivificum praedicatur? Cur nostra quoque corpora eandem potestatem adepta minime sunt, siquidem omnes, ut dixi, per Patrem vivimus & sumus? Ecquid ergo ad haec dicemus? Dei Verbum, cum in humana forma apparuit, apostolus fuit, hoc est mittus. *Missum ejus enim ad praedicandum coepisti remittunt, & caeli ejusdem.* Vivit autem propter Patrem, quia ex vivente Patre genitum est. Oportuit enim modis omnibus eum vitam esse secundum naturam, qui ex vivente & vita Deo Patre oriundus ducebat. Quoniam vero corpus ex facta virginis sumpsum fibi adscivit, fecit illud vivificum, & id quidem admodum congruè? est enim corpus vitae omnis vivificatrix. Fas itaque non est, unum Filium & Christum & dominum in duos filios dispertire; siquidem idem ipse & vita est, quoniam ex vita viventeque Patre natus est; & per proprium corpus nos fumus vivificos est, utpote Deus homo similis nobis effectus.

Exod. 4. 10. Ezech. 61.

Anno Christi 431.

LVII.

Joan. 1. 3. 9. 18.

Sicut enim Pater vitam habet in semetipso: sic dedit & Filio vitam habere in semetipso: & potestatem dedit ei & judicium facere, quia Filius hominis est. Ac quomodo (quaerat hic quispiam) Pater vitam habet in semetipso? Nam quid aliunde acceptam, vel ab alto datam? Nequaquam. Illud namque decere vel opinari, quid effet aliud nisi apertam delirium? imo vero quid nisi manifesta adversus ineffabilem illam naturam blasphemia? Primo namque, fi vita quam habet, ab ipso diversa foret, utiversorum Deus non effet natura quadam simplex, fed compositus. Ad haec, fi vitam aliunde acceptile statuerius, is utique qui vitam non habenti impertivet, citra omnem controversiam multis partibus illo major, bonisque omnibus cumulatior foret. Denique existimare, haec ita habere, hoc est, imaginari Deum Patrem vitam aliunde: & quasi adventitiam obtinere; hoc nihil aliud vaet, ut dixi, quam absurditatem delirare. Habetque Pater vitam in semetipso, & Christum vel adventitiam, sed naturaliter potius quasi substantialem fructum in ipso existentem. Atque ad eundem modum & Filio quoque vitam in semetipso habere dedit: Et quomodo Filius, cum vitam a Patre acceperit, substantialiter eam in se posit habere? Id namque, ut puto, aliquis licere potest. Habet ergo & Filius, cum ab ipso Patre secundum naturam sit, vitam in seipso, prout Deus est: at vero ens cum judicandi potestate illam accepisse dicitur, ellis ut Deus omnium judex existat. Porro autem quia seipsimedi extiterit ratio, id ipse insinuat, dum addidit: Quia Filius hominis est. Non enim proprium est hominis vitam a semetipso habere, quoniam vitae, cujus Verbo unium viventis Verbum, vitam ipse proprium, propterea, & id quidem admodum convenienter, vitam accepisse dicitur, tanquam vivificum ipsius actus nonnihiloes. Rem vero ipse in se transfert, ejus proprium factum est illud corpus, quod vitam ipse

Anno Christi 431.

Quod Christus verus sit Deus, etiam si Filius hominis appelletur.

I. Petrie Cap. V.

LVIII.

Joan. 5. 8.

DOMINUS noster Jesus Christus alicubi ita ait: *Fermentum Filius hominis nomine, putas invenient fidem in terra?* Aequidem horum verborum fensum ad libellum expendentes, videamus, ecquidnam fit. dem dominus noster Jesus Christus olim e coelo seversorus esiget. Nam si homo tantum nulla re cetteris praestans a Deo nobis vulteredi, non etiam Deus, aut verus Dei Filius; neminem dubitare arbitror, tamen fi. dem, aestimationem, vel opinionem apud paganos & Judaeos potius comperturum, quam apud non paganos, quibus idololatria, ceterique qui ces conditus ipsius conditoris loco venerantur, crucem & mortem quam nolit caula pertulit, audientes, in infanum nox ambitionem solutionem miteri: & si quispiam Deum illum nominaverit, indignabundi confestim refilient, & hoc anthropolatriam esse fefiquent. Judaei quoque ab Christum infungentes, paulam objectare non dubitabunt: *Ne homo aperte non lapidamus te, sed de blasphemia: quia tu homo cum fi, facis teipsum Deum.* Cum ejusmodi ergo fidem exercitium non fit, qualem errantes habent, fed qualem vos tenemus, qui recte fapere confuetimus; veritatem fequentes necessario fateri oportet, eum qui nostri caula filius hominis factus est; Deum esse fecundum naturam: ut videlicet in errantium crimina ultro nos sibjicientes, per quaedam illi familia fapere, atque adeo illis quoddam de Christo perinde ac illi imaginari deprehendampr.

Joan. 5. 9. 10.

LIX.

Joan. 5. 9. 10.

Joan. 5. 9. 10.

Heb. 10. 16.

Joan. 5. 9. 10.

Joan. 5. 9. 10.

Num. 11.

Num. 11.

Ibid. 13.

Neque enim Pater, ait verum Christus, judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio; ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Ut iterum, quod modo dicebamus: *Sicut enim Pater vitam habet in semetipso, sic dedit & Filio vitam habere in semetipso; & potestatem dedit ei & judicium facere, quia Filius hominis est.* Ac quomodo (quaerat hic quispiam) Pater vitam habet in semetipso? Quin & quidam quoque ex Christi discipulis unum judicem, nunque legislatorem esse scribit. Ergo judicandi auctoritas in nullum alium convenire potest, nisi in eum solum qui est omnium dominus, hoc est, in Deum. Quomodo ergo Filio hominis judicium tradidit? Nam si eam ipsi potestatem fecit, tanquam uni nobis similis, quomodo verax erit dum ait: *Gloriam meam alteri non dabo!* Ad Dei enim gloriam pertinet, judicium exercere. Si autem judicia tiam potestatem Filio tradiderit, ut ipse, ipsa tamen propter substantiae identitatem judicandi jus non amittere, & ille ohilominus qui accepit, Filius fit hominis: quomodo omnibus manifestum non est. Verbum propter ineffabilem illam ex Deo Patre generationem, Deum esse; demque rorum, propterea quod carni nostrum, peritudque aequus ex nulliere natum est, hominis Filium esse? Cum ergo Judaei dicte: *Quem ergo quaeritis interfecere hominem, qui veritatem vobis locutus fum? & cultum? Deum se fidit in cultum, nisi qui defendit deicide Filii hominis? & iterum: Et, Deum? Magis extolerant sepulcrum in defersa, sta exaltari oportet Filium hominis:* aut cum de ipsis ita: *Ut ne Filius enim hominis venturus est in ignitia Patris sui cum angelis, sic:* & iterum: *Quem me dicunt homines esse Filium hominis?* denique ut unus

I. Partis Cap. VI.

bo absolvam, quotiescumque in scriptura divinitus inspirata homo appellatur, non homo tenus sentiam per se, Verbo quidem Deo esse, ipsi, inquit concipimus; sed potius credimus, Dei Verbum dispensatorie propter nos filium hominis factum, divinitate interim nulla ex parte amissa aut labefactata; unum esse dominum nostrum Jesum Christum. Et ideo non potest summa cum impietate conjunctum non esse, poft individuam illam inseparabilemque unionem, quae cum omnibus hominibus et rationis captum excedit plurimum, si quis unum in duos Christos aut filios dividat. Ceterum si cui animus est, omnia quae de Christo litteris confogitata quotiens, diligentius examinare, illi utique haud minus difficile foret plures adhuc alias sententias hisce adjungere: sed scriptum novimus: *Da Deo sapienti occasionem, et sapientior erit.* Unitrinitatem Deus mentes vestras, religiosissime imperatrices, per Spiritum sanctum dirigat, ut rectum sentium affuqui possitis. Etenim Christus dominus ita vos compacatas, hoc est, firma ac fabili fide ornatas inveniens, coelestibus donis affatim locupletabit, longeque beatissimas efficiet. Omnia namque ipsi nobiscum Christo sita est: per quem & cum quo Patri cum Spiritu sancto sit gloria in saecula saeculorum. Amen.

CAPUT VI.

Cyrilli episcopi Alexandriae ad Nestorium, cum refovit eum male sentire.

Religiosissimo, Deique amantissimo episcopo & comministro Nestorii, Cyrillus episcopus in domino Sal.

A DVENIENT Alexandrium viri aliquot veneratione ac fide digni, qui pietatem tuam graviter stomachari, nullumque mei laedendi causa lapidem non movere, mihi renuntiarunt. Cupienti autem mihi cognoscere, audenam pietas tua in hanc egritudinem incidisset, Alexandrinos quosdam epistolam illam, quam ad sanctos monachos misseram, circumferre, eamque rem odii & offensionis causam esse telpondentur. Ego vero miratus sum majorem in modum, pietatem tuam illud potius non perpendisse, fecumque reputasse, eas in fide turbari non propter hanc quam scripsi epistolam, sed potius ex quibusdam pietatis tuae, sive alterius sermonibus excitatas fuisse. Quinimo cum chartae quaedam, vel commentarii circumferantur, insignem molestiam perferimus, quorundam hac de causa perversorum emendationi studentes. Eo namque malum hoc paulatim serpendo pervenit, ut Christum nonnulli Deum appellari fere non patiantur; sed potius divinitatis organum & instrumentum, hominemque deiferum, & alia his ineptiora. Nostrum proinde est ea molestie ferre, quae pietas tua dixit, aut etiam non dixit: fiquidem scheda quae ea de re feruntur, pastum fidei habeo. Cum igitur fides tam integra fuerit, tamque pallam fint infecti, qui [illegible] tuere hic licuit? An non ante tribunal Christi sistemur? An intempestivi falenti [illegible] audiendi non sumus, quae ille ab [illegible] ea quae oportet praedicentur? [illegible] confilii capiam? nam

A τῇ πατρὸς οὐσῇ μ᾽ ἢ ἅγιον ἀγγέλων. Ἐ τὸν Υἱὸν τίνας λέγετε οἱ ἀνθρωποι εἶναι πρὸ τῶν τῆ ἀνθρώπου; ἢ δ ἀπόκριτικὸς, ὁτὶ εἰς ἀνθρωπος ὁνομάζεται ἀπὸ τῆ Θεοτόκου χεροῖν, εἰς ἔδεις ἡμῖ ὁνὸ μόρφ ἀνθρωπο εἶναι φαίνεται, ἀποδεικνύοντες ἀυτὸ τὸν ὁν Θεοῦ πατρὸς λόγον· ἀναγκαῖον ἡ μᾶλλον ὁν ὁ Θεὸς ἐστὶν ἀληθινὸς, μονογενὲς δὲ καὶ ὡς ἀνθρωπὸν δι᾽ ἡμᾶς σὲ ἀκριβωμενὸς ἐκ τοῦ ᾽ μόνου Θεοῦ, καὶ ἐν ἑτέρ κλεῶν· ὑφοῦς Χριστὸς. ἀσεβὲς δὲ λίαν τὸ διαῖρεν εἰς δύο υἱὸς καὶ δύο Χριστὸς, μετὰ τὴν ἀδιάστατον ἕνωσιν, ἢ ἢ τὸ ἐν Χριστῷ πιστὸν ἐνδιαιρεῖ τὴ ἑτέρ καὶ ἀναπτύν. καὶ μὴ μόν ἐστιν ἡ συγχέῖς ἀγκρ τὸν ἑξῆς ἡμῶν βασανίζεν ἀπιστοῦν ἀδὲ Χριστὸ γεγεννᾶν, καὶ τελείον ἀνθρωπ τοῦ ἐκ τοῦ Θεοῦ· ἀλλ᾽ ἴσῳ τὴ γεγεννᾶν, ἢ ἐν ἀνθρωπ ἐφορῶν, καὶ σταυρῶν· ἔστω. ἀσεβῶν γὰ ὁ ἅγιν ὀνομ Θεὸς διὰ τὴ ἁγίν πάθματος τὸς Σωφρονεστάτος ἡμῶν· ἀλοὶς οὐ γὰρ τὸ δυάμεῖ ἀφθὰς νοεῖν. ἀφορ γὰ ἐστὶ Χριστὸς ὁν ἡμῖν τῶν πίστιν ἀληθῆ ἐ βίβλιον, κεφαλαίον πλοῦτος πᾶς ἀνοῦ ἀγαθοῦ, ἢ πιμμελωμένος ἀνοῦ. πάντα γὰ ἡμῖν ἐστὶς ὁ Χριστὸ, δι᾽ ὃ ἡμῖν ἐ τὸ πατρὶ ἀδόξα σὺν ἁγίῳ πνεῦματι εἰς τὸς αἰῶνας ἀμήν. Ἀμάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Νεστόριον, ὅτ᾽ ἐκεῖνος ἐν ὀυκ καλῶς φρονεῖ.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ, Κύριλλος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΑΝΔΡΕΣ ἀξιόπιστοι ἐ πίστως ἀξίοι ἀφικόμενοι εἰς Ἀλεξανδρείας. ἐπὶ πολὺ μετέφερον ἐ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτοῦσα σοφίας, ἐ τάυτα κίνων μόνον τὸς ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπιστολὴν ἀφεθῆναι τοῖς ἐν τῷ ἀνθρωπῷ ὁ, ἐφασαν ὅτι τῶν κρὸς μοναχὸς ἄγλοις ἐγκρυφῶν ἐπιστολὴν ἀφεθῆναι τινες ἐ ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἢ ἢ τὴ μόνης ἀφορμὴ καὶ τὴ ἀπῆλθε ἄτυν γένοιν. πολλῶν ἀπὸ τοῦτων, οἱ μὴ ἐκείνο μάλλον ἢ σὴ θεοσέβειαν κατὰ ἔκινῶν ἐπιγεγραπ· οὐ γὰρ ἀνόητον ἡμῖς γνωσθεὶς ἐπιστολὴ· ὁ ἐστ᾽ ἢ πίστεν ἔχομεν ἀληθῆ. ἀλλ᾽ ἐ κίνησῖν τῶν τῆς τῆς θεοσεβείας, ἢ ἐξ ἀφ᾽ φόβῳ χαίτῳ, ἢ ὠμῶν ἐξηγήτεον ἀφεστρεφῆναι, χαλεπῶς, ἡμῖν, ἐπιφορτοῦσι θέλοντες τὴς διεστραμμένης. ἐγγὺς γὰ γίγονεν τὸς τῆ μὴ ἀνέχεσθαι λοιπὸ ὁμολογεῖν, ὅτ᾽ Θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς, ὀγκωνοῦ δὲ μᾶλλον καὶ ἐγκαλεῖν θεόπτος, ἢ ἀνθρωπος θεοφόρος. τί γὰ ὠφελεῖ ἡμῖ πιστὸν ἐπέχειν; ἰδὲ οὐν ἀμαπὸ χαλεπῶν ἡμῖν ἐρ᾽ οὐς εἴρηται, ἢ ὠς εἴρηται ἢ σὴ θεοσέβειαν· τὸς γὰ ἀφεφοβῆναι χρεῖαν σε σῴζομεν τὸς ἐν τῷ σῷ ἐν συστάσει, τίνος ἕνεκεν ἡμῖς, ἢ τοσοῦτο διεστραμμένοι, ἢ ἐ κεφαλαιῶδες ἢ βίματ᾽ τὴ Χριστὸ; ὡς ἀποδεχόμεθα τὴ ἀληθῆ σωτῆς ἔνεκα, κᾶτ᾽ μὲ τὴ γνῶσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος πολλῶν ἐ δόξ.

Anno Christi 431. Papalis Bonifacii Episcopi

πωῖ, ἐπὶ γὰρ μὲ βεβλόκασιν ἡμῖ ἢ τὴ Θεοτόβείας· μὴνοῦοντος τὴ ἀδιαβεβαίτ᾽ ἢ Θεοφιλεστ᾽ τῆ τῆς Ῥώμης ἐπισκόπε Κελεστίν, ᾧ τῇ σῷ αὐτῷ Θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ, ἀφε᾽ ἑκάστ᾽ ἐβίτοιμ, εἰς ὀὐ ὀνομ, ἐκεῖν γράφτιν, κᾶτ᾽ πάνυ σπουδαλεῖ τόπος. τοῦ δὲ τὴ ἀπὸ ἢ ἀκεστοῦ ἐς ἀκωτῶν τὸν ἐκλεκτῶν ἐγκρίβῶν θεραπεύσομ, ἢ τὸν γράφτιν κατηγορῆζοντος, ἢ τὴ ἀγκ καὶ ὀμιλῖ ἡσὶ θεοτόβεια, ὁτὶ μικρὸς τὴς ἐκλεκτοὶς δοκῶν δόγμβος ἐκ ἢ πνεῦμα ὁμιλοῦν πάντς ἐστὶν ὡς ἀνθρ᾽ ἢ τόπος, τὴς ἔπερ φρονεῖ σὲ οὐδ ὅσος ἀκριβεστέρμ μαθόντας ἐς ἐκλεῖν. ὁπ τοῖμαν τῶν ἀκόμλῶν ἀπαν τὴ γογγυζῶν ἐπιτιμᾶσθαι ἢ σὴ θεοσέβεῖ τὴ, τὸν αὐτάτεν δεῖσθαι· ἢ τί δὲ μὲ ἢ μάλιν κατεῖδοῦ, ἢ ἀγῶ μᾶλλον ἐπεροῦσι τ᾽ ἐμοῦς λόγον, ἢν πεῦστ᾽ κλέκλεῖν οἰκειμῶνοῦ· εἰ δ᾽ ἢ κᾶ πεῦρῶν λόγον, ὡς ἐστ᾽ λόξ τρέχομ, ἀλλ᾽ ἐπιωρῶ δὴ τὴς ἐπιτιμᾶσθαῖ· ἢ ἀλῶν χαίρεσθαι τὴς σωμᾶλῶν ἀφῶνος κατεῖδοῦ, θεοτόκον ἀφῶμεν τὴν ἀγίαν παρθένον. ἢ θεοφόρεσθαι τὴς ἀλληνικῆμῶν, καὶ ὀρθῶν φῶν τῶν δόξεν ἔχοντ᾽, ὡ εἰρῆμ ἐ ὁμολογῆν τὸν λαὸν τὸς σωμᾶλῶν ἐπιπλῶμῶν. ὁτ᾽ δὲ ὢν ἢ τὴς Χριστὸ πίστιν κάτω ἐπιφωνῶ τὸ ἐπ᾽ ἐκείνῳ τὸ τῆς ἀκόμτε, μὴ ἀμφιβάλλοντο ἐ τὴ θεοσέβειν, ἐν᾽ ἀκόλτας δὲ λόγω, ὁτ᾽ ἢ ἀξιόπιστ ἐτὶ τὴ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικῆ, σωμᾶτεταί μοι βιβλίον ἀφ᾽ ὧν ἀμφ᾽ ἐ ἀγκωμῶν κρίσεῖς, ἢ ὢν καὶ λόγῳ. ἀφ᾽ ἢ ἐκείνοῦ τὸ ἀκόμτε, ὁτ᾽ τὴ γράφτιν ἐστὶ ἢ ἀνθρ᾽ ἢ τὴ ἀνθρ᾽ ἢ ἀνθρ᾽ ἢ τὴ ἀνθρ᾽ ἢ τὴ ἀνθρ᾽ ἢ τὴ

3. PARTE CAP. VIII. cum caritate impletum. Quantum vero Lampadius reprehendimus pertinacem Nestorii contumaciam, tantum eum ob illa tua fit, experientia ipsa demonstrabit. Universim, quæ tecum est fraternitatem ego, quique mecum sunt, salutantur cupiunt.

CAPUT VIII.

Religiosissimo, Deique amantissimo commissario Nestorio, Cyrillus in domino Sal.

INTELLIGO quoldam mea apud tuam pietatem existimationi detrahere, multaque temere effutire: idque crebro, ac tum B maxime quando magistratus cognutur: fortasse etiam nonnullam hac ratione obiectationem auribus tuis affere fe opinantes: homines nulla unquam injuria a me affecti, sed falubriter tantum convicti; hic quidem quod excos egenosque per injuriam oppressisset; alius quod fervent in matrem firmarisit; alius quod ancillæ præsidio aurum aliunum abstulerit, & ejusmodi improbitatis fpiciose semper laboraverit, cujusmodi ne infensissimus quidem hostes laborare optaverit quispiam. Verum ifios, & fi qui ejus farinæ funt sili, non multum moror, ne tu pars magistrum & dominum, vel etiam fupra majores nostros tenuitatis mæc menfur- ram extendere videar. Fieri enim nullo modo potest, quamquoque demum vitæ rationem inieris, ut pravorum maledicentumque hominum dentes evadas. Sed illi quidem *maledicentia & acrbitatis os plenum habentes*, coram omnibus judice caufam dicturi sunt. Ego vero ad id denuo revertis, quod me potissimum decere existimo, te veluti fratrem in domino etiamnum admonere non gravabor, ut prædicationis fermonem, fidelique doctrinam cum omni cautione populo proponas; cogitetque fefio, si vehementer illi Deum irritant qui e pusillorum numero vel unum tantum in Christum credentem fandaliaverint; quan ta diligentia D quantaque diseretatis opus fit, si tota quæpiam multitudo gravius offenia fit, ut fcandali prudenter prævelis, fanum fidei fensum fermonemque veritatis fiudiofis affermque. Ad hoc autem prestandum illud conveniet, fi fanctorum patrum fcripta evolveres, quam maxime illi facora fludeamus; poluque ipfos probaveres, nunc fimus in fide, ut fcriptum est, ad rectas irreprehensibiles eorum fententias nostras cogitationes apte conformemus.

Sacra quoque & magna illa fynodus tradit ipfum unigenitum Dei Filium naturaliter ex Deo Patre natum, Deum verum de Deo verorum lumen de lumine; pae quem Pater omnia condidit, defendidit, incarnatum & hominem factum, paffum esse, tertia die resurrexisse, & ad cœlos afcendisse. His verbis hifnoc dogmatis non quoque insiliere oportet, quibus pertinaciaffantes, eorum fententiam fit, Verbum incarnatum ac hominem factum esse. Hoque enim dicimus, Verbi naturam [illegible] nationem carnem esse factam: fed

ANNO CONCILII 431.

Τῷ ἀλιθεστάτῳ & θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ὁ κεφαλὴν χαίρειν.

ΚΑΤΑΦΑΡΤΟΣΙ μὴ, οὐ ἀλίω, τινὲς τῶν ἐμῶν ἀφολὴ ψεύσεσι τὴν σὴν θεοσεβείαν· ἢ γὰρ τοιγαρῶν, ἅπερ τὴ σὴ τέλειν σωιδὸς κεφαλαιώδεσι μάλιστα, ἢ ἐν ἀρχῇ τὴ πίστεως ὁ φίλτρω ἢ σὺν ἀγάπῃ· κεκλίθαιτὸ τὴ κοσμικῶν, ἢ βεβαιοῦν μὴ ἀεὶ, ἐλεγχομένοις δὲ, ὃ πάνυ χρεῖσιμον· ὁ μὲν, ὅτι τυφλὸς ἐβλεπε τὴ τέτρατος· ὁ δὲ, ὡς μετεῖχεν ἐπιφανείας· ἕτερος δὲ, θεραπαίνη συγκεκλοφὼς χρυσὸν ἀλλότριον, καὶ πολύτιμα ἐκφοῖτο εἰς τὴν ὑπόνομον, ὡς ἂν εὐξωστῇ τὴ συμβόλαιε τοιτεφεὶ τὴ πλεκτὴ ὑφῶν. πλὴν οἱ τοῖοι τὴ τοιτῶν ὁ λόγος ἐμοὶ, ἐπὶ μόνε ἀεὶ τὴ δεσπότου καὶ δεσπόζοντος ὠφελοῦ ἀεὶ τὴ πατέρα τὴ σὴ ἀνέρα μὴ βαρύφρονα ἐκπίνοιμι μέτρῳ· ἢ γὰρ ἐνδέχεται τὸ φιλῶν βαθρόνοι σιφόπτειν, ὡς ἂν ἔλοιτο τὸ βαθμοῦ. ἀλλ' ἐκείνοι μὲν ἀφὰς κεῖ ταῦλας μετὰ ἔρχοντος τὸ τόμε, τὴ τέκνον ἀσεβοφοφεῖ κεῖτε. τετράδιοιμι δὲ τέλειν ἐγὼ ἀφὸ τὴ ὅτι μάλιστα κρίτοιο ἐμοιτοῦ, ὡ ἔκουσῆνα καὶ ἐκὼν ὁ ἀδελφὸς σ'· κοῦφε, τὴς δίδασκαλίας τὴ λόγου ἀφὸ τὴ ἐν τῇ πίστει φίλοιμε μετὰ πάντῃ σοφαλείας πολιτεύοιμι κρὸς τὴ πλῆθε· ὅτι τὴ σκαιβαλίσμα καὶ μόνοι ἐνὸς τῇ μικρῶν τῇ πεδόντοιν εἰς Χεῖστὸν, ἀφόρτιν ἐχῇ τὴν ἀγανακτεῖν· ἢ ὁ πλοῦτος ἐκ τοιοῦτοῦ τὴ ἐκλυτοφαίνε, τῶν ὡγ ἀτάσης ἀστοχεῖας ἐν τοῖς καθεστῶσιν· κρὸς τε τὸ ἐστὶ ἐμφρονεῖν τιεσεῖαι τὸ σκεῦοβαν, καὶ τὸν ὑγιὲ πίστεοτε κατεφεῖκε λόγον τῇ ἐρτῶν τὸ ἀλοῖε· ἔστω δὲ τάτε καὶ μάλα σφόδρα ὁ τὸ τῆς θεῖας τιμῆς ἀξιοῦν χρῆσις λόγοις, ἀφὸς τὸν τὸ ἀυτὸς τοιμεῖσε ἀυτοῦ ἀφὸ ἀφὸ ἀνθρωπόνοιε, παῖδες, ἀκρεῖοις τὴ τέρτε πλεῖστῃ καὶ ἀυλεῖοῖ εἰς ἀρετὴν· τοῦτοις δὲ καὶ μάλε ἐνεῖσθαι δεῖ καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἀπιοῦντες τὴ σ' σωφεῖνθῆναι κ' ἐπιτρέψοντες ἀξιοῦ τὸ ἐν Θεῷ λόγῳ, ἢ γὰρ φαῖμι, ὅτι

ANNO CONCILII 431.

Ἀμελοῦμεν τὸ ἀγάπη χαμμένοι τοιοῦτοι· καὶ δοῦξε δὲ ἢ τοῖς, τοιαῦτα ἡμῖν ὁ τὸς ἀφῶς τὸ ἀλαθεῖστε ἀφεσθοῦν ἀλιμνοῦς βίας κρατοῦς. Πάντων γὰρ σωιστοῖ ἀδιάφοροι ἡ ἐν τῇ ἀγάπῃ ἡμοῖ ἀφοσεφοδομῆν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ.

ἐν τῇ ἁγίῳ φύσει μετεποιήθη ἐν τῷ σάρκῳ· ἀλλ' ἡδὶ ὅτι εἰς ἑῶν ἀσῶμετοι μετεβλήθη, τὸ ἐν ψυχῇ & σώματι· ἐκείνο δὲ μᾶλλον, ὅτι σάρκα ἔμψυχῳ λογικῇ ψυχῇ ἑνῶσας ὁ λόγος ἑωυτῷ καθ' ὑπόστασιν, ἀόρατος τε καὶ ἀδιάφορος γέγονεν ἀνθρωπος, καὶ κεκρυμμένος ὑπὸ ἀνθρώπε, & κ' θέλετε μᾶλλε ἢ ἀλοιεῖν, ἀλλ' ἡδὶ ὅτι ὁ ἐν ἀφοτοῖλεν ἀφοτάσε μόνε· ἐξ ἑτὶ δεῦρο μὴ εἰ κρὸς ἑῶνοτε τὴν ἀλαθεῖαν· σωιεῖν δὲ τὴς σάρκε, εἰς τὸ μόρφωσιν λόγοῦ κρὸς ἡδὶ ὅλε, ὁς ὡς τὸ τῆς φύσεω διαφορὰς ἐνηνοῦμεν ἐκ τοῦ ἑνοῦν, ἀποτελεσαῖσ' δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἑνὸς κύριον Ἰησοῦν Χεῖστὸν καὶ ὁῦν, θεάνητε τε καὶ ἀνθρωπόνοιε, δὲ τὸς σάρκε καὶ ἀπορῆστε κρὸς ἑῶνοτε σωιεῖσαμε, ὑπὸ τε λόγοτε, χρῆστε κρὸς ἡμῖν ἐκ τοῦ ἑνεῖσεῖς, καὶ χῆμοδεῖς ἐκ πατρὸς, χῆμοδεῖσε καὶ ἀνθρωπόνοιε σάρκε, εἰς τὸ ἐν σῶμα ἐκ γεωμετρίας· ἡγ ὡς τὸν θεὸς ὑπὸ ὑῶτοε ἐφέρετο τὴ ἔτοε· ἡλόκοιε εἰς τὴ ἁγίε παρθένε, ὅτι μᾶλλε ἐκ θεῖοε ἐνεργεῖαε ἐξ ἑωυτοῦ δεῦρε ἡμῖν τοῦ μὴ τοῦ ἐκ πατρὸς· ἐπὶ γὰρ ἀνεῖχε τὸ ἐμὲ ἢ ἀμεῖε τὸ ὑπάρχοντα κρὸ πάντε αἰῶνε, ἢ σωμαῖτιο τοῦ κτισεῖ, δεῖ ἐκ λόγοε ἀεχῆς τὸ ἐμὲ ἢ ἀμεῖε τὸ ὑπάρχοντα κρὸ πάντε αἰῶνε, ἢ σωμαῖτιο τοῦ κτισεῖ, δεῖ ἐκ λόγοε ἀεχῆς τὸ εἰς τὸ εἶναι δέοιμαε. ἐτεῖ δὲ ἢ ἡμῖε, καὶ ὁλε τὸν ἡμῶν σωτῆρα τὸ ἑνῶσαι ἑωυτῷ καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπου· ὁ κρὸ τοῦ ἐν γαμικὸς, τοῦτε τὸ λόγε ἡγεῖ ἡμῖν θεῖοε ἐκφοῖτε· ἢ ὁ κρὸ τοῦ ἀνθρωπόνοιε ἐγκρεῖθε κρὸς ἐε ἢ ἁγίε παρθένε, ὡς ἐν τῷ κατεκρεῖσε τὸ ἑωυτοῦ δεῦρε ἡμῖν· ἀλλ' ὡς ἐν τῷ ἀνθρωπόνοιε ἐκφοῖτε τὸ ἑωυτοῦ ἐκ γαμικὸς, τοῦτε τὸ λόγε ἡγεῖ ἡμῖν θεῖοε ἐκφοῖτε· ἢ ὁ κρὸ τοῦ ἀνθρωπόνοιε ἐκφοῖτ

1. PARTE CAP. IX.

alteram quidem per le hominem filii appellatione exhonestatum; alteram vero per se ac forsum Dei Verbum, quod & nomen & rem quoque filiationis naturaliter obtinet. Nulla itaque ratione unum dominum nostrum Jesum Christum in duos filios divellere fas est. Porro autem ut integra sit hæc rectæ fidei ratio, nihil erit ofui personarum unio quam quidam ponunt. Non enim scriptura dicit, Verbum hominis personam filii affociafle, fed carnem factum esse. Quod autem Verbum caro factum perhibetur, id nihil est, quam quod perinde ac nos carni & sanguini communicavit. Suam ergo fecit nostrum corpus, prodiitque homo ex muliere, deinde interitus, ut ait Pater nostrorum, non abjecta; manfit enim in ipsa quoque carnis assumptione quod erat. Hoc exactæ fidei doctrina ubique prædicat; hoc fanctos patres fenifle noperimus: tan non dubitarunt fectam virginem deiparam appellare; non quod Verbi natura, ipsisve divinitas ortus fui principium ex fancta virgine fumpferit; fed quod fectum illud corpus anima intelligente perfectum ex ea traxerit, cui & Dei Verbum fecundum hypostolim unitum, fecundum carnem natum dicitur. Atque hæc quidem ex caritate quæ est in Christo, scribenda nunc quoque existimavi, obtectans te ut fratrem, & coram Christo fanctissime angelis ejus obtestant, ut hæc nobilium & fenitas & doceas, quo ecclesiarum pax confervetur, dilectionisque & concordiæ vinculum inter Dei facerdotes indifolubile permaneat. Sajlora, quæ apud te est, fratrem ATE, Te, quæ nobilium est falutat in domino.

Jean. 1.

Hebr. 2.

CAPUT IX.

Exemplum epistolæ Nestorii ad Cyrillum episcopum, qua omnibus in sancta synodo displicuit.

Religiosissimo Deoque amabilissimo comministro Cyrillo, Nestorius in domino Sal.

ΑΝΟ ΧΡΙΣΤΙ 431

ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΑΝΟ ΧΡΙΣΤΙ 431

ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ

Ἐν ἀρχῇ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου τῆς Θεομακαρίου γραμματέων ἀθῆναι, ὡς μακρὸν θηλάσας ἀξίας ἰατρικῆς, & ἡ θεία τῆς πραγματικῆς ἀνθῆ, & χαρὰν φρὸς ἀπὸ κοσμόστους· ὁ δὲ γε σωστὴς ἐν ἀληθείᾳ, ὡς μέγας φίλος, ὑπεγνῶσθαι, & εἰδωλωθῆναι, κἀνὸς ἀνόδοι σ ὁ, ἡ φρὸς μακροθυμίας ἀποτοιοῦσθαι·, ποιῶσθαι τὴν κόσμου τὴν δόξαν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος, τὸν τῆς σκοτοσίας καὶ δωσέτου μακροχρόνιας κατηστιμὸν φιλανθρωπίας· εἰδόμεν δὲ ἀπὸ τῆς πατρῴου τῆς σῆς ἀγάπης φωνῆς, ἀνπὸς ἀνπὸ βρέφος ἐφοβήθη· τίνος τὸ σωμα ἢ θαυμασῆς σε τὴ γραμματικὴ δίδασκαλίας φωνῆ· ἡ ἀγία φαεῖ ἡ μεγάλη σωδόξ, ἀνπὸ τὸν ὃν Θεὸν πατρὸς ἡ φύσει ἡμῶν ἡνίκα υἱὸν μονογῆ, τὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινὸν Θεὸν ἀληθινὸν, τὸ φῶς τὸ φωτὸς, τὸ δὲ ἐκ πάντα πεποίηκεν ἀπαῖρ, κατὴ θεῖον, σαρκωθῆναι, σὺν κόρωνῆναι, πάθοις ἀνέλαβε. πάντα τὰ σὰ ἀστοτιδόνα τὰ ἀρμόνα ἀρμόνα

ΑΝΟ ΧΡΙΣΤΙ 431

ΚΑΛΛΙΣΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ

Ἐν ἀρχῇ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου τῆς Θεομακαρίου γραμματέων ἀθῆναι, ὡς μακρὸν θηλάσας ἀξίας ἰατρικῆς, & ἡ θεία τῆς πραγματικῆς ἀνθῆ, & χαρὰν φρὸς ἀπὸ κοσμόστους· ὁ δὲ γε σωστὴς ἐν ἀληθείᾳ, ὡς μέγας φίλος, ὑπεγνῶσθαι, & εἰδωλωθῆναι, κἀνὸς ἀνόδοι σ ὁ, ἡ φρὸς μακροθυμίας ἀποτοιοῦσθαι·, ποιῶσθαι τὴν κόσμου τὴν δόξαν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δωσέτου μακροχρόνιας κατηστιμὸν φιλανθρωπίας· εἰδόμεν δὲ ἀπὸ τῆς πατρῴου τῆς σῆς ἀγάπης φωνῆς, ἀνπὸς ἀνπὸ βρέφος ἐφοβήθη· τίνος τὸ σωμα ἢ θαυμασῆς σε τὴ γραμματικὴ δίδασκαλίας φωνῆ· ἡ ἀγία φαεῖ ἡ μεγάλη σωδόξ, ἀνπὸ τὸν ὃν Θεὸν πατρὸς ἡ φύσει ἡμῶν ἡνίκα υἱὸν μονογῆ, τὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινὸν Θεὸν ἀληθινὸν, τὸ φῶς τὸ φωτὸς, τὸ δὲ ἐκ πάντα πεποίηκεν ἀπαῖρ, κατὴ θεῖον, σαρκωθῆναι, σὺν κόρωνῆναι, πάθοις ἀνέλαβε. πάντα τὰ σὰ ἀστοτιδόνα τὰ ἀρμόνα ἀρμόνα

γνωσθῆς ἔτως πόσα. ἀκμὴ δὲ ἡ ἀπὸ ἀβῆλ, ἀδιάκριτα, ἀπὸ ἀστεῖῆς ἀφῆτεῖρα, καὶ ὡς ὁ μὴ γε ἐκνόος Παῦλος τὴ φιλοῦμῆ καὶ κόστε Ἰωσὴφ τὸ ἀμωμοτέρα· πόστε γὰ ἀκμὴ ἀπὸ τῆς ἀβῆλῆ, τὴ δὲ ἀμῆ, πόστε μὲ ποῦ, ὡς σεωτὸν σωτῆς, & τὰς ἀδιάκριτα σε· τί δὲ μὴ τὸ, τὸ σοτὲς, ἀδιάκ; ὅτι τὴ ἀμῆ ἐκνόος & ἀτόσοῦς ἀκμὴ ἀπὸ πάρθενος, συγκρίνεις ἀξίας γὰ σὰ ἀγνοῦς, πάστοῦ αὐτὸ εἰρηκόμα πολίσεις τὸ τὴ πατῆ σωκλέξεν λόγον. ἡ γὰ κόσμοῦ, & ἡ δοκεῖ, τὸν ἐκνόος ἀκμὴ ἀπὸ ἀβῆλ, ἀκμὴ ἀπὸ ἀστεῖῆς ἀφῆτεῖρα, τὴ ἀμῆ ἀπὸ ἀβῆλ, ἀδιάκριτα· ἀκμὴ ἀπὸ ἀστεῖῆς ἀφῆτεῖρα, τὴ ἀμῆ ἀπὸ ἀβῆλ, ἀδιάκριτα· ἀκμὴ ἀπὸ ἀστεῖῆς ἀφῆτεῖρα, τὴ ἀμῆ ἀπὸ ἀβῆλ, ἀδιάκριτα·

ἀνπὸ ἀστεῖῆς ἀφῆτεῖρα

1. Partis Cap. IX.

legentium auribus inserant, id tum solertior fuerit diijudicare. Mihi sane cum antecedentibus adeo non cohærere videntur, ut ea omnino quoque eversere euilibem. Etenim quem antea neque patibilem, neque fecundæ generationis capacem prædicaverat, hunc ipsum rursum patibilem, nuperque nefcio quomodo prodnatum afferens: quasi vero quæ in Dei Verbum naturaliter conveniunt, ea templi conjunctione abolita sint: aut parvi apud nonnnos fieri debeat, templum illud nullo unquam peccato contaminatum, & a divina natura inseparabile, peccatorum nostrorum causa & natum & mortuum esse: aut denique dominio Judæos ejusmodi ontione compellantes: *Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud*; fidem habere non oporteat. Ecce non dicit, solvite divinitatem meam, & in tribus diebus excitabitur; sed, Solvite templum hoc. Rursum excurrere nonnihil hic cupiens, sponionis meæ memoria impedior. Dicendum est nihilominus aliquid, et tamen a conflituta mihi brevitate non recedam.

III.

Ubicumque divinæ scripturæ dispensationis dominicæ ascutionem facimus, ortus *Ipse de matre non divina*, sed humana Christi natura semper tribuitur. Quapropter ita rem diligentius consideremus, sacra virgo non deipara, sed Christipara appellanda erit. Audi quomodo evangelista illud prædicat. *Liber*, inquiunt, *generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham*. Atqui perspicuum est, Deum Verbum non extitisse Davidis filium. Accipe, si placet, aliud hoc testimonium: *Ecce, ait, concipiet Joseph virum Maria, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus*. Perpende rursum aliam evangelii vocem, veritatem hanc diserte confirmantem: *Christi*, inquit, *generatio sic erat. Cum esset desponsata mater ejus Maria Joseph, inventa est habens in utero de Spiritu sancto*. Quis autem unigenitum filium, Spiritus sancti creatum esse credat? Adde hi illud quoque: *Erat mater Jesu ibi*: & rursum: *Cum Maria mater Jesu*: & illud: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est*: & illud: *Accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum*: & illud: *De Filio Jesu, qui factus est ex semine David secundum carnem*: & illud: rursum de eiusdem filium: *Deus Filium suum misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato condemnavit peccatum in carne*: & illud iterum: *Christus mortuus est pro peccatis nostris*: & rursum: *Christo in carne passo*: denique: *Non est, non opus divinitas, sed corpus meum, quod pro vobis frangitur in remissionem peccatorum*. Sunt alia innumeræ sententiæ, quæ divinitatem neque super natam, neque corporem perpetuione expatem esse, mortalium generi testatum faciunt; sed ipsam carnem, quæ divinæ conjuncta est naturæ. Quare & ipse quoque Christus Davidis dominum & filium se nominat: *Quid, inquit, vobis videtur de Christo; cujus filius est? Dicunt ei: David. Respondit Jesus, & ait illis: Quomodo ergo David in Spiritu vocat eum dominum, dicens: Dixit Dominus domino meo, sede a dextris meis*? Est autem vatis filius David secundum carnem; ferque eum divinitatem vero, ejusdem dominus est. Perinde profecto, evangelicorum traditionem ipse quoque Christus ita

Anno Christi 681.

ἐμβάλοιμι σοφίας κεκρυμμένας ἐν τῇ γῇ τοῖς ἀνθρώποις ἀποκαλύψαι ἀκατάληπτον, τὸν σὸν ἔθνος ἀκριβῶσαι τὸ δίκαιον. ἐμοὶ γὰρ οὐ πρῶτος κατηγόρησε τοῦ ἐμοῦ. τὸν γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἀπολῆ κατηγορήσαντα, ὁ δεσπόρος ἠρώτησε τὸ ἄδικον, πῶς πεῖσαι τὸν ἀνθρωπον τὸν τοῦ σοῦ νόσου, ὡς τῶν κ᾽ φύσει τὸ Θεῷ λόγῳ προσόντων, τῇ τῶν νεκρῶν ἀναστάσει, μόνῳ τῷ σῷ ἔθνει ἐν ζωῶνος ἀφέσεων. μᾶλλον δὲ, ὅτι κλείσιν ἐκρίνομεν. ἀνάγκη γὰρ τὸ τῶν ἀλφῶνων τὸ πάθος ἀφορισμένῳ ὀνόματι, καὶ γνῶρισμα τοῦ ἀρίστου τοῦ τιμᾶν, τὸν Θεὸν λόγον τοῦτο, καὶ τὸ κατὰ μικρὸν ἀυξήσεως μέτρον, ἐξ τῆς σὲ τοῦ τὸ θεῖον κρεῖν ἀλλᾶς, καὶ βοηθεῖς ἀγγέλοις ἐνδεῖ. κ᾽ σωτὴρ ἀξιοῦμεν, καὶ θνῆσκε, ἡ ἀρῶτος, ἐ ἀλλὰ, τὸ τὴ σαρκὶ ἀῤῥῶ τὸ ἀνθρωπον τὸν ἀνθρωπον τὸν ἀνθρωπον τὸν

I. PARTIS CAP. XI.

illos revocare studens, qui ex disseminatis rumoribus offensi erant; fateri cogor, hoc quidquid est ægritudinis, non tam ex me, quam ejus religiositate ortum esse. Nam ego hominibus propter illius exegeses majorem in modum offensis, rectæ fidei doctrinam exposui: ille vero in catholica orthodoxorumque ecclesia, bonum episcopum Dorotheum aperte dicentem tulit: Si quis S. Mariam deiparam esse dixerit, anathema sit. Neque solum conticuit, cum hæc illum loquentem audiret, verum eumdem quoque ipsum ad mysticam communionem mox admisit, mysteriorumque participem effecit. En igitur ipso præsidente, ne dicam interea ab ipso sententiam B proferente, anathemate ferimur: neque enim Dorotheus præter sententiam Nestorii hæc in ecclesia dixisset. Itaque nos ipsi, qui etiamnum in vita manemus, ceterique terrarum orbis episcopi, tum patres quoque nostri, qui jam ad Deum profectis unt, anathemate percussi sumus. Quid vetabat & nos quoque vocibus illius contraria scribere, ac dicere: Anathema, si quis Mariam deiparam esse negaverit? Verum id hactenus propter illum facere nolui, ne sint qui episcopum Alexandrinum, Ægyptiamve synodum anathematis sententiam in Nestorium tulisse dicant. Quod si piissimi occidentis & orientis episcopi intellexerint, se omnes ab il- C lo anathemate plexos esse? (omnes namque sanctam Mariam deiparam esse profitentur) quo id tandem animo accepturi sunt? An non omnes ægerrime istud patientur, non tam propter seipsos, quam propter sanctos patres, in quorum monumentis sacram virginem Mariam semper deiparam appellatam comperimus? Sane nisi videretur futurum onerosum, non pauca diversorum patrum volumina misissem, in quibus non semel, sed frequentissime vocem hanc positam invenias, qua sacram virginem deiparam esse confitentur.

Anno Christi 431.

ἀνασκευάζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῷ θρύλλῳ σκανδαλισθέντας· ἀναγκαίως τοῦτό φημι, ὅτι περ οὐ τοσοῦτον γέγονε παρ' ἡμῶν, ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον· αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ καθολικῇ καὶ τῇ τῶν ὀρθοδόξων, τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερῶς λέγοντος· ἀνάθεμα εἴ τις εἶναι λέγει τὴν ἁγίαν Μαρίαν θεοτόκον. καὶ οὐ μόνον ταῦτα ἀκούσας σεσίγηκεν, ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ εἰς κοινωνίας αὐτὸν εὐθὺς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο, καὶ κοινωνὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα πως μὴ λέγοιμι παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγξατο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ. τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι, καὶ οἱ πρὸς Θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν, ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς ἐκείνου φωναῖς γράψαι τἀναντία, καὶ εἰπεῖν· εἴ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο, δι' αὐτὸν πως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες, ὅτι ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ἤτοι ἡ σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἵ τε κατὰ δύσιν καὶ ἀνατολὴν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι, ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες· πάντες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν, ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Μαρία. πῶς ἄρα διατεθήσονται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται; καὶ εἰ μὴ δι' ἑαυτοὺς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἁγίους πατέρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὑρίσκομεν ἀεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλὰς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν ἁγίων πατέρων, ἐν αἷς ἐστιν εὑρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνὴν, ἐν ᾗ ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

CAPUT XI.

D

Cyrilli epistola ad quemdam Nestorii studiosum.

Novi dilectionis tuæ sinceritatem, neque studium ignoro. Et si quidem ad aliquem morum meorum ignarum subscriberem, pluribus sane verbis persuadere conarer, me pacis quidem perstudiosum, a litibus vero ac rixis alienum esse prorsus; denique talem, qui omnes amare, & ab omnibus vicissim amari peroptem. Sed quia ad eum scribo, cui studia mea comperta sunt, breviter unum moneo, nempe, si rerum aut pecuniarum jactura fratris ægritudinem sanare liceret, me eam jacturam E subiturum esse promptissime, ne quid caritate prius habere viderer. At quia fidei negotium agitur, & offensionem passæ sunt, ut semel dicam, omnes quotquot per Romanum imperium sunt ecclesiæ; (nemo enim est, ex quacumque demum civitate aut regione advenerit, qui non quærat: Ecquinam sunt hi rumores? ecquæ nova hæc doctrina ecclesiis ingeritur?) quod nos remedium hisce malis adhibebimus, quibus divinorum mysteriorum doctrina a Deo concredita est? quos ii qui a nobis initiantur & erudiuntur, [illegible]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια'.

Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρός τινα ζηλωτὴν τοῦ Νεστορίου.

ΟΙΔΑ μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς, καὶ οὐκ ἠγνόηκα τὴν σπουδήν. καὶ εἰ μὲν ἔγραφον πρός τινα τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδότα τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις, ἀναπείθων, ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς, καὶ οὐ δύσερις, οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ' εὐχόμενος καὶ φιλεῖν ἅπαντας, καὶ φιλεῖσθαι παρὰ πάντων. ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδότα γράφω, βραχυλογήσας ἐκεῖνο διδάσκω. ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν ἢ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομεῖναι, καὶ παῦσαι λύπην ἀδελφοῦ, ἐποιησάμην ἂν ἡδέως, ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τι τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι προτιμότερον. ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς πίστεως λόγος ἐστὶ, καὶ ἐσκανδαλίσθησαν καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησίαι· οὐ γάρ ἐστί τις τῶν ἐξ οἱασδηποτοῦν πόλεως ἢ χώρας ἐρχομένων, καὶ μὴ λέγων, ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ θρυλλούμενα; καὶ ποία καινὴ μάθησις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιφέρεται; πρὸς ταῦτα τί δράσομεν οἱ πεπιστευμένοι παρὰ Θεοῦ τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον; πρὸς οὓς [illegible] οἱ μυσταγωγούμενοι πάντως ἐρ-

Anno Christi 431.

ἐροῦσι· γὰρ οὕτω τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηνται A παρ' ἡμῶν. καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς τοῦτο πεπράχαμεν, ἀποληψόμεθα τὸν μισθὸν, τευξόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἑτέρως καὶ διεστραμμένως, ποῖαι φλόγες ἡμῖν ἀρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γάρ· ὅτι τὴν γῆν μου ἀπώλεσας, καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας, κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος μὲν τῶν ἐν τάξει λαϊκῶν τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς ὑπεραπολογήσεται· ἡμεῖς δὲ οἱ ταῖς τῆς ἱερωσύνης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδείς ἐστι λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως, οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς, ἧς πεποίηνται κατ' ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων τινές. ἀλλ' οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην· δικάσει δὲ B καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι Θεός. μόνον σωζέσθω τὰ τῆς πίστεως. καὶ φίλος εἰμὶ καὶ ἀγαπητὸς, καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ χρῆναι μειζόνως φιλεῖν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον· ὃν, ὡς ἐπὶ τοῦ Θεοῦ φημι, καὶ εὐδοκιμεῖν ἐν Χριστῷ βούλομαι, καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς ἤδη παρελθοῦσιν ἀφανίσαι μῶμον, καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν, καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν, τὰ παρά τινων ἐπὶ τῇ πίστει θρυλλούμενα. εἰ δὲ προστεταγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾷν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρά τινων ἡ πί- C στις, τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκέοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ ἔστιν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα μὴ περιπέσωμεν ἀηδίαις, ποίῳ λοιπὸν προσώπῳ τὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιησόμεθα πρὸς τοὺς λαοὺς; οὓς ἐπαινοῦμεν, ὅτιπερ πεπληρώκασι τὸ εἰρημένον. ἕως θανάτου ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

bis edocti fuerant. Quare si bona fide munus id obiverimus, dignam mercedem laudati assequemur: sin autem aliter, hoc est perverse; quæ nobis flammæ ad supplicium sat esse poterunt? Audiemus enim illud: *Terram meam perdidisti, & populum meum occidisti*; sicut scriptum est. (Isai. 14. 9.) Sane e laicis quilibet de sua dumtaxat vita rationem redditurus est: nos vero, quorum humeris sacerdotii onus incumbit, non pro nobis tantum rationem reddituri sumus, sed pro omnibus Christi fidelibus. Me igitur nulla neque injuria, neque contumelia, neque convicia movent, etiam si quamplurima per quosdam petulantiores illata mihi sint. Sed hæc omnia oblivione conterantur. Deus enim istiusmodi nugatores judicaturus est. Tantum fides integra & salva sit. Ego vero & amo & diligo; neque ulli concedam, ut religiosissimum episcopum Nestorium ardentius amet, quam ego: quem etiam (Deum testor) in Christo peropto apud omnes bene audire, notamque ob ea quæ pridem acta sunt, contractam eluere; ac palam facere, calumniam esse meram, non veritatem, quæ de fide a nonnullis invulgata sunt. Nam si Christi mandato ad inimicorum dilectionem urgemur; quomodo consentaneum non est, ut amicos & consacerdotes omni benevolentiæ studio complectamur? Quod si exoriantur qui fidem demoliri satagant, nostras ipsorum animas non udituros, licet ipsa quoque mors capiti nostro impendeat, nulli debet esse dubium. Nam si pro gloria Dei veritatem prædicare formidaverimus, ne videlicet in aliquam molestiam incidamus; qua, quæso, fronte sanctorum martyrum certamina & triumphos apud populum laudibus evehemus? quippe quos uno hoc nomine præcipue decantamus, quod præstiterunt hoc quod dictum est: *Usque ad mortem certa pro veritate.* (Eccl. 4. v. 33.)

PARTIS I. CAP. XII.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ'.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Κωνσταντινουπόλεως κληρικοὺς στασιάζοντας.

ΑΝΕΓΝΩΝ τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον, ὅτι Ἀναστάσιος ὁ πρεσβύτερος συντυχὼν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζηλεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην, καὶ ἔλεγεν. ὅτι ὡς ἔγραψε τοῖς μονάζουσιν, οὕτω φρονοῦμεν. εἶτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε περὶ ἐμοῦ· ὅτι καὶ αὐτὸς εἴρηκε τὴν ἁγίαν σύνοδον μὴ μεμνῆσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτόκου φημί. ἐγὼ δὲ γέγραφα, ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθη ἡ σύνοδος E τῆς λέξεως, καλῶς ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ· διὸ οὐκ ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῇ δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον τὴν ἁγίαν Μαρίαν. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι, ἐνανθρωπῆσαι, παθεῖν, ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, ἀνελθεῖν εἰς οὐρανοὺς, ἥξειν δὲ καὶ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ Θεοῦ κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν, ἢ ἐνύχθη τῇ λόγχῃ εἰς τὴν πλευράν. ποίαν γὰρ ἔχει, εἰ-

CAPUT XII.

D *Ejusdem Cyrilli epistola ad clericos Constantinopolitanos, mutuis dissidiis inter se conflictantes.*

Commentario, quem misistis, perlecto, comperi Anastasium presbyterum, sermone vobiscum habito, pacis & amicitiæ studium simulasse, ac inter cetera dixisse: Hoc ipsum quod is (*nempe Cyrillus*) ad solitariam vitam agentes scripsit, & nos quoque sentimus, mox ad proprium suum scopum respectantem, hæc de me subdidisse: Nam ille quoque sacram synodum vocis hujus, deiparæ, nullam usquam mentionem fecisse fatetur. Ego vero ad hunc modum scripsi: Quamvis synodus voculæ hujus, deiparæ, non meminerit, non ideo tamen officio recte functa non fuit: per id enim tempus nihil ejusmodi in controversiam adducebatur. Quare quæ tum ambigua non habebantur, ea in medium proferre nullum operæ pretium erat. Quamquam si sententiarum vim expendere lubeat, sacram virginem deiparam esse nequaquam dissimulavit: quandoquidem illum ipsum, qui ex Deo patre natus est, per quem facta sunt omnia, incarnatum & hominem factum, mortem item perpessum, & ex mortuis resuscitatum ad cœlos ascendisse, vivorum denique ac mortuorum judicem olim venturum esse asserit. Non quod naturale Dei Verbum secundum se aut mortuum, aut lancea in latere omnino percussum sit. Nam quale,

I. PARTIS Can. XII.

quale, dic mihi, latus habere id poteſt, quod corporis expers eſt? aut quomodo vita ipſa mortua eſt? At quia Verbum carnifie ominis, factum eſt, ut carne patiente, tanquam proprio corpore cruciatum ſubeunte, ipſum Verbum corporis perpeſionem ut proprium in ſe transferet. Fallunt proinde ac decipiunt ſemetipſos, qui hæc dicunt.

Porro autem quod impoſturam faciant, vinſique in pectore ſuo reconditum gerant, vel hinc colligere licet, quod ad Bapham Martyrium diuconum qui eccleſiaſticorum negotiorum adminiſtrationi præfectus eſt, duas charitulas miſerunt, alteram a Photio, aut alio ejus ſatrinæ homine, contra commentarium quem ad monachos ſcripſerant, compoſitam; alteram forma quaeſtionis cum nova plane & abſurda inſcriptione ad hunc modum: Adverſus eos qui propter unionem, aut Unigeniti deitatem imminuunt, aut humanitatem deſtruunt. At vero quomodo hæreticorum concivia tanquam petulantius factæ inſectatur. Deinde conatur oſtendere corpus hoc ipſum eſſe quod paſſum eſt, non autem Dei Verbum: quaſi vero non ſint qui impatibile Dei Verbum paſi poſſe unquam dixerint. Verum nemo confinxit proprium ipſius eſſe. Ceterum ut ſpe ipſum nominatim, ſacra ſynodus ipſum Dei Verbum, per quod omnia condita ſunt, paſſum affirmat; paſſum autem carne, ſecundum ſcripturas: Corpore namque illius patiente, ipſum pati dicitur: quemadmodum & hominis cujuſvis anima, etſi nulla (quod quidem ad propriam naturam attinet) paſſione affecta, tamen corpore quod informat, patiente, pati alſerituir. Sed quia ſcopus illis præſixus eſt, dous Chriſtos, cotidemque filios conſtituere; alterum quidem per ſe hominem, alterum vero per ſe Deum, ſolumque perſonarum nomine ſe conjunctionem admittere; hinc eſt quod verſutiis agant, & *exceſſerunt de pietatis*: ut ſcriptum eſt, *ſtagnat*. Proinde ſi quando in illos incidentia, ita dicitur: Deum quidem agitis, dum nonnullos, ut epiſcopo vetto obloquantur, ſubornatis, illoque ſove. tis & patriarchis illorum ſolicitat, qui eſſent impoſitionis illius latitia. Verum non eſt hæc agritudinis cauſa: imo oſſendunt, vel ſolet nihil quidquam. ethnicus eſt illi qui illic agit. Sed urbanitatem ſeruatum ſtolitis tum occidentis quoque epiſcopos, quod doctrina de Chriſto nequaquam ſincera tradatur, ſed perverſa. Ad cujus demonſtrationem, paſſim magnæ redarguitionem unum hoc fac eſt, quod ejuſmodi in illius exegeſibus ſagantur, ejuſmodi a nemine unquam in ecclieſia dicta comperiuntur. Sic autem habent, Beſbertus: Popuſi ergo me ſtudium non vulgi acclamationibus, ſed dogmatum deſiderio mentor, ac etiam ſi deitatis ſimul atque humanitatis domini

1. Pars. monachos quoque, quos etiam primo quo-
Cap. XIII. que tempore ad vos mittam, *Neque enim sum-*
Ibid. 13. 14. sis mei, ut scriptum est, fumum dabo, neque
palpebris meis dormitaverunt, neque requiem
temporibus meis, donec certamine pro omnium
salute perfunctus fuero. Quare cum mean
nunc sententiam didiceritis, virilitter agite:
quamprimum enim parabunur ea litterae
quales oportet, & ad quos oportet. Statui
enim propter Christi fidem quamvis laborem
subire, quevis quoque perferre tormenta,
etiam ea quae inter fupplicia cenfentur
gravissima, donec tandem mortem, hac de
causa fuscepiam, mihi jucundum pertulero.

CAPUT XIII.

Constantinopolitanae publice propofita a clericis Constantinopolitanis, & publicata in concilio Ephesino, quae Nestorius ejusdem fet sententiae cum Paulo Samosateno, anno C.L.X. annos ab orthodoxorum episcopis anathemate condemnatis.

QUICUMQUE Ichedam hanc acceptori
sunt, eos per facrosanctam Trinitatem
adjuro, obtestoque, ut eandem episcopis, presbyteris, diaconis, fedoribus, nemoni & laicis
quoque Constantinopoli habitantibus oftendant, ejusdemque exemplum ad evidentem haeretici Nestorii confusionem illidem imperciantur;
ut qui eadem prorsus feriatur, quae Paulus Samosatenus ante centum fexaginta annos a catholicis episcopis anathemate condemnatus.
Quae autem ab utroque dicta comperientur, ea
ad hunc modum fe habent: Paulus Samosatenus ait: Maria Verbum non peperit. Nefforius ab hujus fenfu non recedens: Heu tu (inquit) bone vir, Maria divinitatem non edidit.
Addit Paulus: Neque enim ante fecula. Nefforius ait: Divinitati, quae tempora condidit,
matrem temporaneam affignant. Rurfum Paulus: Maria Verbum fufcepit; neque ell antiquior
Verbo. Nefforius ait: Qui fieri queat, ut Maria
ex fe genuerit antiquiorem fe? Paulus ait: Maria edidit hominem nobis affimilem. Nefforius
dicit: Qui ex virgine natus eft, homo eft. Paulus ait: Aequi per omnia nobis erefftantior eft:
Hebraeis. 1. 2. 4. nam *de Spiritu fancto eft*, divinitque editus prorfus
mifit, & juxta fcripturam gratia illi data eft.
Jean. c. 3. Nefforius ait: *Vidi Spiritum defcendentem quafi*
columbam, & mansorem super illum, necnon afcendentem vim illi impertientem: quandoquidem praecipiens apostolis, quae elegerat, per Spiritum fanctum affumptus eft. Hic igitur ille eft, qui tanto
Gal. 1. 1. tantum gloriam Christo impertitus eft. Paulus
ait: Ut neque is qui genere ex David ductus
inundus eft, a fapientia alienus fit; neque
tantum fapientiam ab ipso quaerens, quantta
in ipso, extitiffe putemus. Sane hic illa in prophetis, fed amplior in Moyse: fuit in multis
landtis; at vero in Chrifto, tanquam in Dei
templo, amplifima exftitit: Idem ta nalo Jeo
alium docet effe Jefum Chriftum, alium
ipfum Deum Verbum. Nefforius ait: Fieri
aequit, eum qui ante omnis faecula natus eft,
denuo nafci, idque ferendum divinitatem
fic manifeftus legis transgreffor, depechendit.
Nefforius, ut qui eum ex patre genitus
non fit, natum ex facra virgine negat. En
Paulo Samofateno haeretica, qui alium affirmi

A ἐντεῦθεν τε καὶ μυθολογίας, ἢ κατοπτεῖν φρένα τῶν κεφῶν· ἡ γὰρ μὴ δόξω ὕπνῳ, καὶ τὰ γεγραμμένα, τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυστάμαι, καὶ ἀπέκαινον τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὗ ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ πάντων σωτηρίας ἀγῶνα. πανήγυρις μεμιδῆκε κύριε καὶ μόλις γνώμαιμι, ἀδελφοὶ τοῦτο γὰρ καὶ ἡμῖν σοφοὶ καὶ ἐμβρὶ γράμματα, ἢ ἐν, ἢ κρὸς οὐς δεῖ. σκοτὸς γὰρ μοι δὲ τοῦ τοῦ ὡς Χριστὸν τίνι καὶ κεμνὸν, καὶ ἀναβολίαν τῶν ἀστοιῶν ἢ νομιζομένων εἶναι δεινῶν εἰ βασάνοις, ἕως οὗ καὶ τὸν ἥδιστον μοι δὲ τῆν ἀναλύσω ἐντεῦθεν.

B

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'.

Διαμαρτυρία κρατοῦσα ἐν δημοσίᾳ ὑπὸ κληρικῶν Κωνσταντινοπόλεως, καὶ ἐκκλησίαις ἐμφανοῦσα, ὡς ὅτι ὁμόφυλος ἦν Νεστόριος Παύλῳ τῷ Σαμοσατέως τὰ αὐτὰ μὲν δόξαντος τῶν ἐξ ἑκατὸν ἑξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων.

ΟΡΚΙΖΩ τὸν λαμβάνοντα τῶν τὰ χαρτία καὶ τὰ ἁγίας τριάδος, ἵνα φανερὰ ἀπὸ ποίησα ἐπισκόποις, πρεσβυτέροις, διακόνοις, ἀναγνώσταις, λαϊκοῖς οἰκοῦν Κωνσταντινόπολιν· ἵνα τὸ ἀν τῶν αὐτῶν ἐκδοῦναι ἀφορῶ ἐν ἀλγεστῶν Νεστορίου, ὅτι ὁμόφυλος ἦν τῷ Παύλῳ τῷ Σαμοσατέως· φησὶ γὰρ Παῦλος· ἐκ μὴ ἔτεκεν τὸν Θεόν· ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγεννήσαμεν· ἀνθρωπος ἐστὶν ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἀνθρωπος ἐστὶν ὁ γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου· ἐν

1. PARTI. CAP. XIV.

gionem tuam, vel ad ultimi alium confacerdotum scripsi; non ignorans, principem celeritatem in ejusmodi rebus cum vitio conjunctam esse solere. At quia nunc ad extremum propemodum malorum devenimus, existimavi rupto silentio ordine omnia quæ acciderunt, exponere.

Is igitur, cujus paulo ante mentionem feci, ubi primum episcopus creatus est, cum piis exhortationibus domesticos æque ac peregrinos, quorum magna multitudo ex omnibus civitatibus & regionibus ad id loci confluebat foleat, instituere desiuisset, ea studuit effutire quæ absurda, & rationi dissentanea, & ab apostolica & evangelica fide, quam majores nostri magna semper constantia retinuerunt, nobis penitus de se præcipuam quamdam margaritam tradiderunt, omnino discrepantia sunt. Porro autem homilias, quas pro concione non infrequenter habuit, & hucusque habere non desinit, tanquam evidens quoddam doctrinæ illius argumentum, ad tuam pietatem mis. Fateor autem, in animo fuisse synodicis literis illum commonefacere, nos cum eo communionem retinere non posse, qui talis doceret ac saperet: verum hæc quidem non feci, fed cæsus lapsis manum porrigendam, prostratoque ianiquam fratres erigendos esse, hortatus sum illum per literas; ut a perversis illa doctrina resipiscere: sed hæreticus nihil quidquam promorinus. Imo vero pollicquam animadverti, tantum abesse ut cum eo conferamus, ut pisum quoque objungemus, & ut a suis commentis (dogmata enim non facile vocaverim) abscedat admoneamus; nullam infidiarum fitmendarum viam non tentavit, & hucusque tentare non cessat. Cum vero fore sperabamus, ut medicinam admitteret, atque ab iis quæ contra Christum docuerat, abstineret; comperimus hæc nos fe frustratos esse, cum tale quid contingisset. Erat episcopus quidam, Dorotheus nomine, Constantinopoli, eadem quæ Nestorius, sapiens & sentiens, vir quidem caufa adulationi impenfe deditus linguæ ad ut meritatem ejusque, ut scriptum est, promptus. Hic dum frequens esset in ecclesia populus, reverendissimo Nestorio in cathedra Constantinopolitanæ ecclesiæ sedente, surrexit; & magna elatæque voce inclamare ausus est: Si quis Mariam deiparam dixerit, anathema sit. Mox ingens universi populi clamor & difficilio conferuta est. Nihilosecit enim diutius cum eis communionem habere, qui tali mente talique fensu præditi essent. Quin & hoc ipso quoque tempore plebs Constantinopolitana, levibus quibusdam vanisque hominibus, & iis qui ipsi adulantur, dumtaxat exceptis) a synaxi abstinet. Abfinent ab eadem omnia pene monasteria, eorumque Archimandritæ: abfinet & magna quoque pars fratrum, venerantes ne ipsomet, & illis quoque, quos Antiochia discedens, inde locum abduxerat, quidvis perversum evomentibus, aliquod in fide detrimentum accipiant. Quotiam vero homilias illius in Ægyptum perlatis, leves quoddam homines in errorem abductos, recitabantur, & lecuerunt, an fecus, anatis [illegible] & diquitere cognoverant; metuens, ne [illegible] contagium in simplicioram mentibus [illegible] radices paulatim ageret, ad Ægypti monachorum generalem epistolam scripsi, [illegible] ut [illegible] ejusmodi [illegible] quæ [illegible] ἕτερος τῶν συνιερατικῶν, τὸ οὐ τάττοις φρονεῖν ὅσα ἔξω μόνων κακοδοξία· ἀπεῖδον. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ ἀκμὴν ἀφεῖκε κακῶν τὸ κακὸν, ἀλλ' ἀθῶῦν ἀδικεῖν ἐπιχειρεῖν ἐπιστολὴν ἔγραψα τοῖς τῆς Αἰγύπτου μοναχοῖς, ὅτι τοῦτο κλαίοντες ἐπιστρέφοιεν τὸν ἀδικεῖν ἐπιχειρεῖν· ἐγὼ δὲ ἀπολογίαν ἐποιούμην τὸν ἀνόητον ἐπιστρέφειν, καὶ τὸν ἀνόητον ἐπιστρέφειν· ἀλλὰ τὸν ἀνόητον ἐπιστρέφειν οὐκ ἔφη· ἀλλὰ τὸν ἀνόητον ἐπιστρέφειν

I. PARTES CAP. XV. nostri, qui sacram virginem deiparam esse dilaudarent, & nonpsi quoque qui adhuc superfitites fumus, una cum ipsis anathemate percussi fumus. Quamvis enim in aere suo id facere noluerit, attamen fedens & audiens, alium nempe se ipsum memoratum Dorotheum, ut hoc diceret, induxit, liberuaviique: cui etiam consfetim, ubi e cathedra defcendebat, diximus, ut nostrorum haeresis habita celebratione communicavit. Quo autem sanctitas tua tam quae ille dicit & fapit, quam quae beati & magni illi patres nobis tradiderunt, clare cerspiciat, mihi tomos, capitum sententias continentes, quas quoque, quantum quidem per illos fieri potuit qui Alexandriae vivunt, Latine reddi curavi. Epistolas quoque a me scripsas tradidi carissimo Possidonio Bacilisse illi injungens, ut tuae sanctitati eas offerat.

CAPUT XV.

Epistola Calestini papae ad Cyrillum.

Calestinus dilecto fratri Cyrillo.

LITERAE, quas sanctitas tua per filium nostrum Possidonium ad nostram mediocritatem misit, multa non levitatis affecerunt; esti interim gaudium quod in illis offerebatur, vicissitudine quadam cum dolore commutavertimus. Etenim dicta illius insuetus ita, antiaque cogitatione perturbatus, qui parvis fuis fermonibus Constantinopolitanam ecclesiam turbare nititur, non modoeriter animo laeticati, diversis cogitationum fluctuibus agitamur; affidue ad eumqem mente vefiantes, quo pacto fideles, ut in suscepta semel fide constanter retinenda perseverent, adjuvare possimus: contra vero, cum ad ea cogitationem nostram convertimus, quae dictefto tua fcribit; praesens remedium, quo pestifer ille morbus velut falutari quodam antidoto depelli posfit videatur, fede oblevo: loquor autem de pari fonitis Constantinopolis, quae magna obertate ex dilectionis tuae doctrina promanat; per quam quoque omnis illa fex male currentis rivuli auferitur, omnesque ad certam veramque fidem inftituuntur. Ut illum igitur notamus & inquisimus, ita tuam sanctitatem volumus in propriis literis praefentem in domino amplectimur, quandoquidem unum idemque nos de Christo dominio nostro fentimus. Neque mirum fane, providentissimum Christi facerdotem, fidei amore ac studio incensum, tanta virtute decertare, tum ut absurdae adversariorum temeritati obviam eat, tum maxime ut nos fua concreditos ejusmodi admonitionibus confirmare quaeat. Ut illa ergo nobis fint peracerba, ita haec appetere dulcia. Rerum et illa fuae laetantia & amaritudinem, ita haec limpida, & sincera. Equidem vehementer gaudeo, tantum vigilantiae fludium reverentiae tuae adelle cernens, ut praeclara magorum exempla jam fuperalle videatur: nam & ipsi quoque acerrimis fempetur purioris dogmatis vindices extiterunt. Vere denique evangelicum illud in te quotidie impendendum: *Bonus pater potest unum ex suis filiis ad perfectionem perducere.* Verum enim vero ut tu bonus es pater, ita ille nec mercenarii etiam mali disciplinis dominus, quippe qui non ob id arcuis tot, quot ipse, ejusdem scientiae, malorum

I. PARTES CAP. XV.

τῶν ἀφεστῶτα, ἀλλ' ὅτι πρῶτοι αὐτὸν διωκτε- ἀ- mercenariorum instar, sed quod infemet cas dissipare ne laceretur (ut fieres hipsa) deprehendantur.

Πρωτότοκος δὲ τοῦ σ ἡμῶν ἐμφανῶς, ἀγαπητὲ ἀδελφὲ, εἰ μὴ ἐκοσμεῖτο σε τὸ αὐτὸ φρονοῦντα πάντα, ἀνερχόμενος ἐν ἡμῖν, & ὡς τῷ βιβλίῳ σε τὸν πίστιν ἀφικνεῖ, ἀμφίβολος ἐκλίκων ἰσχυρότατα. ἀνεδείξω γὰρ ἡμῖν τὸ πάντα ὅσα τὸ ὑπὲ ἡμῶν Πορφύριος ἐν τῷ ἐπιστολῷ σου, ὅτι ἐκεῖνος ἐν τῷ ἐν ἡμῖν ἐκκλησίᾳ τὴν ἀπὸ τῆς ἁγίας παρθένου ἐκκλησίαν ἐκοινωνήσεν ἐν τῷ ἐν ἡμῖν ἐκκλησίᾳ. ἐκεῖ δὲ τὸ εἰδέναι σε ἀφῶς τὴν ἐκείνου ἀσέβειαν, τίνα δὲ τὰ ἐκείνου ἐν τῷ ἐν ἡμῖν ἐκκλησίᾳ ἐκοινωνήσεν ἐν τῷ ἐν ἡμῖν ἐκκλησίᾳ, ἀπέκτεινε τὰς ἀκοὰς, κεφαλαίου πεποιῆσθαι ἐχρῆν. ἐμπλεκόμενοι δὲ τὴν ἐκείνου ἀσέβειαν, ὡς ἐπεδείχθη ἡμῖν τὰ Ἀλεξανδρείας. & τὴν τοῦ ἡμῖν γεγραφότος ἐπιστολὴν δέδωκα τῷ ἀγιωτάτῳ Πορφυρίῳ, ὥστε καὶ ἡμῖν φρονεῖν τὴν τῆς ἀ- ἀ- ἀ-

ANNO CHRISTI 431.

abique exquisita severitate sententiam exequeris; nempe, ut nisi decem diorum intervallo ab hujus nostræ admonitionis die numerandorum, nefariam doctrinam suam conceptis verbis anathematizaset, eamque de Christi Dei nostri generatione fidem in posterum confessurum se spondeat, quam & Romana, & reliqua Catholicæ ecclesia, & universa denique religio Christiana prædicat, illico sanctissimi tua illi ecclesiæ proliptiat. Et vere modis omnibus fe a nostro corpore segregatum esse intelligas; ut qui omnem medentium curam aspernatus, nec non intaffesiferi morbi per universum ecclesiæ corpus insano modo graffatus, tam sesiplum, quam ceteros omnes sibi commissos in extremum exitium præcipitare studuerit. Eadem hæc ad sanctos quoque fratres & coepiscopos nostros Joannem, Rufum, Juvenalem & Platonem perscripsimus, quo nostra, imo, vero divina Christi domini nostri sententia pluribus de eo fit manifesta. Datæ 111. Idus Augusti, Theodosio 111. & Valentiniano 111. Cofs.

A ἐκβιβάζειν κηρύττει τῶν ἀσεβειῶν. Ἐν νε ἢ ἑκτὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σῆς ἡμέρας τὴν ἀσυνετοῦς ταύτης, τὴν κακὴ κηρύγματα ἑαυτὸ ἐγγράφω ὁμολογῶ ὅ ἑαυτὸ ἀναθεματίσας τοιοῦτο κατὰ τῶν σῶν πίστιν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἣν ὁ Ῥωμαίων καὶ ἡ τῶν σῶν ἁγιότητος ἐκκλησία, ἡ καθόλου κατὰ οἰκουμένη κατέχει· ἡ δὲ μὴ τῶν ποιήσῃς, οὕτω σοι ἀγιότατε ἐκκλησία τῆς ἐκκλησίας ἀφορισμένος, μηδὲ αὐτὸν κατὰ τοῦ πάντα τὸ ἡμετέρῳ σωματεῖο ἀποκινήσω τυγχάνω· ὅτι οὐ τὴν σὴν θεραπευτικὴν ἐφαρμόζοντα καταβέβληκα, καὶ εἰς ἀπώλειαν αὐτὴν, ἢ πάντα σὺν αὐτῷ ἐπιπαίδιμον, ἀπὸ πάντος τῆς τῆς ἐκκλησίας σῶματος ἐκκλινῶν, διὰ πάντος τῆς τῆς ἐκκλησίας σῶματος ἐκκλιθείσης. Ἐγὼ δὲ αὐτὸν ἐγράψαμεν κοῦ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν Ἰωάννου, Ῥούφου, Ἰουβενάλου καὶ Πλατωνίου· ἵνα φανερὰ ἡ σὴ ἀπὸ τῆς ἡμῶν καὶ θείας ἀπόφασις.

Anno Christi 431. I. Pavl. Can. XVI.

ἀνίστορον.

ἀνίστορον.

ἀνίστορον

CAPUT XVIII.

Epistola Cælestini ad Nestorium.

Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus.

ALIQUANTIS diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii, catholicam fidem quæ habuit, quando ipsi *suas* disputationis sequacibus, velo unitæ fenestræ orions occidentique percussit. Denique sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei, & *vere* beatus Johannes etiam ad ista successor, eos ita perfecutus est pro rege communi, ut his ne tandi quidem illic copia præstaretur. Manfit nos poli ejus extrum foliciuide vel maxima, cum successor fuus utrum etiam in ejus fide succederet, quæretemus; quia difficile est continuari quo bona sunt; nam libi sæpe alternis vicibus *adversa* succedunt. Habuimus tamen post hunc, a quo erat, multus continuo decerendi, sanctum Sisinium celebratum simplicitate & sanctitate collegam, cum fuiset quam noverunt, prædicantem. Legerat profecto limpiæ sanctitas, & sancta simplicitas, *timendum magis, quam ante fibi esse Episcopum.* Ecclesiæ *ab illis: Affuisse fortasse non esse, & interum: Si qui aliud prædicaverit, quam quod prædicavimus, anathema sit.* Hoc tamen exvente de facculo, cum fit solutus do nostra in tantum, in quantum ei dominus permisit extenderet; lætitiavit animum nostrum venientium narratio nunciorum, quam mox firmavit eorum, qui interfuerunt ordinationi tuæ, relatio collegarum; qui tibi testimonii tantum detulerunt, quantum ferri huic debuit, qui aliunde videbantur electus. Tanta ante opinione vivisti, ut tuffi te allena civitas invideret: tanto nunc horrore vitaris, ut tui in alius videant, qualiter fuerint liberati. Dudum fumpfimus epistolas hæc, quibus in angusto nihil poruimus dare responsi: erat enim in Latinum fermo vertendus. Quod cum, licet *sero*, fecimus, fanctii fratris & coepiscopi mei Cyrilli probatissimi fuccedente per filium meum Poldonium diaconum talia de te scripta fuscepimus, quibus hii, qui de tua ordinatione remiserant, perfide fuum testimonium doleremus. Bonis enim principiis tuis malus (quantum videmus) fuccessit eventus; bonis, inquam, principiis quæ apud nos ita celebrata fuerant, ut responsum daneos ad relationem fratrum, non faceremus participes gaudiorum. Sed conflderantes nunc & quæretam de te prædicti fratris, & interpretatas tandem epistolas tuas apertam blasphemiam continentes; illud nobis apostolicum videmus esse dicendum: *Pellem ovis meam, quia confundor in vobis: quidnimo mutavi, nisi de principii fe revo-*

Ant. 1. 20.

Eulog. 3. 14. Galat. 1. 8.

Deut. 32. 20.

1 Ed. R. in Concilio V. collat. VI. Recitatus autem & Ad. 1. Coleti. Bpnal. Verso, a Tabbio allatus, ed Vi-ens, cuius cum Baluzio concordiorem damus.

2 Cilterius ea conjuncta, *Διαβεβαιοῦμεν, ἀμφὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην ἡδέσθαι ἀλλήλους μὴ ἢ φωνὴ, ὅτι κατοκνοῦμεν σε ὀλίγα, μᾶλλον δὲ ὅλλαξε, οὐ μὴ ἐμοῦ τὸν τὸ κήρυγμα ἀνακαλέσαντος ὑφ' ἑαυτοῦ μὴ.*

3 Theodosius. Ita etiam Concilium Quisnum.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ.

Ἐπιστολὴ Κελεστίου πρὸς Νεστόριον.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστῖνος.

Εὖ ἡμῖν τινὰς τῶν ζώντων ἡμῶν, καὶ πάνυ τοῦ πολλοῦ κατεκρατεῖν τὸν μωρὸν Πελαγίου & Κελεστίου, ἡ καθολικὴ πίστις ἐφύλαξεν, οὐδὲν ὁποῖον μὴ τῷ ἱερῷ τοῦ βίβλῳ αὐτῷ ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἰδίοις ἑταιρίαις ἐφιλοσόφουν ἐπιτρέπουσι τοῖς ἐν ἀγίοις μόνον Ἀττικοῦ, θεόπτου καὶ τῶν καθολικῶν ἐκείνου, ἡμᾶς ἐν τῷ μακαρίῳ Ἰωάνῃ & οὐ τοῦ μὴ διδόσκειν, ὅτου ἐκείνοι ἐδίωξαν ὑπὲρ τὴν κοινὴ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μόνα τὰ ἐκεῖ ἐφάμεν ἀνεῖν συγγραφῶν ἐλαίας· ἐγὼ γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἔγραφον ἐγὼ κτοῦ χάρα φροντὶς ἐκδεχομένου, πάντου δ' εἰκόνα· διεξέλαμον ἐκ αὐτῶν ἃ τὴν πίστιν διδόσχει, ἔστιν δὲ ἀγαπεῖν ἐν ἐκείνῳ τὴν καλὴ· τοιοῦτον γὰρ ἐωυτὸν ἐδείξατο καὶ ἐπιστρέποις διεξέγραπε. ἀλλ' ἐγὼ καὶ μὴ ἐκείνου ἢ μέλλοντα ἡμῖν πάντας κατηλθεῖν, ἢ ἀγαν Σισίνιον, ἀδελφὸν ἀγαπεῖν ἐτέ τε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶν κοινωνὸν, ὡστοῦ ἢ τέκνον, ἢ ἐμὸν, κηρύττοντα. ἀεὶ γὰρ ἐκεῖνον ἐκλαβὼν ἐπιθέλεν, ἐκείνῳ δ' ἐλιμαδὲς ἀπόστολε, δοῦν μᾶλλον φοβεῖσθαι, ἢ τοῦτο σωθῆναι βλέπον ἐκείνῳ· ἢ ἀλλαχῷ· μὴ τοιοῦτον τὸν βιοῦντας· ἡμᾶς δ' ἐστὶ ἐπὶ κοινῷ τοῦ ἐκείνου τὴν ἐπὶ ἐκείνῳ τῷ ἐκείνου τὴν ἐπὶ ἐκείνῳ τὴν ἐπὶ ἐκείνῳ τὴν ἐπὶ ἐκείνῳ

Anno Christi 431.

Legimus libris nostris non addi debere, non retrahi. Magna quippe & addentem & retrahentem poena constringit. Unde cauterium paramus & ferrum: quia ultra non erunt fovenda vulnera quæ meritur abscidi. Scimus certe majora vitia majore semper dolore sanari. Inter multa quæ a te impie prædicata universalis ventilat Ecclesia, symbolo ab Apostolis tradito plagimus hæc verba fuisse jubilata, quæ nobis totius fidei vitæ salutisque promitunt. Quod quare fiat loquuntur epistolæ tuæ: de quibus nulla dubitatio est, quia eas ipse missis; quas in manus nostras noluerannos venire, ne de tanti cogeremur fideleris genere judicare. Omnium disputationum tuarum vas breves eram sermo concluit. Extendisti te latius, malisis anfractibus circuisti. Sero tamen diversio itinere pervestisti ad impium confitentem. Scimus quid ille cavetur qui præcepit contentiones & pugnas legis effe vitandas. *Sunt enim, inquit, inutiles & vanæ.* Quod igitur vanum & inutile judicatur, nemo dubitet esse minime profuturum. Itaque quamvis jam frater Cyrillus fecundis te epistolis fuis allerat effe convenium, intelligas volo poft primam & secundam illius & hanc correpriomen nostram, quam constat effe jam tertiam, ab univeritate collegii & conventu Christianorum te prorius effe fejunctum, nisi mox quæ mea tibi dabo corrigantur, nisi in eam viam redeas quam fe Christus effe testatur. Male in hunc ama deliperatione movisti qui te super familiam fuam velut fideleem pedentemque fervum permiferat ante conflitui. Perite tibi hujus officii beatitudo promisa. Non folum non das cibum in tempore, vestum etiam venenio interfisis quos fit fuo sanguine & fua morte quæsivit. Venenum namque est fub tuis fabiis, quæ maledictionis & amaritudinis plena videmus, cum contra cum qui fuavis est amicitiæ diputare. Ubi diligentia pastoralis? *Pastor bonus animam fuam ponit pro ovibus fuis, mercenarius vero qui non est pastor, cui non pertinent oves, videt lupum venientem, & dimittit oves & fugit.* Quid hic tu pastor dicis? ut qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? Ad quæ jam grex fanctus fepta conlugiet, & intra ovilia Beatæ Ecclesiæ tuæ? Qua faturus, eft tuitione defensus qui te patitur pro cullode raptorem? *Et ait, inquit Dominus, habeo quæ non sunt de hoc ovile, et illas oportet me adducere.* Illa alias fe promittit adducere, tibi pervenit quas habebas. Siquidem certum fit, quotiens ifta contingunt, non oves pastoribus fed magis ovibus petire pastores. *Ea vocem, inquit, meam audient.* Quare? *Ut fint unus grex.* Ad illius vocem fit unus grex, ad tuam autem infectus aut fugatur. Dumnim eft ut in te de ablitus Apollonium beati Pauli verba conveniant. *Ego, inquit, fcio quia intrabunt post discessum meum lupi graves in vos, non parcentes gregi, et ex vobis ipsis exsurgent homines loquentes perversa, et adducunt discipulos post se.* Hæc a te quam tibi dicta vellemus. Docendum [illegible] fuisse nos [illegible] fed [illegible] fed [illegible] fed

I. PARTE CAP. XVIII.

mos quam bene tenesi originale peccatum, qualiter ipsum naturam affeuoeris debitricem, & cum debitum merito reddere qui defcendit de genere debitoris. Quid tecum fecimus qui fumt hæc negando damnati? Nunquam fint fufpicione ea quæ fibi funt adverta conveniunt. Eicerentur denique fi tibi quoque fimiliter difpiceremt. Cur tamen nunc ea quæ in eos tunc fuit acta quæruntur, cum certum fit illinc ad nos a catholico tunc antiffite Attico gefta directa? Cur non fanctæ memoriæ Siffinius ifta quæfivit? Quia utique fub deceffore fuo fuperavetat eos fuper damnatos. Deffeunt infelices fpe fe hominum fintfle deceptos, quibus jam potuit propter communionem fola pœnitentia fubvenire. Ecce fcire de bis incipis, fi qua aute neffeiffi: caufam tnam magis modo quam aliorum catholica & feftina deliberatione cerutz; quia convenienter dicimus: *Medice cura te ipfum, qui alios defpeeras fubvenire.* Ægritudinis tuæ qualitas non recipit aut præftari permittit indicium. Alexandrinæ Ecclefiæ facerdotis fidem & probavimus & probamus. Et tu admonitus per eum rarfus fenti nobifcum, fi vis effe nobifcum. Cui fratri fi a te perfectur affenfus, damnatis omnibus quæ hucufque fentiffi, ftatim facrofanctis præcibus quæ ipfum videas prædicare. Non & quod contra fas eft, etiam facerdotes volumus effe correctos; quibus ut præmifla convenientia confitemur, ita hoc neceffe eft damnationis fententiam, fi abutantur noftra fallaci admonitione, firmemus. Hoc tamen erit poft damnationem pravi dogmatis plenum correctionis indicium. Revocentur omnes ad Ecclefiam qui propter Chriftum caput ejus videntur exclufi. Revocentur omnes. Quod niffi fiat quod dicimus, eficiendas effent, quamvis in noftra communione funt iffi in quos talis cognofcitur exftiffe. Ad eiem quoque Ecclefiæ Conftantinopolitanæ vel omnes qui confentunt correctionis Diftano quifia neceffitas exigit fcripta derivimus, ut fi in perverfæ difputationis obftinatione perfiffit, nec hæc quæ frater Cyrillus nobifcum pofuit obftinum prædicavit, a noftro collegio, cum quibus ubi non poteft effe communio, te intelligant feparatum, fciant & exemplo jam cauti quantiter omnes fint decofto & matere indicio debeant providere. Aperte igitur hanc noftram ficas effe fententiam, ut niffi de Deo Chriftio noftro ea prædices quæ & Romana & Alexandrina & univerfalis Ecclefia catholica tenet, ficut & facrofanctæ Conftantinopolitanæ urbis Ecclefia ad te ufque optime tenuit, & hanc perfidam novitatem, quæ hoc quod veneratur fcriptura conjungit nititur feparare, intra decimum diem a primo innotefcentis tibi hujus convenientiæ die numerandum aperta & fcripta profeffione damnetur, ab univerfalis te Ecclefiæ catholicæ communione abjectum. Quam formam ad te nofti, fubinde per memoratum filium meum Poffidonium Diaconum cum omnibus charitis ad fanctum confacerdotem meum me-

A ἡδίωτον ἐμμαρτίας, ἢ ὅτου ἀν τὼ τῶν ὑῶν πεποιῶν ἀπεκρίνω. ἢ τὰ ἀνάλογα ἀποδίδωσι τὸ χρέος, ὡς ἀπὸ τῆ γένους τὴ χρέῶν κα πάγετα. τί μετὰ τὴ ποιεῖν οἱ κατακεχρίθεν, ὅτι τοῦτα ἐρίσκεται ἐκείνοῦ τὸ ἐκατὰ ἐκ ἐκείνῆς συμφοῦ. ἀλλὰ μὴν ἀξιῶθεν, εἰ καὶ σὺν ἡμῖν κάτῆς κα. ὁμοῦ δὲ τὶ τὰ κατ' ἐκείνω τεκμηρία. *Ἐγνῶτε, ὅτοῦ ὁ πλόν ἐστι, ὅτι ἐκεῖθε κρὸς ἡμᾶς φῆφῆ τὰ τῆν ἐπτὰ κα τὴ καθολικὴ Ἐκκλῆσία τὰ Ἀττικῶ κατα ἀπεσλάκι διὰ τὶ μὴ ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; ὁ δηλαδὴ ὑπὸ τὴ ἰδίοῦ μαστὸ αὐτὸ φῆφῆ τὴ κρονγκατεῖχεν ἐκείνοῦς κλαίοντας τὴ τῆν ἀπὸ τὴ ἐκκλῆσίας κόπτε τὴ ἀδῆ ὑπὸ τὴ ἐλπίδος. οἱ τινες οὐ * μόνον τὴ κοινωνίας διὰ μετανοίας δοκῆσεν ἐζωλάτο. ἤδη γὰρ μαθεῖν ἀξεῖ αὐτῶ, εἰ τι κρὸ τὴ τῆ γένους. ἐκεῖ τὴ σὸ τρόμῳ μάλιστ ὁ τὴ ἀλλων καθολικῶν τὴ ἐπτὴ κρωμοῦσῆν ἐπτεσκλῆ θεράπεια, ὅτι ἡμεροῦμβλον λόγοῦν. Ἰατρὲ θεράπευε σεαυτόν, ὁ δοκῶν ἀλλοις σκεπτόμῆμος. ἡ νοῦσις ἡ ὀρῶ τὴ σῆς ἀπὸ ἐπιδέχεται, ἢν ἐπιτρέπε δοξῆνα ἀκριβῆ. τὸ ἰερὸν τὴ ἀλλοῦ ἐκκλῆσίας τὴν τὴ ἐρχόμενῆν, ὃ ἐχρῆν θεδομμαρτμβῆν. καὶ σὺ δὲ ὑπὸ *κρωμοῦσῆ τὴ αὐτὸ ἡμῖν πάλιν φρόνῆσον, εἰ μεθ' ἡμῶν θέλοις εἶναι, ὦ ἀδελφέ. οἷ δέδοται ἄρα σοι σωθεῖς, πάντα κατηχεῖν, ὧν ἀκρε τὴ παρόντε ἐφρόνησας, ἐλθὲ πάντας, ὡς θέλοῦμεν ἀποκλεκλεῖσθαι τὴ Χρεῖστοῦ, ὡς ἐν τοῦτῆς κεφαλῆ· οὐς οὐ μὴ χῆσῆται ὁ λόγος, ὑκβλῆτοῦς ὡς ἀξέβεῖς· οἷ δὲ τὴ μάλιστα ἐν τῆ ἡμέρᾳ κοπωτὰ ἀστῆ, εἰς ὡφῆς πάντε. ἐκ κρὸς ἡ λόγοῦ ὁ τὴ σκλεῖστὸς ἢ Κωνσταντινόπολι, ἐκ πάντε τὴ ἐκ γένους ἀρθρῆσεν τὴ τὴ Χρεῖστοῦ μα, οἷα ἀκῆστοῦ ἡ ἀλῆσῆν, ἀπεσκλεῖῆν γέλμμα τι. Ἰνα οἱ σὺ τὴ ἢ διεγκμμένῆ διαλέξεις ἀφῆσῆν τὴ διαπλέκῆν, ἢ μὴ πάντε ἀπὸ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἡμῖν ἡμῶν κηρύττῆ, κηρῆξῆν μὴ ὑῶν τὴ σὲ ἐπεσκεῦθεν τὴ μετῆς συνοδεῖν, μεθ' ὧν σοι ὁ βίωτα κοινωνία ἐστὶ κρὸς ἐκείνοῦς ἢ τοῦτο, ἢ λαυτὸ ὁ τὴ τὴ ἀποφῆγμματα τὴ φωνεῖν τὴ ὁρθῆ τὴ ψῆφῆς ἐκεῖνῆ κρὸς ἡμῶν ἀκρεῖν κεῖθῆν ἢ τὴ τὴ ἀκρεῖν κεῖθῆ. Φυσικῶς τὴν ἐκεῖ, πάντων ἀκῆῆ ὁ τὴ ἐκκλῆσίας τὴ ὁ Ῥωμαῖων, ἢ ἡ Ἀλεξανδρῆῶν, ἢ τὴ σὴ καθολικὴ ἐκκλῆσία κατῆγε, ὡς ἡ ἀρχὴ τὴ ἢ τὴν μεγάλῆν Κωνσταντινόπολι ἐκκλῆσία ἐν σὴ κλῆσις κατῆγε. καὶ ταῦτῆν τὴν ἀκῆσῆ κρὸς τὴ τὴ γραφῆ, ὅστε ἐκεῖ τὴ ἡμέρας, ἐκεῖθεμμένος ἀπὸ τὴ κρὸς πάντε τὴ τὴ ἀποφῆσῆν, φανῆς ἡ ἐγγράφῆν θεμμόνῆ ἀπὸ τὴ τὴ, κατὰ τὴν κοινωνίας καθολικῆῆν ἐκκλῆσίας ἐκβεβλῆσθαι· ὅπερ τοῦτο κρὸς σὲ τὴ ἡμῶν κρὸς κρέτεῶν, διὰ τὴ μεταμεθέλιστοῦ τὴ ἡμῶν Ποσσιδῶνιοῦ τὴ διάκόνῆ μὴ πάντοῦ τὴ χρόνῆ ἐκεῖ τὴ

B Ἀλλὰ τὴ ἐπιστολὴ ἀπεγνῶσθη ὑκ τὴ σωῶθῆ τὴ ὁ Ἐθνῶν μὴ τὴν καταθέσεν τὴς κ τὴν ἐπιστολὴς Νεστορίου· πῶς δὲ ἀπεκλῆθη ὑπομνήμασι.

Τῦ ἁγίῦ Κύριλλος πρὸς τὴ κλῆρον & τὴν λαὸν Κωνσταντινοπόλεως ἐπιστολή.

Κύριλλος ἐπίσκοπος, πρεσβύτερος, διάκονοι, κλῆρῳ, θεοῖ δόξαν, & καθολικῆ λαῷ, ἐκλεγεῖσι ἐν Κωνσταντινοπόλει, ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΠΡΟΣ τέτοις μοι διαλεγόμενος, οἱ τινες ἐκκλησίας θεὸ τοῦσι, τεφάνῳ ὁ ἀποστόλος λόγος προῦμον, ἵνα οἱ ἀδελφοὶ μαθεῖεν κρὸς τὸν ἀκόσμον ἐκείνε τὸ δίδασκαλον τὸ ῥήματα, ὃς τοῦ ἐθνικοῦ ἐκέκρξεν· ἐστὶ σκότος, φησὶ, κάτες ἐστὶ ἐξωῦν, ἐτέμωσμ μὲ ὁ κόσμωμεν, ἢ φωτὶ ἐν τοῦτῳ τῷ σκότῳ. ἀλλὰ τὸν τὸν ἀδῆνῶν ἢ τὸν ἀκόσμῳ τὸν ἐκείνῳ τὸν ἀδῆνῶν ἐκεῖνον, ἐξέλεγχε ἡμῶν τὸν ἀδῆνῶν

I. PARTIS Cap. XIX.

cat. Intendam, inquit, *manum meam A* φησί, τῶν δ' μὴ χωρεῖν μὲ ἐπέω τῶν ἐπιφορῶν, ἵνα ἐξάπτω τὴν ἀμπελῶνα κεφ. Ὅτι τὴ ἐπιστρ. τῶ λαῶ μὲ οὐ ἐστιν. Ἐὰν γὰρ ἀπὸ τὴ ὁδοῦ, ἐπιστρ. τὴ ἰσραὴλ γνωβοσύνη, ἢ οὐ τῶν γῶν τὴ ἰσραὴλ οὐκ ἐστὶ ἀνόσιος, ἢ τὸν ἄλῳ τὴ ἀπόστασιν. Τὸ δὲ χρεωστῶν ἀνὲ τῶν ἱερῶν ἐγκλῆμα φορτὶ τὴ ποιμένος, τὴ ἐπφόρτιν τὴ ἀστοῦ ἀφιλόδωρε τοῦ ἀπὸ ἐπιστέλματος τὴ ἀγάπη, ὃν πλέον ἐωτὸ ὁ ποιμὴν ὀνίκωνε, καὶ ὅτο τοῦς κρεοβάτας ἐπήρχετο, ὁ δὲ καθ' ἑκάστω λυνῶν ἐκόπωγαβ τὴ τόμετι δικαιοπράττοντας, ἀφ' ὧ τὰ ἀστεῖα φορτίζεται. τεφνὰ πυρβλῶδωτοι τὴν αἱ πάθεσι, ἀλλ' αἱ λεπτωδεσι· μεκαρία δ' μὲ ἡ ἀγάπη, ἡ παρεγνὸ κὲ ἀφ' ἑαυτὴ ἐν ἴδιοις νομοῖς, ὀφεν, ὁ ἐὰ ἀμφιβόλωμα ὀτι ποιοῦν, τὴν ἀστεῖ ἐπλέξεν ἀνωθεν τὴ φορτίου τὴ ἐπιφόρτι, ἵνα καὶ ἐμὸν ἐκεῖ ἐγγυᾶμαι βαρὺ τὴ βαρὺ φορτὶ τὴ ἐπλεκτὴ, καὶ ἐμὸν τὴ τύπτει, ἀπερ τὴ λόγοι τὴ φορτίου ποιμένος διδάσκοντος μεμαθήκαμεν. εἰδῶν, ὅτι ἀχρεῖ τὴ πιόπτ. ἐγκύκλιν ἱερέα ἐν τὴ διδασκαλίᾳ ἐν ὑμῖν πρὸς χρόνος, οἱ τινὲς ἀδόξοις χρωμένοι βίῳ τὴ πατεικῶν ἀφῶδοσεν, τὴν ἐκκλησίαν τὴ χωρὶς μὴ μηλῆτε ἐκκλέγεσθαι κτωγίας. ἰκε γὰρ ἀπὸ τὴ πόρου εἰρωμένα, τί ἐν ἐπίβαλε τοῦς φορτὶ ὑμῶν ἀπὸ τὴ ἀγίας μηνὸς ἐπιστέλλω ὑμῖν, τὸ δὲ λόγῳ ἐν τὴν τὸν κόσμον ἔξεχθεν, ἀλοδοῦμεν τὴν καθολικὴν πίστιν· ὃς ἐδεμὰ κ' βαδαπκαλῶς ἀπὸ· ὅσω γὰρ ὄφοσι ἀνεγνώσθη, ἐκίφρεν. τὸ δὲ ἐνόνε ἐκιμελὴ σωδεσι τεῤῥάπτε διαβλέδωμηβ ἐπεδέξατ. ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τὴς ἀγίας μηνὸς ἐπίσκοπος Ἀτικοῦ τὴν χειτωνὰ λαὸ τὴ τὴ πίστεως σαφῶς ἐκοδόγματα, ὃ ἐβλέξε τὸς ἱερεῦσιν τὴ ἀδρεταῖν μελῶν. ἐγκεκαμμένε δὲ τάυτα ἀναφερόμενον τὸν τὴ ἁγίας μηνὸς Ζωτικὸν κὲ ἐπὶ τὴν ἐπεῖ ἐν τὴ μέσῳ, τὸ δὲ ἐκλεῖσε ὀλόκληρε ἐξέβαλε τὴ ἁγίας διαμένοντας τὴν καθολικὴν πίστεως κόσμῳ. Ἀναφαίνω ὅσοι ἐκείνω κὲ ἔλλῃ ἐν ἀκλόνῃ ἑδεστῆς, ἢ σώσεις ἡρετεῖ. ἐκλαμόσαμεν, ἀγκαπτοὶ ἀδελφοὶ, ὥσπερ ἀφορμὴν τὴ μίλλοντι, τὸ τοιχῶν ἡμῖν τὴν ἐκείνε βοηθεῖς δεσεῖσθαι. ὡς γὰρ τῶν ἀγνοῦ κοῖλα ἔλληβε ἀφῆτεμῶν, ὃν ἀβε τὴ θεὸν ἄλλων διαμεμαθήκαμεν, ἢ αὐτὸς πεῖ ἐωυτὸ, ἢ οἱ ἀπόστολοι πεῖ αὐτὸ ἐν ἐβδόμῳ· ἢ μόνον τὴν σωστεμαμένων ἢ ἐωυτὸν, ἀλλὰ κὲ σωτεῖλε τὴν σωδεβεῖσῶν· ἢ μόνον τὴν διεσπαρμένων ἢ σωμένων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπολωλῶτα διμεμεῖλε. οἱ δὲ τὴ μάλιστα ἀν σωτηρμένοι βιώσωνται βαλεῖν φόρτιμμῶν θεῖν, ἢ τὸν καταβλόβοντα ἐγέμμωσε ψυχὴν ὀμωμεῖ, ὅτι τὸ ἐφῶ πλεῖστῶν διμεμεῖλε(ν). φαιτῶν οὖν τὴ ἐγκέν ἡμῶν, ὅστε χρεῖε ἐκεῖνον ἐν ἀκλόνῳ ὀτῶν, ἀπεμφόνοι κὲ ἐκίνετε ἐ διαλεκτικὸς ὑμῶν μὴ χωρὶς τὴν ἐλλόβοκε, τὴ ἀρχῆς τῶν χρῆσε ἐκλεῖσε, τοῦεμεῖ φρὸ τὴ ἀποστόλε, τὴν φορτίσε ἐβόλλεν, αὐτὸ τὴ κυρὶε ἡμῶν πεῖ ἐωυτὸ λόγοτος τὴ ἡμῶν ἐν ἀκλόνῳ ἐστὶ, τοῦεε βρητκάεε. ἢ τοῦεε ὑμῶν ἐωυτὸ ἐπίκοκον λόγῳ, ἀσκρεκσάμενος τὴ χαμὴ ἢ τὴ πολλαὶ διαθῆκη, καὶ γὰρ ἐ τὸ * ποιῶν τὴ ἀγάπεε ἐβόλλεν, ἢ ἢ ἀγάπη ἐστὶ ἐκ θεοῦ· ἀγάπλῳ ἀλλοις περὶ τὴ μεστῆς τὴ Χρεῖ τὴ Θεῖ ἐν ἡμῖν διαλαβεῖν, ἀλλ' ἐν τῷ πίστει τὴ μόνον ἐν ἡμῖν ἐγκόμια, ὃ μὴ τεῖδε μόνος ἐκαλῶσον τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπεε τὴ Χρεῖ ἐφόρεσον, ἢ κὲ

dus est. Dicat fortasse aliquis ordinem non esse servatum. Volumus & nos prius, quod ratio postulabat, habere verba vobiscum: sed conum cura major obtinuit quos voluimus in commune servare. Neque enim de nobis dubitare debetis, quibus utique ducibus illos pro fide flatae tradamus. Sancti & Deo amabilis frater & coepiscopi mei Cyrilli per filium meum Philotheum Diaconum ad me directa relatio ea erga vos agi Joquitur quae poteſt in Eccleſiae membra agere qui ejus capiti non peperit. Non vos illi dilecti estis. Major gloria eſt in labore majore, quia certaminis qualitas facit praemii qualitatem. Legitis enim nobiscum, quod *in qui legitime certaverit coronabitur.* 2. Tim. 2. 5.

Unde affortatio vobis noſtra debetur, quae & poſillanimie & viriliter reſiſtentibus neceſſaria eſt ut tentamenta valeant fere qui nequeunt, & timoni poſſint ſtare qui certant. Nunquam noſtri Regis arma vincuntur. Probatio eſt omnis tentatio Chriſtiano; quippe *quae patientiam*, ſcut legimus, *operatur.* Rom. 5. 3. Ex hac ſpes naſcitur, *quae neminem*, ſcriptura ſpondente, *confundit.* Unde, fratres carissimi, quia *confidatio noſtra ex Deo eſt, cui reſpicere poſſumus*, hoc eſt, vos ipſos, *vivos*, ut ait Apoſtolus, *hoſtias exhibeatis*, repugnantes polite dehcere. Dat ille virtutem qui per Apoſtolum nos monens *ſit vobis membra noſtra arma inſtitia ſua.* Habetis exempla fanctorum, *qui olim ſemipatentes in laeryms in gaudio meſſuri ſunt in futurum.* Non ſolum noſtrae dominus fervum niſi experimentis probatum. Chriſtianos animos rerum palaeſtra ſemper exercet. Currite, ut ait in vita Domini ſyntaxis tranſcriptis: Nolo vos ab adverſariis comprehendi. Oportere dicit eſſe Apoſtolus quae vidimus. Portitionem ſidemque non nobis campus offerdit. Dimicatur, ut otium conquiari. Praemia nonniſi laboribus deferuntur. Nolo ſalutis gelcaus capitis veſtra deponant. Nolo ſe fortium fidei extat qui Hoſanna Chriſti militeris profiteur. Noſtri nobis bella moveruntur; ſi tamen noſtri dicendi ſunt quos ab humanum tranſiliunt supra ſecunda ſentimini. Veſtrum eſt *flantes pedes habere in atriis Hierusalem.* Volumus vobis greſſus eſſe perfectos, ne unquam in exemplum ſimile alicujus vetligia moveantur. Sequantur cum malo diabolo diabolum qui ſe ex eo ſimul eſſe cognoſcunt. Vos, qui ſitis Dei operibus apparetis, quia ex tenebribus vult mundumque cognoſcit. Vaſtiſſim menter conſolationis fullitorum; infirmos quoque ſuſtentate, confortantes eos. Non ſolcest impletas; ſed de *malo pro qualitate fui tenerit* ſuſtentam, vitantes perverſa, quae ſint recta laudantes. *Abominationes eſt enim a Deo*, Salomone dicente, *qui ſuſtinet iniquum pro iniquo vel pro iniquo ducit injuſtum.* Nulla eſt tribulatio temporalis: ſi ante oculos aeternae pertemplatio. Ecce ſi ſic ſtatuit, ſi ſic ſtatuit, ſi ſic ſtatuit,

J. Parvis petuum, illud æternum. Nostrum enim
Can. XII. non est unde tranſire; ſed illi vera no-
c. Cor. 2. ſtra quæ ſupra ceriſſima pollicetur. Sunt
exhibit. fol. oculi nostri, dicente Apoſtolo, quæ oculus non
vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendunt hæc quæ præparavit Deus diligentibus ſe. Ne tamen vel ad tempus ejus videatur valere ſententia qui in ſe jam divinam ſententiam provocarat, aperte ſedis noſtræ ſanxit auctoritas nullum five Epiſcopum ſive Clericum ſeu profeſſione aliqua Chriſtianum, qui a Nestorio vel ejus ſimilibus, ex quo talia prædicare coperunt, vel ab ejus vel communione dejecti ſunt, vel dejectum vel communicatum videri, ſed hi omnes in noſtra communione & fuerunt & huc aluque perdurant: quia neminem vel deiecere vel removere poterat qui prædicans talia tiubabat. Omnes igitur præſens ſermo tu commone complectitur, ut magis ac magis roboratæ & confiſtentes in Domino non moveamini; quinimmo & medeamini infirmitatibus aliorum. Jam enim vobis illic commodamus infirmos ubi ſe videatur ipſe medicus agnoſcere; cui tamen volumus, ſi adhuc pulſamus, ſubvenire. Nam cum ad ſanctum fratrem noſtrum & coepiſcopum Cyrillum reſponſa congrua mitteremus, hæc vobis per ceriſſimum Poſſidonium ejus Diaconum & huic de quo agitur * dirigenda ab eodem fratre meo ſcripta tranſtulimus. Et quia noſtra in tanto negotio proponenda præſentia neceſſaria videbatur, * vicem noſtram propter marina vel terrena ſpatia ipſi ſancto fratri meo Cyrillo deleguavimus, ne morbus ille longitudinis occaſione graſſetur. Vos tantum apoſtolicos ante oculos habete ſermones, *in eodem ſuaſu ut in eadem ſententia ſtare perſeveretis; ut ſicut legimus, permaneat in vobis ſedvs ſtſe poſitis*. Ut autem noveritis ſub qua definitione literas miſerimus, ipſam ſententiam huic epiſtulæ ſecimus ſubſcribi. Deus vos incolumes conſervet, o fratres carriſimi. Data IV. * Idus Augusti, Theodoſio XIII. & Valentiniano III. Conſulibus.

Et autem poſt alia hæc ſententia.

Palam igitur agnoſcit hanc noſtram ef. ac. Leonatiſtam, quo nili de Deo Chri. Do nathan hac ſapientia quæ & Romanorum & Alexandria & omnis catholica ſenatus Ecclesia, ſicut etiam Conſtantinopolitana Ecclesia usque ad te, catiſſime, Anatheſiat, & nili hanc infidelem novitatem ab adorandæ & venerandæ ſcripturæ ſejunxerit intra decem dies a primo innotecentis tibi hujus * executionis die numerados aperta & ſcripta profeſſione damnaverit, [noveris te] ab omni catholica Ecclesia excommunicatum, [& ad omnia quæcumque ſacerdotalis auctoritatis ſunt, minime idoneum.]

Et ſtudium, ut quæ ſint γνωρίμαμεν τῆς καταδίκεως μὴ ἀφέτως ἀλλὰ μὲν ἀποκοπτόν ἔσται σκαστῶν, ἀφὸ τῆς ὀτοιοῦ τὴν ἀθέστιας ἱρατικὸν ἀφὸ τῆς ἀποκοπῆς ἔσται σκαστῶν, ἀφὸ τῆς ὀτοιοῦ τὴν ἀθέστιας ἱρατικὸν

A κεῖνο δὲν ἡμέτερον, ἐκεῖνο ὁλωσδὲ, ἐκεῖνο αἰώνιον. ἐκ τοῦ χαλεπὸ ἀμέτρου, ὃ τοῦ πάρεσος κλνὰ ταῦτα ἀκόμα ἐμέτρησε, ἀτὸ τοῦ ἀπὸ τὴν ἐπαίνῳ ἐκκλεκτοῦ, ἐστὶ ἀλήθεια ἐκέρασε τὰ ἔστω τὸν· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἀκοὴ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ τὴν καρδίαν ἀνέβη τὰ ἀθλῆν, ταῦτα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν. ἵνα δὲ ἀμὲ πρὸς σκαιρὸς δοκῇ τῶτε ἰσχύειν ἡ ἀτόφασις, τὰ νῦν καὶ ἐωτὰ τὰ ὑμέτερα ἀτόφωνα ἀφοτκαλεσαμένος, σφὸ ἀεμὸ ἀν ἀστεῖτα τὰ ἡμέτερα ὀφόστατο, μὴδὲν ἡ ἑπίστασεν, ἢ κλονεῖσεν, ἢ κατὰ τὴ ἐπίγειον μεγιστερὸ, ἢ ἀφὸ Νεστορίου, ἢ τῶτε ἀμόλου, ἀφ' ἢ ποιῶτε κηρύττεν ἡμῶν, ἢ τὰ ἴδιο ἀτὸ τὴ κοινωνίας ἀποκηνόβεστο, δοκεῖν ἡ ἀποκεκοιμῶς, ἢ ἀποκεφάλωτο γεγῆσθαι. ἀλλ' ἀτὸ τάτοις οὐ τὴ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ ἐξίμωτο, ἢ ἀχρὶ τὴ κφόνος εἶτε· ὅτι οὐδὲν ἡ κλεῖσεν, ἢ ἀποκεκοιμῶς ἠδύνατο, ὁ ἐν τὸ κηρύττειν τοιῶτε, ἀτοκλείσ ἡ εἰτέκεν. τάυτας τοίνυν ὁ κυρὸ λόγος εἰς τὸ κοινὸ ἀφεπτάκεται, ἵνα μᾶλλον ἡ μᾶλλον ἰσχυρότεροι ὦτε, ὦ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ ὁ κύριε, μὴ μετακινῶτε, εἰκὸν μὲν ὅτοι ἀτοτρέστεστε τὰς * ἀλλνῶν ἀσθενείας. τὸν γὰρ ἰδιῶτ ἐλεῖ τὰ ἀῶτεῖς ἀφεθεῖθῶ, ὅτα ὀρῶμῳ αὐτὸν νοσῶντα τὸν ἰατρὸν. ὦ Θεοῦ ὅμως, εἰ ἐτὶ δωκάμῳ, βοηθεῖν, ὡς γὰ πρὸς τὰ ἐπὶ ἀδελφὸν ἡ σωστεκτωσῶν ἡμῶν Κύριλλον ἀφεμῶν ἀπκρφὸς ἐπέμτομῶν, κὴ ἀῶτεῖ ἐτεστίνωμῶν ἐκ τὰ τοῦ τοῦ ἀγαπητὸν Ποσιδωνὶ τὰ δοκεῖν αὐτῶ, τὰ πέμπτ ἡμῶν ἀφ' τὰ αὐτὰ ἀλλήθῳ μὲ ἡ ἀτὸ ἐκείνου τοῦ Δ ὁλίγος, ἢ τὰ ἀῶ τὸ πόλεστε ἀφεῖμεστ τὴ πλεῖσῳ ἀδὸ τὴ πφεσβεῖ ἐκείμε ἡρῶλεσε, τὴν μεῖῶν διαλογῶν, ὅε τὰ κ ὀθάντῳ κ, γὰ διεσῶμεστε αὐτῶ τὰ ἀῶ τὸ ἀῶ μὲ Κύριλλῳ κὴ ἀτεκείμεμῶμ, μὴ ἀυτὴ ἡ φρόσε ἀφορμὴ τῆς ἀκοῦ- ἀφορμὴ τῆς ἀκοῦ- τῆς * ἐστιμῶῳ· μόνον ὑμῶς τὰς ἀποστολικὰς τῆς ὀρθαλμῶῳ ἔχετε λόγῳς, ἐν τῇ αὐτῇ διανοίᾳ ἐν τῇ γνώμῃ ἐμέτε τέλεοι· ἵνα, ὡς ἀεγομεν, ἐν ὀμόνοιαστε ἐχῶ τῆς, ἢ ωὐν ὅτε ἀῶ ἀῶ. Δ ὁ γνῶν ἡμῶν τὸν τὸν γνῶμῳ μὴ ἀτοτρέψῳ ἀπὸ τὴν σφρὸ τὸ ὀμόνοῦ λόγοῦ, ἀῶτεῖ τὰ ἀτόφασιν τῶν κατ' αὐτὸ Νεστορίε ἐπόησεμεν τάυτῃ τῇ ἐπιστολῇ * κατὰ τὰ ἀῶ τὸ, ἀφ γὰρ τὸ περὶ αὐτὸ θέτε τύπον, ὁ Θεὸς ὑμῶς ὀμῶῖς φυλάξῳ, ἀδελφοὶ ποθεῖτατοι.

Ἐν τῷ μὲν ἔτει ἕνα ἔτος.

Ἐν τῷ μὲν ἔτει ἕνα ἔτος. ἀφ' ὅ τὴν γνῶμῳ μὴδὲν τῶτῶν ἡμεῖς ἐπρε τὰ ἀῶ ἀῶ ἀῶ, ὡ ἐ ἡ μὲ τὴ Χρὶ τὸ Θεὸ μὴ ἀῶ ἀῶ ἀῶ ἀῶ ἀῶ, ἡ ἡ Ρωμαίοις, ἡ ἡ Ἀλεξάνδρῳ, ἡ ἀπὸ καθολικὴ ἐκκλησία ἀπὸ, ἐκεῖνε ἡ ἡ ἀῶ ἀῶ ἀῶ Κωνσταντινοπόλεῖ ἐκλκλεσίαν ἀῶ ἀῶ ἀῶ ἀῶ ἀῶ

I. PARTIS CAP. XXI.

non poterat quemquam ejus removere sententia qui se jam probaverat ipse removendum. Hæc, frater carissime, ad sanctitatem tuam scribenda duximus, ut in Domino roboraremus & familiarem pectori tuo fortiorem Christi cum fratribus catholicæ prædicationis induens, gregis Domini nostri Jesu Christi, qui pro nobis natus & passus est, qui refractis inferis & morte devicta pro nobis die tertia resurrexit, a perfusionis pessimæ pravitate defendas. Sicut autem & ad sanctum fratrem & coepiscopum nostrum Cyrillum bonum fidei catholicæ defensorem scripimus, hanc de eodem Nestorio fecit sanctitas tua a nobis immo a Christo Deo latam esse sententiam, ut aut infra decem dies a conventione hujus diei nominandos sacrilegos de Christi nativitate prædicationes suas scripta prædicatione condemnet, & hanc fe profiteatur fidem sequi quam Romanus & Alexandrina & universalis servat Ecclesia, aut ab Episcoporum coetu remotus intelligat sibi suam obnisse pernicien. Sed ut hæc quæ a nobis decreta sunt exercitatius agerentur, per filium nostrum Pafilionem Alexandriæ Ecclesiæ Diaconum ad dilectionem tuam voluimus fidelius epistolas commendare. Data ▷ iv. Idus Augusti Theodosio XIII. & Valentiniano III. Consulibus.

Hæc eadem epistola ferja etiam fuit Juvenali Hierosolymitano, Rufo Thessalonicensi, & Flaviano Constantinopoli, episcopis per orientem, a præs.

CAPUT XXI.

Cyrilli episcopi Alexandrini ad Joannem Antiochenum epistola.

Domino meo, dilectique fratri & comministro Joanni, Cyrillus in domino Sal.

PERTURBATISSIMUM sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ fatum, quaque ratione non pauci magna aliquoti honestate & probitate conspicui, graveri admodum propter nonnulla que reverendissimus episcopus Nestorius publice pro concione proposuit, in ipsa fide perturbationem pertæsi sint, atque adeo a conventu conventibus prorsus se abstineant, ex multis haud dubie pietas tua cognovit. Confuleram illi per literas, ut pravis illi perversique quæstionibus diuisiis, sanctorum patrum fidem tedaretur. Verum cum hæc mec ex odio scripsitse, tantum abfuit ut ullam omnino illius rationem habuerit qui hæc ex caritate ad ejus pietatem perscripseram, ut ita sentiens & ita dicens, in Romano quoque autes infinuare se posse, eadem que præoccupare sperarit. Etenim profixa epistola, absurda quedam dogmata complexus, eaque ad domnum meum Celestinum, pissimum ecclesiæ Romanæ episcopum missa, innos omera adversus illos qui ab ipso dissentiunt, hæc quoque adjecit: Citra hoc rotum Sacram virginem Dei genitricem appellare. Mihi poterat hæc & quodlibet quo-

A ναι τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀποκοπὴν, ὅτι ἐκεῖνο παρέχει πᾶν ἀνακοπτόμενον τῶν ἀδελφῶν τὴμ ἀστοχίαν, ἀφορῶ τῶν εἰδὼ ἀγιοπαθῶν ἐγκαλεῖσθαι, ἵνα ἐκδιωκομένου ἐκ τοῦ θεατοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τῆς τοῦ θεοῦ μάκας, καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς καθολικῆς ὁμολογίας ἐκδυόμενος τὴν ἀγκλίνω τὴ κμεῖρα θεοῦ τὴ ἐν τῷ Χρεῖ, ὅτις ὑπὸ τῆς ἀγίας καὶ ἰδίας ἐκ ἐκ πάθεν· ὅτι ἐκ ἀνοχῆνω τὴ καθαρῶνίω, ἐκ τὴ ἀνάστα ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κείμη· ἀπὸ τῆς τοιῆς ἐξ αὐτῶ ἔτι διδασκαλίας ἐλκύσης. ἀστὸ δὲ κ, φορῶ τὸ ἀγιότατον ἀδελφὸν & συμπεπλεγμένον ἡμῖν Κύριλλον, τὸ ἀγκλῆν τὴ καθολικῆς ἐκκλησίας κ, γνῶναι ἐκδικον, ἐγκάλεσθαι ἀδε τὸ αὐτὸ Νεστορίῳ· γνῶναι κείμη ὅτι ἀγνωσιῶν τοῦ ἡμῖν, μέλλον δὲ ὑπ' αὐτὸ τὸ θεοτόκου Χρεῖ & Θεῖ ἀξιόλογον μέλλω εἶναι τῶν ἀνόρεσιν, ἵνα ἢ ἐκτὸς δέκα ἡμερῶν, κεφαλαιῶμαι ἀφ' ἧς ἡμέρας ὑπομνηθῶ, τὰς ἱερορῶλας αὐτὸ ἐκκλησίας τὸ τῆς Χρεῖ γεννήσεως ἢ γράφω ὁμολογίας κατὰ δεκάτη, & τοῦτο ἐκωτὴν ἀμφιλογίαν τὴ τῶν ἐκκλησιῶν, ἴω τὴν κ ὁ Ρωμαίων, & ἡ Ἀλεξανδρῶν, ἡ καθολικὴν φυλάττει ἐκκλησία· ἢ ἀπὸ τῆς σωθῶ δὲ ἐ ἐπίστολαι, γνῶναι κείμη αὐτὸ ἀλεῶν ἐβιβλιάθεται ἐλθεῖν· ἵνα δὲ πάντα τὰ κεῖμ ἡμῖν ἀποφασθῆνα σπουδαίοτερον ἐξαποσταλῶ, διὰ τὴ μιστῆς τῶ Παρεβιῶνος τὸ βικάνα ἡ Ἀλεξανδρῶν ἐκκλησίας, τὰς μικτῆς ἐπιστολὰς κείμη τῶν σῶν διὸ τοῦ ἀδελφοῦ τὸ τιμῶν διακονῶλιῶν· ἡ Θεὸς εἰρεῖνοιτο σε διαφυλάττοι, ἀδελφὸ τιμώτατε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἐπιστολή.

Τῷ κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ & συλλειτουργῷ Ἰωάννῃ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΓΝΩ τε τάντος & διὰ πολλῶν ἢ σὴ θεοτέβεια τὴς ἁγίας Κωνσταντινοπόλεως ἐκκλησίας τοῦ νῦν ἐκκαινόμενον, ὅτι τὸ θορυβῶνται λόγ, καὶ ἀποσκωπτὴ μεμψίμοιρα πολλοὶ & τῶ ἁγίων σπουδαίων καὶ ἐπιστικῶν, ἢ τὴν τοιῶτον ὑπόμνησιν ἐς αὐτοὺς ἀφίβρωσις τῶν πίστις, ὡς τῶ λογισμῶν τὴ ἐκκλησίας αὐτῆς πρὸς τὴ ἀστῶν ἐκκλησιαστικὴν Νεστορίῳ, ὦ καὶ σωμεθῆλθε τὰ γράμματα ἀτοχῆσαι τῶ ὑπὸ σταῦρ καὶ ἀξιωμαῖμῶν ζητμάτων, & τῇ τῶν πατῆρων ἀκολουθῶσα πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὴ ἀῆδη τῶν τοῦτο γράφοντα, θαυμῶῃ· καὶ τοῦτο ἀτόχω τῇ φρονήσει τῇ ἁγίας σοῦ ἐκκλησίας γεγραφῆ πρὸς τὴν αὐτὴ ἀκλίνω, ὥστε ἀῆδη τὴ πολῶν φρονῶν καὶ ἀγῶν τὴς Ῥωμαίων ἀλοὶς σωμρῶτα διὰ σοῦ γεγράφω μὴ ἐκ πατὰ τὴν σωθῶν ἐν ἐκ τοῦτο μὲν τὴ κόρῃ μὴ ἢ Θεοτόκον εἶναι τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἐκκλησίαν· ἢ δὲ καὶ τοῦτο λόγῳ εἰδέναι γράμμασι & τὴ ἀκατῆλ δόξαν τὴ αὐτῆ, ὅτι τὴν ἁγίαν παρθένον Θεοτόκον λέ-

A ma in ipsa fide perturbatione, ut ita sentiens & ita dicens, in Romano quoque autes infinuare se posse, eadem que præoccupare sperarit. Etenim profixa epistola, absurda quedam dogmata complexus, eaque ad domnum meum Celestinum, pissimum ecclesiæ Romanæ episcopum missa, innos omera adversus illos qui ab ipso dissentiunt, hæc quoque adjecit: Citra hoc rotum Sacram virginem Dei genitricem appellare. Mihi poterat hæc & quodlibet quo-

B quid commentet; plus codex Collectionis, & Turnebiis, Contius, & editio Romana. Bellovacensis habet commentet; quod melius videtur. *Rabustus.*

C hæc *Idem Aug.*] Aqua Contiant, & in editione Romana legitur, *ante. Idus.* Sed antiquiori codice habent uti nos edidimus. *Rabustus.*

γοντεῖ ἢ φρίττοντα. εἰ τὴν κμὴ τετράβιβλος ἢδὴ ἐν ἔθνεσιν ἀπέστειλα. ἀς ἢ ἀπαγόρευσε οἱ κ' τῶν μεγάλῳ πόλει Ῥώμῃ ἐξεβίβασε θεοτόκεῖσθαι ἐπίσκοπον, & συμπέμψω κοῦκῶν ἡμῶῃῶν, κατεῖδε τὴν αὐτῆ, φάσκοντες ἐκεῖνον, αἱρεσιάρχῃ τὴ κακοδόξῃ, τῶν ὀθεὶ τῇ κακῶν μαγγανοῦσι ἐξῆρπάβῃ.

Ἐπειδὴ δὲ ἀνέγνω μὲ, γράφλαμε τὴ αὐτῆ ἐκλαβεῖν ἐκείνῳ τὴ τῶν, τὴ γνῶνοι τὴ αὐτῆ ἀτεκτῶ, τῆμ ἀμεῖ ἢ ἢ τὴ ἔτα τῇ καὶ ἐμὴ γραφῆνται πρὸς αὐτὸ γράμματα, ἐνδεῖκνυκεν ἀνεγκῶν κλικὸς τὴς Ἀλεξανδρῶν ὁ ἀγκαπτὴς ἀδελφὸς Ποσιδῶνιος. ἀκεγκωθῆσεῖν πάνυ ὁ συμβεῖῶν τῇ ἐπιστολῶν μάκτε, ὡ οἷς ὦν ἐτι συμφωνῶν τῶν τόπος· ἔγκεῖ ὁ αὐτῆ τὴν ὁμογραφῆν· ἢ ἁγία Ῥωμαίων σύνοδος φεῦρε πάντῶς, & τὴ γεγράφεσε πρὸς τὴν εἰδὼ Θεοτόκεῖσθαι, οἷς ἐκὶ ἀπόγκα πεῖθεσ & τὴς ἀπαγκῶῃῶν τὴς πρὸς ἀτεσεν τὴν δόξῃ κοπῶῃς. γεγράφεσε δὲ & τὴ ἔτα & πρὸς τὴν Θεοβῆλτόνον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης Ῥοῦφον, & πρὸς ἑτῆρῳ τινὰς τῇ κ' τῶν Μακεδονίας Θεοτόκεῖς ἐπίσκόπον, οἷ καὶ διὰ σωτῆρ γκῶν τὴς παρ' αὐτὴ ἤθρῶσε. γεγράφεσε δὲ ὦδε ἔτεκε καὶ πρὸς τὴν τὴ Ἀλλῶν θεοσεβῶεστῶ ἐπίσκοπον Ἰωβῆλιόν· τῇ σῇ πάντα Θεοτόκεῖσθαι ἐτε ἐκεσῶεσε τὸ σωμῆρῶ. ἡμεῖς δὲ τῇ τῶς καὶ αὐτὴ ἐκλαβεῖσθεμεν κείμαι, δεῖόμε ἀτοκῶῃῶν τὴν τοῦτον κοκωνίας, οὐ οὐ ἐ πίστις τοῦτ' ἀγκατεκτῶῃ ἀφῆμωσε, ὠδὲ ἐτι μικρῶῃ πεπομῶῃν τὴν κείμν & κίνηση, ἀλλ' ἐπεῖ ἡμῶν & τῇ ἔτα, & τὴ ἀγκωμῶῃ ἀκεκωμῶῃν ἐκλῶῃῶν, & τὴ ἀῆδῶῃῶν τὴ Λῶν. ἀφῶσῃτε τὴν ἀῆῶῃ σοῦ ἀδελφῶῃτα· σὴ σῶῃ ἐμοῦ ἐν κυρίῳ ἀφῶσεν ἀφῶσεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ'.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀκάκιον τὸν ἐπίσκοπον Βηρροίας περὶ τῆς αἱρέσεως Νεστορίου.

Τῷ κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀκακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΟΙ εὐσέβῃε λυπῶῃμοι, ὦ φιοντῶν τετρωμένων ἐχοντα τὴν κεφῆλ, ὁ μικρὸς ἐχῶν τὴ ἐφῆνῶῃῶν, ὅτου τὸν τῇ ὀμογνωμῶῃ τὴ εἰρῶῃῶν ἐ λέγωσι. ποῖῶ τὴ γέγονε κεῖνῶ· διὰ τὴ ἔτα τῇ σὴ τελῶῃῶν γράφεμε δὲν ὑῆῶῃῶν τὴς ἀῆτῆς, ἢ ἀῆ ἀῆῶῃῶν, ὡς γὰ οἴμαι, λῆλῶῃῶμεν, μᾶλλον ἢ ἢ τὴν λυπῶῃμε. ἐ γὰ ἤκκεν τὴ ἀλκαβεῖν ἐπίσκόπῶ Νεστορίῳ τὸ ἐν ἐκκλησίας τὴ τῶν, ὁ ἢ ἐν ἐκκλησίας ἐ σκεκῶῃλῶῃ, & πεῖῶῃῶν πῖῶῃ τὴν ἐν ἢ τὴ πολῶῃῶν σωτῆρ Χρεῖῶ· ἀλκὰ γὰ & ἐκκῆκεν Δωμῶῃῶν τὴς ἐπίσκόπῶ, πολῶῃῶσεν ἢ ἐκκῆκεσῶεσ & σωμῆρεν ἐῆτεν ἀκρεῶῃῶ· ἐ τὴ πεῖῶῃ θεοτόκεν τὴν Μαρίαν, ἐνδῆῶῃῶ ἐστῶ. τί πῶῃῶν βῆῶῃῶῃῶ ἐν ἐκκλησῖᾳ· ἐκκῆκεν ἀκεῶῃῶῃῶῃ

Anno Christi 431.

Theophilum, Basilium, Gregorium, Atticum, & alios praeterea non paucos, qui pro tempore viserent, sanctos episcopos. Denique nemo, opinor, ex orthodoxorum numero illam deiparam nominare dubitavit; quandoquidem verum est, Emmanuelem Deum esse. Enim itaque anathemate confrictiti sancti patres, qui tamdudum ante ad Deum evolarunt, veteriique omnes quotquot Christum Deum esse confessi, recta veritatis dogmata confestantur. Neque vero iis finibus malum consistit, sed populo, tum memet ipsi perverte. Intelligo enim, dequidem non fine lacrymis, alios quidem eo perfidiae & insitiae prolapsos jam esse, ut Christum Deum esse diffitere inficiantur: alios vero ita Dei appellationem illi largiri, ut nihil tamen recte de illo sentiant. Opinantur enim illum benignos Dei voluntate & gratia, perinde ac unum ex nobis, ad id dignitatis erectum esse. An non hec lacrymis & gemitu pure sunt profequenda? Quorsum, quxlo, attinebat fubtilia illa & arcana in medium adducere? Cur potius moralibus expositionibus populos non erudimus, fi ad eraftam dogmatum tractationem non fumus valde idonei? Ceterum quod iis qui fofitarium vitam per Ægyptum & Alexandriam agunt, & hujusmodi expositionum lectione contentari fuerant, recta fidei fententiam expofuerunt, in hoftem infenfum verfus, quofdam praefligiatores defperatxque loctis homines in unum collegere, eofque ut mendacia in vulgus fparge fint gatur, fubornare non definit. Et forte non injuria id nobis incommodi accidit. Nam fi zelum Dei habuiffemus, fedulique patrum pietatis imitatores fuiffemus, juftum jamdudum fanctamque condemnationis fententiam in eos tulifemus, qui contra Chriftum obloqui, & tam nofipfos qui in vivis adhuc degimus, quam fanctos patres qui jam olim ad Deum commigrarunt, anathemate ferire auft funt. Qua quidem fententia & iis quoque, ut probabile fit, poterramus mederi, qui ex plebe nihil fcandalum paffi ferant. Saluta quae tecum eft fraterniitatem; quae mecum eft, in domino falutat.

CAPUT XXIII.

Acacii Beroea episcopi ad Cirillum epistola.

Domino meo fan ctissimo sanctissimo, Deoque dilectissimo episcopo Cirillo, Acacius in Domino Sal.

PIETATIS tuae literas nuper ad nos perlatas, propter romores & turbas in urbe Constantinopolitana excitatas, infaufftis fatcrymis lamentique plenas legi, in quibus eiusmodi Christianae fidei profunditas, dum hoc etiam inter alia continent, principio quoque hac ja medium afferre fuiffe fapervacaneum. Quam enim utilitatem infignis ille difputator Apollinaris Laodicenus in ecclefiam attulit, dum veluti unus e principibus de recta fide adverfus fidei hoftes depugnat? An non, cum fint fapientiae nimium fti, dumque fint in ifi plaeque imperme Chriftianae fidei munimentis & quafi vias in incontaminatum fungiferque Chriftifidem introducere studuit, ad nonatio fuo confecutus eft, ut ab omnibus catholica ecclefia inter fchismaticos habeatur? Ad non a quodam veterum episcopo[illegible] fed[illegible] & perfecte munitis intelligent[illegible] Hoc[illegible]

Anno Christi 431.

ἐπὶ τὴν τῶν βασιλικῶν, ἡξιωμένων τῆς διατάξεως & ἐστάλη & σωμάτων τοῦτον ἐξιστάναι τοῦ σκάφους, ἐπειδὴ τῷ μὲν ὑπὸ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ μονογενὴς ἐθρέφετο, ἐπειδὴ τῷ μὲν & ἀφαίσεις τὸ λόγον κάτοις ὑμῶν τὸν κατ' ἀρετὴν διωκόμενον, μόνον μὴ ἐν δόξαις, & ἐπεσεν ἀνθρώπων. τοῦ δὲ ἀνεῖλεν ἡμᾶς & ἀφίστασε & περιλειφθεὶς ἡν ὑπὸν γνῶμῶν ἐκλεῖσθαι· βαθύτερε σε μὲ ζῶνι, ἡ ἐκ φρόνησε σε μὲ' ἐθνικὲ, ἀ ἀφορεσὴν ἀνω, τὰ τὰ ἀπὸ γὴ. ἡ γὰρ μόνα σοι ἡ κρυπτὸν, οἱ δ' ἀπεραπολογόσιν ζηνοῦμε, ἡν τοῦτο εἰσοπτὰ ἡ φόβοι εἰσηγεῖσ σάσμω, κεφῆμοῦ τὴ ἡμῶν ἀπεσοῦλεν, ὦ ὑπὸ τὴμεσὸ ἡ μελέσεις Πειλῶν ὁ ἐπίσκοπος, ὁ σε πρεσβὺν τρὶς ἀποσόσε λὴν ἡ ἐστὶ, δυνάμει & ἀνεῖλεν τὸν ἀνθρωπὸν, τοῦτο μετὰ ἀκοὴν ἐπιστεῖ τὸν ἀυτικὸν ἐσχάτοιν ἐπιφάνεια, τὴ ἐνεῖλε τὴν Ρωμαϊκὴν φωνὴ, ὡ μὲ δὲ ἀκοὴ πρὸ τὴν μεσίτρα τὴ ἡ μαγῶν φρόσιν τρεῖς ἀποσόσ σὴ λὴ ἡ.—

Πρὶν ὅτι γὰρ πάντας ἡμᾶς ἡν δυνατὸν ἐν σωτηρίᾳ & σωμεσθαὶ τὴ ἐκλογὴν τὴ θεῖ ὀφε πολλὴ σοτέρα, κατασεῖκα τὴν ἀβεβῆ & ἀβεβῆ φωνὴ, ὅτου μὲ ἀφίσεις ἐσθ' ὑπὸ ἐπιφῆς & ἀπεῖμεν τὴν ἐκλεκτὸν τὴ θεῖ ἐπίμεν ἐχρεῖ. ἀλλὰ τὴν ἀφίσεις ἐκ τὴν ἀφίσεις ἐν τὴ ἀφίσεις ἐν ἡ ἐν τοῦτον τὴν ἀγγὴν ἐλέγχῃ & ἐπὶ ἀγγὴν ἐλέγχῃ τὴ ἀγγὴν, ἡ ἐν τὴ ἀγγὴν, ἡ ἐν τὴ

I. PARTIS CAPUT XXIV. *Iacra uti; quam dedit nobis Deus in edificationem, C non in destructionem, non erudiem.* Ceterum deliberatissimum hunc nostrum tabellarium, qui jam inde a majoribus fuit fidelis & Christianus est, pro ea quæ tibi planè infra est, benignitate suscipere dignetis; & si qua in re operam tuam desiderabit, tua quæso providentia illi non deñis. Totam quæ tecum est fraternitatem & ego, & qui mecum sunt, plurimum salutamus.

CAPUT XXIV.

Cyrilli ad Juvenalem Hierosolymorum episcopum epistola.

Desiderantissimo fratri ac comministro domino meo Juvenali, Cyrillus episcopus in domino Sal.

OPTATISSIM fratri ac dilectissimo episcopo Nestorio prudentium prudentium virorum vestigiis innixum, rectæ fidei doctrinam confectari. Nam quis fanæ mentis illos, qui Salvatoris gregi præfecti sunt, probatissimos esse non evoptet? Quoniam vero pretiosior fuerit ipsam rerum natura interversa est (& quidqua quem sincerum pastorem fore speraba mus, hanc rectæ fidei perfectoremve evasile comperimus) reliquum est, ut illud Christi omnium mortalium Salvatoris in mentem revocemus: *Non veni*, ait, *pacem mittere in terram, sed gladium. Veni enim separare hominem adversus patrem suum.* Quod ti abique omni crimine & noxa, tamen vero summa cum lande bellum in parentes suscipitur, quando ad Christi gloriam facere dignoscitur; quo pacto modis omnibus necessirium non est, ut (licet ob fratri justum lacrymis deprecandum) divino zelo accingamur, illudque tantum non omnibus qui terram incolunt, occinamus *Si qui est domini, jungatur mihi?* Æquidem amice ansi jam aut alteris illum admonuisse litteris, ne proprii judicii sensum sequi malit, quam rectam apostolicamque, & ecclesiis jam olim traditam fidem, ratus fore, ut hac ratione ab expositionum furum pravitate recederet. Ve. D rum pharmacum benevoleatie nihil hactenus profuit, fuggesthumque consilium vi carnit. Ino vero tantum abfuit ut veritatis dogma complectibi insitiuerit, ut literas quoque fua ipsius inscriptione munitas ad me dederit; in quibus haud fecus ac gravi injuria a me affectus, flomachatur, apertaque facram virginem Dei genitrem esse inficiatur. Quod, quanto quid aliud est, quam manifeste dicere, Emmanuelem, ex quo tota falutis nostræ fiducia pendet, non esse verum Deum?

Ceterum Romanam ecclesiam in suam fententiam pertrahere fe posse arbitratus, scripsit ad ejusdem ecclesiæ episcopum Cælestinum, dominum, fratrem & comministrum meum longe pissimum, Deoque dilectissimum, ipsque literis dogmatum fuorum perverfitatem inferuit. Misit eidem & multas quoque exegeses, ex quibus perversa fentia ejus apertes deprehenfis, jure meritò ab illo hæresis est condemnatus. Cum igitur reverendissimus ac sanctissimus Romanæ ecclesiæ episcopus Cælestinus comperta de illo scripserit, ipsique litteras ad me dederit, equidem illas vicissim ad te mittendas existimavi; quo nimirum quam quandam zelum, ad quem alioqui pietas & ecclesiæ nostræ tranquillitas est, literis illis estuscitent; quatenus cognitus con-

Matth. 10. 34.

Psal. 33. 26.

*hinc Deo, cui est obedendum, qui est ex adulterio, cui est ex stupro natus, ut ipse Christum Deum esse, & ex Virgine natum, ipse Christum esse, & ex Virgine natum, ipse Christum esse, & ex Virgine natum, ipse Christ

Partit. I. Cap. XXV. quoque ducat, aut contemnas. Diabolus namque res initio minus rebe habentes, per superbiam novit amplificare, in eamque magnitudinem paulatim exhevere, ut posses omnem curam, omoemque medicinam respuant. Quare benevolam ac fiudiosum affectum ad literarum lectionem afferas: vivos quoque nonnullos cordatos, ac tibi benevolos, ad propositarum rerum considerationem forios tibi adjungas; illisque non quæ grata, sed quæ utile fuerit, efiandi poiestiatem facias. Omnino enim si arbitri plures, minimeque fucati, ac liberam quod fentiunt dicendi facultatem nacti, prafensis negotii disputationi adhibentur, facilime illud ea deliberatione consequemur, ut id quod nunc perplexum, durum ac trifte cenfetur, mox leve & lætum fit.

III.

Enim vero licet dominus meus Cælestinus Deo devotissimus episcopus, decem tantum dierum intervallum, terminum usque refopionsioni prafinitum valde angustum, ielicis fuis interpolaverit; tamen res ea qualiscumdi eft, ut, non dico decem diebus, led uno, imo vero paucis horis confici polle videatur. Nam quid facilius eft, quam nomine commoto, multiplice fandtis patribus utiiato, & vero nihilominus, falutarique ex virgine ortui percongruo, in Christi omnium regis dispentatione uti? Cum hoc ergo periculoiius non fit, nonum non eft ut fanctitas tua illud refutet. Neque id nunc apud fe cogitet, turpe esse fibi pugnantia dogere. Si enim mens tua eadem fanfit & fentit, quæ fanfti patres, cæleiiqueque doctores fentiunt & fapiunt, ; nam hoc, domine mi, & ex multis, & ex communibus amicis de te accepimus) quorfum vereris piism fenfum conveniente voce publicare? præfertim cum tot tantique tumultus ac difcepiationes ex te natæ ob oculos jam verfentur. Eas namque (mihi crede, Deo dilecte) cum apud fanitimos, tum apud longe quoque politos turbato conflictati, quæ ingentem ex iniqua eorum cælestis tempeftatem peperere. Conflat enim fideles circumquaque degentes, hujus quæstionis & controverfiæ causa inter fe conflictari, quæstionque a fe invicem diveiti. Verum autem esse quod dicimus, ex ipsimet rebus haud difficile perspicere licet. Nam & occidents, & Ægyptus, & ipsa fortaiile Macedonia, ab ea unitate fefe abrumpere decerverunt, quam fingularis Dei beneficentia per multos fanctorum patrum, celebrimque episcoporum, & præcipue per fanctiffimi magnique illius patris nofiri Acacii fudores moleliafique communi ecclesiæ utiliitati impertivit. Quis, quæso, reprehendat, fi ea quæ fontiis, libere exponas? Imo vero quis laudibus non efferat, fi nomen cujus fenfiam ipetas tua, ut cognovimus, poffidet, propere publicam quietem, communemque orbis pacem admittat? Quod fi videtur, perpolorum, & ad id fentientem controverfiam peropportunum exemplum tibi hoc loco in mentem reducam, cujus te quoque meminiffe velim: temporis enim, ex quo illud apud nos accidit, adeo multum non interceffit, ut jam animo excidere potuerit. Memoria haud dubie tenes, cum beato Nestorio in expofitione quadam excidiffet quidpiam, quod tibi in primis, qui per id tempus omnibus libertas egiffi, tum aliis quoque omnibus ipe audierant, non refte dictum videbatur: quo pacto ille, poffeaquam damnum turbatque quæ exigunt totius poperetur, confideraffet, expendiffetque, ejufmodi tumultuationes, fedias, diffidiaque generare poffe: (foient namque hominum hujufmodi arrepta occasione altro citroque tumultuari, atque a fe mutuo fejungi) cogitaffet præterea, parvam offenfionis icintillam magnaum fæpe fomitem difcordiis fubminiffrare, (quod etiam nunc apud nos ufu veniffe certimus) non poft multos dies generofe in medium progreffus, ad ipsi; a fe dictum fuerat, in gratiam eccleiiæ, nihil quidquam veritus contrariorum; (fuchæ enim emotione, omnem mox calumniam adverfium fe excitatam penitus extinxerit. Et quamvis nemo neficiret quod ab illo dictum erit, nimirum recte fincereque dictum fuiffe; attamen quod prompte id extaxfteret quod diiérat, hominem ftatim complexi fiint omnes.

IV.

Ego vero non ad probrofam aliquam orationis correctionem, neque ad puerilem paliinodiam, ut fe fcoipat; pietatem tuam invito: fed quia multi, ut intelligo, non infrequenter ex te audierunt, quod ipsam folam vocem, non plam quoque ipsius vocis notionem averferis: fi qui vero celebrioris famæ ecclesiastici ordinem tibi fuerint, ut ipso quoque nomine admiffo, facram virginem Mariam deiparam appellies, te illud neutiquam recufaturum effe. Hunc ob rem te monco, hortorque, ut liberta id voce depromas, quod citra erorem lapere certo dignofceris. Age inquam, fed quam refte tenes, nomen quod a multis fepe patribus uforpatum, fcripturæ, ac protoncciaium eft, adjungere ne graveris: neque vocabulum, quod plam rectamque notionem animi exprimit, cefiare pergas. Etenim nomen hoc, Theotocos, multar unpamum ecclesiafticorum doctorum repudiavit. Qui enim illo uti funt, & multi reperiuntur, & apptime celebrest qui vero illa non ufurparunt, nunquam ideoin abnuerunt, aut infamiaverunt, qui illo uti funt. Sane dum [illegible] nos haereticorum opinionem solum, spectante cuiusfiatu fanctitatis, nomen injuriatentiatim recte tenemus, pertinaciter refpuimus; aliud nihil, ut videtur, facimus, quam quod fratrum nofiroruin conficientias & temere, & ablque ulla utilitate graviter offendi non grave ducimus. Etenim fi id quod nominis fignificatione offertur, non recipimus, reftat ut in gravifiimum erorem prolabamur; imo vero, ut inexplicabilem illum unigeniti filii Dei œconomiam abnegemus: quandoquidem nomine hoc fublato, vel hujus potius nominis notione repudiata, fequitur mox, illum non effe Deum qui adversabilem illam difpentationem nofiræ falutis causfa fufcepit; tum Dei Verbum neque fe extinaiiviie, neque in fervi formam fefe demitens, ineffabilem quandam benignitatis magnitudinem humano generi exhibuiffe: (tamtamen Dei ergas nos clementiam divinæ fcripturæ hinc præcipue confirment, quod unicum illum tempiternumque Dei Filium ante omnia fæcula natum, impatibili modo ex fatu quoque virgine oriunum offeudunt. Hic namque divinus tendit apofiolus, dum ita ait: *Misit Deus Filium suum factum ex muliere*. Clare hic offendit, ipsummet Dei unigenitum admirabili ortu ex virgine in lucem prodiiffe, ut paulo ante dixi. Quod fi ergo a fanctis patribus propter hanc genuinam

Gal. c. 4. v. 4.

Partit. I. Cap. XXV.

Anno Christi 431.

Theodoretus ex ep. Ser-gium.

1 Sic Mf. Siguiet. atque ita Libertus c. 4. & editio Graeca Commelini, & versio Ann. Contii; in omnibus Mss. Hard.

Concil. General. Tom. III.

Rr

I. PART. CAN. XXVI.

nem dejera nominatur, ut vero hoc nomine ab Ἀνάθεμα εἰ τὸν ὀφείλοντα ἀφιέναι τὴν τῷ ἀδελφῷ μου, οὐκ οἶδ' ὅτι χρεὼν τοῦ σὺν ἐπιγνώσει πιστεῦειν ὄμνυσι· καὶ μετ' σὺγγνωμὴν καὶ ἔλεον τῶν, ἢ τῆς σκληροτραχηλίας ἑφίεμεν, ὡς ὑμᾶς, ἀκριβεῖ μέτρῳ. κἀθαιρεῖ τῷ δεῖν τὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἀφορῶντες τὸν τῆς τῷ σκλληρῷ τῷ Θεῷ ἀδικοῦμεν· ἀπεστιδιάτοις· ἐπίσκοπε τῷ αὐτῷ δεῖσθε πάντων, ἐπειδὴ τὰ ἔσται ἀνὸς μαθεῖν αὐτὸς τὴ καὶ πάσης ἐμοὶ σημειωθεῖς.

Anno Christi 431.

Τοῦτο πεῖ ἡμῖν συμβεβλῆσθαι, φιλοχριστοτάτε καὶ φιλόθεε βασιλεῦ· μὴ δοῦς γνῶμε· ἐ νομοὶ ἐρεῖν ἐκείνῃ κρίνοτομεν, σύνοσον γὰρ, ὡς ἐν ἀφῷ τὴ τῶν ἀποκαλύψεων γραμμάτων τὸ πολὶ ἀκρεῖ ἔσται καὶ ἡμῖν, νῦν δρεκόμεθα τὸ κατὰ τὴ γραμμάτων τῶν πατρῴων, τίνες ἐν ἔσονται, ἢ ποῖα ἀχρόσοτα καὶ ἡμῖν πατρῴα. τῶν τῶν ἐνῶ πολλὰ τὴ Θεοπνεύστου ἐστιν ἀπόκ. ἢ τὰ ἐν ἔτι πλείω ἐρεῖν· τὰ μὲν ἡμεῖς ἐχομ. ὡ ἐστιν ἀγαθὰ τὴ γραμμάτων τῶν τῷ ἀπεκτὸ ἀνοδοῦτιν, πομέσε & γνῶσε ἐγνω ποιεῖν ὃ τὸ ἐμωστὲ ἀσοχῆσε, & ἀδιάφορα σωμβαλὲν ἀνοῦσιν κάμνεσα σοι ἐπὶ τὴ κορφῶν τὴ ὀνόκλιμῳ, & ἐπτὸ ἐκα, ἀγχῆμβρε σπ' ἀλόδεσιν φιλονικοκάτη γνῶμη δέμοσ, & ἴω μὴ ὀθῆν Θεῷ ἢ φίλτρ τὴ ἀδεῖ σι. κ' τὴ ἀπρωλὸ ἐν κα τ' σκλληρὲς ἐσσηγκεῖμω, & μόνε ὠν, ὡ ἐλεῶν, ἀλλὰ μὴ πάσσιν μοι τ' ἀδεῖ τ' κλεῖσ μοι τ' Θεοφίλεστοι ἐπὶ κοσσο Ἀγχίλαοι, Ἀνσέβῆε, Θεόδωρτε, Ἡλιέε, Μελέτιε, & τὸ ἀφόρφω τὸ τῆ Θεῖ χρῆτι φροῦνδεῖστοι τὴ Δεοδεῖεῖ τὴ Θεῖ σκλληρὲ ἐπιστόσι Μακαρὲ· οἱ & ἀγῶμάτιν ὑπὸ θεῷ κρεῖ, & ἀδεῖ σι βιεκῶρε ἐκκεστρα μοῦ ἡμῖν, & ἀγῶβῆσι σι, δέσποτα, φρόνημάτι κἀνωσεῖ χρηστῷ· τῶνα τ' γραμμάτα τῶν κεῖ τὴν κεῖ τὴ λιθόκαστο σφοῦστῆρα φοῦ· ἰκκε τῶν, εἰ μὲν ἐν ἐμμῷ, μὴ δοῦτα, μηδὲ πεφῆξα. εἰ δὲ ἐστὶ ὀνῶμῳ, λυπῆσα. τῶνα, οἰκεῖ· ἐμοῦ ἡμῖν τὸ σὸ, ἡμῖν μὲν ἐδυνάκαμῳ, μόνε δὲ κα ἀκεῖ ἐμοῦ τὴ ἀνῶμῳ κατεῖ σοι· εἰ μὲ ὡς τὴ & ἐγκτὸ ἡμῖς, & ἀγκτὸ ἐστὶ βίοῦ ἐμοῦ τ' ἢ κοσμ, κατεῖ σοι τῶνε τὸ φοῦμμα. τὸ δακοῦ, & ἀγκτὸ, ἀπτῆρε τὴν κεπῆλῳ· μόνον μὲ τὸ δακοῦ, ἐλκὲ σ' σμῆρῳ.

Ἀνὸ ἐκ τὴ ἀγκτὸ ἐστὶ τὴ ἀφόρε· φοῦστοι τῶνε τῷ ἐκ τὴ κόσμε τὴ ἀφῶ· ἐστὶ τὴ ἡμῖς ὁ ἡμῖς κρῖτοι ὀφεῖ δυνῶστοι· ἢ τὸ τοῦ κρῖτοῦ ἀνῶμῳ, σοφῶ δὲ τὴ τοῦ κρῖτοῦ ἀνῶμῳ, ἐν ἐμοῦ τὴ ἀφῶ· σὺ δὲ ἡμῖς ἐκ τὴ ἀνῶμῳ & ἀνῶμῳ, ἐν ἐμοῦ τὴ ἀφῶ·

I. PARTIS CAPUT XXVI.

ut scripto ac jurejurando affirmes, te præterea anathematizare, quæ scilicet & profane hactenus fensisti: de ea rursum pollicere fensurum & doctrum pollicere, quæ & nos, & ceteri omnes, quotquot vel in occidente, vel in oriente vivunt episcopi, doctores ac populorum ducei. Ad epistolas porro quod attinet, quas Alexandrina ecclesia ad te misit, eas cum a sacra Romana synodo, tum a nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immunes judicatas esse fcias. Hisce autem litteris nostris utraque subjunximus, & ea quæ te oportet fapere & docere. & ea rursum a quibus te convenit abstinere. Hæc enim est catholica apostolicæque ecclesiæ fides, in qua universi occidentis & orientis orthodoxi episcopi consentiunt.

III.

Credimus " in unum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium creatorem: Et in unum dominum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, natum ex patre, hoc est, ex patris substantia, Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero genitum, non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt & quæ in cœlo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus est, & tertia die resurrexit: ascendit ad cœlos, venturus judicare vivos & mortuos: Et in Spiritum sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando cum non esset, & priusquam nasceretur, non erat; vel quod ex non existentibus, aut ex alia substantia, vel essentia sit; aut qui Filium Dei aut patrationi aut alterationi obnoxium asserunt; hos catholica & apostolica anathematizat ecclesia. Sanctorum autem patrum confessiones, quas sancto in spiritu loquentes sapientes ediderunt, sectantes, fequamque ac sensum quem in iis tenuerunt, studiose observantes, & regia quali via incedentes, ipsum omnipotentem Dei Verbum ex Patris substantia natum, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia & quæ in cœlo & quæ in terris facta consistunt, salutis nostræ causa descendisse: Et quæ ad exinanitionem demissio, incarnatum & hominem factum, hoc est, carne ex facta virgine sumpta, & coalescque sibi apropriata, in utere nostro suffisse, humanitatique ex muliere in lucem editum dicimus, id interim quod suapte natura erat, non abjecisse, sed hoc ipsum quod erat, hoc est, verus naturalique Deus, licet carnem & sanguinem assumpsisset, confiantermanens: neque carnem in divinitatis naturam versam, nec contra rursum ineffabilem illam notnram in carnis substantiam transmutatam asserimus, est enim immutabilis, nullique alterationi obnoxius, semper idem, sinque similis, ut scriptum est, manens. Etenim cum jam visibilis factus esset, infantumque more fasciis adhuc involveretur, ac in virginis matris gremio exiguum foveretur, omnem implebat creaturam ut Deus, patrique cum Patre portestate magnabat; & quidem divinitas quantavis " se ipsa expers est, nec ullis imminutibus circumscribitur.

IV.

Quamvis autem Verbum carni factum, ut

A γράφας ὡς ὁμωσίου ὁμοίου ὄντας, ὅτι ἐπεδείξατέ μοι ἐν τῷ μεταξὺ σωτῆρι βεβαίαν ὁμολογίαν, φρονεῖς δὲ καὶ διδάσκειν, ὡς ἐκεῖνος πάντες, οἱ τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπέρχεσι καὶ τοῦ ἑῴου κόσμου ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι, κηλῶν γεγράφασι, σωζόμενοι δὲ ἡ ἡ καθ' ἡμᾶς Ῥωμαίων ἁγία σύνοδος, ἡ ἡμεῖς ἅπαντες, ὡς ὀρθῶς ἐγράφασι & ἀπεπλάνησε, τοῖς γεγράφασι ἐκείνοις τρόπῳ τῶν ἀληθῶν ἀπεφῆνε τὴν Ἀλεξανδρίνου ἐκκλησίας ὑπεπτεμμένῃ τοῦτοις μηδὲ ἐπὶ τῷ ἡμέτερῳ & τὸ δεῖ φρονεῖν & διδάσκειν, & ὧν ἀπέχεσθαι φροντίσαι. αὐτὴ γὰρ ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἡ πίστις, ἡ συμφωνοῦν ἅπαντες οἱ τῇ ἑῴῳ ἐπέρχεσι καὶ τοῦ ἑῴου ὀρθόδοξοι ἐμπεπίστευται.

γ'.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, ἤοιτοι ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς· Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, * ὁμοούσιον τοῦ πατρὸς· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν γῇ· δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν· κατελθόντα, & σαρκωθέντα, & ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα & ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε ὅτι οὐκ ἦν, ἢ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, & ὅτι οὐ, εἰς οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἑτέρας τινὸς ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν τῶν Θεῖα, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία. ἱστόρησαν δὲ πατέρες τὴν ἁγίαν πατρῴαν ὁμολογίαν, * αἷς φρονοῦσι καὶ ἐφρόνουν οἱ ἅγιοι τὴν ἐν τῇ πίστει, ἐν ᾗ ἐπορεύθησαν ἡμῖν, ἐν ᾗ ἐπορεύθησαν ἡμῖν, ἐν ᾗ ἐπορεύθησαν ἡμῖν· ἐν ᾗ ἐπορεύθησαν ἡμῖν· ἐν ᾗ ἐπορεύθησαν ἡμῖν·

I. PARTIS CAP. XXVI. ANNO CHRISTI 451.

flo: Poterat quum qui induit, indutum venator; & propter invisibilem, visibilem adoro. Præterea & hoc quoque non absque horrore dicit: Assumptus una cum assumente coexistit Deus. Qui enim hoc modo loquuntur, unum rursus Christum in duos dividunt, & hominem per se forsum, & Deum Verbum per se forsum collocant, veramque unionem hac ratione apertissime inficiantur. Secundum hanc enim alter vestri in altero non fuisset adoratur, neque fuisset alterum Deus existitit: sed unus idemque Christus Jesus, unigeniusque Dei Filius animo concipitur, qui uno adoratione simul cum sua carne colitur. Confitemur etiam ipsum unigenitum Dei Filium ex Patre natum, etiamsi secundum propriam naturam impassibilis sit, nostri tamen causa mortem in carne secundum scripturas passum esse, propriisque carnis affectiones, quas nimirum in crucifixo corpore pertulit, citra ullam sui passionem sibi sedicivile: *Gratia enim Dei mortem pro omnibus gustavit*. Nam etsi secundum naturam & vita & mortuorum resurrectio contingit, proprium tamen corpus ultro in mortem obtulit. Etenim quo vi quadam arcana & admirabili, in propria veluti in prima sua carne mortem proculcata, primogenitus e mortuis, dominientiumque primitiæ fieret, iccique humanæ naturæ ac redituin ad incorruptionem muniret, *Dei gratia mortem pro omnibus*, ut modo ajebam, *degustavit*; & post triduum vitæ restitutus, infernum depopulavit. Quamobrem mortuorum resurrectio per hominem facta dicatur, hominem tamen illum simul Dei Verbum extitisse intelligamus: qui mortis imperio destructo, tanquam unus dominus & filius in patris gloria ejus tempore venturos est, orbem terrarum in justitia, ut scriptum est, judicaturus.

VII.

Quin illud quoque non possum hoc loco non adjicere: nempe, unigeniti filii Dei, hoc est, Jesu Christi mortem, & ex mortuis resurrectionem annunciantes, ejusdemque in coelum assumptionem confitentes, incruentum in ecclesia sacrificium non celebrare, atque ad mysticas benedictiones accedere, nisi sacerdotium apte participes facræ carnis & pretiosi sanguinis Christi omnium nostrum salvatoris effectus. Neque enim illum ut eamem communem fuisse putamus: absit hoc: neque nostrum tanquam vitiosi ejusdem sanctificati, aut dignitatis unitate Verbo consociati, aut divinam inhabitationem fortiti; sed tanquam vere vivificam, ipsaque Verbi propriam. Nam cum vita illa sit Deus secundum naturam, postaquam unum quiddam cum ipsa fuit carne effectum est, vivificandi virtutem illi contulit. *Quamvis ergo ad nos dicat, Amen amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem*, &c. quotiquam tamen illam communem, hoc est, hominis cujusipsum nostræ conditionis carnem esse existimare debemus; (quomodo enim hominis caro fuerunt tum ipsius naturam vivifica effecisset?) sed vere ipsius proprium, qui nobis carnem, filius quoque hominis & factus & appellatus est.

VIII.

Proinde cum ecce, quibus fateamur nostre de sacrificio ipsum in evangeliis utitur, illas duabus substituentis aut pertinis nequaquam tribuimus; quasi ita ex duabus rebus, illique diversis in unitatem quandam insuspe-

ANNO CHRISTI 451.

ρὸς ἀποφοῦτον τὸν φορέμενον σῶμα· διὸ τὸν ἀόρατον προκυνῶ τὸν ὁρώμενον. φεύγω δὲ μὴ τὴν τοῦ κεκλεικότος ἀτιμίαν· ὁ γὰρ τοιαῦτα συγχρηματίζων θεὸς, ὁ μὴ ὢν τῶν λεγόντων ἀκτίμων ἐν ὀφθαλμοῖς θεοῦ· ὁ μὴ ὢν τῶν λεγόντων ἕτερον εἶναι μέρος ἐξεῖς, ὁ ἀνθρωπον ἕτερον εἶναι θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁ φιλοχριστὸς τὴν ἕνωσιν, κατὰ ἣν οὐχ ὡς ἕτερος εἰς ἕτερον συμφρασθεὶς κεκοινωνεῖ τοῦ, ἕτερ μὲν συγχρηματίζει θεὸς, ἀλλ' ὡς ποιεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενὴς, μὴ φρονεῖκωσιν τιμώμενος· μὴ τὸν ἴδιον σαρκὸς. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς μονογενὴς υἱὸς, & θεὸς μονογενὴς, κἀνὶ τὰ φύσει ἀδιάφορον ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, ὡς ἰδίοις τοῖς τῆς σαρκὸς ἀπαθείαις πάθη· χάριτι δὲ θεοῦ & ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διὸ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον σῶμα, κἀνὶ τὰ φύσει ἀπάρχεται ζωῆς, καὶ αὐτὸς ὡς ἡ ἀνάστασις· ἵνα γὰρ ἀφῇ τὸ θνητὸν παπίρας τὸν θάνατον, ὡς ἐγερθεὶς ἀφῆκε τὴν ἰδίαν σαρκὶ, ἡμῖνται κατοικοῦντος ὁν ἐν κρύῳ, & ἀνεγεῖρε τὴν κεκοιμημένον, ἀδοσποίητ τὴ τῆ τῆ ἀνθρώπου φύσει τὴν ἀφθαρσίας κόσμον ἀρωμένῳ, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἡμῖν ἀγείνω, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου· τριήμερος δὲ ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν ᾅδαν· ὅτε καὶ λέγεται ὅ ἀνθρώπος γρόνῳ ἀ ἀνάστασι τῶ νεκρῶν, ἐλπὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁν θεὸν γεγονότα λόγον, καὶ λιλαδεμα δὲ αὐτοῦ τὸ θανάτου τὸ κρατοῦ· τῷ δὲ κεκρᾶς ὡς ὡς υἱὸς καὶ κύριος ὁν τῆ δόξῃ τῆ πατρὸς, ἵνα κείῃ τὴν οἰκουμένην ὡς δικαιοσύνῃ, καθὰ γέγραπται, ἀνεγνῶμεν δὲ κρίσεσι κρίσιν ἀθῳωμένῳ.

ἀθῳωμένῳ.

ἀθῳωμένῳ.

I. PARTIS CAPUT XXVI. Joan. 16. 14.

X.

Ceterum cum de Spiritu sancto ait: *Ille me clarificabit*; nil certare volimus, Christum Dei filium veluti gloriæ quæ aliunde profiscitur, indigum, a Spiritu sancto glorificatum nequaquam dicemus: Equidem Spiritus illius neque illo melior, neque illo eximium sublimior est. Verum quod ad divinitatis fuit sufficientissimum, hoc subinde Spiritus in infinigum operum perpetratione uteretur, ob id se ab illo glorificari profitebatur: perinde ac si quis nobisum de fua fortitudine, aut cujusvis rei scientia dicat: Mea me virtus aut scientia glorificabit. Nam cum ab Spiritu in propria perfona fubfiftat, cateteuque in feipfo confideretur, quatenus Spiritus & non Filius; non eft tamen ab eo alienus: quandoquidem Spiritus veritatis nominatur, Chriftus autem veritas eft; & proinde quoque ab illo, atque a Deo Patre procedit. Cum etiam domino noftro ad cœlum afcenpto, Spiritus fanctus ftupenda prodigia per fanctorum apoftolorum manus ederet, illum glorificavit. Creditum eft enim (quod Deus fecerebam naturam effet) ipfum per Spiritum fanum denuo operatum. Propterea quoque aiebat: *Quæcunque de me accipiet, & annunciabit vobis*. Hoc tamen non ita accipiendum eft, quafi Spiritus fanctus per quandam participationem fapiens aut potens fit: eft enim ille numeris omnibus perfectus, nulliufque penitus indigus: verum quia potentiæ & fapientiæ Patris, hoc eft Filii, Spiritus eft, hinc & ipfe quoque re ipfa potentia & fapientia eft.

Joan. 16. 14.

XI.

Quia vero facra virgo Deum carni fecundam hypoftafim unium corporaliter genuit, ob id illam quoque deiparam effe dicimus; non quod Dei verbi natura exiftendi initium ex tate traxerit: *Erat enim in principio, & erat Deus erat Verbum, & Verbum erat apud Deum*: & ipfum fæcula condidit, Patrique coevum res omnes procreavit; fed quia humana natura fecundum hypoftafim fibi unita, corpoream, ut modo dicebamus, ex utero nativitatem experfum eft: non quod propter naturam proprium temporali, ea videlicet quæ in noviffimis fæculi temporibus acciit, nativitate neceffaria indigeret; fed quo noftræ quoque fubftantiæ ortum fua benedictione cumularet, maledictique, quæ mortalia corpora noftra in mortem urgebantur, hoc ipfo, in poftterum contra unitatem genus noftrum fævire defineret, quo illud carni unitum ex multere in cœlum produxit, & illo tandem, *in domo patris filii tui*, per ipfum habeftabo, verum effe offenderet quod prophetæ voce dictum fuerat: *Abforpti mors prævalens, & rurfum*: *Abftulit Deus omnem lacrymam ab omni facie*. Nam hæc ipfa de carne fumi cum fanctis apoftolis ad nuptias in Cana Galilææ vocatum, hoc fe contulifle fuaque benedictione eafdem difpenfatoric cohonceftafle dicimus. Hæc tenere, hæc fapere cum fanctis apoftolis & evangelifta tum ab univerfis quoque facra & divina fcriptura, tum ex veraci denique fanctorum patrum confeffione edocti fumus. Hi omnibus & te quoque fubfcribere, & cifrum eorum fatum ac dolum non nobifcum a [illegible] quit. Quæ vero a tua reverentia anathematis execratione condemnari necefe eft, ei hæc ipfa epiftolæ in hunc modum fubjicimus.

Joan. 14. 26.

Joan. 16. 14.

Joan. 16. 14.

Joan. 16. 14

esse negaverit, sed alterius cujusplam ipsi Verbo secondum dignitatem tantum conjuncti, hoc est divinam tantum inhabitationem sortiti, esse disserit: neque vero potius vivificam confessus fuerit, ut modo meminimus, eo quod Verbi quod operatis virtutis potest, facta sit propria; anathema sit.

XII. Si quis non confitetur, Dei Verbum secondum carnem passum, secundum carnem crucifixum, mortemque secundum carnem gustasse, & primogenitum tandem ex mortuis factum esse, quatenus videlicet vita est, & vivificum ut Deus; anathema sit.

Ἀνάθεμα Τοῦτο.

Ἀλλ' ἐπὶ τὸν τῶν τοῦ ἀντὶ, σωμαφόρου μὲν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀξίας, ἡγεμὼν ἀς μεθ' ἡμῶν * Σοφίαν τοῦ κόσμου· & ἐν τῷ μέλλον ζωοποιῶν, ὡς ἀφεῖμῶν, ὅτι γέγονεν τῶν τῶν λόγῳ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἀνάθεμα ἔστω.

ιβ'. Εἰ τις οὐ ὁμολογεῖ τὸν τὸ Θεοῦ λόγον παθόντα σαρκί, & ἐσταυρωμένον σαρκί, & θανόντα νεκρῶν σαρκί, γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὸ ζωή τε ἐστι & ζωοποιὸς ὡς Θεός. ἀνάθεμα ἔστω.

Anno Christi 431.

** EADEM S. CYRILLI ET CONCILII ALEXANDRINI SYNODICA EPISTOLA.

A Dionysio Exiguo in Latinum serm. translata, cum ejusdem Præfat. ad Petrum ep.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE S. J.

PRæcedunt epistolam *Dionysio* Exiguo ante annos mille ac ducentos Latine redditam tetrastichi in laudem canonum ecclesiasticorum *Ildefonsus Mercator* hac præmittit monitione. *Incipit synodus Ephesina prima decretorum ejusdem Nestorium damnantium adversus Nestorium CP. episcopum, qui partem hominem ex familia virginis Mariæ natum affirmit: et alium filium secundum carnem, alium sacerdotem divinum; nec nomen Christum in Verbo Dei & carne fruitivit. Incipit ejusdem synodus ad Nestorium filium Dei, alterum hominis predicantem. Canonum autem hæc synodus Theodosio junioris XIII. & Valentiniano III. consulibus ann. CCCCLXVIII. cui synodo præsidebat beatissimus quondam Cyrillus Alexandriæ episcopus qui cum omni concilio alterum Nestorium hac synodalis decreti sententia damnavit. Deo amabilis confacerdos Nestorio, Cyrillus vel quicumque tunc apud Ephesi synodum: Cum salvatore vestre pietate pronuncio, & Hac ille Ephesino universali concilio visbuerus episcoporum, quæ fuit episcopi dumexaxat ab Alexandrina synodo. Quem errorem poena secuti sunt Joannes Antiochenus, Joannes Wendelinus, Petrus Crabbius, aliique, quos Laurentius Surius, & eruditi pofica viri merito reprehendentur. Quii vero fuerit antiquus illius epistolæ interpres difficimus ex sequenti præfatione ad Petrum episcopum missa, quam primus ex fuo vetustissimo codice uncialibus literis exarato ecclesiastum fortis edit Christophorus Justellus, episcopus filius V. C. Henricus Justellus ipsum illud antiquum exemplar cum aliis pleribus humanissime commodavit.

INCIPIT PRÆFATIO EPISTOLÆ

S. Cyrilli Alexandri episcopi.

Domino beatissimo patri Petro episcopo Dionysius Exiguus in domino salutem.

BEneficiorum vestrorum memor, venerabilis pater, & amplitudinis Sedis Apostolicæ egregium, temperque ante oculos mentis adponens lactis nutrimentorum vestrorum studia parvulo mihi depensa, quæ nulla spatia locorum poterunt obliterare, vel temporum: quæro vicem referre gratiæ, quam me fecit reperire pietas. Et ideo sæpe plerumque perficitur voto quod desciscit videtur officio, deliderium quod erga vestram paternitatem jugiter gero, quo pacis mandato pastore non desiderio, atque filio vestrate spiritualis [illegible] sancti Cyrilli Alexandrini pontificis Nestorio quondam Constantinopolitanæ urbis episcopo destinatam, et ab illo [illegible] cum admiratione caritatis blasphemiæ ejusdem Nestorii sub anathematis obtestatione damnantis: quam nuper de Græco in Latinum eloquium transtuli, per venerationem vestrum fratrem Sanctulum destinavi opportunum prorsus hoc tempore existimans quo tanti doctoris apostolica fides Græcis jam dudum bene comperta, sed ignorata Latinis hactenus innotescat: ut Nestorians labes evidenter agnoscatur ab hominibus, & pro sua malignitate merito refugatur, quæ sub prætextu fidei perfidiam insinuare non desinit, & furore Judaico pariter & errore tranquillitatem catholicæ ecclesiæ toto terrarum orbe diffusæ turbare contendit. Et tamen optime noverim quos prudentia salubria consiliunt homines hostilitter audient, fusque depulsæ cupidita prava persistant; tamen omittendus non est quantum libet instructio, propter eos qui non contentionis amore, sed quadam simplicitate falluntur, quia sæpe contigit ut adspiratæ Deo veritati commodent studium qui mendacio prabuerunt consensum. Memorati ergo beati Cyrilli scripta præsentia eundem Nestorium commonent, ut unigenitum Dei Filium de Patre natum ante omnia sæcula, ejusdemque cujus est Pater effentiæ, qui propter nostrum solutem defendit, & incarnatum est de Spiritu Sancto, ex Maria virgine, non audeat in duos dividere, nec solita calliditate conjunctionem quandam, & societatem Dei & hominis adiverare nitatur: quæ vocabula nulla utriusque naturæ integritatem unitatemque, nec dignitatem personæ, vel certe dominatione recepimus, & non jubam ecclesiastica decretis opposita, qui noverunt reta sentire, qui etiam bene facientes tibi profectissime reliterunt: hoc idem nunque in epistola quam missis ad praxilem ample Romæ sanctum & corpulopum nostrum Cælestinum significare curavi. Non autem sufficit tuæ religioni solummodo fidei symbolum confessi, quod expositum est per Nicæna concilium: sed quæ largitate, & veneratione [illegible] Nicæam congregata: hoc enim nos intelligimus, nec redit interpretatus, quinimo perverse, sicut sæpe vocis eadem verba prætuitis, sed consequens est [illegible] quando fatetur quod anathematizat [illegible] [illegible] profana documenta quæ sentis & docetis quæ non universi five per orientem, seu per occidentem, episcopi & magistri prælesiæque populorum, [illegible] docemus. Epistolas autem ad Alexandria urbe religioni directas, [illegible] confessum perhibis, tam ea quæ apud urbem Romam conventi [illegible]

est me dignus: Et qui diligit filium, aut filium super me, non est me dignus, quid nos patiemur qui despicimus a tua religione, ut te super Christum latentorem omnium diligamus? Quis enim nobis in die judicii subvenire poterit, aut quam satisfactionem reperire poterimus, ita diuturnum silentium de prodaitis a te contra eum blasphemis contenentes? etiam *Spiritum* te tantummodo Inderes, docens ita vel sentiens, sollicitudo nobis minor existeret: cum vero totam scandalizaveris ecclesiam, & fermentum insolentiæ avitatis & novæ hæresis miscueris in populis, non tantum ibidem positis, sed ubique consistentibus. Nam tuarum expositionum libri per cuncta vulgari, fuit *a nobis super nostro* [illegible] *ultra vel excusationis forma* [illegible] *non quomodo non necesse sit meminisse Christi domini sic dicentis: non putetis quod venerim pacem mittere terram, sed gladium; veni enim separare hominem adversus patrem suum, & filium adversus matrem suam?* Nam cum Inditur filios, parentum reverentia velut inutilis & periculosa despicitur, & amor erga filios, *charitatem* [illegible] *ad postremum super ipsam vitam* [illegible] [illegible] *gitur, ut mirionem resurrectionem, fecit tempium est, confessumur.* Ecce itaque te simul cum sancta synodo, quæ apud amplum urbem Romam congregata est, præsidente sanctissimo fratre & consorte nostro Cælestino episcopo, his scriptis jam tertio convenimus, consilium dantes ut te a tam prava sententia dissuadeamus, quæ & [illegible] sentire congrescis, & docere. Recipias vero fidem rectam ecclesiæ per beatissimos apostolos, & evangelistas ab initio traditam, qui & oculis inspexerunt, & ministris verbi fuisse noscuntur. Quod si hoc eligis, tua facere diuturnis, juxta dilationem illam [illegible] [illegible] [illegible]

I. PARTIS CAPUT XXVI. modum conjunctionis advertimus; hoc enim, ad unitatem non sufficit naturalem, nec secundum participationis affectum, licet non etiam adhærentes domino, *unus cum o spiritus sumus*, imo potius conjunctionis nomen evitamus, tanquam non exiliens idoneum quod significet unitatis arcanum: sed neque Deum aut dominum Christi verbum Dei patris adferimus, ne iterum manifestius in duo dividamus unum Christum Filium & dominum, & in crimen facilegii recidamus, Deum illi seipsum facientes & dominum. Unitas quippe fuit superior divinus Deus verbum carni secundum subsistentiam, Deus quidem est omnium & dominatur universitati. Verumtamen nec servus & filii ipse, nec dominus, quia inepium est vel potius impium hoc fentire vel dicere. Quamvis enim Deum suum patrem dixerit, cum Deus sit etiam ipse natura, & de illius essentia, tamen nullatenus ignoramus quod manens Deus, homo quoque factus sit, qui sub Deo juxta debitam legem naturæ humanitatis existeret, ipse vero sibi vel Deus poterit esse vel dominus? ergo licet homo quanto decenter exinanitionis mensuræ congruit, sub Deo se nobiscum esse dixit; hoc certam modo sub lege factus est, quamvis ipse promulgaverit legem, & legislator ut Deus extiterit. Cavemus autem de Christo dicere, propter adsumentem venere adsumptum, & propter invisibilem adoro visibilem. Horrendum vero super hoc etiam illud adjicere, is qui susceptus est cum eo qui susceptit? quod nuncupatur Deus: qui enim hæc dicit, dividit iterum in duos Christos eum qui unus est, & hominem iterum in parte, & Deum similiter in parte contulentes. Evidenter enim dividit unitatem, quam non alter cum altero coadoratur, aut ut quod nuncupatur Deus, sed unus intelligitur Christus Jesus Dei Filius, unigenitus, una fervitus, una gloria cum ve neratione. Confitemur etiam quod idem ipse, qui ex Deo patre natus est Filius, unigenitus Deus, sicut juxta naturam expers passionis extiterit, pro nobis tamen secundum humanitatem perpessus fit & erat in cruce hoc corpore propria carnis impassibiliter ad fe referens passiones: *gratia vero Dei, pro omnibus gustaverit mortem*, tradens et proprium corpus, quamvis naturaliter ipse vita, & resurrectio mortuorum. Nam ut mortem ineffabili potentia proculeaet, ac primus in sua carne *primogenitus ex mortuis factus*, & *primitiæ dormientium*, ytamque facere humanæ naturæ ad incorruptibilem aeternam, gratia Dei, sicut supra dictum est, pro omnibus gustavit mortem, & terrenis delitiis gaudium fecimus. Idcirco quamvis ipse quod per omnia factus est in carnis vicissitudinem, tamen intelligimus hominem factum verbum quod ex Deo est, per ipsum mortis imperium tollit destructionem: vetuit autem temporalis fructuitis, sicut unus est Filius & dominus, in gloria patris, qui ingressus cœlum terraram in æquitate, sicut scriptura testatur. Necessario igitur & hoc adjicimus, adquinatates enim secundum carnem mortem mingerici Filii Dei, id est Jesu Christi, & resurrectionem ejus, & in certa illa sessionem paritur confitentes, incruentam celebramus in ecclesiis sacrificii servitutem, sic etiam admyslicas benedictiones accedimus & sanctificamur, participes sancti corporis & pretiosi sanguinis Christi, qui omnium nostrum redemptoris effectis, sicut communem carnem participentes, quod absit; nec ut vitiati sanctificati & verbo conjunctii secundum dignitatem, aut sicut divinam possidentis habitationem; sed ut vere vivificatrixem, & ipsius verbi propriam factam, vita enim naturaliter ut Deus existens, quia proprie carni unitus est, vivificatrisem eam esse professus est. Et ideo quamvis dicat ad nos, *amen, amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem*, non tamen eam ut hominis unius ex nobis existimare debemus, quomodo enim juxta naturam suam vivificatrix esse carne hominis poterit; sed ut vere proprium ejus factam, qui propter nos filius hominis, & factus est & vocatus. Eas autem voces, quas salvator nobis in evangelio protulit, non in duobus subsistentiis, aut personis contemnimus partiamur. Non enim duplex est unus Christus & solus, quamvis ex duabus, diversisque rebus ad unitatem cognoscatur individuam convenisse; licet homo quoque ex anima constans de corpore non duplex potuit, sed unus est ex utroque. Humanas ergo & divinas insuper voces ab uno Christo dictas animadvertentes recte sentimus. Cum enim Deo dignissime loquitur de seipso: *qui me vidit, vidit patrem*, & *ego & Pater unum sumus*, divinam ejus intelligimus, ineffabilemque naturam, secundum quam unum est cum Patre suo, propter unam candemque subsistantiam, imago & character, splendorque gloriæ ejus existens. Cum vero humanæ naturæ mensuram nullatenus inhonorans Judæos alloquitur, *nunc me quæritis occidere hominem qui veritatem vobis locutus sum*. Item non minus, qui in humilitatem & exquisitate Patris est, Deum verbum etiam in mensuris humanitatis ejus agnoscimus. Si autem necessario creditur, quod natura Deus existens factus sit caro, imo potius humanitatem adsumpsit animam rationali, quæ anima est, ut in 2 ejus quilibet vocabus erubescat, & cas homine dignas effatus est? quod si fermones homini congruentes? abjicit juxta nos hominem fieri quas congrit? cum vero le propter nos ad exinanitionem spontaneam misericorditer inclinaret, quantob causam dignos exinanitione sermones effugerit? Uni igitur personæ cunctas ejus in evangelio vocabulorum, poni fecimus, verbi scilicet unigenitus natti; quia unus est *Dominus Jesus Christus*, ut scriptum est. Appellatum vero apostolum & pontifi cem confessionis nostræ tanquam sacrificantem Deo & Patri fidei nostræ confessionem, & quæ a nobis ipsi & per ipsum vita cum Deo & Patri incessante offertur. Iterum cum dicimus, qui ex Deo est secundum naturam Filius unigenitus, nec homini prates cum alteri facedoti non nomen & officium denominant. Facus est enim mediator Dei & hominum, & reconciliator ad patem semetipsum Deo & Patri pro nobis offerens in odorem suavitatis: ideoque *Sacrificium & obtationem noluit, holocausta pro peccatis non placuerunt, corpus autem perfecisti mihi, tunc dixi, ecce venio. In capite libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam*. Obtulit enim proprium corpus pro fe. sed pro nobis in odorem suavitatis. Nam qui pro se obtatione vel sacrificiis indigeret ab omni peccato liber ut Deus existens? Quod si omnes peccaverunt, & egent gloria Dei secundum hoc quod Deus ad mutabilitatis excessum repentinorum ejus, & refundit omnes, & in certa illa nostra, ipse vero non ita: ideoque non gloria ejus ex evincimur, cur erit ultra jam dubium quod agnovi verus propter nos & pro nobis fit immolatus? qui dicit autem quia semetipsum tam pro se quam pro nobis obtulerit, nullatenus impieratis crimen cligiet: cum nihil prorsus ille delinquerit, nec ullum fecerit omnino peccatum; quo figitur & ablatio sacrificiorum, aut sicut divinam possidentis habitationem; sed ut vere vivificatrixem, & ipsius verbi propriam factam, vita enim naturaliter ut Deus existens

Ejusdem Cyrilli epistola ad clerum populumque Constantinopolitanum: in qua scribit, se attendant impia doctrina Nestorii heretici, nere ipsi communicent, si pro pastore mauunt lupum: sed magis vivilitet agant in domino, et suam fidem constantem servent: praeterea scribit, se communicare cum iis, qui a Nestorio ejecti sunt, quod ejus doctrina contradixerint.

Dilectissimis ac desideratissimis fratribus, presbyteris, diaconis, monachis, populoque Constantinopolitano, Cyrillus episcopus, et synodus quae in Aegypticae diocesi Alexandriam convenit, in domino Sal.

SERIUS & vix tandem eo devenimus, quo initio venire oportebat, nempe in communis omnium vestrum fidutia curam fuscipere-mus, nec vos in re fidei tumultui qualiari permitteremus. Ceterum vestris hilce querelis repudemus, nos praeterimus tempori non absque luctu & lacrymis exegimus, expectantes ut venerabilis episcopus Nestorius cum coelitis & admonitionibus ecclesiasticis, tum vestrum quoque omnium increpationibus pecmotus, a perversis illis absurdisque suis dogmatibus recederet, fidemque a sanctis apostolis, & evangelicis scriptoribus, nec non ab universo sacerdotum ordine ecclesiis traditam, sanctorumque prophetarum vocibus & oraculis, ne quid detrimenti pateret, obligatam una nobiscum venerarum consideret. Quia vero partim ex hit quae publice apud vos pro concione proponere non cessat, partim rotius ex editis ab illo exegeribus, graviter cum seductum, nec vulgari quoque perfidia & impietate irretitum comperimus; ad eam necessitatem adacti sumus, ut synodicis literis testatum illi facieremus, quod nihil quam celeritine, hoc est, intra praefixium a Caelestino sanctissimo Romanae ecclesiae episcopo dierum spatium, a doctrinae suae novitatibus abstinuerit, eaque quae apud vos docuit, fusique libris, qui apud nos Romae ejecti sunt, inserit, vel inlerpolanae circuvit, seu chirographo suo mutatis nullum conformium, neque ullum in posterum inter facerdotes Dei locum habiturum esse, sed ab omnibus societate prorius alienum fore.

Nemo autem hanc qualemcunque cunctationem vitio nobis vertat. Neque enim grege tam numeroso, imo vero omnibus, quotquot ubivis gentium versantur, a populis & ecclesiis perturbatis dorinativamus, sed peritorum medicorum industriam hac in parte imitati sumus. Hi enim morbos & vulnera in humano corpore pacientia non flatim igne aut ferro arrodere' bunant, sed vulnere levioribus primo medicamentis delinito, tempus praeholantur ulterius & sectioni opportunum. Quamobrem viri eiusdem in Christo, fidesque quam semel accepistis, constanter servata, Christo uni & soli & vero Dei Patri placere fategite; memores sanctorum patrum nostrorum, qui sancte inculpateque fatelitate apud vos functi sunt, quique dum viverent, sancta virginem deiparam nominabant. Vegetis enim illa Emmanuelem, qui

Τῷ αὐτῷ καὶ τῇ αὐτῇ συνόδῳ, περὶ τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μοναχῶν.

Τοῖς ἀγαπητοῖς, & θεοποθεστάτοις ἱερεῦσι μοναχοῖς, πᾶσί τε τῇ Κωνσταντινουπόλει, Κύριλλος χαῖρε ἐν Κυρίῳ ἀληθινῷ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐπὶ τὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστολῇ ἀναφερόμενον ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πανηγύρει, ἐν ᾧ καὶ τὴν ἁγίαν Θεοτόκον ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν, ἐν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'.

Τῷ αὐτῷ καὶ τῇ αὐτῇ συνόδῳ, περὶ τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μοναχῶν.

Τοῖς ἀγαπητοῖς, & θεοποθεστάτοις ἱερεῦσι μοναχοῖς, πᾶσί τε τῇ Κωνσταντινουπόλει, Κύριλλος χαῖρε ἐν Κυρίῳ ἀληθινῷ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Ἐπὶ τὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστολῇ ἀναφερόμενον ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πανηγύρει, ἐν ᾧ καὶ τὴν ἁγίαν Θεοτόκον ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν, ἐν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν.

Ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πανηγύρει, ἐν ᾧ καὶ τὴν ἁγίαν Θεοτόκον ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν, ἐν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν.

Ἀλλ' ὅμως ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πανηγύρει, ἐν ᾧ καὶ τὴν ἁγίαν Θεοτόκον ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν, ἐν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ Θεοῦ πνεύματι εἰς ἡμᾶς ἀπεστείλαμεν.

a Verus est Deus. Verbum namque caro factum est; & quo ejus nos fratres eradetemus, qui est super omnem creatonsen; ex muliere fecundum carnem natus est. Fradicabant autem illi apud vos non dnos Christos, sed unum tantum; eumdem nimirum Deum verum, & hominem rurlus fecundum carnem ex muliere ortum: non hominem nudum, illa tantum copula Deo conjunctum, quae in sola dignitatis, vel authoritatis aequalitate cernitur; (hanc enim fingida, & inutilia, & antiha Nestorii fant dogmata.) Addebat his, illum ipsum mortem nostri caula fecundum carnem perpessum, mortisque imperio divina virtute proculcato, ex mortuis demuo resurrexisse, universorum tamdem judicem olim venturum esse. Hanc in vobis fidem identidem exhsiceratem, immaculatos & inculpatos vos conservare, nullum prorius commentum cum memorato Nestorio habentes, nec autes illi accommodantes, si pro pastore lupus esse perrexerit, & post hanc nostram admonitionem ad illum desistatam, perverta fapere non desisterit. Denique cum fis eleriis & popularibus quoque, qui propter rostam hidem ab illo excommunicata, vel grade mortis fant, nos libere communicamus, injustam illius fententiam minime approbantes, fed eos potius qui illis perpessi fant, commendantes, illoque eis dicentes: *Beati estis, si propter Dominum exprobrantur; quoniam vertutis* C *& Dei spiritus super vos requiescit.*

CAPUT XXVIII.

Ejusdem Cyrilli, synodique cum eo collectae, ad monachos Constantinopolitanos epistola.

Religiosissimis piissimisque monasteriorum patribus, qui sunt Constantinopoli, Cyrillus & sancta synodus Alexandriae congregata, in domino Sal.

PIETATIS vestrae zelum, quem pro Christo & populis in nobis conservatis ecclesia Alexandrina apud vos, dum ipsa in Christo vivit, summique laudibus, ac admiratione, dilectionem vestram in Christum & ejus nomen extulimus. At nos interim in lacrymis luctuque jacentes, Christum universorum salvatorem obsecrabamus, ut vel nunc tandem dissipatis diabolicis laqueis, ecclesiarum scandala proficindat, maledictisque glostam illius infectantes compescat. Quippe vero longanimis est, persistentiae tempus abunde fatis Nestorio hucusque concessit, omnibus interea contientibus, magnoque desiderio expectantibus, ut profina illa novum novitate erectia, quae vetta ac decentia, divinique scripturis consentanea fant, nobilium faperet; fidemque per sanctos apostolos & evangelistas, qui germani mysteriorum Christi dispensatores extiterunt, mandantumque ut evangelium illius universo terrarum orbi annunciarent, habuerunt, jam inde ab initio traditam fusciperet. At quia in illiterioribus perseverat, blasphemisque blasphemiis cumulans, ad deteriora subinde gradum facit, & peregrina alienaque dogmata, quae sancta Dei ecclesia nunquam agnovit, proponere non desinit; eaquum esse existimavimus vel terris literis illum commonefacere: quibus illae quoque accedunt, quae jam una cum nostris postremis, a sanctissimo piissimoque urbis Romae episcopo missae fant.

[a] Verus verbo legitur latine ex vetustiore Cornelii versione cap. 5.

Partis I. Caput XXIX.

Summa autem admonitionis hæc est; si quidem resipiscere, & ea quæ dixit, laeryma dilutere, ac dogmata quæ falsa proposuit est, scripto anathemate condemnare; & recitam tandem inculpatamque catholicæ ecclesiæ fidem voluerit agnoscere; fore ut veniam, si tamen ea petat, & quæ oportet doceri fe sinat, promereatur. Sin vero ea facere recusarit, ab episcoporum cœtu, nec non a magistrorum dignitate se prorsus alienum extorrenque esse intelligat. Neque enim tuum fuit, Iuprum Christi gregibus insertum, sub pastoris specie admittere. Viri itaque estote, & ut servos Dei decet, animarum vestrarum curam suscipite, tum pro Christi gloria, & ut fides quæ in ipsum est, refta & sincera ubique locorum annuncietur, nihil pœna tentate. Hoc enim vos & a futuris periculis liberabit, & coram divino tribunali coronis dignos efficiet, Christo omnium nostrum salvatore propter vestram erga illum dilectionem laudante omnes & remunerante. *Salutate invicem in osculo sancto. Salutant vos fratres qui mecum sunt.* Opto vos in Christo valere, dilecti & desiderati fimi fratres.

A Ἐφ᾽ ᾧ ἐλοιτο μετανοῆσαι, ἐφ᾽ ὅτε ἑφρασε βλαψάσας, ἀπαθεῖς τὰ ἰσα μὴ γράφοις τὰ δόγματα ἐκμαγεῖα δάκρυσι, ὁμολογήσας δὲ ὀρθὰς καὶ ἀδιάβλητος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γράμμα πίστιν, ἐμφανῶσαι, σωζομένου αὐτοῦ, καὶ δόξει μετάνοια. εἰ δὲ μὴ ἐλοιτο ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ τέρατα ἀνῆκε ἑξῆς τε καὶ τῆς ἱερᾶς τῆς ἐπισκόπων, καὶ τῆς διδασκαλικῆς ἀξιώματος. οὐ γὰρ ἔστι ἀλλοῖωσις σε εἰς τὴν ποιμένος λόγον ἐπιφοίτα ἔνεκα τοῦ τῆς συνθέσεως ποιμένος. ἀνδρίζεσθε τοίνυν ὡς δεῖται Χριστῷ, ὡς φροντίσαι τῆς ἰδίου ψυχῆς, πάντα πράττοντες ὑμῶν τῆς δόξης τῆς Χριστῷ, ἵ ἀπῶ ἀν ὁ τῆς ἀληθείας ὁρθὴ καὶ ἀκακήτητος κηρύττοιτο πανταχοῦ. τῶν μὴ ὑμᾶς & τῆς μὴ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξει, καὶ ἐπὶ τῶ θείου βήματος στεφάνων ἀξιωθῆναι φανεροῦ, τῶ εἰς ἀπὸ ἀγάπτε ἐπαινέσαι σῶμα πάντας ἀποδεχομένου τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί. εὐρώσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὄκνομαι, ἠγαπημένοι καὶ ποθούμενοι.

Rom. 16. v. 16.

CAPUT XXIX.

Infaci Nestorii anathematismi, Cyrilli anathematismis opposiri.

I. SI quis cum qui est Emmanuel, Deum verum esse dixerit, & non potius nobiscum Deum; hoc est, inhabitasse eum quæ secundum nos est, naturam, per id quod unitus est nostræ, quam de Maria virgine suscepit: anathema sit. Quia Emmanuel est, & non potius ejus, qui Emmanuel est, nuncupatus; ipsumque Dei Verbum in carnem versum esse, quam accepit ad ostentationem deitatis suæ, ut habitu inveniretur ut homo; anathema sit.

II. Si quis in Verbi Dei conceptione, quæ ad carnem facta est, de loco in locum mutationem & divina fententia dixerit esse factam; ejusque divinæ naturæ carnem capacem dixerit, ac partialiter unitam carni; aut iterum in infinitum incircumscripta natura, & cum extenderent carnem, accipiendum Deum; eumdemque ipsum natura & Deum dicat & hominem; anathema sit.

III. Si quis non secundum conjunctionem unum dixerit Christum, (qui etiam Emmanuel secundum naturam; ea utique etiam substantiam, dum Dei Verbi, quam etiam ab eo hominis susceptæ, fi en una Filii conjunctione, quam etiam nonnunquam scripturæ, minime confitetur; anathema sit.

IV. Si quis ea voces, quæ tam in evangelicis, quam in epistolis apostolicis de Christo, quasi de una atque (scripræ sint accipiat tanquam de una homine, (ejusque Dei Verbo tegat passiones attribuere, tam secundum carnem, quam extra carnem; anathema sit.

V. Si quis unum esse post assumptionem hominis naturaliter Dei Filium, audet dicere cum sit Emmanuel; anathema sit.

VI. Si quis post incarnationem Deum Verbum alterum quemdam præter Christum nomina-

Anno Christi 431.

Tom. 1. Concil. Ephes. cap. 1.

CAPUT XXX.

Basilii diaconi, & reliquorum monachorum supplicatio.

Toῖς ἀσιβεσέστατοις, & τιμιωτάτοις, & τιμιωτάτοις ἀνδρὶ θεῷ καὶ ἀδελφοῖς, χριστιανοῖς βασιλεῦσι, * Θεοδοσίῳ Θεοδοσίου & Οὐαλεντινιανῷ, βασιλεῖ, νικηταῖς ἀεὶ Σεβαστοῖς, Βασιλεῖ διακόνῳ & ἀναγνώστῃ, & Θαλασσίῳ ἀναγνώστῃ & μοναζόντι, & παντὶ χριστιανῷ μοναχῷ.

B * Theodosio & Theodosii

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ τοῦ Θεοῦ, ὁ * ἀνεκφράστου φῶς ἀδιδόμενος κἀκεῖ μετοιοῦσα βαρυτάτωμεν τὰ δυνομένη τῷ ἥλιος τῆς ἀδόξωνα, ὡς τάχος, ἐκεῖ πάντ᾽ ἐστί. ὡς τάσης τοῦ ἀπὸ τῆς θεῖας δόξης ἐστὶν ἡ ἀλκὴ γνῶσις, & τὸ μέτρος τῆς ἀβασάνου γνώσεως· ὅσε εἰδέναι ἐμὰς τῶν ἀνωτέρω & τὰ ἀσεβεστάτω βασιλῆ, & βασιλεῖ, & τῶν ἀνωτέρω ἐκκλησιῶν τῶν· [illegible] τῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἀποστόλων & τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ πάντα τὰ κτίσματα & κτίσματα τὰ ἀμόνα τὰ ἀνθρώπου ἐν ἑνὶ ἀνθρώπῳ τῶν μὴ τῶν ἀπὸ τοῦ & Χριστοῦ, ὁ τὸν Θεὸν τῶ ὑμῶν τὸν ἀλκιδῶν ἀπόστολον & ἀγγελιστικόν, λαμῶν ἀπόστολε καὶ ἀλλήλοις, καὶ λαμῶν ἀλλήλοις, μαρτύρων, & ὁμολογητῶν, & ἐπισκόπων ἀλλήλων, & ἀναθεμάτων τῶν ἀνωτέρω ἐκκλησιῶν τῶν· [illegible] τῶν ἀπὸ τῆς τῶν ἀποστόλων & τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ πάντα τὰ κτίσματα & κτίσματα τὰ ἀμόνα τὰ ἀνθρώπου ἐν ἑνὶ ἀνθρώπῳ τῶν μὴ τῶν ἀπὸ τοῦ & Χριστοῦ, ὁ τὸν Θεὸν τῶ ὑμῶν τὸν ἀλκιδῶν ἀπόστολον & ἀγγελιστικόν, λαμῶν ἀπόστολε καὶ ἀλλήλοις, μαρτύρων, & ὁμολογητῶν, & ἐπισκόπων ἀλλήλων, & ἀναθεμάτων τῶν ἀνωτέρω ἐκκλησιῶν τῶν· Ἐφραιμὰ τῶν Σύρων, Γρηγορίου τῶν θαυμαστῶν, Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Ἐφραὶμ τῶ Σύρω, Γρηγορίου θαυμαστοῦ, Αμμωνίου ἐπισκόπου, Θεόφιλος ἐπισκόπου, Αμφιλοχίου, Πιαλίου, Αντίοχου, Εὐσεβίου, Μεθοδίου, Ὀπτίμου, Λεπορίου, Αμβρόσιου Μεδιολάνων· ὅλος τῆς τῆς Αφρικῆς συνόδου· Ἰωάννου, Ζαβηρανοῦ, Αντιοχοῦ ἐπισκόπου, Κυρίλλου, τῶ ἐπισκόπου Αλεξανδρείας, τῶ ἀγίῳ ἔθνος, καὶ τῶ ἡμῶν τῶ πάντων ἀγαθῶν ἀξιόθεοῦ ἀξιοκαθαρσίας· οὐδεὶς μὲν οὖν ἀλλήλοις δυνάμει πάντας τοὺς χριστοὺς ἀξιοῦμεν, τοὺς κεφαλαίους & κεφαλοῦντας εἰς Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὑπὸς ἀληθινὸς Θεὸς ἐστι. ἀλλ᾽, ἐπεὶ ἐν ἀνθρώπῳ τῶν ἀνθρώπων, μόνος & ὢν θεὸς, ὡς καὶ ἡ ὑμετέρα δοξάζεται δέμαθεν, ἐδόξη, ὡς, ἐπεὶ

Anno Christi 431.

ipso domino & Deo pronunciante: *Spiritus est* A *qui vivificat, caro nihil prodest*: anathema sit. *Spiritus est Deus*, at non pronunciatum est. Si quis (ergo Deum Verbum carnaliter secundum substantiam carnem esse dicat, hoc scilicet tantum modo & specialiter cultodit, & maxime in domino Christo post resurrectionem suam dicit

Partis I. Caput XXX. Tom. 1. Concil. Ep.

Pulsi sunt Deipare & videre, quia spiritus est & caro non habet, sicut me videris habere: anathema sit.

XXX. Si quis confirens passiones carnis, ea quoque tanquam Verbo Dei tribuit, quæ etiam carni, in qua fabus est, attribuit, non dissentens diguitatem naturarum; anathema sit.

CAPUT XXX.

Basilii diaconi, & reliquorum monachorum supplicatio.

Piissimis & honorarissimis, Deoque & hominibus dilectis, Christianis imperatoribus, Flavio Theodosio & Valentiniano, Basilii diaconi & archimandritæ, & Thalassii lectoris & monachi, reliquorumque Christianorum monachorum supplicatio, seu exhortatio.

I.

IMMENSA Dei benignitas & clementia, quæ mortalium gesta suis donis & hominis nunquam cumulare desinit, in omnibus & super omnia conspicua est. Porro autem inter alia Dei beneficia non immerito censenda est veritatis cognitio, & odium falsæ cognitionis: quo nimirum exploratæ perspectæque habeamus fidei mysteria, jam ab hinc in sanctis apostolis, martyribus, confessoribus & episcopis, conspiratibus ad id quoque religiosissimis principibus, catholicæ ecclesiæ tradita: & primo quidem ab apostolorum principe Petro, secundum cognitionem quam divinitus perceperat, nunc palam confitente, posteritatique tradente: *Tu es Christus filius Dei vivi*. Marth. 16. v. 16. *Ad quem Christum Dei filium, sanctorum apostolorum & archiepiscopo, Joanne apostolo, & evangelista, reliquisque evangelistis, martyribus, confessoribus, episcopis, quique abomnibus, qui confubstantiali trinitati crediderunt, & credunt.* Ipse B Irenæo, Gregorio magno Neocæsareæ episcopo; a sancta synodo Antiochiæ contra Paulum Samosatenum congregata, quæ centum octoginta numero patrum comprehensa, illum propter suum impietatem negabat enim Christum natura esse Deum, & Dei Patris filium) exauctoravit; a magna & sancta trecentorum decem & octo episcoporum synodo apud Nicæam habita, quæ sententiam eorum qui Antiochiæ contra Paulum Samosatenum convenerant, confirmavit & approbavit; a Basilio & Gregorio episcopis & fratribus, Athanasio ecclesiæ Alexandriæ episcopo, Ephræm Syro, Gregorio episcopo, Ammone episcopo, Vitalio episcopo, Amphilochio, Paulo, Antiochio, Eustathio, Methodio, Optimo, Leporio, Ambrosio Mediolanensium episcopo; ab universa (synodo Africana, Joanne, Severiano, Antioch episcopo, Cyrillo Alexandriæ episcopo, qui etiamnum superstes nostræ pietatis legem obtemperat. Denique nullus hominum facile enumeraverit omnes fideles, qui crediderunt & credunt in Christum Dei Filium, quod verus sit Deus. Neque enim, posteaquam nobis causa homo factus est, id quod erat, hoc est, Deus esse non desiit, (quemadmodum & vestra quoque pietatem ignorat) idcirco negabimus quodnam sed

nos

I. PARTIS CAPUT XXX. not credimus, & profitemur, & prædicamus, Deum Verbum, unigenitumque Dei Filium, qui sæculo omnia antecedebat, propter suam ergaos benignitatem, immensamque bonitatem, hominem perfectum, nobisque per omnia similem (peccato tantum excepto) effectum esse; ipsum quod erat non amittens, modo quem (olim ipse novit, ex sancta virgine Maria pro salute humani generis natum esse.

II.

Ob hoc verum dogma in sanctissima Dei ecclesia sincere prædicatum, Paulumque hæreticorum ore optimo ejectum, facta fuit felicissima synodus, perturbatio facerdotum, & pastorum tumultuatio. Quin & hoc ipso quoque tempore quidam e reverendissimorum facerdotum numero Nethorium, qui obtinet episcopatus hujus sedem (si tamen episcopum vocare fas est) eo quod Christum natura verum Deum, sanctam vero virginem deiparam esse obstinata animi contentione negare pergat, in publico concilio coram non infrequenter corripuerunt, & ab ejusdem communione desciverunt, & in hodiernum usque diem desciscunt; nonnulli clancilum ab illius consortio se fubduxerunt: alii ex religiosissimis presbyteris, quoniam in hac sancta ecclesia Irene maritima contra repugnant pravum dogma invehebantur, dicentes facilitate privati sunt. Unde accidit, ut populus ufitatam fidei prædicationem requirens, publice inclamaret: Imperatorem habemus, & episcopum non habemus. Verum hic populi clamatus non manifestimpunit. Patriarcha à ministris comprehenda, atque ad tribunal abstracta, tali immanitate diverberata exceptatque est in regia civitate, qualis ne apud barbaros quidem nationes quandoque usitata fuit. Non defuerunt qui populo præsente & audiente in sanctissima ecclesia coram illi reclamarent; sed non citra gravissima incommoda, quæ ea de causa perpetierunt. Denique limpes quidam monachus, zelo vehementi instigatus, in medium ecclesiæ progressus, cum lynxaxis celebraretur, impietatis pronomen, quod hæreticus effecit, ab ingrediis prohibere conatus est. Sed hanc ille ceftum magnificis præsidibus traditis, flagrisque denuo disfectum, & publice cæsum, præsente non absque clamore præcuntes, in exilium expulit. Neque tamen capitis hac hæce finibus constitit. Etenim qui partes fequuntur omnia, per vim agentis, post impiam illius sonciionem, nisi Deus prohibuisset, in ipsamet facrosanctis Dei ecclesiis cædem edituerant.

III.

Porro autem ille quæ ab illo perpetfi fumus, multi fortasse fidem non habebunt: Etenim quo perfecte edoceremur, verane ea essent, an falsa, quæ de eo acceparamus, in episcopale palatium illius justis hortatusque conscendimus. Semel autem atque secundo ad illum pus rejecti, vix tandem prodiens: Quæ, inquit, vultis, ea paucis exponite. Postea quam vero ea nobis audientibus, quæ dicuerat; fcilicet, perniciosissimi sine peperitis quos bonorum ab ecclesiamolem, nihil rurium ex carne natum esse, nisi carnem; ea recitæ fidei continuanca non esse, flatim nos capi justit: inde de eodem nos turba fatellitum, ad tribunal abstrahunt, ibidemque veluti nequam fceleratis, [illegible], denudatique & virgis indignis modo cæsi pæna, & strati vapulamus, calceibique impositum. Denique exclusi nos in ecclesia injuste ab injustitiæ accepti

ANNO CHRISTI 451. ἀγιοσυνῶν, ὅτι ὁ φρὴν τῆ ἀλόγου θεοῦ λόγου, ὁ ἀνθρωπος

I. PARTIS CAPUT XXXI.

porancaque potentia nequitiam suam latius propaget, vobisque id laboretur, quos ob id in mundo Deus assumpsit, ut illius gloriam strenue propugnetis, qui illustri honore vos cumulavit, & cumulat; nobisque eum omnibus fundis, qui munus suum præclare obierunt, mercedem tempore suo reddet. Quibus & illud quoque dictorus est: *Euge serve bone & fidelis; super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui.* Qui veri Christiani sunt, ii per opera, quantum Christiane doctrinæ tribuant, offendunt. At vero infideles & abjecti, qui ventri suo vivent, & ad hunc scopum omnia sua illata referunt, illi si quem Christum Deum B esse profiteri audierint, illico detestantur. Et quemadmodum Judæi, Stephano protomartyre narrante: *Erat nudeo calos apertos, & Filium hominis stantem a dexteris invisibilis Dei*, aures suas continebant: ita & illi quoque in Christianos desinitus frendent, omnemque furorem suum in illos explere laborant.

Matth. 25. v. 23.

Act. 7. v. 55.

VI.

Rogamus proinde, ut magnificentissimi præfecti novæ Romæ providentia, compescantur ii qui adversus orthodoxos insurgunt, & sub prætexto quod se defendant, ut aiunt, non pacis insultant; dotes ea omnia quæ se defendent pertinent, componantur. Quod is nostram C supplicationem pro nihilo habuerit, vos contra immortali facultoriaverit, invisibili, folio fapiente Deo, qui nostræ salutis causa descendit, & ut voluit inter homines apparuit, & ad judicandum vivos & mortuos iterum venturus est; cui omne genu incurvatur, celestium, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confitetur; innocentiæ nostræ testes appellamus. Nos enim vos de œcumenica synodo cogenda rogavimus, quæ apistiæ pseudos consubstantialis & erigere titubantia, fiveetiam confracta: quamquam per Dei gratiam, ejusdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorum portæ, quæ sunt heresiarum ora, adversus fidem nunquam prevalebunt, aut evertere illam poterunt. Quo pacem ecclesiæ redintegrata, preces conluetæ pro communi omnium salute, vestrique regni jocunditate placide & catholice ac concordi animorum consensione ad Deum transmittere licuerit. Amen.

Matth. 16. v. 18.

CAPUT XXXI.

Exemplum sacra, quam religiosissimi principes Theodosius ad Cyrillum Alexandriæ episcopum misit.

Imperatores Augusti, Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper Augusti, Cyrillo episcopo.

PIETATE quidem nihil nobis est antiquius, propter quam delinquentes veniam consequuntur. At parum interim laudabile est, illos ex indigere, qui a nobis commendati, & propter veneranda religionem maximis honoribus cumulati debuerant. Oportet autem laudantur cum morum probitate, fideique integritate, ac stabiles esse, tum maximum animi candorem, & inviolatam per omnem vitæ formam, & ab omnibus denique sequam statuere

ANNO CHRISTI CCCLXXXI.

χόνω δὲ ἢ φορὰν κρίνω δικαιοσύνης, ἐρῆμ φάσκοντες ἡμῶν ἀφορμὴν, καὶ ἐπιγωνὴν τῆς ὑμετέρας δοτιβείας. εἰ τάτε τῷ ἡμᾶς εὐθυνῶν Θεὸς δικαιόνοι, ὃς ἐν ὑμῖν ἀνέφανε τὸν ἄνθρωπον ἐλεεῖν, & ἀπόδοιτο ὑμῖν τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν ἅγιον τῆς καλῆς φιλοξενίας τὰς ἐγκωμιάσας ἀνδρὸς δικαιοῦς. φησὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς. εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλὰ σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τὴν κυρίου σου. οἱόνπερ χρεωστοῦ τάτοις τοῖς λόγοις δὰς ἡ ἔρημα πτόκεσιν· οἱ δὲ ἄπιστοι & ἀπεῖρεμιμβῶν, ἢ τὰς ἐκεῖθι κακίας ἐρῶντες, ὡς αὐτῶν τῶν κοιλιοδαιμόνων, ἐν ἐλεοῦσιν ὁμολογοῦσιν τῶν. ἢ Ἀρεῖοι νοῦν Θεὸν, διαφόρωτα, ὡς οἱ τῶν ἰαθεῖσι εὐωίκτων τὸ ὄνομ ὠΐθῆ, τὰ ἀγία Σταφάνε τοῦ πρωτομάρτυρος λογομύθου· ὅτι θεωρῶ, φησὶ, τὸς ἠρνικὰ ἀνεῳγμένους, & τὸν υἱὸν τὰ ἀνθρώπου ἐν δεξιοῖς ἑστῶντα τῶ κόρατα Θεοῦ. ὅπου καὶ ἔτοι διεκρούοντο τὰ ἰδ' χρεστιανοὶ, καὶ πάντα θυμὸν ἀπαθλεῖν ἐπόνουν.

Matth. 25. v. 23.

Act. 7. v. 55.

Act. 10. v. 41.

Phil. 2. v. 10.

Act. 16. v. 18.

Anno Christi CCCLXXXI.

Ἀξιῶμεν οὖν φρονοῦν τὴ μεγαλοκοσμεστάτε ἐπάρχῳ τῆς νέας Ῥώμης κωλύσαι τὰς τῷ ἀθόδοξον ἐπαναστάθοντας, καὶ προφάσει διαμαλοῦν, ὡς φασιν, ἐπιγωνοῦσιν κατὰ τῆς ἡμῶν, ὃς τὰ τῆς πίστεως διόξοντα λέλοιε· εἰ δὲ ἀφρόνεν, ἡμᾶς ἀμελήσαντες, ἐπιμαρτυρόμεθα ὑμῖν σὺνοῦσι τῷ βασιλέοι τῷ αἰώνιε, ἀθάνατον, ἀόρατον, μόνον σοφὸ Θεῷ, τοῦ ἐλθόντος καὶ ἐπιφανέντος, ὡς ἠθέλησεν, ἀνὰ τοὺς σωτῆρας κρῖναι, & πάλιν ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας & νεκρὸς, ὡ κάμπτει πᾶν γόνυ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, & πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ἄντῳ, ὅτι εἶ θεὸς ἀληθὴς. ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς παρακαλοῦμεν ἀβὲ σωθῶν οἰκουμένοις, τῆς θωμαρίας ἀκεβῆσε κρατοῦμα & ἀνορθώσαι τὰ σαλευόμενα, ἐστῶν κατηβεῖμένα. ὡ κατηγόνοι ἡ αὐτὸς δὲ τὰ χάρισθ· καὶ ἀπόλλοιτο τὸ θεὸ τῆς ἐπιγνῶσεν ὑμῖν, κακῶσαι τῶνα ἀθεν, & τὰ θεῖ τὰ τόμματα τὴ αἱρετικὴ· ἐπὶ τοῦ τοιχόπτος, τὰς σωμῶσεις ἀνρεῖς & ὁμοοὶς ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας & τῆς βασιλείας υἱοῦ, ἀμφίνοις ἢ ἀρθοδόξων τῷ Θεῷ ἀκατάμαχοῦ Λμήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα.

Ἐκτυπωσις ἱερᾶς ἃς ἐπέστειλεν οἱ θεοφιλέστατοι βασιλῆοι Θεοδόσιος καὶ Κύριλλο ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος & Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, ἀεὶ Σεβαστοὶ Λόγιστε, Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ.

ΜΕΛΕΙ πλεῖστον ἡ Θεοσεβείας ἡμῖν, εἰ δὲ καὶ τὴν μεμισθωμένοις ἀξιόπιστοι συγγνώμοι· ἀμὲν δὲ δόξωμεν τὸ δεῖνοῦ συγγνώμας τοῖς ἐπαινεῖσθαι καὶ ἠθῆ ὀφείλουσι, καὶ διὰ τὴν σωφρόνα μάλιστα τιμῶσθαι ὑπὸ ἡμῶν. τὰς δὲ ἱερεῖς ἀξιοῦν ἀπὸ τῆ τῷ ὑῶν χρηστότητος, & ἀεὶ τὸ τῶν ἀεμβλεῖν θαυμάζομεν, & τῶν ἀνθρῶν τὸ ἀνεμβλεῖν

Anno Christi CCCLXXXI.

ἀν ἐκ πάντοις ἐπιδεικνύμενοι· γνωρίσαντες ὑμῖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν πράγματα φύσιν, ἢ τὰς ἀξίας τὰ τῶν ἀνθρώπων μάλιστα λόγοις, μᾶλλον δὲ ἔργοις ἔξεστε, πρὸς ἡμᾶς ἔθεσε. & ὃ δὲ ἀεχρὴ τῶν ἐπὶ τῶν ἀκκλησιῶν ἐν ἀκκλησίαν ὑπάρχοντα, ἀλλ' ἢ ὑμῖν τὸ πεῖρον & ἢ ἱερεῖς σωθῶν δεῖν καὶ τὸν ἀνθρῶν· χρὴν πάντ' ἔθεν. ὡς ὑμῖν τὸ ἀθῶνον τὸ ἀθλῶν ὡς ἐν ὁ κλήρονοι· ἔχῃ μάλιστ' ἀνόνοιν. καὶ οὐῦ ἡμῖν ἢ σὺ ἀεοτίθεσε δεδικάζω, τί δὲ ἀεοτ ἡμῖν, οἱς πιστὸν οἶδα μᾶλλον ὑστέρεσε, ἀκεῖσθαι, & τὴ ἀεκτικὴ ἱερῶν, & σωθῶν ἀεῖσθαι ἢ ἀμοῦ λόγοι τῶν ἀμφιβάλλοντα, παρεχῶ, τὴ γε ἐπὶ σωτῆ, & ἐν ἀκκλησίαν τὰς ἀκκλησίας ἐμβάλοντες· καὶ ἀνθρῶν ἀεῖσθαι ἐν ἐκκλησίαν ἐν ἀκκλησίαν· ἢ ἀεῖσθαι τὰ ἀνθρῶν ἀεῖσθαι

3. PARTIS CAPUT XXXII.

terque ad hujusmodi inquisitionem advolare non cunctabuntur, merita laude necessario prosequetur; exteros vero, si qui imperare forte malint, quam in medium consulere, aut aliorum de ejusmodi rebus consilium audire, nequaquam patietur. Quamobrem & tuam quoque reverentiam tempus, quod aliis litteris ad universos metropolitanos episcopos missis significatur, prefto adesse oportet: neque ita nostrum amicitiam te recuperaturum confidas, quam omni turbatione & animorum aegritudine fedata, ad propositarum quæstionum discussionem ultro accurrerit. Etenim hac ratione, quæ pro tuenda opinione acerbe quidem inconsiderate; & jam gesta hunc, nullo tamen privato dolore percullus, meo ingenio alicui præter decorum infestus admissis, & quæ adhuc relinqua & sunt, legitime transigere velle censeberis. Neque enim nos, si facta facere voluerit, sustinebimus,

CAPUT XXXII.

* Beriatum hec fere in Ad. 1. Concilii Ephes. Mod.

Sacra imperatoris missa Alexandriam ad Cyrillum episcopum, & episcopos metropolitanos provinciarum.

Imperatores Cæsares, Theodosius & Valentinianus, vitores, triumphatores, maximi, semper Augusti, Cyrillo episcopo.

PENDENT a religione qua Deus colitur, nostræ reipublicæ fatus, & tranquillitas hunc de illam cognatio ac familiaritas intercedit. Nam & connexa inter se sunt, & utrumque prosperis alterius successibus incrementa sumit: ut vera quidem religio per vitam incolupate sibam, ipsa vero respublica constans ex utrique florescat. Cum itaque Deus imperii habenas nobis tradiderit, illuque qui imperio nostro parent, pietatis, & vitæ recte institutæ vinculum nos esse voluerit, harum inter se societatem individuam conservamus, Dei providentiæ hominumque sequestres; & illius quidem ministri sumus ad propagandam reipublicam: subditos vero omnes, ut ita dicam, instrantes, illud curamus ut pie credant, vitamque ut pie credentes decet, instituant: denique utrique, quam par est, curam imperandæ non desistentes. Fortasse nam non poterit, ut qui alteri serio invigilant, alterius curam negligant. Ante omnia operam damus, ut sacrilegus status ejusdem sit apud Deum & Deum decet, & temperandus sit omnibus maximo conguat; idemque ut omnium concordia & confusione situs, tranquillitatem obtineat; tum ut omnes, ejusdem controversiam pacem, a quibus & ad quos, qui dat, & cui tale sacrificium ut sacrilegus & impius, & ab omnibus sacrificantibus & sacrificandis, & illis qui sacrificant, & illis qui sacrificandi sacrificium, & illis qui sacrificandi sacrificium, & illis qui sacrificandi sacrificium

I. PARTI. CAP. XXXIV.

pheta hæsce voces prorupimus: *Tu dominaris potestati maris; motum autem fluctuum ejus tu mitigas.* Quia vero par erat, ut corpore abiens, spiritu autem præsens, literis vos tanquam filios compellebar; non potui intermittere, quin hæc interea ad vos perscriberem, præsertimque rerum mearum statum vobis patefacerem. Fore enim confido, ut Deus ecclesiam quamdiu precibus provocatus, cetera quoque, quæ etiamnum reliqua sunt, adjicat. Exhibere proinde hoc præsertim tempore vestri eorum quemdam dilectissimum fructum, vestras pro nobis preces, (nam & ego quoque id facere non desino) quo virtutum dominus, qui omne bellum potenter conterit, omnia quæ huic causæ intervenerint, luxuriter componens, omnemque tempestatem & turbam mitigans, nos gaudentes vobis gaudentibus tanquam filiis denuo restituat. Omnia enim, ut scripsum est, poterit, & nihil est illi impossibile. Honestatis vobis ingenitæ, vestræque professioni confentanea, sedulo incumbite. Hoc enim apud omnes apprime commendatos vos reddet; nempe si patre vestro fortiores tum adhinc, tum præterea, laudabilem vitæ rationem sectemini. *Solitate vos invicem in osculo sancto.* Qui mecum sunt fratres, vos salutant. Valere vos cupio in domino, dilectissimi & deliderantissimi.

Ps. 89. v. 9.

Ps. 107. v. 25.

Ephes. 1. v. 17.

Rom. 16. v. 16.

CAPUT XXXIV.

Ejusdem epistola secunda.

Cyrillus presbyteris, diaconis, populoque Alexandrino, dilectis desideratissimisque in domino Sal.

DESIDERANTI mihi vestram moderationem denuo consultare, tempus & locus commodam scribendi occasionem attulerunt. Per omnium ista quæ vestrum preces in Ephesinorum metropoli agimus, commodatentes valetudine, inchoandæque synodi tempus in horas expectantes. Confidimus autem, omnium Salvatorem Christum ecclesias & omnibus perversis doctrinis repurgatum, restamque fidem omnibus palam laturum; quo omnes ubique locorum agentes, mundi, inquiunt, fortemque fide orpati, quasi magna manus ad preces levate, illuque beati David cum exultant: *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.* Circumstantes enim perversa illa pervigilque bestia, Christi gloriæ insidiane: at nihil omnino potest, inani prorsus callique illius prætvitate & malitia permaneante. Iudicatur quippe non homini cuipiam vulgari, nobisve limili; fieri illi novarum dogmatum inventores arbitrantur: sed Deo, qui omnipotens. Audiat igitur a quovis Christum amante: *Putatis vos ibi contra Filium calcitrare.* Ferit, enim miler sepium, unaque cum filiis iuis ad interitum ruet. Nam qui recta ecclesiarum dogmata perverterit, de sorte illius sunt; nemo ipse judicium evadere potest. Orate igitur pro nobis, ut Dei punnum salvatoris nostri, gaudentes gaudentibus tuorum restituamur. Omnipotentem potest; & nihil omnino est illi impossibile. *Salutate vos invicem in osculo sancto.* Salutant vos, qui mecum sunt fratres. Salutant vos omnes sanctissimi, & dilecti & desideratissimi. Omnipotens te, dilectissime, & desideratissime, & desiderantissime, & desiderantissime, & desiderant

1. Partes Caput XXXVI. quoque admonita sit vestra pietas, nempe, feraritati nobisque visum esse, ut nulla omnino in sacra vestra synodo, aut etiam in publico Ephesiorum judicio, pecuniaria aut criminalis causa adversus aliquem agitetur. Quod si quid ejusmodi existerit, cupiamus ulla venerit, hujus integram cognitionem, imagine huic nostræ civitati reservatam volumus. Denique nec id quoque vobis clam sit; videlicet, magnificentissimum comitem Irenæum neque sanctissimæ vestræ synodi consilis, neque his quæ eximio legato nostro Candidiano a nobis demandata sunt, ullatenus commiscebere debere: ut qui solius ecclesiæ tantæ cum piissimo celeberrimæ civitatis hujus episcopo Nestorio Ephesum profectus sit;

CAPUT XXXVI.

Epistola Joan. episcopi Antiochiæ ad Cyrillum.

Domino meo religiosissimo, sanctissimoque commissoro Cyrillo, Joannes in domino Sal.

NON mediocriter me cruciat, poscitquam sanctitas tua Ephesi præsto esse cœpit, paucos hodie mihi mea absitulle. Etenim fancitatis tuæ desiderium magis quam ipsa ipsa, ut iter hoc quam citissime absolvere cupiam, me flimulat. Tandem ergo post multas exantlatas itineris molestias, sanctitatis tuæ precibus adjutus, præ foribus sum. Nam cupiditas votos diri (tot enim fuerit intercapedo pulsulat) iter ofuque facio, nihil quidquam quieti prorsus mihi indulgens: multis interim religiosissimi episcopis ob itineris difficultatem graviter afflictis; neque quicis quoque jumentis ob continuum profectionis laborem extinctis. Tu igitur, domine, Deum precemis obsecro, ut hoc quinque aut sex itineris dies sine molestia perveniere, facumque ac sanctum tuum capat cum gaudio nobis complecti & exoculari liceat. Domini meus Joannes, Paulus, Macarius, Deo carissimi episcopi sanctitatem tuam salutant. Ego quoque cum meis domesticis, universam quæ tecum est, fraternitatem plurimum saluto. Incolumis vale, & pro nobis orare pergo, domine piissime ac sanctissime.

Acto 1. Concilii 1.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ο ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

PARS SECUNDA CONTINENS EA QUÆ IN CONCILIO ACTA SUNT.

PRINCIPIUM SYNODI. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Actio prima.

Πρᾶξις α'.

1 Post consultatum dominorum nostrorum Patri quidem Theodosii XIII. ΜΕΤΑ τὴν ὑπατείαν τῆς βασιλικῆς ἡμῶν Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον, ἡ

1 Versio ex Tomorum Bibliotheca. Jesu aliam etiam ab Hardanno, qui Græci textus margini nonnullas apposuit varias lectiones e Cod. Reg. 1524. Ephesinorum Concilio, Latini vero, quæ dum vocis notatu dignas e textus versione, ac notatas. Hæc enim [illegible] ex versionem datem Simus ex Balusio, hic vero hinc illinc, ac unique vocem subit avimus. 2 Vet. V. Post consulatum.

Anno Christi 431. Ὀλυμπιανοῦ τὸ τρίτον, ἡ αἰωνίου Αὐγούστου, Acto 1. Concilii 431.
πρὸ δέκα καλανδῶν Ἰουλίων, συνῆλθε σύν τῷ πρεσβυτέρῳ κε τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει τὸ θεοτίμιον τῆς Θεοτόκου· τὸν κ. Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον Βεσσαλίας. ὃς κατεδεήθη τοῦ κ. τὴν τῶν ἱερῶν λεγομένων, τὸν κοινωνὸν τῆς ἱερᾶς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Νεστόριον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον.

Anno Christi 431.

Ματθαῖος Θεσσαλονίκης, ὁ μόνος τοῦ τῶν τῆς πόλεως τὰ ἀμφοτέρα τῷ ἱερατικῷ ἀξιωματικῷ ἢ Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κορινθίων. καὶ
Ἰουβενάλις Ἱεροσολύμων. καὶ
Μέμνων τῶν Ἐφεσίων. ὃ
Φλαβιανὸς Φιλιππήσιος, ὁ τῶν πάντων Ῥῶμα τὰ Θεσσαλίας ἐκκλησίας τὸν Θεσσαλονίκης· καὶ
Θεόδοτος Ἀντιόχειας Γαλατίας πρώτος. καὶ
Φίρμος Καισαρείας, Καππαδοκίας πρώτος. καὶ
Ἀκάκιος Μελιτηνῆς Ἀρμενίας. καὶ
Ἰκόνιος Γορτυνῶν τῆς Κρήτης. καὶ
Πολυβίου Κορίνθου τῆς Ἑλλάδος. καὶ
Κύρου Ἀφροδισιάδος τῆς Καρίας. καὶ
Οὐαλεριανοῦ Ἰκονίου. καὶ
Μενεζίου Παρίων. καὶ
Ἡσυχίου Θῆβῶν. καὶ
Δονάτου Νικοπόλεως, Ἠπείρου τῆς παλαιᾶς. καὶ
Εὐτυχοῦς Δυρραχίου, Ἠπείρου τῆς νέας. καὶ
Περεσίου Φαρσάλων. καὶ
Εὐδόξου Χωματῶν Λυκίας. καὶ
Σιλβανοῦ Χερσονήσου Φρυγίας. καὶ
Βηριανοῦ Πέργης τῆς Παμφυλίας. καὶ
Ἀμφιλοχίου Σίδης τῆς Παμφυλίας. καὶ
Ἐπιφανίου Κωνσταντίας τῆς Ὀμονοιάδος. καὶ
Γρηγορίου Κερασοῦντος Πόντου Πολεμωνιακοῦ. καὶ
Προθυμίου Κωμανῶν. καὶ
Παλλαδίου Ἀμασείας Ἑλλησπόντου. καὶ
Σεκουνδιανοῦ Κεδρῶν. καὶ
Δομετίου Κοζίσσης. καὶ
Ἀκακίου Ἄρκης. καὶ
Δοκιμαστοῦ Μαρωνίας τῆς Θρᾴκης. καὶ
Ἰωάννου Βραυρῶνος. καὶ
Δανιήλου Κολωνείας, Καππαδοκίας δευτέρας. καὶ
Ῥωμανοῦ Ῥαφίας. καὶ
Παυλίνου Μαγίμας. καὶ
Παύλου Ἀνθαδόνων. καὶ
Φίδου Ἴππων. καὶ
Ἀείου Λυκαονίας. καὶ
Θεοδώρου Ἀδριανοῦ. καὶ
Λητοῦς Λιβυάδος. καὶ
Ἀμπέλου Ἡλιουπόλεως. καὶ
Θεοδώρου Ἀρβελῶνος. καὶ
Πέτρου Παρεμβόλου. καὶ
Ἰωάννου Αὐγουστουπόλεως. καὶ
Σαΐδου Φοίνικος. καὶ
Ῥουφίνου Ταβῶρ. καὶ
Ἀνυπίου Θηβῶν. καὶ
Καλλιστράτου Καυκασίων. καὶ
Δόμνου Ὀπουντίων. καὶ
Νίκου Μεγαρίων. καὶ
Ἀγαθοκλέους Κολονείας. καὶ
Φέλικος Ἀπολλωνίας, τοῦ Βελλιδείας. καὶ
Θεοδώρου Δωδώνης. καὶ
Κυρίλλου Πολίς τῆς Κορινθίων. καὶ
Ἀνδρίου Χερρονήσου Κρήτης. καὶ
Παύλου Λαμψακοῦ. καὶ
Ζηνοβίου Νίσσης. καὶ
Λουκιανοῦ Τοπείρας Θρᾴκης. καὶ
Ἐννηπίου Μαξιμιανουπόλεως. καὶ

Concil. General. Tom. III. Tt 3 Se-

1 In Cod. Reg. 1524. Ἐφεσίων ὁρίστων. 2 Cod. Reg. 1524. Κρέστων. 3 Cod. Reg. 1524. Ἀνωμαστάδων. 4 Forte, Ῥώμων. 5 In Cod. Chalc. ach. 1. sibi hæc recitantur; legitur, *sub die XI. Kal. Aug.* 6 Vet. V. *Perrosii*: Graece ab. *Perrobio*. 7 Forte *Ἐρμῶν*, *Gordorum* in Lydia. 8 Vet. V. *Pamanzi*: [illegible] in Palæstina Secunda. 11 Vet. V. *Parrembolum*. 14 Vet. V. *Dominus*. 15 In subscriptionibus, *Carinia*, scilic. 16 Vet. V. *Cyrin*, *gulius*.

1 Ex Cod. Reg. 1524. Ἐφεσίων ὁρίστων. 2 Cod. Reg. 1524. Κρέστων. 3 Cod. Reg. 1524. Ἀνωμαστάδων. 4 Forte, Ῥώμων. 5 In Cod. Chalc. ach. 1. sibi hæc recitantur; legitur, *sub die XI. Kal. Aug.* 6 Vet. V. *Perrosii*: Graece ab. *Perrobio*. 7 Forte *Ἐρμῶν*, *Gordorum* in Lydia. 8 Vet. V. *Pamanzi*: [illegible] in Palæstina Secunda. 11 Vet. V. *Parrembolum*. 14 Vet. V. *Dominus*. 15 In subscriptionibus, *Carinia*, scilic. 16 Vet. V. *Cyrin*, *gulius*.

Valentiniani vero 11. semper Augustorum, Acto 1. Concilii.
1. x. Kalendi. Julii, synodo congregata in Ephesiorum metropoli ex decreto religiosissimorum & Christianissimorum imperatorum; de confidentibus in sanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, religiosissimis & sanctissimis episcopis,

Cyrillo Alexandriæ, qui & Cælestini quoque sanctissimi sacratissimique Romanæ ecclesiæ archiepiscopi locum obtinebat, & Juvenali Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flaviano Philippensium, qui Rufi quoque reverendissimi Thessalonicensium episcopi locum gerebat, & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, & Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, & Acacio Melitenæ Armeniæ, & Iconio Gortynæ Cretæ, & Peregrino Corinthi Helladis, & Cyro Aphrodisiadis Cariæ, & Valeriano Iconii, & Hesychio Parii, & Hellanico Rhodi, & Donato Nicopolis, veteris Epiri, & Euchario Dyrrhachii Epiri novæ, & Perecio Pharsali, & Eudoxio Chomatis Lyciæ, & Silvano Chersonesorum Phrygiæ, & Beriniano Pergæ Pamphyliæ, & Amphilochio Sidæ Pamphyliæ, & Epiphanio Constantiæ Homonoiadis, & Gregorio Cerasuntis Ponti Polemoniaci, & Prothymio Comanæ, & Palladio Amasiæ Hellespontiæ, & Secundiano ? Cedrorum, & Dalmatio Cyrici, & Acacio Arcæ, & Docimasio Maronitæ Thraciæ, & Joanne ? Braurorum, & Danieli Coloniæ secundæ Cappadociæ, & Romano Rhaphiæ, & Paulino ? Majumæ Gazæ, & Paulo Anthedii, & Fido Joppe, & D. Æano ? Sycamazonis, & Theodoro Cadasorum, & Letojo Libyadis, & Ampela ? Heliopolis, & Theodoro ? Arbelorum, & Petro ? Parembolæ, & Joanne Augustopolis, & Saida Phœnis, & Rufino Taborum, & Anypio Thebarum, & ? Callicrate Naupactii, & Domno ? Opuntis, & Nicio Megarorum, & Agathocle ? Coloniæ, & Felice Apolloniæ, & ? Belliadæ, & Theodoro Dodonæ, & Cyrillo ? Polis Corinthiorum, & Anderio Cherronesi Cretæ, & Paulo ? Lampsaci, & Zenobio Gnosii, & Lucliano Topiræ Thraciæ, & Ennepio Maximianopolis, &

* Theodoro Antiochiæ.
* Alphonso.
* Theodoro Arbelitæ.
* Hellanicus.
* Helladæ.
* Lappa.

ACTIO I. CONCILII.

Secundiano Lamiæ, &
Dione Thebarum Thessaliæ, &
Theodoro Echinæi, &
Martyrio Helistrorum, &
Thoma * [1] Derbæ, & (* Zerbæ,)
Athanasio Parosithi, &
Themistio Jassi, &
Aphthoneto Heracleæ, &
Phileto Amazonis, &
Apella Cibyrrhæ, &
Spudasio Ceramorum, &
Archelao Myndi, &
Phania Harpasorum, &
Promachio Alindorum, &
Philippo Pergamorum Asiæ, &
Maximo Cumæ, &
Dorotheo Myrrhinæ, &
Maximo Assi, &
Euporo Hypeporum, &
Alexandro Arcadiopolis, &
Eutychio Theodosiopolis, &
Rhodone Palæopolis, &
Entropio * Ægæorum, & (* Evæzorum. (2))
Aphobio Colonæ, &
Nestorio Sionensi, &
Heracleone Tralleorum, &
Theodoto Nysiæ, &
Theodoro Anineti, &
Timotheo Briulorum, &
Theodosio Mastaurorum, &
Eutychio [3] Erythrorum, &
Eusebio Clazomenorum, &
Euthalio Colophonis, &
Modesto Ancorum, &
Theodosio Prienæ, &
[4] Eusebio [5] Magnesiæ, &
Sapricio Paphi Cypri, &
Zenone * [6] Cyrii, & (* Cyrenes Cypri,)
Rhegino * Constantiæ, & (* Catcaniæ,)
Evagrio Solorum, &
Cæsario chorepiscopo, &
Triboniano Aspendi Pamphyliæ, &
Nunechio Selgæ, &
Solone Caralliæ, &
Acacio Cotenorum, &
Nisio Corybrassi, &
Matidiano Coracisiorum, &
Nectario * [7] Synensi, & (* Se fennioorum,)
Eutropio Etennorum, &
[8] Tauriano Lyrbæ, &
Eusebio Asponorum Galatiæ, &
Philumeno Cinnæ, &
[9] Astrapeto:
Eusebio Heracleæ Honoriadis, &
Paralio Andraporum Hellesponti, & (* Helenoponti.)
Silvano Cerataporum, &
Hermogene Rhinocurorum, &
Evoptio Ptolemaidis Pentapolis, &
Eusebio Pelulii, &
Eulogio Terenuthidis, &
Adelphio Onuphensi, &
Paulo [10] Flavonensi, &
Phœbammone Copti, &
Theopempto Cabasi, &
Macario [11] Metelensi, &
Adelphio Saensi, &
Macedonio Xoensi, &
Marino Heliopolis, &

A Σικουνδιανοῦ * Λαμίας· καὶ
Δίωνος Θηβῶν Θεσσαλίας· καὶ
Θεοδώρου ' Ἐχιναίου· καὶ
Μαρτυρίου Ἡλιστρῶν· καὶ
Θωμᾶ Δέρβης· καὶ
Ἀθανασίου ' Παροσίθου· καὶ
Θεμιστίου Ἰασοῦ· καὶ
Ἀφθονήτου Ἡρακλείας· καὶ
Φιλήτου Ἀμαζόνος· καὶ
Ἀπελλᾶ Κιβύρρας· καὶ
Σπουδασίου Κεράμου· καὶ
Ἀρχελάου Μύνδου· καὶ
Φανία Ἁρπάσων· καὶ
Προμαχίου Ἀλίνδων· καὶ
Φιλίππου Περγάμου τῆς Ἀσίας· καὶ
B Μαξίμου Κύμης· καὶ
Δωροθέου Μυρρίνης· καὶ
Μαξίμου Ἀσσοῦ· καὶ
'Απόρου Ὑπίπων· καὶ
Ἀλεξάνδρου Ἀρκαδιουπόλεως· καὶ
Εὐτυχίου Θεοδοσιουπόλεως· καὶ
Ῥόδωνος Παλαιᾶς πόλεως· καὶ
Εὐτροπίου * Αἰγαίων· καὶ
Ἀφοβίου * Κολωνῆς· καὶ
Νεστορίου Σιών· καὶ
Ἡρακλέωνος Τράλλων· καὶ
Θεοδότου Νύσσης· καὶ
Θεοδώρου Ἀνινήτου· καὶ
Τιμοθέου Βριούλων· καὶ
Θεοδοσίου Μασαύρων· καὶ
C 'Εὐτυχίου Ἐρυθρῶν· καὶ
Εὐσεβίου Κλαζομενῶν· καὶ
Εὐθαλίου Κολοφῶνος· καὶ
Μοδέστου * Ἀνίων· καὶ
Θεοδοσίου Πριήνης· καὶ
Εὐσεβίου Μαγνησίας· καὶ
Σαπρικίου Πάφου τῆς Κύπρου· καὶ
Ζήνωνος * Κυρίου· καὶ
Ῥηγίνου * Κωνσταντίας· καὶ
Εὐαγρίου Σολῶν· καὶ
Καισαρίου χωρεπισκόπου· καὶ
Τριβωνιανοῦ Ἀσπένδου τῆς Παμφυλίας· καὶ
Νουνεχίου ' Σίλγης· καὶ
Σόλωνος Καραλλίας· καὶ
Ἀκακίου ' Κοτένων· καὶ
D Νησίου Κορυβράσσου· καὶ
Ματιδιανοῦ Κορακησίων· καὶ
Νεκταρίου * [12] Σωνίων· καὶ
Εὐτροπίου ' Ἐτένων· καὶ
'Ταυριανοῦ Λύρβης· καὶ
Εὐσεβίου Ἀσπόνων τῆς Γαλατίας· καὶ
Φιλουμένου Κίννης· καὶ
' Ἀστραπητοῦ:
Εὐσεβίου Ἡρακλείας τῆς Ὀνωριάδος· καὶ
Παραλίου Ἀνδραπόνων τοῦ 'Ελλησπόντου· καὶ
Σιλουανοῦ Κερατάπων· καὶ
Ἑρμογένους ' Ῥινοκορούρων· καὶ
Εὐοπτίου Πτολεμαΐδος τῆς Πενταπόλεως· καὶ
Εὐσεβίου Πηλουσίου· καὶ
Εὐλογίου Τερενουθίδος· καὶ
E Ἀδελφίου Ὀνούφεως· καὶ
Παύλου ' Φλαβωνίας· καὶ
Φοιβάμμωνος Κοπτοῦ· καὶ
Θεοπέμπτου Καβάσου· καὶ
Μακαρίου Μετήλεως· καὶ
Ἀδελφίου Σαΐος· καὶ
Μακεδονίου Ξόεως· καὶ
Μαρίνου ' Ἡλιουπόλεως· καὶ

Margin (996): ANNO CHRISTI 431. * Λάμης: ' Ἐχιναίου ' Παροσίθου ' Ὑπίπων; * Ἐτίνου ' Ἐρίζου * Κύρου. & Στρατηγίου Ἀνδρέου Εὐσεβίου ' Καλίης. ' Τυχικοῦ Χύτρων. * Ἀρίων. * Κυρήνης Κύπρου * Καλλιστίας. ' Σέλγης. ' Κοτέννων ' Σεννίων ' Ἐτέννων ' Τυρβῆς ' Στρατηγίου ' Ἑλλησπόντου ' Ῥινοκορούρων ' Φραγωνίας ' Ἡλιουπόλεως Μελ:

1 Vet. V. Zerbæ. 2 Sic etiam Vetus Versio. 3 Vet. V. *Tychico Chytrorum*. 4 Infra *Theosebius* appellatur. 5 Vet. V. *Magnesiæ Sipyli*. 6 Vet. V. *Cyrli Cypri*. 7 Vet. V. *Nerrum*. 8 Vet. V. *Tariano*. 9 Vet. V. *Strategio, & Eusebio &c.* 10 Vet. V. *Fragonoes*, in Ægypto secunda. 11 Vet. V. *Meleos*: est in Ægypto prima Μίλεως. 12 Forte, Σωνίων, in Phrygia.

ANNO CHRISTI 431.

Μητροδώρου Λεόντων· καὶ
Μακαρίου Ἀνταίου· καὶ
Παβίσκου Ἀπόλλωνος· καὶ
Πέτρου Ὀξυρύγχου· καὶ
Στρατηγίου Ἀθριβίδος· καὶ
Ἀθανασίου Παράλου· καὶ
Σιλουανοῦ Κοπριθίδος· καὶ
Ἰωάννου Ἡφαίστου· καὶ
Ἀριστοβούλου Θμούεως· καὶ
Θέωνος ' Σεθροΐτου· καὶ (' Σεθροΐτου)
' Λαμπετίου Κασίου· καὶ (' Λαμπετίου)
Κύρου Ἀχαιῶν· καὶ
* Πουπλίου Ὀλβίας· καὶ (* Πουπλίου Ὀλβίας.)
Σαμουὴλ Δυσθέου· καὶ
Ζηνοβίου Βάρκης· καὶ
Ζήνωνος Ταυχείρων· καὶ
Δανιὴλ Δαρνέως· καὶ
Σωσιπάτρου Σεπτιμιακῆς· καὶ
Εὐσεβίου Νειλουπόλεως· καὶ
Ἡρακλείδου Ἡρακλέους· καὶ
Χρυσαορίου Ἀφροδίτης· καὶ
Ἀνδρέου * Ἑρμουπόλεως· καὶ (* Ἑρμουπόλεως μεγάλης)
Σαβίνου Πανός· καὶ
Ἀβραὰμ Ὀστρακίνης· καὶ
Ἱέρακος Ἀφναίου· καὶ
' Ἐλουρίου Σελῆς· καὶ (' Ἀλυπίου, Σέλης.)
Ἀλεξάνδρου Κλεοπάτριδος· καὶ
Ἰσαὰκ * Ταβᾶ· καὶ (* Ταύα.)
Ἀμμώνος ' Βουτοῦ· καὶ (' Βουτοῦ)
Ἡρακλείδου ' Θινέως· καὶ (' Θινέως)
Ἰσαὰκ ' Ἐλεαρχίας· καὶ (' Ἐλεαρχίας)
Ἡρακλείτου Ταμιάθεως· καὶ
Θεωνᾶ ' Ψυχῆς· καὶ (' Ψυχέως.)
Ἀμμωνίου Πανεφύσεως· καὶ
' Βεσσουλᾶ διακόνου Καρθαγένης· (' Μέσουλα ' Βέσουλα)

A Metrodoro Lentorum, &
Macario Antei, &
Pabisco Apollonis, &
Petro Oxyrinchi, &
Strategio Athribidis, &
Athanasio Paralii, &
Silvano Coprithidis, &
Joanne Hephæsti, &
Aristobulo Thmueos, &
Theone Sethrœti, &
Lampetio Casii, &
Cyro Achæorum, &
Publio Olbiæ, &
Samuele Dysthensi, &
Zenobio Barcæ, &
B Zenone * Teuchirorum, & (* Teucerorum)
Daniele * [1] Darnensi, & (* Dardanorum,)
Sosipatro Septimiacæ, &
Eusebio Nilopolis, &
Heraclide Heracleæ, &
Chrysaorio Aphroditæ, &
Andrea Hermopolis, &
Sabino Panensi, &
Abraam Ostracenæ, &
Hierace Aphnæi, &
Alypio Salæ, &
Alexandro Cleopatridis, &
Isaac Tavæ, &
Ammone * Buti, & (* Botorum;)
Heraclide Thyneos, &
C Isaac Elearchiæ, &
[2] Heraclito Tamiathidis, &
Theona [3] Psychi, &
Ammonio [4] Panepheli, &
Bessula diacono Carthaginis:

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, καὶ πριμικήριος νοταρίων, εἶπεν. Ἔτι πρόπερον τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου χειροτονηθέντος ἐπισκόπου τῇ ἁγίᾳ Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίᾳ, καὶ τινῶν οὐ πολλῶν διαδραμουσῶν ἡμερῶν, παρηνέχθησαν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρά τινων ἐξηγήσεις αὐτοῦ, ἐκταράττουσαι τοὺς ἀναγινώσκοντας, ὡς πολὺν ἐκ τούτου ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις γίνεσθαι τὸν θόρυβον, τοῦτο μαθὼν ὁ εὐσεβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἔγραψε πρώτην καὶ δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ, συμβουλῆς καὶ παραινέσεως γεμούσας. πρὸς ταύτας ἀντέγραψεν ἀνανεύων, καὶ ἐναντιούμενος τοῖς ἀπεσταλμένοις. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι μαθὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀπεστάλησαν παρ' αὐτοῦ ἐπιστολαὶ, καὶ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, ἔγραψε καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης Κελεστῖνον διὰ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἐντειλάμενος αὐτῷ, ὅτιπερ εἰ εὑρεθείη ἀποδοθέντα αὐτῷ τὰ βιβλία τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, καὶ αἱ ἐπιστολαὶ, ἀπόδος καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ γράμματα. εἰ δὲ μὴ, ἀγαγε αὐτὰ ἐνταῦθα μὴ ἀποδοθέντα. οὗτος εὑρὼν τὰς ἐξηγήσεις, καὶ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ ἀποδοθείσας, ἀναγκαίως καὶ αὐτὸς ἀποδέδωκε. καὶ γέγραπται τὰ εἰκότα παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, ' τύπον φανερὸν περιέχοντα. ἐπεὶ οὖν ἐκ βασιλικοῦ καὶ θεοφιλοῦς νεύματος ἡ ἁγία (' τύπον)

Petrus presbyter Alexandriæ, & primicerius notariorum, dixit: Cum [5] religiosissimus Nestorius sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopus nuper esset [6] creatus, diesque ab illius creatione fluxissent non admodum multi, mox nonnullæ expositiones ejus ex urbe Constantinopolitana a quibusdam illatæ sunt, quæ lectores perturbando, non exiguum in sancta D ecclesia tumultum concitarunt. Hoc autem cum Cyrillus [7] piissimus Alexandriæ episcopus rescivisset, unam ac alteram item epistolam suasionis & commonitionis plenam ad ejus reverentiam scripsit. Ad quas ille respondens, abnuit omnia, & [8] parænecticis ad se missis repugnavit. Porro cum [9] religiosissimus episcopus Cyrillus didicisset, literas & suarum quoque expositionum libellos Romam misisse; & ipse quoque Possidonium diaconum suum ad Cælestinum [10] piissimum Romanæ ecclesiæ episcopum cum literis & ejusmodi mandato misit: Si literas, & expositionum illius codices redditos compereris, & tu E quoque meas literas redde: sin autem, ne reddas, sed huc referas. Possidonius ergo cum comperisset, tam epistolas, quam expositiones illius Cælestino fuisse exhibitas, compulsus est ipse quoque quas ferebat exhibere. Cælestinus porro ea quæ oportebat, perspicue rescripsit. Cum igitur imperiali & religioso nutu sacra vestra synodus in hunc lo-

ACTIO I. CONCILII.

1 Vet. V. *Dardaneorum*. Est apud Synesium ep. 67. Dioscorus ὁ Δαρδανίτης. Sed & in Lybiæ Notitia, Δαρνίου μητρόπολις. 2 Vet. V. *Heraclio*. 3 Vet. V. *Psynchi*. 4 Vet. V. *Panephysi*. In Notitia Πανέφυσις. 5 Vet. V. *reverentissimus*. 6 Vet. V. *ordinatus*. 7 Vet. V. *reverentissimus*. 8 Vet. V. *destinatis super his epistolis*. 9 Vet. V. *reverentissimus*. 10 Vet. V. *reverentissimus*.

Actio I. Concilii. tucum convenerit, necessario indicantur, A ὑφῆφ συγκεχωρῆσθαι σύνοδον, ἀναβιβάσαι σκοπῷ ἀκηρύκτῳ, ὅτι δὴ τὸν ἐπὶ τάσης χάριτος μόνον ἀγέρει ἔχουσι παρὸ τὸ περιτρέψαι τὴν ὑμῶν θεοσέβειαν.

Ἰουβενάλις Ἱεροσολύμων εἶπεν. Ἀναγινωσκέσθω τὸ θεοφιλὲς ἡμῶν βασιλικὸν γράμμα, τὸ παρὸς ἑκατὸν ἢ μητροπολιτῶν γραφὲν, καὶ παρακαλοῦν τὴν ἀρετατεβίαν νωὶ Χριστομιμήτων· ὅπερ παρεκομίσθη διὰ τῆ Δλαβεστίου Πέτρου ἀρχιεπίσκοπου Αλεξανδρείας, ἀναγνωσθήτω.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες, Θεοδόσιος & Οὐάλεντιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, αὔγουστοι, ἀνετβεστοι Αὔγουστοι, Κυρίῳ ἀρετατεβίαν. Ἡμεῖς τὸν εἰς Θεὸν ἀνετβείας τὸ ἡμέτερον πολιτεύειν κατέστεσε· καὶ πλατιά.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδόκας ἔπεν. Τῶν ἡμῶν μαρτυρῶν ἀφῆφ τὴ θεοφιλεστάτῃ & ἀγιωτατῃ ἐπισκόπῃ τῆς σωθόσης Ἐφέσου Μέμνονι, πόσος ἀεὶ μόσε ἡμεῖν ὀβῆγε μετὰ τὴν ἀφίξιν ἡμῶν.

Μέμνων ἐπίσκοπος πόλεως Ἐφέσου εἶπεν. Ἀπὸ τὴ ἀλεστεβίας φοβοφυόμενος τὸ τὴ ἀετεβοῦς & θεοφιλοῦς γράμματι, παρὴν τὸν ἡμέρα διεκαθ.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν. Ἀρκάντως ἡ ἀγάπη, μεγάλη αὖν σωθόσα δικαιοσύνεσι, ἐκδεχεῖσθαι τὴν ἀόβῃν τῆ θεῖου φοβοῦσιν θέσπιν θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου. Ἐπεὶ δὲ τὸ πολὶ τῆ ἐπισκόπου, οἱ μὴ ὀβῆσεῖν πεφεῖσεσι, ἀπογεγόνασι δὲ κῆ τῆς, ἡ τὸν ἀλόθεῖν ἠκόνῳ τὸν τοῦ τὴ θεοσεβεστάτου πρόεδρου, & τὰ κεῖ τὴ πίστεως ἀκλαβεῖν εἰς φιλίαν κάκτης τὴ τοῦ ἀρχαῖου ἀκόνῳ ἀναγνωρίζῃ τὰ ἀλῆ τὴ τοῦ θεοσεβεστάτου χαρτὶ· μαλὶ δὴ τὸ δόπτρον θέσπισμα τὸ θεοφιλεστάτου & φιλοχρίστου βασιλέως ἀπεκρυνάθη τῆ σωθόσῃ διὰ τὴ μεγαλοφρεσεστάτῃ & εὐδοξοτάτῃ κόμνοτε τὴ κοσμοβόρου δομεστικοῦ Κελεβιανοῦ, τὸ παρεκόθεν, τὰ τὴ πίστεως ἐξόμενῃ, & ἡ ἡστικὴ δόγκα τάσης ἀκλεοῖς.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν. Ἡ μὲν τῶν χαρτῶν ἀνάγνωσις ἔγκα & τὸ θέσπιν κρυνόν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἀλόθεῖν δεῖ τὴν ἀρετατεβίαν σωθόσαν & τὸ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὡς τὰ δὲ τὴ ἀετεβείας εἰδῶν ἐκ κοσμῆς γνώμας & σωμάτεσι.

Ἐρμόβιος Αἰλιανοπόλεως Πυροκλίμων εἶπεν. Ἀτενῶλπῆφ ἀφῆφ τὴ ἀγίε ἡμέρα ἀφῆφ τὴ ὁμοτίμῳ Θεοσέβειας, ἀπομένα τὸ ἀλαθεῖνον Νεστόριον, σωωεβέσεται εἰς τὴ ἀγίου τιμίου σωθόσου· & παρῆφλθεν ἀφὸ ἀστῆν, ἀπομμνήσκοντα φὴ τέτε· & δὲ διεβεβαιῶν λέγων, ὁτιστοῦν· & εἰδὼ δὲ σῃμε εἰδεῖν, ἐρχομαι.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Πιμβλίας εἶπεν. Ἀτενῶλπῆφ ἀφῆφ τὴ ὁμοτίμῳ Θεοσέβειας & τὴ ἀγίε ἡμέρα, ὅτι ἀπομένα τὸ ἀλαθεῖνον Νεστόριον, σωωεβέσεται εἰς τὴ ἀγίου τιμίου σωθόσου· & παρῆφλθεν ἀφὸ ἀστῆν, ἀπομμνήσκοντα φὴ τέτε· & δὲ διεβεβαιῶν λέγων, ὁτιστοῦν· & εἰδὼ δὲ σῃμε εἰδεῖν, ἐρχομαι.

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν. Κατὰ τὴ

Actio I. Concilii. ἀρκῶ & τὴ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Νεστόριου, ἀπομένα τὸ ἀλαθεῖνον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ἀπομένα αὐτὸ, ὅτιστοῦν & ἐν τῷ ἡμέρᾳ σωωεβέσεται ἐν ἁγίᾳ σωθόσῳ. & ἀπεκείνετο λέγων, ὅτιστοῦν· καὶ δὲ δόπτρα μὲ ἔλεγε, ἐρχομαι. Ὑπεμνήσκοντας δὲ & ἐν ὅσοις εἰσὶ ἀλαθεῖνον & θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον, ὅστις μόνος ἀφὸ τὴ ἐπτὰ. & ἐν ὅσοις ἡ ἀστὶ σωσόμῃ, & ἐν ὅσοις ἀφῆφ ἀφοπεῖχεν.

Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμπτης εἶπεν. Τὴ ἀγίας ἡμέρᾳ & μακαρίας σωθόσε ἐπίφρυλόσεις ἀφῆφλθε ἡμῖν ἀφὸ τὴ ἀλαθεῖνου Νεστόριου, & ὑπεμίσαν τῶν, ὅστις, ἀλὶ σήμερον ἡμέρα ἀφῆφλθε ἐπὶ τὴ ἁγίας & μακαρίας σωθόσου· & ἀφῆφλθεν κεῖνα μὲ τὴ ἁγίου πλεῦσαν τὸν τὴ κατηκόμενον, ὑπέμενα αὐτὸ, ὅτι & ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἡμῖν ἀφῆφλθε ἐπὶ τὴ ἁγίας ἡμῖν σύνοδε, & σωωεβήσεται. ὁ δὲ λόγος. οὐ δοκιμάσω, φησὶ, τοιαῦτα ἀκόνῳ ἀφῆφ ἡμῶν. ἡ μόνον δὲ αὐτὸν ὑπεμνήσαμεν, ἀλλὰ κεῖ τοῦ, & ἀφῆφμῳ μὲ' αὐτὸ ἀλαθεῖνον ἐπίσκοπον τὸ χρόνοσε· ἔσω δὲ μὲ' αὐτὸ μικρῷ ἀφὸ τὴ ἐπτὰ ἐπίσκοπον.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Δικαίαν τὸ ἀπὸ τὴ ἀλαθεῖνου ἐπισκόπου, ὁτιοῦν τοῦ & αὐτὸ, ὅτι σωωεβήσεται αὐτὸ, & σωωεβήσεται τὴ ἁγίᾳ σωθόσῳ.

Καὶ ἀπεκδήκαν ἀφῆφ τὴ ἁγίας σωθόσε Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἐλίου Πελαγονίας, Ἀνθίμος ἐπίσκοπος Χερσόνου Κρήτης, Θεόφιλος τοῦ ἐπίσκοπος Καδόκου Αἰγύπτου, & Ἐπιφάνιος ἀναγνώστης & νοτάριος τὴ ἀλαθεῖνου ἐπισκόπου Ἐφεσίου τὴ Ῥόδων πόλεως· ἐπιφοιβόμενοι & φοβούμενοι τὸ ἁγίας σωθόσε κρίσε αὐτὸ τὸ ἀλαθεῖνου ἐπίσκοπον Νεστόριον, ἀδεῖς ὄντας.

Εἶπεν μὴ ὑπόκειται θέσιν τὴ σύνοδε Θεοῦ βέβαι ἡμῖν ἐν τῷ ἀετεβείᾳ & Θεοσεβείᾳ ἐπισκόπου, ἐφ' ᾧ ἐν σωθόμῳ κὸ τὴ ἁγίας σωθόσε, ἀλὶ σήμερα συγκρατεῖσθαι εἰς τὴ ἀγίᾳ & καθολικὴ ἐκκλησίᾳ, μὲ ἀπόκρυβε ὅλοις τὴ ἀετεβείᾳ & σωωεβήσεις τὴ ἁγίας σωθόσε κρίσε αὐτὸ τὸ ἀλαθεῖνου ἐπίσκοπον Νεστόριον, ἀδεῖς ὄντας.

Ἀνάθεμα τὸ ἀλαθεῖνον τὴ σύνοδε Θεοῦ βέβαι ἡμῖν & τὴ ἁγίας & καθολικὴ ἐκκλησίᾳ, μὲ ἀπόκρυβε ὅλοις τὴ ἀετεβείᾳ & σωωεβήσεις τὴ ἁγίας σωθόσε κρίσε αὐτὸ τὸ ἀλαθεῖνου ἐπίσκοπον Νεστόριον, ἀδεῖς ὄντας.

Ἀνάθεμα τὸ ἀλαθεῖνον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὅστις ἀφῆφλθε ἐπὶ

ACTIO I. CONCILII.

domum venimus. Et videntes multitudinem militum cum fustibus, nostrum adventum ei indicari rogavimus. Illi autem, ne id fieret, impediebant, dicentes sicut nunquam visi fuerimus, ferre, neque ne quempiam omnino convenienti sui causa intromitteremus, justos esse. Cum vero asseremus ferri non posse, ut nullo accepto responsio rederemus, quod sancta synodus publice scripto illum ciraret, suoque conventui modis omnibus adesse cuperet: illius clerici egressi, idem quod milites, responderunt. At vero ubi pertinaxius, responsum urgentes, Florentius ' devotus tribunus, qui cum Candidiano magnificentissimo gloriosissimque devotorum domesticorum comite una veneratur, in medium prodiens, tamquam qui responsum aliquod allaturus sit, expediare nos jubet. Paremus non gravatim. Tandem una cum quodam Nestorii clerico foras egressus, ita nos affatur: Mihi quidem Nestorium videre non licuit; per alios tamen significavit, cum omnes episcopi simul convenerint, cum se quoque affuturum. Atque hoc vestræ pietati renuncio. Nos vero respondimus, ut ipsum, & omnes præsentes milites, & clericos ejus, recesserunt.

Theodulus Helisæ episcopus dixit: Ego quoque eadem audivi, eademque refero.

Anderius Chersonesi Cretæ episcopus dixit: Et ego quoque, qui sanctæ synodi jussu illuc me contuli, fecuti ' religiosissimi episcopi collegæ mei accurate retulerunt, eadem dixi & audivi.

Flavianus Philippensium episcopus dixit: Quoniam nihil ex ipsis ad ecclesiasticum ordinem pertinent, prætermitti par est; cum certum sit, ' episcopum Nestorium hæreticum, & hodie denuo vocatum non comparuisse, & tertia rursum citatione accersitur. ' Religiosissimi proinde sacrorum conventibus, Anyrius Thebanus Helladis, Domnus ejusdem Helladis, Joannes Hephæsti Augustamnicæ, & Daniel ' Darnensis Libyæ, episcopi eodem rursum se conferant; et accepta a tertio commonefaciant. Et abierunt cum Anyrio notario & lectore Firmi Cappadocum episcopi, qui anagnostium defertur ' quod ita fecerant.

Sanctæ synodus canonibus obtemperans, tequo illud patientiæ animo hactenus ferens, ' ut certio ad eum consilium te invitet: Dignetis itaque vel nunc videlicet hoc te adjungere, eorumque dogmatum quæ hæretice pro concione disseminasse diceris, in communi ecclesiæ conventu rationem reddere. Quod si ita ipse non recedimus, respondentique ad ea quæ tibi de scripto sive citra scriptum objecntur, scito sanctissimam synodum necessitate compulsam ea de te profaturam, quæ sanctorum patrum canonibus sunt sancita.

Posteaquam vero de hi quoque revertissent, Petrus episcopus Alexandrinus & notarium primgerius dixit: Quoniam de hac quoque vice ' religiosissimi episcopi hoc redierunt, petimus ut referant, quale responsum omiserint fuit.

Joannes Hephæsti episcopus dixit: Missi

ANNO CHRISTI 451.

A τῶν ὁλίκιν. & Θεωρήσαντες πλῆθος στρατιωτῶν μετὰ ῥοπάλων, ' παρεκαλέσαμεν μὴν εἰδέναι, τὸν δὲ κεκωλύκασιν ἡμᾶς, λέγοντες ' ἡσύχῳ, καὶ ἀνανεύοντες, ὡς ὑπὲλυῤῥῆσθαι μηδὲν σὺν γνώσει ἡμᾶς εἰσελθεῖν, & σωμάτων αὐτῶν. ἡμεῖς δὲ λέγοντες, ὅτι εἰδωλωτὸν ἔδοι ἡμᾶς ἀποτίλαι, εἰ μὴ ἀπόκρισιν δῴεμεθα' ἀπέκριθε γὰρ ὅμως αὐτὸς παρακλήσαντα ἡμᾶς σιωπῶν παρακαλέσαι, ὅτι ἐκεῖ αὐτοῖς σιωπήσωμεν. ἐξελθόντες οὖν οἱ κληρικοὶ αὐτοῦ, τὰ αὐτὰ τοῖς στρατιώταις ἠμῖν ἀπεκρίνοντο, ὡς δὲ ἐπεμείναμεν (τὰ αὐτὰ τοῖς στρατιώταις) ζητοῦντες ἀπόκρισιν δῴεμεν, ἐξελθὼν ὁ καθυπατικὸς τριβοῦνος Φλωρέντιος, ὁ σὺν Κανδιδιανῷ μεγαλοκοσμεστάτῳ καὶ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν καθυσωμένων δομεστίκων, παρεκκύψας ἐπὶ μέσῳ, ὡς μέλλων μίαν ἀπόκρισιν φέρῃ· καὶ δὴ ἐξελθόντες ἐκέλευσαν ἡμᾶς ' κλησεῖν αὐτὸν, ἵνα σφῶν ἀκούσῃ· ἡμῖν μὴ ἴδοῦ αὐτὸν ὁ δεδιώκαμεν ' ἔφη ἡμῖν δὲ· ὡς ἐτέτακτο τὴ Θεοτόκῳ ὀῤῥῆ, ὅτι μετὰ τὸ σιωπῆσθαι τάσσω τὸ ἐπίτριτον, ' ἀναγκαῖοι ἐσμεν αὐτοῖς. ἡμεῖς δὲ διεμαρτυρόμεθα ἐ αὐτῷ, ὡ τοῦ παρόντος γραπτοῦς πάντας, ' ἐν τῇ κληρικῇ αὐλῇ, ἀτεκμηρίωτα μὴ.

Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἑλλάτης εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ ἤκουσα, καὶ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι.

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Χερρόνησος Κρήτης εἶπε· Καὶ ἐγὼ, τὸ ὅρος τῆς ἁγίας & ἀγίας & οἰκουμενικῆς συνόδου ὢν, τὰ αὐτὰ ἔκουσα, ὅσπερ ἀπαγγέλλεται καθὼ ἐγὼ μετ' ἐμῆς θεοτιμίας τοῦ ἐπίσκοπου.

Φλαουιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε· Ἐπεὶ οὐδὲν ἀφορῶν παρελιπεῖν τὸ κλέον τῆς ἁγιοπνεύστου συνόδου, φανερὸ τυγχάνει, ὅτι καὶ τῆμ χθὲς τὸν θεόσεπτον ἀξίωμα ἐπιστεῖλε ὁ Θεοφιλέστατος Νεστόριος ἀπὼν, & τρίτῃ πάλιν παρακλησεωνικῷ ὀτομεμδίσε· ἀναβοάσατο δηλαδὴ Ἀνυσίου ἐπισκόπου Θηβῶν τῆς Ἑλλάδος, & Μύρωνος ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἑλλάδος, & Δόμνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας τῆς Αὐγουσταμνικῆς, & Δανιήλου ἐπισκόπου Δαίρνου τῆς Λιβύης, τὸν θεοφιλέστατον συνλεπτωμένον, & ὡς τρίτῃ ὀτομμεμνεκλήτῳ κλήσει & ἔτλαζον μὴ Ἀνυσίου τὸ κοπεῖν τοῦ ἀναγνώστου Φίρμου τὴ ἐπισκόπου Καππαδοκίας, ἐπιφορομένου τὸ ὀρθογνωστικὸ, πεφεύγοι ὅτου.

Τοῦτο τοῦτο κλῆσιν τῶν ἁγιαλέστατον ἀναγκαῖον δεῖ ἡ ἀγιοπνεύστου συνόδου, τὸ κανὸν ἀφοτικὴ πάμμεγα ἀνὴρ τῶν ἀνοχῶν ὡ μακροθυμίας· καταβιβάσωμαδι τῶν γοῦν ἀπαιτήσεις ἀπολογήσωδαι ἀφὲ ὧν φασὶ εἰ ἠρεκλεῖσε ἐκκλησιαστικὰ ἀφορῶν δογματικὰ ἐν τῇ κοσμικῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ μὴ ἀπαντήσεις σὺ τοῖς φασὶ τὴ ἀγίας ἡμῖν ἐξ ἀφοῦς τὸ τῆς ἁγίας τῶν πατέρων κανόνας τοῦ δοξοῦσι τῆς θῆ ἁγίας πατρὸν κρίσεν ἔστι σοὶ ὁρίσαι.

Ὦ ἐνκαλλιόφρονε, Πέτρε ἀρχιεπίσκοπε Ἀλεξανδρείας, & πεμμμιέκιος τοπεῖον εἶπε, Ἐπεδὲ & νῦν ἐπαλεῖσθαι οἱ ἐπισκόποι ἀλκαδίδεμεν ἐπίσκοποι, & ἀναβιβάσαμεν κατὰ ἔθος, ἀνάγκη φέρε τὴν ἀπόκρισιν ἔστιν.

Ἀμόνιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας εἶπε· Ἀπεκαλέ-

A sancta hac Decoque dilecta synodo, et Actio I. pilissimum Nestorium tertio emonetemus, quo Concilii. vel nunc eandem sanctæ huic synodo se se adjungeret, & fidei doctrina ipso præsente dilucesceret, pro eo ac vestra sanctitas nobis præcepit, ita synodo cum hospitium nos contubimus. Ceterum cum vestibulo appropinquaremus, non parvam militem fustibus armatorum manum in ipso vestibulo conspeximus. Rogavimus, ut vel ad adeundum, quas idem reverendissimus Nestorius incolit, januam nos admittant, vel saltem ut ipsi illum, nos jam adesse, certiorem faciant; cum tamen ipsi nos tertia citatione destinatos, qua alle blande, omnique cum mansuetudine invitatur. Verum illi multumque prudentiæ fumus, ac ad umbram quidem a satellitibus consistere permissi, sino vero insolentes repulsi, deque loco exturbari. Sed neque ullo quoque hucusque benevolentiæ refugendo nos digaabantur. Porro autem cum diu multumque expectaflemus, illud repetentes, quod quatuor tantum episcopi præsto fuimus, nullo corifaciendi ibudeo missi, neque ob ad missi, ut quidpiam contumeliosum aut inhonestum agamus, fed ut secundum juris ordinem etiam nunc illum admonemus, et ad faciam hanc ecclesiam properans sanctæ synodo interfit: tandem milites nos dimiserunt, dicentes, aliud nullum responsum nos elle allaturos, etiam si ad veiperam usque in domus vestibulo opperiemur. Addunt & hoc quoque, nempe ea de causa vestibulo le cohortes adhibitos, illudque ab ipso in mandatis accepisse, ne ullum omnino, qui a synodo mittus esset, ad ipsum ingredi permitaat.

Anyrius Thebarum episcopus dixit: Quæ sanctissimus frater & commiisfter exposuit, ea vera fuit; siquidem multo temporis spatio in vestibulo pilissimi Nestorii consistentes, hæc vojimus & audivimus.

Domnus Ognitis Helladis episcopus dixit: Quæ sanctissimi Deoque dilectissimi fratres & commiisfter Joannes & Anyrius exposuerunt, hæc ego etiam vidi & audivi.

Daniel ' Darnensium episcopus dixit: Quæ exposuerunt ' pilissimi episcopi, hæc audivi, & vera fuit.

Hinc incipit sacra synodus examinare Nestorii dogmata.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Quamvis ecclesiasticus fastidiosus fat effluatant, si rei ad diluenda objecta crimina tertio citentur; nos tamen ' religiosissimum Nestorium quarta insuper citatione adhortare ' per Deo amabilissimos episcopos parari examus. Verum quod satellitum turmis ædes fuas undique obsessas habeat, quodque memini, sicuti revereendissimi episcopi inde redeuntes refuti fuerunt, adhuc, ad te pertinetur; quinisfetium est, conscientia nequaquam purata sanctæ hujus synodi confpectum recusare. Proinde juxta canonicas sanctiones quæ jam præ manibus sunt, & ad rectum piamque fidem nostram corroborandam conferunt, ea capessiantur. In primis autem recite-

1 Vet. V. devotissimus, & mox, devotissimorum. 2 Vet. V. deposuit, pro Vet. V. reverentissimi. 3 Vet. V. reverentissimi. 4 Vet. V. reverentissimus.
5 Vet. V. reverentissimi. 6 Vet. V. Dynamidis. 7 Vet. V. reverentissimi.

1 Vet. V. de reverentissimi. 2 Vet. V. Dardani. 3 Vet. V. Dei cultores episcopi.
4 Vet. V. reverentissimum. 5 Vet. V. per reverentissimi.

Actio I. concilii

tur fidei, quam tercenti decem & octo patres & episcopi Nicæni quondam congregati expoluerunt; ut fertentiis ad fidei doctrinam spectantibus cum ea expositione collatis, consentientes quidem confirmentur, dissentientes autem rejiciatur. Et lectum est symbolum hoc modo.

Nicæna synodus hanc fidem exposuit.

CREDIMUS in unum Deum, &c. Symbolo hoc recitato, Petrus presbyter Alexandriæ, & notarius ecclesiæ dixit: Est in manibus nostris Cyrilli sanctissimi piissimique archiepiscopi epistola, quam ille perlustrio exhortatorius doctrina referens ad reverendissimum Nestorium tanquam unius rectæ sentientem perscripsit; hanc, si vestra sanctitas jusserit, legam.

Actarius Melitenæ episcopus dixit: Quandoquidem piissimus & religiosissimus presbyter Petrus, qui sermonis exordium fecit, quadam ex piissimo sanctissimoque episcopo Cyrillo ad religiosissimum Nestorium tanquam ad veram doctrinam profitentem perscripta esse indicavit, consentanum est ut illa quoque legantur.

Et lecta est epistola, & posita in præcedentibus. Principium epistolæ sic habet.

Excerptum epistolæ a Cyrillo ad Nestorium scriptæ, Intelligo quosdam mecæ apud tuam pietatem existimationi detrahere, multaque temere effutire, &c.

Et postquam lecta est epistola, Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audivit sancta & magna hæc synodus, quæ ad religiosissimum Nestorium scripsi, rectam fidem defendens: Existimo autem nullam me in patem ab orthodoxæ fidei doctrina deflexisse, hoc est a symbolo per sanctam & magnam illam synodum Nicæa olim congregatam tradito declinasse. Quare sanctitatem vestram rogatam esse, ut ea quæ exponat, restene & inculpate, sanctoque illi Concilio convenientes hæc perscriptem, an secus.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Sacro fidei symbolo Nicænæ quondam edito, jam recitato, & a sanctissimi archiepiscopi Cyrilli epistola, per omnia illi subscribentes, ac inter se consentientes omnes vniquoeirca piis hisce dogmatibus assentire & subscribere.

Thomas Cretensis episcopus dixit: Ex compendio quodam summatimque per sanctam synodum Nicænam expolita legerunt, ea dum pietas tua sanctissimo omnodisque explanat, fidei intelligentiam loquutiorem expressioremque nobis reddidit: ut nihil sit in dictis ambiguum, nihil dissentaneum, & fides confirmetur. Cum ergo ea integritate & constantia decernunt singula, ut nullam penitus novitatem afferant; ego quoque, qui eamdem fidei fententiam a lanctis episcopis & patribus meis suscepi, iis consentio.

Memnon metropolites Ephesiorum episcopus dixit: Sanctissimi & piissimique patris & episcopi Cyrilli epistola modo lecta, fidei Nicænæ civitate a tercentis decem & octo patribus expolitæ prorsus consonat. Cui

Actio II. Concilii

Ἀναγνωσθέντος δὲ τῆς Νικαίας ἀγωνίσεως κατέμαθον ἃ ἐπεκόσμουν ἑξακοσίοι· ὅστ' οὐδὲν τῇ σοφίᾳ παραβεβλῆσθαι τῶν ἀδε τὰ τῇ τοιαύτῃ λόγῳ, τὰς μὴ συμφωνούσας βεβαιωθείσας, τὰς δὲ διορωσάσας ἐκβληθείσας. Καὶ ἀναγνωσθὲν τὸ σύμβολον ἔστω.

Ἡ δὲ Νικαία τοιοῦτο πίστον ἐξέθετο τοῦτο.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ εἰς ἕν Θεόν, &c.

Ὁ δὲ ἀναγνωσθεὶς, Πέτρος ἀρχιδιάκονος Ἀλεξανδρείας & τεκμηριώσας τοιαῦτα εἶπεν· Ἐν χερσὶν ἡμῖν ἔχομεν τὴν ἀγωνίσιν ἣ ἐποιήσατο ἅγιος Κυρίλλος ἐπιστολὴν, γνωρίσας αὐτὸν τὸν ἀλαθέστατον Νεστόριον, συμβάλλοντα ἡ παρεῖναι ἐκείνῳ, ὡς οὐδὲν ἀφιστάμενον ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ δόγματος, ἀπεγνώκοτα.

Ἀλέξιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπεν· Ἐπειδὴ ἐπιβεβαίωται ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πιστοῦ Πέτρου, ὁ τὴν ἀρχὴν τῆς διηγήσεως ποιησάμενος, ἔφυγε ἐπιτιθεῖναι τοῦ παρὰ τῆς θεοφιλεστάτης & ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς τὸν ἀλαθέστατον Νεστόριον, ὡς οὐ δόξῃ διδασκαλίας χωρίζειν ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῶν ἀναγνωσθέντων.

Καὶ ἀναγνωσθὲν, & λεχθὲν & τοῦ προλαβόντος, καθὼς ἀναγέγραπται ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς.

Ἀντίξεμα ἐπιστολῆς ἐμφαίνοντος τοῦ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον. Κατηχούμενοι τῶν ἐμοὶ μαθόντες, λέγε τὸν ἐμὲ τὰ τοιαῦτα λέγειν ἐπὶ τῆς σῆς θεοσεβείας, & τὰ τοιαῦτα.

Καὶ μὴ τὰ ἀναγνωσθέντα ἡ ἐπιστολὴ, Κλεόνιος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν· Ἠκούσαμεν ἡμεῖς μεγάλου πάσης ἀνθρώπου καὶ ἀκέραιον τὸν ἀλαθέστατον Νεστόριον, συναγωγόν τῇ ἁγίᾳ τῇδε, διδάξαντα ὅ, τι καὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς βαθείας ἀλήθειας ἐν τῷ ὁρίζεσθαι τὸν ἅγιον λόγον, ἣν παραβεβλῆσθαι τὸ σωθὲν παρὰ τῶν ἁγίων & μεγάλων συνόδου, & ἃ κηρύξει ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθεῖσαν ἁγίων σύμβολον· ἃ παρεκάλει ἡ ὑμετέρα σύνοδος εἰπεῖν, πόρρω τοῦ ὄντος, ἀν ἀπέδοκιμε, ἢ συμφώνου τῇ ἁγίᾳ ἐκείνῃ συνόδῳ τὰ τοιαῦτα γέγραται, ἢ μὴ.

Ἰωβαλίδης ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγνωσθέντων τῶν ἐκκλίσεων ἁγίας πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ, & τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, & τῶν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐκκλιθέντων, σύμφωνα εὑρίσκεται, & τίνος ἀφαίρεσις ἢ δόγμαποιησίν ἔστιμα & σωπαιν.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· Τὰ ἐν συνόδῳ ἡ ἐν κεφαλαίῳ ὑμνῆσθαι ἐν τῇ ἁγίᾳ τῇδε σύνοδῳ & τοῦ Νικαίας ἀξιωματικῶν ἐν τῷ ἀποδεῖξαι ἀλήθειαν & τῶν ἁγίων πατέρων

Actio I. Concilii.

mique & piissimi episcopi Cyrilli epistolam ab ea haudquaquam dissentientem complector, & hanc veram rectamque fidem constanter confiteor. Illis autem qui huic contraria sapiunt, & ipse Deus sese opponit. Anathema sit illi qui sanctam virginem Mariam deiparam esse non credit.

Palladius Amasiæ episcopus dixit: Sanctissimi [a] Deoque dilectissimi patris nostri Cyrilli epistola jam nunc recitata, fidei a sanctis patribus Nicænis expositæ prorsus consentit. Cum igitur recte se habeat, sanctorumque Nicænorum patrum expositioni per omnia, ut dixi, consentanea videatur, eam veneror, eidemque assentior; & quod tam ipse, quam sancti patres Nicæni decreverunt, ego quoque sentio.

a Vet. V. Deo amabilis.

Cyrus episcopus civitatis Aphrodisiadis, provinciæ Cariæ, dixit: Cum sanctissimi piissimique Cyrilli epistolam, quam ad religiosissimum Nestorium perscripsit, fidei a sanctissimis patribus in Nicæa civitate quondam congregatis expositæ consonam, ejusdemque virtutis conspiciam, & ego eadem cum patribus, qui ante me sententias dixerunt, sentio.

[r] Perigenes Corinthiorum episcopus dixit: Idem plane de fide a Cyrillo sanctissimo sacratissimoque episcopo nostro recte nunc exposita meum judicium est, quod de fidei symbolo a sanctissimis sacratissimisque patribus Nicææ quondam edito. Patrum proinde sanctiones ab initio traditas, & ad præsens usque tempus integre apud nos conservatas, citra ullam hæsitationem custodire desidero.

Amphilochius Sidæ episcopus dixit: Archiepiscopi Cyrilli longe piissimi atque sanctissimi epistolam, traditionem apostolicam exacte exprimentem & retinentem, fideique a sanctis patribus Nicænis traditæ congruentem, magna cum veneratione suscipio, dogmatumque pietatem meo etiam suffragio confirmo.

Prothymius Comanæ civitatis episcopus dixit: Cum fidei expositionem per sanctissimi episcopi ac patris nostri Cyrilli epistolam nobis propositam ac relectam, solis nudisque tantum vocibus a fide per trecentos decem & octo patres edita discrepare videam; (nec enim ulla omnino in re, illa plus habet, aut ab illa deficit) profiteor in ea me fide baptizatum esse, & adolevisse: ordinatum rursum, & sacerdotii dignitate ornatum esse: in ea mori, eamque in resurrectione Christo domino conservare percupio.

Joannes Proeconesi episcopus dixit: Quæ religiosissimus Prothymius episcopus deposuit, eadem & ego quoque depono, nec aliter credo.

Constantinus Phrygiæ Pacatianæ episcopus dixit: Eadem ego quoque depono, atque ita credo.

Valerianus Iconii episcopus dixit: In diversis dictionibus unum eumdemque fidei canonem traditum comperimus, nam utraque uno eodemque Spiritu dictata sunt. Cum itaque sanctissimi piissimique patris nostri Cyrilli epistolam iis quæ orthodoxe absoluteque a sacra Synodo Nicæna dicta editaque sunt, consonam consentaneamque perspiciamus, huic nos quoque subscribimus & assentimur: cum eam epistolam sanctorum patrum fidei non secus atque pretiosi unguenti suavem fragrantiam rursus diffundere deprehendimus.

θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συμφώνῳ οὔσῃ, καὶ ταύτην φυλάττω τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν καὶ ὀρθόδοξον. καὶ τοῖς ἐναντία ταύτῃ φρονοῦσι καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς ἀντιτάσσεται. καὶ ἀνάθεμα ἔστω ὁ μὴ πιστεύων θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπεν· Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συμβαίνουσα διὰ πάντων τυγχάνει τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνειλεγμένων ἐν τῇ Νικαέων. ὀρθῶς τοίνυν αὐτὴν ἐχοῦσαν, καὶ ὅπερ ἔφην, τῇ * ἐκτεθείσῃ τῶν ἁγίων πατέρων, ἄγαμαί τε καὶ συντίθεμαι αὐτῇ· καὶ ὁμοίως δοξάζω αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσι, τοῖς, ὅπερ ἔφην, ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνειλεγμένοις.

Anno Christi 431.

* ἴσ. εἰρημένῃ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν ἁγίων

Κῦρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀφροδισιάδος ἐπαρχίας Καρίας εἶπε· Σύμφωνον καὶ ὁμοδύναμον τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν συναχθέντων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν, κἀγὼ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, τὴν γραφεῖσαν τῷ εὐλαβεστάτῳ Νεστορίῳ θεασάμενος, τὰ αὐτὰ τοῖς προλαβοῦσι πατράσι κατατίθεμαι.

Περιγένης ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπε· Τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἔχω καὶ ἐπὶ τῆς νῦν καλῶς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, καθάπερ καὶ ἡ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων καὶ ὁσιωτάτων πατέρων ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν κατὰ Νίκαιαν. ἀναμφιβόλως οὖν φυλάττειν εὔχομαι τοὺς παραδοθέντας θεσμοὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἄχρι νῦν σωζομένους παρ' ἡμῖν.

Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· Τῆς ἐπιστολῆς τοῦ τὰ πάντα θεοφιλεστάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἀκριβῶς σωζούσης, καὶ τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων συμβαινούσης, ἄγαμαί τε τῆς ὀρθῆς πίστεως, καὶ σύμφημι καὶ συναινῶ τῷ εὐσεβεῖ τῶν δογμάτων.

Προθύμιος ἐπίσκοπος Κομάνης εἶπε. Κατ' οὐδὲν λειπομένην ἢ πλεονάζουσαν τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως τῆς ἀναγνωσθείσης ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου ὁρῶν τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, ἢ μόναις ἐν ψιλαῖς λέξεσιν, ὁμολογῶ ἐν αὐτῇ βεβαπτίσθαι, καὶ ηὐξῆσθαι, καὶ τετάχθαι, καὶ ἱερωσύνης ἠξιῶσθαι· ἐν ταύτῃ εὔχομαι καὶ τὸν βίον τοῦτον ὑπεξελθεῖν, καὶ ταύτην φυλάξαι ἐν τῇ ἀναστάσει τῷ δεσπότῃ Χριστῷ.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Προικοννήσου εἶπε. Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Προθυμίῳ, καὶ οὕτω πιστεύω.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπε. Τὰ αὐτὰ κἀγὼ κατατίθεμαι, καὶ οὕτω πιστεύω.

Οὐαλεριανὸς ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπεν· Ἐν διαφόροις ταῖς λέξεσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κανόνα τῆς πίστεως εὑρίσκομεν, ἐπεὶ καὶ τῷ αὐτῷ ἁγίῳ πνεύματι ἑκάτερα ὑπηγόρευται. τοῖς οὖν ὀρθοδόξως καὶ ἀκριβῶς εἰρημένοις καὶ ἐκτεθειμένοις παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς κατὰ Νίκαιαν, σύμφωνα καὶ σύμψηφα τὴν ἐπιστολὴν εὑροῦσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου κατανοήσαντες, τούτοις καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν καὶ συντιθέμεθα, εὑρόντες τὴν ἐπιστολὴν ὥσπερ τι μύρον τὴν ἐκείνων πίστιν εἰς εὐωδίαν ἀναπεμπομένην.

Θεό-

[r] Desunt sequentia in vetere versione usque ad eum locum, ubi epistola Nestorii ad Cyrillum recitatur.

Anno Christi 431.

Θεόδουλος ἐπίσκοπος Ἐλούσης εἶπε· Συνήθως ἐπακολουθῶ τῇ ὀρθῇ πίστει ταύτης τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν πατέρων, τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ.

ʹκαὶʹ ʹοὐδὲν

Φεῖδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπε· Θαυμάζω τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ, τῶν ἐν Νικαίᾳ γενομένων· θαυμάζω δὲ οὐδὲν ἧττον καὶ τὴν νυνὶ ἀναγνωσθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ κατὰ πίστιν ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, σύμφωνον τῇ ἐν Νικαίᾳ πίστει, ὥσπερ ἐξ ἁγίου πνεύματος γεγραμμένην. καὶ πιστεύω τὸν μὴ ἐμμένοντα τῇ αὐτῇ πίστει τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐκβεβλῆσθαι τῆς ἁγίας καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ Παλαιστίνης τῆς πρώτης εἶπε· Τὴν τῶν πατέρων πίστιν, ἣν μεμαθήκαμεν παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν, ταύτην παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου γραφεῖσαν ἐπιγνόντες, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος σύμφωνα τὰ παρ' αὐτοῦ θεσπισθέντα ἐθαυμάσαμεν, καὶ κατέχομεν, καὶ ἀκολουθοῦμεν.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κολωνείας Καππαδοκίας εἶπεν· Αὐτὰ τὰ ῥήματα, καὶ τὰς συλλαβὰς σχεδὸν εἰπεῖν, τὰς ἐμπεριεχομένας τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ κατὰ καιρὸν τὴν σύνοδον ποιησαμένων, καὶ τῶν ἐγγεγραμμένων δογμάτων τὰ νοήματα ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου νοήσας, ὥσπερ τινὰς πατρῴους χαρακτῆρας διδάξας, * αὐτός τε παραλαβὼν τὴν διδασκαλίαν ταύτην, καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐγχειρισθείσῃ μοι ταύτην ἐρριζωμένην, καὶ ἐμπεπιστευμένην, καὶ ἐνεσπαρμένην παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐγνωκὼς, ὁμολογῶ σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων· οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἡμέτερον φρόνημα, ἐμοῦ τε καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ ἁγίας ἐκκλησίας, τοῦτο τυγχάνει, ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ἀνύσιος ἐπίσκοπος Θηβῶν εἶπε· Καθάπερ τῇ παρουσίᾳ κοινῇ πάντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ τῇ διανοίᾳ συνημμένος, αἰσθανόμενος τῆς ὀρθῆς ὑπαγορείας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συντίθεμαι ταύτῃ, ὁμοίᾳ καὶ συμφώνῳ οὔσῃ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν συνειλεγμένων ἐκθέσει.

Καλλικράτης ἐπίσκοπος Ναυπάκτου εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνῳ οὔσῃ τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, τῶν συναχθέντων ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίᾳ συνόδῳ.

Δόμνος ἐπίσκοπος Ὀποῦντος εἶπεν· Εἴ τι καὶ ποτε ἔδοξε παρὰ τοῖς ἀγνοοῦσι τὴν ἀκριβῆ πίστιν, ἔδοξεν οὐ καλῶς. ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν τὰ τυπωθέντα καὶ νῦν δικαίως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἐξισωθέντα τῇ κατὰ Νίκαιαν ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων· ἣν πάντως μετὰ τούτων φυλάττειν δικαίως γνωρίζομεν. καὶ πιστεύω εἰς τὸν πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ εὔχομαι μέχρι τοῦ τῆς ζωῆς μου χρόνου ἐν τούτῳ εἶναι, καὶ ἐν τούτῳ ἀποθανεῖν.

Actio I. Concilii.

Theodolus Elusæ episcopus dixit: Rectam sanctæ & magnæ hujus synodi fidem, sanctissimique & piissimi archiepiscopi Cyrilli epistolam, & fidei symbolum in civitate Nicæa quondam a trecentis decem & octo sanctissimis patribus nostris compositum, nihil novi faciens complector.

Fidus Joppæ episcopus dixit: Trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicææ congregatorum fidem veneror. Veneror nihilo secius & admiror epistolam quoque Cyrilli episcopi sanctissimi & piissimi in fide modo recitatam, quod veluti Spiritu sancto dictante exarata cum Nicæna fide consentiat. Neque dubium ullum mihi est, quicumque hanc ipsam Spiritus sancti fidem non tenere perseveraverit, eum a sancta & catholica ecclesia alienum esse.

Paulianus Majumæ primæ Palæstinæ episcopus dixit: Cum patrum fidem, quam a trecentis decem & octo episcopis olim Nicææ congregatis didicimus, ipsam eamdem & a religiosissimo quoque episcopo Cyrillo descriptam esse agnoverimus: quæ ab illo dictata sunt, non secus ac certa Spiritus sancti oracula admirari & sectamur & exosculamur.

Daniel Coloniæ Cappadociæ episcopus dixit: Ipsa verba, ipsasque propemodum syllabas in sanctorum patrum Nicænorum expositione comprehensas, contentorumque dogmatum sententias, in Cyrilli sanctissimi sacratissimique patris nostri epistola veluti paternas quasdam imagines agnoscens, cum hanc ipsam doctrinam & docuerim ipse, traditamque acceperim, & in sancta ecclesia mihi tradita seminatam a sanctis patribus, radicatamque & creditam sane sciam; ingenue fateor sacratissimi archiepiscopi Cyrilli epistolam sanctorum patrum expositioni per omnia conformem esse. Et hæc est sententia mea, & ecclesiæ quoque mihi subjectæ, in nomine sanctæ & consubstantialis trinitatis, Patris & Filii, & Spiritus sancti.

Anysius Thebarum episcopus dixit. Ut communi omnium sanctorum episcoporum præsentiæ conjungor, ita a communi quoque eorumdem sententia non discrepo. Quare cum Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi doctrinam rectam esse intelligam, ac sanctorum patrum Nicænorum expositionis nulla ex parte dissimilem aut dissentaneam, eidem subscribo.

Callicrates Naupacti episcopus dixit: Cum epistola a Cyrillo sanctissimo patre nostro & archiepiscopo edita, a sanctorum beatorumque patrum qui in sancta synodo Nicæna quondam convenerunt, decretis & expositionibus non dissentiat, illi assentior.

Domnus civitatis Opuntinæ episcopus dixit: Si quid ii qui fidem exactam ignorant, secus opinati sunt, male opinati sunt. Nos vero quæ sanctissimus archiepiscopus Cyrillus scripsit, & recte habere, & trecentorum decem & octo patrum synodo Nicææ olim congregatæ consentanea agnoscimus: atque ideo ut utraque omnino observentur, æquum judicamus. Et credo in Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum; optoque in ea fide ac doctrina & vivere, & extremum spiritum emittere.

Actio I. Concilii.

Nicias Megarensium episcopus dixit: Ut unum idemque sentientes huc convenimus, ita unum idemque affirmare quoque didicimus. Cum ergo quæ a sanctissimo archiepiscopo Cyrillo & a sanctis patribus Nicęnis exposita & definita sunt, inter se consentiant, consentimus & nos quoque eisdem: nec de iis quę vel nunc quoque recte scripta sunt, quidquam omnino ambigimus.

Romanus Rhaphię episcopus dixit: Et ego quoque iis consona judico, quę a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicęę quondam congregatis decreta sunt: & sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistolę, quod cum fide a sanctis patribus exposita consentiat, assentire non dubito.

Gregorius episcopus Cerasuntis dixit: Sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli epistola sacrę Nicęnę synodi fidei consentanea docet. Cum ea ergo ab ecclesiastica fide nihil penitus discedat, in hac fide libenter acquiesco, huic assentior & subscribo, profectus huc non pro me tantum, verum etiam pro piissimo Eleusio Neocæsarea metropolitano: siquidem hoc in mandatis ab illo accepi.

Nunechius Selgę Pamphylię episcopus dixit: Cum epistola patris nostri Cyrilli, sanctissimi piissimique archiepiscopi, modo nobis lecta, cum fide in civitate Nicęa a sanctis patribus edita per omnia consentiat, hanc approbo, neque aliter credo: atque ętatem in hac recta fide transigens, eamque constanter retinens, cum fiducia Christi tribunal adire opto.

Solon Carallię Pamphylię episcopus dixit: Sicuti Cyrillus sanctissimus piissimusque archiepiscopus Christi fidem tradidit & tradit, sanctę & magnę illi synodo Nicęnę per omnia conformem, ita baptismo initiatus sum, & ita credo, eamque fidem ad supremum usque spiritum retinere peropto.

Acacius Cotenorum Pamphylię episcopus dixit: Cum patris nostri Cyrilli archiepiscopi sanctissimi epistolam, a fide sanctorum patrum qui Nicęę convenerant, juxta normam orthodoxę fidei ne latum quidem unguem discrepare videam, profiteor & ego quoque, nec aliter me sentire, nec secus me credere, & ad finem usque me servaturum voveo.

Taurianus Lyrbę Pamphilię episcopus dixit: Cum patris nostri Cyrilli archiepiscopi sanctissimi epistolam, a fide sanctorum patrum qui Nicęę convenerant, atque adeo ab ipsa orthodoxa fide ne minimum quidem discrepare videam; profiteor & ego quoque, nec aliter me sentire, nec secus me credere, & ad finem usque me servaturum voveo.

Nectarius Sesenniorum Pamphylię episcopus dixit: Ego quoque hæc credo, & sanctorum patrum ac episcoporum nostrorum dogmatibus, ac Cyrilli religiosissimi piissimique archiepiscopi epistolæ inhæreo.

Matidianus Coracisiorum Pamphyliæ episcopus dixit: Confessioni de recta & sana fide a patribus hic nunc præsentibus editæ assentior, nec non & eorum, qui olim non absque divino numine in civitate Nicæa fidei formulam tradiderunt; agnoscens hanc apostolicam esse: in qua

Νικίας ἐπίσκοπος Μεγάρων εἶπεν. Ὥσπερ ἓν φρονοῦντες ἐληλύθαμεν, οὕτω καὶ ἓν λέγειν ἐδιδάχθημεν. συμφώνων τοίνυν ὄντων τῶν τε παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, καὶ τῶν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων πάλαι ἐκτεθέντων κατὰ Νίκαιαν, σύμψηφοί ἐσμεν, μηδὲν ἀμφιβάλλοντες περὶ τῶν καλῶς ἤδη καὶ νῦν τετυπωμένων.

Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Ῥαφίας εἶπε· Σύμφωνα τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κἀγὼ φρονῶ. καὶ τῇ ἐπιστολῇ δὲ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συντίθεμαι, συνῳδὰ περιεχούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Κερασοῦντος εἶπε. Συνῳδὰ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῆς κατὰ Νίκαιαν πίστεως καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου περιέχει, καὶ ταύτῃ ἀρεσθεὶς, συμφώνῳ οὔσῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, συντίθεμαι ταύτῃ καὶ συναινῶ, παραγενόμενος οὐ μόνον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου Ἐλευσίου Νεοκαισαρείας τοῦ θεοσεβεστάτου, ταύτας τὰς ἐντολὰς παρ᾽ ἐκείνου δεξάμενος.

Νουνέχιος ἐπίσκοπος Σέλγης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Τῆς ἀναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης κατὰ πάντα τῇ πίστει τῇ κατὰ Νίκαιαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων γεγενημένῃ, σύμφημι κἀγὼ, καὶ οὕτω πιστεύω· καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστει εὔχομαι συζήσας παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ μετὰ παρρησίας, ταύτην τὴν ὀρθόδοξον φυλάττων πίστιν.

Σόλων ἐπίσκοπος Καραλλίας τῆς Παμφυλίας εἶπε· Καθὼς ὁ ἁγιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κύριλλος τὴν κατὰ Χριστὸν πίστιν παρέδωκε καὶ παραδίδωσι, σύμφωνον οὖσαν κατὰ πάντα τῇ ἐν Νικαίᾳ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, οὕτως ἐβαπτίσθην, καὶ οὕτω πιστεύω, καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Κοτένων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφώνου οὔσης τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κατὰ πάντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὁμολογῶ κἀγὼ οὕτως ἔχειν καὶ πιστεύειν, καὶ εὔχομαι κἀγὼ ἕως τέλους φυλάττειν.

Ταυριανὸς ἐπίσκοπος Λύρβης τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνούσης τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κατὰ πάντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὁμολογῶ κἀγὼ οὕτως ἔχειν καὶ πιστεύειν, καὶ εὔχομαι φυλάξαι ἕως τέλους.

Νεκτάριος ἐπίσκοπος * Σινιέων τῆς Παμφυλίας εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ συναινῶ τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

Ματιδιανὸς ἐπίσκοπος Κορακισίων τῆς Παμφυλίας εἶπε. Συμφωνῶ κἀγὼ τῇ ὁμολογίᾳ τῇ γεγενημένῃ περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς πίστεως παρὰ τῶν νῦν παρόντων ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν τὸ τηνικαῦτα ἐκθεμένων τὴν ἔκθεσιν τὴν περὶ τῆς πίστεως, πεποιημένων ἐν τῇ Νικαιέων πόλει, γνωρίσας ταύτην ἀποστο-

Anno Christi 431.

Anno Christi 431.

λικὴν οὖσαν. ἐν ᾗ καὶ εὔχομαι εἶναι, καὶ ἀκέραιον ταύτην μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς μου φυλάξαι.

Νήσιος ἐπίσκοπος Κορυβράσσου τῆς Παμφυλίας εἶπε· Τῇ ἁγίᾳ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν τῇ ἐν Νικαιέων καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα σήμερον ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου συνεφώνησε. καὶ ταύτην τὴν πίστιν εὔχομαι φυλάξαι μέχρις ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Κρατείας εἶπε· Κἀγὼ συναινῶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων δόγμασι, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου καὶ εὔχομαι μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς ἐν τούτοις διαμεῖναι.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ἐπαρχίας Ὀνωριάδος εἶπε· Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ὡς κατὰ πάντα τρόπον ἑπομένῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων· καὶ οὕτως ἔχοντες εὐχόμεθα διατελέσαι τὸν ὡρισμένον παρὰ τοῦ κρείττονος ἡμῖν χρόνον.

Σιλβανὸς ἐπίσκοπος Κερατάπων Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· Εἰ καὶ βραδύτερον ἠξίωμαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, πλὴν εἰς ταύτην τὴν πίστιν βεβάπτισμαι, τήν τε ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων, καὶ εἰς τὴν σήμερον πλατύτερον ἡμῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἐξηγηθεῖσαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνοῦσαν τῇ προλαβούσῃ· εἰς ταύτην καὶ πλείστους ἐβάπτισα· ταύτην καὶ φυλάξαι ἄσπιλον εὔχομαι ἕως τῆς ἀναστασίμου ἡμέρας [illegible] Χριστῷ.

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ἐτένων τῆς Παμφυλίας εἶπεν· Ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνούσης κατὰ πάντα πᾶσι τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, σύμφημι κἀγὼ καὶ συναινῶ· καὶ ἐν ταύτῃ εὔχομαι τῇ ὁμολογίᾳ παραστῆναι τῷ δεσπότῃ Χριστῷ.

Σεκουνδιανὸς ἐπίσκοπος * Λαμίας πόλεως ἐπαρχίας Θεσσαλίας εἶπε· Καὶ πεπίστευκα καὶ πιστεύω, καὶ οὕτως ἐδόξασα καὶ δοξάσω, κατὰ τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων καὶ πνευματικῶν πατέρων τῶν κατὰ Νίκαιαν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων. ᾗ τινι ἀκόλουθος καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἐχιναίου πόλεως ἐπαρχίας Θεσσαλίας εἶπε· Τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι, καὶ τούτοις συναινῶ.

Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ φρονῶ τοῖς ἁγιωτάτοις πατράσι τοῖς ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσι, καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθῶς περιεχούσῃ, καὶ συμφώνῳ οὔσῃ τῇ αὐτῇ ἐκτεθείσῃ πίστει.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀρβήλων εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ κατατίθεμαι, καὶ συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθοδόξως περιεχούσῃ.

Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος εἶπε· Συντίθεμαι κἀγὼ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτά-

proinde vivere, quamque ad extremum usque vitę spiritum integram retinere desidero.

Actio I. Concilii.

Nisius Corybrassi Pamphyliæ episcopus dixit: Sancta fides a sanctis & beatis patribus Nicææ quondam collectis exposita, & epistola sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli hodierno die recitata, consentiunt. Quare donec animam exhalavero, fidem hanc servare percupio.

Epiphanius Cratiæ episcopus dixit: Et ego quoque sanctorum patrum & episcoporum dogmatibus, & epistolæ quam sanctissimus archiepiscopus Cyrillus scripsit, assentior; & quoad vixero, in iis perseverare cupio.

Eusebius Heracleæ Honoriadis provinciæ episcopus dixit: Sanctissimi sacratissimique patris nostri Cyrilli epistolæ, fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui Nicææ quondam convenerunt, æmulæ, eamdemque omnino exprimenti, plane assentior; & reliquum vitæ, quod mihi a Deo statutum est, in ea fide traducere vehementer desidero.

Silvanus Cerataporum Phrygiæ Pacatianæ episcopus dixit: Etsi sacri baptismatis gratiam tardius consecutus sum, in ea tamen fide, quæ a trecentis decem & octo sanctis patribus & episcopis Nicææ quondam congregatis edita est, & nunc per archiepiscopi Cyrilli epistolam fusius, & Nicænis patribus consentanee explanata est, baptizatus sum: in hanc rursum & ipse quoque permultos baptizavi: hanc denique immaculatam usque ad resurrectionis diem conservare, Christoque præsentare exopto.

Eutropius Etennorum Pamphyliæ episcopus dixit: Cum sanctissimi sacratissimique patris nostris & episcopi Cyrilli epistola hodie recitata, conveniat cum iis omnibus quæ trecenti decem & octo sancti patres Nicææ congregati exposuerunt; ego quoque huic assentior, subscriboque; & in hac confessione Christo domino [illegible] sisti percupio.

Secundianus episcopus Lamiæ, provinciæ Thessaliæ, dixit: Id credidi, & credo: id sensi, & sentio, quod a trecentis decem & octo sanctis & spiritualibus patribus & episcopis Nicææ congregatis expositum est. Cui expositioni sanctissimi Deoque addictissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistola modo prælecta, consentanea est.

Theodorus Echinæi provincię Thessalię episcopus dixit: Hæc eadem & ego quoque sentio eisdemque subscribo.

Rufinus Taborum episcopus dixit: Quę sanctissimi patres Nicęę congregati tenuerunt & crediderunt, hęc ego quoque credo & teneo: Cyrilli preterea sanctissimi, sacratissimi ac Deo devotissimi patris nostri & episcopi epistolę, quod nihil nisi justum rectumque contineat, neque expositę fidei aliqua ex parte repugnet, assentior.

Theodorus Arbelorum episcopus dixit: Et ego quoque eadem judico; & sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistolam, ut quę rectam orthodoxamque fidem complexa sit, meo suffragio approbo.

Paulus Anthedonis episcopus dixit: Et ego epistolę sanctissimi sacratissimique episcopi

Actio I. concilii.

copi Cyrilli, quod recte & orthodoxe scripsit, & fidei sanctorum patrum qui Nicæpolim quondam convenerunt, non refragetur, adsipulor.

Letoius Libyadis episcopus dixit: Quod sancti patres nostri Niceni constituerunt, (nam fidem orthodoxe fidei convenienter expoluerunt) hoc & ego quoque credo, & Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi epistolæ contentio.

Petrus Parembolæ episcopus dixit: Ego item huic sententiæ me socium adscribo; epistolamque Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi, ut quæ rectam piamque doctrinam continet, laudo & probo.

Joannes Augustopolis episcopus dixit: Juxta fidei regulam a sanctis patribus nobis traditam, fic ego quoque credo; libenter quoque epistolæ Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi, ut quæ doctrinam ab hac fide non declinantem comprehendat.

Saidas Phæsis episcopus dixit: Cum sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistola orthodoxæ fidei consona doceat, ei assentior.

Theodorus Gadarorum episcopus dixit: Quandoquidem epistola Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi prælecta doctrinam rectam piamque, & fidei a sanctis patribus Nicæa congregatis expositæ consonam complectitur, in illius sententiam ego quoque concedo.

Joannes. Æanus Syzamazonis episcopus dixit: Pari modo & ego sanctissimi sacratissimique episcopi Cyrilli epistolæ subscribo; quippe quæ fidem orthodoxam sanctissimis patribus nostris traditam, exacte affecuta sit.

Theodosius Mastaurorum Asiæ episcopus dixit: Cum fidem quam trecenti decem & octo sancti patres Nicææ quondam expoluerunt, jam inde ab initio ad præsentem usque diem fideliter semper complexus sim; Cyrilli sanctissimi, Deique dilectissimi episcopi epistolam ad religiosissimum episcopum Nestorium perscriptam, ab illa non recedentem, pariter amplector; & hæc quoque, utpote doctrinæ patrum ad animarum utilitatem comparatæ conformi, pariter subscribo.

Alexander Anastopolis Asiæ episcopus dixit: Sanctissimi, Deique amantissimi episcopi Cyrilli epistolæ, fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicænorum consona consentaneaque docenti, fidem habui & habeo, atque in hac fideli sententia perseverare etiamsi atque etiam cupio.

Maximus Cumarum Asiæ episcopus dixit: Sanctissimi pissimique patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistolæ, quod a recta fide, quam sancti patres Nicæni edidere, non discrepet, assentior subscribo; quæ, & hanc fidem orthodoxam esse confiteor.

Theosebius. Theosebius Prienæ episcopus dixit; Fidei symbolum a trecentis decem & octo sanctis patribus editum recipio, quod etiam sancta Dei ecclesia tradidit. Quin & Cyrilli quoque sanctissimi, Deique dilectissimi archiepiscopi epistolam, quam ad religiosissimum Nestorium dedit, tanquam fidei apud Nicæam expositæ consentaneam adscripto.

Actio I. concilii.

Τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, καλῶς καὶ ὀρθοδόξως πεπεισμένου, καὶ ὁμοίως ἐχούσης τῇ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων.

Λυβύης Λετοῦιος εἶπεν· καθὼς ἐν τοῖς ἁγιωτάτοις καὶ ἁγιοπρεπεῖς πατέρας οἱ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντες, ἀρμόδιος τὴν ὀρθοδόξῳ πίστει ἐτέθεσαν· κἀγὼ τοιοῦτο, ὡς ἔστι βέβαιον τὴν ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου.

Πέτρος ἐπίσκοπος· Παρεμβολῆς εἶπεν· κἀγὼ τὴν αὐτὴν φωνῶ, ὡ συνῳδίσας τὴν ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, καλῶ καὶ ἀποδέχομαι.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως εἶπεν· κἀγὼ πίστει τῇ ἁγίων πατέρων ἠμῶν, οὕτω καὶ γὼ τοιοῦτο, ὡ συνῳδίσας τὴν ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, σωμφῶ ἀδιαζύγκριτον πάντῃ τῇ πίστει.

Σαΐδας Φαεσεῖς ἐπίσκοπος εἶπεν· Κατὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν πεφεῖς κέκτηλα τῇ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, ὡ συνῳδίσας.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἐπεὶδὴ καὶ ὁ ἐστιβὶ ὡς ἀμφόδοντος τῇ πίστῃ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶ συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ, πεφεῖς ἀκαγκωνθεῖσα ἐπιστολὴ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, τοῦτο κἀγὼ συνῳδίσαμι.

Αἰλιανὸς ἐπίσκοπος Σουκαμαζόνος εἶπεν Ὁμοίως καὶ γὼ συνῳδίσαμι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου Κυρίλλου, ἀκολουθοῦσαν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστῃ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων ἠμῶν πατέρων.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Μαστάρων ἢ Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ὀνοδόξῳ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων ἢ συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ, ἡλίκου ἐξ ἀρχῆς μέχρι νῦν τετήρηκα, ἐνωμαὶ δὲ καὶ τὴν ἐπιστολὴ τὴ γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον τὸν ἐπίσκοπον, ἐμβαίνω & συνῳδίζομαι, ὡς εἰκὸν, τῇ τῶν πατέρων ὑγιοφελοῦσῃ διδασκαλίᾳ.

Αλεξανδρος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ἢ Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ἐπιστολῇ τῇ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου σωμφῶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ὀνοδόξῳ, ἢ συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει, πιστῇ ἢ ὑγιοφόρῳ ὑπῆρ, καὶ σεβόμενος ἔτι ἐστὶν, χρῆναι εὐχομαι φρονεῖν.

Μάξιμος ἐπίσκοπος Κύμης τῆς Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἠμῶν μακαριοτάτου Κυρίλλου συμφῶνω ἐγὼ τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, τῇ τεμαχοῦσι δίκαιοι ὀνόμι, σωσιτίσιμι πιστῇ, & σωστίβεια, καὶ ὀμολογῶ πιστῇ ὀρθοδόξῳ εἶναι τὴ πίστι.

* Θεοτίβιος ἐπίσκοπος Πελεμίνης εἶπεν· Τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῇ τεμαχοῦσι δίκαι καὶ ὑπὲρ ἁγίων πατέρων πιστεύω, ἢ μὴ φοβεῖμαι τὰς ἀγγέλους τὴ Θεὸ ἐκκλησίας· ἀμὰ & τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὴ γραφεῖσῃ παρὰ τὸν ἀδελφὸν τὸν Νεστόριον, ἐμβαίνω τῇ πίστει τῇ ἁγίων πατέρων τῶ Νικαίας.

Anno Christi 431.

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ἐσέλων εἶπεν· Κατὰ τὴν πίστιν τῇ τεμαχοῦσι δίκαι καὶ ὑπὲρ ἐπισκόπων τῇ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, & τῇ ἐπιστολῇ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου συμφῶνω ὡς & αὐτὸς ἐστίβεια, καὶ πιστεύω, & ὅπω εὐχομαι ἀποδεχεσθαι.

Εὐβούλιος ἐπίσκοπος Κολοφῶνος ἢ Ἀσίας εἶπεν· Τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, & τῇ ἐπιστολῇ τὴ ὀρωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου φρὸς τὴ ἐβλαβεῖσαν Νεστόριον συμφῶνω ὡς, & τοῦ θεοῦ & σωματὸ, & πάντων πιστῶν τῶν παρόντων.

Δικαιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνίας εἶπεν· Τῇ ἀνοδόξῳ & φιλοχρίστῳ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶ ἐν Νικαίᾳ πόλει σύμφωνος ὑπῶν τὴ γράμματι τὴ θεοφιλεστάτου & ὀρωτάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, σωστίβεια, & σωμαβεκνομαι, ὅπω φρονέσας, * μᾶλλον πλοῦς ἀγρυπνεῖ διεκδικᾶται.

Λεοντιος ἐπίσκοπος * Τοσκηνῶν εἶπεν· Ἀκεγνωθείσης τῆς ἐπιστολῆ τὴ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴ γεγραμμένῃ τὴ ἐβλαβεῖσαν τὴν Νεστόριον, κάθεκμαμαι τὴ ἀκεγνωθείσῃ· & σωμαδὲ & πάντα, ἅπερ καὶ τὴ ἁγίων εἰκοσὶν τῇ ἐν τῇ Νικαίᾳ μηνῥοσκοῦν ἐκτεθείσῃ, σωμαβεκνομαι, & γνῶτον ἀνὰ μᾶλλ ἠμῶν πλοῦς διεκδικᾶται.

Εὐφέσιος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως εἶπεν· Τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶ ἐν Νικαίᾳ πόλει, ἀκεγνωσμένων ὑπὲρ τὴ ἀγωνιστὴ τὴ ἀγωνιστὴ τὴ ἀγωνιστὴ

ACTIO I. CONCILII. * Dyrrhachio.

pet, credo, & quod illa sentit, ego quoque sentio.

Eucharius * Doracii episcopus dixit: Sanctissimi Deoque dilectissimi archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam ad religiosissimum Nestorium scriptam jussi tertia examinari, fidei a sanctis patribus nostris Nicæa quondam congregatis explanatæ respondere quoque in ea ego quoque fic tenere & credo: atque ad eumdem modum comparatus, in domino vivere & mori exopto.

* Amisyæ

Theodorus episcopus * Asinceti dixit: Ego quoque sanctorum patrum sententiam fide in Nicæna civitate nostra expositæ, necnon & epistolæ a sacratissimo, Deique amantissimo episcopo Cyrillo ad religiosissimum episcopum Nestorium exaratæ adhæsisse.

Ludoxius Chomatis civitatis Lycie episcopus dixit: Admiratus fum quæ facratiffimus fanctiffimusque pater noster Cyrillus ad reverendissimum Nestorium perscripsit, quod fidei a fanctis patribus Nicænis explanatæ minime refragentur, fatcoque ac depono, hoc ipsum me fentire, ficut & fanctis patres nostri expofuerunt.

Philippus Pergami episcopus dixit: Subscribo fidei a trecentis decem & octo fanctis patribus Nicæni expofitæ, & juxta fanctionem, quæ illi ipfi edifferunt: ipli quoque fanctiffimi archiepiscopi Cyrilli epiftolæ, quæ cum illisdem canonibus per omnia contenitur: atque ad hunc modum fentio & credo.

Eusebius Magnesiæ civitatis Asiæ episcopus dixit: Fidem a trecentis decem & octo fanctis patribus expofitam amplector: fanctiffimi quoque patris noftri archiepiscopi Cyrilli epiftolæ, quæ Nicænæ fidei undeaque concinit, affentior; atque ita fentio, & credo.

Eutychius Erythrorum civitatis Asiæ episcopus dixit: Perfuafus vifu & demonftrationibus fanctorum patrum qui Nicææ convenerunt, diverfarum etiam provinciarum metropolitanorum, necnon epiftolæ quam fanctiffimus epiftcopus Cyrillus ad reverendiffimum Neftorium dedit, confiteor & credo.

Donatus Nicopolis veteris Epiri epiftcopus dixit: Cum epiftolam, quam fanctiffimus piffimufque pater noftter & comminiffter Cyrillus ad reverendiffimum Neftorium mifit, hodiernaque die in fancta hac & magna fynodo relegi curavit, fanctorum patrum Nicææ congregatorum, orthodoxamque fidem exponentium, fententiæ fidelique confonam confentientemque invenio: ipfum epiftolæ contentum toto animo approbans, orthodoxamque fidem in illa inculcam, ego quoque ita credo & affirmo.

* Dorotheus episcopus civitatis Dodonæ dixit: Quæ fanctiffimus metropolis mea episcopus Donatus fentit, affirmativæ, ego quoque fentio & affirmo.

Heraclio Trallesorum episcopus dixit: Sanctorum patrum veftigiis inhæreo, ac expofitam trecentorum decem & octo epiftcoporum fidem in Nicæna fynodo orthodoxæ fidei profitentium, conftanter affentior. Porro quæ in fancta hac Ephefina fynodo fanctiffimus Deoque devotiffimus epiftcopus & patriarcha Cyrillus ex eodem illa per epiftolas profitetur & illi

Acta Ephesina.

Ἀκρίβωσον ἐπίσκοπε Δωρεάς ἐστιν· Ὀρθῶς δὲ πάνυ δίκαιος κατηνόησας τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐν τῷ νῦν ἡμῖν ἐν θεοφιλέστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ πατρὶ ἡμῶν Κυρίλλῳ, τῷ πατρὶ, καὶ ἀγαπῶντι θεῷ ἐγράψατο· ἐφ' ὅσον σύμφωνον οὖσα τῇ ἁγιοπατρικῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν σωμαθθῆναι τῷ κατὰ τὴν Νίκαιαν· κἀγὼ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω, καὶ εὐχομαι ἐν οὕτω ζῆσαι καὶ τελευτῆσαι τῷ κυρίῳ.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀσινήτων εἶπε· Συμπαθῶ ἐγὼ τῇ κατὰ πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων δεῖ τῇ ἐκθέσει τῶν πιστῶν ἐν Νικαίᾳ, ἣν τῇ ἱερωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ ἐπεστάλη παρὰ τοῦ Νεστορίου.

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Λυκίας τόλεως χρώματα εἶπε· Ἐπαίνεσα τὰ γεγραμμένα ὑφ' ἧς ὁσιωτάτης ἀγιωτάτης πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τὰ εἰκαιότατα Νεστορίῳ, σύμφωνα ὄντα τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. ἐς σωστὶ ἔχει καὶ ὁμολογῶ οὕτω φρονῶν, καθὼς καὶ οἱ ἁγιόπατερες ἡμῶν ἐξέθεντο.

Φίλιππος ἐπίσκοπος Περγάμου εἶπε. Συνετίθεμαι τῇ ἐκθέσει τῶν τῷ ἁγίῳ πατέρων πίστει, ἣ σωκαχθεῖσαν ἐν Νικαίᾳ Ἰηκαοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῶν κανόνας ὁκείνας τὰς περὶ αὐτοῦ δεξάμενος, ἃ τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ, συμφώνῳ τοῖς αὐτοῖς κείμαι. καὶ οὕτω φρονῶ καὶ πιστεύω.

Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Μυγνησίας ἢ Ἀστίας εἶπε· Τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὴν σωστὴν ἔχουσα, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτῳ πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἀδεκτῶν σωματῶ, καὶ οὕτω φρονῶ, καὶ πιστεύω.

Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Ἐμεσῆς τόλεως Ἀστίας εἶπε. Ἡδεῶς τὴν σύμφωνον ἀπόδειξιν τῇ ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ σωνελθόντων ἐν μετρόπολῇ ἔτι δὲ καὶ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ καὶ πατρὶ ἡμῶν Κυρίλλῳ, ὁμολογῶ καὶ πιστεύω.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπε· Ἐπαινῶ τὰς ἐπιστολὰς ἃ ἀναγνωσθεῖσα σήμερον ἐκ τῇ ἁγίας τάξεις καὶ μεγάλης συνόδου, ἐς γεγραμμένα ὑφ' ἑκάστου θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ἀφὸ τῇ ἐπιδείξεως τῶν Νεστορίου ἀξίου τῶν ἀυτῶν σύμφωνα ὄντα τῷ ἁγίων πατέρων τῇ ἐν Νικαίᾳ σωνελθόντων, ἢ σκέπτεμαι ἢ ὀρθόδοξον εἶναι, τοῦχαίνω, ἢ πάσης ἀποδοχῆς ἀξιώσω· τὸ ἐν ὕρος ἢ ἐπιστολὴ, ἢ ἢ ὀρθόδοξον οὖσα πιστεύομαι.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος τόλεως Δωδώνης εἶπε· Καὶ γὰ σωκαθῆ ἢ συγκατατίθεμαι ὅσα κατέθετο ὁ ἁγιωτατος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως τῆς ἡμῶν Δωδώνης.

Ἡρακλῆς Τραλλέων ἐπίσκοπος εἶπε· Κατ' ἰχνη βαίνω τῇ ἁγίων πατέρων, ἐξιτιμῶν τὴ ὀνόματα τῇ σωνόδου τῇ γραφείσης ἐν Νικαίᾳ, τῇ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων ἢ τῶν ὀρθοδόξων πλείν δὲ ὁ τῇ ἁγίας τάξεις σύνοδος τῇ κ. τῶν Ἐφεσίων μητρόπολιν γραφῆναι ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τοῦ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῇ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ὃν ἢ

ANNO CHRISTI 431. ACTIO I. CONCILII.

ἐπιστολὴ κρίξεται, ἢ μᾶλλον φωτιζόμενος μέν, καὶ σωκαθῆ τοῖς τρακοσίοις δέκα καὶ ὀκτὼ γνωρίσας αὐτὸν, ἐκκωμιάζει, καὶ εἰς ἀγκαλὰς ταύτῃ τῇ τίμιον ἀκκαλέσας, ἢ τὰς ἀγκὰς μᾶλλον ἀπὸ τῆς λογοθέτας.

Παραλίου ἐπίσκοπος τόλεως Ἀδριανῶν εἶπε· Ἐπιγραφεὶς τὴ πίστε τῇ κὰν θεόθεν ἀφὸ τῇ ἁγίων πατέρων τῇ τοῦ. τῇ κ. Νίκαιαν, ὅπου καὶ πεῦμα κὰ σωμαθῆ, & σωμάχρωνα. σωμαθῆ δὲ ἀκάτακτον & τέλειον τῇ ἀξιῶσεν, τὴ ἀυτῇ σκόπε σῇ τῇ ἀρετῶν ἡμῖν ἀκεχωκότων ἢ τῇ ἀγκαθῆ κὰ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου γράφεται, & σωμαθῆ, καὶ ὁμοχρὼς & γνήσιον ἡμῖν ἀκεχωκότα τῇ πίστε.

Ἀρχέλαος ἐπίσκοπος τόλεως Μιλήτου τῆς Καρίας εἶπε· Τὴ ἀστεῖόν ἡμῖν & σωτηρωδὲς ἀφὸ ἀυδόθεν πίστεως ἀφὸ τῇ ἁγίων & θεοφιλεστάτου πατρὸς & ἐπισκόπου τῇ κ. Νικαίων τόλε, ἐκείνας δὲ ἀυδὲ σύμφωνος & ἐπιστολὴ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου· ἢ πιεῦμ ἐπίσκο, & κατατίθεμαι ἢ πιεῦμ, & σύμφωνός εἰμι τῇ αὐτῇ θεοσεβείᾳ.

Ἀστέριος ἐπίσκοπος * Κιβύρρας ἢ Καρίας εἶπε· Κατὰ τὴ αὐτὴν ἐκείνῳ τῇ ἁγίων πατέρων σύνοδος τῇ κ. Νικαίᾳ σωκαθῆσαν & ἀκλαβόντας τὴ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου & ὁμόφωνος εἰμι τῇ πίστε, & ἀκκαλέσας τὴ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, συμφωνῶν τῇ αὐτῇ ἐν ἐκείνῳ, & κατατίθεμαι ἢ πιεῦμ, & σύμφωνός εἰμι τῇ αὐτῇ θεοσεβείᾳ.

Φιλοκτίστης ἐπίσκοπος Ἀμαζόνος τῆς Καρίας εἶπε· Κατὰ τὴν ἀρέσκον & ἐνδοξον πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῇ κ. Νικαίᾳ σωκαθῆσαν & ἀκλαβόντας τὴ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου & ὁμόφωνος εἰμι τῇ πίστε, καὶ κατατίθεμαι ἢ πιεῦμ, & σύμφωνός εἰμι τῇ αὐτῇ θεοσεβείᾳ.

Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος εἶπε· Ἀποδέχομαι τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον, καὶ τὴν ἐν τῇ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῇ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῇ ἁγίῳ πνεύματι

ACTIO I. CONCILII.

A Phanias Harpasorum civitatis Cariæ episcopus dixit: Secundum cœlestis fidei explanationem a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicææ congregatis editam, nec non juxta sanctissimi ac Deo devotissimi episcopi & communis patris nostri Cyrilli epistolam ad religiosissimum Nestorium missam, nobisque prælectam, idem cum ceteris respondeo; quæque ipsa docet, ea me quoque tenere confiteor; quippe quæ a sanctorum patrum fide non recedere videatur.

Promachius episcopus Alindorum Cariæ dixit: Cum ipse quoque cognoscam, sanctissimi piissimique patris nostri archiepiscopi Cyrilli epistolam expositioni fidei, quam sanctissimi Deoque devotissimi patres nostri & episcopi olim Nicææ congregati exposuerunt, esse concordem; secundum illius doctrinam ac sententiam credo, sentio & affirmo.

B Saidas episcopus Phænis Salutaris Palæstinæ dixit: Assentior epistolæ a sanctissimo & piissimo patre nostro archiepiscopo Cyrillo editæ, illam fidei expositæ a sanctis & divinis patribus qui Nicææ convenerunt, consonam agnoscens, ita credo & sentio. Iis quoque assentior & subscribo, quæ a sacratissimo piissimoque episcopo nostro Juvenali deposita sunt, cum patrum expositioni consona existant.

C Senecio episcopus Codriæ dixit: Juxta fidem a trecentis decem & octo sanctis patribus nostris, Spiritu sancto afflatis, in civitate Nicæna definitam; tum juxta epistolam quoque sanctissimi Deoque devotissimi patris nostri Cyrilli modo recitatam, credo & subscribo.

Joannes Hephæsti Augustamnicæ provinciæ episcopus dixit: Cum fides per sacram sanctorum patrum synodum in Nicæna civitate quondam congregatam, explanata; sanctissimique ac Deo deditissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistola ad religiosissimum Nestorium perscripta eamdem sententiam, eamdemque, diversis licet syllabis & dictionibus, fidem concinant; ego quoque utrique subscribo, idemque cum illis sentio, & sanctæ trinitatis gratia munitus ætatem in illis transigere exopto.

D Athanasius Paraliorum episcopus dixit: Et ego quoque eadem pono, affirmoque, & cum [illegible] fide patris nostri Cyrilli archiepiscopi [illegible]

Eusebius episcopus Asponorum civitatis Ancyræ dixit: Cum perspiciam, inter fidem per piissimi Deoque dilectissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistolam explanatam, & fidem Nicææ quondam a sanctis patribus editam, summam concordiam intercedere, assentior & recipio, eademque cum illis credo, sentio, & doceo.

E Theon episcopus Sethrœti dixit: Sanctissimi archiepiscopi nostri Cyrilli epistolæ, quod fidei a sanctis patribus olim Nicææ congregatis expositæ consona doceat, subscribo.

Daniel Darnensium episcopus dixit: Sanctissimi Deoque devotissimi patris nostri Cyrilli epistolæ jam recitatæ, quod fidei sanctorum

ANNO CHRISTI 431.

Φανίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἁρπάσων τῆς Καρίας εἶπε. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπουρανίου πίστεως τὴν ἐκτεθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν συνελθόντων κατὰ τὴν Νικαέων, καὶ κατὰ τὴν ὑπαναγνωσθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ κοινοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὁμοδύναμον οὖσαν τῇ τῶν ἁγίων πατέρων πίστει, τὰ αὐτὰ φρονεῖν ὁμολογῶ καὶ συγκατατίθεμαι.

Προμάχιος ἐπίσκοπος Ἀλίνδων τῆς Καρίας εἶπε· Γινώσκων καὶ αὐτὸς σύμφωνον εἶναι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων ἡμῶν καὶ ἐπισκόπων, τὰ αὐτὰ πιστεύω, καὶ φρονῶ, καὶ συγκατατίθεμαι.

Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαίνους τῆς Σαλουταρίας Παλαιστίνης εἶπε. Συντίθεμαι τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, γινώσκων σύμφωνον εἶναι τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, κατὰ τοῦτο πιστεύω καὶ φρονῶ· καὶ τοῖς κατατεθεῖσι παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Ἰουβεναλίου συνᾴδουσι τῇ τῶν πατέρων ἐκθέσει, συμψηφίζομαι καὶ συναινῶ.

Σενεκίων ἐπίσκοπος πόλεως * Κορδίας εἶπε· Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν πίστιν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν κατὰ Νίκαιαν πνεύματος ἁγίου πεπληρωμένων· καὶ μὴν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, τὴν νυνὶ ἀναγνωσθεῖσαν ἡμῖν, πιστεύω, καὶ συναινῶ.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἡφαίστου Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Τῆς πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς συγκροτηθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαέων· καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον γραφείσης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, μίαν ἐχουσῶν τὴν διάνοιαν, καὶ μίαν πίστιν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ταύταις κἀγὼ συντίθεμαι, καὶ συνδοξάζω, καὶ σὺν αὐταῖς εὔχομαι, χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Παράλου εἶπε· Κἀγὼ τὰ αὐτὰ συγκατατίθεμαι, καὶ συναινῶ τῇ ὀρθῇ πίστει τοῦ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος * Ἀσπόνων πόλεως Ἀγκύρας εἶπε· Πολλὴν ἐπιγνοὺς οὖσαν τὴν συμφωνίαν τῆς πίστεως, τῆς τε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τοῦ θεοσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκόπου Κυρίλλου, τῆς τε παρὰ τῶν ὁσιωτάτων πατέρων πάλαι ἐκτεθείσης, συναινῶ, καὶ δέχομαι, καὶ ταῦτα πιστεύω, καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζω, καὶ διδάσκω.

Θέων ἐπίσκοπος * [2] Σεθροΐτου εἶπε· Συναινῶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, συνῳδὰ * ἐκδεδομένῃ τῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς συνειλεγμένων ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνεως εἶπε· Συναινῶ τῇ ἀναγνωσθείσῃ ἐπιστολῇ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, συνῳδὰ ἐκτεθειμένῃ τῇ

Marginal notes: [1] Κόδριας. * Ἀσσόνων. * ζητεῖσθαι. * Θεσσαλονίκης. [2] ἐκδεδομένα.

1 Forte, Γαλατίας. 2. f. Σεθροΐτου.

ANNO CHRISTI 431.

A τῇ πίστει τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ.

Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀντίου εἶπεν. Εὑρὼν τὴν αὐτὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριν ἔν τε τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων ἐν Νικαίᾳ πίστει, ἔν τε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, θαυμάζω καὶ ἐμμένω, καὶ εὔχομαι ταύτην διατηρεῖν κυβερνῶσαν καὶ σώζουσαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

Σωσίπατρος ἐπίσκοπος Σεπτιμιακῆς εἶπε· Τὸ μὲν πολὺν καταναλῶσαι λόγον, καὶ ἐξειπεῖν τὰ θαύματα τῶν ἁγίων πατέρων, οὐκ ἐμὸν ἂν εἴη, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς αὐχοῦντος μεγίστην παίδευσιν. ἀναγνωσθείσης τοίνυν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς Νεστόριον, καὶ συνῳδὰ περιεχούσης τῇ συνόδῳ τῇ γενομένῃ κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν, οὕτω κἀγὼ δοξάζω καὶ συναινῶ, καθὼς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἅγιοι ἐδόξασαν καὶ ἐπίστευσαν.

Σαμουὴλ ἐπίσκοπος Δύσθεως Πενταπόλεως εἶπε· Σύμφωνα πιστεύω τοῖς ἁγίοις πατράσι τοῖς κατὰ τὴν Νικαέων σύνοδον συνειλεγμένοις, καὶ οὕτω νοῶ καὶ πιστεύω, ἐπακούσας καὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου.

C Στρατήγιος ἐπίσκοπος [1] Ἀθρίβιδος ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπε· Σύμφωνα καὶ ὁμόπιστα τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεδρασάντων περιεχούσης τῆς ἐπιστολῆς τῆς ὑπαναγνωσθείσης τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον, ἀναγκαίως ἐφρόνησα καὶ φρονῶ, καὶ ἐπίστευσα καὶ πιστεύω, καὶ ταύτῃ τῇ πίστει παραμένω χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ ταύτης τῆς ἁγίας θεοφιλοῦς συνόδου.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Νειλουπόλεως ἐπαρχίας Ἀρκαδίας εἶπεν· Ἀπεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν συμφωνοῦσαν τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ * κατὰ ταύτην πιστεύω τὴν ἔννοιαν.

D Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως τῆς ἐπαρχίας Αὐγουσταμνικῆς εἶπεν· Ἀπεδεξάμην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Κυρίλλου, ὀρθὴν οὖσαν, καὶ σύμφωνον τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πίστει.

Παῦλος ἐπίσκοπος [1] Φλαβωνίας εἶπε· Μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διαλάμψασαν πίστιν, ἐκτεθεῖσαν μὲν πάλαι διὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, νῦν δὲ τῆς μεγάλης ταύτης συνόδου ἐν * συμφώνῳ φανεῖσαν, καὶ διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου λαμπρότερον κηρυχθεῖσαν, ἔχω, καὶ πιστεύω, καὶ ταύτῃ συντίθεμαι, δι' ἧς σώζεσθαι καὶ πιστεύω, ὁμολογῶν αὐτὴν ἐν Χριστῷ.

E Μητρόδωρος ἐπίσκοπος Λεόντων εἶπε· Τῆς ἁγίας πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῇ Νικαέων, καὶ τῆς νυνὶ ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῆς γραφείσης πάλαι πρὸς τὸν θεοσεβέστατον Νεστόριον, μίαν ἐχουσῶν πίστιν καὶ διάνοιαν ἐν διαφόροις συλλαβαῖς, ἀναγκαίως κἀγὼ ταύτῃ συντίθεμαι, τὰ αὐτὰ πιστεύων, καὶ δοξάζων, καὶ συνομολογῶν, χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος [1] Καβάσου εἶπε. Περιττὸν ἐστι τοὺς ἀπὸ Αἰγύπτου ἐπισκόπους τὸν περὶ

Marginal notes: [1] Ἀθριβίδος. * κατ' αὐτήν. [1] Φραγωνίας. * σύμφωνον εἶναι. [1] Καβάσων.

A patrum Nicænorum consona exponat, assentior.

Macarius civitatis Antei episcopus dixit: Quando eamdem Spiritus sancti gratiam in fidei symbolo a sanctissimis Nicænis patribus exposito, & in sanctissimi sacratissimique archiepiscopi Cyrilli epistola comperio, suspicio & veneror utrumque, optoque eamdem custodire, regentem & salvantem hominum genus.

Sosipater Septimiacæ episcopus dixit: Prolixo elaboratoque sermone egregia sanctorum patrum miracula recensere, non est meæ facultatis, sed alterius cujuspiam amplissima eruditione cumulati. Ceterum cum

B epistola sanctissimi, Deoque dilectissimi patris nostri & archiepiscopi Cyrilli ad Nestorium perscripta, & coram hic recitata, doctrinam synodo trecentorum decem & octo patrum apud Nicæam quondam celebratæ consonam contineat, hoc ipsum ego sentio, & confirmo quod sancti patres senserunt & crediderunt.

Samuel Dysthensis Pentapolis episcopus dixit: Nihil a sanctis patribus, qui apud Nicæam quondam convenere, diversum credo; auditaque sanctissimi patris & archiepiscopi Cyrilli epistola, illius sententiam & fidem admitto.

C Strategius Athribidis provinciæ Augustamnicæ episcopus dixit: Quandoquidem epistola sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli jam ad reverendissimum Nestorium perscripta, & modo relecta, ea complectitur & profitetur, quæ cum fide & doctrina sanctorum patrum nostrorum olim Nicææ congregatorum per omnia consentiunt; necessario quod illa sentit & credit, ego quoque credo & sentio, credidique & sensi: atque in hac fide, sanctæ trinitatis, sacræque hujus Deo dilectæ synodi gratia & auxilio, constanter permaneo.

Eusebius Nilopolis provinciæ Arcadiæ episcopus dixit: Epistolam utpote fidei sanctorum patrum consonam recepi, & juxta illius sententiam credo.

D Marinus Heliopolis provinciæ Augustamnicæ episcopus dixit: Epistolam sanctissimi archiepiscopi nostri Cyrilli amplexus sum, ut quæ & vera doceat, & sanctorum patrum Nicænorum fidei consentiat.

Paulus Flavonensis episcopus dixit: Unam dumtaxat illustrem fidem, quæ olim quidem per sanctos patres apud Nicæam congregatos exposita est; nunc vero & per hanc magnam concordemque synodum recitata, & per sanctissimi patris nostri Cyrilli epistolam fusius illustriusque prædicata est, credo, & huic uni adhæreo; per quam etiam salutem me consecuturum confido, dum ipsam in Christo profiteor.

E Metrodorus Leontorum episcopus dixit: Quoniam quidem sancta fides a sanctis patribus qui in civitate Nicæa convenerunt, exposita, & epistola sanctissimi piissimique patris & archiepiscopi Cyrilli pridem ad religiosissimum Nestorium perscripta, & paulo ante hic relecta, diversis dictionibus unam eamdemque fidei sententiam complectuntur; necessario & ego quoque huic subscribo, & sanctæ trinitatis gratia eadem credo, profiteor, ac teneo.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Supervacaneum est ab Ægypti episcopis rectæ fidei

ACTIO I. CONCILII.

Actio I. Consilar. fidei rationem exigere. Nulli enim dubium est, quod fidem a sanctissimo sacratissimoque archiepiscopo & patre nostro Cyrillo expositam sequimur & amplectamur, quæ sanctorum patrum fidei concordat.

Heraclides Heracleensium Arcadiæ episcopus dixit: Cum sanctorum patrum nostrorum olim apud Nicæam congregatorum fides, & sanctissimi Deoque amantissimi archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistola unam eamdemque fidem concordi consensu profitentur & prædicent; ego qui in ipsa fide natus & educatus sum, per sanctæ trinitatis gratiam semper in eadem hac fidei sententia perseverare desidero.

Sabinus Panis provinciæ Thebaidis episcopus dixit: postquam sanctorum patrum fides in civitate Nicæa olim exposita, & religiosissimi Deoque devotissimi patris nostri Cyrilli epistola unam eamdemque fidei doctrinam continent; sanctæ trinitatis gratia nixos non possum equidem huic non subscribere.

Hierotheus Tamiathensis episcopus dixit: Cum inter sanctissimi reverendissimique archiepiscopi & patris nostri Cyrilli epistolam, & fidem a sanctis patribus Nic: expositam nulla omnino differentia sit, per Christi gratiam ego quoque necessario huic assentior.

Hæc Eleuthic episcopus dixit: In sanctorum patrum symbolo & sanctissimi Cyrilli epistola eumdem fidei sensum agnosco; cui proinde per gratiam Dei ego quoque subscribere necesse habeo.

Dionysius Theodosiopolis Afic episcopus dixit: Ex religiosissimi archiepiscopi Cyrilli epistola ad piissimum Nestorium scripta nihil alienum ab ea fide accepimus, quam ab inunte ætate imbibimus. Nam fidei a tricentis decem & octo patribus Nicænis edite undequaque consona comperitur, & ita credo, quemadmodum sancti patres in magna hac Synodo expoluerunt.

Adelphius Saenfium episcopus dixit: Cum sanctorum patrum fides quondam apud Nicæam explanata, & Cyrilli religiosissimi & piissimi patris nostri epistola unam eamdemque fidei doctrinam profitentur; per sanctæ trinitatis gratiam ego quoque huic confentire debeo.

Basilius Palæopolis Afic episcopus dixit: Quando Cyrilli sanctissimi sacratissimique episcopi epistola a sanctis patribus Nicænis nihil omnino discrepat, ego ipse quoque, hoc est, secundum fidem ab illis expositam, credens subscribo.

Nestorius Sionis provinciæ Afic episcopus dixit: Sanctorum Nicænorum patrum expositionem complectens, quodque illi professi sunt, firmiter tenens, & Deo devotissimi episcopi Cyrilli epistolam ab illorum doctrina minime recedere deprehendens; ego quoque non secus atque sanctorum patrum expositioni adfipulor, & quod vitæ temporis mihi religiosum est, hoc per Christi gratiam in hac ipsa fide transigere vehementer cupio.

Andreas episcopus civitatis Cheronesi provinciæ Creta dixit: Sanctorum patrum fides, qui apud Nicæam aliquando convenerunt, perinde ac pretiosum [illegible] Cyrilli sanctissimi

A τὸν ἁγιῶτατον καὶ θεοφιλέστατον ἡμῶν πατέρα καὶ ἀρχιεπίσκοπον Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, σύμφωνος ἐμμένειν τῇ ἁγίᾳ πατέρων πίστει.

Ἡρακλείδης ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν Ἀρκαδίας εἶπε· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, τῶν συναχθέντων πάλαι ἐν τῇ Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἁγιωτάτου καὶ Θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, μίαν σύμφωνον κηρυττούσων δόξαν ἡμῖν τὴν, οἰκεγενῶς ἐγὼ τεχθεὶς & γραφεὶς ἐν αὐτῇ, μέχρις παντὸς τῆς αἰτῆς χρόνου, χρῆμαι εἶναι, χρῆναί τε καὶ εἶναι πειθόμενος.

B Σαβῖνος ἐπίσκοπος Πανιὸς ἐπαρχίας Θηβαΐδος εἶπε· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, & τῆς ἐπιστολῆς τῆς θεοσεβεστάτου & ἀληθεστάτου πατρὸς Κυρίλλου σύμφωνον ἐγκύρτα τῇ πίστει, ταύτῃ καὶ ἀοίδεμος σπουδῇ ἔσωα χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

Ἡριόλεκτος ἐπίσκοπος Ταμιαθίδος εἶπε· Οἰκουμένης σφραγὶς ἐγκρίσεις τῆς ἐπιστολῆς τὰ ἅπαντα & θεοτιβεστάτου πατρὸς ἡμῶν & ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ὅστε τῇ Νικαίᾳ πάλαι ἐκτεθείσαν πίστιν ἀφ' ὧν ἐν τῷ πατερικῷ ἀναγράφω τῷ καὶ σωτηρίῳ χάριτι τῇ Χριστῷ.

C Ἰγνάκιος ἐπίσκοπος Ἐλευκρίας εἶπε· Ὁμολογῶ τὴν αὐτὴν εἶναι συμφωνίαν ἐν τῇ τῶν ἁγίων πατέρων, & τῶν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, καὶ ἀκολουθίας συντίθεμαι χάριτι τῇ Χριστῷ.

Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως τῆς Ἀσίας εἶπεν· Εἰ ἐκ τῆς ἡλικίας καθὼς ἐπιστεύσαμεν, οὕτω ἀξιοῦμεν ἡμῖν, ὅτι τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ ἀπὸ τῆς θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ ἀποκαλύψει τῶν ἀληθεστάτων Νικαίων, ἡδόμενος ἐν δίῃ τῇ τῆς ἐκπαιδεύσεως πίστει τῇ τελειοποιοῦσα & ὁλοποιοῦσα σωτηρίαν τοῦ τῆς Νικαίου & ἐν πίστει, καθὼς & οἱ ἅγιοι πατέρες ἐδέξασθε τὴν τοιαύτην τῆς μεγάλης σωφοῦς.

D Ἀδελφιὸς ἐπίσκοπος Σαίων εἶπε· Τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, & τῆς ἐπιστολῆς τῆς θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου σύμφωνος ἐγκρίνω πίστει, ταύτῃ καὶ ἀοίδεμος σπουδῇ ἔσωα χάριτι τῆς ἁγίας τριάδος.

Ῥάβιος ἐπίσκοπος Παλαιῶν πόλεως ἐν Ἀσίᾳ εἶπε· Οὐδὲν ἀνάξιον τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, & εἰς τὸν ἡμῖν πεπιστευκότα τὴν ἀληθῆ πίστιν, ἐν τῷ ἡμῖν πεπιστευκότα τὴν ἀληθῆ πίστιν.

E Νεστόριος ἐπίσκοπος Σιών τῆς Ἀσίας εἶπε· Φίλοπατὴ & θεόσεπτον ἐλογοῦμεν ἀφ' ὧν τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Νικαίᾳ κηρυττόντων ἡμῖν, & τῆς ἐκείνων, ἡμῶν σωφοῦς & πλὴν ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου & θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου· ἐν ᾗ τῇ τῆς ἐν ἡμῖν ὁμοδόξου τῆς ἐκείνων πίστεως τὸ λοιπὸν ἀκολουθεῖν ἐν τῷ τῆς ζωῆς μου χρόνῳ χρῆναί τε & εἶναι.

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Χερρονήσου τῆς Κρήτης εἶπε· Πάντες μὲν πολυοίδοι & ἐν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, καὶ τῆς ἐκείνων ἁγίας

A τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πάλαι, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς θεοφιλεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνος ἐγκρίνω. & αὐτὸς τοῦτο σωφρονῶ ἔσεμαι, & σωφρονῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι τῷ τῆς ζωῆς μου χρόνῳ.

Ἡλιόδωρος ἐπίσκοπος τόπων Λαμπτῆς ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Τὴν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει ἀκόλουθον πίστιν ὁμόφωνος & ὁμόδοξος ἐπαίσκεται τῇ ἁγίᾳ τοῦ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου & Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ σωστὶ ἔσεμαι, & ὅπως πεῖθω, & ἀκρομαῖ μέχρ παντὸς τοῦ πάντῃ τῇ πίστει διαμείναι.

B Ἡμέλιος ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσοῦ ἐπαρχίας Κρήτης εἶπε· Φαίνεται ἐστὶ τῆς ἀρχαίας πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαίᾳ πόλει· ὁμοδόξω & ὁμοφώνῳ τῷ ἀρχαίῳ τῶν πάλαι πατέρων & ἐπίσκοπε Κυρίλλε ἐπιστολῇ τῇ σοῦ ἐκτεθείσῃ ὁμοφωνοῦντες πάντῃ & τῇ ἐκείνου πίστει τῇ ἀληθεστάτῃ πατρὸς & ἐπισκόπου Κυρίλλου, ταύτῃ σωστὶ ἔσεμαι & σωσμαῖ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πίστεῖ τὸν χρόνον διαμείνω.

Μακεδόνιος ἐπίσκοπος Μενελαΐτῶν τῆς Αἰγύπτου εἶπε· Τὴν ἐπιστολὴν ἐκεχωρήκαμεν τὴν ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον ἐν ἑνὶ τῇ ἐκπαιδεύσεῖ πίστεῖ ἐκ πάλαιοῦ ἀφ' ὧν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ συνελθόντων σωστὶ ἔσεμαι τῇ ὁμοπιστίᾳ, ἀλλ' ἀλλ' ἐγκρίνω τὸ θέμαστα, ἀλλ' ὡς φρονῶν, τὸ φρονῶ ὅστε τῇ τῶν θεῖ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων πίστεῖ συμφωνῶν.

Λεοντίνος ἐπίσκοπος Κεστὶ ἐπαρχίας Αἰγυπτιακῆς εἶπε· Τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἡμῶν Κυρίλλου, σύμφωνον τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, ὡς ἀμόδοξον· αὐτὴ τυγχάνῃ· ταύτῃ καὶ σωστὶ, & πεῖθω ἐν ὅσῳ ζῶ, & τὸν ἐδάλαβ δεῖξαμαι.

D Ἀμμωνὶ ἐπίσκοπος πόλεως Βέτω εἶπε· Συμφωνῶ τῇ ἁγίᾳ πίστεῖ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἡμῶν πάλαι τῶν ἁγίων πατέρων, & τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, & αὐτὸς σωφρονῶ ταύτῃ διαφυλάξω μέχρις ἐκάτης ἡμέρας τῆς ζωῆς μου.

Πανφύριος ἐπίσκοπος πόλεως Πανφυΐτου ἐπαρχίας Αἰγυπτιακῆς εἶπε· Ταύτῃ τῇ πίστεῖ & τῇ πάλαι & ἐμμένω τῶν πατέρων ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ ἐπιστολῇ τῇ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἡμῶν Νεστορίου πάρα τὰ ἀγνωστὰ ἀγνοεῖν καὶ ἐν Κυρίλλῳ σωστὶ ἔσεμαι, συμφωνῶν τῷ τῶν ἁγίων πατέρων· καὶ ἀπὸ νῦν & ἐν τῇ ἀσθενεῖ ἀκόλουθεῖν ἐγκρίνω.

Ἀλύπιος ἐπίσκοπος Σίπνα ἐπαρχίας Αἰγυπτιακῆς εἶπε· Ἐγκίκοτα τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τῇ γραφείσῃ ἀφὸ Νεστορίου πόλαβε ἐκεῖνο τὸ εὐμόρφωσε τὴν ἐπιστολὴ τῇ ἐκπαιδεύσεῖ ἀπὸ τῶν ἁγίων & θεοφόρων πατέρων· καὶ ἀπὸ νῦν καὶ ἐν τῇ ἀσθενεῖ ταύτῃ πίστεῖ, & ἐν γῇ ἀκόλουθεῖν βίον κατοικῶσα, & τὸ θέμαστα τὸ Χριστὸ τεφρεῖαν.

Actio I. Concilii. Perrebius Thessalicorum saltuum episcopus A dixit: Fidem per sanctos patres apud Niceam editam, ut ifabilem immotamque legem complector. Complector etiam Cyrilli sanctissimi episcopi fidem per epistolam tanquam fidem fidei Nicænæ interpretem expositam, fecuti sancti patres qui ante me dixerunt, depofuere.

Philumenes episcopus civitatis Cinnæ provinciæ Galatiæ, dixit: Cum Cæli sanctissimi Deoque devotissimi episcopi Cyrilli epistolam, fidei a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicæ congregatis expositæ concordem consonamque deprehendam, ego quoque ut-rifque subscribo; nec diversum ab eo quod sancti patres exposuerunt, & sanctissimi episcopi Cyrilli epistola continet, credo.

Hermagenes Rhinocorurum episcopus dixit: Unus & idem est Spiritus, qui patres Nicænos olim de fide instituit, & qui sanctissimi sacratissimique patris & archiepiscopi Cyrilli animam & linguam movit, dum per epistolam ea emendare studet, quæ ab religiosissimo Nestorio publice pro concione minus recte dicta fuerant. Quamobrem utrisque confensionem admirans, sanctorumque patrum sententiæ accedens, eadem cum facta hac synodo puno affirmoque.

Euopius episcopus Ptolemaidis Pentapolitanæ dixit: Majorem in modum admiror concordiam inter sanctissimi piissimique patris nostri & archiepiscopi Cyrilli epistolam, quam, dum reverendissimum Nestorium ab erronea pravaque doctrina ad rectam viam revocare nititur, ad illum perscripsit, & synodalium per sanctissimos & religiosissimos patres nostros in Nicæa civitate congregatos editum. Cum ergo illa nihil differre deprehendam, ego quoque cum universa synodo consensioni rectæ fidei annuo.

Probamnon Cretæ Thebaidis episcopus dixit: Quoniam quidem epistola sanctissimi patris nostri Cyrilli jam recitata dogmatibus in synodo Nicæna editis ita consentit, ut in nullo ab illis dissentiat, ad orthodoxorum directionem, & hæreticorum dogmatum evertionem, ego quoque ita credo, & ita deponto.

Zeno episcopus Coris sanctissimi Cyrilli dixit: Cum ex quo fuerit ipsum apud Nicæam congregatum decretum, & ab sanctissimo quo sanctissimo patre nostro & archiepiscopo Cyrillo scriptum, nihil inter se pugnent; non quinque eisdem absonetur, eamdemque cum illis fidem profitemur.

Marcyrius Heliotheorum episcopus dixit: Jam inde a majoribus in sacris Nicænæ synodi sanctionibus educati, ad finem usque eadem servare speramus. Cotetum cum epistolam sacratissimi archiepiscopi Cyrilli modo lectam auditamque, facta Canonibus minime refragari deprehendimus, confidimus fore ut populos nobis concreditos ad finem usque integros servemus.

Hesychius Parii episcopus dixit: Quamquam solus ex provincia mea præsto sum, id tamen ego tanto fidei ac cæli prudentissimi sanctissimi & piissimi patris in Nicæa congregati traditemus, quamque fanatica Nestorii sacratissimi archiepiscopi Cyrilli epistola ad religiosissimum Nestorium perscripta roboravi.

Ἱερέβιος ἐπίσκοπος τῶν Θεσσαλικῶν σαλτῶν εἶπεν. Ἀξίωμεν ὡς ἀλληλοῦια ἀστῆ τὴ ἐκτεθεῖσα ἐν Νικαίᾳ πίστει ἀσφαλῆ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τὴ σύμφωνον τούτῳ τὴ ἐπιστολὴ τοῦ ἱερωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου κρίνω τὴ ἀκόλουθα τῷ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκθέσει, ὅν τὸν ἀνὴν ἀπὸ τὴ ἁγίου πνεύματος κινηθεῖσα, ὅν τὸν ἀνὴν ἀπὸ τὴ ἁγίου πνεύματος κινηθεῖσα ἀθέλγεται.

Φιλόμενος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης τῆ Γαλατίας εἶπεν. Σύμφωνον τὴ ἐπιστολῇ τὴ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου κρίνω τὴ ἐκθεῖσα ἐν τῇ Νικαίᾳ τὴ τεκμηρίου δίκαιον, ὅν τὸν ἀνὴν ἀπὸ τὴ ἁγίου πνεύματος κινηθεῖσα ἀθέλγεται.

Ἑρμογένης ἐπίσκοπος Ῥινοκορούρων εἶπεν. Ἐκ τὴ αὐτὴ πνεύματος ἁγίου, τὴ, τοὺς πατέρας τοὺς ἐν Νικαίᾳ συνεγκρίναι αὐτὴ τὴ πίστει, ἡ τὴ ἐν τῇ ψυχῇ & γλώττῃ τὴ ἁγιωτάτου & ὁσιωτάτου πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὴ ἐπιστολὴ διορθοῦσαν κακῶς ἀπὸ δημοσίου τὴ παρὰ τὴ θεοσεβεστάτου Νεστορίου εἰς ἐκκλησίας μὴ καλῶς λεχθέντων. διὸ & τὴ σεμνοῦσαν θαυμάσας, σύμφωνόν καὶ ἀσπάζομαι τὴ τῶν πατέρων δόξη ἡνωμένῃ, τὴ αὐτὴ τὴ ἐγκαινισθεῖσαν καὶ ἐν Νικαίᾳ.

Εὐόπιος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος τῆς Πεντάπολεως εἶπεν. Τὴ θαυμάζω & τὴ συμφωνίαν τὴ ἐπιστολὴ τὴ τὴ ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, ἡ ἀφορῶ & θεοσεβεστάτου Νεστορίου καὶ διόρθωσιν ἐν τῇ αὐτὴ εἰς ἐκκλησίας γραφείσης, & τὴ συμβόλου τὴ ἁγιωτάτου & θεοσεβεστάτου πατέρων ἡμῶν τὴ ἐν Νικαίᾳ κειμένου, ἡ, ἀμέλει ὁ αὐτὴ ἀπηλλαγμένον εὑρίσκω, συμφωνῶν & τὴ ἀπὸ τὴ συνόδου τὴ σὺν φόβῳ τὴ ἁγίου πνεύματος.

Φοιβάμων ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπεν. Ὁμοιόμορφα & ἀκριβῶς & ἐπιτελεῖ τὴ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου τὴς ἐκκθεσιν τῶν πατέρων τὴ ἐν τῇ Νικαίᾳ· σωζόμενος, & ἐκ τὴ ἀκριβοῦς τὴ ὑπὸ τὴ Νικαίᾳ· σωζόμενος, & τὴ αὐτὴ τὴ ἀληθοῦς ὑπὸ τὴ ὀρθόδοξον, καθὼς φασιν οἱ τὴ αἱρετικὴ δογμάτων· κἀγὼ πιστεύω & σωμαίτθημαι.

Ζήνων ἐπίσκοπος πόλεως Κοῆς τὴ Κίλικος εἶπεν. Τοῖς θεοσεβεστάτοις τὴ τῶν ἁγίων πατέρων τὴ ἐν Νικαίᾳ, & καὶ γνωρίσει ἐστὶν τὴ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν & ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, σωμφωνοῦσα τοῖς ἐν Νικαίᾳ θεοσεβεστάτοις, τὴν αὐτὴν πίστιν ὁμολογοῦντες.

Μαρκύριος ἐπίσκοπος Ἡνιοχείας εἶπεν. Ἀκόλουθα & ἀκριβῶς τὴ τῶν πατέρων τὴ ἐν Νικαίᾳ κειμένου, ἡ τὴ ἀλοῦς τὴ ἐκκλησίας μόνον πλὴν θεοσεβεστάτου τὴ ἐν δὲ καὶ τὴ ἐπιστολὴ ἀκουσθεῖσα τὴ σεμνοῦ & ἀγιωτάτου Κυρίλλου, ἡ σύμβολον τὴ ἁγίου πνεύματος, ἀπὸ ἀμφοῖν τὴ ἁγίων κανόνων, ἀπὸ ἀμφοῖν τὴ ἁγίου & διορθοῦσας καὶ τιθέμενα τὴς ἡμῖν ἀμφοῖν λαοῖς.

Νόνιος ἐπίσκοπος Πελεῖς εἶπεν. Ἐκ μόνου δοκῶ τὴ ἀνεμμένου τὴς ἐλεῖς, & τὴν τὴ ἀγίου πνεύματος, ἐκὼν τὴ χρῆ & αὐτὴς τὴς πίστεως ἡ αὐτὴ τὴ κατὰ τὴ ἁγίου πνεύματος τὴ ἐν Νικαίᾳ κειμένου τὴ πατέρων τὴ ἐν Νικαίᾳ· ἀπὸ

ACTIO I. CONCILII.

Valerianus episcopus Iconii dixit: Facile omnibus patet, religiosissimi Nestorii epistolam non solum cum sanctorum patrum Nicenorum fide, ac sanctissimi piissimique archiepiscopi Cyrilli epistola, sed & cum ipsa quoque manifeste pugnare.

Iconius Gortynæ episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii epistola jam notissima nihil omnino neque cum sanctorum patrum qui olim Nicæa convenerunt, expositione, neque cum sanctissimi patris nostri & episcopi Cyrilli epistola convenit. Quamobrem hoc ego abrenuntiens, eoque qui ita credunt, anathematizans, sanctorum Nicænorum patrum fidei, & sanctissimi patris & archiepiscopi Cyrilli epistolæ subscribo.

Hellanicus Rhodi episcopus dixit: Jam ante indicavi, me orthodoxæ fidei expositionem a tricentis decem & octo sanctis patribus in Nicæa civitate editam sequi: sanctam quoque virginem Mariam desiparam profiteri: quocirca anathema fit omnibus qui ita non credunt.

Acacius civitatis Melitenæ episcopus dixit: Epistola religiosissimi episcopi Nestorii jam jam lecta, nobis offendit, timore minime vana impediens ad sanctam hanc & magnam Synodum venire detrectantes. Confitemur namque eli, eum qui male hoc sibi conficiat, crat, divinaque scripturai depravaverat, & sanctorum quoque patrum dogmata adulteraverat, ea formidine fuisse correptum, ut domum suam minimo cum multitudine circumvallaret. Etenim epistola illius, quæ paulo ante recitata est, apertissime indicat, quod vocibus, quibus de unigenito Dei Filio tricenti decem & octo sancti patres & divini episcopi suo in symbolo sibi sunt, ablatis, & quæ ad salutaris illius dispensationis mysterium pertinent, soli carni tribuit, nudum Dei templum nativitatem & mortem sustinuisse prædicavit. Ita ipse quoque divinæ Scripturæ sententiam hanc falso adcripsit. Perinde enim loquitur, ac si ipsa nativitatem & passionem non Deo tribuat, sed nudo homini. Apertam ad hæc adversus sanctissimi & venerandissimi episcopi Cyrilli literas calumniam intulit, quali Dum passibilem diserint: quod neque ipse, neque quispiam eorum qui pie sentiunt, aut cogitare aut dicere ausus fuit. Denique unicum Dei cum carne solo nomine agnoscere, re ipsa autem eamdem prorsus negare, ubique apte deprehenditur. Certum quod doctrina admodum peregrina utatur, vel hoc argumento clare demonstrat, quod fidei dogma jam domum opera sua illustratum esse affirmat. His omnibus, quod a veritate quam longissime distent, multumque pietatem in le contineant, rejectis; ab illorum qui talia profequuntur, communione alienum me esse pronuncio.

Memnon Ephesiorum episcopus dixit: Epistola jam lecta non calumniæ tantum, sed Deoque quoque blasphemiæ plena est. Quamobrem fidei a tricentis decem & octo Patribus apud Nicæam expositæ per omnia adversatur.

Theodorus Ancyræ episcopus dixit: Nulla ita, a sanctissimi Nestorii epistola cum sanctorum patrum & divinorum episcoporum sententiis convenerunt, expositionem congruenter deprehendimus. Quare ut illorum expositioni affentimur, ita Nestorii epistolam ab orthodoxa fide alienam esse decernimus. Illos autem qui ejusmodi fenia ferunt, a Christiana fide extraneos censemus.

Palladius civitatis Amasiæ episcopus dixit: Equidem propter blasphemiam Nestorii literis inclusam autem obturate non moror, nimirum dolore correptus fere jam favens ita obrigeo, ut nec vocem edere possim. Credo etiam, universam hanc inhonestam fanctorum Sycodum idem de lefta paulo ante epistola fentire. Unum hoc tantum dicerim, nempe epistolam illam ab orthodoxa fanctorum patrum expositione fidei omnino distare: ob id fane nullo pacto agnoscimus eam esse catholicæ ecclesiæ.

Donatus Nicopolis veteris Epiri episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii epistola modo recitata nullam neque veritatis doctrinam habet, neque fidei symbolo per sanctos patres apud Nicæam edito consonat, neque traditioni ecclesiæ catholicæ cohæret. Et si quis etiam alius ita credideritt, is catholicæ ecclesiæ fidem minime fectabitur.

Peterbymius Comanæ episcopus dixit: His quæ fanctitas tua literis exposuit, fidem habeo: illos vero qui fanctam virginem deiparam non appellant, anathematizo.

Gregorius Cerafunti episcopus dixit: Quæ religiosissimus episcopus Nestorius ad sanctissimum Deoque dilectissimum archiepiscopum Cyrillum perlicripsit, ea cum qua tricentorum decem & octo episcoporum, qui Nicææ convenerunt, religione quam maxime pugnant. Illius proinde ita sentientis dogmati nostri quam affentiri affentior autem memorati archiepiscopi Cyrilli, prædiituromque SS. patrum doctrinæ.

Romanus Rhaphiæ episcopus dixit: Idem adulteriam, & a fanctorum patrum fententia alienam expofuit religiosissimus Nestorius. Quare Justa Apostoli vocem, illum anathematizamus: an enim *si qui vobis evangelizaverit præter id quod accepistis, anathema sit.*

Theodulus Heliofe episcopus dixit: Epistolam quam reverendissimus episcopus Nestorius ad Cyrillum episcopum sanctissimum exaravit, avertor ac repudio: est enim iniqua, & contra ecclesiasticas sanctiones exarata. Fidem vero Nicænam stabilitam deco.

Hermogenes Rhinocurorum episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii doctrina cum a fide orthodoxa, tum a sanctorum patrum expositione, tum ab iis etiam quæ sacratissimus Deoque dilectissimus Cyrillus sanctorum patrum fensui confentientia edidit, omnino aliena existit.

Euoptius Ptolemaidis episcopus dixit: Quemadmodum qui principum numisma adulterant, juxta legem sanctionesque extremo supplicio subjiciuntur; ita quoque religiosissimus Nestorius, qui ecclæ ijdei dogma adulterare veritus non est, cum apud Deum, tum apud homines quavis pœna dignus est, nec non illius dogmata quæ catholicæ eccle-

ACTIO I. CONCILII.

siæ

Anathema.

Anathema.

Anathema.

ACTIO I. CONCILII.

siæ refragantur, ad illorum perniciem & pestem qui illum sectantur. Itaque ego ab illius me communione, ceterorumque omnium qui ab illo faciunt, quam alienissimum esse statuo.

2. Cor. 6. v. 4. Fidus Joppes episcopus dixit: Quæ communio luci ad tenebras? aut quis consensus Christo ad Belial? Epistola enim reverendissimi Nestorii paulo ante hic recitata, magno intervallo a veritate distat, ad pravam autem Pauli Samosateni sententiam plurimum accedit. Nullus proinde illam recipere debet, ut quæ manifestas blasphemias comprehendat.

Theodorus Arbdelorum episcopus dixit: Neque recta, neque fidei orthodoxæ, aut sanctorum patrum Nicænorum expositioni consona, reverendissimi Nestorii epistola complectitur, sed ea quæ ab his absunt quam longissime. Hinc & ego illum, qui ejusmodi opinatur, anathemati subjicio.

Theodorus Cadarorum episcopus dixit: Et ego quoque venerabilem Nestorium anathematizo, ut qui, quemadmodum ex epistola illius jam lecta perspicue cognoscere licet, sanctorum patrum Nicænorum doctrinam non sit recte secutus.

Rufinus Taborum episcopus dixit: Religiosissimi Nestorii epistola, quam modo audivimus, auctorem suum ab edita sanctorum Nicænorum patrum expositione diversa sentire aperte declarat: quare & illum anathematizo, & omnibus illius blasphemiis, absurdisque sententiis abrenuncio.

Paulianus Majumæ episcopus dixit: Ego similiter illum anathematizo: nam quod præpostere sapiat, id illius epistola evidenter demonstrat.

* Joannes. * Æanus Sycamazonis episcopus dixit: Non vulgari aut simplici modo religiosissimi Nestorii sententia per epistolam illius sese aperit; quandoquidem quod sensum ille orthodoxæ fidei plane contrarium habeat, id minime obscure ostendit: quare ego quoque illum anathematizo.

Petrus Parembolæ episcopus dixit: Cum illos qui Deo dicati sunt, fidem orthodoxam a sanctis patribus qui in Nicæa civitate convenerunt, expositam sectari oporteat, & religiosissimus Nestorius ab ea dissentiat; ego quoque propter ejus epistolam modo lectam illum anathematizo.

Joannes Augustopolis episcopus dixit: Quoniam quidem religiosissimus Nestorius ex epistola quam paulo ante audivimus catholicæ fidei contraria sapere, clare deprehensus est; ego etiam illum anathematizo.

Paulus Anthedonis episcopus dixit: Non decet homines vere Christianos iis sese adjungere, qui prave non recte sentire cognoscuntur. Cum ergo religiosissimus Nestorius non pauca, quæ ab orthodoxa fide per sanctos patres exposita, qui apud Nicæam convenerunt, aliena tenere ex epistola sua convincatur; ego quoque eum anathematizo.

Letojus episcopus Libyadis dixit: Multum ab orthodoxa fide dissentit sensus Nestorii religiosissimi, ut ex iis quæ lecta sunt, constat: quare & ego anathematizo eum.

Saidas Phænis episcopus dixit: Et ego eundem haud recte sentientem, & fidei sanctorum patrum Nicænorum non efficacit[er]...

A — κλησίᾳ δόγματα πρὸς λύμην καὶ ἀπώλειαν τῶν ἀκολουθησάντων ἀνθρώπων αὐτῷ. ὅθεν ἀλλότριον ἐμαυτὸν καὶ τῆς κοινωνίας αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν τὰ αὐτὰ φρονούντων αὐτῷ καθίστημι.

Φεῖδος ἐπίσκοπος Ἰόππης εἶπε· Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ἢ τίς συγκατάθεσις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ; πολὺ γὰρ ἀφέστηκε τῆς ἀληθείας ἡ νῦν ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ Νεστορίου τοῦ εὐλαβεστάτου· πολὺ δὲ συγκατατίθεται τῇ παρανόμῳ γνώμῃ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως· ὅθεν ἀπαράδεκτος πᾶσι διὰ τὰς ἐγκειμένας ἐν αὐτῇ δυσφημίας.

* Forte Ἀρβδήλων. Θεόδωρος ἐπίσκοπος * Ἀρβδήλων εἶπεν· Οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ σύμφωνα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, οὐδὲ τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, E περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀλλὰ πάντη ἀπᾴδοντα. ὅθεν κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτὸν τοιαῦτα φρονοῦντα.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γαδάρων εἶπεν· Ἀναθεματίζω κἀγὼ τὸν τιμιώτατον Νεστόριον, μὴ φρονήσαντα ὀρθῶς τὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καθὼς καὶ ἡ ἀναγνωσθεῖσα αὐτοῦ ἐπιστολὴ ἔδειξε.

Ῥουφῖνος ἐπίσκοπος Ταβῶν εἶπεν. Ἡ ἀναγνωσθεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἔδειξεν αὐτὸν ὑπεναντία τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν C ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων φρονοῦντα· ὅθεν ἀναθεματίζω αὐτὸν, καὶ τὰς παρ' αὐτοῦ δυσφημίας καὶ βλασφημίας ἀποτάσσομαι.

Παυλιανὸς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ εἶπεν. Ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἐπειδὴ κακῶς φρονεῖ· ἐλέγξε γὰρ ἡ ἐπιστολὴ αὐτοῦ * τοῦτο αὐτὸ, ὡς ἐναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονοῦντα.

* Αἴλιος ἐπίσκοπος Συκαμαζῶνος εἶπεν. Οὐχ ἁπλῶς, οὐδ' ὡς ἔτυχεν ἐδείχθη ἡ γνώμη τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου διὰ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς, σαφῶς περιελεγχθείσης, ὡς ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονεῖ· ὅθεν ὁμοίως κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

D — Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῶν εἶπεν· Ἐπειδὴ χρὴ ἐξακολουθεῖν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τοὺς Θεῷ ἀνακειμένους· εὕρηται δὲ ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος οὐχ ὁμοίως φρονῶν· καὶ τοῦτο κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω, ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως εἶπεν. Ὤφθη ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς Νεστόριος ὁ εὐλαβέστατος ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φρονῶν· ὅθεν κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω.

E — Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος εἶπεν· Οὐ χρὴ τοὺς μάλιστα χριστιανοὺς συναπάγεσθαι τοῖς οὐ καλῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον· ὅθεν ἀπὸ τῆς ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ὑπεναντία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων σαφῶς περιελεγχθείσης, ἀναθεματίζω αὐτόν.

Λητόϊος ἐπίσκοπος Λιβυάδος εἶπε· Πολὺ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀπᾴδει τὸ φρόνημα τοῦ Νεστορίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀπὸ τῶν ἀναγνωσθέντων· διὸ κἀγὼ ἀναθεματίζω αὐτόν.

Σαΐδας ἐπίσκοπος Φαινοῦς εἶπε· Κἀγὼ αὐτὸν ἀναθεματίζω κακῶς φρονοῦντα, καὶ μὴ συμφωνοῦ[ντα]...

ANNO CHRISTI 431.

τα τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. ἔδειξε γὰρ αὐτοῦ τὴν γνώμην ἡ τῆς αὐτοῦ ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Πηλουσίου εἶπε. Τὰ ἐγκείμενα πάντα τῇ ἐπιστολῇ τῇ ἀναγνωσθείσῃ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀλλότρια τυγχάνει τῆς ἐκτεθείσης πίστεως ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. καὶ ταῦτα ἀναγκαίως ἀναθεματίζω, καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας.

Μακάριος ἐπίσκοπος Ἀντέου εἶπε· Σφόδρα ἀπᾴδουσι τὰ ἐγκείμενα τῇ ἐπιστολῇ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων. καὶ ἀναθεματίζω B τοὺς οὕτω φρονοῦντας, ὡς ἔξω τυγχάνοντας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Φοιβάμμων ἐπίσκοπος Κοπτοῦ εἶπεν· Οὐδαμοῦ σύμφωνος τυγχάνει τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἡ ἐπιστολὴ τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου· ἀλλ' οὔτε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου. διὸ ἀνάθεμα τοῖς οὕτω πιστεύουσιν.

Θεόπεμπτος ἐπίσκοπος Καβάσων εἶπε· Δῆλός ἐστιν ἐκ τῆς νῦν ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς ἀλλότρια φρονῶν τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων ὁ εὐλαβέστατος Νεστόριος· καὶ ἀναθεματίζω αὐτὸν, καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ C φρονοῦντας.

Ἀριστόβουλος ἐπίσκοπος Θμούεως εἶπεν. Ἐγνωμεν ἐναντία φρονοῦντα τῆς ὀρθῆς πίστεως τὸν εὐλαβέστατον Νεστόριον ἐκ τῆς ἀναγνωσθείσης αὐτοῦ ἐπιστολῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζω αὐτόν.

Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· Τὸ ἐκφυλον καὶ * δύσσεβὲς τῶν δογμάτων, ἃ διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ εὐλαβεστάτου Νεστορίου ἔκδηλα γέγονεν, οὐ μόνον τὰς ἀκοὰς τῶν εὐσεβούντων * ἀποκναίει, ἀλλὰ καὶ τὸ πολέμιον πρὸς τὴν ὀρθὴν δείκνυσι πίστιν.

Πάντες οἱ ἐπίσκοποι ἅμα ἀνεβόησαν· Ὁ μὴ ἀναθεματίζων Νεστόριον, ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ D ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ὁ κοινωνῶν Νεστορίῳ, ἀνάθεμα ἔστω. Καὶ πάντες ἀναθεματίζομεν τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ δόγματα Νεστορίου. Τὸν αἱρετικὸν Νεστόριον πάντες ἀναθεματίζομεν. Τοὺς κοινωνοῦντας Νεστορίῳ πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὴν ἀσεβῆ πίστιν τοῦ Νεστορίου ἀναθεματίζομεν. Τὸ ἀσεβὲς δόγμα τοῦ Νεστορίου πάντες ἀναθεματίζομεν. Τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον πάντες ἀναθεματίζομεν. Ὅλη ἡ οἰκουμένη ἀναθεματίζει τὴν ἀσεβῆ θρησκείαν αὐτοῦ. Ὁ τοῦτον μὴ ἀναθεματίζων, ἀνάθεμα ἔστω. Τοῦτον ἡ ὀρθὴ πίστις ἀναθεματίζει. Τοῦτον ἡ ἁγία σύνοδος ἀναθεματίζει. Ὁ κοινωνῶν Νεστορίῳ ἀνάθεμα ἔστω.

E — Τοῦ Ῥωμαίων ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τὰ γράμματα ἀναγνωσθήτω.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, εἶπεν. Ἀναγνωσθήτω καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Κελεστίνου, ἅπερ ἀπέστειλε περὶ τῆς πίστεως.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, καὶ πριμμικήριος νοταρίων ἀνέγνω.

Ἑρμηνεία ἐπιστολῆς ἐπισκόπου Ῥώμης Κελεστίνου πρὸς Νεστόριον.

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστῖνος.

A — tem, anathematis exsecratione devincio: siquidem epistolæ illius lectio, quæ sit ejus mens sententiaque, satis superque nobis aperuit.

ACTIO I. CONCILII.

Eusebius Pelusii episcopus dixit: Quæcumque in epistolam religiosissimi Nestorii jam lectam congesta sunt, ea omnia a fide Nicæna per sanctos patres exposita extranea sunt: unde necessario & hæc ipsa, & omnes præterea qui talia sapiunt, anathematizo.

Macarius Antei episcopus dixit: Ea quæ reverendissimi Nestorii epistolæ inserta comperiuntur, fidei quam sancti patres in Nicæa civitate exposuerunt, admodum dissona sunt: atque ideo iis omnibus qui eo B sensu præditi sunt, anathema denuncio, ut qui extra orthodoxam fidem constituti sint.

Phæbammon Copti episcopus dixit: Reverendissimi Nestorii epistola cum fide per sanctos patres Nicænos quondam explanata nequaquam convenit: sed neque cum epistola sanctissimi Deoque dilectissimi Cyrilli: quare omnibus qui ita credunt, anathema.

Theopemptus Cabasorum episcopus dixit: Ex lecta jam epistola planum est, reverendissimum Nestorium ea sapere, quæ a sanctorum patrum fide sunt quam remotissima: quare tam ipsum, quam reliquos omnes qui eadem C sentiunt, anathematizo.

Aristobulus Thmueos episcopus dixit: Ex epistola jam audita reverendissimum Nestorium rectæ fidei contraria sapere agnovimus; eaque de causa illum anathematizo.

Amphilochius Sidæ episcopus dixit: Monstrositas, dogmatumque impuritas, quæ in reverendissimi Nestorii epistola cernuntur, non solum piorum aures graviter offendunt, sed ipsum quoque rectæ fidei capitalem hostem esse ostendunt.

Omnes episcopi simul exclamaverunt: Quicumque Nestorium non anathematizat, anathema sit. Hunc recta fides anathematizat: hunc sancta synodus anathematizat. D Quicumque Nestorio communicat, anathema sit. Omnes Nestorii epistolam & dogmata anathematizamus: omnes hæreticum Nestorium anathematizamus; eos qui cum Nestorio communicant, omnes anathematizamus: impiam fidem Nestorii anathematizamus: impium dogma Nestorii omnes anathematizamus: impium Nestorium omnes anathematizamus. Totus terrarum orbis impiam Nestorii religionem anathematizat. Quicumque hunc non anathematizat, sit anathema. Hunc recta fides anathematizat; hunc sancta synodus anathematizat. Qui Nestorio communicat, anathema sit.

E — Sanctissimi Romani episcopi scripta legantur.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Legantur & literæ sanctissimi ac reverendissimi Cælestini Romanæ ecclesiæ archiepiscopi, quas de fide perscripsit.

Petrus ecclesiæ Alexandrinæ presbyter, & notariorum primicerius legit.

Epistolæ Cælestini urbis Romæ episcopi ad Nestorium interpretatio.

Dilecto fratri Nestorio Cælestinus.

Alis

Actio I. concilii. Aliquantis diebus vise nostræ, poſt relatum & ſæpe damnatum dogma Pelagii atque Cælestii, catholica fides quieſcere habuit; & reliqua.

Et lecta eſt tota, prout ſupra poſita eſt.

Habeatur ſupra pars 1. c. 18. Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primiceriius dixit: Hæ quæ modo recitata ſunt, ſanctitas quoque piiſſimi epiſcopi noſtri Cyrilli confonа ſcripſit, quæ & prius manibus habemus, & ſi pietas veſtra juſſerit, recitabimus.

Flavianus Philippenſium epiſcopus dixit: Legantur hæc quoque, lectaque in actorum commentarios referantur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primiceriius legit.

Cyrillus & ſynodus ex Ægypti provincia Alexandriæ congregata, Neſtorio religioſiſſimo poliſſimoque ſacrorum conminiſtro, in domino Sal.

Cum ſalvator noſter diferte pronunciet: *Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non eſt me dignus*: quid nobis fiet, a quibus tua pietas ſupra Chriſtum omnium ſalvatorem diligi poſtulat? & reliqua. Et lecta eſt prout ſupra habetur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notariorum primiceriius dixit: Non ea ſolum, quæ Cælestinus ſanctiſſimus ſacratiſſimusque Romanæ eccleſiæ epiſcopus ad reverendiſſimum Neſtorium ſcripſerat, miſſa & reddita ſunt eidem; verum ea etiam quæ ſanctiſſimus piiſſimuſque Alexandrinæ eccleſiæ epiſcopus Cyrillus & univerſa Ægypti ſynodus per Theopemptum & Danielem & Potamonem & * Comarium religioſiſſimos epiſcopos ad eumdem deſtinaverant. Quamobrem rogo, ut Theopemptus & Daniel religioſiſſimi epiſcopi hic præſentes, ea de re interrogentur.

Flavianus Philippenſium epiſcopus dixit: Theopemptus & Daniel religioſiſſimi conminiſtri noſtri qui præſentes adſunt, exponant, an epiſtolæ epiſtolas reddiderint.

Theopemptus Cabalonum epiſcopus dixit: Die dominico, cum ſynaxis ageretur, ad eo epiſcopale palatium aſcendimus, ibidemque toto præſente clero canonicæ fere illuſtriores adſtantibus, literas, de quibus hic legemo eſt, Neſtorio tradidimus.

Similiter & Daniel * Darnenſium epiſcopus eadem confirmavit.

Flavianus Philippenſium epiſcopus dixit: Fuitne ergo literis ab eo ſatisfactum?

Daniel * Darnenſium epiſcopus dixit: Tunc nobis reſpondit, ut poſtero die veniremus, & privatim illum conveniremus. Et porro nobis redeuntibus abſtinen interclulit: & reſponſum nobis dare non eſt dignatus.

Theopemptus Cabalonum epiſcopus dixit: Literis, de quibus præmiſſa dictum eſt, acceptis, conſtituit nobis, ut ſequenti die ſermonem cum eo haberemus. Abivimus ergo ad poſtero die reverſi non admiſit, neque etiam ſatisfecit literis; ſed porro nobis redeuntibus abſtinen interclulit: & reſponſum nobis dare non eſt dignatus.

Theopemptus Cabalonum epiſcopus dixit: Literis, de quibus præmiſſa dictum eſt, acceptis, conſtituit nobis, ut ſequenti die ſermonem cum eo haberemus. Abivimus ergo ad poſtero die reverſi non admiſit, neque etiam ſatisfecit literis; ſed porro nobis redeuntibus eadem quæ ante, & his quæque ſanctæ dogmata propoſuit. Neque vero libi [illegible] redditas literas hæc docebat, ſed ſuis [illegible] ſuoſquam accepit, docuit, & uſque [illegible] eſſe non definit.

Fides [illegible] epiſcopus dixit: * In ſuam

Actio I. concilii. Εφ' ἡμέρας τινὰς τὸν ζῶντα ἐφίλει, μᾶλλον δὲ τὸν ὑπνοῦντα καὶ πολλὰς κατεκεῖθεν δόγμα Πελαγίου & Κελεστίου, καθολικὴ ἔθνη κεφαλάτε. & τὰ λοιπὰ, ὥσπερ ἀναγνώσμασι.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ὁ κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπε. Τάυτα ἀληθινῶν σύμφωνα γράμματα ἡ ἁγία τῆς θεοσεβεστάτης μνήμη ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἃ καὶ πρότερον ἐχομεν. & ἐὰν κελεύσει ἡμῖν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνωσθήσεται.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἀναγνωσθέντα & τοῖς ἐμμερίσθω τῶν ὑπομνημάτων.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος ἀνέγνω.

Τῷ ἀλαθεστάτῳ & θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἡ σύνοδος τῆς πόλεως τῶν Ἀλεξανδρέων τῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ὁ τὰ εἰς χαίρειν.

Τὰ σωτῆρος ἡμῶν λόγοντα σαφῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ἢ υἱὸν ἢ θυγατέρα, οὐκ ἔστι με ἄξιος. τί πεισόμεθα ἡμεῖς, οἱ σοῦ τῆς σῆς ἀλαθείας ἀκαταγνώστου τὴν ἀπεχθανόμενοι τὴν πάντων ἡμῶν σωτῆρα Χριστὸν, ὥσπερ ἀφόβαμεν.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπεν. Οὐ μόνον ὅσα τῶν τε πατεκλίτου ἀφῆκ τὰ ἀγνωστάτου & σοφωτάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου & ἀπεσταλέντα αὐτῷ τῷ ἀλαθεστάτῳ Νεστορίῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπισταλέντα αὐτῷ τῷ ἁγιωτάτῳ & θεοσεβεστάτῳ πατριάρχῃ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλῳ, & τῇ συνόδῳ τάυτῃ Αἰγυπτιακῇ, διὰ Θεοτίμου & Δανιὴλ, καὶ Ποτάμωνος, & * Κομαείου, ὁ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου. & ἐκκαλεῖ ἡμᾶς ὁ θεοτιμότατος & Δανιὴλ, τὰ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου εἰπεῖν & τοῦ ἀλαθεστάτου τάυτα.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπε. Κατηνάγθωσαν οἱ ἀλαθεστάτοι συλλειτουργοὶ ἡμῶν Θεοτίμοτθ· καὶ Δανιὴλ οἱ τερότατε, εἰ τὰ ἀποδεδεικασι τὰς ἐπιστολάς.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος. * Κυβέρνων ὢν τὸν ἐξ ἐπίσκοπον ἐπὶ τάυτα ἡμέρᾳ κυριακῇ, σωμείν ἐπεπαλάμεθα, τερότατε πατὴρ κλῆρῳ, & ἡμῖν ἐπιστόλων χεῖρὸν τάυτα, τάυτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίῳ τὴ χάριτι.

Ὁμοίως καὶ Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνων τὴ αὐτὰ κατέθετο.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἐπεὶ πάντα, ὡς ἐν ἔλεγξε τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, ἢ ἔδοξεν αὐτῷ, ἀλλ' οὐδ ἡμῖν ἀπὸ τὸ τόπου, ἀπέλαμεν ἡμεῖς πάλιν ἐξῆρε, ἡ σὺν ἐξῆρε τὰ ἀποκλείσας.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος Καβδόων εἶπε. Δεξάμενος τὰ φρόμεμβλα χαρτία, σωμείν ἐπεπαλάμεθα τὴ ἐξῆς σωτοῦν αὐτῷ· ἀπὸ δόξαν. & ἐν κελεύσθω τὰ ἐκ ἔλεγξε, ἢν ἐκαλεῖ τὰ ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, & τὰ γράμματα πεπαλεῖν· ὅτι εἰς ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, καὶ χρόνος τὰ δογματίζεν. & μόνος ὁ φρὸ τὰ λαβεῖν τὰς χάρας τὰ τῶν ἐδίδασκεν, ἀλλὰ & νοῦν χρίσεις & τὰ πλαδεῖν ἐδίδασκεν & ἐξῆρε τὰ ἐξῆρε.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος ἐλέγχου εἶπε. * Ὅτι εἰ-

Anno Christi 431. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τὸν ζῶντα ἐφίλει, μᾶλλον δὲ τὸν ὑπνοῦντα καὶ πολλὰς κατεκεῖθεν δόγμα Πελαγίου & Κελεστίου, καθολικὴ ἔθνη κεφαλάτε. & τὰ λοιπὰ, ὥσπερ ἀναγνώσμασι.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ὁ κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπε. Τάυτα ἀληθινῶν σύμφωνα γράμματα ἡ ἁγία τῆς θεοσεβεστάτης μνήμη ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἃ καὶ πρότερον ἐχομεν. & ἐὰν κελεύσει ἡμῖν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνωσθήσεται.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἀναγνωσθέντα & τοῖς ἐμμερίσθω τῶν ὑπομνημάτων.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος ἀνέγνω.

Τῷ ἀλαθεστάτῳ & θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἡ σύνοδος τῆς πόλεως τῶν Ἀλεξανδρέων τῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ὁ τὰ εἰς χαίρειν.

Τὰ σωτῆρος ἡμῶν λόγοντα σαφῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ἢ υἱὸν ἢ θυγατέρα, οὐκ ἔστι με ἄξιος. τί πεισόμεθα ἡμεῖς, οἱ σοῦ τῆς σῆς ἀλαθείας ἀκαταγνώστου τὴν ἀπεχθανόμενοι τὴν πάντων ἡμῶν σωτῆρα Χριστὸν, ὥσπερ ἀφόβαμεν.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπεν. Οὐ μόνον ὅσα τῶν τε πατεκλίτου ἀφῆκ τὰ ἀγνωστάτου & σοφωτάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου & ἀπεσταλέντα αὐτῷ τῷ ἀλαθεστάτῳ Νεστορίῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπισταλέντα αὐτῷ τῷ ἁγιωτάτῳ & θεοσεβεστάτῳ πατριάρχῃ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλῳ, & τῇ συνόδῳ τάυτῃ Αἰγυπτιακῇ, διὰ Θεοτίμου & Δανιὴλ, καὶ Ποτάμωνος, & * Κομαείου, ὁ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου. & ἐκκαλεῖ ἡμᾶς ὁ θεοτιμότατος & Δανιὴλ, τὰ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου εἰπεῖν & τοῦ ἀλαθεστάτου τάυτα.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Κατηνάγθωσαν οἱ ἀλαθεστάτοι συλλειτουργοὶ ἡμῶν Θεοτίμοτθ· καὶ Δανιὴλ οἱ τερότατε, εἰ τὰ ἀποδεδεικασι τὰς ἐπιστολάς.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος. * Κυβέρνων ὢν τὸν ἐξ ἐπίσκοπον ἐπὶ τάυτα ἡμέρᾳ κυριακῇ, σωμείν ἐπεπαλάμεθα, τερότατε πατὴρ κλῆρῳ, & ἡμῖν ἐπιστόλων χεῖρὸν τάυτα, τάυτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίῳ τὴ χάριτι.

Ὁμοίως καὶ Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνων τὴ αὐτὰ κατέθετο.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἐπεὶ πάντα, ὡς ἐν ἔλεγξε τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, ἢ ἔδοξεν αὐτῷ, ἀλλ' οὐδ ἡμῖν ἀπὸ τὸ τόπου, ἀπέλαμεν ἡμεῖς πάλιν ἐξῆρε, ἡ σὺν ἐξῆρε τὰ ἀποκλείσας.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος Καβδόων εἶπε. Δεξάμενος τὰ φρόμεμβλα χαρτία, σωμείν ἐπεπαλάμεθα τὴ ἐξῆς σωτοῦν αὐτῷ· ἀπὸ δόξαν. & ἐν κελεύσθω τὰ ἐκ ἔλεγξε, ἢν ἐκαλεῖ τὰ ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, & τὰ γράμματα πεπαλεῖν· ὅτι εἰς ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, καὶ χρόνος τὰ δογματίζεν. & μόνος ὁ φρὸ τὰ λαβεῖν τὰς χάρας τὰ τῶν ἐδίδασκεν, ἀλλὰ & νοῦν χρίσεις & τὰ πλαδεῖν ἐδίδασκεν & ἐξῆρε τὰ ἐξῆρε.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος ἐλέγχου εἶπε. * Ὅτι εἰ-

Anno Christi 431. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τὸν ζῶντα ἐφίλει, μᾶλλον δὲ τὸν ὑπνοῦντα καὶ πολλὰς κατεκεῖθεν δόγμα Πελαγίου & Κελεστίου, καθολικὴ ἔθνη κεφαλάτε. & τὰ λοιπὰ, ὥσπερ ἀναγνώσμασι.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ὁ κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπε. Τάυτα ἀληθινῶν σύμφωνα γράμματα ἡ ἁγία τῆς θεοσεβεστάτης μνήμη ἐπισκόπου Κυρίλλου, ἃ καὶ πρότερον ἐχομεν. & ἐὰν κελεύσει ἡμῖν ἡ θεοσέβεια, ἀναγνωσθήσεται.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἀναγνωσθέντα & τοῖς ἐμμερίσθω τῶν ὑπομνημάτων.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος ἀνέγνω.

Τῷ ἀλαθεστάτῳ & θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἡ σύνοδος τῆς πόλεως τῶν Ἀλεξανδρέων τῶν τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ὁ τὰ εἰς χαίρειν.

Τὰ σωτῆρος ἡμῶν λόγοντα σαφῶς· ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ἢ υἱὸν ἢ θυγατέρα, οὐκ ἔστι με ἄξιος. τί πεισόμεθα ἡμεῖς, οἱ σοῦ τῆς σῆς ἀλαθείας ἀκαταγνώστου τὴν ἀπεχθανόμενοι τὴν πάντων ἡμῶν σωτῆρα Χριστὸν, ὥσπερ ἀφόβαμεν.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, & κρατιμωτάτος νοτουάριος εἶπεν. Οὐ μόνον ὅσα τῶν τε πατεκλίτου ἀφῆκ τὰ ἀγνωστάτου & σοφωτάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου & ἀπεσταλέντα αὐτῷ τῷ ἀλαθεστάτῳ Νεστορίῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπισταλέντα αὐτῷ τῷ ἁγιωτάτῳ & θεοσεβεστάτῳ πατριάρχῃ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας Κυρίλλῳ, & τῇ συνόδῳ τάυτῃ Αἰγυπτιακῇ, διὰ Θεοτίμου & Δανιὴλ, καὶ Ποτάμωνος, & * Κομαείου, ὁ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου. & ἐκκαλεῖ ἡμᾶς ὁ θεοτιμότατος & Δανιὴλ, τὰ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου εἰπεῖν & τοῦ ἀλαθεστάτου τάυτα.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Κατηνάγθωσαν οἱ ἀλαθεστάτοι συλλειτουργοὶ ἡμῶν Θεοτίμοτθ· καὶ Δανιὴλ οἱ τερότατε, εἰ τὰ ἀποδεδεικασι τὰς ἐπιστολάς.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος. * Κυβέρνων ὢν τὸν ἐξ ἐπίσκοπον ἐπὶ τάυτα ἡμέρᾳ κυριακῇ, σωμείν ἐπεπαλάμεθα, τερότατε πατὴρ κλῆρῳ, & ἡμῖν ἐπιστόλων χεῖρὸν τάυτα, τάυτα ἀποδεδώκαμεν Νεστορίῳ τὴ χάριτι.

Ὁμοίως καὶ Δανιὴλ ἐπίσκοπος Δάρνων τὴ αὐτὰ κατέθετο.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν. Ἐπεὶ πάντα, ὡς ἐν ἔλεγξε τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, ἢ ἔδοξεν αὐτῷ, ἀλλ' οὐδ ἡμῖν ἀπὸ τὸ τόπου, ἀπέλαμεν ἡμεῖς πάλιν ἐξῆρε, ἡ σὺν ἐξῆρε τὰ ἀποκλείσας.

Θεοτίμοτθ ἐπίσκοπος Καβδόων εἶπε. Δεξάμενος τὰ φρόμεμβλα χαρτία, σωμείν ἐπεπαλάμεθα τὴ ἐξῆς σωτοῦν αὐτῷ· ἀπὸ δόξαν. & ἐν κελεύσθω τὰ ἐκ ἔλεγξε, ἢν ἐκαλεῖ τὰ ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, & τὰ γράμματα πεπαλεῖν· ὅτι εἰς ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ, καὶ χρόνος τὰ δογματίζεν. & μόνος ὁ φρὸ τὰ λαβεῖν τὰς χάρας τὰ τῶν ἐδίδασκεν, ἀλλὰ & νοῦν χρίσεις & τὰ πλαδεῖν ἐδίδασκεν & ἐξῆρε τὰ ἐξῆρε.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος ἐλέγχου εἶπε. * Ὅτι εἰ-

Anno Christi 431. ἡμῶν ὁ σωμῶν τὴ αὐτὴ δέδεκτελε, ἀνδιστὰ ἡ λόγον καὶ οἱ τερότατε θεοσεβεστάτου ἐπίσκοποι, Ἀκάκιος καὶ ὁ κύριος Θεόδοτος, οἱ καὶ ἀναλίσεις φρὸς ἀπὸ ἐπιστόλων, ὅτι καὶ κεκλεισμένοι τὰ τόπε ἐν αὐτῷ. & καὶ ὁ ἀκαλεῖθεν, καὶ ὁ κλεῖθεν ἡμῖν ἀγῶν ἀκαγκαῖον, ἐπὶ τὰ πέτρε τῇ ἀφωνεμμένῳ κίνῃ, τὴ κνωσμα φρὸ τὰ τόπο ἡμῶν τὴ ἀπὸ Νεστορίε.

Non fuit hæc verba in uſu. Sing.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς εἶπε. Ἐγὼ δὲ & ἐξῆ τὴ τοιοῦτον ἡμῖν ὁ λόγος, ἀλλὰ & ἐν τὸ πάντα κεφαλαιωδεστέρῳ ἀφήγαμαι, φημὶ δὴ τὴ & θεοῦ τὴ Χριστὸ πίστιν, ἀλαθινῶν ἔξ τὴς ἐπισκόπου Θεόδοτου & Ἀκάκιου γεγραμμένῳ τὰ ἀλαθεστάτου ἐπισκόπου Θεόδοτου καὶ Ἀκάκιου, καὶ τὰ ὁρκωμοῦ τὰ ἐπὶ τὴ ἐπίσκοπε, φιλαλήθεις ὄντας & ἀγάπης, ἀτενῶν & τὴ ἀκκλεῖν λόγοντα ἀυτὸ ὡς τὴ Ἐφεσίου τόλεω, διὰ λόγε φρὸ ἀυτὸ τὴ τὴ πίστεως κοσμῶνται.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρου εἶπε. Ὀδυνώμεθα μὲν ἐπὶ φίλοι, πλὴν τάτε φίλτατε φρονεῖν & ἀσέβειαν. δὲ ἀκάγκαλε γὰρ καὶ τὸ πόνοῦ ἀδυνάμεις, ἀλλ' οὐ ἡμεῖς, τὴν ἀλήθειαν ἐκφέρομεν. & ἐν ἡμῖν χρόνῳ ἐνεκ τὴς ἡμῶν μετρήσεις, τὴ φιλόνικοι ἀυτὴ & ἀλαζονικὴ ἀγωνιῶν ἐν τὴ γράμματε τὴ φρὸς τὴν σὺν Θεοτίβειαν. & ὑμῖν ἀπηγήσαμεν φρὸ τὴ Θεὸ λόγον λέγεν, τοῦτ' τὴ μονογενὲς, ὁνόσθαι ἀυτὸ τὴ ἀνθρώπινε, τὰ τε καὶ σεσωμένε διὰ τὴ ἀνθρωπίνε, ἵνα ἡμῖν ἀνθρωπίνε ἀνθρωπίνε, ἵνα ἡμῖν ἀνθρωπίνε, ἵνα ἡμῖν ἀνθρωπίνε, ἵνα ἡμῖν

ACTIO I. CONCILII

ta concertatione, episcopus quidam qui cum A
ipso erat, fermonem excipiens, alium afferebat Filium ejus qui mortem fubierat, & alium item Dei Verbum. Quam blafphemiam amplius ferre non valens, omnibus confalutatis abivi. Aderat & alius quidam ipfi, qui Judais patrocinatus, eos non in Deum, fed in hominem impios extritffe affirmabat.

Flavianus Philippenfium epifcopus dixit: Cum piiffimorum & religiofiffimorum confacerdotum noftrorum Acacii & Theodoti nattratio manifefta exiftat; confequens eft ut Patrum patrum noftrorum fententiae ad praefens inftitutum facientes in medium proferantur, prolataque & lectae in acta referantur.

Petrus presbyter Alexandriae, & notarius primicerius dixit: Quandoquidem fanctiffimorum facratiffimorumque patrum ac epifcoporum, & diverforum praeterea martyrum codices in promptu habemus, nonullaque capita ex illis feligentes ea, fi vobis ita vifum fuerit, praelegemus.

Flavianus epifcopus Philippenfium dixit: Legantur. & in actorum monimenta referantur. Et lecta funt in hunc modum

Petri fanctiffimi epifcopi & martyris ex libro de deitate.

CUM vere gratia & veritas per Jefum Chriftum facta fit; hinc fecundum Apoftoli doctrinam gratia falvati fumus. Ait enim: *Et hoc non ex vobis: Dei enim donum eft: non ex operibus, ne ne quis gloriatur.* Dei voluntate Verbum faftum eft caro; habitufque inventum ut homo, non recefit a deitate. Neque enim ea de caufa egenus factus eft cum effet dives, ut virtutis aut majeftatis fuae perfectione exuteretur; fed ut & mortem pro nobis peccatoribus fufciperet, *paftus pro ovibus, ut nos offerret Deo; mortificatus quidem carne, vivificatus autem fpiritu.* Et poft pauca rurfum: Quare & evangelifta quoque vera praedicat, dum ait: *Et Verbum caro factum eft, & habitavit in nobis.* Tum videlicet, cum angelus virginem falutavit dicens: *Ave gratia plena, dominus tecum:* hoc eft, Dei Verbum tecum eft; nam illa Gabrielis falutatio, Deum Verbum in utero virginis natum, & carnem factum infinuat; hinc & fcriptum eft: *Spiritus fanctus fuperveniet in te, & virtus altiffimi obumbrabit tibi: idcoque quod nafcetur ex te fanctum, vocabitur Filius Dei.* Et paucis interjectis rurfum: Deus autem Verbum citra viri commercium, Dei, qui quidvis efficere poteft, voluntate in virginis utero incarnatum eft, viri operatione aut praefentia ad hoc minime requifita. Ipfe namque virtus virginem per Spiritus Fanti adventum obumbrans tuto efficacius operata eft.

Athanasii fanctiffimi epifcopi Alexandriae, ex libro contra Arianos.

MULTI fane & fancti extitere, & ab omni peccato immunes. Quin Jere-

Petri fanctiffimi epifcopi & martyris ex libro de deitate.

ΕΠΕΙΔΗ & ἀληθῶς ἡ χάρις & ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο· ὅθεν & χάριτι σεσῴσμεθα, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ῥητόν· & τοῦτο, φησὶ, οὐκ ἐξ ἡμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχήσηται. Διὸ λόγος Θεὸς ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, καὶ χρίματι ἀφῆκε οὐ κεκένωται, ἵνα κατὰ πλοῦτον τῆς θεότητος, οὗ ἐν ὑπῆρχεν ἐκ φύσεως, τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐξουσίαν ἀποδείξῃ, τὴν τοῦ θανάτου ἀπαλλάξῃ, ἵνα μὴ ἐν τῷ θανάτῳ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανεῖν ἀξιωθῇ, ἀλλὰ τὸν θάνατον καταργήσῃ Θεὸς, γενόμενος ἄνθρωπος τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν, ὡς βλάστοντα τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνομίαν, ἵνα κλινθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν ἀνθρωπος Θεὸς, ἵνα ἀνθρωπος ἀνασταθῇ

ACTIO I. CONCILII.

Julii sanctissimi episcopi Romæ, ex epistola ad Dioscorum.

AD fidei plenitudinem incarnatus quoque Dei Filius ex Maria virgine prædicatur: atque inter homines mortuus, non potenti quidem vi in homine operatus: hoc enim in prophetis & apostolis loquens habet: perfectus Deus in carne, & homo perfectus in spiritu: non duo filii, unus quidem germanus filius, qui suscepit hominem; alter vero homo mortalis a Deo assumptus: sed unus unigenitus in cœlo, unigenitus in terra Deus.

Felicis sanctissimi episcopi Romæ & martyris, ex epistola ad Maximum episcopum Cyrum Alexandrinum.

DE Verbi autem incarnatione & fide, credimus in dominum nostrum Jesum Christum ex virgine Maria natum, quod ipse est sempiternus Dei Filius & Verbum, non autem homo a Deo assumptus, ut alius sit ab illo. Neque enim hominem assumpsit Dei Filius, ut alius ab ipso esset: sed cum perfectus Deus esset, factus est simul homo perfectus, ex virgine incarnatus.

Theophili sanctissimi episcopi Alexandriæ, ex quinta paschali epistola.

EXTANT & nunc quoque veterum miraculorum reliquiæ. Nemo dubitet quin Dei virtus efficere id queat, ut virgo parturiat in qua utique, nobis ut assimilaretur, vivum Dei Verbum, (sic namque ratione familiaritet inter nos versari non poterat) ne e voluptate & somno, ut in aliis hominibus contingere solet, corpus sumeret, nostra similitudine accepta, ex virgine profilit: hominem quidem secundum Israelitem formam nobis haud dissimilem videndum se præbens, ex operibus tamen (quæ enim divina patrabat) omnium & dominum & opificem se esse ostendens.

Ejusdem, ex sexta paschali epistola.

ETENIM ut præstantissimi quique artifices non solum in nobili quapiam materia artem suam ostendentes, magnam sui admirationem excitare solent, verumtamen vilem eam, & lutum quod dissolvitur, sæpe lumenter, atque sine vim in ea explicant, & emulationem laudem promereantur: ita sane omnium optimus artifex, vivum illud & efficax Dei Verbum, quod universam hanc ex nihilo mira ordinis concinnitate exornavit, cum nonnullam pretiosa aliqua materia, nocuit, correctis corpore sumpto ad nos descendit, sed in luto arte luce magnificabilem deprimit, dum ipse hominem ex limo formatum instauratus, novaque quadam ratione homo ex virgine procedit. Et quamvis nativitatis modo a nobis differret, similitudinem tamen nostram (peccato dumtaxat excepto) per omnia amplectendam existimavit. Nam & nascitur, & fasciis involvitur, & lactatur, & infans in præsepio ponitur: & quemadmodum proprer jam dictas causas

1 Citatur, & [illegible] lib. contra Nestorium, & Eusyathius ex Mss. quibusdam ad Pseudocyrillum, & apud Maximum Mercatorem, [illegible] ut vere [illegible] Anastasius Sinaita, in Mss. collegit Petri Sab. p. 1. [illegible]

2 Ex Mss. Colbertinis Vatinis, Felicis Exemporre Alexandrinus Episcopus Maximus fuisse ponitur; quam ob rem in [illegible] in alio, [illegible] Felicem Romanum, [illegible] recitandis Felicem Julio proponit Vincentius Lirin. Commonitorio.

ANNO CHRISTI 431. *Nestorius.*

ΚΡΤΣΣΕΤΑΙ ὁ τὴν συμπάντων τῶν κτίσεων ἐν σαρκοῦσθαι τὴν παρθένον Μαρίαν τὸ Θεὸν λόγον, & συλλαβὼν σὰ ἀνθρώπου, ἵν' ἐν ἀνθρώπῳ ἐνεργήσας τὴν τῶν ξένῳ τὴν ἀνθρωπίνη ἐν ἑαυτῷ· πάνυ Θεὸς σὺν σαρκί, & ἀνθρωπος πλοκὸς σὺ σκήματι· ἢ δὸν υἱοῦ, εἷς μὴ γνήσιος υἱὸς ἀναλαβὼν ἄνθρωπον· ἕτερος ὁ ὑπὸ ἀνθρωπος, ἀνελκυσθεὶς ὑπὸ Θεοῦ· ἀλλ' εἷς μονογενὴς οὐρανῷ, μονογενὴς ἐπὶ γῆς, Θεός.

B *Φήλικος τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Ρώμης καὶ μάρτυρος, εἰς τὸν πρὸς Μάξιμον ἐπίστολον, & τὴν πλήρη Αλεξανδρείας, ἐπιστολὴν.*

ΠΕΡΙ δὲ τῆς σαρκώσεως τὸ λόγου & τὴν πίστιν, τὴν ἀλοβῆ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ὑν τὴ παρθένο Μαρίας γεννήθέντα, ὅτι αὐτὸς ὄντα ὁ τοῦ Θεοῦ εἴδοις υἱὸς & λόγος, & οὐκ ἄνθρωπος ἀπὸ Θεοῦ ἀναλαβόντος, ἵν' ἕτερος ἢ τοῦ λόγου. Ἀλ' ὁ λόγος ἀνθρωπὸς ἐγένετο· ἵνα ἢ ἕτερος τοῦ ἀυτὸ. ἀλλὰ Θεὸς ὢν τέλειος, γεγόνεν ἄμα & τέλειος ἄνθρωπος, σαρκοῦσθαι τὸν παρθένο.

C *Θεοφίλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου & Αλεξανδρείας, ἐκ τῆς πέμπτης ἑορτικῆς ἐπιστολῆς.*

ΕΣΤΙ γὰρ & νῦν τὴν τῶν θαυμάτων τὰ λείψανα. μὴ ἀπιστήσεν, ὅτι δύναμις Θεὸ ἐν τῇ κόνῃ τὸ παρθένου ἀποτέκτοντι, ὡς ἂν ἡ μονογένης ὁ ὑὸ τὴ Θεὸ λόγος διὰ τὴν ἀφῆν ἡμᾶς ὁμοίωσιν· ἀλλ' ὡς ἀν σωμοῦλαν ἡμῖν ἀυτὸ ἐγγενόμενον ἐν ὑπόσῃ ἐῶν· ἵνα μὴ & ἔξωθεν & ἔσωθεν, καθάπερ ἐστὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐγὼ, δθρηπεὶς σῶμα, τὸ σὸ μόνον μετὰ τὴν λαμβάνειν ἐν παρθένο τὸ κεκτῆσθαι· ὁ ὑρωτος μὴ φυσιόφωνος, ὡς ἡμεῖς, & τὴν τὸ δίκαιον μονῆρ. ὁκ ἐν τῇ ἐρῳ ἀποδεκνύμενος, ἀλ' τῇ ἀνάπτυξι ὁμωμεγὸς & κλέος ὄξη, ἀφάτου τρόπῳ Θεός.

ANNO CHRISTI 431. *Cyrillus.*

Τὰ ἀυτὰ ὁν τὴ ἱερᾶς ἑορτικῆς ἐπιστολῆς.

ΟΙΑ γὰρ τὴ πρεπτὴ σὶ ἀεὶ ἐν ἀυτῷ τιμῶν μόνον ἔλαμε τὴν τῷ μὴ σκόρδιστον θαυμαζόμενον, ἀλλὰ & πηδὶ & πηδὶ διελαμπὰς τοῖς λαμπὰς· ἐκκεκαθαρμένον, τὴν ἐπιτιμᾶς ἐωυτὸ ἐνίστε κὶ τὴν ἐωυτὸν ἀγωνίζεσθαι, πολὺ μᾶλλον ἐπιτιμᾶν ἀυτὸς & κάτω κεκυτὴν ἐν, ὁ ὑὸ & ἀπερ τὸ τὴ Θεὸ λόγος, πάμπολ ἀμφὶ τὴν διακοσμήσεν τὴ σύμπαντος, ἐν ὅν τίνος πρὶς ἀδῆν, ἀφαὶς πλάδῃ σῶμα, κόμῃ ἀμφὶ ἀρίτιμε· ἀλ' ὡς τὴν ἐν τῇ μὴ τὴ ἐωυτὸ δόξαν τιμῶν, τὸ ὁν πηδὶ σὰ ἀνθρωπὸν ἀνθρωπος· τὸ μὴ τὴν τῆς ὑμῶν ἐωυτ

ACTIO I. CONCILII.

Deum & Filium unicum, ac fæcolis omnibus antequorem, omnique capacitate, & eorum quæ corpori conveniunt, expertem: in fine autem etiam hominem propter salutem nostram assumptum, carne passibilem, corpore loco definitum, incircumscriptum spiritu: condem cœlestem & terrenum, visibilem & invisibilem, comprehensibilem & incomprehensibilem; ut toto homine, codemque Deo, totus homo qui sub peccato jacebat, reformaretur.

Si quis Mariam deiparam esse inficiatur, a Deo alienus est.

Si quis per virginem peripnde ac per fistulam mealle, nec in ea divino humanoque modo fœtus formatum esse dixerit: anathema sit: quia citra viri commercium: humano vero, quia communi pregnantium lege: anathema sit.

Si quis formatum dicit hominem, deinde indisse Deum, damnationis ille resurrectionem dicere, non est Deo naativitate illatuere, sed everterre.

Si quis duos introducit filios, unum quidem ex Deo & Patre, alterum vero ex Maria, non autem unum atque eumdem, in quem ejus adoptione excidat, quor rectam fidem ferunt: anathema sit.

Si quis dicit, quemadmodum & anima & caro, non tantum duo fuisse filii, neque duo dii: quemadmodum in humanis non duo ob id constituendi sunt homines, licet beatus Paulus inscriptum de exteriorem hominis partem ile appellaverit: anathema sit: quia tem complectar, aliud & aliud esse quibus Salvator constat; liquidem non unum & idem sunt visibile & invisibile, æternum & temporaneum: at non est tamen alius & alius; abit hoc, utraque enim hæc conjunctione unum sunt, Deo nimirum humine factio, atque humine deificato, sive alio quoniunque nomine tem hanc expiatrem quot velit. Dico autem aliud & aliud, contra quam in trinitate reperitur. Ibi enim est alius & alius, ne hypostaſes confundantur; non tamen aliud & aliud, quoniam tria divinitate unum & idem sunt.

Si quis Deam in Christo per gratiam non fecus atque in aliquo prophetarum operatum dixerit, & non secundum substantiam eidem conjunctum coadunatumque esse; is meliorem operationis virtute frustratus fit, vel potius contumeliosus.

Si quis precipuam non adorat, sit anathema, & quos Dei interpretes confessur.

Si quis cum ex operibus perfectum, aut post baptismum, aut resurrectionem ex mortuis, in Filium adoptatum dixerit, quemadmodum ebrieci adoptatos intelligent, anathema sit: liquidem quod justum habet, quod proficit, quod conjugatur, hoc non est Deus, cum ab superiorem incrementum tale quidpiam de eo dicatur.

Basilius sanctissimi ac sacra primæ Cappadociæ episcopi.

NON cœlum, non terra, non mariam spatia, non quæ in ipsis & in quos degunt animantia, non plantæ, non flores, non aer, non tempora, non varius genique totius ornatus tantum potentiæ excellentiam, quantum potuisse, omnipotentem Deum impassibilitate per quam ab omnem conflagrat cum morte, impassibilem et passibilem nam nobis impassibilem fuisse.

ANNO CHRISTI 431.

Gregorii sanctissimi episcopi Nyssæ.

HOC enim sentire, inquit, in nobis, quod Orat. 1. de Resurrect. *Christo Jesu: qui cum informa Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens.* Quid servi forma de Deo dici potest objectius? Quid de omnium rege ministrum, quam quod sponte ad objecta natura nostræ commercium fese dejecit? Res regum, domino dominantium servili formam induitur: omnium judex dynastis vectigalis efficitur: creatura dominus in arvo diversatur: qui omnia palmo concludit, locum in diversorio nullum invenit, fed in bruorum animantium præsepi reclinatur: mundus & immortalis humanæ naturæ fordes non aversatur, & omnem mendicitatem nostram expertus, ipsam domum mortem perpetitur. Voluntatem hujus pauperratis meniaram perpendite. Vita degustat mortem, judex in prætorium adducitur, omnium vitæ dominus judicis sententiæ subjiciur: cœlestium virtutum res, cæsificum manus experiri non gravatur. Ad hoc, inquit, exemplum meniora tum humilitatis respicitur.

Isa. 53. 3.

Phil. 2. 6. 7.

Arrii episcopi Constantinopolitani.

Mulier & Apollinaris cum hæretici mentia hæretica quoque Apollinaris, quo ejus sententia verso eodem Vincentius Lirinensis, fed forte rarius quam Apollinaris, ipsi Apollinaris, Pseudo-Athanasii, Pseudo-Ambrosii, Pseudo-Augustini, Pseudo-Hieronymi opera.

HODIE Christus dominus benignitatis nativitatem fuscepit: nam divine dignitatis nativitate præcelebrat. Deinde turfus his addit. Ingrediatur Verbum exinanitur, cum camen natura non sit exinanibile: *Deipsum enim exinanivit, formam servi accipiens.* Qui carnis expers est, propter te incarnatur: *Verbum caro factum*; qui sub tabernaculum non cedebat ob incorporeitatem, paupertatem; qui ab initio fit incorporeus: qui perfectus est, crescit, qui immutabilis est, proficit: qui dives est, *in divinitate* [illegible] *tamen, qui vere divinus, in nobis, propter nos, factus est.* Quid ergo? *Ipse* [illegible] *sapientiam.*

Item ex eodem.

SI quem secernit a nobis unigenitii inhumanatio, & virginis pastus, & passionum communicatio, & crux, & mors, & resurrectio, difens agnoscat hæc mundo salutem patere; ac non indigna benignitate "*mutatis* prestantioris,) existimati debent. Si enim turpe est Deo in virgine habitare, & turpius fuerit & enim condere. Quod si eam condenes nullam incurrit ignominiam; nec habitare in creatura dignum opprobrio judicavit. Si vero pati malum est, liberate passionibus quantum est? Quare & mortuus est, immortalis existens, ut morsi mortem inferret; & resurrexit, ut nostrum constituens resurrectionem? Et hæc omnia suscepit non natura delitati, sed assumptione carnis: illa quidem in asylis fuse habitans impassibilitatis, hæc autem omnia passus & toleratus, ut fieret optimi instituti dux & legislator.

Yy 2 Am-

1 Ita etiam Facundus: Verba vero ab Gallicellis, *quoniam*.

1 In duobus MSS addition ifto loco hæc observatio: *Hæc testimonia* (Arianismorum & Apollinaris) *quæ separatim in arrii exemplarium non inveniuntur*. Collatio tamen Constantinopo. Bunus duodecim Ephesi & Cyrilli tuo, *Hæc testimonia* interpres, Et funt hæc duo testimonia Arrii, Apollinaris, in MS. Graco Segnierliano, *sed alio loco*.

2 Vide *in dissertatio fu*.

3 Vet. *V. fed non indigna misericordia pulcrior*.

4 Vet. *surpini nisque omnino ut & facere*, ut in Graco.

Amphilochii episcopi Iconii.

ACTIO I. CONCILII. QUONIAM enim idem rex & Deus est, & mortem ob passionis dispensationem gustavit, munera mysteriorum sunt indicia. Offerunt magi aurum, cognoscentes ipsum esse regem: offerunt thus; norunt enim se Deo offerre: offerunt myrrham propter mortem in mysterio passionis.

Item ex eodem.

NAtus enim ille natus fuisset fecundum carnem, non renasceretur in spiritualiter. Nisi ille sufficienter fuisset formatus, nequaquam tu gloriam adoptionis lucratus esset. Propterea enim cœlestis in terram descendit, ut tu, qui in terra es, in cœlum extollaris. Ideo Christus demissus est cœnitvit, ut nos omnes de plenitudine ejus acciperemus. Illius mors facta est tibi immortalitas: pellis domini facta est servo exaltatio. Tu autem beneficium vertis in occasionem blasphemiæ.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notarius primicirius dixit: Habemus etiam præ manibus reverendissimi Nestorii blasphemiarum commentarios, e quorum uno capita legimus; quæ si sanctæ huic Synodo placet, prælegemus.

Hilarianus Philippensium episcopus dixit: Legantur, & in acta referantur. Similiter ceteri episcopi dixerunt: Omnes eadem dicimus.

Ex libro Nestorii, quaternione XVII. in dogmate.

Esta autem hæc sunt sensu in modum.

NAtus igitur divina scriptura de Christo ex Maria virgine, aut de ejusdem morte aliquid dictum est, nutquam Dei, sed Christi, aut Filii, aut domini nomen poterit deprehendiri: quandoquidem tria hæc duarum naturarum notionem complectantur: & modo quidem hanc, modo vero illam, nonnunquam autem utramque simul inhiunant: exempli causa. Cum scriptura generationem ex virgine nobis exponit, non dicit: Misit Deus Verbum Deum; sed ait: *Misit Deus Filium suum*. Illud enim nomen accipit, quod utriusque naturæ indicatorium est. Quia enim Filius simul Deus & homo est, ideo dicit: **Misit Deus Filium suum factum ex muliere natum cum audiveris illud**, factum ex muliere; **desideraveris nomen quod utramque naturam denotat, & præmiserint**, nativitatem quæ ex sancta virgine est, Filii quidem voces (siquidem & Christipara virgo Filium Dei genuit) attamen quia Filius Dei duplicis naturæ existit, **non Dei Filium**, sed humanitatem genuit, **quæ propter filium adjunctum filius est.**

Ex eodem, quaternione XXI.

Quid contingat, adverte hæretice. Non invideo Christiparæ virgini nuncum: agnosco enim illam vencrandam esse, quæ Deum suscepit, per quam universorum Dominus processit, per quam judicis sol emicuit. At ratione abutens, vocabulum habeo: quomodo **ex muliere natus illud, procedit? Non idem** [illegible] **natus, procedit.** Ac, genitus [illegible] **natus, nam cito nolit** [illegible]

[illegible] Mercatore: ac vestis edition, & [illegible] quaterion. IV.

ANNO CHRISTI 431. *Cyrillus.*

ΕΠΕΙΔΗ γὸ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς & Θεὸς, καὶ πεφύτευκε διὰ τῆς σοφίας τὸ οἰκουμένης γίγνεσθαι, τὸν δῶρα τὴν μυστικῶν δῶν εἰσήγαγε. προσφέρουσι οἱ μάγοι χρυσὸν, γινωσκόντες αὐτὸν ὡς βασιλέα. προσφέρουσι λίβανον· Θεῷ γὸ ἔοικεν προσφέρειν. προσφέρουσι σμύρνα διὰ τὸ εἰς τὸ μυστικὸν τὸ πάθος πέμπειν.

Ομοίως τὸ αὐτὸ.

ΕΙμὶ γὸ ἀκόνιος εἴρηται σαρκικῶς. εἰκὼν γὸ ἀνεῤῥυθμὸς τὸ πάθματιτοῦ. εἰ γὸ μὴ ἐκόνιος ἦν τὸ τὴν ὅλην μορφὴν, οὐκ ἂν ἐν τῇ τῶν Θεῶν εἰκόνισμα. διὰ τοῦτο γὸ ἐκ τῆς γὸ ἐ ἐπφανὸς, ἵνα σὺ ἐκ τῆς γὸ ἐ ἐπφανὸς ἀναχθῇς. διὰ τοῦτο Χριστὸς ἐκόνιος ἐκόνιος, ἵνα ἡμεῖς πάντες ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτὸ λάβωμεν. * ἐκόνιν Θεόπτος γὸ γίγνεται σὲ ἀθανασία· τὸ τὸ ἐπιστόν τῶν δεσπόζειν· μέλη δόμοις ἐδόμα. σὺ γὸ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν βέβαιον βλαστάνουσι ἐφόδιον.

Πέτρος πρεσβύτερος Αλεξανδρείας, & νοτμαρικάριος τὸ πρωτοκ ὤτων. Ἔχομεν γὸ ἐν χερσὶ & βιβλία τὴ βλασφημιῶν τὴ ἀλλοδιάστε Νεστορίου, ἐφ' ὧν εἰς βιβλία ἀναγνόντες τὴ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ, ἀκουσόμεθα.

Φιλιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων εἶπεν· ἀναγνωσθέτω καὶ ἐν ἀκροάσει τὴ τῶν ἐκείνου τὴ σφετερισμῶν· ὅμοιος & πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Ἐκ τὴ βιβλίκ τὴ Νεστορίου, ἡτοιμένα κ. τὰ δόγμα. καὶ ἐκεῖνα οὕτω ἔχει.

ΟΤΑν οὖν ἡ ἁγία γραφὴ μόνον λέγῃ τὴ γεννήσεως τὴ Μαρίας τὴ παρθένου, ἡ θεόπνευστος, οὐκέτι θεοτόκον τὸ Θεὸν τὸ Θεὸν, ἀλλ' Χριστὸν, ὁ ἄνθρωπος. ἐπειδὴ πάντα τὰ τῆς θεοῦ κόσμου τὴ δόξαν σημαίνει, τὴ τῆς πάντος, ποτὲ δὲ πάντα τὴ κτίσεως. οὕτω γὸ γραφὴ ὁ τὴ σταυρὸν μὴ ἐμπεπτωκὼς λέγει· Χριστὸν ὁ Θεὸς τὸν ἐν Χριστῷ· ἀλλ' ἐκεῖνον

ACTIO I. CONCILII.

ANNO CHRISTI 431.

Ejusdem, e quaternione XXVII.

[1] Verum ut rerum omnium opificem Deum appellamus; & Moysen rursum Deum: ait enim: *Constitui te Deum Pharaonis*: & Israel filium Dei: *Nam filius*, inquit, *meus primogenitus Israel est*: & sicut Saul appellatur Christus: *Non enim*, inquit, *iniiciam manum meam in eum, quia Christus domini est*: & de Cyro similiter dictum est: *Hæc dicit dominus Christo meo Cyro*: & Babylonios sanctos: *Ego enim*, ait, *præcipiam eis: sanctificati enim sunt; & ego ducam eos*: ita quoque Christum dominum & Deum, & filium, & sanctum, & Christum appellamus. Verumtamen licet nominum communicatio similis sit, dignitas tamen non eadem existit.

Exod. 7. Exod. 4. v. 22. 1. Reg. 24. 7. Isai. 45. Isai. 13. v. 3.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κζ'.

Ἀλλ' ὥσπερ λέγομεν Θεὸν τὸν πάντων δημιουργὸν, καὶ Θεὸν, τὸν Μωϋσέα· Θεὸν γάρ, φησί, τέθεικά σε τοῦ Φαραώ, καὶ υἱὸν τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ· υἱὸς γάρ, φησί, πρωτότοκός μου ὁ Ἰσραήλ. καὶ ὥσπερ λέγομεν Χριστὸν τὸν Σαούλ· οὐ μὴ γάρ, φησίν, ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι Χριστὸς κυρίου ἐστί. καὶ τὸν Κῦρον ὡσαύτως· τάδε λέγει, φησί, κύριος τῷ Χριστῷ μου Κύρῳ· καὶ τὸν Βαβυλώνιον ἅγιον. ἐγὼ γάρ, φησί, συντάσσω αὐτοῖς. ἡγιασμένοι εἰσί, κἀγὼ ἄγω αὐτούς. οὕτω λέγομεν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν καὶ Θεὸν, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον, καὶ Χριστόν. ἀλλ' ἡ μὲν κοινωνία τῶν ὀνομάτων ὁμοία, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀξία.

Item ejusdem, ex quaternione XV.

Philipp. 2. v. 5. *Hoc sapite in vobis, quod & in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens*. Non dixit: Hoc sapite in vobis, quod & in Deo Verbo, quod cum in forma Dei esset, servilem formam accepit: sed voce Christi, tanquam utriusque naturæ notionem complectente, accepta, sine periculo illum & servi formam sumpsisse asseverat, & Deum nominat, dictorum vim in naturarum dualitatem inoffense partiens.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιε'.

Τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. οὐκ εἶπε, τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν τῷ Θεῷ λόγῳ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, μορφὴν δούλου ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστὸς, ὡς τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικὴν, ἀκινδύνως αὐτὸν καὶ δούλου μορφὴν ἀναλαβεῖν, καὶ Θεὸν ὀνομάζει, τῶν λεγομένων εἰς τὴν φύσεων ἀλύπτως μεριζομένων διπλοῦν.

ὡς τὴν τῶν δύο φύσεων προσηγορίαν σημαντικὴν, ἀκινδύνως

Item ejusdem, ex quaternione XVI.

Ibid. v. 10. *Ut in nomine*, inquit, *Jesu, omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia dominus est Jesus Christus*. Propter gestantem gestatum veneror: propter latentem adoro apparentem: inseparabilis a visibili Deus: atque ideo ejus qui non separatur, honorem non separo: naturas separo, sed adorationem conjungo.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιϛ'.

Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ, φησί, πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός· διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φορούμενον σέβω. διὰ τὸν κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸν φαινόμενον. ἀχώριστος τοῦ φαινομένου Θεός. διὰ τοῦτο τοῦ μὴ χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω. χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἑνῶ τὴν προσκύνησιν.

Item ejusdem, ex quaternione XVII.

Erat quidem Deus Verbum ante incarnationem & Filius, & Deus, & Patri coexistens: at vero in ultimis temporibus servi quoque formam assumpsit. Ceterum cum ante Filius esset, & Filius appellaretur; post carnem tamen assumptam seorsum per se Filii nomine appellari non debet, ne duos filios videamur inducere. Sed quoniam illi unitus est qui in principio Filius erat, & ipsi conjunctus est, non potest quod quidem ad filiationis dignitatem attinet, non quod ad naturas, propterea etiam divisionem recipere: secundum dignitatem dico filiationis, non secundum naturas. Unde & Deus Verbum nominatur Christus, quoniam perpetuam cum Christo unionem habet.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιζ'.

Ἦν μὲν γὰρ ὁ Θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως υἱὸς, καὶ Θεὸς, καὶ συνὼν τῷ πατρί· ἀνέλαβε δὲ ἐν ὑστέροις τὴν τοῦ δούλου μορφήν. ἀλλ' ἦν πρὸ τούτου υἱὸς καὶ καλούμενος, μετὰ τὴν ἀνάληψιν οὐ δύναται καλεῖσθαι κεχωρισμένος υἱὸς, ἵνα μὴ δύο υἱοὺς δογματίσωμεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐκείνῳ συνῆπται τῷ ἐν ἀρχῇ ὄντι υἱῷ τῷ πρὸς αὐτὸν * συναφθέντι, οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις, διὰ τοῦτο καὶ διαίρεσιν * δέξασθαι. κατὰ τὸ ἀξίωμά φημι τῆς υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις. διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ Θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῆ.

ἀλλ' ἐν

* Ἴσ. συναφθέντι κατὰ τὸ ἀξίωμα.

* Ἴσ. δέξασθαι ἢ δύναται κατὰ ... In Germanica editione & in ms. Sepulvetiano totus hic locus sic habet: οὐ δύναται κατὰ τὸ ἀξίωμα τῆς υἱότητος διαίρεσιν δέξασθαι κατὰ τὸ ἀξίωμά φημι υἱότητος, οὐ κατὰ τὰς φύσεις, διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς

Item ejusdem, ex quaternione XV. *in dogmate*.

Inconfusam igitur naturarum conjunctionem retineamus: Deum in homine confiteamur: hominem colamus, ob conjunctionem cum omnipotenti Deo simul adorandum.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιε'. εἰς δόγμα.

Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν· ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπῳ Θεόν· σέβωμεν τὸν τῇ θείᾳ συναφείᾳ τῷ παντοκράτορι Θεῷ συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον.

Item ejusdem, ex quaternione VI.

Heb. 2. v. 17. Perpende quod his statim subjungitur: *Ut misericors*, inquit, *fieret, & fidelis pontifex in his quæ sunt ad Deum. In quo enim passus est ipse tentatus, potest tentatis subvenire*. Pontifex igitur qui passus est, misericors est: passibile autem extitit templum, non Deus, qui vivificat illum qui passus est.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ϛ'.

Σκόπει, καὶ τὸ τούτοις εὐθὺς συναπτόμενον· ἵν' ἐλεήμων, φησί, γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. οὐκοῦν ὁ παθὼν, ἀρχιερεὺς ἐλεήμων· παθητὸς δὲ ὁ ναὸς, οὐχ ὁ ζωοποιὸς τοῦ πεπονθότος Θεός.

Item ejusdem, ex quaternione XXVII.

Ut discatur, inquit, quam eximia extiterit

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον κζ'.

Ἵνα μάθῃς, φησίν, ὡς σφόδρα τις ἦν θεό-

1 Hunc locum recitat Rusticus Diac. in lib. adv. Aceph.

ANNO CHRISTI 431.

ACTIO I. CONCILII.

πτος ὑπῆρχε συνάφεια, καὶ ἐν βρέφει τῆς δεσποτικῆς καθορωμένης σαρκός. ἦν γὰρ ὁ αὐτὸς βρέφος, καὶ τοῦ βρέφους δεσπότης. ἐπῃνέσατε τὴν φωνὴν, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὴν ἀβασανίστως κρατῆτε· εἶπον γάρ, ὁ αὐτὸς ἦν βρέφος, καὶ τοῦ βρέφους οἰκήτωρ.

Τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον α'.

Κοιναὶ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, καὶ μόναις ὑποστάσεσι τὴν διαίρεσιν ἔχουσι. ἡ γοῦν τοῦ μονογενοῦς δόξα ποτὲ μὲν τῷ πατρὶ περιῆπται· ἔστι γάρ, φησίν, ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με· ποτὲ δὲ τῷ πνεύματι· τὸ πνεῦμα γάρ, φησί, τῆς ἀληθείας ἐμὲ δοξάσει· ποτὲ δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ δυναστείᾳ.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ιϛ'. περὶ Χριστοῦ λέγοντος.

Οὗτος ὁ λέγων· Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον πλάτην ὑπομείνας· προσκυνῶ δὲ σὺν τῇ θεότητι τοῦτον, ὡς τῆς θείας συνεργὸν αὐθεντίας. Καὶ μεθ' ἕτερα. Οὐ καθ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ πλασθὲν ἀπὸ μήτρας. οὐ καθ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ κτισθὲν ἐκ τοῦ πνεύματος· οὐ καθ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ * ταφὲν ἐπὶ μνήματος· οὕτω γὰρ ἂν ἦμεν ἀνθρωπολάτραι, καὶ νεκρολάτραι σαφεῖς. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῷ ληφθέντι Θεὸς, ἐκ τοῦ λαβόντος ὁ ληφθεὶς, ὡς τῷ λαβόντι συναφθεὶς, συγχρηματίζει Θεός.

* φατὶν

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον γ'. κατὰ αἱρετικῶν περὶ τοῦ πνεύματος λέγοντος.

Πῶς γὰρ εἴη δοῦλον, φησί, τὸ μετὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ ἐργαζόμενον; κἂν ζητοίη τις τὰς τοῦ πνεύματος * πράξεις, εὑρήσει [illegible] τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ κατ' οὐδὲν ἀπολειπομένας· οὐχ ὡς τῆς μιᾶς μεριζομένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς θείας γραφῆς τὰ τῆς μιᾶς ἰσχύος καθ' ἑκάστην μεριζομένης ὑπόστασιν, εἰς ἀπόδειξιν τοῦ τῆς τριάδος ὁμοίου. καί μοι σκόπει τὸ ὅμοιον, ἐν τοῖς ἐν ἔργοις * καιρῶν * ἀρξάμενον. ὁ Θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, συνεκάθισεν ἑαυτῷ τὴν ἀναληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα ὁ πατήρ· εἶπε γάρ, φησίν, ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου. τὸ τοῦ ἀναληφθέντος τὸ πνεῦμα κατάλληλον συνεκρότησε δόξαν· ὅταν γάρ, φησί, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἔλθῃ, ἐκεῖνο ἐμὲ δοξάσει.

* πράξεις,

* καιρίως. * ἴσως, ἀρξάμενος.

Ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ, τετράδιον ϛ'. περὶ Χριστοῦ λέγοντος.

Ὅτι ἀπεστάλη κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ὡς ὁ ἀπόστολος ἐπιφέρει, καί φησιν· οὗτος ὁ πιστὸς τῷ Θεῷ πεποιημένος ἀρχιερεύς. ἐγένετο γὰρ οὗτος, οὐκ ἀϊδίως προών. οὗτος ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἀρχιερέως, αἱρετικὲ, προκόψας ἀξίωμα· καὶ ἄκουε σαφεστέρας σοι τοῦτο διαβοώσης φωνῆς· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, φησί, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις καὶ ἱκεσίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν· καὶ τελειωθεὶς, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. τελειοῦται δὲ τὸ κατὰ μικρὸν προκόπτον, αἱρετικέ. περὶ οὗ καὶ [1] Ἰωάννης ἐν τοῖς εὐαγγελίοις βοᾷ. Ἰησοῦς προέκοπτεν

[1] αὐτῷ

illa divinitatis conjunctio; vel cum infante dominica cerneretur caro. Ipse enim & infans erat, & infantis dominus. Laudastis vocem, verum ne temere ac sine examinatione illi applaudatis. Dixi enim, Idem omnino & infans erat, & infantis inhabitator.

Ejusdem, ex quaternione I.

Communes enim sunt trinitatis operationes, solaque hypostaseon distinctione secernuntur. Quamobrem unigeniti gloria aliquando adscribitur Patri: ait enim: *Est Pater meus, qui glorificat me*: interdum vero Spiritui: *Spiritus enim*, inquit, *veritatis glorificabit me*: nonnunquam vero Christi potentiæ.

Joan. 8. v. 54. Joan. 16.

Item ejusdem, ex quaternione XVI. *ubi de Christo loquitur*.

Matth. 27. v. 46. Hic est qui dicebat: *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?* hic est qui triduo mortuus fuit: hunc autem tanquam divinæ majestatis cooperatorem una cum divinitate adoro. *Et post alia*. Non per se & secundum se Deus est, quod in utero formatum est: non per se & secundum se Deus est, quod Spiritus sancti opera effectum est: non per se & secundum se Deus est, quod in monumento conditum est: sic enim hominum, mortuorumque manifesti cultores essemus. At vero, quia Deus in homine assumpto existit, assumptus, ut assumenti conjunctus, propter assumentem Deus appellatur.

Item ejusdem, ex quaternione III. *contra hæreticos, ubi de Spiritu loquitur*.

Quomodo is, inquit, servus esse queat, qui una cum Patre & Filio operatur? Quod si quis functiones Spiritus quærat, eas nulla sui parte patris & Filii inferiores esse comperiet. Non quod una divinitas in plures partes divisa sit, sed quod divina scriptura ad ostendendam trinitatis æqualitatem, ea singulis hypostasibus nonnunquam impertiri soleat, quæ unius alioqui sunt potentiæ. Hoc verum esse, ex iis operibus spectare licet, quæ in tempore sunt suscepta: Deus Verbum factum est caro, & habitavit in nobis. Humanam porro naturam assumptam Pater sibi consedere fecit. Ait enim: *Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis*. Spiritus denique veniens, assumpti gloriam promovit & invulgavit. *Cum venerit*, inquit, *Spiritus veritatis, ille me glorificabit*.

Joan. 1. Ephes. 2. Psal. 109. Joan. 16.

Item ejusdem, ex quaternione VI. *ubi de Christo agit*.

Luc. 4. v. 18. Missus est enim captivis prædicare remissionem, & cæcis restitutionem visus: & ut Apostolus subjungit & ait, *Hic ille est, qui fidelis pontifex Deo factus est*. Factus enim is est, qui ab æterno non præexistebat. Hic, hæretice, ille ipse est; qui ad pontificiam dignitatem paulatim evectus est. Audi vocem hoc tibi clarius intonantem: *In diebus illis*, inquit, *carnis suæ preces & supplicationes ad eum, qui possit illum salvum facere a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, & exauditus est pro sua reverentia: & quidem cum esset Filius, didicit ex iis quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ*. Consummatur autem, hæretice, id quod paulatim proficit. Qua de re & * Joannes [2] in evangeliis clamat:

Hebr. 2. v. 17.

* Habetur Luc. 2. v. 52.

1 Ita & Mss. Regii. in Græco, & Joannes.

2 Mss. duo Colbert. & Turon. & Lucas. Bellov. Joannes & Lucas. Marius Mercator, ut ...

Actio I. Epistola, & gratia Quibus Paulus confessus pronuntians, ait: *Confiteamur*, *fallus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ; appellatus a Deo pontifex secundum ordinem Melchisedec.* Et infra: *Pontifex appellatus*. Quid igitur contra mentem Pauli impassibile Deum Verbum interpretatis, terrenæ similitudini ipsum commiscens, & paffibilem pontificem facitis?

Heb. 1.

Item ejusdem, ex quaterniones XXVI.

Unde, fratres, vocationis suæ cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Jesum, qui fidelis est ei qui fecit illum. Et infra: Cum igitur unus hic noster pontifex sit, compatiens, nobis cognatus, & flabilis, nolite a fide quæ in ipsum est, recedere. Ipse enim promittit nobis benedictionis ex semine Abrahæ mittus esse, & tanquam pro fide & cognato sibi genere sacrificium offerens. Sed adverte, cum omnem pontificem sacrificio egere fateatur, Christumque, veluti qui illius non indigueris, excipiat; hic tam pro fe, quam pro cognato sibi genere sacrificium obtinisse affirmat.

Item ejusdem, ex quaterniones 1v.

Audite itaque, & hi quæ dicuntur, & animum advertite: *Qui mandatus*, inquit, *meam carnem*. Memineritis de carne sermonem hic esse, & carnis vocabulum a me adjectum non esse, non illis forsan perperam interpretari videar. *Qui*, inquit, *manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem*: non dijit: Qui manducat meam divinitatem, aut bibit meam divinitatem, sed, *Qui manducat meam carnem, & bibit meam sanguinem, in me manet, & ego in eo*. Et post alia.

Joan. 6. p. 56.

Veram ad id quod propositum est, revertamur: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo*. Mementote, quod de carne verba hic fiant. *Sicut misit me vivens Pater*: me, inquam, quem cernitis. Sed aliquando perperam interpretor. Audiamus ex lequentibus: *Sicut misit me vivens Pater*. Illic divinitatem exponit, ego vero humanitatem. Jam videamus, quis perperam interpretetur: *Sicut misit me vivens Pater*. Hæreticus etiam dicit: Divinitatem hic exprimit: lenfus eft enim: Misit me Deum Verbum feciundum illos: Sicut misit me vivens Pater, & ego Deus Verbum vivo propter Patrem. Deinde quod mox lequitur: *Qui manducat me, & ipse vivet*. Quid quelo manducamus? divinitatem ne, an humanitatem?

Ibid.

Ibid.

Item ejusdem, ex quaterniones XXVI.

Et omnino, ait, si totum novum testamentum fimul accurate fcrutatis fuerit, nuliquam in eo mortem Deo adfcriptam comperies, fed vel Christo, aut domino, aut Filio. Hic autem voces, Christus, & Filius, & dominus, cum unigenito in fcripturis tribuuntur, naturarum duarum indicet exiftiunt: & aliquando quidem divinitatem, nonnunquam vero humanitatem, interdum autem utraque fimul exprimunt. Exempli caufa, quando apostolus Paulus per epistolam ita prædicat: *Cum inimici essemus, reconciliatsumus Deo per mortem Filii ejus*; Filii humanitatem clare indicat. At vero cum idem rurfum ad Hebræos fcribens ait: *Deus nobis locutus est in Filio*, *per quem fecit & sæcula*; divinitatem Filii indicat. Neque enim ca-

A Ἀνθ' ὧν ἐκ τοῦ κοσμικοῦ ἠκούετε, ἀγαπητοί, ἐν ἑαυτοῖς τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν. Ἐμοὶ γὰρ ἔπεμψε· Ὅτου οὖν ἡμῖν τοῦτο μόνον ἀρχιερέως σωματικῶς ἐν συνῳδίᾳ τὸ βεβαιῶ, τῆς οἰκείας καὶ φανερωτάτης πίστεως. Αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης δίκην τῶν σπερμάτων Ἀβραὰμ ἀπεκδέχεται, ὡς ὑπὲρ ἑαυτῷ καὶ τῷ συγγενῶς τῷ σώματος θυτῶν σωτηριῶν. σημειωσάτω, εἰ τοιαῦτα τοῦ τοιούτου ἀρχιερέως δεόμεθα θυσίας, ἢ ὑπεξελὼν τὸν Χριστὸν, ὡς μὴ δεόμενον, τὸν τοῦτο ὑπὲρ ἑαυτοῦ φησι φεροφόρον, ἢ τὸ σύγγενῆς, θυτίαν.

Ὁμοίως τὸ αὐτὸ, περιβόλου ιβ'.

Ἀνέκκλητοι τοίνυν, φρατρόγνιοι τοῦ γένους· ὁ τρώγων μου, φησὶ, τὴν σάρκα, μυημονεύετε ὅτι δεῖ τὸν σαρκὸς ἔφη τὸ πλεγόμενον, ἢ οὐτὶ τοῦ μὴ τρώγοντος τὴν τοῦ τῆς σαρκὸς ὄνομα· οὐκ μὴ δοκεῖν ἐπέρους παρερμαλεύειν· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα· μὴ ἔστω· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, τουτέστι· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Ἐν ἐμοὶ ἔστιν.

Ἀλλ' εἰπὲ τὸ τρόκτεφαρ· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. μυημονεύθη, ὅτι φεῦ τῆς σαρκὸς τὸ πλεγόμενον· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· ἐγὼ ἐ φασμένον. ἀλλ' οὐκοῦν παρερμαλεῖν· ἀλεκτορῶν ὡς ἐν ἔξεῖ· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, ἐκείνος λέγων τὸν θεόπνευστον, ἐγὼ δὲ τὸν ἀνθρώπινον. Πῶς μὴ τὸ ὁ παρερμαλεῖν· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· λέγουσ ἐξαρτιτικὸς, ἐστιν ὅτι τοῦ θεοῦ τὸν λόγον· ἀπεσταλέ με, φησὶ, τὸ Θεὸν λόγον· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· κατ' ἐμοῦ, φησὶ, ζῶ ὁ Θεὸς λόγος διὰ τὸ πατρὶ· ὅτι τὸ μετὰ τοῦτ. ὁ ὁ τρώγων μου, κἀκείνος ζήσεται· τίνος ἐὸ λόγῳ· τοῦ θεόπνευ, ἢ τοῦ ἀνθρωπόπνου·

Ὁμοίως τὸ αὐτὸ, περιβόλου ιγ'.

Καὶ ὅλως, φησὶν, εἰ πᾶσαν ὁμῶ τὴν γραφὴν μετὰ πολλοῦ, οὐκ ἂν εὕροις οὐδαμῶς σαφῶς τοῦτο τὸ θάνατον τοῦ θεοῦ τοῦ πατρὸς τοῦ ἑνὸς, ἢ Χριστὸ, ἢ υἱοῦ, ἢ κυρίου. τὸ δὲ Χριστὸς, ἢ υἱὸς, ἢ κύριος, ἐπὶ τὸ μονογενὲς ἀνθ' τὸ γεφρὸς ἀναβιβάμενος, ἢ φύσεων ἔφη τὴν δύο σημαντικὸ. ἐ τοτὲ μὲν θεότητα τοῦ θεόνυπ, νοῦ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα, ποτὲ δὲ ἀμφότερα· ὅτου, φησὶ Παῦλος ἐπιστέλων κορίνθοις· ἐν ᾧ καὶ εἰπὼν, καταλλάγεμεν τῷ Θεῷ διὰ τὸ θανάτου τῆ ἀνθρωπότητα ἀφῷ τὸ υἱὸ. ἐν λόγῳ πάλιν ὁ αὐτὸς πρὸς Ἑβραίους· ὁ Θεὸς ἐλαλήσας ἡμῖν ἐν υἱῷ, ἢ λόγῳ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἢ θεόπνευ ἀνθρωπόπνου ἐν υἱῷ· ἢ τοῦ θεοῦ λόγου· ἢ τοῦ θεόπνευ ἢ ἀνθρωπόπνου, ἢ μὴ αὐτοῦ

A ἀπὸ τοῦ κοσμικοῦ ἠκούετε, ἀγαπητοί, ἐν ἑαυτοῖς τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν. Ἐμοὶ γὰρ ἔπεμψε· Ὅτου οὖν ἡμῖν τοῦτο μόνον ἀρχιερέως σωματικῶς ἐν συνῳδίᾳ τὸ βεβαιῶ, τῆς οἰκείας καὶ φανερωτάτης πίστεως. Αὐτὸς γὰρ ἡμῖν τῆς ἐπηγγελμένης δίκην τῶν σπερμάτων Ἀβραὰμ ἀπεκδέχεται, ὡς ὑπὲρ ἑαυτῷ καὶ τῷ συγγενῶς τῷ σώματος θυτῶν σωτηριῶν. σημειωσάτω, εἰ τοιαῦτα τοῦ τοιούτου ἀρχιερέως δεόμεθα θυσίας, ἢ ὑπεξελὼν τὸν Χριστὸν, ὡς μὴ δεόμενον, τὸν τοῦτο ὑπὲρ ἑαυτοῦ φησι φεροφόρον, ἢ τὸ σύγγενῆς, θυτίαν.

Ὁμοίως τὸ αὐτὸ, περιβόλου ιβ'.

Ἀνέκκλητοι τοίνυν, φρατρόγνιοι τοῦ γένους· ὁ τρώγων μου, φησὶ, τὴν σάρκα, μυημονεύετε ὅτι δεῖ τὸν σαρκὸς ἔφη τὸ πλεγόμενον, ἢ οὐτὶ τοῦ μὴ τρώγοντος τὴν τοῦ τῆς σαρκὸς ὄνομα· οὐκ μὴ δοκεῖν ἐπέρους παρερμαλεῖν· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα· μὴ ἔστω· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, τουτέστι· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Ἐν ἐμοὶ ἔστιν.

Ἀλλ' εἰπὲ τὸ τρόκτεφαρ· ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ἢ τίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. μυημονεύθη, ὅτι φεῦ τῆς σαρκὸς τὸ πλεγόμενον· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· ἐγὼ ἐ φασμένον. ἀλλ' οὐκοῦν παρερμαλεῖν· ἀλεκτορῶν ὡς ἐν ἔξεῖ· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, ἐκείνος λέγων τὸν θεόπνευστον, ἐγὼ δὲ τὸν ἀνθρώπινον. Πῶς μὴ τὸ ὁ παρερμαλεῖν· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· λέγουσ ἐξαρτιτικὸς, ἐστιν ὅτι τοῦ θεοῦ λόγου· ἀπεσταλέ με, φησὶ, τὸ Θεὸν λόγον· καθὼς ἀπέσταλέ με ὁ ζῶν πατὴρ· κατ' ἐμοῦ, φησὶ, ζῶ ὁ Θεὸς λόγος διὰ τὸ πατρὶ· ὅτι τὸ μετὰ τοῦτ. ὁ ὁ τρώγων μου, κἀκείνος ζήσεται· τίνος ἐὸ λόγῳ· τοῦ θεόπνευ, ἢ τοῦ ἀνθρωπόπνου·

Ὁμοίως τὸ αὐτὸ, περιβόλου ιγ'.

Καὶ ὅλως, φησὶν, εἰ πᾶσαν ὁμῶ τὴν γραφὴν μετὰ πολλοῦ, οὐκ ἂν εὕροις οὐδαμῶς σαφῶς τοῦτο τὸ θάνατον τοῦ θεοῦ τοῦ πατρὸς τοῦ ἑνὸς, ἢ Χριστὸ, ἢ υἱοῦ, ἢ κυρίου. τὸ δὲ Χριστὸς, ἢ υἱὸς, ἢ κύριος, ἐπὶ τὸ μονογενὲς ἀνθ' τὸ γεφρὸς ἀναβιβάμενος, ἢ φύσεων ἔφη τὴν δύο σημαντικὸ. ἐ τοτὲ μὲν θεότητα τοῦ θεόνυπ, νοῦ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα, ποτὲ δὲ ἀμφότερα· ὅτου, φησὶ Παῦλος ἐπιστέλων κορίνθοις· ἐν ᾧ καὶ εἰπὼν, καταλλάγεμεν τῷ Θεῷ διὰ τὸ θανάτου τῆ ἀνθρωπότητα ἀφῷ τὸ υἱὸ. ἐν λόγῳ πάλιν ὁ αὐτὸς πρὸς Ἑβραίους· ὁ Θεὸς ἐλαλήσας ἡμῖν ἐν υἱῷ, ἢ λόγῳ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἢ θεόπνευ ἀνθρωπόπνου ἐν υἱῷ· ἢ τοῦ θεοῦ λόγου· ἢ τοῦ θεόπνευ ἢ ἀνθρωπόπνου, ἢ μὴ αὐτοῦ

Actio I. Epistola, & gratia Quibus Paulus confessus pronuntians, ait: *Confiteamur*, *fallus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ; appellatus a Deo pontifex secundum ordinem Melchisedec.* Et infra: *Pontifex appellatus*. Quid igitur contra mentem Pauli impassibile Deum Verbum interpretatis, terrenæ similitudini ipsum commiscens, & paffibilem pontificem facitis?

Item ejusdem, ex quaterniones 1v.

Unde, fratres, vocationis suæ cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Jesum, qui fidelis est ei qui fecit illum. Et infra: Cum igitur unus hic noster pontifex sit, compatiens, nobis cognatus, & flabilis, nolite a fide quæ in ipsum est, recedere. Ipse enim promittit nobis benedictionis ex semine Abrahæ mittus esse, & tanquam pro fide & cognato sibi genere sacrificium offerens. Sed adverte, cum omnem pontificem sacrificio egere fateatur, Christumque, veluti qui illius non indigueris, excipiat; hic tam pro fe, quam pro cognato sibi genere sacrificium obtinisse affirmat.

Item ejusdem, ex quaterniones 1v.

Audite itaque, & hi quæ dicuntur, & animum advertite: *Qui mandatus*, inquit, *meam carnem*. Memineritis de carne sermonem hic esse, & carnis vocabulum a me adjectum non esse, non illis forsan perperam interpretari videar. *Qui*, inquit, *manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem*: non dijit: Qui manducat meam divinitatem, aut bibit meam divinitatem, sed, *Qui manducat meam carnem, & bibit meam sanguinem, in me manet, & ego in eo*. Et post alia.

Veram ad id quod propositum est, revertamur: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo*. Mementote, quod de carne verba hic fiant. *Sicut misit me vivens Pater*: me, inquam, quem cernitis. Sed aliquando perperam interpretor. Audiamus ex lequentibus: *Sicut misit me vivens Pater*. Illic divinitatem exponit, ego vero humanitatem. Jam videamus, quis perperam interpretetur: *Sicut misit me vivens Pater*. Hæreticus etiam dicit: Divinitatem hic exprimit: lenfus eft enim: Misit me Deum Verbum feciundum illos: Sicut misit me vivens Pater, & ego Deus Verbum vivo propter Patrem. Deinde quod mox lequitur: *Qui manducat me, & ipse vivet*. Quid quelo manducamus? divinitatem ne, an humanitatem?

Item ejusdem, ex quaterniones XXVI.

Et omnino, ait, si totum novum testamentum fimul accurate fcrutatis fuerit, nuliquam in eo mortem Deo adfcriptam comperies, fed vel Christo, aut domino, aut Filio. Hic autem voces, Christus, & Filius, & dominus, cum unigenito in fcripturis tribuuntur, naturarum duarum indicet exiftiunt: & aliquando quidem divinitatem, nonnunquam vero humanitatem, interdum autem utraque fimul exprimunt. Exempli caufa, quando apostolus Paulus per epistolam ita prædicat: *Cum inimici essemus, reconciliatsumus Deo per mortem Filii ejus*; Filii humanitatem clare indicat. At vero cum idem rurfum ad Hebræos fcribens ait: *Deus nobis locutus est in Filio*, *per quem fecit & sæcula*; divinitatem Filii indicat. Neque enim ca-

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Ann. Christi 431.

Ann. Christi 431.

Actio I. Concilio Ephesino. c. 1. c. 16.

Item ejusdem, ex quaterniones XXXIII.

Animadverto, inquit, plebem nostram multum religiosis, & maximum pietatis fervorem habere: verum propter doctrinam novitatis divine ignorationem gravitier errare videbat. Hoc tamen ipsi populo vitio vertendum non est, fed doctoribus (quod quamdelicta dicerem) tribuendum, quibus otium non fuppetit, ut nobis aliquid de exactioribus dogmatibus propositum.

Petrus presbyter Alexandinus, & notarium presbyterum dixit: Et hic apcte affirmat, neminem' ex doctoribus qui ante illum extiterant, ea populis locutum, quæ ipse locutus eft.

Hariauus Philippensium episcopus dixit: Quandoquidem horrenda ac blasphema funt Nestorii dicta, neque aures nostræ hisce amplius inquinari fersent; blasphemæ illius vocis, ad perpetuam auditoris accultationem & notam, fingillatim abtis infertatur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & notarium presbyterum dixit: Recordentur pissimiique metropolitanus & episcopus Carthaginis Capreolus per Besolam diaconum ad facram hanc fynodum epistolam fcripfit: hanc, fi placeat vestra justitia, recitabo. Recitabo autem & illius interpretationem.

Quæsnii beatissimique comminiphis, qui nuncumque ad synodum convenere, Capreolus episcopus in domino Sal.

Ὀτάβαμ, πιστοὶ φρατρες, νεοπαμ- ὀμεν νεφτραν ἡμῶν τὴν ἱερὰν σύνοδον τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Νικαίᾳ τῇ πόλει, ἐν ᾗ ἐπιστεύθη τὸ ἅγιον πνεῦμα· ἀνάθεμα τοῖς μὴ φρονοῦσι τὴν ἀκριβῆ τοῦ θεοῦ λόγου γνῶσιν· ἀνάθεμα τοῖς ἀπιστοῦσι τὴν ἐν σαρκὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἐπιφάνειαν· ἀνάθεμα τοῖς μὴ ὁμολογ

Actio I. Concilii. quoque versum longe fateque porrigitur, omittit offert, promptam illam veniendi facultatem reprimit. His itaque impedimentis epiſcopi, quibus propoſitum id erat, prohibiti, ex Africæ ambitu ſimul convenire nequiverunt. Hinc incommodis accedebat, literas imperatoris ſe in Africam paſſe ad nos perlatas eſſe, quando jam inde pluque ad univerſalem venerandam ſynodum vix decorum mentium ſpatium laperetur. Quod ſane temporis intervallum, eſſi nullo impraeſentarium ab hoſtibus difficultas fuiſſet objecta, vel ad Africanam ſynodum cogendam vix ſatis erat. Hinc factum eſt, ut licet ſolemnem aliquam legationem mittere nequaquam voluerimus, attamen propter reverentiam & obſervantiam, quæ ecclaſiaſticæ diſciplinæ debetur, filium meum Baſilium diaconum unà cum his excaſtionis literis ad vos, venerabiles fratres, deſtinavimus. Quamobrem veſtram ſanctitatem rogamus atque rogatam cupio (etiamſi ſibi ab catholicam per tantam venerandam ſacerdotum ſynodum, Dei noſtri auxilio in omnibus ſtabilem ac firmam inturam certo confidam) ut Spiritu ſancto cooperante, quem coelibus veſtris in omnibus quæ acturi eſtis, præſto futurum non dubito, novas doctrinas, & antehac eccleſiaſticis auribus inauditas, priſcæ auctoritatis retorre inſtituti e medio ſanctorum patrum in ſubſtantiaque novis erroribus reſiſtatis; ne hos, quos priſdem impugnavit eccleſia, hiſque temporibus repullulantes, apoſtolicæ ſedis auctoritas, ſacerdotumque in unum conſonans ſententia oppreſſit, ſecundæ diſputationis praetextu vox jamdudum ablata removare videatur. Nam ſi quid forte novarum controverſiarum ſuſcitaverit, id diſcuſſioni ſubjicitur oportet; ut vel recte dictum confirmetur, vel vehementiamotione dignum explodatur. At vero ſi quis ea quæ jam olim dijudicata ſunt, denuo in diſputationem vocat ſinat; is ſane aliud nihil facere conſtebitur, quam de fide, quæ ſtatutum valuit, ſolemnet dubitare. Deinde ad poſteritatis exemplum, ut ea quæ nunc pro catholica fide ſtatuta ſunt, a posteriorum firmitatem obtinere valeant, opuſtet caeotia ita conſtituere, ut ſi quis ea, quæ ſuperiorum ſanctorum patrum ſanctiones ſtatuerunt, ſed conſtituta ſpiret. Nam ubi illa perpetuam firmitatem ſortiuntur volluerit, quæ de catholica fide ſtatuta ſtatuerit, is non propria conſcriptione, ſed antiquorum patrum judicio ſententiam ſuam corroborare debet: ita pe ea ratione partim veterum, partim recentioum decretis & ſententiis placita ſua comprobante, quæ ſolemnes reviratem; jam inde ab initio ad praeſens uſque tempus ſimplici puritate, invitiaque conſtantia & auctoritate decurrentem, ſe affirmet, docere, & tenere poſſit. Hæc pro praeſenti Africanorum legatione, quam eccleſiæ ſuperius memorata impedivit, venerabiles veſtris auribus ſuggerere volui; ubique interim rogatis, ut caeamatibus retinatis, praeſertimque temporum ſpectatis,

A ἀχλῆ, ἢ τῆς πάσης βεβαιότητος τὴν αἰτίαν τῶν, ὁ μὲν ὑπόνοιαν, ἀδήλοις ἐρημώτοις ὑφὶ ὁν μόνος ἐν ἑλλάτοις ἐπίπτωκα, τῶν ἀλλήλοις ἐφ' ἑαυτὸν ἐπιλύσεις, τὴν τῆς τοιαύτης ἀμφιβολίας ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπιστρέψαι, οἷς ἀφικτέον. Ἐπεὶδὴ τὰ ἐκβεβλημένα ὁ ἐμμένει τὸ πάνυ εἰς ἀμφίβολον, ὅπερ μὴ τὴν φροσκυνοῦσι πάσης σωθῆναι δύο κανόνων δόκιμα ἀφελεμένοις, οἱ τοῖς μόνοις ἐκκλησιαστικοῖς ἀκοεῖαι σωθῶσι τὸ σωμάνθεν, ἢ ἐκ μεθεμίας ἀνεχέρας ἀπὸ τῆς πολεμίων ἐπαρθεν συμβεβλῆκε ὀνεῖδεσι γνῶσκε· ἵνα, ἐν ᾗ τὰ μάλιστα ἀφιστῶσι ἀδεμίαν ἐπιτιμᾶν ἀνδρῶν, ἐκ τοῦ ἀρχαίου τῶν ἐκκλησιῶν ἐπιστήμη, τὸ ὑμῶν ἀν ἀφίστασιν τὸν ἀιδίκοιν μὴ τόπον τῆς τῶν ἀφιστήσεων γνωμαστῶν ἐπιμέλειαν, φροντιωνεῖ ἀδεῖφοι. Ὑμῖν αὐτὸ τοῦ ὑμετέρου ἐγκρίτοις· εἰ δὲ τὸ μάλιστα τεῖλον τὴ βοηθεῖα τὴ ἁμετῆς θεοῦ, ἐ πανελεῖν σωθῶν· φροντιωνεῖν ἰερέων βεβαίαν διὰ πάντων τῶν πίστο τῶν καθολικαὶ ἐσοῦμεν· ἵνα σπεφεῖν τοῦ τῆ ἀγίου πνέυματος, ὅπερ τοῖς ὑμετέρωις κεφαλαίοις ἐν τοῖς ἀφιστῶν ἐν τῶν ἀκοῦ τῶν ἀφιστῶν ἐν τῶν ἀκοῦ τῶν ἀφιστῶν ἐν τῶν ἀκοῦ τῶν

Actio I. concilii. *Nicetas Paphlagonis Metropolitanus. *Prov. Cretæ. *Dynamia Creta Epiri. *Colonia. *Monasterio. *prov. Hispaniæ Metropolitanus. *Dulichium. *Colonia Colonarum. *Post Petrum Antiochiæ Episcopum Nestor. *Antiquissima Metropolis Magnesiæ. *Magnesia. *prov. Rhodopes. *Maximianopolis. *prov. Rhodopes. *Prov. Cypri. *Cypri. *Cypri. *Parthenius Episcopus Constantiæ. *Curia. *prov. Cretæ. *Amnasia Curia. *Curia. *Gnos. Cretæ. *Curia. *Curia. *Curia

Actio I. Concilii.

Romanus Raphiæ episcopus subscripsi, &c.
Fidus episcopus Joppes subscripsi, &c.
Ajanes ¹ Sycamatonis episcopus subscripsi, &c.
Paulianus Majumæ ² episcopus subscripsi, &c.
Theodorus Arbadelorum episcopus subscripsi, &c.
Petrus Parmbolarum episcopus subscripsi, &c.
Paulus Anthedonis episcopus subscripsi, &c.
Netoras episcopus Gazæ subscripsi, &c.
Isidas episcopus Phænis subscripsi, &c.
Serenianus episcopus Myrenium subscripsi, &c.
Cyrillus Pylarum episcopus manu laborans, per Seleucipondum presbyterum subscripsi.
Hermogenes Rhinocurorum episcopus subscripsi, &c.
Eusebius Pelusii episcopus subscripsi, &c.
Eupotius episcopus Ptolemaidis subscripsi, &c.
Phœbammon episcopus Copti subscripsi, &c.
Paulus episcopus Parætonii subscripsi, cum synodo decernens.
Macedonius Xoonis episcopus subscripsi, &c.
Petrus Oxyrinchi episcopus subscripsi, &c.
Adelphius Onuphitarum episcopus subscripsi, &c.
Athanasius Paralii episcopus subscripsi, &c.
Heraclides parœciæ Thyneos episcopus subscripsi, &c.
Silvanus Copritis episcopus subscripsi, &c.
Cyrus Achxorum episcopus subscripsi, &c.
Marinus Heliopolis episcopus subscripsi, &c.
Macarius Metelitanorum episcopus subscripsi, &c.
Adelphius Saeitis episcopus subscripsi, &c.
Metrodorus Leontorum episcopus subscripsi, &c.
Joannes Hephæstitorum episcopus subscripsi, &c.
Leontius episcopus ..... subscripsi, &c.
Strategius ³ Arbitrarum episcopus subscripsi, &c.
Lampetius Cassii episcopus subscripsi, &c.
Theopempon Cabasorum episcopus subscripsi, &c.
Eusebius ⁴ Nilopolis episcopus subscripsi &c.
Chrysaorius ⁵ Aphroditarum episcopus subscripsi, &c.
Alexander Cleopatridis episcopus subscripsi, &c.
Theon ⁶ Herculis Sethcratii episcopus subscripsi, &c.
Theonas Pyrrhis episcopus subscripsi, &c.
Heraclides Superior Heracleæ episcopus subscripsi, &c.
Arithobulus Thmueos episcopus subscripsi, &c.
Ammon episcopus Phais episcopus subscripsi, &c.
Antonius episcopus subscripsi, &c.
Ammonius episcopus subscripsi, &c.
Sabinus Panis episcopus subscripsi, &c.
Meraclius episcopus Lanthanidis subscripsi, &c.
Zenobius Barcæ Pentapolis episcopus subscripsi, &c.
Isaac Elearchiæ episcopus subscripsi, &c.
Zenon Tenchiorum episcopus subscripsi, &c.
Abraam civitatis Oltrachæ episcopus subscripsi, &c.
Hieraces Aphnaitarum episcopus subscripsi, &c.
Samuel Dysthenidis episcopus subscripsi, &c.
Daniel episcopus Darnenis subscripsi, &c.
Sospater Libyæ Septimianæ episcopus subscripsi, &c.
Petrus Selæ episcopus subscripsi, &c.
Antonius Panephyi episcopus subscripsi, &c.
Hellodius episcopus sanctæ Dei ecclesiæ ..... subscripsi, &c.

¹ Joannes, pro Ajanes. ² Majumæ, Mercatori. ³ Metrifiæ, Isidoro. ⁴ Metr. Cyrillus episcopus Nilopolis. ⁵ Metr. Aphrodisiorum. ⁶ Metr. Theonas episcopus Lycopolis Pyrrophilorum & Herculis Sethcratii.

Anno Christi 451.

Actio I. Concilii.

Βασιλείου ἐπίσκοπος Γαγγρῶν τῆς μητροπόλεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας ἐνταῦθα ὢν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ἐκείνῳ συνῴδοις ἐπιστρεπτὴ καὶ αὐτὸς ὑπέγραψα, καὶ παρεκελευσάμην.

Ἀργεῖος ἐπίσκοπος Περμισσίας τῆς Παφλαγονίας ὑπέγραψα. Ἐκείνῳ συνῴδοις ὑπέγραψα· οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.

Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἀδραμυττηνῶν ἐκκλησιαστικῆς μητροπόλεως, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀνδρόνικος ἐπίσκοπος τῆς Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀρσένιος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀνδρόνικος ἐπίσκοπος Ἀκμωνείας ὑπέγραψα, καὶ τῆς ἐθνικῆς.

Ἀνατόλι

ACTIO I. Concilii

Paulus minimus Lydiæ Dardanorum episcopus adversa valentinianæ laborans, mandato in scripsis, manu fratris & communitti Phosci adhibita, decernens cum sancta synodo subscripsi, &c.

Lydia

Limenius episcopus ecclesiæ sanctæ Dei apud Sellas, pitovinciæ ; Mediæ, decernens subscripsi, &c.

Antalo

Theodores minimus Atalorum episcopus decernens subscripsi, &c.

Oxymonum

Paulus ecclesiæ in Thrymnia episcopus decernens subscripsi, &c.

Ariæ Pentapolis Maleficorum

Timotheus episcopus civitatis Termesi & Eudociadis subscripsi, &c.

Ædelius Hiodorum civitatis episcopus subscripsi, &c.

Libanius Palmopolis episcopus decernens subscripsi, &c.

Joannes minimus episcopus Aurelianopolis, provinciæ Lydiæ, subscripsi, &c.

Theodorus Gadarorum episcopus decernens subscripsi. Ætherius diaconus subscripsi, jussus ab eo non bene valente, nec scribente.

Daphnus Magnesiæ Maandri episcopus decernens subscripsi, &c.

Thomas Valentinianopolis episcopus decernens subscripsi, &c.

Eupreprius Bizyæ episcopus decernens subscripsi, &c.

Bizyæ

Berinianus Pergæ episcopus decernens subscripsi, &c.

Pergæ

Pabiscus Apollonias episcopus subscripsi, &c.

Thyatyrorum Tyrrhenis

Eulogius Tyrrhenorum episcopus decernens subscripsi, &c.

Isaac episcopus Taulatum subscripsi. Adelphius episcopus Onuphcos rogatus ab ipso subscripsi pro eo, cum quæ le haberet.

Taulatis

Eudoxius episcopus civitatis Chomatis, provinciæ Lydiæ, decernens subscripsi, &c.

Chomatis

Aristocratus

Aristocritus Olympi episcopus sanctæ synodi sententiis premissis subscripsi, &c. assentior.

Postea quam hi omnes Nestorii depositioni subscripsissent, accesserunt alii episcopi ad sanctam synodum, qui de ipsi quoque propositis damnationi subscripserunt : Episcopi quoque ipsum Nestorium deposuerunt, ut non sit ei ecclesiæ cura : aliqui enim locum tenuerunt episcoporum, qui adhuc in ecclesiarum suarum tenent non possunt, ut sunt ex ipsis ; ut

Depositio Nestorii, quod ad Nestorium attinet, de damnatione ejus.

Sancta synodus Dei gratia juxta religiosissimum Christianissimorumque imperatorum nostrorum Nestorium in Ephesorum metropoli congregata, Nestorio novo Judæ.

AGNOSCIS te, propter impias prædicationes tuas, & adversus canones contumaciam, vigesimo decimoquinto mensis Junii præsentis, juxta ecclesiasticorum sanctionum decreta, a sancta synodo depositum, atque ab omni ecclesiastico gradu alienum esse ; ut

Ejus epistola, de damnatione ejusdem Nestorii quoties sanctæ synodo, ad ipsum transmissa est a sancta synodo.

ANNO CHRISTI 431.

Epistola ad clericos & œconomos ecclesiæ Constantinopolitanæ de ipso missa, quo & ad ipsum Nestorium (damnationis sententia) scripta fuerat.

Sancta synodus Dei gratia juxta religiosissimorum piissimorumque imperatorum nostrorum decretum Ephesi congregata, illustrissimis Eucherio, reverendissimis presbyteris, & œconomis, cæterisque religiosissimis clericis sanctæ Dei Constantinopolitanæ ecclesiæ Sal.

CONNOSCAT reverentia vestra, blasphemum Nestorium propter impias suas prædicationes, & contra ecclesiasticos canones contumaciam, hesterno die, qui fuit præsentis mensis Junii vigesimus secundus, a sancta synodo juxta ecclesiasticas sanctiones depositum, & ab omni ecclesiastici gradu amotum fuisse. Proinde omnia quæ ad ecclesiam pertinent, custodite, ut & rationem illi redditurus, quo Dei voluntate, piissimumque ac religiosissimorum imperatorum nostrorum nutu ordinandus est Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopus.

Cyrilli epistola ad quosdam de clero Constantinopolitano.

Cyrillus archiepiscopus Alexandrinus ; Comazio & Potamiani episcopis, & domino Dalmatio monasterium archimandritæ, & Timotheo & Eulogio presbyteris, dilectis ac dignissimis, & in Christo sanctissimis piis primum salutem.

EXPECTABAMUS honorabilem Nestorium ; accessurum ac pœnitentia ductum ob ea quæ post ordinationem suam blasphemo ore pronulit, a sancta synodo veniam petiturum : quamquam

Ut ne ipsum periculum erat veniam impetrare, ut ipse ipsum expediret a homini, qui talibus concinnibus omnem tentarum orbem pervertit, fidemque religiosæ ac ecclesiæ servatam & cultum labefactaverit veniam concedere. Etenim ille, qui vel unicam infamem vocem contra piissimos Christianissimosque imperatores deprometre aulus fuerit, meritoque legum indignationem non eradit : quanto justius eam experiri par est illum penitus impium, qui facrosanctum incarnationis mysterium evertere, ac dispensationem abolere conatus est, quam sanctus & benignus Dei Patris Filius unigenitus propter nos impleviit, homo fieri non dedignatus, ut omnes nos salvos faceret, mundumque universum a morte & peccato liberaret ? Verum flagrentia est viri hujus duritia, mentisque obstinatio. Neque enim pœnituit, neque ea fletu diluit, quæ contra gloriam omnium nostrum salvatoris Christi dicere ausus fuerat : quin etiam cum vestiset Ephesum, iisdem rursum usus est sermonibus, quibus ante ; ac demuo certum omnibus indicium fecit, se a perversa sententia minime alienum esse ; itaque cum quidam celebriores metropolitani, piissimique episcopi, adversus eum quæstionem mereo moverent, claceque ex divina scriptura convinci

1 Mitte, obsecro, Tertullianum, ad Scapulam.

2 Vet. V. Commentarii.

ACTIO I. cœnitis

cerent, & offenderet Deum esse illum, quem sancta virgo fecundum carnem genuerat; in hanc fœtetamen vocem proiecerit: Ego binos fratres & trimestrem Deum non dico. Quisque alia addidit non pauca, unigeniti incarnationem e medio pulse tendens.

Ac terminus quidem sanctæ synodo a pissimis impiorum hæresibus profusus erat facta pentecostes diles. Primæ enim illorum literæ, quibus vocabamur, ita erant conscriptæ. Hanc autem præfinitam diem non nostro adventu in civitatem Ephesiorum antevertimus: neque enim decebat, ut dominorum edicta negligeremus. Verum postea quam pissimum religiosissimumque Joannem episcopum Antiochenum advenire accepimus, adhuc fœdeceim dies expectavimus, cum tamen tota synodus reclamaret, sæpeque illum consessui interesse non velle, quod meteuret, ne forte reverendissimus Nestorius, qui ex illius ecclesia assumptus fuerat, loco fuo moveretur: quæ res ipsi fortasse iusta pudorem incuteret. Quam suspicionem verum existitie, ipsi pollex experientia liquido offendit: nam difficilis adventum suum. Etenim nonnulli ex orientalibus ejus episcopis, ab illo primitiv, hæc denuntiarunt: Præcepit nobis dominus Joannes episcopus, ne vestræ pietati eleamus: Si tardavero, quod fecimus ellis, ad faciatis. Sancta itaque Synodus octavo & vigesimo die mensis Panni, ut Alexandrini vocant, in ecclesia magna, quæ appellatur sancta Maria, congregata, missis quibusdam religiosissimis episcopis, Nestorio denuntiat, ut veniat, fibique non defit, ac de iis quæ scripserat & dixerat, coram rationem reddat. Ille autem primo respondit; Considerabo, & videbo. Accersitus est altera citatione per sanctissimos quidam episcopos, item a sancta synodo ad eum missos. Ille veto eorum nam commisit plane indignam. Nam militer a Candidiano magnificentissimo comite acceptos, ente ardes suo ius verbatur, collocavit eum fedibus, ut accerent, ut qui forte ad illum ingredi vellent. Cum autem sanctissimi episcopi qui missi fuerant, perseverarent, unum hoc affecerunt, le non adelle ut alperum quæpiam diceretur, vel audirent, sed ut suam sententiam ferant, datam ipsum, ocerant; varias illas ellecitationibus, ut qui sanctorum ius redarguit, venire oblet. Ob unum tamen illum dolorem citationes, quas ad illum dedimus, ad illum delatæ sunt, ut ne illud dedimus illi, ut ne illum, ut ne illum, ut ne illum

ACTIO I. CONCILII.

pacificum legitimumque pietatis vestræ scopum detrectantes, imo vero ecclesiasticas, imperatoriaque sanctiones contemnentes, ordinatam ac concordem Dei confessionem offugientes, & forte ecclesiastici corporis dissolutionem machinantes, foli ipsi concilium celebrantes; rem utique ab ecclesiæ confusione, & pietatis vestræ literis, paulo ante scriptis, alienam agentes. Si quidem vestræ pietatis literæ continebant, ut una & consonans ab omnibus fides, tam evangeliis, quam apostolicis literis, & sanctorum patrum dogmatibus convenienter exponeretur. Verum præditi nihil horum omnium curantes, ea inter scipios patrare festinarunt, quæ ab omnibus vestra majestas cognoscet. Sui porro fatellitibus per forum dispertitis, totam civitatem tumultu compleverunt. Hi nostras domos circumcurrebant: hi impetu fidei communem nostrum consensum perturbabant, extrema quidem minitantes. Hujus autem tantæ ledentionis auctor & anteignanus fuit Memnon Ephesiorum episcopus. Hic etenim sanctas ecclesias, sanctorumque martyrum sedes, & sacrosanctam apostoli (*Joannis*) basilicam nobis præclusit, ut neque bostilliter agitatis perfugium nullum ad eas pateret: his vero magnam ecclesiam aperuit, idemque confessi fedem ibidem præparavit: nobis autem omnibus mortem est interminatus. Supplices proinde pietatem vestram rogamus, pietatemque obtestamur, quatenus sedes, & Christianique culminis vestri literis moremgerentes in hanc Ephesiorum civitatem, barbaricorum illorum insultum prorsus infesti, devenimus, ut jubeat vel non insidiosos custodiri, legitimamque synodum haberi; nullo ad eam vel clerico, vel monacho, sive is ex nostris, sive ex Ægyptiis patris, admisso; sed neque nullo episcopo ex iis qui non vocati accesserunt, ad turbandam sanctam synodum: ex qualibet autem provincia duos selectos, & fatium quæstionem non ignaros, una cum metropolitano ad consilium admisti, admissoque sanctorum patrum fidem cum pace & concordia stabilire, & confirmare: id oere jubeat, ut tuto nobis ad propria redire licuerit nam ipsam quoque vitam nobis se eruptos commiserunt.

Sunt autem qui subscripserunt.

Nestorius episcopus Constantinopolitanus.
Fritilas Heraclea Thraciæ episcopus.
Helladius Tarsi episcopus.
Dexianus episcopus Seleuciæ Isauriæ.
Himerius Nicomediæ episcopus.
Alexander Apamea metropolis episcopus.
Eutherius Tyanorum episcopus.
Basilius Thessaliæ episcopus.
Maximus Anazarbi episcopus.
Alexander Hierapolis Euphratensis episcopus.
Dorotheus Marcianopolis Mysiæ episcopus.

Ἀν τὸ κοινὸν συμφέρον τῆς ἐκκλησίας λογίσωνται, ἢν τὸ εὐθμεῖν ὁ ἑτοιμος τὴν ὑμέτερα δόξαν ἀποδεξόμενος, μᾶλλον δὲ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, & τῶν βασιλικῶν θεσμῶν παταφρονῆσαι, ἑφ' ᾧ μὴ ἐκλιθῶσιν ἡ σύμφωνοι ἡ πίστεως ὁμολογία, ῥᾷμα δὲ ἴσως τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐξαρθῆναι σῶμα, καθ' ἑωυτὸν συμπεφωνηκότων· ἀλλὰ τὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκθέσεις ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἀναγνῶσεται, & τὴν ἀρτίως γραφέντα σοφῶς τῶν ὑμέτερα ἀστεβεῖς γράμματα· μέχρι τῶν ἐν τῷ πάσῃ συμφωνίας ἐκπλεῖσαι πίστει, ὃν τῆς ἀπὸ τῆς ἱερᾶς βασιλείας γράμματα ἀπόκλεισον δὴ τῷ σωμάτων· ἐκεῖνα δὲ ἐν τῷ τῶν λογισμῶν σι προφανεῖ, καθ' ἑωυτὸ μὴ ἐπιφέρει, & ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ὑμέτερον εἰσεῖ κρίσεις· τὰς δὲ ἐκκλησίας ἐρεπτεῖν τοὺς εἰς ἡμᾶς ἐπιφέρεσθαι, ὀνομάζοντες τὴν ἁγίαν μεγάλην ἐκκλησίαν ἀσέβεσιν, & ἐν τῷ ἁγίῳ μαρτυρίῳ, & τὸ ἅγιον ἀπόστολον τοῦ ἀποκλείσαντος, ἵνα μὴ πρόσεχωμεν τὴν ὑμέτερον δωσῶμεν· ἐκείνοις δὲ ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἀσέβεσιν, & ἐν τῷ ἁγίῳ μαρτυρίῳ, & τὸν ἅγιον ἀπόστολον τοῦ ἀποκλείσαντος, & τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἀδόκητος, ἐκέβλθε δὲ ἡ μεγάλη ἀστεβείας, & ἀστεβοῦσιν, ἡ ἐκτεύξομεν, ἐκβᾶν τῆς ἡ ὑμετέρας κελεύσεις γράμματα τῆς φιλοχρίστου βασιλέως Ἐφεσίων κατοικεῖν· ἀγνοοῦντες τὴν βαρβαικὴς τοῦτος ἐφοβεῖν, κελεύσεις ἡμᾶς ἐν ἀνεκφράστοις φόβοις ἔχωσι, ἢ σύνοδος τὴν ἀπαιδεύτου χωλοῦ, μηδενὸς ἢ κληρικοῦ, ἢ ἡν μοναχοῦ, μόνον ἢ ἡγεμόνος, μόνον ἢ Αἰγυπτίου, ἐκτὸς τοῦ συνόδου, μόνον τοῦ ἢ ἐκλεκτοὺς δύο τῶν ἐπιστόλων, ἐπὶ πολλὴν τῶν ἐθνῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι· δὸς δὲ σωθῆ μετροτοῦν τὸ ἀκάτης ἐπαρχίας τὰς ἐκκλεῖτε, & ἐκκαθῆμεν τὰ πάντα εἰδέναι ζητήσεις, εἰς τὸ σωθῆναι συμφέρθαι, & μετ' εἰρήνης & συμφωνίας τῶν τῶν ἁγίων πατέρων βεβαιῶσαι πίστιν· ἢ κελεύσεις ἡμᾶς ἀκαμβῶς τὸ οἰκεῖα καταλαβεῖν· ἀτελεῖται γὰρ ἡ ἀπὸ τῆς ζωῆς ἡμᾶς ἀφορμῶν.

Καὶ οἱ ὑπογεγραμμένοι.

Νεστόριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως.
Φριτίλας ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς Θρᾴκης.
Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ.
Δεξιανὸς ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας.
Ἡμέριος ἐπίσκοπος Νικομηδείας.
Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας μητροπόλεως.
Εὐθέριος ἐπίσκοπος Τυάνων.
Βασίλειος ἐπίσκοπος Θεσσαλίας.
Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ.
Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς Εὐφρατησίας.
Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μαρκιανοῦ πόλεως Μυσίας.

ANNO CHRISTI 431.

Ἀπόφασις πρὸς τὸ ἀστεβεστάτου Νεστορίου, καὶ τῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Θεοδοσίου ἐν Χριστῷ τοῦ θεοῦ, Θεοδοσίου & Οὐαλεντινιανοῦ, νικητῶν, τροπαιοφόρων, ἀεὶ Αὐγούστων, ἡγεμόνι συνόδου, ἡ ἀγίᾳ σύνοδος, ἡ ἐν Ἐφέσῳ Χριστῷ, & νικηματῷ τῶν ὑμῶν κράτος σωθεῖσα & τῶν ὑμῶν πίστεως.

Ἐν ἀγαπῶν τὸν ἀλαζὸν πίστιν, τεταραλβῶσα & ἐν ἀκμῇ κινεῖσθαι, & ὑπὸ ἀγάπης καὶ Θεοφίλεστον ἀκούσας, & πνεῦμα σοφιζόμενα ἀδίκου, φραστῆναι τὴν ἐν τῇ ἀληθείᾳ τοῦ θεοῦ τὸν ἀγωνίσαν· ἔφη ὡς ἐ τρεκτὴν ὑμῶν ἀφ' ἡμῶν ἐν ἀκόνῃ ἐν ἐκ τῶν τὴν ἀγωνίαν τῶν, & ἐν τῷ ἐν τῇ οἰκουμένῃ, ὃν τὴν κρυφὴν ὑπόπτα καὶ ἀνέφαν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ἀπόστολον ἐν τῷ Νεστορίου ἀγῶνα, ἀπόστολον ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι

ACTIO I. CONCILII. sionem profertur. Et ille domo in qua diversabatur, frequenti militie circumvallata, cum nullus tamen per id tempus in civitate tumultus esset, ficut nec ante quoque ullus extitisset, ne reposito quidem legatos nostros dignatus est. Porro autem cum canones praescribant, tertio quoque contumacem esse admonendum, nisi ultimo alias ad illum episcopis, durum & immorigerum omnibus inveniamus; eosque qui missi ad illum fuerant, ad nos remittentem multa cum ignominia, multisque oneratos conviciis, nullum opera, qui domum illius turbaretur.

Quia ergo æquum non erat, posteaquam ille concientiæ suæ improbitate impeditus accedere noluerat, ut tanta synodus congregata maneret otiosa; non peccminui fidei & pietatis dogmata non discutere. Ac primo actorum monumentis religiosas pietatis vestræ literas fuo fulgore praefiximus: post hæc facræ fidei expositionem praemisimus, quæ primo a sanctis apostolis nobis tradita, postea fuit a trecentis decem & octo sanctissimis patribus in metropoli Nicæa a sanctæ memoriæ Constantino congregatis exposita: cujus Constantini ractam fidem vestra majestas illustriorem obtendit. Ac principio quidem Cyrilli religiosissimi sanctissimique archiepiscopi epistolas de fide confitentes cum hac expositione contulimus, collatasque dogmatibus ac sententiis consentaneas competimus, nec ulla in re doctrinam ejus a pia illa expositione discrepantem. His porro transactis, quoniam reliquum videbatur, ut diulgata dogmata ab admirabilissimo Nestorio disceremus, (erant autem illa minime obscura, ut quæ in epistolis & libris ejus disciple extarent expressa, & ex publicis ejusdem sermonibus audita fuissent, quæque in ipsa Ephesorum metropoli, dum privatim cum pilissimis quibusdam episcopis disputaret, palam ab illo prolata; neque enim dicitiare cessabat, Deum diei non debere illum, qui nostri causa homo factus est: quasi vero humana, quæ non propter infirmitatem, sed propter fidem ac gaudium nos benignitatem suscepit, aliquam divinæ naturæ ignominiam afferant: idem, cum adversus publicus quosdam episcopos diceret, divinum illud adorandumque mysterium nostrum tanquam daemon, dicere ausus est: Equidem binis ter ant trimestrem Deum dico diem, Hæc ipsa ante quam sancta synodus congregeretur, sicut & commentarium illud de confessum facit) neque ipse hac quoque cum sanctorum patrum expositione comparantes, Invenimus ea cum illis pugnantia, necnon catholice nostræ & apostolicæ fidei prorsus contraria, ita ut non opus esset, ut Nestorius horum rationem redderet, aut de his se exporgeret; cum quotidie fuisplius accusator esse pergeret, in perversis suis dogmatibus, & catholice apostolicæque fidei nostræ omnino contrariis persistens.

Hojus itaque rei causa ipsum quidem a episcopatu, perversæque doctrinæ cathedra simovimus, canonesque exauctoravimus; & hodiernam Calcedhonen Concilium Deo placitissimum magnæ Romæ episcopum, cui sede nostrum sententiam hæresis Nestorii damnantem confirmarat, noluit se ferenda esse, ut sententia ejus esset, prospiciens ecclesiarum, & pia fatuitique fidei a sancta apostolis, evangelistis, & doctoribus, & ab omnibus patribus, nobis traditæ, quam ille depravata doctrina, cujus etiam condemnatio longe lateque ipsarum fecunia, pervertere conatus fuerat. Vestram ergo majestatem iterum atque iterum rogatum opimus, ut universum illius doctrinam & sanctissimis ecclesiis subnovi, ejusdemque libros ubicunque locorum repertos flammis tradi jubeat, per quos Dei gratia, propter quam in non decipiantur homines, fatis, abolere contendit; quam ille non benignitatem, sed divinitatis ignominiam centuit. Quod si quis vestras functiones perverterit, ille vestræ dominationis indignationem formidet. Sic enim apostolica fides per vestram pietatem munita, perstitit illæsa, & nos omnes intentia pro ea magnitudine proce fundimus, per quam & Christus glorificatur, & fides roborantur, & gratia Dei omnibus hominibus illustris redditur. Porro autem, quo ei gesta fertur clarus ac publicus intelligatur, adjungere placuit actorum monumenta. Subscripserunt autem omnes, quotquot piissimi episcopi in superioribus commentariis ordine recensiti fuerunt.

Synodi epistola ad clerum, populumque Constantinopolitanum.

Sanctæ synodi religiosissimo clero, populoque Constantinopolitano.

NEMO unquam creatori suo obsistere ausus, divinam vindictam evasit; sed, quantum quidem humanus aspectus confequi potuit, flatim aliquam supplicionem patiens (liquidem plenior retributio contra ipsum in futuro seculo reservatur) dependit. Quare & Nestorius impiæ hæreseos iaktaurator, cum in Ephesiorum civitatem perveniset, in qua Joannes Theologus, & deipara Virgo sancta Maria, a sanctorum patrum & episcoporum cœtu ultro fuisum abalienans, malæque conscientiæ reatu impeditus accedere non audens, post triduum citationem, quam ei sancta trinitatis concilia, alia nunque patrum judicio condemnatus, de hac [illegible] deinceps virtus ex eis, quæ mandata, ad nos commentarios relata est. Gaudete itaque in domino semper, & iterum dico, gaudete: nam offendiculum jam ab ecclesiarum, atque ipsius fidei cultum agro funt eradicata. Confortamini, fratrique fidei fumpto, fceleratæ profanæque vocem novitatis operatorem confellim expellite. Neque enim minarum meudem recipiatis, quum illi qui hic desudarunt. Sinceri fratres qui nobiscum hoc loco funt, in domino vos omnes salutant.

Epistola Cyrilli episcopi ad clerum populumque Alexandrinum.

Cyrillus presbyteris, & diaconis, populoque Alexandriæ, dilectis desideratissimisque in domino Sal.

ET ipsa adhuc fuit, vestræ pietati latius explicari debebant; atamen quod tabellarii festinantes, brevitate in scribendo usi sum. Scitote itaque, sanctam synodum in magna civitatis Ephesi ecclesia, quæ appellatur deipara Maria, vigesima octava mensis Pauni fuisse factam. Cum autem ipsa dirit insumptus ibidem esset, tandem tanquam blasphemum Nestorium, [illegible]

ANNO CHRISTI CCCLXXXI. Ex Theodoreto lib. 1 cap. 1 & 2 Socrat. lib. 7 cap. 34.

ANNO CHRISTI CCCLXXXI.

ACTIO I. CONCILII.

Matth. 11. 27.

Matth. 16. 16.

Matth. 16. 18.

Matth. 28. 19.

Matth. 28. 20.

Matth. 16. 18.

Matth. 16. 18.

Matth. 16. 18

Actio I. concilii. tem ad sanctam synodum accedere, depositionis sententiæ subjecimus, & ab episcopatus gradu amovimus: episcopi autem qui convenimus, ducenti circiter eramus, plus, minus. Universus vero civitatis populus a primo diei ortu usque ad vesperam sanctæ synodi judicium præstolabant. Ut autem cognitum est, illum blasphemiarum auctorem fus dignitate privatum esse, omnes una voce sanctam synodum laudare, Deumque glorificare cœperunt, quoniam fidei hostis concidisse: nos quoque, ubi primum ex ecclesia egressi fuimus, cum facibus & tædis usque ad diversorium deduxerunt; erat enim vesperæ: multaque pallam lætitia, multa etiam luminaria accensa, ita ut muliereses quoque thuribula gestantes antecederent nos. Atque ita fabulator hic qui gloriam illius infamiæ fundebant, omnia de pœne offendit. Nos igitur, cum primum commentarios eorum gestarum in depositione ipsius absolvetimus, ad vos Deo dante festinabimus. Omnes per Salvatoris ecclesiam gratiam lati degimus, bonaque valetudine utimur. Vos in domino dilecti & dederidatissimi, valete opto.

Ejusdem Cyrilli ad eumdem clerum populumque epistola altera,

Cyrillus presbyterio, clero, populoque Alexandriæ dilectis ac desideratissimis in domino Salutem.

PRÆCLARA & magna virtutis opera non absque labore confieri solent. Etenim omnino res ita comparata est, ut unicuique commodo sunt necessitate antecedat sudor. Nec mirum est fane, si in rebus magnis uluvenire videramus, cum etiam vulgaria & inferiora non sine labore cuipiam, nec citra molestias & curas obtingere deprehendantur. Verum inter hos labores dicere didicimus; *Pulchra res est, & exaltantur ex eam, & fabor dominum.* Certo namque pertæsum habemus, conatus ad virtutem spectantes gloriosum fructum fortitudinis; nolique spiritali fortitudini munus; mercedem quæ a Deo sustinet repertorus. Proinde imprimis illam inventum, quæ contra spiritum certamen obtinet, sese jam exculpere tentavimus; cumque in illum eredo impetuosæ contra Deum loquentes, sic Dum dimolimus, & velut flammis quapiam, tota ebullire dogmata deprehendere cœpimus; quippeque Dei Verbum extinxit, ipsum illius inventorem & auctorem profitatum, enervatumque, per sanctæ synodi sententiam a facerdotio semovens. Itaque lati jam dicere possumus: *Magnificavit dominus faciens nobiscum, facti sumus lætantes.* Gaudeant enim merito doctores, ac populi duces, fidem restamsse confirmatam, & ubique celebrari omnium salvatorem & Deum, satana jam compresso, ac fcandalis, quæ contcitaverat, sublatis, veritatisque dogmatibus adversus mendacium vicioria potitis, ita ut jam omnes uno ore & una voce dicamus: *Unus dominus, una fides, unum baptisma.* Hæc quidem etiam nunc tanquam fidissi perscribo, admirabili salvatoris nostri opera recensiens, et prælibatos ad Deum precet fundatis, quo illo tumor aliquianc, incolumes gaudentes quæ vobis in sublimis restorpi pollimus. Vaere vos in domino exopto.

Anno Christi 431. *Κυρίλλου ἐπισκόπου γράφοντος ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πανταχοῦ τῶν μοναζόντων.*

Κύριλλος πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν ἐν Θεοτεκνίᾳ πατρικῶν ἡμῶν, ἐν τῷ κυρίῳ ὑμῶν ἡ μονὴ βίου ἀγαθοῦ, ἐν ὑγιείᾳ Θεῷ δόξαν, ἀγαπητοὶ & ποθεινοὶ τοῦ κυρίου χαίρειν.

Ὀ ΧΤΡΙΟΣ ἡμῶν ἐνοῦν Χριστὸν, ὅτι τὸν ἀφ' ἡμῶν ἀνοσίων ἀφανίσαν ὑπεμένομεν πατρικοὶ, λοιδορήσεις & μακρήδιμον, & μακρόθυμον, καὶ τὸ πολλαχοῦ τοῦ δίκαιος & ἀγίου κυροῦ σφοδρὸν λιβῶν, ἀφῶν ἀπεκτεν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνοσίου τὴν ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἀφοσιωθεῖσαν ἐκκλησίαν ἐν ἀπὸ τοῦ ἀνοσίου ἐκ τοῦ τὸν ἀνοσίου ἐν ἀπὸ τοῦ ἀνοσίου ἐν ἀπὸ τοῦ ἀνοσίου ἐν ἀπὸ τοῦ

Actio I. Concilii. Deut. 32. v. 5. Psal. 5. v. 7. Isai. 1. Genes. 4. Genes. 19. Psal. 18. v. 6. Isai. 1. v. 4. Matth. 10. v. 4. Joan. 11. Matth. 27.

cofidciatisti? Illi enim aliquando Dei portio existentiam, legemque acceperant, & filiorum adoptione dignati sunt, & innumeris bonis potiti fuerant. Verum cum in beneficiorum magnitudine ebriorum more insanirent, Deum dicentem audierant: *Filios genui & exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Sed quo te nomine appellam recte appellet? An infelicis illius Cain vocabulo te nuncupabimus? Atqui Caini commissa tuis minora existerent. An miseratibilem illum Cham te vocem, qui paternam nuditatem derisit? Sed Sodomitarum facta cum tuis collata blasphemis, ejusmodi funt, ut dicere nobis liceat: Sodomis justior es, et ex te. Tu enim brevi temporis fastio terrarum orbe commovisti, ejusque everteres voluisti, & ineffabilem illam adeptus in carne suscepti dignitatem, quantum in te fuit, penitus demolisti: illudque, ita fame, ut recte illud dici de te quoque possit: Vulnera tua malagma non admittunt, oleum & colligationem fuisse respuerunt. Enimvero ad manifestam impietatis tuæ redarguitionem jam prodeunt eriguum aliquod surfaute tuæ pretium tibi & tuis caffris, confragratione, terrare hinc nonnullos, qui redit opportuerat, quo simplicioribus poenas dedifte videteris: nam apud nos jam dedisti: quandoquidem Deum Verbum quod deputa virginem Maria incarnatum prodiit, abs te divisum, in die judicii inevitabile cruciatus supplicium tibi decretorum est. Ecquid, o tu & mari & nocte impiissime dicere potuisti? Etenim mare dominum agnoscens, dorsa illi subtravit: nocte vero infuseta lege Lazarum confungantis fate restituit. Praeterea foleas ob domini pulsionem præ horrore celatum, pectoras fellas, monumenta aperta. Quod si hæc parva tibi videntur, reverere reflectationis mortuorum tellimonium, janitorum infenti tremorem, vel felisfionem, lucis mutationem, diei tenebras. In his autem omnibus fidelia, incendaliibem prædicatis confutandem retinent, immobilis perfliit. Ac illius quidem calis eft ftatus. Nos autem divinis nutibus obleequentes, adoremus Deum Verbum, quod in carne sobifcum verfari non eft dedignatum, quamvis per hoc a paterna fubftantia minime tecelerit, exiftens fplendor gloriæ, & figura fubftantiæ ejus, portantique omnia verbo, otis fui.

Cyrill. τῆς ἐφεξῆς αἱρεσεῶν-hostilis Ephesi dictus, cum fraterna propensione, deposita Nestorio.

Ὁ ΠΟΡΦΥΡΕΙΟΣ τῶν δοξοτόρων εὐνοῦς, μᾶλλον τοῖς ἀσεβεσι τὴν ἀκρόασιν ἐπιστρέφων, ἀνεμέσητος ἐστὶ τῶν ἀνοσιουργημάτων, ἀφ' ὧν ἐπὶ τὴν ἀσέβειαν ἐξεκρούσθη. Ἐπειδὴ γὰρ ἐμπεπλησμένος ἀγαθῶν ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστήμῃ, ἐν τῷ τῶν ἀγγέλων ἐπιστήμῃ, ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων, ἢ

ACTIO I. CONCIL.

Matth. 5. v. 8.

Ibid. v. 9.

Ibid. v. 11.

Ibid. v. 6.

Ibid. v. 8.

Ibid. v. 7.

Ibid. v. 10.

Ibid. v. 12.

Ibid. v. 13.

Ibid. v. 14.

Ibid. v. 15.

Ibid. v. 16.

Ibid. v. 17.

Ibid. v. 18.

Ibid. v. 19.

Ibid. v. 20.

Ibid. v. 21.

Ibid. v. 22.

Ibid. v. 23.

Ibid. v. 24.

Ibid. v.

Actor I. concilii. Matth. 1. 23. Luc. 1. 31.

sententiæ tuæ vanitatem non fedavit? At Deus det illam Isaiæ: *Ecce, inquiens, virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel; quod est interpretatum, Nobiscum Deus.* Quod si nec ille, (meus enim tua gravi malitia labor,) audivit demonem clamantes: *Quid, inquiunt, nobis & tibi Fili Dei? venisti ante tempus torquere nos.* Qui quisque auctor tibi extitit, ut cogitationem hanc vilem & janem prædicares; Quis tecum in hoc impio morbo laboravit? Non veritus es Deum Perico regno affimilare? te pudoit velle patrum, evangelistarum, prophetarum traditiones evertere? Ratus te omnibus ecclesiæ dominari, ejus qui te e Beccoto ad ecclesiam sublimiorem evexit, non meministi: è rebusque procreatis intendens, opificem non agnovisti, terrarum orbem falvertere valens fraudulentis sermonibus, consortium Dei tempio inferens, & cum qui ex Maria virgine genitus est, divitiere volens, dogma pravum, & rabiem, quæ nec distolvitur, nec manifestatur, mundo luce excitasti. Sed nec requisitus, Beliai ante tempus imitatur, arbitratus ex iniquarum cogitationum tuarum exterte te perfuasurum impugnatus, recte doctrinæ fluctuio, & confusibus tuis adoratori trinitatis, per quam confitemur regnat, per quam hostiles gentes conterit, per quam semper virginum chorus imperat, per quam mundum in pace moderatur. Hunc te putasti deceptorie sermonibus tuis apostatam redditurum: populum quoque Deo dilectum prædere voluisti: patrumque multitudinem, qui in respiratioris degebant, tu dispositi, Noli fulti contentus teipsum, dum Dum blasphemas, prædisse; sed blasphemias tuas per universum quoque orbem divulgasti. Sed ecce impletum in te etiam illud est: *In spiritu meorum suorum comprehendit eos prophetam.* Sanctum prophetarum & discorum cletum quod importunam insaniam tuam redargueriti, & ne cum Ario sentires admoneret, extra ecclesiam ejecisti. Et nunc equidem te prolapsum non dejicio, neque fluctuantem demergo; sed varianam iniquorum confilitorum lycophantiam fringo. Quis mirem in fetente ut triumphis, quæ nos cognitum, nostrorum vitiis potestis Christi, quæ, so, ablatum ab Sanctis ecclesiæ prolapsum, cum non vitio & in illius sitis Deum metere, mentiuntur sacrosanctum, quod mahum tibi procreasti? Patrum acibus honorandum & sacrosanctum prophetarum augure Rome Calcedonicis, qui ne per literas contemnere admonuit, per a vanto hoc atque inutili, & nolla ratione nisi do magnæ abliineres. Pari modo tetem accipe nostrum quoque remittam, brevibus literis hortatur, ut ne Deo de Deo loquentes audires. Tu vero dictitiam quamdam, & fluititamque indutus, nullasque nitiri habuisti rationem, gloriam in materia, tanquam potentes, & inique cogitans. Et factus es noxa cita contra teipsum acuta; dolum machinans. Quare Deus quoque, adversus quem cavillisceruis, te dejecit, tumque radicem a terra tuæ amovebit, propterea quod nullam Dei rem nisi habuisti. Et hæc hactenus a nobis dicta vobis cum hoc fatis. Judex ab Deus, & omnes qui ut ipsum pura opera fua. Confitigat advocatorum & omnipotentem reverentiæ & adorabunt, ut omnes imperatori obedamus, principibus & omnibus in subjectione, ac individum tyrannis & tremamus & colamus.

A τὸ κοινὸν φρόνημα· ἀλλ' Ἀσσύριε σύκον· βοῦ δ' ἀνωτερῶτος ὀφρυόεσσ' ἔχεις, καὶ τῆς σεαυτοῦ λόγον τρόχον ἀνὸν Ἐμμανουὴλ, ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός· " ἐὰν οὖν, ἐπειδὴ τὸν ἀνθρωπον ἐκείνον ἐκπεπλάκασι δαίμονες, μὴ ἡμῖ

Acta I. Concilii.

cete solitum: *Cavete vobis, fratres, ne quidem male dictis hoc in urbe graffantur, & multus fua doctrina infeit.*

Sancta & consubstantialis Trinitas fetvet te incolumem mente & corpore, prædicantem Christum Deum nostrum. Ora pro nobis, sanctissime frater.

Acta adversus Cyrillum.

Ἀγάπη τοῦ ἁγίου πνεύματος· ἀφορᾶτε μετὰ ἐμοῦ, ἀδελφοί, ὅτι κακὸν ὄνειρον ἐπεδημήσατο τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πολὺς ἐχρεν βλάβας τῇ ὀθνείᾳ κακοῦ νοσεῖ.

Ἡ ἁγία καὶ ὁμοούσιος τριὰς σώζοιτο σε ἐρρωμένον ψυχῇ καὶ σώματι, ἀναγινώσκω Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν. Ἁγιώτατε ἀδελφὲ ἱερεῦ, ὑπὲρ ἡμῶν εὐξαι.

ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.

ACTA CONSILIABULI.

Commentarii gesterum apud orientales episcopos, in quibus sanctissimus Cyrillum ac Memnonem deponunt, & omnes qui ad sanctissimi episcoporum convenerant, excommunicant.

ΙΟΑΝΝΗ sanctissimo, Deoque amabilissimo episcopo metropolis Antiochiæ, orientis diœcesis, in duo diversissimo manent, sanctæque illius synodo prædente, magnificentissimis illustrissimisque devotorum domestiorum comes Candidianus dixit: Optabam equidem, pietate tua coram constituta, totaque synodo in unum simul coacta, dominorum nostrorum ac piissimorum imperatorum literas exhibere, ut quæ ab ipsis mandata sunt, universis synodo simul, ut modo ajebam, congregata, executioni mandarentur. Ceterum, cum ante quinque proximos hosce dies reverendissimi episcopus Cyrillus, ac Memnon hujus civitatis episcopus, & qui cum ipsis fuit reverendissimi episcopi in sancta ecclesia conveniliem, a me prohibit sunt, ne contra dominorum nostrorum & piissimorum imperatorum decreta inter se conflictum facerent, atque monuit ut omnium vestrum adventum expectarent: illi autem ut sacram prælegerem, effagitarunt. Cum vero id recitarem propter sanctitatis tuæ absentiam, quodque multi præterea alii episcopi & metropolitani nondum advenissent, coegerunt me illi, le ignorare affirmantes quid a dominis nostris prescriptum esset. Coactus ergo, ne turbæ culpisque aut seditionis occasionem præberem, ipsis congregatis facram legi. Verumtamen etiam discedituri, & præsentes ipsos contestatur sum, ne præcepta aliquid agerent; quemadmodum multi sanctissimi episcopi, qui una mecum ad ipsos introiuerant, convenerunt habent. Illi vero contestationem eam nihil morati, omnia pro lua arbitrata egerunt.

Ioannes episcopus Deo devotissimus dixit: Optamus piaeum literarum tenorem audire. Oportet namque de rebus non conjecturam facere, sed recta ad veritatem ipsam contendere, piamque Deo dilectissimum imperatorum nostrorum scopum intelligere, qui nullum studium pro Christo ecclesiis detrectant, neque quidquam omittunt habent. Verba proinde magnificentissimus exponat, quæcum, literis his piissimis apud illos lectis, consecuta fuerint.

Ἀνάμνησις τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐπισκόπων, ἐν οἷς σωζόμενοι Κύριλλον καὶ Μέμνονα τὸν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ, ἢ ἀπόνοιαν τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ἀναθεμα-τίζοντες.

ΙΩΑΝΝΗ τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ φιλοθεοτάτῳ ἐπισκόπῳ μητροπόλεως Ἀντιοχείας τῆς Μεγάλης τῆς ἀνατολῆς διοικήσεως, ἐν δυσὶ μέρεσι μένοντα, καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ συνόδου ἡγουμένου, ὁ μεγαλοφωνοτάτου καὶ φιλοθεοτάτου ἐξαιρετοῦ δομεστίκου, ὁ κόμης Φλαβιανὸς ἐφώνησεν· Ἐπεθύμουν, ἐμοῦ παρόντος, καὶ τῆς σῆς συνόδου τῆς ἐνταῦθα ἀθροισθείσης, τὰς ἐκκλησιαστικὰς βασιλικὰς γράμματα τῶν κυρίων ἡμῶν ἐκθεῖναι, ἵνα τὰ ὑπὸ τῶν κρατούντων ἐπιταχθέντα, ὡς ἐν τῷ ἄρτι ἔφην, ἅπασα ἡ σύνοδος ἅμα ἀθροισθεῖσα, ἐκτελεσθῇ. Ἀλλὰ τῶν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ καὶ Μέμνονι τῷ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς μετὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ἐλθοῦσι καὶ συνελθοῦσι, ἀπαγορεύσαντος μοι μὴ ἀναγνῶναι τὰ γράμματα, ἵνα μὴ ἐξ ἀφορμῆς θορύβου καὶ ἀπειθείας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐξ ἀγνοίας τῶν ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ ἀναγνωσθῶσι, ἐπιμαρτυρήσαντος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου, ὁ κόμης τὴν καθυστεροῦσαν ἀναγνῶναι ἐκέλευσεν· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐποίησε διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸν σὸν ἁγιωτάτῳ, τοὺς τε ἄλλους ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας μηδὲν ἐπιλοιπεῖν, ἀκόμη καὶ ἀπὸ αὐτῆς, διὰ τὸ ἀφιέναι αὐτὸν, ὅστις ἀγωνίζεται, τὴν εἰς τὸ γράφειν σοῦ ἡ σύνοδος ἡμῖν, τὸν τῆς ἐκκλησίας, σώσας ἀθόρυβα ἀπὸ τῆς ἀπειθείας τῶν ἀνδρῶν· ἐν τοῖς, καὶ μόνον ὀξύτερα, διωμαρτύραμεν αὐτοῖς· μηδὲν ἀφοστεῖν ἀφῆξεν, κἀκεῖνοι πολλοὶ τῇ ἀγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῇ σῇ μετὰ πόνου αὐτὸς ἐπεπλήσθησαν ἐκεῖσε· οἱ δὲ οὐδὲν ἐποίησαν μόνον ἐφάρμοσε ἀπερ αὐτοῖς ἤρεσεν.

Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς ἐγὼ ἐπεκδεῖται δίκαιόν σοι ἀκοῦσαι καὶ μὴ τὰς τυχούσας, ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ τὸ ἀληθὲς ἐπιζητεῖν· ἀλλὰ τὸν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν θεοφιλῆ σκοπὸν τὸν θεοφιλέστατον ἡμῖν θεοστοῖ, οὐ τίνα τῶν ἐκκλησιῶν ἐχεῖν ἐκεῖ τὴν χεῖρ τὸ λεγεῖν ἐκλεπτοῦσι, ἀφιστῶν· ἢ δὲ ἀεὶ ἐπιμελεῖν ἐν ἡμῖν ὁ βασιλεὺς ἀποστρέφεται· ἐν τοῖς ἀναγνωσθεῖσι ἐκεῖνα, τίνα ἐστὶ τὰ ἀκολουθήσαντα ἐκεῖνα τοῦ θεοῦ τῶν ἀνδρῶν τῶν θεοφιλεστάτων τῶν ἡμῶν.

Ὁ κόμης Φλαβιανὸς εἶπεν· Ἀγαπῶ κοιμῆσαι τὸν σάκρας, ἐπιμαρτύρων πάντας· ὡς πολλοὶ μὲν, ὅτι ἐκλαθὼν κλεινὰ θεῖον τῆς ἀρθῆς τῆς ἀνεθεῖσαν ἡμῖν βασιλικὰν θεοστοφήσεσι, καὶ ἐχμοιρῶ τῷ πάντας, μὴ ὁ τοῦτο σκοπὸν τοῦ μὴ θεῖναι πάντας τὴν γράμματα, ὑβρεῖ ἐμὲ ἀνεῖν, ἀλλὰ ἐξ ἀθόρυβα τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῶν κρατούντων ἐκεῖνα, τὴν κυρὰ τὰ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου Νεστορίου ἀποκαλεῖται, καὶ τὰς σοῦ ἀπιστίας, ἀξιοῦν· κεῖμαι δὲ πλὴν τοῦ τοῦ παρακαλοῦσιν ἀξιοῦσι τὸ σωιθεῖν, ὅσαπὶ τὸ ἐξοθόλωτα κοινωνεῖν τὰς τοῦ ἀνῶν τοιαῦμοι· ἔλπω δὲ ἐξὸ πάσοις ἀδελφοὶ τοῦ ἀνεῖν τὰς ἀφορμὴν τὰ ἀφῆ τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ ἀναθεμα-τοῦ ἐστι, καὶ μαρτυρεῖ τὰς τὰ ἅμα ἀναδόδων γεγραμμένα. ταῦτα δὲ πάντα καὶ οἱ ἐν γνώσει τῆ θεοστοῦ τὸ οἰκεῖμμα ἀδιαφόρωμεν, ἄνομοι, ὅτι τὰς σῆς ἀγωνιστὰς τῶν ἀναθεμα-τοῦ, καὶ τὴ σοῦ κυρὰ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἀναθεμα-τοῦ.

Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀναγνωσθεῖσαν καὶ ἡμεῖς τὰ εὐσεβῆ γράμματα. Ἐὰν δὲ ἀγωνιστὰς ἐπισκόπων ἀναθεμα-τοῦ, ἀφίγνω ὁ μεγαλοφωνεστάτου κόμης Κωνσταντίνου. Ἐὰν δὲ ἀμφιβολεῖ τὴν θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἐπιστόλου τὰ γράμματα ἐν ἀναλύσει φρὸς τὰ ἐν τῷ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἐκεῖνα τὰ γράμματα. Ἐὰν δὲ τὴν ἐν τῷ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἐκεῖνα τὰ γράμματα, ἐὰν δὲ τὴν ἐν τῷ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἐκεῖνα τὰ γράμματα. Ἐὰν δὲ τὴν ἐν τῷ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἐκεῖνα τὰ γράμματα, ἐὰν δὲ τὴν ἐν τῷ ἀγωνιστὴν ἐπισκόπου ἐκεῖνα τὰ γράμματα.

Acta adversus Cratetem xii.

so vero indicta causa virum condemnarent? A
Magnificentissimus comes Candidianus di-
cit: Piissimi episcopi omnes qui mecum fue-
runt, norunt quod fine ullo prorsus exami-
ne, & absque aliquo judicio hæc ab illis
constitutæ sunt.

Pro sententia Cratetis condemnatio.

Religiosissimus archiepiscopus Joannes di-
cit: Sane etiam illa, quæ in nostra præsen-
tia gesta sunt, hic maxime condemnata
fuerunt. Cum enim oportuisset, ut illos, qui e
tam longa peregrinatione recens advenerant, fraterne complecteretur, pulvereque adhuc aspersos longe de comitate excipe-
rent, ac refocillarent affectu fraterno; tumul-
tuario impetu flatim ad nos perturbandos
irruerunt, confuetumque insolentiam ac im-
modestiam apertis audentia declararunt. Ve-
rumtamen sancta synodus, quæ mecum ad-
est, nec autes his adhibuit. Sanctis igitur ly-
nodus in illos flatuet, quæ in eos decerne
par esit, qui adeo illegitime tyrannuiceque
omnia conturbarunt.

Hic ad eum modum transactis, & postea-
quam magnificentissimus devotorum domes-
ticorum comes Candidianus exivisset, plu-
que literæ recitatæ fuissent, & post depo-
sitionem prædictæ narrationis, religiosissimus
archiepiscopus Joannes dixit: Audivit ve-
stra pietas tum pium religiosissimorum impe-
ratorum nostrorum epistolam, tum magni-
ficentissimi quoque comitis Candidiani narra-
tionem: agnovisque piissimorum imperatorum
scopum; quomodo omnem ecclesiasti-
cæ pacis curam, ac fanæ confitantique fidei,
apollinarianique dogmatum ratiunem la-
bentes fanctham synodum hunc in locum
convocarint: tum videlicet majestate sua
dignam influentes, id ipsi mandarint, ut
omnibus in unum congregatis, ea quæ in
disceptationem veniunt, fraterne, sacerdo-
talique modestia convenienter, propositio-
nibus & solutionibus, interrogationibus &
responsionibus adhibitis, accurate discutiun-
tur, citra omnem tumultuationem ac tur-
bam: ita ut de nulla controversia, aut cri-
minatoria, aut alio quocunque civili ejus-
modi capite prius tractare liceret, quam pia
fides a fanctis beatisque patribus in Nicæa
Bithyniæ congregatis expolita diligenter per-
pensa confirmetur. Quid ergo vestra pietas in
eos statuendum censet, qui pias literas tam
lodignis modis contempserunt?

Sanctus Synodus dixit: Cyrillus reverendissimus ecclesiæ Alexandrinæ episcopus, nec
Mennon religiosissimus hujus civitatis antistes,
qui Cyrillo in omnibus administrum fese exhi-
bebat, ut certo cognoviimus, qui hac ante pieta-
tis vestræ adventum accessimus, & omnia fere in-
speximus quæ ille perpetrare adusesit nam fan-
ctas ecclesias, fanctaque ac maxyrum aedes, ac fan-
cta quoque apostoli basilicam præcidit, & ne
fanctum quidem pentecostes diem religiosissimis
episcopis celebrare permisit, & multitudine agre-
stium hominum coactis, quos ipse turbas appel-
lat, per ecclesias suos ad piissimorum episcorum
diverioria mittens, vel extrema quæque, nisi con-
silio eorum concilio fese adjungerent, illis com-
minatus est, malæ nimirum conscientiæ flimul-
& [illegible] dignoscuntur omnia conturbasse ac
confudisse, ipse ecclesiasticas tumultibus impel-
vit: [illegible] nacrisperdisse, ecclesiæ ritus
procul abjecisse, & pacem ac tranquillitatem perversamque con-
dum dotrinam inquietarunt, Quam quidem do-
ctrinæ habem in impietate quæ ut reprehendimus

Ex Nicæna synodo.

χῶν ὑφηφίσθαι, ἢ ἑφίαμα κατὰ ἔθνεσι τὸν ἀνδρὸς, B
μετ' μεγάλου σφοδρότατα φίλους Καϊδιανοῦ ἐξε-
πέστε τοσοῦτοι οἱ σωμάφοφοι μου θοφεσίδιοι,
τὰ τέλεστα, οὐ χωρὶς τινος κέλευσε καὶ ζητή-
σεως τὰ κατ' αὐτὸν πεπφαγμένα.

Ὁ θοφεσίδιος τὸν ἀφχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπε·
μάλιστα μὴ οὖν ἐν τῷ ἱφῷ αὐτοῦ ἀφαχθῆνα
ἐκλαθοῦλα. Θεφὶ γὰφ αὐτὸν, τὸν φίλον ἀνθφω-
πίνε τὴν μακφὰν κόοντος ἀδίκεσε ἀσπάσασθαι,
ἀλ' ἐκέκφαγε τὴν ἐπὶ φιλοφφόνησιν, καὶ κατὰ τὸν
σωὸν ἀξιοφεὶς ἀπεδέξαν, ἀὶ ὡς ἀνδφ πφοσεφε-
τὴν ἡμᾶς, ὁ θοφυβοῦνιος, ἢ τὴν σωνῆθη ἀπα-
ξίαν ἐπεδείκνυτο. ἀλλ' ὅμως τέτοις ἐκεῖνοι μὲν
ἀγία σύνοδος οὐδὲ τὰ ἀκόας ἐπέφεν. δικαιωθεὶ δὲ
ἡ ἁγία σύνοδος τὸ ἀφέλοντα τὰ ἐπὶ τοῖς κάθεμαι
ἐν τυφαννικῇ ἄπαντα σωαπφαξάντων, κφάτοῦν
τινὰ τοῦ δέοντος.

Τέτων ὄντων ἡγόντων, ὁ θεῖος ἄφτος τὸ μεγα-
λοφφεσέτατε Καϊδιανοῦ τὰ κέλευσε τὸν κάθοντα
ἡμῖν δομεστικον, μὴ τὴν τὰ ἀνεσθέν γράμματα
ἀνέγνωσε, ἢ τὴν κατὰ ἔσεν τὸν φοφεσθέντα δόν-
γεσεν, ὁ θεοφιλέστατος ἀφχιεπίσκοπος Ἰωάννης
εἶπε· ἐκέκοσε ἡμεῖν ἡ θεοσέβεια τὸν ἐν Κωνσ-
ταντινουπόλει θεοφιλεστάτων ἐμῶν βασιλέων
ἐπιστολὴν καὶ τὴν τοῦ κόμητος Καϊδι-
ανοῦ κατασκέψαν· ἢ ἔγνω τὸν σκοπὸν τῆς θεο-
σεβείας βασιλέων. ὡς τάσσει κφάσσον ποιεῖσθαι
τὰς ἐκκλησιαστικὰς κίνδυνε, καὶ τὸν ὀρθὸν ἀνέ-
τφεψεν πίστεως, ἢ τὴν ἀκοτολικὴν δογματικὴ, ἢ
ἀγίων ὀρθοδόξων σωαθροισθεὶς σωόδου, ὁξίοις τὰ
θεοφιλὲς ἀὶ τὴν ἀμετὸν τέτο ῥηθέν. ἀφ' οὗ
ἀὶ ὡς τὴν πάντε ἡμῶν ἡμεῖσε, τὰ τὴν ὑπὲρ
ἐμᾶς ἐξεφάσε, ἢ ἐν ἀφέτῃ φφέτε, βαλεῖ-
σεε, κατὰ τὴν ἀφέτεσιν. ἐλέσε, καὶ τέτοι τὰ
ἐπόκεσεν, τφεφῆς τάσσε ἀπὸ, ἢ θοφυβὸς ἐκ-
κλ· μεθεσὸς ἐκφε ἐπτοφεῖσθαι, μὴτε ἐξκλήματοσι,
μὴτε χφηματικοῦ κίνδυνε, φφὸ τὴς ἀλεξθεῖς ἐ-
δόξε καὶ βεβαιόσεως τὰ ἀστεβοῦς τέτοις τὸν ἀφ-
ὼν καὶ μακφὰν πεφίφυτον εἰνὶ ἐξεῖν τὰ ἐκ-
σωκλησιαστικὰν. τί πολὺς σωυφὰ ὑμῖν ἡ θοεσέ-
βεια δεῖν ῥηθεῖ, ἐπὶ τοιαύτῃ ἢ ἀστεβοῦς γνώμε-
μάτων καταφφονήσει;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οὐδὲν ἔστι ὁ ἐλλαθέλτατος
τὸς ἐπίσκοπος Κύφιλλος ὁ τὴς Ἀλεξανδφέων, καὶ
Μέμνον ὁ τὴς ἐκ ἡ πόλεως ἐλαθέλτατος ἐπίσκο-
πος, ὁ σὸς ἐπίσκοπε σωαφφόντες αὐτῷ, ὡς ἐλεθέλ-
φφονεῖν φφὸ τὴς ὑμετέφας σεβφῦσιόνε θοεσεβείας
ἐκ, καὶ πάντα, ὡς οἶσθε, ἐπφάξαν. ἐκ ἐλεθέλ-
τὴ πλημμόνῃ τὴς τὴ ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ τὴ
ἁγίε μαφτύφε, καὶ τὴ ἁγίε ἀπόσολε ἀφέλκυ-
σε, μόνοι γφφόνε μόνε τὴν ἁγίαν σεπτικοῦ-
σφφ· τὸ θεοφιλεσέτατε ἐπισκόπε ἐπεπλέκεσε
πλῆθος τὴ φεφοφεσῶν σωαγωγῶν ἐκτὸς τὴς
πόλε, τὰς οἰκείε κλήφοις εἰς τὰς οἰκίας τὸ
θεοφιλεσέτε ἐπισκόπε κέλευσε, μόνε τὰ ἐσχά-
τε ἀσκεῖν, εἰ μὴ σωμφέφοιεν τοῖς ἐκεῖσε
κατὰ τὸν ἀγῶν ἡμῶν σωαθφοίζοιεν· ἐπὶ τὰ ἐσχά-
τε ἀσκεῖν ἐπεφέν σωμφέφοντες, ἢ τὴν ἐκκλη-
σιαστικὴν σωαφφάξαντες, ἢ τὴν τὴς ἐκκλησιῶν
φφόφφυμα, καὶ τὴν ὀρθόδοξε φφόνησιν ἐκτφέψα-
σθέντες, τὴν τὴ ἐκκλησιαστικὴν θεφμὴν σωέσεσιν
τὴ ὑφὲκ αἱφεσιῶν κλεοσθέντε μὲ ὀρθοδόξε, καὶ

Anno Christi 451.

Ex Synodo.

Pro sententia Cyrilli.

Ex Nicæna synodo.

Ex Nicæna synodo.

Ex Nicæna synodo

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

cum eunon magnificentissimus comes Candidianus, ad scripto monuisset & vecbis, ne quidquam tale auderetis, sed communem omnium sanctissimorum episcoporum consensum expectaretis: ideo to Cyrille Alexandrine, & to Memnon hujus civitatis episcope, scitote vos depositos, & ab episcopatu alienos, atque ab omni ecclesiastico ministerio & functione esse amotos; ut qui in causa fuistis, ut patrum canones conculcaretur, & imperatorum decretis contemneretur, omniaque confusione & turbis misceretur, ac totius fedeteis auctores & duces extitistis. At vos reliqui omnes, qui seditiose & inique contra ecclesiasticas sanctiones, regiaque decreta agenabus confensistis, excommunicati estis, etsi prius, donec agnita culpa vestra resipiscatis, fidemque a sanctis patribus in Nicena civitate congregatis expositam fuisseptatis, nihil illi extraneum aut peregrinum attentetis: capita praeterea haereticia a Cyrillo Alexandrino exposita, quae & evangelicae & apostolicae doctrinae aperte repugnant, anathematiscetis, & literis denique piissimorum Christique amantium imperatorum nostrorum, quae fidei quaestionem quaerite agitari, accuratique discuti praecipiunt, per omnia parestis.

Qui autem subscripserunt, hi sunt.

Ioannes episcopus Antiochenus,
Alexander Apamae metropolitanus,
Ioannes Damasci metropolitanus,
Dorotheus Marcianopolis metropolitanus,
Alexander Hierapolis metropolitanus,
Dexianus Seleucis Isauriae metropolitanus,
Basilius Thessalias metropolitanus,
Antiochus Bostrorum metropolitanus,
Paulus Emesae,
Apringius Chalcidis,
Polychronius Heracleae,
Cyrillus Adanorum,
Eusebius Himeriae,
Mufaeus Argadi, & Antaradi,
Hesychius Castabalorum,
Salustius Cotyei,
Iacobus Dorolosii,
Zosus Irbantis,
Eustathius Parnadi,
Diogenes Seleucobeli,
Placon Laodicae,
Polychronius Epiphaniae,
Fritilas Heraclae metropolitanus,
Hierotis Hypaepis metropolitanus,
Helladius Tarsi metropolitanus,
Eutherius Tyranensium metropolitanus,
Alterius Amidae metropolitanus,
Theodorotus Cyri,
Macarius Laodicae,
Theofebius Cis Bithyniae,
Maximianus metropolitanus Anazarbi,
Gerontius Claudiopolis,
Cyrus Marcopolitanus,
Aurelius Irenopolitanus,
Meletius Neocaesareae,
Helladius Ptolemaidis,
Tarianus Augustae,
Valentinus Malli,
Maximianus Abrysti,
Daniel Faithopolitanus,
Iulianus Tarsae,
Helladius Tarsae,
Marcellinus Tarsae.

Quinta simul ac

ANNO CHRISTI 431.

ACTA ADVERSUS CYRILLUM.

Γράμμα Ἐπὶ αὐτῇ τῇ τῶν ἀκροωτῶν, τοῦ τῆς ἁγίας συνόδου.

Η ἁγία σύνοδος τοῖς παρ' ἡμῶν χειροβίοις ἀναπωτοῦς ἐπισκόπους τῶν ἐθνῶν ἐν συμβιβάζει.

ΔΕΙΝΟΝ μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ πλημμελοῦν, ἐν τῷ βασιλικῷ παραγγέλματι Θεοῦ· δεινότερον δὲ τοῦτο ἐν τῷ κατόρθωσι τὸ μὴ λόγῳ μετεμέλεια τὸ πλημμέλειον· ὑπερῴκησε μὲν γὰρ τὰ μέγιστα πεσόντα· σωμήγκατατε μὲν τὸς ἀθέτας, καὶ τὰ ἀπόκτυα γεγηθόμενος ὑπὸ Κυρίλλου τὸ Ἀλεξανδρείας, ὁ Μέμνιος τὸ Ἐφεσίου, ἐκφωνοῦν ὅτι τὰ μὲν τῶν τῶν γεγραμμένων· ἐν τῷ ὁμολογεῖν τὸν Θεόν, εἰσφέρειν ὅλῃ δὲ τὴν κλητὴν ἀποβάλειν ἀφύτος, ἢ μὴ φροντίζοντες, μηδὲ καταλύοντες, τῇ τῶ ἐκκλησιαστικὰ παλαιγράφοις ἐκεῖνοι, εἰν ἔτι σωθοῦσι ἐκῆρα· σὺ αἱρετικὰ φρόνημα κεκτημένον, ἀγάπῃ τὸ Θεοῦ τῶ ἁγίων πατέρων, τὰ θεσπίσματα τῶ ἀποδεξάντων βασιλῶν πιστοῖς, ἢ μικρὰ παρῆκαν ἀγνοεῖσθαι, ἢ τάτε γλεῦ ὑφ' ἡμῶν κατ' ἀναθεμάτισε, ἢ τὰς ἐπιστολὰς ἀλλοτρίας γνῶμας, ὡς, οὐ μὴ τοῦ τῶν τῶν ἀρετῶν σωθοῦν, ἢ τὰς ἐπιβαλοῦς σκόπος ἐπιμέλειας ἀπαλλαγῆτε τῶν πίστιν τῶ μακαρίου πατέρων τῶ ἐν Νικαίᾳ σωθεῖσῃ θεῖτον κανόνα ὁμολογοῦντα, ἢ κατὰ τὰ γράμματα τῶ βασιλέωτα ἡμῶν βασιλέω ἀτόγκε ἢ ἀφοῦν πάντα γνῶσε τὰ σωθῆσα· σὺ ἐμὲ ἐπιστοῦ δὲ τὸ ἀναθεμάτισε τὰ ἀθέτα τὰ ἀθεόλογα ἐπιμελοῦντε.

Ἐπιστολὴ Ἐπὶ αὐτῇ τῇ τῶν βασιλέω. Εἰ δὲ ἐμέλοντες τὰ καὶ αὐτὸς ἀφεῖσθε, ἢ τῶν αἰτίαν τὰ βοῦλε τὸ κάθεσθαι τὰ Ἀντιοχείας ἐπισκόπε.

ΤΟΙΣ ἀσεβῆσι οὖν κλεδόνιτε γράμμασι, κεκλεῖσθαι τὸ Ἐφεσίου μετόρτοῦ, ἢ ἐξόνιτε πάντα ἀφορῶν τὸ λόμεν γέμοντα τὸ ἐκκλησιαστικὰ ἀφέγματα· Κυρίλλε τὸ Ἀλεξανδρείας καὶ Μέμνιος σωμβηγκαθέμενοι, ἢ πλῆσε ἀγρεύειν σωμβηγκαθέντων, ἢ μετὰ τὴς ἁγίας τεγκρατεῖν τῶν κανόνων ἐπιτέλεσα σὺν γνησιότατοι, μὴν τὰς ἐπιστολὰς τὰς ἐκθεσὶς κατεγρᾶς· ἀφοῦ δὲ τάτε ἢ τὴν ἁγίας ἐκκλησίας, ἢ τὰ ἅγια μυστήρια ἀπολλεσόντω, καθ' ἑαυτὸς δὲ σὺν τὰς ἀναθεσίσου τὰ αὐτὰ σωμβεβαίτε, ἢ μεῖζε τὰ γράμμα ἐγκαταλιμῶν, ἢ τῶν τῆ ἁγίω πατρὶ κανόνε, τὰ τὴν ἀγάπῃ τὴν τῶν θεοφιλεστάτω κύριε τὰ Κωνσταντίνε, παρῆγκατε καὶ τὰ ἐγγράφω καὶ ἀγάπῃ, ἀκεμένοι τὸς πατριαρχοῦν ἀφικομένος ἀγωνιστὲς ἐπισκόπε, ἢ τότε κοπῇ τὸ σωθῆναι ποιῆσαι, ἢ τὰ γράμματα ἢ ἡμερομὲ ἀστεῖοκε· ἢ αὐτὰ δὲ Κυρίλλου τὰ Ἀλεξανδρείας ἐπιτελεστὴς μοι τὰ τῆς Ἀντιοχείας, ἀφοῦ ἡμῶν τὰ γράμμα ὑπ' αὐτῶν

Epistola Litteras eorumdem, excommunicationem significantes, ad sanctam Synodum missa.

Epistola Episcopis a nobis excommunicatis, sanctae Synodus hac significat & suadet.

GRAVE revera est peccare, & dominum Deum ad iram provocare: sed longe gravius & periculosius, peccatum poenitentia non diluere. Hoc autem malum vos haeretici commissitis, iniquis seditiosique Cyrilli Alexandrini & Mennonis Ephesii fluitis & machinationibus allipsulis, & hac de causa excommunicationem accepisti a nobis: qui beneficiis nigoitatis offisum per nostram sententiam patefactum vobis cernentes, non accurritis, orantes ut ab excommunicationis vinculis absolvamini: imo vero hominum haereticorum anathematizatorum, sanctorumque patrum canones, & imperatorum piissimorum decreta conculcantium, & fecerunt alia per iniquitatem perpetrantium, (proprie quae etiam gradu motu, ac epistolapti dignitate exuti sunt) neglexistitis & conducendae usque hodie ultimis desistere proinde, nisi mature, quod aequum est, provideritis, & a noxio illo commercio femori, fidem sanctorum patrum Nicaenorum non tenere professi fueritis, & nobis piisorum consilium, juxta religiosissimum imperatorum nostrorum praescriptum, placide ac citra ullum strepitum aut tumultum celebrare velitis, fore, ut non quidem de nobis conquaerimini, sed vestram flagitiam accusaturi litis.

Eorumdem ad imperatorem epistola, qua illorum de suis actis, deque causa quae Antiochenis episcopis adventum remorata fuerit, certiorem facit.

JUSTA piaram litterarum vestrarum praevenimus, & Ephesiorum metropolitan accusatus, & confusionibus, intelligentes bello res ecclesiasticas opplectas esse comperimus: quandoquidem Cyrillus Alexandrinus, & Mennon Ephesius, fictitio comparato, magnaque agrestium hominum multitudine coacta ne landite quidem pentecoste fatum celebrare, mutuisque aut vesperina officia obire permiserunt. Ac praeter haec, sanctas etiam ecclesias, sanctaque martyrum aedes nobis praeludentes, ipsi cum quibusdam in erorem illorum abducti: inter se confessum instituerunt; sanctorumque patrum canonibus, vestrique decretis proculcatis, exercita fuerunt, exempla edideruntque. Quamtamen magnificentissimus comes Candidianus a Christi amante celsitudine vestra missus, & scripto, & verbis quoque illis denunciasset, ut sanctissimorum episcoporum undecumque adventionem praesentiam expectaremus, ac tum demum juxta pietatis vestrae literas communiter synodum celebraremus. Sed & ipse quoque Cyrillus Alexandrinus bidno ante habitum ab ipsis concilium illum, scripserat ad me Antiochenum episcopum, quod universa synodus mecum adventum praesentiam

Epistola Episcopis a nobis excommunicatis.

Epistola Synodus hac significat & suadet.

Epistola Litteras eorumdem, excommunicationem significantes, ad sanctam Synodum missa.

Epistola Episcopis a nobis excommunicatis, sanctae Synodus hac significat & suadet.

Epistola Eorumdem ad imperatorem epistola, qua illorum de suis actis, deque causa quae Antiochenis episcopis adventum remorata fuerit, certiorem facit.

ACTA ADVERSUS CYRILLUM.

batur. Propter hæc ergo utrumque, Cyrillum inquam & Memnonem exauctoravimus, & ab omni ecclesiastica functione amovimus: reliquos vero hujus iniquitatis eorum socios excommunicationi subjecimus, donec capita, quæ Cyrillus Apollinarii, & Eunomii, & Arii perversis dogmatibus plena evulgavit, abjiciant & anathematizent, ac juxta pietatis vestræ decretum communiter nobiscum consessum celebrent, controversiasque qua convenit diligentia & quiete una nobiscum discutiant, & pium sanctorum patrum dogma confirment. Quod vero tardius aliquanto advenerim, aliud causæ fuit. Nam si terrestris itineris intervallum (terra enim venimus) pietas vestra spectaverit, magna profecto celeritate nos iter hoc confecisse comperiet: siquidem * quadraginta mansiones peragravimus, nulla unquam a progrediendo relaxatione usi, quemadmodum Christo dilecta vestra majestas ex earum civitatum incolis, per quas iter fecimus, facile intelligere potest. Fames præterea, quæ Antiochenam civitatem vehementer afflixit, & quotidianæ populi perturbationes, & ingens præter tempus vis imbrium, quæ torrentibus inundantibus in discrimen civitatem adduxerat, non paucos quoque dies in supradicta civitate nos detinuerunt.

Et hoc commentum est merum.

Non tam longe distat Antiochia ab Epheso, quantum hic persuadere conatur.

A τῶν συνεδρίε, ὡς ἡ σύνοδος πᾶσα ἀναμένει μου τὴν παρουσίαν· διὸ ἀμφοτέρους τοὺς προειρημένους καθείλομεν, Κύριλλον καὶ Μέμνονα, καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν. τοὺς δὲ λοιποὺς, τοὺς ταύτης τῆς παρανομίας αὐτοῖς κοινωνήσαντας, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὰ κεφάλαια τὰ παρὰ Κυρίλλου ἐκπεμφθέντα, τῆς Ἀπολιναρίου, καὶ Εὐνομίου, καὶ Ἀρείου, κακοδοξίας γέμοντα, ἐκβάλωσι καὶ ἀναθεματίσωσι, καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμα κοινῇ σὺν ἡμῖν συνεδρεύσαντες, ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τά τε ζητήματα σὺν ὑμῖν ἴδωσι, καὶ τὸ εὐσεβὲς τῶν πατέρων βεβαιώσωσι δόγμα. B περὶ δὲ τῆς ἐμῆς βραδύτητος ἴστω ὑμῶν ἡ εὐσέβεια, ὡς πρὸς τὸ χερσαῖον διάστημα τῆς ὁδοῦ· διὰ γῆς γὰρ ἡμῶν ἡ ὁδὸς γεγένηται· σφόδρα ἐπεταχύναμεν, τεσσαράκοντα γὰρ μονὰς ὡδεύσαμεν, μηδεμιᾶς ἀνακωχῆς κατὰ τὴν πορείαν ἀπολαύσαντες ὡς ἔξεστιν ὑμῶν τῇ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ παρὰ τῶν τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν πόλεις οἰκούντων μαθεῖν· πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ λιμὸς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν γενόμενος, καὶ αἱ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ταραχαὶ τοῦ δήμου, καὶ ἡ * παρὰ τὸν καιρὸν σφοδροτάτη γενομένη ἐπομβρία, ἡ καὶ κίνδυνον ἐκ τῶν χειμάρρων ἐπήγαγε τῇ πόλει, οὐκ ὀλίγας ἡμέρας ἡμᾶς εἰς τὴν προει- C ρημένην ἐπέσχε πόλιν.

ANNO CHRISTI 431.

* ἐπί.

Epistola Joannis Antiocheni, ceterorumque qui cum ipso erant, ad clerum Constantinopolitanum.

INTELLEXIT haud dubie pietas vestra iniquas temerariasque Cyrilli Alexandrini, Memnonisque Ephesii, & ceterorum qui cum ipsis sunt, machinationes contra omne fas & jus; qui contra piissimorum Christique amantium imperatorum nostrorum litteras inter se consessum constituere non sunt veriti. Quapropter necessarium duximus, pietatem vestram certiorem facere, omnes illorum conatus & machinationes, juxta prophetæ dictum, araneæ telam esse. Illi autem qui hæc ausi sunt, ut temeritatis, iniquitatis, confusionisque auctores, Cyrillus & Memnon, a nobis exauctorati, atque episcopali dignitate exuti sunt: ceteros vero qui eorum consessui adesse voluerunt, excommunicationi subjecimus, donec proprio errore agnito, hæretica Cyrilli Alexandrini capita anathematizent, fidemque sanctorum patrum, qui in Nicæa Bithyniæ quondam convenerunt, sincero animo complectantur. Ne quis igitur ex eorum numero, qui seditiones excitare solent, vestram pietatem conturbet: nam temerarii & illegitimi illorum ausus, ut jam significavimus, nullam penitus vim habent. Hoc ipsum quoque pio Christique amanti imperatori nostro, ceterisque magnificentissimis celeberrimisque principibus indicavimus.

Non privatum, sed publicum & legitimum celebraverant.

Isai. 59.

Sed totum id frustra; nam schismatici in catholicos nullum jus obtinent.

Si nullam vim haberent, Nestorius in exsilio non periisset.

* Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον.

* Ἀναφηκ.

ΕΓΝΩ πού πάντως ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τὰ ἀθέσμως καὶ παρανόμως ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως, καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, παρὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συνεδρευσάντων γεγενημένα. διὸ ἀναγκαῖον ᾠήθημεν γνωρίσαι D ὑμῶν τῇ θεοσεβείᾳ, ὡς ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα τὰ ὑπ᾽ αὐτῶν τολμηθέντα, ἱστοὺς ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑπάρχει· αὐτοὶ δὲ οἱ ταῦτα τετολμηκότες, ὅ, τε Κύριλλος καὶ ὁ Μέμνων, ὡς ἔξαρχοι τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας γενόμενοι, ὑφ᾽ ἡμῶν καθῃρέθησαν, καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς ἐγένοντο· τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς συνεδρεῦσαι ἑλομένους, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημμέλημα, τά τε αἱρετικὰ κεφάλαια Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀναθεματίσωσι, καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συναθροισθέντων, ἀδόλως καταδέξωνται. μὴ τοίνυν θορυβήσῃ τις τὴν ὑμε- E τέραν εὐλάβειαν τῶν τὰ τοιαῦτα ποιεῖν εἰωθότων· οὐδεμίαν γὰρ ἰσχὺν, ὡς ἤδη ἐδηλώσαμεν, ἔχει τὰ παρανόμως ὑπ᾽ αὐτῶν τολμηθέντα. τοῦτο δὲ καὶ τῷ εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ ἐγνωρίσαμεν, καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι.

* [illegible] lib. 1. [illegible] [illegible] mansionum intervallo distare Ephesum. *Harduinus.*

ANNO CHRISTI 431.

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν, πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον.

Τῇ θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστῳ συγκλήτῳ ἡ ἁγία σύνοδος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΛΙΑΝ ἀλγοῦμεν, οἰκείων μελῶν ἐκτομὴν τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλοπρεπείᾳ μηνύειν ἀναγκαζόμενοι. εἰ γὰρ καὶ ἀναγκαῖος ὁ χωρισμὸς τῶν σεσηπότων μελῶν, ἀλλ᾽ ὅμως ὀδύνην πικρὰν τῷ λοιπῷ σώματι κατεργάζεται. εἰ πάσχει γὰρ, φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. ἀλλ᾽ ὅμως οὐ παραιτητέα τοῖς ἰατροῖς τῶν ἀχρήστων καὶ ἐπιβλαβῶν μελῶν ἡ τομή· ὁ γὰρ ἐχέφρων καὶ σοφὸς τῶν σωμάτων θεραπευτὴς εἰς τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν ἀφορῶν ὑγείαν, καταφρονεῖ τοῦ σεσηπότος, παντὶ τῷ σώματι τὴν σωτηρίαν πραγματευόμενος. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεποιήκαμεν. εὕρομεν γὰρ Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον, καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφέσου, μυρία ἄττα κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐργαζομένους δεινά, καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς τήν τε πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐμπλήσαντας, ναύταις τε Αἰγυπτίοις, καὶ ἀγροίκοις Ἀσιανοῖς, ὑπουργοῖς τῆς τυραννίδος χρησαμένους, καὶ μήτε τοὺς συγκληθέντας ἁγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναμείναντας, μήτε τῶν γραμμάτων τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀνασχομένους, μήτε ταῖς εἰσηγήσεσι καὶ παραγγελίαις τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ πεισθέντας, ἀλλὰ πάντα φύρδην συγχέαντας τὰ τῆς εὐσεβείας σεμνὰ, ἀθέσμως τε καὶ παρανόμως πάντα ἐργαζομένους, καὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι κωλύσαντας, τούς τε θείους ναοὺς, καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σηκοὺς ἀποκλείσαντας· ἵνα μηδὲ εὔξασθαι τοῖς βουλομένοις ἐξῇ, τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεποιημένοις, ἐφιεμένοις δὲ πάσας τὰς τῶν ἁγίων καὶ καλλινίκων μαρτύρων περιπτύξασθαι λάρνακας, οὐχ ἥκιστα δὲ τὴν τοῦ τρισμακαρίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ πολλὴν πρὸς τὸν ἡμέτερον δεσπότην παῤῥησίαν κτησαμένου. διὸ τοὺς προειρημένους, Κύριλλον καὶ Μέμνονα, καθελεῖν ἠναγκάσθημεν, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῇ αὐθαδείᾳ καὶ τυραννίδι, ἢ δι᾽ ἀπάτην, ἢ διὰ φόβον, ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, συμμετρήσαντες τὴν παιδείαν τῇ τῆς προαιρέσεως μεταμελείᾳ. ἂν γὰρ αἴσθωνται τῆς * πλημμελείας, καὶ τῆς αἱρετικῆς παύσωνται κακοδοξίας, τήν τε τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, ἀνακλήσωνται, καὶ σὺν ἡμῖν κατὰ τὰ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰς τὸ συνέδριον συνελθόντες, μεθ᾽ ἡσυχίας ἱερεῦσι πρεπούσης τὰ ζητούμενα ἐρευνήσωσι, τοῦ τε δεσμοῦ τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγήσονται, καὶ τὴν ἱερατικὴν ἀπολήψονται λειτουργίαν.

* μεταμελείας.

A *Eorundem ad senatum Constantinopolitanum epistola.*

ACTA ADVERSUS CYRILLUM.

Pio Christoque dilecto senatui sancta synodus in domino salutem.

MAGNO sane animi dolore hoc ipso afficimur, quod membrorum nostrorum excisionem vestræ magnificentiæ indicare compellimur. Nam etsi putridorum membrorum separatio est necessaria, attamen acer- B bum dolorem reliquo corpori affert. *Si quid* enim, ait beatus Paulus, *patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra.* Verumtamen inutilium noxiorumque membrorum resectio a medicis est adhibenda. Etenim prudens ac sapiens corporum curator, reliquorum membrorum sanitatem ob oculos ponens, illud quod putredine consumptum erat, negligit, ad totius corporis curam & conservationem omne consilium & studium conferens. Hoc ipsum in præsentia & nos quoque fecimus. Comperimus enim Cyrillum Alexandrinum episcopum, & Memnonem Ephesiorum, sexcenta gravissima & detrimentosa contra sanctam Dei ecclesiam C gessisse, & civitatem, sanctamque synodum turbis tumultibusque complesse; atque ex nautis Ægyptiis, Asiaticisque rusticis satellitio collecto; tyrannidi suæ ministros quæsivisse; neque sanctissimos piissimosque episcopos convocatos expectasse, neque litterarum piissimorum, Christique amantium imperatorum nostrorum ullam rationem duxisse; neque magnificentissimi ac celeberrimi comitis Candidiani admonitiones & præcepta quidquam omnino curasse: sed omnia religionis ornamenta late permiscuisse, omnia inique & illegitime perpetrasse, sacram sanctæ pentecostes solennitatem celebrari ve- D tuisse; sacra templa, invictissimorumque martyrum ædes præclusisse, ita ut ne orare quidem volentibus licuerit; e locis usque adeo remotis venientibus, sanctorumque ac triumphatorum martyrum, maxime vero beatissimi Joannis theologi ac evangelistæ (quem summam apud dominum nostrum fiduciam familiaritatemque obtinuisse constat) monumenta omnia complectendi desiderio flagrantibus. Quapropter prædictos Cyrillum & Memnonem deponere, & episcopali munere exuere, compulsi sumus: reliquos vero tyrannidis ac temeritatis illorum fautores & administros, sive metu adacti, sive fraude quoque allecti fuerint, excommunicationi E subjecimus, correctionis modum voluntaria illorum pœnitentia definientes. Nam si eos pœnituerit, & hæreticam doctrinam deseruerint, sanctorumque patrum qui Nicææ Bithyniæ convenerunt, fidem receperint, & nostro consessui juxta religiosissimorum, ac Christi amantium imperatorum nostrorum litteras sese adjunxerint, eaque modestia, quæ sacerdotes decet, quæ disputantur pervestigarint; excommunicationis vinculo absolventur, & in sacerdotalis ministerii locum restituentur.

Schismatici semper sacra [illegible].

1. Cor. 12. v. 26.

Atqui Cyrillus & Memnon, imputrida, sed viva membra erant.

Omnia hæc impudentissima sunt mendacia.

Compulit vero [illegible].

ACTA ADVERSUS CYRILLUM.

Eorundem ad populum Constantinopolitanum epistola.

Ignatius piissimo, fidelissimoque ac Christi amanti populo sanctæ Dei ecclesiæ Constantinopolitanæ.

LEX est sine scripto tradita pastoribus, nempe ut bellum operam navent, ne gregem aut fures rapiant, aut feræ deboreent, aut morbi qualescunque lædant. Quod si illi qui peculum curam susceperunt, tantam providentiam, tantamque solicitudinem illis impendant, ut beatus Jacob ad Laban clamet: *Dies æstus urebat, ac nocturnus gelu, fugiebaque somnus ab oculis meis; septem annis serviebam tibi non aliter: quantam rationem apostolici salvatoris nostri gregibus curam impendunt par est, qui gregex divinis characteribus insignati sunt, in Christum quidem baptizati, & Christum induti, & dominici vultus lumine signati? Quamobrem, ne vanis rumoribus seduci, mœrore tabefecatis, turbarumve fluctibus exagitemini; operæ pretium duximus, his nostris litteris animas vestras præmunire. Nos enim, universorum curatore Deo mentes religiosiffimo, Christique amantium imperatorum nostrorum ad hoc intigimus, Ephesum advenimus, ac civitatem quidem omni tumultuationis genere plenam, universam vero synodum non mediocriter turbis agitatam, sanctam autem ecclesiam velut mare sæva quadam tempestate jactaram reperimus, Cyrillo Alexandriæ antes episcopo, & Memnone Ephesino, infiar procellæ terram hanc tempestatem concitantibus. Ambo enim mentiuntur; Ægyptius quidem, ne in hæreticæ doctrinæ ipius capita, cum Apollinarii impietate convenientia, inquirentur, ipsumque hæreticos condemnaremus; alter vero præter alia ignavæ luæ administrationis, quæ tota civitate rumor jactaverat; inter le conjurantes, & unam tyrannicam mentem præ se ferentes; & ille quidem quinquagintia episcopos Ægyptios; alter vero plusquam triginta Asiaticos, & aliquos alios, hos quidem absu circumventos, illos vero mem lududos, congregans, non licuerunt quidem omnium sanctissimorum episcoporum undecumque adventantium ex regione occidua contempsis autem ecclesiastici legibus, omniaque abiurde & insanæ gerentes, tanquam ex arce omnes ad impietatem adhortabantur: nautas vero, clericosque Ægyptios, & agrestes Asianos ad episcoporum domos mittentes, extremique interminantes, ac infirmiores perterreficiones & domos forinfecus interbimes, quo nimirum oppugnandi conspiratio esset, iniquis ipsorum ediis assentiri compellerent. Hinc autem quam animadvertissimus, experientiaque cognoscimus illorum conspirationem, Indicium judravimus, id est qui in tantis progressi sunt impiobitatis, in divina & sacra fideordoali functione relinquere omnes, ac ne hos quidem tanquam mercenarios, ac ipsorum cœsti fulmen, & ab episcoporum synodum amovimus; ce-*

A Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν.

Τῷ ἐκλελεγμένῳ, & πιστοτάτῳ, & φιλοχρίστῳ λαῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλεως τῆς Θεοῦ ἐκκλησίας ἡγιασμένῳ.

ΝΟΜΟΣ ἐστὶν ἄγραφος τοῖς ποιμέσι πολλοὶ τὴν φροντίδα ποιεῖσθαι λαμπρὰν, ἵνα μὴν κλέπτοιτο τὰς πόκας, μήτε θηρία κατεσθίοι, μήτε νόσος ἐμμελήσειε. & εἰ δὲ οἱ τὴν ἐπιμέλειαν ἀφιερωτοῦ τὴν κτῆσιν πεπιστευκότες, τοσαύτην αὐτῆς ποιοῦνται φροντίδα, ὡς βοᾷν τὸν μακάριον Ἰακὼβ πρὸς τὸν Λάβαν· ἡνίκα ἐπιμαίνομεν τὸ κεφάλαιον τὸ ἡμέρας, ἡ δὲ νὺξ ἐπάγγελε τὴν πάχνη, & εἰρίσκετο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, & ἐπιμένωτο δὲ ἑπτὰ ἔτη· πόσην ἄρα ποιήσεται φροντίδα τῶν ἐν τοιούτοις ἡμῖν ἀφιερωτοῦ, & τὰς θείας πεζίωσεν χαρακτῆρας, βεβαπτισμένοι μὲν τὸν Χριστὸν, ἐνδυσάμενοι δὲ Χριστὸν, & σημειωθέντας τὴν φωτινὴν κρατοῦντος κόρας· τίνα χρὴ ἀπαγγέλειν οὖν ὑμῖν τοὺς ὑμέτερας διὰ γραμμάτων ἀφιέτερεύσαντες ὑμῖν· ἴσε μὲ τὰς κατεῖσα ἡμῶν ἀπεχθόντα ἀνέμου πνεῦμα, & τὰς ἀρχὰς τῶν λαοῦ ἀνεμοῦ ἐξ βέβωθε. εἰρεκαμεῖς γὰρ εἰς τὴν ἔρημον τῶν, τὰ κτήνεμοι δὲ ὅλον Θεῷ τῷ βοσκοβτάνω & φιλοχρίστῳ βασιλέων ἡμῶν τῶν βασιλικὸν εἰς τὴν κτίσεωτος· & ἀφρωμὲ τὴν ὁ τόλμη δορίδῳ πατὸς πεκλημμένου, & τὴν ἀπεκαν σωλῶν ἡ μετεῖοις πικτιμένῳ, & ἐλθόμεν θελεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ ἐκκλησίᾳ μεμιμένῳ, Κυρίλλῳ τὸ ἀρὶ Ἀλεξανδρείας ἐπτεσεῖ, & Μέμνωνι τῷ Ἐφεσίῳ, θέλων κατεκτῆσθαι τὸν χρὸ λεπτὸ τῶν ἐν ἡμῖν γεμμῶν. δεῖσεστε γὰρ, ὁ μὲν Αἰγύπτιος, ἵνα μὴ τὰ κεφάλαια τὰ αἱρετικῆς αὐτῆ κακοδοξίας, τὰ τῇ Ἀπολιναρίου δυσεβείᾳ συμβάσεσθαι, ἐξαιρεθεῖτες εἰρεγκαν αὐτὸν κατακεῖμαμεν· ὁ δὲ τὰς ἄλλας αὐτῆ βεβιωμένας τὰ κακὰ τὸν βραδυμέρα· συμφωνοῦντατε, καὶ μὴν τυραννικὴν ἐπεδεκνύμενον γνώμην· ὁ μὲν πεντήκοντα Αἰγύπτιοι ἐπεσκόπον, ὁ δὲ Ἀσιανὸς πλείους ἢ τριάκοντα συμμαγῶν, ὁ δὲ καὶ τινὰς, τοὺς μὲν ἀπάτῃ, τοὺς δὲ φόβῳ πρὸς ἀλλόμενοι, ἵνα κβαλιβόσκοι μὲν ἀκμιόνα τὸ κοινὸ τὴν πεπτοιχθὲν ἀφεστηκὼν ἀνάγκαν ἐπτεκόσμοι· καταφρονοῦντες δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῶν νόμων, & τάντα ἄτοπα & ἀπρεπῶν ἐπεφρεξόμενοι, οὐ μὲ ἀγρόπλοιοι μὲν ἀυτοῦλῶν ἀπεκτὶ σκρικελλόνται, ταῦτας δὲ ἐν κλειεικὴν Αἰγυπτίοις, καὶ ἀγρόικας Ἀσιανοὺς εἰς τὴν τῆ Ἐπισκόπου οἰκίας ἀποστέλλοντες, & τὴν ἀθέατα ἀπελαύνεν, & ὁ φόβῳ τῆς ἀνδρῶν τρόμοι ἐπεκτρέφοντες, & τὴν ἀνδρὸς ἐν τῷ τοιαῦτα τρόπῳ ἀφεῖσθαι, & τὴν θείας πεζίωσεν χαρακτῆρας, βεπτιβόσεται ἐν τῷ τὸν Χριστὸν ἀφεῖσθαι, & σημειωθέντας τὴν φωτινὴ κρατοῦντος κόρας· τίνα χρὴ ἀπαγγέλειν οὖν ὑμῖν τοὺς ὑμέτερας διὰ γραμμάτων ἀφιέτερεύσαντες ὑμῖν· ἴσε μὲ τὰς κατεῖσα ἡμῶν ἀπεχθόντα ἀνέμου πνεῦμα, & τὰς ἀρχὰς τῶν λαοῦ ἀνεμοῦ ἐξ βέβωθε. εἰρεκαμεῖς γὰρ εἰς τὴν ἔρημον τῶν, τὰ κτήνεμοι δὲ ὅλον Θεῷ τῷ βοσκοβτάνω & φιλοχρίστῳ βασιλέων ἡμῶν τῶν βασιλικὸν εἰς τὴν κτίσεωτος· & ἀφρωμὲ τὴν ὁ τόλμη δορίδῳ πατὸς πεκλημμένου, & τὴν ἀπεκαν σωλῶν ἡ μετεῖοις πικτιμένῳ, & ἐλθόμεν θελεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ ἐκκλησίᾳ μεμιμένῳ, Κυρίλλῳ τὸ ἀρὶ Ἀλεξανδρείας ἐπτεσεῖ, & Μέμνωνι τῷ Ἐφεσίῳ, θέλων κατεκτῆσθαι τὸν χρὸ λεπτὸ τῶν ἐν ἡμῖν γεμμῶν. δεῖσεστε γὰρ, ὁ μὲν Αἰγύπτιος, ἵνα μὴ τὰ κεφάλαια τὰ αἱρετικῆς αὐτῆ κακοδοξίας, τὰ τῇ Ἀπολιναρίου δυσεβείᾳ συμβάσεσθαι, ἐξαιρεθεῖτες εἰρεγκαν αὐτὸν κατακεῖμαμεν· ὁ δὲ τὰς ἄλλας αὐτῆ βεβιωμένας τὰ κακὰ τὸν βραδυμέρα· συμφωνοῦντατε, καὶ μὴν τυραννικὴν ἐπεδεκνύμενον γνώμην· ὁ μὲν πεντήκοντα Αἰγύπτιοι ἐπεσκόπον, ὁ δὲ Ἀσιανὸς πλείους ἢ τριάκοντα συμμαγῶν, ὁ δὲ καὶ τινὰς, τοὺς μὲν ἀπάτῃ, τοὺς δὲ φόβῳ πρὸς ἀλλόμενοι, ἵνα κβαλιβόσκοι μὲν ἀκμιόνα τὸ κοινὸ τὴν πεπτοιχθὲν ἀφεστηκὼν ἀνάγκαν ἐπτεκόσμοι· καταφρονοῦντες δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῶν νόμων, & τάντα ἄτοπα & ἀπρεπῶν ἐπεφρεξόμενοι, οὐ μὲ ἀγρόπλοιοι μὲν ἀυτοῦλῶν ἀπεκτὶ σκρικελλόνται, ταῦτας δὲ ἐν κλειεικὴν Αἰγύπτιοι

ACTA ADVERSUS EUTYCHEM.

pia Christi amantium imperatorum nostrorum edita, quiete & absque omni tumultuatione in concilium convenient, propositaque quæstione accurate simul dispicere velint, & evangelicæ fidei sinceritatem sine fuco custodiant.

μετανοιῶσιν γνησίως, ἢ νὰ ἀφεστῶσι Κυρίλλου κεφάλαια, τὸν τῆς Ἀπολναρίου, ἢ Ἀρείου, ἢ Εὐνομίου δυσσεβεῖα συμβαλοντες, ἀναθεματίσωσιν, τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνοδικῶν ἀπαστρεψαντα πίστιν, ἢ κατὰ τὸν ἀνεῖδεν ἀθλογράφον ἡμῶν βασιλέων Θεοδοσίου μετὰ δόξης ἐν ἀγαθοῖς σωζοῖτο, ἀκεβῶν τῶν ἐντόμων ἀνδρῶν ἐθελόντων, ἢ τῆς ἀδιαγλήπτου πίστεως τὸ ἀλυκεστὲς ἀθόλως φυλάξωσι.

ACTIO II. CONCILII.

ACTIO SECUNDA,

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Exemplum commentarii rerum, quæ actæ sunt in præsentia episcoporum & presbyterorum, qui ex urbe Roma venerant.

Ἀντίγραφον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῆς παρουσίας τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων.

POST consulatum domnorum nostrorum semper Augustorum, Flavii quidem Theodosii VIII. Valentini vero III. sexto Idus Julii, qui dies juxta Ægyptios est Epiphi festudecimus, synodo congregata in Ephesorum metropoli ex decreto religiosissimum Christianissimorumque imperatorum, ac solentibus in religiosissimi episcopi Memnonis episcopali aula piissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, qui & Celestini quoque sanctissimi ac beatissimi Romanorum ecclesiæ archiepiscopi locum regebat, & Juvenali Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flaviano Philippensium, qui & Rufi quoque reverendissimi Thessalonicensium episcopi locum tenebat; & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, & Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, ac omnibus qui in commentariorum ordine supra recensiti sunt, & Besula diacono Carthaginis: ingressilque ac considentibus qui ex occidente venerant, Arcadio & Projecto piissimis, ; Deo dilectissimis episcopis & legatis, necnon Dei amantissimo Philippo, apostolicæ sedis presbytero & legato.

Τοῖς μὲν τῶν ἀπατεῶν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τεσσαρεσκαιδεκατον, καὶ Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῶν κυρίων Αὐγούστων, κατὰ τὸν αἰγύπτιον ἰουλίων, ἥτις ἐστὶ καὶ Αἰγυπτίοις Ἐπιφὶ τὸ ἑκκαιδεκατον ἐπεὶ τὸ ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐκ δόγματος τῶν θεοσεβεστάτων καὶ φιλοχριστοτάτων βασιλέων, κατὰ τὸν τῆς τοιούτου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μέμνονος τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, διέποντος δὲ τὸν τόπον τῆς ἁγιωτάτης καὶ ἀποστολικῆς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνου, & Ἰουβενάλου Ἱεροσολύμων, & Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων, & Φλαυιανοῦ Φιλίππων, ἐπέχοντος δὲ τὸν τόπον Ῥέφου τοῦ θειοτάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκων, & Θεοδότου Ἀγκύρας Γαλατίας πρώτης, & Φίρμου Καισαρείας Καππαδοκίας πρώτης, & πάντων τῶν * κατὰ τὴν ὑπόμνησιν ἐπισκόπων τῶν τάξιν τῶν ἀναγραφέντων, & Βεσσῆλα διακόνου τῆς Καρθαγένης, εἰσελθόντων & συμβεβηκότων ἀπὸ τῆς ἑσπέρας θεοφιλεστάτων & θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων & πρεσβυτέρων, Ἀρκαδίου, & Προιέκτου, τῶν θεοφιλεστάτων Φιλίππου τε & τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, τῶν ἀγαπόντων.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῇ τῶν ἁγίων ἑξακοσίων τριακοντα, ὅτι μὴ τὸν ἐλθεῖν τὰ ἐν ἡμῖν ἐπιθυμοῦν ἠξίωσε. πάλαι μὲν οὖν ὁ ἁγιώτατος & μακαριώτατος πάπας ἡμῶν Κελεστῖνος, ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπίσκοπος, πολὺ τῆς παρόντος ἀνοσιοτάτου βλασφημίας ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Κλεόνικου ἔκρινε. ἀ τοιν γὰρ ἐκείνου τὸν ἀνόσιον ἐπιστολὴ ἐκωπτε ἀφ' ἡμῶν βιβλίων ἐν τῷ ἱερῷ ἀναγνωσθέντα τῶν πάντων ἡμῶν ἀδιαφωνοῦντων κεκλεῖσθαι, ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπομνήματα ἀπωκλῆσθαι.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν

Ἀρκάδιος ὁ ἐπίσκοπος & πρεσβύτερος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπε. Κελεύσατε τὴν ἀναγνωσθῆναι τὴν ἀποστολικὴν ὑμῖν γράμματα.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ γράμματος

Ἀναγνωσθέντος τοῦ γράμματος, ἐπὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἐπεφώνησαν.

Ἀναγνωσθέντος τοῦ γράμματος, ἐπὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἐπεφώνησαν.

Φίλιππος ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, & πρεσβύτερος εἶπε. Τὸ ἰκανὸν ἐγίνετο τῇ συνοδίᾳ, ἵνα τὰ γράμματα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐν ἀρχαῖοις Ῥωμαίοις ἀναγνωσθῶσι. καὶ δὲ ὅμοιος, ἵνα καὶ ἡμῖν ἐπιτυχὴ μακαριότης, ὅτι καὶ Ἑλλησι ἀναγνωσθῶσι, ἐπείρασε ἐστὶ τὸ τῆς ἡμῶν ἀγιότητος γράμμα τὸ ἐκεῖ. ὅτι ἀρχεῖ ἐφοτιτεῖαι, ἵνα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὁμιλῆ Ἑλλησι μεταβαλόν· καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀποστολικὸς, & ἅ ἀγίου ἡμῶν ἀποστολ· ἐξεπιτεῖται.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν

Ἀρκάδιος, & Πρόιεκτος, οἱ ἀδελφοὶ ἐπίσκοποι & πρεσβύτεροι εἶπον· Καθὼς ἐκέλευσεν ἡμῶν ἡ μακαριότης, ἐκ τῆς τοῦ τόπου γράφοντες ἐλθόντες γράμματα ἐφεροσεβίσθη, ἐποιοῦν πρὸς οἰκεῖον τῷ ἁγίου ἀδελφοῦ & ἐπισκόπου ἡμῶν, οἱ τοῦς Ῥωμαϊκοὶ ἀγνοῦσι, διὰ τὸ τῶν & Ἑλλησι τὸ * ἀφεκωνοῦσθαι ἐστὶ ὁλοῦ μεταβλῆσθαι· & ἐν κελεύσει, ἐκεῖ ἀναγνωσθῆναι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππου εἶπε. Η * πρεσκυνοῦσι ἐστὶ ἐμμένοντα ἐν ἡμῖν τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν ὑποδεχθῆναι, ἀναγνωσθῆναι.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ὁ ἀφηρμένος τοῦ πάπου εἴρηνα.

ANNO CHRISTI 431.

ἀγίου, καὶ μὲν πάσης ἀποστολικῆς ἐπιστολῆς τῆς κλεινῆς, & ἀποστολικὴ καθέδρας ἐπιστολὴν, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γὰρ ἀκοῦσι κατὰ ἡμῶν μακαρίσθω, πάλαι ἐχει φροντίδα κατὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν.

Προέκτου ἐπίσκοπος & πρεσβύτερος τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας εἶπε· Κελεύσατε ἡμῖν μακαρίσθω, τὰ φρονοῦσι ἡμῖν γράμματα τῷ ἁγίου, καὶ ἐν τῷ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας κατὰ κλεινῆς, & ἀποστολικὴ καθέδρας ἐπιστολὴν, ἀναγνωσθῆναι· ἐξ ὧν γὰρ ἀκοῦσι κατὰ ἡμῶν μακαρίσθω, πάλαι ἐχει φροντίδα πατῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

Καὶ μὲν τὸ κελεύσαι τὸ ἁγιώτατον καὶ θεοφιλέστατον ἀγιοστέφανον τὴν Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας Κύριλλον, κελεύει ἔξεις τοιάδε, * Σιέλεινος τοιόδε· ἡ ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας πόλεως Ῥωμαίων ἀίγυπτ.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε. Τοιοῦτος τὸ γράμμα τὸ ἁγιώτατε, & * τὸ τῶν θεοσεβεστάτων, & ἁγίας ἀποστολικὴ καθέδρας ἐπισκόπου & Ῥωμαίων Κελεστίνου, καὶ ἡ ἀφορφὴ τῶν ἀγιωτάτων & ἀγωνίου ἐπισκόπου & μεγάλου Ῥώμας Κελεστίνου γράμματα, ἀνεῖδε & ἀγαθοῦ ἐν ἀγίοις, ἐπεφώνησε τὸ ἀγιοστέφανον.

Γέρων ὁ ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος, ἐκεῖνος ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴ, & ἐμμένοντα.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν.

Φίλιππος ἐπίσκοπος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, & πρεσβύτερος εἶπε· Τὸ ἱκανὸν ἐγίνετο τῇ συνοδίᾳ, ἵνα τὰ γράμματα τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐν ἀρχαῖοις Ῥωμαϊκοὶ ἀναγνωσθῶσι· καὶ δὲ ὅμοιος, ἵνα καὶ ἡμῖν ἐπιτυχὴ μακαριότης, ὅτι καὶ Ἑλλησι ἀναγνωσθῶσι, ἐπείρασε ἐστὶ τὸ τῆς ἡμῶν ἀγιότητος γράμμα τὸ ἐκεῖ. ὅτι ἀρχεῖ ἐφοτιτεῖαι, ἵνα τὰ Ῥωμαϊκὰ ὁμιλῆ Ἑλλησι μεταβαλόν· καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀποστολικὸς, & ἅ ἀγίου ἡμῶν ἀποστολ· ἐξεπιτεῖται.

Ἐμμένοντα τῷ κατὰ θεὸν.

Ἀρκάδιος, & Πρόιεκτος, οἱ ἀδελφοὶ ἐπίσκοποι & πρεσβύτεροι εἶπον· Καθὼς ἐκέλευσεν ἡμῶν ἡ μακαριότης, ἐκ τῆς τοῦ τόπου γράφοντες ἐλθόντες γράμματα ἐφεροσεβίσθη, ἐποιοῦν πρὸς οἰκεῖον τῷ ἁγίου ἀδελφοῦ & ἐπισκόπου ἡμῶν, οἱ τοῦς Ῥωμαϊκοὶ ἀγνοῦσι, διὰ τὸ τῶν & Ἑλλησι τὸ * ἀφεκωνοῦσθαι ἐστὶ ὁλοῦ μεταβλῆσθαι· & ἐν κελεύσει, ἐκεῖ ἀναγνωσθῆναι.

Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππου εἶπε. Η * πρεσκυνοῦσι ἐστὶ ἐμμένοντα ἐν ἡμῖν τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν ὑποδεχθῆναι, ἀναγνωσθῆναι.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ὁ ἀφηρμένος τοῦ πάπου εἴρηνα.

ACTIO II. CONCILII.

Arcadius episcopus, & Romanæ ecclesiæ presbyter dixerunt: Præcipiat vestra beatitudo, fanctum nobis cum veneratione nominandum, & apostolicæ sedis epistolam, & quæ ab urbe Roma venerunt, & quæ ex urbe Roma venerunt, & quæ ex urbe Roma venerunt, & quæ ex

Cælestinus episcopus Sanctæ Romanæ ecclesiæ apud Ephesum congregans, dilectis & desiderantissimis fratribus, in domino salutem.

SPIRITUS sancti testatur præsentium congregatio facerdotum. Verum est enim quod legimus, quia nec potest veritas mentiri, cujus in evangelio ista sententia est: *Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum.* Quod cum ita sit, si nec huic tam brevi numero Spiritus sanctus deest, quanto magis cum nunc intercedit credimus, quando in unum congregatis tanta turba fanctissimo ? Sanctum namque est pro debita fibi venerationc * concilium; in quo utique nunc apostolorum frequentissimus illius, quam legimus, congregationis aspicienda reverentia est. Nunquam his deficit magister, quem necesperant praedicandum: adfuit his semper dominus & magister: sed nec docentes a huo doctore deferti funt unquam. Docebat ille qui miserat; docebat qui discerat quid docerent; docebat qui in apostolis fuis fe continet audiri. Hac ad nos omnes in communi domini facerdotes mandatæ praedicationis cura pervenit: hæreditatis in hanc hæliciteadem jure confungimur, quicumque gre diversis terrarum, cunctum vice nomen domini praedicamus, dum illis dicitur: *Ite, docete omnes gentes.* Advertere debet vestra fraternitas, quia accepimus generale mandatum omnes etiam nos id agere voluit, qui illis fic omnibus in commune mandavit obfcitum: necesse eft ut competenter nostros fequamur auctores. Substamus omnes cum illis, quibus omnes fuccessimus in honore. Præfatmus eorum diligentiam praedicatis, post quas, moneare apostolo, nullam praedicationem jubemur * adjicere. Non eft minor tradentis officio cultodia traditorum. Illi i jecerunt fidei femen; nobis hæc folicitudo cultodiat, ut incorruptum & multiplicatum fructum nostri patrisfamilias adventus inventat, cui foli utique apostolorum affignatur obtestatio. Loquente namque electionis vafe, plantare & rigare non fufficit, nisi Deus detrit incrementum. Agendum igitur eft laborc communi, ut * credita, & per apostolorum fuccessionem hæreditate delegata, servemus. Illud enim a nobis petitur, ut secundum apostolorum authoritatem. Non enim nunc * primus, qui fides nostra vocatur ad cauffam. Spiritualis illius lumenda funt, quia bella funt mentium & tela verborum; ut in nostri regis * fide perducenus. Omnes nunc ibi politos beatus Paulus apostolus monet, inb * Timotheum remanere mandavit. Idem igitur locus, eadem cauffa etiam modo ipsum requirit officium. Nos quoque nunc agamus & laboremus, quod * agendum tunc ille fuscepit: ne qui aliter tentat, & quæstiones praelatinibus maxime fabulis ne qui intendat, ut ipse praecepit; sunt unanimes, unum, quia fic expofiti,

ΤΟΥ ἁγίου πνεύματος ἐμφαίνει τὴν παρουσίαν τῆς ἱερέων ἡγουμένου. ἀληθὲς γὰρ ἐστὶ τὸ γεγραμμένον, ἐπειδὴ οὐ δύναται ἀληθεύειν ἡ ἀλήθεια, ὅτι ὅπου εἰσὶν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. τούτου οὖν ἐγκυροῦ, εἰ δὲ τῷ τοσοῦτῳ ἀριθμῷ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπολείπεται, πόσῳ μᾶλλον αὐτοῖς μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅτε εἰς τὸν σύλλογον τῶν πλείστων ἀγίων; ὁ γὰρ ἀγωνιστὴς ἀναγκαῖος τῷ μαρτυρίῳ· ὅτε, κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἁγίαν τῆς ἀποστόλων κυρίου, εἰς ἀνήρωμα, ἐτὶ ὀφεῖ τὴ ἀδιάλειπτος. ἀδιάστατον τοῦτο ἀποστόλοις· ἀεὶ ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' οὐδὲ * διδασκάλων ἐκλείπει τὸν ἀποστόλων κύριον κατηκοῦσιν. ὅτε μὲν ἐδίδασκεν, ἐτὶ ὀφεῖ τὴ διδάσκων· ἐν ἀποστόλοις ἐνοικεῖ ἐν τῷ ἑαυτοῦ μαθητῇ. ἐκεῖνον ἐν τῷ ἀποστόλῳ ἐκεῖνον ἐν τῷ μαθητῇ·

ACTIO II. CONCILII. tur. Quibus præfatandum a vestra sanctitate A non dubitamus assensum, quando id quod agitur, videatur pro universitatis ecclesiæ feruitate decretum. Data VIII. Idus Maii, Basilio & Anisycio conf.

Omnes reverendissimi episcopi simul acclamaverunt: Hæc justum judicium. Novo Paulo † Cœlestino, novo Paulo Cyrillo, Cœlestino custodi fidei, Cœlestino cum synodo concordi, Cœlestino universa synodus gratias agit. Unus Cœlestinus, unus Cyrillus, una fides synodi, una fides orbis terrarum.

Interpretatio depositionis.

Projectus reverendissimus episcopus & legatus dixit: Litteratum fanctæ venerandique papæ Cœlestini episcopi formam vestra lanctitas cognoscit: qui fanctitatem vestram hortatus est, non quasi ignorantem docens, sed tamquam gnaram commonefacens, ut ea quæ & dudum ante definitæ, & nunc in memoriam revocare dignatus est, pacta communis fidei regulam, catholicæque ecclesiæ utilitatem, ad finem numeris omnibus absolutum deducit jubeatis.

Firmus Cæsareæ Cappadociæ episcopus dixit: Apostolica & sancta sedes Cœlestinissimi episcopi, per litteras, quas ad religiosissimos episcopos, ad Cyrillum, inquam, Alexandrinum, & Juvenalem Hierosolymitanum, & Rufum Thessalonicensem, necnon ad sanctas Constantinopolis & Antiochiæ ecclesias mihi, etiam ante de præsenti negotio sententiam regulamque præscripsit: quam nos quoque secuti (cum terminus Nestorio ad emendationem datus dudum jam præteriisset, multumque præterea temporis post nostrum, justa religiosissimi imperatoris decretum, in Ephesiorum civitatem adventum fluxisset, atque hic non parum temporis commorati essemus, ut dies ab imperatore constitutus, elapsus jam esset; quindecim Nestorius a nobis citatus non paruit) formam illam executioni mandavimus, canonicum apostolicumque judicium in illum proferentes:

Interpretatio depositionis.

Arcadius reverendissimus episcopus & legatus dixit: Dei caritas navigationis provectus, adversique tempestas nos maxime detinuerit, ita ut, sicuti spes erat, ad definitam locum vestræ occupationis, ita cum Dei gubernatione, vehtrique beatitudinis, nostra mediocritas hac applicuit: ipsique gratias agimus, quod beatitudinem vestram mo in loco, & nunc in fide manentem, & pro ecclesia Dei, quam dominus noster Jesus Christus sanguine suo acquisivit, solicitam inveniemus. Quapropter vestram beatitudinem rogamus ut, quæ a vestra sanctitate decreta sunt, ea nos pia exponi jubeatis.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus dixit: Gratias agimus sanctæ vene-

ἐκκλησίας, ᾗ Φίλιππον τὸν ἱερώτατον πρεσβύτερον, καὶ οἱ τῆς ἁγιοτάτης ἐκκλησίας πρεσβύτεροι, καὶ πᾶς ἱερὸς τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων ἐκβεβόηκεν. οὐ παρῆκε δὲ καὶ παρὰ τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα ἐκ ἀμφιβόλου μοι σεσημάνθαι. * ἐπειδὴ τάχα, ὅσον ἐν ἀγῶσι, διὰ τὸ πολὺ τῶν ἐκκλησιῶν διεγείρας κεκλῆσθαι.

Ἐδόκει οὖν ἀλλαβέσθαι ἐπίσκοπον ἐκ φρεβάλτης ὄντα· Λίαν ἐπαίνε κρίσις· νέῳ Παύλῳ Κύριλλε, νέῳ Παύλῳ Κυρίλλῳ, Κελεστίνῳ τῷ φύλακι τῆς πίστεως, Κελεστίνῳ τῷ ἀλειφόντῳ τῷ σωθέν, Κελεστίνῳ ἐκχαρεῖν πᾶσα ἡ σύνοδος· εἷς Κελεστῖνος· εἷς Κύριλλος· μία πίστις τῆς συνόδου· μία πίστις τῆς οἰκουμένης.

Ἑρμηνεία τῆς καθαιρέσεως.

Πρόκειται ὁ ἀλλαβέσθαι ἐπίσκοπος ἐκ φρεβάλτης ὄντα· Κατηκουσάτω ὁ ὑμέτερος ἁγιότης τὴν τύπον τῆς γραμμάτων τοῦ ἁγίου πρεσβυτέρου Κελεστίνου τὴν ἱστορίαν, ὃν ἀφορτιφλεκτῶν ὑμετέρας ἁγιωτάτου, ἵνα ὡς ἀγνοοῦντα διδάσκων, ἀλλ' ὡς γινώσκοντα ὑπομιμνήσκων· ἵνα τοῦτο, ἃ καὶ πάλαι ὡρίσατε, καὶ νῦν ὑπομνήσαι κατὰ ἕνωσιν, οἷς πᾶσι κεκλειστὴν πληρέσαντο ἀγῶνας, καὶ τὴν κοινὴν πίστιν, καὶ καὶ τὸ χρήσιμον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· Καὶ τρόπον ὑπῆρξεν ἐπίκυρ, ἐ τοῦτο τῆ πρᾶγματι, ὁ ἀποστολικὸς & ἁγιος θρόνος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κελεστίνου, διὰ γραμμάτων τῆ πρὸς τὴν Θεοφιλεστάτης ἐπισκόπους, φημὶ δὲ Κύριλλον τὴ Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἰουβενάλιον τὴ Ἱεροσολύμων, & Ῥοῦφον τὴ Θεσσαλονίκης, καὶ πρὸς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τὴ τε Κωνσταντινοπόλεως, καὶ τὴ Ἀντιοχείας· ὡ ἀλλὰ νῦν ἡμεῖς, τάλαι τὴ ὁρισθεῖσαν & δεδομένου Νεστορίου εἰς διόρθωσιν, παρελθόντος καὶ πολλὴ διεγκομφίσαν χρόνου, ἐπειδὴ τὰ Ἐφεσίων κατελθοῦσιν, τῶν τῆ αὐτοκράτορα βασιλέως πρὸς τὴν ἕνωσιν, ἡ ἐντιθεῖσα διατήρησιν χρόνου ἐκείνου· ὡς τὴ παρὰ τὴ βασιλέως παρεκδοθεῖσ & τρόπον θεσμίμεν· ἐπειδὴ πρὸς τὰ λεσαμένου ἡμῖν Νεστόριον, ὡς ὑπήκοοι, τὴ τύπον ἐρεβίζαμεν, κανονικὴν & ἀποστολικὴν κρίσιν ἐπιφέροντες κρίσιν.

Ἑρμηνεία τῆ καθαιρέσεως.

Ἀρκάδιος ὁ ἀλλαβέσθαι ἐπίσκοπος & φρεβάλτης ὄντα· Ἐξ ἀπωμάλτας ἡμᾶς τὴ βρόδος τῆ πλοῦ, & τὴ χρησίμου τὴ ἐκκλησίας κατέχη, ἵνα εἰς τὴν ἀναμένομεν τόπον, ἤτερ δηλεῖμεν, & φρεζῶμεν· ὅμως κεβεβαιῶσε ὑμᾶς ὁ ὑμέτερος μακαριότης, ὅπωδὲ τὸ ἡμῶν μέτρον ἐκ παρεῖμεν· & ἐχαρεῖσθεν αὐτῷ, ἐπειδὴ τὴ μακαριότης τῶν ὑμετέρων οἷς ἐκ τόπον, & ἡ μία πίστις, μόνοι ἀρόμεν, μεγιζόντες ὑπὲρ τὴ ἐκκλησίας τὴ Θεῷ, ὦ ἀόρατε Ἰωάν & σὺ Χριστὲ τὴ ἑαυτῆ αἵματι· πεφυτεύσατε τὴν τῶν ἀνθρώπων τῶν μακαριότητα τῶν ὑμετέρων, ὅπως τὴ πτύσωτα παρὰ τὴς ὑμετέρας μακαριότητος, ἡμᾶς διδάσκειν & κελεύσαι.

Ἑρμηνεία τῆ καθαιρέσεως.

Φίλιππος πρεσβύτερος & φρεβάλτης τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ὄντα· Χάριτας ὁμολογοῦμεν τῆ

ἁγίῳ & σεβασμίῳ συνόδῳ, ὅτι ἀκηκοωτικῶν ὑμῶν ὑμῖν τὴ γραμμάτου τὴ ἁγίου & μακαρίου πάπα ἡμῶν, τὴ ἁγιου μέλου τῆς ἁγίας ἡμῶν φυσίας, τὴ ἀκριβεστέρου & τὴς ἁγίου ὑμῶν ἁγιοτάτου ἐπιλογέστε. ἐ γὰρ ὡς ἀγνοοῦντα ὑμᾶς ἐ μεκεφόνε, ὅτι τὴ κεφαλὴ ὅλου τὴς πίστεως, ἡ τὴ ἀποστόλων, ὁ μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος. ὁ πεποίηκεν τὸ μέτρον τὴ ἀμέτρου τοῦ πόνου χρισμοῦ & ἐκκλησία ὀρθόδοξον περεῖμεν, ἐκ τὴν πα- ρεκκαθῆρε, τὴ ἁγία σωθὲν ἀφὸ τὴς ἡμῶν ἀφῆμεν πεπρεμένε ἡμῖν φαεφορῶσα ἀπὸ ἀκλεῖν- ον· ἵνα & τὴν γνώμεν τὴ μακαρίου πάπα ἡμῶν, ἐπὶ τὴ μέλου & τὴ πάντα ἁγίου σύνοδον, & ἡμεῖς ὁμοίως τὴ αὐτὴν καταδέχεσθαι βεβαιώσομεν.

Θεόδοτος ἐπίσκοπος Λαοδίκης εἶπε· Δηλῶμεν τὴς ἁγίας συνόδου τὴν ὑμῖν· ἐδοξεῖν ὁ τὴ ὅλου θεοῦ τὴ ἐπιφοιτήσεν τὴ γραμμάτου τὴ Θεοτιβεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, & τὴ παρεσία τὴς ἡμῶν Θεοτιβεστάτου. τὸν τὴ ὀξὺν τὴ ἁγιοτάτου & ὁρωμένου Κελεστίνου ἐπισκόπου, & τὴν σύνεν τὴ ἀσεβοῦ Νεστορίου· ἐπειδὴ δὲ & τὴ πεφαρμένε ἐπεξήγησεν ἐλθόντος καταμεμένου ἡμῶν τὴς Θεοτόκου, & αὐτὴ τὴ πεφαρμένου ἐκκαμμένου ἐπὶ τὴ καθόρισμου Νεστορίου πληροφορήσεται ἡμῶν ὁ ἀλλάβεσθαι & ἀόρατο θεόν, & τὴς ἁγίας συνόδου τὴν τὴ ζέλου, & τὴν συμφωνίαν τὴ πίστεως, ἵνα & ὁ ἀλλάβεσθαι ἐπίσκοπος ἐπίσκοπος Κλεστῖνος μεγάλα ἀχθόμενε τὴ φωνῇ, ἀνδρὶ & τὴν ἡμῶν πληροφορίας, & τὴ ἀτόλοιπον τὴ ἀφεξεῖ τὴν φορτιζόμενον.

Epistola Cælestini papæ ad Theodosium Imperatorem.

Cælestinus episcopus Theodosio Aug.

SUFFICIAT licet, quod sollicitudo vestræ clementiæ circa fidei catholicæ defensionem, cui pro Christi Dei nostri amore, qui vestri imperii rector est, adeffe modis omnibus fellicitis, integram immutabiliqua eam, prævorum D dogmatum damnato errore, servatis; in hoc semper muniunt vestri confitutentes imperii, fcientes regnum vestrum sanctæ religionis observantia communitum firmius duraturum: fed huic cœlesti curæ vel gloriæ unusquisque nostrum pro facerdotali officio operam nostram, in quantum valemus, impendimus, & huic fynodo, quam esse justissis, nostram præsentiam in his quos mifimus, exhibemus, pietatem vestram fub divina obfecrantes obtestatione judicii, ne quid turbatio novitati licere vestra manfuetudo permittat, neve facultas aliqua his qui divinæ majestatis potestatem in humanæ dispatationis rationem æstimare contendunt, quo perturbetur pax ecclesiastica, tribuatur. Magnor vobis fidei causa debet esse, quam regni: amplius quo pro ecclesiarum clementia vestra debet esse folicita, quam pro omnium letantium tuitione. Subiequenter enim omnia prosperæ, fi primitus quæ Deo funt cariora ferventur. Abraham fide floruit, omnemque orbem gloria fua prosperitatis implevit. Moyses populi liberator, xelsum domini contra cos, fi quos a Dei vero cultu recellisse probaret, armavit. David regem sua præcepta servantem, in tempo, ut illi inimicos fuos subderet, dominum adfidivit. His rogo exemplorum vallati præsidiis, fidei, phietatemque virtute, universalis ecclesiæ in Deum nostrum piissimum cultum, ne fibi aliquid diffenso vindicet, cuftodite. Pro vestro enim imperii falute geritur, quidquid pro quiete ecclesiæ, vel fanctæ religionis cervatia laboratur. Hæc gloriofiffimæ & tranquillissimæ Imperator Augufte, quia in vestra cœde [illegible] Deum illic ipse non dubiti, augustis etiam auribus per fratres & coepiscopos meos Arcadium & Projectum, & comprehyterum meum Philippum, quos mifimus, intimamus, hoc a pietate vestra fuppliter depofcentes, quod vos habere credamus in votis; ut quod a Deo petitis, hoc in fide, ipfius cauta præftetis. Data Idibus Maii, Fabio & Antiocho conf.

Epistola Cælestini papæ ad Cyrillum episcopum Alexandrinum epistola.

Cælestinus episcopus Cyrillo episcopo Alexandrino.

INTELLIGO sententiam fapientissimi Salomonis impletam. Non enim aliter quam fi ar- tiens aquam frigidam, de terra longinqua iteratum nuncium per litteras tuæ dilectionis accepi, quæ nos invicem noftri confilii participatione conjungunt. Indifficulter eft ecclefiarum & catholicæ fidei fperanda tranquillitas, quando pro hac elaborare Chriftianiffimo principe fic videmus. Non eft inofficax in divinis maxi-

1 In MSS. hæc Pauca desiderantur.

1 Ex Cod. MS. veteris vetfionis hæc & fequens epiftolæ edicæ funt; ea emendatores ex Balsaio damus.

maxime ciuiss cura regalis, quæ pertinet ad Deum, qui fideliter tenet corda regnantium. Itaque breuiter respondum tuæ reddimus fantitati. Etenim quæris, utrum sancta synodus retipere debeat hominem a se prædicata damnatum: an, quia indiciarum tempus emensum est, sententia dudum lata perduret. Super hac itaque consultatione communi communem dominum consideremus: nobisque respondet illico per prophetam, mortem fe nolle morientis: & per apostolum Paulum, omnem hominem velle salvum fieri, & venire ad scientiam veritatis? Nimquam displicet Deo accelerata in quocumque correctio. Tuæ fe fanctitatis cum venerando fratrum consilio, ut orti in ecclesia fitepitus comprimantur, & finitum Deo * judicia fertpta perdantur, pro qualitate rerum cisnos respondere necesse est: in quo negotio nemo * Ut Deus.
* subeipiet, quia tota cautione tractetur. Data Nonis Maii, Basso & Antiocho vv. cc. cons.

Ec. ep. 18. c. 12.
1. Tim. 2. v. 4.
* Ut Deus.
1. Cor. 13. v. 12.

ACTO III. CONCILII.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΤΟΙΣ μ̄ τῶ ὑπατείας τῆ δεσποτῆ ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαίδεκατον, & Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῆ αὐσίνου Αὐγούστων, τῆ ἀρῶ πάντι εἰδῶν Ἰουλίων, ἤτοι κατ' Αἰγυπτίους Ἐπεὶφ ἰ̄, τῆ ἑτέρᾳ τῶ πᾶσῆς ἁγίας συνόδου συκεκλῆσθαι ἐν τῆ αὐτῶ πόλει, & καθεζόντων τῆ Φεοφίλου τοῦ Φεοτεβεστάτου ἐπισκόπου, Ἑωσεβίου τοῦ ἐντιμοτάτου Ἀρκαδίου, & Ἱερείου τῆ ἀλικαρνασσέων ἐπισκόπου, & Φιλίππου ἀλικαρνασσέων τῆ αὐτῶ ἐπισκόπου, & Μελεσίου τῆς Ἐφεσίων, & Φλαυιανοῦ Φιλίππου, ἐκλεγοντος & τῆ τόπου τῆ ἀλικαρνασσέων τῆ Φεοτεχνίου τῆ ἀγιωτάτῆ πόλεως & Μελεσίου τῆς Ἐφεσίων, & Φεοδότου Ἀλεξίου Γαλατίας ἀφορίας.

Μετὰ τὰ ἔξῆς, ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῦς εἴδοκε μὲν ὀτεκλεσεῖ βεβλῆσθαι τὰ * ἀσεβεστάτου Νεστορίου τῆ παρ' ἡμῶν κλόντος, μᾶλλ τοῦ παρ' ἡμῶν ἀποκαλέσας ἀγωνιστοῦ & Φεοφίλου τῆ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου ἐκ τῆ ἐπεσοῦ αὐτῆ, & ἐκ τῆ συγγραμμάτου τῆ ἀνεγνωσθέντος, ἢ ἐκ τῆ ἀρτίως παρ' αὐτῆ δηλεθέντος Γ, τῶν ἐπὶ τῆ μωτρόπολιν, & ἐφορος μαρτυρεσθέντων, ἀυτεσεῖν φανεῖσθαι τῆ κεφαλῆς ἀσεβῆς, & ἀνόμῆς κατεθέντα ἐπὶ τῆ κανόνος, & ἐκ τῆ ἐπεσοῦσῆ τῆ ἀγιωτάτῆ πατρὸς πάπῆ & συνδεστεῖσῆ & τῆ ἁγιωτάτῆ πατριάρχῆ τῆ Ῥωμαίων καθολικῆς, ἀκεφάλωτος τοῦ πλάνοις, ἐπὶ πιστοῦν & ἀνῶρωπον κατ' αὐτὰ ἐγκρίσεμῆν ἀνῶρωπον. ὁ δὲ ἀκεφαλωθεὶς πάντων παρ' αὐτῶ κίρου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁρῶντ δὲ παρόντος ἁγωνιστοῦ συνόδου, ἀλόθτοτο ἢ τὸ αὐτῶ Νεσόρου τῆ ἐπεισοτικῆ ἀξίμματος & πάντες σύνοδος ἐμμτῆσε.

Καὶ ἔξῆς οἱ ὑπογραφαὶ τῆ ἀβλαβεστάτου ἐπισκόπου.

Ἐμμέλμος τῆς καποδόξου.

Φίλοτεος πρεσβύτερος, & πρεσβεῦτὴς τῆ ἀποσολικῆς καθέδρας εἶπεν· Ὁλόσεὶ ἐμμέλβολον ἐστι μᾶλλον δὲ πᾶσι τοῖς αὐτοῦ ἐγνωσθῆν, ὀτὶ ὁ ἅγιος & μακαριώτατος Πέτρος, ὁ ἔξαρχος & κορυφὴ τῆ ἀποσόλων, ὁ κίων τῆ πίστεως, ὁ θεμέλιος τῆ καθολικῆς ἐκκλησίας, κτὸ τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ σωτῆρος & λυτρωτῆ τῆ γένους τῆ ἀνῶρωπίνου τὸς κλεῖς τῆς βασιλείας ἐδέξατο· & αὐτῶ δέδοται δεῖρεῖν τὰ δεσμοὶ τῆς ἁμαρτίας· ὅστις ἔως τῆ νῦν & εἰς ἐσ τὸν αὐτῶ διαδόχους & ζῆ, & κρίνει. τόσε γοῦν & τῆς ὁ δίκαιος & ἀποστολικὸς & μακαριώτατος πάπας κῦρ Κελεστῖνος ὁ ἐν τῶ τῆ ἁγίου συνόδου διαδόχου ἐπὶ τῆ ἁγιωτάτου πρεσβύτερος ἀκέκλεκε· ἰδὼ τὰ σωθόντα ἐν τῆ φανεῖ. Ἐκκλησ. Ἑστοῦ. Γεν. III.

Μέμνον ἐπίσκοπος Ἐφεσίων εἶπε· Οὐδὲν κωλύει & τῶ αἰτηθεῖ & ἁγιωτάτου & ὁσιωτάτου Ἀρκαδίου & Ἱερείου, ὁ τῆ ἀλικαρνασσέων τῆ μεγάλου Ῥώμης, τῆ ἀλλοῦ βεβάντα τῆ ἀφορίσθαι τῆ πεφαρμάκου Φίλιππου τῆς ἀποσόλῆς καθέδρας τῆς μεγάλου Ῥώμης, ἢ ἀλλοῦ τῆ ἀνεγνωσθῆναι τῆ πεφαρμάκου Φίλιππου τῆ καθαιρέσει Νεσορίου τῆ αἱρετικῆ. ὀστε & αὐτὸς ἀπεγνωσκεδωσεν.

Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας, ἢ τεμμικεῖρος τοπεζιάνῆρου.

Τοῖς μ̄ ὑπατείας τῆ δεσποτῆ ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τρισκαίδεκατον, & Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτον, τῆ αὐσίνου Αὐγούστων, τῆ ἀρῶ πάντι εἰδῶν Ἰουλίων, ἤτοι κατ' Αἰγυπτίους Ἐπεὶφ ἰ̄, τῆ ἑτέρᾳ τῶ πᾶσῆς ἁγίας συνόδου συκεκλῆσθαι ἐν τῆ αὐτῶ πόλει, & καθεζόντων τῆ Φεοφίλου τοῦ Φεοτεβεστάτου ἐπισκόπου, Ἑωσεβίου τοῦ ἐντιμοτάτου Ἀρκαδίου, & Ἱερείου τῆ ἀλικαρνασσέων ἐπισκόπου, & Φιλίππου ἀλικαρνασσέων τῆ αὐτῶ ἐπισκόπου, & Μελεσίου τῆς Ἐφεσίων, & Φλαυιανοῦ Φιλίππου, ἐκλεγοντος & τῆ τόπου Ἑῶρ τῆ ἀλικαρνασσέων τῆ Φεοτεχνίου τῆ ἀγιωτάτῆ πόλεως & Μελεσίου τῆς Ἐφεσίων, & Φεοδότου Ἀλεξίου Γαλατίας ἀφορίας.

Μετὰ τὰ ἔξῆς, ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Πρὸς τοῦς εἴδοκε μὲν ὀτεκλεσεῖ βεβλῆσθαι τὰ * ἀσεβεστάτου Νεσορίου τῆ παρ' ἡμῶν κλόντος, μᾶλλ τοῦ παρ' ἡμῶν ἀποκαλέσας ἀγωνιστοῦ & Φεοφίλου τῆ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου ἐκ τῆ ἐπεσοῦ αὐτῆ, & ἐκ τῆ συγγραμμάτου τῆ ἀνεγνωσθέντος, ἢ ἐκ τῆ ἀρτίως παρ' αὐτῆ δηλεθέντος Γ, τῶν ἐπὶ τῆ μωτρόπολιν, & ἐφορος μαρτυρεσθέντων, ἀυτεσεῖν φανεῖσθαι τῆ κεφαλῆς ἀσεβῆς, & ἀνόμῆς κατεθέντα ἐπὶ τῆ κανόνος, & ἐκ τῆ ἐπεσοῦσῆ τῆ ἀγιωτάτῆ πατρὸς πάπῆ & συνδεστεῖσῆ & τῆ ἁγιωτάτῆ πατριάρχῆ τῆ Ῥωμαίων καθολικῆς, ἀκεφάλωτος τοῦ πλάνοις, ἐπὶ πιστοῦν & ἀνῶρωπον κατ' αὐτὰ ἐγκρίσεμῆν ἀνῶρωπον. ὁ δὲ ἀκεφαλωθεὶς πάντων παρ' αὐτῆ κίρου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁρῶντ δὲ παρόντος ἁγωνιστοῦ συνόδου, ἀλόθτοτο ἢ τὸ αὐτῶ Νεσόρου τῆ ἐπεισοτικῆ ἀξίμματος & πάντες σύνοδος ἐμμτῆσε.

Καὶ ἔξῆς οἱ ὑπογραφαὶ τῆ ἀβλαβεστάτου ἐπισκόπου.

Ἐμμέλμος τῆς καποδόξου.

Φίλοτεος πρεσβύτερος, & πρεσβεῦτὴς τῆ ἀποσολικῆς καθέδρας εἶπεν· Ὁλόσεὶ ἐμμέλβολον ἐστι μᾶλλον δὲ πᾶσι τοῖς αὐτοῦ ἐγνωσθῆν, ὀτὶ ὁ ἅγιος & μακαριώτατος Πέτρος, ὁ ἔξαρχος & κορυφὴ τῆ ἀποσόλων, ὁ κίων τῆ πίστεως, ὁ θεμέλιος τῆ καθολικῆς ἐκκλησίας, κτὸ τῆ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ σωτῆρος & λυτρωτῆ τῆ γένους τῆ ἀνῶρωπίνου τὸς κλεῖς τῆς βασιλείας ἐδέξατο· & αὐτῶ δέδοται δεῖρεῖν τὰ δεσμοὶ τῆς ἁμαρτίας· ὅστις ἔως τῆ νῦν & εἰς ἐσ τὸν αὐτῶ διαδόχους & ζῆ, & κρίνει. τόσε γοῦν & τῆς ὁ δίκαιος & ἀποστολικὸς & μακαριώτατος πάπας κῦρ Κελεστῖνος ὁ ἐν τῶ τῆ ἁγίου συνόδου διαδόχου ἐπὶ τῆ ἁγιωτάτου πρεσβύτερος ἀκέκλεκε· ἰδὼ τὰ σωθόντα ἐν τῆ φανεῖ. Ἐκκλησ. Ἑστοῦ. Γεν. III.

Μέμνον ἐπίσκοπος Ἐφεσίων εἶπε· Οὐδὲν κωλύει & τῶ αἰτηθεῖ & ἁγιωτάτου & ὁσιωτάτου Ἀρκαδίου & Ἱερείου, ὁ τῆ ἀλικαρνασσέων τῆ μεγάλου Ῥώμης, τῆ ἀλλοῦ βεβάντα τῆ ἀφορίσθαι τῆ πεφαρμάκου Φίλιππου τῆς ἀποσόλῆς καθέδρας τῆς μεγάλου Ῥώμης, ἢ ἀλλοῦ τῆ ἀνεγνωσθῆναι τῆ πεφαρμάκου Φίλιππου τῆ καθαιρέσει Νεσορίου τῆ αἱρετικῆ. Rufus ego legnatur.

Petrus presbyter Alexandrinus, & primicerius notariorum legit.

Post consultatum dominorum nostrorum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum, decimo Kalend. Julii, vigesimo octavo die Panni juxta Ægyptios, synodo in Ephesiorum metropoli congregata ex decreto Deo amabilissimorum, & Christi amantissimorum imperatorum, sedentibus in fanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, reverendissimis & sanctissimis episcopis, Cyrillo Alexandrine, qui etiam locum obtinebat sanctissimi ac beatissimi Celestini antiqui episcopi Romanæ ecclesiæ, & Juvenali Hierosolymorum, & Memnone Ephesiorum, & Flaviano Philippensium, qui etiam locum tenebat Rufi reverendissimi episcopi Thessalonicensium, & Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ.

Post cetera fancta synodus dixit: Cum præter alia, impissimus Nestorius neque nostræ citationi obedire, neque sanctissimos religiosissimosque episcopos a nobis destinatos admittere voluerit, ad examinandam impium ejus doctrinam necessario deveniimus. Deprehendentes itaque partim ex litteris commentariis, quæ ipsius hic publice lectæ, partim ex testimoniis, quæ post hæc ante in hac metropoli habuerat, quique testimoniis comperti sunt, ipsum impie sapere & prædicare: cogit per facrosanctum ejusdem epistolam sanctissimi patris nostri & communisti Cælestini Romanæ ecclesiæ episcopi, lacrymis subinde perfusi, ad luguberm hanc contra eum ferentiam necessitatem venimus. Igitur dominus noster Jesus Christus blasphemis illius vocibus impetitus, per sanctissimum hanc synodum manifestatus, hodiernum episcopalis dignitatem privavit, & ab ipso sacrosancto ministerio sortio & contu alienum esse definivit.

Sequuntur deinceps subscriptiones reverendissimorum episcoporum.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus dixit: Nulli dubium, imo forcsitis omnibus notum est, quod sanctus beatissimique Petrus apostolorum princeps & caput, fidei columna, & ecclesiæ catholicæ fundamentum, a domino nostro Jesu Christo, Salvatore humani generis ac redemptore, clavis regni accepit, solvendique ac ligandi potestas potestas ipsi data est: qui ad hoc usque temporis, & semper in suis successoribus vivit, & judicium exercet. Hujus itaque secundum ordinem successiones & locum tenens, sanctissimus ac beatissimus papa noster Cælestinus episcopus, nos ipsius præceptum suppleuimus, ad hanc sanctam synodum misit, quam quidem synodum convenisse jusserunt humanissimi Christianissimique imperatores, memoria retinentes, & perpetuo custodientes ipsum

1 In MSS. omnino omnibus, pro subscript.
2 MSS. Dub confulatum.

dem catholicam; qui & apostolicam doctrinam a piissimis humanissimisque sanctæ memoriæ avis & patribus ipsorum tradam fibi hucusque custodiendam, & custodiunt. Synodum ergo, ut supra diximus, indixerunt, id unum spectantes ac tangentes, ut fides catholica, a sæculis hactenus conservata, sic perpetuo immota perseveret, Nestorius itaque nove perversitatis auctor, atque malorum caput, sicuti e synodalibus actis accepimus, vocatus, ac admonitus secundum patrum decreta, videlicet secundum canonum disciplinam, judicio se sistere contempsit; tam autem, ut spiritali remedio sanitatem recipere, tanto sanctæ ecclesiæ fide offerre debuisse: fed cauteriatam habens conscientiam, quamvis legitime, & secundum canonum disciplinam, ut ante dixi, commonefactus, ad sanctam hanc synodum accedere recusavit: neque terminum tantum ab apostolica sede fibi concessum, sed alia præterea multa temporum intervalla fluere permisit. Firmum ergo est juxta canonum ecclesiarum decretum (nam orientalis & occidentalis ecclesiæ sacerdotes vel per se, vel certe per suos legatos, sacerdotali hac concilii interfuerunt) quod in ipsum pronuntiatum est, qui impio ore & hostili spiritu blasphemas voces deprometre contra dominum nostrum Jesum Christum non ob metum verritus. Propterea partum sanctione secuta præsens fanta synodus, adversus impium temerarium que Nestorium lata sententia definivit, in ipsum concordantem spiritu, cum eo patrem habeat, de quo scriptum est: *Et epiſcoparum ejus accipiat alter.* Quamobrem intelligat Nestorius, se a communione sacerdotii ecclesiæ catholicæ alienum esse.

ACTIO III. CONCILIUM. ANNO CHRISTI 431.

ἀφῶμεν, μακροθυμίᾳ, καὶ οὐ τὰ ἀδικήματα φυλάττοντες τοῖς καθολικοῖς τόποις· οἱ δὲ τὴν ἀκλινῆ καὶ ἀνεπίληπτον ὁδεύσαι, τὰ ἀστῆ βεβαίνοι καὶ φύλαττε. Ὁμοπνόοι τοῖς ἁγίοις μόνοις πάντως ἐν πᾶσιν· αὐτοὺς γὰρ ἐκ πατὴρ ἐκλαμβάνει, καὶ φυλάττει· φροντίζοντες τοίνυν, ὦ φιλόχριστε μοῦ, συνόδου ὁρισμῶν, ἵνα ἡ πίστις καθολικὴ, ἡ τὰ ἀπὸ τῆς πάλαι ἐως νῦν τεφυλαγμένα, ἀτῦ ἐν οἷς τοῦ λοιπὸν ἀπόλαυσις διεξῆρε. Νεστόριος τοίνυν, ὁ τῆς κακίας διεγερσὶς ἀρχηγὸς, ὡ κεφαλὴ τῆ κακῶν, κλησθεὶς ὑπομνησθεὶς, καθὼς ἐκ πατραβίβλων συνοδικῶν ἠμῖν ἐκομίσαμεν, ἐν ᾧ ἀνδρῶν ἑαυτὸ παρεστήσαι ἀφῆκε τὴ πνεῦματι ἁγίῳ συνόδῳ, ἵνα τῆ πάμματος θεσπεσίου τῆς ὀρθῆς δόξητε· ἀλλὰ κεκαυτηριασμένον ἔχων τὴν συνείδησιν, οὐ τὴν ἀγκυλωτὸν ὑπομένειν ἔθελε, ὡς ἀφορμῆσαι, καιροῦ, κ᾽ χ᾽ τῆ τὰ κανόνα ἐστὶν ἀλλ᾽, παρεπνεῦσε δὲ ἔθνεσι· ἢ τὴ ἀθέσεν δὲ, κ᾽ μόνον τὴν ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἀρχῆς ἀγωνίας, ἀλλὰ κ᾽ χρόνῳ τοῦλα βωτίμετα· ἐφεστῆκεν δὲ ἡμῖν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεῦματι ἡ ἀθέσεν ἐν τῷ ἐκείνου, ὅς τὴ τοῦμεν τολμῶν, ἡ τόμματι ἐστεῖοι κατὰ τὴ ἀνὼν ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιλαμπεν ἐστεῖοι τὴν ὀλιγοψυχίας, καὶ τὴ τύπον κατῶν τῆ ἐκκλησιῶν, ἐπεῖδη σωμεῖκα σε ὡ τύπο ἱερατικῶ συνόδῳ δὶὰ τὴ ἀφόρισμα, δὶὰ τὴ ἀφορεθεῖσῶν, τῆ ἀπὸ τ᾽ ἀποστολικῆς τε & ἀνατικῆς ἐκκλησίας ἀτῶ πάρεσις ἡμῶν· δὶὰ τὴν ἀσελκῶ ἔστεν τὴς τύπος τ᾽ πατρὸς ἡ κτᾶ τῆσε ἁγίας συνόδου ἱερατ κατὰ τὴ Ἀνατολῆς ἡ φρονεῖτε· φροντεῖλεσε ἀτόφατε, ὅτε τὸ μὲ αὐξεῖσθαι τοῦ δεξῶσεν, μετ᾽ ἐκείνε τὴν μᾶλλε ἐκίχρη, τὴν ἐγίγνετ λεῖ· τὸν βεῖ ἐστεν τὴν τῆ λόγεται ἔπρος. ὅθεν γνωσκεῖτω Νεστόριε, ἀλλότριος ἐστεῖν τῆ τῆς κοινωνίας τῆ ἱερωσύνης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Ἐρμήνεια τῆ κανόνεσιν.

Ἀρκαδίου ὁ ἀλκεβεστάτου ἐπίσκοπος, & ἀφιεβλάσης τῆς ἀποστολικὸς καθέδρας εἶπε· Ἤδη τὴν ὀφλλαστὴν μᾶλ, ὃ δικεῖμε μετὰ τὴν ἀλπὶ ἀτῶ τῆ σύνοδε τ᾽ ἡμέτερος ἱερωσύνης· καὶ Νεστόριε, ὃν κεφαλεῖ τοῦς γνέμμαι τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἐνὶ γε μᾶλ & τὴν ἡμέρας μακαριότατος, ἀκὸ τῆ φωνῆς δόγματος, & τῆς κανὸν θεῖαν γράμματος, πλακὼν δικῆμῆσε, ὡς & τὰ πάρεσι ἡ κατ᾽ αὐτῆ ἀξιεῖ δόξεις τεφυλαγμένα· δὲ & μὴ ἀκοκόσεις ἑαυτῆ χαρὰ τῆ δόγματος, & τὸν τῆς ἀποστολικὸς καθέδρας κὲ ἐθέτεσι, ὃ κ᾽ πάμματοσ, φροντεῖλε, δὶ τὸ ὑγιὲς ἡμῶν πάντας τῆ ἁγίου ἰησοῦ· εἰς τοιαῦτας ἀβλάβεια καθέθεκε, ὅτε εἰς τ᾽ κοτμῆ τ᾽ ἑαυτῆ, ἡ τέλεσι ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, & εἰς τὰ γῆς τὴ ἐλθοῦσεις, πλὴν βλαστεῖσεις φροντεῖλεσε ἐκὶ μᾶλ & δὶὰκτικλίσε· ἀκὸ τῆς καθολικὴς ἐκκλησίας, & θεῖ ἀπὸ τὴ ἀποστόλῳ πνεῦμα γῆς, εἰς ἀφορὰ ἀγῶν, & ἀφορὰ ἀγῶν ἀνεῖ ἀνεῖ· ἐμπεμπόσε ἀφῶ τὴ ἐκκλησίας τὴ ἀφῶ τὴ ἁγίου ἰησοῦ, & ἀφῶ τὴ ἀπὸ τὴ ἀποστόλῳ πνεῦμα· ἀκὸ τῆς ἀνεῖ ἀνεῖ· ἐμπεμπόσε ἀφῶ τὴ ἐκκλησίας τὴ ἀφῶ τὴ ἁγίου ἰησοῦ· εἰς τοιαῦτας ἀβλάβεια καθέθεκε, ὅτε εἰς τ᾽ κοτμῆ τ᾽ ἑαυτῆ, ἡ τέλεσι ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, & εἰς τὰ γῆς τὴ ἐλθοῦσεις, πλὴν βλαστεῖσεις φροντεῖλεσε ἐκὶ μᾶλ & δὶὰκτικλίσε· ἀκὸ τῆς καθολικὴς ἐκκλησίας, & θεῖ ἀπὸ τὴ ἀποστόλῳ πνεῦμα γῆς, εἰς ἀφορὰ ἀγῶν, & ἀφορὰ ἀγῶν

ACTIO III. CONCILII. Projectus reverendissimi, religiosissimique episcopi & legati, & Philippus presbyter & apostolicæ sedis legatus, confentanea fint locuti, confequens eft, ut promiffis fuis fatisfacientes, etiam fubscribendo acta confirment. Proinde actorum commentarii ipfis exhibeantur.

ANNO CHRISTI 431.

Interpretatio depositionis.

Philippus presbyter, & apostolicæ sedis legatus, commentarii fubfcripfit.

Arcadius epifcopus, & apostolicæ sedis legatus, fententiæ in Neftorium, fchismatis & hæreticæ, omnifque blasphemiæ & impietatis auctorem pronunciatæ fubfcripfi.

Projectus epifcopus, & apostolicæ fedis legatus, quæ fanctæ hujus & œcumenicæ fynodi judicio, prout ex actis edocfti fumus, per omnia affentiens, impii Neftorii depofitioni fubfcripfi.

Exemplum relationis de epifcopis & legatis, qui ab urbe Roma venerunt, quam fanctæ fynodus per Eutychen diaconum ad piffimos imperatores mifit.

Piffimis, Deoque dilectiffimis Theodofio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, femper Auguftis, fanctæ fynodus, quæ gratia Chrifti, vaftaque majeftatis nutu in Epheforum metropoli congregata eft.

VESTRAM, Chriftianiffimi imperatores, erga pietatem curam & diligentiam univerforum Deus gratum acceptumque habens, etiam fanctorum occidentalium epifcoporum animos zelo, ut Chriftum contumelia affectum vindicarent, excitavit. Nam licet maximum hiatus fpatium univerfam illam fanctiffimorum epifcoporum multitudinem ad nos pervenire prohibuerit; attamen illic fimul congregati, Cæleftino piffimo fimoque magno Romæ epifcopo etiam præfente, & nunc noftram de fide fententiam magno confenfu prædicarunt, eofque qui diverfa fentiunt, ab omni prorfus facerdotii forte, graduque alienos, effe definierunt. Et hæc quidem vifum autem fanctiffimus hæc fynodus convenire, Cœleftinus fanctiffimus magnus Romæ epifcopus hæc literas fcribere, ut Cyrillaque fanctiffimo, nonnullisque aliis eaque cavitatis Alexandriæ epifcopis, per eas vices fubire, nonnullaque fynodo, nunc ipfa etiam literis fanctæ fynodo, quam vestra majeftas in Ephefiorum metropoli convenire præcepit, hæc fignificavit. Mifit autem has literas per Arcadium & Projectum fanctiffimos epifcopos, & Philippum religiofiffimum presbyterum magno Romæ, qui Cœleftini fanctiffimi, Deoque dilectiffimi epifcopi prefentiam fupplent. Quis ergo viri ifti qui venerunt, totius occidentalis fanctæ fynodi fententiam noftræ huic fynodo per literas exponent, fentiunque de fide & pietate vestræ confonum declaraverunt, ea eadem [illegible] ut, decreverunt, tum per literas [illegible] ea quæ in mandatis accepe-

ANNO CHRISTI 431. ACTIO III. CONCILII.

σάντων τῆς ἁγιωτάτης καὶ οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπεσκόπουν ἀφεστῶτες, ἡ Ἀρκαδίου καὶ Προτέκτου, καὶ Φιλίππου τοῦ ἀφεστῶτος κρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἐνεφάνη ἐκ, τὴν οἰκείαν ὑπογραφὴν τὴν ἐκείνου τοιαύτην, ἐν ᾗ διὰ τοῦ ἐπιμελοῦντος βεβαιοῦται τὰ πεπραγμένα. ἀφορμὴν ἔδοξεν τοῖνυν αὐτοῖς τὰ πεπραγμένα ὑπομνήματα.

Ἑρμήνευσις τῆς καταθέσεως.

Φιλίππου πρεσβύτερος & πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τὸν ὑπομνήματον ὑπέγραψα.

Ἀρκαδίου ἐπίσκοπος & πρεσβευτὴς τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τὴν ἐξεταζομένην κατοφόρτα τῶν Νεστορίου τοῦ αἱρετικοῦ καὶ σχισματικοῦ & ἀμέτρου, ἐκέστην βλασφημίας & ἀσεβείας, ἐπεγραψα.

Προέκτου ἐπίσκοπος & ἀφεστῶτος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, τὴ διηγὴς κρίσει τῆς ἁγίας συνόδου τῆς οἰκουμένης σωσθὴν, καθὼς ἐκ τῶν πεπραγμένων ἐμαθόμεν, ἡ πάντα ἐξακολουθῶ, τὴ καταψήφισι τὴ ἀσεβοῦς Νεστορίου ὑπέγραψα.

Ἰσον ἀπόφασις κρὸς τὸς ἀντιθέσεις βασιλεὺς περὶ τῆς ἀπὸ Ῥώμης ἐπιδόσεν ἐπίσκοπον, ἡ ἀφεστῶντὰς, διὰ τὴ βασίλον Εὐτυχῆς τὰ ἁγία συνόδου.

Τοῖς ἀντιθέσεσιν ἡ Θεοδοσίου, Θεοδοσίου, & Οὐαλεντινιανὸς, κρατεῖς, τροπαιοφόροι, ἀεὶ Αὐγούστοι, ἁγία σύνοδος, ἡ χάρει Θεοῦ, & κέλευσι τὴ βασιλικὴ κράτος συναχθεῖσα εἰς τὴ Ἐφεσίων μητρόπολιν.

ΤΗΝ πρὸς τοὺς ἀντιθέσεις ὑμῶν φροντίδα τὴ καὶ σπουδὴν, φιλόχριστοι βασιλεῖς, ἀποδεξάμενος ὁ πᾶν ὅλων Θεὸς, & τῆς ἁγίου ἐπισκόπων τῆς κ' πίστι τὴ ζῆλο τὴς ψυχὰς ἀπεπίμφρεν εἰς ἀπέλεκτον τὴ ὑβριστῆς Χριστοῦ· ἀγὼ & τὴ ἀθέσεν τὴς δοῦ βάλεμεν θέλεν κοῦφ ἡμὲς ἐκεῖς τὰ τὴ πλαθοῦς ἐκείνο τὴ ἁγιωτάτου ἐπιστόκου, ἀλλὰ κὴ τὴ σωκρίβεις, τοῦτο τὴ κὴ τὴ τὴς μεγάλης Ῥώμης ὀνωμάτος καὶ Θεοδοσίου τὴ ἐπισκόπου Κελεστίνου, καὶ κὴ τὴ ἑτέρου ἐπισκόπου φύσεως τὴ πίστεως μὴ ποδὸς ἀπεκφεύγειν τὴς συμφωνίας, & τὴς ἐξω τάτε φροντίσεις, ἀλλοτρίους εἶναι παντελῶς ἀεὶ καὶ κατὰ λειτουργὶ κλήρου, καὶ βαθμοῦ. τοῦτο μὴ δὴ καὶ κρίθηκον κρὶ ὁ τὴ μεγάλης Ῥώμης ἁγιωτάτου ἐπίσκοπος Κελεστῖνος, κὴ συνέφωνεν τὴ ἁγιωτάτου ἱερᾶς συνόδου, διὰ τὴ ἐκείνου γραμμάτων ἐμέλεσεν, ἀπεστέλκε τὴ ἀγωνίστὴ & ἀγαθὸν ἐπίσκοπον Κυρίλλου τὴ ἀλεξανδρέων μητροπόλεως & τὸν αὐτὸ ἐπίκρισι πάσι, & τὴ ἀθέσεις, & δὶ ἑτέρων γραμμάτων τοῦτα δέδεκτο ἡ ἁγία σύνοδος κατέστησε· διὰ σκοπὸν ἔθεσε τὴ ἱερὰν κρίσιν κρατοῦντες ἐπὶ τὴ Ἐφεσίων μητροπόλεως· ἡ & ἀπέστειλε διὰ τὴ ἀγωνιστὴ ἐπισκόπων, Ἀρκαδίου & Προέκτου, & τὴ Θεοδοσίου ἀφεστῶντὸς Φιλίππου τὴ τὴ μεγάλης Ῥώμης, ἀκατηγόρητον τὴν κρίσιν τὴ ἁγιωτάτου & Θεοδοσίου ἐπισκόπου Κελεστίνου· ἐπὶ οὐδὲ ἀνδρὸς παρεκβάθηκεν τὴν γνώμεν κάτω τὴ κρὶ ἡ ἁγία σύνοδος φανερῶς τὴ σπουδὴν ἡμῶν σύνοδον πεποίηκεν διὰ τὴ γραμμάτων

A ant, quæ & in fcriptis depofuerunt; necnefcio, quod officii ratio poftulabat, de confenfu illorum nobilcum ad majeftatem veftram retulimus; ut pietati veftræ certo conftet, judicium quod paulo ante a nobis exiit, effe unam communemque totius terrarum orbis fententiam: quam vefter circa fidem & pietatem zelus effecit ut apertæ determens ac palam faceremus. Cum itaque negotium hoc finem majeftati veftræ peroptatum, ecclefiæque omnibus utiliffimum, & fidei firmitatem affectantes, jam accepimus: rogamus veftram pietatem, ut ab hac cura & peregrinatione nos tandem abfolvat; (quorum alii pauperate prematur, alii morbo detinentur, alii fenectute gravantur, nec diutius in æterna regione poffunt hærere, adeo ut e nobis epifcopi nonnulli & clerici vita defunfti fint) quo jam tali follicitudine levati, magnæ illius civitatis ecclefiæ curam fufcipiamus. Supplicamus etiam, ut arcefantur litteræ quas ad lingulorum locorum præfectos mittendas quidam mutantur, ne aliqua rurfum difficultas ecclefiis ingeratur, neve afflictio fanctiffimos epifcopos in fuis fpiloftum regionibus invadat. Enimvero pieftæ jam declaratæ, totoque terrarum orbe confonam de illa fententiam proferente; paucis tantum exceptis, qui Neftorii amicitiam plenes portorem dicunt; jubam hanc gratiam petimus, fuppliffimo vestæ pietati vefter, ut hac cura non jam relaxet, fiecatque nobis & futuri (epifcopi CP.) ordinationi incumbere, & deinceps ex confentaneo fide & religione voluptatem capere, & pure fincerque preces pro veftro imperio ad Chriftum univerforum dominum diregere.

Cyrillus epifcopus Alexandriæ retuli. Subfcripferunt autem omnes reverendiffimi epifcopi in commentariorum feria recenfiti.

Exemplum epiftolæ fanctæ fynodi ad Cæleftinum, populumque Conftantinopolitanum, de Neftorii depofitione.

Sanctæ & magnæ & œcumenicæ fynodus, Deo gratia in Ephefiorum metropoli congregata, piffimis & reverendiffimis comprehenfori, ac diaconiis, & omnifque clero ac populo fanctæ Dei eccleffæ Conftantinopolitanæ, in domino falutem.

EPIΣΤΟΛΗ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης πρὸς τὴν μὲν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου, ἡ τὰ δὲ ἀνδῶν ἀλλοῦ τὴ ἀθέσεις λοιπὸ, βασιλεῖς ἐκκλεῖσαι τὴν αὐτῶν τὴν πόνῃ ταῦτα τὴ ἀπὸ τὴ ἱερουσιὴ Νεστορίου, πάγορ τὴς ἁγιοῦ ἀνεβλέψεις ἡμῶν· ἐν μάρτυρες ὑμῖν εἰς τὴ κρὶν ὑμῶς τὴ ἀπόστολοῦν τοῦλεις παρ' αὐτὸ βαλεῖν· πορεῦσα δὲ τὴ κελεῦσ ὁ ἱερεὺς Θεοδοσίου & Φιλίππου τὴ πρεσβύτερος ἀγὼ εἰς τὴν ἁγία σύνοδος, ὅτι τὴ κλῆρος τὴ ἀπεῖδον ἀνδῶν σωκαθεμένων ἐκέγετο ἀπὸ τὴ ἱερὰ κεφαλὴ ὁμῶν, & τὴ ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἀπὸ τὴ ἱερὰ κεφαλὴ ὁμῶν,

ACTIO III. CONCILII. pietatis gratia congregata est, illius impetum compescit; verum gravissimos blasphemias adjecit, dicens nolle se bimestrem, aut lacte nutrium adorare; neque illum, qui fugit in Ægyptum, Deum nominare. Unde fit, ut universa salvatoris dispensatio, nostri causa suscepta, simplicioribus dubia fere fit reddita. Orandus est autem vobis Deus intenta precatione, ut dignus fide magnæ civitatis aliquis declaretur, qui vestrum sacerdotium administret. Nam si regia civitas pie fuerit gubernata, ceteræ quoque omnes ecclesiæ sanctæ Dei communio hinc reportabunt.

Ego Cyrillus Alexandriæ episcopus opto vos in domino valere, dilecti ac desiderantissimi fratres.

Philippus apostolorum ecclesiæ presbyter, Juvenalis Hierosolymorum episcopus, Arcadius episcopus & legatus, Projectus episcopus & legatus, Firmus Cæsareæ episcopus, Flavianus Philippensium episcopus, Memnon Ephesiorum episcopus, Theodotus Ancyræ episcopus, Berinianus Pergenthium episcopus.

Cum supra ducentos extiterint, qui Nestorium deposuerunt, his subscriptionibus consentiri fuimus.

ACTIO III. CONCILII. Ἀνάθεμα τοῖς μὴ τὴν ἁγίαν καὶ ἀκουμενικὴν σύνοδον ἀποστρεφομένοις, ἢ τὸν αὐτὸν λέγοντας μὴ ὁμολογεῖν Θεὸν· ὡς Ἀπολινάριος πάλαι τολμᾷ κακῶς τὴν τῆς σωτηρίας οἰκονομίαν ἀκριβῆ λόγῳ τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐμβάλλων. τὸν δὲ ἀμέτρῳ δίψῃ τῷ θείῳ ἔργῳ, ἐπιτιμιῶντα πολυμίσει καρῷ Θεὸν, εἴρηκε τὴν ὁρᾶν τῆς μεγαλωσύνης· ἀκάθαρτοι τόποι, τὸν ἐπιστρέψαντα τὴν θεῖα καλλονὴν τῶν ἴχνων γίνεται. Ἀνάθεμα τοῖς ἀποστρεφομένοις τὴν ἁγίαν καὶ ἀκουμενικὴν σύνοδον τὴν τῶν ἁγίων τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν θεοφόρων πατέρων.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ἀγαπῶμεν, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινοὶ πατέρες.

Φίλιππος ἀπόστολος ἐκκλησίας ἀποστόλου, Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος Λαγάτος, Προβέκτος ἐπίσκοπος Λαγάτος, Φίρμος ἐπίσκοπος Καισαρείας, Φλαυιανὸς ἐπίσκοπος Φιλίππων, Μέμνων ἐπίσκοπος Ἐφέσου, Θεόδοτος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας, Βεριανὸς ἐπίσκοπος Πέργης.

Ὅπου ἐν καθεδρῷ Νεστόριος ὑπὲρ τὰς διακοσίας, πρὸς ἐκείνας τὰς ἐπικρίσεις ὑπογραφῆναι.

ACTIO QUARTA.

Libellus oblatus sanctæ synodo a sanctissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, & Memnone Ephesiorum.

POST consulatum dominorum nostrorum semper Augustorum, Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani tertium, XVII. Kalend. Augusti, synodo sancta piissimum Christianissimumque Imperatorem decretum in Ephesiorum metropoli congregata, confidentibusque in sanctissima ecclesia, quæ appellatur Maria, piissimis Deoque dilectissimis episcopis, Cyrillo Alexandrino, & qui & Cælestini quoque episcopi ecclesiæ Romanæ archiepiscopi locum obtinebat, & Arcadio episcopo, Romanæque sedis legato, & Projecto episcopo, qui & ipse quoque Cælestinum obtinebat legatus erat, & Philippo episcopo legato, & Juvenale Hierosolymorum & Memnone Ephesiorum, & Flaviano Philippensium, qui & Rufi quoque piissimi Thessalonicensium episcopi locum tenebat, & Firmo Cæsareæ Cappadociæ primæ, & Acacio Melitenæ, & Theodoto episcopis Galatiæ primæ, cæterisque omnibus, si Rufus diæcesis Carthaginensis; Heychius diæcesis dixit; Cyrillus sanctissimus & per omnia sacratissimus Alexandriæ episcopus, & sanctissimus Deoque dilectissimus Memnon Ephesiorum episcopus, sanctissimo ecumenicæque synodo, quæ sanctissimum Christianissimumque Imperatorem nostrorum edictum in hac Ephesiorum metropoli convenit, libellum exhibuerunt, quem cum in manibus habemus, vestra sanctitas fuerit, recitabimus.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus dixit: Libellus a sanctissimis sacratissimique episcopis Cyrillo Alexandrino & Memnone Ephesino, oblatus recitetur, & inter acta referatur.

Heychius diaconus legit.

Sanctæ synodo gratia Dei, piissimorumque & Christianissimorum imperatorum decreto in hac Ephesiorum metropoli congregatæ, Cyrillus Alexandrinorum, & Memnon Ephesiorum, episcopi.

PLUM edictum & nos & vestram sanctitatem in hanc Ephesiorum metropolim ex causa convenire jussit, ut & rectum apostolicæ fidei decretum communi sententia confirmetur, & hæresis a Nestorio recens inventa dilucidatur. Vestra autem sanctis synodus sedte canonicique omnia gerens, in hanc hujus metropolis ecclesia confedit. Vocavit autem prædictum Nestorium, ut ad confessionem ingrederetur, & eorum quæ in expositionibus, epistolisque in fide blasphemæ protulerat, impias ac iniquitatis conscriptæ voces contra Christum omnium nostrum salvatorem, rationem redderet. Quoniam vero tertio vocatus, listere se recusavit, eo quod mala conficienda perculsus esset; omnibus quæ ad illius causam pertinebant, diligenter discussis & examinatis, certeque compertis, quod hæreticus & blasphemus esset; ecclesiasticis fecuta sanctiones, depositionis damnatione in ipsum tulit. His ad eum modum transactis, & ad piissimorum invictissimorumque imperatorum nostrorum notitiam relatis; vix tandem, & quando ipsi placuit, Joannes Antiochenus Ephesum venit, Aequoisdam, sicuti intelleximus, qui cum Nestorio sentebant, collegit; (ex his alii jam ante depositi fuerunt, alii vero tolo damnatione adhuc manent, quorum ipse ipsorum obtinentes) quasi indignatus, Christum fuisse glorificatum, eo qui blasphemus in illum fuerat, julit depositione damnato, nescimus quomodo (si tamen quæ vulgo feruntur, certa veritate nituntur,) omni ecclesiastica lege proculcata, omnique ecclesiarum ordine & regula per injuriam violata, impiam illegitimamque charam concinnavit, eatque depositionis titulo ferire nos polit, Israelitarumque ecclesiæ affecit: idque cum sancta synodus, quæ Nestorium deposuit, sanctos episcopos supra ducentos habuerit; ille vero ad triginta, alios numero collegisset, vel hæreticos, vel de criminibus delatos. Et quidem nec per leges ecclesiasticas nec per imperiale decretum potestatem habuit, qui illum vel quemquam ex nobis judicare, vel omnino simile quidpiam attentare posset, præterim vero contra majorem sedem: quandoquidem, etiam si illi esset potestas judicium exercendi, tamen causæ ecclesiasticæ ipsi quoque deberent, & nos, quos injuria affecit, commonefacere, necnon una cum hac universa nostra synodo ad reddendam eorum vocate. Nunc vero nihil horum curans,

ANNO CHRISTI 431. ἀνάθεμα τοῖς μὴ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀποστρεφομένοις· ἀκούσαντες τοῦτο.

Ἰωβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· Ἀναγινωσκέσθω ὁ ἐπίδοσις λίβελλος παρὰ τῶν ἱερωτάτων καὶ ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, Κυρίλλου τῆς Ἀλεξανδρείας, & Μέμνονος τῆς Ἐφεσίων, & εἰσαναγιγνωσκόντων τῶν ἀναγνωστῶν.

Ἡσύχιος διάκονος ἐκέλευσε.

Τῷ ἁγίῳ συνόδῳ τῆς θείας χάριτι, & διατάγματι τῶν θεοφιλεστάτων καὶ φιλοχριστοτάτων βασιλέων σωμαχθεσῃ ἐν τῇδε τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, & Μέμνων τῆς Ἐφεσίων.

ΕΠΕΙΔΗ ΕΣΤΩΤΑ ἐν τῇδε τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, χάριτι & ἐλέῳ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκλεσθεῖσα, ὅτε ὁ ἀρχὴν τῆς ἀσεβείας εἰς τὴν ἱερὰν ὑμῶν πολιτεῖαν, ἀνόμασε Θεόδωρε καὶ ἐν τῷ κηρύγματι ἀνεκαινίσατο τὴν Νεστορίου. ἐπὶ τῷ μὲν ἁγίῳ ἐμαθεν ἀνθρωπος ἀθεῖ & κακοῦ τῶν ἀνθρώπων, συκοφάντου μὲν ὁ τῇ ἁγίῳ ἐκκλησίᾳ τῇ κ. πλῶτε τοῦ μητροπόλου, ἐκέλευσε δὲ ἡ μακαριοθεία Νεστόριον εἰσελθεῖν εἰς τὴν συνέδρον, & ἀπολογήσασθαι ὅσῳ ὧν ἐν τῇ ἐκφάσεσι βλασφήμοις, & εἰς λόγον ἐκτείναι, ἀνεθέντος δὲ, ἀντιφωνεῖ κροῦ φωνὴ ἐν τῷ πάντων μὲν σωτῆρος Χριστὸ· τρίτου δὲ αὐτὸν κλεθέντος, & μὴ ἀπαγόμενον ἀπαντήσει, ἀνὰ τὸ κεκλῆ σωμεθεν ἐν ἀλεῖ, τῇ τῆς ἐκκλησίας ἀφοῦσα ἔρεσι, & ἀναγνωσθεῖσαν ἐν ἀκοῇ πάντων τῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων τριακοσίων δεκαοκτὼ θεοφόρων πατέρων,

cornus, neque timoris Dei cogitationem fin-
fiepiens, ea ipsa hora qua in Ephesorum ci-
vitatem ingressus est occultus, nulloque nos-
strum quid per audaciam moliretur, omni-
no intelligente, suum caput deluit, ne di-
camus ecclesiasticas sanctiones, ecclesia-
stionis sententia commodiusque petit, qui in
hodiernum usque diem profios ignorant,
quannam, ut id faceret, causam habuerit.
Qui ergo indignum est, ecclesiasticis leges
sti pateri, utique temerario contra majo-
res lese efferre, vel etiam ea clanculum au-
dere, quæ in aliquem vel postremum in ce-
clesia gradum fortium, ac fob ejus mano
& potestate degentem, committere non au-
deret; & quia hic cum iis degit, qui una
cum ipso illud facinus commiserunt; non
noculimus pietati vestræ libellos hoc non of-
ferre, per sanctam & consubstantialem tri-
nitatem obtestantes, ut ipsum Joannem, ejus-
que in excitanda hac tragœdia fociosos acce-
sat; quo in sanctam hanc fedem venientes
, temeritatis suæ rationem reddant. Nos
enim parati sumus evidenter oftendere, ipsum
impie & illegitime hanc nobis contumeliam
inferre moliiom esse.

Acacius Melitenæ episcopus dixit: Superva-
cuanea de accusatis est suspicio, etiamsi ea vera
fit; ac superveniens est epistola Sanctissimi Cyrilli
Alexandrini, & Memnonis Ephesini, sanctissi-
morum; prætiosissimorum episcoporum.
Fieri enim non potest, ut hi, qui a sancta
synodo deficiunt, & pravis Nestorii opi-
nioni se adjunxerunt, talique ac tanto cri-
mine obstricti tenentur, quidquam contra
ejusmodi hujus synodi præfides audeant ef-
ficere, cum nullam omnino habeant auctorita-
tem. Quoniam vero sanctitati vestræ plac-
cuit, illos ex de causa judicio fisti oportere;
Joannes episcopus Antiochenus defectionis
hujus profes, per Paulum de Petrum & Ar-
chelanum episcopos reverendissimos admonitus,
de objectis criminibus, cur hæc fit? aufus,
respondebit.

Cum itaque Archadius Myndi Cariæ epi-
scopus, & Paulus Lampsi Cretæ episcopus,
& Petrus Paremboluram Palæstinæ episcopus
abiissent, & reverti cœpissent; Rufinus Galatiæ
Cappadociæ episcopus dixit: Doccantur illus-
trissimi episcopi, quibus, [illegible] mandatum perferrent, id reverendissimum
episcopum Joannem, episcoporum repetitum ab
illis [illegible]

Paulus Lampsi episcopus dixit: Milli a
Sancta vestra synodo ad reverendissimum episcopum Joannem Antiochenum, admonitum
ab quibus diversitant, appropinquantes, mi-
litum, & aliorum quorumdam, arma gla-
diosque inferentium, multitudinem conspe-
ximus; qui ut ne ad januam quidem pro-
pius accederemus, impedimento nobis erant.
Ægre tandem accessimus prope, & multis
institimus sermonibus, dicentes: Pacifica fa-
mus; nec enim multi fumus: tres tantum
missi adfumus, admittite nos in sancta Ecclesia
illi legitimi negotii vestra nos adgitivatis,
[illegible] pacifica ad Joannem reverendissimum
episcopum deferentes. Cum itaque magnitudo
[illegible] conturbaremur, intelligens, ut ve-
[illegible] Joannes, qua de causa visit ad-
[illegible] in adeundæ civitatis Mileta ve-
[illegible] habantur; inter quæ nonnul-

A βαν ἐν τῷ βαθεῖ, καὶ αὐτοῦ τὴν ὁφρὺς, καὶ
ἐν ὑπνῷ ἐν τῷ τῶν Ἐφεσίων πλησθόντος, καὶ
ἀνοὶ ὑπόντος τοῦ ὑπνου ἡμῶν τὸ πτωλμῶν, ἐ-
ἀνοὶ ὑπόντος τὸ ἐπιστὴ ἀφοβεῖν, ἵνα μὴ ἀγω-
μὴ τὴ ἐκκλησίας ἔστιμῶν, ἢ ἐδεῖν ὑφ' ἡμῶν
καὶ ἀκαρέστου τὸν μεθ' ἑαυτοῦ μέγιστ ἐπιμεῖ-
γὰρ ποιεῖ ἐν τῷ τῶν ἀφόρων; ἐπεὶ δὲ τὸν γὰ-
νον ἐλεόνδοῦ ἐστ, μὴ οὖν κατεπεῖν τὴν τ ἐκκλη-
σίας ἔστιμῶν, ὡ δὲ κὶ ἀξιοῦ ἡ μεδίνα, ὁ
ὁ λόνδοῦνος πεῖῶν πολῶν, ἀπῳκῶν ἐν ἔθνε-
σιν ἐδὲ εἰς ἐκ τῶ ἡ πλειάδων ἐν ἐκλησίας ἐχῶν-
τῶν δεῖῶν, ὁ ἐπὸ χῶρα ἀφορῶν ἢ ἐκεῖ
ὀνωῶν δὲ ἐστ μὴ τῶν σωῶ ἐφεῖῶν ἐκ-
ἀνεξῆμεν ἀφοτῶ ἀφωνῶ τῆ ὑμετέρῳ θεοτιμῶν τῶν
τὴ βιβλία, ὁρκίζοντες τὴ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου
τριάδος, μετατεῖῶν ἡμῶν κ ὑμῶν ἢ ἐκεῖνον
τὸν ἀνθρωμικτηρίνοντα κ ὑμῶν ἢ ἐκεῖνον
εἰς τὴ ἁγίαν συνόδον ἀπολογῆσαι ὑπὲρ τῶ ἰδίω
πλημμελεῖν ἐστμῶν γὰ ἐχῶμεν ἀπόδειξιν,
αὐτὸν ἐνέστιν, ὡ παρεῖῶμεν τ καὶ ἡμῶν ὑδῶμεν
πετοιμῶνοι ἐξηγῆμεν.

Ἀλέξιος ἐπίσκοπος Μελιτήνων εἶπε. Περι-
πτῶσις ὡ κεῖ τὴ αἰτιῶ ὑπὸ ὑποῖα, εἰ μὴ ἐ
ἀπεῖῶ δὲ ἐν ἐ πεῖρῶ τὴ ἁγίας Κυρίλλου τ Ἀλε-
ξανδρείας, & Μέμνωνος τ Ἐφεσίου τὴ γνῶ-
σεῶν, τῶν ἀνεπιτιμήτων τῶν ἁγίων σωῶν,
ὡ κρατῶν ὑπὸ τὴ κακόδοξον Νεστορίου, ἢ ἐκεῖνῶ
σεῶν ἐκφεῖν, & ὑπὸ ἑλεμμα τοῦτ ὑποῖῶν
πολῶν τὴ τῶ ἀφόρῶν ὁ οἰκεῖμῶν τῶν τῆς
σωῶν ἀκυρῶν ἐστῶν, μᾶλ δὲ ὡς ἐγνοῦν τὸ
θεοτιμῶν. ἐπεὶ δὲ ἤρεσ τῆ ὑμετέρῳ σεῶν, ὥστε
& τοῦ αὐτῶ τάξιν εἰς κρῖσιν ἐκκαλῶῶν, ὑπὸ
μηνῶν ἐν τῶ ἀλεξάν ἐκκλησίαν, Ἀρχι-
λόῶ, ὡ Παῦλῶ, ὡ Πέτρῶ, ἀξιῶῶ τὴ ἐπὶ
τὴ ἀποστείλῃ & τὸ Ἀντιοχῶν ἐπίσκοπον Ἰωάνν-
νῆ, τοῦ ὡ γνῶ ἀπολογήσεται, τίν λόγω
ποιῶν τὴ ἐτόλμησ.

Καὶ ἀπελθόντων, Ἀρχιλάου ἐπισκόπου Μιλήτου
τῆς Καρίας, ὡ Παῦλῶ ἐπισκόπου Λάμψου τῆς Κρή-
τῆς, ὡ Πέτρῶ ἐπισκόπου Παρεμβόλων τῆ Παλαι-
στίνης, ἠξιωκότων, Φίλιος ἐπίσκοπος Γαλα-
τῶν Καππαδοκίας εἶπε. Διδασκέτωσαν οἱ λαμ-
πρότατοι ἐπίσκοποι, οἷ τὴ δίλιμμα διεκόσμου
ὑφ' τὸ ἀξιῶῶ κατὰ τὸν ἐπίσκοπον Ἰωάνν ἐστῶν
ἔστιν, τῶν ἐπίσκοπ καὶ αὐτὸ ἀποδοῦσιν.

Παῦλος ἐπίσκοπος Λάμψου εἶπε: Ἐμφοβῆ-
τε μὲν ἡμῶν τὸν ἐλθῶν σωῶν ὑφ' τὸ ἄλλω
βίῳ τῶν ἐπίσκοπ Ἰωάνν τῆς Ἀντιοχῶν, τῶν
ἐκείνῳ δὲ τὸ τῶν ἀλλῶν, ὅ ἐστ τῶν ὅπλ
ἐν τῶν ἐπίσκοπ, ὡ ἐν τῶν τῶν ὅπλ καὶ ἐξῆ-
ἐκφερόμεθα, οὐ δὲ σωκρῶμεν ἡμῶν. ἐπ-
σμέν τὸ πολῶν. μόλις δὲ ἀλιστόν ἐξῆμεῖ τὴ
καὶ πολῶν ἐφοβῆτῶν ἡμῶν· ὅτι εἰρῆμεν
ἐστῶν, μὴ γὰ πλῆθῶ ἐσμεν, τρεῖς ἐφῆκ-
σαλεῖτε, εἰρῆμεῖ· ἡ ἁγία σωῶν ὁ
πέτωλῶ ἡμῶν ῥῆματα ἐχοῦσα ἐν τῶν
ἀφῆ ἐστ ἀφῆμεῖ, ὡ ἐν τῶ ἐκκλεῖσ-
τῶ ἐκκλησία ἡμῶν, τοῦ ὑμῶν πεφυ-
μῶν μὴ, γνῶ, ἐκείνοι, τῶν αὐτῶν ἐν
ἀπεῖλῶμεν, ὡ εἰῆκεν ἡμῶ. τοῦ ὑμῶν

B

C

D

ANNO CHRISTI 431.

τοῦ τῶν ἡμῶν, ὁ ὁς ἡ δύναμμε ἐν κατὰ τὴ
ἁγίας σωῶν, ἢ ἢ ἀφοδῶῶς εἶπεν· ἐπὶ
ἐκκοσμῶν ἐκ τὴ ἡμῶν ἐκεῖσε ὅφῶῶν μὴ
ἐκεῖθεν ἐ ἀδιωμῶῶ.

Ἀρχίλαος ἐπίσκοπος Μιλήτου εἶπε: Πολλοὶ δ-
γιῶῶν, ἐ ἐδιωμῶν μόνῶ δὲ ὑπόμενοῦ, ὅστ
οἰκίας τοφῶῶν ἐκλεῖσ ἐν ἐπισκόπ ἐ-
ἀνῶν, γρατοῦν ἔξω γωνιῶν ἐπόνω, ἐ ἔξω κρα-
τῶνν, ἐ ἀπολῶνν ἡμῶν, ἐ πλῆθῶς ἐστρ τε-
ρεῖῶν· ἐ ἀκοῶν παρελεῖσ μόνῶ ἡμῶν,
ὡ εἶδε δὲ μὴ κῶν ἐκ δὲ ἐν ὁρῶῶ.

Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβόλων εἶπε: Πα-
ρεμβῶῶν δὲ κῶν ἐμε πὶς ἐλλεῖσ ἐστ ἐπισκό-
πος τὸ τῶν ὁλῶν τῶ ἐλλεῖσ ἐν ἐπισκόν ἐ-
ἀνῶν, πολλῶν γρατοῦν ὅπλα ἐμφερῶῶν, ἐ
γωμνῶνν, ἐ τεῖσ ἐν κρῶνν ἡμῶς, ἐ ἐν-
ρῶν δὲ πολλῶν ὡ μὴ ἐκεῖσε ὁρῶῶν, ἢ
ἀνῶνῶν ὑμῶν ἐ ἐλλῶσμεν κόνῶν ῥῆματ
τὸ τῶν ὑφῶῶν εἶπεν, ὅ ἐ ἁγίας ὡ ἢ ἀ-
φῶλεῖ σωῶν· ἐ κρατεῖ ἐκεῖσε μὴ ὑφῶῶν, ἢ
τὸ κρῶ τὸ ἁγίας σωῶν ἐκεῖσε ῥῆματ τῶ
ἐλλεῖσ ἐν ἐπισκόν ὑμῶν, ὡ ἐδῆ ῥῆμα-
γόντ, ὡ οἰμῶῶ, τῶ αὐτῶ ἐλλεῖσ ἐ-
πισκόν ὑμῶν ἐ αὐτῶν, ἐ ἢ ἀπεκλῆῶ τε-
ρεῖῶν γρῶνν τῶ αὐτῶ κλεῖσῶν, οὐς κρῶ-
μεν, ἀπεῖῶ ἀπεκλῆῶν κρῶ τὴ ἁγίας σωῶν
ἐδεῖ δὲ ἐκεῖς ἐν ἐδῆ ὑμῶν ἐκεῖσε.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε. Σω-
τῆ ἁγίας ὑμῶν σωῶσε, ἐπὶ ἐν μὲν, ὡ ὁ
ἐλλεῖσ κῶν θεοδίδωσιν σωστῆς κόνῶν·
Μέμνων σωῶν ἐστῶν, καθεῖῶ ἐχῶν τὸ σω-
τῆῶ. ἐ ἐν τῶν ἐκεῖσε ἐκεῖσε ἐκεῖσε
μόνῶ κῶν ἐν ἐδῆ, μᾶλλ μὲ τὸ ἐστῶν
Νεστοῦ, ὡ τῶ ὑπεραμῶνοντ τῶ αὐτῶ δογμα-
τῶν λοῖῶν τῶ Ἀντιοχῶν ἐπισκόν, ὡ τῶ τῶν
ἁγίας ὁκλεῖσῶν ἀποσῶῶν θεσμῶν, ἢ κλε-
λυμμένοι εἰς ἀδοῦλῶν ὡ πεκλεμμένῶν, ἐ-
ὀνῶν τὸ ἐκεῖσε ἀκεφαῖῶν οἰκίας, ἐφορῶ-
τῶν τὸ αὐτῶ ἀτοῦῶν τῶ κακοῖῶς κεῖῶῶν
εἰς ἀνῶνῶν, ὡ ἀθῶῶνῶν. ἐπεῖῶ πῶνω ὁ
μηνῶῶῶν ἐλλεῖσ ἐν Ἰωάνν, δεῖῶς τὸ
ἐδῶν πλημμῶῶν, τοιεῖῶς ἀφορμῶς ὑπερβῶ-
σεῶς ἐωτῆ ποιεῖσεῶ, ἐς ἔρεῖν ἐκεῖ ἐφ' ὧν
ἐλεῖῶν οἱ ἀποστείλεσεῶ ἐπισκόν, μᾶλλ δὲ, ὡς
ἐῶῶν, ἐφ' ὧν ἐφῶῶν τῶν ἐπισκόπωῶν τοῦ
μὲ τῆς ἁγίας σωῶῶν τῶν ἐωτῆ κατοῦεῖσ
οἰκίας, ἐλλεῖσ ἐωτῆ κατὰ ἀφῶῶν, ἐ
τῶ αὐτῶν πλημμῶῶν κατηγῶῶν, δὲ ὡς ὑφο-
ρῶνν ἐ δεῖῶν τῶν ἐκεῖσ τῶν ἐν τῶν ἁγίας τῶν-
τῶν ἐ μεγῶλῶν σωῶῶν. κατηρῶῶν τῶν
ὑμῶν ἐ ἀπόνῶ, ἀνῶῶῶνῶν τῶν ἐλεῖῶν ἐχῶ-
τῶν, ἐ, ἐ τῶ τῶν ἐν τῶν ἐφῶῶν σωῶῶν, τῶ
μὲ κῶν ἐκεῖσε κῶν ἐκεῖσε κῶν ἐκεῖσε πεκλεμμένῶν
τῶν ἐκεῖσε κῶν ἐκεῖσε ὑφῶῶν, ὡ ἐκεῖσε δὲ
τὸ ἐκεῖσε· κῶν αὐτῶ, πεῖῶῶν ὑδῶν ἐτεκεῖ-
κεῖν ἀμῶν πλῆθῶσεῶν.

Ἰσίδωλος, ἐπίσκοπος Ἱερουσόλυμα εἶπε:
Ἐγκλεῖ μὲ ἡμῶν τὸ ἐλλεῖσ ἐστῶν ἐπίσκοπ
Ἀντιοχῶν, ἐκδιωμῶῶν τὸ ἁγίου & μεγῶλου
ἡ οἰκεμενῶῶν σωῶῶν τεῖῶν, * ἀῶῶν ὡς
ἀπόκρῶν τῶ ἐκεῖσε ἐν ἐκεῖσε ἐκεῖσε, ὡ τῶν
ἀπόκρῶν τῶν σωῶῶν ἐκεῖσε ἡμῶν τῶν μεγῶ-

τῶν ἐμῶῶν, ὡ ἐ ἀφῶῶν ἐκεῖσε τῶν ἐκεῖσε
ἐκεῖσε σωῶῶν, ἐ ἐ ἀφῶῶν ἐκεῖσε τῶν ἐκεῖσε
ἐκεῖσε τῶν ἐκεῖσε τῶν ἐκεῖσε τῶν ἐκεῖσε τῶν

ACTIO IX. CONCILII. ac obedire & honorem deferre apostolico Dei ecclesiæ Hierosolymorum, præsertim cum apud illum ledem Antiochenæ ipsi fedi ex apostolico ordine & traditione mos fit dirigi, & apud ipsum judicari. Sed quoniam solita superbia ufus, domum fuam armatis militibus, ac privatis hominibus circumvallavit, quemadmodum piissimi episcopi a fanctis hac fynodo ad illum miffi, in fua depofitione nobis retuleruni; nos canones feqentes, & ordinem feruantes, fecundo iterum illum monendum decernimus. Quare alii episcopi piissimi illo transfeant, ipsumque edem, qua prius, moderatione & lenitate commonefaciant, ut ad fanctam fynodum accedat, ac de fibi obejectis rationem reddat.

Pofteaquam ergo Timotheus ' Termefi Eudoxiadique episcopus, & Eufthathius Docimii, & Eudoxius Chomatis Lycie episcopus abifferi, ac reverfi effent, Eudoxius epifcopus Chomatis provinciæ Lycie dixit: Cum juxta pietatis veftræ juffionem ad Joannis reverendiffimi epifcopi Antiochenæ domum veniffemus, invenimus milites circa domum ejus evaginatis gladiis inftructos, & quofdam quoque clericos. Rogavimus autem clericos illos epifcopi verbis: Nifi fumus a fancta fynodo, ut ad reverendiffimum Joannem epifcopum mandata quædam deferamus; quare dignemini de adventu nofftro illum certiorem facere. Illi vero ingreffi, cum hæc nunciaffent, reverfi hujufmodi ad nos refponfum attulerunt: Epifcopus Joannes dixit: Nos hoppinibus per depofitis & excommunicatis refpondem nullum domus. Cum autem interrogaremus, a quo exauctoratis & excommunicati effemus, refponderunt: A Joanne epifcopo Antiocheno. Cum vero itemm miffifemus, ut exæquis aliquando de illius fenfu nobis conftaret, dixerunt: Vel coram tabellionibus hæc dicere non recufamus.

Timotheus ' Termefi & Eudoxiadis epifcopus dixit: Sicut pietas veftra mandaret, ad reverendiffimi epifcopi Joannis domum non fi contulimus. Cumque clericos pro fenfui confiftentes compreffemus, adventus noftri caufa indicata, ut nos itromittereret, cognoverunt ea quæ in mandatis habebamus, exponere liceret, rogavimus. Ingreffi, clerici hoc nobis refpondum dederunt: Nos hominibus excommunicatis & depofitis refpondum non damus ' ne fe fatigent crebra citatione nos hoppinibus.

Eufthathius Docimii epifcopus dixit: Secundum juffionem angelicam veftræ devotionis ad domum, in qua manet reverendiffimus epifcopus Joannes Antiochenus; ibique clericos invenimus, quos rogavimus, ut nunciarent, oportere nos eumdem reverendiffimum Joannem convenire, eaque quæ a fancta hac fynodo ipfi fignificabantur, exponere. Cum autem ad illum introiffent, & ad nos reverti fuiffent, hæc dixerunt: Illi a nobis funt depofiti & excommunicati, & ne laborent, vocantes nos. Ceterum cum eorum nomina, qui internuncii exiterant, nunciare conaremur, nec dicere voluerunt, ut nominare: hoc folum ajebant: Certifi fumus non tabelliones.

Ἀλλὰ Ῥώμης καὶ τὸ ἀνεπόλεμον τῆς ἱερουσαλὴμ ἀφίεις τὴν ἐθνικὴν ἀκοινωνησίαν, καὶ τυφωσιν τοῦ μάματα ἐδν αὐτὸ τῆ Ἀντιοχείας ὑβρίσας τῆς ἀποστολικῆς ἀκολουθίας καὶ παραδόσεως ἡδονῶν, ὡς τοῦ αὐτῆ βασιλέως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ σωμάτιον ὑπεροῦλα χαλέσας, ἔδωτε ὁλίγοι σπάνιοι τρόφοι ἐπὶ σφαγτοῦν, ὡς οἱ κατὰ τὴν ἡμῶν θεοτόκον βδίωτοι ἐπίσκοποι, παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου πεπεμφότες ἐπιστεῖλαι, τὴν κατὰ τὴν ἐπιβάθειαν, καὶ τὴν ἀκοὴν τοῦ ἀνθρώπου, σὺ δὲ τὸν ἀνὰ τὸν ὑπεκκλίσεις εἰσέρχεσθαι ἐπίσκοποι, μὴ τὴν αὐτὸς ἐδν τὴν ἀφόπτοφ ἐπιτεκλίας ὑπομόνησον αὐτὸν παραγενόμενος εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὡς ἀποκρίνωσιν τοῖς ἀφ' αὐτῆ ἐκεῖ γεγραμμένοις.

Καὶ ἀπελθόντων, τιμοθέου ἐπισκόπου Τερμεσσοῦ καὶ Εὐδοκιάδου, & Εὐσταθίου ἐπισκόπου Δοκιμίου, & Εὐδοξίου ἐπισκόπου Χώματος τῆς Λυκίας, & ἐπανελθόντων, Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Χώματος τῆς Λυκίας εἶπε· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας παραγενόμενοι εἰς τὸν οἶκον τῆ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχείας, ἐφεύρομεν κληρικοὺς τινὰς ἐξωπλισμένους ἐν τῆ αὐλῆ τῆ ἐπισκόπου Ἰωάννου· ὅτι ἡμεῖς ἀνδρόπουσι καθαιρεθεῖσι καὶ ἀκοινωνήτοις ἔστε, ἀνάκρισιν ἡμῖν ποιήσωσιν. ὡς δὲ ἐρωτήσαμεν, παρὰ τίνος καθηρέθημεν, ἢ ἀκοινωνηταὶ ἴσμεν, εἰρήκασιν ἡμῖν· ὅτι παρὰ τῆ ἁγιωτάτου τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας Ἰωάννου· ἐκκαθίσεν ἡμᾶς, ἵφοτε· ὅτις ἐστὶ τοιαῦτα ἐκεῖνα τὰ τὴ κεφαλὴ ἐκεῖνα.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Τερμέσσε & Εὐδοκιάδος εἶπε· Ὡς ἐκελεύσατε ἡ θεοσεβεία ὑμῶν, παραγνόμενα ἐν τῆ οἴκῃ τῆ ἀλιαβεῖν ἐπισκόπου Ἰωάννου· & ἀφίκοιμι ὥφ τὴ θυρῶν κληρικοὶ ἔνοιμι, ἐμήνυσαμεν, ἐξέστιν βεβῶμεν, ἐν ὃ ἐπιτεμνόμεν αὐτὸν τὴν ἀκοὴν τῆ ἀνθρώπου μέλοι· οἱ δὲ εἰσελθόντες, πάντων ἡμῖν τὴν ἀνόκριν δεδώκασι· ὅτι ἡμεῖς ἀκοινωνήτοις & καθηρημένοις ἀνοκρίσεν ἐποιμεν. μὴ κεμνεῖτοιοι κακῶσαι ἡμᾶς σωμεγῶν.

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Δοκιμείας εἶπε· Κατὰ τὴ κέλευσιν τῆ ὑμετέρας ὁσιότητος παρεγενόμεθα εἰς οἶκον, ἐνθα μένει ὁ ἁγιωτάτου ἐπίσκοπος Ἰωάννου τῆς Ἀντιοχέων· & τοῦ οἴκου ἐκείνου ἀνεβάσαμεν κληρικοὺς ἐξωπλισμένους, ὡς δὲ ἡμεῖς σωμεγῶν τὸν αὐτὸν ἀλιαβεῖν ἐπισκόπου Ἰωάννου, & εἰσελθόντες παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου δεδώκαμεν ἡμῖν· οἱ δὲ εἰσελθόντες, ὡ ἐπιστρεφόμενοι πρὸς ἡμᾶς, ἐφασαν· ὅτιπερ ἡμεῖς ἐκεῖνοι, ἡ ἀκοινωνήτοι κεκοίκαμεν, & μὴ κεμνεῖτοιοι κόπτε ἡμᾶς. ἐπιφωνεῖ δὲ μόνον τὰ ὀνόματα τῆ ἐπιστόλου μόνον, & οὐκ ἐθέλομεν ἀποφανεῖν, ἀλλ' ἡμῖν ἐλεγεν ἐστιν ἡμῖν & ἡ πιβλιοθήκαι.

[1] Ver. V. Jynod. [2] Ver. V. Jynod.

ACTIO IX. CONCILII. Κύριοι ἐπίσκοποι Ἀλεξανδρείας εἶπε· Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἡμῶν τῆ ἀγία σωθὸ δομῶν, τὰς τῆ ἀφαλμάτου φόνου σωμγνὴν ἐκ μετὰ τοῦτο· ὅτι τὰ ἐν φαθλα ἀφέστω μετὰ τῆ φῶς, & ἐκ ἐγγὺς ἀφος τὴ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγξθῆ τὰ ἔργα αὐτῆ. τὰ τοιαῦτα δὲ, καὶ τὴν ἀλιαβεῖαν ἰωάνου τῆς Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον ἡ ὑμέτερα τὴ θεῖτοι ὁσιότης ἡ γνῶς ἀφῆ· εἰ δὲ ἐκ ἐστὶ· σωμεῖτε πεφεγμένοι τὰ καθ' ἑαυτὸν κινοῦν, & ἀφέτον Θεῷ, τοῦ ἐκ ἐχέλο αὐτὸν ἀφεεῖ & φοβοῦμεν ὡς τὰ ἁγία ταύτων, & ἀκκμεῖν κλεῖ σωθόν, ὡς ἡ ψῆφφ τῆ τοῦ αὐτὸ ἐπιφφωνεῖ· & αὐτὸ τὸ ἐγγίφπμα μλκνον ἰκχίοκα καθ' ἡμῶν, ὡς τὸ ἐπίτεμνον & θεμῶν ἀκκλησιαστικῶν· & ἀν τὸ ἐπιθεῖν ἐδὲν τὰ μετανόησον ἡ ἁγίας ταύτης & μεγάλης σωθόν, & δὲν διοπεῖῆς & πεφεγμένος σωθέρεις ἡμῶν, παρεστῆκεν ἡ ἀφῆ, ἡ μὴ ἡ ἐκκλεφφφεῖ τὰ ἐπιτεμνόμενα ἐπιτεμνόμενα ἡ ἐκκλεφφφεῖ· ἀρνεῖν δὲ τὸ ἐπιτεμνόμενα ἐκ ἐστὶν ἐμοὶ ἐξεστὶν ἀφῆ· ἀλλ' ἡ ἀφῆ τὴ ἁγίας ἐκκλεφφφεῖ· ἀφῆ δὲ

ACTIO IV. CONCILII. dus facient, ex quidem quo hodierno die ipsa fuit, in pisfimofum, Christianissimomque imperatorum cognitionem deducet, ne quid ex iis illos laceat, quæ arrogantes in contumeliam fandæ fynodi, & temere gesta sunt a Joanne: ipsum vero reverendissimum episcopum Joannem tertia adhuc citatione accefcet. Quod fi tertio vocatus, adhuc non comparaverit, tunc demum fancta & œcumenica fynodus canones fecuta, meritam fententiam in illum feret.

ACTIO V. CONCILII.

ACTIO QUINTA.

POST confulatum dominorum nostrorum femper Augustorum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. decimo fexto Kalendas Augusti, eodem die, fanctissima fynodo Dei amantissimorum ac pisfimorum episcoporum confidente in eadem illa ecclesia, quæ vocatur Maria, Cyrillus Alexandriæ episcopus dixit: Hefterno die fanctitate vestra in hoc ipfo loco confidente, præfentibus etiam legatis a magna Roma missis, videlicet fanctissimi pisfimique episcopi Cœlestini locum tenentibus, ego, & Memnon reverendissimus hujus Ephesinæ metropolis episcopus, libellos obtulimus, postulantes, ut Joannes reverendissimus ecclesiæ Antiochenæ episcopus, & qui una cum ipfo injuriam in nos contemeranit, depositionisque abusi nomine præfumpferunt, ad fanctam hanc & œcumenicam fynodum accefcentur, quo coram eadem pro fe dicerent, fiaeque dicaftis patrocinantur, live injuftis machinationes defenderent. At vifira pietas legitime & ordine omnia gerens, per reverendissimos ratiopisfimique epifcopos prima & fecunda citatione vocavit eos, quemadmodum fides adhortum continet: illi vero, cum temeritatem fuam nullis rationibus uteri, nec ullas justæ excufationis vias invenire poffent, (nam citra ullam cunctationem ad hanc fanctam & magnam fynodum, acta fan defentiæ, procuabilio accerfiebant) rem fordam, & circulatoribus ac circumforaneis dignam commiferunt. Cum enim, fi quid magna hac fynodo palam facere voluiffent, aliqui potius accedere modefte, & cum decoro, quod Chriftianos hominefi decet, coram exponere quæ convenient, refponfaque audire oportuiffet, ac profecto nihil obftaret, quo minus id illis facere licuerit, (nec enim ante fanctam fynodum milites conftituerant, facet ante illorum domos ;) charitatem arrogantia, infolitaque plenam concinnantes, eaque publice propofita, totam hanc civitatem non tam ad tumultuationem, quam ad locutulas temeritatis ipforum confabulationem concitarunt. Quod fi eo animo fecerunt, ut non fanctam criftianorum fede commendatam, & ab omnibus dertiam cerneremus, cuiusfcumque fitis utique contrifiari jam oportet: nam cum non fint egoriati, fepiffime deteriffimi fint. Si vero, ut inficiyo quod propos

A ἀκόλουθον, καὶ ἐπιβάλλον ἐστὶ τοῖς ἐν μνήμαις σκοῦσι, τὰ μὲν ὑμέτερα πεφροντίκασι ἀνόσιον εἰς γνῶσιν τῆς ἁλιδεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἡμῶν βασιλέως· ὡστε μηδὲ ἐν ὀνόματι τῆς ἀρετῆς τῆς ὑβρεν τῶν ἁγίων σωμάτων παρὰ ἱκανὰ τοιαῦτα πεπλημμέλημα. ὁ δὲ ἁλιδεστάτος ἐπίσκοπος Ἰωάννης ἡ τῆς μητροπόλεως ἐλθόντα, οἱ μὴ ἀπαντήσας, τὸν πεκαῦτα ἐν τῷ κατόκω αὐτοῦ ἡ ἀγία ἐκκλησία σκοῦσα ὑπρεῖται τὸ ἐπορκήσαμεν.

ACTIO V. CONCILII.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΤΗ.

B ΤΟΙΣ μὲν τῶν ὑπατικῶν τῆς δεσποτῶν ἡμῶν, Φλαυίου Θεοδοσίου τὸ τεσσαρεσκαιδεκάτου, & Φλαυίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ τρίτου, τῇ αὐτοῦ Λόγκων, ἀφῇ δέκα ἐξ Καλανδῶν Λόγκστων, τῇ αὐτῇ μάλιστα τῶν ἁγίων σκοῦσι, καθεδρεύοντος τῶν αὐτῶν ἐκκλησίᾳ, τῇ καλουμένῃ Μαρίᾳ, τῶν θεοφιλεστάτων, καὶ ἀγιοτάτων ἐπισκόπων Κύριλλος ὁ ἱερωτάτος Ἀλεξανδρείας εἶπε· Τῇ ἀφεστερᾷ τῶν ἡμέτερα ἐστόρησε· ἐκδίδε * συμπόδιόν, παρόντων δὲ καὶ τῶν ἐκ μεγάλου Ρώμης ἀπεσταλμένων ἡγεμόνων, ἥτοι τοποτηρητῶν τῶν ἁγιωτάτου & θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, βιβλία ἀφεστερῷ-ᾳμθ ἡμῶν & ὁ θεοφιλέστατος Μέμνων ἱερεὺς τῆς τοῦ Ἐφεσίου μητροπόλεως, ἐπίσκοπος· ὡς τῷ ἁγιοτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ κλεθθεὶς ἐν ἀκεφάλοις ἐπεστάλθη ἁλιδεστάτου ἐπίσκοπου ἡ Ἀντιοχέων ἐπίσκοπος, & τοὺς σὺν αὐτῷ τὸ καθ' ἡμῶν σωμβέντας ὕβριν, κἀκεῖ ἡ κεφαλαῖ σκοῦσα ὑπόμαι· ἀφοκεῖσκοῦ τὸν μισοτιμίαν, ὡστ' πρόφασις ἀκόλουθον ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ σωμάτου ἀδροφορεῖται, ἐν τῷ παρόμοιος ἐπιχειρήσει· τὰ τοῦτο δὲ ἀκόλουθα καὶ κατὰ τὰ ἡμῖν ἀφεστερῷ ἀποκρίσεις, & τοῖς ἑαυτοῦ σωμάτοις

ACTIO V. concilii. sententia citatione revocentur tuam vocavit, ut pergite tamen obedire, ut ut te defendere ab injuriis, quas intulisti, aut saltem correctionem adhibere: propterea Sancta synodus neque tibi, neque alicui ex iis qui tecum sunt, ullum omnino episcopatus functionem ex propria sententia interea permittit. Quod si tertia hac vice vocatus non parueris, nec venieris, ea in vos decernentur, quæ a canonibus statuta sunt.

Cum autem reverti cœpit, Daniel episcopus Coloniæ dixit: Profecti fuimus quo vestra jussa mandavit, hoc est, ad religiosissimi Joannis Antiochiæ episcopi domum. Postquam autem procul e jumentis descendimus, multis precibus indicavimus clericis, nos a sancta vestra synodo missos adfore. Invenimus autem ibi Flavianum Alphalium ecclesiæ Antiochenæ presbyterum, qui ejusdem ecclesiæ magnæ Constantinopoli curam & tractatus illius ab Hic ad eden, in quibus piissimus episcopus Joannes commoratur, populus nos adduxit; nobisque conjunctus, irruentes prohibebat. Ceterum militibus gratias agimus; hi enim cum piissimum episcopum Commodum agnoscerent, eo quod in illius civitate fuit constituti, omnes clericos, qui in nos impetum fecisset, represerunt. Porro postquam Alphalius, & alii clerici eum de nostro adventu certiorem fecerunt, archidiconus illius (cujus quidem nomen ignoramus: ell autem homo raros piles in barba habens, subpallidus) ac Bassum pusillum, charta eosum deferens; ad nos defendendæ eamque nobis offerens, dixit; Sacra synodus hanc ad vos mittit, ut eam accipiatis. Qui respondimus: Non est scriptum aliquod a vobis suscipiamus missi fumes, sed ut sanctæ synodi mandata renuncimus. Etenim nullam nos tibehan talimus, neque tebedam illam admittimus: detulimus autem quæ nobis mandatum. Rogat namque sancta synodus, ut domumo Joannes consessui se adgat, & accedat ad synodum. Refpondit archidiconus: Exaedifice impera, ut hæc episcopo nuncien. Rediit eo, reversusque eamdem denuo charta nobis obtulit, hoc dicens: Neque vos ad nos mittetis, neque nos quidquam ad vos mittemus: deinde postfeaquam decreta nostra semel ad imperatorem detulimus, quid opus sit facto, ut ipse nobis præcipiat, expectamus. Cum autem discessimus: Audite proinde sanctæ synodi verba: consultum aliquid, aliquis; Vos schedam relipsistis, ego tamen vobis non quiscuito. Hæc quidem illi. Cœlestius Alphalio, qui non dederitas, & Alexandro scribit hæc dicimus: Sancta synodus cultatis & beneficiatis paris viliorem erga dominum Joannem abundeclarat: atque ob id præterea, quod secundo citatus venire noluerit, jubet ea, quæ laudorali fonitione abstinere judicavit. Hortatur autem, ut tertia hac citatione vocatus accedat, ne quid canonicum contra ipsum primo compellatur.

Commodus Tripolis Lydiæ episcopus dixit: Nia confentanens, quæ piissimus & sanctissimus episcopus Daniel retulit, & nos quoque vobis ad & deponimus esdem.

Τὰ τῶν σῶν ἐλιβέλων, & ἀν ὑπόκεισε, ὅτι ἡ σὴν ἐμὲ ἐφ' ὅτε ἐβρεστε, & ἡ πρὸ θεσσαλὴ τὴν ἐπεκτὸ τὸν ἐκεῖ τὸν ἡ ἀν ἐν σωδοὸ ἐδὲν ἐπτεκαπεσεν γκρφὲ σοι ἀφὶ τὴν ὡς ἀλόνιὸς ἀτοφάτες, ἐδὲ τοὶ ἡν μὴ σὺ. εἰ δὲ τὴ τέτη τωὴν κλόσεν μὴ ὑπεκόσας παρεχόμεν, τὰ τὴν καὶσὶ δοκέτε ἡφ' ὑμὴν ἀφοδόσεται.

Καὶ ἐπεὶ τὸ θέπτον αὐτῆ, Δανὴὶ ἐπίσκοπος Κολωνίας εἶπε: Παρεγενόμεθα ὅπε κφοτὴν ἡφὴ θεσσθέτα ἐδὲ, τωὴν σὴν νίω εἰὶ τὸ θεσσθέτα ἐπεκτόνα λωὴν, & μόκοτὸν ἡφὶ κεὶ θεμεν ἡ ὑτοζυγίου, μὴ πόλὴν δὲ ἡ τεχεκλόνου ἐδὲλόν ἀφὶ τὴν κλεσεὶὸν, τὰ τὴν καὶσὶ δοκέτε ἡφ' ὑμὴν ἀφοδόσεται. Ἐφ' ἡμεν δὲ ὁκέ ἐτὴν Ἀφφάλιον τὸ ἀρκεθόπτορ, ὃς ἐστὶ μὴν τὴν Ἀντιοχὴν ἐκκλησίας, ἐκδοὶ δὲ ὁν Κωνσταντσόπολ τὴ ἀφὴμα τ' αὐτῆς ἐκκλησίας. Κοκ ἐξ ὄμηρον ἡμὶ ἡγαγε τὰ σέκε, ὃν ἐ μὴν ὁ δεσσόθέτος ἐπίσκοπος λωὴν, ἀ ὁ μὴν ὡὶ κλόσὶ τὸν ἐπεγχωλέσε. τὸὶ δὲ γρεὶ τάτες ὀκλοφυὴμεν χρὲν· ἐκὶ δὲ ἡ τὴ γωὴ· ἀ σοὶ τὸν τέκτε θεσσθέτον ἐπίσκοπον Κόμμοδον, τὸ ἐὶ ὃ τὴ τόλν αὐτῆ ἐδκαὶ δεσὶν, ἐ- κέκ ὁ: τὰ τὴν τὴ κὰ' κλὶν ὡμμάκλεις κλεκεὶν. μλωνότάνω δὲ αὐτὸ Ἀφφάλιν, ἡ ἐτέρω κλεκεὶ ρὶ, κεὶ δὲ ὁ ὀφφὶ ἡμὶ ὁ ἀφὴμλόκοκ αὐτῆ τὸ μὲν ὄνομα αὐτῆ δὲ ἐκ ἰσὶ· ἡν τὴ δ' σπόκ ὁ δὲ ὄμ τοε, ὀκγοκ, μικρόφωνε, ἐτόφωμόνε χρὲ τίον, ὁ σὲ σφόρον ἡμὶ ἐ ἐτὴ· σὲ τὴ ἐγὼ σὸν δὲ ὁὶ ἐτὲ τὸ τόπο, ὁὶ ὁ ὀὶ δὲ ἡ χάρτιν ὀκγόμεν· ἐγὼ ἡμὶν ἀπεκλόμεν ὁὶ τὸ τὸ τὰ ἐγλεσ σὺ ὁὶ, ἡ μὲν δὲ χάω· γράμματα· ἐτὶ ἡ μὴν χάρτιν ἐκφόμεν, ὅτε ὑποδεχόμὴ ἡ χάρτο· ὁὶ ὁὶ ὁὶ ἡ ἐγὼ σὸν σωοὸ ἐφ' ὅτ' τὸ κόρ λωὴν, & ἀνεκτίτα κὶ τὸ σὸν σωὸὸ· ἀπεκόρεσ ἡμὶ ὁ ἀφὴ θέλεσ· ἐκὶ ἐκὶ ἐκὶ, ἐκὶ, ἐκὶ ἡ ἐν τὸ ἐπεσόνο. ὁὶ τὸ ἐν ἐκὶ ἐκὶ, ἐκὶ ἐκὶ ἐκὶ

ACTIO V. *Jam habentes facultateem, tamquam ex auctoritate sitare fiereforali : qua aliisibus vel detrimentum, vel adjumentum afferre queant, donec seipsos condemnantes, propnjum delictum confitentur : id interim pro certo habentes, nihil celeriter hoc praeliterire, foreat perfectam sententjam juxta canonum decreta incurrant. Quin & illud quoque certo confiat, nempe, quae jam ante illegitime contra canones, & compromissum Ephesiorum Cyrillum & Memnonem piissimos sanctissimosque episcopos, & ecclesiae praesides, machinati sint, ea nullam firmitatem habere; quemadmodum nunc, & hesterna quoque die satis jam declaratum est. Quae autem acta sunt, ea omnia ad piissimorum, Christique amabilium Imperatorum aures referantur; ut divinae cognoscant aures ea quae sunt confecta.*

Interpretatio subscriptionum.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus subscripsi.

Arcadius episcopus, & apostolicae sedis legatus subscripsi.

Projectus episcopus, & apostolicae sedis legatus subscripsi.

Philippus presbyter, & apostolicae sedis legatus subscripsi.

Subscripserunt autem & reliqui omnes.

Exemplum relationis quam sanctae synodus ad piissimos imperatores de orientalibus transmisit,

Piissimis ac religiosissimis imperatoribus, Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis; sanctae synodus gratia Dei, vestraque majestatis nutu in Ephesorum metropoli congregata.

Q.U.M quidem sanctae synodo a vestra majestate praescripta fuerant, ea jam finem convenientem sortita sunt; vestrumque pietati id indicavimus. Quin & apostolicam sedem, quam tractoni decem & octo patres Nicaeae olim congregati expolierunt, manifestam vestae pietati exhibuimus, & Nestorium illi contraria sentientem a facerdotali functione amovimus, & a licentia praedicandi fuimus prohibitum. Quoniam vero pauci quidam Nestorio adhaerentes, doctrina illius jam ante depravati, alios quoque criminibus phnotios sibi adsciverant, adjuncto etiam ipsi reverendissimo Joanne episcopo Antiocheae, & propter contentionis studium, vel propter humanam amicitiam; omnesque e trigina tantum ; prius quam de iis criminibus in cognitionem, & judicium ipsiusque accusabantur, a sede synodum appellarunt; (quasi vero vestra pietas, de non unam synodum, quae & vestrae majestatem fidem confirmaret, & eos qui contraria sentirent, ab ecclesiasticis muneribus removeret, convenire justisse) sed, ut diximus, pauci illi superstiti antequam ratio

A *πλανεσθαι, Μωσαϊοι Ἀραῖοι, & Ἑλληνίζοι Ἱεροσολυμίτοι, τὴν σκληροτραχηλίαν κοπιοῦντες, μαρμαίνει ἐχρῶτο ἀθανεῖ, ὡς ἀξιωθεντίας ἐφεστῶτας, εἰς τὸ δοκεῖν τινὰς δηλαδὴ ἐκ τοῦ τοῦ, & ἀφοβοῦσιν, ἐχρῶ δὲ ἐκοπτὸν κατεγνωσμένοι, τὸ αὐτὸν ὁμολογήσαντες σφᾶς μὲν ἐπόφασιν, ὅτι οὐ μὴ τῶν ὁ σκῶμ ποιεῖσιν, τῶν πλεῖστα σὺν τὴν κρίσιν ἐφ' ἑαυτοῦ ἐπιφαίνεσθαι ἐκκλησιαστικὴν ἐμπόνοι· ὅτι δὲ τὰ πᾶν ἀφηνῶν παρ' αὐτῶν ἀθέσμων παρὰ τὰς κανόνας ἐφ' ὕβρει & Θεοφιλεστάτου & χρωτοῦν ἐπτὰ κάνον, & ἀφοβῶν τὸν τὴν ἐκκλησίαν, Κυρίλλος, & Μέμνονος ὁσιωτάτων ἀνδρῶν, ἀνὴρ ὑπεστῆσε τὰ πάντα τὴν ἐπιτεμεῖν, τὰς δοτεῖσθαι & φιλοχρίστοις ἀκοαῖς τῶν Βασιλέων, οἷς ἡ τῶν θείας ἀκοὴς γνῶμα τὰ παρακολουθήσεται.*

Ἐρμῶνιδε τῆς ὑπογραφῆς.

Ἰεβεσάνος ὁ τῶν ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος.

Ἀρκάδιος ἐπίσκοπος, & ἀφιερωθεὶς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα.

Ἱερόξενος ἐπίσκοπος, ἡ ἀφιερωθεὶς τὴς ἀποστολικῆς καθέδρας ὑπέγραψα.

Φίλιππος πρεσβύτερος, & τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἀφιερωθεὶς ὑπέγραψα.

C *Τοῖς ἁγιωτάτοις & θεοφιλεστάτοις, θεοδοσίῳ, & Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιοφόροις, ἀεὶ Αὐγούστοις, κύριε ἡμῶν, & χριστοῖς, & νικηταῖς τὴ θεοσέβεια πόλεις, & ἐπαρχεῖαι τὴ Ἐφεσίων μητροπόλει.*

Ἰσον ἀνεφορὰς παρὰ τὴς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ὑστεῖσθεντὰ βασιλεῖ περὶ τὴ ἀποκλεῖσθαι.

Τοῖς ἀληθεστάτοις & θεοφιλεστάτοις, θεοδοσίῳ, & Οὐαλεντινιανῷ, νικηταῖς, τροπαιοφόροις, ἀεὶ Αὐγούστοις, κύριε ἡμῶν, & χριστοῖς, & νικηταῖς τὴ θεοσέβεια πόλεις, & ἐπαρχεῖαι τὴ θεοσέβεια πόλεις, & τὴ Ἐφεσίων μητροπόλει.

D *Τᾶ μὲν ὁρισθεῖσαν τῆς ἁγίας συνόδου τεῦ τὰ τὴ ὑμετέρας κράτους ἤδη εἰς πέρας ἔχοντα τὴ ὁρισθέν. τὴν τοιγὰρ ὑμεῖν τὴν ἐν τῇ Νικαίᾳ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἐπὶ τῶν ὁρίων ἐξίστεσιν, φωνεῖν κατεπεσάμεν τὴ ὑμῶν δοσεβείᾳ· & ἡ σκωτία τῶν φρονησιῶν Νεστόριον καθεῖλεσμεν ἡ ἱερατικὴ λειτουργία καὶ κηρύσσειν τὴ κηρύκων ἐν τοῖς δοσεβοῦσιν· ἐπειδὴ δὲ τινες ὀλίγοι ἀρσοδοκεῖρτοι τῶ ἀνομίαν & ἀπὸ τὴς ἐδιδασκαλίας Νεστορίου, ἀφεσκεμένοι αὐτῶ, & τὸν ὁσὸ αἰτίαν ὅτοις μεῖ ἐκεῖνοι ἀφοτεῖλλοτο, ἀφοτεῖρῶν & καὶ τὴ ἐπιμελεῖαν ἐκείνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, & διὰ φιλονεικίαν, ἢ διὰ τὴ ἀφοῦ ἀνθρώπου φίλιας, οἱ πάντες χῶρεῖσεν πεῖσμα ἀφῶν ἀποκηρύκασθαι περὶ ὧν ἔκαστος ἐκλεκτὸν κλεισεῖμεν, ἑωυτὰ ἀφοσηρεῖρόκασι σωθῆναι τὸ ὑμῶν δοσεβείᾳ· ὅδο σωθῆσε κεῖμενον τῶν τῶν κρατεῖν & βασιλεῖαν, ἀλλ' οὐχὶ μόνε, ἀφελοῦσιν τῶν τῶν κρατεῖν & βασιλεῖαν, & τὴ τὴ ἐπιβεβαιῶν θρόνῳ τὴ ἐκκλησίας*

ANNO CHRISTI 431.

*σωσεῖς πλεονεγίας. ἀλλ' ὡς ἔφημεν, οἱ μηνιῶν ἀλλήλοις περὶ ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐκλελοίπασι, ἀλλ' ἀνεῖρ ἀνεξιχνίαστοι ἐκεῖσε, & συλλήψαι τὴ ἀπόνοιας ἀφοτεμαλλόντες τὸν ἀδικεῖσθαι ἐπίτιμοσιν ἐκείνῳ & Ἀντιοχείας, & αὐτὸν δεδεῖσθε περὶ τὴς θρεῦσιν ἀδίκως ὑποφεῖν, ὡς ἐμεῖσαμεν ἀποβραδυνόσιν τοῦ, ἐπιμόρφοις & ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, & κανόσι ὄσιν, & τὴ ἐκκλησιαστικὴς & ἁγίας σωνόδε, & κεφαλὴς τῆ ἐπιτεμεῖσθαι & ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, Κυρίλλου φαείῃ τὴ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπε, ἤτι γε μὲν & τὴ θεοφιλεστάτε ἐπισκόπε Μέμνονος, ἀξιεχρεῖν βλασφημίαν, οἷς ἐσθμῶν, ὅδε ἐχρεῖν καὶ θορυβεσεῖ, & ἐπ κατηρφαν πικρεσεῖν· & ἐπ μὲν φαρσεκαλεῖσαμεν οἷς κρίσι τοῦ· ἀλλ' ἀφ' ἑκάστε & ἀξιεῖσεν τῶν ὅδεν τοῦτων ἀξιεῖσεν τὴς ἔγκλησε, τὴ ὑμετερῷ κράτει κοινεῖσεῖν ἐπίλαμπρα τὰ ὅσα παράσχεν· ὡς τὴς ἡμῶν δοσεβείας ἀγνόσεν, ὅτι μὲν σωθεῖσε τὴ ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαπῶν ἀνθρώπων, ἀφεῖσεν τὴ ἐν τῷ ἀνθρωπίν

ACTIO V. CONCILII. versus Memnonem pilissimum coepiscopum nostrum scripto mandaverant, ea irrita, & prorsus vana esse judicavimus. Etenim judicium, quod canone & justitia nulla exparte nititur, aliud nihil est, nisi merum convicium. Quamobrem cum & ipse, & reliqui quoque, quos ferunt habet, usque adeo illegitime inordinatoque, & prorsus omnem ecclesiasticum ßylum egerint, decrevimus eos tantisper excommunicationi subjacere, (absordam eorum temeritatem concrepantes) donec conveniens, & his quæ temerarie & indiserete admiserunt, se purgent coram sancta synodo.

Quæ igitur constituta sunt, ad vestram piietatem necessario perscripsimus; quam obnixe quoque rogamus, ne hominum criminibus obnoxiorum conventiculum, synodus esse judicetur. Ergo ad hæc, & illa in insolente & magno illo trecentorum decem & octo apud Nicæam congregatorum concilio nonnulli reperti sunt, qui eos poenas abilio irrogandas verentur, fe a sancta & magna illa synodo separantes: nec tamen illi a magno & sancto imperatore Constantino synodi loco habiti sunt: quin meritas quoque poenas subire justi sunt, quod mala, sicut illi, crimin ipsi conscientia praediti, sese abjungentes, sanctorum illorum episcoporum consensum repudiarunt. Perabsurdum enim est, decretorum & decem sanctorum episcoporum synodo, quibus & universa occidentalium sanctorum episcoporum multitudo, & per ipsos reliquus totus terrarum orbis consensit, triginta tantum numero sese opponere: quorum alii quidem jampridem depositi, alii etiam praevae Coelestii doctrine sectatores; quidam etiam, ut qui cum Nestorio sentiant, anathemati subditi sunt: verum jubeat, ut ea quæ a sancta & oecumenica synodo ad piietatis praesidium contra Nestorium, impiamque ejus doctrinam lancta sunt, vim suam obtineant, accedente ad robur eorum nuta & contensio piietatis vestræ.

Juvenalis Hierosolymorum episcopus restituit.

Arcadius & Projectus episcopi, & Philippus presbyter, apostolicæ sedis legati, retulimus. Subscripserunt autem reliqui omnes episcopi.

[a] Exemplum epistolæ Scriptæ a Sancta Synodo ad Coelestinum subis Roma archiepiscopum, quo ea omnia exaptantur, quæ in ipsa Sancta Synodo gesta sunt.

[b] Sanctissimo ac beatissimo oecumenicorum episcopo, fratri & compresbytero Coelestino, Cyrillus episcopus.

[c] Relatio ad sanctissimum & piissimum comministrum Coelestinum.

[d] Sancta Synodo ut quæ per Dei gratiam in Ephesiorum metropoli convenit, Coelestino episcopo, in domino salutem.

SANCTITATIS tuæ circa pietatem zelum & circa fidei finceritatem cura, nostri omnium salvatori Deo grata & placita, omni admiratione digna existit. Est enim hoc vobis magnis in omnibus & in omnibus celebres fuit, fundique vestra ecclesiarum firmamenta constituatis. Quia vero fecile est, ut omnia quæ conficeta sunt & ratione tuæ significentur: non potuimus sed fortiore, secundum omnium nostrum sententiam Christi voluntatem, piissimorum

ANNO CHRISTI 431. quæ ac Christi amantium imperatorum fa- ACTIO V. CONCILII. dionem, ex multis varisque provinciis episcopos supra ducentos in Ephesiorum metropoli non convenisse. Postea, cum pia Christi amantium imperatorum edicta, per quæ fuimus evocati, tempus sanctæ synodi conselsui praescriberent diem sanctæ pentecostes, omnesque concurrissent, ideo maxime, quod imperatoreis literis expressum erat, si quis ad praestitutum tertiminum non veniret, eum mala conscientia deesse, & apud Deum & homines esse incriminabilem; desiderantes ut reverendissimus Joannes Antiochenorum episcopus; idque non tamquam animo simplici & candido, neque quod locorum incertaliam, quemadmodum ipse erat, impedimento ferrit; sed quod conselsium cogitationemque Deo diplicnem mente occultare, quam cogitationem non longo post tempore; postequam nimirum Ephesum venisset, palam fecit. Disfuimus itaque conselsium, totos fesdecim dies post praefinitum sanctæ pentecostes terminum; quamvis multi episcopi & clerici & morbis premerentur, & sumptibus affligerentur, nonnulli quoque ex vita migrassent. Erat autem id quod agebatur, ut etiam sanctissimus ipse hierarchi, nihil aliud, quam adversus sanctam synodum contumelia. Tanta enim dilatione malitiosi usus est; cum ipsum anteverrere qui longe majori viarum intercapedine distabant. Verumtamen post exactum fextumdecimum diem, e fuorum episcoporum numero devenerunt metropolini duo, Alexander Apamenæ, & alter Alexander Hierapolitanus. Cum autem de cunctatione reverendissimi episcopi Joannis queretemur, dicentes: Ecce, inquit, sancta synodus, ut vobis, ut pietati vestræ indicemus, ne synodum prorogetis, si ipsum amplius tardare contigerit; sed potius quod opus est facito, id fiat. Cum hæc illi renuntiassent, certosque constarent tam ex mora, quam ex iis quæ nunciata fuerant ipsius nomine, eum detrahere conselsui, vel quod, mictitim, quæ ipsi cum Nestorio intercedebant, indulgeret; vel quod is ecclesiæ suæ fuis clericis; vel etiam, quod quemadam ex illo deprehensibam motum gereret: sanctæ synodus in magna Ephesi ecclesia, quæ appellatur Maria, lessionem celebravit. Quoniam vero, cum universi prompto alacriquæ animo venissent, solus Nestorius in conselsu desiderabatur; sanctæ synodus cum admonuit canonice per episcopos prima, secunda, tertiaque de tetia citatione: ipse vero adibuit, in quibus diversitatque, frequenti milite undique circumvallatus, ecclesiasticique sanctionibus superbe contemptis, neque comparente, neque de impiis fuis blasphemiis rationem voluit reddere. Letque proinde sunt literæ, quas sanctissimus, Deoque dilectissimus Alexandriæ episcopus Cyrillus etiam ad eum scripsitat: quas sancta synodus approbavit, ut recte incultaque exaratas, atque in nullo disfentaneas divinis scripturis, tradiderat fidei & expositæ in magna illa synodo a sanctis patribus, qui Nicæne Bithyniæ olim convenerunt: licut tua quoque sanctitas id recte probans testificata est. Postmodum lecta etiam Nestorii epi-

[a] Ἐν τῷ τῶν ἁγίων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῇ ἐπὶ τῶν ἑκατὸν δεκαοκτὼ γεγραμμένα, κατὰ τὴν ἐν ἁγιοῖς ἀγρυπνεῖ τοῦ Κυρίου, καὶ τῷ ἀσεβεῖ ἀνὰ σωμεπτικὰ ἡμῶν Μεμνονὶ, ἀλυφὶ τὸ μάταιν κινηθέν τῶν ἐξηκοσκόπων. κείσθω γὰρ μεθ' ἑαυτῆς ὡς ἔγκαιρα τὰ κινοκεν ἐδὲ ἄτοφρ, ἀναβεβεῖς ὑδὲ γὰρ τῷ λόγῳ. ὅτιμα δὲ ἀλκαιοῦτος αὐτοῦ τὰ ἐν τῷ ἁγιαστῷ ἀνάκτοις ἀφῆκ' ἐοντες, ἐξ ἕξω τάξεις ἀλοδιδὸς ἐκκλησιαστικὰ, ἀκοκοιμᾶτες τὴν τῶν ἐξηκοσκόπῳ, ἐσῆκαστε αὐτὸν τὴν ἀλκηγὸν ἀνάβεις, ὡς ἐν ἐλθοῦσι, πεῖ ὡν ἀφοεκεν ἐζωυτὸ ἀπολογοῦνοντα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Τὰ γὰρ τοιοῦτοι ἀνάξιοι ἐστὶ τοῦ ὑμέτερου ἀσεβεῖ ἀδιαλλαγὴν δεῖσθαι, ὅστι μὴ συνόδου κεκλεῖσθαι ἐστρεῖοι τῇ τῶν αὐτέκτρ γεγραμμένων· διὰ τὸ ἐν τοῖ τῇ ἁγίᾳ & μεγάλῃ συνόδῳ τὴν τεκκεοῦσιν ἄκα ἐφοῦσεν τῆς Νικαίας σωκελεγμένων, τοὺς ἀτοῦτω τὰ μεγάλοις ὀκείτες συνόδε, δεδικόκτος τὰ ἀξ αὐτῆς ἐστιμεν· ὃ μὴν κεῖθῆκοι συνόδου τοῖτε ὑπὸ τῶ μεγάλου & ἀγίου βασιλέως Κωνσταντίνε, ἀλλ' ἀξ κεῖλαδοῦκοι δίκαι ἐποιρεῖν, ὑπὲρ ἀπερ ἐτοιμοῦ τὴν ἁγίαν ἀκόνιν ἐπιχίνων συμφωνίαν ἠρνήσαντο, τοιοῦτοι, ὁ μὴν αὐτοὶ συμπνέοντες κεχρημένοι· ἄπτοι γὰρ συνόδῳ διαλοσοῦν δίκαι ἐστιν ἀπτοῦ, οἷς ἡ τῶν κλῆδοε τῆς δύσεως τῆ ἁγίου ἐστιν ἐπτὰκοσι συμνθρίσεσ, & δι' αὐτῶν ἀπὸ λοιπὸ τὴ οἰκουμένε, τεῖλοστε μόνῳ ἀντιμαχήσαιτα, ὡ εἰ μὴ δὲ τάλκα κεξθηκόμενοι τοῦ χρόνου, οἱδὲ ἡ τῶν Κελεστίν κεκοσοῦς ἐστὶν, οἱ δὲ & ἀνθιμαιδόκτοι τὰ τῶν Νεστορίε φρονήματε· ἀλλὰ κεῖνοι, τὸ ὑπὸ τὴ κεκμιμένῃ & ἁγίας συνόδε πεπτωκότε, & τὴν συγκρίσιν τῶν ἀσεβεῖε & Νεστορίε, & τὴ ἀσεβῆ αὐτῆ δόγματα, & ἄλλα ἰσχυνῶ, γεκτωδίστε τῇ ἐπιδοῦσε & συγκατεκδίσεσ τὴ ὑμέτερα ἀσεβεῖε.

Ἰωβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἀπωλίτα.

Ἀρκάδιος, & Πρόκλεκτος ἐπίσκοποι, & Φίλιππος πρεσβύτερος, ἀφεσβεῖαι τὸ ἀποστολικὸ κλῆδοε ἀπωλίτομεν. Τεῖγρεκμεν δὲ & οἱ λοιποὶ πάντε ἐπίσκοποι.

[b] Ἀναφορὰ τῇ ἁγιωτάτῳ, & θεοτεβεῖστάτῳ συμπρεσβυτέρῳ Κελεστίνῳ.

[c] Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κ̄ Θεῷ χάριν συκκροτεῖσα ἐν τῇ τῶν Ἐφεσίων μητροπόλει, Κελεστίνῳ τῷ σεβασμιωτάτῳ κ̄ κυρίῳ χαίρειν.

[d] ΕΤΗΣ μὲν σὴς ὁσιότητος ὁ ζῆλος ἡ εὐσέβειας ἡμῶν, ἡ κ̄ πᾶσι τῷ σῷ θεῷ τίμιον τὸ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Θεῷ φίλον τὸ κρίκωκε φανερὸν τοῖς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐπιτεῖσε τὸ ἐν τῷ ἐφεσῷ τὴ ἁγίᾳ σύνοδε ἐπὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀδελφῶν ἐν ἀπαντι τῷ σῷ ἀσεβεῖε. ἐπεσθὴ δὲ ἡμῖν ἀπαντα τὰ γνήσια τῆς σῆς ὁσιότητος ἀγαπῆ ἐξῆκε τὰ παρακαλοῦν ἐν τῷ γράφῳν ἀκαίρῳν, ὅτι κ̄ βάλκοντ τὴ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀνθρώπων ἐκκλεῖσε τὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων γεγραμμένα, κατὰ τὴ ἐν ἁγιοῖς ἀγρυπνεῖ τοῦ Κυρίου, & τῷ ἀσεβεῖ ἀνὰ σωμεπτικὰ ἡμῶν Μεμνονὶ, ἀλυφὶ τὸ μάταιν κινηθέν τῶν ἐξηκοσκόπων. κείσθω γὰρ μεθ' ἑαυτῆς ὡς ἔγκαιρα τὰ κινοκεν ἐδὲ ἄτοφρ, ἀναβεβεῖς ὑδὲ γὰρ τῷ λόγῳ. ὅτιμα δὲ ἀλκαιοῦτος αὐτοῦ τὰ ἐν τῷ ἁγιαστῷ ἀνάκτοις ἀφῆκ' ἐοντες, ἐξ ἕξω τάξεις ἀλοδιδὸς ἐκκλησιαστικὰ, ἀκοκοιμᾶτες τὴν τῶν ἐξηκοσκόπῳ, ἐσῆκαστε αὐτὸν τὴν ἀλκηγὸν ἀνάβεις, ὡς ἐν ἐλθοῦσι, πεῖ ὡν ἀφοεκεν ἐζωυτὸ ἀπολογοῦνοντα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Τὰ γὰρ τοιοῦτοι ἀνάξιοι ἐστὶ τοῦ ὑμέτερου ἀσεβεῖε

ACTIO V. CONCILII. Rola ad eundem sanctissimum, Deoque dilectissimum fratrem & comminiistrum Cyrillum scripta, cenliet sancta synodus; dogmata, quæ in ea continebantur, ab evangelica & apostolica fide omnino aliena esse; plurimique ac pereginæ blasphemiæ morbo laborare. Lectis itidem impiissimis ejusdem expositionibus, & epistola præterea, quam tus sanctitas ad illum dederat, per quam jure damnabatur, tamquam qui blasphema impiissimæ, impiissimæ voces expositionibus suis inseruisset; justa sententia depositionis in ipsum prolata est: maxime vero cum tantum abesset ut resipiscere, vel de blasphemiis, quas cum Constantinopolitanam ecclesiam adhuc obtineret, profuderat, pœnitentiam ageret, ut Ephesi quoque cum quibusdam sanctis metropolitanis episcopis, viris sane illustribus, maximique pietate & erudictione præditis different, audax sit dicere: Equidem bimestrem aut trimestrem Deum conhiteor: aliaque his multo deteriora dixit.

Hærcslin igitur ut impiam ac scelestissimam, quæque sanctissimam nostram religionem everteret, universamque mysterii dispensationem vel ab ipsis fundamentis diruerct, ad eum quem jam diximus modum deprolisi fuerat. Cetterum Deus ut ante non potuit, quin illi, qui Christum ex animo diligebant, & pro domino zelabantur, multas experirentur difficultates. Etenim fore perrabamus, ut reverendissimi Joannes episcopus Antiochenus synodi diligentiam & pietatem laudaret; tardamque Nestorii depositionem vitio fortasse nobis verteret. Verum hæc spes longe non ac omnino fefellit; fecus enim evenit. Compertus est namque adversarius & infensissimus tum sanctæ synodo, tum rectæ orthodoxæque fidei, ficuti res ipsa declarant. Nam finitumque Ephesum ingressus est, antequam pulverem ex itinere contractum excussisset, antequam fe vesle exuisset, congregatis quibusdam, qui ejusdem prorsus simul recedant, & blasphema verba in suum caput loquebantur, & gloriæ Christi tantumnon illudebant, ac veluti collecto collegio hominum eiusdem triginta numero, qui nomen habebant episcoporum (ex quibus alii erant extorres, alii, ecclesiis suis carentes: alii quoque ante ordinem sunt ab graves eniipsa a suis metropolitanis ejecti: cum ipsis etiam Pelagiani, & Coelestiani, ac nonnulli de his, qui ex Thessalia ejecti fuerunt;) rem ausus est impium, qualem nemo antea illum ausus est umquam, & Scriptura privatim scriptum quoddam confecit, depositionisque nomen & contumeliam impegit sanctissimo ac religiosissimo Cyrillo Alexandrinorum episcopo, & picatissimo fratri nostro & comminiistro Memnoni Ephesiorum episcopo; idque nobis omnibus inficiis, imo ne ipsis quidem, qui injuriam hanc perpetii sunt, quid agesetur, aut quam ob causam hoc aut illeri, intelligentibus: sed pendente ac si Deus non indigeretur ob illa, neque ipsis ecclesiastici canonis, neque fatrum, & ut propter hanc audeatur fratrem

ὡς μηδόλοιπον κινδυνεύοιο αὐτῷ διὰ τὴν τάνυς Θεόν· ὑβρίζουν δὲ καὶ τὴν ἁγιοπρεπῆ ὀνόματι ἀν ἀπεκ τῶν ἱερῶν συλοῦσι· & δὴ ἡ ἀμυστὶ χαιτὴ αὐτῶν ἐπιδίνοις ἀφιδεσαι εἰς ἀνάγνωσιν τῆς ἐθέλοιεν τῶν ἐν ὀνέτοις πάλαι ἀφιγμένων, ἵνα τῶν αὐτῶν ἀνίδεσιν ἐπιστέωσι. & ἐ μόγις τῶν γίγνοιν αὐτῶν τὰ πολλαμεῖα· ἀλλὰ γὰρ ἀν τὴν ἀφιγμένων, ὡν ἀφεσκαὶ τὴ κεφαλὴ, ἐπὶ τὴν ἀνάγνωσιν τὴν ἀνάγνωσιν τὴν ἀφιγμένων ἀνάγνωσιν τὴν ἀφιγμένων ἀνάγνωσιν τὴν ἀφιγμένων

ACTIO V. CONCILII.

muir, communiter universi fynaxes celebrantes; judicetis illorum scriptio abrogatis, invalidique ac prorsus infirmis pronunciatis. nihil enim aliud erant, quam, & cum omnibus. Etenim viri nomere trigintà, quorum alii hæreseos macula sunt notati; alii extorsi & ejecti, qualem fynodi faciem, aut quæ lem vim haberent contra fynodum ex universo, qui sub cœlo est, orbe collectam? Fuerunt enim in consessu nostro & illi quoque, qui a sanctitate tua missi sunt, pissimi episcopi Arcadius & Projectus, & cum ipsis reverendissimus presbyter Philippus, qui sua præsentia tuam nobis exhibuerunt, apostolicæque fedis locum supplevorunt. Convenientem proinde sanctitas tua propter ea quæ sibi fuit, indignationem concipit. Nam si quibusbibet potestas fuit majoribus sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil juris habent, sententias pronunciandi aliquæ adeo iniquas, & canonibus discrepantes, vel potius contumelias, etiam in eos qui tanta pro pietate certamina sustinuerunt, & per unos ante quoque, adjumento precum sanctitatis tuæ, pietas splendorem recepit, in extremam confusionem res ecclesiasticæ dilabentur. Si vero, qui tali fanta auti, competenti modo in ordinem deducti fuerint, fedabeas omnis tumultus, debitique canonibus reverentia ab omnibus conservabitur. Porro autem pertinacia in sancta synodo commentariis actorum in e depositione impiorum Pelagianorum, & Cœlestianorum, Cœlestii, Pelagii, Juliani, Persidii, Flori, Marcellini, Orientii, & eadem cum illis fentientium, quæ a pietate tua de ipsis decreta & confirmata sunt, judicavimus & not ea folida firmaque permanere debere, & idem omnes tenuit fratrimus, cum pro : depositis habentes. Ut autem omnia quæ gesta sunt, clare cognoscas, etiam commentarios mittimus, & synodi subscriptiones. Valere te, & nostri memorem esse, oramus dominum, dilectæ, & desideratissime.

A σωμαλοιπήγοντωΐδη καὶ σωλαπιηγήθη, κοσ πάντες τὰς σωμδξεις ἐπεπλήσθη· ἀκυρωτοῦ ἡγεμόνος τὰ ἐκείνου πάντα, ἀθέμιτα & ἀδικῆ πρὸς τοὺς ἀποφάσεις. οὐδεὶς γὰρ μὴν & ἐπτρο δίκη ἀπῆρε. ἀλδὲς γὰρ ἦ δεξιὰ τὰ τελεκοτα, & οἱ μὴ αἱρέσεσι σπίλω κατεσταλμένοι, οἱ δὲ ἀπόλλεις καὶ ἐκβεβλημένοι, πόσον ἐχεσι σωμδν ἀφόρισμα; ἢ ποῖαν ἰσχὺν ἢ σωμδν συγκροτεῖν & ἀκάτατα ἢ ὑπ' ἀρχοντ; σωμδξεσθαι ἢ ἡμῖν ἢ ὑπ' κατὰ τὸν σύστασιν τὸν ἐπτελλόμενον ἀποστεῖλεν ἐπίσκοποι, Ἀρκάδιος, & Πρόκλος, & σὺν αὐτοῖς ὁ ἀλμδῖστατος ἐκεῖνος ἐφόδρα Φίλιππος, ἢ σὺν ἡμῖν κορυφαῖος ἐν ἐκκλησίαμοις, & τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τὸ πρόσωπον πλήρωτο. ἀγανακτεῖ οὖν τοίνυν ἀφορισθεὶς ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὁ ἐν ὁσότῃ. εἰ γὰρ δοῦλοι τὴν ἐθέλοιεν ἀθενεῖ & τοὺς μείζονας ἀδεῖν & ὑβρίσε, & καθ' ὧν ἂν ἐκ ἔχωσιν ἐξουσίαν, κεφαλαίοις ἐπιφέρωσιν ἐκφέρειν ψήφους, μᾶλλον δὲ, ἀδίκοις & ἀνόμοις ἐπιφέρωσιν τοὺς ἐν ὑγιοῦ ἀγῶνι ὑπομείναντας, ὧν ἐνεκεν ἡ νῦν ἀλετεῖσθαι δὲ τῆ ἀγίῳ τῆς ὁσότητος ἐκλαμπρεῖ, οἰχήσει ἀφοῖς ἐχέτω ἀπ' ἐμοῦ τὰ τῆς συκλησίας ἀφέγματα· σωφρονεῖτω δὲ κὰ τὸ ἀφοσήμω τρόπον τὴ πεῖσιν τὴ πλειονότω, ἀεὶ γὰρ τὰς ὅσιβοῦς, κὰ ἀφεῖσε.

C σὺν τοῖς κείσθω αἰδοῖ καὶ τὴν τῶν σωδεστῶν, ἀκυρωθεῖσαν δὲ ὁ τῆ ἀφόρισμῶν ἐν τοῖς ἀκτοῖσιν ἐν ὅσῳ Πελαγιανῶν, & Κελεστιανῶν, Κελεστίε, Πελαγίε, Ἰουλιανῶ, Περσίδε, Φλόρε, Μαρκελλίε, Ὠριεντίε, ἢ τῶν αὐτὰ τῶν φρονόντων, ἐδικάσαμεν & ἡμεῖς ἐκγρὰ & βέβαια μένειν τὰ αὐτὰ τὰς ἀφορισμένα παρ' ἡμῖν τῶν θεοσεβεῖς. ὁ γὰρ πάντες τοῦτο ἔφυ ἡμῖν, καὶ ἀφορισθὲν ἐχρσι κατὰ τὴν ἀφόρισμῶν τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ δ. ἀλλὰ τὸ ἀφόρισμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ἀποστολικῷ θρόνῳ & τὰ τοιμήματα, & τὰς ὑπογραφὰς ἢ σωμδν. ἐρρῶσθαι ἐσι, & μνημονεύειν ἡμῶν τὰ ἐν ἁγίῳ δεσπότῃ, & γνωστὴ ἢ σοδοσόπτα.

D

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας κὰ Ἰωάνν τὰ Ἀντιοχείας ἀποχίτωνος.

ΤΗΣ τοῦ Θεοῦ χάρε τὴ δωμεμ πᾶσ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἡμῶν σωτηρ ἐθέλοντ, ἡλθ· ὁ ἐμμ ἐν ἀγνοεῖν, ἐμοὶ δεδοξασθεῖτω· ἢ ὅτε εἰμὶ ἐγὼ, ἐλεὴ & ὁ δεξιόσος ὁ ἡμῶν ἐν. θεὸ γὰρ ἡμᾶς ἀν σωθῆναι & φίλοι ἀνδρω

ACTIO V. CONCILII.

scutum, bonæque voluntatis armaturam, hoc est Christum; habent justitiæ thoracem, habent salutis galeam, spiritus gladium. Quare licet insurgas terribilis & audax, multoque cum fastu invadas, & instar jactabundi Goliath barbaricis furoribus & insolentiis intumescas; vincet tamen Christus: vincet autem per suos milites. Quomodo vicit David? Quinque lapides in pera habens. Erant autem lapides illi leves, idque in typum Christi. Quæ est enim Christi pera? Quæ in terris est ecclesia, quæ multos pretiosos & selectos lapides continet; de quibus propheta dicit: *Lapides pretiosi & sancti volvuntur in terra*. Per hos sanctos lapides superabit Christus. Erant autem lapides, ut dixi, leves: levitas vero ista lapidum subindicat non posse capi; quod enim leve est, semper quodammodo apprehensionem fugit. Sanctorum autem conversatio reprehensioni non est obnoxia. Vincet igitur Christus: & ut maxime vulnus infligere queas, adhuc ita vincet. Quod si per astutiam injuriam feceris, nolens coronasti. Donatum est enim nobis a Christo, non solum ut in eum credamus, sed ut etiam pro illo patiamur. *Qui enim credit in illum, non judicatur: qui vero non credit, jam judicatus est*. Quoniam ipsum decet gloria, imperium, honor, & adoratio, nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

1. Reg. 17. — Zach. 9. v. 16. — Joan. 3. v. 18.

A ἀλλὰ ἡμῶν τὰ ὅπλα οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ, καθὰ γέγραπται· δυνατὰ καὶ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων. γενναιοτέρους εὑρήσεις τῶν παρὰ σοὶ τοὺς Χριστοῦ στρατιώτας. ἔχουσι τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, τὸ τῆς εὐδοκίας ὅπλον, τουτέστι Χριστόν· ἔχουσι θώρακα * τῆς δικαιοσύνης, τὴν τοῦ Χριστοῦ περικεφαλαίαν, τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος. ὥστε κἂν ἐπέρχῃ θρασὺς καὶ δεινὸς, καὶ πολλὴν ἔχων τὴν ὑπεροψίαν, καὶ κατὰ τὸν ἀλαζόνα Γολιὰθ βαρβαρικαῖς ἀπονοίαις καὶ ἀμαθίαις καθ' ἡμῶν ἐξογκούμενος, ἀλλὰ νικήσει Χριστός. νικήσει δὲ διὰ τῶν ἰδίων ὑπασπιστῶν. B πῶς νενίκηκεν ὁ Δαβίδ; πέντε λίθους ἔχων ἐν τῷ καδδίῳ· λεῖοι δὲ ἦσαν οἱ λίθοι· καὶ τοῦτο ἦν εἰς τύπον Χριστοῦ. ποῖον γάρ ἐστι τὸ τοῦ Χριστοῦ κάδδιον; ἡ ἐπὶ γῆς ἐκκλησία, πολλοὺς ἔχουσα λίθους τιμίους καὶ ἐκλεκτοὺς· περὶ ὧν καὶ προφήτης φησί. λίθοι τίμιοι καὶ ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ τῆς γῆς. διὰ τούτων τῶν ἁγίων λίθων περιέσται Χριστός. λεῖοι δὲ ἦσαν οἱ λίθοι, ὡς ἔφην· ἡ δὲ τῶν λίθων λειότης τὸ ἄληπτον ὑπαινίττεται· ἄληπτον γάρ πως ἀεὶ τὸ λεῖον. ἀνεπίληπτος δὲ ἀεὶ τῶν ἁγίων ἡ πολιτεία· οὐκοῦν νικήσει Χριστός· κἂν ἰσχύσῃς σταυρῶσαι, καὶ οὕτω * νενίκηκα. κἂν ἀδικήσῃς C ἐκ παρεγγυίας, ἐστεφάνωσας οὐχ ἑκών. ἡμῖν γὰρ ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· ὁ γὰρ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

ANNO CHRISTI 431.

ACTIO VI. CONCILII.

ACTIO SEXTA.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

[1] POST consulatum dominorum nostrorum Flavii Theodosii XIII. & Flavii Valentiniani III. semper Augustorum, XI. Kal. Augusti, qui dies secundum Ægyptios est XXVIII. Epiphi, synodo in Ephesiorum metropoli congregata juxta sanctionem Dei amantissimorum principum nostrorum, ac residentibus in episcopali æde Memnonis, D religiosissimis episcopis Cyrillo Alexandriæ, qui & Cœlestini quoque sacratissimi Romanorum ecclesiæ archiepiscopi locum obtinebat, & Arcadio episcopo & legato, & Philippo presbytero & legato, ceterisque qui supra recensiti sunt secundum superiorem sessionem; Petrus presbyter Alexandriæ, & primicerius notariorum dixit: Sancta & magna vestra synodus omnem habens providentiam rectæ apostolicæque fidei, & dogmatum veritatis, prospiciens quoque disciplinæ E & ordini ecclesiarum, definitionem protulit, quam præ manibus habentes, si placet sanctitati vestræ, legemus. Sancta synodus dixit: Prolata definitio a sancto hoc & universali concilio legatur, & actorum monumentis inseratur.

** *Vicem Græci textus, qui desideratur, obtinebit versio* [2] *antiqua ex codice V. C. Henrici Justelli majusculis characteribus exarato descripta.*

[3] Post consulatum DD. NN. Fl. Theodosii XIII. & Fl. Valentiniani III. PP. Augg. XI. Kal. Aug. qui dies secundum Ægyptios Epip. XXVIII. jussu Augustissimorum piissimorumque principum synodus congregata est in Ephesiorum metropoli, & sedentibus cunctis in episcopio reverendissimi & religiosissimi episcopi Memnonis sanctissimis & Deo dilectissimis episcopis Cyrillo Alexandriæ agente etiam vicem sanctissimi & religiosissimi præsulis sanctæ Romanæ ecclesiæ Cœlestini, Juvenale Hierosolymorum, Memnone Ephesiorum, & Flaviano Philipporum agente etiam vicem Rufi sanctissimi Thessalonicensis episcopi, & universis, una cum Philippo presbytero apostolicæ sedis Romanæ ecclesiæ legato. Hique cum consedissent: Petrus presbyter Alexandriæ & Dionysius primicerius notariorum dixerunt: Sancta & ingens synodus vestra omnem adhibens providentiam rectæ & apostolicæ fidei & dogmatum veritatis, consulens paci & statui ecclesiarum definitionem protulit, quam præ manibus habentes, si videbitur sanctitati vestræ, recitabimus. Sancta synodus dixit: Definitio prolata a sancta & magna synodo percenseatur & actis præsentibus inseratur.

Ἡ ἐν

1 MSS. quidam, *Post consulatu*. Aliam latinitatem hujus actionis VI. vide in Concil. Chalc. act. 1. ubi hæc actio sexta multo est prolixior. 2 Hæc versio legitur etiam teste Harduino in Cod. vetustissimo Collegii Paris. Soc. Jesu in quo est Actio hæc integra. 3 Est hoc initium versionis antiquæ interprete Mario Mercatore.

ANNO CHRISTI 431.

ACTIO VI. CONCILII.

A

Ἡ ἐν Νικαίᾳ σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην.

Nicæna synodus hanc exposuit fidem.

" Græcum hunc textum sæpe jam sæpius excusum supra vide tom. II. pag. 10. 212. & hujus III. pag. 947.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ " εἰς ἕνα Θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρός. Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί. δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, B παθόντα, καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν, καὶ, πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ πίστει πάντας συντίθεσθαι προσήκει· ἔχει γὰρ εὐσεβῶς, καὶ ἀποχρώντως εἰς ὠφέλειαν τῆς ὑπ' οὐρανόν. C

CREDIMUS in unum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem. Et in unum dominum Jesum Christum, filium Dei, natum ex patre, hoc est, ex patris substantia, unigenitum; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, [1] consubstantialem patri; per quem omnia facta sunt & quæ in cœlo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, passus est: & resurrexit tertia die, & ascendit in cœlos, [2] (& sedet in dextera patris: &) venturus est judicare vivos & mortuos. Et in Spiritum Sanctum. Qui autem dicunt: Erat aliquando quando non erat; & antequam nasceretur non erat; & quod factus est ex non existentibus, aut ex alia substantia, vel essentia; aut qui filium Dei mutabilem, aut alterabilem esse affirmant; eos anathematizat sancta Dei catholica & apostolica ecclesia.

Huic sanctæ fidei omnes consentire convenit. Continet enim pietatem, & quæ sufficiant ad totius orbis utilitatem.

Quoniam vero aliqui simulant quidem eam se confiteri, eique consentire, male autem interpretantur * sensuum virtutem, ' sicuti eis placet, & circumveniunt veritatem, existentes filii erroris [3] & ' perditionis; opus fuit ex sanctis & orthodoxis patribus comparare ' testimonia, quæ satisfacere valeant, quemadmodum intellexerint eam, & prædicare confisi sint: ut palam sit, quia omnes rectam & immaculatam habentes fidem, sic intelligunt, & interpretantur, & prædicant eam.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Præ manibus habemus codices sanctissimorum patrum & episcoporum, diversorumque martyrum: [4] selegimus autem ex eis pauca capitula, quæ, si placet, relegemus. Flavianus ' Philippensium episcopus dixit: Et hæc legantur, & gestis inserantur.

Et lecta sunt exempla sanctorum patrum, " sicut in gestis damnationis Nestorii posita sunt.

* ejus vim & sensum, ' tamen vim sententiarum ad suam interpretentur arbitrium. ' pestilentiæ. ' sententias. ' insinuare. ' Philipporum. " supra 1052. & seqq.

Ἀρχὴ τοῦ κατὰ Χαρίσιον πρακτικοῦ, ὅτε προσῆλθε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν.

D *Incipiunt acta pertinentia ad Charisii relationem, quando is accessit ad sanctam synodum adversus quartodecimanos.*

ΚΑΤΑ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ, συναχθείσης ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐξ ἁπάσης ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς οἰκουμένης τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ συνεδρευούσης, ὁριζούσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθεῖσαν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν καιροῖς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνελθόντων, ὄντων τὸν ἀριθμὸν τριακοσίων E δέκα καὶ ὀκτὼ, τυπωσάσης τε τὰ περὶ τούτων καθ' ὃν ἔδει τρόπον, Χαρίσιός τις ὀνόματι, πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος γεγονὼς τῆς Φιλαδελφέων πόλεως ἁγίας ἐκκλησίας, ἐδίδαξεν, ὅτι τινὲς τῶν ἀπὸ Λυδίας ὁρμωμένων αἱρετικῶν ἠθέλησαν τὴν μὲν ἑαυτῶν ἀφεῖναι πλάνην, ἐπιστρέψαι δὲ πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας φῶς, καὶ μυσταγωγηθῆναι τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὀρθά τε καὶ εὐσεβῆ δόγματα. εἶτα δέον αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν χειραγωγη-

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit.

SANCTA hac reverendissimorum episcoporum sanctarum ubique existentium ecclesiarum synodo, qui juxta piissimorum, Christique amantium imperatorum nostrorum Theodosii & Valentiniani decretum, ex toto pene orbe in Ephesiorum metropoli convenerunt, sessionem celebrante, fidemque, quæ per Spiritum sanctum a trecentis decem & octo sanctis patribus Nicææ quondam congregatis exposita fuerat, vim suam obtinere, & firmam permanere debere decernente, ac cetera quæ ad hæc pertinent, determinante; presbyter quidam Charisius nomine, sanctæ Philadelphiensium ecclesiæ [5] œconomus significavit, hæreticos quosdam ' Lydios, errore, quo tenebantur, deserto, ad veritatis lumen redire, & in catholicæ ecclesiæ rectis ac piis dogmatibus institui voluisse: verum cum ad veritatem manu duci debuissent, in graviorem errorem ab-

' ex Lydia.

1 al. ejusdem cum Patre substantiæ. 2 Quæ sunt inclusa parenthesi, desunt in vetustis codd. MSS. 3 al. MS. & filii perditionis. 4 al. MS. excerpsimus. 5 MSS. tres: dispensator.

ACTIO VI. CONCILII. dictos, & velut ex fovea in foveam pecin cecidile. Expolit enim, Antonium quemdam & Jacobum, presbyterorum nomen habentes, ex urbe Constantinopolitana defendifle, litterasque commendatitias cusidam Anastasii & Photii (qui & ipli quoque presbyteri vocabantur, Nestorioque heretico tunc temporis adhaerebant) fecum detulifle. Cumque oportuitlet, ut Anagelium, apostolicumque fidei traditionem, quam olim sancti patres apud Nicaenum congregati expofuerunt, proponere hii qui ex errore ad veritatem redire, & e tenebris ad lucem venire quaerebant; quandam impiorum dogmatum expolitionem in symboli formam redactam obtrusile, utque hos fallebrienes, miseros illos induxiile. Quae fane res non nem impietatis modum fuperat. Ad exaftam autem dictorum evidentiam, libellus a memorato Charisio presbytero exhibitus; impiisque illius ac pravae opinionis, quae eft de unigeniti Filii Dei incarnatione, expolitio, una cum illorum fubfcriptione, qui decepti fuerant, hic interfertur.

Libelli exhibiti a Charisio presbytero.

Charisius presbyter, & Philadelphiae oeconomus, fanctissimae & religiosissimae oecumenicae Synodo in Ephesiorum metropoli congregatae.

OMnes qui reliqe fapiunt ita comparati funt, ut honorem femper, & quam decet obfervantiam, fpiritualibus maxime patribus & doctoribus exhibere deliberent. Si vero illos, qui docere debent, tale de fide auditoribus infonare contingat, quae omnium & aures & animos offendant; tunc fane ordinem commutari necefle eft, & pravae doctrinae magiftros a fubpedis reprehendi. Quia ergo ex horum numero unus eft Nefforius, pravae opinionis fuae fructum metens, & pefimae affectus erga Deum in Christum, quique dum ea quae non cogeretur, frequenter inculcavit universos verfaffen orbem perturbavit, adeo ut Christi amantes imperatores vehemen fanctiatem, hunc Jocum convocare cogeri fuerint; quo fane fidei dogmata confirmari et [illegible] dominus Deus pro ita magnitudine & [illegible] ac caliberem, tunc vero patres tantae ejus rei causa hic congregatae; propterea fanctitatis vestra prebibus adrolvimus palam facit, non ipsum tantum (Nefforium,) fed & Anastasium & Photium presbyteros, ipsiusque impiatis focios, eamdem infidelitatem in aliis civitatibus diffeminare fludentes, Jacobo cuidam eadem, quae ipli, fentienti faviffe, & hucusque favere, familiaritatis menfaque cuiufcrem illum adhibentes; quem etiam ipsimet Lydiae epiloopi, velutti orthodoxum litteris commendarunt. Hic autem cum perpetrare aulus eft, quidquid vel [illegible] cum reliqueit, movebitur [illegible] ad canonicam poenam de eo [illegible] [illegible] fanctum. Nam pofteaquam [illegible] Lydiae civitatem venit [illegible] [illegible] [illegible]

ACTIO VI. CONCILII.

creatura, quam non esse fatetur, fed causa-liste creationis ex Deo consensus esse. Sed nec Filium illum putamus, neque per Filium, quam substantiam habentem. Confitemur autem patrem personaliter personatum, pari modo Filium, & Spiritum sanctum similiter. Pietatis autem doctrinam integre retinemus, Patrem, & Filium, similiter & Spiritum sanctum, non tres aliquas diversas existimantes substantias, sed unam identicatae deitatis agnoscendam. Quin de dispensatione quoque, quam Salutis nostræ causa in Christi domini incarnatione dominus Deus perfecit, nolle oportet, dominum Deum Verbum hominem secundum naturam perfectum, ex humana vente & anima rationali constitutum, ex Abrahæ & David semine assumpsisse, ut divinæ scripturæ testantur, hoc ipsum secundum naturam existens, quod erant illi; quorum e femine fuit. * Quem secundum nostram naturam, nobisque similem hominem existentem, Spiritus sancti virtute in utero virginis formatum, factum ex muliere, factum sub lege, ut nos omnes filiorum ad optionem jam olim prædestinatam receptiones, a servitutis lege redimeret, inveplicabili quadam modo filii conjunctæ; ac ipsum quidem humanæ more nostri effecit, ex motuis autem excitavit. & in cuilum assumpsit, & ad deoterum Dei collocavit. Cum ergo super omnem principatum, & potestatem, & dominationem, & virtutem, & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, verum etiam in futuro, sit constitutus; ab universa quoque creatura adoratur, tamquam inseparabilem habens cum divina natura conjunctionem, cum respectu & cultione Dei omni creatura adorationem ei tribuat. Neque duos filios, aut duos dominos, ultimis quandoquidem unus tantum est per essentiam filius nemo per Deum verbum, filius patris unigenitus, cui conjunctus hic, & deitatis compartiens, confirmatum est appellationis & honoris filii. Ac essentialiter quidem dominus est Deus Verbum, cui hic copulatus participes est honoris: idemque nec duos filios, nec duos dominos Deum: quia cum manifeste sit per essentiam dominus & Filius, is qui propter dispensationem assumptus est, ipse inseparabiliter conjunctus, domini filique nomine & honoris cognoscitur, non ad eum modum, quo unusquisque nostrum per se filius existit; unde ait Sanctus ipse beatus Paulus, multi filii filiorum; non enim unus homo habens propter dominum conjunctionem, non Deo Verbo; sed filiationis & dominationis participes, omnem quidem dualitatis filiorum atque dominorum cogitationem excludit: per illam vero cum Deo Verbo conjunctionem dicit, ut nos omnem fidem, omnemque cogitationem & contemplationem de illo habeamus; quare etiam adorationem, ob quam que in Deum referitur habitudinem, ab universa creatura suscipit.

Unum igitur Filium & dominum Jesum Christum, per quem facta sunt omnia, elle [illegible] primo quidem ac præcipue Deum Verbum, qui secundum essentiam Dei Filius [illegible] ut, mente concipientes; simul etiam adoratione, cum eo, hoc est, [illegible] minus complectentes, quem

1 Ab hoc loco [illegible] Nestorii tribuit Agobardus adversus dogma Ericii Lugdun. cap. 7.

Ἀλλ' ὁ κατ' ἀσέβειαν, οὐκ οἴδε δίκαιον γίνεσθαι ὑπὸ Θεοῦ * νομοθεσίᾳ τῇ, ἐν τῷ ὑπὸ * νομοθεσίᾳ, ἐν τῷ ὑπὸ τὸν νόμον γενόμενον ἐλευθερῶσαι τοὺς πάντας ἡμῶν ἀφορισθεὶς, ὁ Υἱὸς φυσικὸς, ὁ πλείω μὲν ἀνθρώπου· συζεύξας τὴν ἡμῶν τῆς ἀσεβείας ἡμῖν, τὴν πάτρα, ἡ ὑμῶν ὁμοιόν τε ἐπιμελεῖσθαι, μὴ τρεῖς τίπες διαφορὰς ἀσεβεῖν παρέλκει, ἀλλὰ μίαν τὴν τοιαύτην τῆς θεότητος γνωρίσαι. καὶ δὴ ὡς πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἣν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐν τῇ Χριστοῦ ἐπιτελεσθείσῃ σαρκώσει τοῦ Θεὸς, ἐνδεῖν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐκ τῆς γυναικὸς, ὑπὸ τὸν νόμον, ὑπὸ τὸν νόμον γενόμενον, ὑπὲρ τῶν ἡμῶν ἀξιοῦν, ὃ τὸν ἀνθρωπον τὸν ἐκ τῆς γυναικὸς, ὑπὸ τὸν νόμον, ὑπὲρ τῶν ἡμῶν ἀξιοῦν, ὃ τὸν ἀνθρωπον τὸν ἐκ τῆς γυναικὸς, ὑπὸ τὸν νόμον γενόμενον ἀνθρωπίνῃ·

ACTIO VI. CONCILII. orthodoxæ fidei expositioni addiplulor. Eos A
præterea, qui sanctum pascharis diem jura-
sse sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ
rium non celebrent, anathematizo; per
sanctam & consubstantialem trinitatem, &
per Flavii Theodosii, & Flavii Valentinia-
ni, Christianissimorum imperatorum, semper
Augustorum, pietatem ac victoriam jurans.
Quod si quid unquam istorum violavero,
legum severitati subjacebo. Et manu mea
subscripsi.

Rufinus Philadelphius, Quartodecima-
nus, vera & orthodoxa fide agnita, sanctis-
simæ catholicæ ecclesiæ suplicitet advoha-
tur, omnem hæresim, & eam præcipue quæ
est Quartodecimanorum, detestor, & cum
universa domo mea præscripta orthodoxæ
fidei expositioni affentior. Hoc quoque qui
sanctum pascharis diem festa celebrant quam
sancta & apostolica ecclesia, anathematizo;
per sanctam & consubstantialem trinitatem
& per Christianissimorum Flavii Theodosii,
& Flavii Valentiniani semper Augustorum,
pietatem & victoriam juransc: si fi quid un-
quam istorum prævaricatus fuero, me le-
gum severitati cum tota mea domo sub-
jectum fore. Et lectæ mihi hujus fidei
expositioni, ut quæ mihi placet, mea ma-
no, meque judicio ac voluntate subscripsi.

Eugenius Philadelphius, Quartodecima-
nus, cognoscens cum omni domo mea ve-
ram & orthodoxam fidem, obtecrans sanctis-
simum episcopum Theophanem, accessi ad
sanctissimam catholicam ecclesiam: & ana-
thematizo omnem hæresim, præcipue vero
Quartodecimanorum, & eos qui non cele-
brant sanctum diem paschæ sicut sancta &
catholica ecclesia celebrat. Consentio vero
cum omni domo mea præscripte expositio-
ni orthodoxæ fidei, jurans per sanctam &
consubstantialem trinitatem, & per pietatem
& victoriam Christianissimorum imperatorum
Flavii Theodosii, & Flavii Valentiniani sem-
per Augustorum: si vero aliquid eorum præ-
varicatus fuero quandoque, subjacere me
cum omni domo mea legum severitati. Et
lectæ mihi expositioni, quæ & placuit, sub-
scripsi manu mea.

Faustus Sabius, Philadelphius, Quarto-
decimanus, cognoscens veram & orthodoxam
fidem, obtecrans sanctissimum episcopum
Theophanem, accessi ad catholicam eccle-
siam: & anathematizo omnem hæresim,
præcipue vero Quartodecimanorum, in qua
prius erraveram: & consentio præscripte ex-
positioni orthodoxæ fidei, anathematizans
& eos qui non celebrant diem sanctum pas-
chæ quemadmodum sancta & apostolica ec-
clesia celebrat: jurans per sanctam & con-
substantialem trinitatem, & per pietatem
& victoriam dominorum orbis terræ, Fla-
vii Theodosii, & Flavii Valentiniani sem-
per Augustorum: si vero aliquid horum præ-
varicatus fuero, subjacere me legum severi-
tati. Et relecta mihi expositione, accedens

ANNO CHRISTI 431. ἀκριτῶν, & σωτηρίθημι τὴν προγεγραμμένην ὁμο-
λογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀναθεματίζων καὶ τὴν
μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν πάσχα κατὰ τὴν
ἁγίαν καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπιγινώσκω
τὴν ἁγίαν τριάδα, καὶ τὴν ὁμόθεον καὶ τὴν ἀδιαίρετον
φύσιν βασιλῶν, Φλαβίου Θεοδοσίου, & Φλαβίου
Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν Αὐγούστων. εἰ δὲ τι τούτων παρα-
βαίνω ποτε, ὑποκείσομαι μετὰ τῆς ἡμῶν οἰκίας τοῖς
νόμοις. & ὑπέγραψα τὴν ἐμὴ χειρί.

Ῥωβῖνος Φιλαδελφεὺς, ποτὲ μὲν κεκιβδηλευκὼς,
ἐπιγνὼς τὴν ἀλαθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδόξου, παρα-
κλήσας παρακαίτησα τὴν ἁγιωτάτην καθολικὴν ἐκκλη-
σίαν, & ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν
τῶν Τετραδεκατιστῶν· σωτηρίθημι
δὲ μὴ ποιοῦντας τὴν οἷς μὴ τὴν προγεγραμμένην ὁμο-
λογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀναθεματίζω καὶ τὸν
μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν πάσχα κατὰ τὴν
ἁγίαν & καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπιγινώσκω
τὴν ἁγίαν & ὁμόθεον τριάδα, & τὴν ἀδιαίρετον
φύσιν τῶν φιλοχρίστων βασιλῶν, Φλαβίου Θεο-
δοσίου, & Φλαβίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων
Αὐγούστων· εἰ δὲ τι τούτων παραβαίνω ποτὲ,
ὑποκείσομαι μετὰ τῆς οἰκίας μου τοῖς νόμοις αὐτοκράτο-
τὰ οἴκοι μου. & ἐπεκυρωθήσεις μοι τὸ ἐκθέσεως, & ἀρέσκει μοι, ὑπέγραψα οἴκοθεν μου χεῖρι.

Εὐγένιος Φιλαδελφεὺς, ποτὲ μὲν κεκιβδηλευκὼς,
ἐπιγνὼς μὴ ποτὲ τὴν οἴκοι μου & ἀλαθῆ τὴν ὀρ-
θοδόξου πίστιν, παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσ-
κοπον Θεοφάνων, ἀφοριθῆναι τὴν ἁγιωτάτη κα-
θολικὴ ἐκκλησία· & ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρε-
σιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν ποτὲ μὲν τετραδεκατιστῶν· &
τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἡμέρα τὴν πάσχα κατὰ τὴν
ἁγίαν καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· σωτηρί-
θημι δὲ μὴ ποιοῦντας τὴν οἴκοι τὴν προγεγραμμένη
ὁμολογίαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἐπουσιώθω
τὴν ἁγίαν & ὁμόθεον τριάδα, & τὴν ἀδιαίρετον
& νίκων τὴν φιλοχρίστων βασιλῶν, Φλαβίου Θεο-
δοσίου, & Φλαβίου Οὐαλεντινιανοῦ, τῶν αἰωνίων
Αὐγούστων· εἰ δὲ τι τούτων παραβαίνω ποτὲ, ὑπο-
κείσομαι μετὰ τῆς ἐμῆς οἰκίας τῷ νόμῳ τῆς βασιλείας.
& ἐπεκυρωθήσεις μοι τὴν ἐκθέσεως, & ἀρέσκει μοι.

ARRA CHRISTI 431.

Ἐπιγινώσκω τὴν ἁγίαν τριάδα

matio quidem omnem hæresim, præcipue A σν, ἡγεμόνας δὲ τῶν ἱερῶν πατριαρχικαὶ τάξεις, ἢ τῆς μὲν ποιότητος τῶν ἁγίων μόνων τὸ πάνυ καὶ ἀκριβὲς οὐ σθόδοξον· ἐξωμολόγουν τὸν ἅγιον τοῦτον, ὃ τῶν ἀνέκαθεν τῶν θεοφόρων βασιλέων, Φίλωνα Θεόδοσιον, ὃ Φίλωνα Οὐαλεντινιανὸν, τὸν αὐγοῦστον Αὐγοῦστον, οὐ παρεπιδίδου τὴν πρωτογραμμάτων, ὑποκείσθαι μὲ τῇ τῆς νόμων αὐτοκρατορίᾳ. ἀ ὑπέγραψα χειρὶ ἰμῇ.

Παῦλος Φιλαδελφίας ἐπίσκοπος τὴν ὀρθοδοξίαν, ὃ παρακαλέσας ὁ ὀρθόδοξος ἐξωμολόγησα τὸν ἐπίσκοπον Θεοφίλου, ἀφορίζοντα τὴ ἁγία τῆ Θεῖ καθολικῆ ἀποστολικῆ ἐκκλησία· ὃ ἀνάθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἥτοι τῶν τὴ ἀποστρεφαλεκτικοῦ· ὃ ἐνόμιμα ἢ εἰδέσμιον ἡμῶν κόν, ὃ τὸν ἀσέβειαν τῶν φίλοχριστῶν βασιλέων, οὐ παρεκλήθεν τὴ τῆ πρωτογραμμῶν, ὑποκείσθαι μὲ τῇ τῆ νόμων αὐτοκρατορίᾳ. ἀ ὑπέγραψα χειρὶ ἰμῇ.

Εὐτύχης χωρὶς Αὐλικοῦ, ἥγουν τῆς Μητροπολιτικοῦ πόλεως, ἐπίσκοπος τῆς ὀρθοδοξίας, ὃ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφίλου, ὃ ἀνάθεμα τὸν ἐπίσκοπον Ἰακώβου, ὃ ἀλλαδίκαιον αἱρεσιάρχου Χαλκήδου ἀ οἰκουμένου, ἀφορίζοντα τὴ ἁγιωτάτῃ τῆ Θεῖ καθολικῆ ἐκκλησία. ὃ ἀνάθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἥτοι τῶν τὴ ἀποστρεφαλεκτικοῦ, εἰ μὲ τὸ ἀφόρισε ἐκκαλεῖν· ὃ σωματίζεται τὴ ἀφορισμῶν ἐκλέγω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἀνάθεμα μὲ τὸν ἀποστρεφαλεκτικοῦ, ὃ τὸν μὲ τῶν ἁγίων ἡμῶν τὴ πάνυ, καθὼς ἡ καθολικὴ ἀποστολικὴ ἐκκλησία τοῦ· ἐξωμολόγησα τὸν ἅγιον ἐξωμόνον τεῦθεν, ὃ τὸν βοῦθεν ἡμῶν τὴ βασιλέων τὸ οἰκουμένης, Φίλωνα Θεόδοσιον, ὃ Φίλωνα Οὐαλεντινιανὸν, τὸ αὐτὸν Αὐγοῦστον· οὐ δὲ τὸν ἀναθεμάτιζον, ὑποκείσθαι μὲ τῇ νόμων αὐτοκρατορίᾳ.

Πατρίκιος δέκατος ἀφορίζοντος κόμης Παμφυλίας, χωρὶς ἀφορισμῶν τοῦ Μαξίμου τὸ ἀφορεβεῖτος μὲ, διὰ τὸ γράμματα μὲ μὴ εἶναι, ἐπίγνωσε τὴν ὀλοσβάτον τῆς ὀρθοδοξίας, ἀναμαλέσας ὁ Θεοφίλου τὸν ἐπίσκοπον Θεσσαλίας, ὃ ἀλλαδίκαιον αἱρεσιάρχου ἀ οἰκουμένου Χαλκήδου, ἀφορίζοντα τὴ ἁγιωτάτῃ τῆ Θεῖ καθολικῆ τῆς ἀποστολικῆς πίστεως· ὃ ἀνάθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἥτοι τῶν τὴ ἀποστρεφαλεκτικοῦ, ὃ τὸν μὲ τῶν ἁγίων ἡμῶν τὴ πάνυ, καθὼς ἡ καθολικὴ τὴ Θεῖ ἀποστολικὴ ἐκκλησία· ὃ ἐξωμολόγησα τὸν ἅγιον ἐξωμόνον τεῦθεν, ὃ τὸν βοῦθεν ἡμῶν τὴ βασιλέων τὸ οἰκουμένης, Φίλωνα Θεόδοσιον, ὃ Φίλωνα Οὐαλεντινιανὸν, τὸ αὐτὸν Αὐγοῦστον· οὐ δὲ τὸν παρεκάλεσν, ὑποκείσθαι μὲ τῇ νόμων αὐτοκρατορίᾳ.

Stratonicus Ammonii, & Philadelphius Quartodecimanus, cognoscens catholicam fidem, & obiecrans sanctissimum episcopum Theophanem, accessi ad sanctam Dei catholicam ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erravi: & confentio præscripta expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta catholica & apostolica ecclesia celebrat; juranti per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flavii Theodosii, & Flavii Valentiniani, semper Augustorum: si vero aliquid de his prævaricatus unquam fuero, subjacere me legum asseriitati.

Patricius secundus presbyter de vico Paradiosyio, mani unes Maximi compresbyteri, eo quod litteras ignorem, cognoscens veram fidem orthodoxorum & obiecrans Dei amantissimum episcopum Theophanem, & reverendissimum presbyterum & œconomum Chartiron rogans, accessi communicare cum sancta Dei ecclesia, orthodoxorum fidei: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & qui non celebrant sanctum diem paschæ sicut sancta Dei & apostolica ecclesia: juranti per sanctam & victoriam trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flavii Theodosii, & Flavii Valentiniani, semper Augustorum: si vero de his aliquid prævaricatus fuero, subjacebo legum severitati.

[a] Theophilus. [b] In ed. Pa. Bulli Philadelphiæ quidem & apud Pa. Bulli Philadelphiæ, sed in ipsis Actis Concilii Ephesini legitur Philadelphiæ, sed in Bibliotheca Patrum Lugdunensi, Philadelphiæ.

[c] Vico.

[d] Paradisio.

ACTIO VI. CONCILII. ANNO CHRISTI 431.

ΕΦΕΣΙΝΩΝ. THEODOSIUS VALENTIN. IMP. 1218

ἁγίων ἡμῶν τὴ πάνυ καὶ ὀλοσβάτου ἀ ὀρθοδοξίας, ὃ ἐξωμολόγησα τὸν ἅγιον τοῦτον, ὃ τὸν βοῦθεν ἡμῶν τὴ βασιλέων τὸ οἰκουμένης, Φίλωνα Θεόδοσιον, ὃ Φίλωνα Οὐαλεντινιανὸν, τὸ αὐτὸν Αὐγοῦστον, οὐ παρεκάλεν τὴ τῆ πρωτογραμμῶν, ὑποκείσθαι μὲ τῇ τῆ νόμων αὐτοκρατορίᾳ. ἀ ὑπέγραψα χειρὶ ἰμῇ.

Θεόδωρος ὃ ἀλεξανδρεὺς ὃ ἀλλαδίκαιος, ἐπιγνώσας τὴ ἐκκλησίας τὴ ἀλεξανδρέων, ἐπιγνώσας τὴ ὀρθοδόξας, ὃ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεόφιλον, ἀφορίζοντα τὴ ἁγία τῆ Θεῖ καθολικῆ ἀποστολικῆ ἐκκλησία τῆ ὀρθοδόξας, ὃ ἀνάθεμα τὸν ἐπίσκοπον Κυρίλλου, ὃ ἀνάθεμα τὸν ἐπίσκοπον Ἰωάννου, ὃ τὸν

ACTIO VI. CONCILII.

* Quartodecimanorum.

ctam Dei catholicam & apostolicam orthodoxorum ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero * [1] Tetraditarum, in qua prius erraveram: & juro per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per victoriam & pietatem dominorum orbis terræ, permanere me in his quæ præscripta sunt, & in nullo transgredi, sed in omnibus custodire permanentem catholicam fidem: si vero inventus fuero unquam prævaricari aliquid eorum quæ mihi placent, subjacere me legum severitati. Et audiens expositionem, subscripsi manu mea.

Julianus [2] Philadelphus, cognoscens catholicam fidem, accessi ad sanctam Dei catholicorum ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue autem Quartodecimanorum: & juro per venerabile sacramentum, si quid transgressus fuero de his omnibus quæ præscripta sunt, subjacere me legum severitati. Et complacens, per Martyrium lectorem subscripsi.

a Hic inseruntur Finlcius & Patricius de quibus supra.

' de territorio Acatipo- pæ in ms. Just.

Zenon [3] ' chorepiscopus Quartodecimanorum hæreseos, cognoscens veram fidem catholicorum, & obsecrans sanctissimum episcopum Theophanem, & reverendissimum Jacobum chorepiscopum, & reverendissimum presbyterum & œconomum Charisium, accessi ad sanctam Dei & catholicam ecclesiam: & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erraveram; & consentio præscriptæ expositioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem paschæ, sicut sancta catholica ecclesia celebrat: jurans per sanctam & consubstantialem trinitatem, & per pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodosii, & Flavii Valentiniani, semper Augustorum: si vero de his aliquid prævaricatus fuero unquam, subjacere me legum severitati. Manum vero accommodavi pro eo ego Flavius Palladius, eo quod præsens diceret, literas se ignorare.

A χαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρὶν ἐπλανώμην. καὶ ἐξόμνυμι τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν νίκην καὶ εὐσέβειαν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἐμμεῖναί με τοῖς προγεγραμμένοις καὶ μὴ παραταλάσαι τι, ἀλλ' ἐν πᾶσι διαφυλάττειν, ἐμμένοντα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει. εἰ δὲ φανείην ποτὲ παραταλῦσαι τι τῶν προγεγραμμένων ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρείᾳ. ἐπακούσας τῆς ἐκθέσεως ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

ANNO CHRISTI 431.

Ἰουλιανὸς Φιλαδελφεὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτης, ἐπιγνοὺς τὴν ὀρθοδοξίαν προσῆλθον τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ ἐξόμνυμι τὸν σεβάσμιον ὅρκον, καὶ τὴν εὐσέβειαν τῶν φιλοχρίστων βασιλέων, εἰ παραταλάσω τι τῶν προγεγραμμένων, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρείᾳ, καὶ ἀρεσθεὶς, ὑπέγραψα, διὰ Μαρτυρίου ἀναγνώστου.

B [a] Ζήνων χωρεπίσκοπος [b] τῆς τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἱρέσεως, ἐπιγνοὺς τὴν ἀληθῆ πίστιν τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ παρακαλέσας τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοφάνιον, καὶ τὸν εὐλαβέστατον [c] χωρεπίσκοπον Ἰάκωβον, καὶ τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ οἰκονόμον Χαρίσιον, προσῆλθον τῇ ἁγιωτάτῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναθεματίζω πᾶσαν αἵρεσιν. ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐπλανώμην, καὶ συντίθε-

C μαι τῇ προγεγραμμένῃ ἐκθέσει [d] τῆς ὁμολογίας, ἀναθεματίζων καὶ τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν ἁγίαν ἡμέραν τοῦ πάσχα, καθὼς ἡ ἁγία καθολικὴ ποιεῖ ἐκκλησία, ἐξομνύμενος τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον τριάδα, καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ νίκην τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης, [e] Φλαυΐου Θεοδοσίου, καὶ Φλαυΐου Οὐαλεντινιανοῦ τῶν αἰωνίων αὐγούστων, εἰ δέ τι τούτων παρασαλεύσω ποτὲ, ὑποκεῖσθαί με τῇ τῶν νόμων αὐστηρείᾳ. τῇ δὲ χειρὶ ἐχρήσατο ὑπὲρ αὐτοῦ Φλαύιος Παλλάδιος, διὰ τὸ αὐτὸν παρόντα λέγειν γράμματα μὴ εἰδέναι.

Synodi decretum [4] de fide, ubi & de his quæ retulit Charisius.

D

Ὅρος τῆς συνόδου περὶ τῆς πίστεως, ἐν ᾧ καὶ περὶ ὧν ἀνήνεγκεν ὁ Χαρίσιος.

His igitur perlectis, statuit sancta synodus, alteram fidem nemini licere proferre, aut conscribere, aut componere, præter definitam a sanctis patribus, qui in Nicæna urbe cum Spiritu sancto congregati fuerunt. Qui vero ausi fuerint aut componere fidem alteram, aut proferre, vel offerre converti volentibus ad agnitionem veritatis, sive ex ' gentilitate, sive ex Judaismo, sive ex qualicumque hæresi; hos quidem, si sunt episcopi aut clerici, alienos esse episcopos ab epi-

' paganitate.

ΤΟΥΤΩΝ τοίνυν ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προσφέρειν, * ἤγουν συγγράφειν, ἢ συντιθέναι παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων ' συνελθόντων σὺν ἁγίῳ πνεύματι. τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν, ' ἤγουν προκομίζειν, ἢ προσφέρειν τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ἢ ἐξ ἑλληνισμοῦ, ἢ ἐξ ἰουδαϊσμοῦ,

E ἢ ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν· τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπι-

* ἢ γρά. ' πόλει. ' ἢ γρά.

a ΖΗΝΩΝ] Hæc Græca edita sunt a doctissimo viro Joanne Baptista Cotelerio in Notis ad epistolam Ecclesiæ Smyrnensis de martyrio sancti Polycarpi. *Baluzius.*

b ΠΥΘΕ] Hæc vox deest in uno codice regio. Abfuisse autem etiam antiquitus a nonnullis exemplaribus hæc res indicio est quod nulla illius vestigia exstant in antiqua versione Concilii Chalcedonensis. *Baluzius.*

c ΧΩΡΕΠΙΣΚΟΠΟΝ] In alio codice, *ἐπίσκοπον*. Sed *Chorepiscopum* habent Marius Mercator & antiquæ versiones Conciliorum Ephesini & Chalcedonensis. *Baluzius.*

d ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ] In alio codice, τῶν ὀρθοδόξων. Antiqua versio Concilii Chalcedonensis, *catholicorum*, Marius Mercator, *orthodoxiæ*. *Baluzius.*

e ΦΛΑΥΙΟΥ] In alio exemplari semper scriptum est φλαβίου *Baluzius.*

1 MSS. Colb. *Tessarescadecatitarum.* 2 In MSS. Colb. & Paris. nostro, *Dissphiladelphus*. In Conc. Chalced. secunda Phila[illegible] 3 *de territorio Agari poeta*, in MS. nostro Paris. *Sagari poeta*, in Vatic. & Bellovac. 4 In vetere versione, [illegible] decretum istud in ipsa prima actione ponitur: caret enim illa collectio multis monumentis, quæ sunt in MSS. Græcis.

ANNO CHRISTI 431.

ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι.

Κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον, εἰ φωραθεῖεν τινες, εἴτε ἐπίσκοποι, εἴτε κληρικοὶ, φρονοῦντες ἢ διδάσκοντες τὰ ἐν τῇ ' προσκομισθείσῃ ἐκθέσει παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἤγουν τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται, ὑποκείσθωσαν τῇ ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου. ὥστε δηλονότι τὸν μὲν ἐπίσκοπον ἀλλοτριοῦσθαι τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ εἶναι καθῃρημένον, τὸν δὲ κληρικὸν ὁμοίως ἐκπίπτειν τοῦ κλήρου. εἰ δὲ λαϊκός τις εἴη, καὶ οὗτος ἀναθεματιζέσθωσαν, καθὼς προείρηται.

' προκομισθείσῃ.

A scopatu, & clericos a clericatu decrevit: si vero laici fuerint, anathemati subjici.

ACTIO VI. CONCILII.

Simili etiam modo si qui inventi fuerint, vel episcopi, vel clerici, vel laici, sive sentire, sive docere ea quæ continentur in oblata expositione a Charisio presbytero de unigeniti Filii Dei incarnatione, sive scelerata & perversa Nestorii dogmata, quæ & subnexa sunt, subjaceant sententiæ sanctæ hujus & universalis synodi: ut videlicet episcopus quidem removeatur ab episcopatu, & sit depositus; clericus vero similiter excidat a clericatu: si vero laicus quis sit, & ipse anathematizetur, sicut superius dictum est.

B

Supr. p. 1068 & seqq.

Postea lecta sunt exempla ex codice Nestorii, quæ supra in gestis damnationis ejus habentur. Quibus exemplis subjunctum est.

Petrus presbyter Alexandriæ, & notariorum primicerius dixit: Ecce * palam in his ait, quia ante eum nullus doctorum hoc locutus est populis.

Ecce hic plane confitetur neminem ante se talia populo prædicasse super pag. 1071.

Et subscripserunt omnes.

Cyrillus episcopus Alexandriæ subscripsi, pronuncians cum sancta synodo.

Arcadius episcopus & legatus sedis apostolicæ subscripsi, pronuncians cum sancta synodo.

C

Juvenalis episcopus Hierosolymitanus subscripsi, pronuncians cum sancta synodo.

Projectus episcopus & legatus sedis apostolicæ subscripsi, pronuncians cum sancta synodo.

Flavianus episcopus [illegible] subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

' Philipporum.

Philippus presbyter sedis apostolicæ & legatus subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

Firmus episcopus Cæsareæ, subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

Memnon episcopus Ephesi subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

Acacius misericordia Dei episcopus Melitinorum, consentiens sanctæ synodo in supradicta sententia, subscripsi.

D

Theodotus episcopus Ancyræ, consentiens sanctæ synodo, subscripsi.

Palladius gratia Christi episcopus Amasenorum, consentiens sanctæ synodo in suprascripta sententia, subscripsi.

Amphilochius episcopus ' Sidæ subscripsi pronuncians simul cum sancta synodo.

' [illegible]iorum metropolitanus in ms. Just.

Iconius episcopus Gortynæ Cretæ subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

Daniel Coloniæ subscripsi simul cum sancta synodo.

Perigenes episcopus Corinthi subscripsi, pronuncians simul cum sancta synodo.

Berinianus episcopus Pergæ metropolis subscripsi per Timotheum presbyterum.

E

Severus episcopus Synnadorum subscripsi.

Rheginus episcopus Constantiæ Cypri subscripsi.

* Herennianus episcopus Myron subscripsi.

Valerianus episcopus Iconii subscripsi.

Pius episcopus Pisinuntiorum metropolis subscripsi.

Cyrus minimus episcopus Aphrodisiadis subscripsi.

Meonius episcopus ecclesiæ quæ est Sardibus Lydiæ, subscripsi.

* Serenianus episcopus Myrensium. * in c. Just. dicitur Myronensis.

' Hellanicus episcopus ' Rhodi subscripsi.

' Chorodensis.

Dalmatius episcopus Cyzici subscripsi.

Aristonicus episcopus Laodiciæ subscripsi.

Paralius episcopus Andraporum subscripsi.

Olympius episcopus Claudiopolis subscripsi per episcopum Epiphanium & Theosebium.

* Dinatus episcopus Nicopolis Epiri subscripsi.

Domnilius episcopus civitatis ' Cotiæ subscripsi.

* Donatus. * Dynastus. ' Cutensis.

Eustathius episcopus civitatis Docimi subscripsi.

Epiphanius episcopus civitatis Cratiæ subscripsi.

Gregorius episcopus civitatis Cerasuntis subscripsi.

Helladius episcopus Adramyti subscripsi.

Anysius episcopus civitatis ' Thebarum Græciæ subscripsi.

' Thebæorum,

Domninus episcopus civitatis Opuntis subscripsi.

Callicrates episcopus civitatis Naupacti subscripsi.

Nicias episcopus civitatis Megarensium subscripsi.

Callinicus episcopus Apamiæ subscripsi.

Petrus episcopus minimus civitatis * Pruseos subscripsi.

* Crusæ. ' Prutensis.

* Eutrepius episcopus Vizes subscripsi.

Dion episcopus civitatis Thebarum subscripsi.

Perrebius episcopus [illegible] subscripsi.

* Eutrepius episcopus Bizyæ. * Byzensis.

Paulus episcopus civitatis Anthedonis subscripsi.

Theodorus episcopus civitatis Aninysiorum subscripsi.

Eusebius episcopus Heracleæ subscripsi.

Joannes episcopus ' Lesboselenensis subscripsi.

Senecion episcopus ' Codrinæ civitatis subscripsi.

' Lesbiensis. ' Chodriensis.

Tribonianus episcopus ecclesiæ quæ est Primopolis, subscripsi.

Martyrius episcopus civitatis ' Helystrorum subscripsi.

Nesius episcopus ' Corybrassi subscripsi.

Acacius episcopus Cotenorum subscripsi.

* Ylistrensis. ' Chotibrassenus.

Ablavius episcopus civitatis Amorii subscripsi.

Heracleon, qui & Theophanius, episcopus Trallianorum, subscripsi.

Philippus episcopus Pergami subscripsi.

Daphnus episcopus civitatis Magnesiæ Mæandri subscripsi.

Eusebius episcopus Magnesiæ civitatis Sipyli subscripsi.

Anderius minimus episcopus Chersonesi subscripsi.

Paulus minimus episcopus civitatis Lampæ subscripsi.

Eutro-

1 Forte, *Gordenæ*, ut supra diximus.

ACTIO VI. CONCILIT.

Eutropius minimus episcopus civitatis Evaforum A
subscripsi.
Severus minimus episcopus provinciæ Pisidiæ, civitatis Soxopolos, subscripsi.
Silvanus episcopus civitatis Charcetaporum subscripsi.
Commodus minimus episcopus Tripolitanus subscripsi.
Constantius episcopus civitatis Diocletianorum subscripsi.
*Ipocenta. Nestorius episcopus Stonis subscripsi.
*Colone. Apphobius minimus episc. * Colleucos subscripsi.
*Diolcorne. *Phœcus episcopus civitatis Thyatirz subscripsi.
*Dadiliacorum. Paulus episcopus Dardanorum subscripsi.
*Libertina. *Limenius episcopus civitatis * Seuzenorum subscripsi.
*Salla.
Dorotheus episcopus civitatis Myrines subscripsi.
Theodorus episcopus Attalæ subscripsi.
Apphonterus minimus episcopus Heracleotarum, civitatis * Lampis, subscripsi.
Philetus minimus episcopus Amyzonis subscripsi.
Spudasius minimus episcopus Ceramorum subscripsi.
Docimasius episcopus civitatis Maroniæ subscripsi.
Ennepius episcopus Maximianopolis subscripsi.
Lutharius episcopus civitatis Colophonis subscripsi.
Lucianus episcopus civitatis Toperi subscripsi.
*Taborum. Rufinus episcopus civitatis * Gabarum subscripsi. C
*Gabornadis. Romanus episcopus civitatis Raphiæ subscripsi.
Fidus episcopus Joppes subscripsi.
Hesychius episcopus civitatis Parii subscripsi.
Timotheus civitatis Termeli & Eudociadis subscripsi.
*Euchaitas episcopus civitatis Dyrrachii subscripsi.
Evagrius episcopus civitatis Solorum Cypri subscripsi.
*Satsuaio-tuti. Nectarius episcopus civitatis * Casorum subscripsi.
*Nampliria. Agathocles episcopus civitatis * Coroniæ subscripsi.
*Colonia. *Acrous
*Hiodorum. *Joannes episcopus Sycamazonis subscripsi.
*Colonnada. Ædesius episcopus * Sydorum subscripsi.
Secundianus episcopus civitatis * Lamiæ subscripsi.
Nunechius episcopus civitatis Selgæ subscripsi.
Matidianus episcopus Cotaeeii subscripsi.
*Pylarum. Cyrillus episcopus * Cilinesis subscripsi per manum Salmopolos presbyteri.
*Cadi-ciria. *Sacrica. *Ipsi. *Phiadelphi. *Imbyrnia episcopus Paphi Cypri subscripsi.
*Themistius minimus episcopus civitatis Jassi subscripsi.
*Tromachia. *Chromatius minimus episcopus civitatis Aliudorum subscripsi.
Eudoxius episcopus civitatis Chomaris subscripsi.
*Palæsiphos. Liberius episcopus * Palæopolis subscripsi.
*Ieros. *Mesinopa. *Trajanus. *Ibotinsis. * Tarianus episcopus civitatis Lyrbæ subscripsi. E
Alexander episcopus Arcadiopolis subscripsi.
Theodotus episcopus Niffæ subscripsi.
Rhodon episcopus Palæopolis Asiæ subscripsi.
*Tropheum. * Tychicus minimus episcopus civitatis Erythrorum subscripsi.
Eugenius episcopus civitatis Apollonialis subscripsi.
*Phœnicum. Agrius episcopus civitatis * Peonionum Hellespontiæ subscripsi.

ANNO CRALIII. 451. *Ophiadi.

Timotheus episcopus civitatis Termanorum Helisponti subscripsi.
Archelaus episcopus Myndi subscripsi.
Apellas minimus episcopus * Cibyrrhæ subscripsi.
Philadelphus minimus episcopus Gratianopolos subscripsi.
Eutherius minimus episcopus Stratoniceensium Lydiæ subscripsi.
Joannes minimus episcopus * Aurelianopolis subscripsi. *Aralipa-Gaum
Maximus minimus episcopus Cumæ subscripsi.
Theodolius minimus episcopus civitatis Mastaurorum subscripsi.
Modestus episcopus civitatis Anastaurum subscripsi.
B Thomas episcopus Valentinianopolis subscripsi.
Eusebius episcopus Claxomentanorum subscripsi.
Eusebius episcopus Aisponorum subscripsi.
Euporus episcopus civitatis Hypæporum subscripsi. *Lepaia
*Saidas episcopus Phœnis subscripsi. *Tabis. *Pitiliac. *Ibidem. *Ibidem. *Ibidem

ACTIO VI. CONCILII.

Daniel. 3.

Rom. 1. v. 23.

Ibid. 11.

A σωζῆναι * φρενήματα, ἵνα μεθῆτε τῆς πάλαι πλανῆς δολοῦντες τὸ τέλος. ὁ γὰρ Βαβυλώνιος τύραννος, ἐξ οὗ τὰς πρὸς αὐτὸν βασιλείας διέπαυσε θρόνου, ἐπιμόστατος πᾶς ἀεὶ γεγένηται ἀμάθειας καὶ ὑπερηφανίας. καὶ τοῦ τῆς ἀληθοῦς ὑπερβαίνοντος ὄρους, τὸ μετὰ φαίνεσθαι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ εἰς ἑαυτὸν φέρειν ἠξίωσεν. ὃ καὶ ὁ ἐπάρατος Ναβουχοδονόσορ εἰκόνα μὲν εἰκόνα χρυσῆν ὑπηγορεύσας δὲ αὐτῷ ἅπαν σωτάτων ὀρφανὸν, φρονεῖν, εἰκάσας τὸν ἐπὶ χρόνῳ λωΐτ. οἱ δὲ ὡς ἀμήλικτον ἔχοντες τὸ πατρῶον τῆς κτίσεν καὶ τὸ κτίσαντα Θεὸν, ἐπιμένοντα μὲν φόβῳ τῷ ἐκεῖ δείξαν, ἀνέκραγε δὲ τῷ δόξῃ τῷ ἀόδεκτον ἐπὶ σε ὁμοιωμένοι εἰκόνοι σῴζεσθαι ἀνῴδεν. ἐπεὶ δὲ δὴ τὸν τῆς Ἑβραίων παῖδας ὑγκῶν εἰς μέτρον, οἱ Βαβυλώνιοι Ἀνανίας δὲ * ἐω, ὁ Ἀζαρίας, ἐπιμ. καὶ Μισαὴλ, φρονοῦντες ἐκλέξαι τὴ εἰκόνι τῇ χωνῇ, ἡ τὸ * ἀζῆρ ἐκπαν καὶ φιλόξενοι κατεδέξοντο γῆρας εἰς τὸν ἐσῶν αὐτῆς κατεδικάσαντες, ἡ φρονοῦσιν τὴ εἰκόν τῇ χωνῇ. οὐκ ἰώνιον ὄνῶ. ἡνδῆμεν δὲ τῆς εἰκόνος Θεόν, τῶν δὲ τυφὸν αὐτῆς ἐπήγαγον καὶ ἐπιμένοντα τὸν τῆς φύσεν, ὡ τοὺς τὸ κτίσαντα τῶμεν παρεκρέμε τὸ πῦρ, καὶ εἰς ἀκμὴν ὀρόν διαγνῶμεν ἡ φλὸς μετεκλάτοντ. ἀλ- ἀνῴδεν ἡ ἐν ἀνῴδεν ἐπιμένοντ εἰς κεῖνε, ἤδον ὡ τῇ κεκίνῃ τὴ κυνὸ, ταῖς τῆς ἀνῴ ὑμνοῦντας ἀνῴμεγοῦσιν τὸ ἀνῴ. ἀκκλοπεῖ τοῦτο ἡ κάμινῳ. ὡς, ἀγίοι ἔχοντ χρῶτ, ὡς ἀνῴ μὴ μόνον, ἀλλὰ ἡ ἀγάλμε. πῶμε μακαρ τῇ φίλοσοφίᾳ τοῦ ἀρεῖω· ἐπήρεασε τὴν τυραννῶν, τὴ φίλοσόφε τὴ μέγεσον. ἰδοὺ γὰρ τὸν τὴ καὶ ἀμέ. ἐκείνοι μὲν γὰρ ὑπὸ τυραννοῦ ἔρεν βασβάρου, ἡμεῖς δὲ ὑπὸ σοφῆς τῶν σεβίδων, ἀσεβεῖς τῶν ἐν τῷ ὅλῳ κρατοῦντῶν φρεμάτων· τῶν ἐκδοχεῖοι τὴν ἐχθροῦν εἰ γὰ ἡ κάμινο ἀκκλῆσιο ἐκβάλλοι, ἡ ἀλλ' ἐκ γὰ ἐγνόμεν * δεσποτῆ, ἀλῆσιοκτεσίοι ἐστόβοσιν. ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν Θεὸν ἐν κόσμῳ, αὐτὸ * φρονικυόσιοι. Θεὸς γὰρ ὁν φύσεν, * φρονεῖ γέγονε καὶ ἡμεῖς, ὡς ἀποβεβλῆκον τὴν Θεόν, τιμῶμεν δὲ τὴν τῇ ἀνθρώπων φύσεν· ἐκκαστὸ ἐν τῷ ἐξελεῖσθαι ἡμᾶς· ἡμεῖς γὰ τῇ πίστει τῇ ἀληθεστάτῃ ἐνθμοῦ βασιλῆω, ἡ ἐν ἑκάστῳ κατὰ ἡμέρ ἐπίστε τὴ μεγέθος, τὴ τῶν ἀγγέλων σεφάνοις ἐκ ἐκέμεθα, ὑμνοῦντες δὲ ὑπ Θεὸς τὴ φύσε ἐστὶν ὁ Ἐμμανουὴλ. ἐ τῶν λόγοντες, ὑπὸ τε ἐκκαμμοῦ, πλείονν ὀνῶν ἐ πυκρεκάμεν τῷ ἀτῖμωνῶν. ἡ γὰρ πάντων αὐτὸς ἡμᾶς * δόξῆσε λόγων· πᾶς δὲ ὅστις ὁρᾶν λόγῳ ἐν ἡμοῖ ἡμφοῦσιν τὴ ἀδόξαν, μαλῆγῶν κεῖ ἡ * αὐτὸ ἡμφοῦσιν τὴ ἀδόξαν καὶ ἐν ἡμοῖ. ὁτὸν δὲ τὴ ἀδόξαν τὴ ἀδόξαν, ἀπόρωμεν αὐτὸ κεῖ ἡ ἡμφοῦσιν

ANNO CHRIST. 431.

Exodus.

Ἐκκλησία.

ἀνῴδεν.

ἀνῴ.

ἀνῴ.

ἀνῴ

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

tentarunt, & cum depositis, & etiam ante judicium illam absolutionem, contra jura communiaverunt. Rogamus itaque magistratum vestram, ne ecclesiasticae legis procuratas negligentiam habeat; sed ut sidem impugnatam quam celerrime vindicet, nobisque infidilis appellatio (nam sententia mala, eaque extrema, minantur) sustineat, & hinc libertatos ad regium civitatem evocet; ut coram pietate vestra illorum iniquitatem & impietatem redarguamus. Perfualum enim habemus, fieri non posse, ut pietatis religionis ordinem quo propositis fint, constituantur, nisi vestra majestatis auctoritas intercedat. Quod si hoc ferenitati vestræ non probatur, supplicamus Nicomediæ secessum, ut, ut quidam quæ aguntur dominationi vestræ significemus, vestraque pietatis sanctiones accipiamus. Obsecramus etiam celsitudinem vestram Christo dilectam, ut cum quolibet metropolitano duo dumtaxat religiosissimi episcopi convocentur. Nam multitudo ad dogmatum quidem inquisitionem superflua est; solum vero novit excitare tumultus. Quamobrem & Ephesi memorati multitudine liberati venerunt, hac sola confidentes, non autem veritate, aut dogmatum rectitudine: atque hoc unum dixerunt, ut hominum turbi quod voluere efficiant, subscriptionumque multitudine animos fallaciter occepere. Nos vero vestro edicto obloquentes, & poscere quidem ab dogmatum examinationem plus fatis futuros arbitrantes, tres tantum ex qualibet provincia huc accessimus, vestræque pietatis decreta perpetuo observantes; plusimos episcopos illic non amandavimus, ut fecerunt illi qui omnia facile audent; fed quæ opportuit, per literas significavimus: hoc unum ob oculos ponentes, ne plus vestra decreta violassemus. Ad hæc pietatem vestram obnixe obsecramus, ut omnibus præcipiat, ut fidei in civitate Nicæna expositæ (quam hic quoque episkopi nostri præpotissimus) subscribant; nihilque peregrinum ipsi adfuant, neque dominum nostrum Jesum Christum purum hominem esse dicant: nam & Deus perfectus est, & homo perfectus: neque Christi dictam patibilem indicant; utrumque enim nque temerarium est.

De schismatico.

Quæ Nicænos orientalis Synodus, cetersque omnes ejusdem ipsius orientis provinciæ ac diœceses amplexæ, videlicet ex Bithynia, Trifalia, & Cappadocia secunda, Paphlagonia, Europa, Mysia, Rhodope, Thessalia, interlocuti sint quæ sequuntur.

PROPTER ecclesiasticas controversias nuper antea Ephesum ab illis convocati, quos Deus ad juste regendum elegit, & ad orbis terræ gubernaculum instituit, quique subditos sapienter ac pie regunt, impigre ad dictam civitatem nos contulimus. Cum autem non parum temporis propter turbas 1 a Cyrillo & Memnone excitatas incassum fluxisset, fecundique ac tertii deliberatis plentiffimum Christique amantissimum imperatorem nos

ANNO CHRISTI 431. Synodus Nicæna Bithyna.

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

A σω, ἓν κοὐδὲν ἡδίονος παρούσης ἐκείνου σοι, ὃ φρὸς τὴν κατηγόρίαν ἡδίστου. δεόμεθα πάντων τῶν ὑμετέρῳ κράτει μὲν πεπεδεσμένων τὴν ἐκκλησιαστικὴν πατρῴδίν θεσμὸν, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐπιμεῖνα τὴ τίτου πολιμμένου, & ἡμῶν ἐπιδεδιδομένου· μόνῳ γὰρ ἀνεύθυνον ἐπίκλεσ· & κελεύσαι ἡμᾶς ἐν τῷ βασιλείῳ πάλιν· ἵνα τὴν ἀσεβείας τῶν παρεκβάσεις, ἵνα ἐπὶ τῆ ἀνεθέσεις τῆς ὑμετέρας & τῶν παρεκβάσεις αὐτῶν τῶν ἀσεβεσι ἐπὶ τῆ ἀνεθέσεις τῆς ὑμετέρας κράτος ἀνάκτορα γὰρ, ὡς ἀγόμεθα, δίχα τὴ ὑμετέρῳ κράτος ἀνάκτορα ἡ ὀδεῖς ἐστιν ἀνθρωπίνῳ τυπωθῆναι. οἱ δὲ τῶν μὲ παρεστῶν ὑμῶν τῷ μαλλωτῷ, οἷς τῶν Νεστορίου ἀναπλοῦσιν παρεκκλῆσιν· ἵνα ἑκάστος & τὴ ἀνθρωπῳ δηλαδὴ τὴ ὑμετέρῳ κράτος, & τὴ τὸ ὑμετέρας ἀστρῶνας ἀνγκλῶν τῶν τόπος. κοφοῦμεν & παρεκκλῆσιν τῶν βοηλόγων ὑμῶν κοφοῦμεν, μὲ ἐκείνα μητροπολίτῃ τὸ ἀμόνω δυοῦν ἀνθρόπων ἐπισκόπος ἐπιλεκθῆναι· τὸ γὰρ πλῆθος πεφεῖ μὲ οἶς ἐσμὲν ζήτησιν, δυοῦσιν δὲ μόνοι σῦδεν ἐξεγείρειν. ὅτι & οἱ ἀφικομένοι μὲ πλῆθος παρῆλθον, τῆτο μόνῳ θαῤῥοῦντες, ἀλλ' ἐκ ἀληθείας κόσμῳ τὸ θόρυβε & σφαιρὸν ἐχοῦν τὸ πλῆθος· τὰ ἀλλα τὴ τὸ ὑμετέρῳ & ἐπιστρεφεῖ τὴ ὑμετέρας ἀνθρόπου ἀφῆκε· & τὴ πλῆθος·

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

Joannes episcopus Antiochiæ orientalis, sanctæ fidei præscriptum confessi.

Subscriptiones autem similiter et reliqui episcopi; qui etiam per epistolam, quæ subjungitur, Rufum episcopum ut ipsi auxiliaretur, rogaverant.

[a] *Exemplum imperialium literarum, quæ Ephesum ad sanctam synodum per Palladium Magistrianum eo fine missæ sunt, ut eveniretur quæ antea per ipsos (concilii patres) acta fuerant, tanquam de integro fieri debeat fidei discussio.*

Imperatores Cæsares, Theodosius et Valentinianus, victores, triumphatores, maximi semper Augusti, sanctissimæ synodo Ephesinæ.

MAGNIFICENTISSIMI Candidiani devotorum domesticorum comitis relatu Pietas nostra accepit, quatenus in Ephesorum metropoli per tumultum, ac fecus quam conveniat, transacta fuisse. Nam neque omnes, ut decretum est, piissimi episcopi convenerunt (cum tamen magnæ Antiochenæ civitatis episcopus cum aliis metropolitanis jam appropinquaret) neque illi qui jam venerant, simul consistaverunt, nec inter se consenserunt, neque ea quæ de fide sunt, modo quo oportebat, vel prout continebantur facta literis nostris, quasi subinde missæ, examinaverunt: ita res ita gesta est, ut manifestum evaderet, alios aliis esse infensos ob vehemens studium erga illa, quæ quomodocumque placita sunt, nec velanem prætendere valentes. Quare quæ gesta sunt, studio ad alia, quilibet existimaverit. Proinde sacra majestati nostræ placuit, talem procedendi modum nullum habere locum, aut momentum; his vero quæ inepte ac citra ordinem gesta sunt, cellantibus, doctrinam de pietate prius, sicuti decetum fuit, discuti, eamque juxta communem totius synodi sententiam in posterum obtinere. Neque enim pietas nostra æquo fers animo præjudicia de industria prælapsa; quidnam quæ gesta sint, usque adeo ego, ut ne donec pietatis dogmata ab unaquæque synodo fuerint examinata, & quisquam e sacro nostro palatio sive cum magnificentissimo Candidiano, ejusque defensore, qui nostro jussu quæ acta sunt cognoscit, quique quæ legitimo ordini differtanea fuit, prohibeat, neque enim episcoporum qui convenerunt ab Ephesiorum civitate abscedere, vel ad forum nostrum comitatum venire, vel in suam patriam tenere, illatenus sit passura. Quod enim nulli hoc licuit, nullusve fieret id tuto fibi succesfurum, hæc literæ sufficient ad denunciandum pietati vestræ, ne quid aliud praeter nostram jussionem jam ante perpetratis in posterum adjicat. Quin & hoc quoque sanctitatem vestram non latet, nos illustrissimis provinciarum præfectis scripsisse, ne ullum prorsus in patriarchatum civitatem suam nostro jussu retendendam admittant. Oportet enim omnia

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς ἑσπερίου σὺν τῇ ὀρθῇ πίστει ἐξομολογησάμενος.

Συνεγράψαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν, οὗ τινες διὰ τὴν ἴσην αὐτῶν ἐπιστολὴν τὸν Ῥοῦφον ἐπίσκοπον συμβοηθεῖν αὐτοῖς ἐξέτασιν.

Ἴσον βασιλικὴ γράμματα, ἀποκρίνεται τὴν Ἐφέσου πόλει τοῦ ἁγίου συνόδου διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ, ὑπαρξάντος τὰ πεπραγμένα τοῦ ἁγίου ὄντος, ὡς ἀρκεῖσθαι ἀνωθεν ἐκ τῆς ἀνῳκίας.

Βασιλεῖς Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς, νικηταὶ, ἀνῳκεῖς, μέγιστοι, ἀεσεβέστατοι, τῇ κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτῃ σύνοδῳ.

ΤΟΥ μεγαλοφωτεστάτου κόμητος τῆς καθολικῆς οἰκουμένης Κανδιδιανὸ γνωσθεντος, μεγαλόπολιν ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, ἵνα τοῦτο, ὅπερ εἰρέθη, τὴν θεοτεβεστάτην ἐπικρίσεων συνελθόντων· ἡμῖν τε τῇ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀντιοχείας ἐπισκόπῳ πλησιάζοντι τοῖς ἐκεῖσε μητροπολίταις μέλλοντος· ἐπ' τῇ τῶν πεφοιτηκότων ἐπισκόπων ἐν ὁμοφωνίᾳ ἐπιλύσαι, καὶ μὴ τὰ πεῖ τῆς γράτων κατὰ τὸ ἐγκλῆ γράτοι ἀφεστάντων, ἢ ἀκατρτῆς ἐγκαταστησαμένοι ὑπνοῦ· ἀλλ' ὡς κεκινῆ χεῖρ γράμματος· οὐκ ἐν τῷ ἀλλῳ τῶν τῶν τοῦ ἁγίου τοῦς ἀπὸ τῶν πεῖ τὸ σωτῆρ ὀφεστε ἀπαθῶς, ἐν παρελθόμματι χρόνῳ, ἀωσθεῖσιν. διὸ νομίσαντο ἀπὸ λογισμῶν τὴν γνῶσιν κεκτῆσθαι· ὅτι τοῦτο κίνα τῇ ἡμετέρᾳ θεοσέβειᾳ, γράμματι πρόκειται ἔχειν ἐξεῖναι· αὐτοῖς τῇ τῶν ἀκκλησιῶν γεγονότα, ἀγῶνα, τὰ τοῦ τῶν ἀσεβείας πλάνης, ὥστε εἰδέναι, ἀφόρμας ἐφεστωῶλιας, ἢ τὸ κοινὴ πάντῃ συνόδου ἐν τῷ ἡμῖν χρόνῳ κρατεῖν· ἐν ἀκκλησίᾳ τῶν ἡ μετέρας ἀσεβείας τῇ ἐξετάσθαι τῶν ἀφορμαῖς· ἀπὸ τῶν ἐν ἐπὶ τῶν γεγονότα ἐγκαταστάσεις, ἀπὸ κοὶ ἀλλοῦ μέχρις ἐν ἢ κρὰ τεῖτα τῆς συνόδου τὸ τῆς ἀστεβοῦς ἐξῆτοῦν δόξαστε ἢ φιλονεικῆ τὶ ὁν τῇ ὁσίν ἡμῶν κελεύεσθαι ἀμφιγνωρεσεστέρᾳ Κανδιδιανῷ τῷ κόμητι, τὰ πεπραγμένα ἢ κέλασιν ἡμέρας ἐσεῖδῶν, ἢ τῶν ἡμῶν τὰ ἀκκλησίας, μηδὲ ἀποστῆναι τὴν Ἐφεσίων πόλεως ἀπὸ τῶν ἡμῶν ἐπιδόξαν ἐξεστῆναι· ἢ ἐπὶ τῶν ἡμῶν κατὰ τὸ ἀκεφαλῆ. ὅτι γὰρ μηδεὶ τῶν ἀξιῶν, ἢ ἀσφαλὲς ἔσεσθαι ἀφορμῶν· ἀπὸ τῶν ἐξῆτοῦν, ἢ ἀπὸ τῶν ἐν ἡμῖν ἐπὶ τῶν ἡμῖν ἐπὶ τῶν ἡμῖν· ἀφ' ἡμῶν ἐν τοῦτο ἐστὶ τὴ ὑμῖτερ. ἀφ' ἡμῶν ἐν τοῦτο ἐστὶ τὴ γράμματα, μὴ τὴ ἀ. ἐπὶ τῶν ἡμῖ

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

que terrarum prædicatione divulgantes, piam A fidem plantaverunt. Quare vestram pietatem, majestatemque in orthodoxa doctrina educatam, obnixe rogamus, quantum rogare possumus, ut hanc orthodoxam fidem testinetur firmiter, ac propugnet, & incolumem conservet, tamquam in his summæ rerum fere vobis posita sit. Nos autem & antea & nunc quoque animo parati sumus, juxta pietatis vestræ decreta, neque ad dextram neque ad sinistram (quemadmodum divina Scriptura loquitur) declinare. Nam cum omne majestatis vestræ studium ad pietatem intendat, illi quidem qui parucrint, a vobis ipsis laudem, a Deo autem commendationem reportabunt: cetera vero, qui noluerint, tibur dant operam, sibique insignitarium quandam tumultuatione potentiam, pretiique ac illi qui bene temperatis rebuspublicis tyrannidem inducunt, comparare student, putantes ignominiam, tamquam justi regimines corruptores, vehtrarumque denuntiationum temerarii coetemptores, incurrent. Quapropter ut turbatio, aut aliqua tumultuatio concilium infestet, vestra Christi amans celsitudo decernat, ut duo tantum cuilibet metropolitano adsint: nam & nos pietatis vestræ literis obtemperantes, totidem adhibimus eam tamen, si quidem multitudine opus fuisset, plurimos egregie in divinis dogmatibus inflitutos, nec ulla ratione cum peritia divinarum rerum Christianorum & Ægyptiorum turba conferendos, nobiscum habebit potuiffemus. Nisi enim hoc flatuatur, fieri non poteft, quin aliqua rurfus oriatur confusio: fiquidem antiquagintia funt Ægyptii, fub Memnone tyrannidis duce quadraginta Ariarici, duodecim item ex Pamphylia hæretici Meffaliantarum nomine appellati; præter alios eadem hæreticorum adherentes, & alios a fynodis vel ab episcopis diversis in locis excommunicatos & depositos: qui fane aliud nihil funt, quam hominum turba divinorum dogmatum nescia, & ad tumultus feditionesque nata. Precamur proinde vestram pietatem, fupplicitertque rogamus, ut tardum cogitationem facipiat, folitoque vestro pio decreto pacem concilii adaugeri curet. Etenim tati, vel nunc tandem loquamur, ut propter plus devoti culminis vestri literas reffiffrenatus, poffessionem decretum omni pietatis fenfu plenum illis eft lectum, antiquæ hæ literæ dictaveramus, profectæ Genna & facti Joannis evangelista apostolorum cognomento, gratias actura. Deumque pro vestra majestate, proque pio animi vestri inftituto confiliique rogatus: cum autem illi nos confiqfferi effent, tempus templum nobis elatum. Ut fi ipsum quoque adoravissemus, filentique reveteremur, famulorum quorundam multitudo erumpens, alios quidem nostrorum detinuerunt, nonnullis jumentis fua abftulerunt, quodam etiam vulneraverunt; nos autem fuftibus & lapidibus longo intervallo insectati funt, ita ut tamquam barbaris infequentibus, magna cum feftinatione fugam capeffere cogeremur. Hæc autem unfto jam ante præparaverat Memnon, ut ipse nobis vel in aliquo oratorio precaturis, ut ipse debitoque ordine res ecclesiastica vestræ fines, Quapropter obtestamur vestram pietatem, ut præsque Memnonem tyrannidis, qua denuntium ob has insolentiam, tum ipsum ab ecclesiæ ejicere, & ipsum quoque vestro decreto constituendum ipsius, & ut ipse ab episcopis ordinetur, & ut ipse ab episcopis ordinetur, & ut ipse ab episcopis ordinetur

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

quando pontificimorum Christiique amantium imperatorum nostrorum litteris per Palladium comitem protectarilimum jam acceptis, ad sanctam apostoli basilicam adorare institutimus. Enim vero non modo ab oratione finis prohibiti, verum etiam lapidibus impetiti, hostilique infectatione longissime abiecti. Cum itaque pietatis alumni sitis, omnique virtutum genere profulgeatis, adeo ut vestra gloria in omnium ore versetur, & sanctam ecclesiam alteriter propugnetis, omnem diligentiam, ut fecundis perpetua ventis feratur, adhibentes, amplitudinem vestram obtulimus, ut pientissimo, Christiique amanti imperatori nostro litteras nostras legatis, omnique studio ad hoc incumbatis, ut praesens quidem confusio compescatur, omnique perturbatione ac tumultu e medio sublato, communis synodus celebretur, & quaelibet disceptationes pari rebus controversis adsistat.

Relatio orientalis concilabuli ad imperatorem valterius clarum, rursum significans depositionem Cyrilli & Memnonis.

ΗΙΔΙΑΔΑΜΙΟΥΣΑ ἡμῶν δεσπόσαι εὐσεβεστάτοις βασιλεῦσι & τῇ θεοφιλεστάτῃ, ἐκλαμπρότατοις ἐπὶ τῇ Ἐφεσίων αὐξησάσῃ, ὡς τε κέρδος ἡγήσαιμι τὴν ἐκλογὴν τεχνάσασα, ἢ ἡμᾶς σοῦ γνῶναι & ἀπαξίας κάστε πλησιάσαι. ᾠήθην δὲ τὰ ὑμετέρα κρείττω θεσπίζειν παντὸς & διαβρόδιον ἢ ἀστεῖα ἐκκλησία ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκλαμπρῶς ἐκφανεῖ. ὅθ' ἐν ὀλίγῳ ἢ ἐκλεπτὴ κ ἢ πυρῖνι & γραφεῖ, ὡς ἔοικε, Κύριλλος ὁ ἀλήθεσβόκ, γυμφεύσ ἀναβὼν ἢ Μέμνονα τὴ Ἐφεσίῳ θρεσκτόνιν, γράπτω μὴ εἰς τὴν ἡμέτερ & ἀστεῖα ἐκκλησίαν ἐφεμόμενον δέστ πεπιστευκόν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν τῇ Ἐφεσίῳ ἐκκλησίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐκκλησί

ACTA ADVERSUS CÆLESTIUM

Relatio orientalium ad pissimum imperatorem, quam cum antecripta relatione magnificentissimo comiti Irenæo dederunt.

SPERAVIMUS fore, ut Ægyptiaca tempestas, quæ fanctas Dei ecclesias exagitavit, acceptæ pietatis vestræ literis tandem aliquando lederetur: fed fpe noftra frustrati fumus. Etenim viri illi vefania acti, infolentiores evaferunt; & neque depofitionem juste legitimeque ipfis illatam quidquam curatant, neque per majeftatis veftræ increpationem modeftiores effecti funt: fed & pietatis veftræ fanctionibus contempti, fanctorumque patrum canonibus conculcati, (cum alii illi depofiti, alii vero quamvis ordinati, tameffet dies in oratoriis agunt, celebrantes fynaxes: ac nos quidem, licuti etiam Chriftifi amantem cellitudinem veftram ea de re certiorem antea fecimus, cum acceptis clementiæ veftræ literis omni pietate plenis, in apoftoli basilica preces fullon Deo adhibere cuperemus, non modo prohibuerunt, fed lapidatione facta, longo quoque fpatio infecuti funt; ita ut fuga curfuque vitæ periculum evaferimus. Sibi vero quidvis licere arbitrantes; neque ad concilium convenire, neque controverfiarum diffuffionem pertractare; neque de hæreticis Cyrilli capitibus (quod argumenta, quæ impietatem illorum aperte offendunt, diluere le poffe) plane diffidant; rationem reddere voluerint; fula autem audacia temeritatem ipfe efferenti tamen non audacia, non temeritate, fed tranquillitate, fed fcientia, fed dogmatum peritia, quæ propofita funt, fibi examinari debent. Ifaproiper magnificentiffimum comitem Irenæum pervenitere compulli fumus, ut is & veftram pietatem conveniat, tutius negotii rationem explanet: liquidem nihil actum eft, quod illum latetat. Accepit idem a nobis plurimos perfentis morbi circumdi modos, quibus tranquillitas ecclefiis Dei reftitui queat. Rogamus veftram manfuetudinem, ut patienter illos ab eo conguofcat, & quod veftræ pietati vifum fuerit, quanta fieri poterit, celeritate promiatur, ne citra omnem indulgentiam & legum hic confumamur.

Epistola comitis Irenæi ad orientales, de iis quæ in proprietate cuiusdam epistolæ sunt posita suum Constantinopolim transmissum, redditaque relationis.

VIX mihi nunc tandem ad fanctitatem veftram fcribere, qualemque defiderabam, tabellarium inveniare licuit, ut quis propofiti negotii fucceffus per Cyriatam Dei ecclefiam, veftræque pietati patefacerem. Venimus enim in regionem civitatem tridno poft Ægyptiorum adventum. At vero quoe in ipfo mos aditu periculo fim perpeffus, id nec oratione explicari facile eft, nedum epiftolis repræfentetur. Nam optimi illi viri ante me (civitatem) ingrefli, omnibusque commode & ex voluntate uti, (tantum enim divinis fatis fit) omnium fere aures proocupaverant; alios quidem mendacitis temere

ANNO CHRISTI 431. ACTA ADVERSUS CÆLESTIUM

A Ἀναφορὰ τῶν ἀνατολικῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, ἣν ἐδώκασαν μετὰ τὴν ἀναφορὰν τῆς παρεγορεμμένης τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κόμητι Εἰρηναίῳ.

ΗΛΠΙΣΑΜΕΝ νῦν ἐπὶ τῇ τῆς Αἰγύπτιακῆς κλύδωνος, τὰς τῆς εὐλαβοῦς καὶ Θεοφιλοῦς ἐκκλησίας φορτιζόμενος, τὴν τῆς εὐσεβείας σὴν ἐπιστολὴν ἐπιτυχεῖν τὸν ὑπόπτου δεχομένου γράμματα· ἐλπιζόμεθα δὲ ἐπιτεύξεσθαι. Ὁρωσῶνου γὰρ οἱ ἀνόητοι ἄρξαντες ἐξόρκου· ἐν ᾧπερ τὸν εὐδόξους & ἀνόμους ἐπιτιμήσειν καὶ ἀφίξεσθαι· ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ἀγίῳ πατέρων κανόνας παπίστατε, ὁ μὲν κεφαλὴν ἔχοντες, ὁ δὲ ἀκοίνωνητοι ἠφιέμενοι, οὐ τοῖς ἀεκτοῖς ἐφρτεῖν ὑπόκοοι, σωφέστεροι ἐπιπλήσσε. & ἐμοὶ μὴ, ὡς ἡ κῆδη τῶν φιλόχρεων ἡμῶν ἐδεδόξασε ἀνεμοῦλοι, φροντίζεσθαι μόνον εἰς τὸ ἀγῶν βαλεῖν ἀπαστόλοις, μὴ τὸ δίξαιῶ τὴν πάσης ἀστεβοκρίσεως ἡμῶν γεγεκωσῶν τὴν ἐκοὶς, ἀστε ἀπὸ μόνον ἐκκλήσιας, ἀλλὰ & ἀφεῖλεν τὴν ἐν ῥόμῃ πολλὰ κατδιδόξεις, οὐ φυγὴ ἡ ἄρμω τῶν ἐπιστόλεις· κιμὰς ποστιμαῖς. ὡστὸ δὲ μὴ ὀτῶν τοῦ ἀξιοῦν ἀξιοῦν ἀγωνίζεσθαι· εἰ δὲ σωμίδεσι· ἐστὶ δὲ, ὁ βάτωνα τῷ ζηνῷμῶν ποιήσαν, & ὑπὲρ τὴν αἱρετικῶν τὴ Κυρίλλε κεφαλαίων ἀπολογεῖσθαι ἐκ λείψῃ σπ, τὴς ἀσεβοῦς τὴ εἰωσῶν ἀυτοσεβείας ἐπιδείξαι ἀσεβοῦσαν· μόνον δὲ φρόνησι ἐπὶ μόνο τὴν θέσιν· ἐφίσι τὴ ἐξ ἀνόμου ἐπιτυχί

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

ecclesiam quamprimum transmittere, tamquam omnia tyrannide & illegitime Cyrillus, & qui cum eo sunt, perpetraverint, aliisque praetereea pecnis ob commissa fint obnoxii. Hunc extimum res habuerunt; atque hic audientiae terminus extitit. Cetemum pro Joannes medicus & domesticus Cyrilli adversifet, eoque modo venisset, quo fcitis; advertimus majorem partem principum quafi mutatam fuisse, ut qui ante nos ardore quidem ea a nobis velint, quae coram ipsis, vel etiam ab ipsis fuerant judicata. Quidam enim affirmant, quae utrinque facta efficent, in praesenti valere debere; atque adeo non demonstrantes jonarum tantum, ut aliquando visum fuerat, sed trium depositionem confirmandam esse; alii exulcerationes quidem omnium ex aequo annullandas, aliquos vero ab episcopis episcopis, ut & fidei doctrina accurate ad veritatis amussim examineur, & quae Ephesi contra jus & fas acta funt, hic accerfendo cenfent. Non desinit, qui maximopere student, omnemque lapidem movent, ut certis decretis instructi a pientissimo imperatore Ephesum abire finantur, tamquam (ajunt) omnia conpotuit, & pro virili compofuerit. Quod ipse fat, qui vos amant, obnixe deprecantur, certo fcienter cujus fint animi qui hac mutiuntur; neque nefciunt a quo id conflii cuperint. Verum hac, utcumque dominio vim fuerit, fuccedant. Cetemum fanctitatem vestram rogo, ut Deum intente pro me orare ne gravetur, qui talia pericula perpeffus fum, & in magnis aliisque discriminibus ob illam, quae quotidie insidiatur, multitudinem, verfor. Teftis enim mihi est Deus, dum ad judicium coram imperatore vocarer, nihil aliud me expectafle, quam ut in fluctus maris projecerer: fed dominus, fecit fcriptum eft, adfistit mihi, & de ore leonis, aut mille potius leonum catulis liberatus fum.

Exemplum facre per Joannem facrorum comiem a pissimi imperatoris ad fanctum & magnum fynodum missae.

*Celestino, Rufo, Augustino, Alexandro, Acacio, Tranquillino, Valentino, Xysto, Joanni, Acacio, Urso, Firmo, Hilario, Dexiano, Berniano, Palladio, Valerio, Afranio, Florentino, Eleusino, Hellado, Rambulo, Alexandrino alteri, Maximo, Pirithoo, Tertullo, Opto, alteri Joanni, Eutherio, Hellanico, Basiliorio, alteri Cyro, Vinatio, Petro, Dynato, Dorotheo, Antiocho, Dalmatio, Eusebio, Seleuco, Eleusio, Eulogio, * Sappho, Timotheo, Pio, Troilo, Hermenano, Memnone, Olympio, Theophilo, Juliano, Basilio, religiosisque religiosissimis episcopis.*

QUANTO pietatis, avitaeque fidei zelo assidue flagremus, id ex pluribus argumentis, praecertisque certis indiciis liquidam; in quamnat, evasit, quod etiam terrarum orbi Deo illum credimus, ex vestra synodo nuper facta, convocatione. Cum enim controversiam

ΑΚΤΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Καὶ πολὺς ἅπαντα ἐν ἀθέσμοις τῇ τοῦ Κύριλλου πεπραχότων, ἕως ἐπὶ τοσοῦτον ἐν ὀξεῖ τῷ ζήλῳ ἐστὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ μὴ ὄντων τὴν ἐπιλύσιν· ἐν τῷ γεγράφθαι τὰς ἀγανακτούσας πέρας. Πλὴν ὅσα δὲ λοιπὸς τὴν ἱστορῆ & συκλίνω Κυρίνω, ἢ ἐπλόοντο ὡς ἴστε, ἑπόμενοι μὴ γνῶσιμῶν ὁμῶν τῇ ἀγχόνῃ τοῦ πλοῦτος, & ὑπὸ ἀλέσεως γὰρ τοῦ ἡμῶν τῇ ἐν αὐτῷ ἢ ἡ τῷ κατὰ κεφάλιον ἀνεχομένοις. οἱ μὲν γὰρ αὐτῷ, ἐπὶ τὰ παρόντα, φασὶν, ὡς χρὴ τὰ ἕξ ἑκάστῳ μόνῳ πραχθέντα κρατεῖν, & τὰς λαβομένας ἀπὸ δεῖ μόνον, ὡς ἔδοξεν, κἀκεῖ τὸν τῶν κορυφαίων ἀφορισμὸν· οἱ δὲ, ὅτι τὰς μὲν καθαιρέσεις λυθῆναι τὰν ἐπὶ τῶν ἀφορισμὸν, φανερῶς δὲ ἢ θεορδιλεάνου ἐστὶ κἀκεῖ ἐπὶ τὰ μετὰ κλίσεις, ὅτε μὴ τῶν ἀληθείας ἐξετασθῆναι τὰν τε περὶ τὴν ἐκεῖ λόγων, & τὰ πεπραγμένα ὑπὸ Ἐφέσου γνῶμῶν· εἰσὶ δὲ τινες, οἱ ἢ πάντα ποιῶν, & κατὰ μικρὸν εἰσὶν σωφρονεῖν, ἐφ' ὅσον ἐπτρεπῶν ἐκεῖ τὰ ἀντεδοκεῖν βασιλέως μὴ ἀκεφῶν τὰ τοῦ Ἐφεσίου κατὰ τὸν ἐκεῖ ἀνδῶν, & ἐν ἡ λιμὴν ὑπῶν, φησὶν, ἀνεῖ ἀνδῶν τὰ φῆμα. ὅπερ οἱ ἀγωνίζοντες ὑμᾶς εἰς ἔργον ἀπέρχεται φανερῶς· ἀκεῖθεν εἰδόσι τῇ ἀπόκλεῖσιν τὸ ἀφορίσαι, ἢ, ὡσὶν ἀφῷ τιῶτῶν ὑδῶν ἡ ἀπόνιν τῶν βιβλῶν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὡς τῇ κυρίῳ ὁλῶν. ἀφοῖτο· ἡμῖν δὲ, παρακαλῶ, τοῦτο ὑπὸ μεμφόμενος κἀκεῖνε, & ἐκεῖ ἐκεῖνε· ἐκ γὰρ τοῦ ἐν τῷ ἐπιβολῇ ὁλότης ὁ σῶμα ἡλθόν, ὁ ἐπὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀκόντων ἐκεῖνε ἐν τῷ ἐν τῷ ἐστὶν ἐκεῖ ἐκεῖνε·

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

pientissimo episcopo adstabant, contendebant, dicentes, Cyrillum non oportere divinarum literarum lectioni interesse, utpote & illo cum Memnone ab ipsis depolito, Fiebat igitur super hac re contentio. Jam autem maximo dici intervallo exacto opera pretium existimo, absque Cyrillo & Nestorio, ceteris patefacere regias sententias; quandoquidem commemoratis illis neque scriptæ edicta a mundi dominis. Verum retinebant & hoc pientissimi episcopi, qui cum Cyrillo venerant, nolebantque etiam his qui cum Joanne advenerant, præsentibus aurez prabere, ea quod dicebant, ac illegitime Cyrillum & Memnonem depositos. Vix igitur potui persuadere & vi (si quidem vera dicere oportet) sequestratis Nestorio & Cyrillo inducere omnem synodum, ut regium relectorum audiretur. Igitur congregatis omnibus, augustarum literarum lectionem feci, in quibus depositi sunt Cyrillus, & Nestorius, & Memnon. Cum autem hi qui cum Joanne pientissimo convenerant, lectionem amice suscipierent & approbarent, audierunt a graviti auditorio depositionem Cyrilli & Memnonis illegitime factam. Ceterum ne mayor fieret lectio, Nestorium quidem custodendum suscepit Candidianus comes nobilium domesticorum, qui omnibus consiliis & operibus mevis interfuit: Cyrillum autem & ipsum custodiendum tradidi Jacobo circumspecto comiti, & perquisito quinque cholis: Memnon vero, ut prædixi, abest. Unde mihi dispensatore & lictore, ac protodiacono sanctissimæ Ephesiorum ecclesiæ, ei manifestavi quod depositus esset. At memoratus Memnon cum prædictis, fidem dedit eis, se ipsum periculo cum omni securitate ecclesiasticas prædias servare. His in hunc modum actis, quomodo oportebat me & precibus vacare, dedi id in sanctissimam ecclesiam. Cognoscere autem Memnonem agere in episcopio, mitto ex ministris meis primicerium nobilium palatinorum ad ipsum, ut ad me veniret, ut discerem me omnino ad me accedere nesciens. Verum ipse absque mora advenit; & reprehensus a me, quare mane non venisset, dixit negotiosæ & deprehensum esse, & propterea non adfuisse. Ne ferret autem alias meas admonitiones ad consilia, prævenit sermones meos, & in mean irrupit domum. Tradius igitur & ipse Jacobo circumspecto comiti, cubiculariis & fortissimis nobilibus, & reverendissimis palatinis. Hæc primo die a me facta sunt. Quoniam autem sedepace ad pientissimos episcopos sermonem habere opportuit, ne hæreles & schismata in orthodoxi religione fierent; proinde quanta potui diligentia ei negotio me accommodavi, & postha-bere operam datum, modo placet & melioribus, & pietati consonum fit, & recta mens & dominis mundi. Quod si pientissimos episcopos videro implacatos & non reconciliabiles, (nefcio unde in hanc rabiem & aspernitam venerunt) & si quid amplius factum fuerit, quam primum vestræ amplitudini significabo.

A

B

C

D

E

Ἔκθεσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἃ ἐν τῇ Ἐφεσίων ἐκλεχθείσῃ εἰς τὴν Ἐφεσίων ἐν οἷς παρέστε, & ἡ ἱμάτια σοι σέβομα, & ἡ ἱερατικὰ ἃ δοτεβεῖτον ἡμῖν βασιλεῖων ἐπὶ τῶν μεγαλείων ἐκλήσεων κατεγνωσθῶν, ὑπὲρ τῆ σωμφωνίας τῆς ἁγίας θεία & τῆ τῶν ἁγίων πατέρων, & τῶν δόγματα τοῦ σῴου· ἐ ἀφοτεκῆς ἡμῖν ἡ ἀκοὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν τῇ Ἐφεσίων ἐκλεχθείσῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει, ἐν τῇ ἀνατολῇ

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

Christiana mandata induxerunt ; idque hoc solo animo , ut serviant viro , qui præsumit ac sperat , se & auxilium sibi ferentes , omnia recte gesturos : dicimus Alexandrinum Cyrillum, qui sola nugacitate in sanctas Dei ecclesias hæretica introduxit dogmata , eaque confidit se argumentis comprobaturum ; & correctionem peccatorum effugere , solo Memnonis & prædictæ conspirationis episcoporum ministerio , speravit . Quapropter nos , qui silentium alioqui amamus , & in ceteris philosophice agendum censemus , nunc silentium , & ejus sapientiæ studium , fidei jacturam intelligentes , ad solos vos post supernam virtutem orbis servatores precando vertimur : quandoquidem scimus , pro pietate sollicitudinem vobis peculiariter convenire ; utpote iis , qui usque in hoc tempus custodierint , vicissimque per illam custodiantur . Suspensos autem hos libellos offerimus , tamquam coram sanctissimo Deo exhibenda esset nostra excusatio, non quod pro religione minus alacres fuerimus , sed pietati studentes , & pro ea sermones facientes . Nihil enim est quod Christianorum temporibus sacerdotes magis facere * debeant , quam ut coram tam fideli rege testimonium ferant , etiamsi parati essemus vitam ac corpora nostra in * fidei discrimine millies exponere . Idcirco propter Deum, qui videt omnia ; & per dominum nostrum Jesum Christum , qui judicaturus est omnes in justitia ; & per Spiritum sanctum , cujus gratia regnum gubernatis ; & per electos angelos , qui vos custodiunt , quos assistentes videbitis terribili throno , & horrendam illam sanctificationem semper Deo offerentes , quam nunc quidam adulterare nituntur ; pietatem vestram , quæ vafricie quorumdam obsidetur , id re ipsa adimentium , & hæretica capita fidei introducta stabilientium , quæ omnino a sanis dogmatibus aliena sunt , & cum hæreticis opinionibus conveniunt ; obsecravimus , ut vel si quis illic subscribat vel consentiat , & post promissam a vobis veniam contendere ultra nolit, præcipias illum in medium venire , [1] & ecclesiasticis pœnis subjacere , quo pugnare pro pietate melius possis . Nihil enim o rex magis regium fuerit , pro quo & cum Persis & aliis barbaris prælia committere festinasti , reddente tibi Christo pulchras victorias pro hac tua in ipsum alacritate . Obsecramus autem , ut sint apud Pietatem tuam quæstiones in scriptis . Sic enim facilius dignoscentur , & in omne posterum tempus reprehendentur peccantes . Si quis autem sermones , pro quibus delinquens fuit , negligens , voluerit per præceptum rectæ fidei prævalere , tuæ justitiæ ac judicii fuerit attendere, num & ipsam doctorum appellationem abjecerint , ii , qui de dogmatibus introducunt , * periclitari gravantur, & prædictis subjici nolentes, ut non redarguantur impie egisse , neque refutare ea digna putantes, ut mutua eorum conspiratio non habeatur inutilis . Jam enim per ordinatos manifestum est , quosdam ex illis pro hac impietate meditatos esse ut dignitatibus concessis nonnullos demereantur , & alios quosdam modos excogitasse . Et id manifestius obsistet ; & videbit eos pietas tua non multo post proditionis suæ mercedem quasi spolia fidei Christi distributuros , [2] At ex nobis quidam a pientissimo Juvenali Hierosolymitanorum episcopo olim ordinati , siluimus ; quamvis pro canonibus certandum esset , ne videremur nostræ gloriæ causa dolere . Et nunc quoque illius studia & præstigia tales [3] per Phœnicem secundam & Arabiam non ignoramus . Sane de illis nobis non vacat curam habere , qui civitatibus ipsis , quarum nobis ministerium contraditum, atque adeo vita nostra destitui maluimus , quam ista pro fide promptitudine . Verum adversus illorum conatus , Dei ac vestræ pietatis judicium opponemus . Nunc autem oramus , ut una ac primaria pietas curetur , & ne orthodoxæ religionis splendor , qui vix tandem sub sancti nominis Constantino irradiavit , & per beatissimos avum & patrem vestræ pietatis confirmatus est, a tua autem majestate etiam in alias barbaras gentes, & in Persarum gentem prorogatus est, nunc in ipsis regiæ aulæ penetralibus languescat , & apud vestram turbetur serenitatem . Non enim duplices in Persidem , o rex , mittes Christianissimi doctrinas , neque nostra magnum aliquid erunt , nobis discordia laborantibus , nemineque existente apud illos qui dijudicet : neque quis geminis communicabit verbis & sacramentis , neque certe pie a tantis patribus & incondemnatis sanctis desciscet ; sed neque regni commoda tribuenda erunt his qui diversa inter se sentiunt ; [4] neque parvus inde * usus pietatis hostibus excitabitur ; & innumera alia malignæ contentionis ipsorum quis enumerarit nocumenta ? Si quis autem est qui parvifaciat cœlestium rationem , talis sit potius quicumque olim , quam is cui omnem orbis potestatem dominus dedit . Nostræ autem preces sunt , ut judicium a tua pietate accipiamus . Mentem enim tuam ad exactam eorum quæ inquiruntur , comprehensionem Deus inducet . Demum si quid nunc prohiberet, (neque enim tuæ pietatis negotia omnia nota esse possunt) petimus a tua serenitate , ut ad propria tuto & feliciter commigrare nobis liceat. Nam videmus civitates nobis commissas ex tali mora non parum offendi propter eos qui etiam in rebus piis , ut videtur, contentionem quærunt, nulla inde proveniente utilitate.

Mire commentitiam suam modestiam commendant schismatici.

* decet, — * fideli. — *Act. 17.* — *Obscura hæc penitus & inepta sunt.* — * *Locus corruptus.* — ANNO CHRISTI 431. — * usus;

Altera eorumdem petitio e Chalcedone ad Theodosium Augustum missa.

SÆPENUMERO pietatem vestram & per nosipsos, & per eos qui a nobis missi sunt, docuimus, quod rectæ fidei dogma corruptioni obnoxium videatur & quod ii discerpere videantur ecclesiæ corpus, qui omnia susque deque faciunt, & omnem ecclesiasticam constitutionem, omnemque regiam legem conculcant ; universaque simul confuderunt, ut expositam hæresim a Cyrillo Alexandrino confirment. Nam ut a vestra pietate in Ephesum vocati sumus ad inquirendum quæstiones, quæ pullularunt, & ad confirmandum fidem evangelicam & apostolicam a sanctis patribus expositam ; nondum omnibus præsentibus convocatis episcopis , ii qui particulare concilium habuerunt , hæretica illa capita, quæ cum Arii & Eunomii & Apollinarii impietate conveniant , scriptis commentariis roborarunt ; & alios quidem deceperunt, alios vero terruerunt , alios autem de hæresi accusatos in communionem susceperunt ; & aliis , qui non communicabant, mercedem ut communicarent dederunt : alios demum spe honoris, quibus indigni erant , accenderunt ; & ita sibi multitudinem congregarunt , quasi nescientes , quod piam religionem non multitudo , sed veritas ostendit . Iterum lectæ sunt vestræ pietatis [1] literæ per magnificentissimum comitem Candidianum , significantes quod pacifice & fraterne quæstiones , quæ nuper exortæ sunt , inquirantur . Verum convenientibus omnibus pientissimis episcopis , nihil profuit lectio . Venit nobilis Palladius Magistrianus alias vestræ majestatis [2] literas afferens , docentes rescindenda esse omnia , quæ particulariter constituta fuerant , & concilium denuo congregandum, verumque dogma sanciendum . Contemptum est autem & hoc, more solito, pium vestrum mandatum ab his, qui omnia audent. Advenit rursus magnificentissimus magister Joannes , qui tunc comes omnium largitionum , alias iterum afferens [3] literas significantes , quod a vestra majestate trium depositiones decretæ sunt, tollendaque e medio suborta offendicula , solamque fidem in Nicæa expositam a sanctis & beatis patribus, ab omnibus confirmandam . Transgressi sunt, ut solent, & hanc legem ii, qui omnia pro ludibrio habent . Enimvero nec post lectionem a cœptis destiterunt , & communionem habuere cum depositis , & meminerunt eorum tamquam episcoporum , non permittentes , ut capitula ista, in damnum & corruptionem piæ fidei exposita , exploderentur , tametsi a nobis ad colloquium sæpius accersiti fuerint ; habebamus enim in promptu hæreticorum capitulorum argumenta . Horum nobis testis est magnificentissimus magister ; qui nobis & illis tertio ac quarto convocatis , & hæc nec prætendere audens, propter illorum inobedientiam , operæ pretium duxit posthac huc nos vocare . Advenimus nihil remorati , nec quievimus , donec huc perveniremus , & apud vestram pietatem, & apud illustre consistorium obsecrantes , ut ipsi certamen hoc pro capitulis susciperent , ac in colloquium venirent , vel ea tamquam aliena a recta fide exploderent , manentes in sola expositione fidei beatorum patrum qui in Nicæa convenerant . Et hi quidem nihil horum facere voluerunt ; sed manentes in hæretica contentione, permissi sunt ecclesias frequentare, & sacerdotio fungi: nos vero synaxi destituti mansimus tanto tempore , & in Epheso , & nunc ; innumeraque pericula & illic & hic pertulimus : & cum lapidaremur, & tantum non perderemur a servis monachorum habitu indutis , boni consuluimus , utpote pro pietate talia libenter perferentes . Posthæc visum est vestræ majestati , ut iterum nos ac illi convocaremur, & ut ad inquirenda dogmata inobedientes compellerentur . Hæc ut fierent , nobis expectantibus , vestra pietas in civitatem profecta est, & eos quidem qui de hæresi accusabantur , & propter hoc alios ex his depositos a nobis , alios vero excommunicatos , & deinde canonicis pœnis subjiciendos , præcepit ut in civitatem venirent , sacerdotio fungerentur, & ordinarent . Nos vero , qui pro pietate tantum certamen suscepimus , & pro rectis dogmatibus nullum non periculum sustinuimus , neque ingredi in civitatem jussit , ut fidei periclitantis negotium ageremus , & pro rectis dogmatibus urgeremus , neque ad propria remigrare permisit ; sed sumus in Chalcedone tristes, & gementes in ecclesia quæ exercetur schismate . Idcirco qui nullum responsum obtinemus , necessarium duximus , ut præsentibus literis doceremus vestram pietatem coram Deo , & Christo ipso , ac sancto Spiritu ; quod si quis ordinatus fuerit , antequam discutiantur recta dogmata , ab his qui hæretica sentiunt, necesse sit ut tota ecclesia scindatur, tam clero quam plebibus dissidentibus . Nullus enim piorum feret, hæretica colentibus communionem dari , propriamque salutem annihilari . Ubi autem hæc futura sunt , tunc vestra pietas præter suam mentem agere cogetur . Nam & schisma præter sententiam invalescet , & eos qui pro pietate certant , contristabit , non ferentes ut suæ animæ pereant , & constent contentiosis impia Cyrilli dogmata , quæ justificare volunt . Multi autem qui pietati student , & omnes nos , qui ex orientali diœcesi , & vestræ provinciæ ex diœcesi Ponti, & Asiæ, & Thraciæ , & Illyrici , [4] & Italiarum , Cyrilli dogmata admitti non sinent , qui & vestræ pietati librum beatissimi [5] Ambrosii miserunt, adversa pullulanti huic superstitioni docentem . Quapropter ne hoc eveniat , & vestra pietas magis conturbetur , supplicamus , precamur, obsecramus, ut edicat , ne ordinatio antea fiat , donec orthodoxa fides formetur , propter quam & nos congregavit vestra , quæ Christum amat , celsitudo .

Omnia hæc mera commenta sunt, & impudentissima mendacia. — *Omnes hæ literæ fuerunt surreptitiæ, dolo malo ab imperatoribus extortæ.* — *Et hoc falsum est : siquidem Orientales sæpius citati , synodo se sistere ausi non fuerunt.* — *Non erat certamen de capitulis, sed de justa Nestorii, injusta vero Cyrilli & Memnonis depositione.* — *Schismatici [illegible] suam pietatem.* — *Sed qui accusabantur , pii & orthodoxi erant ; accusatores vero hæretici & schismatici.* — *Scilicet schismatici curant pietatem & religionem.* — *Schismate exerceri non potuit, quæ schismaticos intra se continebat.* — *Illic [illegible]*

[6] Tertia schismaticorum postulatio ex eadem civitate ad imperatores missa.

NON hunc eventum sortituram vestræ pietatis expectabamus vocationem . Vocati enim honeste sumus , tamquam sacerdotes a rege , & vocati sumus ad confirmandam sanctorum patrum fidem; propterea etiam tamquam pio regi obedituri advenimus. Ubi autem venimus , neque ecclesiam minus secuti sumus , neque vestrum contempsimus edictum . Sed vestros nutus secuti sumus continue ab eo die , quo in Ephesum pervenimus , usque in hodiernum . Verumtamen, ut videtur , nihil nobis profuit in hoc sæculo modestia nostra, imo etiam plurimum, ut videmus, obfuit. Nam nos quidem, qui sic vos habuimus, usque in præsentem diem Chalcedone tenti conservati sumus ; nunc autem ad propria dimittimur. Hi vero qui omnia confuderunt, & orbem turbis impleverunt , & ecclesias discerpere contendunt , & pietatem manifeste oppugnant , sacerdotio funguntur , ecclesias congregant , & , ut putant , auctoritatem ordinandi habent (nimirum illicite ab illis petitam ,) seditiones in ecclesia excitant, quæ expendenda in usus pauperum in suos insumunt milites . Ceterum non illorum tantum , sed & noster rex es. Non enim parva portio regni tui est oriens, in qua semper recta fides refulsit , & cum hac etiam aliæ provinciæ & diœceses, e quibus congregati fuimus. Proinde ne despiciat vestra majestas fidem, quæ adulteratur, in quam & vos baptizati estis, & vestri progenitores; in quam & ecclesiæ fundamenta sunt jacta , propter quam sanctissimi martyres innumera mortis genera cum voluptate susceperunt ; cum qua & barbaros vicistis, & tyran-

Non vestra modestia , sed intoleranda temeritas & iniquitas vobis obfuit.

---

1 In Synodico, & manifeste illum sub Ecclesiasticis increpationibus tua pietatis judicio vindicare. 2 Synod. [illegible] vero olim quidam, dum quædam præsumpta sunt, a reverentissimo quondam Hierosolymitanorum Juvenali [illegible] dum certe quæ debeamus bellare pro regulis videremus. 3 Synodic. contra utramque Phœnicem & Arabiam. 4 Synodic. Nec parum ridiculum erit , quod tribuemus hostibus.

1 Quæ extant supra in part. 1. 2 Extant eæ in his Actis Conciliabuli hoc initio , *Magnificentissimi Candidiani* &c. 3 Quæ sunt inscriptæ nimirum , Cœlestino , Rufo &c. supra pag. 1253. 4 In synodico , & Italiæ. 5 Vide infra Epist. Orientalium ad Rufum. 6 Apud Harduinum titulus ; *Contestatio tertia , quam Theodosio Imperatori iidem septem Episcopi direxerunt a Chalcedone.*

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

tannos destruxitis, qua & nunc opus habetis in bello, quo Africam premitis. Est enim Deus omnium commilito vester, si pro pilis ejus dogmatibus laboraveritis, & prohibueritis corpus ecclesiæ dissumpi. Dissumpetur enim si opinio quam Cyrillus filei induxit, & alii hæretici confirmarunt, invalescat. Hæc ergo quidem coram Deo & in Ephesio & hic dilati sumus, & vestram pietatem docuimus, rationem illius, ut coram omnibus Deo, reddentes. Exigit enim & hoc a nobis, sicut divinæ scripturæ prophetice & apostolice docent. Ecce enim beatus Paulus clamat: *Testificor coram Deo, qui mortuos vivificat, & domino nostro Jesu Christo, qui testificatus est sub Pontio Pilato bonum confessionem.* Et Ezechieli præcepit Deus, ut admoneret populo; & minas adjecit, dicens: *Nisi annunciaveris, sanguinem quæ de manu tua requiram.* Timentes itaque hoc judicium, necessitatem estimamus iterum docere vestram majestatem, quod ii qui permissi sunt ecclesias habere, in ecclesiis docent quæ Apollinarius & Arius & Eunomius: illegitime & contra canones sacerdotio fungunur, & ultima ætate qui ad fe accedunt; & quis & ipsos volet audire? Nam per diritam gratiam, cui omnium hominum curæ est, & qui omnes vult servari, maxima pars populi fana est, & pro pilis sollicita est dogmatibus. Propter illos maxime dolemus. Et quia cruciamur, timentes, ne paulatim serpens morbus plures comprehendat, communque malum fiat; hæc non vestram serenitatem docemus, & docere non desistimus, & precamur vestram majestatem, ut nolitis precibus annuat, & nihil iniquat adjici ad fidem sanctorum patrum, qui in Nicæa congregati fuerunt. Quod si & post hanc nostram obfecrationem, hanc, quæ coram Deo data est, dedignatum non fuisperit vestra pietas, nos etiam pulverem pedum excutiemus, & clamabimus cum B. Paulo: *Mundi sumus a sanguine vestro. Non enim cessamus nocte & die*, ab eodie quo in hanc celeberem synodum advenimus, de regis, & principibus, & militibus, & sacerdotibus, & laicis testari, ne amittamus traditam nobis a patribus fidem.

Cyrillus filius Dei, non congratulat.

Ezech. 3. v. 18.

Ezech. 33. v. 8.

1. Tim. 6. v. 13.

Act. 20. v. 26.

Ezech. 3. v. 18.

Ezech. 33. v. 8.

Ezech. 3. v. 18.

Ezech. 33. v. 8.

Ezech. 3. v. 18.

Ezech. 33. v. 8

ACTA ADVERSUS CYRILLUM Ann. 449.

lia, illa salutare. Tu autem illis prædicans ea ve-
nerari non debere, sed solum verum Deum, qui
constituit montes in statera, & silvas in libra, &
metitur manu aquam, & cœlum palmo, & om-
nem terram pugillo; qui constituit cœlum quasi
cameram, qui continet totunditatem omnis terræ,
& habitantes in illa quasi locustas: & hunc, qui
omnia verbo fecit, & unica momenti inclinatione
exhibet ea quæ non sunt, ut sint; & dedit his qui
non erant, ut essent, sola voluntate: quasi obli-
tus horum omnium, passionibus obnoxium facis,
& legem ponis ut adoretur Deus passibilis. Et pa-
gani quidem, ut prædicta est, [1] avaritiæ verbo
capti, etiam colunt impassibile vocant, & solum
impassibilem appellant, & stellas immortales fa-
tuunt, & certum quam calcant, inter deos nume-
rant. Nos autem invisibilem, ingenitum, in-
comprehensibilem, incorgitabilem, passibilem
esse credemus? Absit. Salvator noster & benefac-
tor, ne sic apostatæ simus adorationis tuæ, ne
sic ignoremus tuam naturam, ne sic ingrati simus
de tuis donis, ne suspicemur passibilem nostrum
liberatorem, qui nos e passionibus ad impassibili-
tatem transtulit, & nobis passionibus obnoxiis
impassibilitatem largitus est. Hæc & pro nobis
legationem afferimus Deo, qui gloria in cœlis.
Amen.

Iustinii Antiochiæ episcopi homilia in Chalcedone dicta post hæresiarchæ Theodoreti, ut suus animarct.

Ps. 82. 5. 6.

SANCTA lex est, ut patribus accepta ferantur
ea quæ filiorum sunt. *Mens igitur ab Gaiano,*
& mente Manassis: imo non mei sunt, sed Dei,
qui veritam cum nostra congregavit ecclesiam, &
hinc pro pietate celum cum aliis deorsu largitur est.
Liquidem inter vos ideo fortasse, ut dicunde falsi-
tatem fuisti, & valedicerem; [2] eremin vobiscum
sumus, ad fratres nostros contendentes. Transit
enim quocumque vult abique impedimento caritas-
tis natura. Saluto vos, & oro, ut patem habea-
tis cum Deo, prius quidem fideles, nunc autem
confessores. Quisquis magnæ facultates possidere
vult, Deum miliat: & impiger, ut cunkcu-
vet quæ possidet. Nullus igitur a paterna fide de-
flituat, quam, & nos, ut depositum, apud filios de-
ponimus. Respicite ad progenitores, quos neque
tormenta, neque mors, neque aliud quid humanum
valuit a fidei incertitate avellere. Posco vo-
bis cum parvæ quidem mina sunt, magna tamen
merces: parvæ passiones, sed coronæ magnæ.

Epistola quorumdam orientalium, qui Constantinopolim missi fuerant, ad Rufum episcopum,

Deo dilectissimo sanctissimoque comministro Rufo, Joannes, Hiomerius, Theodoretus, & reliqui episcopi in domino Salut.

ABSTRAHAMUS pietatem & ecclesiasticam
concordiam ob sanctitatis abhorrentem
non parvum detrimentum accipite. Et-
enim si præsto fuissent, confusiones turbaf-
tas venere exfuscitatas compescuisset, & ha-

ANNO CRISTI 431.

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

Ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν τῶν ἐν τῷ Κυρίῳ ἀγαπητῶν ἐπιστρέψατε τὴν ἀγάπην, ἵνα μὴ τὴν ἀρχαίαν ἀγνοήσωμεν τὴν σὴν φύσιν, ἵνα μὴ τὴν σὴν δωρεὰν ἀχάριστοι γενώμεθα, ἵνα μὴ τὸν σωτῆρα ἡμῶν τὸν ἀπαθῆ ἐν παθητοῖς ἀποκαταστήσωμεν. ταῦτα ἡμῖν ἐστι τὰ τῆς πρεσβείας ἡμῖν ἐν τῷ Θεῷ τῷ ἐν οὐρανοῖς δοξαζομένῳ. Ἀμήν.

Ἰωάννου Ἀντιοχείας ἐπισκόπου ὁμιλία ἐν Χαλκηδόνι ῥηθεῖσα μετὰ τὴν αἱρεσιάρχου Θεοδωρήτου, ὡς ἂν αὐτὸν ἀνακαλεσάμενος.

Ps. 82. 5. 6.

ΑΓΙΑ μὲν ἡ νομοθεσία, ἐπὶ τοῖς τῶν υἱῶν ἐκφερόμενα. *Ἐμὸν οὖν τὸ Γαλαάδ, καὶ ἐμὸν τὸ Μανασσῆ:* οὐκ ἐμὸν μὲν οὖν, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ, ὃς τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν ἐπισυνήγαγε, καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιδίδωσι τῶν ἄνω δωρεάν. Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν ἐμὸν ἀπεστάλη ὑμῖν, ἵνα τὴν ἀλήθειαν ἀφῆτε, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῖν ἀπεστάλη τὴν ἀγάπην. ἀγάπη γὰρ ἀκωλύτως ἐν τῇ φύσει τῶν ἀγαθῶν. πλουτεῖν δὲ ἐν τῷ σῷ νόῳ περιφημίσω σε, ἀλλὰ τὸν ἀφοβοῦντα, καὶ ἀχειροῦντα, καὶ μὴ παρὰ τὴν ἀγγὺν κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν κεκτημένων, τῶν δὲ Κυρίλλου τὸ ἀλλεξιφάρμακον ἐκβάλε κερδαλέον καὶ ἀστοργότατε· ἀ τῶν ἐκκλησιῶν χάριν κεκοσμήκασι, συμβάλοις δὲ ἡ τῇ Ἀρείῳ ἢ Εὐνομίῳ ἀνατεθείσῃ, ἢ ὑπεθεμεκτίζον πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τοῦ μονογενοῦς τὸν υἱὸν θεόν. τοιγαρτοῦ λόμῃ τὸ τέκνον λίαν ἀπέτρεψε οὐ ἀπὸ τῆς ἐφέσεως τοῦ θεοῦ δόξης, ὡς ἔνεργοι οἱ ὁν δικαίωμα δυνάσταιμι, ὅτι τὸν μὲν τῶν Νεκρῶν ἀκοῦσθαι ὑπὸ τῶν μακρῶν τῶν χρεστοφόρων τέτο. ἀλλ' γὰρ αὐτὴ ἐδόκει ἐκ ὡ ἀνθρωπίνῃ ἀνθρωπίνῃ, ἀλλ' τὸ ἐδόκει ἐκ

ACTA ADVERSUS CYRILLUM

per totam, cui ipsum & in exilio. Hæc in A ipso mox exordio sanctitatitum indicare cogitivimus: verum mutationis alicujus, & a malis iniice emerionis spe dedit, hactenus expectarimus: at ea nos spes fefellit. Nam neque implam hanc hæresim propugnare desistetur, neque piissimi imperatoris consilia reverentur. Etenim quinnum jam nos & ipsos affatus, illis quidem ostendit, ut vel capta Cyrilli tamquam cum fide pugnantia rejiciant; vel certe, suscepto in eorum defensionem certamine sanctorum patrum confessioni consentanea esse palam faciant. In prompta enim argumenta habemus, per quæ ostenduri eramus, quod orthodoxæ fidei doctoribus manifeste adversantur, plurimunque hæreticorum doctrinæ consentiunt. Nam eo homo perversorum germinum auctor per hæc ipsa docet, divinitatemque unigeniti filii Dei palam esse, non autem humanitatem, quam pro salute nostra suscepit; cum divinitas inhabitans passionez corporis quasi propriis sibi attribuerit, & tamen in propria natura nihil ipsa pateretur. Addit præterea, ex divinitate & humanitate unam fabricam esse naturam: siquidem illud, *Verbum caro factum est*; ita exponit, quasi divinitas converiionem aliquam passa, & in carnem transmutata sit. Ad hæc cos excetrat, qui sanctæ evangelicæ apostolicæque voces de Christo domino diffingunt, ut humiles quidem ad humanitatem, divinas vero ad Christi divinitatem referant. Quod Ariani & Eunomiani sentiunt, humilesque dispensationis voces ad divinitatem referentes, Deum Verbum creaturam & factuam, alterisque fabulnasse, & patri inæqualem esse affirmant non dubitantes. Quæ vero blasphemia ex hisce principiis consequatur, quivis facile intelligit. Nam & naturarum inductiva confusio, & Deo Verbo attribuitur illud: *Ego sum Deus meus, ut quid derelinquisti me?* & illud: *Pater mi, si possibile est, transfias a me calice iste*. Rursum James, Isiæ angelica confortatio, & illud: *Nunc anima mea turbata est*. & incertum: *Triste est anima mea usque ad mortem*: & quæcumque talia in domini nostri humanitatem ceciderunt quæ perfidiæ cum Arii & Eunomii impietate conspirare facile quis videret. Illi enim cum hæretisiam, naturamque diversitatem adfinxere non valerent, perspellones, & humiles illas voces divinitati Christi, ita ante dictum est, adscribunt. Nonne autem pietas, Arianorum doctores nihil aliud in ecclesiis suis hoc tempore doceret, quam quod condabitatis vaticiniis affirmarent jam dictum cum Ario sentiunt, quodque veritas, quæ diu latuerat, nunc tandem in lucem prodeat. Non autem in dogmatibus hæreticorum, qui apud Nicænos convenerant, & eorum qui post illos doctrina clarueruut, Eusthathii Antiocheni, Basilii Cæsariensis, & Gregorii, & Joannis, & Cyrillorum, & Theophili, & Damasi Romani, & Ambrosii Mediolanensis, & reliquorum qui cum his eadem docuerunt, perseverantes, piissimorum regum religiosissimi, & apostolica & prophetica voce sequentes, exactam orthodoxorum regulam nobis tradiderunt, quam non inconsulto insignemque

Tum cuiusque sententiam, ut mentem, quidem simpliciter.

Hæc Cyrillus tamquam non genuinus, non publice tradidit.

Jsai. 9.

Jsai. 40.

Jsai. 53.

Jsai. 11.

Jsai. 6.

Jsai. 7.

Jsai. 8

ACTA ADVERSUS CYRILLUM.

ORIENTALIUM SCHISMATICORUM

Exemplaria ad fratres, qui communi omnium nomine Constantinopoli legatione fungebantur.

Omnibus modis piissimis & sanctissimis ac religiosissimis episcopis, Joanni, Joanni, Hymeriis, Paulo, Maximo, Aspingio, Theodoreto, Stellario, episcopis, synodus quæ in ecclesia Ephesi congregata, in domino Sal.

QUONIAM didicimus vestros pro religione labores, cum divina a regis nostri Christianis amantis & pientissimi, Cognovimus experientia, dominum Jesum Christum celestias suas non derelinquere, qui sane & vobis orthodoxia decentem gratiam exhibuit, adversarisque multo rubore confudit, pientissimumque nostrum regem recte fidei sanctissimæ ecclesiæ accedere fecit. Confidimus autem, quod & vobis libertate facedotibus Christi digna certantibus, & pientissimi nostri regis vita per Dominum salva, a pacificum finem per habitant finit. Ut fomentur hæretica, ut per totum orbem in ecclesiis iterum sanctorum patrum ordinatova deleo relocetur. Verum adversarii non cellant usque in præsentem diem solitam exercere tyrannidem, eo quod nostam indignationem experiuntur. Ubique enim illicitas depositiones in ecclesias mittentes, turbant & eterum & pleborum. Subscriptimus item in dondum exemplaribus, quæ a vestra sanctitate nobis fuit missa: pro quibus oramus, ut contra pullulantem impietatem pro veritate certamen, ubique ad fanguinem obsistatis, scientes quod cum vestra sanctitate concordant ea quæ nos confitemur. Parati etiam fumus pium *moti*, quam fuscipere unum ex hæreticis Cyrilli Alexandrini capitulis. Quæ autem ad perfonarum dehonestationem attinent, perpetuo filentio abrogamus. Qui enim recipiunt eum in hæreticis libris commentarii (hæretica commentaria, qui fedit, patrum fidei conjunxerunt,) hæ ratione declarant feipfos hæreticos, & ab orthodoxa fide alienos. Quomodo igitur, eo, fcili potest, ut duo hæc diverfa, depofitio & capitula, communia? Nam in fide digni funt qui eum recipiunt, digni fide erunt & in capitulis hæreticis, quæ exponunt. Si autem capitula redarguunt ea hæreticis, omnino hæreticorum eft & depofitio. Hæc autem & ea pientiffimum noftrum regem fcripfimus, nulli exemplari ut quod operæ pretium videbitur, fcriatis. Non autem enim nobis folicitudo eft, quam pro veritate ipfa, ne fi depofitio quæ ab hæreticis facta, robur accipiat, valeant & hæreticis capitula, & alia quæ ab illis contra multos facerdotes facta funt. Bona nobis fiducia eft, quod veritas fanctitas hæc omnia docebit, & illa facilit, quæ omnia quæ ab hæreticis facta funt, irritent, five depofitionem, five excommunicationem, idque tam fynodali refcripto, quam regio edicto. Non ignorat enim vestra pietas, quod habemus quod

A dam episcopos nobiscum desolatos in suis provinciis. Demum mismus vestras sanctitati recens factam expositionem ab Alexandrino hæreticorum capitulorum, ut consideres per illam offendente sunos impietatem. Sicut & rogavimus vestram sanctitatem, dignemini curare, ut nos ftatim dimittamus, maxime quia nunc hiems ifiat. 4

RELATIO ORIENTALIUM,

qui Ephesi degebant, ad Theodosium & Valentinianum Augustos.

Pientissimis & Christi amatoribus regibus, Theodosio & Valentiniano Augustis, sancta synodus quæ Ephesi est congregata.

EDOCTI ex fanctiffimorum & pientiffimorum miniftrorum noftrorum litteris, ad pro tota fynodo ad vestrum pium comitatum pervenerunt, tum quod benignus illis ad vestram pietatem patuerit accessus, tum quod majestas vestra nolunt per orthodoxa fide seiscis, gerili fumus, quasi præfentes prædidis ferenam vestfem pietatis faciem limul intuerimur. Cognovimus enim, quomodo ea quæ ab adversariis, vestro jubilo indicio obtinere fuere accepta, a fanctorum patrum qui in Nicæa, Ifdes, pro qua & pratures pientiffimi epifcopi, & nos foliciti fumus, recognitorum meruit. Credimus itaque, Deum fe inftituiffe vestram pietatem, ne quo modo commoveretur apoftolica fides, per quam a progenitoribus regnum habet vestra majestas, omnicque alienas nationes fubditas habet. Et propterea gratiarum actiones, & continuas preces folio more cum magno gaudio Christo domino offerimus. Quoniam autem fub vestro imperio **magna quadam fiducia** eft facerdotibus, condimus omnes ea, quæ nos moerore conficiunt & folicitudine, cognoviffe vestram majeftatem, & fortumque remedium petere. Unde oramus, & ante vestfiga vestra provolvimus, ut nos cum longanimitate humilitatem vestræ pietati fuftipiatis, & pulfe petentes de offenfa perfona ab his qui recuperunt hæretica capitula Cyrilli Alexandrini, & in Ipfum inque egerunt, non Nam qui introduxerunt hæretica capitula, & turbaverunt fanctorum patrum fidem; & hæc inforum partem in ipfis commentariis enhancilliciam depofitionem fecerunt. Et credimus non vilum fuiffe incorrupto vestro & recto judicio juftam illoqua ftare condemnationem, quos condemnatos manifefte operos, inpotet convictos hæreticos. Quæ autem particularier feorura funt ab illis & contra ecclesiafticas conftitutiones, & contra pientiffima vestra feripta, jam a multis dudicit vestra majeftas, fi in nullo ab ipfis offendatur, vestfiga edictis non oblectentur, & ecclesiafticam fidem prædicent. Nam eili millos fugiens tumultus evaset, & ipfe privatim agere malit; quod tamen, ne fides ipfarum feratur, quod illegitima illis depofitio ab his qui hæretica capitula introduxerunt, facta fit,

EPI-

1 Sic Vinca ex editione Baffettani Rob. Wiseri; Ernesti tiuiius: *Exemplaria Orientalium, ad Constantinopoli fuit* [illegible] *Etiam alia pontifex verfio in fynodico Cafinenfi, fed minus proba.* 2 Lege cum Hardouino: *cum divina gratia, in fynodicis regio Ms.* 3 In Synodico *Vi & fulvanus Domini Imperatori ingfei pifcinam* [illegible] *pacificum finem habent, nutritum fuerint. Ac quidem deponpahma haræfes; refpicfelis quidem cuefies per* [illegible] *ferine mandatis.* 4 Opus hic fubjicit Hardouinus ex Collectioni fynodico Ephesiorum fubfcriptionum, deinde Ephesinam Synodum, Cyrillum, Constantinopolitanam Synodi Cyrillum Cirillum, ac Isidorum Pelusiotam Alexandrinum, infos defcriptos. 5 In Vet. cit. Vet. *Relatio Orientalium in Ephesi ad Augustos.*

ANNO DOMINI 431.

EPISTOLA LEGATORUM

Schismaticorum ad suos in Epheso.

Dominis maxime honoribilibus & pientissimis episcopis, qui in Ephesi sunt, Joannes, Joannes, Hymeriis, Paulus, Maximus, Aspringius, Theodoretus.

QUINTO accessus nobis contigit: & quamvis multum de hæreticis capitulis disceptaverimus, juraverimusque fapia pientiffimo regi, quod impoffibile fit nobis communicare his qui diverfa fentiunt, fi nondum exploferint capitula; & quod Cyrillus, etiam fi rejecerit capitula, a nobis fafcipiendus non fit, eo quod ipfe tam impia hæreticos hæreticofque factos fit; nihil tamen profecimus, eo quod & adverfarii inftarent, & audiontes hos tam impodenter obloctantes non comperiemus, nec cogerent eos, ut ad inquifitionem & colloquium veniente; hæc enim via effugiunt, de capitula examinentur, & de his difputari prorfus non finunt. Nos autem propter veftras preces ufque ad mortem inftare parati fumus; & neque Cyrillum fufcipere, neque capitula ab eo expofita, neque illis communicare, priufquam explodantur quæ male filed adjecta funt. Obfecramus igitur & veftram fanctitatem, ut fapiatis eadem quæ nos, eumdemque habetem offendatis. Certamen enim nobis pro religione eft, quam folam habemus fpem, & propter quam expectamus fruitures nos benignitate falvatoris noftri in futuro feculo. De

Cyrillus Alexand.

1 *Exemplum relationis sancti concilii, missæ per Palladium magistrianum, Kalendis Julii, mensis Epiphi septimo, indictione xv.*

Piissimis, Deoque devotissimis Theodosio & Valentiniano, Augustis, triumphatoribus, semper victoribus, sancta synodus, quæ per Dei gratiam sacrosanctæ majestatis nostræ in Ephesiorum metropoli convenit.

VESTRA quidem piissefas pietatem confirmare volens, catechisem dogmatum, examinationem facitæ Synodo injussit quam & fecimus, antiquam fecuti traditionem fanctorum patrum, fanctorumque apoftolorum & evangeliftarum, & trecentorum decem & octo (patrum) apud Nicæam quondam congregatorum, quam etiam una voce unoque confenfu interpretati, perfpicue teftatam pietatem vestram habentem in ipfis commentariis actorum, in quibus & Neftorium di-

Διπλόκρατοι τεχάρματα.

EPISTOLÆ CATHOLICORUM,

quibus Schismaticorum præcedentes doli refelluntur.

Exemplum relationis sancti concilii, missæ per Palladium magistrianum, Kalendis Julii, mensis Epiphi septimo, indictione xv.

Piissimis, Deoque devotissimis Theodosio & Valentiniano, Augustis, triumphatoribus, semper victoribus, sancta synodus, quæ per Dei gratiam sacrosanctæ majestatis nostræ in Ephesiorum metropoli convenit.

VESTRA quidem piissefas pietatem confirmare volens, catechisem dogmatum, examinationem facitæ Synodo injussit quam & fecimus, antiquam fecuti traditionem fanctorum patrum, fanctorumque apoftolorum & evangeliftarum, & trecentorum decem & octo (patrum) apud Nicæam quondam congregatorum, quam etiam una voce unoque confenfu interpretati, perfpicue teftatam pietatem vestram habentem in ipfis commentariis actorum, in quibus & Neftorium di-

versa fenitre manifesto deprehensum exauctoravimus. Neque enim sententiam fuam in Episcoporum metropoli constitutus adeo diffimulabat, ut aliis indicia & argumenta reprincendæ ellet: fed quotidie reclamabat, dogmata fide aliena prædicans apud complures. Omnia vero in actorum commentariis diluciide figillatimque vefitræ pietati recenfimus. Sed quoniam magnificentiffimus comes Candidianus Neftorii amicitiam pietati anteponens, aures pietatis vefitræ praeoccupare fatiavit, priufquam majeftas vefitra exacte, quæ gefta funt, intelligere; priufquam commentarios accipere, & quæ acta funt, accurate confiderare, ea pietati vefitræ fuggerere fluduit, quæ & filii placita, & Neftorio grata erant, priufquam majeftas vefitra ea commentarium, quæ (fynodi) acta compleftebantur, lectione veritatem haufiret: in quibus apparet, ne minimam quidem malevolentiam contra Neftorium non exercuiffe, fed ipfa veritatis dogmata expofuiffe: quibus comparantes quæ a Neftorio prædicabantur, elare deprehendes ipfius fcriptis, epiftolis, & publicis fermonibus; fanctio evangelio, quæ ad Chriftum univerforum dominum pertinent, nobis oftendebat, in medium propofito, fententiam tulimus. Quamobrem majeftatem vefitram rogamus, ne quem comm digneturat admittere, qui hominii amicitiam pietate priorem docuit. In horum enim numero cum Joannem reverendiffimum epifcopum Antiochenum exiftere, hoc eli, ita animo comparatum elle odorati effemus, ut qui amicitiæ malles gratifficari, quam fidei utilitatem fpectare, ea eo conjuftum faciente quod neque majeftatis vefitræ minas veritatis, neque pæ fidei jam inde ab initio tradiæ zelo permotus, fanctam fynodum poft terminum a vefitra majeftate prefitutum, per dies viginti & mum fuperfedere, mauffet: univerfi, qui in fancta fynodo orthodoxi, folialque fidei ftudiofi fumus, ad eorum inquifitionem nos conferre coafti fumus, quæ ad pietatem pertinent; illud reverendiffimo Joanni epifcopo accidiffe rati, quod magnificentiffimus comes Candidianus pafius, elle non obfcure deprehendimus; non enim omnium eli pietati amicitiæ anteponere, pofte nere. Erat autem hæc noftra de Joanne epifcopo religiofiffimo fuipicio non inanis, nec vana. Nam cum Armenia appellaffet, Neftorii fententiæ ita laftantem apertis caufæ fynodi declaravit: five hoc inde evenerit, quod amicitiæ gratificaretur; five inde, quod in dogmatis errore eum eo communicaret.

Sed quoniam, quæ ada fuit, vefitræ majeftati aperte exponere, ut diximus, prohibemur, magnificentiffimo comite Candidiano nos impedente, ne quæ pia rationes prefitimus, indicemus, omne vetus fludium & auxilium Neftorio impedente; majeftatem vefitram rogamus, ut fanctæ fynodi ftudium erga Deum coadjuvet, magnificentiffimumque Candidianum, scorsus, & quamque e fancta fynodo, qui ea quæ gefta funt, coram vefitra pietate exponant ac disfendant. Sunt enim illi qui diverfa a recta fide fentiunt, ad regendam impofturam fibique adeo callidi, ut quidam quoque fanctiffimi epifcopi, occultato errore a Neftorio, deceptæ fint, cique fefe adjunxerint, qui acfifque illius fubfcripferint: qui tamen, pofteaquam diluciide quid fentiret, effent percontati, illumque fuas blasphemias retegentem compeffiint, ab eo defciverunt, ac fanctæ fynodo fe adjunxerunt, patefactaque ejufdem blafphemia, condemnationis fententiam adverfus prædictum Neftorium una nobiscum tulerunt. Itaque apud Neftorium & reverendiffimum epifcopum Joannem Antiochenum tuginta feptem, paucis plures, tuidii funt: quorum major pars, quod criminibus fint obnoxii, & fanctæ fynodi fententiam verentur, ut diximus, Neftorii factioni fefe addiverunt: (corum quoque nomina, majeftatem vefitram oblitus, B alii ex his dogmatum pravitate fordati, ut pote Pelagiani, & diverfa a pietate fentientes; quidam ante multos annos gradu motifunt: nonulli quoque ob alias graves culpas poft probationem multfandi a fynodo; quæ quidem fynodus omnes totius orbis fanctiffimos epifcopos tum demque fententiates habet. Nam & magnæ Romæ epifcopus fynodo fimul interefi, & Africani per piiffimum archiepifcopum Cyrillum, cum quo fuam fententiam conjunxerunt; qui folia locorum intercapedine diftuncti, cum ipfius, cum omnium noftrum fententiæ confenferunt. Sed neque quifquam e piiffimis epifcopis Neftorio & reverendiffimo epifcopo Joanni fefe adjunxiffet, nifi fuam ille impietatem fermonum involucris caliide diffimulare fcriffet, illique qui cum eo tunc fentiunt, multam a fynodo fibi imponendam metuffent. Nos vero temporis angufiiis exclufi, ad majeftatem vefitram late fcribere requivimus, quæ etiam a magnificentiffimo comite lecuiro perpeffi fumus. Hic enim univerfam fanctam fynodum vehementer confterbat, vehementiffime epifcopi formidinem per quafdam tumultuationes & externam incurfionem incuffit, ut plures e nobis etiam de vita ipfa periclitarentur. Verum fingillatim majeftatem vefitram edoceamus fi placitæ permiffum poffit, fugitt quod petivimus: & quinque [illegible] tunc, illic ut rogaret, & omnibus & inquit quæ [illegible] fuit, majeftatem vefitram plenifime doceburn. Sane qui in confeffia canonicam depofitionis fententiam contra Neftorium hæreticum tulimus, dicerent & eo amplius nuncinamur, ea toto terrarum orbe collefti, tumuque occidentem nobis confentientem habentes: fubfcriptionis autem pauci hui relationi, omnibus tamen prædictis, atque affentientibus, eo quod devotus magiftrianus Palladius maxime abire properaret, neque tardam omnium fubfcriptionem expectare poffet: Deus, qui eft fuper omnia, multis annorum curriculis impetum vefitrum confervet, piiffimi, victores, femper Auffufti.

Flavianus Philippenfium epifcopus fubfcripfi.

Schifmaticorum autem nomina hæc funt. Joannes epifcopus Antiochiæ Syriæ, Macarius, Helladius, Julianus, Tranquillinus, Alexander, Maximinus, Diogenes, Helladius, Apringius, Dexianus, Placon, Gerontius, Alexander, Alfacius, Theodoretus, Antiochus, Dorotheus, Meletius, Joannes,

1 Vet. V. plures minus. 2 Vetus V. Et fanc nomine eorum cetere quæ fcripsum ut, ipsa; Joannes Ce-

EPISTOLÆ CATHOLICÆ COELIM.

Zebinus, Paulus, Petrus, Moseus, Fritilas, Jacobus, Zebinus, Marcellinus, Himerius, Theofebius, Eustathius, Anastatius, Basilius, Iliades, & Maximus. Hi soli impium dogmatum Nestorii participes, civitatem circumcursant, tumultus excitant, seditiones movent, ordinationes pollicentes: quo fit, ut omnes quotquot in hac civitate degunt orthodoxi, id lapsicantes & verentes, ipsos ab hac illicito contatu prohibeant.

* Rescriptum episcoporum Constantinopoli incarcerationis ad commonitorium sanctæ synodi.

Habetur sup. ch. 1. pp. 1149. 1150.

SANCTA synodus justa piissimorum Christianissimorum imperatorum nostrorum edictum apud Ephesum congregata, ubi comperit Christi inimicum in eadem animi sententia permanere, neque ab impii doctrina aliquando desistere; quo terrar um orbis offensio in posterum conqueiceret, ipsum gradu & ordine movit. Posteaquam vero id in Constantinopolitana urbe perveniretur ut, qui Nestorii fluitisi grant, ecclesiasticique omnis ab illo accepterant, veritatem circumvenientes, omnia fallacet tum navigia, tum publicae quoque vias obsidentes, neminem prorsus a sancta synodo Constantinopolitana venire, neque inde turbam ad synodum abire permittebant: ex interim, quæ inimici Christi erant, altro eiroque deferebantur. At quia nihil potest quisquam contra Deum, (quid enim est homo?) Dei dispensatione, epistola quæ ex Ephesina civitate ad sanctos episcopos & monachos perscripta iterat, opera cujusdam mendici, qui in arundine cum inclusam gerebat, tandem reddita est. Hic namque dum ita mendicat, una cum arundine ipsam quoque epistolam tulit. Confestim omnes archimandritæ, monachorum externis plagis, exurgunt, hymnosque & psalmos alternantes, ad regium contendunt. Erat autem inter alios archimandritas fanctus Dalmatius, qui annos quadraginta octo reclusus, extra monasterii fui septa nunquam pedem extulerat: Piissimus vero imperator accedens eum vilebat, & cum ob frequentes terramotus Constantinopolim concitentes, orebis piissimi imperatoris pottri precibus ad exitum, communemque alionum, supplicationem jam antea provocatus hoc fuitet, nunquam tamen ad ecclesiam potuit, si exiret, vel ad supplicationem se conferret. Cæterum dum in hac re quid facto opus esset, Deum precando consuleret, vox cælitus ad eum delapsa, ut egrederetur, imperavit. Nonne ergo Deus gregem suum perire in finem. Comitatumque eoldem eximi non parva orthodoxorum multitudo, Cum vero ad palatium pervenissent, archimandritæ ab imperatore accisi, ad illum ingrediuntur: pedes vero & monachorum cœtus antiphonarium manifestissimi intentia forti manfit. Archimandritæ porro quod responso potiti segreditunt: exclamant, omnes simudam imperatorem, cum respondent; ad sanctæ Mocii martyris basilicam concedamus. Hoc cum imperatori responsum, una cum ipsa eoque epistolæ sententiam percipiens,

A Ἅγιος, Μελέτιος, Ἰωάνης, Ζεβῖνος, Παῦλος, Πέτρος, Μωσῆς, * Φριτίλας, Ἰάκωβος, Ζεβῖνος, Μαρκελλῖνος, Ἡμέριος, Εὐσέβιος, Ἀναστάσιος, Βασίλιανος, Ἰλιάδης, & Μέξιμος· Οὗτοι μόνοι κρατοῦσι τῆς ἀτόπου δογματοποιΐας Νεστορίου, περιέρχονται τὴν τοῦδε τῆς βασιλίδος ἡ κάτοικοι κινοῦσι, χαριζόμενοι ἐπεξηγούμενοι· ἀφῆς πάντας τοὺς ὁσοῦ τὴν ὀρθοδοξίαν, ἢ τὴν περὶ τὴν ἀθέου ἀνοίας ἀπόστασιν αὐτοῦ· τὴν ἀπόστασιν ἐπιχειρεῖν.

Ἀντίγραφον τῆς ἀφιέσεως τῶν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτετάκτων ἀφῆς τὴ παρὰ τῆς συνόδου ὑπομνηστικόν.

B ΣΥΝΑΧΘΕΙΣΑ ἡ ἁγία σύνοδος ὁ Ἐφέσου ἡ τὸ θεοτόκιον τῆ ἀστεβείας ἡ αἱρεσιαρχίας ἡμῶν βασιλέων, & ἐμβάν τὸ ἔθνος τὴ Χριστοῦ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένοντα, & τὴ ἀυτῆς κηρύττοντα, κεκλόνη αὐτὸν, ἐπ πολυτοῦ τὸ οἰκουμένου ὅλης ἐκκοπῆ τὸ ἐκείνου. κρ ὡς ἐξηνεμίζθη τοῦτο εἰς Κωνσταντινούπολιν, κάτοι· οἱ τὰ εἰκείνα κατοῦζοντες, κάτοι τὰ ἐκλεκτικὰ κλεβόντες καὶ αὐτὰ, σωστικαλοῦντο τὸν ἀληθινὸν· λέγουσι δὴ, φοβοῦντες τὸ πλῆθος, τὸς ὁδοὺς, & μὴ συγχωρεῖν μὴ ἐλθεῖν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῆς ἀπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, μὴν ἀτελῶν ἐκεῖ· ἐπὶ δὲ μόνοι τὰ τῆς ἐχθρᾶ τὴ Χριστῆ ἐφέρετο ἡ ἀπόφασιν. ἐ ἐπεὶ θεὸς δύναται ἀφῆς θεὸν· τὶ γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος; ἐξ οἰκονομίας θεῦ ἐγγρεῖ ἐπιστολὴ ἀπὸ Ἐφέσου γραφεῖσα ἀφῆς τὰ ἁγίου ἐπισκόπους ἡ μοναχοὺς, κομισθεῖσα δὴ ἐπὶ τὴ τινὸς ὑ ἀδικοῦντος κοίτοῦ κελλοῦ ἐνοῦτο· ἡ ὅτος ἐκεῖνος, ἡ ἐκφορεῖται τὴ κελλοῦ, τὴν τῶν ἰδίων ἐφέρ, & ἀκόμτων τῶν τὴ μοναστῶν, ἀμα τῶν ψαλμῶν ἡ ὑμνῳδοῦντα αὐτῆ· ἐξέλθον ἐπὶ τὸ πολιτικὸν, ἤθροισαν· ἐπὶ δὲ ὁ ἅγιος Δαλμάτιος ὁς τὴ ἀγχωμένου, ἡ ἑξηκοντὰ ἔτεσι ἔχων μὴ ἐξελθὼν τὴ μοναστηρίου αὐτῆ, ἀλλ' ἐν ὡ ἀνοκλεκόμενος· ἡ δὲ Βασιλεὺς τῶν βασιλῶν ἐτίμηση αὐτὸν· & ἐθέλεσεν αὐτὸν· ὡς δὲ "νοῦν ἀνθρωπίνων ἐν Κωνσταντινοῦπολιν, & ἀπόκρισιν τὴ βασιλέα ἐν τῆ ἀνάγκη τῆ ἀπόκρισιν τὴ Νικόδημος, μόλιστα ἐξελθὼν & Νικόδημος ἐπεῖνον. ἀξιωθὲν δὲ αὐτὸ τοῦ τοῦτο· ἐκεῖνος δὲ κλεῖσε αὐτὸ κεφαλὴ λέγοντα, ἐκεῖ ἐξελθεῖν· θεὸς γὰρ ἐξ ἐθέλοντο ἐκεῖνο· ἐκεῖ αὐτὸ τὴν ἀγγέλων ἐν τῆ ὁδῷ· ἐν δὲ ἐκεῖ αὐτοῦ, ἡ λαὸς πολὺς τὴ ὀρθοδόξων. ὡς δὲ ἐν ὁδῷ τὴ ἀνθρώπων, ἐλαθεῖσαν ταμὰ τὴ βασιλέως ἀσεβῶν· ἐ ἐμποδίζοντο ἐκεῖ τὴ ἐλθεῖν τὴ πλῆθος τὴ μοναζόντων ἡ τὴ λαοῦ ὑποδεκτῶν ὑστέρων. εἰ τὰ ἐξελθόν, τυγχάνει ἐκείνοις ἀπόκρισεῖς· Κράξε πάντες τὸ μακάριε τὴ βασιλέως· ἔστω ἀπολογούμενοι, ἀπόκρισιν ἐκείνοις τὴ μαρτύρων τὴ ἁγίου Μωκίου· ἐν ὁ ἀνθρωπος μετὰ τὴν ἐπιστολὴν! μωλωθεὶς, ἡ ἀπολογεῖται μὴ τὴ βασιλέως, ἐφρόνει ἀπόδοσιν ἐπίστευε,

ANNO CHRISTI 431. Indic. 2. Concil. Ephesinum I. Anno 1. Theodosii Imp. Anno 1. Valentiniani Imp. Anno 1. Cælestini P. Anno 1. Sixti III. Anno 1. Cyrilli Patr. Alex. Anno 1. Nestorii Patr. Const. Anno 1. Sanctus Dalmatius Anno 48. Anno 1. Anno 1. Anno 1

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

Exemplum epistolæ cleri Constantinopolitani ad sanctam synodum.

A

*Piissimis sanctissimisque patribus nostris, juxta religiosissimorum imperatorum nostrorum decretum ex universo orbe in Ephesiorum metropoli congregatis, Cyrillo, Juvenali, Memnoni, Flaviano, Firmo, Theodoto, Acacio, Amphilochio, Eleusio, Palladio, * Irenæo, Ikonio, universæque synodo, Dalmatius, Sampsonius, Maximianus, Joannes, Evander, Modestianus, Adelphius, Philetus, Eulogius, Basiliscus, Florentius, & omnis Constantinopolitanus clerus.*

* Turibiano, ' Periciano.

B

SEMPER & ab [1] ineunte ætate orthodoxo dogmate gloriantes, toti in hoc sumus, ut sanctorum patrum traditionem conservemus. De qua quidem per ea quæ sanctissimus piissimusque episcopus Cyrillus ad nos perscribere dignatus est, a vestra sanctitate nuper iterum admoniti, gratias egimus salvatori Deo. Multa itaque & magna facinora, quæ pro eadem recta fide egregie gesta sunt, aperte nobis innotuerunt. Quare cum Nestorium, nostrum quondam antistitem, quod apostolicam, sinceramque ac piam doctrinam adulteraret, a vestra pietate ordine locoque motum esse intellexissemus, commemoratas literas a Theodosio & Valentiniano piissimis [2] Christianissimisque imperatoribus exhibitas nobis, tamquam a vestra sanctitate missas accepimus, ac statim illas palam in sancta Dei ecclesia, universo populo congregato & audiente, legi curavimus. Sciat ergo vestra sanctitas, populum nobis una voce consensisse, & magnis quoque laudum præconiis evexisse cum sanctam & œcumenicam vestram synodum, tum victores quoque imperatores quod pium vestrum conventum omni studio curassent. Nos porro gavisi, præsentes rescripsimus. Nunc vero celeberrimam vestram pietatem obtestamur, ut pro nobis Deum precetur, curamque omnem adhibeat, ut, quod reliquum est, sancta Dei ecclesia quæ apud nos est, perfecto constituatur. Hoc enim vel unum magna vestra orthodoxi dogmatis providentia reliquum adhuc esse intelligite, ut hac ratione omnia Christo domino placentia ad finem perducantur, universaque nostra nulli alteri, nisi vestræ sanctitati, piissimisque ac [3] Christianissimis imperatoribus accepta ferantur.

Supra pag. 1111.

C

D

Dalmatius presbyter & archimandrita, monasteriorum pater, divina sanctaque congregatio, ut ores pro me, te obsecro.

E

Exemplum relationis sanctæ synodi, qua sacra lecta per Joannem sacrorum comitem respondetur.

Habetur sacra sup. pag. 1151.

Piissimis [4] Christianissimisque Theodosio & Valentiniano, victoribus, triumphatoribus, semper Augustis, sancta & œcu-

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον.

Τοῖς θεοσεβεστάτοις καὶ ὁσιωτάτοις πατράσιν ἡμῶν, τοῖς ἀθροισθεῖσι κατὰ πρόσταγμα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῆς ὑφ' ἡλίῳ ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, Κυρίλλῳ, Ἰουβεναλίῳ, Μέμνονι, Φλαβιανῷ, Φίρμῳ, Θεοδότῳ, Ἀκακίῳ, Ἀμφιλοχίῳ, Ἐλευσίῳ, Παλλαδίῳ, * Εἰρηναίῳ, ' Ἰκονίῳ, καὶ πάσῃ τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, παρὰ Δαλματίου, Τηγίου, Σαμψωνίου, Μαξιμιανοῦ, Ἰωάννου, Εὐάνδρου, ' Μοδεστιανοῦ, ' Ἀδελφίου, Φιλοθέου, Εὐλογίου, Βασιλίσκου, Φλωρεντίου, καὶ παντὸς τοῦ κατὰ Κωνσταντινούπολιν κλήρου.

ΑΕΙ καὶ ἐκ νέας ἡλικίας τῷ ὀρθοδόξῳ δόγματι σεμνυνόμενοι, τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν φυλάττειν σπουδὴν τιθέμεθα. ταύτης δὲ πάλιν παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πρώην εἰς μνήμην ' ἀχθέντες, δι' ὧν ὁ θεοσεβέστατος καὶ ἁγιώτατος ' ἐπίσκοπος Κύριλλος ἐπιστεῖλαι πρὸς ἡμᾶς κατηξίωσε, χάριν ὡμολογήσαμεν τῷ σωτῆρι Θεῷ. * ἐπεὶ γοῦν τοίνυν τὰ ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὀρθῆς πίστεως κατορθώματα πολλὰ καὶ μεγάλα, δῆλα κατέστη ἡμῖν· διὸ καὶ τὴν καθαίρεσιν τοῦ πάλαι προεδρεύσαντος ἡμῶν Νεστορίου, διὰ τὸ παραχαράξαι τὰ ἀποστολικὰ καὶ εἰλικρινῆ εὐσεβῆ τε διδάγματα, γεγενῆσθαι παρὰ τῆς ὑμετέρας γνόντες θεοσεβείας, τοὺς μνημονευθέντας ἡμῖν χάρτας παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ, ὡς ἀποσταλέντας παρ' ὑμῶν, ὁσιότητι, ἐδεξάμεθα, καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἀθροισθείσης πανδήμου ἀναγνωσθῆναι αὐτοὺς πεποιήκαμεν. ἴστω οὖν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη, ὡς ὁ λαὸς σύμφωνος ἡμῖν γεγένηται, καὶ πολλαῖς εὐφημίαις εἴς τε τὴν ὑμετέραν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ἐχρήσατο σύνοδον, εἴς τε τοὺς τροπαιούχους βασιλέας, τοὺς φροντίδα ποιησαμένους τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν συνελεύσεως. ἡμεῖς δὲ ἡσθέντες τὰ ἐν χερσὶν ἀντεγράψαμεν· καὶ δὴ καὶ παρακαλοῦμεν, ὑπεράσχεσθαι μὲν ἡμῶν τὴν ἀοίδιμον ὑμῶν θεοσέβειαν, * φροντίσαι δὲ τοῦ λειπομένου εἰς κατάστασιν τῆς παρ' ἡμῖν ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας· τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὑπόλοιπον εἶναι συνορᾷ ἡ ὑμετέρα * μεγάλη τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος πρόνοια· ὥστε πάντα ἐπὶ πέρας ἀχθῆναι, τῷ δεσπότῃ ἀρέσκοντα Χριστῷ, καὶ μηδενὶ ἑτέρῳ ἐπιγραφῆναι, ἀλλὰ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι, τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα, καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις βασιλεῦσι.

Δαλμάτιος * πρεσβύτερος καὶ ἀρχιμανδρίτης, πατὴρ μοναστηρίων, ὑπερεύχεσθαί μου παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ὦ θεία καὶ ἱερὰ συνέλευσις.

Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν, τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν Ἰωάννου.

Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ φιλοχρίστοις, Θεοδοσίῳ καὶ Οὐαλεντινιανῷ νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ

ANNO CHRISTI 431.

[illegible margin notes]

1 Vet. V. [illegible] al. a juvenili ætate. al. a inventute, atque Christo amantissimis. 2 Vet. V. & Christo amabilibus. 3 Vet. V. [illegible] 4 Vet. V. & Christo amantissimis.

ANNO CHRISTI 431.

σύνοδος, ἡ χάριτι Θεοῦ, καὶ νεύματι τοῦ ὑμετέρου κράτους συναχθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει.

A

ΗΜΕΝ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, ἐκ παίδων τὸν περὶ τὴν πίστιν καὶ τοὺς κανόνας ἐπεδείξατο ζῆλον. οὗπερ ἕνεκεν καὶ τοὺς ἐκ τῆς οἰκουμένης ἐπισκόπους τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν εὐσεβεῖ θεσπίσματι παρεκελεύσατο· τὸ δὲ νῦν ἡμῖν ἀναγνωσθὲν γράμμα τῆς ὑμετέρας γαληνότητος διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Ἰωάννου, οὐ μικρὰν ἡμῖν ἐποίησε ταραχήν, ἐνδειξάμενον ἀπάτην τινὰ καὶ ψεῦδος ταῖς ἀψευδέσιν ὑμῶν παρενοχλῆσαν ἀκοαῖς. ὡς γὰρ παρ' ἡμῶν ἀναφορὰν δεξάμενον τὸ ὑμέτερον κράτος, καθαίρεσιν ἔχουσαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ὁσιωτάτου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου συνεπισκόπου ἡμῶν Μέμνονος, οὕτω διὰ τῶν γραμμάτων ἐδήλωσεν. ὅθεν μηδαμῶς ἰσχύειν ψεῦδος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου βασιλείας εὐχόμενοί τε καὶ σπουδάζοντες, ἐθαρσήσαμεν ἀνενεγκεῖν τῇ ὑμετέρᾳ γαληνότητι· ἅπερ ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ πᾶσαν μὲν τὴν δύσιν μετὰ τῆς μεγάλης ὑμῶν Ῥώμης καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου συνεδρεύουσαν ἔχουσα, πᾶσαν δὲ τὴν Ἀφρικήν, καὶ πᾶν τὸ Ἰλλυρικόν, οὐκ ἐποίησε καθαίρεσιν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, οὔτε ἀνήνεγκεν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ζήλῳ ὀρθοδοξίας θαυμάζουσα, πολλῶν ἡγεῖται καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαίνων, [illegible] μόνον δὲ [illegible] τὸν ἀνθρωπολατρῶν κήρυκα Νεστόριον καθελόντες, ἀνηνέγκαμεν τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ. κἀκεῖνο δὲ οὐ μικρῶς ἡμᾶς ἔθλιψεν, ἐκ συναρπαγῆς γενέσθαι φαινόμενον, τὸ τοὺς ἀποστατήσαντας ἀπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, τοὺς περὶ Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Κελεστιανοὺς καθῃρημένους, τοῖς ἡμετέροις ἐντάξαι ὀνόμασι, καὶ μίαν πρὸς ἡμᾶς κἀκείνους σάκραν διαπέμψασθαι. περὶ ὧν ἤδη μὲν καὶ πάλαι φανερὰ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ κατεστήσαμεν, ὅπως μὲν ὑμῶν ἀπέστησαν· ὅπως δὲ εἰς ὕβριν τὴν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων τραπέντες, τούς τε κανόνας πατῆσαι ἐτόλμησαν, καὶ ἑαυτοὺς ἀκοινωνήτους πάσης τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου διὰ τῆς καθ' ἡμῶν προπετείας εἰργάσαντο· ὅπως τε καλούμενοι εἰς ἔλεγχον [illegible] ὑπακοῦσαι ἠνέσχοντο, καὶ ὅτι πάντῃ ἀκοινώνητοι [illegible] καὶ ἀνενέργητοι παρὰ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου γεγόνασι. ταῦτα καὶ νῦν γνωρίζοντες τῇ ὑμετέρᾳ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ δηλοῦμεν, ὡς διὰ τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἀτοπίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ καθῃρημένου Νεστορίου αὐτῶν καὶ μέχρι νῦν ἀγῶνας, οὐδαμῶς εἰς κοινωνίαν δέξασθαι ἰσχυόμεθα, μήτε τῇ καθαιρέσει Νεστορίου ὑπογράψαι ἀνασχομένους, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκείνου προδήλως φρονοῦντας, ὑποπεσόντας δὲ καὶ τοῖς κανόσι διά τε τὴν ἄτακτον αὐτῶν κατὰ τῶν ἡμετέρων προέδρων ἐπιχείρησιν, καὶ διὰ τὸ συναρπάσαι, τολμῆσαι τὰς εὐσεβεῖς ὑμῶν ἀκοάς·

menica synodus, Dei gratia, vestraque majestatis nutu in Ephesiorum metropoli congregata.

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

[1] CHRISTIANISSIMA vestra majestas, piissimi principes, jam inde a pueritia zelum erga fidem & canones declaravit: cujus rei gratia totius orbis episcopos ad Ephesiorum civitatem pio edicto convocavit. Ceterum vestræ serenitatis literæ modo per magnificentissimum gloriosissimumque comitem Joannem nobis lectæ, non vulgarem nobis perturbationem attulerunt. Ostendunt enim imposturam quampiam & mendacium veraces vestras aures obturbavisse. Perinde namque sonant, ac si majestas vestra literas a nobis accepisset, quæ Cyrilli sanctissimi [2] sacratissimique episcopi, & Memnonis sanctissimi Deoque dilectissimi coepiscopi nostri depositionem continerent. Quamobrem desiderantes, ac elaborantes, ne mendacium apud Christianissimam majestatem vestram ullum omnino locum obtineat, omni cum fiducia ad serenitatem vestram referimus, œcumenicam synodum (quæ universum occidentem, cum magna vestra Roma & apostolica sede, totam item Africam, & totum Illyricum in consessu suo habet) prædictorum sanctissimorum, Deoque dilectissimorum episcoporum exauctorationem non fecisse, nec ea de re retulisse: sed potius viros istos propter orthodoxæ fidei zelum suspiciens, multis illos & apud homines laudibus, & apud Christum dominum coronis dignos existimat. Solum autem Nestorium, nefariæ hæresis eorum qui hominem colunt, præconem loco movimus, [illegible] Christianissimæque majestati vestræ id [illegible] imus. Inter cetera autem illud non mediocriter nos afflixit, (quod ipsum quoque non absque fraudulenta subreptione factum apparet) illos qui ab œcumenica synodo desciverunt, Joannem Antiochenæ ecclesiæ episcopum, ejusque sectatores Cælestianos [illegible] jam damnatos, inter [illegible], unamque ad nos & illos sacram missam esse. Sunt enim hi, de quibus jam dudum vestræ pietati manifestum fecimus, quomodo a nobis recesserint, canonesque temerario ausu calcarint, ad contumeliam præsidum nostrorum se convertentes, & ob illam proterviam, qua in nos usi sunt, universæ œcumenicæ synodi communione sese privaverint; & quomodo ad probationem vocati, nequaquam parere voluerint; eaque de causa ab universali synodo prorsus & a communione, & a quavis functione remoti fuerint. Hæc eadem nunc [3] Christianissimæ majestati vestræ significantes indicamus, nos propter talem illorum insolentiam, nec non propter certamina quæ in hodiernum usque diem pro deposito Nestorio decertare non cessant, ad communionem illos admittere nullatenus voluisse, cum neque Nestorii depositioni subscribere sustinuerint, & aperte quoque cum illo sentiant: tum ob id, quod propter immodestum adversus præsides nostros conatum in canones inciderint: tum etiam ob id, quod piis vestris auribus mentiri, ac imponere non erubuerint. Oramus autem

B

C

D

E

1 Vet. V. Christo amabile quidem vestrum Imperium &c. Christo amabili principatui. 2 Vet. V. ac Deo amantissimi. 3 Vet. V. [illegible]

tem veltram majestatem Deo dicatam, ut Cyrillum & Memnonem sanctissimos Deo dilectissimos episcopos, cum per sacros canones nullo modo sint condemnati, fandæ synodo restitui curet, eamque fidem in concursum coltodiri faciat, quæ a majoribus tradita, animæque veltræ a Spiritu Sancto inseripta haret, & in commentario contra Nestorium editis, & a nobis audium oblatis, admodum dilucide explicatur: cum proposita quidem ibi fit fides sanctissimorum trecentorum decem & octo patrum Nicæ quondam congregatorum: omnis vero in ipsis contenta atque sufficiat ad revincendam adversariorum impietatem, & ad offendendam orthodoxam fidem, quam vos hactenus per omnia custodire fludistis. Quod si majestati veltræ, quæ inter nos, & illos qui se abjunxerunt, acta sunt, exactius disgnoscere libuerit, sublimitatem veltram orabimus, ut ad sanctam synodum mittat quos probaverit; ut hæc ratione de omnibus etiam coram plenius doceri queat Christi amant veltra majestlas.

Exemplum epistolæ Cyrilli orthodoxi episcopi Alexandrini, scriptæ ad clerum populumque Constantinopolitanum.

TUSSBATA est admodum sancta synodus, ubi accepit magnificentissimum procerissimumque comitem Joannem non omnia nolle retaltare, sed ea ut de nostro quoque exilio, qui illic funt, consilium insinent: quasi sanctæ synodus injustam nefariamque exauctorationem, quam Joannes, & qui cum eo agunt hæretici, multi sint, adeo ptaverit. In altera igitur acta est a sancta synodo relatio, qua te principis literis contristam doces, & quod trium depositionem non acceptavimus: sed priorem irrita fe habere declarat ejus impie & illegitime ab illis, firma vero & rata ratione, quæ a nobis gesta sunt. Docuerat: cum (patres) & prima quoque relatione, ea se reticidile, quæ Nestorii quorumdam præferipsum ab illis facta fuerant; quod ipse pro communione fotiis & coepiscopis non habeant, & quod hujusmodi sententiam non mutant. Cum autem prudentissimus magnificentissimus ut nihil non terreverit, quo Joannes, & qui cum eo sunt, in sanctæ synodi communionem recipiantur; in unoquoque hoque diem ne audire quidem voluerit, nec ullumquam: sed obstiluit quidem omnino, & dicunt: Fieri non poteft ut ad hoc veniamus, nisi quod contra legem ab illis factum est, dissolvatur, ac synodo tamquam qui deliquerint, fupplices accidant, & Nestorium illiusque dogmata scripto anathematizent, & in his universis synodi consilii mittant. Cum vero hæc fpe magnificentissimus ille vir, cujus meminimus, frustranus esset, aliud turfum excogitavit, & a sancta synodo petiit, ut fidei ejus positionem scripto sibi exhiberet: ut cum illo quoque ipsius impositis allentiunt, ac fubtitutiunt, qui hanc in omnibus Nestorii hæresim, qui hanc in omnibus Nestorii hæresim, qui hanc in omnibus Nestorii hæresim

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

nus tamen pone ad illius diverforum usque confecuti sunt. Multis autem horis ibi prædolantes, neque ullam ejus conveniendi copiam obtinere valentes, militum contumelis interim oneratí, tandem maximum, ducnec post diorquam moram, cum videlicet ita illi vilum jam esset, pissimos episcopos, religiosissimoque clericos accersitos, per milites ad se introduci. Pufferanjam vero quæ a fanctis fynodo in mandatis habebant, illi expofuilfent, per magnificentiffimum comitem Irenæum, cetcrofque qui cum ipfo aderant, epifcopos atque clericos, intolerabiles comminiftris noftris clericis plagas infecti permiftí, ita ut in (vitæ) quoque difcrimen adduftí fuerint. Hic itaque tranfactis, piffimi epifcopi qui ad illam miffi fuerant ad fanctam fynodum reducntes, plagafque fibi impofitas oftendentes, & quæ acciderant exponentes, ad commentariorum actionem propofito fancto evangelio, fanctam fynodum ad indignationem commoverunt. Jam vero nonnihil illius infolentiam referenantes, cum excommunicationi fubjecerunt, quæ & Ipli denunciata eft. Acceptimus enim fcriptum quoddam, certum illius temeritatis, illegitimique ejufdem fententiæ argumentum, nullo certo auctore editum, nulla lubcrcriptione monitum, in quadam civitatis parte fuiffe propofitum. Quicnidie autem venerandum fenatum, illuftriffimofque (cives) ad fe evocans, magna importunitate flagitabat, ut eorum fuffragiis aliis in meum locum ordinaretur (epifcopus.) ut omnes orthodoxi civitatis incolæ oratoria occuparent, ibique fefe continerent, ne illius temeritas & nefarius aufus publice propofitus (quod vel gi fermone circumferbatur) effectum fortiretur. Unde ad fancti Joannis evangelifta basilicam afcedens, & quod ibidem ordinatum eum effet, divulgans, feditionem tumultuationeaque on in loco concitavit. Tanta nanque armatorum infolentium multitudine comitatus afcendit, ut aliquos ibi mendicantium femincees reliquerit: & quafi affectus fuiffet imperia ab ea qui ibi reperti funt, ut fynodo invidiam poffit confiare, (quod imperatores & alios) conquefus eft. Quare fanctiffimi viri omni adhibito ftudio fatagite, ut vetera ac temeraria Joannis fociorumque illius fententia palam fiat; magnificentiffimique comitem, qui quotidie civitatem & fidem confirbant, linc difcedant; ne fallida eorum fubreptione, quæ fidei funt, adulterari contingat.

ANNO CHRISTI 431.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΩΟΣΙΑΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ, ΠΑΥΡΗΣΑΝΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΝΟΜΟΝ ΤΟΛΜΗΝ ΤΟΥ ΔΟΤΟΥΣ ΤΗΣ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΙΚΑΙΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΔΙΑΤΡΕΠΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΣΥΝΟΔΟΥ ΔΙΑΤΡΕΨΑΣΙ ΤΟΥΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

fentanes cuifa nata fint, fed ex folo vindicta ifte ftudio, ob ea que fancta & magna fynodus contra Neftorium geffit. Obtectamur proinde veftram majeftatem, ut tandem non ab hac tribulatione liberet, Cyrillumque & Mennonem Deo devotiffimos epifcopos fandæque hujus fynodi principes, reftitui nobis jubeat. Confentaneum eft enim, ut vindicta jam petatur, illifque refarcatur qui eam labefactabant, hi qui una nobifcum pro fide decertarint, honore perfruantur, non ut cum illis, qui de nefandis in Chriftum blafphemiis convicti funt, condemnentur.

Juvenalis Hierofolymorum epifcopus fupplicat huic libello fubfcripfit. Subfcripferunt itidem & omnes epifcopi in commentariorum fcrie recenfiti.

* Epiftola fynodica ad clerum Conftantinopolitanum.

Sancta fynodus, quæ per Dei gratiam, piffimorumque imperatorum juffum Ephefi convenit, dilectis & defideratiffimis comminiftris Conftantinopoli agentibus, & religiofiffimis ejufdem civitatis presbyteris & diaconis.

QUI in tanta rerum fluctuatione verfamur, tantifque bellis undique impetimur, nec ullo tamen interea pacto vel ad placidam ferenomque piffimorum & Chriftianiffimorum imperatorum afpectum, unde folum a tantis hit moleftiis liberationem fperare licebat, admittimur ; quam ob rem confolationis rationem inire poffumus, quam ut quæ nos tenet, apud noftra membra deplorentur ? Vos autem ecumenice fynodi membra eftis, qui pietatis zelum per omnia oftendiftis. Sicut itaque pietas veftra, Ephefum petitis ac carcerem prorfus non inhabitare ; in qua jam trimeftre fpatium ufque adeo arcte includi renemur, ut neque per mare, neque per terras libere & abique diffcrimine quemjam omnino, vel ad plum fcontatum, vel in aliquem alium locum amandare queamus. Nam quotiefcumque ea quæ miffimus, reddi contigit, ut ea fcilicet veteres vice difcriminis eradicentur, in aliis atque alias formas fefe transformare coacti fumus. Quod autem tam diligenter cuftoditur, hoc aliunde non putamus, quam quod ad piffimos imperatores omnia contra nos falfo deferuntur. Nam affi, ut acrpimus, quafi feditionis auctores apud pias Augufforum aures ceu impiffimi : affi fic fuggerunt, ut, quæ fimus, quafi ceremonia nofta fymbolum Cyrillum Jantiffimum, Decoque diffimum Dioscorum ethniopicorum Alexandrinum, & Dioscoriffimum, Deoque devotiffimum cœpifcopum noftrum Mennonem depofuiffet. Quidam & hoc fortaffis adjicere veriti non fum, quod cum defectionis concilibulo, cujus dux eft Joannes Antiochenus, nunc colloquium inire nobis placuerit. Ne igitur hæc patefiant, tanta diligentia cuftodimur, tantumque bellum contra nos concitatum, quibus ergo in magna difficultate coftituimur omnes, ad veftram pietatem

ANNO CHRISTI 431.

ἐπιστολαῖς. οὐδὲν, ὅτι πάντα γνησιότητι οἱ ἀληθῶς τῷ Θεῷ ἐπιτηρεῖν πόνοι, ἢ τίνα φθόνον ἐκ τῶν ἀφανῶς ἐπιβουλευόντων μηχανᾶς ἐκεφεύξαν μὴ πρὸς ἐκείνας, ἢ ἀκρῶνα, ἢ τάπα τὴν γραμμάτων, τροπὴν ἴοντες τὴν ἀνεβεκάτου ἢ ρηλογίου βασιλεῖ, ἢ διδέξαι, τὰ ἃ καθ' ἡμᾶς πάντα, ἡμινὸ μὲν κατὴ νωμεῖν τὴν φρουρεμένων ἀγνωτῶν ἢ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τοῦ τεσ Κύριλλου καὶ Μέμνονα, ἀλλὰ καὶ μεγάλου ἔδοξε τὴν ἐγκλεῖσθαι, μόνοι ἢ πρώτου ὑπὲρ τὰν ἄλλων ἀπαντῶν ζωὴν τῷ ἀληθῶς κατὰ τὴν ἢ ἀστοῦ ἢ χωρὶς ἢ ἀκόμη τὸν ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐν ἀνθρώπῳ

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

Exemplum epistolæ a Cyrillo archiepiscopo scriptæ ad Theopempium, Potamonem & Danielem reverendissimos episcopos Constantinopoli agentes, de iis quæ insidiose passus est per scripta Nestorii & Joannis.

Cyrillus Theopempto, Danieli & Potamoni, dilectis comministris, in Christo salutem.

MULTÆ istic contra nos excitatæ sunt calumniæ, partim quidem, quasi multi ex Alexandrinis balneis nos consecuti, partim vero, quasi canonicæ nobiscum egressæ sint, ut autem fertur, dictum est a calumniatoribus, Nestorium non sanctæ synodi voluntate, sed meis artibus exauctoratum esse. Sed benedictus salvator, qui talia dicentes redarguit. Etenim posteaquam dominus meus magnificentissimus & gloriosissimus comes sacrarum largitionum Joannes Ephesum venisset, nihilque eorum veritate niti comperisset, condemnavit eos qui talia nugati fuerant. Agnovit autem sanctam synodum fidei causa contendisse studio proprio, neque mihi, neque ulli alteri gratificantem, sed divino zelo motam, quod blasphemias illius ferre non posset, Nestorium condemnasse. Posteaquam vero religiosissimorum, Christique amantium imperatorum literæ, quibus trium depositiones dicebantur suscipiendæ, lectæ fuerunt, custodiæ traditi sumus, & adhuc custodimur, ignari prorsus quo tandem res hæc sit evasura. Verumtamen gratias agimus Deo, si pro nomine illius digni habeamur non solum vinculis constringi, sed cetera quoque omnia perpeti; neque enim ista præmiis suis carebunt. Non potuit autem sancta synodus induci, ut cum Joanne communicaret, sed resistit, dicens: Ecce corpora, ecce ecclesias, ecce civitates; potestatem habetis; nos autem ut prius cum orientalibus communicemus, quam ea dissolvantur, quæ per illorum calumniam contra comministros nostros comparata sunt, ac rectam fidem confiteantur, id fieri nullo modo potest. Dignoscuntur enim Nestorii dogmata loqui, sentire & confiteri. Tota itaque contentio in his posita est. Precentur pro nobis orthodoxi omnes. Ut enim beatus David ait: *Ego vero in flagella paratus sum.*

Psal. 37. v. 18.

Exemplum epistolæ, quam episcopi quidam Constantinopoli reperti ad sanctam synodum Ephesinam miserunt, vigesima mensis Mesori, indictione xv.

Secundum Romanos xiii. Augusti.

Sanctissimis Deoque dilectissimis episcopis ac patribus, qui per Dei gratiam in Ephesiorum metropoli congregati sunt, Cœlestino, Cyrillo, Juvenali, Firmo, Flaviano, Memnoni, Hereniano, Theodoto, Acacio, universæque vestræ sanctæ & œcumenicæ synodo, episcopi in urbe Constantinopolitana constituti, in domino salutem.

OPORTEBAT quidem nos non animis tantum, sed corporibus quoque vestræ sanctitati præsentes, & tentationum molestiæ reddi participes, & præmiis vobiscum coronari. Quia vero bellum adversus san-

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, Θεοπέμπτῳ, καὶ Ποτάμωνι, καὶ Δανιήλῳ, ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν, * τῶν κατὰ Νεστορίου καὶ Ἰωάννου χαρτίων.

ANNO CHRISTI 431. * ἴσ. διὰ τῶν

Κύριλλος Θεοπέμπτῳ, καὶ Δανιήλῳ, καὶ Ποτάμωνι, ἀγαπητοῖς καὶ συλλειτουργοῖς, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΠΟΛΛΑΙ καθ' ἡμῶν γεγόνασιν ἐκεῖσε διαβολαί· τοῦτο μὲν, ὡς ἀπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων ἀκολουθησάντων ἡμῖν ἐκ τοῦ βαλανείου πολλῶν· τοῦτο δὲ, ὡς κανονικῶν ἐξελθουσῶν· ὡς δέ φασιν, ὅτι εἴρηται παρὰ τῶν διαβεβληκότων, ὅτι κατὰ συσκευὴν ἐμὴν, καὶ οὐ κατὰ σκοπὸν τῆς ἁγίας συνόδου, τὴν καθαίρεσιν ὑπέμεινε Νεστόριος. ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ, ὁ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας ἐλέγξας. ἐλθὼν γὰρ εἰς τὴν Ἐφεσίων ὁ κύριός μου ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος κόμης τῶν θείων λαργιτιώνων Ἰωάννης, κατέγνω τῶν τὰ τοιαῦτα πεφλυαρηκότων, οὐδὲν εὑρὼν ἀληθές. εἶδε δὲ, ὅτι ἰδίαν ἔνστασιν ἡ ἁγία σύνοδος τῆς πίστεως ἔχει, καὶ οὔτε ἐμοὶ χαριζομένη, οὔτε ἑτέρῳ τινὶ, ἀλλὰ θείῳ ζήλῳ κινουμένη, καὶ οὐκ ἐνεγκοῦσα τὰς ἐκείνου βλασφημίας, κατεψηφίσατο αὐτοῦ. ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τοῦ γράμματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων, δι' οὗ αἱ τῶν τριῶν καθαιρέσεις ἐλέγοντο ἐκδεκταί, φρουρούμεθα πως, οὐδὲ εἰδότες τὸ ἐκβησόμενον. πλὴν εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ, ὅταν καταξιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ οὐ δεσμῶν γὰρ εὑρεθῆναι μόνον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἕτερα πάντα ὑπομεῖναι. οὐ γὰρ ἄμισθον τὸ πρᾶγμά ἐστιν. οὐκ ἠνέσχετο δὲ ἡ σύνοδος κοινωνῆσαι τῷ Ἰωάννῃ, ἀλλ' ἀντέστη λέγουσα· ἰδοὺ τὰ σώματα, ἰδοὺ αἱ ἐκκλησίαι, ἰδοὺ αἱ πόλεις, ἐξουσίαν ἔχετε· ἡμᾶς κοινωνῆσαι τοῖς ἀνατολικοῖς, ἂν μὴ λυθῇ τὰ κατασκευασθέντα ἐκ τῆς αὐτῶν συκοφαντίας κατὰ τῶν συλλειτουργῶν ἡμῶν, ὁμολογήσωσι δὲ καὶ τὴν πίστιν ὀρθὴν, ἀδύνατον. καταγινώσκονται γὰρ τὰ Νεστορίου καὶ λαλοῦντες, καὶ φρονοῦντες, καὶ ὁμολογοῦντες. ἡ πᾶσα οὖν ἔνστασις ἐν τούτοις. εὐχέσθωσαν ὑπὲρ ἡμῶν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι. ὡς γάρ φησιν ὁ μακάριος Δαυΐδ. ἐγὼ δὲ εἰς μάστιγας ἕτοιμος.

Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῇ ἐν Ἐφέσῳ ἁγίᾳ συνόδῳ παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων, Μεσορὶ κ', ἰνδικτιῶνος ιε.

Τοῖς * παναγίοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀρχιεπισκόποις καὶ πατράσι, τοῖς συναχθεῖσι, κατὰ Θεοῦ χάριν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, Κελεστίνῳ, Κυρίλλῳ, Ἰουβεναλίῳ, Φίρμῳ, Φλαβιανῷ, Μέμνονι, Ἐρενιανῷ, Θεοδότῳ, Ἀκακίῳ, καὶ πάσῃ τῇ * καθ' ὑμᾶς ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, παρὰ τῶν εὑρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

* ἐγκριτέστατοις συνεπισκ. * καθ' ἡμᾶς.

ΕΔΕΙ μὲν ἡμᾶς μὴ ταῖς ψυχαῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασι συμπαρόντας τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι, καὶ τῆς ἐκ τῶν πειρασμῶν θλίψεως μετέχειν, καὶ μεθ' ὑμῶν στεφανοῦσθαι τοῖς ἄθλοις. ἐπειδὴ δὲ ὁ πρὸς τὴν

ANNO CHRISTI 431.

τὴν ἁγίαν σύνοδον πόλεμος καὶ μέχρις ἡμῶν ἐξετείνετο, καὶ ἄπλους μὲν ἡ θάλασσα, ἄβατος δὲ ἡ γῆ τοῖς αὐτόθεν ἀφικομένοις διὰ τοὺς ταῖς ὁδοῖς ἐφεδρεύοντας, οὐκ ἔχοντες ὅ, τι ποιήσωμεν, δάκρυσι καὶ λιταῖς τὰ παρ' ἑαυτῶν συνεισηνέγκαμεν· φθάσαι δὲ πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα μὴ δυνάμενοι, τὰς προθυμίας ὑμῖν ὡς χεῖρας ἐχρήσαμεν, τοὺς μὲν καθῃρημένους συγκαθαιροῦντες, καὶ τοὺς ὁσίους τοῦ Χριστοῦ συνεγείροντες, ἡγούμεθα δὲ οὐδὲ τοῖς ἐνταῦθα ἄχρηστοι, ῥωννύντες μὲν τὸν λαὸν, καὶ τῶν * πλείστων τὸν ζῆλον ἐξάπτοντες, ὑπηρετοῦντες δὲ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ὅσα ἐδόκει ἐκείνοις. ἀλλ' ἐπειδὴ μικρὰ ταῦτα, καὶ ὅσα ἀπόντες δύνανται, ἐθαρσήσαμεν καὶ τήνδε ἐκπέμψαι τὴν ἐπιστολὴν, τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἱδρῶτας ὑμῶν μακαρίζοντες, καὶ ἰδίᾳ * ἑκάστῳ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ κοινῇ πᾶσι τὰ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῶν πατέρων ἐπιφθεγγόμενοι· ὅτι ὡς πατέρες ἅγιοι, καὶ τῆς ἐπουρανίου κλήσεως ἄξιοι, ἐλογίσθητε ὡς πρόβατα σφαγῆς, ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ Χριστοῦ θανατούμενοι, ὑστερούμενοι, κακουχούμενοι, θλιβόμενοι ὑμεῖς, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος. ἀλλὰ δότε καὶ ἡμῖν τῶν πρακτέων συμβουλὴν δι' ἐπιστολῆς· ἵνα, εἰ μὲν δεῖ καταλαβεῖν τὴν ἁγίαν σύνοδον, καὶ τὰ ἀπόλοιπα τῶν ἀγώνων συνδιενεγκεῖν, τοῦτο ποιήσωμεν· πρόθυμοι γὰρ τὸ καθ' ἡμᾶς. εἰ δὲ μένειν ἐνταῦθα κελεύετε, ἐπειδὴ διὰ τὸν προσκυνητὸν Θεὸν χρηστὰ καὶ τὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασιλέως * ἡμῖν ἀγγέλλεται, τοῦτο φανερὸν καταστήσατε, ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ ὦμεν ὑπὸ τῆς ἀγωνίας [illegible]

* πλειόνων. * ἑκάστῳ. * ἡμῖν ἀγγέλματα.

Ἀντίγραφον τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἐπισκόπους εὑρεθέντας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις συλλειτουργοῖς, Εὐλαλίῳ, * Εὐτροχίῳ, Ἀκακίῳ, Χρυσαφίῳ, Ἱερεμίᾳ, Θεοδούλῳ, Ἡσαΐᾳ, ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ χάριν Θεοῦ καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

* Εὐτρεχίῳ.

ΤΟΥΣ οὕτω διακειμένους, ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν καὶ τὰ γράμματα, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τοῖς σώμασι συναθλεῖν, καὶ οὓς διηντλήσαμεν ἐνταῦθα πόνους, κοινοὺς ἡγεῖσθαι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐκ ὀλίγα τοῖς ἀγωνιζομένοις οἱ σπουδαῖοι συμφέρουσι τῶν θεατῶν, καὶ τῶν παλαισμάτων ὑποβάλλοντες τὴν πεῖραν, καὶ πρὸς τὴν νίκην ἐγείροντες, καὶ παρεγγυῶντες ἃ δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῆς δόξης ἀγωνιζομένους ποιεῖν. τῇ δὲ θεοσεβείᾳ ὑμῶν πλεῖον τῆς τέχνης ταύτης ἐπινενόηται, τὸ εὐχαῖς ἡμᾶς δυναμοῦν, καὶ ἐξιλεοῦν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Θεὸν, ὡς ἂν μὴ πειρασθείημεν παρ' ὃ δυνάμεθα φέρειν, ἢ πειρασθέντες κρείττους τῶν πειραζόντων γενώμεθα. κεκοινωνήκατε δὲ ἡμῖν τῇ φροντίδι τῶν πόνων. εἰώθασι γὰρ πλεῖον ὑπὸ τῆς μερίμνης * πάσχειν οἱ πόρρωθεν μανθάνοντες τὰ γινόμενα, ἢ οἱ τοῖς ἀγῶσιν * ἐμβεβηκότες αὐτοῖς. ἱκανὸν δὲ ἡμῖν εἰς παραμυθίαν, τὸ μὴ ἀγνοηθῆναι τὰς τῶν ἐναντίων καθ' ἡμῶν ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ

* περιέχεσθαι. * ἐμβεβηκότες ἐν αὐτοῖς.

etiam synodum suscitatum etiam hucusque pertingit, & mare clausum, & terra ob collocatas in viis insidias hinc abeuntibus impervia est; aliud quod præstemus non habentes, lacrymas precesque pro nostra parte contribuimus; dexterarumque loco, cum ad sanctitatem vestram pervenire nequeamus, animi promptitudinem accommodavimus; eos quidem qui a vobis damnati sunt, simul condemnantes, sanctosque Christi pariter sublevantes. Sed neque iis qui hic sunt, inutiles extitimus. Nam & populum confirmavimus, & plurimorum zelum inflammavimus, & sacerdotibus, in quibuscumque visum eis fuit, operam præstitimus. Verum quia hæc parva sunt, & quæcumque ab absentibus fieri possunt, non dubitavimus hanc quoque epistolam ad vos mittere, vestros sudores, quos pro religione profunditis, beatos prædicantes, nec non elogia, quæ de sanctis prophetis & patribus prodita sunt, omnibus & singulis vobis, sancti patres, personantes: quoniam tanquam patres sancti, cœlestique vocatione digni, sicut oves occisionis reputati estis, tota die pro Christo mortificati, egentes, afflicti, angustiati, quibus dignus non erat mundus. Sed & vos quoque quid opus sit facto, per epistolam nobis explicate: ut si sanctam synodum adire, quodque certaminis adhuc reliquum est, una vobiscum tolerare necesse fuerit, alacriter, quæ nostra est promptitudo, advolemus: sin autem hic manendum esse jusseritis, (nam & Dei amantissimus & piissimus imperator propter adorandum Deum meliora de nobis cogitare dicitur) hoc ipsum significate, ne gravi ista sollicitudine & cura diutius conficiamur.

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

Heb. 3. Rom. 8. v. 36. Heb. 11. v. 37.

Sanctæ synodi ad eosdem episcopos Constantinopoli repertos rescriptum.

Reverendissimis, Deoque dilectissimis comministris, Eulalio, Eutrechio, Acacio, Chrysaphio, Jeremiæ, Theodulo, Isajæ, sancta synodus, quæ per Dei gratiam, piissimorumque ac Christi amantium imperatorum nostrorum decretum in Ephesiorum metropoli congregata est, in domino Sal.

QUI ita affecti sunt, ut & literæ vestræ testatum nobis faciunt, nihil mirum est si animo & corpore simul decertent, laboresque quos hoc loco exantlavimus, communes esse ducant. Nam & in certaminibus spectatores qui certantibus favent, illis non parum præsidii afferunt, dum luctaminum usum suggerunt, & certantes ad victoriam excitant, illaque denunciant, quæ pro gloria obire oportet. At vestra pietas hac arte non contenta, quiddam etiam amplius præstandum cogitavit; nempe ut precibus nos confirmaret, & Deum propitium placatumque redderet, ne videlicet supra id quod ferre possumus, tentaremur; aut ut impugnati vincamus oppugnatores. Quin & curarum quoque, laborumque nostrorum participes estis. Solent enim majoribus plerumque curis angi qui procul absentes rerum eventum audiunt, quam qui semetipsos in certamina dederunt. Non parum autem nos consolatur, illorum qui nos insectantur, artes & machinationes

ANNO CHRISTI 431.

A nes ejus non latuisse, ut ea quæ improbe sub-
versis sanctam synodum molitus fuit, ad vos
etiam usque pervenirent. Scimus enim fore,
ut singulæ per vestram pietatem ad piissimorum
quoque imperatorum aures deferantur, omnesque
molestiæ e medio facessant, ubi primum
apud vos confiterit, quantas vel Joannes Antio-
chenus eum fuis in nos infiniverit; quantaque
illegitime præter canones contra sanctissimos
piissimosque episcopos Cyrillum & Memnonem,
& contra sanctam synodum præsumpserit
impiis. Arbitramur enim, Deo dilectum pissi-
mumque imperatorem nihil horum dilucide in-
telligisse: aliosque ii qui bellum illud adver-
sum nos suscitant, nunquam tantum potuis-
sent, ut nos, qui injuriam perpessi sumus,
petinde ac si injuriam intulissimus, infimula-
ri, miseriordia indigni conferremur; maxime
vero cum de offendemibus nunquam nos ulci-
sci tentaverimus, sed ultro perpessiori nos ex-
poluerimus. Quod vero Christus vobis pro-
hibeatur quo minus ad nos pervenire queat,
id ex nostrarum rerum statu proficiscitur. Tam
acile enim terra marique nunc obsidemur, ut
nihil eorum quæ evenerunt, vestræ sanctitati
significare potueriamus. Fuit autem vehtrarum
precum & lacrymarum beneficium, quod unal-
quisque nostrum, qui nondum ad finem conve-
pimus, camdem de hac re fecerunt habitam:
conventionemque cum illis detrectare perge-
mus, etiam si principes non parum vehementer
ad hoc nos impellant. Qua etiam in re vestræ
benevolentiæ participes fuimus, non ignoran-
tes, quod laborum certaminumque vos locus
habemus: & quod iis qui sanctos martyres dili-
gunt, ipsa vestra sciunt; hoc ipsum & in ma-
jora quoque pietate obtervamus. Nam etsi pa-
gnæ expertes estis, interea tamen etiam labo-
rem coronas obtinuistis, dum injuria quidem
affectis benevolentia præsto estis, invafores
autem condemnatis; fra ne ex absentia nihil
damni caperet vigeamus, quippe qui per omni-
nia cum nobis sensis congruitis. Neque verò
parum ad victoriæ occasionem certantibus,
imo etiam ad consolationem plurimum adju-
vat, quod fecisse vos intelligimus. Nam & B
populi ipsum auxilio, & ut adversariis illiti-
ter obsistant, animatis. Sopiendum autem, ut
illo in loco permanemus, de ita quæ illic cen-
tinguntur, certiores nos faciatis, prudentia
& sacratissimis imperatoribus, & eorum lan-
cta declaratis. Hoc enim longe prætestine
tabbiamus affert, quæ si hac defuit, affli-
ctionis & obstinatam nobis sustinuerit.
Cetterum cum existimaremus, quæ super festi-
plimus, ad vestram cognitionem non pervenis-
le, rursum extremem rerum exempla ad ve-
stram pietatem misimus: sed & alteram quo-
que relationem piissimis imperatoribus obtulim-
mus. Vestræ pietatis erit diligenter observare,
et si quidem prædera fuerint, relata reducatis
in eorum memoriam: sin minus, saltem plctas
illorum intelligat, quæ ante, quorumdam in-
dolis interopera, ad pietatis piissimum notitiam
pervenire inquirunt. Optamus vestra bona
valere, dilecti ac desiderati illi fratres.

Ubi Conventuum habitum pro sancta Synodo
Ephesi, & suppliex libellus, & supplex libellus.

CUM [illegible] essemus, vestram pietatem
sanctam Deo [illegible] etiam in

B ἐλεγε ὑμῶν ἐλθεῖν· καὶ ὅτι ἐν ἀμφοτέροις σωθῆναι τοὺς μόνους, ἐφιμᾶ μ, ὅτι δὲ τὴν ἐμετέρας Θεοσέβειας & τὴν τῆς ἀσεβεστάτου βασιλέως ἀκοὴν ἐκεῖσε περιβλέποντες, & πλοῦτος ἐστι μὲν δυκχεῖν, ὅλκωσόν τε ἡμῖν ἐκεῖ τὴν λαοῦ τὴ Ἀντιοχέων κάθοδον, & τῆ μετ' αὐτὴ, & ἔστε αὐτὸν ἀδίκεσε παρὰ τὰς κανόνας & τῆ Θεοδοτίου τὸν & ἐξωτικῶν ἐπιτρόπων, Κυρίλλου & Μέμνονος, & τὴ ἁγίας σύνοδον τὸν πόδμωτας. λογιζόμεθα γὰρ μᾶλλον τὸν σωφὼν ἐγκωλεῖν τὸν Θεοδοτὶ & ἀσεβεῖ κατὰ βασιλέα. ἡ γὰρ ἀδικεῖν ἐγκτοτεῖ ὁ τὸ κοὶ ἡμῶν ἐγκλήματος τὸ πάθεμεν, ὅτε μᾶλ ὁ ἀδικεῖν ἐμεῖ· ἀξιούμεθα ἀ- ἀξιοῦμεν
δικεῖν, ἀλλ' ἀν ἀδικεῖτε σε ἐγκαλοῦμεν ἀμφοτέ- ἀδικεῖν
ρε τῶν· ἀφῶ τὸ τάγκεν ἐωτοῦ ἐκδικεῖσθαι, ἀφῶ ἀμωμεῖ δὲ τὴ μὴ ἀδικεῖν ἐγκεφαλ- ἐγκεφαλ-
γεῖν. τὸ δὲ κωλύσεται τὴν ὁτόπτης ὑμῶν ἀφῶ ἡ- ἡμῶν
μᾶς ἀφικεῖσθαι, ἡμᾶς ἐχε τὴν ἀφῶ ἡμῶν. πο-
λυοχία δὲ κινεῖθαι ἡμᾶς τὴν σωμῆγεν ὁν γῆς τε & θαλάτθε, ὥστε μηδὲ γνωρίζειν τὴ ὑμῶν ὁτόπτης ὑμῶν
διαβάσα τὴ ἀ γνῶρισμῆκε. τὴ δὲ δακρύων τε καὶ τὴ & τὴν ἀφοτικῶν ὑμῶν ἐγκίετο, τὴ ἕκαστον ἡμῶν, τὴ μόνον φῶς τὴ πλοῦ συνελθόντων, τὴν αὐτὴν ἔχομ τὴ τὴ ἀφείμαστ κεῖτο, ἀπωμεθὰ ἀφῶ αὐτὴ διεκεῖ & κοὶ ἐκεῖ ἡμῶν ἀπεκεῖ- ἀπεκεῖ-
λοῦ βλέπτοντ τὴν ἀφῶ ἡμῶν ἀφῶ τὴ ἀφῶ- ἀφῶ
μᾶς ἀφικεῖσθαι ἡμᾶς ἐκεῖ ἀφῶ τὴ ἀφῶ- ἀφῶ
μᾶς ἀφικεῖσθαι, ἀπωμεθὰ

detrimento eamdem in illos ejusdem sententiæ coërtores peranam conformitate. Hæc ergo cuncta, omnes orbis episcopos una cum pradictis sanctissimis viris depositionis sententiæ subjacere: ac de cetero rectæ fidei exsistantes perse Arianos, vel Eunomian invenientur: utpote Nestorio quidem ob impium doctrinam merito deposito, Cyrillo autem & Memnone sanctissimis episcopis per circumventionem indigne & injuste & indecenter pari dispendio multatis. Quamobrem Christi amantes imperatores fedulo curate, ne ecclesia, quæ more nutricis vos educavit, ac trophæa adversus hostes cita dificultatem majestati vestræ erigit, in posterum dificiatur, neve regni vestri tempore martyrum facinum spectandum exhibeatis: quin potius majorem vestrorum erga ecclesiam amorem ac studium memoria reperiamus, ac quemadmodum unusquisque eorum imperii sui tempore functorum patrum sponsalia celebratis patuerit, patrumque sanctiones legibus suis munierunt, quam illis deferent observantiam satis ostenderint; ita & vos quoque patrem affectum erga sanctum synodum, quam modo congregastis, alacriter suscipite: ut ipsa gratiarum actiones pro imperio vestro pure sanclecque persolvat; & nos quoque pro majestatis vestræ stabilitate tinceras ad Christum dominum preces transmittamus piissimi & Christianissimique imperatores.

Mandatum, quod sanctæ synodus piissimis episcopis injunxit, qui ab ea Constantinopolim missi sunt, ut consilium contra orientales decrevit.

Philippo religiosissimo, Deoque dilectissimo presbytero, Celestini sanctissimi episcopi apostolicæ sedis maximæ Romæ locum tenenti, & religiosissimis episcopis Arcadio, Juvenali, Flaviano, Firmo, Theodoto, Acacio, Europio, sanctæ & ecumenicæ synodus, quæ per gratiam Dei, piissimumque imperatorum decretum in Ephesorum metropoli congregata est, in domino salutem.

PIISSIMORUM, Christique amantium imperatorum pernitiosæ legationem pro toto orbe (qui per eos qui ana nobis unum in Ephesorum civitate congregati sunt, pro sacra hac certamina suscepit) ad regnum urbem missi, cum pro sacra fide, sanctissique pacis ac quietis tribus, sanctissimo Deique amantissimo Cyrillo archiepiscopo, & Dei amantissimo episcopo Memnone, legationis provinciam vestræ pietati ad hoc deferendam tanquam coram Christo adjungendam existimavimus, Hieromagne fraque fecunitati, vestræ & nostræ consultum cupientes, hoc præceptorum diploma vobis scribimus, quod, & nos & omnes orbis episcopi, ita ut ipsi Deo, & Christo, & sancto Spiritui, & vestræ pietati, & nostræ sanctitati, & omnibus orbis episcopis, & Deo amantissimis imperatoribus, & omnibus orbis Christianis, & omnibus, & omnibus, & omnibus

EPISTOLA CATHOLICORUM.

de digna fuit, & magnum quoque ergo piaretur scilicet offendunt: quare omnes compuiter, & singuli privatim Christo domino pro Imperii vitiei perpetuitate precibus effemus, obsecrantes, ut Christianissimum vestrum fastigium in perpetuum orbi tueatur incolume. Quoniam vero pietas vestra nunc etiam nostra supplicatione indiguit, per Joannem magnificentissimum praefectissimumque comitem hortata est, ut oecumenica synodus ex piissimis episcopis quos approbaverit, ad vestram majestatem mittat; qui universium totum nostrarum Ratum coram exponant; propterea necessario gratiis vestrae majestati adhibi, Arcadium, Juvenalem, Flavianum, Firmum, Theodotum, Acacium, Eroptium, sanctissimos piissimosque episcopos, & Philippum Romanae ecclesiae presbyterum, Caelestini sanctissimi, & beatissimi episcopi apostolicae sedis magnae Romae locum tenentem selegimus, coloque vestrae serenitati per has nostras literas offerimus, rogantes, ut benignis oculis auribusque illos suscipere dignetur. At vero cum ejusmus, Christi amantem, Deoque addictam animam vestrum, Christi, qui vos propugnat & conservat, reverentiam & cultum maximi facere, illisque faccerdotibus plurimum deferre, (memores quod ipse dicerit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos recipit, me recipit*) non dubitavimus, ea etiam quae gravior non hactenus afflignet, praetentibus illeciti atterere. Cum enim nulla alia de causa Ephesi convenissemus, quam ut juxta piam vestrum edictum de fide, cujus Immotum a faeculo perpetuaque tranquillitatem profitens Nestorii dogmata turbaverant, consultaremus, post terminum praefitum leedentibus diabus elapsis, merito propositi de his consultatione, Nestorium qui fuit dogmatibus ecclesias conturbabat, recevimus. Verum cum malae conficientiae reatu impeditus adesse nollet, impia ipsius dogmatibus examinatis, quae de Christi domini incarnatione literis expolueral, & illa ipsa dogmata anathematizavimus, & illorum parentem ab omni episcopali dignitate prorsus amovimus. Contrum Joannes Antiochenus vigesimosecundo demum die post praefinitum tempus elapso vix comparens, quasi nostrum, quem pro fidei defensione fuscepeimus, zelum aemulatus, collectis, fibique adhibitis triginta paulo plus, quorum alii Caelestiani, alii jam dudum fuerant depositi; contra praedictos nostros archiepiscopos fidei aemulatores Cyrillum accusationem Deoque dilectissimum ecclesiae Alexandrinae archiepiscopum, sanctissimumque & piissimum cospiscopum nostrum Memnonem invectus est; illisque neque apud ipsum accusatos, neque secundum canonicum ordinem in jus vocatos, depositionis sententiis affecit; & quali sancta & oecumenica synodus in hac iniquitate, quia contra ipsos ulus est, ei communicasset, ita pias, Deoque dilectas vestras aures praeoccupavit ac circumvenit, ut ipsa prolinde & oecumenica synodus, cujus confessui adeft & Ecclesiae sanctissimus piissimusque magnae Romae archiepiscopus, & universa oecumenicarum synodus, ipsum Cyrillum, & Memnonem, & Rodoanum, & Acacium, & Eulalium, & Eroptium, & Firmum, & Theodotum, & Philippum, & Joannem, & Theodorum, & Alexandrum

EPISTOLÆ CATHOLICORUM.

infirmas quasdam procellas sedavit. Sic A enim & beatus Athanasius post multas falsas criminationes, quas hæretici ei impingebant, refutatas, exiliumque eorum decreto qui tunc rerum potiebantur, & hoc ipsum fieri curabant, patienter toleratum, id consecutus est, ut eo semper purior illustriorque evaderet longanimitate, his prærogativis magis resplendens, quo magis impura illa ora falsas criminationes ipsi intentabant. Atque his certaminibus martyrii coronam ille sibi nectens, consubstantialitatem stabilivit, perversamque Arii doctrinam calcavit, & orthodoxiam erexit, ac sancti Marci evangelistæ sedem in sublime extulit: quibus tu etiam usus, B sancti illius vestigiis inpigre institisti. Precor itaque, sanctissime pater, ut dignus aliquando habear, qui te virum sanctum coram cernam, tuaque genua complectar, & tempore pacis coronati martyris conspectu fruar. Universum rerum nostrarum statum, quomodo cum fiducia egerimus, tuis sanctorumque patrum precibus freti, & quæcumque fecimus, Candidianus dilectus diaconus, qui parvitatis meæ literas sanctitati tuæ defert, coram exponet. Saluto universam sanctam synodum una cum tua sanctitate martyrii corona ornatam. Deus te nobis largiatur valentem ac lætum, in C domino honoratum, pro veritate certantem.

ANNO CHRISTI 431.

λάδας ἐξέφυγε, ταῖς προσευχαῖς ἀπωσάμενος, οὕτω καὶ ἡ σὴ ἁγιωσύνη τὰς συσκευὰς τοῦ ἀνόμου ὥσπερ λαίλαπας ἀσθενεῖς ' κατεκοίμισας τῷ καθαρῷ τῆς συνειδήσεως βίῳ. οὕτω γὰρ καὶ ὁ ' μακάριος Ἀθανάσιος μετὰ * πολλὰς τὰς ψευδεῖς ἐπαγγελίας τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν αὐτῷ προστριβομένας, ἑώλους ἀπέδειξε, καὶ ἀλλοδαπὴν οἰκῆσαι κατεδέξατο ἐξορίας λόγῳ, τῶν τότε κρατούντων τοῦτο κατασκευασάντων, καὶ ὅσον ἐκεῖνοι τὰ μιαρὰ ἐκεῖνα στόματα πλέκειν ψευδῆ ἐγκλήματα, τοσούτῳ καθαρώτερος καὶ λαμπρότερος ἀνεδείκνυτο τῇ μακροθυμίᾳ, διαλάμπων τούτοις τοῖς πλεονεκτήμασι· καὶ τούτοις τοῖς ἄθλοις τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου ἑαυτῷ πλέξας, τὸ ὁμοούσιον ἔστησε, καὶ τὴν Ἀρείου κακοδοξίαν κατεπάτησε, καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν ἀνέστησε, καὶ τὸν ἅγιον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου θρόνον ὕψωσεν· οἷς καὶ αὐτὸς χρησάμενος, κατόπιν ἐκείνου τοῦ ἁγίου περιεπάτησας. εὔχομαι τοίνυν ἁγιώτατε πάτερ, καταξιωθῆναι αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν τὸ ἅγιόν σου πρόσωπον, καὶ κρατῆσαι σῶν γονάτων, καὶ ἀπολαῦσαι μάρτυρος ἐν χρόνῳ εἰρήνης τοὺς στεφάνους ἀναδησαμένου. ἅπαντα δὲ τὰ καθ᾽ ἡμᾶς, ὡς ἐπαῤῥησιασάμεθα, θαῤῥήσαντες τῇ σῇ προσευχῇ καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ὅσα ἐποιήσαμεν, λέξει ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Κανδιδιανὸς, ὃς καὶ τὰ γράμματα τῆς ἐμῆς βραχύτητος ἐπιδίδωσι τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ. προσαγορεύω πᾶσαν τὴν ἁγίαν σύνοδον τὴν ἀναδησαμένην τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου μετὰ τῆς σῆς ὁσιότητος. ἐῤῥωμένος, εὔθυμος, ἐν κυρίῳ διαπρέπων, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας χαρισθείης ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ.

' κατεκοίμησας. * μακαριώτατος * ἴσως, πολλάς.

Ex Nova Baluzii Collectione.

[a] Divinæ literæ ad sanctam synodum Ephesinam, quibus ad sua remittuntur omnes Episcopi, & sanctissimi Cyrillus ac Memnon restituuntur propriis Ecclesiis.

Θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίαν σύνοδον, ἀπολῦον πάντας τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἀποκαθιστῶν Κύριλλον καὶ Μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις. Ex MS. cod. Reg. 1016.

Ex editione v. c. Cotelerii.

NOs Ecclesiarum pacem omni negotio præferentes, non modo per nostros D magistratus, sed & per nos ipsos volumus concordiam inter vos conciliare, qui crederemus impium esse ac nostro imperio indignum ut negligentibus nobis, nec omnia quæ fieri possunt agentibus, dividerentur Ecclesiæ. Quia vero nec ad unitatem adduci potuistis, nec ad disserendum de rebus controversis convenire voluit vestra pietas, sanximus ut Orientales Episcopi ad regiones suas & Ecclesias [b] revertantur, solvaturque synodus Ephesi collecta, [c] Cyrillus præterea in Alexandriam ingrediatur, & Memnon maneat Ephesi. Tantum enim significamus religioni vestræ, quod quandiu victuri sumus, orientales non condemnabimus. In nullo enim coram nobis convicti E sunt, nemine volente cum iis disceptare. Si ergo pro meta pacem habetis, eamque absque contentione cupitis, notum facite nobis. Sin minus, statim post accepta scripta hæc de migratione vestra cogitate. Nos auctores non sumus, sed Deus culpæ affines cognoscit.

Ἡμεῖς τὴν τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνην, ἁπάσης ἄλλης ἀσχολίας προτιμήσαντες, οὐ μόνον διὰ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἑαυτῶν συναγαγεῖν ὑμᾶς ἐβουλήθημεν, ἀσεβὲς εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς ἡμετέρας βασιλείας πιστεύσαντες τὸ ῥαθυμούντων ἡμῶν καὶ μὴ πάντα ὅσα ἐνδέχεται ποιούντων, διαιρεθῆναι τὰς ἐκκλησίας. ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἑνωθῆναι ὑμᾶς γεγένηται δυνατὸν, οὔτε εἰς τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀμφισβητουμένων ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια, τετυπώκαμεν τοὺς ἀνατολικοὺς ἐπισκόπους ἀπελθεῖν εἰς τὰς ἑαυτῶν πατρίδας καὶ τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὴν σύνοδον διαλυθῆναι τὴν ἐν Ἐφέσῳ· ἔτι τὸν Κύριλλον εἰσελθεῖν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ Μέμνονα μεῖναι ἐν Ἐφέσῳ. τοσοῦτον γὰρ δηλοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ, ὅτι ἕως ὅτε ζῶμεν, καταγνῶναι τῶν ἀνατολικῶν οὐ δυνάμεθα. οὐδὲν γὰρ ἐπὶ ἡμῶν ἠλέγχθησαν, οὐδενὸς αὐτοῖς συζητῆσαι θελήσαντος. εἰ οὖν ἐστὶ σκοπὸς εἰρήνης, ἑλόμενοι ταύτην ἀφιλονείκως, γνωρίσατε ἡμῖν. εἰ δὲ μήγε, εὐθέως πρὸς ἃ γράφομεν τὴν ἐκδημίαν φροντίσατε· οὐχ ἡμῶν ὄντων αἰτίων, ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ τὰς αἰτίας γινώσκοντος.

ACTIO

[a] DIVINÆ] Extant ex antiqua versione infra in capite xxxiii. Synodici. Baluzius.
[b] REVERTANTUR] Liberatus cap. vi. Et post has jussit (Imp.) omnes Episcopos abire unumquemque ad propriam ... Baluzius.
[c] CYRILLUS] Hinc patet hanc epistolam datam esse post eam quæ a sancto Concilio scripta est ad Imperatorem Theodosium post adventum Comitis ... Joannis, quæ edita est supra. Baluzius.

ANNO CHRISTI 431.

ACTIO VII CONCILII.

ACTIO SEPTIMA.

Exemplar suggestionum episcoporum Cypri in concilio Ephesino.

POST consulatum dominorum nostrorum Flavii A Theodosii decimum tertium, & Flavii Valentiniani tertium semper Augustorum, pridie Kalendas Septembris, synodo gratia Dei, & edicto pientissimorum, Christique amatorum regum nostrorum, in Ephesiorum metropoli, in sancta ecclesia, quæ dicitur Maria, congregata, Rheginus episcopus sanctæ ecclesiæ apud Constantiam Cypri dixit: Quoniam turbant quidam sanctissimas ecclesias nostras, oro, ut libellus, quem in manibus gero, suscipiatur, & legatur.

Sancta synodus dixit: Libellus oblatus recipiatur, & legatur.

Sanctissimæ, gloriosæ, & magnæ synodo gratia Dei, & nutu pientissimorum nostrorum re- B gum in Ephesiorum metropoli Dei observantissima congregatæ, petitio a Rhegino, & Zenone, & Evagrio Cypri episcopis. Olim etiam sanctus pater noster & episcopus factus Troilus ab Antiocheno clero multa passus est, & pientissimus episcopus Theodorus vim non vulgarem pertulit, atque adeo usque ad plagas, quas nec flagriones homines ferre deceat, illicite, absurde & illegitime. Nam cum propter aliam causam abiisset, illius vero felicem accepit finem, abusi abitione, vi cogere voluerunt, & subjicere sibi sanctos episcopos insulæ contra apostolicos canones, & definitiones sanctissimæ Nicænæ synodi. Et nunc quia cognoverunt, quod beatus ex hac vita migravit, subornarunt magni- C ficentissimum ducem Dionysium scribere mandata provinciæ principi, & sanctissimæ Constantiensis ecclesiæ clero. Literæ publicæ sunt; quas & ad manum habemus, & parati sumus eas vestræ sanctitati ostendere. Hujus gratia rogamus & petimus, ne permittatur hominibus nihil non audentibus ullam novitatem invehere, olim & ab initio volentibus præter ecclesiasticos canones & constitutiones expositas a sanctissimis patribus in Nicæa congregatis, imponere magnæ & sanctæ synodo finitionibus ad nihil utilibus. Nam, sicut diximus, non appulisset hodie magnificentissimus dux Dionysius, ecclesiæ afflictæ curam habens, neque ea, quæ sibi non conveniunt, usurpasset, neque ecclesiasticis re- D bus se immiscuisset, nisi a sanctissimis, qui illic congregati erant, episcopis & clero ipsorum deceptus, putasset eam canonicam (quod etiam præcepta ejus testantur) quam absque eorum consilio adversus episcopum Constantiæ Cypri metropolis habuit. Oramus autem, & has literas magnificentissimi ducis legi, & præcepta, & omnia simul, quæ in hac tragœdia commissa & facta sunt, ut ex ipsis cognoscat sancta vestra & magna synodus intolerabilem vim factam. Etenim non vulgaris tumultus in tota metropoli ortus est. Præterea significamus sanctæ vestræ synodo, quod cum literis gloriosissimi ducis etiam diaconus sanctæ Antiochenæ ecclesiæ missus est. Ideo obsecramus, & ad sancta vestra E genua procidimus, ut canonica sententia etiam nunc, sicut initio a temporibus apostolorum, & constitutionibus & canonibus sanctissimæ & magnæ synodi Nicænæ, illæsa & superior insidiis & potentia permansit nostra Cypriorum synodus; ita & nunc per vestram incorruptam & justissimam sententiam, etiam vestra constitutione justitiam nobis fieri cupimus.

Rheginus episcopus Constantiæ Cypri subscripsi manu mea.

Zenon episcopus Curiensis sanctæ ecclesiæ Dei Cypri subscripsi manu mea.

Evagrius minimus episcopus Solensis Cypri sanctæ Dei ecclesiæ subscripsi manu mea.

Rheginus episcopus inquit: Quoniam etiam præceptum offerimus magnificentissimi capitanei Dionysii scriptum ad illustrissimum principem provinciæ, oro, ut & illius lectio fiat.

Sancta synodus dixit: Legatur & illius magnificentissimi Dionysii præceptum.

Flavius Dionysius illustrissimus & magnificentissimus utriusque exercitus magister Theodoro illustrissimo Cypriorum regionis præsidi. Regia auctoritas ob multas, & maxime ecclesiasticas causas pientissimos episcopos, ut in Epheso conveniant, divinis apertis signatisque literis præcepit. Quoniam autem cognovimus, episcopum Constantiensis civitatis e præsenti vita migrasse, & prædefinitum sibi diem implevisse; necessarium hoc mandatum tibi transmittendum esse judicavimus, ut ne quis absque scitu, vel scripto pientissimæ synodi audeat in locum defuncti nominare alium. Decet enim expectare formam, quam talium pientissimorum episcoporum consensus præscribet: nam, ut diximus, harum rerum gratia prædicti pientissimi viri convenire jussi sunt. Itaque si contentiosi turbas excitarent, partim tua gravitas, partim obtemperans illi exercitus eas avertere studeat, modisque omnibus prohibeat, & ne quem, ut dixi, progredi sinat, antequam pientissimi episcopi sua auctoritate approbent. Quod si hasce literas prævenerit incerti episcopi ordinatio, illum juxta cæleste responsum regum in Ephesum, ut alios, venire jubeas, neque ignores, quod si aliter fieri approbaveris, et quidem auri libras quinque, exercitus vero alias tantas fisco inferre cogemini. Ut autem hæc, quæ juxta pientissimorum episcoporum petitionem decreta sunt, scribantur, & celerem finem sortiantur, Maturium & Adelphium ab exercitu jussimus ob hoc ad illos legari. Datæ xii. Kalendas Junii Antiochiæ.

Rheginus episcopus dixit: Est & aliud mandatum ejusdem magnificentissimi Dionysii scriptum ad pientissimum clerum Constantiensis metropolis, quod & ipsum ut legatur, oro.

Sancta synodus dixit: Lectum & hoc inferatur in acta commentariorum.

Flavius Dionysius magnificentissimus & gloriosissimus comes, & dux utriusque exercitus, ac proconsul, pientissimis clericis in metropoli Constantiæ Cypri. Novit & vestra pietas, quomodo Augusti & [a] callinici orbis domini religiosissimos & sanctissimos episcopos in Epheso convenire jusserunt ob multas alias, & maxime ob ecclesiasticas causas. Itaque quoniam ex ipsis sanctissimis episcopis, qui hic convenere, cognovimus, quod beatissimus episcopus vester juxta divinam voluntatem obdormierit; operæ pretium censui, ut significarem vestræ pietati, & admonerem, ut caveatis vobis, ne quis a quopiam in episcopum eligatur, vel ordinetur, (nam de hoc plane forma præscribetur) sed expectate sen-

[a] invictissimi.

ACTIO VII. CONCILII. tentiam, quæ illic danda est. Dignum sane & justum, ut sancti patres ea, quæ patres habent, obserent. Quod si quempiam ante literas nostras contingat in sedem collocari, id quod non opinamur, illum cum pœnitentissimis viris ad Ephesum, juxta divinum edictum, ut veritati adnotentur; non ignorantes, quod laus sequetur obtemperantes, inobedientes autem etiam pœnam conveniunt corrigat scriptum.

Sancta Synodus dixit: Quoniam autem causa, quæ movit magnificentissimum & gloriosissimum capitaneum Dionysium, ut hæc scriberet, obscurius in propositis habetur; manifestius doceant profectores pœnitissimi episcopi sanctarum ecclesiarum, quæ in Cypro, quid moverit magnificentissimum capitaneum, ut hæc mandata emittereret.

Zenon episcopus civitatis Curiensis Cypri dixit: Etiam beatæ memoriæ Sapritius, qui mecum huc venit, ejus rei gratia huc venit. Quoniam autem ex hac vita concessit, necessario nos docemus sanctam vestram & universalem synodum, quod ad suggestionem Antiochenæ episcopi & cleri magnificentissimus capitaneus principi de clero scripsit.

Sancta Synodus dixit: Quid volente Antiocheno?

Evagrius episcopus Solensis Cypri respondit: Subjicere insulam nostram, & ordinandi jus ad se rapere attentat, præter canones & consuetudinem, quæ jam olim invaluit.

Sancta Synodus dixit: Nonne Nunquam Antiochenus visus est in Constantia ordinare episcopum?

Zenon episcopus Curiensis Cypri dixit: A sanctis apostolis nunquam positum offendere, quod adfuerit Antiochenus & ordinaverit, vel communicaverit unquam insulæ ordinationis gratiam, neque illis quisquam.

Sancta Synodus dixit: Memor sit sancta synodus canonis sanctorum patrum in Nicæa congregatorum, qui conservat unicuique ecclesiæ principatum dignitatem. Hic etiam monet sit Antiochiæ. Doceat igitur, an non jus ordinandi ex more veteri apud vos habet Antiochenus.

Zenon episcopus dixit: Prius affirmavimus, quod nunquam vel adfuerit, vel ordinaverit, neque in metropoli, neque in alia civitate; fed synodus nostræ provinciæ congregata constituebat metropolitanum: & etiamsi, ut vetis sancta synodus fua sententia nobis consentiat, & hæc stabilitat, ita ut verus mos, sicut hæreticus robur habuit, ita & nunc habeat, & nullam novitatem in nostra provincia fieri fiat.

Sancta Synodus dixit: Docent & hoc pientissimi magistri, nam Troilus ille sanctæ ac beatæ memoriæ episcopus, qui nunc requiescit, vel latine memoriæ Sabinus, qui illum præcedit, vel qui ante illos venerabilis Epiphanius, ab aliqua synodo ordinati fuerint.

Zenon episcopus dixit: Et nunc memoratis, & qui ante illos sanctissimi episcopi, & qui a sanctis apostolis erant, omnes orthodoxi, ab his, qui in Cypro, constituti sunt; & nunquam locum habuit Antiochenus episcopus, vel aliat aliquis, ordinandi in nostra provincia.

ANNO CHRISTI 431. Ἐπίσκοπος Κυρίου Κύπρου Ἐπιφάνιος ὁ τῆς ἁγίας Σαλαμῖνος ἐπιστολὴν ἔγραψε κατὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἀθροισθέντων ἁγίων Πατέρων, καὶ τὰ κεφάλαια τῆς ἐπιστολῆς ἐν τῷ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀναγνωσθέντα ἐν τῷ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

Κανόνες ἐν τῷ διακόσιοι ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ ἐν Ἐφέσῳ συγκροτηθεῖσα ἐν θεοπίστοις καὶ θεοτίμοις τῷ Κεστλέστίνου βασιλέως, τῷ κατὰ ἐκκλησίαν ἡγουμένῳ τῶν ἐν τῷ Ἀντιοχείᾳ ἐπισκόπων Κυρίλλῳ, ὡς τῷ τὸν ὁμόφρονα τῆς ἀληθείας ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀναδείξαντι τῷ ἁγίῳ συνόδῳ ἀπέστειλεν, ὁ τῆς αὐτῆς συνόδου ἐπίσκοπος, ἀφ' οὗ τὴν ἀρχὴν τῆς ἁγίας συνόδου ἐποιήσατο, κατὰ τὴν κελεύσαν τῶν θείων τε καὶ ἱερῶν κανόνων, εἰ δυνατὸν τὰς χεῖρας τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιτεθεῖσαν τοιαῦτα τὰ δι' αὐτὰ ἐξεῖ τὴν ἀναστροφὴν τῶν ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπιστόλῳ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῷ Θεοδοσιανῷ ἐπιστόλῳ ἐπιγραφῆ ἔτρα, ὡς ἔστιν ἀνάγκη ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν τῶν αὐτῶν, ἡγεῖν τὴν ἀρχὴν αὐτῷ ἀγῶν, καταμαθόντα· ἐλπὶ δὲ τοῦτο γενέσθαι, ἡ ὑφ' ἡμῶν πεποίηται ἀνάγκη τῶν ἀναθέσεων, ἵνα μὴ ἡ ἀγῶν οἱ κατὰ τὴν ἀναθέσεων, ἵνα μὴ ἡ ἀγῶν οἱ κατὰ τὴν ἀναθέσεων, μηδὲ ὁ ἐπιμελῶν αὐτῶν ἀγῶν τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἀξιοῦν τὴν ἐξουσίαν τῷ ἰδίῳ αἰματι ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ μικρὸν ἀναλύσαντος, ἵνα μὴ ἡ ἀγ

Cœlestio sensit, aut sentiat, ipse nihil amplius poterit agere adversus provinciæ episcopos, si tur quia inde a synodo tot ecclesiasticæ communionis expers fit factus, & prorsus * inutilis: sed & ipsis episcopis illius provinciæ, circumque vicinis metropolitis recta sententiam subjacebit, ut omnino dejectus sit * a sede episcopatus.

II.

Si qui autem provinciales episcopi a sancta synodo absisterint, & deficientibus adhæserint; aut adhærere renuerint; vel etiam postquam subscripserunt Nestorii depositioni, rursus ad defectionis confessum recurrerunt: istos placuit sanctæ synodo pestiferos alienos esse sacerdotio, & a gradu cecidisse;

III.

Si qui vero clerici in singulis urbibus, aut regionibus a Nestorio & cum eo conspiratribus, sacerdotio prohibiti sunt, quod recte sentirent; justum puravimus hos quoque propriam gradum recipere. In summa autem clericos orthodoxæ & œcumenicæ synodo consentientes jubemus, eis, qui defecerunt, sut defecturi sunt, episcopis nullo pacto aut ratione subjectos esse debere.

IV.

Si qui autem clericorum defecerint, & ausi fuerint vel privarim, vel publice, quæ sunt Nestorii aut Cœlestii sapere, sancium est a sancta synodo, istos quoque depositos esse.

V.

Quicumque autem ob turpia gesta sunt a synodo condemnati, vel a propriis eorum episcopis, quibus præter canones Nestorius, qui nullum rerum discrimen habebat, & qui cum illo eadem sentiunt, restituere conati sunt gradum vel communionem, aut conabuntur; istos censuimus nihil profecisse, & manere & esse nihilominus depositos.

VI.

Similiter autem & si qui velint ea, quæ de singulis per sanctam synodum Ephesinam gesta sunt, quomodo modo movere: sancta synodus ipsa decrevit, si quidem episcopi aut clerici fuerint, eos omnino a proprio cadere gradu: si vero laici, excommunicatos esse.

Et subscripserunt omnes episcopi ita (commentariorum) sensu recensiti,

ACTIO VII. CONCILII.

A σω, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἑταιρίας * ἐπικόπου διαφορεῖσθαι τὴν τοιαύτην διάνοιαν, τάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐστέρηται καὶ ὑπὸ τῆς συνόδου ἐκβεβλήθη, καὶ ἀπήρτηται ὑπάρχων, οὐδὲν καὶ αὐτὸς, τοῦ τῆς ἑταιρίας ἐπικόπου, καὶ τῶν πλησιοχωρούντων, τοῦ τὸ ἀρθοδόξως φρονῖν κατὰ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἀποδεξαμένου, τάσης τάξεως ἀξιωθῆναι τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ ἰδίου βαθμοῦ.

β'.

Εἰ δέ τινες ἐπαρχιῶτοι ἐπίσκοποι ἀνεπλεύσαν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ ἀποστάσι κοινωνοῦν, καὶ προσεδέξαντο τὴν ἀποστασίαν τῆς Νεστορίου καθαιρέσεως ἐπιλαβόμενοι, ὡς τῆς ἀποστάσεως ἀφεσίν, τάσης τάξεως ἀξιοῦσθαι τῆς ἁγίας συνόδου ἀποστόλοις τοῦ Θεοῦ τῶν ἱερωσύνης, καὶ τῆς βαθμοῦ ἐκπίπτειν.

γ'.

Εἰ δέ τινες καὶ τῶν κληρικῶν τῶν κατὰ τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας κληρικῶν τοῦ Νεστορίου καὶ τῶν συν αὐτῷ σπουν τῶν ἱερατικῶν ἐκωλύθησαν δικαίου τῆς ὀρθῆς φρονῖν, ἠξιώσαμεν τοῦ τάξεως τὸν ἴδιον ἀπολαβεῖν βαθμόν, καὶ μὴ τοῦ τῆς ὀρθοδόξου κληρικοῦ συνόδου τῶν ἀποστασιῶν τῶν κληρικῶν τῶν ἀποστασιῶν τῶν ἐπισκόπων μηδένας ὑποκείσθαι καὶ μηδεμίαν τάξιν.

δ'.

Εἰ δέ τινες ἀποστασίσαντο τῆς κληρικῶν, ἢ ἐπιμόνοις ἢ κατ' ἰδίαν ὁ δυνοῖν τῶν Νεστορίου καὶ τῶν Κελεστίου φρονοῦσιν, καὶ τούτοις τὴν ἀποδοθῆναι τὴν ἱερωσύνη καὶ τὸν βαθμόν.

ε'.

Ὅσοι δὲ ἐπὶ αἰσχροῖς πράγμασι κατεκρίθησαν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου, ἢ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, καὶ τῶν τῶν Νεστορίου καὶ τῶν τῶν ἀποστασιῶν τῶν Νεστορίου, ἐ ἐν τῷ αὐτῷ φρονοῦντες ἀποδοῦναι ἐπιχειρήσαν τὴν ἀποδοθῆναι τὴν ἱερωσύνη καὶ τὸν βαθμόν, ἀνωφέλεις ἐπιχειρήσαν τῶν ἀντίστασιν τῶν ἐπιλαμβάνοντα αὐτῷ φροντίδα, κρίνει δικαιοσύνῃ τὸν παρὰ τῶν ἐπιφωνήσαν αὐτῷ διοικήσεις διαμένειν, παραπίπτειν τὸν ἰσῴθ ὅπου τῶν φορτικῶν βιβλίον. Ἴδιν μὲν οὖν ἀπὸ ἐλεγχόμενοι ἱερατικῶν φρονῖν, τοῦτο ἐχόμενοι μετ' ἀφωνίας πάμπαντος, ἢ ὅτου ἀπηκολούθησα τῶν πάντας, ἢ ἴδρυσε τὸ ἐμμένειν ἰδιωτοπεῖ ἀπομένειν. ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ ὀλιγόρας ἐχοντα παρδοκεῖν ἑωτῶν, τῶν πολῶν δὲ ἀφαγωμοιῶν μαλλον, ἢ ὅπου κ βαθμίας, κεκινηρότηκεν ἀκεχαῖαι ἢ ὑμετῶν ἐκκλησιῶν τὸν ἀδικεῖσθαι Concil. General. Tom. III.

Observatio Philippi Labbe, S. J. P.

In Collectionibus Joannis Zonaræ ac Theodori Balsamonis, necnon in codice canonum ecclesiæ universæ a Joanne Tilio episcopo Brixiensi & a Christophoro Justello editorum, extant octo Ephesini concilii canones, sic nimirum, qui parendesi epistolæ infiori fuit, & duo alii, qui paulo ante locis indicatis prodierunt: at minus omnino accidit, in codice canonum Romanæ ecclesiæ a Dionysio Religuo interpreter fuisse (1) præmissum. Cæterum hæc fuisse arbitror, quod non universæ ecclesiæ decreta vita fuit Latini, sed in peculiari et privata Nestorii ejusque fautorum causa canones pro ut dumtaxat nata a Patribus Ephesinis constituit.

Observatio Jo. Harduini, S. J. P.

Metropolitæ Bizyzacenæ Constantinopolitanæ in Antiochenis mss. exarchomatissimum hunc recitat e synodo Ephesina: Ἀνάθεμα τοῖς ἀ ἁγίας κοινωνοῦσι, γ ἀκοῦσι. Et ex ipsa synodo ipsa tamen locis Nicæni & Basii exaggerantibus Ἀ ἁγίας, ἀθροφεῖν τὸν ἀνάθεμα, καὶ ἀναθεματίζειν τοῦ ἀνάθεμα, καὶ ἀναθεματίζειν ἀνάθεμα. Si qui non confitentur Dominum nostrum JESUM Christum & Deum esse incircumscriptum divinitate, circumscriptum eundem secundum humanitatem, anathema sit. Similis est quod idem ipse recitat in epistola 1. contra Innumerabiles, quod Bruno Turrianus e Basiliense JESU Lucæ reddidit, exstiterque apud Bren. Concilior. tom. 1. Antiq. fol. 194. Tractatus a sancta synodo contra anathema in eos decretum est: siquidem ipsa sancta synodo prædicavit circumscriptum esse Christum Deum nostrum secundum naturam: & in eos qui hanc veram non recipiunt, anathema decrevit: ἀλ hoc sententia affinis est, quæ Abilene v. recitavit, ex epistola Gregorii Nazianzeni ad Cledonium: quam idem Nicephorus in Antiochenis prædictis appellatis, postea laudat.

Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς τῆς Ἐφέσου ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν τῶν Ἱερουσαλὴμ ἁγίαν σύνοδον, περὶ Νεστορίου τοῦ ἀμφίβολα κεκινηκότος.

ΜΕΤΑ βολὴς πάντα πόλεν, τῆς θυσιαζόντα λογόσσι γνωσθῆ, χρὴ δὲ μάλιστα τὸν ἱερῆα λεγόσσα καὶ πάσης ἐκκλήσιας τῶν ἐφ' ἅπαντα τῶν ἀφικτῶν ποιεῖν ὑπόσχεσιν. ἐκκλήσιον ὁ ὅτου ἐδίδοσο, ὡς καλῶ ἡ πλείος * κοῖνδυα τὸ τὰ κατ' αὐτὸν, ἢ οἷον ἀξιόεις ὡς τοῦ κατ' ἀξίαν ἀπορεῖν ἐν ἀκοῇ ἐκκλήσιας, ἢ τὸν ἐν τῷ ἀνόμου αὐτοῦ, ἢ τὸν τῆς θείου ἀποκαλύψεως ὅρες, ἀπαντοῦσι τὸ τὴ κεφαλὴ ἀδικεῖν, ὅτι τῇ ἀπορίᾳ ἐδεῖ. πολὺ τὸ κεφαλὸν πεδέμεν ἔχει τὸ ἀδικεῖσθαι ἢ ἀποκαθίσταται Ἐξ ἀδικεῖ κεφαλὴ τοῦ ὑμῶν, ὡς μεμαρτύρηκε, κακοκεφαλὴ πεδεῖσθαι δὲ, ὡς φησι, κεφαλὴ ἢ ἀδικεῖσθαι κεφαλὴ ἐκκλήσιας, ὅτ' τὸ κεφαλὸν ἀγκαλεῖ ἀκοῦσαι κεφαλὴ τῶν ἀντίστασιν τῶν ἐπιλαμβάνοντα αὐτῷ φροντίδα, κρίνει δικαιοσύνῃ τὸν παρὰ τῶν ἐπιφωνήσαν αὐτῷ διοικήσεις διαμένειν, παραπίπτειν ὡς ἰσῴθ ὅπου κορυφαῖοι βιβλίον. Ἴδιν μὲν οὖν ἀπὸ ἐλεγχόμενοι ἱερατικῶν φρονῖν, τοῦτο ἐχόμενοι μετ' ἀφωνίας πάμπαντος, ἢ ὅτου ἀπηκολούθησα τῶν πάντας, ἢ ἴδρυσε τὸ ἐμμένειν ἰδιωτοπεῖ ἀπομένειν. ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ ὀλιγόρας ἐχοντα παρδοκεῖν ἑωτῶν, τῶν πολῶν δὲ ἀφαγωμοιῶν μαλλον, ἢ ὅπου κ βαθμίας, κεκινηκότηκεν ἀκεχαῖαι ἢ ὑμετῶν ἐκκλήσιαν τὸν ἀδικεῖσθαι

1 Neque extant in Collectione Isidori. In uno e MSS. codicis, ipsoque Harduinus, de Concilio Ephesino, hæc habet Isidorus ipse, tribus ex parte e Gratiano in Decr. c. dist. 16. Tertia principalium Synodorum Ephesina prima sub exarchatum Episcoporum sub Theodosiis Imperatoribus Augustis temporibus Cœlestino Papæ Romani, Juvenalis Hierosolymitani, atque Cyrilli Alexandrini edita; quæ Ephesina Constantinopolitanum Episcopum Beatum Virginem Mariam non Dei hominis nuncupando gratissimum afferunt, ac illum perfecam carnis, aliam partem Deitatis, sub anathemate condemnatis; duodecim capitula post Synodicon Epistolam contra eosdem Nestorii sodales capitula Mathematicum auctore professa S. Cyrillo, anathematizando confessione: in quibus ejusdem mentem in duabus naturis unam Domini nostri Jesu Christi perfectam, ac Ecclesiasticam sententiam Ephesinæ. In Synodicon Calcedonii sunt hi Canones ex, prandiari, ut ibi dicitur, in codice Monasterii Acemetorum. Vide infra in eodem Synodico. 2 In MS. Cod. Bibliothecæ Cæsareæ, ubi Lambecius tom. 7. pag. 400. 300 lib. Harduinus.

ACTIO VII. CONCILII. Quæ diligentia quoniam in hoc aperte defideratur fiat, id (tamen ex eximio rerum vitiopotius, quam ex ingenio desiderantes vitio) necessitate adacta vestra pietas est, memoratum Dei amantissimum fratrem nostrum, ac in episcopali dignitate collegam, Theodotum elegit, qui eorum ecclesiæ subiret. Indignum quippe fuisset, viduam manere ecclesiam; indignum, pastore carere salvatoris nostri ovilia. Quotiam ergo flens rogatum venit Eusthathius, cum sanctissimo Theodoro episcopo, non decivitate recipienda, nonr de ecclesia decertans, fed folum episcopalis nominis honorem ac vocationem experens: hominis non fenectus fane commovit universos, nec vt privatas ejus lacrymas, fed tanquam communes reputantes, inquiere studuimus, legitimamque pallas effet memoratus vir depositionem, an fcilicet de abfurdis factis difficilius convictus effet, obtrectantibus nonnullis adversus ipsius existimationem. Itaque reperimus, hominem nihil ejusmodi perpetrafe; fed potius illi pro eximio recutationem officii vitio datam fuisse. Unde neque pio vestro studio fuccensimus, quo in illius locum convenientior prædictus reverendissimus episcopus Theodorus fuisset: fed quia ecclesiæ ejus animum a negotiis gerendis remotum non admodum decertare oportuit, fed miferari potius: fcnem, qui procul ab urbe in qua natus fuerat, & a patriis sedibus tamdiu abfuisset; pallium rectumque esse definivimus, ut absque omni contradictione & nomen retineat episcopi, & honorem, & communionem: ea tamen lege, ut neque ordinandi ipse auctoritatem habeat, neque in ulla ecclesia ex propela sacrificet auctoritate; nisi id ibi vel adjuvandi causa, vel concessionis ratione, affectu amoreque Christiano a fratre & coepiscopo fuerit exigenti, liberaliter deferatur. Quod si vos de eo mites quidpiam cogitabitis aut nunc, aut in posterum, gratum id etiam acceptumque sanctæ synodo futurum est.

A Θεοδότου τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ, φροντιστοῦ τῆς ἐκκλησίας. ἐ ᾠ δὲ ἀλλοῦδε χηρεύουσα κοίτη, ἐ ἐπιτάφιος ἔτρωε θυελλοῦ τῆ σωτηρία τοῦ ποιμένος. ἔνθεν δὲ κρατοῦνδε ἐ κλαίω, ἐ πρὸ τῆς τέλεως, κὰὶ τῆς ἐκκλησίας φιλοκλεοῦ τῆ μνημοσύνῃ θέτο σεῖδε ἐ τὸν ἐπιτρόπου Θεοδώρου, ἐξιωθεῖ δὲ τῆς τῶν τῆ ἐπιτρόπου τιμῶν ἐ κλήρου, σωμαλγία σφαλῶν ἄπαντα τῶ φορεθέντος, ἐ κοσμοῦ ἐ ἀλογεστέρου τὸ κῶν δέκρυον, ἐπιβαλόμεθα μαθεῖν, εἰ κὰὶ ἀμέμπτου ἐτοιμοῦ ἐ τοιμμένου ἐ μηνιοῦδοῦς, ἔγκλησις ἐ ἐπὶ τῶν ἐπιτρόπου πλοῦτοῦ τωρὰ τῶν κὰ πολυκομφοτάτου κῶν τῆ σῶτηρίας. ὡ δὲ ἐμεῖδομεν πεπραχθεῖς μὲν τοῦτον οὐδὲν, χθοῦδὶ δὲ μᾶλλον τῆ μνημοσύνῃ θέτοι κὰὶ ἐξκλήμωτος τῆ κὰ παρὰ τῶν. ὀδὲν οὖδὲ τῆ ὑμετέρῳ θεοτεβεῖς ἐμεμψάμεθα, χωροῦντος τῆ κὰ τοῦ τῆ ἐπὶ τόπου τῆ μηνιοῦδεῖν ἐξκλήσιαν ἐπὶ τῆ κοσμοῦ Θεόδωρον. ἐπεὶδὴ δὲ τῆ ἀπαλοῦ κὰὶ τῆ κλαῖν κ σφόδρα φιλοκαινοῦ ἐ ἐλεῖν Θεῶ, ἴδοι δὲ μᾶλλον ἐ ἐπὶ τῆ ἐπιτρόπου δοῦλω, ἐξ τῆ πόλεως τῆς ἐπίξενος κοῦσ, ἐ πατρῴας ἀφεστημένον ἐκ μακροῦ κὰὶ γεγωσῶν χρόνος, ἐ ἐσχεῖν σωμῶν, ἐ ὑδεῖν ἀμφὶ δὲ τῆ πάτρε κὰὶ τῆ ἀνθρῶνας ἐγκρινῶν κοῦδ τῆ τῆς ἐπικοσῶν ὁρκῶν, ἐ τῶν τιμῶν, ἐ τῶν κοσμῶν· ἀπὸ μόνου, ὅτε μὴ χρηστοῦ κοῦδ, μᾶν μὲν ἐκκλησίαν κὰ πολλῶν ἀπὸ ἱερῶν ἐξ ἴδίας ἀδ ἀξιοῦσιν· ἀδ ἐν ἀφ ἀπαμφιεσμένοις, οὐτοῦ ἐστ τρεψόμενον, οἱ τύχοι, κὰὶ ἀδελφῶ ἐ φωνῆσκοῦ τῆ, κὰὶ δεῖδεν ἐ ἀγάπῃ τῶν ὁ Χριστῶ. εἰ δὲ τὶ βελόμεθα χρόνῳ ἐ αὐτῶ κοῦδ ἐς μᾶ τῶν, ἀφεν ᾧ τῶν τῆ ἐν τῆ κωῶν.

ANNO CHRISTI 451. ACTIO VII. CONCILII.

B

C

D

E

De Eucherio videtur esse. *Definitio sanctæ & œcumenicæ Synodi Ephesinæ contra impios Messalianius, qui & Euchetæ, & Enthusiastæ quoque appellantur.*

VENIENTES ad non pientissimi & religiosissimi episcopi Valerianes & Amphilochius, propofuerunt in communi considerandum de Messalianitis, hoc est, Euchetis, vel Enthusiastis, qui in Pamphylia versantur, vel quotcunque nomine contrariae istius hæresis vocatur. At nobis considerantibus acutiit pientissimus & religiosissimus episcopus Valerianus scheduam synodicam de illis compositam in magna Constantinopoli sub beatæ memoriæ Nilanio; quæ ubi lecta, ab omnibus probata est, quod bene fit condita, recteque habet. Et placuit nobis omnibus, & pientissimis episcopis Valeriano & Amphilochio, & omnibus Pamphyliæ & Lycaoniæ provinciarum pientissimis episcopis, ut omnia, quæ in synodica charta contenta, robur habeant, & nullo modo prætereundi; ut solida sint & ea, quæ in Alexandria ab iis sunt; ita ut omnes, qui per universam provinciam hæretici Messaliani, vel Enthusiastæ sint, vel de ejus hæresios [illegible] sint, sive clerici, sive laici sint, conveniantur: & si quidem anathematizaverint, juxta ea, quæ in prædicta synodo scripto pronuntiata sunt, in scriptis; si clerici fuerint, maneant clerici; si laici, ad communionem admittantur. Quod si renuerint anathematizare, si presbyteri vel diaconi fuerint, vel in alio quopiam grade ecclesiæ, excidant & a clero, & a gradu, & a communione: laici vero anathematizentur. Convicti quoque non permittantur habere monasteria, et ne ziztania diffundatur & crescant. Hæc ut fic agantur, omnes vires intendant pientissimi episcopi Valerianus & Amphilochius, veterique reverendissimi totius provinciæ episcopi. Unde ad hæc statuit, librum [illegible] hæresos, qui dicitur Asceticon, anathematizari, quem attulerat religiosissimus & pientissimus Valerianus, utpote ab hæretici compositum. Similiter si quid illorum impietatem sapiens apud plerosque inveniatur, etiam hoc anathema sit. Præterea dum conveniunt, quæ utilia & necessaria ad concordiam & communionem & dispensationem, manifeste scriptis commendentur. Si autem quæstio oborta de iis, quæ in hoc negotio sunt, & si quid dubitatur & ambiguum fuerit, quod pientissimi episcopi Valeriano & Amphilochio, cum [illegible] per totam provinciam episcopis non probantur, admotis fer-

[illegible] Theodoro [illegible] Nilanio.

[illegible] Asceticon.

[illegible] Valeriano.

[illegible] Amphilochio.

[illegible] Valeriano.

[illegible] Amphilochio.

[illegible] Valeriano.

[illegible] Amphilochio

ACTIO VII. CONCILI. Invenienbat totum cœtum absenti et obtrectare; quoniam concertoperia Epheſi. Et quando ad eum mittebant, ille ad illos non veniret; tunc ſecundo & tertio ad eum mittebant. Cum autem ad eos venire noluerit, & ſynodum deſpectui habuerit, dicebat illico Cyrillus: Poſtere opinionem ejus coram me. Et cum proferebant in libro manu ipſius ſcripto. Quæ cum ſynodo expoſita fuiſſet, in ea deprehendebant, quidquid iſti objectum fuerat. Et opinionem propria ipſius manu ſcriptam cum ſententia ſanctorum Patrum comparabant, & cum iis contrariam inveniebant. Quare eum anathematizarunt, & ſegregarunt.

Hic autem Neſtorius Patriarcha erat Conſtantinopolitanus: & opinio ejus hæc erat: Dominam Mariam Deum revera non peperiſſe: & ſic dicebat duos eſſe (filios) ſuporum ſecundum hoc, ſicut eſſe a Patre genitus: alter homo, ſiquæ a ſancta Maria natus fuit. Dicebat etiam, hominem iſtum Chriſtum eſſe per unitionem & amorem cum Filio Dei unitum: ipſamque Deum & Filium Dei appellabat: at non revera, ſed per conceſſionem & nominum communionem, honoris gratia, ſicut unus ex prophetis, qui ita appellatus fuit.

De ſcripto ejus: Et hoc manu ipſius ſcriptum erat, opinionem ejus breviter comprehendens. Dicit Neſtorius, quod Chriſtus perfectus ſit Deus, & perfectus homo: & quod Pater genuit Deum, ſed non genuit hominem: & quod mater beata Maria hominem proprie peperit, ſed non peperit Deum. *Reſponſum Cyrilli.* Tunc Cyrillus dicebat; Si res ita ſe habeat, ut Neſtorius aſſerit, tunc qui coluerit Chriſtum, plurium deorum aſſertor eſt, & infidelis; quoniam colit eum, qui æternus eſt, & qui de novo exiſtit: & qui cultum ejus deſerit, ſumme infidelis eſt; quia ab ipſo, qui æternus eſt, cultu recedit, quemadmodum & recedit a cultu ejus, qui de novo productus eſt; & qui deinceps cœtu hominem in eo colit, Chriſtum non colit: neque enim ab una parte ſine altera Chriſtus jure appellari poteſt. Et dicebat Cyrillus ſynodo: Nonne corrupta eſt Neſtorii opinio, & ipſe dignus, cui aeterna infligatur anathema, quemadmodum [a] ſocio ejus autor inflictum fuit? Reſpondit etiam ſynodus, dicitque: Maxime. Et Cyrillus ita dicebat: Si hoc neceſſarium vobis viſum fuerit, anathematizate eum. Et ſynodus cum anathematizavit, & a communione abſcidit, & anathema ejus in libro deſcripſit, & in eo præcepit, ut una cum hæreticorum catalogo legeretur.

Neſtorius certior de hoc factus, poſt anathema eſt inflictum, abiit propere viam ſuam capeſſens; & ſcientibus, & doctoribus, & ſapientibus dixit, Anathema in ipſum fuit cauſa eſſe: ſe enim negare id, quod illi de ipſo dicerent: hoc autem ſibi idcirco accidiſſe, quia filiam Imperatoris meum filium patientem ad altare ingredi prohibuerat. Hoc autem quod dicebat, falſum erat, ut ex ipſius ſcripto conſtat, huic contrarium prodente. Poſt hæc Cyrillus per apoſtolicas, id eſt, epiſtolas, ea de re cum ea expoſitavit: eique ſuaſit, ut ſe ipſum

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ
ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΙΝΑ ΜΕΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΗΝ ΑΝΗΚΟΝΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ,
τινὰ δὲ καὶ μεθ' αὐτὴν γεγονότα.

TERTIA, PARS,
IN QUA CONTINENTUR NONNULLA AD CONCILIUM
spectantia, & alia, quæ post concilium acta sunt.

EXPLICATIO DUODECIM ANATHEMATISMORUM
captorum Ecclesiæ pronunciata a Cyrillo archiepiscopo Alexandrino, sanctæ synodo clarissimis illorum declarationem exigente.

ΕΠΙΑΤΣΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ
κεφαλαίων, ἡνίκα τὰ Ἐφέσου ἐπὶ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐξιστάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκπορεύοντα τὰ τῶν πάντων.

Deut. 4. Sententiam Domini Deuteronomii.

OMNIA, ut scriptum est, *obvia sunt intelligentibus, & recta invenientibus scientiam*. Etenim qui sacra divinæ scripturæ verba acuto paroque oculo perlegunt, qui, quod utile in iis occurrit, *quærunt, & invenient*, & cælestem thesaurum in animos suos recondunt: qui vero mentem obtinent ad mendacium propensam, nonnullorumque magaziari manciparum, ac profanæ scientiæ avidam, illorum fœtii confebuntur, de quibus beatus Paulus scriptum reliquit: *In quibus Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat eis illuminatio evangelii gloriæ Christi*. Ceti enim *funt, & duces cæcorum*: quare & in perditionis foveas corruunt. Nam, ut Salvator ipse alicubi monet: *Si cæcus cæco ducatum præbet, ambo in foveam cadent*. Sunt igitur nonnulli, qui contra veritatis dogmata garriunt, & diabolica privatate mentem imbuitam habentes, veritatis mysterium seri thudio adultarare contendunt: nec mediocriter incarnati Unigeniti dispensationem infectantur; *non intelligentes, neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant*, sicut scriptum est. Hujusmodi autem impietatis inventores extiterunt iam olim & multi quidem alii, nunc vero Nestorius, & qui cum illo sunt, eorum impietati nulla in parte cedentes, ad prificorum Phariseorum exemplum adversus Christum fe erigunt, prosterneque vociferantur: *Cur tu, cum homo sis, facis teipsum Deum?* Erat itaque necessarium, ut adversus illorum sermones nos accingeremus, impietatque ac profana illorum dogmata anathematizaremus memores Dei per vocem prophetæ dicentis: *Audite fecordes*, Amos 3. *& contemnimini domini Jacob, dicit dominus omnipotens*. Et iterum: *Ingredimini*, Psalm. 5. *ni per puteos meos, & lapides de via tollite*. & 10. Oportet enim nos, qui pro veritatis dogmate certamur, offendiculi e medio fubmovere, ne qua ratione populi ad illa impingant; fed velut per planam femitam ad facra illa divinaque atria progrediantur, illud fere per fingulas portas ingrediantur: *Hæc est porta domini, justi intrabunt in eam*. Cum itaque Nestorius dogmatum peregrinorum, & impiarum blaphemiarum turbam libris fuis inferuiffet, non portuimus, falutis eorum, qui illa lecturi erant, curam habentes, anathematismos non compotere: non quidem prominere, quod in mentem incidiffet, paræneticæ apifolæ quam ad illum fcripfimus, inferentes, fed (ut modo diximus) germina vefanfiæ ipfius peregrina, & & pietatis dogmatibus prorfus aliena effe offendentes. Ægre fortaffe ferunt nonnulli, quæ fcripfimus; vel quod eorum, quæ fcripta funt, fenfum vere non capiant, vel certe quod impuræ hæreficos Nestorii propugnatores exiftant, impietatisque participes fint, ac eadem cum ipfo fentiant. At nulli interea ex iis, qui recte fapere confueverunt, veritas operta eft. Quia vero credibile fit, non deeffe quofdam illorum commentis depravatos, qui non affequantur, quomodo, aut qua ratione (anathematismi) illi fint confecti, operæ pretium fit, ut eorum, quæ fcripta funt, fingular brevitor exponamus, quantum fieri poffet perfpicuitate, docerem *.* Opinor enim, conatum hunc non parum lectoribus ufum & fructum afferre poffe.

Anathematismus I.

Si quis non confiteatur, Emmanuelem vere Deum effe, & ob id tanftam virginem deiparam; (genuit enim illa incarnatum Dei Patris Verbum, feculum carnem) anathema fit.

Declaratio prima.

Beati patres, qui Nicæa olim convenerant, recte inculpatæque fidei doctrinam exponentes, in unum Deum Patrem omnipotentem omnium visibilium & invisibilium factorum fe credere profefi funt; & in unum dominum Jesum Christum Filium ejus & in Spiritum fanctum: afferentes, ipfum quod ex Deo Verbum emicuit; per quod omnia facta funt, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, incarnatum, & hominem effe factum, & paffum, & refurrexiffe. Etenim cum unigenitum Dei Patris Verbum natura Deus effet, femen Abræ, ut beatus Paulus dicit; apprehendit, perindeque ac nos, carnis & languinis effectum eft participes. Nam

Ebr. 2.

Genes. 22.

Matth. 15.

Ibid.

2. Tim. 2.

Joan. 1.

Joan. 10.

Amos 5.

Psalm. 117.

Ibid. 6.

Joan. 1.

Ebr. 2.

* Sub rentie parvis titulo exhibet Hardinus nonnulla ex Synodico Casinensi desumpta, scilicet; Epistolam Professionem ad Nestorium; Epistolam ejusdem Pontificum; Epistolam Joannis Antiocheni. Epistolas quam Praefectis Augustis ad Ancyras; Epistolam Joannis Antiocheni ad Imp. Theodosium; Synodicum decretum Joannis Antiocheni; Propositiones Cyrilli ad Episcopos Oliboran provinciæ; Epistolam Andreæ Samosatenses ad Alexandrum Hierapolitanum; Epistolam Nestorii ad Cyrillum Episc. Alexand. Epistolam Alexandri, Andreæ, & Theodoreti ad Maximum, & Epistolam Nestorii ad Cyrillum Episc. Alexand. Epistolam Alexandri, Andreæ, & Theodoreti ad Maximum, & Epistolam Theodoreti & Helladii Tarsensis ad Romæ Episcopum Syxtum; quæ omnia distinius infra cum reliquis

ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν καταβεβρωκότων, μὴ τοῦτο μόνα ἀλλ' ἴσως, μόνα ἀεὶ τίνος διαβεβαιοῦνται, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἀμεταδὲ δὲ τῶν πανάγιας ἀστεβεῖς γνώσεων πολλοὶ μὲν ἐν ἑαυτοῖς ἀνωθεν ἐπὶ πολὺ κρυφίου κεφαλὴ· πολὺ δὲ τὸ ἐκείνου κοσμοκράτορος ἐδῶν ἀτόδιστον. Νεστόριος γὰρ ὁ σὺν αὐτῷ, κατὰ τὸ ἀεγλοῦν ἐκείνου θυμοπλοκίας ἀπτόμενος τῶν Χριστῷ, ἐν ἀνεδῶν ἀπκεκραγόντες· ἀνὰ τί σὺ ἀνθρωπος ὢν ποιεῖς ἑαυτὸν θεόν; ἰδοὺ γὰρ ἡμεῖς τῆς ἀνοδίας ὑπεμφαίνοντος ἐν μέσῳ ποιεῖν τὴν σκάνδαλα, ὡς ἂν κατ' ὀδὸν τρόπον αὐτοῖς ἀφοπτεύοντες ὁλοφύρωμεν, ἐν τοῖς λόγοις ἀστῶν ἐρχόντες τεῖδε φρὸς τὴν ἱερὰς ἐν θείαις αὐλαῖς, μοιπνχῇ ἐν τῷ ἱλαρὴ λόγοτος· αὐτὴ ἡ φὼν τῶν κυκῶν, δίεφρε νεφεὶ ἀνεφέλωνται ἐν αὐτῷ. Νεοσοὶ τοίνυν ξένοι τε, & ἀνοσῶν δυσπνμῶν ὄχλοι τῶν ἐπίλοι ὀνθέτοις βιβλίοις, ἀπεῖρκτοι τὸ τῆ ἀτεβρόμιόν αὐτὸς σωμάτες ὀρστοῖ ἕστος, σιωπὴ δὲ κεῖμαι ἀπαθέμενοι, ἢ τὸ ἐς τὸν λόγον ἀπῆλθ' ἀνθίτοις τὴ γνῶσιν ἀφῳ αὐτὸ πεφυκοτεῖ ἐστεῖρ, ἀλλ' ὡς ἐφαμὶ ἀγνῶν, ἕξις & ἐλόφεια τὴ τῶν ἀστεβῶν δοξῶν ἀπορλοῖστο· τὸ ἐκείνοις φρεσοβλαβεῖας τὸ ἐμῆμωνα. ἐπεκγάνοντ δὲ τὰχα τὰ τοῦς τῆς τοῦ ἐμοῦ λόγοις, ἢ μὴ σιωπῶσι ἀλλ' ὀφεῖ τὴ μὲν ἀνθρωπὸν ἀνθρωπὸν ἐν τῷ Νεστορίου μορφῇ ἀφῳ ἀνθρωπὸν ἀνθρωπὸν ἐν τῷ

tum est enim secundum carnem ex sancta virgine; & æque ac nos, homo factum est, non amittens esse Deum (Christi) sed certum quod erat, & in divinitatis natura & gloria permanens. Dicimus igitur, ipsum (Dei Verbum) hominem esse factum, nec ob id tamen versum in id, quod non erat, non alterantum: idem enim semper est, neque conversionis obumbrationem pati sustinet. Sed neque aliam effertur illius cum carne communitionem, aut confusionem, aut concretionem factam esse statuimus: afferimus autem, Verbum carni anima rationali perfectæ & informatæ, modo (quem ipsius solum novit (nostræ enim mentis captum hæc res excedit) unitum esse. Manifestæque Duos etiam post assumptionem carnis; efteque unus Dei & Patris filius dominus noster Jesus Christus, idem & ante omne sæculum & tempus, quatenus Verbum intelligitur, & figura substantiæ ejus, & in novissimis temporibus dispensatoris ratione nostri causa homo factus. Quia vero nonnulli nativitatem illius (secundum carnem propter omnium salutem, qua edituus est ex sancta virgine, inficiantur; (quæ nativitas hoc illi non contulit, ut tum primum esse inciperet, sed ut nobis similis fieret a morte & corruptione nos liberaret) propterea primus hic nostter anathematismus in perversam illorum fidem invehitur: tum vero, quod rectæ fidei est, confitetur, Emmanuelem secundum veritatem Deum esse dicens, atque ideo sanctam virginem deiparam.

A

B

C

D

E

Anathematismus II.

Si quis non confiteat, Dei Patris Verbum carni secundum hypostasim unitum, unumque una cum sua carne esse Christum, eundem nimirum Deum simul & hominem; anathema sit.

Explicatio secunda.

Divinus Paulus, fatet ille divinoritus mysteriorum interpres, ita scribit: *Manifestamagnum est pietatis sacramentum: Deus manifestatus est in carne, justificatus est in spiritu, apparuit angelis, prædicatus est gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria.* Quid igitur est quod dicit, *Manifestatus est in carne?* hoc est, Dei Patris Verbum carne factum est: non quod secundum propriam naturam conversum, aut transmutatum sit in carnem, ut modo dicebamus; sed potius quod carnem ex sancta virgine sumptam proprium sibi fecerit, unus idemque Filius existens ante incarnationem quidem tantummodo verbum tantum carnis expers; post incarnationem vero idem etiam in corpore. At hinc est, ut eundem Deum simul & hominem esse dicamus, non divellentes eum in hominem factum per se positum, & in Deum Verbum separatim per se considerantes, ne dum hac ratione filios intelligamus; (sed unum dominum Christum & Filium & dominum esse confitemur. Qui autem hoc fieri habere existimant, aut non ita volunt credere, sed unum dominum in duos dispertiunt, & quæ se ipsis conjunctæ sunt, a se disjungunt, ejusque hominem secundum solum dignitatis, vel auctoritatis consortium Deo unitum esse; eos a recta incalpanque fide [illegible] Quamvis ergo apostolus [illegible] usque & Dei filius dei[illegible] non confusione dispen-

Ἀναθεματισμὸς β.

Εἴ τις ἐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καὶ ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ὡς θεὸν πατρὸς λόγον, ἐκ τε οὖνα Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, τὸ αὐτὸν ἀληθινὸν θεὸν τε ὁμοῦ & ἀνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐκθεσις δευτέρα.

Ὁ θεοπνευστος γραφεὺς Παῦλος, ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἱερουργὸς ὁμολογουμένως μέγα εἶναι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη σαρκί. ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι· ὤφθη ἀγγέλοις· ἐκηρύχθη ἐθνεσι· ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ· ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. τί δὲ τοῦτο, ἐφανερώθη ἐν σαρκί; τουτέστι, γέγονε σαρξ ὁ ὢν θεὸς πατρὸς λόγος, ἢ κατὰ μετάβασιν ἢ τροπὴν τὸ ἰωτὰ φύσεως εἰς σάρκα μετατεποιήθη· ὡς τὴν ἀρετὴν ἴδιον ἐξ μᾶλλον ἐποιήσατο σάρκα τῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ, εἷς ἦν ὁ αὐτὸς χριστὸς υἱὸς· πρὸ μὲν τῆς οἰκονομίας τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἐν τῇ ἑνότητι, μετὰ δὲ τὴν οἰκονομίαν τὸν αὐτὸν σὺν ἀνθρωπῳ. πάντη τοι φαιδρὸν τὸν αὐτὸν ὑπερχρεῶν ὀνόν τὸ ἀμὴ ἀνθρωπον, ἢ διὰ τὸν ἐν ἀνθρωπον· ἔκλεξε τὴ γὴ ἀπὸ μέρος κλήρου τὸν ἐν αὐτῷ θεωρέων, καὶ ἐξ θεὸν λόγον ἡνωμένον, ἵνα μὴ δύο νοῶμεν υἱὸν, ἀλλ' ἵνα & τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες τὸν αὐτὸν Χριστὸν καὶ υἱὸν & κύριον. τὰς δὲ μὴ ὄντας ἐξωτέρω ὑπεκλόπτοντες, ἡγοῦν πτοιδεῖν ἐθέλοντες, διαβλέψωμεν δὲ εἰς υἱὸς δύο τὸν ἕνα, καὶ διὸ ἐκ τὸν ἄλλον καὶ ἀνωμένα κατὰ ἀλήθειαν, φαίνωμεν δὲ ἐκ τὸν μόνον τὸν υἱὸν, ἐν τὸν ἀνθρωπίνῳ, ἐν θεῖον ἡνωμένα κατὰ θεοῦ τὸ εὐδοκίαν· ἐν ἀνθρωπῳ ἐν ἑαυτῷ ἐν ἑαυτῷ ἐν ἑαυτῷ

PART. III. CAP. II. ve a sanctis de Christo, vel ab ipso quoque A Χριστὸν καὶ ἁγίων λεγομένων, ἢ παῤ αὐτὸ τοῦ Ἰωάνου, ἢ παῤ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἡνίκα γεννᾶται, ἀφορᾶν τε, καὶ δι' ὑπουργοῦντος μόνου τῷ ὑπὸ Θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἐκτίθεμεν ἑῶν.

Epilogus V.

Et quidem si ipsum Christum nomen defertur, ac non potius verum Deum esse, utpote unicum ex natura filium; quatenus nimirum Verbum caro factum, carni & sanguini perjunctæ ac non communicavit; anathema sit.

Declaratio quarta.

Dei Patris Verbum in ejusdem Patris forma & æqualitate existens, non rapinam arbitratum est esse sic æquale Deo, ut scriptum est, sed potius seipsum ipsorte exinanivit, & ad nostra se demisit, non amittens esse quod est, sed magis etiam hoc pacto Deus permanens, & nihil eorum quæ ad humanæ naturæ conditionem pertinent, ejiciens. Sunt itaque illius omnia, non solum divina, verum etiam humana. Qua omin ratione se ipsum exinanivit, ô humanæ naturæ partes erubuit? Et ô humana avertatos est, quis illam tamquam necessitate aut vi ad hoc impulit, ut nobis similis fieret? Omnes ignoræ evangelii voces, live illæ humanum quid sonant, sive divinum, uni personæ tribuimus: nam & Christiana fidem, sive est inhumanatum & incarnatum Dei Verbum, unum filium esse credimus. Quare si quid humanum peculiat, hoc ad humanitatis ejus conditionem transferemus; (est enim illius & ipsa quoque humanitas) si vero loquatur ut Deus, ani verum Christo & Filio allegabimus voces supra naturam humanitatis, Deum inhumanatum illum esse credentes. Qui vero illum in duas personas dividunt, necessario duos quoque filios confingunt. Sicut enim bonus ex nobis quilibet, licet ex anima & corpore constitutus intelligatur, non geminus, sed unus & idem homo est: ita & Emmanuele quoque nobis cogitandum est. Quia namque Dei Verbum inhumanatum & homo factum, unus est filius & dominus, una etiam omnino est ipsius persona: ejusque tributemus & humana propter illius cum carne dispensationem, & divina propter inexplicabilem ejusdem ex Patre generationem. Ceterum qui illum in homine separatim dividunt, tamquam qui alia a Dei Verbo ut Filius, & in Deum fonsium, tamquam qui alius ut filius, duos filios asserentes propositi anathematismi virtuti merito subjaceant.

Anathematismus V.

Si quis dicere audet, Christum hominem defertur, ac non potius verum Deum esse, utpote unicum ex natura filium; quatenus nimirum Verbum caro factum, carni & sanguini perjunctæ ac non communicavit; anathema sit.

Declaratio quinta.

Verbum Dei carnem esse factum, dicit magnus ille evangelista Joannes: non quod propria natura transmutata, aut conversa in carnem transierit, sicut jam ante expositum est, & ipsum quoque mutationis est ut Deus) sed quoniam ipsum Dei Verbum, carni & sanguini perjunctum, ac non communicatum est. Sacra omnis Scriptura, & sanctorum patrum nos sacro certamen approbat; scripturam ita ut ipsi eadem omnia

B Ἀλλ' οὐχὶ μόνον λεγομένου, ἢ παῤ αὐτὸ τοῦ Ἰωάνου, ἢ παῤ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἡνίκα γεννᾶται, ἀφορᾶν τε, καὶ δι' ὑπουργοῦντος μόνου τῷ ὑπὸ Θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἐκτίθεμεν ἑῶν.

Ἐπίλογος Ε'.

Εἰ μοῦτοι ὁ Χρίστοι τὸ Θεοῦ ἐ ὀνομάζεται ὑπόρχων ὁ ἰδίος αὐτὸς λόγος, ἡγ ἀγαπᾶμοι ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, κἀδοὺς γίγραπται, κἀδ' ἑαυτὸν ἐξ μᾶλλον ἔωπτὸν οὐὶ ἐκένοσε κένωσιν ἐ κατπεφρόνησε βέλτιοντὸς εἶναι τοῦ κὰθ' ἑαυτὸ, ἢ μεῖνοὶ τὸ εἶναὶ ὅπερ ἐ-ὶ, μεμενοὶ δὲ μᾶλλον ὁ ἴσος Θεὸς, ἢ τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀνιμάσας μέρεν. πάντα τοίνυν αὐτῷ τὰ θεοπρεπῆ, ἢ ἀνθρώπινα. τῷ γὰρ ἐπὶ κενῶ μεν ἐωπτὸν, τοῦ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρεν ἐπεφύσηνε; ἢ τὶς ἀναγκάσοι τὸ τὸ ἀνθρώπινε, τὸ ὁ κατωθήσοι αὐτὸ ὡς ὄξ ἀνάγκης ἢ βίας εἰς τὸ γένεσθοι καὶ τὸ ἡμᾶς; πάντας τοίνυν τὰ ὁν τῆς ἐκκλησίας φωνάς, τὰς τε ἀθρωπίνας ἢ μᾶν ἐ τὰς θεοπρεπεῖς, ἐπὶ φορτίτω φορτίζομεν. ἐπειδὴ ἢ τὸν πιστόμεθ ὑὸν τῷ Χεροῦ ἐστὶ, τοῦ τὸ ἐνανθρωπήσαντὸς ἢ σεσαρκωμένοὶ τὸ τῷ Θεῷ λόγοῦ. ὥστε κἀν λέγῃ τι τῷ ἀνθρώπινο, τοῦς τῷ ἀνθρώπινοὶς αὐτὸ μέτροις κατπολογίσομεν τὸ ἀνθρώπινε, ὡτὸ γὰρ πάλιν τὸ ἀνθρώπινο ὡς ὑπὸ Θεοῦ διαλλήγαται, θεοῦ ἢ τὸ ἐκ τοῦ ἐνανθρωπήσαντὸς, πάλιν εἰ ὁ Χεροῦ ἢ ὑὸς τοῦ ὑπὸ ἀνθρώπου φύσιν φωνᾶ. εἰ δὲ δύο φάσκοντες εἶς δύο φάσκοντε, ἓν τὸ πάντας ἐπιγνώσοιν ὑὸν. ὥσπερ γὰρ τὸ καθ' ἑαυτὸ ἀνθρωπο ὦν εἷς ὁ ἀφότεροιν ἐκ πνεῦμα ἢ σῶμα, καὶ τὸν ἐμμανοῆλ τοιοῦτο ἡγεῖσθαι χρεών. οὐ δὲ δίτι ὑὸν τοῦ ἀνθρωπεῖ ἔχοντες οἱ ἀνθρωποι ἰδίεοὶς, οὐ ἕτεροι ὀνόματ ὑὸν ἀφαρ τὸν ὦν Θεὸ λόγοῦ, καὶ ὡς ὑὸν Θεοῦ, ὡς ἕτεροι ὀνόματ ὑὸν, δύο λέγοντες υἱοὺς, ἀποδέσονται ἐπιφόρας τῇ δικαίᾳ τῷ ἀφορισμῷ κατὰ θέμιστοῦ.

Ἀναθεματισμὸς Δ'.

Εἰ τὸν πάντα λόγον θεοφόρον ἀνθρωπον τὸν Χεροῦ, καὶ ἐκ ὁ δὲ μᾶλλον Θεὸν ὄντα κατὰ ἀλήθειαν, καὶ ὑὸν τὸν ἐκ φύσεν, καθὸ γέγονε σαρξ ὁ λόγοι, ἐ κεκοινώνηκε παρκὶ καὶ τοῖς αἵματος ἢ σαρκὸς· ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλογος Ε'.

Ἐάνοκα ὁμόλογα φασὶν ὁ θεοπτόρος ἀνθρωπος τὸν Χεροῦ, καὶ ἐχ' ὁ δὲ μᾶλλον Θεὸν ὄντα κατὰ ἀλήθειαν, καὶ ὑὸν τὸν ἐκ φύσεν, καθὸ γέγονε σαρξ ὁ λόγοι, ἐ κεκοινώνηκε παρκὶ καὶ τοῖς αἵματος ἢ σαρκὸς· ἀνάθεμα ἔστω.

ANNO CHRISTI 431. ὑὸ ἕτεροι τάσσε σάρξ τὸ σωθέντο τῷ Θεῷ. ἀλλ' οὐ A *caro salutare Dei.* Sed impium dogmatum PART. III. CAP. I. ἀνοσίων δόγματον ἀφεστοῦ, Νεστορίοῦ ἢ οἱ σοῦ αὐτοῦ, τὴν τὸ κάνω φρονοῦντε ἐκείνῳ, ὑποκείσοντοι μὴ ὁμολογοῦν τῶν τὴ σεσωκυῖαν φωνᾶν. κ μὴν' ἀν κ κεφαλοῦν φασὶν ἐκλέσθαι τὸ τῷ Θεῷ λόγον, τοῦτον ἀνθρωπον ἡνωμένον καὶ πάντοτε μὲν τῷ θεῷ λόγῳ. τὸν μακάριν Χεροῦ ἐς ὁμολογοῦν ὑὸν, ὁ κύριον, ἐ φορτωμένοι, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπον ἰδιαῖν ἐ κατμόνος τοιμῆσθ, μόνῃ σωκεῖν τὴ κεκτὴ ἑαυτοῦ τὴ κρίσις πεπιμελῶς συμφορεῖ κατὰ. ἐ κ κ κ

PART. III. CAP. I.

Matth. 1. vocabis nomen ejus Jesum. Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Nominatus autem & Christus est, propterea quod secundum humanam naturam nobiscum unctus est, juxta illud Psalmistæ: *Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ consortibus tuis.* (Psalm. 44.) Quamvis enim ille Spiritum sanctum largiatur, neque ad mensuram his, qui digni sunt, eum largiatur, (Joan. 3.) (est enim plenus, *& de plenitudine ejus nos omnes accepimus*, sicut scriptum est;) (Joan. 1.) attamen ut homo est, dispensatorie unctus dicitur, spiritaliter, & non humano more, devolante super ipsum Spiritu sancto, ut maneat in nobis etiam, a quibus propter Adæ transgressionem initio recesserat. Ipsum itaque unigenitum Dei Verbum incarnatum Christus appellatum est: & cum propriam potentiam habeat Deo dignam, miranda operatum est. Qui ergo Christi potentiæ unigeniti gloriam accessisse dicunt, quasi unigenitus alter sit a Christo, duos Filios esse sentiunt; alterum quidem operantem; alterum vero alterius vi, tamquam hominem nobis similem, impulsum; in hujus anathematismi pœnam incidunt.

Anathematismus VIII.

Si quis dicere audet, hominem assumptum una cum Dei Verbo adorandum, & conglorificandum, & Deum, tamquam alterum cum altero, connominandum esse (hunc enim intellectum particula, Cum, adjecta, perpetuo ac necessario affert) & non potius una adoratione Emmanuelem honorat, unamque illi glorificationem attribuit, quatenus Verbum factum est caro; anathema sit.

Declaratio octava.

Baptizati sumus in unum Deum Patrem omnipotentem, & in unum Filium, & in unum quoque Spiritum sanctum. (Rom. 6.) *An ignoratis, fratres,* (ait beatus Paulus) *quia quicumque in Christum Jesum baptizati sumus, in mortem ipsius baptizati sumus? Consepulti ergo sumus cum illo per baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.* Credidimus itaque, & baptizati sumus in unum, ut dixi, Filium dominum nostrum Jesum Christum, hoc est, incarnatum, hominemque factum Dei Patris Verbum; unumque existentem & Deum adorare edocti sumus, ac supernæ virtutes nobiscum. Scriptum est enim: (Hebr. 1.) *Cum autem introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes angeli Dei.* (Psal. 96.) Factus est autem Unigenitus primogenitus, quando homo nobis similis apparuit: tunc enim illorum quoque frater appellatus est, qui illum diligunt. Si quis ergo illum simul adorari dicit, tamquam hominem seorsum, cum Dei Patris Verbo tamquam altero ab ipso, & non secundum veram unionem conjungens in unum Christum & Filium & dominum, una adoratione honorat, juste virtuti hujus anathematismi subjicitur.

Anathematismus IX.

Si quis unum dominum Jesum Christum a Spiritu clarificatum dixerit, propria virtute ipsius tamquam aliena utentem; ac vim & efficaciam ab eodem accepisse, qua contra immundos spiritus operaretur, & divina in-

A καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὠνόμασται δὲ καὶ Χριστὸς, διὰ τὸ κεχρῖσθαι μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως, κατὰ τὴν τοῦ ψάλλοντος φωνήν· ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καίτοι γὰρ ὑπάρχων αὐτὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγὸς, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου διδοὺς τοῖς ἀξίοις αὐτὸ, πλήρης γάρ ἐστι, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἰκονομικῶς ὡς ἄνθρωπος κεχρῖσθαι λέγεται, νοητῶς καὶ οὐκ ἀνθρωπίνως καταπτάντος ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἵνα καὶ ἐν ἡμῖν καταμείνῃ· καίτοι B διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν ἀποφοιτῆσαν ἐν ἀρχαῖς. αὐτὸς οὖν ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ λόγος σὰρξ γενόμενος, κέκληται Χριστός· καὶ τὴν Θεῷ πρέπουσαν δύναμιν ἰδίαν ἔχων, εἰργάζετο παράδοξα. οἱ τοίνυν λέγοντες τῇ Χριστοῦ δυναστείᾳ τὴν τοῦ μονογενοῦς δόξαν περιῆφθαι, ὡς ὄντος ἑτέρου τοῦ μονογενοῦς παρὰ τὸν Χριστὸν, δύο φρονοῦσιν υἱούς· καὶ τὸν μὲν ἐνεργοῦντα, τὸν δὲ ἐνεργούμενον, ὡς ἄνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς· ταύτῃ τοι καὶ ὑποφέρονται τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

ANNO CHRISTI 431.

Ἀναθεματισμὸς η.

C Εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῷ Θεῷ λόγῳ, καὶ συνδοξάζεσθαι, καὶ * συγχρηματίζειν Θεὸν, ὡς ἕτερον ἑτέρῳ· τὸ γὰρ, σὺν, ἀεὶ προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ τὸν Ἐμμανουὴλ, καὶ μίαν αὐτῷ τὴν ' ὁμολογίαν προσάπτει, καθὸ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος· ἀνάθεμα ἔστω.

* συγχρηματίζεσθαι. ' δοξολογίαν.

Ἐπίλυσις η.

Εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς ἕνα υἱὸν, καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον βεβαπτίσμεθα· ἢ ἀγνοεῖτε, φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ D βαπτίσματος αὐτοῦ εἰς τὸν θάνατον. ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. πεπιστεύκαμεν τοίνυν, καὶ βεβαπτίσμεθα εἰς ἕνα, καθάπερ ἔφην, υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τουτέστι, σεσαρκωμένον τε καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕνα τε ὄντα * Θεὸν προσκυνεῖν δεδιδάγμεθα, καὶ μεθ' ἡμῶν αἱ ἄνω δυνάμεις· γέγραπται γάρ· ὅταν δὲ προσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. γέγονε δὲ πρωτότοκος ὁ μονογενὴς, ὅτι καὶ ἄνθρωπος πέφηνε καθ' ἡμᾶς· τότε γὰρ καὶ ἀδελφὸς κεχρημάτικε τῶν E ἀγαπώντων αὐτόν. εἴ τις τοίνυν * συμπροσκυνεῖσθαί φησιν ὡς ἄνθρωπον ἰδικῶς * ἑτέρῳ παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι τῷ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγῳ, καὶ οὐχὶ καθ' ἕνωσιν ἀληθῆ συνενεγκὼν εἰς ἕνα Χριστὸν, καὶ υἱὸν, καὶ κύριον, μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ, ὑποφέρεται δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

* ἐθισ. * συμπροσκυνεῖν. * ἐν ἰδί.

Ἀναθεματισμὸς θ.

Εἴ τις φησὶ, τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἀλλοτρίᾳ δυνάμει τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χρώμενον, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκα-

ANNO CHRISTI 431.

θάρτων, καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς ' θεοσημίας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά φησι, δι' οὗ καὶ ἐνήργησε τὰς ' θεοσημίας, ἀνάθεμα ἔστω.

' θεοσημεῖα. ' θεοσημεῖα.

Ἐπίλυσις θ.

Ἄνθρωπος γεγονὼς ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ λόγος, ἀπομεμένηκε καὶ οὕτω Θεὸς, πάντα ὑπάρχων ὅσα καὶ ὁ πατὴρ, δίχα μόνου τοῦ εἶναι πατήρ· καὶ ἴδιον ἔχων τὸ ἐξ αὐτοῦ, καὶ οὐσιωδῶς ἐμπεφυκὸς αὐτῷ πνεῦμα ἅγιον, εἰργάζετο τὰς ' θεοσημίας· ὥστε καὶ ἄνθρωπος γεγονὼς, ἐπιμεμένηκε καὶ οὕτω Θεός· ὥστε ἰδίᾳ δυνάμει τῇ διὰ τοῦ πνεύματος ἐπλήρου τὰ θαύματα. οἱ δὲ λέγοντες, ὡς ἄνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ἤγουν τῶν ἁγίων, δεδοξάσθαι αὐτὸν τῇ διὰ τοῦ πνεύματος ἐνεργείᾳ, οὐχ ὡς ἰδίᾳ μᾶλλον, ἀλλ' ὡς ἀλλοτρίᾳ καὶ οὐ θεοπρεπεῖ χρώμενον, καὶ ὡς ἐν χάριτος μέρει λαβεῖν παρὰ τοῦ πνεύματος τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν· ὑποκείσονται δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

' θεοσημεῖα.

Ἀναθεματισμὸς ι.

Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει γραφή· προσκεκόμικε δὲ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ Θεῷ καὶ πατρί. εἴ τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαί φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ, καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν, ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός· ἢ εἴ τις λέγει * ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν· οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν· ἀνάθεμα ἔστω.

* καὶ ὑπὲρ.

Ἐπίλυσις ι.

Σμικρὰ μὲν ... τῷ ἐκ Θεοῦ πατρὸς φῦντι λόγῳ τὰ ἀνθρώπινα, πλὴν ἀλλ' οὐκ ἀπόβλητα διὰ τὴν οἰκονομίαν. κύριος γὰρ ὢν τῶν ὅλων κατὰ φύσιν, καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, μορφὴν δούλου λαβών· καὶ κεχρημάτικεν ἡμῶν καὶ ἀρχιερεὺς καὶ ἀπόστολος, τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων καὶ εἰς τοῦτο καλούντων αὐτόν· προσκεκόμικε δὲ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ Θεῷ καὶ πατρί· μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκε τοὺς ἁγιαζομένους εἰς τὸ διηνεκὲς, καθὰ γέγραπται. ἀλλ' οὐκ ' οἶδ' ὅπως οἱ ἑτερόφρονες οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ Θεοῦ λόγον ἄνθρωπον γεγονότα διισχυρίζονται χρηματίσαι τε καὶ ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἕτερόν τινα παρ' αὐτὸν ἄνθρωπον ἰδικῶς, τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον φασὶ χρηματίσαι καὶ ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα, καὶ κατὰ προκοπὴν εἰς τοῦτο ἐληλυθέναι, καὶ οὐχ ὑπέρ γε ' μόνων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν ἑαυτὸν εἰς θυσίαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅπερ ἐστὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀλλότριον παντελῶς· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ὁ δὲ κρείττων ὢν τοῦ πλημμελεῖν, καὶ ἀμοιρήσας ἁμαρτίας παντελῶς, οὐκ ἂν ἐδεήθη θυσίας τῆς ὑπὲρ ἑαυτοῦ. ἐπειδὴ δὲ τὸ εἰκὸς παρωθέμενοι, δύο δὴ πάλιν υἱοὺς ἐπινοοῦσιν οἱ ἑτερόφρονες, ἀναγκαίως γέγονεν ὁ ἀναθεματισμὸς, ἐμφανῆ καθιστῶν τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν.

' εἶδα πῶς. ' μόνων ἡμῶν, οὐχ ἑαυτοῦ τὰ προσενεγκεῖν.

Ἀναθεματισμὸς ια.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι, καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν, συνημμένου μὲν αὐ-

A ter homines miracula patraret, ac non potius ipsum Spiritum, per quem divina signa edidit, illius proprium esse confessus fuerit; anathema sit. PART. III. CAP. I.

Declaratio nona.

Et si unigenitum Dei Verbum homo factum est, mansit tamen Deus omnia præter solam paternitatem cum Patre communia habens: Spiritumque sanctum, qui ex ipso est, ipsique essentialiter inest, proprium habens, divinæ potentiæ signa operabatur. Quare posteaquam homo factum est, Deus etiam sic permansit; atque ita propria per Spiritum virtute miracula patrabat. Qui vero dicunt, illum, tamquam unum quempiam e nobis, hoc est e sancti Spiritus operatione clarificatum, eaque, B non ut propria, sed tamquam aliena, & quæ Deum non deceat, usum, nec non quasi Spiritus gratia ad cœlos esse assumptum: illi merito anathematismi hujus virtuti subjacebunt.

Anathematismus X.

Confessionis nostræ pontificem & apostolum factum esse Christum, scriptura divina docet: obtulisse quoque semetipsum pro nobis Deo & Patri in odorem suavitatis. (Hebr. 3. Ephes. 5.) Si quis ergo dixerit, pontificem & apostolum nostrum non esse ipsum Dei Verbum, posteaquam caro & homo nobis similis factum est; sed hominem illum, qui ex muliere natus est, quasi C alterum quempiam ab ipso diversum: aut si quis Christum pro seipso quoque, & non potius pro nobis solis sacrificium obtulisse dixerit (neque enim oblatione egebat, qui peccatum non novit) anathema sit.

Declaratio decima.

Exigua sane sunt Verbo, quod ex Deo Patre ortum est, quæ humana sunt; attamen propter dispensationem non rejicienda. Cum enim secundum naturam universorum dominus esset, servili forma accepta, in ea quæ nostra sunt, semetipsum demisit: appellatusque est noster pontifex & apostolus, humanæ naturæ conditione ad hoc etiam ipsum vocantibus. D *Obtulit autem semetipsum pro nobis Deo Patri in odorem suavitatis. Una quippe oblatione consummavit sanctificatos in sempiternum*, sicut scriptum est. (Ibid. Hebr. 10.) At nescio quomodo qui secus sentiunt, non ipsum Dei Verbum hominem factum extitisse, & apostolum ac pontificem confessionis nostræ, sed quasi diversum quempiam ab ipso hominem seorsum e sancta Virgine natum, & apostolum ac pontificem vocatum fuisse contendunt; & proficiendo ad hoc evectum esse: nec pro nobis solis semetipsum Deo & Patri in sacrificium obtulisse, sed etiam pro seipso: id quod a recta inculpataque fide omnino est alienum. peccatum enim non fecerat. E Qui autem delicto superior, peccatique prorsus expers erat, oblatione pro se nullo pacto opus habebat. Quoniam vero qui contra sentiunt, duos rursus Filios absurde comminiscuntur, operæ precium fuit, ut hic quoque anathematismus assignaretur, qui impietatem illorum perspicuam redderet.

Anathematismus XI.

Si quis domini carnem vivificam, ipsiusque Verbi, quod ex Deo Patre est, propriam esse negaverit, sed veluti alterius cujuspiam ipsi Verbo secundum dignitatem conjuncti, hoc

 est,

PART. III. CAP. I. est, ut divinam tantum inhabitationem sortiri, aut non potius vivificam esse diceris, ut modo memimus, eo quod Verbi, quod omnia vivificare potest, Spiritus sit propria; anathema sit.

Declaratio undecima.

Sanctum ac vivificum incorruptumque in ecclesiis sacrificium peragimus; corpus quod proponitur, similiter & preciosum sanguinem, non communis, nobisque similis hominis cujusipsum esse credentes; sed potius tamquam proprium corpus effectum, & sanguinem etiam Verbi, quod omnia vivificat, accipientes. Siquidem communis caro vivificare non potest. Et hoc Salvator ipse testatur fatis: *Caro, inquiens, non prodest quidquam; spiritus est qui vivificat.* Quia enim caro Verbi facta est propria, ob id intelligitur & ell vivifica, quemadmodum ipse Salvator ait: *Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse vivet propter me.* Cum itaque Nestorius, & qui cum illo fentiunt, mysterii hujus virtutem temere diffiteantur; propterea, & id quidem admodum convenienter, editus est hic anathematismus.

Anathematismus XII.

Si quis non confitetur, Dei Verbum carne passum & crucifixum esse, mortemque carne gustasse; nemon primogenitum ex mortuis factum esse; quatenus vivificans ut Deus vita & vivificans est; anathema sit.

Declaratio duodecima.

Impatibile & immortale est Dei Patris Verbum. Attior est enim divina illa & incorruptibilis natura, quam que aliquid pati possit, eaque omnia vivificat: quinetiam interitum, & quidquid tristitiam afferre foleat, longe cuperat. Verum licet fecundum effectum hoc fit Dei patris Verbum; nihilo minus carnem, quæ mori poffet, fibi propriam fecit, ut per hoc, quod pati foliitum eft, paffionem pro nobis ac propter nos in feipfum affumens, non omnes a morte & corruptione liberaret; fuum corpus, ut Deus, vivificans, primitiæque dormientium, ac primogenitus ex mortuis effectum. Neque enim qui propter nos precisam perpeffus eft crucem, mortemque gustavit, communis homo, & a Verbo diffinctus fejunctive erat; fed ipse qui de dominis paffus eft carne, fecundum fcripturas. Quoniam vero, qui vana impiaque dogmata recte fanaque Dei quæritiere fibenti, communem hominem cæcem pro nobis fuftinuffe dicunt; anathematifimus hic, qui impietatis illorum magnitudinem aperit, necefario conftituitur eft.

CYRILLI ARCHIEPISCOPI

Anathemata epologetica pro duodecim capitibus, adversus orientales.

CAP. II. Qui fanm mentem fanctifimo Deo dicerunt, & veritatis dogmatibus patrocinari delegerunt, caveant profana irreligiofam fanctitorum vanilogia; ac figentes in terra oculos, & abconditum cordis oculum in feipsum intuitus inspiratam, fiique bonis cogitationibus, cum afaxim explantes, ita qui recta pertrahunt, abhorrantur pertinum fitu.

A τὸ χ̃ τῶν ἀξίων, ὅγων ὡς * μόνων ἐνόλωνοι ἐκχνόντος, ἢ ἀγῶ δὲ μᾶλλον (φασὶν), ὡς ἐθνικοὶ, ὅτι γὰρ ὁρᾶν ἐδύνατο τὸ πάντα (φασὶν) ἐγλύοντος· ἀνάξιοι εἶναι. ANAΘ. CXXVII. * μόνων. Deest. Ital. Bonav. Ital. Sacra. Cilic.

Epilogus ad.

Τὴν ἁγίαν, ἢ (φασὶν), ἐξ ἀπόμματος ὡς τῆς ἐκλεκτοῖς πλήθῃ θυσίαν, ἢ χ̃ ἁγίοις θῆ καθ' ἡμᾶς, ἢ ἀνθρώπου κοινῆ σῶμα κ̃ πνεῦμα ἐγνοτο τὸ φρονεῖ μόνον, ἀμοίως δὲ ἢ τὸ τίμιον αἷμα, ἀνγκάμενοι δὲ μᾶλλον ὡς ἴδιον σῶμα γεγονὸς, ἢ μόνον ἢ αἷμα τὸ κ̃ πάντα (χωρὶς νοῦ λόγν. κοπῆ γὰρ σαρξ (φασὶν) ὠφελεῖται. ἐ τάντα μόνον αὐτὸν σωτῆρ, λόγον ἴσαρξ κὲ ὑφεὶς ἀφῆν· τὰ πεῖμα δὲ τὸ (φασὶν). ἐπειδὴ γὰ ἡ ἁγία γεννᾶ τὴν λόγν, τοῦτ' ἐστὶ τὸν ἀνοῦν, κὲ ἀφθορον αὐτὸν ὁ σωτῆρ· καθὸ ἀπέκτηνται μ ὁ ζῶν πατὴρ, κὲ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, ὁ ὁ τρῶγων μὲ, κἀκεῖνος ζήσεται δὶ' ἐμέ· ἐπειδὴ δὲ Νεστόριος ἐ οὐ τὸ αὐτὸ φρονῶν τοῖς παρελθόσι ἀμωλῶν τὴ μυστηρίν τοῦ διάκωμ, τοῦτ' ἐστὶ ἢ μόνα φύσιν γεγονοτὸ ὁ ἀνθρωπότητος.

Anathemata Cyrilli.

Ἐὰν τὶς χ̃ ὁμολογεῖ, τὸν τῶ θεῦ λόγον πεῖσθαι τὴν σαρκὶ, ἢ ἐσταυρωμένον σαρκὶ, χ̃ θανάτῳ γενεσθαι σαρκὶ, γενόμενον ἐκ νεκρῶν πρῶτον ζωοποιὸν ὡς Θεὸς, ἀνάθεμα ἔστω.

Epilogus ad.

Ἀναθὲς μὲν ἀδιάστατος ὁ ὢν θεὸς πατὴρ ἐκ λόγου, * ὡς ἀπαύρω γὰρ τὴ τόχνν ἢ θεότ τε ἐκ ἀκήρατος ἐστ ἀφθορ· ἀ κατὰ τὴν (φασὶν) χ̃ θῶν τῆς ἀμόνοιας ἐστ, ἢ πάντ τὴ ποιεῖ ἑνῶσθαι, ἀλλὰ κρίνει τὰ τῶν ἑνώσεις ἐπεγρῶν ἐ ἐκ θεῦ πατρὸς λόγν, ἰδίαν ἐποίησε σάρκα τῶν τῆ θεότ τε ἐκτεῖνεν, ἵνα τὴν κοινωνίαν τὴ ὑπὲρ ἡμῶν ἐ ἔξωθεν ἐπιγνῶμεν· ἀλλ' ἐκ τῆς ἡμῶν ἐ ἀνθρωπότητος ἐ θεότ τε ἐξ θεῦ πατρὸς λόγν, ὡς ἐν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἐ θεότ τε ἐξ θεῦ πατρὸς λόγν, ὁ δὶ ἡμᾶς τὸ τίμιον ὑπομείνας σαρκὶ, χ̃ θανάτν γενόμενον· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος, σαρκὶ πάσχων τὰ χ̃ γραφάς· ἐπειδὴ δὲ οὐ τὰ κεῖα χ̃ θυσιαστὴν δόξωσε τὴ θεῦ δ' ἀμωμῶν πίστις παρεκκλίνει ἐξ θεῦ, ἀνθρωπὸν φασκοῦσι ὑπομένειν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, γέγονεν ἀκηρᾶς ὁ ἀνθρωπότητος, τῆς θείας αὐτῆς ἀτιθέσεις ἐμφαίζων τὸ μεγάθος.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἀλοξανδρείας ἀπολογητικὸς ὑπὲρ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, κατὰ τῶν ἀνατολῶν ἐπισκόπων.

Ο Υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ἀληθοῦ δόξασε πατέρα τὸν, ἢ τοῦ ἐλευθέρου δόξασε σωτῆρα τὸν ἑαυτοῦ πρωτότοκον, παρεστήσας μὲν τὴν ἀληθῆ τὸν χριστιανῶν ἐν ἀνοσίοις αἱρετικοῖς, ἐφεύρετο τὸν ἐν τῷ ἔσω χ̃ κατακεκρυμμένον ἀνθρωπον τὴν καρδίᾳ τῆ θεοσεβοῦς γνώμη, ὅτιμ ἐν αὐτῷ ἐλπίσας ἐκμετρήσωντες ὁσοῦν ἀγκῶν, τοῦς τὴ ἐλεῦ φωτὶ φέρειν ἀπωλίσεται ἐκ μᾶλα νοεῖν, ἐ πρὸ τὴ χ̃ τῶν ἀξίων, ὅγων ὡς * μόνων ἐνόλωνοι ἐκχνόντος, ἢ ἀγῶ δὲ μᾶλλον (φασὶν), ὡς ἐθνικοὶ, ὅτι γὰρ ὁρᾶν ἐδύνατο τὸ πάντα (φασὶν) ἐγλύοντος· ἀνάξιοι εἶναι.

Epilogus ad.

Τὴν ἁγίαν, ἢ (φασὶν), ἐξ ἀπόμματος ὡς τῆς ἐκλεκτοῖς πλήθῃ θυσίαν, ἢ χ̃ ἁγίοις θῆ καθ' ἡμᾶς, ἢ ἀνθρώπου κοινῆ σῶμα κ̃ πνεῦμα ἐγνοτο τὸ φρονεῖ μόνον, ἀμοίως δὲ ἢ τὸ τίμιον αἷμα, ἀνγκάμενοι δὲ μᾶλλον ὡς ἴδιον σῶμα γεγονὸς, ἢ μόνον ἢ αἷμα τὸ κ̃ πάντα (χωρὶς νοῦ λόγν. κοπῆ γὰρ σαρξ (φασὶν) ὠφελεῖται. ἐ τάντα μόνον αὐτὸν σωτῆρ, λόγον ἴσαρξ κὲ ὑφεὶς ἀφῆν· τὰ πεῖμα δὲ τὸ (φασὶν). ἐπειδὴ δὲ ἡ ἁγία γεννᾶ τὴν λόγν, τοῦτ' ἐστὶ τὸν ἀνοῦν, κὲ ἀφθορον αὐτὸν ὁ σωτῆρ· καθὸ ἀπέκτηνται μ ὁ ζῶν πατὴρ, κὲ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, ὁ τρῶγων μὲ, κἀκεῖνος ζήσεται δὶ' ἐμέ· ἐπειδὴ δὲ Νεστόριος ἐ οὐ τὸ αὐτὸ φρονῶν τοῖς παρελθόσι ἀμωλῶν τὴ μυστηρίν τοῦ διάκωμ, τοῦτ' ἐστὶ ἢ μόνα φύσιν γεγονοτὸ ὁ ἀνθρωπότητος.

Anathemata Cyrilli.

Ἐὰν τὶς χ̃ ὁμολογεῖ, τὸν τῶ θεῦ λόγν πεῖσθαι τὴν σαρκὶ, ἢ ἐσταυρωμένον σαρκὶ, χ̃ θανάτῳ γενεσθαι σαρκὶ, γενόμενον ἐκ νεκρῶν πρῶτον ζωοποιὸν ὡς Θεὸς, ἀνάθεμα ἔστω.

Epilogus ad.

Ἀναθὲς μὲν ἀδιάστατος ὁ ὢν θεὸς πατὴρ ἐκ λόγου, * ὡς ἀπαύρω γὰρ τὴ τόχνν ἢ θεότ τε ἐκ ἀκήρατος ἐστ ἀφθορ· ἀ κατὰ τὴν (φασὶν) χ̃ θῶν τῆς ἀμόνοιας ἐστ, ἢ πάντ τὴ ποιεῖ ἑνῶσθαι, ἀλλὰ κρίνει τὰ τῶν ἑνώσεις ἐπεγρῶν ἐ ἐκ θεῦ πατρὸς λόγν, ἰδίαν ἐποίησε σάρκα τῶν τῆ θεότ τε ἐκτεῖνεν, ἵνα τὴν κοινωνίαν τὴ ὑπὲρ ἡμῶν ἐ ἔξωθεν ἐπιγνῶμεν· ἀλλ' ἐκ τῆς ἡμῶν ἐ ἀνθρωπότητος ἐ θεότ τε ἐξ θεῦ πατρὸς λόγν, ὡς ἐν ἑνὶ ἀνθρώπῳ ἐ θεότ τε ἐξ θεῦ πατρὸς λόγν, ὁ δὶ ἡμᾶς τὸ τίμιον ὑπομείνας σαρκὶ, χ̃ θανάτν γενόμενον· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος, σαρκὶ πάσχων τὰ χ̃ γραφάς· ἐπειδὴ δὲ οὐ τὰ κεῖα χ̃ θυσιαστὴν δόξωσε τὴ θεῦ δ' ἀμωμῶν πίστις παρεκκλίνει ἐξ θεῦ, ἀνθρωπὸν φασκοῦσι ὑπομένειν τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, γέγονεν ἀκηρᾶς ὁ ἀνθρωπότητος, τῆς θείας αὐτῆς ἀτιθέσεις ἐμφαίζων τὸ μεγάθος.

ANNO CHRIST. 431. ὁμοφυῆ λόγοσιν· ἐπλάτυνε τὴ ἐπλάκωμ τὴ κυείας. Νεστορίου πίστιν πολλὰ ἢ ἐκαθόμεν κατηχήσεσι βλασφημίας τῶ κάτω χριστοῦ Κυνῆς, ὡς οὐ ὁν βλᾶ ἐν ἀνωμαλῷ λόγοτε τὸ σταῦρ ὁ μόνον τῆς σκεδρωτήσεως μόνον, ἢ ἀλλὰ ὁμοῦ εἰδῶν τὸ τίτ γ τάτοε ἐλθὸν σταῦ, συμβολὰ δόκαστὸ τὸ πλοκῶν κὲ ὑπὸ τῶ πάτων ἐπάγοντας δυσφωνῶν, ἀπέρασε δὲ ἐκαθόμεν ἀδὶ, κεχωρεμένοι ἐκ τῆ χριστοῦ τὸ μόνον σωμᾶνδὶ τὸ ἀνθρώπινοε ἐκ τῆ θεῦ ἐνόσεως ὁμόφυτον. ἐπολέμεμον δὲ κεφαλαὶ τῶν τῆ ἐκκλησῶν ἐπιφωνῶν, τὰ τῶ χριστοῦ ἐκ θεῦ ἐνόσεως ὁμόφυτον· ἐπὶ τὴν φρονεῖν ἐ ἐθίζοντες κὲ τὸ ἐμὲ ἀλλὴ ἐνόσεν ἐκ τῆ ἐμὲ ἀλλὴ ἐνόσεν ἐκ τῆ θεῦ λόγν· ἀλλὰ ἀκρίβειε, ἢ ἀγῶνος ὡς ἀμεκὴ ἀλλ' ἐλίστοντ ἐμοὶ τὸ ἐκ τῆ θεῦ λόγν, ἀπόδειμεν· ἀλλ' κὲ ὅτ' ὅτου θεοσεβοφιλοῦ τοῦ ἐ τὸ τόνν λέ, ὁ ὁμόφυοσε ὅτ τὸ ἐ ὁμόφυοσε· ἢ τρωπαπίῳ μὴ κεφαλὴ τὸ ἐμοῦ ἐ, πεφύρῳμε δὲ ἐκ τρόνε τωτὸ ἐκκεκρὶν αὐτῶ, ἢ πόμεθα κατηγορῶνε τὴ τῶ σωτῆρε σωμῳνφόνε ἐξ ἐθίζοντε. ἀλλ' ὡς ἀλόκλῳ ὁ ὁσοῦ, ὅτι τοῖς ἐπιφοβεσκόνε ἐπτιμῶν ἀφῆζεν· ἢ ἀν αὐτὸ τ' ἐκ Κεντὸν ἀφῆν τὴ γνῶσιν· νῦ δὲ πεφόρῳ μὴ ἐν ὅτ' ἀπὸ ἀμωνοε· τοῦ μὴ δὲ πεπολῶνται δὲ τὸ λεμωτὴτοε, ὡ ὁ γ γνῶνε· ἐ ἀθέσεσι ὁ σωμᾶνδὶ τὸ ἀθρόσεσιε ἢ σίρασε. ἐπὶ κεμβλόνοτε τὸ νῦν ἢ ἀκαθεμωτοῦ, ὡς κὲ ἐ γνῶνοε· ἐ δὲ κ̃ ἐκάν παρεδέτε ἐξ γρᾶφε· τὸ τ ἐκ τῆ ἐκκοῖε ἐκφωνε, ἢ ἀνωμῶνε τοῦ ἐκφωνῶν, ἢ τὸ τῶ ἐκ τῆ ἐκκοῖε σωτῆρ ἐκφωνε· σωμῶνε ἐ ἐκ τῆ ἐκκοῖε ἐκφωνε· ἐ τὸ τῶ

Deum decet nativitatis? Et aliquoti si absque
1. Cor. 2. Galat. 3. examine, & judicio in eus vocet inidentitas, & conversionem & commutationem Verbi in carnem imaginabimur, & sic etiam peccatum & maledictum ipsum factum esse subjacabimus: si quidem minus ad sequentia, vel praecedentia contextus sermonis, & ad ipsam consuetudinem scripturae attendemus. Cetcrum carnem esse factum Verbum, recte juxta evangelionum mentem, habitationem in carne ceponimus.

Defensio Cyrilli.

Dispensationis unigenaiti Filii Dei in carne
B scribens: *Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.* Haec recte intelligentes beati patres olim in Nicena congregati dixerunt, ipsum Verbum ex Deo Patre natum, per quod omnia fecit Pater, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero incarnatum, & inhomanatum esse, hoc est, unitum carni animam habenti rationalem, & hominem factum esse, & cum hoc etiam manifiste Deum. Quod autem absque conversione & confusione unionis opus factum est, manente, ut dixi, Deo Verbo id quod est, tametsi factum sit caro, (immutabile enim secundum naturam est) nulli dubium. Nam quod dicitur incarnati, non in carnati naturam vertitur, sed aliud quiddam ab illa, & ei unitum intelligitur. Sic sentiente beati patres Dei genitricem nominavimus, fundam virgineam: Credideruntque omnes, quod incarnatum & hominem factum genuerit Filium illum, per quem omnia fecit Pater. Verum Nestorius novellarum blasphemiarum inventor cum hac sententia pugnans, improbat quidem vocem hanc, Dei genitrix, quasi non fe vere dicta, dicebat autem fe, Christotocos, inquit, *sepe* eos: Divinitatem natam dicitis e beata virgine? Resiliunt flatim ad haec voces. Et quis, inquit, tanto blasphemiae morbo laborat, ut quae genuit templum, in illa dicat a Spiritu sancto Deum concepum esse? Deinde quando infirmiores? Quid igitur abiordum non dicimus, confusionis fugiendam illam vocem, & exordium ad communem intrisque natuare significatum? id nunc blasphemc dictum putant, Vel conflitere manifiste, deitatem ex beata Maria natam esse: vel, si fugis hanc blasphemam vocem, cur qui eadem dicis, te non dicere timulas? Ignius illo urgente, jmo inculcante impie, ut il fanctam Virginem Dei genitricem dicunt, fateri debeant, carnis fuitfe fructum nudam & fecorfum poftum deitatis naturam; & fubfiftentiam intimum ex mulieres habuisse Dei Verbum; probatae volentes, nor ab hac opinione profius alionos esse, (non enim ita delirantus, ut velimus fapere aliud, quam quod oportet fapere) virginem peperisse dicunt Dei Verbum, quasi scripturas carnem factum, hoc est, hominem; peperisse autem illum carnaliter, ut ipse, secundum carnem. Nam Deus & Dominus divinitatem probate volentes, Filium. Quoniam autem quod natum est, caro est; genuit virgo, non Deum, sed carnem, carnaliter. Carnaliter autem dicimus, ut solemnis, ad mirabilem nativitatem

A τοῦ σαρκικῆ, ὑποφαίνεν βούλεται; ἀλλὰ τὰ τοῦ ἀβλασφήμου ἐν θεοῖς, καὶ τρόπῳ τῷ ἄλλῳ, καὶ μεταβολὴν ἐν σαρκὶ φανταζόμεθα; ἐπὶ τὰ ῥήματα αὖτε, ὡ κατηρεμεῖ, μοῦσῆς ὑποκαλοῦμεν, εἰ τὰς ἐπιῤῥίσεις ὁ ἥρμοσε; ἢ κεκλεῖσε, κωτὸν τὸ σωμβόλε, ἢ γὰρ ἐπὶ μὰ φρονῆς γοῦμεν. εἰπὰ γὰρ τὸ θρῆλοῦ σαρκὶ ἢ ἀνθρωπον, ἢ ἐν τῇ σαρκὶ σκήνωσιν κεκλῆκε ἐκλαμβάνομεν τὸ ἴδιον ἀνθρωπον.

ANNO CHRISTI 431. *Nestorius.*

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Τὸν τῆς σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστῆριν ὦ τὰ φῶς τὸ μεσίτου ὁ ἀνθρωπος ἑαυτοῦ ἐκτιμᾶν γεγραφαῦς: ὁ δόκιμος σαῦς ἔφλεται, ὡ ἐπεκάστοτε ὁ ἡμῖν. πάντα γὰρ ἐκεῖνα ἐκ τῶν ἐν μαλέμαν πιστῶν, οἱ κατὰ χαρὰς ἐκ τῆ Νικαίαν συνωκλήμεσι, ὡῦτω ἐφασαν τὸν ὦν Θεὸν πατρὸ φῶτα λόγον, τὸν δὶ ἐκ τῶν πεποίηκε ὁ κόσμος, τὸν θεὸν ἐκ τῆ φωτὸς, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, σκευαζθέντα τὸ τῆ σκευζομένου σῶμα, τοῦτον ἐνοθῆναι σαρκὶ ψυχῆς ἔχοντα τὸν λογικόν, ὁ ἀνθρωπον γενόμενα μὲ τὸ ἐπιμένειν θεὸν. ὀυτ δὶ ἀτέρατον τὸ κοὶ ἀνεξῆνοι τὸ τῆς ἑνώσεως τέκμαρκον χρῆμα, μεμιγμένου, ὡς ἐφαν, τῷ θεῷ λόγῳ τῷ σόρκ ἤτοι, ὁ γὰρ ἐστὶ, ἀσυγχύτοις γὰρ τῷ θεῖον ἔστι, ἐδὲν τῷ ὅτου ὀυτω ἀμοίβοδον τὴ γεγενημένου ἐν σαρκὶ τὸ σαρκὸς τρέπεται φύσιν, ἐδὲ ἐπιῤῥοῆ τὰ ἀθέτου τὴ ἀνθρωπον, ὁ ἔστι θεὸν αὐτῷ. ἀνθρώπινος οἱ μαλέμαν πιστῶν, θεοῦ τῶν ὀνόμασα ἢ ἀγίου παῤῥίσιον. πανταῦλαι γὰρ, ὅτι σαρκαθέντα ἢ σκανθρωπήσαντα γεγόνασε τὸν λόγον, τὸ δὶ τὴ πεῖρε πεποίκασι ὁ ταῦτα δὶ τὴν ἐκ τῆ ἁγίας παρθένου λαβόντα σάρκα τὸν θεὸν ἀληθῆ τὸν ἀνθρωπον ἐκ τῆ ἁγίας παρθένου μὲν ὡς ἐκ τῆ ἀληθοῦς τὸν θεοτόκον φασὶ τὸν ἐν ἀνθρωπῶν· φησὶ, τοιοῦτοι αὐτῶν· τῶν δὶ θεόφρων λέγεται γεγωνόσι ὁν τῆς μαλεμίας πιστῶν θεοῦ; ἐπιστάζεσθαι ὀυδὲ ἀφρὸ τὸ ῥῆμα· ἢ τὶ, φησὶ, τοιοῦτοι βλασφαῖμα τοῦτο, ὡς ἐκεῖνοι τὸν τῆ θεοτόκου τὸν ἐκ τῆ ἁγίου πνεύματος τὸν θεὸν ὁ ἐν

PART. III. CAP. II. Igitur mortem baptizati sumus? Ubi verbum fidei, quod prædicamus? Confessi enim quod Dominus est Jesus, & credentes quod Deus ipsum excitavit a mortuis, fatiamur. Igitur in unum similem nobis, & communem hominem erit fides, nos jam amplius Verbum, quod in humana forma propter nos factum, adoramus? An non accepit servi formam, qui est liber ut Deus? non humiliavit seipsum, qui divinitatis excellentia conspicuus est? qui in forma Dei æqualitate Patris, non demisit se in exinanitionem, quamvis distributæ de ea plenitudine creaturæ bona? Apage a malo ibo consilio. Aliter nos edoceuerunt beati patres incarnatum esse, & hominem factum secundum veritatem ipsum Dei Patris Verbum dixerunt, abhæque conversione & confusione. Ineffabilis autem omnino est diffensationis modus. Tedhes vero eorum, quæ dicta sunt, fermones illorum sunt.

Petri martyris episcopi Alexandriæ:

Unde & evangelista vere loquitur, dicens: *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis:* tunc videlicet, ex quo angelus salutavit virginem, inquiens: *Ave gratia plena, dominus tecum.* Quod dicit Gabriel: *Spiritus sanctus* pro hoc est dictum, dominus Verbum tecum, significat enim ipsum gigni in utero, & fieri carnem: sicut scriptum est: *Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: idcirco & quod nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.*

Athanasius episcopi Alexandriæ:

Unde & cum nascereturcaro ex Dei genitrice Maria, ipse dicitur natus esse, qui alius nativitatem ut fiat exhibet, ut nostram in se transferet nativitatem.

Ejusdem ex epistola ad Epictetum:

Quomodo & ambiguere ausi sunt, qui Christiani vocantur, num dominus, qui e Maria proceffit, Filius quidem substantia & natura Dei fit, quod vero secundum carnem, ex femine fit David, carne autem sanctæ Mariæ? Qui autem tam audaces fuerit, ut dicerent, Christum, qui carne patiens est & crucifixus, non esse dominum & salvatorem, & Deum & Filium Patris; vel quo pacto volunt nominari Christiani, qui dicunt in hominem factum, sicut in unam prophetarum, venisse Verbum, & non ipsum hominem factum, cum sempit ex Maria corpus: sed aliunde esse Christum, & alium Dei Verbum, quod ante Maria & ante sæcula Filius erat Patris? vel quomodo Christiani esse possunt, dicentes alium esse Filium, & alium Dei verbum?

Hæc nos sanctorum sequentes sententias. Si autem quis diversum docet, & diversum fapit, extra rectam & regiam viam fertur. Quod autem & carnaliter dici natum esse Christum, non insolitum sit sanctis patribus, ipso vero etiam ville tritum verbum, non minus verum non esse subjuncta verba demonstrant. Ea sic habent.

Amphilochii episcopi Iconii,

Nil enim ille patus esset carnaliter, neque in natum esset carnaliter: nisi ille tuisset servi formam, quam in gloriam adoptionis fe-

ANNO CHRISTI 431. ἀναστάσει ἐλπίς. εἰς τὸ τίνος δὴ ἀφ' ἑαυτοῦ βαπτιζόμεθα; τὸ ῥῆμα τὸ κήρυκα, ὁμολογοῦντες, ὅτι ἐστὶν ὁ Κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύοντες ὅτι Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σιγήσωμεν. ἀρ' οὖν εἰς ἓν ἡμῖν, ὁ κοινὸς τῆς ἀνθρωπότητος ἥκει, ἤδη τὸ λοιπὸν τὸν Λόγον τὸν ἐν ἀνθρωπίνῃ μορφῇ δι' ἡμᾶς φανερωθεῖσαν προσκυνοῦμεν; ὁ δοῦλος τὴν τοῦ ἐλευθέρου τὸ μὲν μορφὴν ἀπεδέξατο; ὁ τῆς ἰσότητος τῆς πατρὸς ἐν κενώσει χρίστου ἑαυτὸν οὐκ ἐταπείνωσε τὸν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀφίστασθαι; ὁ ὢν μορφῇ θεοῦ ἀπόστητι τὸ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπαθῆς ἐστιν. ἀπόβλητος δὲ τὴν ἀφιρεῖται τὴν αὐτῆ ποιήσομεν λόγον.

Ἱερὰν μάρτυρος ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

Ὅθεν καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς ἀληθῶς λέγων· ὁλόγος σὰρξ ἐγένετο, & ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· τότε δηλονότι, ἀφ' οὗ ὁ ἄγγελος ἀσπάσασθαι τὴν παρθένον, εἰπών· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ· ὁ λόγος, κύριος μετὰ σοῦ, τοῦτον ἐκάλεσεν τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ λόγου ἐμφανῆ γενέσθαι καὶ σαρκωθῆναι· ὡς γέγραπται· τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, & δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ & τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

Ὅθεν καὶ γεννώμενος τῆς σαρκὸς ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας, αὐτὸς πλήκελκα γεγεννῆσθαι ὁ τοῦ ἀδάμου γένεσιν εἰς τὸ τὴν παρέχων, ἵνα τὴν ἡμῶν εἰς ἑαυτὸν μετενέγκῃ γένεσιν.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἐπίκτητον ἐπιστολῆς.

Πῶς δὲ & ἀμφιβαλεῖν ἐτόλμησαν οἱ λεγόμενοι Χριστιανοί, εἰ ὁ ἐκ Μαρίας τραφεὶς υἱὸς, υἱὸς μὲν τῆς οὐσίας, ἡ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ τὸ δὲ κατὰ σάρκα, ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ, σαρκὸς δὲ τῆς ἁγίας Μαρίας; ὁ τίνος δὲ ἀρα οὐκ ἐπιπλήττει γεγένεται, ὅστε εἰπεῖν Ἰησοῦν Χριστὸν σταυρωθέντα & ἐνσωμασθέντα ὑπὸ λόγου, & σωτῆρα, & Θεόν, ἄλλον τὸν πατρὸς ἢ τὸν Χριστιανὸν Θεὸν ὁμολεῖν; ὁ ἀλήθεια τὸν ἀνθρωπον ἀγνοεῖ, ὡς ἐστὶ ἴδια ἡ πρόσοψις ἑκάστου λόγου, ἢ ἀνωνύμου τὸν ἀνθρωπον γεγενῆσθαι, λαβόντα & Μαρίας τὸ σῶμα, ἀλλ' ἑτέρου ἢ Χριστὸν, & ἕτερον ἢ τὸ Θεὸν λόγον, ἢ τὸν Μαρίας, & τὸν αὐτὸν υἱὸν ἄρα τῆ πλείονι ἢ τὸν Χριστιανοὶ δίκαι· οὐ λίθοντες ἐλεγον ἢ υἱὸν, ὃ ἐλεγον ἢ τὸ Θεὸ λόγον.

Ταῦτας ἡμεῖς ἢ τῶν ἁγίων πατέρων ἐδόμεθα δόξας· οἱ δ' ἐκ ἑτεροδιδασκαλεῖ, & ἑτεροφανὴς ἐστὶ, ἐξω τῆς εὐθὺ & βασιλικῆς ὁδεύ[illegible]· ὅτι δὲ & τὸ σαρκωθὲς λόγου γεγενῆσθαι Χριστὸν, ὡς ἀνωνύμου τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐστὶ δὴ δῆλον & λόγος ἐστιν ἀναμφίλογος ὁ ὑποσταθὲν ἐκ τοῦ ἐστὶ ὑπόγραφ ἀναφαίνει τὸ ὑποσταθὲν μόνον ἐστὶν· ἔχει δὲ ὕπνω.

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου.

Εἰ μὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐγένετο σαρκικῶς, οὐ & ὁ ἐν ἐγένετο πάλιν κατὰ σάρκα· οὐ μὴ ἐκείνος ἐλεύθερος τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, ἵνα & αὐτὸ τὴν δόξαν τοῦ

ANNO CHRISTI 431. Θεοῦ ἐκείνου ἐλεύθερος· ἀνθ' ἑαυτοῦ ἐκείνος, τὸ, μὴ σάρκα· καθάπερ ἀμέλει, τὸ, θεὸς, τὸ, ὢν θεόπνευ.

Ἀναθεματισμοὶ γ'.

Εἴτε εἰπεῖ τὸ ἐνὸς Χριστὸν ἀπαρχὴ τὸν ὑποτάσσεις χ' ἑνωσιν, μόνη σωσὶν ἡν ὑπὸς σωμφοῖς τὴ χ' ἀξίαν, ἢ ἀν ἀθετεῖν, ἢ ὀνοκτεῖν. & ἡγεῖ δὲ μάλιστα σωσὶν τὴ καθ' ἑνωσιν φυσικὴν· ἀκάθτμα ἔστω.

Ἀντίθεσις τῶν ἀναθεμάτων.

Πάλιν αὖτοῦ τ' αὖτὸ ὁμοουσιότομῶν λόγων, ἀνεκλυτὸς αὖτὸ δὲν ὑποτάσσεις λόγοστε, & οὐ φησὶν ἐν τὸ φρόνῳ τόμω· ἐκεῖ ὅτοι εἰς ἰδίαν φύσιν, ἤχ ἡγέμεται μόνον ὁ ἐκ Θεὸ πατρὸς λόγος· ἢ δὲ δὴ τὸ οἰοτὸ ἢ ἐκ ἁγίας παρθένε γεγεννημένον κεχρῆσθαι & κεχρῆσθαι μόνον, τοῦτο τὸ μονωσὶν Χριστὸ· Θεὸν· τὸν δ' ὡς ἐπιπαθόμενος τὴ ἑωσὶν, εἰς μίαν ὑπόστασιν συμξύν τὸ ἐν φύσει, φυσικὴν τὴν ὑπὸ Θεὸ ἔνωσιν ἀποκλίνει· ἢ τὸν τοιαῦτα ἐν ἀνθρωπίνοις ἐν φύσει, τὴ χρῆσι· τὴ τὸ Θεὸν μόνον· εἰ δὴ φύσεις, ὡς δεδείξαμεν, ἀπεκτεμὴ τὴ τῆς ἑνώσεως Θεὸ· τὴ ἀξιόνοιας χρῆσε & τὴ λόγου, & μονῶδε τὴ τὸ ἀνθρωπινοῦ πεφύκε τὴ δὲ σωσὶν Ἀπολινάρε δόξασε.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Ὁ Θεοτόκος Παῦλος τὴ, τὴν δὲ τρόπον γίγνοτε ἀδίκωτος ὁ μονογενὴς τὴ Θεὸ λόγος, ἐπαρχὴ ἀπαρτίσεως ἐκ κατὰ τὴν ἀλήθειαν Χριστὸ· ἢ τὸ δὲ τὴ ἀνθρωπίνου ἐπιπαθόμενον, ἀλλὰ σὴμα τὴ ἀδικίας Λόγου· ἀλλ' ἐπιπαθόμενος· ὅτι ὡσεὶ ἐν τὴ ἀνθρωπὸ ὁμοιοθέλω, ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς, ἢ τὸ σὸ ἀγωνῶν τὸ ἀφῶν τὴ θεὸ. ἡμεῖς δὲ τὴ εὐ ὀρθόν τὴν ἥφοις εὐφανῶς τὸ ἀφιμῶν, ἐπιμένω τὴ πατρικὴ ἢ ὑποτάσσοις γράφεις, & τὴς τὴ Σωτῆρος φωνὴς τὴ πατὴς ἀξίτρεψε θαυμαστε, μᾶλλον δὲ ἢ ἐν τὴς ἡθμεῖν νόμοις, ὡ τ' ἢ ἀγίων εἰγνῶν, & μὴν ἢ ἐωτὴ φόνοις ἐπιθαλεῖν θαυμῷ ἢ ὡν θεὸ πατρὸς λόγον· τοῦτε ἀξιῶν δὲ, ὅτι, τὴ τὸ ἰερεῖς γράμμασι δοῦε, ἐτοιμάστε τὴ ἀγίε πεφῶς ἔπιν, & τὴ ἢ δὲ ἀμέμπτω τὴ τὸ ὑψίστε πατρὸς, ἐπλαστὸ ἐωτὸν τὸ σῶμα τὸ δε, αὖτε, τὴ ἢ δὲ ἐπιγράφεις τὴ ἁγίε πάμματε· ἐγγὺς ἐστὶ ἀνθρωπος, κεκρυμμένε τὴ ὑιὸς Ἀβραὰμ & Δαυὶδ· ὡς ἀσεφαλὴς ἐπιθαλεῖν ἀνθρωπον τὸ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ὑιὸς τὴ Θεὸ πατρὸς, μεμετικὸς δὲ μόνον, & ἐγγὺς ἐστὶ, ὡς φύσει τὴ ἐστὶ πατρὸς τὴ θεὸ θέλοντος· ἀκκλοῦσε γὰρ ἢ ἐξ ἀνθρωπίνου τὸ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ὑιὸς τὴ Θεὸ πατρὸς, μεμετικὸς δὲ μόνον, & ἐγγὺς ἐστὶ, ὡς φύσει τὴ ἐστὶ πατρὸς τὴ θεὸ θέλοντος· ἀκκλοῦσε γὰρ ἢ ἐξ ἀνθρωπίνου τὸ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ὑιὸς τὴ Θεὸ πατρὸς, ἀμφιβολεῖ

ni formam fuscipit; sed cum accepisset hoc nomen, Christus, ut duarum naturarum appellationem significativam, sine periculo ipsum & servi formam dicit fuscepisse, & Deum nominat, dum ea, quæ dicuntur, in duas naturas sine reprehensione dividuntur. In altera autem enarratione ita iterum dicit: *in eo namque Ipse omnes gens fuscipit confessionem, terrestrium & infernorum: & omnis lingua confitetur, quod dominus sit Jesus Christus.* Propter gestantem, cum qui gestatur venerat: propter latentem, quod apparet adoro. Inseparabilis est ab eo qui videtur Deus; propter hoc ejus, qui non separatur, honorem non separo; separo naturas, sed unio adorationem. [Et iterum in alia explicatione: Die de eo qui fuscepit, quod sit Deus; appone illum qui fuscepitus est, quia servi forma; adjice positione confessionis dignitatem, quia duorum auctoritas communis, quia duorum eadem dignitas; naturis mangentibus, fatere dignitatis unitatem.] Videsne ubique tertamentum quidem inter, & naturas, unionem autem, ut dicit, adorationem & communem auctoritatem nominantem, & Solius dignitatis unitatem. Quod autem commune, non utique uni commune est, sed duobus proprius, vel pluribus, qui fuscitum & separatim confidentante. Cur igitur tanta facta est dechmatio adversus Ierunomen nestie hæc anathematizatos? Quid abluitur, quod secrabilibus & absurdissimis Nestorii sermonibus pia dogmata oppositione, & fretum falute jactum cum gelliunt? Quoniam dicon, nos verba fecum pugnare, & affirmat ad demonstrationem partem epistolæ, quam fripti ad fanctos monachos, operæ pretium arbitror & ad hoc convenientia dicere. Dicunt enim, quod duæ etiam ipse nominavi subsistentiæ, & subsistere eis ad redarguendum, quod non idem atque ipse dicere non renuerimus, qui illud ipsum fcilicet putant. Apposita igitur necessario ea parte epistolæ subinferam post hæc ea, quibus ubique fallo nugari velle demonstrentur. Habet autem sic: Itaque quoniam ad duam naturam, non fanctificatum est separatim Dei Patris Verbum. Si autem quis existimet, cum, qui est ex fancta virgine natus, unctum esse & fanctificatum solum, & hac ratione nominatum Christum, prodeat & dicat, non sufficiat unctio ad hoc, ut efficiat, quod unctus nequis glorjam & majestatis fit cum eo, qui est super omnia Deus.] Quomodo enim Dei Verbum fcorsum nominari Christum, Nestorius novellarum nobis blasphemiarum inventor affidue affirmat: & fcorsum Christum alterum, qui est fancta virgine genitus esse ut hanc opinionem notaremus tamquam improbandam ac temerariam, & a veritate alienam; neque Verbum Dei Patris fcorsum confidentum, undum esse oleo exultationis affirmamus; neque fcorsum & privatim ut hominem, & alium Filium ab eo, qui est Verbum ex Deo, cum, qui ex fancta virgine; affirmamus autem necessarium esse, ut omnes confiteantur unum Christum, incarnatum & hominem factum unigenitum Dei Verbum, *Deum verum, dominum, non fidei, sed veritatis regnum.* Igitur nulli, qui recte fentire student, obscurum est, quod virtant fensium [illegible] calumniarum [illegible]

ὑπόκρισιν, δῆλον μορφὴν ἔλαβεν· ἀλλὰ λαβὼν τὸν δοῦλον, Χριστὸς, ὁ τὸ δόξασον φρονοῦντας τὸν μαστιγοῦντας, κλινθοῦσιν μετὰ δῆλον μορφὴν λαβόν, ᾧ θεὸν ὁμολεῖτε· Ἃ δὲ λεγόμενον οὐ τὸν ἀφορῶν ἐλλήνων μεκλεῖσθαι δεῖται· ὁ ἐν ἀνθρώπῳ ἐστὶν ὀξυγόνον ἀστὶ· ἐκ τοῦ ὁ ἀόρατος ἐστὶ τῶν ἐν ἀνθρώπῳ κείμενῳ ἐπιφανεῖς, ὁ κατοχρῶνων, ὃ πᾶσα γλῶσσα ὁμολογήσεται, ὅτι κύριος ἰησοῦς Χριστὸς. Διὰ τὸ φορέοντα, τὸ φορέμενον σέβω· διὰ τὸ κεκρυμμένον προσκυνῶ τὸ φανόμενον· ἀχώριστον τὸ φανόμενον θεός· ἐπὶ τοῦτο τὰ μὲν χωρεῖ κρίνω τῶν γνῶμῶν ἐν χωρίῳ· χωρεῖν τὴν φύσιν, οὐκ ἐν τῷ προσκυνεῖν· τὰ δὲ ἀξιοῦτον τῶν ἐθνῶν ἔθνη, τὸ ὄνομα τὸν κυρίου ἐξομολογήσεται· ἐν τῷ τῶν ἐθνῶν ἔθνη· ἀφοῦ τὸν ἀνθρωφόρτα, ὅτι δῆλα μορφὴ· ἐπάγωγε μετὰ τῶν τὸ τῶν συμφωνεῖς ἀξίωμα, ὅτι ἡ δόξα ὑπόκειται κοινὴ, ὅτι ἡ δὲ φύσεις τῶν ἀξίωμα· ἡ φύσεις μφωνεῖν ὁμόνοιαν τῶν κλίσεων ὑπάτι· φύσεις κατοχῶν δοκεῖσθαι μὲν ἀλλὰ τὰς φύσεις, ἑνῶσθαι δὲ, ὡς φασι, τῷ ἀφορκωνίστῃ, ᾧ κοινῶν ἀυθεντίας ὀνομάζομεν, ᾧ τῶν τῆς ἀξίας ἑνότητα μόνον· * τὸ δὲ κοινὸν * ἰχ ἑνὶ, ἀλλὰ δυσὶν ἰδίοις· * τοσοῦτον τὸν κατεῖφρεν τὰ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ τὸν ἀπὸ τάσσω, ἡ πλουσίου ἔθεσιν τὴ ἀνὰ μόρφῳ· θεωρεῖμεν. ἀνὸ' ὅτου δὲ ἡν τὰ σιωτῶν

PART. III. Cap. II.

politum capitulum. Nam, ut offenderemus eam dicere duas hypostases, & ibi ipsi esse contrarium, appositimus ea, quæ olim ab ipso dicta sunt. Tamquam vero duabus perfonis, vel duabus subsistantiis, vel duobus filiis, dividendo unitionem, hoc est unum filium, voces aptare non oportet: individibilis enim & inseparabilis est humana unitio; & unus Filius omnibus modis & rationibus & cogitationibus est: sed humana unitione servata, & confitendo unum Filium & Christum & dominum, de uno & eodem Filio accipienda sunt quæ dicuntur.) Ceterum non separare voces; quæ sunt in evangelii, quas vel ipse dominus de se locutus est, vel apostolica scriptis habent, quam hyperbolen blasphemiæ non transcendit? Nam si voces non distinguimus, quomodo obiiciemus Ario & Eunomio, omnia tamquam in unam naturam dicta confundentibus, & humilia humanitatis in summam incorruptibili Deitatis naturam imple refentibus? Vel quomodo intelligimus domini voces, propter naturam carnis, quæ videtur, dicentis: *Non veni meam voluntatem facere, sed eius: Mendacium accepi quid dicam, & quid loquar; Et: Ego a Patre exivi, nihil facio; Et: Vado ad Patrem meum & Pater meus, & Deum meum, & Deum vestrum;* & cetera quæcumque talia sunt? Individis enim vocibus, sicut & naturis, manifestius erit secundum illum unigeniti Dei Deus Pater, minister autem & executor paternorum mandatorum Filius secundum divinitatem. Et si humilia in desitatis naturam accepimus, cui apatabimus illud: *Ego & Pater unum sumus; & illud,* Similiter ac Patrem, ipsum operati? & illud: *Sicut enim Pater vivitat mortuos, ita & Filius quos vult, & non quos illi præcipitur, vivificat?* Sed est redte secundum ipsius domini vocem, Pater & Deus Ipse Pater. Deus quidem illius, qui in novissimis temporibus ex femine David factit secundum carnem: Pater autem ejus, qui ex ipso abque passione & æterne natus est Dei Verbi: ut filiationem intra unitatis prefcripsum servemus, & confitearmur: Quomodo autem intelligemus illud: *Amen amen dico vobis, priusquam Abraham fieret ego sum;* & hoc: *Omnia per ipsum facta sunt;* & indiscreas manentis voces & Nom apribunur voces ab natura, quæ ex femine David nostrum temporibus facta est, nempe quod fi-ante Abraham & David, & omnia per ipsum facta sunt? an dicemus pit, naturæ inconfusas manentibus, & unitione inseparabili polita, aptari quidem has voces secundum unitatem naturarum vim (secundum prædicem est) in unum Filium & dominum & Christum, sed non in unam naturam omnia contrahentes; ita ut ex uno naturarum nomine utraque res intelligatur propter incomprehensibilem unitionis summitatem, quemadmodum & hoc: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo Filius hominis qui est in cælo;* & *Si igitur videritis Filium hominis ascendentem ubi prius erat;* nonne ex appellatione Filii hominis, etiam illum, qui est inconfuse & inseparabiliter unitus est intelligimus? Nam quæruis & Filium hominis nominatur propter unitatem & indibilis

A *διηθήσεις, ἐπιγινώσκει ἐπὶ τὸ παρελκόμενον χαρίσμα· τὴν γὰρ ἑνίσεν δύο ὑποστάσεις κατὰ λόγον τὸ ἑνωτικὸν ἀκατάτμητον, παραδέχεται τὴν ἕνωσιν τῶν ἐφιμένων. * οὐ δὲ ἀφορισμὸς ὅριον, ἢ ὑποσάστασιν, ἢ ὡδὸν ἀυτοῦ διαίρεσις ἢ ἕνωσιν, ἢγοῦν ἡ ἑνώ ἐστι, τὸν φωνὰς ἐφαρμόζειν * ἀδεῖ. * ἀλλ' διάφορον γὰρ ἡ σύμμετρος ἡ κάρμα ἑνωτικὸν. * ἢ ὅδε ἐστὶ ἡ ἀκρὰς ἑνίσεως φυλαττομένης, * ἢ τὰ νοῦν ἐστὶ, ἢ Χριστὸν, ἢ κυρὸς ὁμολογοῦμεν, τὸ πν ἕνα ἐν τὸν κατὰ ἀν ἀλλαδιδόμενα χρὴ τὴν λογόμενα. Ἀξ μὲν τοιτὶ τὴ ἑνὸ ὀνόματος φύσεων ὄνομαμὸν ἐφαρμόζεται ἀφέτου τὸ ἐπὶ ὑιὸ τὴ λογόμενα. τὸ δὲ μὴ * ἐρεῖν τὰς ἐν τοῖς ἐκλεγόμενος φωνὰς, ἢ τὰς παρ' αὐτὰ τὰ κυρὸν πεῖ ἐιωτὸ ἐιρημένας, ἢ τὰς ἐν τοῖς ἀπορόλικοῖς συλγραμμάτων κεφάλας, πόῖα ὑπερβολὴν βλασφημίας ὑπερπίπτοιμεν; εἰ γὰρ μὴ διαιρῶμεν τὰς φωνὰς, πῶς ἂν ἀντιθῶμεν μάχοις πὸῖ Εὐνομίῳ & Ἀρίῳ κάτοι ὡς μίαν φύσιν κεφαλὴν συμαθόντες, ἢ τὰ νοῦν τὴ ἀδῦρωτόνητος εἰς τὴν ὑλοπονοῦν τὴ ἀνθρώπου θέότητος φύσιν βλασφήμος ἀνάγωτε; ἢ τὰς νοῦνομεν τὰς τὴ κυρίου φωνὰς, διὰ τὴν τὴ φυσικῶς σαρκὸς φύσιν εἰρεθεῖσας; * ἀλ' ἢλθον τὰ μὴν θέλημα ποιῆσαι· χρὴ τὰ, ὁπόλλω ἐλαβον τὰ ἐντέλα, * ἢ τὰ λαλῆσαι· χ. τὸ, ἐγὼ ἐκ τὰ ἀυτοῦ ἀλθν ἀπὸ· * χ. τὸ, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μὲ ἢ πατέρα ὑμῶν, * χ. Θεὸν μὲ χ. Θεὸν ὑμῶν· χρὴ τὰ λοιπὰ ὅσα τοιοῦτα, ἀδιαίρετα τὴ φυσῶν, ἀφαιρῶν τὴ φύσεων, μόνοσῶν, ἕνα κατ' αὐτὸν τὴ μονογενὲς Θεὸ Θεὸς ὁ πατὴρ. λεγτεῦρὸς δὲ δείκνυσι τὴ πατερικὴν ἀφορεῖμένον ὁ ὑιὸς κατὰ τὴν θέότητα· ἐὶ τὰ πατρικὰ εἰς τὴν τὴ θέότητος χρῆσιν ἀνάβεσιν, τὴν ἢ, ἢγοῦ ἐξ τὴ ἀνθρωπότητος ἀνάβεσιν, ὁ ὑιὸς αὐτὸν ποιεῖ τὴ πατεῖ; ἐ τὴ, ὡσπὴρ γὰρ τὴ πρὸ γενῶν τὴ κόσμου, ἀπὸ ἐ ὁ ὑιὸς τὴ Θέλει, ἐ ἢγ ἢν ἀφορεῖ πέτεται, ζωοποιεῖ· ἀλλ' ἐπὶ ἀφορεῖ καὶ τὴν ὡὴν τὴ κυρίου φωνὴ πατὴρ Θεὸς ὁ πατὴρ. Θεὸς μὲν * τὴ σὲ ἀνόμησε χαρῶς ἐκ τὴ ὀνόματος * Δαυὶδ * μὴ σαρκὸς· * τὴ ὁ, ἢ τὴ ἕξ αὐτὴ ἀπωλῶν τὴ ἢ ἀίδιος χλυσθέτος Θεὸ λόγο, τὴν ὑζόμενος σὲ τὴ μονοειδὴ τὴν φυλαττόμενον τὴ ἢ ὁμολογοῦμεν. τὸν δ' * ἀσπότωμεν τὴ ἀμῶν λεγόμενῶν, τὴν Ἀδαὰμ γενεὰν ἐγκαλεῖν ἢ τὴ, τὴν τὴ δ' αὐτὴ ἐγκλεῖν, ἀδιαίρετον τὴ φυσῶν μονοῦσῶν· ἢ πρὸ ἀνόμασε ἢ τὴν φυσῶν· τὴ ἢ σὲ ἀπέρματος Δαυὶδ ὡ ὑτέρου κεῖσθαι γὰρ ἀμῶν τὴ ὀρτὴ Ἀβραὰμ & Δαυὶδ τὴ, ἢ τὴν δὲ * αὐτὴν γενεὰν, ἢ ὑπόμνεν ἀστεῖδοῦ, τὴ φυσῶν * ἀτοῦ γὰρ ἐστὶν ἐμοῦ, * τὴ ἐνοτοῦ ἐν * διαιρέτῳ ὁμολογομένος, τὴς φυσὲς ἐφαρμόζ. * χ. τὸ, τὴ τὴ ἐνοδεστὴν φύσεων ἀφέτου ἐμῶν, ἢ ἐν ἀυτὴν ἀφορεῖ· ἐὶ ἐν ἀυτὴν ἀφορεῖ τὴ ἀφορεῖ, ἢ ἐν ἀλλ' ἐν ἐὶ μὲν φύσιν τὴ τὴν σωμάτων· ὡς ἢ ἐν ἐὶ τὴ φύσεων ὀνόματα ἐκπίπτες τοῖσδε ἐὶ τὴ ἐνοτεκὴ ἀχρὴ, ἢ ἢμῖν ἀκκλιπὴν τὴ ὡς τὴ χρὴ τὴ, ἢ ἐνὸς ἀπαλλάσσει ὡς τὴ ἢμῶν, ἐὶ μὴ ὁ ὑιὸ τὴ ἀφορεῖ κεκτεῖλ, ὁ ὑιὸ τὴ ἀνθρώπε, ὁὺ ὁ τὴ ἀφορεῖ ἢ ἐν ἢν τὴν ἢν ὁ ὑιὸ τὴ ἀνθρώπε ἀκκλιπὴν τὴ, τὴ ἀφορεῖ· ὀρῶ ἐκ τὴ ἀφορεῖ·

B *ἀνόμασε ἢ τὴ ἀνθρώπε ἢ τὴν ὡὴν τὴ ἀνθρώπε ἢ τὴν ὡὴν ἀπὸ ἐκ τὴ ὡὴν ἐν τὴ ὡὴν ἢ τὴ ὡὴν ἢ τὴ ὡὴν ἢ

PART. III. CAP. II.

Christum, non duos dicunt Filios; secretam nobis criminantur. Si autem fedfide de separatio eft ita fentire; fecundum quem modum noftros fermones reprehendere ftaturerunt, quando & ipfi, ficut dicunt, indivifibilem & unum fecundum fumum antitnem conficiunt cffe Emmanuelem? Itaque prudenter unumquamque vocem, id eftam ab ipfo forte dictam, accipiendam eft, laudarim etiam ego, & , ut opinor, quifque recte fentiens. Nam alize quidem funt Deo digna, alize vero difpenfationi cum carne congruentiores. Quomam autem eft unus & idem Deus fimul & homo, hac ratione rectte aliquando dirine, aliquando humane loquitur : verumtamen unies Jefu Chrifti & has & illas voces effe affirmant, non divinitiis fpoliantes templum, quod ex fancta virgine eft, nec fine carne putantes Dei Patris Verbum poft ineffabiles unitionem. Admitto autem, quod quamvis valde curiofe inquirentes, & , ut arbitrantur, fubtiliter examinantes meat epiftolas, quæcunque in eis fimt utilia & necefaria ad demonftrandum dogmatum rectitudinem & diligentiam, volentes præcetnere; infilimt autem promptiffime, & ipfa ipfis vel minimam conjecturam prebere videntur, ex ipfis quidem nec ex falmnias cotnevi profte. Commemorabo autem & mea verba, quæ fic in epiftola ad Neftorium fcripfi : Voces autem falvatoris noftri in evangeliis, neque fubftantias dubitet, neque certe duabus perfonis diffribuimus : (non enim duplex eft unus & folus Chriftus, etiamfi ex duabus & diverfis rebus intelligitur in unitatem indivifibilem coadunatus ; quemadmodum fcilicet & homo ex anima intelligitur & corpore, & non duplex, fed magis unus ex utrique,) fed humanas & divinas quoque ab uno dictas effe cognofcimus recte fapientes. Quando enim, ut Deum decet, de fe loquitur : *Qui vidit me, vidit & Patrem, & : Ego & Pater unum fumus* ; divinam ipfius & ineffabilem intelligimus naturam, fecundum quam eft Patri fui, propter identitatem fubftantiæ, & imago & character & fplendor gloriæ ipfius . Quando autem humanitatis meminerah obfervans Judæis loquitur : *Nunc autem vos quæritis occidere hominem, qui veritatem vobis locutus fum* ; rurfum nihilominus ipfum in æqualitate & fimilitudine Patris (Deum Verbum, & ex humanitatis fue menfuris agnofcimus. Nam fimpliciffimum eft credere, quod Deus effaetus natus, (dabo ut ait caro) hoc eft, homo, cume autem antitnis rationibus ; quemadmodum fitio fenti, atque ut dicere ipfi erubefcat, fi fuam fum hominis compotentes ? Nam, fi reipuetet fermones qui fhominibus congruunt, ipfis compulit ut homo fieret fimilis nobis? Qui autem, fe demiffe propter nos in voluntarium attenuationem, propter quam causam refpueret fermones fuæ evinantiani convenientes ? Igitur uni perfonæ omnes voces in evangeliis, fubftitimus, inquam, uni Verbo incarnati tribuendæ funt : Dominum enim unus Jefus Chriftus, fecundum fcripturas.) Igitur, quantum ex jam antecedentibus ostendimus, non ignoratio deprehendimus [illegible] ut ipse utrisque naturae suae [illegible] sum permiscere animalibus,

A εἴρηται τὸ ἐπὶ Χριστοῦ, * καὶ δῶ λόγοιτο εἰμὶ, ἀγκαλεστέτοιον καθ' ἡμῶν οἱ ἄλογοι κλαμοῦσι· οἱ δὲ τῶν μὴ δοξάσεις τὸ ἐπὶ φοινικοῦ εἰ, καὶ τὴν τρόπον τὸν σωζόμενοι λόγοις ἐστιν τῶν ἐγνώσκεται, χρῆσθαι φωνῇ, καθὰ φασὶ, ἀδιαίρετόν τε καὶ ἑνὶ κατὰ λόγον εἶναι ὁμολογοῦμεν Ἐμμανουὴλ· τὸ μὴν δὴ ἡμερόνυκτα ἐκάτερα φωνὴ, οἱ κ, τῷ αὐτῷ τυχὸν ἐφηκαλῶν, ἐκλαμβάνεσθαι δεῖ, εἰκαιότερον ἀν ἐ αὐτὸς ἐγὼ, ἐ ἀπαιτεῖν ὁμοιαῖ τῷ φρονεῖν ἀκόλουθα· ἐπεὶ μὲν γὰρ ἐστὶ θεοπρεπεῖ, οἱ δὲ τὴ τῷ μὴ σαρκὸς ἀξιοπρεπῆ μᾶλλον μοῦσαι. ἐπεὶ δὲ ἐστι εἷς ὁ αὐτὸς Θεὸς τε ἅμα καὶ ἄνθρωπος, τοῦτο τὸ λῆξ ὀρθῶς ποὶ μὲν θείοις, ποὶ δὲ ἀνθρωπίνοις ποιεῖ τε καὶ λόγοις, τῆλω τὴ ἑνὸς ἰσοῦ Χριστὸ τοῦτο τὴ κατὰ πίστιν φωνὴ δίκαιοις ὁμιεῖσθαι. ὅτι δὲ πλάσσεις ὑπόσοφος ἐν τὴ τὴν πακρὴς ταῦθ' ἐστὶ, ἐστὶ μὲν ἀκριβὴ σκόπεσ τὸ θεῖ πατρὸς λόγοι μὴ τῶν ἀρρήτων ἑνωτῶν. θαυμάζω δὲ ὅτι, κρίνεσθαι λυπρὰ μοιόντες ἐγω, * ὃ ὡς γε νοιεῖται, λόγοις βασιλεῖσιν τὸς ἐμὰς ἐπιστολὰς, τὴ μὴ ὅσα ἐστὶ σωτηρίας χρήσιμα τε & ἀκριβὴς φρόνεσθαι τῆ τῆ δοξαστῶ ὀρθότητε τε & ἀκριβείας, ἐθέλοντες παρατέχειν, ἑτοιμότατα μὲν ἐν ἀλλὰ γνῶρισε τῆς κρίνεσθαι ἐγκλῆσι ἐχεῖν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐν ἀνθρωπίνοις ἐπιστολὰς ἐν ἀνθρωπίνοις ἐν ἀνθρωπίνοις ἐν ἀνθρωπίνοις

PART. III. CAP. II. tias Julii & Felicis, qui olim Romanæ ecclesiæ præsederunt,

Julii episcopi Romani,

Ad fidei plenitudinem Dei Filius ex Maria virgine incarnatus prædicatur; qui inter homines moratus, non (potenti quidem vi) in homine operatus est, hoc enim in prophetis & apostolis locum habet. Est autem perfectus Deus in carne, & homo perfectus in spiritu: non duo Filii, unus quidem geminatus Filius, qui suscepit hominem, alter vero homo mortalis a Deo assumptus: sed unus unigenitus in cœlo, & unigenitus in terra Deus,

Feliciis sanctissimi episcopi Romæ, & martyris.

De Verbi autem incarnatione & fide, credimus in dominum nostrum Jesum Christum ex virgine Maria natum, quod ipse est sempiternus Dei Filius & Verbum, non autem homo a Deo assumptus, ut alius sit ab illo, Neque enim hominem assumpsit Dei Filius, ut alius ab ipso existat: sed cum perfectus Deus esset, factus est simul & homo perfectus, ex virgine incarnatus,

Anathematismus VII.

Si quis Jesum cum hominem a Dei Verbo agitante motum habuisse, unigenitique gloriam illi, tamquam alteri cuipiam ab ipso Verbo, adventisse dixerit; anathema sit.

Orientalium objectio,

Possessum fuisse dominum nostrum Jesum Christum a Spiritu agitante & hominem simpliciter, vel ut prophetam, vel ut apostolum, nullus confitebitur: sed tamen apostolicas voces de illo propter visibilis carnis naturam dictas, neque operabimur, neque expungemus, dicentes quidem aliquando: *Sed cum apostolorum voces virtutis ejus, quam operatus est in Christo, sufficiant ipsum ex mortui, solvens dolores mortis*, & iterum: *Virtute Dei exaltatus*; & quæcumque talia. Verum quamvis hæc potissimum propter id, quod erat visibile, nemo tamen ita accipiet, ac si vel ut homo simpliciter esset alicunde operatus est Jesus, vel ut justus, vel ut prophetam, vel ut apostolus: neque rursus divinas voces aut dolemus, aut inficiamur; neque imperite fimul & blaspheme mathematicarum dictas & poetas propter visibilis carnis naturam; neque ut hominem simpliciter, vel ut justum, vel prophetam, vel apostolum; operantem aliunde virtute exercitæ dicemus. Non enim dicebat: Hæc dicit dominus; sed ut Filius legitatus: *Ego autem dico vobis*,

ANNO CHRISTI 431. τίας Ἰουλίου & Φήλικος, οἱ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἐν Ῥώμῃ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας.

Ἰουλίου ἐπισκόπου Ῥώμης.

Κηρύττεται δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῶν πίστεων ὁ σαρκωθεὶς ὁ κατὰ τὴν Μαρίαν ὁ τοῦ Θεοῦ υἱός, ὁ σαλευόμενος ἐν αὐθρώποις, ὡς ὁ αὐθρωπος ἐνηργόνει· τῶν γὰρ ἐν ἀνθρωποῖς ἐν τῷ ἀποστόλῳ καὶ προφήταις τόπον ἔχει· οὐ δύο υἱοὶ, ἕνα μονογενὴς υἱὸς ἀπελαβεν αὐθρωπον, ἑτερος δὲ θνητὸς αὐθρωπος ἀπελαβεν ὑπὸ Θεοῦ, ἀλλ' εἷς ὁ μονογενὴς ὁ ἐν οὐρανῷ, ὁ μονογενὴς ἐπὶ γῆς Θεός.

Φήλικος τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκόπου Ῥώμης, & μάρτυρος.

Πεῖθε δὲ ἡ σαρκωθεισα τὴν λόγον, & τὴν πίστιν, περὶ ἀνθρῶπου εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἐκ παρθένου Μαρίας γεννηθέντα, ὅτι αὐτὸς ἐστὶ τοῦ Θεοῦ υἱὸς ὁ λόγος, ὃς οὐ ἀνθρωπος ὑπὸ Θεοῦ ἀπελαμβάνει, ἵν' ἕτερος ἢ παρ' ἐκείνου· οὐδ' ὁ αὐθρωπος ἀπέλαβεν ὑπὸ Θεοῦ ἵνα, ἕτερος τις αὐτὸς· ἀλλὰ θεὸς ὁ εἷς πλεονὸς, γέγονεν ἐμὲ & τὴν λαὸν ὁ ἄμωμος, σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου,

Ἀναθεματισμὸς ΙΗ΄.

Εἰ τὶς φησιν, ὡς αὐθρωπον ἐνεργοῦν ὑπὸ τὸ Θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν, & τὴν τοῦ μονογενοῦς δόξαν ἐπεμπόθαι, ὡς ἕτερῳ παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι· ἀνάθεμα ἔστω.

Ἀντίρρησις τῶν ἀνατολικῶν.

Ἐνεργοῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ τῆς πνεύματος ὡς αὐθρωπον ἀπλῶς, ἢ ὡς ἀποστόλον, ἢ ὡς εὐσεβῆ· οὐδὲ ἐν ἀναφορᾷ τῆς φύσεως ἀορατοῦ ἐκείνου ἐν τῷ ὁρατῷ σώματι ἀποδεχόμεθα, οὐδὲ ἀναφερόμεθα· ἀλλὰ τὰς θείας φωνὰς ἐξαιρεῖν ἢ ἀναφέρομεν, λέγοντες ἐνίοτε· *Ἡ τοιαύτη τῶν ἀποστόλων φωνὴ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐξαρκεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν λύσαντα τὰς ὠδῖνας τῆς θανάτου*· & πάλιν· *τῇ δυνάμει τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς*· ἢ ὅσα τοιαῦτα. οὐκ ἐν ἐκείνῳ τῷ ὁρατῷ σώματι ἀπλῶς ἐνεργοῦντα τὸν Θεὸν λόγον· ἢ ὡς ἀποστόλον· ἢ ὡς εὐσεβῆ, ἢ ὡς ἀνθρωπον, ἢ ὡς ἀνθρωπον· ἢ ὡς ἀνθρωπον· ἢ ὡς ἀνθρωπον·

Ephes. 3.

Ἐν ἑνὶ πνεύματι ἐν τῷ ἑνὶ σώματι τὴν πνοὴν μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοδόξαν τῆς. αὐτὸς δὲ ὑπέρχων ἡμῖν ἐν ἑνὶ χωρισμῷ τὴν ἐν ἑνεργείᾳ δυάδας τῷ πατρὶ, τὸν ἴδιον ἐξωνούμενος λαὸν. * κατεπόησεν τὸν θάνατον, φησὶ, ἐν νικήσει ἡμέρας ἑξήκοντα καὶ τὸν ἅδαν τὸ ὑποκαταβῆναι τὸ ἀλάντειον, ὅτι μὴ ἐπὸ τῆ κοῦ πωὶ ἐπὶ δόξαν, ἀλλ' ἵνα αὐτὰ τὰ λόγῳ σῶμα.

Anathematismus VIII.

Si quis dicere audet, hominem assumptum una cum Dei Verbo adorandum, & conglorificandum, & Deum, tamquam alterum cum altero connominandum esse (hunc enim intellectum particula, Cum, adjecta, perpetuo ac necessario affert) & non potius una adoratione Emmanuelem honorat, uoamque illi glorificationem attribuit, quatenus Verbum factum est caro; anathema sit.

Orientalium apologia.

Coadorari, & conglorificari, quasi depositionis, vel subsistentiæ, vel filii duobus non dicimus, quasi alter filii adoratio Deo Verbo, & aliter carni; sed unam potius adorationem, & cetera ut uni Filio offerimus, & ipsum coadorari, sicut & ipse in primo tomo dicit. Nam quamvis semper ut Verbum cum Patre foo confideat, & ex ipso & in ipso fecundum naturam exiliat, tamen audiebat etiam cum carne exiliens dicentem; *Sed & descrivi meis, donec pecam inimicos tuos scabellum pedum tuorum*. Ita & adorari dicimus ipsum & a nobis ipsis, & a sanctis angelis. Promede id hæc dicimus; quod licet admodum prepsit his, qui cum carne unum & eumdem Filium adorare volunt, tamquam aliud quidam sit *θεὸς*, quam *υἱὸς*, id quod & ipse posuit, sicut prædictum est, dicens, ipsum carne adorandum, negant autem coadorandum cum divinitate carnem.

Cyrilli defensio.

Mente attentissima nos esse hortatur divinus Paulus, dicens; *Probate νοῆσαι τί τὸν θέλημα τοῦ θεοῦ*. Nam mens humana, licet nonnunquam propter amorem sui a vera via egrediatur, & a veris dogmatibus discedat, longum tamen cogitationum absurditatem fatiuere quodammodo non audet. Sed tamen ipsum fatile corrigit, & laboris fecutata fuerit fanctorum patrum, qui ab omnibus de rectitudine & certitudine dogmatum celebrantur, tum fuam recte Bidem explorabit. Omnes enim, quibus integrum est eis, illorum sententias fequi contendent: quia & ab apostolica & evangelica traditione fuam sumpserunt implevitque, & ex facris scripturis certitudinem fidei recte percipiunt, & mundi fuere luminaria, sermone vitæ continentes, prout fecit ipsum eis. Itaque scribit mirum memoriæ Pater noster & episcopus Athanasius de omnium salvatore Christo in libris de Incarnatione: Confitemur etiam esse filium Dei, & Deum fecundum spiritum; Filium autem fecundum carnem, non duas naturas, non Filium; unam quæ adoretur, & alteram quæ non adoretur; fed unam naturam Dei Verbi incarnatam & adorandam cum carne fua una adoratione: neque duos Filios; alium quidem Filium Dei verum & adorandum; alium vero ex Maria hominem non adorandum, fcilicet fecundum gratiam Filium Dei factum fecit & hominem. Et poft alia iterum; Quia quæ natur ex virgine Maria, natura Filius Dei eft, & Deus verus, & non gratia & participatione, fecundum carnem folum ex Maria homo; fecundum fpiritum autem, ipse Filius Dei, & Deus. Et iterum: Si quis autem præter hæc ex divinis fcripturis docet, alium dicens Filium Dei, & alium ex Maria fecundum gratiam Filium adoratum, fcicat nos, ut fint duo Filii, unus fecundum naturam Filius Dei, qui ex Deo; & unus fecundum gratiam, homo ex Maria: vel fi quis dicuntur nobis carnem fuperne effe dicit, & non ex virgine Maria; vel converfam divinitatem in carnem, aut confufam, aut immutatam; vel paffibilem domini deitatem; vel non adorandam dominii nofbri carnem, vel hominis, & non adorandam ut dominii & Dei carnem; hunc anathematizat fancta & catholica & apostolica divino apostolo obtemperans, qui dicit: *Si quis vobis evangelizaverit, præter quod, vel accepistis, anathema sit*. (Hæc cum vir ille fenferit & fcripferit nobis, Neftorius glos. 1.
fiun Chrifti oppugnare volens, & effutiatam linguam laxans, rurfum fic dicit: Confitemur in homine Deum; colimus divina conjunctione Deo Verbo coadorandum hominem. Nonne hic manifefte hominem definam nominat Chriftum, & conjunctionem fimpliciter dicit hominis faftam effe cum Deo, fecundum illud fortaffis, quod eft a Paulo dictum: *Qui adheretur Domino unus spiritus est* 1. Cor. 6.
Quamvis quemadomodo eft verum, quod ipfe fuerit potius Deus fimul & homo; & non homo quidem, qui ex Deo fit, & privatim intelligatur, conjunctionem cum Deo fecundum habitudinem habens? Etenim poft inefbilem unitionem, five quas dicat Deum Emmanuel, non duas naturas, fed unam, Dei Verbum intelligi contendit, five hominem nominat, fermus tamen, cum hoc & ipfum effe Dei Patris Verbum. Eft igitur aliud, unum dicere Filium, cum unita fibi carne Dei Patris Verbum, & fimiliter aliud, in homine dicere effe Deum, quemadmodum videlicet in prophetis erat, five etiam in nobis ipfis per Spiritum fanctum. Itaque, ut mihi videtur, citra periculum & culpam dixerit quis, quod incarnatum Dei Verbum, atque unum Dei Filium, non aliquo fed carne, fed tum illa potius adorandum fit: quemadmodum fcilicet etiam homis anima zuadeo corpore honoratur: ita autem appellationes, quod ex utrifque conftat, ut unum animal, fe geminatur. Igitur quando de omnium noftrum falvatore Chrifto fermones facere paratus difeeritis dominum, & hominem privatim acfeorfim intelligendum, promuntaveris, deinde illum coadorandum & coappellandum Deum, quali ille aliunde fit a Chrifto ex Deo fecundum natum geniti, dicere fuaris autem; quis fere poterit, & tam perfpicuam contra illum criminationem filentio præterire? Potius enim dicendum erat: Colo quidem Verbum Dei

ἀφορισμένον, εἰκὸς μὲν φύσει τὸ θεῖον λόγῳ ἀνὰ στόμα κυμβάλου, ὡ φορτικωμωμβάλου ὡ ἀφορισμὸς αὐτὸ μὲν ἀφορισμένον· εἰδὲ δὲ ὁ υἱὸς, εἰκὸν μὲν υἱὸν θεῖ ἀλαθινὸν ἐν ἀφορισμένῳ, ὡ χλεῶν δὲ υἱὸν θεῖ ἀφῃρῆμον, ὡ ἐν ἀνθρωπ. ὡ μὲν ἐπὶ πνεῦμα πάλιν. ἐ πάλιν γὰρ ἐμφανὲς ἐν τῆ σαρκὶ Μαρίας, ὡς ἐν ἀνθρ. ὡ ἐν ἀνθρ. φύσει, ὡ θεὸς ἀλαθινὸς, ὡ ἐν ἀφορισμῷ ἐν ἀφορισμῷ ἐν ἀφορισμῷ

1387 CONCILIUM 1388
PART. III. CAP. II. Dei fictum hominem, quod appellatur Dous, & in humanitate adoratur; quia natura Deus est, & ex Deo Patre apparuit. At enim discunt adversarii: Certe deprehendentes & ipse in epistola scribens, quod federit Filius cum Patre cum propria carne: quomodo ergo reprehendit dicentem, quod cum Deo Verbo hominem adorari, & simul Deum vocari oporteat? Idem enim est dicere καὶ, & μετὰ.] Proinde redarguamus eos ignorare dictorum vim, & rerum naturam non inspicere. Etenim quando in una persona & natura, hoc est, substantia una, fermo diligenter examinans ea, ex quibus est, hoc est, constat naturaliter, subjungit propositionem καὶ, vel ἢ servavit etiam lic in re significata, quod unum sit secundum compositionem, & non in duo distincte discernit. Quando autem ambe distinctis subsistentes, & de ut secundum utrumque & privatim intelligatur, propositio καὶ, vel ἢ, dicitur, tunc duo, vel etiam plura, & non unum secundum compositionem significari dicimus. Exempli gratia, si forte dicamus, cohortem ex animis hominis cum suo corpore, si quis honor certe fieret a quopiam ega unum hominem, qui est ex utrisque: hoc est. Si quis diceret, animam cum suo corpore esse unum animal, non properetis in duos homines unum dividi; videtur autem potius non ignorare ea, ex quibus est, hoc est, compositum esse naturaliter. Quando vero dico, Petrus & Joannes coappellantur homines, vel etiam, cum Petro & Joannes ascendit in templum; non jam καὶ, vel ἢ, id est Cum, unum quidam significat. Non enim Joannes compositus est cum Petro, sed neque ad unius hominis constitutionem ambo conveniunt. Cur ergo veritati illudunt, dividentes imperito unum in duos Christos? Si autem putant, quod dicendo Filium cum proprio corpore considere Patri, duos intelligendos Filios concelliramus; inquirant, an dicamus, unum Filium unica confidentia honoratum esse, & non duabus; ita ut una & privatim tribuas sit corpori, altera vero ruiam & privatim Verbo. Verum hoc non poterunt offendere. Quomodo enim, vel unde? Nam unum & eundem cum sua carne Filium, eundem Deum simul & hominem, una confidentia quasi patrem honestari affirmamus. Certum dicere, hominem adorari cum Deo, & coappellari Deum, omnino est confitentes adorandos, vel etiam inter se coappellandos. Aqui valde famosi & a reclis & scripta cogitationibus omnino alienes est, qui modi lerme. Igitur, fatebar, & non hominem cum corpo, qui modis omnibus dividunt Emmanuelem in hominem, feorsum, & Deum, unibelsim enim omnem ipsum cum eundem unologomia, fermo praedicavit, in communione corporum inadulterata cognitio.

Anathematismus IX.

Si quis unum dominum Jesum Christum a Spiritu clarificatum dicens, propria virtute ejus tamquam alienis uteretur; ac vim & efficaciam ab eodem accepisset, quia contra immundos spiritus pellerent, & divina inter homines peragerent, ac non potius ipse per ipsum ea perficeret, anathema sit.

A τῇ Θεῷ λόγῳ, ἡνῳμένον ἀνθρωπον, & χρωμενζόμενον Θεῷ, & ὡς ἀνθρωπόνοι εἰρος κυκλεῖν, ὅτι & φίλον Θεὸν εἶναι, & ἐν Θεῷ πίστωε πατρὸς. ἀλλὰ μὴ καὶ, φασὶν οἱ ἀσεβεῖς, * ἀλλ' ἐστὶ τὸ κοινὸν ὀνόματος γεγραφὸς· ὅτι σωμαβρόκτοι ὑδὸ τὸ πατρὸ μὴ τὸ ἴδιοε σαρκὸς. ἐπὶ τῶν ἐπὶ τὴν ἀνθρωπὸν ἀνθρωπον, ὅτι μὲν ἀνθρωκωνικὸς τὸ ἀνθρωπο τὸ Θεῷ λόγῳ, & σὺν χρωματίζειν Θεὸν· τιμῶν γὰρ ἐν εἰδεῖ τὸ τὸ, σὺν, & τὸ, μετὰ. ἐκεῖν γὰρ ὀνομάζοντε ἑλλήνες τῇ ἐνῳμένῳ τὴν διάκριμε, & * τῇ ἡ ἀφεγμένῳ ἐν ἐκεῖνῳ τὸ φύσεε. ὅτιν μὴ μὴ ἐὸ ἐὸε ἀφορῶ· τὸ ἡ φύσεε, ἤγκν ὑποτάσσω μὲν βασιλεῖ ὁ λόγος τὸ ἐξ ὑπότε, ἤτοι εἰδεκτικὰ φυσικὸς, ἐπιδέχε τὸ, σὺν, ἢ τὸ καὶ, μὲ, πάρκε τὸ σωμεκῷῳ, ἢ ἀφεγμένῳ ἐν ἐκεῖνῳ τὸ σὺν ἐστὶ, & ἐκεῖ δὲ δηφῆμῳ * ἐκεῖνε ὅτιν δὲ * ἀφεγμένῳ· ἐκεῖ ὑποτάσσω εἰς δύο, & ἀφορῶ γὰ τὸ δεῖ ἀπὸ μέρος ἐκάτερον ὑποτάσσω, ἤτοι τὸ, σὺν * ἔγω τὸ, μὲ τὸ λόγῳ·] τὸν δοῦν, & ἢ ἐστὶ πλεόνασ αὐτὸ, & ἢ ἐκεῖ ἐν ἐκεῖνῳ τὸ ἀνθρωπὸ φυσῆρ τῶν δεῖκαν. οἷον εἰ λέγοιμῳ τὸν ἐν σωτῆρ μὲ τὸ ἴδιε σῶμεν τ τὸ ἀνθρωπὸν λόγῳ, εἰ τὸ ἥρωε * πρὸ αὐτὸ ἡμῶν πεῖ τὸ ἐν ἀνθρωπο, δὸ ἐν τὸ ἄμφοῖν· ἤγοι, εἰ τὸ λόγῳ ἐὸ ζῶν τὸ, & τὸ ἴδιε σῶμεν, ἀχῷ πάντε εἰς ἀνθρωπε δὸ δοῦν· τὸ ἐν, φαίνεται δὲ μᾶλλον & ἐν ἐκεῖνῳ τὸ ἐὸ ἐστὶ, πανεσωπὸ θεῖαι φυσικὸε· ὅπω δὲ εἰδεῖ. Πέτρος τε & Ἰωάνης σύζηκμεκτίζοντ ἀνθρωπε, ἢ γῶν, ὅτι μὴ Πέτρε & Ἰωάνης ἀνέβαινε εἰς τὸ ἱερὸν, ἤκετι τὸ, σὺν, ἢ γὰρ ἐν, μὲ, τὸ ἐὸε ποιεῖ τὰ δὸλωσε. ἢ δὲ σωπὸ ἐστὶ Πέτρε Ἰωάνης· ἀλλὰ οὐδὲ εἰς ἐκὸε ἀνθρώπε σύνεκε πλῆθε ἀμφότερε. * καὶ πάλιν * ἀφεγμένῳ τὸ ἀδιάστατε, διεφρέτε ἀμφοῖν εἰν δὸε Χρεῖε τὸ ἐν ἀφεγμένῳ· ὅτι σωμεβεῖν ἐκεῖ λόγοε τὸ πατρὸ τὸν υἱὸν μὲ τὸ ἴδιε σῶμεν· δὸ ἐκεῖε δεῖκεται δὸ υἱὸε, ἡ ἀνθρώπωνε, ὁ μὴ εἰκ λέγοντε υἱὸν, μὲ σωμεβῆναι σὺν πατρὶ τὸ υἱὸν μὲ τὸ ἴδιε σῶμεν, & δὸ ἐκεῖ ἀπὸ ἐκεῖε· ὡς μὲν μὴ ἐ ἴδιε υἱὸ ἐκοινεμῶνδε τὸ σῶμεν, ἐπεῖ δὲ τέλοε & ἴδιε υἱὸ τὸ λόγῳ. ἐκὸ ἐὸε ἀν ἐχρᾶε ἐκεῖνε τὸν· πῶε γὰ, ἢ πόθεν, ἐπὶ μὴ ὀνομάζω μὲ τὸε ἰδίαε σαρκὸε τὸ υἱὸν Θεῷ τὸ ἐκὸε & ἀνθρωπο & ὠνῶν, μὴ συκεβῆναε τὴ σφὸε & πατρὶ διεφρέτε ἐκεῖε βεβεβαιῶνε τὰ. τὴν μὲν ἀνθρωπὸν κωνικὸν ἐκ λόγῳ ἀνθρωπο Θεῷ, & σὺν χρωματίζοντ Θεὸν, ἤτοι τὸ ἐν τὸ ἀφεγμένῳ τὸ πρὸε ἀπαρεῖν. * ἢ ἡ ἑλλὰν σὺν χρωματίζοντε· ἐκεῖνε δὲ λέκε, & ἢ ἐν ὀρθόνοε & ἀλεθῆε ἐκεῖνε ἀνθρωπε τοιοῦτοε ἡ ὑπόε λόγοε. ἢ γὰρ ἐν τοῖε ἀνθρωπικοῖε & ἀλεθῆε ἐκεῖνε & Ἐμμανοὴλ εἰς ἀνθρωπε ἰδιεῖε, καὶ Θεὸν λόγον ἰδιεῖε· ἐν γὰρ ἐκεῖε ἀνθρωπε ἀνθρωπε λόγοε, & ἢ ἱερὰ γραμματικὴ ἀκεῖβῶε λόγε γνῶσε.

Anathematismus X.

Εἰ τὶε φεσι, * ἢ ἐν ἀλεῖε ἐκ τὸ ἀνθρωπε ἐκεῖε ἐκεῖε τὸ πνεῦμε, * ἢ ἐν ἀλεῖε ἐκ τὸ ἀνθρωπε ἐκεῖε τὸ πνεῦμε, ἢ τὸ ἴδιε αὐτὸ χρῶε τῇ * ἰδίᾳ αὐτὸ χρῶμῳ, & τὰε αὐτὸ ἀκεῖε ἐκεῖε τὸ σεῖρε· ἀλλὰ ἐκ τὸ ἀνθρωπε ἐκεῖε τὸ πνεῦμε, & ἐν τὸ πνεῦμε ἐκεῖε τὸ ἀνθρωπε, & ἐν τὸ ἀνθρωπε ἐκεῖε τὸ πνεῦμ

PART. III. CAP. II.

tismo affirmavimus manifeste, proprium esse Filii Spiritum sanctum; & quod per spiritum perfecerit divina figura. At illi, quamvis sæpe affirmet, me obliquum esse meorum fenomum, in eam progrediuntur ihpiditatem, imo vero dementiam, ut putent, me dicere, quod Jesus dæmonia non ejecerit per Spiritum. An non est manifesta calumnia hæc? Nam si refugerit confiteri, divinorum fignorum genus esse ejici dæmonia; dicant quæ volunt, id mihi pro crimine adferibant, acculent quod hoc mihi manifeste diverim, divinaque figura filentio prætereirim. Si autem inter cetera ejicere dæmonia genus eft divinorum fignorum adnatiarione diguum, cur linguæ temperare tamquam rem inutilem concupiscentes, & loqui veritatem tamquam rem puridam refugientes, dicendi intemperantia adverfum nos uti malueruit, & rem tantopere apud Deum & hominies retoperatam, nihil interefte putaverunt? Sed videntur mihi esse obliti Christi dicentis: *Quemadio dicet fratri tuo: Frater, fine ejiciam fyliaum de oculo tuo, & ecce trabs eft in oculo tuo? Hypocrita ejice primum trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere fyliaum de oculo fratris tui.* Nam quomodo fanctis tristitiæ fyliaum fit fubliantia, ejusdem roboris & operationis, non per verfiram dilicinius fermonem, fed fumus edoceri potius ex facra fcriptura. Quod autem propofitus anathematismus nullo modo rectæ fidei fermonibus obfit, fed profit potius; fine labore videre licet. Nam cos qui dividunt unum dominum Jefum Chriftum, & dividunt ipfum, ut jam faepiffime diximus, in hominem fcrifim, & in Deum Verbum feorfim, ita ut dum intelligantur perfonæ & fubfiftentiæ inter fe disjungitur, hoc facere non fint: neque permittit dicere, quod tamquam unus communis homo Jefus divina vi agitante motus fuerit a Spiritu fancto, ut poffit fcilicet divina figura perfecere: aliquoin nullo modo differet a fanctis apoftolis vel prophetis, qui per divinam benignitatem divinis impleti donis, merito dicere poffint: *Gratia Dei fum ego, quod fum.* Sed fanctis quidem viris, in quibus donorum fanctii Spiritus diftributio præcellit, bene congratiat hæc vox, Chriftio autem non item. Proprius enim eft ejus Spiritus fanctus, quemadmodum fcilicet eft Dei Patris: operatur autem Pater per Spiritum, ita & ipfe. Inaque quamvis dicerent Judæis: *Multa bona opera oftendi vobis a Patre meo;* & *: Ac mihi non loquor: Pater autem in me manens, ipfe facit opera;* eurfus tamen alibi dicebat: *Si autem ego in Spiritu Dei ejicio dæmonia;* operationem per Spiritum referens in fe & Patrem, propter identitatem fubfiantiæ. Et mutius quidem ac prolixus ellet de his rebus, fermo: fed illum dilatare voluntatem experimenti tempore, ut putto, opus ellet. Itaque non quali alicua virtute per Spiritum motum dicimus Emmanuelem: fed illa potius fcirito more unum, & proprium habuiffe conditionem

Joan. 10.
Joan. 14.

A ἀφορισμοῦσιν ἀνεξέτασιν τοῦ δόγματος ἀπόδεσιν ὅθεν ἔδοκει εἶναι τὴν ὑξὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐξ μόνῳ, ὅτι δὲ ἀυτὸ πάλιν τὸ ἀποτιμῶν. ὁ δὲ κρίνει * κοινάκις ἐπιδήλωμα μὴ ἴδῃ * ἡμῶν τὴν λόγων ἡμῖν ἀδιόρθωτον, ἀφορισμὸν εἰς τὸν πολύτιμον αὐτοῦ μόνῳ μὴ ἐκβάλλοντες, ὡς οἰόσθαι μὴ λόγων, ἢ δὲ τὸ πνεῦμα ἐκβάλλοντα τὸν ἰησοῦν τὸ δαιμόνια. ἢ μὴ ἐκφεύγοντα κοσμοκράτορα τῶν σκοτεινῶν; * ἐκ μὲν γὰρ ὡς ἀξιόσιν ὁμολογεῖν ἀποτιμῶν (ἢ) τῶν τὸ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, λεγόντα ἢ βλάσφημα, * ποιοῦσιν κατ' ἐμὲ τὸ χρῆμα γραφῶν, ἐγκαλοῦντες, ὅτι τὰ μὲ τῶν τῶν ἐκφεύγε, σωτῆρας τὸν ἀποτιμῶν: εἰ δὲ ὁμοῦ τὴν ἀίνοια ἢ τὸ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια, τρόπον ἀν εἰν ἐξ ἐξαιμῶν τοῦ ἀποτιμῶν, τί δὴ τοῦ μεθέτου ἀν ἀκηρεῖ τὴ ἐλλὴ μέλιστα ἀξιοῦν; * ἢ τὸ χρῆμα πολλοὶ μὲν ἀλήθεια ὡς ἐκόν τεφαιτιμῶν, * τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀξιοφοιβίας πτῶσιν * χρῆμα· ἢ εἰ ὡς μικρὰ πεπιστεῦκα λόγῳ τὸ ἐπὶ καταγνῶσιν πορεῖ τὸ Θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ; ἐπιλαλῶν δὲ μοι δοκεῖν λέγοντα τὸ Χριστὸ· πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφὲ, ἄφες * τὸ κάρφος ἐκ τῆς ὀφθαλμῶ σου, καὶ ἰδὲ ἡ δοκὸς ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ σου, καὶ ἰδὲ ἡ δοκὸς ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ σου, ἐκβαλε πρῶτον τὸν δοκὸν τοῦ σῷ ὀφθαλμῷ σου, καὶ τότε * ἐμβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τῆς ὀφθαλμῶ τῆ ἀδελφῷ σου. ὅτου μὴ * γὰρ ἀμοιόσις τὸ ἐστι ἡ ἁγία Τριάς, ἰσοδυνάμει ἡ καὶ ἰσχυρὸς, ἢ δὲ γε τῷ ἐν τῷ ἁγίῳ ἐγκλικαῖῳ λόγῳ πεπληροφορεῖται δὲ μέλλον εἰς τὸ ἀποτιμῶν γράφει. ὅτι δὲ κατ' ἀξίαν τρόπον τὸν τῆς ἀγίας τίτοις διαλαμβάνομεν λόγοις, ἀφίστα δὲ μέλλοι ὁ ἀφορισμὸς ἔστι, τὸν γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπόρρητα καὶ ἀνέκφραστα, ἐκπλαλῶμεν ἔστι. τὸν γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸν ἐν κόρῳ Χριστὸν, μεζόντας τε αὐτὸ, ὡς τὸν πλουσιόν ἐστιν εὐγνωμῶν, εἰς ἀνθρωπὸν ἔξεις, καὶ ἀνθρωπὸν τὸν ἐν Θεῷ λόγῳ, τὸν ἐν Θεῷ λόγῳ ἑνώσεις, ὡς ἀνθρωπὸν ἔξεις, καὶ ἀνθρωπὸν τὸν ἐν Θεῷ λόγῳ ἑνώσεις, ὡς ἀνθρωπὸν ἔξεις, ἢ

PART. III. Cap. II.

Ibid.

Heb. 14.

ἀξίωμα honorem, sed ad illum vocatur, & A
compatitur primo qui sacerdotium accepit? Et iterum ait: quemadmodum & in alio loco dicit: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec*. Et quis tantus compatitus est ipsi Melchisedec secundum sacerdotium? nam ipsum Deum Verbum existimare fas est, an carnem ex nobis assumptam, pili inseparabiliter & inconfuse unitam? Et iterum dicit: *Qui in diebus carnis suæ, preces & supplicationes ad eum, qui posset salvare illum a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exaudius est pro sua reverentia*.] Numquid Dei Verbum supplicationes & preces, & cum clamore valido ad aliquem, qui posset ipsum salvare, offerens exaudiretur ob reverentia, & didicit ex his, quæ passus est, obedientiam? Si igitur Deus Verbum est pontifex, etiam didicit ex his, quæ passus est ipse, & conformatus est. Verum pe turbetur meni vestræ, audiens de eo, qui passus est: *Et quidem cum esset Filius*. Non enim duos Filios ponimus, cum qui passus est, & qui manifestissimi, neque enim a deitate seortim sequestratus is, qui est ex Femine David, Filius nominatur est; at neque deitas post unitionem, sine carne vitibili Filius appellata est: nam filiatio post unitionem utrique naturæ una est, cum a se mutuo non sint separatæ. Non enim post unitionem separatio facta est: manet enim perpetua unitio. Quin & ipi passionibus carnis deitas erat inseparabilis, manens impassibilis: & quæ Deum decerpt, per carnem perficiebantur; unde unum & eundem Filium confitemur, naturis inconfusis manentibus; non alium & alium dicentes, absit, sed unum & eundem. Itaque pontifices & apostolum nostrum Jesum Christum secundum divinas scripturas fatemur esse nullus non confitebitur; non tamen separatum scortim hominem ex matiere a Dei Patris Verbo, ita ut quod ex femine David natum est inconfuse, impassibiliter, & inseparabiliter Verbo ex Patre genito, sit pontifex tentatus per omnia absque peccato, & edoctus ex his, quæ passus est, obedientiam; qui D obsoleit Deo & Patri non pro seipso, sed pro solis nobis suam carnem. Non enim imperitie dicemus Deum Verbum pontificem, & obtulisse seipsum Deo & Patri; nam unigenitus delectatis ipse Pater non ab Deus, sed Pater,

Cyrilli defensio.

Iterum adversarius opponunt dicemus: *Usque quo claudicatis ambobus poplitibus nostris?* Oportet enim vos habere fatuam & integram ad cognoscenda recte fidei dogmata mentem, non duplicitate animi claudicantes, & valde imbecillem, & recte incedere non valentem: *Nam duplex animo inconstans est in omnibus viis suis, & non accipiet aliquid a domino*. Dicite vale valde stimirans, adversarios tam impudenter ac temere propositum etiamnum anachematismum perstringere velle. Nec absurdum, quod solum Dei Patris Verbum a nobis nominatur apostolum & pontificem confessionis nostræ, quando factum est homo. Nam qui ex Patre natus est, nativitatem ejus ignoramus carnem assumpsit, & quasi non veram recipere ausus

Gen. 1.

Jacob. 1.

Ἀπὸ τοῦ Κυρίου.

Ἐπεὶ τοίνυν δεῖ σήμερον ὑψίστου παρὸ ἡμῶν πεῖν. Ἐν ὑψίστοις· ἴσω τῶν χριμαλιῶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἡνίαις ὑπῶν· χαὶ γὰρ ὑμᾶς τὸν ἀγῶνα ἐν τῶν ἔρχεται παρὸ ἑαυτοῦ ἐσθοῦ ἀλλὰ ἐν ἀλλήλοις ἔθ βοῦλεται ἔχειν τὸν νοῦν, ἢ τὰς διλόχλας χρῶν χλόνον, & τοῦν νοῦτοι τὸ ἐπελεῖ, & ὀρθοῦ βαίνον δὲ ἀνεχόμενοι· ἀκανθάτου δὲ χαὶ ἀνεμοῦ τὰ πάντα τὰς ὁδοῖς αὐτῶ, καὶ ὡς ὤν τι λαβοῦ παρὰ τὰ κυρίου. καὶ τοῦτο φησι, • πάμμαχος χὰν ὀχρὰ τὴν δὲ ἀνεχτίας • ἀνεῖλῶν ὑπὸ τὸ ἀνεχόμενοι τὸ χαὶ ἀνεχθυμεστιμῶ· & τὸ ἀνεχτὸν χὰν ὀχρὰ ἐν μὲ • βλῶσοτο τὸν ἐν θεῷ χαὶ τὸν ἐν θεῷ χαὶ τὸν μαζοῦς χαὶ ὡς ἀνεχόνοῦν & ἀνεχτὸν ἐν ὀχρὰ ἐν ἀλλήλοις, • ὀν ἐν ἀλλήλοις, ὡς ὁν ἀλλήλοις, ὁ πάντα πλήρωσιν τὸν ἀνεχόμενοι ἐν ἀλλήλοις, ὡς ἀνεχόμενοι ἐν ἀλλήλοις

PART. III. CAP. II.

tur dilam iterum: Crede, quod quamvis Deus filiosadoptan natorum esset, de ipsa forma Patris Filius, non rapinam arbitratus esse esse se æquabem Deo; sed seipsum exinanivit, formam servi assumens: Si autem factus est homo, assumpsit autem & servi formam; quomodo conscibit parvum, & dispensationis rationibus incongruum, appellari & esse apostolum & pontificem? & quis ignorat humanitatis nostræ non dedignatus est, quomodo repudiando decrevit humana? Verissimum haud difficile fore id pluribus tractare fenomenis, & prædicationem ad hoc narrationem protahere. Sed hæc ad præsens prætermissa; ipsorum afferam sermones. Scripserunt enim sic: Verum hic curiosiore vetra mere audiens de eo ipsi paffus est: *Ex quidem cum esset Filius*. Non enim dixo Filius dicimus; eum qui pollus est, & eum, qui manifestus est. Nemo enim a deteriore fostrim sequestratum id; quod est ex se: Imine David Filius nominatus est; ut neque tiotas poll unitionem sine visibili carne Filius appellata. Et iterum: Unde unum & tundem Filium confitemur inconfusis naturis inannexibus, non alium & alium dicentes; abit: sed unum & eundem pontificem; ergo & apostolum nostrum & eidem esse dominum nostrum Jesem Christum, secundum divina scripturas; nullus non confirebitur; non tamen separatum seorsim hominem ex mulere a Dei Patris Verbo.) Itaque si unum dicunt Filium, nullo modo partientes in duos; unum ex femine David, & alium ex Deo Patre Verbum; quomodo non ladunt sacramentum, pertinetes dispensationem Dei & hominis? & non potius unum & eundem Deum & hominem esse dicunt, ut sint omnia ipsa; & quæ divina & quæ humana? Nam quando aliquid, quod Deum maxime decet, de ipso dicitur, hoc certe omnimodo & verum esse dicimus; Deum enim ipsum esse felicem. Et si humane humanum dictum fuerit, etiam hoc admittemus: Confitemur enim, quod Deus est in carne & sanguine & humanitatis incultum per humana agnoscimus. Millia enim millium sanctorum angelorum ministrant ei; & divinum ejus thronum circumstant seraphim. Quando autem factus est homo, vocatus est etiam pontifex; non quod tanquam majori Deo offerret sacrificium, sed quod filiipsi & Patri fideli nostræ confessionem procuraret. Audiens quod dicus est facrolus proper humanitatem, erubescis? Deinde quomodo non admiratus es, quod non lecundum facerdotum morem, ali teri deinceps sacrificii mediatum; sed filiipsi potius & Patri; ut dixi? Quando dicit, indignum esse Deo, ut sacrificet, adhipulor & ego. Sed si solum ellet; & absque clame Verbum, nesciebatur & ad verse quia fadum est ESTO, quia de sacrificantibus propter humanitatem, & de dignitatibus ultra creaturam, licet Deus & Pater, & Filius, tum Deo & Patre, tanquam de vere ipsum sacrificantem locutum bonitatibus, quid existimandum autem ut Deum, Quid enim dicit beatus Paulus? *Talem habemus pontificem, qui consedit in dexteram Dei in cœlis, ministrum in cœlis*. Scientes igitur quod factus est homo, cum Deus esset, (est autem unus & idem Filius) illi omnia tribuentur, ut uni; [illegible] omnimodo non ignoro

Philip. II.

Ἐξ οὗσιν ὑπάρχων, ἐκ μορφῆ τῆ πατρὸς ὑῶν, ἀχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δοῦλο λαβὼν· εἰ δὲ ἀνθρωπος ἔγενετο, ἔλαβε δὲ ἡ δοῦλε μορφὴν· πῶς ἀγνοεῖται μικρὸν, ἡ τῆς τῆς οἰκονομίας λόγοις ἀνάμικτον, τὸ χρηματίσαι ἀν ἀπόστολο & ἀρχιερέα; & ὅ τῆς κοῦ ἡμῶν ἀνθρώπινος τὸ μετρον ἐν κτήσασας τῶν ἀνάσβλητον * ποσῶς τὸ ἀνθρώπινε; & ἵνα ἀφῆ τοὺς χρόνους ἀξίω & διὰ πλείονος ἐτι λόγων ἐλέγχω, ἐμκεκρίμενος τὸ τῶν κατηγόρων ἐπιφήμῳ. μεθεῖς δὲ τῶν ἀφῆς τὸ τοῦ, τὸ ἀπὸ ἀνθρωπῶν γεγονότας παρόσιν λόγοις· γραφῶν ἀξίοι. ἀλλὰ μὴ παρεπίθεσι ὑμῶν ἡ ἀμάθεια, τῶν τὰ ἀκόλουθα· * ἀκόμα· καὶ τοιαῦτα λέγει· ἡ δὲ ὑῶν ἐλέε ἀκμῶν, τὸν τὰ πάθοντα, ἡ τὸν ἀξιοῦν μὴ ἀνθρωπῶν· ἡ δὲ κεχωρισμένον & ἐλεεῖσθαι ἡ θεοῦ τὸ ἐκ τῆς μορφῆς Δαυὶδ ὑῶν ἀνθρωπε· ὡς ἀξιοῦ θεῶν μὴ τὴν ἐκκοπὴν ἐκὶ τῆς σαρκικῆς ἐξεῖν ὑῶν φορτηρῆ ἡγήσατο. ἡ τάλαν· οὔτε ἐκε τὸ κατὰ τὸν ὑῶν ὁμολογήσας, ἀτυμήσαν τῆ φύσιν μεκτῶν, ἡ ἀλλὰ κ ἀλλὰ λέγοντε· μὴ χθονία· ἀλλ' ἐκε & τὸν αὐτὸν. ἀεχρῆσε ὡς ἀτόκολομ μὴ γενόμενόν τὸν κόσμο ἡμῶν ἔκκλησε Χρεστὸ & τοῦ ὑῶνε γνῆσιε, κθεὶς & ἡ ὁμολογήσεις, & ἀνθρωπῶν ἡμῶν ἐλεῶν ἀξιῶσιν & γνωσκόν τὸ ἐκ Θεῦ πατρὸς λόγυ. ἐκεῖν τὸ ἐκ θεῦ πατρὸς κατ' ἀξίαν τρόπον διαιρῶσις εἰς δύο, γόνε ἐκ ἀνθρωπος Δαυὶδ, & τρὸ ἐκ Θεῦ πατρὸς λόγυ, πῶς ἐκ ἀδικεῖ τὸ μυστήριον, μεμίξοντε τὸ οἰκονομίαν Θεῦ & ἀνθρώπου, & ἐχῆ ὁν μόνον τὸ ἐκε & τὸν αὐτὸν & Θεὸν εἶναι ἀμφότερα, & ἀνθρωπον, & τὸν ἀνθρωπε, τὸν Θεοφρστὴ & τὸν αὐτὸν, τὸν Θεοφρστὴ & τὸν ἀνθρωπε; ὅπου γὰρ ἐκε τὸ ὅτι μάλιστα θεοπρεπεσ τὸν λεγόμενον ἐκε ἀνθρωπε, ἐκε τὸ ἀνθρωπε τὸ ἐκε τὸ ἀνθρωπε τὸ ἐκε τὸ ἀνθρωπε τὸ

PART. III. CAP. II.

offert debere, manentibus naturis in unitate inconfuse: si quid restat adhuc, quod certiorem unitatem exprimat & dubimus & confentiemus, extra confusionem vindicet naturarum. Sed perspicuum est, quia ei nihil sufficit ad summam unitatem, nisi ut naturas confundat. Sed nos naturas quidem existenter inconfusas servabimus, unitatemque humanæ & divinam & nobis incomprehensibilem confitemur; omnia ad glorificationem tamquam Deo & uni Filio offerentes, & dicentes ei beato Petri voceme: *Tu es Christus Filius Dei vivi.*

Matth. 16.

Cyrilli defensio.

Exacuebantur aliquotiens ad irracundiam fectum infelices Judæi, animo vulnerati invidia jacula. Quia vero super hæc etiam impias inferebant manus Christo omnium nostrum Salvatori, tantæ audaciæ causæ ejus jubebat edicere: *Malite*, inquiens, *bona opera ofendi vobis ex Patre meo, propter quod bonum ejus me lapidatis?* At illi ad tantam temeritatem & impietatem cogitationum venerant, ut etiam criminibus blasphemiæ eum molirentur obliringere. Dicebant enim: *De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum.* Dixit autem ad eos Salvator: *Nonne scriptum est in lege vestra: Ego dixi: Dii estis? Si illos dixit deos, ad quos factus Dei fuerunt ifi, & non potest solvi scriptura: quem Pater sanctificavit, & misit in mundum, vos dicitis: Quia blasphemas, quia dixi, Filius Dei sum?* Nos vero diligenter perscrutantes millionis formam, de qua hic dicitur e fanctis fcripturis, ejus rei fcientiam colligimus. Dixit igitur ipse per vocem Isaiæ: *Spiritus Domini super me; propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, & prædicare captivis remissionem, & cæcis restaurationem visus.* Millium vero dicimus Filium a Patre, fictum hominem. Valde enim congruunt exinanitionis menfuris millionis nomen & res. Millum itaque est, fictus dici, non nodum & abique carne Verbum, quod est ex Deo Patre, & ad extremitatem potius fecundum carnem fublens, id est, corpus ex fancta Virgine assumptum inseparabiliter & inconfuse sibi unitum, fecus fapiffime diximus, *Hæc ait Dominus*, fecundum fcripturæ, Proprium igitur corpus divinum factum ajit Verbi, & non hominis alicujus feorsim & feparate, tamquam alius praeter illum Christus & Filius intelligatur. Quemadmodum autem unitucusque nostrum proprium dicitur corpus, quod proprie ejus est, ita & in uno Christo est intelligendum. Nam quamvis fit nostrit corporis cognatum, hoc est, consubstantiale (Christum enim ex muliere est) proprium ejus, ut dici possit, intelligitur & dicitur. Quia autem vita fecundum naturam est Verbum, quod ex Deo Patre est, vivificatrices esse fanctum corpus & hac rationis ratione dit habis benedictio vivificatrix. Proinde Christus dicit: *Amen, amen dico vobis: qui sum panis vivus, qui de cœlo descendi, & vitam dans cæteris mundo: Panis, quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo, pro vita mundi vita.* & iterum. *Qui manducat carnem meam, & bibit meam sanguinem*

Joan. 10.

Ibid.

Ibid.

Ibid. 8.

Luc. 4. ex Isai. 61.

Psalm. 117.

Joan. 6.

PART. III. CAP. II.

*σεων ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς· οὐ γὰρ ἐνδοιάσαντες ἔφην, ἢ κλειδοῦχον τὴν ἑωυτῶν χαρακτηρίζεν, ἀλλ' ἐφάνη, ἐ σωιδηρουμένε, ἐκεῖνα πῆ τὴν ἀε· τῆς σῶν σωζομένων. ἀλλὰ τοῦτον, ὡς οἶδεν αὐτὸ τὸν ἰδ. ἀδιαφορεῖ ὡς τὴ ἑνὸς ἀεὶ ὡς, μὴ τὴς φύσεως σῶζοντα. ἀλλ' ἐμοὶ τὴς μὲν φύσεις ἀεὶ ἀνοιγόντες * φυλάξομεν· ἐ τὴν ἑνότ ἀπαρ ἡ ὡς ἕνα, * ἀνεμίκτ ἐκείνε ἀπ ἀνθρ. λογῆσεν, πιστεύε ὁμολογοῦμεν τὸν Θεὸν, ἡ ἑνὶ υἱὸ φρονοῦμεν, ἡ χλίωσε αὐτῷ τὸν τὸ μακαρίε Πέτρε φωνὴ· σὺ εἶ ὁ Χρεὶ ὁ υἱὸ τε θε τε ζῶντ.*

Apologia Cyrilli.

B Καὶ τοῦ γοῦν τὸν ἀφὸς ἀιοσὶς ὀργὰς οἱ Ἑβ. ἐκ ἰαδαῖοι ἔλμοι, τὸ τε θεῖον βλάσφημον νῦν κατεκοντεῖτοιν. ἔνεκεν δὲ ἀφὸς τῶν τε τὴς βλάβε ἐκ ἐπιχειρεῖν χεῖρας τὸ κάτω μιαῖν σωτῆρι Χρεῖ, ἃ ἐκ ἐπιτρεπόμενοι τὴς ἀκρεῖς τὴς ἀμφοτέρε τὸ τὸν βασιλέα, λέγων· πολλὰ καλὰ ἔργα ἐδείξα ὑμῖν ἐκ τὴ πατρὸς με, διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; οἱ δὲ ἔφασαν τῶν βασιλέα τὴ ἕνεκ ἐ ἀφοσίωσιν σοι, ὅτε ἐ περὶ τὸ κα. βλασφημίας ἐγκαλοῦμεν σεμιβλάκοι * ἐπιγεγραμ· ἐ ἐπιτρεπόμενοι τὴν ἐκ τὴ ἀνθρ. ὢν, ἑαυτὸν ἀποφαίνεις θεόν; ὑπεσ ὁ ἰδιωτὴς ἐν τὴ νόμῳ ἐγράφθαι· ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστε; εἰ ἐκείνε εἶπε θεοὺς, ἀφὸς οἷς ὁ λόγος τὴ Θεὸ ἐγένετο, καὶ δυνατὸν τὸ λυθῆναι γραφήν, ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε, καὶ ἀπέστειλε εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον υἱὸς Θεὸ εἰμί; πιστεύετε μόνον δὲ ἐκείνε τὰ ἔργα, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκετε, ὅτι ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ἐγὼ ἐν τῷ πατρί.*

C Ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνάγκη τὸν ἀκρεῖς ἐκ τὴ ἀνθρ. ἀνθρωπε κυρίε ἐν ἐμοὶ· ἢ νοεῖς ἐχρεμ· ἀλλ' ἐκάστοτε τὴ πλοῦτο ἀπέκυλε με· κηρῦξαι αἰχμάλωτοις ἄφεσιν, ἡ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ἀπεσταλκα δὲ φαμεν τὸν υἱὸν παρὰ τὸ πατρὸς, γνήσιον ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀφίστοι γὰρ ἐν ἐν μέσῳ ἀφίστοι τὸ κτισεῖτε μέτρῳ τὸ τὸ ἀπόκοιλε ἀφιστε, ἡ χρῆμα. ἀπεσταλκὸ δὲ, ὡς ἐφαμ, ἡ γυμνὸ τὸ σαρκὸ ὁ ὢν Θεὸ πατρὸ λόγος, γίνεσε δὲ μᾶλλον ὁμοιόμενος τὴ κατὰ σάρκα, ἵνα σῶμα λαβὼ ἐκ τὴς ἁγίας παρθένε. τοῦτο ἀφῆκε ἐν ἀτοῦ χίνας ἡμῶν ἐκείνε. καθὰ γὰρ πλάσμα εἰ ἀτοῦ ἐγένετο, ἀνθρωπε ἡμῶν ὁ Θεὸς ἐγένετο, ἵνα τὸ γεγραμμένε· ἔσται γὰρ τὸ σῶμα ἐκείνε ἡμῶν τὸ λόγε· ἐ ἐκ ἀνδρὸς τοῦ ἔσεσθε ἐ κτισμεσιμένε ἵνα ἐκεῖ ἀνθρ. ἀνθρωπε ἔσται τὸ ἀνθρ. ἐν τῷ ἐξ ἡμῶν ἐλάσε λόγεται σῶμα τὸ ἰδιαίε αὐτοῦ, ἵνα ὃ ἐστ τὸ ἐκε Χρεῖ νοήσε· κρίνε γὰρ ὑπέρχοι τὸν ἐμεῖς ἡμῶν

PART. III. CAP. II.

voces sequimur. Dicit ergo celeberrimus pater noster & episcopus Athanasius in sermone de fanctis tritoiatis: Et manifestabitur, quod non apparentes, sed vere existentes corpus. Decebat autem Christum induentem humanam carnem, hanc cum propriis pathionibus ejus iudei totam; ut sicut proprium ejus dicimus esse corpus, ita & ipsa pathiones corporis propriae solum ejus dicantur, quamvis non contingerent ejus divinitatem. Et iterum: Hoc necessario antea examinavimus, ut, si videamus ipsum per humanum corpus quasi per instrumentum divino modo operantem, vel dicentem, cognoscamus, quod Deus existens haec operetur.) Et haec beatus pater noster Athanasius. Verumtamen quamvis proprium dicatur Verbi corpus; ſeſt tamen ex muliere, & nostris cognatum, ſecundum quod ſuperius intelligitur. Dicit quidem beatus Paulus *Primus homo ex terra terrenus, ſecundus e cœlo*. Et ipſe Chriſtus: *Nemo aſcendit in cœlum, niſi qui de cœlo deſcendit Filius hominis*. Sed tamen aſſerimus, quod non ex cœlo corpus unitum ſibi deferens Verbum hæc dicit: Verum cum deſuſtum eſſet ipſum & ex cœlo, corpus proprium ſecerit ita ſibi unitum, ut nec dici, nec intelligi valeat, citra conveſionem & confuſionem; hæc ratione de cœlo dicit ſe etiam, quando faſtum eſt filius hominis. Proinde cum reſte habeat ſermo noſter, & reprehenſione vacet, quam igitur ſint adverſæ non dicaſtratis occaſionem obtrectare nobis volentes habebunt; ſi quomodum blaſphemiis anathematiſmus repugnant, mendacio veritatem opponat? Optimor autem, me a recta via nullo modo excidiſſe, quod Chriſtum dici ſupra nos. Nam licet Verbum Dei fuſtum ſit homo; eſt tamen etiam ſic non ſupra nos hominem tantum, ſed etiam ſupra omnem creaturam. Non enim ſolum homo intelligitur, & ſicut nos; ſed idem ipſe rurſus Deus deſuſtum, & de cœlo,

Anathematiſmus XII.

Si quis non confiteatur, Deſ Verbum carne paſſum & crucifixum eſſe, anathemque carne gulſuſſe; nec non primogenitum ex mortuis faſtum eſſe; quatenus nimirum ut Deus vita & vivificans eſt; anathema ſit.

Orientalium oppoſitio.

Itemque hic cum commonefacimus ſermonum ſuorum in tomo primo, qualiter omnino impoſſibilem divinam naturam dicit his verbis: Unus igitur ille omnibus pretioſior, propriam pro nobis poluit animam; & permiſit diſpenſative, carnem ſuam brevi tempore a morte deprimi, & rurſus mortem evacavit ut vita, non ſuſtinens pati, quod præter naturam ſuam eſt.) Dicamus igitur ipſi contrariis loquentes: Quomodo ergo qui permiſit carnem ſuam brevi tempore a morte deprimi, & qui mortem evacuat utpote vita, non ſuſtinens pati, quod præter naturam ſuam eſt, nunc, ut ait, aſſerit, paſſione per carnem ſuam. Sed non eſt paſſus Deus carni unitus (ſed caro compoſita Deo-Verbo, ejus permiſſu proprie paſſuſ eſt. Non enim vel paſſio, vel mors ſuſtinere ſuſtinere ipſe permiſiſſet. Nam & ipſum ſuſtinere ſuſtinere ſuſtinere ſuſtinere

ANNO Christi 431.

PART. III. CAP. II.

Deo præſente, nec ſolum præſente ſimpliciter, ſed etiam conjuncto ſecundum ſummam quandam, & ipſi ſoli comprehenſibilem unionem turbaret ejus templum, ipſo non permittente, vel paſſio, vel mors? Atqui quum deirta carni unita paſſa fuit; ſed caro, ipſo permittente, ſuſtinere ſuſtinuit. Cæterum quod malignæ ab eo additum ſit hoc: Paſſum eſſe carne, ad ſeductionem ſimplicium, indidem erit manifeſtum. Non enim ſervavit impaſſibilem divinam naturam, qui dixit, Paſſum eſſe carne, nihil aliud dixit, quam cum carne ſuſſe paſſum. Quamvis ergo cum carne ſit paſſus, nihilo minus paſſibilis aſſertur. Aut enim ſecundum naturam habens ſit pateretur, eſt paſſus, aut præter naturam, ſed ſecundum naturam ſuam eſt, & eris & Pater paſſibilis, conſubſtantialis eſſatus Filio. Neceſſe eſt enim, omnia adeſſe genitori, quæ ſobolí adſunt. Aut confitebimur, cum paſſus eſſe, quatenus aſſerunt aſſumpſiſſe paſſionem, Patrem vero non admittere paſſionem. Verum ſic dicentes confentiemus hæreticis dicentibus, deitatem unigeniti Filii paſſibilem, Patris vero deitatem non admittere paſſionem: unde illam alterius ſubſtantiæ eſſe dicunt. Si autem dicerint, præter naturam ipſum paſſum eſſe, dicentur? Et quæ paſſio fortior eſt divina natura, ita ut natura impaſſibilem paſſioni præter naturam ſubjicat? Sed dicit: Ejus voluntas. At non dicimus: Voluntas ejus impaſſibilis eſt; non autem quæ voluntas paſſionem, quæ impaſſibilem naturam in ſuum paſſibilitatem tranſſuſſerit. Aliquod & divina voluntas illa vult, quæ ſe decent. Et quid, inquit, decentius, quam ſalvare hominum genus? Et quo paſſibilem eſſe hominum genus ad impaſſibilitatem tranſſerat? ſi divinam & impaſſibilem naturam in paſſionem perrrahit? Omnino enim ut fortior tranſſuſit ad ſuam paſſibilitatem id quod erat impaſſibile. Et quæ utilitas paſſibili, ſi & impaſſibile paſſibile fiat? Sublata autem paſſibilis natura non eſt ipſa ſocietas impaſſibilis in paſſione; hoc namque magis erit augmentum mali, non ablatio: alterum enim a ſimili non auferetur, ſed augetur. Quæ igitur ſalus paſſibilis eſt natura? Ut divinam, non impaſſibilis ſecum in paſſione ſocietas, ſed tranſlatio ejus ad id, quod eſt impaſſibile: quod & fecit dominus Chriſtus, qui dum ipſe ſecundum divinitatem dejectus eſt ad paſſionem, ſed omnem humanitatem per ſuam ſanctam carnem in ſublime evexit, & humi jacentem in cœlos tranſtulit, & pridem omni libertate deſtituatam, adoptione filiorum dignatus eſt. Quis autem debitor erat mortis, quæ eſt in inobedientia? Omnino humana natura, non divina. Quomodo igitur confentaneum erat perſolvere mortem ex inobedientia exiſtentem?

Cyrilli defenſio.

Admiranda profecto veritatis potentia eſt: id quod experientia teſtatur. Non enim mihi multo ſermone ad defenſionem opus eſt, ad perſuadendum ſcilicet oppoſitum deceptis, ut opinantur, quod paſſibilem eſſe dicamus divinam verbi naturam, cum ſemel adverſarii ultro confeſſi ſint, idque ſatis perſpicue, nos ab illis criminibus eſſe alie-

FABR. HIL. CAP. II. alienos. Sed quia sumptum, quod suppositione non indigeat, ad suum libitum inconsulte proponunt, & scribus cogitationum inventis conantur vim sacræ fagacitatis offendere, ac vehementer admodum adfirmant, ut demonstrent impassibile fecundum humanum naturam esse Dei Verbum; audiant a nobis, quod fruftra pugnant, secernunt verborum, nemine in hoc eis se opponente, vel diversa sentiente. Quid igitur frustra infundant, & incassum contendunt? Quis adeo stupidus, ut eminentissimum omnium fabulantium paßibilitem esse debeat, & eam, quæ est ultra omne genitum, & incorporea, in insimilitem sibi paßionum detrudere audeat? Verum, quia sacramenti ratio agnoßit, Filium ex Deo Patre fecundum naturam unigenitum, hominem ex mulicre factum dispensative, ipsusque proprium esse affirmans sanctum illud corpus ex beata virgine sumptum, eam ob causam dicit quæ ipsius cruciatus paßiones ejus esse dicimus fecundum dispensativam appropriationem, servata ubique natura ejus impassibili: Deus enim est ex Deo. Quando igitur carne dicitur paßus, non ipse in proprietate natura, qua Deus est, intelligitur paßus, sed potius sibi appropriate paßionem. Ipsius enim factum est unitum sibi corpus, sicut dudum dixi. Quapropter & divinus Paulus ipsum, per quem omnia, & in quo omnia fecit Pater, dicit esse factum primogenitum ex mortuis. Scribit enim sic: *Gratias agentes Patri, qui nos idoneos fecit in partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suæ; in quo habemus remissionem peccatorum: qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ: quia in ipso creata sunt omnia, quæ in cœlis & quæ in terra, visibilia & invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates: omnia per ipsum, & in ipso creata sunt; & ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant, & ipse est caput corporis ecclesiæ, qui est principium, primogenitus ex mortuis; ut sit in omnibus ipse primatum tenens: quia in ipso complacuit, omnem plenitudinem divinitatis inhabitare corporaliter, & per eum reconciliare omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis ejus, sive quæ in terra, sive quæ in cœlis sunt.* Considera, quomodo, cum per ipsum omnia dicat esse facta, visibilia & invisibilia, throno & potestates, ipsum datum ecclesiæ caput, & primogenitum ex mortuis factum esse affirmet, reconciliatque omnia per ipsum in ipsum, & pacificata per sanguinem crucis ejus, live quæ super terram, live quæ in cœlis. Igitur dubitet quisquam post hæc, & fruftra formidet, ne paßibilem. Filii naturam sacramenti termo declaret, quando dicitur carne pati? Propriis enim facit, ut dicit, quæ propriis paßionibus. Hoc sentire placuit & sancto Petro dicenti: *Christo igitur paßo pro nobis in carne.* Aliud enim est dicere, pati in carne, & aliud similiter dicere, pati in divinitatis natura. Quia enim idem Deus filium est & homo, impassibilis quidem, quan-

A *Quæ ut Pili sint ipse tantus, & sacrificabilis Filium nostrum.* Ipsum ut sint ipse tantus & sacrificabilis Filium nostrum, &

PART. III. CAP. II. ἀνθρωπον, ὁ ἐν ἀνθρωπῳ κατὰ τὸν Θεὸν ἡ σωτηρία ἐπιμαρτυρηθεὶς.

ANNO CHRISTI 431. Ἀκούσω οὖν εἰς πληροφορίαν, ὅς μοι σύμμαχος, τοῦς ἀγῶνας τὰ κρυφίου ἐκφανῶν ἐστι, τὸ δοκεῖν τῶν ἀμφιβόλων ἐκφεύγοντα τὴν ἀμυαν. εἰ δὲ ἐστι βέβαιον ἐξ ὧν τῶν ἐν φιλονεικίᾳ, ἀκεῖνο φησὶ ἡμῖν, ἴδε τὴν λ' σωτῆρ· ἡμεῖς δὲ τὰς ἀφθόλε γράμματα, ἡ γὰρ ἄγιον πνεῦμα· ὁ οὐδεμία πίστις· ἐν ἀναβεβηκὼ γὰρ ἐστι τὸν εἰς οὐρανὸν, ἢ τὸ βεβαίου· Κεκρ. δὲ ἢ ἐ μοῦ ἢ τὸ ἐπὶ ὁ πατρὶ ἢ δόξῃ σὺν ἀγίῳ πνεύματι τὸ αἰῶνας. ἀμὴν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Εὐσέβιον, ἀφορῶν τὰ παρὰ Θεοδωρήτου κ.τ.λ. ἢ ἀνθρώπου κεφαλαίων ἀντίθεσις.

Κεφάλαιον τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Εὐσεβίου ὡς κεφάλαιον ἀντίθεσις.

ΕΝΕΤΤΧΟΝ τοῖς παρὰ τοῦ σὺν θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου, πεπιμελῶς τὰ τῶν θείων καὶ τοῦ Χριστοῦ δόγματα τὸ γνήσιον, χρῆναι δὲ ὑπομιμνήσκειν ἡμᾶς τοῦτο, ὡς ἐν βίβλῳ τῶν τεμνομένων · ἀμφιβόλ· ἀλληφοῖ δὲ ἐ· ἀμφιβολῆ βεβαίωμα, ὡς πάλιν ὀρχεῖ· καὶ μὴ δοκεῖ μόνον τὰ ἐγκάτοις τὰ χρῆμα τὰ κεῖται εἶναι ἡμῖν λόγῳ παρὰ τῆς θεοσεβοῦς γνώσεῖ, ἡ μὴ κινεῖσθαι πλανωτὸν · ἐχῇ τὰ ὅμως τὰ ἀφέρχε τὴν ἐλπίδα ἀμφίβ, ἡ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις ἐστὶ τὰ ἀνθρωπίνα, ἢ ἐν τοῖς θείοις τὰ θεῖα, ἢ ἐν τοῖς ἀγγέλοις τὰ ἀγγελικὰ, ἢ ἐν τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀνθρωπίν

PART. III. CAP. III.

tum discrepet a divinis dogmatibus, planum fecit, ex ad sanctì Spiritus eloquia perpendem, docenique qualiter a divinis aliena sint & dissentiana. Adversus autem audaciam anathematismi hoc dixerim, nempe Paulum clarissimum veritatis praeconem autum etiam adversus angelos, illos anathematizasse, qui evangelica & apostolica documenta corrupterent, permanentes autem in traditis a theologis decretis non item; talet enim etiam beatissimo Dionysius scrivit: dicens: *Quicumque hanc regulam sequuntur, pax super ipsos, & misericordia, & super Israel Dei*. Colligat igitur illotiori fermonum author ex antiquis & exercitione laborum fuorum praemia, & haereticorum feminum manipulos. Nos vero conquielcemus in doctrina fanctorum patrum. Cetterum hinc epistolae fabricatimus oppugnationes, ut ex ipsa lectione perspicias, an haereticis problemata stenue dilucidius. Ad singulos autem anathematismos seorsum positos prototi refutationem, ut facilius intelligant, ac perspicua fit dogmatum redargutio.

Gelas. E.

Gelas. E.

Ephes. 6.

CYRILLI ARCHIEPISCOPI

Alexandriae, adversus eos, qui audent Nestorii dogmatibus, ut rectis, patrocinari, capita duodecim.

Anathematismus I.

Si quis non confitetur, Emmanuelem vere Deum esse, & ob id sanctam virginem deiparam; (genuit enim illa carnem secundum Dei Patris Verbum) anathema sit.

Theodorei episcopi Cyri reprehensio duodecim capitum.

Nos autem, quicunque voces evangelicas sequimur, non carnem naturaliter factam, neque in carnem converssam Deum Verbum dicimus: inconvertibilis enim, immutabilisque divinitas: unde & propheta David dicit: *Tu autem idem ipse es, & anni tui non deficiunt*: quod Paulus magnus veritatis praeco de Filio dicitur, in epistola ad Hebraeos. Nocte & obiti per prophetam ait Deus: *Ego sum, & non mutor*. Si igitur inconvertibilis est, immutabilisque divinitas, conversionis & mutabilitatis non est capax. Si autem impossibile est, converti inconvertibilem, non est factum caro Deus Verbum, ita ut sit conversum, sed assumpsit carnem, & inhabitavit in nobis, secundum evangelicam vocem. Et hoc explicans fratrilimus Paulus in epistola ad Philippenses ait: *Hoc fentire in vobis, quod & in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se equalem Deo: sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens*. Quomodo igitur est ex his, quae dicta sunt, quod Dei forma mutata non est in servi formam, sed manens quod erat, assumpsit formam servi. Ipsum non est factum caro Deus Verbum, sed carnem viventem & ratione praeditam, non ipse naturaliter Virgine natus, sed conceptus, & fe-

Ephes. 1.

Hebr. 1.

Jac. 1.

Philip. 2.

PART. III. CAP. III.

ἀν ἀγχίλω ὑποδεῖτε τὸ ὄνομα βαλεῖν, ὁ ἀφορῶ τῇ φύσει τῶν ὑπάρχων, καὶ θεὸς ὢν, ὁ ἀφορῶ τὸν θεὸν ὢν, ὁ καὶ πατὴρ σωμάτων, καὶ μὴ πατρὸς γνωείζῃ δίδοῦ τὸ ἀφορισμένον. ἀλλ' ἐπειδὴ νεῦν ὁ τῆ πορεύεσθαι γαρεῖ δικαιοσύνη, σωμῶν τὸ πλεκτόν τε & ἄμωμον ἔστι. Ἀ γρῶν ἀ τὸν ἀγλεω ἐκείνου παρέδωκ θεοτόκου ἀφορισμένου, ἡν ὡς θεὸν φύσει ὑπάρχοντα, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπον τῆ διαπράξαντι κάνὸν ἰδιμμένου θεῶ. εἰ δὲ ἐκ ἀνθρωπος ὁ ὢν γαρεῖ τὴ παρθένε δικαιοσυνῆς, ἀλλὰ θεὸς λόγος, ὁ ἀφῶ αἰῶνος, ποίημα ἁγε τὴ πλάσαντι ὁ θεὸν λόγος. τὸ γὰρ ἐν αὐτῆ γεννῶῦν, φησὶν ὁ ἀγγελος, σπερμάτικόν ἐστιν ἁγίε. εἰ δὲ ἄκτιστος ὁ μονογενὴς τῆ θεῦ λόγος, ἡ τῆ τατέ ἀμοιβῆς τὴ σωμάτου, ἔκτι πλάσμα ἡ κτίσμα τὰ ἀνθρωπε. εἰ δὲ ὁ ἢ θεὸν λόγον τὸ ποίημα, τὸ ἐγνω ὢν τὴ γαστρὶ τὴ παρθένε δέσποινε, ἀνάγκαι ἐστὶ τὴ θεὸν μορφῶ γ κλαυδίαν, ἡ μορφωθῆναι, καὶ γεννῶθαι, ἡ γεννῶθαι φύσει. ἐπειδὴ δὲ ἡ γεννῶῦν ἐστὶ τὴ θεὸ μορφῆς, ἀλλὰ ἀνὸς ἐδὲ, ἐπείκει τὸν θεὸν λόγον ἐγνω, ἢ τὸν τὴ Παῦλον φωνῶ· ὃς αὐτὸ γὰ, φησὶ, ὑπόδεικτε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι σωματικῶς· ἐκ ἀνθρωπόκον, ἀλλὰ θεοῦκον τὸ μορφῆς ἀφορισμένου· τὸν μὲν γὰ δικαιοσύνε, & μεγάλου· ἡ ἑνότε, τὸ δὲ τὴ ἑνότε τὸν ἀφορισμένου, ἢ τὸν θεὸν, τὸ δὲ τὴ ἀνθρωπε τὸν ἀφορισμένου. ἀλ' τὸν & τὴ πηδῶν βρέφος Ἐμμανουὴλ ἀφορισμένον ἐστὶ, ὅτι θεὸς ἀνθρωπε φύσει κεχρωτισμένος, ὅτι ἀνθρωπος γεγενημένος θεότητος· τὸ δ' Ἐμμανουὴλ τὸ μεθ' ἡμῶν θεόν· τὸ γὰρ ἐν ἀνθρωπε ἐκ ἀνθρωπος ὑπόρχει ἀλλ' ἢ θεὸς ἐστὶ, ἢ ἀνθρωπος θεοῦ λόγου κρυπτόν. ἐκεῖ τὸ βρέφος Ἐμμανουὴλ ἐκ ἀνθρωπος θεός· ἐξ θεότητος ἡ παρθένε δὲ τὸ ἀφῶ τῆ ἀνθρωπε δέλω μορφῆ ἔνωστ τὸν τῆ θεῦ μορφῆς· ἡ γὰρ εἰς σάρκα ὁ θεὸς λόγος ἐγνάτη, ἀλλ' τὴ θεῦ μορφῆ ἔλαβε τὴν τῆ δέλε μορφῆ.

Ἀπολογία Κυρίλλε.

Πλείονε ἐκεῖνε τετοῦμε & ἢ κατηβολῆ τὴ μακαρίου & ἀγχιμίλου θεοῦ ἡ κλεῖτοκε ἡ Ἐμμανουὴλ, ἢ μὴ ὅτι θεότοκε ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα τὴ θεὸ λόγον, ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα ἡ τὴ θεὸ λόγον, ὅτι γεγέννηκε, τοῦτο ἀνέφωνε. ὁ δὲ ἢ τάτε ἀρξάμενος κατὰ φύσιν, ἐ μόνον ἀλλ' κατὰ ἀλήθειαν ὅτι τὸ Ἐμμανουὴλ, ἐ μὲ γεγέννηκε κατὰ σάρκα ἡ ἁγία παρθένε σὰρξ γεγονὸς ὁ θεὸ λόγος ἡ τὸν γνᾶσε, τὶ μὴ μέλλοι ἐφεστε ὀναρῦν· τὶ δῆε, ὁ ἡμεῖς; ἀνάκε τὴ πλαμμῶνος ἐφλγν φωνέ. ἢ τὴ ἀληθεῖας κατακοπὴν ἀφῶ ἀνάκε; ἐκ ἔτι θεὸν κατὰ λόγον ἐ Ἐμμανουὴλ, ὃν μὲν ἀνθρωπε ἡ ἁγία παρθένε· ἵνα & ἡμεῖς τοῦτο βοῶντε ἡ λόγοντε τὰ τῆ θεοτόκε γραφῆς ἀπποκόπτε ἐξωφόνε, & τὴ ἀποστόλων & ἁγίων πατέρε ἐστε τὴν παράδοσιν, ἡ τὴν τῆ πατρὸ ὁμολογίαν τῆ κοπὴ χαίρε τὴ Νεκάλου σωπεῖν μὲ ἀνεῦχόμενε, δυσωπῶνε, ὡ ἀτε ὀρθῶ, ὥτε μὴ τὰ λόγῳ πὶς παρμὴ ἐφιμόσεις ἡ πιστὸν ἐν ἐκκλησίᾳ, μᾶλλον δὲ ἀλέλω τὰς θείας μεγάλας γραφάς. ἀλ' ὁ σοφὸς ἡ ἐν-

Cyrillus defunctus.

Valde multum declamavimus adversus eos, qui confitteri non patiuntur, Emmanuelem vere esse Dei Verbum, & sanctam virginem Dei genitricem, quod Dei Verbum incarnatum carnem genuerit, quando factum est caro, hoc ait homo. Accusator vero horum fore recte dicitur, si non novit, Emmanuelem vere Deum esse, si non secundum carnem ex sancta virgine carnem factum Dei Verbum, ut scriptum est, cur non potius clare dixit: Quid agis ut egregie? absurdas & contrarias eromis voces: cur dogmatibus veritatis juvebitur infultas? Non est Emmanuel veritatem Deus Emmanuel, neque Dei genitrix sancta virgo: ut & non ita clamant atque dicenti, e scripturis divina resistentes prudenter, & apostolica atque evangelica fidei traditionem, patriumque confessionem, qui olim Nicea congregati sunt, contra proferentes, convincerunt, cum nostris dictis reprehendionem vocare recte, neque hostile moliri, magis autem cum divinis scripturis impudenter pugnare. Sed sapiens & alterus enarrator, quae quidem dicere decebat, & necessarium erat, praetermittens, & omnino de rebus

Gelas. E.

Gelas. E.

Ephes. 6.

Hebr. 1.

Jac. 1.

Philip. 2.

Ephes. 1.

Cyrill. Alexandr. Ep. ad Nestor. Ep. 1.

PART. III. CAP. III. nihil cogitans, alia aggreditur via. Confe-
filim enim se convertit ad necessitatem affinen-
di conversione superius esse Dei Verbum,
nec in naturam carnis transformatum esse:
quasi vero anathematismus id confirmet, ac
offendere velit. Audiat iraque, qui occurre-
re his, quibus contradicit, nullo modo no-
vit: Superius loquens homo, & repugnas
sententiæ odiosis etiam apud nos. Novimus
enim, quod conversionis obscuritatem ad-
fingere divina & suprema natura non patitur: sed neque Dei Verbum esse definens
hoc quod est, in naturam transiit carnis.
Quia vero ait, a Dei Verbo assumptam ferui
formam, doceat in medium procedens,
si absque subsistentiis fuit & per se forma
conveniunt inter se. Sed excluso, ipse se
ipsum prodit. Non enim similitudines simpliciter non subsistentes, & formæ convenientiæ inter se per unionem disparitatem
sed rerum five subsistantiarum concursus est
factus, ut inhaumanionis ratio vere facta
credatur. Ergo si discessa carnem factum
Verbum, non confusionem, non mixturam
non transeuntem, aut transmutationem contigisse dicimus circa ipsum, sed unum potius ineffabiliter & inenarrabiliter corpori
unitum habenti intellectivum. Quod autem
invisi dicitur, non illatim confunditur, sed
potius alterum assumit. Affirmamus igitur,
Verbum, quod ex Deo patre est, assumpsisse sanctam & animatam carnem, animumque
fecundum veritatem insonsafe, ex utero ipso
procedisse hominem, permansisse autem etiam
Deum verum: adoratæ & Dei genitrix
est Maria virgo. Superfluum autem abhitor
existimare, hominis etiam genitricem eam dici oportere. Nam si quidem effert aliqui
ex multa relatia dicentes, Dei Verbi natura
vocatur nomen quendam, & propriæ
existentiæ principium habuisse carnem; forte
fuisset aliqua non absurda & contemnenda
ratio voluntibus, eam etiam hominis genitricem nominari oportere. Quia vero abominabilis & odiosa quidem apud omnes est hujusmodi opinio, neque ipsum Dei Verbum, Dei genitricem esse factam virginem, nisi
primum qui credat, quod Verbum, quod
est ex Deo patre, factum sit caro, hoc est
homo: (non enim certe dixisset quidam
sancti dicit, peperit sancta virgo) quæ est
hujus humanæ unitiæ dicentium oportere
nominari eam & hominis genitricem? Sed
non aquarat, loquitur ad eos est cultores
Christum vindicta quadam machinatio. Non
enim patiuntur lapere sed dicere, ipsum, qui
ex Deo & Patre est ante sæcula Filius, in
novissimis sæculi temporibus inconfuse, inconvertibiliter, ex utero unitum carni animatæ habeati rationalem, sicque factum fuisse
non solus hominem: sed tanquam unum factorum, inhabitantem habentis Deum prædicare conantur, & hoc sentiendum fuderint,
non considerantes, quod & in nobis est per
Spiritum factus in sanctis templis, omnium
Deus. Scriptum etenim: Nescisti, quia tem-
plum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si ergo templum Dei genuerit, cum
templum sit Deus: templum enim Dei factum
est templum vivum. Deum habentem inhabitant
templum Deum habentem inhabitant

1425 CELESTINUS P. I. EPHESINUM. THEODOSIUS IMP. VALENTIN. 1426 ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431. ἐγκρατὴς ἢ ἐλεύθερος διὰ τὸ πνεῦμα, οὐκ ἴσον
ἐστὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸν τρόπον. Ἰωάν-
νου γὰρ τὸ Θεὸν λόγον ἀλήθειαν τὴν σάρκα φωτὶ,
ψυχῇ δὲ ἀνθρώπου ἡ λογικὴν ὑπόστασιν αὐτῇ. ἐπυθό-
μεν δὲ ἀνθρώπου αὐτὸν πάντως δὲ τοῦ ἑνωσαντος τὸν λό-
γον καὶ τὸν ἀνθρωπον, ἤγουν ἡ ἀρετὴ τὸ ἅγιον σῶμα
μὲν, τὴν ψυχὴν δὲ νοερὰν, τὴν σαρκὴ φωτὶ ὁ
ἀλήθειαν, ἡ τοῦ ἀνθρωπου ἑνωσις ἀνθρωπος ἐστὶ
ἀρετὴ ἐκ τοῦ ἑνὸς μορφῶν, ἡ καθ' ἑαυτὴν
τρόπον, ἡ μόνῃ τὴ ὑπόστασι τῶν ὁμωνυμίων, ἡ
ἀρετὴ ἐν τῷ ἑνὸς τῶν ὁμωνυμίων, ἡ
ἀρετὴ ἐν τῷ ἑνὸς τῶν ὁμωνυμίων, ἡ ἀρετὴ τὸ ἄλ-
λος σωμαῖνει ὑποτὸ ἀνεῖται τρόπος. ἀλλὰ γὰ, ὡς
ἔοικε, κατεγορῶν ἀλλοῦ πεποίηκεν ἡ ἑτερῶν ἐν
ἀνθρωπῳ, ἤγουν αὐτὸ πνεῦ, ἡ σαρκὶ τὴν ἀνθρω-
γίαν. ἐκ γὰρ τοῦ πρὸς ἀσυγχύτῳ φυσὶν ἀνεῖται
λόγου ἀλλ' διὰ τὴν τὴ ἀγῶν ἀφόρος ἀρσεν ἐρω-
ρέωτα Εμμανοὴλ. ἐν Θεὸς ἀνθρωπὸς κεχωρη-
μένος ὑπόστασι, ἐν ἐκ πρόσωπον γεγωνεῖμένος Θεὸν
τὸν. εἰδεν μὲν ὁ αὐτὸν ἐκεῖνα ἡ κεκρυμμένον τῶν
πεῖ γὰ τὴν ἀόρατον πανὶ φῶνῶ. τὴν
ἐκεῖνα τὸν ἐπιφάνειαν γὰ ἐν ἐν ὑπόστασι
μὲν ἀπαῦ πάρῶν δεῦρῶ ἀλλοῦ κατὰ τὴ ἑνωσι, ἀλλοῦ
ἀνθρωπὸν ἐ κεχωρῆ φησὶ τὸν Θεὸν· ἀφορισμο-
λογεῖ δὲ, ὅτι ἐν καὶ ἐκ ἑνωσὶν οἰκονομικὴ οὐ-
δὲν ὁπὸ τὸν Χριστὸν, τὸ αὐτὸ ἀλλοῦτι Θεὸν τὸ
ὁμὸ & ἀνθρωπὸν. τὸ τὰ πῶς ἐν ἐν ὑπόστασι, τοῦ τὰ
μὴν γεγονόσιν ἐπτὰ λόγοις.

ANATHEMATISMUS II.

Εἰ τὴν ἑνωσὶν τῶν ἀμφοῖν φύσεῶν ἀνεῖται
ἀνθρωπὸν ἐν τὸν Χριστὸν, ἤγουν ἐν τὸν ἀνθρωπὸν
ἐν τὸν ἰδίοις σαρκὶ, τὸν αὐτὸν ἀλλοῦτι Θεὸν τὸ
ὁμὸ & ἀνθρωπὸν· ἀνάθεμα.

Θεοδωρέτου ἀντιγραφή.

Ἐπὶ μὲν Χριστὸν ὁμολογῆμεν, τὸν ἰδίαν τῆ
ἀπορῶνῶν ἀδικαλεῖν *Θεοτόκῳ· ἡ ἡ ἀνὸν
δὲ τὴν ἑνωσὶν Θεὸν τὸ & ἀνθρωπὸν ὁμολόμεν.
τὴν δὲ καὶ ἡ ὑπόστασιν ἑνωσὶν ἐκ τὸν ἀγγελῶν
μεν, ὡς ἔφλον, ἡ ἀλκαβῶν τὴ Θεὸν γραφῶν, &
τὴν τῶν πατέρων ἡμῶν κανῶν. ἐ δὲ τὴν
βλῆνεν λόγον δὲ ἡ καθ' ὑπόστασιν ἑνῶσιν ἐ
τῶν γῆ πόνος, ὡς χρῶν σαρκὶ & Θεόπνευ μ-
γόνος, ἐπηρῶῶν σὺν τῶν πρὸ τῶν, ἡ τὴν
βλῆνεν ἡ τὴν ἑνῶσιν. ἀνίγνεν γὰρ τὴ κρᾶσιν
ἀλοῦν ἢ ἔπειν τὴν σύζυγον· ἐνῶσις δὲ ἡ σύζυγα-
σιν ἀφωνῶ τὴν ἑκάστῃ φύσεῶν εἰς ἰδιότῆτα, τὴ τὴ
κρᾶσιν ἀμῆνῶ μᾶλλον, ἡ ἀφόρῳν λὸ. τῶν δὲ ἐπὶ
τὴ Θεὸν λόγῳ, & τὴ ἐν σὴ μόνῳ ἀκαὶ λῆγῶν,
ἢ ἀπαπαῖνῶν ἐν ἐν. χὴ δὲ τὴν Θεὸν τὴ γὰ
ἐν ἐν ἐκεῖνῶν τὸ ἐν ἀνῶν, ἡ λόγῳ τὴν δὲ
δεῖσεν· λόγῳ τὸ νοῦ τῶν, & ἐν τεῦτῶ ἡμέρᾳ
ἐγῶ κῶν αὐτὸ. εἰ δὲ κρᾶσιν ἐγγῶσεν, ὅν Θεὸν
ἐμμανῶν Θεὸ, ἐν νοῦ ἐγκεῖ τὸ κάθ·
ἀλλὰ & ὁ ἀνῶν Θεὸ, ἡ ὁ Θεὸς νοῦ. τὸν γὰρ ὁ τὸ
κρᾶσιν ἀλῆνῶν λόγῳ. ἡ πεῦ δὲ ὁ κλῆθῶ-
ἐῶν τῶν ἰδῶλῶν· λόγῳ τὸ νοῦ τῶν, ἡ ἡ
ἐν τεῦτῶ ἡμέρᾳ ἐγῶ ὠνῶν· ἐγῶλῶ γὰ φῶνῶ
νοῦ· λόγῳ μὲ, ἡ ὁ τεῦτῶ ἡμέρᾳ ἐγῶ ὠν-
σοῦμι, ὑπὲρ ἀλῶῶν κρᾶσῶ τὴ ἐγῶνῶν & ἐν
σύζυγῶν. νῦν δὲ δεῖσεν τὴν λόγῶνῶ νοῦ, & ἐν
τὸν ἀνῶν Θεὸν. πεῦτῶ τῶν γὰ ὁ τὸ

A tem per Spiritum; attamen alterum novimus modum sacramenti fecundum Christum. Vere CAP. III.
enim unitam esse Deo Verbo carnem afferimus,
anima utique rationali præditam. Libenter
autem eum percontaret, utrum unionem Verbi ad humanitatem, sive ad sanctum corpus
animatum intellectiva anima, vere factam dicat, an cum aliis simul & plus deest, secundum quotidianum, quem per habitudinem est,
fervilis & non subsistentis formæ ad subsistentem & divinam formam; aut alio modo, fecundum solam filiationis æquivocationem, &
fecundum æqualitatem dignitatum? si tamen hic esset omnino copulationis modus intelligitur. Sed enim, sicut apparet, frustra molestus fuit, & contragainsensum superflua dicit, habens ejus voces, apertamque confessionem.
In primo namque capitulo ipsis verbis fecit;
Proportionis autem ad Deum Verbum appellitur,
neque Deus ab humana natura separatus, neque homo divinitate nudatus.) Oportebat fa-
cere, eum accuratam & exactam explanationem
hic de rebus efficere. Verumtamen illud inoratio observare convenit: cece enim hoc loco & quidem clare interpretans ipse unionem, ab humana natura non separatum fuisse dicit.
Deum: simul etiam confitetur, quia & unum fecundum unionem dispensationis novit esse
Christum, eundem videlicet & Deum simul
& hominem. Quomodo ergo non erubescit,
dum ea, quæ diximus, reprehendit?

B

C

D

Anathematismus II.

Si quis non confiteatur, Dei Patris Verbum carni fecundum hypostasin unitum, unum-
que esse cum sua carne cum Christum, eun-
dem simul Deum simul & hominem;
anathema sit.

Theodoreti reprehensio.

Unum quidem Christum confitemur, fan-
ctis apostolorum doctrinis credentes, cun-
dem que proprer, unionem & Deum & homi-
nem confitemur. Secundum hypostasin vero
unionem modis omnibus ignoramus, tan-
quam peregrinam & alienam a divinis scriptu-
ris & sperabam, qui ea nos interpari sunt. Si
autem per unionem fecundum subsistentiam
hoc vult dicere is a quo hæc orta sunt, quod
temperamentum carnis & divinitatis fit factum,
contradicemus omni cum alacritate, & reda-
guemus blasphemiam. Necesse enim est ad tem-
peramentum fequi confusionem; ingrediique
confusio aiteri unitionjusque naturæ proprieta-
tem. Quæ enim temperantur, non permanent,
ut primo fuerunt. Hoc autem de Deo Verbo,
& eo, qui ex femine David est, dicere absurdi-
fimum est. Oportet autem credere domino
offendenti duas naturas, atque dicenti Judæis:
Solvite templum hoc, & in tribus diebus fusci-
tabo illud. Si autem temperatio facta fuisset, ne-
que Deus permansisset Deus, neque templum
cognitum fuisset templum, fed & templum
Dei, & Deus templum; (hoc enim exigit
ratio temperamenti) & ipse Dei dominus di-
xisset Judæis: Solvite templum hoc, & in tri-
bus diebus fuscitabo illud. Oportebat enim di-
cere: Solvite me, & in tribus diebus fuscita-
bor; fequidem vere aliquod temperamentum
factum fuisset, atque confusio: nunc autem
offendit folvendum templum, & fuscitantem
Deum. Superflua itaque fecundum fubsisten-

E

F

Concil. General. Tom. III. Q q q 3 tiam

PART. III. CAP. III.

tiam aiio, quam pro temperamento nobis, sicuti puto, proponunt. Sufficit autem discrepnionem, quae & naturarum proprietates offendit, & unum edocet adorare Christum.

Cyrilli defensio.

Ecce rursus egregius hic occasionem contra nos orti effirmati quidquid fe obtulerit, facere studens detrahit vici, secundum subsistentiam. Damnat autem eam novitatis, & peregrine prolatam affirmat; non considerans, quia impiorum haereticorum adinventionibus dilucidum virtus veritatem opponens, destruere nititur, quod ab eis videtur oppositum. Nolo igitur ubique perimente Dei Verbi fecundem carnem nativitatem, & Solam nobis dignitatem unitatem asseverante, hominemque Deo copulatum elle dicente, filiationis zquivocationione honoratum, necessario nos dicis illius propiquitates, fecundum subsistentiam omionem dicimus factam, verbo hoc, Secundum subsistentiam, nihil aliud demonstrante, nisi solum Verbi naturam, five subsistentiam, quod est ipsum Verbum, humana natura vere unitam fine ullo convertione aeque confusione, fiuti ipsiffimae diximus, unius intelligi & esse Christum, eundem Deum & hominem. Hoc autem, ut opinor, etiam ipli Theodoreto probatur dicenti, sib humana natura Deum non elle separatum, neque hominitatem absque deitate intelligi. Igitur neque secuda subsistentia fervi & Dei formam unitam elle, neque fane communem hominem fola dignitatem aequalitate cohonestatam, fecundum habitudinem Verbo copulatum elle dicimus: verum ipsum ut dixi, Filiam Dei unigenitum in assumptione fibi unitae carnis animam habentis rationalem, vere hominem factum esse cum hoc, quod eiam Deus maneat. At ille fermonibus differens, & in speculationibus versatus, vocabulum, Secundum subsistentiam, dupli sit temperamentis significantem, & quae ipse quidem, & qui ipsi commodi, quae ex contemperatione fequuntur, quali nos ignoraremus: vel fortalle fibi ipsi placet, & verborum abundantia atque ornatu gaudet; nihilque aliud forte cogitat, quam opinionem quod possit prolixe loqui; quod a nullo dictum est, tanquam verum accipiens, ut aliquis esse videatur quod est, qui rectae dijudicare nesciunt, quibusque temere labuntur, & mentiuntur, aut qui recta veritatis via incedat, & secmonibus sapientibus & necessariis utatur, laetio, favor, gratitudinem, fenfum sapientiorum eum non ignorare, fingere autem, ut dixi, fenignovere, & in hoc quibuldam moetio gerere: atqui nunc vere ilium ea ignorare comperio.

Anathematismus III.

Si quis in uno Christo poli unionem dividit hypostasibus, ipsaque ea tantum conjunctione interie consertit, quae est fecundum dignitatem, hoc est auctoritatem, vel potestatem, & non eo potius concurrit, qui est fecundum naturarum unionem; anathema fit.

Theodoreti reprehensio.

Anathematis quidem & calignosa est dictio, [illegible] ignorantia, (piis autem manifesta est [illegible] ignorantia.) Cui enim non est perspicuum, quod unionem, & concursus nihil differant? Quemadmodum, separatorum est concursus; non autem eo est differentum copulatio. At ipsi [illegible] ipsorum verbaeum pa-

ANNO CHRISTI 431. THEODOSIUS VALENTIN. IMP. 1428

ἐφαστὴν ὑποστῆναι. ἰδὼ ὅτι κράτεσε ἡμῖν, ὡς σῴμα, * καταβλήθοντα. ἀρκεῖ δὲ λέγειν τὴν ἕνωσιν, ἢ τὴν τῶν τῆς φύσεων ἰδιότητας δείκνυσι, καὶ τὴν ἐπὶ τὴν προσκυνοῦν δίδαξιν * Χριστόν.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Ἰδὼ δὲ πάλιν ὁ ἡμᾶς ὑπὸ αἱρέσεων ἢ καθ' ἡμῶν ἀδικουμένος τὴ κεφαλὴν κρυπτόμενος ἀνθρωπος λέγει, τὴν καθ' ὑπόστασιν λέγει· καθοεῖς δὲ τὰ ἐνωθέν ἀνῆς, ἢ δὲν ἐξίστω αὐτοῦ πεποίηκε δίκη κεῖται, ὡς ἀνοσίως, ὅτι τὴ φύσεων αἰρεσεῖν ἀμεριμνίας ἢ τὴν λέξεων θωμῶν τὴ ἀλιθὲς ἀποξεῖρασα, κεκαλῶν ἐγγεγραμμένα τὴ ἐκκλησίας ἐκβοῦν κόμπον τερπνοῦ κρίσεως, ἀνὴρ ἀνὴρ ἐν φύσεωσ ἀνθρωπος, τὴ δ' ὑλικοῦ ὁμοιοῦν τέτμημεν, ἀνεξεῖρεις ἡμεῖς τὰς ἀκόνας μεχρίωνα, ἢ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ῥηθεῖσαν φαίμ, ἢ, καθ' ὑπόκεισιν, οὐδὲν ἔτηρον ἀποφάσεωσ, πλὴν ὅτι μόνα τὴν λόγον φύσεις, ἤγοιν ἡ ὑπόστασις, ὅ ἐστι αὐτὸς ὁ λόγος, ἀφωνοῦν φύσεις ἀν' ἀλιθὲς ἐκκλησίας, γνοῦν τὸν ἀλγε ἢ ἀφωνεῖν ἐν Χριστῷ, καὶ τὴν ἀνθρωπὸν ἐν ὑπόστασιν ἕνωσιν, ὁ αὐτὸς Θεὸς ἢ ἀνθρωπος, τὴν δὲ, οὐ γε σῴμα, ἐ αὐτὸ Θεὸν εἶναι δοκεῖ, φύσεωσ ἀνθρωπίνης ἢ κεχωρίσθαι λέγοντα ἢ Θεὸν, ἵν μὴ θέσιν ἀδικοῦσιν τὰ ἀνθρώπινον. ἀλλ' ἐν δίχα τὴ ἀνοσίας ἀκλῶν τε ἢ Θεοῦ μορφὴν λαβὼν τὰ δοῦλον, ἵν μὴ χορὸ ἀνθρωπος, ἐπόνητι μόνη τὴ δέσμαῖνα τετιμῶνον, ψεύδεις τοῦ τὸ λόγου ἀποξεῖρεῖς, ἀλλ' αὐτὸ, κεῖ φύσει, τὴ λόγι τὴ Θεοῦ ἡ μονοῦμη. γνῶσιν δ' ἐλπὶ θέκει ὁ ἀφορῶλῶν ἢ ἑνῶσεῖς αὐτὸ σκοῦς, ψυχῆς ἔχῃσε τὴ λόγου καὶ, ἀνθρωπὸν ἡνῶλε μετὰ τὴ μόνου Θεοῦ. ἀλλ' ὀθόνοεῖ τὴ λόγου, ἢ πυκνὸς τὴ θεωίας, κράτεσε ἐν σωματικὴν ἢ λέξῃ δοσεῖ(?), ἢ λόγιον ἀτοπλεκε, ἢ τὸ "ὁ τὴ" ἢ σὺ ἐκκεκαθαρὸς τὴ φύσεω τεφαιρεῖμε ἢ ἀνθρωπὸν, ἀν ἡμῶν ἡγοῦσιν ἀ τὴ χρεωστεῖ(?), ἢ ἀν δοκεῖμεν. οἱ δ' ἔτυσ ἐ ἐπρεν κεῖν, ἢ κεφαλὴν ρεῖν δωκεῖ, τὴ πεῖ κόνος ἐπρεῖμεν, ὡς ἀλοδὸν ἐκχεῖμεν, ἐτε τὴ(?) δοκῆ τεφ τὴ σῆς, ἢ κεῖδον δικεῖ ἐ· ὀθοῦν, τὴ μὲν ἀνεφωνεῖ ἢ ἀφεῖ(?), τὴν δὲ κεῖ' ἀλῶν ἢ ἀλιθὲς ἐτρεῖ(?), ἢ σοῦν δ' ἐκλείαν τὴ ἔθεκε λόγων. ἀφῶν ὑμῖν τὴ ἀνοσεῖμεν, ὁμολογεῖμ, ἢ κεφαλὴν ἢ ἀμῶν τὴ ἐν ἀνθρωπὸν ἡμῶν. ἀνοσεῖ τὴ λόγ, ὡ, τὴ ἀλιθὲς ἡγοῦσεῖ(?), ἢ τὴν χρεῖ(?) τεῖ· ἡγοῦσεῖν μὲ μὴ ὑμῖν τὴ ἀλιθὲς ἀεῖσεν λοιπὸ.

Ἀναθεματισμὸς γ'.

Εἰ τις ἐκεῖ τὴ ἑνὸς Χριστὸ διαιρεῖ τὴς ὑποστάσεσι μὴ τὴν ἕνωσιν, μόνῃ σωκεῖν αὐτὰς συμποῖς τὴ κ' τὴν φύσεω, ἤγοιν ἀξιοτεῖαν, ἢ δυναστεῖαν, ἢ ἢ κ' ἡγεῖ μὴ μόνῃ " συνόδοι τὴν καθ' ἑαυτὸν " φύσεωσ. ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀπόκρισις.

Σκοτεινὸν ἢ ζοφῶδες τὴ ἀφωνίας ἐστὶν· τίνι γὰρ ἀδηλόν, ὡς σωκεῖν τὴ ἀνωνύμου ἀδεῖν διαφέρει; τὴ γὰρ σωκεῖν, ἢ τὴ γεγενημένου ἐστὶ σύνοδος, ἢτε συνδεσμὸς ἀμφοῖν τὴν φύσεω· ὁ δὲ σωκεῖν τὴ ἀνωνύμου ἐστὶ τὴ ἀνωνύμου τὴν φύσεω, ὡς τὴ ἀνθρωπὸν τὴ σῴμαμε τὴ ἀνθρωπὸν ἐστὶ. ἢ χὴ γὰρ, φησὶ, τὴν φύσεω

ANNO CHRISTI 431.

ἀνθρωπὸν τὴ ὑποστάσεσι σωκεῖν, ἀλλὰ σωκεῖν, ἢ σωκεῖν φύσεωσ· ἢ ἀνωνύμ ἐστιν ὁ λόγος, ἢ ὁ γνῶ- * ἀνωνύμ. ἀνωνύμ. ἢ γὰρ φύσεω αἰνεῖ καὶ τὴ ἀνωνύμ τὴ ἀνωνύμ τὴν λόγ· φυσικὴ τεκνῶμῳ, ἢ γνῶμῳ τὴν πάγοσε, ἀλλὰ ἀνεῖ τὴ. Ἐγὼ δὲ οἱ τὴ λόγ τὴ σῴζοντε τὴ αφοραν εἰς ἀνθρωπὸν σωτ, τὴ μὴ τεκνῶ ἢ ἔχοντα ὁ τὴ βοῦλ κεκτημένοι· φυσικὴ δηλοῦ ὡς, φυσικὴ; καὶ ἢ ἀξιοῦ, φυσικὴς ἀκόνεσ λόγοι· ἢ εἶμι· πάντα δὲ * πάντα τὴ ἐ- * ἀνάγκ. βοῦλ. τὴν, οὐ ἐοῦ· ὁ γὰ μὲν ἐ τὴν κεκτῆ ἀγῶν- * ἀνάγκ. τὴ τος, ἢ τὴ ἐκ τὴ ἔχει· * ἀτοῦ χρῆ τὴν. ἢ τὴν- * ἀνάγκ. πω φυσικὴ τὴν ἀνθρωπὸν ἢ τὴ ἀνθρωπὸν ἢ τὴ βοῦλ ἀνθρωπὸν· ἢ ἀλλ' ἐστὶν ὁ ἀνθρωπὸν τὴ βοῦλ μορφὴ· ἢ ἐξ- ὑπόστασ· ἢ τὴ

ex significationibus vim nobis declarat, sive quis concursum, sive copulationem factam esse diceret. Ego vero etiam in hoc admitor tantispus acuminis solertiam & confilium. Solus enim novit, ut videtur, quod a nullo, qui usipiam sit, ignoratur, & hic prorsum est, ut etiam his elucescat, qui prorsus mundane sapientiæ, & exercitationis dicendi, & scientiæ, quæ ex imperfecto auditu mediocriter pertumque diligenter colligitur, sunt expertes. Admiratus igitur eruditionem ejus, illud dicos: Paulolum evigilans quasi ex somno & crapula, qui amplum os contra nos dilatas, vide subtiliter farcmentum: Unionem, quæ in Christo est, calumniatus est, quasi per praeter facrarum literarum propositum, in pravam, & in suam ipsorum fententiam detorquentes. Dicunt enim, divisas effecta fit invicem, & omnibus modis sejungi naturas, & seorsim se dispertitam utramque esse; hominem autem sic conjunctum esse Deo per habitudinem contendunt, secundum solam dignoiatem, hoc est auctoritatem, vel secundum filiationis eandem nominationem. Hanc opinionem tollit anathematismus, & adversus tam execrandas vocum insinuationes dicit. Afferit enim. Verbum naturaliter, hoc est, non secundum habitudinem, sed vere unitum fanctæ carni rationalem habenti animam, nullo modo dividendum esse, ne duos imaginemur Filios, & impartibilem partiamur. At hic non intelligens, quidnam sit unio naturalis, hoc est vera, non confundens naturas, neque commiscens ita, ut utraque aliter esse oportet, quam ut est, puerile quoddam & frigidum fumit argumentum ad ea probanda, quæ bene se habere obtinuerat, & inquit: Si naturalis facta est unio, extinnitio verbi voluntaria non fuit, sed quali ex vi & necessitate. Natura enim cogere folet. Ad hoc dicimus et: Filiaes, & Deus, & Pater, & cetera, quæ ipse dissitil, carnis sunt naturales infirmitates, & in nobis ipsis motionem habent, quia naturam possidemus affectionibus obnoxiam: ipsa autem divina & ineffabilis natura verbi nullo modo pallionibus & necessitati subjecta, neque ab ullo alio, nec a ipsa coacta est ad hoc, ut per voluntatem caro fieret, vel appropriaret sibi humanitatis mentoram, apprehenderetque femoram Abrahæ. Quam inconsiderate autem loquatur, nulli, qui voluerit, difficile est videre. Dicit enim, quod naturalia necessitatis legibus omnino prorsus subjacebant; & ad demonstrationem hoc attulit, quod præter voluntatem nostram efficiamur & fiamus, natura ad hoc rocante, etiamsi quis nolit. Atqui oportebat, virum prudentem, & in his mentem exercitatam habentem etiam res foldas videre, quæ merito majoris pretii erant. Nam si verum est, quod homo secundum naturam fit rationalis, ergo praeter voluntatem & coactio est rationalis. Quid autem? dic mihi, Deus omnium an non secundum naturam est Deus? an non secundum naturam est fanctus, justus, bonus, verus, lux, sapientia & virtus? Quam igitur quoque præter voluntatem & coactio est Deus? At vero, opinor, sic velle sapere, & ita sentiendum non obfcure arguere potest, quomodo non repugnabilem & invictum opponit [illegible] ipsum problemata tractat,

A ἀτέτμητον, μόνον μὴν ἀνοφαίνω τὰ ἐκ τῆς συμπεφυΐας ἑνώσεως, καὶ ὑπεσωιδόνει, οὐτοῦ σὺν τοῖς τεφρῶν τὴν λόγον. Ἐγὼ δὲ καὶ τῆτο θαυμάσας ἔγω τ' ἄπας ἰχνὸς ἀλλοῖας αὐτῶν· ἔγω μὴ τὸ, ἀμόν τὸ μεθ' ἡμῶν τὸ ἀνθρωπόμορφον ἀνθρωπόμορφον, κ, δόγματ τεφῶν, & τὴν ἐν ἀλλοῖς ἐπιστήμων. Τὸ θαυμαζόν τοίνυν τ' ἀρμαῖλ ἐκ αὐτῶ, εἰκόνο ὁρμεῖ· ἄρχομ' δὲ γ' ἀνεγνωρίσας καθάπερ ὑπνῶ ἐξ μέθης, ὁ τὸ πλατὺ κατ' ἐμῶν διέχασκε τόμα. * θεὸς λεγεῖν τὸ μὴ πάντ' ἀνοῖ. Ἐπεὶ Χριστὸ λεγομένω ἑνωτὴ * συκοφαντοῦσι τοῦτ, παρ' γὰρ τ' σκοτὸ τ' ἰερῶν γραμμάτων· φασὶ γὰρ ὅπῃ ἀμῶ μὴ νὸ ἀπὸ ἀλλήλων, & ὁλοτρόπως ἀποφοιτᾶν τὰς φύσεις, ἰδίᾳ τε εἶναι & ἑνὶ μόνον ἐκείνῳ· ἀνθρωπο δὲ ἑνῶ σωμόβιῳ θεοῦ κ' ἐτέρῳ διεπίσω· * μόνον τ' ἐξῆς, ἤγον αὐ-θεντίαν, & κ' τὴ ὀνόματο ὁμωνυμίαν. τοιοῦτο ἐπεφρ' τ' δόξας ἐ ἑνωτὴ μεγαλῶν, μὴ τὸν ἐν τῶν πλεμπτῶν κεφαλαίων ἀπαιτεῖσθαι· διαβεβαιοῦται γὰρ ἑνωθέντα τὴν φύσιν, τεμέσθαι τ' κ' ἐτέρῳ, εἶναι δ' ἀλλήλων τὴ ἀγίᾳ σαρκὶ τὴν ἐν, ἀμῶ χωλὶ ἐχόντ' ἐ πορεῖ, κ' μηδὲν τρόπον διαπίρεσθαι δεῖ, ἵνα μὴ δύο νομῶν ὦμεν, μηδ' ἀμέριστο ἐ ἐστόν. ὁ δὲ ἐ σωμεῖ, τ' τ' ποιεῖ ἐστὶ ἑνωτὸς φυσικὴ, τοῦτο ἀπαιτῶν, ἀ μὴ γὰρ ἀνάγκῃ τὴν φύσιν, τὸν μὲν ἐκεῖνον ἀνάγκῃ τὴ θεῖ ἐκείνῳ πρᾶξιν ἐ-χρῶν, * ὅστ' ἐ-ἐ μαρμαῦλῶδε τ' ἐ ὑψοῦ τὸ ἐγχ' ἐ-νοῦ ἀνόνοῦν ὦν δ' ἐχρῶ ὑπόλογῶ. ἡ δὲ φύσις σὺν τὸ ἐυτὴν γνῆσιον κίνησις, ἡν ἐκίνησε τὸν κατὰ τὸ λόγον, ἀλλ' οὐδ' ἀνάλκις & βίας, ἀπλῶς κρεῖσσ' ἐ ὁ σωμ· ἐ κρεῖσ' μὲ, δὴ τὸν φαίνοις ἐν αὐτῷ· ὀστεῦνε τ' ἐ ἀβλῶν, ἡ ἀνθρωπικὰ, καθάπερ ἔρος αὐτῶ, σαρκὸς ἐν τὴν ἀμφίτοκον ἐ-ἐ-ρῶν, & ὁν κὶ αὐτὸς τ' κίνησιν ἐχει, ὅτι τὸ γυμνασμῶδ τὸν τῶδεν τ' φύσιν κεκλῆσθ' ἐν τὴν ἐθέλοντ' ἐ-ἐ-ἐ-

peratione facta, in fermonibus, qui in facris
evangeliis & apoftolicis fcriptis dicit fant,
nullam effe differentiam i idque fortaffe is,
qui adverfus Arium & Eunomium, & ceteros
hæreficarchas fe pugnare gloriatur. Dicat igit-
tur ille facrorum dogmatum diligentiffimus
doctor, quomodo hæreticorum blafphemiam
redarguat, dum ea, quæ humiliter & congrue
a fcrij forma dicuntur, Deo Verbo aptat?
Illi enim hoc facientes, minorem, & fer-
vum, & factorem, & fervum, & ex non
exiftantibus Filium Dei effe ftatuunt. Cui igi-
tur nos, qui diverfa quam illi fentimus, & confub-
ftantialem effe & coæternum Deo & Patri Filium confitemur, opificemque om-
nium, & factorem, & ornatorem, & gu-
bernatorem, & adminiftratorem, & in om-
nibus fapientem & omnipotentem, imo ipfam
potentiam, & ipfam vitam, & ipfam fapien-
tiam effe affirmamus, cui, inquam, attri-
buemus illud: *Deus meus, Deus meus, ut
quid me dereliquifti? Deus meus, fi poffibile
eft, tranfeat a me calix ifte.* & : *Pater fal-
va me ex hac hora.* & : illud: *Horam illam no-
mo novit, neque filius hominis:* & alia quæcum-
que humiliter ab ipfo, & a fanctis apoftolis
de ipfo dicta fcriptaque funt? Cui fumem & fi-
tim adaptabimus? cui faligationem & fom-
num? cui ignorantiam & formidinem? Quis
angelico fobriftidio habebat opus? Si hæc Dei
Verbi funt, quomodo ignoravit fapientia?
Quomodo autem vocetur fapientia, quæ igno-
ratione infirmari eft obnoxia? Quomodo ve-
rax eritis, dicens habere fe omnia, quæ Pater,
cum Patris cognitionem non habeat? *Solus*
enim, inquit, *Pater novit illum. Quo-
modo erit Incomprehibilis imago ignoti-
ris, non omnia, quæ genitoris funt, ha-
bens?* Iraque fi quidem fe ignorare dicens
verax fuit, hæc aliquis de eo caftimare
poffit. Si autem illum fciens, ut ipse ocular-
tus, ignorare fe illum dicit, vide in quam
blafphemiam, quod colligitur, evadat, ut ve-
ratus mentiatur: quæ immerito veritas dice-
tur, fi quid in fe habet veritati adverfum.
Si autem veritas non mentitur, neque Deus
Verbum dicens, quem fcit, ignorat, quem ipfe
præfinivit, in ipso judicaturus eft orbem;
fed habet Patris cognitionem, ut ipse imago in-
contimutabilis Non igitur Dei Verbi cog-
ignoritia, fed forma fcrij, quæ tanta per
illud tempus fcribebat, quanta deinde inhabi-
tante verbo, fcribebat. Ut de aliis fimilibus di-
cendis fint: Quomodo enim rationi confub-
ftantialem eft, Dei Verbum dicere ad Pa-
trem: *Pater, fi poffibile eft, transfeat a me
calix ifte: verumtamen non ficut ego volo, fed
ficut tu?* Multa enim incongrua rurfus hinc
accidunt. Et prifcum dicordes erunt Pater
& Filius; & alio quidem volet Pater, & alia Filius. Ait enim: *Verumtamen non ficut
ego volo, fed ficut tu.* Deinde magnam rurfus
ignorantiam videbimus in Filio. Invenietur
enim ignorans, an poffibile fit vel non, quod
Patrem calix. Hoc autem de Deo Verbo dic-
ere impium & blafphemia plenum foret.
Sed ut enim optime, qui propter hoc adve-
nit, ut Filius noftram naturam affumeret
ipfum exinaniverat, quinam
fanctorum fermonum fimilitudinem fuis effet. Unde
Ego in Patre, & Pater in me. & : *Ego in Patre
& Pater in me.* & : *Ego & Pater unum
fumus.* & : *Omnia quæcumque habet Pater, funt
mea: propterea dixi quia de meo accipiet, & annun-
ciabit vobis.* & : *Omnia quæcumque habet Pater,
mea funt

Ἐκεῖ τὰ πάντα λόγου θεοῦ ἐστιν ἀδιάφορα τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ ἐδόξασε μὲν τὸν θεὸν ἐν οὐρανῷ, ἐλάλησε, καὶ ἐλάλει, ἐν ᾧ σύστασις τῶν ὅλων ἐγένετο, ἐν ᾧ τὰ ἐπίγεια τῶν ἐν οὐρανοῖς ἐστιν ἡνωμένα. Ἐν ᾧ τὸν θεὸν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι

Can. III. Part. III. pit, & id quod assumptum est: naturam autem differentiam agnoscimus, & deiformi hominem, sicut a multis sanctis patribus dictus est, non dividimus: quorum unus magnus Ille Basilius in sermone de lancto Spiritu ad Amphilochium hoc ipsus est nomine & in explanatione quinquagesimi nomi psalmi, Verumtamen deiformi hominem, non quod particularem quamdam divinam gratiam acceperit, sed quod omnem naturam habeat Filii deitatem. Hoc enim interpretans beatus Paulus dicebat: *Videte ne quis vos deprædetur per philosophiam, & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa hujus mundi, & non secundum Christum: quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corporaliter.*

Cyrilli defensio.

Iterum etiam in hoc loco quam inaniter nugetur, offendere facilimum est. Dicimus enim nos, non debere ab aliquo deiformi hominem nominari Christum, ut non fieri nos sanctorum intelligatur: sed magis Deum verum illud verbum Dei, quod factum est homo, & incarnatum est. Perstringit autem ille iterum ea quæ recte dicta sunt vatisque modis prodigiose & false loquitur. Inquit autem, quod non dicamus Verbum Dei conversum esse in naturam carnis, & rationes ejusmodi, quibus offendere studuit, Verbum Dei non esse convertibile. Ego vero id quod ipse Basilius dixit, hoc nunc quoque necessario dicam. Cum nemo sit qui dicat, divinum incorruptibilemque verbi naturam in carnem terrenam transformatam, omnibus autem uno consensu incorruptibilem esse substantiam, definite supervacaneos perferre labores, ut eos qui minime decepti sunt, certiores faciatur quod Verbum Dei secundum naturam sit incorruptibile & immutabile. Quis enim ita stupidus & infanus est, ut tam turpia, & ab ipsis forte insipientibus refugenda, ferire & dicere velit? Obliquepeio autem, quod cum ubique Deum esse immanuelem affirmet, in his deprehendit illi propheticam sententiam tribuere. Hominem vero in deitatem esse dicit, ut videatur similis nobis, qui per sanctum Spiritum Deum omnium inhæbere in nobis habitantem. Habitat quidem in nobis nobis, & fumus templa. Dei viventis. Neque idem fuerit dicere, Verum factum esse hominem, & putare Deum habitare in homine. Nam etiamsi vera est beatus Pauli vox, quod *complacuit in ipso habitare in omnem plenitudinem deitatis corporaliter*, id est, non per habitudinem; attamen omnino quis esse Deum Patrem & unum dominum Jesum Christum, per quem omnia. Præterea dixerit aliquis, etiam in homine habitaro Spiritum quasi unde & de nonnullis scriptum est: *Est autem qui inhabitat domus intus:* ex quibus & ipse de eodem loco fumus: & nemo unus intelligitur & est fecundum confitemur hominem, ex carne & anima rationali anima habitante. Quare igitur non cessa ut etiam unominemque perversam fidei ratione conscribere? Aliquando enim unum dicit Christum & Filium, & dominum, eumdem Deum, & hominem; aliquando vero propriitatem omnium ei dum, deificum homine, & ignorantia formatis, quod illum non cognoscunt, ignorantia quidem

Anno Christi 451.

Ἀπὸ τοῦ λεχθέντος τὸ πλεῖστον, τῇ δὲ φύσεων τὴν διαφορὰν γινωσκόμεν, καὶ τὸν θεοφόρον δὲ ἀνδρωνῶν, ὡς πολλοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὑφηλῶν, ὃ σοφὸς Βασίλειος ὧν ὡς ἐν μέγας Βασίλειος ἐν τῷ περὶ Ἁγίου Πνεύματος φθεγγόμενος λόγῳ, τοῦτον μὲν ὀνόμασε τὸν ὁμώνυμον, καὶ ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ ὀνόματι ψαλμῷ ἑρμηνεύων· κεκλῆσθαι δὲ θεοφόρον ἀνθρωπον, οὐχ ὡς μερικήν τινα θείαν χάριν δεξάμενον, ἀλλ' ὡς πάντων ἐν ᾧ μᾶλλον ἐγκοινωνεῖ τὴν τοῦ Υἱοῦ θεότητα. τοῦτο γὰρ ὁ μακάριος ἐξηλιμβάνεν ἡμῖν Παῦλος· βλέπετε, μήτις ὑ ὁ συλαγωγῶν ὑμᾶς διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κ᾽ τὴν παραδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κ᾽ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ὅτι ἐνοικεῖ πᾶν τὸ τῆς πληρώματος τῆς θεότητος σωματικῶς.

Ἀπολογία Κυρίλλου.

Κἀντοῦθε δὲ πάλιν εὐηφημοῦσθαι δοκοῦσε, μαίνεται δὲ· φαίνῃ γὰρ ἡμῖν τὸν μὲν χρίσαι τοῦ πνεῦματος θεοφόρον ἀνθρωπον ὀνομάζειν τὸν Χριστὸν, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἀγίων ὦμεν, Θεὸν δὲ μᾶλλον ἀληθινὸν ἐνοικοῦντα ἐν αὐτῷ καὶ σταυρωμένον τὸν δι᾽ ἡμᾶς. ἐπιπλήττεται δὲ πάλιν αὐτοῖς ὀρθῶς ἀφρόνιμοι, καὶ παιδικὰ πρατέιται καὶ ψευδηγορεῖ· φησὶ γὰρ ἡμᾶς οὐς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν ἀδιαφόρτωτον ἐν τῷ θεῖῳ λόγῳ, καὶ λόγον γίνεσθαι ἀκοῦντες, διὰ φύσεωνῶν ἐπιφωνεῖν, ὡς ἐν ἀν ἀν ἀγγεῖοι ἐν τῷ θεῖῳ λόγῳ. ἐξ ἡμῶν δὲ πλεκτῶν ἐθέλει, τῶν καὶ κοῦφον ἐξ ἡμῶν τὸν νοῦ· ὡς σάρκα τὴν ἐν τῷ λόγῳ μετεπτῶσθαι, φρονεῖν ὁλῶς καὶ λέγειν· κατεπτῆσθαι δὲ, ὅτι καὶ τὸ βιβλιοδιωξίμῶν ἐστιν· πάντα γὰρ ἐν τῷ λόγῳ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ

Part. III. Cap. III. Matth. 10.

drachmam persolvit census exigentibus, & A *passus est sub lege quasi homo*, qui ut Deus, legislator est: docebat autem discipulos suos quia & Filius est vere & in forma servi propter eumdem, tanquam fundamentum naturam propriam liber fit, utpote Deus, & ex Deo. Verumtamen tanquam proprium servi formam habens propter exinanitionis mensuram, subditorum exactioribus subditus est: Quocitiere si quis dicat eum appellatum esse servum per vocem sanctorum prophetarum, nullo modo offendi decet: cognoverant enim per revelantem eis Spiritum sanctum, quia Verbum quod est ex Deo patre, factum homo, erat quidem & sic liberum, tanquam Filius, neque fit tamen mensuram Ispiritis exinanitionis repudibat, configuratus nobis fecitionis pugo subditis. Sic & Deum fuum dicit patrem, quamvis natura Deus existeret, & ex ipso, & nullo modo gigneretur ente nemis minor. Cum igitur Nehorius fic feribat de Christo: Atque adeo passus pontifex mifericors, non vivificator ejus qui passus est Deus: Cyrillus Verbum Dei nonsimaverit, hisque adjecerit: Erat autem & ipse infans, & infantis dominus: hos illos ipse infans & ex Deo natus, & ex Maria fermones non folum indecore, fed & valde impie dictos affirmat: Nam fi Deus Christi eft Verbum, quod ex Deo patre eft, duo utique erunt modis omnibus & indubitanter. Quomodo autem intelligatur idem infans & infantis dominus? Non igitur dicetur & fumentiqua Deus ac & dominus Emmanuel, quandoquidem ipse idem fimul eft Deus & homo, poftquam Verbum Dei homo factum & incarnatum eft. Quod autem deinde aliud quiddam eft fecundum foam naturam, aliud autem fecundum naturam fuam humanitas, quomodo quis dubitaverit? Verumtamen unus eft Christus ex ambabus fantatis & humanitatis naturis, fecundum difpenfationis omnem.

Anathematismus VII.

Jean. 12. Si quis Jefum tanquam hominem a Dei Verbo operante motum, ningenitique gloriam illi, tanquam alteri cuipiam ab ipfo Verbo, advenifie diverit; anathema fit.

Theodoreti reprehenfio.

Si mortalis eft humana natura, Deus autem Verbum cum fit & vivificans, fanctifcavit templum a Judaei fpiratum, & in coelum ascendit, quo pacto forma fervi per formam Dei glorificata non eft? Si enim cum natura fit mortalis, facta eft immortalis propter unionem cum Deo Verbo, accepit quod non habebat: fi autem quod non habebat accepit, & glorificata eft, ab eo qui dedit glorificata eft. Idcirco & apofto-lus clamat: *Secundum operationem potentiæ virtutis ejus, quam operatus eft in Christo, fuscitavit illum ex mortuis.*

Cyrilli defenfio.

Qui Chriftum nominant, non unum quemquam fecut nos vulgarem hominem, fed Verbum ex Deo natum, hominem factum & in tanquam auditoribus fignificant: aequo ac fi quid quod maxime Deum decerat per corpus fuum, quod ut organum fibi miniftrum adhibuit, fenfit dicatur, nihilominus ipfum tamen dominus Chriftus operans ejus, & ut [illegible] liberi ut paffis operati, quemadmodum, & beatus apos-

Anno Christi 431.

Ephes. 1.

Ephes. 1.

Ephes. 1.

Matth. 10.

Matth. 10.

Matth. 10

Cyrilli refutatio.

Part. III. Cap. III. At nos; vir eximie, meliora verioraque credere affuetis, qui fabulisque intellectum ad accoratam sacramenti hujus manifestationem & cognitionem attingimus, secundum quod sacris scripturis & sanctorum patrum aequi interpretationibus videtur, non hominem assumptum esse dicimus a Deo verbo, & copulatum illi secundum habitudinem quamdam extrinsecae excogitatam, sed hominem positum fuisse sacrum esse definimus: & hanc ob causam excidible a pietate dogmatum cos, qui audent dicere assumptum esse & affectere hominem adorandum cum Filio Dei, ut alterum cum altero. Nam si quidem ipse Deus simul & homo, & adorator fuit unus adoratione una, & non coadoratur & simul appellatur Deus; ut ne Emmanuel credatur esse homo simpliciter & communis sicut nos, & per gratiam divinae gloriae participes; fed confitemur illum potius Deum in carne proprer nos, id est, vere hominem factum, non mutatione natumve secundum alterationem & verfionem, fed unionis dispensatione.

Anathematismus IX.

Si quis unum dominum Jesum Christum a Spiritu clarificatum dicerit, propria virtutes ipsius, tanquam alienis utentem; ac vim & efficaciam ab eodem accepisse, qua contra immundos spiritus operaretur, & divina inter homines miracula patraret, ac non potius ipsum Spiritum, per quem divina signa edidit, illius proprium esse confessus fuerit, anathema sit.

Theodoreti reprehensio.

Hic manifeste anathematizatur praesumpsit non eos modo qui nunc pie sentiunt, sed & eos qui olim veritatis hostes praecones; atque adeo ipsos evangeliorum scriptores, sanctorumque apostolorum chorum, & Gabrielem archangelum. Primus enim Illi Christum qui secundum carnem est ex Spiritu sancto natum esse, idque ante concepionem praedicavit, & post conceptionem ipsum Joseph docuit; Maria quidem rogante: *Quomodo erit mihi hoc, quoniam virum non cognosco?* dicens: *Spiritus sanctus superveniet in te; & virtus Altissimi obumbrabit tibi: idcoque & quod nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei*: ad Joseph autem inquit: *Ne timeas accipere Mariam conjugem tuam; quod enim in ea natum est, ex Spiritu sancto est*: & evangelista: *Cum esset, inquit, desponsata mater ejus Maria Joseph, inventa est in utero habens de Spiritu sancto*. Quin & ipse dominus ingressus in synagogam Judaeorum acceptoque prophetae Isaiae, eum locum legisset, in quo dicit: *Spiritus domini super me, eo quod unxit me*, & cetera; subjunxit: *Hodie completa est scriptura ista in auribus vestris*. Beatus etiam Petrus loquens cum Judaeis hoc testatur, dicens: *Jesum Nazarenum, quem unxit Deus Spiritu sancto*. Sed & Isaias ante multos generationes talia oracula praedicit: *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum spiritus domini, spiritus sapientiae & intellectus, spiritus fortitudinis, spiritus scientiae & pietatis, & adimplebit eum spiritus timoris domini.*

A Κυρίλλου ἀπόκρισις.

Ἡμεῖς δέ, ὦ σοφὲ, οἱ τὴν ἀλμυρὰν πᾶξ * ἀληθείας σκοπὸν φιλοσοφοῦντες, & ἐκ γνώμων ἀκριβῶν ἀπόρροιαν ἀφῆς τῶν τῇ μακαρίᾳ Γραφῇ & τῶν ἁγίων πατέρων, & κατὰ χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς ἱερῶν γράμμασι δοκεῖ & τοῖς τῇ ἁγίᾳ πατρῴᾳ ἐπιτελεῖν, & ἀνθρωποκαινοῖς ἀνδρὶ φαίδρῳ & τῷ Θεῷ λόγῳ συμπροσῆκε & ἀξιοῦν αὐτὸ ἢ ὑφ' ἑαυτὸν ἐπιτιμᾶσθαι, ἀνθρωποι δὲ μᾶλλον αὐτὸ ἢ μᾶλλον διορίζομεν, πάσης τὴν ἀτοπίας τῇ τῶν Ἀντιθείας δογμάτων ἀπεχεσθαι φεύδῃ τὸν σωμάτων λόγων πόλεμοῦ ἢ μὴ ἀνθρωπον· χρῆσιν τὸ διαβεβαιοῦν τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἑτερον εἶναι σωμαροποιοῦντας δεῖν τὸ Θεῷ τὸ ἑῷ. ἐν γὰρ δὲ αὐτὸν Θεὸς τε καὶ ἄνθρωπος, ἀφορωμένου μᾶλλον ὡς ἀφορωμένου μὲν, ἀχὶ σωμαροποιοῦντας & συγκρασιν ἐν Θεῷ. ἐπ μὲν ἀνθρωπος ἦν καὶ ἐτίθεν, κοινὸς τε & κοὶ ἡμῖν ὁ Ἐμμανουὴλ. Θεὸς τε δὲ ἐκ μετοχῆς & χάριν· ἀκοδοχήσας δὲ μόνον Θεὸς ἐν σαρκὶ ἡμῶν, & τοῦ ἀνθρωπου γεγονὼς, ἢ μετοκτᾶν φύσεως τῇ & ἀνθρωπῳ & τοῦτο, ἀλλ' ἐνόσεως οἰκεσομῶν.

Ἀναθεματισμὸς Θ'.

Εἰ τίς φησι, ἢ ἐπι κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν * δόξῃ τῷ πνεύματι, ὡς ἀλλοτρίᾳ χρῆσθαι τῇ τῷ ἰδίᾳ κρείττοσι, & ταῦ αὐτῷ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν θαυματα & τὰ πνεύματα ἐκβάλλειν, & τὰ πλείστα τῶν θαυμάτων τὰ θεοσημεῖα & ἐξῆλθε μᾶλλον ἢ τὸν ἰδίου αὐτὸ πνεῦμα φησι, ἢ τὸ & ἐνεργεῖν τῆς θεοσημείας· ἀνάθεμα ἔστω.

Θεοδωρήτου ἀπόκρισις.

Ἐγνωσθαι & ἀναφανεῖν τῷ τῷ ἀθρόωσιν μόνον, ἀλλὰ & τοῦ τῷ τὸ πνεῦμα, ὡς ἀλλοτρίᾳ χρῆσθαι τῇ τῷ ἰδίᾳ κρείττοσι, & ταῦ αὐτῷ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν θαυματα & τὰ πνεύματα ἐκβάλλειν, & τὰ πλείστα τῶν θαυμάτων τὰ θεοσημεῖα & ἐξῆλθε μᾶλλον ἢ τὸν ἰδίου αὐτὸ πνεῦμα φησι, ἢ τὸ & ἐνεργεῖν τῆς θεοσημείας· ἀνάθεμα ἔστω.

Ἰωάν. ιε'. Ἐὰν μὴ ἀπέλθω, οὐ μὴ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς ὁ παράκλητος, ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

Ἰωάν. ιε'. Ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

Ἰωάν. ιε'. Ἐκεῖνος ὑμᾶς ὁδηγήσει πάσῃ ἀληθείᾳ.

Cyrilli defensio.

Φέρε εἰπεῖν, ὦ Νεστόριε, ἵνα τὸν ἀκριβῶς μοι, ἔγκωμ δυσφημίας, & τῶν ἔγκωμ ἀτιμοῦν κρίμασι & τὴν ἀκριβῶς μὴ γνῶσιν ἐμοῦ, ἐκείνου δὲ λόγοντος ἀπὸ τὴ ἁγίου πνεύματος· τοῦτο δὲ τὸ πολυκαίτιον τὸ Ἀνὼ χαιρετέω δόξῃ, τὸ βεβαιοῦν ἐκείνου φοβεῖσθαι ἐγκαταβῆναι, τὸ τῶν ἀπόκρυφον ἐπὶ τὸν ἡμῶν χαιρετέω & ἐκ τῶν ἀγίων γραφῶν, ἡ κατὰ γὰρ τὴν ἡμῶν ἀλλοῦνον ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα & τὸν ἡμῶν ἀλλοῦνον ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ & ἐκεῖνο τὸ ἐν ἀλλοῦνος τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ & ἐκεῖνο τὸ ἐν ἀλλοῦνος τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ & μὴ

Rom. 11. Cap. 11. Jacob. 1.

non est alienus a Filio: omnia enim habet Pater, quæ habet ipse edocuit, dicens de Spiritu sancto: *Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi vobis, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.* Ergo clarissime ipsum quidem Jesum Spiritus sanctus admirabilia operantem, verumtamen et ipsius ejus, & non aliena virtus, & ex propriis operantem, secundum quod intelligitur Deus: Non blasphemavimus igitur in sanctos angelos, nec in prophetas, sicut dicere præsumpsit qui folummodo accusare novit. Quia vero propositum ejus & fociorum est, ut unum in duos Christos dividant, & illum quidem clarificari, & ad operandum permoveri, hunc vero & clarificare & operari desent: idque conquerunt infipienter omnem sermonem plum, & qui ipsos a tali perversa sententia dimovere. Proinde & beato Gabriele factens sermonem calumniatur ille: Etenim illum qui secundum carnem ell inquit, Christum ex Spiritu sancto natum esse, primus ille & ante formationem prædicavit. Ablus igitur ell Christus ille qui secundum carnem, & alius forsim Christus rursus Verbum, quod ex Deo pater ell: Ubi igitur unus? & quæ inde ablitis, & duo Christi, & foedum ac divisum uterque intelligitur ac prædicetur? Ea propter liceat pietatis persona fe indutant, & unum dicant esse Christum; vere tamen duos esse putantes, & audiant a nobis: *Usquequo claudicatis in ambobus ipsis?* Satius enim fuerit rectle incedere, fidem habentes prædicatorum, non fiultis opinionibus claudicantem.

Ezech. 12.

Anathematismus X.

Confessionis nostræ pontificem & apostolum fadum esse Christum, Scriptura divina docet; obtulisse quoque semetipsum pro nobis Deo & patri in odorem suavitatis. Si qui ergo dicerit, pontificem & apostolum nostrum non esse ipsum Dei Verbum, postquam caro & homo nobis limilis factum ell; fed hominem illum qui ex mulere natus ell, quasi alterum quempiam ab ipso diversum: aut si qui illum pro licito quoque, & non purus pro nobis fosis sacrificium obtulisse dixerit; (neque enim oblatione egebat, qui peccatum non novit) anathema sit.

Theodoreti reprehensio.

Non in carnis naturam revera ell inconvertibilis natura: fed humanam fuscepit natum, & hanc super communes pontifices contituit, ut beatus Paulus docet, dicens: *Omnis enim pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum, ut offerat dona, & sacrificia pro peccatis: qui condolere possit his qui ignorant & errant, quoniam & ipse circumdatus est infirmitate. & propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.* Et rursum ad Hebræos, hoc interpretans dicit: *Sunt & hæc, qui in Christo, Deinde monstrans affectum infirmitatem, inquit, Qui in carnis suæ, preces & supplicationes ad exaudiri ex timore pro sua salutem fuerat a morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, & exaudiri pro sua reverentia.*

Ephes. 1.

Jacob. 1.

Hebr. 5.

Hebr. 5.

Cyrilli defensio.

Prophetæ Jeremias offendenti Israel, & exacerbanti ad iracundiam omnium Deum dicebat tristis: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & deflebo populum ipsum die ac nocte?* Arbitror autem ego hujusmodi voces non illi posse convenire, & eos decere, sed his qui effeminatum & incontinens in Christum os habent; quique *eloquentia adversus gloriam v. Tim. 1. inflabilem, audacis, sibi placentes*, fecit pipium est. Lamentatione quippe & gemitu digni vere fucrint, qui ex multis nimis dementia, rectam & irreprehensibilem pietatem Christum relinquentes viam, fentiatibus faciunt perversæ, & corruptis sensuum ab-

Anno Christi 431.

Cap. III. Cap. IV. Cap. V. Cap. VI. Cap. VII. Cap. VIII. Cap. IX. Cap. X. Cap. XI. Cap. XII. Cap. XIII. Cap. XIV. Cap. XV. Cap. XVI. Cap. XVII. Cap. XVIII. Cap. XIX. Cap. XX. Cap. XXI. Cap. XXII. Cap. XXIII. Cap. XXIV. Cap. XXV. Cap. XXVI. Cap. XXVII. Cap. XXVIII. Cap. XXIX. Cap. XXX. Cap. XXXI. Cap. XXXII. Cap. XXXIII. Cap. XXXIV. Cap. XXXV. Cap. XXXVI. Cap. XXXVII. Cap. XXXVIII. Cap. XXXIX. Cap. XXXX. Cap. XXXXI. Cap. XXXXII. Cap. XXXXIII. Cap. XXXXIV. Cap. XXXXV. Cap. XXXXVI. Cap. XXXXVII. Cap. XXXXVIII. Cap. XXXXIX. Cap. XXXXX. Cap. XXXXXI. Cap. XXXXXII. Cap. XXXXXIII. Cap. XXXXXIV. Cap. XXXXXV. Cap. XXXXXVI. Cap. XXXXXVII. Cap. XXXXXVIII. Cap. XXXXXIX. Cap. XXXXXX. Cap. XXXXXXI. Cap. XXXXXXII. Cap. XXXXXXIII. Cap. XXXXXXIV. Cap. XXXXXXV. Cap. XXXXXXVI. Cap. XXXXXXVII. Cap. XXXXXXVIII. Cap. XXXXXXIX. Cap. XXXXXXX. Cap. XXXXXXXI. Cap. XXXXXXXII. Cap. XXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXV. Cap. XXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXV. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVI. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXVIII. Cap. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXIX. Cap. X

Part. III. Can. III. tentionibus pulchritudinem revitatis adulterant. Ergo audiant hi, qui sapere elegerunt (*Matth. 11.*) quæ omnibus reliquenda sunt: *Ecrasi, nefiantes fœtoribus*; atque venerandum de magnum inhumanitatis sacramentum. Scripturæ namque divinitus inspiratæ Deum nobis inhumanatum prædicant Emmanuel, & communicale carni & sanguini similiter ac mos, Dei & patris Verbum affirmant, & carnem, hoc est, hominem factum, non per conversionem seu mutationem, sed per vitatem inefabilis unionis. Idcoque unum dicimus Jesum Christum dominum, unamque filium, & unum sanctum baptismum. Qui autem a dogmatibus adeo recte recedunt, & contra factas literas dura atque superba obstinate mente, hoc solum quod ipsi bene habere arbitrantur imitantur, laudabem vero affumptum a Deo Verbo dicunt, fecundum illud fortasse quod per unum sanctorum dictum est prophetarum: *Non eram propheta, neque filius prophetæ; sed pastor eram ficiens fycomoros; & assumpsit me dominus ex ovibus*: & licet ait beatus David: *Suffipiam manfuetos dominus*: per affectum nempe & familiaritatem fpiritalem, quæ exiffit omnium in voluntate & gratia & fanctificatione: licet & nos ipsi adhærentes domino, *unus fpiritus fumus*, fecundum quod fcriptum eft. Sed non eft hoc inhumanari Deum, fed neque fimiliter ac nos carni & fanguini communicare; fed magis familiarem fibi reddere hominem & non fecundum alium modum, quam quo dici poterit & prophetas & apofloios & alios fanctos omnes. Putaffne fanctum Paulus decepit fanctificatos pefidem, apertiffime dicens de unigenito: *Quia cum effet dives, pauper eft factus propter nos? Abfit*. Vera nempe & dicit omnino veritatis præco: Sed quifnam eft dives, & quomodo pauper factus eft? etiam nunc fermo nobiffet examinet, fi quidem fecut & fapere & dicere ipfi prædicant, homo affumptus a Deo eft, quomodo pauper eft factus qui affumptus eft, & dignitatibus quæ naturam fuperfunt ornatus? Glorificati enim eft : ut fi non eft hoc verum, derogabitur ab eis affumptioni tanquam ad minorem & viliorem humanitatis conditionem detrahitur. Sed ita fapere abfurdum eft : ergo non eft pauper factus qui affumptus eft. Reflat igitur dicere, quia factus eft in paupertate noftra, qui dives eft tanquam Deus. Fuitne quomodo pauper eft factus? age nunc, age confideremus, ut necefarium eft. Inconvertibilis etenim per naturam, ut in confefo eft, non transfit in naturam cavitis, proprium deferens: manfit enim quod erat, hoc eft Deus. Ubi itaque videbimus pauperatis objectionem? Patas in eo quod aliquem fecundum non affumpfit, ficut dicere præfumpferunt impietatis Neftorii parafiti? Et quifnam fit pauperatis ejus & exinanitionis modus, in hoc videlicet folo, quod non fortasse habitare aliquem hominem noftri, fimilem [illegible] etenim nullo modo bene facient Deus. Quomodo ergo pauper eft factus? Ecce nobis cum Deus natura fit, & Filius Dei [illegible] eft homo, & ex femine David [illegible] humanitatem carnem, & fervi[illegible] fed [illegible] humanitatem quæ cum in [illegible] Deo, & [illegible] Deo, & [illegible] Deo, &

PART. III. Cap. III. Sub. 3.

pontifices, sicut & Paulus ait: *Omnis enim pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum, ut offerat munera pro peccatis: qui condolere possit iis qui nesciunt, & errantibus, quoniam & ipse circumdatus est infirmitate. Et propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.* Ut patus non hominem nobis communem, quantum ad suum placitum, effecit Emmanuel? Non similis fecunt hi qui nuper a nobis nominati sunt, & eandem parturient blasphemiam? Dic mihi, metuis pontificii modum salvatoris omnium nostrum Jesu Christi? incongruum esse dicis Deo verbo humane sacrificium ministrare propter dispensationem? Ergo aufer personam, nega hanc difficultatem inhærentiamque verbi, propter quam nominatum est pontifex. Numquid Patri sacrificantem vides tanquam alteri & pontifici Deo? Numquid alipcuiti hostias immolantem illorum more qui ex hominibus assumpti sunt, & compati possunt ignorantibus & erranibus, eo quod & ipsi sint in nostris infirmitatibus? Non considerasti, quia ab omnibus fideri, & fidei confessionem libimur confertur, & per omnia laudo Patri? Dic mihi, patæne morem esse humani sacrificii, fidem petere ab eis qui in odorem suavitatis fele obtulerunt in spiritu? Contemplatus vero etiam alter existentem Deum, licet dicatur humano sacerdotio fungi propter dispensationem. Affidet enim Deo & Patri, & in sublimibus sedibus dominos apparet. Turbat te quod est humanum? quod est Deum decens, a terroribus non absolvit? Non pateris ipsis rebus Deum fumul & hominem existimem Emmanuel, sed sic impudenter & dure, ultra omnem impietatem currens, confumantum dicis ipsum secundum virtutem in laboribus, & profectio psalmum ad pontificis dignitatem? Si profecit, quomodo exinanitus est, & pauper factus? Si consumatus est per virtutem, ex imperfecto utique & in tempore factus est perfectus; omne vero quod imperfectum est ad virtutem, fub vitio est, & quod fub vitio, fub peccato. Quomodo ergo scriptum est de eo quod *peccatum non fecit?* Præsumpsisti dicere quæ subjecta sunt? Quis igitur, inquis, facerdotio functus est? Quis ille laboribus exercitis confumatus, & in nocte naturalitet perfectus existens? Quis experimento discens obedientiam, & hanc ante experimentum ignorans? Quis cum reverentia vivens, & cum clamore valido & lacrymis supplicationes offerens, & falvum facere non valens fecitque, fed cum qui potentes falvum facere, rogans? O audacissimam vocem atque fcelestissimam! Quæ sufficient lacrymæ ad dicendum peccatum talia sapere proponentium? Si sufcepis unionem, quomodo ignoratti, quia tibi fermo fuit de Deo homine facto? Humiliavit fe propter te, & in scelestate exclamas: *Propinas ipse mihi amaritudinem, & ipse bibit.* Ergo audite dicentem: *Vade pro me, quia fundatum es mihi.* Sed enim in fundamento hominem ait? *Ergo qui ex fundamento pacifico,* habent utique in fenteria pacem, & inseparabiliterque connexum [illegible] ex Deo? Quomodo ergo unimus [illegible] qui ex femine David de [illegible] qui ex femine David? Quomodo ergo unimus [illegible] qui ex femine David? Si enim vera est unio, non duo quidem omnino funt, fed unus & folus ex utrique natelligitur Christus. Palam itaque est quia fingunt quidem le confiteri unitatem, fimplicium mentibus obrepentes: cogitationem vero fapiunt quæ est extrinsecus, & per habitutidinem, quam & nos habuimus, participes divinæ ejus effectiti naturæ per spiritum. Non ergo refpiciendæ funt illorum ineptiæ, fed recta & immaculata fides, & evangelica atque apostolica fanctiones.

PART. III. Cap. III.

Anathematismus XI.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τὸ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι, & ἴδιον αὐτοῦ τὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγον, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς τοῦ ἐνόντος, συναφείᾳ τῆς ἀξίας αὐτῷ ἡνωμένου, ἢ τὸν μόνον θείας εὐδοκίας ἠξιωμένον, ἐν ᾧ ἐν μάλιστα ζωοποιεῖ, & ἐφεξῆς, ὅτι γέγονεν· ἤδη τε λόγῳ τὸ τοῦ ζωοποιοῦντος ἀξιούμενον· ἀνάθεμα ἔστω.

Quis quis domini carnem vivificum, ipsiusque Verbi quod ex Deo Patre est, proprium esse negaverit; fed veluti alterius cujuspiam ipsi extrinsecundum dignitatem conjuncti, hoc est, quafi divinam tantum ob habitationem fortiti, ac non potius vivificam esse dixerit, ut modo meminimus, eo quod Verbi quod omnia vivificare potest, facta fit propria; anathema fit.

Theodoreti reprehensio.

Videtur, ut opinor, curam habere veritatis, ne tegeas hac via fallam opinionem, non videtur eadem tradere cum hæreticis. Sed nihil est veritate valentius, prius ipsa fides manifacti caliginem detegit. Hæc nos illuminari, ipsius fallam fidem patefaciemus. Primum quidem nuiquam omnis intelligentia meminit, neque aliumquam confessus est hominem perfectum: quin potius ubique carnem dicit, sequens Apollinarii dogmata; deinde sententiam de Christo ipsius alis nominibus introducitur, fermonibus fuis inferit: hinc enim aperte carnem dominibel humilitatem dicit. Si quis enim, inquit, carnem domini non proprium Verbi Dei Patris, fed tanquam alterius præter ipsum dicit, anathema fit. Ex quibus patet, non confiteri eum, fumpsisse Verbum animam, fed carnem tantum, ipsum autem Verbum fuisse carni pro anima. Non autem vivificam esse dicimus animam & rationalem domini carnem, propter divinum Verbum vivificam et animam. Confitetur autem ipse invitus differentiam duarum naturarum, cum dicit carnem, & verbum Deum, & proprium ejus carnem appellat. Ergo Deus verbum non est convertum in naturam carnis, fed proprium habet carnem, naturam fcilicet assumptam, & cum fed unione vivificam.

Cyrilli defensio.

Qui a rectis verifque sententiis propter ignorantiam exciderunt, & fere dicunt: *Pofsumus, quia sit, nos ab omnibus, & maxime ab hæreticis, inconsiderate pronunciant, immemores scripturæ divinitus inspiratæ, quæ dicit: Infans judicabitur, & adolescentia, & senectus: Tybi fuisse non est impossibile.* Nos liquidem fanctum corpus falvatoris nostri Christi vivificum esse dicimus: est enim non unius simpliciter hominis vulgaris & nostro numero, fed vere proprium verbi omnia vivificantis: fic autem proprium, ut fi forte dicatur unifuijusque nostri proprium corpus fuisse. Hic autem bonus vir, nullum genus maledicentiæ in nos intentatum præteriemitens, quamvis iis quæ dici affentatur, inurit turfus nobis maculam falsæ fententiæ Apollinarii, & non pudet eum dicere, quod alii nominibus erroneis mixtionis, sive confusionis occultem, & carnem

Pars. III. nem verbo unitam inanimatam esse affirmem. A
Capv. III. At, o optime, dicat aliquis, & merito:
Ibid. Ait idem crimen inferre beato Eunomio fam-
Joan 11. ciliae? Dicit enim: *Verbum caro factum est*.
Nam in eum quoque te arrogantiae offerre,
& dices quod animæ intelligentia non meminit, & carnem omnino dicit esse inanimam. Quid, cum audies Christum ipsum omnium nostri salvatorem dicere: *Amen amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; & rursum: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo*; & iterum: *Et panis, quem ego dabo, caro est pro mundi vita*. Reprehende, si videtur, hæc verba. Carnem enim nominat solam, & nullam penitus in his animæ intelligentiam ipsemetipsum fecit. Atqui si sapiens & acuto ingenio fuisses, non ignorasses, quod interdum sola carne animal ex anima & corpore constans, id est homo, significatur. Ait enim: *Ite videbit omnis caro salutare Dei*. Cum igitur dicit, Verbum carnem factum esse, non ignorantes te omnino animæ quoque intelligentia meminisse. Sed, ut prædicavi dixi, cum ille non haberet quid contradiceret, texit se mendacio. & nititur calumniari, in aliquid dicere videatur. Hominem vero assumptum esse a verbo non videtur sanctis patribus, non sic senserunt; sed ipsum potius verbum Dei Patris afferunt factum esse hominem, unitum carni animam intelligentem habenti: unio vero sine confusione fuit, & a mutatione penitus libera: immutabile est enim Verbum ex Deo Patre genitum: & sic credimus.

Anathematismus XII.

Si quis non confitetur, Dei verbum carne passum & crucifixum esse, mortemque carne gustasse; nec non primogenitum ex mortuis factum esse, quatenus nimirum ut Deus vita & vivificans est, anathema sit.

Theodoreti reprehensio.

Passiones sunt proprie pallibilis: impassibilis enim altior est, quam ut pati possit: quare passa est forma servi: adhærente fulciens forma Dei, & permiscente pati proprior falsetem pallionibus partam, propter unionem autem vindicante sibi pallionem. Igitur non est Christus qui passus est, sed homo ex Deo & a verbo assumptus. Unde Isaias vaticinans clamat: *Homo in plaga existens, & sciens pati infirmitatem*. Et ipse dominus Christus Judæis dicebat: *Quid me quæritis occidere hominem, qui vobis veritatem locutus sum?* Occiditur autem non ipsa vita, sed qui habet naturam mortalem. Et hoc in alio loco docens dominus ajebat Judæis: *Solvite templum hoc, & in triduo diebus excitabo illud*. Solutus igitur est qui ex David, excitatus autem hunc solutum unigenitum Dei Verbum ex Patre impassibiliter genitum ante sæcula.

Cyrilli defensio.

Et quidem nos confitemur omnium impassibile Verbum Dei: & hoc omnino passibile, quod ex Patre genitum est ante sæcula.

σιας, ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιφέρεται χρῆμα, ἐ εἰδ. χρὸ νόμε διαβεβαιοῦται τὴν ἐνωθεῖσαν τὴ λόγω σάρκα, φὴσι, βοᾶν τὸν, ἐ αἱδέσε ἀ- ωνῶ πᾶς ἐστιν ἐκ θεοῦ ἐν ἀνθρώπῳ ἐ ἡ μαλάω ἐστὶν ἀλεξανδρινὸν ἐνωθὲν ἐ ἑαυτῷ, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καταλαβὼν δὲ τὸν ἑαυτῷ, ἡ ἐρεῖς, ὅτι ἀγνοῶν τὸ ἐμπεριλαβεῖν ἐποιεῖς, ἐ κἀνωρᾶν οὐκ ἐφέρε τὸ κεφάλαιον τὸ σῶμα. τί δὲ, ὅταν ἀκόλου- θοντα ἀκούσῃς τὸ τέτου ῥῆμα σωτῆρος Χριστοῦ· ἀ- μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τὸ υἱοῦ τὸ ἀνθρώπου, ἐ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐ ἔχετ ἐ- ν ἑαυτοῖς ζωήν· ἐ πάλιν· ὁ τρώγων με τὴν σάρκα, ἐ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν μοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· ἐ πάλιν· ἐ ἄρτος δὲ, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μέ ἐστιν· ὧν ἔγω δώσω ὑπὲρ τὴ τ κόσμο ζωῆς· ἐπιτέθεικα, ἐ δοκεῖς, ἐ τὸν ἐνεργὸν λόγον σάρκα ὑφορμᾶν μόνον, ἐ ἀδυχῆς εἶ τὴν τοῦ νοητὸ ὑδρεῖαν κατιτιᾶν· ἐπεὶ τοίνυν ἀκόλου- θος ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀνθρωπίνῃ τὴν ἐνωθεῖσαν σὰρξ, ἡ ἀνθρωπίνῃ ἐ ἀλόγῳ ψυχῇ ἐ νοερᾷ ἐ ἀνθρωπίνῃ ἐ ἀντίκειται, σκέψαι ἐωτὴ ποίησα- τὴ ἀμφίβολε. καὶ σιωπᾶν συνεφωνεῖτε, ἵνα δοκῇ τὴ λόγε. οὐ κἀνθρωπος δὲ ἀπολεῖσθαι σῶζε ὀφεῖ- τὲς ἀγέλεις πατρῴε δοκεῖ· περιφέρεν μὴ ἐξαιρε- δόντος. ἀπτὸ δὲ μᾶλλον τὸ σὸ θεῖο τέτο λόγο ἀ- ὀξύτατον ῥῆμα φαεῖν, ἐκ ἀνθρώπε κεφαλὴ, λόγος ἐν ἀγγέλοις τὴν γοῦρε· ἐ τὴν ἀνθρωπίνῃ ἐ ἀλόγῳ ψυχῇ ἐ νοερᾷ ἐ ἀνθρωπίνῃ ἐ ἀντίκειται, ἐ

Part. III. Cap. IV. Ad Ephes. 4.

tira; sed ostellum, quæ intelligitur fieri ad professionem eleuejus hujusmodi negotii, quale fuerunt esse dicimus sub Cyro Persarum & Medorum rege: contra Babylonios enim ille duxit exercitum, infligatque ipsum in id Deo omnipotente, Dicitum est enim: *Hæc dicit dominus christo meo Cyro, cujus apprehendi dexteram.* Atqui ille vir cum esset idolorum cultor, nominatus est christus, ideo quod quasi unctus esset in regnum cœlesti suffragio, de ordinatus est a Deo, ut Babylonem vehementer expugnaret. Illud autem magis de Christo. Quotidiam enim propter Adæ prævaricationem regnaverat super omnes peccatum, & Spiritum ab humanitate discellerat, ob cujus causam in malis omnibus illa fuerat constituta; *opus* autem erat, ut rursus Dei misericordia in pristinum revocata, B Spiritum necessarium ipso habeam cum unigenito tum Dei Verbum, & cum terreno corpore terrenis apparuit. Fuit etiam liber a peccato, ut de in ipso, & in eo solo innocentiæ laudibus natura hominis coronata, Spiritus sancto diuretur, ac fic reformaretur ad Deum per sanctificationem. Transit enim ad nos quoque gratia

Ephes. 4. Rom. 5. Ioan. 1. Ioan. 16.

*Ef. 10. Ioan. 1.

correpta a Christo, qui est in Christo, nobis autem propinatus: idque non decet beatus David psallens ad Filium: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: ideo unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ.* Unctus est igitur exemplo nostro filius innocentiæ laudibus, ut ante dixi, & in ipso natura hominis illustrata, & digna jam sortiri Spiritum sanctum non dissentiam jam sortiri sanctæ, sed mansionem magis in ipso. Idcoque scriptum est, quod descendit quidem in eum Spiritus, manifestatum super ipsum. Dicitur ergo Christus Dei Verbum, quod propter nos suitis similis homo est factus, & in ipso fieri forma: & ungitur quidem humane secundum carnem, ungit autem divine sacos, eos nempe, qui in ipsum credunt.

Qualiter intelligi debet Emmanuel.

CAPUT II.

EMMANUEL nominatur Deus Verbum, quod Abrahæ semen apprehendit, & similitur ac non participavit carni & sanguini. Interpretatur autem Emmanuel, *Nobiscum Deus*. Confitemur autem sic fuisse nobiscum Dei Verbum, non localiter (in quo enim loco non est Deus, qui implet omnia?) nec quod adesse nobis conspicitur auxilii etiamne (dictum ab eius hoc modo ad Jesum: *Et scut eram cum Moysi, sta ero & tecum*) sed quod factus est in nostris, id est, in humanitate, non deseribit naturæ sua: incorruptibile est enim natura Dei Verbum. Certum quam ob causam, cum plene dicitur ad Jesum, quod, Sicut eram cum Moysi, sic ero tecum, non eo nominatur Emmanuel? Ipsa autem ratio est, " est cum illo necessa quo sanctorum fuisse dicitur. Ergo nobiscum fuisse esse dicimus Deum Verbum eo tempore, quo dicit Baruch: *Interea visus est, & inter homines conversatus est, & omnem ignorantiam delevit, & dans sam Israel pueri suo, & Israel dilectus suo. Ipse est enim Deus noster, & non comparabitur alius ad eum.*

Ἰσον μὲν γὰρ ἐκεῖνο τὸ θεῖον ὄνομα, φύσει, κοινὸν ἅπασι· ἀνθρωπίνῃ μόνῃ μετεσχὼν φύσει ἀνθρωπόπτωτος. ἐ πολλὴ τὶς ἀνωμαλία ἐν ἀμφοῖν.

Et quidem quidem ad Dei naturam pertinet, non eos tantum, quibus omnia, intercedit inter divinitatem & humanitatem, & ingens ea minis differentia naturarum.

Ad quæ proximitatem mysticam ecilicet, Deum Verbum quod nondum ad nos venerat vocabat, dicens in spiritu: *Urgeat dominic difficilis lange, desficis in opportunitatibus, in tribulationes?* Ergo non jam longe difficile, fed nobiscum fuit. Qui cum manifisci id quod erat, apprehendit Abrahæ semen, ut dixi. Accepit autem etiam fervi formam, & conspectus est homo interea, Christus vere & Emmanuel, eumdem nobis Christum dedignans; partim quod ab eius esset more nostro, humano hominis naturæ spiritum accipens, ut in sespso & primo, politus est enim primordium generis; rursum in Deus, qui unigenitus fuit Spiritus quoque in se credunt: partim quia fuit nobiscum secundum quas modo reddidi rationes, & in eo non facit certos filius prophetæ, dicens: *Ecce virgo in utero ac. Vocabitur, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel.* Cum enim sancta virgo & Spiritu quidem sancto pregnans esset facta, peperit autem secundum carnem Filium, tunc etiam Emmanuel dictus est. Fuit enim nobiscum per carnalem generationem incorporalis, & id erat quod per vocem David significabant: *Deus manifeste venit, Deus noster, & non silebit.* Exilisad opinor: *Ipse est qui sanctificat ipsos.* Locutus enim per prophetas, ut incorporale adhæc Verbum, adventi etiam corporalem.

Ioan. 1. Ioan. 16. Ioan. 16. Ioan. 1. Ioan. 1. Ioan. 1

Part. III. Cap. IX. mus, omni humana cogitatione unionis ejus modus videatur esse superior. Neque enim per ullum e supra scriptis modos facta est, sed ineffabilis est profus, & fortasse nulli penitus nota, nisi solis illi omnia scienti Deo. Nec minorum, & in hujusmodi cogitationibus vicinarum, rem res nostras, quomodo se habeant, inquirentes, ultra modum nostræ mentis earum comprehensionem esse confitemur. Quo namque modo animam hominis suo corpori adunatam esse intelligimus? quis est, qui possit exprimere? Sed si oportet, homines qui vix exigua intelligere folemus, & eloqui possumus, res adeo sublimes, & omnem intelligentiam, & orationem transcendentes, conjectabre; dicimus, quod decet quidem cogitare, quamvis ipsa veritate minor omnino sit oratio, talem esse unionem ipsius Emmanuel, quæ quidem quisque cogitare possit, esse hominæ animæ cum eso corpori. Anima enim omnia quæ sunt corporis, fua facit, licet per naturam proprium expers sit palloumque corporis, naturalium simul, & earum quæ artificiosa accidunt. Movetur enim corpus in conceptiscentiis naturales: & simul sensit proprer unionem incrassiles anima: & quamvis nulo quidem modo participet, tamen opus concupiscentiæ delectationem proprium dicit; & si forte corpus percutiatur, ac serto lacerentur, condolet quidem, quippe cum suum corpus patiatur, ipsa vero in sua natura nihil omnino patitur ex iis quæ inferuntur. Tamen super hæc quoque dicimus esse omnem ipsius Emmanuel. Nemo enim erat cum suo corpore unitam ei animam dolere, ut dum * timebat passiones, subditam servicem Deo fabnitteret, De Deo autem Verbo, simul passionem sentium percipere, nefas est dicere. Impassibilis enim Deus est, & nostrarum rerum longe dilimilis: sed nos tas quidem et eatni habenti animam rationalem, quæ patiente, ipse impassibiliter ea quæ animæ contingerent, cognoscebat: & * pellebat quidem, ut Deus, carnis infirmitates; suas tamen eas, tanquam sui corporis, * esse dicebat. Itaque cruciatile dicitur, & fatigatus esse, & passus fuisse pro nobis. Ergo Verbi unio cum humanitate facta, non irrationabiliter rebus nostris comparatur. Nam licet corpus naturæ est ab anima diverse, quus tamen ex utroque homo efficitur, & vocatur; ita etiam ex perfecta Dei Verbi subsistentia, & humanitate fecundum proprium rationem perfecta, unus est Christus, idem in eadem Deus simul & homo. Et sua quidem facit Deus Verbum, et ante illi, quæ sunt suæ carnis propria? quia ipsius est corpus, & non alterius. Communes autem facit tanquam cum sua carne divine potestatis sibi inexistentis operationes, ita ut possit etiam vivificare mortuos, & sanare infirmos. Quod si opus est exemplis etiam scripturæ divinæ adhibitis, tanquam in figuris moduum unionis demonstrare, age iis eamus.

De Carbone.

CAPUT IX.

Isa. 6. BEATIS Isaias: *Misum est*, inquit, *ad me Seraphim, & in manu habebat carbonem, quem sumpsit accepit de altari, & tetigit labia mea, & dixit: Ecce tetigit hoc, & auferet iniquitates tuas, & peccata tua mundabit.*

Part. III. Cap. X.

Ἀλλ' ὅμως ὅπερ τὰ κοῦ πάντα ἐν τῷ Θεῷ λόγῳ, κρείττων ὤφτται ἡ ἀνθρώπου διανοίας ὁ ἑνωτικὸς τρόπος. ἔγραφ τοιγὰρ ἐκ τῆς ἀρχαιότερον ἐστὶν, ἀνεξόμενος ὁ ἀόρατος ἐν τῷ ὁρατῷ σώματι, τὴν ἀνθρωπίνην ἐνεργεῖν, τὴν δὲ θεῖαν τὴν ἐν τῷ σώματι ἐνεργεῖν, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ἐν τῷ σώματι ἐνεργεῖν, ἀλλ' ὅτι μόνον τὰ τοιαῦτα ἐνεργεῖν ἐπιτρέπει ἑαυτὸν, ἃ οὐδὲν ἐκ τῆς τῶν σωμάτων ἐστὶν, τὴν δὲ τοῦτον ὀνομάζει ἀνθρωπίνη· ὅτι τε καὶ ἐμοὶ ἀντὶ ὅτου ἐν ἔχομεν ἐπιφανόμενον, ἡ ἐκφέρε ἐξῶν ἐκφανὲς ἐπέκεινα τοῦ καταλαμβάνειν ἀνθρώπου. τίνα γὰρ τρόπον ἐκείνοις ἀνθρώπῳ τῶν τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς τὸ ἴδιον σῶμα τυγ; τίς ὁ φόβος ἐκείνοις; οὐ γὰρ, μόνον ἡμῖν μόνον ἐστὶν ἀνθρώπου, καὶ ἀλλοτὶ ἐχόμενον, ἡ ἀνθρωπίνη ἐνεργεῖν, ἡ ἀνθρωπίνη μόνον καταπαλεμένοις, φεύγει, ὅτι φρέτοι ἐν ἐστιν· μόνον δ' τοῦτο τὴ ἀλαθείας ὁ ἔρως τοιούτου ἐστὶν τὴν ἑνωσιν τὴ Ἐμμανουὴλ, ὁποίαν τὸ ἀν λογιζεσθαὶ τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ψυχῆς ἀφῶ τὸ ἴδιον σῶμα. οὐκοῦν τὰ ὁ ἄνθρ τὸ ἐν σώματος, κρίνει ἐν φύσει ἰδίου καὶ ἐπτὰ ἀνθρ τὴ ἀνθρ πάθεν φυσικῶν τε καὶ ἐν τῷ ἐρῶν ἐπιγνωμῶν, κοπίτεα μὴ μὴ τὰ εἰς ὀλίγος τὸ σῶμα φυτικὰ, ἐν σωμαῖ ἀκοπὴ ἐν τὴν ἐνωτὴ ὁ ἐν σῶμα ψυχὴ· συμμετέχον ἡ κατ' ἰδίαν τρόπον, οὐκετὶ γὰ μόνον ἐπιθυμεῖν εἶναι τὸ ἡ ἀνθρ ἀνοιπτέρεται· καὶ ἡ κατηρεῖσιν τοιχρὸ τὸ σῶμα, & σεβόμενον ἀκοπὴ ἐν τὴν ἐνωτὴ ἐν τὴν ἰδίοις τὸ ἀνθρ τὸ σῶματος, ἀνὴ γὰ μόνον εἰς ἰδίοις φόστε ἐν ἀγτὶ πάθοι τὴ ἐπιτέρφ μόνον· τὴν φόστε ἐν ἀγτὶ πάθοι ἐπὶ τὴ Ἐμμανουὴλ τὴν ἐνωσιν. ὧν μὴ ὁ ἀνθρ κόμο, τὴ ἰδίοις σῶματι σωμαλγεῖν ἐν τὴν ἐνωσιν ψυχῆς· ἐπὶ σαλγεῖν τὴν ἀλγεῖν, ἀλλὰ ὁμοῦ τὸ Θεῷ ἀνῆρεν, ἡ ἐν τὴν ἀλγεῖν γνωρίσαν· ἡ ἐν τὴν ἀνθρ ἐν τὴν ἀνθρ τὴν ἀνθρ τὴν ἀνθρ

PART. III. CAP. XII.

de igitur, quemadmodum area tota inaurata fit auro puro & extra & intra. Unitum fiquidem fuerat fanctæ carni Deus Verbum, & id eft, ut opinor, arcam fuiffe extra inauratam. Quod vero & animam rationabilem, quæ corpori inerat, propriam fecerit, ex hoc apparet, quod & arcam intra inaurari præcepitit. Quod autem naturæ, five fubftantiæ inconfufæ manferint, hinc difcimus. Aurum enim fuperftitum ligno, manifte id quod erat, & dictatum eft lignum ipfa auri gloria, fed lignum effe non defit. Quod vero area in Chrifti accipitur imaginem, plurimis poteft probationibus declarari: & prefertim ipfa quæ funt ex Hebræi, quæremus ipfis requiem. Ait autem alicubi Chriftus: *Jobide, & parabo vobis locum.*

Num. 10.

Joan. 14.

Quod enim effet Deus Verbum, fuftus fit homo: nec homo fimpliciter nuda conpanifione honoratus, vocatus fit ad parem dignitatem Dei Verbi, five auctoritatem, ficut quibufdam videtur.

CAPUT XII.

DIVINUS Paulus magnum quidem ait effe myfterium pietatis; & vere res ita fe habet: *Manifeftatus eft enim in carne, cum fit Deus Verbum; juftificatus eft autem & in fpiritu:* nullo enim modo noftris videtur infirmitibus contineri, licet juxta nos homo fit factus; *non enim effect peccatum.* Apparuit autem & angelis: neque enim generationem ipfius fecundum carnem ignoraverint. Prædicatus eft autem & gentibus, quafi Deus homo factus: ita autem creditus eft in mundo. Probavit autem divinus Paulus, ita fcribens: *Propter quod mementote, quod aliquando nos gentes in carne, qui dicebamini præputium ab ea quæ dicitur circumcifio in carne manu facta, quia eratis illo tempore fine Chrifto, alienatis converfatione Ifraël, & hofpites teftamentorum, promiffionis fpem non habentes, & fine Deo in mundo.* Erant ergo gentes in mundo fine Deo, cum abique Chrifto effent. Venum quoniam agnoverunt eum, quia vere & natura Deum effe agnoverunt; ipfe quoque ab eo cognitus fum, fidem confitentes: *Et ipfe affumptus eft in gloria,* certe divina. Pfallit enim beatus David: *Afcendit Deus in jubilo.* Afcendit enim certe D cum corpore, nec in nuda deitate. Deus enim erat incarnatus. Credimus enim non in unum noftri fimilem, deitate per gratiam honoratum, fe cultorem effe hominis deteganti; fed in Deum ipfum, qui in feri forma comparuit, & qui vere fuit noftri fimilis, in humanitate tamen Deus remanfit. Deus enim Verbum, carne affumpta, non depofuit quod erat. Intelligitur autem idem Deus fimul & homo: & fidei quidem ratio ita fe habet, & recte quidem.

Sed fi forte aliquis dicat: Quid mali eft, fi intelligatur homo fimilis noftri apprehendere deitatem; ac non magis Deus homo fieri? Refpondemus, mille effe, quæ contrario poffint opponi, & gene etiam nutu lignificantia, nos oportere recte conftanter, nec credere ita effe. Age enim, ut ait alii difputationis, quæ cum carne facta eft, quæ cum carnem, & noftratum rerum naturam fuftinuerunt. Periclitata eft hominis natura, & in ipfa extremis, maledictione & morte damnata. Peccati laqueis irretita, eratque & in tenebris, & in umbra mortis, quæ eft natura & veritas, quæ ipfa fuftinuerat, & gratam. Quomodo igitur hujufmodi malis poterat liberari? An illud dicemus, quod fas erat humanitati divinam naturam apprehendere, quæ nefciret omnino qualis effet dignitas naturæ cœlestis, cum effect ignorantia tenebris occupata, & fpem effectum illius inquirens? Quomodo poterat fieri, ut apprehenderet fanctam naturam, & accipere gloriam, quam nemo invenit, nili accepit? Cognefcamus enim quod cognovit fortuna, & fcierit apprehendere domtaxat; quis eft qui docuerit? *Quomodo enim credent, nifi audierint?* Ceterum non id eft apprehendere deitatem, & cognoscere ei gloriam vaperet: ergo decentius fit, & recte quidem, ita fentire, quod fervare voluere id quod peterant, defcendens ad nos Deus Verbum, per quod omnis, in id fe quod non erat immitit, ut de hominum natura id quod non erat fteret divinæ majeftatis dignitatibus per adunationem nitefcens, quæ fublegatus eft magis ultra natura, quam quæ naturam invenitur, & naturam Deum. Convenerat erat, ut ipfe nobis fimilitudinem apprehenderet corruptibilem, ut eam perfecte liberaret convenieni erat, qui fuftinuerat, cum peccatorum conformari, ut peccata compefceret. Quemadmodum enim ubicumque lux fuerit, caligo interit tenebrarum: ita etiam immortalitate peccatum, omnia cernere poffit lightiva difcedet; & præfente eo qui peccatum non novit (qui etiam proprium corpus efficit quod eft * in peccatum) cedet omne peccatum.

Quod vero Verbum, cum effet Deus, factum fit homo, & non magis homo delicatus intelligatur Chriftus, etiam ex facris literis ex aliorum dere. Ait ipfe beatus Paulus de unigenito: *Qui cum in forma Dei effet, non rapinam arbitratus eft, ut effet æquali Deo; fed fe exinanivit, formam fervi accipiens, in fimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo: humiliavit fe, factus obedens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propterea & Deus illum exaltavit, & donavit eis nomen, quod eft fuper omne nomen, ut in nomine Jefu Chrifti omne genu flectatur, cœleftium, & terreftrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quod dominus noftri Jefus Chriftus in gloriam Dei Patris.* Quem igitur dicemus in forma effe & habitu, & ifta Patris, & hæc non rapinam arbitratum, fed defcendifle magis in extantis, & in formam fervi, & fe humiliatum, & in fimilitudine noftra factum? Si hinc fum factum ex muliere & hudum & folum, tunc ido is erat in fonna & æqualitate Patris, quemadmodum habebamus mandatum, ut intelligatur extantius? vel ipfa ante poliitat, cellunqitae femet humiliafle dictur? vel quomodo in fimilitudine hominum factus eft, qui id erat antea per naturam, * cum non id factus effe forte dicatur? Ubi autem magis extinantius eft, affumens plenitudinem deitatis? vel quomodo non fit factus abfimilitus, qui in gloriam fuperiam afcenderit? Igitur non hominem Deum factum dicemus; factum autem magis effe in extpanitione propter humanitatem Dei verbum, quod erat in æqualitate Patris & forma. Extinantius ipfe, cum etiam hoc modo propter fimilitudinem noftram, cum effet plenus, ut Deus: humiliatus eft propter carnem, cum a divinæ majeftatis fuftigio non difcedat, fedem enim habet altiffimam; factus eft in fimilitudine hominum, cum fit ejufdem formæ cum Patre, ut cujus eft figura fubftantiæ. Verum quoniam femel factus eft juxta nos, abfimilitus dicitur & cum extuerit gloriam deitatis, quam paperunt quidem habebat, quafi proprium: alio tamen pacto in ea fuit propter humanitatem. Dominus enim nominum effe creditur etiam cum carne. Fleftitur autem ipfi omne genu, & id non ad dolorem, vel contumeliam patris, fed magis ad gloriam. Gaudet enim & gloriatur, dum ab omnibus Filius adoratur, ficet factus fit fimilis noftri. Scriptum eft autem rurfum: *Non enim angelos apprehendit, fed femen Abrahæ apprehendit; unde debuit per omnia fratribus affimilari.* Ecce femen Abrahæ apprehendit; * verum quod Deus eft & non homo nefcio quis noftri fimilis deitatem apprehendit, & ipfe nobis affimilatur; & nunc, cum pater frater ut bonus, non nos ei, quantum eft ad deitatis naturam. Et rurfus: *Quoniam puri communicaverunt fanguini & carni, & ipfe fimiliter participavit ipi; ut per mortem deftruerret eum, qui habebat potentiam mortis, id eft diabolum, & liberaret*

Hebr. 1.

Ibid.

Hebr. 2.

Ibid.

Ibid.

Hebr. 2.

Ibid.

Hebr. 2.

Ibid.

Hebr. 2

Part. III. Cap. IV. 1413. Ex. 4.

permittebat, & quasi paulatim divinitatis sue volebat gloriam declarare, & cum corporis natura etiam sua extendere, non quod novum videretur, ideque nonnullos nimia novitate perterreret; ne tum præfertim sic quoque dicerent:

Joan. 5. *Quomodo hic literas sciit, cum non didicerit?* Ecquidcunque quilibet est augmentum, & profectus gratiæ & sapientiæ, humanitatis magis mensuræ convenit; ipsum vero Deum Verbum per suam naturam perfectissimum confitemur, non egenum profectus, non lapsentia, non gratiæ. Ipsum enim creaturæ & sapientiam, & gratiam, & bona omnia imperit. Atq; Deus passus ille dicatur, passus autem ratione dispensationis ipsius; tamen dicitur, & recte quidem, quia corpus passum est, & quod in corpore patiente erat ipse, qui pati non poterat. Impalibilis quia est ut Deus: quatenus tamen ad convivialorem petulantiam pertinuit, passus est, si pati poßet. Ergo quoniam nobis similis factus est unigenitus, quotiescunque homo nominatur a divina scriptura, intuemur dispensationem, sic Deum ipsum naturam quoque confitemur.

Exempla divinæ scripturæ, quod Dei Verbum & homo factum manserit Deus.

CAPVT XIV.

Gen. 18. Ait alicubi Deus ad pontificem Moysen: *Et facies propitiatorium impositione aurei pari, duarum cubitorum & dimidii longitudinem, & cubiti unius & dimidii latitudinem. Et facies duos cherubim aureos ornatos, & impones illos ex utroque latere. Cherub unus de latere hoc, & cherub unus de latere ipso propitiatorii. Et facies duos cherubim super duo latera: erunt cherubim extendentes pennas a sursum, super obumbrantes pennis suis super propitiatorium; & vultus eorum adinvicem respicientes propitiatorium erunt.* Animæ certissimum id fit, Deum Verbum etiam in humanitate Deum manisse, & in sua gloria & majestate, esse propter dispensationem ipsius se similis nostri. Propitiatorium namque per fidem factus est nobis Emmanuel. Id autem nobis comprobavit

1. Joan. 2. sapientissimus Joannes dicens: *Filioli, hæc scribo vobis, ut non peccetis; sed & si quis peccaverit, consolatorem habemus apud patrem, Jesum Christum ipsum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris.*

Rom. 3. Nec etiam Paulus: *Quem proposuit*, inquit, *Deus propitiatorem in fide in sua sanguine.* Ceterum certe cherubin circumstantia propitiatorium, superobumbrantia quidem pennis, conversa autem ad propitiatorium, & pene nutui dominico ceduntur intendentia. Dei enim vultus, ipsa tantum respicit sancta cœlestium spiritum multitudo, & nunquam Dei fastitur aspectus: Ita Filium propheta Isaias vidisse dicit in fede abiithna & eminentissima, circumstantibus seraphim, & ubi sequentibus ei et Deo.

Aliud, de virga Moysis.

CAPVT XV.

Exod. 7. DESTINABATVR aliquando divinus Moyses, ut Israel ab Ægyptiorum violentia liberaretur, verum quoniam necesse erat, eos qui sub illis fuerant servitutis insolitæ, prius doceri quod Deus transfert reconciliatus, prodigia eum facere [illegible]. Plerumque enim miraculum non adhibitum [illegible]. Ait igitur Moysis ad Deum omnipotentem: *Ecce autem non credideritis mihi, neque obaudieritis vocem meam, dicentes: Non apparuit tibi Deus; quid dicam illis? Dixit deinde dominus: Quid est hoc, quod est in manu tua? Respondit: Virga. Et ait illi: Projiciem illam in terram. Et facta est serpens, & fugit Moyses ab eo. Et dixit dominus ad Moysen: Extende manum tuam. Et apprehende caudam. Et facta est virga in manu sua. Et dixit illi: Ut credant tibi, quia apparuit tibi dominus Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob.* Animadverte in his natura & veritate Filium Dei, tanquam quædam virga fit Patris. Virga autem ingens est regni. In Filio enim habet omnipotentem terrarum. Denique etiam dicit David: *Virga nui tuus*, inquit, *Deus in sæculum sæculi; & virga æquitatis, virga regni tui.* Sed eam projicit in terram, id est, corpore terreno circumdedit, sive per humanitatem mitit in terram. Tunc enim in similitudinem factus est malignorum hominum Jesiliceet. Malignitatis autem signum est serpens. Quod autem vertim fit, hinc dicitur. Ipse enim dominus noster Jesus Christus, in imaginem & figuram dispensationis factæ curam carne, pro serpente accipitur aneo; quem erexit Moyses: *Et fiet*, inquit, *Moysi exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: ut omnes qui credunt in ipsum non pereant, sed habeant vitam æternam.* Quemadmodum enim pertinent factus ex arte, salutis esse repletitibus cantia; (sanabantur enim in eum respicientes) eodem modo etiam dominus noster Jesus Christus eis qui eum videnti quidem in similitudinem malignorum, in quod factus est homo, non ignorant tamen quod Deus sit vivificus, causa erit vitæ & dat posse animalia venenosa vitare, id est, contrarias potestates. Id quoque hujus rei figura fit, quod Moysis virga aliæ devorarent, quas in terram magi projecerant. Igitur virga quidem in terram projecta est, non tamen serpens remansit: [illegible] Nam liget facta fit, ut antea dixi, in similitudine nobis Patris virga, id est Filius, per quam habet omnium potestatem; hæc tamen impleta dispensatione revolvit in colorem: & fuit terram tamquam in mare Pa- Mat. 16. tris, virga æquitatis ac regni. Sedet enim ad dexteram genitoris sui propria majestate, fedes altissimas obtinens de cum carne.

Aliud, de manu Moysis leprosa, & integra sanata.

CAPVT XVI.

Exod. 4. DIXIT autem ad eum iterum dominus Deus, *Introde manum in sinum tuum: & introivit manum in sinum suum: & protulit manum de sinu suo: & facta est manus ejus tamquam nix. Et dixit iterum: Infer manum tuam in sinum tuum. Et introivit manum in sinum suum: & protulit de sinu suo, & iterum reversa est in colorem carnis suæ.* Manum & dexteram Dei & Patris, Verbum & Filium ejus divina scriptura nominant. Induxit enim ipsum dicentes: *Ego enim in ea mea firmam eam.* Nec non etiam David divinos cantat: *Verbo Domini cœli firmati sunt.* Certe igitur, in sinu quidem Moysis adhuc manum ejus occultatur, dum dum factum leprosam, prolatamque, fit latitudinem prolatam factam; deinde nuta Filium, & rursus protolatam, & de cetero, in [illegible]. *Restituta est enim*, inquit, *in colorem carnis ejus.* Ergo quum filii quidem erat in sinu Patris Deus Verbum, divinitatis natura fulgebat: verum quoniam aliquo modo extra fuerat per incarnationem, [illegible] humanitatem; *Factus est in similitudine carnis peccati.*

Rom. 8. 3. Isa. 53. 1. Cor. 15. Gen. 1. Mat. 16.

Isai. 11.

Psal. 44.

Exod. 4.

Exod. 7.

Exod. 4.

Rom. 3.

Psal. 118.

Rom. 8.

Rom. 8.

Rom. 8

Aliud.

Cap. V.

CAPUT XXI.

Ps. 117. 2. Thes. 1. A *Vbi enim sunt tres firmo domini, non liquet Macedonis & Achaiæ, sed in omnibus, fides nostra quæ est de Deo, exivit.* Ecce iterum in Deum fidem factam esse commemorat, cum etiam Christus dicit: *Qui credit in me, habet vitam æternam.* Nam fermonem domini, prædicationem dicit de fcipio.

Jacob. 6.

Aliud.

CAPUT XXII.

Ibid. 1 *Vt enim filii interiorem nostrum ad vos, quomodo non inanis fuit: sed ante multa passi, & contumeliis affecti, sicut scitis, in Philippis, confisi sumus in Deo nostro loqui ad vos evangelium Dei.* Ecce loquenti in Deo, Dei evangelium memorari, qui prædicat gentibus Christum.

Aliud.

CAPUT XXIII.

Ibid. 3. R *CORDAMINI, fratres, laborem nostrum & ærumnam; nolle ab Deo operantes, ne quem nostrum graveremus, prædicavimus evangelium Dei inter vos.* Et iterum: *Properera & me gratias agimi Deo sine intermissione, quoniam cum perceptisitis a nobis verbum auditus Dei, excepistis non ut verbum hominum, sed, sicut est vere, verbum Dei, qui operatur in vobis qui credidistis.* Nonne evidenter evangelium Dei, & Dei verbum, prædicatum de Christo commemorat. Quippe id omnibus manifestissimum est. *Apparuit enim gratia Dei salutaris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem & secularia desideria, sobrie, & justè, & pie vivamus in hoc sæculo: expectantes beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei & salvatoris nostri Jesu Christi.* Ecce Deus & magnus planissime nominatus est dominus noster Jesus Christus. Ipse est enim cujus adventum gloriæ expectantes, sobrie vivere, & irreprehensibiliter festinamus. Sed si est homo theophorus, quomodo sit magnus Deus? vel quomodo beata est spes in eum? sequidem vetus est prophetia Jeremiæ, dicens: *Maledictus qui spem habet pontis in hominem.* Neque enim Deum ipsum possis efficere, ut ante dixi, Deum portando. Denique docent nos, quid impediat, alios etiamsi omnes deos effe adorandos, qui in se habuerint Deum; Deum autem & magnum, & beatam habentem illuminationem, Christum nominat beatus Paulus, qui inventur dicens de Judæis & de Emmanuele: *Quorum patres, & testamentum, & promissiones; ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula sæculorum amen.* Quod verò secundum divinam revelationem, perspicuum est, ipsa dicente: *Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Hierosolymam cum Barnaba, assumpto etiam Tito. Ascendi autem secundum revelationem; & exposui ei evangelium, quod prædico in gentibus, seorsum autem his qui videbantur aliquid esse; ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem.* Christum prædicans gentibus et Deum, divinum nominat ipsius aliquid esse videbantur. Ascendit per revelationem Hierosolymam, & exposuit his qui videbantur aliquid esse, id est, sanctis apostolis, ne forte in vacuum currat, aut cucurrerit. Cum vero ab Hierosolymis descendisset, & rursus Antiochiam pergebat interfuisse, enunciavisse aliquid ex suorum Deum esse verbum, quod Deum continet, Christum. Aliqui tribus quibus-

Ibid. 4. Ibid. 5. Ibid. 6. Ibid. 7. Ibid. 8. Ibid. 9. Ibid. 10. Ibid. 11. Ibid. 12. Ibid. 13. Ibid. 14. Ibid. 15. Ibid. 16. Ibid. 17. Ibid. 18. Ibid. 19. Ibid. 20. Ibid. 21. Ibid. 22. Ibid. 23. Ibid.

PART. III. CAP. IV. 27.

datus est principatus, & honor, & regnum; & omnes populi, tribus, & linguæ ipsi servient: potestas ejus, potestas in æternum, quæ non transgredietur, & regnum ejus non corrumpetur. Audis quemadmodum non hominem se vidisse simpliciter commemorat, ne unus ex nobis & juxta nos Emmanuel esse credatur, sed quasi filium hominis? Cum enim

Philipp. 2.

Verbum natura sit Deus, in similitudine hominum fuit, & inventus est habitu ut homo, ut in eodem utrumque intelligatur: & neque homo nudus, nec Verbum absque humanitate vel carne: tamen ei principatum & honorem, quem semper habebat, datum esse commemorat. Ait enim, quod *omnes*

Dan. 7.

populi, tribus, & linguæ ipsi servient. Cum igitur etiam in humanitate positum unigenitum Dei Verbum, servientem habeat creaturam, & Patris principatum & suum; peperit autem secundum carnem ipsum sancta virgo, quomodo non intelligitur sancta virgo θεοτόκος?

De Christi passione: & quod utile sit, quod secundum aliud & aliud de uno & eodem dicitur, nec dividimus in duo.

CAPUT XXVII.

Hebr. 2.

Sanctus Paulus salutarem passionem nobis exponit. Ait namque: *Nunc gratia Dei pro omnibus gustavit mortem*. Nec non etiam: *Tradidi*

1. Cor. 15.

enim vobis in primis quod & accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas, & quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die. Ad

1. Petr. 4.

hoc etiam sapientissimus Petrus; *Christo*, inquit, *passo pro nobis carne*. Cum unum igitur credamus dominum nostrum Jesum Christum, id est, in humana forma conspectum, sive hominem factum juxta nos Deum Verbum; quonam modo & passionem ipsi deputemus, & impassibilem servemus ut Deum? Ergo passio quidem dispensationis erat, sua quidem ducente Deo verbo ea quæ sunt propriæ carnis, propter inenarrabilem unitatem; manente vero extra passionem, quantum ad ipsius naturam pertinet. Impassibilis enim Deus est. Neque id mirum, cum & ipsam animam hominis videamus, si quid corpus passum fuerit, extra passionem quidem manentem, quantum pertinet ad naturam suam; attamen non extra passionem esse intelligi, eo quod proprium sit corpus ipsius, quod patitur: & licet incontigua sit & simplex, tamen id quod patitur, non alienum est. Sic intelliges etiam de Christo omnium salvatore. Utar autem exemplis, quæ quasi per ænigmata nobis possunt ostendere, quod communicarit quidem passioni unigenitus, quantum pertinet ad * familiaritatem corporis sui, manserit autem passionis expers ut Deus. Denique Deus omnipotens prodigia sapientissimo Moysi jubebat efficere, ut crederet ei Israel quod esset missus a Deo, & ut a violentia liberaretur. Ait autem: *Et accipies aquam de flumine, & effundes super terram, & erit aqua, quam accipies a flumine, sanguis super terram*. Inquimus autem, quod aqua quidem figura sit vitæ, & quod sit per naturam vita Filius, ex Patre tanquam ex flumine exiens ejusdem substantiæ. Ratione itaque omnia vivificat. Sed cum aquam, inquit, effuderis super terram, erit sanguis. Ergo cum factus est caro de terra, id est [illegible] e terra carnem sibi circumdedit, tunc in ca[illegible] nostræ similem dicitur passus, licet per na[illegible] vita.

* οἰκειότητα

Exodi 3. Exod. 4.

Levit. 13.

In Levitico [illegible] pollutum quidem & immundum leprosum [illegible], ita quod eum de castris ejici præcipit oportere; & si sanus fuerit a morbo, hoc eum pacto purgare. *Et accipient purgati duos pullos mundos, & lignum cedrinum, & coccum, & hyssopum; & præcipiet sacerdos, & occident pullum unum in vas fictile, in aqua viva, & pullum, qui vivit, accipiet illum, & lavabit in sanguine pulli occisi in aqua viva, & asperget super eum, qui purgatus est a lepra, septies; & mundus erit*. Reddit quidem nos mundos, & pollutionum sordes abluit, & carnalis concupiscentiæ mortalitatem repellit sanguis pretiosissimus Christi, & purgatio baptismatis sacrosancti. Ceterum illud aspice. Omittentes enim scriptorum vim subtiliter examinare, quod mysterio expediat in præsentia memorabimus. Pullis duobus comparat Christum, non quod duo sint Filii, sed quod unus potius ex duobus, ex divinitate & humanitate in unitatem collatus. Mundi autem pulli; neque enim fecit peccatum dominus noster Jesus Christus, sed erat Verbum sanctum & divinitate & humanitate. Volucribus vero comparatur, quod quasi in sublimi sit super terram, & a cœlo desuper. A cœlo enim est homo Christus, licet carnem sancta virgo pepererit. Quomodo igitur desuper de cœlo? Deus enim Verbum, quod est desuper & ex Patre, carnem ex virgine sancta accipiens, & eam suam propriamque existimans, tanquam si eam desuper de cœlo detulisset, dicebat: *Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo filius hominis*. Ea enim quæ sua sunt, propriæ carni semper attribuit: adunatum vero semel jam cum ipsa, unum scilicet æstimabatur. Ceterum vide, occiso uno pullo, lavari quidem alterum ejus sanguine, tamen non emori. Et quid hoc sic? Vivebat enim Verbum, licet sua caro fuisset emortua, & communem passionem esse ducebat propter adunationem & familiaritatem quam habebat cum carne. Igitur ipse quidem vivit ut Deus: corpus vero tanquam proprium faciebat, & in se familiariter accipiebat corporis passiones, cum ipse nihil in natura propria pateretur. Prodest igitur & necessarium est, si in uno Christo id accipiamus, quod secundum aliud & aliud de uno eodemque constituatur, & quod in duo dividi non permittatur. Est autem tale, quod dico. Natum esse secundum carnem ex muliere dicimus Deum Verbum, quamvis omnibus ipse præbeat nasci, & ad nativitatem, quæ nondum nata sint, vocet, secundum aliud & aliud. Natus est enim, eo quod homo nostri similis intelligatur: vocat autem ad nativitatem omnia, eo quod natura sit Deus. Scriptum est autem de ipso; *Puer proficiebat, & confortabatur, & implebatur sapientia & gratia*: cum natura sit perfectus ut Deus, & ex sua plenitudine spiritalia sanctis impertiat; & ipse sit sapientiæ dator & gratiæ. Quomodo proficit puer, & sapientia impletur & gratia? secundum aliud & aliud. Cum sit enim idem ipse homo simul & Deus, propter unitatem quidem propriam ducit humana; est autem perfectus, & sapientiæ & gratiæ dator, ut Deus.

ANNO CHRISTI 431. Levit. 14. 1. Petr. 2. Joan. 3. Luc. 2.

Nuncupatus est etiam primogenitus, & unigenitus. Sed si quis vim ipsam scrutari voluerit dictionum, primogenitus est qui est inter fratres plurimos primo genitus: unigenitus vero, ut unigenitus, non jam primogenitus, nec inter plurimos fratres. Et est ipse & hoc & illud. Et quomodo? Ergo secundum aliud & aliud. Primogenitus enim, ut inter plurimos fratres, propter humanitatem: Unigenitus porro idem, ut solus ex solo Patre natu[illegible] Deo. Sanctificatus fuisse dicitur per Spiritum, cum ipse sanctificare soleat accedentes. Baptizatus est secundum carnem, qui in Spiritu sancto baptizabat. Quomodo igitur idem & sanctificat & sanctificatur, & baptizat & baptizatur?

ANNO CHRISTI 431.

& baptizatur? Secundum aliud porro & aliud. Sanctificatur enim humane, sic etiam baptizatur: sanctificat autem divine, & baptizat in Spiritu sancto.

Αὐτὸς ἐγείρων τοὺς νεκροὺς, ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται· καὶ * ζῶν κατὰ φύσιν τυγχάνων, ζωοποιεῖσθαι λέγεται. καὶ πῶς τοῦτο; κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο. ὁ γὰρ αὐτὸς ἐγήγερται μὲν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιεῖσθαί τε λέγεται κατὰ σάρκα, ζωοποιεῖ δὲ καὶ ἀνίστησι τοὺς νεκροὺς ὡς Θεός. πάσχει καὶ οὐ πάσχει, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο· πάσχει μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως σαρκὶ, καθὸ ἄνθρωπος· ἀπαθὴς δὲ ἐστι θεικῶς ὡς Θεός.

* ζωὴ ὢν

Cum ipse suscitet mortuos, resurrexit a mortuis: & cum sit per naturam vita, vivificari dicitur. Hoc quoque quonam modo? Secundum aliud nempe & aliud. Ipse enim * resurrexit quidem a mortuis, & vivificari dicitur secundum carnem; vivificat autem & suscitat a mortuis, utpote Deus. Patitur, & non patitur, secundum aliud & aliud. Patitur autem * humana carne, eo quod homo sit: impassibilis autem divine manet ut Deus. Adoravit ipse nobiscum: *Vos enim*, inquit, *adoratis quod nescitis; nos adoramus quod scimus*. Adest etiam adorandus. Flectitur enim ipsi omne genu. Hoc quoque secundum aliud & aliud. Adorat enim, quia naturam assumpsit quæ debeat adorare: adoratur autem porro idem, quasi major adorante natura, eo quod intelligitur Deus.

* excitatus quidem est a mortuis,
* humane
Joan. 4. Philipp. 2.

Adoratione vero non est dividendum in hominem seorsum, & Deum seorsum: nec vero tanquam Deo conjunctum æqualitate dignitatis & divisis substantiis, cum ipso adorari dicimus hominem. [illegible] impietatis plenissimum est. [illegible] incarnatum Dei Verbum; ita tamen, ut credamus corpus ei adunatum, animam juxta * habuisse rationalem. Neque enim Deus omnipotens duos primogenitos præcipit oportere tam a nobis, quam a sanctis angelis adorari; unus est enim, qui est introductus in orbem terrarum. Et si introductionis modum curiosius perscrutemur, carnalis dispensationis mysterium inveniemus. Introductus est autem in orbem terrarum tunc, cum factus est homo, licet natura sua distare ab orbe longissime videatur, & in divinitatis eminentia vere esse credatur. Alius est enim præter elementa creator ipsorum. Ergo super ea quæ ipse condidit, secundum naturam est, quod natura sit Deus. Unus tamen, ut ante dixi, adorandus est, & tunc cum in multis fuerit fratribus: tunc enim propterea dictus est primogenitus. Unum Filium adoravit cæcus a nativitate sua, cum præcipuo mirabilique modo sanatus est. Nam *cum invenisset eum*, inquit, *in templo Jesus; dixit: Tu credis in Filium Dei? Ille autem dixit: Quis est domine, ut credam in eum? Christus vero ei seipsum cum corpore demonstrabat: Et vidisti quidem eum, & qui loquitur tecum, ipse est*. Vides, quod singulari numero utatur, non permittens Deum & hominem seorsum intelligi? Imo vero, & si quis hominem nominaverit Emmanuelem, minime quidem communem hominem significavit, sed Dei Verbum adunatum nostræ naturæ; sicut unum hominem adoravere beati discipuli, cum eum videntes miris modis inter aquas ambulare, adorant, dicentes: *Vere Filius Dei es*. Si vero hominem cum Deo coadorari dixerimus, divisionem spatiosissimam inducemus. Σὺν enim semper, quod Latine est, Cum, si in significatione unitatis quæ est per compositionem, ponatur, duo omnino cogit intelligi. Quemadmodum enim nemo sibi convivere dicitur, neque concœnare, aut coadorare, vel coambulare (duarum enim personarum significationem inducit præpositio verbo præposita) ita etiam si quis coadorari hominem cum Deo dixerit, duos plane Filios dicit, & eos esse disjunctos. Unitatis enim ratio si in sola dignitatis æqualitate sive auctoritatis intelligatur, non esse vera convincitur: idque a nobis jam pluribus ante probatum est.

* al. nos
Hebr. 1.
Joan. 9.
Matt. 14.

PART. III. CAP. IV. 28.

Adversus illos qui ajunt, quod sola relatione Deum Verbum deceant humana.

CAPUT XXVIII.

Garriunt nonnulli de carnis dispensatione Unigeniti, & venerabile & magnum ac supernis spiritibus amabilissimum mysterium, per quod etiam salvati sumus, ad sensus fragiles deferentes, decus contaminant pulchritudinemque veritatis, cum eos oporteat si quid non recte habere videatur, roborare conari, sed & magis inspicere subtili acutoque mentis oculo sacrarum propositum literarum, atque rectum ita iter ingredi, sectantes ea quæ patres sanctissimi examinarunt, qui sancti Spiritus illuminationibus eruditi sanxere nobis symbolum fidei. Dicunt autem, ipsum, quod ex Patris substantia inæstimabiliter natum est, Deum Verbum, per quod omnia facta sunt quæ in cœlo & quæ in terra, propter nos homines & nostræ salutis causa descendisse, carnem factum, passum, ascendisse in cœlum, venturum per tempora, judicare vivos & mortuos. Verum nonnulli sunt, doctos se esse scientesque opinantes, & supercilio & tumore inflati, qui si hæc verba audierint, derident, & ea quæ tanquam recte sunt dicta, deliramenta magis existimant; cum præ[illegible] credamus, illuminatione Spiritus sancti patuisse sanctis patribus scientiam veritatis. At illi, tanquam si soli possint meliora sentire, non ipsum existimant unigenitum Dei Filium: quod est ex substantia ejus Deum Verbum, passum esse sua carne pro nobis humane, licet eo quod Deus intelligitur, in sua natura habeat ut pati non possit: hominem autem seorsum & separatim componentes, qui est ex sancta virgine procreatus; deinde ei, quantum ipsis videtur, modum gloriæ tribuentes, adunatum fuisse dicunt Verbo Dei & Patris: & rationem adunationis exponentes, donatam esse ipsi dicunt a Deo æqualitatem dignitatis sive auctoritatis, & ut simili appellatione & Christus & Filius dicatur & dominus. Sin vero etiam passus esse aliquid dicatur homo qui ab ipsis excogitatur, oportere ajunt in ipsum Deum Verbum referri, eo quod conjunctus sit ipsi æqualitate dignitatis, cum naturis diversis unusquisque id sit, quod est.

Matth. 4. Joan. 4. Matth. 14. Joan. 19.

Explanabo autem vim sententiarum, quantum ipse valuero, sacrarum literarum exempla proponens. Esuriit, Christus, itinere fatigatus est, dormivit, ingressus est in naviculam, pulsatus est a ministris verberibus, a Pilato flagellatus est, sputamina militum excepit, qui lancea latus pungentes, acetum mixtum felle ori ejus obtulerunt: gustavit autem & mortem crucis, passus & alia convitia Judæorum. Hæc omnia homini quidem contigisse commemorant, referri vero in Filii * veri personam. At nos credimus, sicut in unum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem, ita etiam in unum dominum nostrum Jesum Christum Filium ejus: dividere vero seorsum in hominem Emmanuelem recusamus, & seorsum in Verbum. Scientes autem, quod Verbum factum sit juxta nos homo, vere ipsum eumdemque dici-

* al. Dei

Part. III. Cap. IV. 28.

dicimus Deum de Deo; humane vero hominem ex Maria non ex muliere. Affirmamus autem, propter familiaritatem, quam quidem cum infirmitates fuisse perpessum; servasse vero naturæ suæ impassibilitatem, eo quod non homo erat solum, sed idem etiam Deus natura. Et quemadmodum ejus proprium corpus ipsius, ita etiam naturales corporis & inseparabiles passiones, nec non ea quæ ex illata sunt penitentia nonnullorum, Patiebatur autem impassibiliter, qui non idcirco se humiliavit, ut effectantum similis nobis, fed quia, ut ante dixi, naturæ fuæ, ut ifti omnibus fuperior, referavaffet. At fi dicteremus, quod per converfionem vel commutationem naturæ fuæ in naturam tranfitus carnis, necefte erit omnibus modis nos vel invitos confiteri, arcanam divinamque naturam fuiffe paffibilem. Sin autem manfeit incommutatus, idcirco ipsa non homo fit factus, & eft proprium confiteris naturæ, ut pati non poffit; deinde per adunationem ipsius fuerit corpus paffibile patiur corporis patientie, eo quod ipsius fuffe dicitur proprium; manet vero ipfe impaffibilis, eo quod ipsius eft porro proprium, ut pati non poffit. Et fi glorificatus eft Emmanuel per paffionem, ut ipfe dicit, cum pro nobis pretiofam crucem effet paffurus: *Nunc glorificatus eft filius hominis*; cur paffionis ipsius proprium nomini tribuentes folum habentis conjunctionem cum eo in æqualitate dignitatis, non erubefcunt? Nam, ficut ipfi confituntur, conjunxit fibi fecundum voluntatem Patris & complacitum, hominem; fimiliter & cum fuæ gloriæ parem effecit, & concefft ut fimili appellatione Christus & Filius & Deus nominetur & dominus. Ergo neque incarnatum eft vere Verbum, nec prorfus homo eft factum; & forte etiam falfos mendaceffque dicere doctores fanctos mundi totius, nullum patriatur detrimentum. Aut enim dicitur, imo magis procedant in medium, probaturi, quod conjunctionis quæ ab ipsis inducitur, modus habeat vim, & idem Verbum hominem factum; aut fi ea non ita habere exiftimant, quare conjunctionis cobitis incomprehenfe modum excogitant, veritate negleta; cum deceat eos dicere, humanitati noftræ adunatum fuiffe Dei Verbum & Patris? Ita enim earne quidem proprie intelligitur paffus hominem; quemadmodum vero pertinet ad divinitatis naturam, moleftæ omnis expers, ut Deus.

Quod vero relationem nominantes, quæ nefcio quo modo ab ipsis repeta eft, glorie derivabant Emmanuel, quodque cum wix unum fanctorum efficiant prophetarum, & quod inter meniorias conftituant plurimorum, in eoque protul dubio expiuntur, probabo porro, divina fcripture testimonia exemplis. Murmurabat aliquando in deferto adverfus Moyfen & Aaron populus Ifrael, dicens; *Utinam mortui effemus, perinffi a dominio Egypto, cum fedebamus ad olias carnium, & edebamus carnes, & ufque ad faturitatem*. Dicit deinde fapientiffimus Moyses (erat enim confequens tamen temere impatientes confitutæ:) *Nos autem qui fumus? Non quæ nim adunaffum nos? Non enim vofter, fed ad Dominum Deum*. Regnabat autem per illa tempora etiam Deus omnipotens per fanctos prophetas in populo Ifrael. Ifti autem in hoc etiam paffiffimi

Part. III. Cap. IV.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ὃν ἐπεσκόπει ἐν τῇ Ἐφεσίνῃ Σύνοδῳ τῶν τῆς Θεοῦ Λόγου τὴν σάρκα τῶν πατέρων.

Ἡ Θεία γραφὴ φιλόσοφον ἡνωμένα, ὡσαυτῶς κἀξιόβλητα τὸν τῆς ἁγίας νοῦ, κατεκρούσατο ἀνοήτε τὸν ἀθέων λόγον, ἀεὶ τὴν ἑαυτῆς ἀγάπην ἐπιδεικνυμένη τοῖς τὴν ἀλήθειαν γνωριζόσι τὴν ἐν Χριστῷ, ἤτοι ὁ πατὴρ τῷ ἑνὶ Θεῷ δοξολογοῦντα. Ὑπεμώνησε τοίνυν ἀποκαλύψει, ὁ κύριος ἀνοίξας σοι, τὴν γεγραμμένην. Ὑπεμώνησε δὲ φησι τὸν τῆς ἀθέτε γνώσεως διεκόλεις ἀφαιρεῖμαι, ὅμως ἀρνήσεις καὶ ἀπολόγησις, ἡ δὲ χρεῖαμα ἀπῆλθ ἐξαίρετα Θεὸς τὸν ἐστεγνωσμένον νόν, ἐν μὲν ὁρᾷ ἀνδρὸς ἀνδρεῖος διεκόλεις. Φεύγεσθε φόβῳ. τοῦτοῦ. γὰ ἀν ὁ ἐν ἀνδρὸς ἀμὴν ἔκεν τόπος Θεοῦ, πλείονε δυρεστεα τε ἀφθόνε τοῦς ἀξίως πολιτευομένοις αὐτῶ· ἐρεῖτε γὰ πέρυσε ἢ τὰ κατὰ χαρὰν ἀκλόσιον αὐτῶ ἀπεσκεπέτο. ἐκέτο τοίνυν τὰς ὀρθὰ φρονεῖν χρηζόμεθ· ἐπὶ τὰν ἀθέων πλγὼν τὸν Χριστὸν, ἀλέκω αὐτὸ φανερωνοῦτο δὲ τὰ ἀκεγνῶν· ἐᾶτε δὲ λέγε, ἰδοὺ, ὅν φησὶ μὲ ἀρνεῖ ἐγγυᾶσε τὸ τὴν ἀλλοῦ μεμεῖον διεφάνη, ἡ ἐκλαμβάνεν κέτοῦς ἀφὲ Χριστῷ τῷ Θεῷ. Ἀφοκλέπτεν τοίνυν νόοντα τινὲς ἐν ἀφεκμμένοις τοῦς λόγοις, ἀόξωτοι, φησὶ, λέγοντες ἀπελεκόμενα τὸν Θεὸν λόγον· ἐὰν τὸν ἀφόσοι τετακτὰ ἐκ ἁγίας παρθένε, ἡ τὰ τὸν αὐτὸν ἡ ἀόξωτοι ἀτοπῶτὰ τῷ Θεῷ λόγῳ ἀνθρωπίνε ἀνθρωπίνε ἀνθρωπίνε

Exod. III. Cap. V.

mam subsit. Impatibilis, utero pro nobis & propter nos per proprium carnem passus est. Deo & Patri indivisibile cohaerens, in terra, ut scriptum est, *visus est, & cum hominibus conversatus*. Qui sub tentorium non venebat, ab iniquis haereica compunctus est. Impassibilis, voluntariam crucem nostri causa pertulit. Immortalis lumen mortis sinsiam obsoluit, & mortis eximem crucis. Qui in sinu Patris erat, per proprium carnem in coelum assumi non recusavit. Qui autem Dei Filium, hominem quempiam nostri similem absumpsile dicunt; ipsum autem vivum & vivificantem Dei Verbum, quod in propria persona subsistit, hominem factum, diffenaeriosque in humanis propter nos verificantem esse inficiantur; illos sacra synodus Ephesina explodit & ejicit,

Deut. Vetus.

Matthaeus Dei Filium, qui in propria persona

Hosea. 6.

Hosea. 13.

Disputatio de eodem.

Interrogatio. Cur Deus, qui comprehendi non potest, virgineo utero comprehensus est? *Responsio*. Quia mortalium genus redemere, & a servitute in libertatem asserere placuit.

Interrogatio. Cur initio carens, ex matre natus esse putatur? *Responsio*. Quandoquidem sub maledicto erant omnes homines (erant enim sub peccati regno) ideo in natura nostra initia relinit ab, ut de corpore tantum nativitatem, & ipsum uterum sanctificaret.

Interrogatio. Cur inalterabile & immutabile Dei Verbum inter homines compatum, & homo factum est? *Responsio*. Ob id Dei Verbo dispensative propter nos in humanis versari, nobisque per omnia, solo peccato excepto, assimilari placuit, quia humanum genus salvare voluit.

Interrogatio. Quomodo impatibili somnum, delassationem, cruciem, famem, ceteraque omnia corruptioni subjecta tribuere audetis?

Responsio. Parce quaesito maledictis. Jam ante monui, Dei Verbum carne passibili, secundum scripturarum traditionem, se indidit, & se illi unisse: per ipsam autem Deum Verbum & Dei Filium apparuisse, & cum ipsa laborem & somnum & humana omnia, peccato tantum excepto, sustinuisse: non quod corruptioni subjaceret, liquidem incorruptibile & vivificum Dei Verbum corruptione & interitu longe superius est; sed ut interitum ab hominum genere submoveret. Nec abhitor regi visio verti possit, si servare quod ipse proprium est: volens, servili habitu se induxit. Et quomodo quispiam ei, qui suapte natura liber est, crimini vertere audeat, quod nos fiei caeli homo fieri, dispensatoriaque in nostris vestiri non abnuerit? Parcite benignitatem, qui proprium Filium proprie non donavit, amplectere; in ipsam autem rem curiosiori, quaesto, noli inquirere. Non enim per gentilitatis lapsiorem, aut mundanam fenum percipiur, sed ab utroque est alicui: *Ecce, ex Sion Bar-Tam, tonet dominus Deus, qui cum & sanguis non revelavit vobis, sed Pater meus qui est in coelis*. Non divini adoratio Filii Dei cognitio, coelestis donum est.

Interrogatio. Quomodo universorum opifex Deus Verbum, qui nec tangi, nec contrahi, nec mutari, nec [illegible] potest, in veli

Ἀνάθεμα τοῖς τὴν ἀμίαντον τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ ἀπαθῆ τὴν φύσιν τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἐπιτρέψαι τὴν ἡμῖν ἐνεργῆσθαι τὴν ἰδίαν σωτηρίαν· ὁ ἀεὶ ὢν τέτοιος ὑπὲρ ἡμᾶς ἐνεργῶν ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἰδίαν σωτηρίαν· ὁ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀφθαρσίας καὶ κατὰ τὴν ἀφθαρσίαν τὴν ἐν τῷ Θεῷ Λόγῳ, καὶ μὴ μόνον αὐτὸς τὸν ἰδίον τὸν σωτῆρα καὶ ἐν ἐκείνῳ ἐν ἑαυτῷ ἐνεργοῦντα, ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει ἐν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει

PART. III. CAP. VI. illum secundum carnem Deo consubstantialem. Sicut enim secundum spiritum nobis consubstantialis non est, quia secundum hunc Deo consubstantialis est: ita neque Deo secundum carnem consubstantialis est, quia secundum hanc nobis est consubstantialis. Quemadmodum autem haec differentia & declarata sunt non ad inducendam unius indivisibilem divisionem, sed ad denotandam proprietatem Verbi & carnis minime confusam difficultatem: ita & illa quae ad indivisam compositionem pertinent, praedicamus.

CYRILLI EPISCOPI ALEXANDRINI homilia Ephesi habita, valde pulchra.

CAP. VI. Qui scis literis incumbunt, cor sapiens, bonorumque operum gnarum, & rectae fidei lumine collustratum obtinent. Verae autem cognitionis amor vitam tantam affequitur. Cujus rei locupletes testis est ipse salvator, nam ad caelestem Patrem & Deum hunc in modum ait: *Haec est autem vita aterna, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum.* Cognitio itaque Filii, Patris cognitioni conjuncta est, eoque pacto Dei cognitio vitifica est. Quod si alterum alterio divellas, eludebitur omnis cognitio Dei. Ita & dominus quoque nofter Jesus Christus Judaeorum populos alloquebatur, dicens: *Neque me scitis, neque Patrem meum: si me cognovisseris, cognovisseris utique & Patrem meum.* Judaei tutfus patres fuos in monte vetum illum & natura Filium & Deum, cum in fpecie ignis fuper montem Sina defcendit, vidifte exiftimabant, vere enim illius vocem audivifte putabant, & ea de caufa Moyfen facrorum demonftratorem magna admiratione profequebantur, dominum .xeo nofftrum Jesum Chriftum propter humanam naturam contemnentes, impie dicebant: *Nos fcimus quia Moysi locutus est Deus; hunc autem nescimus unde sit.* Sed quid ad haec Chriftus? *Amen amen*, inquit, *dico vobis, neque spectem ejus unguam vidistis, neque vocem audivistis, & verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non credistis.* Ventitsomnio non verum dicit, neque enim natura Dei erat quae in monte Sina cernebatur, fed potius ignis: edebantur quoque tubarum voces; fumus etiam fuccentus erat, & veritatis typi ipfam veritatem promonftrabant. Defcendit enim univeriorum Deus fupra montem Sina in fpecie ignis: Et cur in fpecie ignis? Sane quando illic datutus erat legem, tum faluberiter admodum in ignis fpecie defcendiffe vifus eft: nempe quo hinc tranfgreffores illis intelligerent, eum fibi cum igne fore. Quare beatus quoque Moyses, ut precantes meru fanitores redderet, fubinde clamare folitus erat: *Deus nofter ignis confumens eft.* Oberti funt etiam fuam tenebrae. Ac pertenebras, Dei cognitionem comprehendi non poffe, appofite infinuabatur: per fumum vero, lacrymas omnino illis, qui Dei legem fponte contemnerent, poftea non defuturas, enigmatice docebatur: nam corporeus oculus in fumo lacrymati cogitur. Judaeis tamen Patris fpecien non fpectantibus; nec Jofuam fpectavimus in Chrifto. Ipfe eft enim illis exactiffima puriffimaque genitoris imaginis, & quemadmodum

Joan. 17.

Joan. 8.

Exod. 19.

Joan. 5.

Joan. 9.

Joan. 5.

Joan. 6.

Exod. 19.

Deut. 4.

A ἡμῶν ὑπὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐκ τῶν ἀμυθήτων, ἐτελεῖν θεῶν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων, ὅπου δὴ γε σάρκα δεῖ θεῶν ὁρᾶν· ἐκεῖνα γὰρ ἡμεῖν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶν ὁ ἀόρατος, ὅστερ ἐν ἐκείνῳ τὸν ἀόρατον ἐν σωφαίνεται, ὡς εἰς βεβαιοῦν τὴν ἐκεῖ φανοῦσαν τὴν ἀδιαιρέτου, οὐκ εἰς διάλυσιν τὴν ἀστοχοῦσαν ἐν ἐξιλασμῷ τῶν ἀμαρτιῶν τὴν λόγον, ὅτω καὶ τὰ τῆς ἀξιωμάτος σωθήσεται φανερὰ δεῖ ὁρᾶν.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
Ἀλεξανδρείας ὡς Ἐφέσῳ, ὡμῶς πάνυ.

B Ὅστις ἐρεῖς ἀφορίζοντος γράμμασι, ὅτεσφοῦ φιλεῖν ἐρωτᾷ τὴν καρδίαν, ἐγκρατὴ ἀγαθὸν ἐστὶν μόνος, & ὀρθῆ πίστι· ἀλαμαφοφυΐμω. ἐ ἀφορτὸ δὲ γνῶσιν ἐ ἀληθὲς ἐρῶ ζωὴ ἐγὼ τοῦτο. ἐ πληροφορῶν ἀφοῖ τῶν ὑμῶν ἀυτὸ σῶσιν, ἀφοῖ & ὁ ἡμῶν πατὴρ & θεὸν ὑπὸ λόγων· αὐτὸ δὲ ἔφη οὐδόνος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσι σὲ μόνον ἀληθινὸν θεόν, & ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἀκούσ σωμαφῆ λόγεται τῇ πίστει τὴν κατὰ γνῶσι & πίστι τὴν ἀληθῆ. & ἔστις δὲ τὸ ἀφῆ ἡμῶν ἐρωτᾶν ἐν ὀφθαλμοῖς τῇ πίστει τὴν ἔτερα τὴν ἐπιφ. χὴ & πάντες τὴν αὐτοῦ. πολὺς ἐνεκα τὴν αἴτίας τὴν μωμῶμεκαι ἡμῖν ἡ ἱεροφάντου Μωϋσῆς & καταμμεμφόμενος τὸ τὴν κλεινὸν ἡμῖν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπὸ τὸ σωμαφικοῦ. ἀνωφῶν ἐφασκον· ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι Μωϋσῆς λελάλησεν ὁ θεός· πόθεν δὲ οὗτος οἴδαμεν ὁ θεὸν ἐστί. τί οὖν πρὸς ταῦτα ὁ Χριστός; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὔτε ἑωρᾶτε ἐκείνου τὸν ἐμφάνειαν, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσατε, οὐ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ οὐκ ἐπιστεύσατε. ἀληθεῖ δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀλήθεια. ἀ γὰρ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ φύσει θεῷ ὁρωμένη, τῷ δ' μόνον. ἐγίνετο δ' καὶ φωνὰ σάλπιγγος· καπνοὶ καὶ ἀχεῖ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἀλήθειαν οἱ τύποι προκαφαίνοντες τὴν ἀλήθειαν. * καπίβαινε δὲ ὁ θεὸς ὅλων θεὸς ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ αἰτίας τὸ εἶδος πυρὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ. & ἐκ τοῦ αἰτίας τὸ εἶδος πυρὸς, ἐπειδὴ ὁ ἡμέτερος δεξίος ἀυτὸ τὸν νόμον, ἐν εἴδει πυρὸς τότε δὴ μάλιστα χρῆσιμος ἐφάνετο καταβαίνειν· ἐπὶ γνῶσιν σὲ καταβαίνοντες, ὅτι πρὸς τὸν ἡμῖν. ὅτω καὶ ὁ μακάριος Μωϋσῆς σωφρονεῖν ἐφοτεῖν τὸν φόβῳ τὴν ἀμαρτάνοντος, προσφοῦν πλειστάκις· ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ κατακαίνον ἐστὶν. ἐγίνοντο δ' καπνοὶ καὶ σκότος, τῷ μὴ σκότος τὸ ἀκκαθαίρον τὸ πεῖ θεὶ γνῶσιν ἀνίκον ἡμῖν ἀπεμφαίνοντος τὸ δ' καπνὸ δόξα τοῦτο αἰνιγματικῶς. ἐπὶ τὸ τῆς πάντας ἀλαλοῦν ἡθεν τὸ δ' ἀκμὴ· ἀφοῖ ὁ ἀνθρωπὸν τὸ σῶμα τὸ ὀφθαλμοῖ ἐκκαπνῶ. ὅτω καὶ ἡμῖν ἡ τῶν θεωμένων τῶν τὸ τῶν τῶν, ἡμῖν δ' ὑπὸ * θεωμαῖ τὴν ἐθεωμάζομεν τὸν Χριστὸ· ἐστ' ἡμῖν τὸ ἀόρατο τὸ ἀκριβὲς τὸν κλῶνος τὴ γνῶρισμοῦ, ὁ χαρακτὴρ

A & splendor. Nam etfi Verbum Deus exiftens eorum ac fanguinem affumpfit, hominifque filius appellatus fit, corpore non inanimi, meetiere deftitato, ut demens & barbarus Apollinaris affirmat, accepto, manfit nihilominus etiam fic Deus. Et hoc modo quondam fanctis patribus myftherium fuum revelavit; quemadmodum ex eodem fanctorum prophetarum oraculis perfacile monftrari poteft. Quia vero particulatim ea proferre oportet, age ex libro Genefis oftendamus, hominis forma fpectatum effe Filium, eumque vocatum effe Deum.

Beatus itaque Jacob reliéta Melopotamia ad domum patris reverti feftinabat; omnque duos filias Laban una cum liberis quos ex illis fufceperat, fuftuliffet, tradutos eos ultra torrentem, cui nomen Jaboc; pofte vero, ficut divina fcriptura memorat, liberis & eorutm excitatis remanfit folus: & vir luctabatur cum eo ufque mane. Qui cum videret quod eum fuperare non poffet, tetigit nervum femoris ejus, & ftatim * emarcuit. *Et dixit*, inquit, *ad eum: Ille homo qui cum eo luctabatur: Dimitte me: jam enim afcendit aurora. At ille refpondit: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi. Et benedixit ei in eodem loco. Et vocavit Jacob nomen loci illius, Species Dei. Dicens: Filii Deum facie ad faciem, falva facta fit anima mea.* O fuperiorem fanctifcilicet Jamem! Hominem contra fe luctantem cernit, & exclamat fanctiffimus: *Deum facie ad faciem vidi, & falvata eft anima mea.* Mox enim Spiritu fanctio revelante incarnationis myftemrum intellexit. Verumtamen illud [illegible] Fortem nocfem cum luctatur fuetem [illegible] *Dimitte me*, ait, *afcendit enim aurora.* Quid igitur hoc aenigma? Cum ita, qui velut in tenebris & nocte verfantur, qui caligin nofcum obfcurumque cor poffident. At vero cum illis non pugnat, qui funt in lucem, fpiritalemque aurorem in mente habent. Confpectior itaque, o homo, fpiritalem aurorem, veritatis lumen tibi affulgeat; pugnare cum Chriftio define. Nefcit vinci; vincit autem omnino & femper. Quamvis enim enigmatium Dei Verbum facftum fit hominis filius, non ob id tamen natura Deus effe defit; ut quod mutari aut alterari nullo modo queat. Idem itaque ex Patre quidem eft tanquam Verbum, ex muliere vero ut homo fecundum carnem. Eft enim unus Deus Pater, ex quo omnia & de unus dominus Jefus Chriftus, per quem omnia; & unus Spiritus fanctus, in quo omnia. Ipfi gloria in fecula feculorum. Amen.

Genes. 32.

Genes. 32.

Genes. 32

Homilia, Ephesi in patrum confessu habita.

Cap. VII. CERENTEM me, dilecti, laetum hunc spiritalemque fuere typodi confessum, gaudium simul & fiducia fecit. Gaudium quidem: nam cum omnium fim minimus in maximo hoc sapientiae pelago, tenuem ipsmonis cymbam modestati contendo: Fiducia vero, quod magni illi fedituosi fluctus propelem sedabuntur, dominicaque pacis tranquillitas ad universalem ecclesiae coetum redibit. Si enim domini duodecim numero discipuli, quum illorum navis vento turbum impeta gravitet quaterctur, ubi primum dominum invocaverunt, flatim tempestatem evaferunt: quanto magis hoc ipsum nunc ejus omnem hostiatorum ipsa pace convenit, quum tot discipuli in unum congregati dominum piopriis vocibus Beatem ? cum magnus & fapiens gubernator hic adest, qui nullam neque ventorum, neque procellarum commotionem formidat, sed magna cum desteritate solicior vinciges ad clavum adhibet; opinque ut timui capellant perfuadens & magna confonantia ad dominum clamare non cessat: *Domine non est te perituri quis perimus?* Qui voce illius flatim ufus, non fine increpatione favorum meris flachum: *Tace, inquit, & obmutsce.* Congruentissimum proinde est ut de prefectis rerum flatu rectius fperemus, debitaque gratiarum actiones Deo persolvamus; quandoquidem tempestas, quae adversus veritatem excitatu videbatur, terrarum orbis limina tamquam cocgit: quorum quidem vita bonus est Christi color Deo; letitantia vero ad unum candemque veritatis praedicationem conspirant. Neque enim aliud eos qui nos adeunt doceppas, aliud de rebus ipsis credimus: si quidem unus est nobis dominus Jesus Christus, unigenitus Dei Filius, Deus Verbum: idem ante omnia saecula ex Eolo Patre, idem rursum in novissimis diebus in fervi formam: solus ex solo fapiente, solus rursum ex Eolo inferne, utraque sustem divine, humanitas vero, quod in nostra carne & infantia genitus fit: idem impassibilis divinitate, pro nobis vero ipsente passus carne, nos involuntarie difpofitationem fuscipiens, fed fesipsum voluntarie extranieus, fuscepta fervi forma. Sed cur fuscepta? ut fine se glorie conformem, conformique redderet. Id quod apostolus ejusmodi oratione nobis testatum facit: Rogo, ait, *confortatis in carne est; Unde etiam salvatorem expectamus dominum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostrae, configuratum corpori claritatis suae.* Qui igitur servile corpus sponte assumpsit, neque carni unit ullatenos recusarit, quomodo is servilis detrectatet passiones? Quod si detrectavit, quorsum patiibem fervi formam fuscepit? Sed idco non recusarit, quia fuscepta fervi forma, obedicus fit: in qui est in cerlo dominator, in terris factus est subditus: qui inferne erat Filius, inferne factus est puer: Filius proprietate illius admonere. Quid enim mirabar beatus Isaias? *Puer natus est nobis, filius datus est nobis.* Quid illud? *Filius natus est?* Hoc quidem natus est, fed etiam *datus est*, quum qui est, datus fuit: ὁμιλία, λεχθεῖσα ὑφ' Ἑφέσου.

ΟΡΩΝΤΙ μοι, ἀγαπητοὶ, τὸ φαιδρὸν τῆς πανηγυρικῆς τῶν ἁγίων συνόδου τοῦδε, χάρμα τε ἐμοὶ γεγένηται καὶ θαῤῥεῖν παρεσκεύασε, ὅτι πάντων ἐλαχίστου ὢν ἐν τῷ μεγίστῳ τῷ τῆς σοφίας πέλαγος τὴν τυπικὴν τῶν τῆς λόγων σκάφην ὑφίστανμαι θαῤῥοῦντι, ὅτι τὰ τῆς ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος κύματα, καὶ τὸ κλύδων τῆς τοῦ κοσμικοῦ ἀέρος τὸ ἐπίκλυστον τῆς οἰκουμένης ἐστηρίξαν· οἱ γὰρ δώδεκα ὄντες τὴν κοσμικὴν ναῦν, ἡ χαλεπῶς ἀπτοκλύστοιο, ὁ δὲ κυβερνήτης ἀκμὴν μὲν τῶν τῶν ἡμῖν ἐπιβαλλόντων. πόνῳ μὲν τῶν τῶν ἡμῖν ἐπιβαλλόντων, ἀλλ' οὐ πολὺ τὸ κεφαλὴν μεθ' ἡμῶν ἐπιβαλλόν, ὅτι

Part. III. Can. VIII. & IX.

BEATI CYRILLI ARCHIEPISCOPI *Alexandrini sermo habitus Ephesi in majori ecclesia, quæ vocatur Maria.*

Cap. VIII. Verbum factum est pro propitiatione. Philipp. 2.

DIVES est hodie dominus noster Jesus Christus, Dei & Patris fortem propriam habens. Fluctuat enim ex omnis gens, & omnis lingua confitetur, quia dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. Ipsi dominatio in sæcula sæculorum. Amen.

THEODOTI SANCTISSIMI episcopi. Anupra hostilia habita in die nativitatis salvatoris nostri Jesu Christi, quæ & epiphania est in eadem synodo.

Cap. IX.

CLARA & admirabilis præfentis cauſa feſtivitatis. Clara quidem, quoniam communem hominibus ceu fons profudit ſalutem: admirabilis autem, quia ratione naturæ vitit. Natura enim poſt partum neſcit ulterius virginem; gratia vero & paternum offendit, & virginem ſervavit; & matrem fecit, & virginitati non nocuit. Gratia enim eſt ſaltatum ſervans. O terram non ſatam, quæ fructum germinavit ſalutarem! O virginem, quæ ipſum vicit delicianum paradiſum! Hic namque genui ſalutem hujuſmodi fructum, ex virgine terra exortis plantis: hæc autem virgo melior eſt illa terra. Non enim pomorum protulit arbores, ſed virgam Jeſſe fructum ſalutarem hominibus afferentem: & illa terra virgo erat, & illa virgo: ſed ibi quidem arbores naſci præcepit Deus; hujus autem virginis ipſe creator ſecundum carnem factus eſt germen. Neque illa terra ante arbores plantaria ſuſcepit; neque hæc ex patru virginitatem latit. Virgo paradiſo gloriofior fuſta eſt. Illic enim Dei cultura ſatus eſt; hæc autem ſecundum carnem Deum ipſum excoluit, ubi voluit hominis capaliati naturæ. Vidiſti quomodo factum eſt admirabile ſacramentum tranſcendens naturæ rationem? Rem ſuperna turaſtem vidiſti ſola Dei virtute factam? Vidiſti Verbum ſupra rationem generatu? Nam qui genitus eſt, cum eſſe Verbum Dei, palam eſt, ex quo virginitatem non ſolvit. Quæ parit carnem puram, virgo eſſe definit: ſed quoniam natus eſt in carne Verbum Dei, cuſtodit virginitatem, ſeipſum Verbum offendens. Quando autem Verbum audis, ſubſtantiale verbum & ſubſtitens intelige, non hoc quod per os effunditur. Patrem ergo unigenitus Filius Dei, qui etiam Verbum vocatur, non principium ut ſit Verbum ex patre percipiens, ſed ut ſit homo principium ſu ipſo partu habens. Nam erat quidem ante ſæcula Deus Verbum genitori coæternum: quia vero homo propter hominem fieri voluit, non naturalem divinæ naturæ, ſed miraculo & voluntate Dei, tanquam principium ut fieret homo, partum amplexus eſt: ac propterea et homo naſcitur, & ut Deus Verbum virginitatem ſervavit. Neque enim nubrum verbum cum partur cocrumpit nubrum; neque Deus Verbum ſubſtantiale ſubſtitens, partum eligens peremit virginitatem. Ante

Cap. VIII. Verbum factum est pro propitiatione. Philipp. 2.

Cap. IX.

Ante Christum 431.

ΘΕΟΔΟΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἀγκύρας ὁμιλία ἐκ τῆς θείας καὶ τῆς ἡμέρας τῆς σωτηρίου, ἣν ἐποιήσατο ἐν τῇ αὐτῇ σύνοδῳ.

ΛΑΜΠΡΑ καὶ θαυμαστὴ ἡμῖν τῶν παρόντων ἡμερῶν ἡ ὑπόθεσις· λαμπρὰ μὲν, ὅτι κοινὴν ἀνθρώποις συνεφέρετο ἐπιφάνειαν· θαυμαστὴ δὲ, ὅτι τὴν φύσιν τῶν κόλπων ἐλύμαινε. φύσιν μὲν γὰρ τὴν τεκοῦσαν οὐκ οἶδεν ἐτάκτου τοῦ τόκου· ἡ δὲ χάρις τὴν τετηκυῖαν ἔθεσε, καὶ παρθένον ἐφύλαξε· καὶ μητέρα ἐποίησε, καὶ παρθένοις οὐκ ἐβλάβη. χαῖρε γὰρ ὦ σωρευτὴν φιλόπονον· ὦ γῆν ἄσπορε, χαῖρε· ὅτι βλαστοκόσμε σωτῆρος· ὦ παρθένε, αὐτὸν ἠνέκκαυσε τὸν Ἕβραν ἡ ἄζυμος ἐκείνος· μὴ γὰρ μόνος μόνῃ φυτὸν ἔβλαστε, ὁ τὴν παρθένον γηθεκτιπλάσας φυτὸν, ἡ δὲ παρθένος αὐτὸν κρατοῦσα ἐκείνου τὸν γόνον· ὦ γῆ σπόρος οὐδεὶς ἔδοξε, ἀλλὰ ἡ βλάστη ἐφάνη, κρατοῦ σωτῆρος τὸν ἀνθρωπον παίγνιον. κἀκεῖνο ἡ γῆ παρθένος ἔδω, ἡ αὐτὸν παρθένος. οὐκ ἐπεὶ μὴ φύσιν ἔλαβε κρατοῦσαν τὴν ὁ Θεὸς, πῶς δὲ τὴν παρθένον αὐτὸς ὁ δημιουργὸς ἀχ' σάρκα γήινον ἐδάσμωσε. καὶ ἐκεῖνο μὴ ἄμα φυτὸν ἐφάνη ἐλίκων, ἡ δὲ αὐτὸν ἐν τῇ ἑαυτῆς ἀγκάλῃ κρατοῦσα τὴν παρθένος τοῦ ἀνθρωπίνου ἐκείνου γόνου· ἀλλὰ τὸν γὰρ Θεὸν ἀνθρωπον ἐγέννησεν, ἐλθόμενον ἀνθρωπε σωκεῖν τὴν τῶν φθαρτῶν ἐκείνου τῶν γόνων· ἀνθρωπε δὲ ἐν τῇ μετέρᾳ ἐκείνου τὸν ἐν τῷ σπόρῳ λόγον· ἐκεῖ τε γὰρ φύσιν τῷ ἀνθρωπῳ μόνον· ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ σπόρῳ λόγον· ἐν τῷ τοκετῷ ἐν τῷ ἀνθρωπῳ λόγον τοκετῷ· ὅτι γὰρ ἐστὶ ὁ τῷ θεῖ λόγος θεῖ, ἀδῆλον οὐ· ἐν τῷ τοκετῷ ἐν ἀνθρωπῳ τὸν τῆς τοῦ σάρκα ψυλλω, τὸ παθεῖν ἐκεῖ πάσχειν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐνῆν ἐνῆν σαρκὶ ὁ λόγος θεῖ, φυλαττεῖ τὴν παρθένον, ἐκεῖνο λόγου δικαιοῦ. ὅπου δὲ λόγος ἀνάστος, ἀγνοῦν τὸ κρεῖττον φαινόμενος· μὴ τὸν τὸ τὸν θεὸν ἀνθρωπε κρεῖττον φαινόμενος. τὸ κρεῖττον ἐκεῖνο ὁ μονογενὴς υἱὸς τὸ θεῖ, ὁ τὴν ἀγαθὸν κεκτῆσθαι, τὸν ἀγῶνα τὸ ἀνθρωπε κρεῖττον φαινόμενος. ἀλλ' ἐκεῖ ἀνθρωπος ἐν χῇ τὸ τῶν ἀνθρωπε ἐστὶ, μὴ γὰρ ἐν ἀνθρωπε ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀνθρωπε ἐστὶ, μὴ ἐν τῷ ἀνθρωπε ἐστὶ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀνθρωπε ἐστὶ· ἀλλ'

Part. III. Cap. IX.

ter agitur. Si quod naturaliter pati poterat, pati potest, quomodo potest Christus crucifixus? Sed quoniam ait, Christum crucifixum prædicamus, quem nullum dicunt Deo Dei virtutem, & Dei sapientiam. (*Ipse enim, inquit, non tantùm Judæis & Græcis prædicamus Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam.*) cum qui crucifixus est, inquit, esse Dei sapientiam prædicantes, stultitiam loqui nos Græci putant, credentes nefaniens prædicata facienti Deo; fed de omnium rerum natura moventes ratiocinationes, & affimantes injuriam inferri Deo, & apparatiffe illi paffiones discrimen, ut quod eras paffibile falvum faceret. Non enim perfici vident illud propriffimum falutare, & Dei bonitati convenens: fed folum, quia Deus fibi copulavit paffiones dicunt, non confiderantes ex hac re humanæ falutis opus fuiffe perfectum. Nihil autem horum, quæ falutaria funt hominibus, injuriam Deo facit: quibuscunque paffibilis, fed clemens offenditur. Sed hominis, inquit, paffiones non audeo Deo tribuere. Ergo neque cum paffionibus falvare hominem dicis, neque cruce quæ tribuis nobis potentiam diaboli, neque noftrum peccatum affixiffe ligno, neque ipsis paffionibus fanaffe hominum paffiones, neque mortre dicis cum defuiffe mortem. Si enim Deus non fibi proprias affevit paffiones, unde paffionibus Chrifti tot recte facta? quomodo funt facinoris virtutes? quomodo mortre pertempta effet mors, nifi Deus proprias fibi cum fecifiet? Sed ifte paffiones proprias facfte Dei, virtutem quidem tot rerum bene geftarum ex divinitate percepeerunt, et quæ Deo appropriatæ fuerunt, fubftantiæ ejus divinitatis non nocuerunt, in fua femper impaffibilitate duranti. Quomodo affcum eft ligno quod contra non erat peccatum chirographum, homine paro fuftinente mortem? Quomodo autem crux peccatum crucifixiffet, aut mors mortis tyrannidem deftruxiffet, nifi hæc fuiffent Dei, & ab illo virtutem temperificnt, qui noftra fibi facta propria vindicavit, " non patiente ipfius natura? Quod ipfum fignificans ille magnus apoftolus ait (*Ipse enim, inquit, nostræ infirmitatis & humanæ passionis sacramentum cognovit. Si enim cognovisset*, inquit, *numquam dominum gloriæ crucifixissent.*) Propterea dicimus & quæ cum quod erat: & factum quod non erat, In fubftantia pamque manens quod erat, fufcepit paffiones, cum femetipfum manifeft naturæ paffibili. Subjectus factus eft, regnum non deponens; factus eft homo, manens Deus ac Verbum, cum effet ex natura incorporeus, abique immutatione fatus eft caro. Quomodo & quemadmodum? Non fecut tu cogitare potes, fed fecut ille ad miracula facienda pollet, Quando enim miraculum ifti dico, defere rationes, Signa enim & prodigia fide in Deum roborantur, non rationibus exquirunter. Non enim ullum aliud miraculum fecundum rationem poftrum erexit; & tamen fingula facta fuiffent, licet ratio noftra ion non affequatur. Hæc magi quoque confeffi funt ftelle credentes, & non perfcrutantes naturam. Barbari hominum fide miracula, & fidelis tu cur rationes es, & in rationem humanum cogitas? Qui ex Chaldæa venerunt, fuiut evangelium credunt, hodie ipfi fuis munerribus nos confirmant, fi quis bare barorum [illegible] fapientum fecte confides.

Bidem.

Ἀλ' ὅλῳ ἐκείνῳ τὸ ὄνομα, εἰδυῖα μηδὲν τῶν μετὰ μόνου τοῦ σταυροῦ· ἐκ τοῦ ἑνὸς πάντα, τὸν ἑνὸς τὸν σταυρὸν γνωρίζουσα· ἐκ τοῦ σταυροῦ τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἐκ τοῦ σταυροῦ τὴν ἀθανασίαν, τὴν ἐκ τοῦ σταυροῦ τὴν ἀφθαρσίαν, τὴν ἐκ τοῦ σταυροῦ τὴν ἀφθορ

PART. III. CAP. LX.

quidem tos erat, tres edocent pueri per hanc refrigerati: quia vero etiam flamma erat, qui per hanc evolti sunt indicant Babylonii. Vides quemadmodum ignis manfit ignis, & ros est factus: non duæ res, neque duæ naturæ, sed unum erat, idemque quod videbatur: quod erat flamma, hoc factum est ros, [non flamma mutata, & manifestant hoc Babylonii] sed manente quod erat, facta est ros,] & teftantur justi. Nequaquam ergo ultra interrogeo me modum ignemin Dei; ipsius enim dicam tibi: Miracula offendunt quidem quis facta fuit, Deo autem relinquo miraculorum nostræ rationem. Proinde dic mihi, hoc miraculo fecit Deus, & flammam vertit in rorem, neque & flammam mutans, & in rorem illam convertens: solvere volens tyranni sententiam, & vindicare fludens injustitiam passos, atque ruoius confirmet barbaros: & hujusmodi miracula Deus operatus est, ignem in suis cultodiens terminis, & rorem oftendens. Et ut tres pueri libera erant, talia miracula fecit Deus: ut autem mundum salvum faceret Deus, dabitas quia ipse manens factus est homo? Nono indiguit flammam mutare ut rorem efficeret: & ipse fieri volens homo propter falutem hominum, suam naturam permutare necesse habuit? Ignis manens factus est ros, & tu dicis: Quomodo permanet Deus & fit homo? Quia naturam nostram salvare volens Deus, non per alios salutem nostram, sed per semetipsum moliture est: qui omnia creatura infirma erat ad falutem nostram, cum inditus in nobis effet vitii & erroris habitus: nam longa nequitiæ confinetudo pro natura hominibus erat, & repellebat naturam: Prophetarum prophetia, at deficiebat ratio, cum a nequitis superaretur. Angeli nostræ falutis ministri erant; & attellatur magnus Paulus de angelis dicens: *Nonne omnes sunt administratorii spiritus, ad ministerium destinati propter eos qui salutem hæreditate possidere sunt?* Angelus melior natura, ministrabat ad falutem nostram; sed non liberabatur homo, ad nequitiam ipsorum incumbens. Imbecilla igitur erant omnia ad vincendam hominum negligentiam. Nequitia enim improborum, quæ ad omnia superabat; non quia vincitur Deus, sed quia arbitrio liberæ potestatis virtutem commitit. Necessitate enim non cogit ad recte facta, neque nolentem trahit ad virtutem; ut voluntariam ipse virtutem comparans, illam tuum opus efficiat. Quid ergo? Quoniam & prophetæ vitii erant, nihil propheticam doctores, & lex infirma erat, & angelorum studia frustra erant, voluntate hominum non sequente quæ bona sunt; ipse naturæ creator advenit, ut naturam vitiosam erigeret; & advenit non fonitu perstrepens tanquam Deus, neque tonitrum aures perculiens, neque nube circumamictus, & ignem terribilem in nube demonstrans, neque tubæ sonantes terrens, sicut olim Judæis apparuit, ut timorem injiceret [indevoto;] neque arcus fumulum, sed cum gratia magis & benignitate vocat. [Properiens non cum tumultu fastigio,] nec fatellitium inducit archangelorum; non movet angelorum exercitus, ut nostram terrere volebat fugitivum fuorum legem; sed venit omnium dominus in servi forma, ut propinquate circumamictus,

A ὁ τοῦτο κατεκαίετο, ἥδιστε μακάριε Βαβυλώνιοι. ἰδοὺ τοῦ τόνου, ὁ δρόσος ἐγένετο, ὁ δὲ φράγμα. τὰ τοῦ τόνου, ὅπερ ἐφλέγετο, ἀλλ' ἐν, καὶ τὸ δρόσμον, ὅπερ ἦν ὅλῳ, τὸ γὰρ ἓν ἐν δρόσος· ὁ μικροτερὸν ἐστι σὸ δέομαι. μακάριοι οὗτοι μόνοι μὴ τὴν τῶν σωμάτων ἐν τρόπον. τοῦτο γὰρ ἐγὼ σοὶ. τὰ θαύματα δύνασαι μὴ ἐν τρόπῳ τῶν θεῶν; ἀλλ' ἐν καταλαμβάνω τὸν τῶν θαυμάτων τὸ λόγον. οὐ γὰρ ἐν μὲν τὸ πυρὸν θαυμαστὸν τῷ Θεῷ, ἐν τῷ φλόγα δρόσον ποιῶ, οὐδὲ φλόγα μεταβαλὼν, κὴ πάλιν δρόσον αὐτὴν μεταστῶν, τοιοῦτον τὴν ἀπόφασιν λύσας βασιλέως, καὶ δίκαιμῶν ἐκδικῶν δίκαιον, & τὰς αὐτὰς κατακαυλίσας βαρβάρους· & θαυμαστὰ τὰ τοιαῦτα Θεοῦ, τὸ πῦρ φυλάξας τὸ ἴδιον ὅρος, καὶ δρόσον ἐπιδείξας. ὡς οὖν τρεῖς παῖδες σώθησαν, θαυμαστοῦ τὸ πεῦτο Θεὸς, ἵνα δὲ σώσῃ κόσμον Θεὸς, ἀμφιβάλλεις ὅτι ἀνὴρ μένος Θεὸς γέγονεν ἀνθρωπος; ἵν' ἐδεῖξῃ φλόγα μεταβαλὼν, ἵνα δόξαν ἐγκάρπιμε· καὶ ἀνὴρ ἀσθματος γνωσθεὶς βασιλεῖος δεῖ σωτεῖρα ἀνθρώπων, τὴν ἀλληθείας ἀνάλυσιν δίλων, & τὰς αὐτὰς κατακαυλίσας ἐλθόμενος βαρβάρος· & θαυμαστὰ τὰ τοιαῦτα Θεοῦ, τὸ πῦρ φυλάξας τὸ ἴδιον ὅρος, καὶ δρόσον ἐπιδείξας. ὡς τρεῖς παῖδες σώθεν, θαυμαστοῦ τὸ πεῦτο Θεὸς, ἵνα δὲ σώσῃ κόσμον Θεὸς, ἀμφιβάλλεις ὅτι αὐτὸς μένος Θεὸς γέγονεν ἀνθρωπος; ἵν' ἐδεῖξῃ φλόγα μεταβαλὼν, ἵνα δόξαν ἐγκάρπιμε· καὶ ἀνὴρ ἀσθματος γνωσθεὶς βασιλεῖος δεῖ σωτεῖρα ἀνθρώπων, τὴν ἀλληθείας ἀνάλυσιν δίλων, & τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν ἐνδυσάμενος. ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐν ἀσθένειαν

VERS. III. CAN. IX. ves, qui propter nos factus est pauper? Deus, inquit, dives erat creatura fea. Ergo Deus pauper etiam factus est, afpectabilis nostrae paupertatem sumen faciens. Nam idem ipse dives erat divinitate, & propter nos pauper factus est. Neque enim humanam dicere potestis divinem esse, qui pauper est & natura & opibus, neque divinem divinitatis majestate pauperem factum, si ei qua humana sunt, non attribuetis. Propterea & apostolus gloriam divinitatis humanae paupertatis conjungens, neque intelligentia dividere, neque ratione separare quae unita sunt volens, eumdem ait divinem divinitate, & pauperem paupertatis factum; & aliud quidem per se esse, aliud autem proper non pauperem fuisse. Quod si qui dives est divinitate pauper fit humana paupertate; quomodo non etiam reliqua pauper est, cum femel homo fieri propter clementiam voluitfe? Sed hac quidem hactenus. Tu autem respice mihi paupertatem habitaculorum nostrae, qui divites est in coelo; vide praefepe fedentis fupra cherubim; vide pannis obfitum eum qui pelagos aetra devinxit; vide deorfum pauperiatem, divitias ejus fortium confiderans. Sic etenim gratiae & benignitatis videbis magnitudinem, fi tantam Dei condefcenfionem meputaveris. Nam in hac ipsa paupertate divitae ejus divinitatis offendantur, cum fbellis magis indicates paupertem, & barbaros ad praefepe pauperis adducetet. Quin etiam angeli gaudentet hunc propter paupertem pastoribus, canentes divinitatis ejus: Nam & magi ei qui videbatur thus obtulerunt tampaem Deo, non fempiterno naturam a natura, neque cogitationes dividentes quod unitum est, fed femel miraculo cum qui apparebat nofcentes Deum, tinc obtulerunt, eo munere divinam dignitatem indicantes. Neque etiam angeli intelligentia, ut ut dicis, quod naram elt, a Deo Verbo feparaverunt; fed eumdem cifi fcientes & vifibilem & intelligibilem, clamabant dicentes: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, in hominibus bona voluntas*, & non alia quidem dicentes, ut ipse fecis, cogitantes autem alia; & verbis quidem confitentes unum Chriftum Jesum, cogitatione autem dividentes eumdem, fecuti in fensus habentes repugnantes verbis; fed unum eumdemque glorificant Deum. Ergo & in paupertate & in praefepi cunctis apparebat. Propterea & pannis involutus eft, & ab angelis glorifeatur, (& in praefepi positus, & a fbella denuncitatus,) ipsum a fbella defendente ad magos: neque enim fbella loca permanet: fed quoniam Chaldaeorum terra plurimos habet fbellarum motus infpirantes, virtus quamdam praeftantior deducens magos affumpfit fbellae fpeciem, ut ab is ipsis quae dilicerant, Chaldaei, quod orientem fcrutaverant, & cum aftronomiae ftudium adhiberent; ab ipsis ifta affitis Chrifti, myfteria docerentur. Quod enim non erat fbella, fed virtus angelica ducens barbaros ad pietatem, ipse evangelista fa fignificat, cum dicit, fbellam hanc in die Sequando quidem apparuifte, aliquando turbam latuifte, alias vero defuiffe magos, & cum ista, in Bethlehem profectam effe; quod nemo magis facere dicerit ullum e foliis fbellarum ipsarum notis, fed virtutem in fbella latentem, & ipsam fbellae eam fpeciem apparentem. Quod autem ait de [illegible] fbellae eam fpeciem, quae apparebat, manifefte indicatur, [illegible] fbella quae ipsa.

πάτηρ; ὅτι, φησὶν, ἐπλούτησε τὴν κτίσιν. ἐξουσῶ Θεὸς & κτίσις ἔγένετο, ἰδίαν κτίσιν τὸ ὁμωλ. ἐν τοιοῦτοῦ. ὁ γὰρ αὐτὸς & ἐπλούτησε τὴν θεότητα, & δι' ἡμᾶς πτωχὸς ἐγένετο, ἵθ' οὐ τὸ ἀνθρωπίνον φύσει & ἀχίμαστον· ἐὰν μὴ τὴν θεϊκὴν ἀξιώσητε, & τὴν θεϊκὴν μεγαλοπρέπειαν πτωχὸν γεγενῆσθαι. καὶ τὴν μὲν ἀπόστολος ἐνοῦν τὴν ἀνθρωπίνον τὴν θεότητα, πτωχὸν τὸν ὑπὲρ τὴν θεϊκὴν, & πτωχὸν τὸν ἀνθρωπίνον πτωχείαν, τὴν μὲν & τὴν θεϊκὴν πτωχὸν, ἕτερον δὲ τὴν πτωχείαν. Σὺ μοὶ βλέπε τὴν πτωχόστατον οἴκημα τὴν ἀνθρώπου & ἐκεῖνον τὸν, ὅλεν τὸν ἀετὸν τὴν θεϊκὴν ἐν τῷ χρωμάτῳ μόνον, βλέπε τὸν πάτρωνα τὴν ὑφαίνοντα τὴν πέλαγος· βλέπε τὴν κάτω πτωχοῦντα, & ἐκεῖνα τὴν ἀνωτὸ λογικῶμενος. ἰνὰ γὰρ χάρεσιν & φιλανθρωπίας ἴδοις τὸ μέγεθος, εἰ τὴν ἀξίωσιν τῶ Θεῶ λόγκε λογίσῃ συγκατάβασιν· & γὰρ αὐτὴ τὴν πτωχεῖα ὁ πλούτος κατὰ τὴν θεότητα βλέπεις τὴν μέγιστα διδασκόμενα τὴν πτωχὸν, & τὰς βαρβάρους ἀγωνιστὰς ἐπὶ τὴν φάτνην τὴν τέκνοτε. ἀλλὰ & οἱ ἄγγελοι χαίρουσι τῶτο ἀπὸ τὴν πτωχοῦ τοῦ πατρὸς, ἀδοντες τὸν κλῆτον αὐτοῦ τὴν Θεότητος, & ἐν οἷς μόνοις τὸ φανερῶν τὴν λίβανον κρατοῦμεν ὡς Θεὸν. & οὐτοῦτοι τὴν θῦτον τὴν θνῆτοῦ, ἀλ' ἀπὸ τὴν ἀθανάτου τὴν θεότητος· τὴν ἀξιοῦντες τὴν ἀξιωμάτων

passionem. Nequaquam ergo de cetero hoc passionem appelles; sed passionem nostrarum C propias medelam. Et nolli mihi membra * virginis ad opprobrium proferre divinitatis. Non enim horum indugna natura est, licet adventantes passiones ignominiae nobilitatem corporis corruperint. Non enim turpia, natura sunt membra; sed per concupiscentias illicitas potiuntur * injuriam. Nam si esset turpia per naturam, non haec Deus proprii manibus formavisset, quia Deus non turpium, sed * optimorum creator est. *Nihil enim, inquit, quod non fecit Deus, et creabam nihil.* Nihil enim horum quae a Deo facta sunt, per naturam propriam est malum, neque turpe aliquid Deus fecit: sed quia prima illa constitutione lapsi, concupiscentiis illicitis naturae nostrae contumelias irrogavimus. Si ergo cum formaverit Deus membra mulieris non accusatur; neque cum inhabitat in eis injuriam patitur. In fin quippe creatura Deus non indigne inhabitat.

Porro si dicunt: Quomodo ecclesiae coelestis habitavit in utero? dicam tibi et ego: Quia cum Deus esset, homo propter hominem factus est, manens Deus, de ejus fulgentia non mutata. Confiteamur itaque omnes Deum et hominem: Deum quidem ante saecula, [hominem vero factum ex patre. Deum quidem propriae coelempiternum Patri,] hominem vero factum, & ex patre initium habentem, non duos, sed unum, non tanquam unum dicamus, duplicem vero intelligamus, neque enim oportet contentium esse fermoni intellectum. Non intelligamus duos, & confiteamur unum. Quod enim diffensatione & miraculo conjunctum est, id neque fermo separat, neque intelligentia. Si quis vero cogitatio separet quod conjunctum est, difidulum intellexit, & falsa revolvit intellectus, separans quod semper conjunctum est. Oportet ergo fermoni consentientem habere intellectum: unum discere Christum, cumdem & Deum & hominem. Ergo & unum intelligere. Quod si dicerit quidam unum, intellexerit autem duos, fermoni tuo repugnantem habebit intelligentiam. Ne ergo dicas duo per aliquam differentiam separata. Si enim unieris fermone, sensu separaveris, unitatem negasti. Ne ergo ad naturas divisiis rationem deducas, Deo luminam sanctificantem: unitas credit miraculum; & nulli rationibus perforatari quod factum est. Nolli miraculum solvere, [rationem invenire contendens. Non enim manet miraculum,] cujus ratio cognoscitur. Si est factae ratio nota est, non adhuc signum aut miraculum res illa quae facta est. Si vero signum aeque miraculum est, deferens testimonium, fascipe fidem, & confitere unum dominum Jesum Christum, & Deum & hominem cumdem, neque intelligentia, neque rationibus divisim ne ea quae unita sunt, rationibus separantes, diffensationem falutantem denegemus. Nam si unitio Dei & hominis per diffensationem cognoscitur, qui unitatem dividit, diffensationem negavit: Christum ergo diffensationi, credamus miraculo: ut Christus quem credimus, hanc gratiam [...] regnum coelorum largiatur [...] animam nostrae animae adipisci meremur [...] Christi: cui gloria & potestas in [...] Amen.]

* peccatorum.

* dedecorem.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΟΤΟΥ

Ἀγκύλοις ὀφείλω λόγοις τοῦτο, ἀναγνωσθέντα τὰ τῶν σωμάτων ὑπὸ τῶν ἱερωτάτων Κυρίλλου, τῶν τῆδε ἡμῖν τῶν σωζομένων.

ΛΑΜΠΡΑ τῶν παρόντων ἐστὶν ἀνδρῶν, ἐν ᾧ κοσμοῦ σωτηρίαν τὰς ἀνθρώπου κομίζοντα, λαμπρὸς ἡ ἀφορὴ σύνοχος, ἀγχοῖκλοι τ' ἡγέμον ἀκοιδεῖ βίβλοι· καὶ δίδυμα· ἀνδῶλιν ἡ χάρις τῆς μετ' ἀγχιστῆς ἀνεῖλε κοσμοῦμεν, πάσσοιο τῷ μέτρῳ τὰς θωρέας τοῦ γένους, ὅσον τὸ μὴ γὰρ τὸ ἀγχιστῆς ἐξεῖν τὸν κοσμοῦμεν τῶν ἀγχῶν, ὡ σὸν ἀνθρῶν ἐξεῖν ἀνθρῶν· ἀγχιστῆς ἐν ἀνθρῶν· ἀνθρῶν ἐν ἀνθρῶν· ἀνθρῶν ἐν ἀνθρῶν· ἀνθρῶν

nas, non confunit; splendescit, non in-
ceratur; beneficium praestat, poenam non af-
fert.) Nonne virginem in nobis animadver-
ti? nonne illius, qui ad nos descendit, ca-
ritatem humanitatemque in igne consertis
Judex inter reos versatur, neque tamen judi-
cium exercetur. Judex inter damnatos adest,
neque ullo loco supplicium cruciatur. Judex
adsedens non judicat, sed docens; non con-
demnans, sed fanans. Cernis quo pacto' be-
nignus ille ignis elementum hic adhibitum
judicatis? Ne miremi, fo Deus ' Verbum ex
utero virgineo nasciturum. Deus enim nihil
ignominiosum ducit, quod humanam faltem
conciliare natum est. Neque tu mihi Dei
Verbum ita vilem abjectamque arbitreris, ut
aliquando injuriis obnoxia fuerit. Nihil enim
abjectum aut vile, quod nobis causa assum-
pit; illi naturae ignominiosa introgat; fua
fcri infeliora, ut nostram naturam laivet.
Cum ergo humilia illi heari Dei naturae nol-
lum injuriam afferant, & humanam faltem
petentur: quomodo dicere oportet, quod no-
bis fatalis cauta extiterunt, ea ignominiam
Deo attulisse? Deus itaque hodie ex virgine
apparuit, & virgo virginitatis integritate ret-
tenta, effecta est mater. Nam incorruptionis
largitor corruptionem non efficit; incorru-
prionis auctor nihil corrupit.

Quia vero & Photinus puram hominem
dicit qui natus est, Dei partum esse negans;
& illum qui ex utero prodit, hominem a
Deo diffinctum esse contendit; exponat mi-
hi nunc, qui fieri possit ut natura humana
ex utero virgineo edita, virginitatis claufirum
incorruptum conservarit. Nullius enim ho-
minis mater virgo permanet: certis quamo-
do quod natum est, duplicem de ipso nato
fensum nobis offerat? Nam si more nobis
natus est, homo utique est. Si vero matris
integritatem illaesam conservavit, apud recte
ratiocinantes Deus esse qui natus est cogno-
scitur. Deus enim in mundum adventi non
de loco in locum commigrans, sed naturam
mean assumens; & ut dixi, videri voluens,
qui natura fua est invisibilis. Itaque ex par-
tu accepit initium non ut Deus esset, fed ut
ab hominibus videri incoperet. Nam cum
Deus esset, voluit homo fieri propter fuam
in nos clementiam, ut nos ipsum creatorem
per ipsius fideicium conspiceremus; qui pro-
priarum actionum qualitate premebamur.
Etenim cum ad tribunal tribunitor qui pro-
priarum virtutum praesidia niti non possunt,
tanquam ex cogoati sui meritis fiducia fu-
munt. Quid igitur? Adveait Deus ut homo,
non de loco in locum transmigrans: fed hu-
vifibiles naturam vifibilem adhibens, & ut
homo vilus & hominibus cognatus apparens;
fieri etiam evangelistis praedicat dicens: *Per-
bum vero fallum est*. Sed dicet aliquis: Quo-
modo fieri potest ut Deus Verbum homo fat?
Modum quaris miraculorum Dei? Si ratio-
nis hujus incomprehensibilitas a nobis poffet
comprehendi, miraculum utique non esset;
fed res fecundum naturam. Si vero quod fa-
ctum est, figmum est ac miraculum, facti
ratione non manifestum est. Nam quomodo
Deus fallus esse fcire te volo, incorrum-
pus esse quod factum est, fide percipere;
quomodo Deus factum sit, effectori relin-
quito. Nam quomodo praecipuam credis, in-
fitemque nunc ipsi pignitiaeque, medicinae

A τῶν ἐν ὑφεστῶτων τῶν παρόντων, ἢ μὰ ἐν τοῖς ἐν βίοις τοῦ φιλανθρωπίας τὸ ἀφθορμόμενον· ὁ δικαστὴς ὁ τῶν κρεισσόνων, ἐν κρίσει ὑφίστατο· ὁ δικαστὴς ὁ τῶν κατακλίνων, κ᾽ ἐθαυμ τιμωρία· ὁ μὲν τὸν ἐν ἐκείνοις, ἀλλὰ διδάσκων· ἐκατοντάκεφαλος, ἐλεν ἰατρεύων, ὅρᾶς πῶς ἐκείνο σε ἐν ἐπίπνοια· ἵνα μὴ ἐν ἐκείνοις ἐν ἐκείνοις

PART. III. CAP. X.

Filius, passionem qua in generatione accidit, apud nos denotant; idco Nunc Dei Filium, Verbum etiam nominat, naturitatis impartibilitatem nomine hoc exprimens. Quia vero quivis pater effectus naturaus bonum citra ullam controversiam filium fonat erate antecedit, (nam ipsum paternitatis vocabulum id fecum fert, ut pater ante filium existitit intelligatur) ne hoc ipsum divine nostrae naturae accidisse suspicetis, sed ipsum unigenitum cum Patre semper existere confitetur; unigenitum Dei Filium Patris splendorem vocat: Splendor namque e fole quidem producitur, non tamen intelligitur fole posterior; sed ex quo fol est, ex tunc fplendorem a B fole profectum cognitamus. Consfitetur itaque Patrem Patri Filium, splendoris vocabulum tibi denuncies; generationis impartibilitatem Verbum oftendat; confubftantialitatem Filio infinuet.

Sed jam ad inftitutum redeamus, & Verbi hodierno die nati manifeftationem oftendamus, exemplosque declaremus quo pacto id quod natura loa cerni nequit fiat vifibile, quodque ob incorpoream naturam palpabile non cft, evadit palpabile. Verbum igitur Dei Patris, quod proferimus, quo in mutis colloquii utimur, verbum eft incorporeum, nec vifu nec tactu percipi natum. C At ubi verbum hoc literas induit & Charta, mox vifibile factum tam vifu haurietur quam tactu deprehendetur. Pone enim quempiam cum alio loquentem: num procedens videtur verbum? num manu tractamus protatum verbum? Si autem quæ dicebantur, in charta fcriptefis; quod prius non videbas, poftea vides; & quam fermonis formam antea contrectare non poterat; eam per charram & characteres jam contrectabis. Quid ita? Quia verbum incorporeum, corpus charta, elementorumque figuras adeptus. Cum ergo exemplum jam addatur dilucidum fit, eoque exemplo fatis aftfato fit admonitus; age oftendamus quo pacto unigenitus Dei Filius Deus D Verbum incorporeæ naturæ perinde ac Pater ante omnia fæcula naturaliter exftitit, humana natura poftea ibi afcita, per vim genitus ortus fit, non ut Deus effet, fed ut homo appareret, initium fumens: Neque enim mihi dicas: Cum unigenitus natus fit ex Patre, quomodo rurfus natus ex virgine? Ex Patre natus eft fecundum naturam, ex virgine nafcitur propter dispentationem: hinc ut Deus, illinc nafcitur ut homo: Nam & unum quoque verbum mentis tuæ proles eft. At poftequam verbum inftud, quod mens tua peperit, elementis & literis voluerit exprimere, & in charta efformare, mana tua fcribis, & verbum tuum quodammodo per manum denuo pariis: non quod tum fui effe initium fumat cum per manum feribitur; aut quod tunc demum, quando manus literas effingit, exiftere incipiat, (jam enim ante ex mente natum erat;) fed quod verbum per manum literas fingentem ipsum, ac cœni quæat accipiat. Cum ergo ex E hoc exemplo hoc evidens exftat, notifimamque intelligentiam gerat, age, familiaritatem hanc ipsam adaperamus. Hic itaque certati mentem, & confidera Patrem: hic verbum ex mente, quemadmodum ignofcis, ibi Verbum

ANNO CHRISTI 431.

A ἐφ' ἡμῖν ἐμφανὲς παρέχει τὴν καθ' ἡμᾶς φύσιν τὸν ἀόρατον, τὸν ἀπτὸν ἀόρατον καὶ ἀπτὸν τὸν ἀόρατον τὸν ἀόρατον τὸν ἀόρατον

PART. III. CAP. X. ANNO CONSTAN. 431.

ret hororis amplitudinem non sui meriti esse, sed largioris gratiæ. Pertinet itaque & hoc quoque ad creatoris benignitatem ut ipsa tamquam Dei ea terra haberet naturæ originem. Naturam enim illam pro moderati animi pignore habebat. Est ergo nobile animal homo; licet passionibus poftea subeantibus ignominia sit affectus. Non enim illum spedpia pofleqquam offendit; fed illam diviine imaginis nobilitatem quæ legis transgreffionem afflimas velim. Cur ergo * ejedium contemnis, primæ conditionis illius oblitus, honoreinque quo initio comulatus fuerat, non confideras, quem illi Deus eam fibi propriam imaginem unifiet, munificenceffimæ denuo reftitui? Nihil proinde ab illius benignitate alienum adfimilari eft. Neque enim tuper eft bono dominio, fi in fervi utilitatem in fervilibus eum fervo communicet: fiquidem qui bonus eft, hypsimodi rebus nulla inpria volutat; fed ouæjilimat fit per talia deperhenditur. Nec eft quod hac de caufa mirpris. Si enim Deo habitaculum nanc teipfum confituteris, in te quoque habitabit, etiamfi non ad eum modum quo in Chrifto: in Chrifto enim inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Sed o miraculum? Omnis plenitudo divinitatis in uno habitat corpoaliter; & tamen omnis impiler & univerfam creedit creaturam: totus exiiffe in uno, & a nulla creatura feparatur. Nec quod hic dicitur, fibi impoffibile videatur. Etenim ego quoque verbum nunc profero, & hoc ipfum verbum totum eft in uno, & totum rurfum in omnibus fictum eft: & totum hoc verbum haufit unus, neque a multitudine circumfcribitur, [quin fingufi hauriant totum.] Si itaque res ortui occaeuique obnoxia, tota prefiit in uno, & tota competitur in omnibus; quid mirum tibi videtur, fi Deus & totus in fecore eat, & totus inventur in omnibus?

Hudiernæ itaque fofenipratis caufa eft, Deum hominem factum fofcepiffe humanas, ut tribuat divina: & propriias fibi feeiffe paffiones, ut nobis impartibilitatem donet: mortem fubiiffe, ut immortalitatem nobis largiatur. Et licet humanæ naturæ incommoda ut propria fofceperit, peoprium tamen naturam non demutavit: fed voluntarie id fibi vindicavit: & id quidem admodum appofite fecit, poftquam homineni falvare propoluerat. Sed quam ob caufam humane naturæ paffiones fibi propriias fecit? Quia paffiones pet paffionem admittere, mortemque morte abolere, ac fimilia fimilibus voluit debellare. In fe fufcepit crucem, fuam fecit alagam, vinula fua fecit, et Dei proprias effecit paffiones, ut effecta paffiones accipient potefiatem. Neque enim Dei natura laiia eft, perfe fui mutationem paffiones in fe fufcepit; fed fortitudinem illis divinam contra ejufmodi paffiones tribuit. Mors namque veluti ipfius Dei facta mortem deftruit: & mortem ifte mortis tyrannidem folvit, quoniam fimul Deus & homo erat. Neque enim purum hominem crucifixerunt Judæi; neque cum folam naturam, quæ cernebatur, transfixerunt; fed in exiftentem Deum, qui unitæ naturæ perpeffionem fibi appropriabat, impii temeratique exiftierunt. Ut enim de hoc ipfum quoque tibi perfpicuum [illegible], id exemplum in exordio propofitum [illegible] reducamus. Fingamus itaque. [illegible] ut ut ferunqoem deprometequi liberta[illegible] ut ut ferunqoem magnum munerum quibus oportet [illegible] deorum, decretum in fe contineat, [illegible] aliqua, quam facram vocant, [illegible] hominem, ad hæc [illegible]

A Θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ χρόνον τῇ βασιλείᾳ. ἐκεῖνο δὲ τὸ πάνσοφον ἐν τῷ κεκαινωμένῳ λόγῳ τὸ τὴν κλῆσιν τὴν θεῖα ἐκ χρόνου κτῶν τὸν ὑπόδικον τῷ θεῷ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς φύσεως. ὥστε εἴθρωπος ζῶν ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ ὑπερφυὴς δόξα τῆς ἐπιγνωσθεῖσα πολλῶν, μὰ τὸ αὐτὸ ἔθος προσκεκρικότα, ἀλλὰ τὸ τῆς ἀρχαιότητος τὸ ἀξίωμα τὸ κλέος τὸ τῆς εἰκόνος λάμπειν. τὸ γὰρ ἀγάπημα τὸ ἐκτῆσθαι τὸν θεὸν ἀνθρωπον ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν τιμὴν ἀναγαγεῖν ἡ ἀναλήψεως, ἰδὲ αὐτὸ ἀπὸ μὴ πολλοῦ τῆς φιλοτιμίας * ἀνοιδεῖν κατὰ θεόν, ἐνότας ἑαυτὸ ἐν τῷ ἐλεῖν ἀνθρώπῳ. ἀλλ' οὐδὲ ἀνάθεν τὸ ἐκείνου φίλον ἀνθρωπίνοις ἐγκίνει. νῦν γὰρ ἐφίλοσεν ἀγκαῖα δὲ ἀκαστοτ, κοκκοτοτ ἀλλὰ τὸ θεῖκεν τὸ ἀφθόνου ἀκαίνω, ἀνθρωπίζεται τὸν ἐλεῖν τὸ ἀφθόνου ἀκαίνω, ἀλλ' ἀστρῆ ἐλεῖν, ἀλλ' ἀστρῆ ἐλεῖν. ἐκ μὲν θεωρίας * τὸ ἀνθρωπίνου τὸ ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν τὸ ἐν ἀνθρωπίνῳ ἀνθρωπίνῳ ἀνθρωπίνῳ

vidis vocem, dicimus: *Omnis terra adorat te, & psallat tibi, psallat nomini tuo, altissime.* Enimvero dum fere per Moysen promulgata adhuc vigeret, evangelica prædicatione nondum allata, *notus erat in Judea Deus; in Israel magnum nomen ejus.* Et cum eum Moyses voce exiliì, linguaque tardiore; unde per folum Judæam audebantur Jex. At vero illa tua illa lux nobis illuxit, & Deus Verbum, ex ore ac utrumque nobis, carni & sanguini communicavit, omnia illius plena facta sunt: ubique templa, ubique altaria, ubique exhibentur thori, ubique veri adoratores, & boni pastores, & rationalium pecorum greges pro multitudine factus caulis angustus B reddunt. Sane ante Salvatoris nostri adventum mortalium genus in terra erraba: ferviebant creaturæ potius quam creatori: adorabant enim opera manuum fanarum: unicique erraticum id Deum erat, quod animo placuisset. Verum, ut modo ajebam, apparuit nobis unigenitum Dei Verbum: ipsum ille bonum, & agnus verus, quem sancta Dei genitrix & ouptatum expers Maria e virginis ulcere tribus nobis peperit, germen vivificum, inhabitantem Deum, in terri formis liberum: illum nobis familiem propit nos, & cuncta supra omnem creaturam propter se: eundem in demissione fecundum nos, & in divina gloria conspicuum: cum qui semetipsum humiliavit, & ejusdem cum Patre fedis particeps est: cum qui fede extranxit, & fuit qui dispersit bona de sua plenitudine distribuit: cum qui ut homo, perinde ac unus ex nobis adorat: ut autem Deus, non in terra solum, sed & in cœlis quoque adoratur: *Cum enim, inquit, adveniet principium in orbem terræ, dicit: & adorent eum omnes angeli Dei.* Quis obliscet in eft qui in orbem terrarum ingressus est? Quo autem modo in illum inductus est? Mysterium hoc aperi, o evangelista: affare etiam nunc, o beate Joannes, qui tonitrui filius appellaris es, qui perbene totum magno & eximio fonitu concussisti: qui voces habes immortales: & oblivio ac tempus tuis eadem verbis. Ecce tantus hic pastorum cœtus ad te venit; renovo nobis lapidem, ficut beatus Jacob pastoribus: referea nobis potum vitæ: da ut nunc quoque de salutaris fontibus haustum: imo vero ruinis nobis fontem appone. Audiamus itaque dicentem: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: hoc erat in principio apud Deum.* Sed unigenitum Dei Verbum incfabili modo ex Patre subsistere jam olim credidimus: adde pronde quod reliquum eft, o evangelista, Audi itaque rufus dicentem: *Et Verbum caro factum eft.* Non venit in hominem, fed caro factum eft, id eft homo. Eft autem unigenitum Dei Verbum nobis factum, non quia desinens esse Deus, fed in carnis assumptione id manens quod erat. Immotabilis enim & immutabilis Verbi natura: nec eadem ei illam mutationis adumbratio: Hæc non intelligit, docuit beatus evangelista, stella vere & [illegible] clarissima, stella faluberrima, quæ non ut mare hoc sensibile transiens, sed [illegible] pirate acquifenda negotiatur, qui nec [illegible] amatores, qui reclam erroriique [illegible] [illegible] abrupte conjunxerunt, & [illegible] [illegible] [illegible]

Pars. III. Cap. XII.

tuli bestia. Propter te servum ignominiam A pomerium, ignominia afficitur dominus: Quæ tua sunt ille affumpsit, quorum tu quæ illius erant deferuerat. Not a pio domino suffugimus, gratiamque ab eodem obtatam non tulimus. Ad ufum delictas paratili acceperamus; fed legem violantes, nec non in legislatorem præveniantes & hofti morem gerentes, ex horore excidimus. In terrestri hoc loco degebat ille fapientis, neque oculos ad dominum fublevabat, voluptatis fenfus deorfum merfum tenebat, ipfa vis peccati vinctum habebat fugitivum; deliperabat poffit feri, et humana mens Deum fafcipere. Quid ergo? Numquid mea tarditas Deum pulcherrimæ hujus poffeffionis, quæ homo eft, jactura afficiet? Abfit: nequa- B quam enim id univerforum Deus eft paftor. Nequfas enim erat, ut invidia gratiam domini fuperaret: fed neque decebat, ut Dei donum inlidis diaboli devictum cederet. Quid igitur domino facit? Venit ad fugitivum: fervus enim ad ipfum venire non potperat, Accedit ad fervum non majeftate herili, non angelorum fatellitia præmittens, non archangelorum phalangas cieus, non ignecus globos vibrans, non elementa concutiens; (hoc enim erat, facere ut fugitivus dominum advenientem fugitaret) fed in accedit, ut fugitivum quærat, propriamque poffeffionem recuperet. Non enim per vilibilem fpeciem illum abligit; fed perfonæ humilitate ad familiaritatem & amicitiam proceffit C erat; efficitur confervus ut dominus * declaretis. Propter hoc enim magnus ille apoftolus dicit: *Hæc fentite in vobis, quæ & in Chrifto Jefu*, Jefum hic vocat. Dic quæ, quæ fe nomen mater infanti indidit? *Vocabis*, inquit, *nomen ejus Jefum*. Ubi eft qui Chriftum dividit, qui nollem hoc myfterium ad homoyoumian redigit? utpote unum Chriftum nominans, re ipfa autem duos ponens; alterum fervum, alterum dominum; alterum paftibilem, alterum impaftibilem? Quid profecto una appellatio ubi duas res ponuntur? *Hoc*, inquit, *fentite in vobis, quod & in Chrifto Jefu*. Jefum nominat qui conceptus, qui virgo id nominat impofuerat. Hoc quivis in fe fentiat, D quod eft in Chrifto Jefu. Quid ergo in Chrifto Jefu fentimus? Nempe *quod cum in forma Dei effet, non rapinam arbitratus eft, fe fic esse æqualem*. Quid eft quod dicitur? Sane qui res rapinam liberatæ poftitur, nihil fervitæ paftefinet, ne liberatæ aliquid præfidicium generet. Quid ergo ille? Quoniam natura dominus erat, non rapinam arbitratus eft, fefe æqualem Deo. Difpenfationis enim myfterium divinitatem non lefit. *Qui tamen in forma Dei effet, non rapinam arbitratus eft, effe fe æqualem Deo: fed femetipfum exinanivit, formam fervi accipiens*. Explana mihi unigenti exinanitionem. Quomodo enim fe exinanivit, fi humana non perpefus? Verumtamen cum Deum paftem dicimus, femper naturam illius a paftione eximimus. Etenim non natura paftibilis, fed unio ad id quod pati poterat, Deum patibilem effecit, (in naturam enim illius pati no mifla eadit.) Poftea quam enim unitiem cum Deus fervo compati dedeverat, cum natura effet impatibilis, eo quod pati poterat, fibi unito, propofitum fuum adimpleviit. Ad hunc motum domicus ad nos accefit, cæque ratione nos fugitivo afficit. Ut confervus vifcatur, & ut dominus beneficia impertiatur: fed fervum pati fe ferebat, & gratiam ut vocabat. Propter te fervum ignominiam A ἡμῶν ἐγένετο δεσπότης. ἐκ τοῦ κυκλοῦν τὴν φύσιν τῆς ἀπαθοῦς ἐκβεβλῆκε γνῶσιν. κορὸς γὰρ ἐκεῖνο τὸ ἀφθαρτὸν τὸ ἀναθὲν ἐκβαλεῖν τὸ κυκλοῦν τὴν πωμτὴν φύσιν. τὸν κοινωνὸν τῆς τιμῆς· οὐ τὴν τῆς ἐγκτήσεως ἀπόβλητον τὴν τιμῆς· οὐ τὴν τοῦ κτήματος τὴν τῶν ὁ δεσπότης δεῖξαι· ἐκ τὸ ἀνάπαυσε τῶν τοῦ δεσπότου· ἡ ἀλαν κατὰ κεφαλῆς ἐν φυγάδα· ἡ ἀμαρτία δεσμεῖν ἐν τῷ δεσμῷ τῶν· ἀπέγνω τὸ κοῦφ βασιλεῖ, ὡς ἐὰ δικαιῶν ἀπαιτεῖσθαι τὸν τοῦ Θεοῦ· τί οὖν; ἡ ἐμὴ βραδύτης ἀφαιρεῖν Θεὸν τὸ κάλλιστον κτῆμα τὸν ἀνθρωπον; ἀλλ' οὐ δεῖν γε· τοῦτο ὁ θεὸν Θεὸς. οὐδ' ὁ ἐδεν, φθόνον κρατεῖ διαστοτικὴ ἀρετή· ἀδὲ νικᾶν τὴ θεῖ δωρεὰ ἐδεν κεκαθαρμένα ὑπὸ τῆς ἐπιβουλῆς τῆ διαβόλου. τί οὖν ὁ δεσπότης ποιεῖ; κατεμγίνεται πρὸς τὸν δραπέτην, ὁ μὲν ἐλθὼν πρὸς ἐκεῖνον ἐμὴ κὰ ἐδεμίαν. ἀφῆκεν πατὴρ πρὸς τὸν υἱέν, ὁ δὲ ἐν ἐρημίᾳ δεσπότοιν· οὐ ἀγγέλων δορυφορίᾳ πρόπεσεν· οὐ ἐγκεφαλίνων ἐπὶ τὴν φάλαγγας· ἐ τῦρ κοῦφ· ἐ σεισμὸν ἐκβαλὼν τὸν ἐν ἐν ἐ

PART. III. CAP. XIII. fitæ majestati, Christi amantissimi imperato-
res: Siquidem cœlestis regni quoddam simu-
lacrum, & imitatio terrena vos estis, & quidem soli in omnes imperium fortiti, ut
omnes ac manifestandæ subditos vestros conservantes, & velutti illustrem quamdam pa-
ratamque ferentatem per universum orbem diffundentes. Quare & ego quoque impul-
sus sum, ut contrifattam vestram pietatem convenienti defensione placarem. Quod
vero mihi id efficere cupienti in primis utile & necessarium futurum erat omitto,
& quidem invitus, propter obloratandam ipsam vestræ majestatis jure ab omnibus de-
betur: Etenim si me non ejus temeritatis, aut vesanæ fastie dixero, vel non ita omnis decoris obliturn pronunciavero;
ut aliquid deliquerim, & hoc adversum vos, forte haud impune id dixero: Me-
tuo enim, nec injuria, sententiæ vestræ adversari, ne aliquid ejulmodi mihi eve-
nat, quod Israeli accidit. Qui cum haud prorsus ita innocens esset, ut non aliquan-
do deliquerem, (in multis namque offendimus omnes, & humana natura hoc velut morbo laboratur, ut facile labatur,) tanquam diligens legis custos nullo pacto Deum (è
offendite aliquando perfuasum habebat. Vo-
cem hanc nos hisi dicentem audivit: *Ecce ego judicio tecum contendam, eo quod dicis: Non peccavi.* Satius itaque consultisque est poteri-
tibus cedere, & offensionis veniam petere.
Habet enim hoc, ficuti divi, vestra majestas
ex divina imitatione, ut offensarum obliviscatur.

Scripsi itaque tum vestræ pietati, tum iu-
stytis quoque reginis, rectæ admodum id fa-
ciens, non ut dissensionem, aut perturbationem aliquam facrastimæ vestræ sacræ cieremi
ajiit: non enim ita excors, mentisque inops
fum: (ed non ignarus, illos qui ad hor ordi-
nati funt us sanctissimo Deo Sacrificantibus, fa-
bricis vigilantesque ele debeant, & illud dis-
picere, quod illi probetur, idque non negli-
genter facere, veritas fi in ea functione alio-
quatenus foorder existerit, certam illi pœ-
nicient impendere. Oportet enim ut eos in fi-
de confirmemus, qui jam in dominum nos-
trum Jesum Christum crediderunt, quos fan-
guine fuo acquisivit, fuscetoque adoratorem
effecit, ac geaus electum, regale facerdo-
tium, gentem sanctam, populumque acquisi-
tionis vocavit; ut virtutes ejus annuntient,
qui omnes (e tenebris) vocavit in admira-
bile lumen suum. Ieaque ubi de his præcepit,
qui in facerdotem ordinem coaptati sunt,
ad Ezechielem prophetam loquitur: *Fili hominis, loquere filiis populi tui, & die ad eos: Terræ, supra quam induxero gladium, & tulerit populus terræ hominem unum de finis, & dederit eum in speculatorem; & viderit gladium super terram venientem, & ceciinerit tuba, & fugaverit populo meo; in autem eus tuba venerit audierit, & non cauftodierit, & ideo gladius veniens opprimat comprehenderit; sanguis ipsius in caput ejus erit, eo quod cum tuba vocem audierit, sibi non cavit: & ipse qui cauftodierit se, animam suam tuam tripuit. Si vero speculator viderit venientem gladium, & tuba non fugaverit, ac populus se cauftodierit, venerique gladius, & auferam ex ipsis aliquantis: ipse quidem propter iniquitatem capta est sanguinem ejus ex de manu speculatoris requiram.* Quam ob rem autem et hoctum ver-

PART. III. CAP. XIII. borum vim non indiscultam præterire. Non
enim mediocriter jovabit, si eorum abdi-
ta intelligentia in apertum latius profe-
rtur. Quemadmodum barbarica aliqua tropeo
expectatur, civitati præsides, curamque ali-
lius gerentes, in speculis aut editioribus
turribus qualibam collocant, qui diredio in
agrum prospecta indefinenter oculos hac il-
le circumferant, pervigili studio ne quis
hostium irrumpat observantes. Quod & hos-
tiles infidias tempestive civitati denuncia-
verint, dignis zeolentur haud mediocri ho-
nore: Si vero per illorum delidiam civi-
tatem capi, hostiles que pati contigerit
ipsi, pœnas capitibus fuis luent, utili-
nemque fuppicia expendent. Ad eundem
modum ausiquisque facerdotum, (quando-
quidem speculator a domino constitutus
est) liquidem populis cura fuæ commissis
malum quod hæderæ delet annunciaverit,
coronam hæc vigilantia fibi conciliabit.
Quod si tacuerit, incidet in mala quæ per
iram Dei irrogari solent, quippe cum hos
silentio haud mediocri damno afferrit eos,
quos vocibus ad rectam viam dirigendos
accepertat. Sulceptum atque erat bellum
adversus hostes aliquem vulgum, nobilis
fimilem hominem, sed adversus omnium
nostrum salvatorem Christum dominum. Scri-
ptum namque est, neminem dicere anathema Jesum, nisi in Spiritu, hoc est,
neminem negare Christum, nisi fatanam
habeat, qui ad hoc illum infliget: ne-
que quisquam est, qui hoc in dubium
vocet. Draco igitur apollata ille, hoc est
fatanas, virum facerdotem incautum, se
ipsum eorum fedectum nactus, & linguam
[illegible] de ad eorum dogmata
incontinente [illegible] Christique
salvatoris nostri gloriæ detrahendum prom-
pissimum, (Cum enim petulans, effrœ-
tioque impetu quovis etiam absurdissima au-
dafter aggrediens,) turbis feditionibusque
omnes excitare adimperit. Quapropta ne-
tem ad hunc modum reda fide, ubique
orichantur disfensiones, & multa cura lo-
bitubanur et etiam, qui jam credidierant,
non erraverint quod Christum venum
dem pufasset. Et quid inde fecerum est?
Pestifera quadam lues orbem depafcebat
tus universum, originem quidem habens
ex mendacio, patrem vero latanam. Cum
itaque a Deo speculatores constituti fi-
mus, ac populisque curam geramus; quo-
modo nobis non incumbebat, ut admo-
dum alacriter facra ecclesiasticæque tuba ar-
repta, his qui pietatem servare cupiunt,
diabolicæ laqueis transiorem denegremus?
Quam enim poenam Deus paravit tacen-
tibus? *Sanguinem*, inquit, *ejus de manu speculatoris* Ait erat reliquissime res, ut
eorum immoriumque cor tuum. Erat fa-
ne, hoc ipse profitetur; potius autem res
ipse hoc elamant, longeque præterea tem-
porum tradiut testatur, quo omnium ap-
probatione, cum pietatem coluerittis, cum
majorum vestrorum gloria certatis: imo
vero, quia illis gloriosiem est quod a ve-
stra fereniate laperatur, nihil veritus
meritio diverim, meliorem hac de re bone-
fioremque vos tuisse sententiam. Novi
quam immota vobis infit fidei, quam firmi
in Christum dilectio. Scripti vero non
inutiliter, ad hoc ut ipsi alius, imo vero ec-

Ἀνὸ τὴν ἀμπὴν κρίσιν, φιλόχριστοι βασιλεῖς· οἱ τὴν
οἰκουμένη βασιλεῖς· ἐκτύπωμα ὑφαιρετὸ μίμη-
μα τῆς ἄνω ἡμῶν ἐστε· ἡ μόνοι, ἀλλ' ἀνάκτο-
λεγόμενοι κρατεῖν, φύλαξιν τὴν κοινὴν ἁπάντων τῶν
ὑφ' ὑμᾶς· ἐν οἷς τοιοῦτοι ἐν ἐκλαμπεῖν δυ-
δίκαι τὴν ἀπὸ πάντων κτίσεως ὑμῖν ἀπονεμομένη
τιμὴν ἀναγκαῖον ἐνεγκεῖν ἐστί· ἐν τῷ δὲν τοῦ
καθηκόντος ἀπολογεῖν ἀλυπτοῦμαι μὴ ὑμῖν ἀπο-
πεῖσαι τὴν ἀτιθέωσιν, ὃ δὴ μοι ἐδόκει μὴ ἐκτὸς
τῶν δεῖν, χρήσιμον τε & ἀναγκαῖον, ἀφίστασθαι
δεῖν, διὰ τὸ τὴν ἀμετρίαν κρίσεις ἀφ' ἑαυτῶν φέρε-
ν δίκαιον εἶδος· τὸ μὴν μὴ οὐ κίνδυν, ὡς ὑμῖν ἀπο-
τὸν ἀνω ἀμφὶ, ὁ δὴνεγκόμενος, ἢ & φόβῳ τὸ
ἀφίστοτος καταμελεῖν, ὡς· πλημμελεῖν ἐπι-
ὡ, & τὸν ὑμῖν ἐμοὶ, ὡς ἐν ὀφθαλμοῖς ἐν ὄν. ἀλλ' ὁ
& μεμφεῖν ἐστιν, πᾶν ἐκεῖ ὑμῖν ἀπεφάνθη· ἐμὲ
πεπεισθαι τὸ ἐν ἐστιν· ἢ ἐν ἐκεῖ ἀπεκλεῖ-
ὡ· τὸ δὲ ὑμῖν ἐν ἐπιμελεῖν· πολλὰ γὰ πταλοῦμ
ἕκαστοι, & πολὺ τὸ ἀλλοῖον ἐ ἀνθρώπω ἐστὶ,
ὡς ἀκεκλῆν ἡμερεῖσθαι ἀστὸ πάντα τὰ κ, μόδεις
τόπον φυσικῶν θεῷ· ἐὰν κατὰ νόμον τὸ
αὐτῶ· ἐὰν ἐγὼ κείσομαι ἀφὸς σε ὁ σὺ τῷ λόγῳ
ἀγωνιῶν. ἡμεσαν γὰ ἀκοῦσαι τὸν λαβεῖν· Ἐκ-
ὡ ἐγὼ κρίνομαι μετὰ σοῦ· ὅτι ἐρεῖς, ὅτι οὐ ἥμαρτον
ἀφὸς Θεὸν & τὸ ἀμείνω κρίνεν ἐστιν ἐπιτρέπειν.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν τὴν ὑμῖν ἐπέστειλα, & μὴν ὑ-
ὑμῖν τῆς βασιλεστάτας βασιλίδι· ἀφορῶ τὸ-
τὸν ὑμᾶς ὀρθῶς, κ' τὴν ὑφῶν· ἢ ἀνῴκοσι ὑ-
τὸς ἐφυτεύτοις ὑμῖν ἀλκὴ & βασιλεῖ· τὸν ὑμῖν
ὑμῖν· μὴ μὴ ἐστιν τοῦ ἐμὲ ἐμβαλεῖν· τὸν ὑμῖν
γὰρ μὴ τὸ ἀφέστοις· ἐπιτρεπεῖν ὑ ἀνθρω-
πεῖν· ἀλλ' ἐν τῷ ἐστιν· ἐπιτρεπεῖν ὑ ἀνθρω-
ὑ ἀνθρω· & μὴ ἐμὲ τὸ ἐστιν· ἐν τῷ ἐστιν· ἐν τῷ
ἐστιν· ἐν τῷ ἐστιν· ἐν τῷ ἐστιν· ἐν τῷ ἐστιν·
ἐν τῷ

cletis omnibus turbatis opem feratis: veltri enim meris est conferrare: ergo tubæ, quæ barbarorum insultus denuntiat, robustissimum quidem ac pugnacissimum quemque tantum condecentis generositatis admonet; timidum vero timoremque cautum reddit, ne quo ratione in hostium acies per imprudentiam incidens, crudelitatis ipsorum præda fiat: ita nos ego de Christo conferipti, vestræque quidem pietatis aculeos adversus diaboli laqueos excitabant, ceteros vero qui levi mobilique in animum mente sunt, causam in fide flabilfeque reddebant, Christi mysterium non ita facile a multitudi capitur: illius enim dolentia adoquipio profunda est; & illis etiam qui mente plurimum valent, ad illumque scripturas exquisite verlant, vix tanquam in speculo atque æniigmate cognita. Cor. 13. 12. ut facratissimus Paulus dixit, *corrumpunt bonos mores colloquia mala & garrulæ dilitiliani* fecundum Salomonis dictum, *fama excessus*; fi noxii illi termones in humanum mentem influir diffilitantis gutta fubiade incidant, fi quandoque, ut non mediocre, imo plerumque maximum afferunt damnum. Infiitutis itaque utilitter ac necessario hæc a me ex iffi adnonitio, tum ad eum ipsum (reundendum,) qui prater omnem opinionem Christo bellum intulerat, tum ad alios quoque (confirmandos inffirmandosque) qui cum mysterii hujus cognitionem non admodum exacte tenerent, fedulotiis verbis non fecus ac gravi tempestate jactabantur. Quod autem necessario fcripferim, ex ipsa natura confirmari potest. Superioribus quidem temporibus, multitudo retro fæculis, res humanæ Deo diffidebant, (cerabat enim unicofa terra, & Deus locutus David canit: *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est usque ad unum*:) fed vifiteavit nos *oriens ex alto*: apparuit nobis vigilantem Dei Verbum, & cum iis qui in terra degunt, conversatum est, nostri fimilis factus homo, ita ut maneret fecundum naturam Deus; ac interposito fobiato, per fcipitum Dei & patri nos conjunxit; & injuriarum oblitus, & peccato, per quod ab illo dirimebamur, nos liberavit, fidenque justificavit. Eft enim ipse pax nostra fecundum fcripturas. Futurum itaque erat, ut fide violata, vincolum pacis nostræ, quo Deo connectimur, diirumpeteur, justitiæque vis a mentibus nostris abfcondetur, ne quid dicam gravius: Justificamur enim per fanctum baptisma, mortem Christi annunciantes, simulque resurrectionem ejusdem confitentes. Verumtamen a Christianitatis ore, morterm annunciamus non vulgaris hominis, fed inhumanati Dei, passi quidem nostra caula fecundum carnem, ut fcriptum eft, viventis autem tanquam Dei, & fecundum propriam naturam impassibilis manentis. Cum ergo Christianorum fpes, quod quidem ad fedoiiis fermones, imperitamque & effeminam ejusdem fidem attinebat, in apertum periculum adducereiur; necessitate quadam adacti non potuimus, o res, quia habentes ipsius veritatis armas, illos qui illi credunt, non defendere. Ut autem hoc fecimus, illud maxime nos impulit. Beati nimirum patres nostri, (" cum facerdotium a Deo accepissent, hæreticum perversitati fuo quasi quibusdam fecere fese intrepide oppoluerunt, maxime vero impiorum Arianorum (a Deo assumi virtutem scriptis, hæreticorum perversitati fuo quasi quibusdam fecere fese intrepide oppoluerunt, maxime vero impiorum Arianorum)

ἐμὴν ἐπιμηκῆτοῦ. σοῦ μὴ δὲ ἐπὶ ὑμῶν. ἡ βαρβαρικὴ σφόδρα σημείωσις σάλπιγξ, ἡ μὲν ἀλλοτρίοις ἐν ἀγωνίσμασι τὸν κίνδυνον ἐκκαλεῖς τοὺς ἀκμαιοτάτους μόνον, τὸν δὲ σφόδρα γοῦν ἢ ἐμπτοιοῦν ἀναφαλέγεται, μὴ ἄρα ποὶ τοῖς ἐξ πολεμίων φόβοις ἐξ ἀγνοίας ἐμβαλοῦν, τῆς ἐνόσης αὐτοῖς ἀμείνοσι ῥῶστοι ὑμᾶς. ὁ ἐμὸς τοιγαροῦν ἀδὲ Χριστὸν λόγος τῆς μὲν ἀνθρωπίνης ἢ ἀμεσῆς τὸ κίστρον ὀλίνε χ̄ τ̄ τοῦ ἀπιδόλιτος γνῶσι, ἀνεκλείστο ἢ τὴν ἐν τῷ πλεκόρῳ τῶν ἀμφιβόλων ἐχρστοῦ τὸν νοῦν. ἐν ἀνθρωπίνῳ ἐὰν ἐκάστοτ' ἐν ἔθη τὸ τῆ Χριστῷ μυστήριον, βαθὺς ἢ λίαν ὁ λόγος ὁ ἀφὲ αὐτῶ· ἢ τοῖς ὀστι μᾶλλον τοῦ πωμεγεστέρου, ἐ τοῦς ἔλαιος ἢκεμβλοῦσι χρῶμα, μόλις, ὡς ἐν κείμενατι ἢ ὡς ἐν ἐσόπτρῳ γνώσεως. ἐ κεῖνα φοτοῦ ὁ ἱερόπτοτος Παῦλος· ἀνθρωπίνῳ τὸν χρστὸ ἀμάλιν κεκρί· μᾶλ ἢ κατὰ γ' ἢ ἐλληνόβρυοι ἐρῶν, ἐ ὁ ἀν ἐχρστοῦ κοινολαλεῖ πέτρα· τὸ γὰρ τοιαῦτα ἐν τὸ ἐπ. ὀρθόπτοιο ἐκγόνος δίλαμ τὰ ἀδικεῖν περιόπτος καθὰ ἐκ λόγων, ὁ μὲν τοῦ, ἐ ὁ δὲ, μάνιον ἢ ὡς ἐνίοτε ἐγκλίνεται ἢ ὁ ἐκκλ. ἀπαλῶς τοιγαροῦν ἐ ἐπιφρίκη ἢ τοῦ ἐκεῖ γλίγοτο ἐκείμενος ἀφὸ τὸ ἐκείνου κάτω, ἢ ἀφὲ πάνω ἐλπίδα. ἀρ' ἐφ' ἐπιλυόμενος, ἢ ἀφὲ γὰ τὸ ἐλπίς, ἢ τὸ τῆ μυστηρὶ ἐφίστοι ἢ λίαν κεκρβλοιόνος, τοῖς τῆ πλακῶν τὸ λόγοις ἢ μετεῖοις κατηχαμένοτο· ὅτι μὴ ἐχεφρονεῖν ἐκείμεν, ἐ ἀυτὴ πάσοτεραι ἢ ἀφαλμάτων ἢ ἀμμωμ. ἐ μὴν γὰρ τὸ ἐκυῦν ἐ ταῦτ' χρκότος ἢν ἐχρνὶ δίεστλεν Θεῖ τὸ ἀνθρώπινα, πεκλάσμο γὰρ ἢ σύμκεστο ἢ· ἐ καὶ ἀφὸ ἢ μικαίοσο Δαυὶδ ἢ πάνυ ἐξέλεκτο, ἐκαὶ ἢ ἐκείνοι ἢ ἐν ἐκ ἐκ ἐκ

PART. III. cap. 5.

ut vines uvarum ferax, *fed*, ficut fcripfum eft, *fpinas promit*: ut induftrius agricola, fed indifcatus eft agro: ut bonus paftor, fed fertis agreftibus efferatior erafit. Deinde cum jam pravis nefcio quomodo opinionibus laboratet, admonitus eft fapenumero, idque a multis. Nam igitur per admonitionem melior erafit? num ejus mentem confiftentia remorfus eft? e num in melius conftita retraxit? num boni aliquid animo concepit? num mendacium odio habuit? num veritatem diluxit? num infeitiae calignem repudiavit? num lucem quaefivit? num adverfus Chriftum nugari defiit? num contradictentum multitudinem reverius eft? numquid, cum multos, ac pene innumeros offenfos animadverteret, abftinuit? numquid cum ecclefiam fidelium cum vacuam deftitutamque cernere, indoluit? Nequaquam, ut ipfe rarum eventus clare probavit. Etenim cum fancta noftra fynodus in Ephefiorum metropoli pura majeftatis vectiae decretum, undique convenifles, venit ea tum ipfe quoque: cumque fuper preteritis lamentari poteraeque debuiffet, perinde ac fi nemiem profus per ea offendiffet, non fine ullo in magni nominis civitate etiamnum verfaretur, effutire aufus fuerat, pejora adhuc adjecit, turpiorque contra falvatoris noftri gloriam evomere non dubitavit: a blafphemie in illum conjectae crimen parvi omnino, imo prorfus nihili faciens. Quae enim aufus fit dicere, fatius eft tacere, hafte cum differetur cum propofitis capitulis, optimumque in omnis virtutis genere teftimonium & exiftimationem habenteibus, divinarum quoque fcripturarum peritiffimis, approbaverque gnari. Qui proinde blafphemiis illius contra Chriftum plurimum offenfi, incontinentemque & effrenatam quidem linguam detiftati, manus apud illum laverunt, & quae ab illo audierant, fanctae fynodo non fine lacrymis renuntciarunt: non latenter aut occulte, fed ea fiducia, ut ad in ipfa fide renovigeftarum deponerent, parati etiam ad revincendum ipfum, quod ea adverfus Chriftum diverit, quae vel cogitare nefas eftet. Fecerunt autem hoc, diverfis illius nebuliae judicium metuentes. Non enim fine ullo affectu ac fine fuaviis amoris erant; fed divino amore magis ardebant, fuaviteque dilectionem erga Chriftum fervabant. Quemadmodum enim is qui facri veftiri peritiffimi parent, five ifti fint generofi duces, five in quaromque alia dignitate vel praeminentia conftituti, praeclari vobifque amicitifimi cognofcuntur, fi indigitatione in illos commoventur, qui petulantem infrenemque linguam in veftitam dominatrixque mentem, vel aliquid aliud contra jus & fas admittere voluerint: ita domini quoque facerdotem omni laude apud Deum & angelos dignum reddit, fi neminem contra divinam gloriam nugari patiatur, fed potius omnes fales fummorum hoftium loco habeat. Quin & beatus quoque David magnae gloriae id fibi ducens, ita praedicat: *Nonne qui oderunt te, domine, odeam & contra inimicos tuos tabefcebam? perfecte odio oderam illos: inimici futi fum mihi.* Quod fi Chriftum diligunt, qui illum blasphemant; utique a recta ratione aberrant, qui ea impugnant. Si vero palam Chriftum odunt, nec ullo modo ea res in dubium cadit; qui prei poteft, ut non fufpi-

1559 CALIGULAEI THEODOSII IMP. VALENTIS. 1560

γ γεγραμμένον· οὐ γοῦν εὐτυχῶς, οὐκ ἀτεθῶς λάσε τὸ γραῦν· οὐ τοιμὴν ἀγκάθας, ἀλλὰ θεῖρας ἀγρίου γέγονεν ἀπλεέστερος. οὕτω λοιπὸν, εἰς οἷόν τινα, τὴν κακοδοξίαν, μεμεθίσας πλεονάκις, καὶ ὑπὸ πολλῶν· ἄρα καὶ βέλτιον; ἢ τοῦ ἐπιστρέφειν; τὴν τῶν πολλῶν, ὁπόσον ἐν μυριάσιν ἐστὶ τῆς ἀγκάθας; ἢ τὴν τῶν πολλῶν, ἡνίκα μεμίανται τὸ ἐλεεινὸν; ἢ τὴν τῶν ἀλιθέων; ἢ παρήσασα τὴν τῆς ἀληθείας ἀχλύν; εἴληπται δὲ τὰ φῶς; κατέλιπε τὴν τῆς Χριστῆ γλωσσαλγίας; ἢ ἀντιφεαίτου ἔθνοπτῆθη τὸ πλῆθος; ἐφύσσατο τοῦτο; καὶ ἀνεῖδεν μόνον φανεθὲν ἀγῶνα ἀρῶν; ἢ λαλοῦσαι ἀνὸν τὸ τῆ ἀληθῆ ἀπεκάθαρε τὴν ἐκκλησίαν ἀρῶν; ἀδεμίς, καθὰ ἐ ἀυτὸ ἦν ἀκμιμαῖ· τῶν τὴ πέρας διαβοπτεινῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἡμῖν ἡ ἁγία σωνόδῳ, ἐν Ἐφεσίαν τὴ ὑμέτερα κρατεῖ σωκεφάλῃ· ἀπὸ τὴ ἀνὸ τῆ ἀδε τῆ Ἐφεσῖων μητρόπολη, ἀφίκετο δὲ ἐ ἀυτὸς τὴν ἡ ἀτῆν, κρίτιν ἀδὲν πῖ τὴν παρεγγνόσεν ἐπολοφύσεν, ἢ κλαίειν ἀυτὸν, ἀσεφῶ κἠνὸς ἐμπκεκτῶτο ὅλως, ἢ ὡς τὴν ἀπὸ τὴ μεγαλωμένῳ τῶν, φρονεῖτο τὰ χρίμ, καταφρόνῃ τὴ κάλλους ἔκεν, ἢ τὴ σωτῆρος ἡμῶν, καταφεύσεν δόξης, ὀλίγω κατῶλε ἐξίσεσε λόγῳ, μᾶλλον δὲ τὴ μαδεῖν ὅλως, τὴς τὸ ἀυτὸ ὑφῆμίας τὴ ἐγκλημα. οἷα γὰ πτῆμμεν ἀϊσεῖν, σωπῆ κάμεκεν ἢ ἀπὸ τὴ διλογλῶσσε ἐστεῖν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡ ἀφεστάτειν χρεῖ τὴν ἐν ἀπαντῆ τῆς ἀγωνῶν ὑβῆσθαι ἢ λέξεν· ὅτεν δὲ καὶ τὴ Θεῖον γεφῦν ἐμεγαλοπρεπεῖ τὰ ἐπεῖρωμον· οἱ ἢ τοῦν λῶν τῆς Χρεῖ ἀυτοφῆμιας ἐπηλγῶσε, ἢ τὴν ἀκκατεφῆ ἀνῶλωτο αὐτῆ μετήρατο γνῶσεν, ἢ τὴν ἀκκατεφῆ ἀνῶλωτο αὐτῆ μετήρατο γνῶσεν· ἀπὸ τὴ ἀνὸ τῆ ἀδε τῆ χρίσε αὐτῆ, πάντα τὴ ἀνῶλωτο ἀκκαθαρῶν ἀνῶλωτο· ἢ ἀφεῖλεν ἀπὸ τὴ ἀγκάθας, θεφρόσεν δὲ ἐ' ἀυτὸ τὴς τῆ πλεῖστε ἢ ἀποκρυμμένου ὀνεῖν, ἢ ἐπὶ μὲν τὴ ἀνῶλωτο ἐξεῖν, ὡ ἀὶ ἢ ἐξῆς ἐκ τοῦ ἀνῶλωτο ἀκκαθαρῶν· ἢ ἐπὶ

crimen excedit. Sed præcepitis sacerdotibus, A Χριστὸν δυσφημίᾳ, ἀλλ' ὁπολλύειν τοὺς ἱερεῖς, οἱ, καθάπερ ἐφίλει ἀρτίως, ἡ προξενοῦσιν ἡμῖν τὸν θεόν, ἢ, ἡνικαπερ ἀνῆκε, τὴν ἀπὸ τῆς ἀνω τῶν ἐπουρανίων γνῶσιν, ἐκ ὑμῶν ἀδικοῦντα μόνον ἀλλὰ καὶ θεῶν τε καὶ ἀγγέλων, ἡ καὶ ἀνθρώπων.

Ἀνο Christi 451. Anthimo Ep. Const. Ἀνθίμου τοῦ Ἐπιτίμου κατηχηθεὶν, ὁ ἄνω ὁσιώτατος ἐν ἁγιοις ἀνὴρ τὸ, ὅτε ἠρέθη ὁ θάλαμος, ὅτε, ὁ θεὸς ἐπιτιμῶν ὁσιω, ὡς ἀπιστήσῃ εἰς ἐκεῖνα τὴν τῆς εκκλησίας ἀσεμνῶν, ὡς ὁπεφάνθη. Ὅθεν τὰ ἀνθρώπινα ἐν ἀλογίᾳ μένοντα ἀποκλείσας, ἐν θυμῷ δὲ τὸ τῆλιν, ἡ λογισμῷ τὸ σύμφωνον κρατῶν ἐπτρέψας, ἀπὸ τε μόλις τῶ ὀχλικῶν ἀποσπάσας, ἐν τὸ θυμάτων ἀπόδοσ, ἐν τὴ λειτουργίᾳ, ἡ φόνου ἐνοφίας σὰ ρκὸς καὶ ἀποφαντῶν, ἐφὸ τοῦ τὸν ἄνω φοβίσω ἀυτὸ· ἐφὸ τ' ὕπνω κτίσθαι, ἡ ἐν ἀνεπιστοιν κεῖσθαι· ἐφὸ τ' Νίνευε φόβοι ἐπιβρόντοις μεγέθεσι τοῦ ὑπνοῦ τὸ, Χριστὸ δυσφημίας τὸ ἐξλαυνε· ἐφὸ τ' ἀνθρωπίνοις ὀνόμασι τοιεῖλοῦν τὸ ἐν ἀρετῆ· ἐφὸ τ' ἐν

Part. III. Can. XIII. crimen excedit. Sed præcepistis facerdotibus, A ὑπὲρ τοῦ βασιλέως. ἀλλ' ἐκκλήσιαι τοῦ Ἰησοῦ, ἀνὰ πάσαν τὴν οἰκουμένην, τὸν προξενοῦσαν ὑμῖν τὸν τόκον, ἡγησάσθωσαν, τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου

Part. III. referam habitisse. At quis eum laudare audeat, qui ad hæc dixerit: Quis vestre conservit? Vultne forsan, " Graecorum lectissimus quoque nos inquirere? Sed illi etiam oderunt eum, qui aliud in ore, aliud in corde gerit. Inquiramus divine scripturæ fœcundum. Deum hic clare de his qui eodem cum illo sunt ingenio, dicentem audivimus: *Sagittæ vulnerantes linguæ eorum, dolus ordo oris eorum: proximo suo loquitur pacifica, & in insidiis habet inimicitias. Nunquid super his non vindicabo, dicit dominus? aut in populum hujusmodi non ulciscetur anima mea?* Dolus enim & impostura & secta amaritudinis exercabiles sunt coram Deo: & pacifice quidem loquit, sed latentem animum gerere, res apud eum intolerenda reputatur. Quare & horum quoque vindicem fore interminatur. Verum tremunt ille convitiator, callidique calumniator, excaluisse in peccatis, ut fertur, est, prætendens, nonnihil ad hæc, fortasse haud inficete, ut ipse putat, relponsebit, ac dicet: Et ego quoque pro domino relatus sum, fecit & fancta fynodus: fed cum hæretici effetis, mea vos fententia contrifaverit. At dum hæc dicit, fimilem fe illi offendit, quem Hafaiæ propheta adhuc dicebat: *Pofuimus mendacium fpem nostram, & mendacio protegemur.* Quod fi nemo fortaffe hoc dicat, res ipfa tamen clamat. Primum namque fuperbia & arrogans deprehenditur, quod omnes, quotquot per univerfum orbem degunt, fanctos facerdotes contumelia afficiens, eademque virga feriens, fua fententia a communione excluffos effe voluerit; qua re non tam illos laefit, quam feipfum ab illorum communione fejunxit. Familiare eft enim ftultis diuturius, dum quidpiam adoriuntur quod nefas erat, ut fe magis laedant, quam alios, quos laedere fe arbitrantur. Ad hæc, quomodo fit ordine ac rite factum, majoribus pœnas irrogate, & in homines fubliminorem ordinem fortitos imprudenter inflire, e ecclefiafticorum legum difciplinam pacis concliatrixem deferere, & ne omnia quidem quæ in fæculo verfantur, prudentiam imitari? Enim vero pia veftra majeftas dignitatibus modum praefcivit. Unafquifque autem ex iis qui aliquo honore potiti funt, ordinis locique fui non ignarus, praeftantiori cedit, nec paria cum illis habere contendit. Hic autem ifthud ut rem parvi momenti negligens, omnemque decori rationem contemnens, effrqui quodam temeratique impetu in omnes fertur; & cum omnium communione fefe privaverit, ipfeet tamen res fuas egerge fe pronunciffe. Verum fi me & Ephefinorum epifcopum hæreti infectos effe certo noverat, quid prohibebat, quo minus antecaperet, ut Ephefinum civitatem veniffet, literis nos accufaret, eaque de quibus nobiscum illi certamen erat, manifefta facteret? Poftea vero quam Ephefum veneratus, quid prohibuit, quo minus nos conveniret, libere accufaret, in medium crimina proferret, confidens in fancta fynodo ad refpondendum vocaret, ac denique una cum illis ipf crimine liberaret, fi quidem refte fapiebamus, & loquebamur, aut certe ab ecclefiafticis dogmatibus alienia fentire volentes jufta condemnationi fubjiceret? Verum cum quis nos ignorabat, fruftra fe nos accufaffe, fortaffe contra orthodoxos calumniam fe ftruxit; Neftoriique zeve-

Jeremi. 9.

Pfal. 140.

Ifa. 28.

ANNO CHRIST 431.

A βόλους, & πικρὰς ἐστιν ἡ τῶν κεφάλων. οὗτοι τὴν ἐπιστολὴν πολλῷ τῷ νῦν ζῶν ὑβρίσθαι· ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι λαλοῦσαν ἀκούσωμεν λογίαν· ἐκκλείσωμεν μυκτηρίσαντες τὸ ἐπιβλέπον, ἐξεπτύσαμεν τὴν θυτικὴν γραφὴν τοῦ σωτῆρος. ἀλλὰ Θεὸς λέγοντος ἐκκαλεῖται ἐκφωνῶν· ἀβέλ ἡ θυσία σου ἐκείνου· βολὶς τετρωκυῖα ἡ γλῶσσα αὐτῶν· δόλος τὸ στόμα τοῦ λαοῦ· τὸ πλησίον αὐτοῦ λαλοῦσι, κρυπτουσι δὲ τὴν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐπιστολὴν· μὴ περὶ τούτων ἐκδικήσω; ἢ τοῦ τοιούτου ἔθνους οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; λόγον χάριν, ἐν ἐν ἀνθρωπῳ τοιούτῳ γένος ἐκείνου τὸ ἀνόμου, ὃν ἐν τῷ

Part. III. Can. XIII. Tyr. in

ejus vocem: *Quid gloriaris in malitia, qui Potentatus es in iniquitate?* Tuus dic impulsium cujusvis linguæ tuæ: *sicut novacula acuta fecisti dolum. Dilexisti malitiam super benignitatem; iniquitatem magis, quam loqui æquitatem. Dilexisti omnia verba præcipitationis, linguam dolosam. Propter hoc Deus destruet te in finem, evellet te, & emigrare facient te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viventium.*

Intelligo autem non deesse, qui illum a delicto in nos commisso absolvere conentur, ellerrptes eum juste ob id nobis succensisse, quod ipse adhuc adhuc contra blasphemum Nestorium concilium fit celebratum. Verum hi longe rectius facerentur, si in nos culpam conjicere omittentes, fuam illorum potius confcationem accusarent. Adhæc ceu, qui adventum ejus præcurrerunt, & facrin fynodo denunciarunt, ipsim expectandum non esse, nos ipsi vestis ipsonte, sed ipsim mandata fetentes, cur non potius exofus habuit ut mendaces ac fedufctores, fed coldem inter præcipuos amicos habet? Sed ello, forsin obfentius fi: quoniamne ob id illum divinas leges aspernati, Deique oblivisci dicentis: *Infuntem se justum nos credes?* Debebatne eos condemnare, qui de nullo crimine fuerunt convicti? debebatne fratres gladio impietatis impetere? Ecclesiasticas leges contemnere, calumniari, mentiri, idque pissimis vestris auribus? Debebatne rectum fibi dem nihili faeere, & velle fapere pur nullam omnino fafficatis macufam habent? & interea illius caufie patrocinari, qui contra Chriftum blafphemia efindit; ac quæ terre mendacium, flatuere, vertiatem everterre? Dabimne quifquam, hæc elle fandæ mentis fructum? hæc elle facrodotalis confilii inventa? Atqui Deuque dicentem audio: *Lebia facerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus.* Clarum eft itaque, quod per ea ipsa, quibus refanie, quia contra nos usus eft, crimen amoliri fe potuit, impiie egiffe apertius deprehendatur. Ego vero, Chriftii amatu ex, gaudebam quidem cum e patria difcederem: Alexandria vestra relicta, etiamsi magna vis venti velis fefe infunderet, atque inflar tonitrui narem percellieret, ac fluctus in fublime elatus fummæ guberncula circumsteperet; tamen alacri tranquilloque animo eram, & tempestatis periculum poftbabui, ut spiritifimo majeftatis vestræ afpectu potiri quandoque darerur. Rursum cum ex Ephefiorum civitate ad illuftrem illam urbem devehenrur ii, qui ad hoc a fancta fynodo delecti funt, ut quæ ab illa acta fuerant, defenderent, ex illorum numero ejfe cupiebam: primo quidem, ut majeftatem vestram coram viderem: deinde vero, ut in vestra præfentia contra epifcopum Antiochenum disputarem, palamque illum, ut blasphemum fuiffe, & * inique infanifie, & quasi impostorem furis actum effe, ex quod capita blafphemiarum Nestorii anathematisarem. Fidei namque vestræ restitutio, iniquorum perhibuit & Romana ecclesia, & fancta quoque fynodus ex universo orbe coacta, orbe qui fub cœlo eft, congregata. Quod cum, nulla ex

Anno Christi 431.

A Δικαιῶ· τί λογιεῖ τῷ σὲ κακὴν ὑβριστὴ γλῶσσα; ἐπὶ τῇ κακῇ σου ἐδόξασας ἐν τῇ πλάνῃ σου· ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησε δόλον· ἠγάπησας κακίαν ὑπὲς ἀγαθοσύνην, ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην· ἠγάπησας πάντα ῥήματα καταποντισμῶ, γλῶσσα δόλεε. διὰ τοῦτο θεὸς * καθελεῖ σε εἰς τέλος, ἐκτιλεῖ σε ἐκ μετοικεσίας σου ἀπὸ σκεύωματὸς σου, & τὴν ῥίζαν σε ἐκ γῆς ζώντων.

Ἐνοῦμαι δὲ, ὅτι τὴν καθ' ἡμῶν πλημμελείαν ἐπανορθωτὴν ὑπὸ ἐπιτιμῶντὸς τινὸς, πλὴν τοῦ δικαίου διαβεβαιώσεως, δὶκ μὲν τὸ δίκαιε αὐτὸ τὸ ἐπὶ τῷ δίκαιοσυνικτὶ γλῶσσῆ σωιθέσιον. ἀλλ' ὅμως ἡμῖν κρὶ τὰ πάντα ἀφ' ἡμῶν, γνῶριζε, ὅτι τὸν ἐλεγκὸν ἐκεῖνὸ ἐκεῖ τὰ ἐπὶ τῷ μὲν ἐκεῖνὸν, ἐν τῷ τὰ φανεῖν ἐκεῖνὸν τὸ ἐν ἀκοῇ ἐμοῦ, μὴ δεῖν χθόνιε ἀξιοῦν ἐμὲ ἀμέμπτὸν, καὶ ἐκ ἀστοῦ μόνοις εἰς τὴν ἐκεῖνὸν ἐμοὶ τὸ τὰ φῶς ἐστὶ ἀκοκοσμίοις φωνὰς, τί μὴ μᾶλλὸν ἐπαινὸν τὸ κατὰ τοῦ ἐμοῦ, ὡς ψευδοπροφήτὸν, ὡς πλανεῖτὸν, ὡς ἐπὶ τὸ ἀνὸ ἐκεῖνὸν ἐκεῖ τὰ τὸ ὀνόμαλὸν γνωστικὸν ἔχει; ἀλλ' ἐὶ τὸν τοῦτο, & ἐκκλεστὰ. τοῦτο σωμίσκεις τὸ τῆς ἐὶ θεῖον εἰπὸν ἐκεῖνὸν ἐκεῖ ἐκεῖ ἐκεῖ

PART. III. CAP. XIII.

calumniarentur. Incitaverunt enim contra illum Sedechiam, qui regni solium tunc obtinebat. Erat profecto laudis res hæc gravis, & vere molesta: at quod Deo placentum gratumque sciebant, proprie vitæ preferentes, in fuscepto studio constanter perfitebant, scriptum esse arcolentes: *Cor rectum in manu Dei sit: quoniam vulneratí, inclinabit illud.* Reddebat enim eos qui Judaicam rem tractabant, clementes ac mitissimos, quamvis fuge rebus contrariæ efficit incitati. Sed mittamus quæ illis accidunt, tanquam omnibus nota: in mentem revocemus celeberrimum beatissimumque patrem nostrum Athanasium, qui cum Alexandriæ vestræ episcopus fuit. Impugnabat ille perversam Arii opinionem: nogaciatis vero illius allentatores pertinaci studio illum calumniabantur, peculiarumque & infrenem linguam adversus illum exercebant. Neque mendacitis contenti manum quoque cujusdam hominis abiciebant, cumque circumfereret, horrendum videntibus spectaculum exhibebant. Dicebant autem Athanasium illam abscidisse, quemdam vero Arsenium nomine ipsud pollum esse. Multo autem tempore ignotos decipere perstiterunt, donec tandem Arsenius ille, qui hæcenus latuerat, adhuc vivus compertus est: atque ita vir tandem eorum improbitatis consortes detectus est. Sane quidem calumnia animis liberis, bonam quoque conscientiam habentibus, molesta est, valdeque acerba: angitur autem vehementer illorum animus, quibus ita accidunt: & gravissimum certe est, gratis & sine causa ab iis ejusmodi molestias indigisque perferre, qui nulla unquam te læsi fuerant. Verumtamen quod illi veritatis cultoribus eventura ellent, divina scriptura prænunciavrat. Dicit enim: *Usque ad mortem certa pro veritate, & dimicabit pro te Deus.* Sed & ipse quoque dominus noster Jesus Christus discipulos suos ad bonam confidentiam infructuosa, laudatique ut quodvis mendacium, omnemque perfecutionis molestiam contemnerent, ita aiebat: *Si me perfecuti sunt, & vos persequentur. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus?* Non mediocri autem affert verecundia, & valde utilitet quod subjungit: *Non est, inquit, discipulus supra magistrum, nec servus supra dominum suum.* Si enim Christo contrarii dicerunt, quæ nostri habenda erit ratio? Et si contra quemvis sanctum infructuse fuit calumniæ, quomodo nos minimi illas effugeremus? Petulans quidem est adversus sanctos viros impia lingua, ac præceps quodammodo ferrur; vernm exercabilis & odibilis est coram Deo. Plaiiit igitur beatus propheta David: *Disperdat dominus universa labia dolosa, & linguam magniloquam.*

Exprtus est mecum infrenatæ linguæ jaculta etiam dilectus solitarius Victor. Sparserant enim de illo quidam ex iis qui mentiri consuevernnt, quod is quoque contra me aliquda quædam nugatus esset, ut etiam cum Ephesum ad me venisset, nonnulli ex fanatica synodo plurimum ipsum accusarint: ita ut ipse universi veluti unum ex impiorum numero perosi, illum averfati fint; perfiterunt quoque parricidam & fratricidam, & filiique omnino nuncupabunt appellare. Cum autem ille esset hoc intellexisset, multis admodum fanctis episcopis ipsum consumptum

PART. III. CAP. XIII.

ἀλλ' εἰς τὰ ἔρρω τοῦ Σεδεκίου, τὸν τότε βασιλεύοντα· ὃν τῶν ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς ἐπιστήμης ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις ἐπιστάμενοι, τὸν φορτικὸν ἐκεῖνον καὶ βαρὺ ἐπιτιμᾶν, καὶ ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου ἀφελόντες ζῆλος, εἰς ἔρρωσιν καὶ ὑγίειαν τὸ ἐν χερσὶ πεποιθότων, ἐν ἐκείνοις τὸ γεγραμμένον· ὅτι καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ Θεοῦ, ἡ ἂν θέλῃ νεύσει, οὐκ ἐκλιεῖ αὐτό. πρὸς γὰρ ἀνδρὸς ἀσεβοῦς ἐφιλοτιμήσατο, τῷ τὴν ἰδιόκτητον τῆς ἡμερωτάτης μετὰ φόβου ἐπιστήμης, εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιστρέψαντι· μεταπίπτουσι δὲ τῷ πολεμοῦντι τὰ τῆς ἀληθείας ἐπιτηδεύοντι· ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα, ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ γνωστὰ· ἡμεῖς δὲ τὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ τῷ πολιούχῳ ἡμῶν Ἀθανασίῳ, τὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἀλεξανδρείᾳ ἐπίσκοπον γενόμενον ἀναμνήσωμεν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τὴν ἀσεβῆ τῶν Ἀρείου κακοδοξιῶν, οἱ δὲ τῆς ἐκείνου βλεπόμενοι φιλόνεικοι, συκοφαντοῦσιν αὐτὸν διπλῶς· ἀπεῖλον δὲ καὶ ἀγρίαν τὴν ἀπὸ τῶν γλωσσῶν ἐν ἀστοῖς τὸν ἀνθρωπον ἐκείνοις, ὡς ἐπὶ θεάματος αὐτοῖς τὴν γλῶσσαν, χρῆσθαι τρόπῳ ἀθρόῳ, ἀνθρωπίνῳ· φοβερὸν τοῖς ὁρῶσι φοβητόν· ἐκεῖνον δὲ μακρὸν διεπτόλεμον εἰς ἀναρχίαν, ἐκεῖνον δὲ ἀνθρωπίνῳ ἀνδρὶ ἐπιβουλεύοντα· χρόνῳ δὲ ἐπὶ τὸν ἀνθρωπον τὸν

Part. III. Can. XVI. nis sive facios fibi adjunxit, fidem corrupit, alienæ corruptionis crimen in suam ipsius perfoxam recepit. Tua proinde celebris dominatio hæc pragmatica fanctione, five peculiari auctoritate offenfa, prædictum Neftorium ob admiffam a fe impietatem in perpetuum exilium ftatas dabit; portari jubeat : omniaque illius bona ecclefiæ Conftantinopolitanæ addicat ; quo augufteffimi loci illius opes, cujus ille facra myfteria nuper prodidit, auctiores evadant. Hæc enim ratione religio fanctiffimæ fidei in mentibus hominum intacta perfeverabit, & regni noftri felicitas religione munita floreb it.

Evagr. l. 1. cap. 7. Ob. fec. ipsum Nestorium fecit. *Ob eam causam Sacrosancti Nestorii Sedem* Ephesum

EPISTOLA SYNODALIS
Conſtantinopoli miſſa.

Religeſſimis piiſſimiſque fratribus, omnibuſque venerabilibus Epiſcopis, Maximianus, Furcinalis, Arcadius, Philippus, Florentius, Firmus, Theodotus, Adventius, Eroupius, Daniel, & qui una cum ipſis verſantur ſanctæ ſynodus, in domino ſalutem.

Can. XVI. *Fidelitas.*

SCHISMATICORUM conſilium & impiſ ſpiratum, quam contra eccleſias machinati ſunt, compertum habentes, certique quod ſingulas eccleſias, tanquam qui cum ſancto magnoque concilio Epheſino ſocietatem habeant, circumcuſtiratas, unanquemlibet circumvenire, populorumque & cleri communionem modis omnibus aucupari ſtudeant ; in hoc ſolicite incumbentes, æquum judicavimus, ſimulatque ſanctiſſimus, Deoque per omnia dilectiſſimus Maximianus magnæ civitatis epiſcopus inſinuatus eſt, has literas ſua cum eo ad vos transmittere ; quo ſtatum, arteſque illorum perſpectas habentes, ipſos ſeſtorumque munionem averſentur. Ut autem ſecuriores fitis, & ſcatis quod non literis tantum ſuſcitatis partitis, ſed etiam decretis ſanctæ & œcumenicæ ſynodi Epheſi congregatæ, ſubjecimus ſynodicas literas, ut vos ex illis certiores reddamini de iis quæ contra ſchiſmaticos, & Neſtorianos decreta ſunt ; & qualis item pœna illis conſtituta eſt, qui cum ipſis communicare præſumpſerint. Univerſam quæ vobiſcum eſt fraternitatem, & nos & qui nobiſcum ſunt, ſalutamus omnes. Valete in domino, & orate pro me, Deo dileciſſimi fratres.

Subſcriptiones ſimili modo & reliqui quoque prænotati epiſcopi.

Scriptum autem ſynodale una cum hac epiſtola miſſum, hujuſmodi eſt.

Sanctæ & œcumenica ſynodus ex decreto piiſſimorum imperatorum Epheſi congregata, ſingulorum provinciarum ac civitatum epiſcopis, presbyteris, diaconis, & univerſo populo.

Cum offenſus in Epheſiorum metropoli ſecundum pias imperatorum literas congregati, deferretur a nobis quidam numero paulo plus triginta, ex

ΙΣΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΓΡΑΦΕΙΣΗΣ
Ἐν τῇ Ἁγιοβίῳ Ἐπιστόλῃ Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

Ἀγαπητοὶ Τῷ Θεοφιλεστάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ, Μαξιμιανὸς ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΙ σοι τὸ τῆς ἐπιθυμίας, θεοφιλέστατε, λόγοι σοι ὁ Χριστὸς ἐπεύξαιντο· οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ὁ τῶν ἐπιθείων πάντων· ὅτι τοιοῦτος ἐν ἱερεῖσι, καὶ ἀνθρώποις, ἐν πᾶσι τοῖς τῷ Χριστῷ λειτουργοῖς. ἡ μόνος ἐπίτευκας ἐν εἰς Χριστὸν, οὐκ ἀπὸ δὲ ἑαυτῷ ἐπαίδευε. μόνος δὲ ἐκ μεθέσθαι τὴν Χριστὸ παδεμίαν, κατηγόρησε τὴν τῆς μωκίας αὐτὸ δὲ τὸ ἴδιον σῶμα τὴν ἀπόστασιν. ὑμολογήσας αὐτὸν ἡμῖν τὸν ἐν θεότητι, ὁμοφυῆ δὲ τὸν ἀνθρωπότητα τὸ πατρὶ ἐν ἀγνοῖα εἰρήνῃ, ἀπέδειξε τὴν Χριστὸ ἐκκλησίας ἐνόρμης. πάντα ἰσχύσας σὺ τὸ ἐκλογικωτάτοι σε Χριστῷ. ἐπικαλούσας δ' σκεπαιῷ διὰ τὴ ἀκαμπτίας. καταγήσας κολαστεῖαι, ἐπάτησας θυμὸν ἀγρίου, ἡμερὸν κατεφόρεσε· ἰσχὺς τὸ ἐν ἐκ τὸ ἐν ἐν τὴν ἀκπιδόνος, ἐ ζωὴ δέδωκεν τὸν ἀθάνατον ἔσωσε. ἐπεὶ πάλιν δὲ ἐμοὶς ἐπὶ πόθῳ ἐπὶ τὴν ἀγάπῃ τὴν πολλὰ δὲ ἐν ἀθέοις· ὁ ἀν θε, νὸ δὲ ἐν τῇ ἀέρι ἐ δόλιοι ἐ ἀδεῖ ὑμῖν, πρὸς τὴν ἀγρὰν ἀπτιμαρκωνίων, πρὸς τὸν ἀθηνῖαι, ἐχρὸ τὸν ἐν ἀνθρωπὸν ἐν ἐν ἐ

PSALM. III. CAPUT XVIII. 7. Total. 16.

cum propheta nobis dicere liceat: *Laetentur A* κεφαλὴν τοῦ ἐσόμενα κ.τ.λ. καὶ βοάτω μετ' ἐκείνου ὅτι ἀνέστη ὁ Κύριος. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἀνοίγειν, καὶ ἀναβοᾶν μεγάλα περὶ τῆς τοῦ σωτῆρος χρίσεως κατεπλάγη καὶ ἀφῆκε· ἐν μόνῳ τοῦ τῶν ἐκείνου, τὸ κῆρυγμα τὸ ἐν ἐκείνοις· ἐνταῦθα, ἐξαίτειον κλαῦσε τὸ θεῖον, τὸ ἐν ἀνθρώποις ἡμᾶς ἐπισπάσαι ἐνοίκησιν. Ἀξιῶν τοῦ ἡμᾶς ἐπιστῆναι τῷ Κύριε, ὅτις τὴν μόνῳ, καὶ ἀληθῶς, υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀκτῖνα, καὶ ἀφορμὴν χάριτος, πόνοις τε μόλιστα ἐμπόνοις τῶν ἐκείνου ἀνεμείνας, καὶ ὡς ἀλωμένου ἐφεῖσθαι τῶν ἐκείνου πρὸς ἀφίξεις τὸν ἀγῶνα κεφάλαιον τὸ Θεῖον καὶ τὸν τῆς τοῦ, καὶ ἐν ἀνθρώποις τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν τὸν ἐκείνου αἷμα· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν ἀρῇ τοῦ κτίσεν, τὸ καὶ γέγονε καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ὁ μονογενὴς τὸ Θεὸς λόγος, ἐν τῷ ἐπιφανῆναι, ἐτέλεσε θνητὸς ἀθάνατον· ἐν τῷ ἀνοίγειν τὴν κοινὴν ἀνεμείνας, ὁ φυσικὸς, ἡ μετάστασις τῶν ὡς ἐπὶ τὸ ἄλλο· μεμφόμενος δὲ μᾶλλον καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι καὶ ἐπὶ τὸ ἄλλο. πεπτῶκε τοῦ, καὶ ἐστὶ ἀληθῶς ζῶν τὴν καὶ ἐνυπόστατα καὶ γόνος τὸ πατρὸς, φῶς πάντων ὡς ἀνεφάνη ἡμῖν, καὶ ἀναβιβᾶν ἐκείνος, τὴν ὁρθὴν τῶν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ

PART. III. CAPUT XIII-XIX.

Electim filium Christe, & indwam illum filio tuo, & coronam tuam dabo ei; & disposationem tuam dabo in manus eius; & erit tanquam pater omnibus habitantibus in Ierusalem, & qui habitant in Iuda & domo ei gloriam Dauid: & erit principatum eius, & non erit qui contradicat: & ponam eum principem in loco tuo, & erit in thronum gloriæ domui patris ipsius; & fidelem in eum habebit omnipotens gloriam & in gloria eius, & medico usque ad magnum: & pendebunt ab eo illa. Hæc vero dicit dominus exercituum: Amovebitur homo, qui fuit in loco tuo confirmatus est, & vadit; & auferetur ab eo gloria quæ est super eum, quia dominus locutus est. Diligit itaque omnium Deus vere fidelem fructumque eccomonum: cum vero qui fidelem non esse fit, tanquam profanum aversatur. Hic, ut ipsemus, sanctitatis tuæ opem ferat, eandemque opulenta manu nobis domino exhibiturus quo verbum veritatis recte tractando, & sanctorum partum fidei velutti vestigiis quibuslam insistendo, laudabilis perfecere per mitricordiam & benevolentiam Christi salvatoris nostri omnium: per quem & cum quo, Deo & Patri cum sancto Spiritu, gloria & potestas in secula seculorum. Amen. Salutat fratrumtatem, quæ tecum est. Salutat te, quæ mecum est, in domino. Valete te, nostri memoriam, precor a domino, reverendissime Deoque dilectissime frater.

μὸ ὁ κύριος φρουρεῖν. ἐρῶμαι δὲ σε, & μνημονεύειν ἡμῶν, τὸν κύριον ἐγκωμιε, ἀγαπητὲ καὶ θεοφιλέστατε ἀδελφέ.

EPISTOLA CYRILLI EPISCOPI ad presbyterum ejusdem Ecclesiæ cetera concilii legatos Constantinopolim missa.

Dumbis dilpbrabilibus & Dei cultoribus & communibus Pascenali, Flaviano, Arcadio, Proclo, Firmo, Theodoto, Acacio, & Philippo presbytero, Cyrillus in domino salutem.

CAP. XIX. CATISFACTVM nobis est iterum, & ipso experimento cognovimus quia veritas vivit & vincit, secundum sancti vocem: testifitit autem et omnino nihil: & autem fe validissima, ut infuugat adversus omnes inimicos, & testifitum sibi virtutem solvat. Ecce enim, ecce fafie quidem loquentium ora destruxit, & illictarum blasphemiarum caligo cessavit: refulendoit autem veritatis dogmatum pulchritudo, ordinato episcopo secundum decretum Dei atque concilium per sanctitatem vestrum reverendissimo & Deo carissimo Maximiano, qui etiam & longæ ætas ornavit non in desidiis & deliciis confitutum, sed in laboribus & virtute; & qui multa rerum decoratus est cura pro veritate & dogmatibus pietatis. Congaudens autem omnes ecclesiæ & populis ibidem confitutis, merito proclamabo: *Benedictus dominus, quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ.* Non enim ignorat Ecclesia sic bonus pastor, ut etiam suam animam ponere pro ovibus; & semper salvificare sciens, malignam quidem bestiam a sacra & divina: sola respiciens, ut nunquam fit ut tanto ma[illegible] sapientissimum autem & totius virtutis insignem, præcipuorum elegit, quem etiam credimus decorari in omni bono, & venerabili atque præcipua virtute pollentem, gubernare sub sua manu populum confitutum. Incolumes vos esse in domino & nostri memores, oramus, carissimi & dilectissimi fratres.

EPISTOLA SANCTÆ MEMORIÆ Cælestini Papæ pofi dominicanem Nestorii ad sanctum Synodum Ephesinam scripta.

Cælestinus episcopus sanctæ synodo apud Ephesum confitutæ.

TANDEM malorum fine gaudendum est: tandem nobis omnibus in commune dicendum: *Dextera tua domine glorificata est in virtute, dextera manus tua confregit inimici.* Proprie namque ipsi confracti sunt, quando inique loquentium, dicente David, os videamus esse obstructum. Hæc iusce tamen tam fideliter peractæ rei vos excutere nobilium videmus fistile "fidei defensores; qui convenientes in unum, & secundum apostolicum *mos quæ vobis fuerat quæsivere; fed quia Christi Spiritu* negotium domini communis egistis. Apud vos ergo de vestra loquitur sanctitate, quorum in omnem terram omnis gaudentes estile, cum & in fonte ejusdem orbis prædicte veritatis vox ibi verba venerunt. Deus nofter non patitur latere quod præfitit: quia nunquam beneficia superis celantur. Ita namque fit ut tanto magnere innotescere cœlefti, pro voluntate divina, ficut fergimus est, *omnis homo fabuni fiat, & veniat ad fciendam veritatem.* Loquor * ergo vobis fibi, & qui in pretium folum contra hoffem portaverunt fidem, *quæ*, & Joanne apofolo dicente, *vicit & mundum*: vobis ejusdem proprie præferibo fermonibus, qui fecundum divinum patrium, ut patet cognoffitis quod ab initio eft: & ut juvenes, dum fortes estis, & verbum domini in vobis manet, vicitis malignum. In tantibus fociis geniatates, & hoc eventu animæ dubitantes. Habuit animum noftrum fidem fuperandi, qui vobis videremus divinæ caufæ pondus incumbere, quos bene admodum noveramus, fecentium vobis prophetium, *vobis congregationem malignorum*, & cum impiis non effe fortes. Obtinui ergo quod credidi, quia *contra mucentes aspor pervesfit*, fuit fupradictus ait, *in mucentes & vesti dabitur nobis*. Una igitur eademque relatione per filios noftros religiofos, & Deo amabiles viros Joannem presbyterum, & Epifcetum diaconum, dicefiionem fuftam, & exaltationem didicimus .fiftionem, illud quod in evangelio legimus approbantes, quia *Deus nofter exaltat humiles, & potentes de fede deponit*. A fententia illa noftter fpiritaliffimus minime deviavit, qui ait, a Deo noftro humilium fervatam monarcam, & perditam fuperborum. Quod quando magis videtur impiorum, quam actum ipfum, cum falvator noftter parans meritos honorare, ofla hominum libi placentium diffipavit, & pravofo paftore digaiffimo, feralem lupum de ovilibus fuis immaculatus agnus ejecit? Legamus ejus a vefta fraternitate fcripta præconia: *vos, dodorum noftrum matrem, totius, quia nota eftimatione comperta non quæmus & bonorum nam actuum palafitra femper exercuit*: talem hanc didicimus, qualem in fineris inventimus: talem certe, ut hoftem diceam, qualem doctor noftter effe præmeje facerdotem, ut conveniente omnium judicio meritaat audire: *Esse bonum vere fibi ratis, in quo dolus non eft*. Nonne laudibus in eum vestris fila conveniunt? *Talitet* denique quæ diviffis, audiffis. Talem fuceefforem quærebat fanctæ memoriæ Sifinnii beata fimplicitas, ut locum fuum non nifi fui fimilis obtineret. Etenim mellus agimus, fi abfitnentes jam ab illius facrilegi nomine, fedem vacafie dicamus. Actum eft divino judicio, ut hanc ecclefia pro remedio meteretur. Denique difcordiam fuftulit, & concordiam reddidit ordinatus. Quid non poterit pratiftare per tempora, cujus hoc primordia prafiftiterunt? Hæc de eo invicem dicimus, quem pax reparanda quærebat. Interfuimus, nec non dikerimus abfentes, cum ejus capiti verba mytfica dikerentur, cum reddereiur omnibus divina fatitifa fatisfatio: pofftemque nemo ilic catholicorum defuit, ubi omnes in commune vicentur. Lætati præterea fumus de hoc clementiffimi & Chriftianiffimi principis teftimonio, cum epiftolis dilectionis veftræ ejus fententiam videremus effe concordem. Nec ninirum eft, fi cor regis, quod eft in manu Dei, cum his fentiefit, quos ejus novetit dicerdotes. Ita que fermo regalis divinas res exequendo militavit Augufto. Felix imperium, cui militat executio divinorum: nec hic minus felix, quem præditat dominatio mundanorum. Hæc teftimonio digna eft qui ethnicandus probari, non qui improbari potuit ordinatus. Scimus quo itinere fanctus frater & *Concil. General.* Tom. III.

ἀγαθὸν καὶ ἀδιάφθορον, & ὑπὲρ ἀνθρώπου, & ὑπὲρ ἀνθρώπου, & ἐπαφροδίτου, ἀπὸ τῆς οἰκουμένης σε, & ἐκ τῆς σωτηρίας σου. & ἐν τῇ ἐκείνου ἐκείνῃ, καθὼς ἐπάτα μὲν Ἑλληνικὸν τὸν τῆς Χριστοῦ, & ἐβόμωσαν τὸν φοβόν σε, καὶ τὸν σφαγὴν σου δώσω αὐτῷ, καὶ τὸν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ἰερουσαλὴμ, & τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ἰοῦδα: & δώσω τὴν δόξαν Δαυὶδ αὐτῷ, & ἄρξει, & ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς δόξης τοῦ πατρὸς αὐτοῦ: & ἔστω πιστὸν ἐν τῇ δόξῃ τοῦ παντοκράτορος αὐτοῦ, & ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. & ἔστω πιστὸν τὸν παντοκράτορα αὐτῷ: & ἔστω πιστὸν τὸν ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. & ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. τὰ δὲ λέγει κύριος Σαβαὼθ· κατεσταλῆναι ἀνθρωπον, & ἐκκεκριμένον τὸν τόπον αὐτοῦ, & ἐστάλη, & ἀφαιρεθήσεται ἡ δόξα ἐπ' αὐτοῦ, ὅτι ὁ κύριος ἐλάλησεν. ἀγαπᾷ τὸν πιστὸν & τὸν ἀγαθὸν & ἐκ τῶν ἀπὸ ἀνθρώπων ἐκκρίνων τὸν ἀγαθὸν, ὡς βλέπομεν ἀποκρίνεται. συγκρίνοντος δὲ ὅτι τὸν ὑπὸ ὀνόματι, καὶ τὸν ἀπὸ ἀνθρώπου χρείαν ἐποιήσατο κλεῖδι χρεῖ, τὸν Σωτῆρα ἡμῶν· ἐκ τοῦ τὰ ἐκείνου ἀφανισμένα λόγου, & τοῦ τὸ ἄγιον πνεῦμα ἐγκρατῆσαι πίνω, διδάσκω· διαμένη ἐκὶ φόβου τὸ μὲν ἀπὸ τὴν πάντων κῦριν σωτηρίᾳ· Χριστὸς ἐν & ἐξ ἀδ & τὸ ὑπὸ & πατρὸς τοῦ ἀγίου πνεῦμα· ἡ δόξα & τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν. πρεσβύτατε τῶν ὡδῶν σοι ἀδελφόν. ὅτι σε ἡ σωτὴρ ἡμῶν.

1 Pro Cœlestinus vesfionis hujus Concilii. Emendatinem damus cum Baluzio.

2 Forte, *quæ*. Hard.

3 Hæc epiftola, fecuti & tres fequentes eodem die fcriptæ, feliciter Idibus Martiis an. 432. dum apud Ephefina jam folemes ;-unde, ut notavit Lupus in notis ad cap. 10. Synodici albertini Evangelium latin. Hæc epiftola, fecuti & Ephefinum fynodum hic intelligit fans Legatos, quibus concun. fcam scilicet tiratem delegatus.

1 Forte, *non velut potentia expidum*. Hard.

A cospicopus noftter Maximianus, quibus gradatim ftipendifs ad faftigium facerdotale pervenit. CAP. XX. Non hunc divitiarum gloria ' non velut " in potentia capidum, qui folet inefte ambientibus, honorum fafius extenti ; fuffragio pauperum, quibus fidelis fervus & pudens cibum dabet in tempore, fuper omnia domini fui conftitutus eft bona, & tantem etiamfi defiderium fuit epifcopatus, non nifi propter opus eftimatus, fecit ut appellaretur, concipit: ita Deus noftter & quid velimus, & cur ve- 2. Tim. 1. timus attendit. Quis dubitet poffe magis egere pontificem, qui prodeffe fibi fecit exercere fubjectos? Exclufa & blafphemus illud officium non poterat habere, id eft corporum curas, qui nitebatur animas vuinerare. Facta eft vinia qui magna, tam nina magna, quam ftultitia, ut ad ftultitiam pertineat omnitatis omendatione gaudemus, cavere nos convenit in futurum, ne poffint magis ac magis quæ abfcifa funt pullulare: quis nverde eft, quocumque poffit hac loci fit, nabuti opera meanda venenata, & per patriarcam noftram pejora prioribus nutrita videantur. Scriptimus clementis principali, ut de latitia nostra longius infinitius aufertur. Dilectus namque hunc Antiochiam revertitur, atque fibi illic, unde venerat, vivendi prafftiam facultatem. Intercentum ex titium eft illud exitiam. Apfcamus diligentius quod illic poffent pecere, quæ ilic funt ante concepta. Non eft notis fuadere difficile. In oculis eft ejusdem civitatis ecclefia, quæ per hunc ' prædifti fatrefcam & tamen labora- 3 Forte mus adverere, quia cui fuerit caufa peccati. Nifi forte, quod pro quæ ecclefiarum dicimus, decepium fe ille demonftret, defcendo damnatum. Sed quæ ille fperet aliquem poffe corrigere; ubi atecen tenere vided perverfitatis auftorem? ubi coftatur ab omnibus exultatus? Magna illic eft ftultitia, ut fperet aliquem fanitatis, ubi omnes fanitatis ' ' '

PART. III. CAP. XXI. *Act. 11.*

talibus civitatem, *in qua*, sicut Actus apostolorum loquuntur, *dictos primum legimus Christianos*. Omnibus ergo virtutem præstemus, quibus secundum religionem debere nos novimus quod vocamur. Hanc autem solicitudinem nostram præsentes probarunt Deo amabiles filii, & carissimi atque animis nostris acceptissimi Joannes presbyter & Epictetus diaconus, quos reversos, ad vos festinato remisimus, solicitius hoc agentes, ut quos diebus dominicæ nativitatis accepimus, resurrectionis dominicæ tempore redderemus. De his autem qui cum Nestorio videntur * pari impietate sensisse, atque se socios ejus sceleribus addiderunt, quamquam legatur in eos vestra sententia, tamen nos quoque decernimus quod videtur. Multa perspicienda sunt in talibus causis, quæ apostolica sedes semper aspexit. Quod loquimur, Cælestianorum testantur exempla, quod spem de synodo hucusque gesserunt. Habent, si resipiscunt, copiam revertendi: quod his solis non permittitur, quos proprie cum auctoribus hæreseos omnium fratrum constat subscriptione damnatos. Per Dei namque misericordiam aliquos ex eorum numero ad nos jam rediisse gaudemus. Quod hoc consilio factum est, ut quos conscientia * mixta non poterat, saltem sententia separaret. Hoc, moneo, vestra fraternitas sequatur exemplum; sit caput sceleris cum his quos synodalia loquuntur statuta damnatum: reliqui, quos cum hoc sentientes in communione ecclesiastica non habemus, ejiciantur e civitatibus suis, & se in nostro collegio noverint non futuros, nisi secundum ecclesiasticum & Christianorum principum constitutum, damnata cum auctoribus sociisque damnantes, se profiteantur catholicos sacerdotes. Quam formam etiam circa eos volumus custodiri, qui * subrependum in ecclesiasticis causis Christianis principibus crediderunt; & alio ordine rursus ecclesias occuparunt. [1] Antiochenum vero, si habet spem correctionis, * epistolis a vestra fraternitate volumus conveniri: ut nisi quæ sentimus, senserit, novellam blasphemiam eodem exemplo scripta sua professione condemnans, intelligat de se quoque ecclesiam, quod fidei nostræ respectus imperat, ordinare. Credendum tamen de divina est misericordia, quod omnes in viam redeant veritatis, si de supradicto loco horum malorum caput & causa auferatur. Data Idibus Martiis, Aetio & Valerio Coss. [2]

* parrum pie
* subripiendum ex ecclesiasticis causis a Christianis
* episcopum

EPISTOLA SANCTI CÆLESTINI papæ ad Theodosium juniorem Augustum post synodum.

Cælestinus episcopus Theodosio juniori Augusto.

CAP. XXI. CAUSIS suis divinam providentiam præstitisse quod sperabamus, agnovimus: nec enim aliud futurum mentes poterant æstimare fidelium regnantibus vobis, quam id quod evenisse gaudemus, ut prædicatio in Deum impia concideret, & cum suo auctore novi dogmatis damnata pravitas deperiret. Illata quidem fidei bella sunt, & regis æterni sacrilegis verborum jaculis nativitas appetita: sed vos Christo Deo nostro auctore regnantes, hostes impios fidei vestra virtute vicistis, cælestem revocantes triumphum, per quod religioso munimen in perpetuum præstetis imperio. Vere enim prophetica gloriæ vestræ vox convenit, & regnum vestrum dici potest regnum omnium sæcu- *Psal. 144.*

ANNO CHRISTI 431.

lorum, quod defensæ fidei meritis propagatur: & crescente sanctæ religionis observantia, Christianæ incertum reverentiæ semper augetur, gloriosissime & tranquillissime imperator Auguste. Ecce nunc domus domini orationibus vacant, & vestrum, per omnes ecclesias Deo nostro oblatis sacrificiis, commendant imperium. Nihil, amoto perturbatoris ausu, scandalis licet: pestifer ulterius animas hominum sermo non vulnerat: salutem omnibus suarum animarum, dum universali ecclesiæ consulitis, reddidistis. Hæc est vestra prædicandi regni vestri clementia, per quam non terræ, non provinciæ, sed omnium animæ sunt defensæ. Imputabitis hanc omnimodo victoriam, quam non bellis, non gladiis, sed sola devotione, qua Deo estis dediti, conquisivistis. Manet hic vestræ gloriæ titulus, & manebit, ut nulla illum ætas, nulla vetustas aboleat. Æterna enim sunt, quæ æterni regis amore præstantur. Sic Abrahæ fides sæculis durat: David regis meritum Dei zelus fecit esse perpetuum, cum inimicos Dei suos credidit inimicos, & odisse quos Deo odibiles approbasset. *Psal. 138.* Elias etiam propheta falsa prophetantes non fuit contentus refellere, sed etiam in illos voluit vindicare, ut eos persequendo perderet, quos in perditionem sui populi niti perviderct. *3. Reg. 18.* Par tibi cum illo gloria. Ille falsis prophetantibus restitit, tu falsa docentibus: ille mentientes in Deum prophetas persecutus est; tu de Christo Deo nostro prædicantes impia abigis sacerdotes: ille tantum vindictæ intentus est: vestra pietas sic impia vindicat, ut quæ sunt religiosa defendat. Nec enim sufficeret abegisse morbos, & pestilentiam repulisse, nisi & salubres auras redderes, & vitalem infectis substantiam ministrares, talem illi ecclesiæ constituendo pontificem, qui olim hoc se dignum fastigio omnibus, quibus notus est, approbasset. Fert illi, ac si sui corporis parti, Romana testimonium, quas hunc semper inter suos habuit & numeravit, ecclesia [illegible] merita, quibus sancte adhæserat, decessorum. Ita enim reverendissimæ memoriæ viro Attico, catholicæ fidei propugnatori fortissimo, mente pariter & officio cohærebat, ut jam tunc futuri in eodem episcopatus insignia prælucerent. Sed sit hoc arcano divinæ majestatis arbitrio, ut imposterum quæcumque sunt meliora serventur, & ad quietem per aliqua turbatorum scandala veniatur. Debitum est fratris mei Maximiani episcopi gloriæ, ut aliquem illi prælatum fuisse in hoc quod sustinuit civitas, pœniteret; & nunc electo eodem, illi se integritatem fidei debere sentiret. Sed huic tantæ pro suo merito illius ecclesiæ sacerdoti electo pariter, & consensu sanctæ congregationis quæ interfuit, ordinato, ad componendum ecclesiæ statum, & omne vulnus pravæ hæresis radicitus evellendum, ne audeant quæ abscissa sunt pullulare: obsecramus & poscimus sub illius invocatione quem colitis, fidei * nostræ, ut consuestis, arma præstetis. Nunc enim est omnis opponenda custodia, ne rapax lupus ovilibus dominici gregis cum fuerit exclusus, rursus serpentino lapsu ad mortem perveniat animarum, effossis qua potest parte cuniculis. Nec enim potest quiescere, cum prædæ suæ rabidus cupiat incubare. Munimen sanis, remedia præbere sanandis; vallate muris vestræ fidei religionis catholicæ veritatem, per quos & credentes muniti sint, & tanti sequaces erroris non audeant introire. Hic enim plenæ victoriæ vestræ fructus est, nihil relinquere, quod rursus Dei ecclesia

* vestræ

1 Joannem Episcopum Antiochenum. *Harduin.* 2 Anno Christi 432. *Harduin.*

ANNO CHRISTI 431.

clesia debeat formidare. Quem igitur universorum ejecit sententia sacerdotum in prædicatione sacrilega perdurantem, cum vestra clementia ab omni societate removeat, ut facultatem aliquos perdendi non habeat. Religiosos vero filios meos Joannem presbyterum & Epictetum diaconum tantæ rei nuncios cum totius ecclesiæ gratulatione suscepimus, & lectis in tota Christianæ plebis congregatione apud beatissimum apostolum Petrum vestræ pietatis apicibus, Deo nostro pro vobis vota persolvimus. Ita enim ad nos agente domino pervenerunt, ut ad eum diem, quo celebramus Christi Dei nostri natalem secundum carnem, cui quæstio inferebatur, concurrerent, & impietatem convicti universa congregatio confutaret.

Causæ fidei congrue & ecclesiasticæ & pauperum utilitatis causa subjungitur: ut qui integritatem fidei præstitistis, pauperum quoque commodis consulatis. Illustris & sanctæ recordationis Proba possessiones in Asia constitutas longa a majoribus vetustate sic reliquit, ut majorem summam redituum clericis pauperibus & monasteriis annis singulis præciperet erogandam: sed hæ possessiones ibidem constitutæ, in damnum pauperum hujus negligentia, ut gravius nil dicamus, qui his præfuerat, ea sunt ratione tractatæ, ut non solum consueta non solverent, verum etiam subreptitia impetratione earum * jus dominiumque violetur. Rogamus pietatem vestram, ut religiosæ & illustri domui & ecclesiæ id pro clementia vestra præstetis, ut omnis ab his insidiantium inquietudo discedat; & tam ecclesiæ, quam suis dominis sit tuta possessio: ut quod inde alimoniæ pauperum acquiritur, vestrum esse credatur. Data Idibus Martiis, Flav. Aetio & Valerio vv. cc. Coss.

* Justum dominium

EJUSDEM CÆLESTINI PAPÆ epistola ad Maximianum episcopum Constantinopolitanum, post synodum.

Cælestinus episcopus Maximiano episcopo Constantinopolitano.

CA. XXII. VIDIMUS & amplexi sumus fraternitatem tuam in literis tuis, talemque sanctitatem tuam, qualem noveramus, inspeximus, simplici scilicet puritate gloriosam, & mentis fulgore potius, quam * sermone perspicuam. * Sed in se atque in statum suum illa, de cujus fide semper gloriabamur, ecclesia, quæ nunc te præsulem divino judicio accepit, postquam illum qui eam obsidebat, ejecit. Sume gubernacula notæ tibi navis, eamque ut didicisse te a tuis prioribus novimus, rege. Obsiste undis, quas ille ventus, qui & a navi * vectores abegerat, sed omnibus inimicus, excivit, omni eam laterum cupiens compage dissolvere, ut rapidis eam posset vorticibus devorare; professus falsum (quid enim non iniquitas profitetur?) gubernatoris officium, ut videretur regere quos perdere nitebatur. Adhuc te excitatæ ab eodem undæ circumsonant, & elati fluctus vel procellæ solicitant. Resiste pervigil, & commisse tibi navis magister, saluti commissorum tibi qua potes cura succurre. Fac quietum mare esse quo navigas: fac tua arte tutam navem post eas tempestates, quas sustinuerat quam gubernas. Illum sequere piscatorem, qui maris aquas pedibus, ut ad Christum dominum nostrum, quem ambulantem in mari viderat, posset pervenire, calcavit. *Matth. 14.* Sequere priorum, a quibus eruditus es & nutritus, exempla pontificum; beatissimi Joannis in predicando scientiam, sancti Attici in repurgandis heresibus vigilantiam, decessoris tui Sisinnii, cujus te successorem credimus, simplicem puritatem; ut de illa,

* honore
* f. Redit in
* rectores

PART. III. CA. XXII. XXIII.

sicut solebamus, gratulemur ecclesia. Congrega sparsos, piumque animum, qualem te habere novimus, in eos quos dissipaverat perturbator, exerce. Congrega populos tuos ad matris suæ ubera, revoca quos * invitos veneni sapore abstraxerat inimicus. Confirma in fide, quos videris * appetitos, cura quos inspexeris vulneratos; remove qui non * sentiunt medicinam. Interdum enim dolore * tollitur, & cum ea quæ sunt noxia præciduntur, salus reliquis præparatur. Latus campus est, frater carissime, in quo gloriam & vigilantis pastoris & benigni sacerdotis exerceas, & saporem Christianæ salubritatis infundas; ut plus in reparando potuisse te liqueat, quam ille potuit in lædendo, qui imitator diaboli maluit esse quam Christi, perturbans omnium ecclesiarum quietem: cui nunc debemus operam in commune præstare, ut omnium una fides, & unus sit animus sacerdotum. Teneat manus tua dominicum ventilabrum, & purget aream creditam tibi, ut a frumentis paleæ separentur, & omne juxta mandatum Christi Dei nostri horreis triticum aggregetur. *Luc. 3.* Locum impietas novella non habeat, & compresso olim per totum orbem sua damnatione noto Cælestiano errori, tua vigilantia resistatur; ut quicumque hujus dogmatis sunt sequaces, ab omni societate hominum repellantur. Obsistat illis per te Spiritus sanctus his in omnibus, qui ad has quascumque conatur provincias pervenire, ne eorum impia prædicatio resurgat. Obsistite eis: ita enim, ut damnentur quocumque perveniunt, innotescunt; & tanquam non illis sententia toties repetita sufficiat, longinquas terras remotasque provincias inquietant. Sed eos ille persequitur, cujus fidem sua pravitate persequi nitebantur: & quo se abscondant, ad quas latebras confugiant, sua se impietate prodentes, * non possunt. Filios vero nostros religiosos viros Joannem presbyterum & Epictetum diaconum cum magna lætitia suscepimus, & cum majore gratulatione remisimus. Data Idibus Martiis, Fl. Aetio & Valerio vv. cc. Coss.

* f. illito, vel, imbibito
* f. insidiis
* f. recipiunt
* f. morbus tollitur.
Locus corruptus.
* f. invenire

EJUSDEM CÆLESTINI EPISTOLA ad clerum & plebem Constantinopoli constitutam, post synodum.

Cælestinus episcopus clero & plebi consistentibus Constantinopoli.

CA. XXIII. EXULTATIO matris est congregatio filiorum: denique lætatur ecclesia ita se filios, quos diabolus disperserat, iterum congregasse, ut ex his, nisi filius perditionis, nemo sit perditus, quia eum filium suum nequaquam pater agnovit. Illum namque, ex quo erat, sicut legimus, imitatus, vobis legitimis Dei filiis hæreditatem conabatur auferre, quos dicente apostolo, pro fide vestra & hæredes Dei, & Christi nostri futuros credimus cohæredes. *Rom. 6.* Non ergo ei palmam de his referre permissum est, qui de ipso magis per arma fidei triumpharunt. Victores vos, imo communis regis de hoste victoriam loquitur tyrannus exclusus: vicit in nobis, cujus incerta fieri divinitas putabatur. * Separetur * pravitas, quæstionem dixerim quam sibi unusquisque bene credens debet simpliciter aperire. Quis enim ad examen vocare audeat Deum, cumque discutere qualiter venerit subvenire? Non fuit difficile Deo posse quod voluit, cum dignatus est liberare, qui potuit. Sed unde illi peccatori in tanta caligine sua lumen non videre? unde terrenis argutiis in superioribus positam colligere veritatem? Hæc in tenebris suis videre non possunt, qui lucernæ

* nativitas

PART. III. CAP. XXIII. fol. 5.

illius verbum nescitur, quod esse lumen fenestra fuit David prophetæ testatur. Cum quo Psalmographo, ut lupea diximus, matrem lætantem, in uterum suum, quem diffugatio hucusque ridicula & blasphema turbaverat, reversis filiis, cantare delectat: *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum*. Competenter hæc ego vertba de eo fuerim mutuatus, nihilominus quæ ex parte maxima, venerandæ trinitatis auxilio, ecclesiæ universalis quotiem de summum pontificatum vinculo geudiorum, quorum hucusque qui scandalizabantur, utebant, & infirmitas aliquantorum faciebat infirmum. Memoriæ cuiatis vetbra apud vos mihi dudum de patientia fuisse sermonem: jactavi quæ debui fenina fecerdos in animo Christiano, nec in vobis fieges expectata decepit. Quid enim patientiæ vetbrae mellis intulerit, ipsis fructibus approbatis. His invidentes feverat petitura. Etiamsi intra aliquantum mentis agitatio petiturus: feverat longe aliud quam accepterat feminandum, vel inveneraat feminatum. Habemus certe fidei vodtice fenina, quæ ipsius domini semno vel apostolorum doctrina jactavit: quæ quotiies ita continguit, non ea quæ terra fuscepit, sed alia fuspertisfa corrumpunt. Nihil vetbrae simplici fidei mellis dominii patetit nisi quod in evangelio auctorem zizaniæ interrogatus offendit. Illi tunc dixeraat: *Is hoc fenimne unde zizania? non dixeraat: In tanto regione fidei interiore perfidia? Respondemus tamen vobis sermonibus Christi: Homo inimicus hoc fecit*. Qualiter vos exercuit priorum palæstra doctorum, fortitudo vetbrae mentis affrontat: ipsis agnitionem debeatis hujus erroris, quorum hic indignus laudibus fuit, qui bona tam gloriosa deseperit: non partem columbae fimplicitati, fed in toto illaqueatus fempentis stultitiæ. Nec mirum, si patanis occidere fimplices animos, cum fiudendo fecutus est, qui fiudendo primus occidit. Denique verbis illom legimus decepisse, hic inferiore mente nititur nos pervertere tentavit. Non tamen impune fium est fecutus autoreni, quando Jude apostolorum ejus alter accepit. Jute utrumque tenere ima fententia, quia in unum, fieut legimus, ambo peccaverunt. Sic licet utcque ante oculos nostros, falvatoris nostri calumniator, & traditor; tamen deliberate difficile est inter discipulorum ejus, & Christi, & auctorem. Facti fui videlicet vacuum flatim Judam permittit, prævenit exitum traditori fuspicionem proditoris. Ille flatim laqueum, peccatum fuum confessus, ejecit: hic impenitens pertinacia gloriatur. Nec ego perfidiæ huic dabo nomen erroris: non est error impietas omnis. Denique quoties ecclesiæ vel ejus queri diabolus invidus fuerit, intra eam nora contentio falvam fevavit ipsius certaminis cauiam. Quo profecibat ille confilius, quo laboraba or non ut religione quis vinceret, fed ut ipsa religio vinceretur? Meminiftis certe ejus, quia necelle est meminiffe blasphemiæ. Sed jam obliviosem tantorum malorum volo fanctitas mentium imperatam: ex animis tollatur qui fublatus est oculis: tollatur inquam, qui fic vocatus est præcursor inferni. Habent crebra fetabrifpicatur infidias, tendit aucupia fenina frequenter, et Hypocrita, & ore fuo fpinula venenata jactavit, neminem tamen vetbro in nam eo quem ferirct invenit: retorta in le tela redeunt, postquam fagittare in obfcuro retbro cordis non potuit, & nihil in filios luci licuit fitio tenebrarum. Quæ nos de vobis in bello intestino postea cum eisne solicitudo tunc habuit? In omni dimitte: sunt nobiscum nocles, quia tabbus cauiis omne tempus aut ejus eos: non oculos somno declinavimus inquiem. Quam ejus eap ere dilectio

A dormiendi, sic vigilante raptore nefciebamus. Quis intra caulas timor? quanta intra fepta timidio? quoties luporum ejcuna efories multa cuti, adinu quærit prædam, lævis & abtentibus minata petnicieni? quanta hic pro fua cautione grex digitus est laude, quos non attigit ferum raptor lirefulus? Patet cauia tutionis hujusce; in apertis oft qui nefciunt inimico. Intelligamus fafeamur omnes, quod vos ille tutatus est pabat, qui in cauiegio le dicit esse paftorem: adfuit, nec vos deferuit qui pabatur ut vobis. In hunc namque quotidianis acuebatur lingua blasphemiis, in ipsum dentes suos impius tractator arrabat: inani tamen semper clausus ab oris, quando ejaculatus paftor viaga non conflitit & baculus, cui gregem fuum etiam palcendum tradidit tutus ad cœlum. Hæc vobis hocuique nonmeata fum polita; eiidem pabalis ellis illiqbeti; a apostolico vos doctores & pio semper fermone paverunt. Verum noxia fuerat pro falubribus cibis efca fuspicita, quando adversarius eluritatibus animabat mistas spinas Deribus exhibebat: nec tamen fraus illa decepit vos, qui Christi fauvis odor ellis in domino, postquam vobis longe aliud obiit, quam folebat. Verbum meteriers gymnasii fuscitabis: fespiftis aures vestras pinis, ne linguam nequam potuisfestis audire. Non ego pervenit ad fenfum, quod offendit auditum; nec interiorem fentir potuit ad peccaterior non recepit. Vitatis eum, cui (quamum didicimus) & in facies resistitis. Vitatis, quem a memoria dignis Jacobi Alexandrinæ ecclesiæ, & beati Paulii apostoli fententiam, jam fcirestis esse correctum. Legistis namque, & memoriter jam tenetis facerdotis, hoc vir, catholici ad hunc fcripta doctoris, quibus cum ita correptum, ut vellet esse correctum, fludoit: nixus ell labentem revocare collegam; porrexit dexteram magistri, in uno volens plurimis fervare. Perfidiam ejus cognovere facerdotis, quod nutat episcopus. Noluit notum: egit fieut fcriptum eft: Benedicam opus domini fervat. Nam & pacemam fervarit vir apostolicus defuit: obfecravit, admonuit, increpavit. At ille, qui in profundum blasphemiarum fuarum pondere mergeretur, tamen doctrinam ejus contemnit, & illum, docilis esse noluit, cum doctor esse non poflet: egit injoriis tenaxem recti, perversitatis affertor gloriatur fine; nec contrarium fuscitatis fuscipere, quod merito fibi conferro non parcerer, qui fuo domino derogaret. Invenus est per diligentiam ille de evangelio frugi filius, providus fervat. Nam & paremam fervarit fabflantiam, & aliæ minerum talentorum. Nec duplicasse eum, fed multiplicasse diverfum: quem videbamus etiam longe polito pio fermone fatisfecit. O fanctæ prædicationis ulcera! Quam hic gratiam ante communem dominum fibi negotiator inveniet, qui propter animarum lucrum negotiatur & illic pertinet, ubi " alter accepit? Nonne hic meritis a patrefamilias auditurus est: *Euge fervus bone & fidelis, intra in gaudium domini tui?* Hæc huic competant, qui illa quoque, quæ alisi fint commissa, fervavit. Quidve ille auditurus est, quidve dicturus, cum de omnibus fibi rei ratio requiretur, qui utinam fervifiet reatu, etiam fi vobis per alios pertinaciæ tuæ fervaga? Nolite profectus pro ultra eruditione, quæ plena negligentes manere fervatores, quippe quot apostolus prælle nitus, omnibus fuis jubet diligenter. Denique fi laterbis parfisti inculpabilis, divinam sic illor incurrit obtenfam. Offendit pontifex pater; offendit pontifex

B

C

D

1597 CALEPINUS P. F. EPHESINUM. THEODORUS VALENTIN. IMP. 1598

ANNO CHRISTI 431.

fius & pietas. Si igitur ille cum præfumptionem filiorum non refrigat, timeatur: quanto magis hic dominum, dum nec ipsi parcit, offendit? Non hunc defidem, non hunc discrim negligentem. Habuistis hominem benevolum, atque (apud expertos loquor) habuistis affligent perditorem. Nec tamen beatus Petrus apostolus deferuit tam graviter laborator. Nam cum separari tale" cus de ecclesiastico corpore horrent omnibus paterdo inaferit, cum ferro obrumlimus & fomentum. Sed ille abulus noftro ftudio, quo illum fequimur qui nec de pufillis aliquem vult perire, nortem desideratus optavit. Denique & medicinam reipuens elegit abfindi; tulit de fe apostolicum, vel hoc nobilium fentiens, ipse judicium, ut abfcindentur, qui non contribuat, & voluit convertere evangelium Christii. Nulla suo vitio langueni medico, ut divinus, ante defuimus. Non dabum eft nobis celeritate fenterntiæ, qui effes nobis publicanus aut ethnicus. Scimus qualiter quoties hoc qui ad hos tendunt, scriptura jubeat contrenis: quod nunc quoque videsne? impletum? dicendum dixisse adhuc. Tunc fraper fraterem admonuit: dehinc perinax ano & altero, imo & multis testibus conventus est, confequenter admonitrefalt ecclesiæ: demum excepit eft vinea domini. Nihil præcogunum, nihil in hoc egimus innatum, quem distinxerunt conflitutionis fervatus ordo damnavit. Non quidem aliquem differe; ne, fi aut fcriptum eft, cum furante cauteris cauteris & eum adulatero filei noftrum poncere portionem; maxime quando oculus scandalizes jubeatur amferri. Ad hæc, ille compendio tenere abfinte remedia, compum ad certumpen expofcit: facerdotale poftulat cui non prat intercluturus eumem: [illegible] fuscitatis, & ad fuscitatem mundi fapientem percidit: cum non tam profectus, quam videtur expulfus. Non parco qualia tanta ad dominum vetfta vota fcidilis, cum extra docent quid potuerit ipsi optare. Nec nos gellatum rerum puccis ignatus, quarum nobis ordinem fancti fratris nobis Cyrilli ratio aperuit. Admonuit hominem, quem nunc inevefabilem faceret ex morte convenio: adeffe contempit. Quis petitorem fynodi fyrodo cedere abstinuerit? Revolfi eft illiterat D fitatis levitas pondere veritatis: nec fe aufa eft fuldgoriendantium facedotum latitantis perfidi calligo mifcere: lucem tenebrarum fugerant, quia tociatatem legimus hic effe non poftit. Interem fe contraria femper offendunt. Ubi eft quod fibi dictum eft, quod ingoreterit in lumine, & fupra tecta, quod audiret in auribus, prædicare? Sed idcirco voluerit fervens latere, ut ferendam fententiam verecundia, judicante conflicinia, prævenient: lucerram fuscitatem nulpa habere fub modio, fi eam bene penabat accenfam? Toto fancto conventu lucere debeit, ut habere lunem omnium lumine probaretur. Non fallit divina fententia, quorum qui in tenebrarum, lucem videre non poftunt. Manfit abscondituis, ut vitando facerdotale collegium, ipsi renunciaret quodamodo dignitati. Sic fe ille primus homo Adam, prætati fui conscius, ante facies domini nudas occulit; & qui non intem, fed in ejus mandata peccaffet, exparvit illam quam contemplerat vocem, & timorem decepitus inferitis, postquam implicitatis fiducium visio prævaricationis amsilit. Nam fatit dubitare de crimine confellio latebrarum: nemo fe in cauis gravibus innocuerat abfcondit. Sic ego illius noftræ mortis adfoluta, perdito honoris & gloriæ velimento, fecutus exemplum, merito hocum primo homine Adam fecerit, qui delitatem Ade novifimi fic negavit. Non fuit ante oculos tantorum

ANNO CHRISTI 431.

PART. III. CAP. XXIII.

A vexatio facerdotum, non congregatum ex omni parte mundi parte concilium: abfuit ab his, cum quibus ipse fuit relatus. Quali illi profuit hoc exaffe? Refugere volait, quos effugere non dabatur. Quæ enim ratione poffit evadere perfequente eo, qui *ubique est, nihil abscondit?* An quæ tantum locis esles eft, fine peccato fe existimans, negare indignatus quod Propheta clamavit: *Quo ibo a facie Dei? quo abfcedam a facie tua? si ascendero in cœlum, tu ibi es; si descendero in infernum, tu ades*. Ille clamat, fatebatur fuis deelle peccatis, nec a Deo poffe celari. Ille enim fatetur abique prefatemur, quem hic conatur affirmare interum defuisse fuscepitum. Tandem in facerdotibus fuis fanctus, fieut femper, Spiritus vivens unus in omnibus fuit, & non fuit omnibus fuberatus: nulla Ja de putredine, nulla de volnere nafcente lacepit: quia diligenter amputatum eft, quod manus fpiritalis abfcidit. *Ejice, inquit Salomon, de conculcatorem, & jurgia exit cum illo dissidia*. Sic cum facinulum fuum, quod intulerat, amputavit, quia apud vos quod inveneraat, hoc reliquit. Non poterat, loquente domino, eradicari plantatio, quam plantaverat Pater, & quæ in eo nbrem fructum probaretur affere. Servavit vineam Israël dominus Israël: dominus ejus est vinea domini, & ecce, ait, in primandum non est, fi furem domus ejus evafit, cujus legitimo nec dormire nec dormitare confodem. Quid ages impius pertinax? quid fibi fpei? quid permanfæ auxilii? Non habet locum venie, cui fcriptum, quod nec hic, nec in futuro poffit ignosci. Inclinatur omnis elatus: contra, exaltatur omnis humilitas Christiana, quis hanc ipse, qui fuam quo requiescit, exaltat. Illius per Prophetam verba funt: *Ecce habitat in pacis domus mea facient superbum*; qui per apostolum ait: *Quæ infirma sunt mundi fapientem percidit*. Ait ne nunc a nobis quod Paulus tunc, & cum prædicaret, audivit: *Ad dissimilem mentem pervenit*: ad dissimilem mentem ab eo, qui ab hujus exemplum. Non enim quod de doctore diftum eft, digius eft audire indoctus. Cur pretera contra vas abfcidit, ut ad electionem ipsum in medium, cum ad exptobrandum, hunc ille fuffocat, quem in cruce cum Christo poft fcelera tanta pendentem, & fupplici benedictum fecit dominum confiteri? Sic in eo mentem defcit in regno: hoc brevi fermone dilui quidquid admiffe, criminibus temporum temporis puncto fubveniens; nec operatur præmium confitentem: flatim ejus remuneratio & vicifitudo refpondit, qui libeatur excipit hora ad fe quacumque convertisset: *Hodie, inquit, eris in paradiso*. Promittit ei futuram felicitatem, qui fecum mortem jam patiatur. Ad justitiam corde crudelitas, ad falutem fifta eft et ore confessio. Exclamare hic in tanta contraritatem rerum particulæ fiere debemus: nefas eft, hoc episcopum, quod tantæ ponuit, non invenire. O fidei & periclitæ præmium! o judicia Dei abyssus multa! Latro paradiffum meruit, & faccedos exilium. Habemus tamen hujusce rei verosa interpretes. Hunc ille pofitus inter tormenta cognovit, quem hic pofitus in honore neficivit. Nonne hoc illud eft: *Et homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus?* Quid eft aliud intellectus & judicium, nisi licet fapientiam & difciplinam, & intelligere vetbra prudentiæ? Illa eft vera fapientia, quæ ipso Salomone dicente, de timore domini fumit exordium: quam fe inter perfectos loqui beatus apostolus affirmat: & non tam grave eft, quod eum tunc minime mundus agnovit, quam quod nunc episcopus ignoravit. Hoc loco utar domini noftri per Jeremiam fermonibus: *Clamores legi meæ nefierunt me; & prophetæ*

Ecclesiastes. Psal. III. CXXXIII.

Ecclesiastes. Psal. CXXIX.

Ecclesiastes. Psal. CXXIX.

Ecclesiastes. Psal. CXXIX

Pars. III. Ca. XXIV. *sanctibus iniquitatem prophetis plurimum mandant.* *sacerdotum. Et per cumdem alibi: Sacerdotes mei sanctificaverunt mihi sabbat.* Utebatur tamen defensione & laude gentilium, epiſcoporum talem numquam fuiſſe teſtantium. Vere hæc & probabiliter loquebantur. Nam quando potuit epiſcopus inveniri, qui Chriſtianus eſſe nolebat? Ideo tamen *Vetinius* eſt probatus eſſe, quia numquam diſpiliorem ſubſtibus proditores. Audivimus hunc agentem contra Jegem, & iniquum quæ ſint lolatia proteſtantem. adfuerunt inter alios, nec deſeruerant eum Celeſtius iniquitatis operarii, quos Hymnidici noſtri perſequitur manifeſta ſententia: jam dudum quippe inimici Dei diſperguntur, & pereunt qui operantur iniquitatem; ſed ideo dicit, velut ebium panis plebem dominicam devorabant. Habuit ergo ſecum ſui magiſtros exilii; habuit hujuſce ceti perfidos tiro doctores. Non ſequantur difficile eſt quos ſcelera ſola juxerunt; quia majore ſignantur glutino fœdera vitiorum. Quis tamen horum finis eſt? nempe ille quem legimus: *Irritavit in illum dominus, & exarſerunt hæ deſolationes ſuæ ſuper eum, & ut vincatis in nobis.* Sed quid diutius immoramur? Exiliatum fortitan fortiat ſermo prolixior: dimittamus monſtra ſepelire mortuos ſuos. Audite quæ & cupite ſimplici verba doctoris: audite ab eo quæ a majoribus noſtris noſtrum poſtea frequenter audivit: audite certe ſemper audite, nec ſtudio novitatis inventa. Noſtros vobis loquitur, ore colleg.a, quia una fides neceſſe eſt ut unitur prædicetur. Non hic in ejus perſona Calcejus teſtimonium muniatur: ab hoc audiatis eſt, qui eſt electus ex noſtris: non eſt incognitus, aut aliunde deſcinitus: habuiſtis laudabilem de præſtanti judicio ſua: fama dudum decepit abſentes: plura de eo loqui cauſa eſt, quia opera ſuperavit eſt nota laudare. Nonc tamen vos noſtris proprietis ſermonibus decet cavere commonitos. Nemo

Proverb. 3.

Deut. 32.

Pſalm. 91.

Pſal. 13.

Pſal. 52.

Pſalm. 8.

Matth. 23.

Matth. 23.

*Matth. 23

Part. III. Ca. XXV. stitioncs expcctes; cum religiosissimi clerici ad divina ministeria exequenda sufficere queant; donec perfectis unio consequatur. Habes hæc a nobis; nec dubitamus, si inceram immotamque & Christiana fedulitate diguoa animi nostri fenipratium inspexeris, quin tocia viribus, tutaque mentis virtute in hoc iocumbes, et ita omnia, quæ a nostra pietate orthodoxæ fidei, sanctæque ecclesiæ unicubrum cruciat, sancta & ordinata sint; temporibus confiscantur, nullum ejus rei gratia laborem, aut fatigationem, aut ignominiæ contempsum, aut injuriarum condonationem recusans; Si vero (quod non credimus) nostram hanc sentcntiam, rcctumque propositum privato consilio, humanæque aliciujus perturbationis impulsu commentare audes heeris, nostraque alia decreta parvifecerit, tibi impatqhit, si fanditas tua prompti tudinis, quæ fundata Dei ecclesiæ compondæ deducit, negledam, meritas poenas dederit,

LITERÆ IMPERATORUM ad beatum Simeonem Stylitem.

QUONIAM exploratum habemus, totam reverentiæ tuæ vitam ad Deum esse conversam, sicque vivere, ut divinam erga nos benevolentiam, certa quadam fiducia provocare queas; non potuimus in præsentia has ad te litteras non perferibere, ut negotium, quod a divina providentia vere dependet, hoc potissimum tempore quammaxime contiere fatagas, nimirum ut ita opus bene radicata pax firmetur, diffidunque diabuli techois injicium, e medio tollatur. Id quod tua sanctitatis precibus fieri, ejusdemque apud illos, qui eam confirmare, diffinitamque restituere possint, hortatu impelloque Iustinum minime dubitamus. Nam si Joannes piissimus ecclesiæ Antiochenæ episcopus, ejusque qui cententionis injecit semina, depositioni subcripserit, fidemque fecerit, se novo infanoque dogmati non consentire diruiorum membrorum unio subsequetur; cum omnes in hoc conveniant, atque concurrant: Ei, inquam, Joannes hoc fecerit, religiosissimoque episcopo Cyrillo consentcrit, cui occidentales, & Constantinopolitani, ac reliqui omnes terrarum orbis episcopi conseintunt; quæ quondam fortasse conjunctæ Dei benignitate furtive coalescent. Hanc enim molestiam turbamque peperit lupervacanea, parturiuntque utilis, imo vero noxia doctrina. Quæ quidem per vestras preces cvcplosa, proclusque ab animis nostris eliminata, pacatos nos reddere, & ut in Dei auxilio ac precibus ipsis, recreare potcrit. Nam contentio & discordia adeo non conturbat, ut hanc existimemus præsentem omnium nostrarum calamitatem effecta, cansam & confindamus, regni nostri ac vcluttate beneficiatis Dei eile prudentiam, & res ecclesiæ, & orthodoxæ fidei, hanc semenem conjunctæ, copulatique

Anno Christi 431. ὅτι ἐν τῷ κάλλιστα, ὡς εἰς ἱερεῖς τῷ Θεῷ ἀνεφέρετο· λογικὸν ἔθυε· ὡς σὺν τῷ τῶν ἄλλων μόγοντι, ἐν τῷ ἐν γωνίᾳ τῶν τελεσθέντων σωτηρίᾳ ἐκλαμπρότατα, ἀνῆρ ἐπεγείνω. * οὐ δὲ ἡ κτίσις ἐστὶ, καὶ κλῆρος ἀφεῖναι ἢ συκῆ ἔστι ἀπὸ ἐπιτιμίου τῆς ἐκ τῶν ἐξ ἐκκλησίας, τάτοις τε τὸν ἐξ ἐθνῶν ἀγχόμενος τὸ Θεῷ σωστὴ ἐστὶ, ἀφὸς τὸ ἡμῖν ἐκκλησίας ἐπεκτείνω τὴν ἐμμέσεις τὸ ἐθνῶν τὸν ἐκκλησίαν ἀφόρου τὸν ἐν τῷ Θεῷ σωτηρίᾳ ἐν ἐθνῶν τὸν ἐκκλησίας

Part. III. Cap. XXVIII. citroque dicta & facta esset, ad nostras tandem ecclesias & civitates revesti fumus: neque, quod ad Nestorii depositionem attinebat, synodi sententiæ per id tempus subfistiplimus. Porro autem cum mutuis inter se disfordiis ecclesiæ distineremur, tamquam illud omnes maximo curare oportere visum esset, ut omni difficilio sublato, amice inter se iterum congraderemur; religiosissimis se Christi Dei sacerdotibus, imperatoribus & filium quoque fieri volentibus, feveroque jubentibus celeberrimo tribuno & notario Aristolao ea de causa ad nos missis, ut omnis contentio tolleretur; ac Dei ecclesiarum pax ubique vigeret; glacoit & nobis quoque, in sanctæ synodi sententia, quæ Nestorium deposuit, assistere, ipsumque pro depositio habere; ac blasphemam illius doctrinam anathematizare, eo quod nostræ ecclesiæ, perinde ac vestra fanctitas, rectum semper inviolaque fidem tenuerint, ac servaverint, eamdemque populis tradiderint. Affentimur etiam ordinationi Maximiani sanctissimi & religiosissimi sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ episcopi; & cum omnibus universi orbis religiosissimis episcopis, quicumque orthodoxam fincerumque fidem habent, cumque fervant, communicamus.

LIBELLUS QUEM PAULUS episcopus Emisenus Cyrillo archiepiscopo Alexandriæ obtulit, a Joanne Antiochenæ episcopo missus.

Paulus V. Episcopus. *Domino meo per omnia sanctissimo & sacratissimo archiepiscopo Cyrillo, Paulus episcopus in domino salutem.*

Canon XXVIII. REligiosissimi invictissimique Imperatores nostri curam ac sollicitudinem, quam jam inde ab initio circa fabilitatem, maxime vero circa sanctas Dei ecclesias habuerunt, declaranteis, fidemque quam a majoribus susceperunt, pariter, ac mirimoque adulteratam (sic obtincere demonstrantes; per virum spectabilem Aristolaum tribunum ac notarium & ad tuam sanctitatem, & sanctissimum quoque & religiosissimum Joannem episcopum, & ad sanctissimum ac religiosissimum patrem nostrum Acacium Berrhœensium antistitem literas miserunt, quibus præcipiunt, ut vel corpore, vel saltem animi lenitentia inter nos occurrere, controversias illas inter pientissimos episcopos, qui in Ephesina civitate convenerunt, & nos exortas, diluamus, acceptamque Deo pacem fanctis ejus ecclesiis conciliemus, turbas quotidie in sanctas Dei ecclesias ciientes

Part. III. Can. XXX.

turbationem & offensionem consopire: non piis literis morem gerere volentes, rectis mos dominum movit. Deo per omnia dilectissimum ac fundissimum episcopum Paulum misimus. Quod concilium sanctissimo piissimoque patri nostro Acacio, cæterisque qui sublicuin erant, Deo dilectissimis episcopis probatum fuit. Fecimus autem hæc majoris compendii causa, ne quod quæ a religiosissimis imperatoribus nostris sancita sunt, perficere nobis ipsis in nonum convenientius non licuit. Maximus autem illi, ut vice nostra & pro nobis & nomine nostro constituat quæ ad pacem fasiunt; id quod hujus legationis præcipuum caput est; simulque pietati tuæ exhibeat expositionem de domini nostri Jesu Christi incarnatione concorditer a nobis editam. Quam proinde pietati tuæ per prædictum piissimum virum misimus, quæ est hæc.

De virgine autem Dei genitrice Maria, quomodo sentiamus & loquamur, doque unigeniti Filii Dei incarnationis modo necessario, non additamenti loco, sed plena satisfactionis forma, discimus breviter, hoc ab initio ex divinis literis, sanctorumque patrum traditione hauimus; Fidei in Nicæa 318 sanctis patribus scriptæ nihil prorsus adjicientes. Illa enim, ut antea diximus, ad omnem pietatis cognitionem, quæ omnique hæresim prave doctrine depulsionem abunde fat ell. Nec illa etiam quæ consequi non possumus, audacter aggredimur; sed proprie infirmitatis confessione excludemus eos qui adoriri nos volunt in his, in quibus confidentamus quæ supra humanum capitum sunt;

Confessio germanæ episcopatus.

Confitemur igitur dominum nostrum Jesum Christum unigenitum Dei Filium, esse Deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationali & corpore: ante sæcula quidem ex Patre secundum divinitatem genitum, postremis vero temporibus eumdem ipsum propter nos & propter nostram salutem ex Maria virgine secundum humanitatem natum: eumdem consubstantialem Patri secundum divinitatem, & consubstantialem nobis secundum humanitatem. Siquidem duarum naturarum facta est unio: propter quod unum Christum, unum Filium, unum dominum confitemur. Secundum hunc inconfusæ unitatis intellectum confitemur fidem virginem Dei genitricem esse, propterea quod Deus Verbum incarnatum est, & homo factum, & ex ipsa conceptione univit sibi templum, quod ex illa assumpsit. Evangelicas autem & apostolicas de domino voces, dicimus gravet theologos alias quidem communes esse, tanquam ad unam personam pertinentes; alias vero, propter duarum naturarum diversitatem, dirimi nonnunquam: alias quidem quæ Deo convenient, ad Christi divinitatem; hos miles vero, ad ejusdem humanitatem referre solere.

Hæc fide susceptæ; placuit nobis, ut omnis tollatur contentio, universalisque sanctæ Dei ecclesiæ per orbem ipsatis ora roborat, nec non Cyrillus omnia quæ ipsorum eporta sunt, e medio auferantur; Nestorium quendam Constantinopolitanum episcopum pro deposito habere; tum quos Dei prædicatione vocum novitatis arcanum, propterea quod ecclesiæ Dei, quæ sunt ubique, ut ipsi, & ipsorum ecclesiæ, & ipsorum ecclesiæ, & ipsorum ecclesiæ

Part. III. C. XXXII. conceptione libi conjuncta, ac nostro corpore libi in templum fabricavit, ex deipara virgine Deus perfectus, & homo idem perfectus proditus: Nam duarum naturarum perfectarum concursus, humane scilicet & divine, unum nobis constituit Filium, unum Christum, unum dominum.

Populus acclamavit: Bene venisti, orthodoxe episcope: dignus digno conjungitur. Divinæ Christiani: Hoc Dei donum est, orthodoxe Cyrille. Episcopus Paulus subjunxit:

Norum & ego, dilectissimi, quod ad orthodoxam patrem veniens. Neque enim nos quaerentibus adoramus, sed trinitatem, Patrem videlicet, & Filium, & Spiritum sanctum. Qui vero dicunt duos esse Filios, eos anathematizamus, & ecclesiæ ecclesiæ septis explodimus. Non igitur duos filios affirmat, neque merum hominem Emmanuelem, qui ex deipara virgine natus est; neque purum, velut propheram, aut justum aliquem, plus aliis conficutum. *In ipsi enim complacuit omnem divinitatis plenitudinem inhabitare corporaliter*; hoc est, veluti in proprio corpore; quidem corpus nostrum sibi proprium fecit. Super hanc fidem, super hanc spem, super hanc petram a domino Deo posita fuit ecclesiæ fundamenta. Cum igitur Christus dominus proficiscetur Jerosolymam, interrogabat discipulos suos, dicens: *Quem me dicunt homines esse filium hominis?* apostoli dixerunt: *Alii quidem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Et dicit illis: Vos autem*, hoc est, qui a me electi estis, falsas dictis opinionem, quod alii quidem Eliam dicant, alii Jeremiam, aut unum ex prophetis. *Vos autem*, qui me tres jam annos secuti estis, quinque meam virtutem & prodigia vidistis, & melior mare ambulantem spectastis, *in eadem mecum mensam commanducastis, quem me esse dicitis?* Mox Petrus apostolorum vertex, & os discipulorum respondit: *Tu es Christus Filius Dei vivi*. Tu es Christus natus constans ex anima, utpote homo factus, *Tu es Christus*. Non dixit autem, Filii; sed, *Filius Dei vivi*. agnovit enim perfeque unitatem. Rogemus itaque hunc Patrem, ut foliatum nobis mentem apponat, pretiosque ac vera Spiritus sancti doctrina, doctrinæ cratereum coronet; nec non ut nos illa ebrietate, quæ fabricatis est mater, inebriet. Dicamus: Exurge, o Pater, *exurge gloria mea, exurge psaltherium & Spiritus sancti cithara*. Cui gloria & imperium in faculorum faecula. Amen.

Exod. c. 8.

Matth. 16.

Marc. 14.

Ibidem.

Joan. 6.

Psal. 56.

EJUSDEM PAULI HOMILIA

*in magna Alexandriæ ecclesia, * Tibi fecisse die, in Christi domini & salvatoris nostri nativitatem, & in Cyrilli archiepiscopi laudem dicta.*

* Apud eum in prima dies Septembris.

C. XXXII. NUPER apud dilectissimos vestram enim sions differentes, fenem fervoni imponere non valuimus, sed propter fratrum notorum frequentiam, certaminis locum defere cepimus fumus. Sed age, rursus exaudi, idem nos non denuo veniemus. Streuuus autem illi pater, & palæstræ hujus magi-

ANNO CHRISTI 431. ὑψηλοτέρου ὄντος τοῦ ἐτέους, ἐξ οὗ τὸν ποιητὴν κρείττω τὴν πολιὰν κοσμεῖν. ἀ γὰρ τῷ γεραιοῦ τῷ τριχῶν, ἡ φαιδὰ τὴν μελιπαστὴν ἐκκλεκτὴν γνῶμε τὴν ἀγωνὰ τὰ τοιοῦ, ἢ δεῖπνα δίηγλα τὴν ἀκρὴν ἀμὴ τοῦ πόνου, ἐπὶ τὸν ἐξ ἀγῶνα δίηγλα, ἢ τὴν τὴν πλῆθα ἀκαρὴν δίηγλα, ἢ τὴν τὴν ἀλέκτρα δίηγλα, ἢ τὴν τὴν ἀλέκτρα δίηγλα.

Πάντες ἀκρὴν ἀκρὴν. Θεὸς ἄρα Κύριος, ὅλως ἐπὶ τοῦ ἐν τὸ σεωτοῦ. ἐξ ἐστὶ τὴν ἐξῆς. ἐ' ἡμᾶς ἀκρὴ τὴν τὴν τὴν

Pater. III. Caput XXXII.

illum Patri esse coæternum (siquidem nihil eo antiquius comperimus, quod in principio esse perhibetur,) nam esti cogitatione ad anteriora recurras, tempor tamen præcedet ipsum Erat: ipsius enim Erat nullus invenitur terminus: eum, inquam, hæc præsulitet, Patrique coæternum, & omnium opificem ostendisset, tandem subjungit: *Et Verbum caro factum est*: tantumne illud dicens: Qui Patri coæternus, eumque omnium conditor ac dominus existit, adeo propter nos & propter nostram salutem temetipsum humiliavit, ut factus sit caro; quo nimirum vilioti naturæ nostræ portione excellentes illas Dei erga nos miserationes patefaceret. Ait ergo: *Et Verbum caro factum est*. Verum hucusque progressus, non conflitit. Addit enim: *& habitavit in nobis*. Posteriori prioris explanatio est. Nam quid est, *Verbum caro factum est*? nihil quod habitarit in nobis, hoc est, in nostra natura? Adverte etiam Joannem duas naturas prædicare, unum autem Filium. Aliud est enim habitaculum, & aliud quod inhabitat: aliud templum, & aliud Deus qui in templo degit. Attende quid dicatur. Non dixi, Alius & alius, vel qui de duobus perfonis, aut duobus Christis, aut duobus Filiis; sed, Aliud & aliud, tamquam de duabus naturis. Porlhquam ergo dixit: *Et habitavit in nobis*: duasque naturas prædicavit, mox adjunxit: *Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti*. Non dixit, duorum Filiorum, sed *Unigeniti*. Isaias igitur Emmanuelem, hoc est, Deum humanatum, Petrus autem dicit: *Tu es Christus Filius Dei vivi*; naturæ dualitatem, perfonæ autem unitatem exprimens. Joannes vero theologus ait: *Et habitavit in nobis, doas naturas*, & eosam Unigeniti perfonam subindicans.

Manlit autem Deus Verbum impatibilis: nam hoc iterum repetendum est. Adverte quid dicatur. Divinitas quidem assumptæ naturæ communicavit; verum eorum quæ humanæ sunt naturæ, nihil in le contulit. Ambulavit super maris, sed id non aliqua proprio corpore. Increpavit mare & ventos, sed per propriam corpus. Occurrit illi leprosus, dicens: *Domine, si vis, potes me mundare: dixit ei: Volo: Mundare*. Et tetigit illum corpus dominicum, & fugatus est morbus, leprique decessit. Pavit quinque millia hominum quinque panibus, sed per nostrum corpus. Nam accepto pane gratias egit Patri, & fregit, & dedit discipulis suis; discipuli autem turbæ. Et perfectum duodecim cophini fragmentorum. Solus Dei est peccata dimittere: dicit autem: *Ut scitis quia filius hominis habet potestatem dimittendi peccata*. Rursus dicit: *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo*. Certis quomodo divinitas communicavit! Cum autem vides illum clarissimum, litteratum, defaniatum, fodantem, Pilatio traditum, lidtorum manibus discursum circumactumque, agonizantem, orantem: *Eloi, Eloi, lammah sabachthani* hoc est, *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* & clamantem rursum: *Pater, si possibile est, transfiat a me calix iste: verumtamen non quod ego volo, sed quod tu*: cum vides in omnem statum, & diversa mana & pedes illius insertos, atque consolum, cum cogita Deum Verbum permanslile impatibile; hæc autem omnia, quæ ab illo tacta (ant corpori,

ἡμᾶς νὸ ἴδιον ἀυτὸ σῶμα· ἵνα ὁ Θεὸς, ὅτι ἐπὶ τὸ κρεμᾶν τὴ γῆ ἐπὶ ὕδατος τὴ ἐδίδου κόσμε, ὁ τὸν ἀέρα τοῦ πνεῦμα τὴ ἐπὶ τὴ ἐδίδου κόσμε, ὁ τὸν ἀνθρωπον τὸν ἐξομολογεῖται τὸν ἀνθρωπον τὸν ἐξομολογεῖται τὸν ἀνθρωπον τὸν ἐξομολογεῖται

PART. III. CAP. XXXIV.

omne difficilorum genus fubiatam eft, omnium coftrinis fafteatur Chriftiho pacem ecclefiis fuis tribuere, religiofiffimus autem, Deoque dilectiffimis imperatoribus noftris ad id nos vocantibus: qui cum avitæ religionis optimi æmulatores exiftant, fidem rectam amini fuis firmam, immutamque cofiudant: quin & fingularem quoque fanctis ecclefiis curam impendunt, ut cœlefiriamam gloriam obtineant perpetuam, & regium fuum florentiffimum conftituant: quibus & ipfe fupernatuvo vivitum dominus Chriftus larga manu imperitit bona, datque potiri hoftibus, ac victoriam donat. Non enim mentitur dicens: *Vivo ego, dicit dominus, qui glorificante me glorificabo.* Cum itaque dominus noftes religiofiffimus Paulus commiiiiler & frater Alexandrinus venifiet, magna animi voluptate affecti fumus, nec immerito, utpote cum talis vir mediator effet interpofitus, & majores, quum ipfe fuftulit, fiiberes adire aulas effet, ut diaboli invidiam fuperaret, ac dexfunfta conjungeret, noftraque & veftras ecclefias, quæ intervenerant offenfionibus fiiblatis, concordia & pace conoaret: Quibus autem de caufis illæ diffidere cœperint, commemorare fupervacaneum eft: Opportunitas autem cenfeo, ut ea fentiamus, de iis loquamur, quæ pacis tempori convenirant. Obfectari fiiomus ita:que memoratis piiiiiiai viri congreffu: qui fortaffe non parva certamina fe obiturum fufpicabatur, ut nobis perfuaderet, opus effe ut in concordiam & pacem connecteretur eccleiia, collectantque hominum aliter fentientium irrifio, ac diabolice improbitatis ratos ictunderetur. Verum ita nos ad eam rem paratos cœperit, ut nullum penitus labefcam fuftinuerit. Memores enim fumus fafvatoris noftri dicentis: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis.* Quin edulti quoque fumus, ut in quotidianis precationibus dicamus: *Dominé Deus noftre pacem da nobis: omnia enim reddidifti nobis.* Quifquis igitur pacis, quæ a Deo tribuitur, particeps eft, nullius boni indigebit. Quod vero eccleiiarum diffenfio fuperftiva prorfus & citra ullam juftam caufam accederit, id ex charta, quam dominus meus religiofiffimus epifcopus Paulus nunc attulit, evidenter cognovimus, quæ irreprehenfibiem, continet fidei confeffionem; eamque cum a tua fanctitate, tum a ceteris quoque religiofiffimis epifcopis qui illic degunt, compofitam afferebat: quam etiam ad verbum huic noftræ epiftolæ inferre placuit. [Habet autem hunc in modum.]

De virgine autem Dei genitrice quomodo fentiamus & loquamus; deque unigeniti Filii Dei incarnationis modo, neceffario, non quali aliquid adjungamus, fed in fatisfactionis forma, ut jam inde ab initio ex divinis literis, fanctorumque patrum traditione accepimus; breviter dicemus, nihil omnino addentes fidei in Nicæa a fanctis patribus expofitæ. Illa namque, et prius dictum eft, nobis, ad omnem pieratis cognitionem, omnique hæreticæ pravitatis refutationem fufficiunt. Dicemus autem non quali ea aggredientes, qui captum noftrum excedunt; fed ut proprie fufficientatis confeffione excludamus omnem ignorantiæ ambiguitatem, ac dubitationem, quæ ex ipfa fuftinetur. Ut igitur omnis ambiguitatis ac dubitationis

Part. III. Libri Carolini. cap. xxxiv.

Jean. 3.

A ἐξεστὼς κατὰ χρόνον τῆς ἀγίας ἀυτῆ σαρκὸς, τὸ πανὸν τοῦ σωμάτος, ἑνόμενος δε μᾶλλον τῷ θεαστεῖῳ Παύλῳ, διακεκραγότι σαφῶς· ὁ πνευματικὸς ἀνθρωπος ἐν γνῶσι, γράφει, ὁδόντες ὀξυόρθοι· ὅς ἐν ἀρχῇ μεμνήσθη δε ἐ ἀυτὸ τὸ πνεῦμα ἐν ἀρχῇ ἐν ἀξίᾳ ἀνθρώπου εἰς τὸ ἡδονὴ, ἡμῶν ἐν τῷ ἀρχῇ κτισθεὶς· ἐ γὰρ τὸ ἀόρατον τοῦ πνεύματος ἐν σάρκα, καθάπερ ἐξῆν αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου. ἐτοιμὴ δε ἐπιστὴ ἐ ἐξ ἡμῶν κατωρατίσας ὁ Θεὸς λόγῳ· κεκλεικὼς ἐωυτὸ μικρὸν δόλῳ λαβὼν, ἐ κεχρωκὼς τὸν ἀνθρωπε, μᾶ τῇ μέτρᾳ, ὁ ἐὼ, τοῦτ' ἔστι· κατὰ τὸν χρ. ἡ ἀκαθαρσία χρ. φύσις ἐ ἐστὶν· ἀν ἐξ τὸν πολεμοῦ μᾶ τῇ ἰδίας σαρκὸς, ὁ ἡμῶν λογεύτα καταλύσῃ. αὐξάμενα δε ἐ ἀνθρωπος ἐξ ἡμῶν, πλὴν ὡς ἐν ὑπόστασι, ἐ πλὴν· ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, καὶ ὡς ἐν ἐστὶ πρωτεύων ἀνθρωπος· ἐξ

& confonæ fidei vinculum iis præsulgeret, & quæ præfertur: & oportere ajebant, ut pietatissimus Joannes Antiochenus anathematizaret Nestorii dogmata, ac scripto illius depositionem approbaret. Episcopum vero Alexandrinum privatas offensiones obliviori traditurum, & contumelias, licet ex gravissime & maxime evenissent, quas Ephesi perpessus fuerat, propter caritatem nihil facturum. Cum itaque religiosissimus imperator iis affentiret, magnamque ex eo conflilio voluptatem caperet, mittis eft, qui hoc ipfum perficeret, dominus meus praefectissimus tribunus & notarius Arifiolans. Poftea quam vero orientalibus regium decretum expofitum eft, & hoc ipfum factum fe cum epifcopum fententia qui Constantinopoli aderant; confilio nelcio quo apud fanctiffimum piiffimumque Berhoeen. fem epifcopum Acacium conspefti, fcribi ad me corarunt, conventionis modum, id eft, fanctarum ecclefiarum pacis, nifi eo modo quem ipfi praefcribentes ferri non debere fcirat autem ea petitio gravis ac molefta. Volebant enim ea omnia abolere, quæ vel epiftolis, vel tomis, vel libris evulgaverant, & foli fidei, quæ a fanctis patribus nofftis Nicæne edita fuerat, confentire. Ego vero ad ifta ita refcripsi: Expofitioni fidei, quam Nicæni patres ediderunt, adhaerentes omnes, nihil prorfus eorum quæ in ipfa continentur, labefactantes; funt enim ea omnia refte inculpatæque tradita, neque tutum eft, poft illam fidei editionem, ipfiusquam adhuc curiofius tractare. Quæ vero refte contra Nefforii blafphemias fcripfimus, ea ejufmodi effe, ut nulla nobis ratione perfuaderi poffit, et refte fcripta effe negemus. Opus proinde magis effe, ut ipfi juxta pientiffimi Chriftique amantis imperatoris decretum, imo vero fanctæ fynodi Ephefinæ fanctionem, illum qui contra fabularum Chriftii gloriam pugnavit ejicerent, impiafque illius blafphemias anathemate infectarentur, ejufque depofitioni confentirent, ac fanctiffimi piiffimique epifcopi Maximiani depositionem approbarent. His itaque literis fibi redditis, miferunt Alexandrinum religiofiffimum & piiffimum epifcopum Paulum fanctiffimum, cum quo diu multumque de iis rebus differui, quæ Ephefi pratter jus & officium dictæ fuerant lucrant. Quia vero illis oblitionis contraditis, fin pacem certa inftitutum videbatur, quæ majoris momenti ac ponderis erant; interrogavi, num quid literarum a piiffimo Joanne epifcopo attulifset: mox ille epiftolam reddidit, quam ea quæ debebat, habentem; fed potius non quo convenirebat modo dictatam. Complectebatur enim irritationis vim potius, quam exhortationis. Hanc itaque non acceptavi, Nam cum meam animi agitudinem, qua fueram affectus ex iis quæ praecellerant, & ab ipfis Ephefi factæ fuerant, excufationes aliquas demolere debuiffem, tantum abeft ut id fecerint, ut fe quoque propter facrorum dogmatum zelum jure optimo nihil fuccenfuile dicerent: ex me audiebant, nec divinum aliquis ipfos moviffe, nec quod pro veritatis dogmatis pugnarent, aciem adverfum me ponere: fed quod hominum affentationibus fuos fecerint, ac eorum qui tunc potentes videbantur, amicitias fibi conciliarent. Venumtamen cum religiofiffimus epifcopus Paul-

A ὅτι τὸν τῆς Θεοτόκου ἐμπλόκιον ἐν τῷ κοινῷ λιμένι τοῦ Αστυγνῶνος κοιμᾶται ἐπὶ τοῦ Νεστορίου δόγματα, ἢ ἴσχυσεν ὁμολογήσαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἢ, τῷ ἐκεῖ, εἰς λύσεις τῶν ἐξ Αλεξανδρείας ἐπίσκοπον ἀμνησικακῆ ἢ ἐπὶ τοῖς ἀγάθοις, ἢ περὶ οἷοι ἡνίκα ἐν τῇ Ἐφέσῳ ἐπεῖθε, ἐν τῷ ἐμὸν ἐπιστόλιον ἀμνησικακῆ τὸν ἐξ Αλεξανδρείας ἐπίσκοπον, ἀπεφάνθη αὐτὸ τὸν καταβοῦσιν ὁ κύριος μὸ ἐκμαρτυρῶ τὸν τεθλιμμένος ἢ τοὺς ἐκ Λεπτίλιος. ἐνθὸ ἢ τῆς ἢ τὴν ἰδίαν τὴν βασιλικὴν εὐσεβείαν ἐπιστρεφὰ, ἢ ὡς μὴ γνώμας γνῶσις ἢ ἀρχὴ ἐπὶ τὸν ἐπίσκοπον, τὸν μεγάλων Κωνσταντινόπολιν, ἐκ δὲ ὁ, τὸ ἐσόπτεσεν, σωμὴ γὰρ τὸ μὴ ἀφοῖ τὸ σπάσιν τὸ, Θεοῦ ἐν τῷ ἐμὸν ἀνὰ τὸν ἐπίσκοπον Ακάκιον, γράψαι τὸ πρὸς μὲ ἐπιστόλιον, ὅτι τὸ τῆς συμβάσεως γράφοντος τὸν τῆς εἰρήνης ἢ ἀγνὸν ἐκκλησιαστικὸν χῶρον ἡνίκα γὰρ τὸν ἐπιστολὴ, ἐν μὴ ἢ, τὰ αὐτὸς δοκοῦν. ἐω ὃ ἢ ἀφ τὸν φορτικὸ ἢ βαρὺ τὸ αἴτημα. ἔδεῖτον ὁ ἀξιῶνται μὴ σύμφωνον τὸ τοῖς ἐμὲ χρεῖστον ἢ τὸ ἐπιτρόπῳ, ἢ τέμνεις, ἢ βιβλίοις, μόνῳ δὲ ὁ ἐν τῷ ἐμὸν ἀνὰ τὸν Νίκαιαν ἐν τῷ ἐμὸν ἐμβῆ τὸ πιστεύω τὸν τὸν ἐν τῷ ἐμὸν ἐν τῷ ἐμὸν, ὅτι τῇ μὴ ἐκδίκῃ τὸ τὸν πίστεως, τὴ δὲ ἐν τῷ ἐμὸν τὸν ἐν τῷ ἐμὸν τῶν Νικαίων πόλιν, ἐπεῖθε πάντες, ὅδὲ τὸ πρᾶτα τὴ ὁ κόσμῳ κλῆρον ἀναστολὴν ἐρχὴ ὁ πάντα ὁ ἡδὺς ἢ ἀλίστοις, ἢ τὸ πεπληρῶτι μὲ ὑπὸ ἀνάλυσιν ἀξιόν ἀξιόμεμφῆ ἢ ἀξιόν ἢ τὸν τῶν Νικαίων δογμάτων, ἡδονὴ ἡμᾶς ἀκριβεῖν λόγῳ, ἀλλὰ ἐν τῷ γνῶσιν, ὁ τὸν ἀμίλλα δὲ μάλιστα, ἀυτὸς κατὰ γε τὸ δόξαν ἢ τὸ ἀγιοτάτῳ ἢ φιλοχριστὸν βασιλεῖ, ἢ ἀυτὸ δὲ τὴ ἀγίᾳ σύνοδῳ τῇ τῷ Ἐφεσίων πόλιν σωκαταγνῶσιν, ἢ τὸν ἀναθεμὰ ἐν τῷ ἐμὸν τὸν ἐν τῷ ἐμὸν ὅσῃ μὴ ἐν τῷ ἐμὸν ἐν τῷ ἐμὸν τὸν ἐν τῷ ἐμὸν τὸν ἐν τῷ ἐμὸν τ

PART. III. CAPUT XXXV. blasphemianem Nestorii Jaqueis irretiti tenerentur; suspecti erant; ut eo crimine se liberarent, incipiunt quæ de anathematibus per omnia satisfacerent, ac Nestorione impietatis se expertes esse offenderent, apologiam compositorem se id quidem admodum prudenter, tantum abest ut hoc illorum factum aliqua omnino nota aut reprehensione dignum videatur. Quid enim, si ipse Nestorius eo tempore, quo a nobis omnibus illi proponebatur, oporteret ut ipse dogmata condemnaret, veritatemque amplectereur, fortasse iis de rebus confessionem exhibuisset, quibusnam dictuos erat, illum novum fidei symbolum nobis conscripsisse? Quid igitur tenere contritis inclaritate familiosus Phœnicæ episcopos, eorum confessionem novum symbolum appellantes, quem illi utiliter & necessario cudderunt, ut minimum & purgarent, cofessionem dederunt, qui ipsos Nestorianam * doctrinam approbare existimaverant? Sancta quippe & œcumenica synodus quæ Ephesi convenerat, necessario provelit, non oportere aliam fidei expositionem in ecclesias Dei inferre, præter eam quæ jam extabat: quam beatissimi patres nobis sancto Spiritu locuti deliberarant. Illi tamen ab hac semel, nefcio quo modo, dissentiones, & quod neque recte sentiunt, neque apostolicis & evangelicis dogmatibus adhærent, in suspicionem adducti, numquid taciturnitate ab hac ignominiosa nota re liberaffent, sa plena potius satisfactione, hæreseos sententiæ declaratione & Spiritus divinus Christi discipulus scriptum reliquit: *Paratis semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de eo, quæ in vobis est, fide.* Qui ergo hoc vult facere, nihil utique novi molitur, nec fidei expositionem innovare deprehenditur; sed potius eam, quam de Christo habet fidem, interrogantibus peripticam reddit.

Audivi præterea veritatis hostes pollicitum episcopum concordiam ægerrime ferre, & fortium ac decorum miscere omnia, atque jactare, confessionis, quam illi de recta fide, nihil, ut dixi, innovantes, hoc est, nihil ad ea quæ olim confitetra fuerant, adjicientes, sed potius inculpatis fantorum patrum dogmatis adhærentes, edideruntque, fensum & vim cum impiis fuis commentis congruere. Verum ut mendacia illorum aperte offendamus, Nestorii nugas illorumque sententias in medium afferamus. Hæc una enim ratione, non aliter, veritas examinata patebit.

Nestorius itaque unigeniti Filii Dei nativitatem fecundum carnem prorfus e medio tollere conspicitur: negat enim illumesse liere fecundum Scripturas natum. Verba illius fic habent: Cum ex Christipara virgine procellit, ex divina scriptura edoctus fum; at vero Deum ex ea genitum esse, id nusquam edoctus fum. Et in alia quadam expositione rurfum: Nusquam igitur divina Scriptura Deum ex Christipara virgine genitum esse dicit, fed Jesum Christum, Filium, domium.] Quod autem dum ifta dicit, illum qui unus est, in duos filios dividit, a Christo quidem Deum natum esse, Christum vero, qui a Deo natus est, Christum esse, & fortium per se sumptum, Filium & Christum fe dominum dicat; a

A γόησιν τοις εν Χριστῷ τῇ Θεοτόκῳ ὁρῶσι τὴν Νεστορίου βλασφημίαν, τοιούτοις τὸν ἀλόγιστον, ὡς ἀναθεματίσαι ἐκείνου τὴν δόξαν κάτοις, ἢ τοῖς τῆς αἱρεσεως τῆς ἐρεσις πληροφορίαν ἀποδόσθαι, ὅτι τὸν ἐκείνου βδελυκτὸν ἐμεσφόν ἐγκαταλιπεῖν, πτωλίωτα τῶν ἀνόλογον· τὸ γὰρ μὴ δεῖ λόγον τι πάντος, ἢ μόνας μακρὰν. ἔσα γὰρ ὁ ἁγία Νεστορίος κατ' ἐκείνου τρόπον, καὶ ὁ ἀνὴρ ἀφροσύνης ἀξιος ἐκείνου δόγματα, & ἀνδρὶ ἀλλὰ τὰ ἀλήθεια, ἐγγραφεν ἑτεροῖσιν τὰ ἐπὶ τὸν πρὸς ὁμολογίαν, καὶ ἀνὰ ἀν τὸ ἐφ πίστεως ἡμῶν κρατοῦμεν σύμβολον; τὸ τοίνυν βεβαλόσφωνον μὲν, ἐκ ἔστι συμβόλου χρεῖαν ἀναμένοντος τὴν ἀναλόσεν τῆ ἁγία Θεοτόκου ἐπιτάσσον, ἢ τοιοῦτον ἡ κρείσσων τὴ ἀναγκαίας, ἀνὰ ἀνδρὶ ἀφροσύνη τὴν ἀλήθειαν ἐκείνου Νεστορίου * ἀλλὰ ὅσα τὴν ἀναγκαίας ἡ μὴ ἡ ἀλήθεια ἡ οἰκείμενα τιμόσθω, ἢ ἀξ τῶν Ἑρετῶν τῶν σωμάνεγμένων, παρεσκευάν ἀκεγκρίνεν τὰ καὶ ὅσε τῆς εκκλησίας τῆ Θεῷ αἰτεῖν ἐκ ἔστιν ἐπρεκόσιν ἀφ' ἡμῶν ἐκείνοις, ἓν ὁ ἱερὸς μακάριοι πατέρες, ἐν ἁγίῳ πνεύματι λελαλήκασι, ἀξίωμα. ὁ δὲ τοῦτο ἐκείνοις ἐκ ἀφ' ἡμῶν ἀπεκρίνατο, ἀξίωμα ἀν ἀφ' ἑαυτῶν ἀπεφήνατο, γεγραπτὸ δὲ ἡ ἁγία Θεοτόκος τὸ μὴ ἡ ἀξ ἑλλάσα φρονεῖ, μὴ τε ὑμῶν τὴν ἀποστολικὴν τε & ἀναγγελικὴν ἐπιθυμία δόγματα, ἀλλὰ σωμάνεις ἀκαταλλάγεσθαι τὴ ἐπὶ τῆς ἀυτλικῆς, ἢ ἀλλοῖν ἀπολογήσαμεν ἢ ἀν ὑπόστε αὐτὸν δόξης τῶν θείων γραφῶν τε; καὶ τὴ γὰρ ἀφρόνων ἀνδρὸς μὴ ἀξίος ἐστὶν ἐκείνου κατὰ τὸ ὑπόστε

Pars III. Cc. XXXV. Hoc ab imperatore Carolo relatum est, philosophi sapientiam, ut ait Suidas, vocant. Theodoretus Cyrillum ait, Cyrillum Alexandrinum, Cod. cxxx. Anath. 4.

esse credimus Filii naturam, tanquam unius, A verum inhumanati & incarnati. Cum ergo Deus Verbum inhumanatum & incarnatum dicatur, procul faceffat omnis conyerfionis & fofpicio (manfit enim quod erat) & nullo cafionis omnis plane capere a nobis agnofcatur. Verum dicent forte adverfarii: En manifefte qui refte fidei confeffionem edunt, duas naturas nominant, ac pro illarum difcrimine, theologorum voces diftingui afferunt. Quomodo autem hac tua afferitio non adeeftat tur? Neque enim pateris, ut duabus perfonis, hoc eft fubfiftentiis, illorum voces adferibantur. Sed bona vefira omnia, ipfum, in duofecim fapiibus hunc in modum diftinguimus: Si qui duabus perfonis, id eft fubfiftentiis voces adfribuit; & alias quidem tanquam hominis feorfum a Verbo, quod eo Deo, id eft, ineffabile incomprehenfibile; aliqs vero, ut quæ Deum decerant, fofi Dei Patris Verbo adaptat, damnationi fit ille obnoxius. Quemaqs ergo eos damnemus, qui voces ita feccinant, ut alias feorfim Dei Verbo ex Patre nato, alias rorfum feorfim homini ex mulieri orto adferibant: vocum tamen differentias nullatenus fcftulimus. Quam enim Verbi naturam effe certiffimum eft, fed eam incarnatam & humanatam novimus, ut jam dixi. Quo autem modo incarnata fit & humanata, fi quis curiofius inquirat, ei conniderandum erit, Verbum quod ex Deo eft, formam fervilem acceptfe, & in fimilitudinem hominum factum fuiffe, fecu fentiens eft. Atque fecundum hoc unum intelligi licet naturarum fuae fubftantiarum difcrimen. Non enim idem funt fecundum naturalem qualitatem divinitas & humanitas. Alioqui quomodo Verbum, quod Deus erat, exinanitum eft, feiplum ad minorationem demittens, hoc eft, ad naturam noftræ conditionis? Cum itaque incarnationis modus ftudiofe inquiritur, duo prorfus ineffabiliter & citra confufionem inter fe unita, omnis humana confiderat, attamen unita neutiquam divjungit; fed unum ex utroque & Deum & filium & dominum exiftere credit, & convenienter admittit.

At vero Neftorii prava fententia ab hac doctrina eft plane diverfa. Nam eft Deum Verbum incarnatum, hominemque fuftum confiteri fimulet; attamen incarnationis vinculum ignorans, duas naturas nominat, eafque a fe invicem diveltit; Deum feorfum ponens, & itidem feorfum hominem habititenie quidam Deo conjunctum, per folam honoris æqualitatem, fen auctoritatem. Hæc enim funt verba illius: Infeparabilis eft Deus a vifibili: unde honorem ejus qui non feparatur, non feparo: feparo naturas; fed comfpiciendo adoratione.] At vero Antiocheni fratres ea ex quibus Chriftus confiteatur intelligitur, fimplici folaqs cogitatione completiones, naturarum quidem differentiam dicerunt, (neque enim, ut fupra dictum, idem naturali qualitate funt divinitas & humanitas) attamen unum Filium & Chriftum & dominum agnofcunt; & tanquam unus vere fit, unam quoque effe ejuldem perfonam dicunt: quæ vero inter fe unita funt, & nullo pacto diftrahunt, Sed neque allata naturalem divifionem recipiunt; ut infeliciffimi inventionem auctori fentire placuit: folas quidem voces, quæ de Chriftio dicuntur, feorfim quidem tantum: competere autem eas abfque, non alias quidem Dei Patris Verbo tanquam filio feorfim per fe poftqu ;

ἀλλὰ τὸν ἕνα τῶν τῆς Θεότητος αὐτοῦ, τὸν ὑπ' αὐτὸν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, Θεὸν γὰρ ὄντα ὁ κύριος κοινωνὸν ὑπέστησε τῆς ἀνθρωπότητος· ὅτου δὲ ἕνεκα τοῦτο ἐποίησε, ὅτι τὸν τῆς ἀνθρωπότητος λόγον. οὐκ ἐν τῇ φύσει· οὐ γὰρ ὑφ' ἑαυτὸν τὴν φύσιν ἐπιλαμπρὸν ἐποιήσατο, ἀλλ' ἐν τῇ τιμῇ· ἐν τῇ τιμῇ τῶν ἀνθρωποφυεστέρων, ἀλλ' ἐν τῇ τιμῇ τῶν ἀνθρωποφυεστέρων, ἀλλ' ἐν τῇ τιμῇ τῶν ἀνθρωποφυεστέρων, ἐμφανέστερα τὸν Θεὸν δίνα ἐξ ἀνθρωποφυΐας ἢ ἐκ τοῦ ἀνθ. ἀπαρ. ἡμῖν ἐν τῷ Θεῷ λόγῳ· πνεῦμα γὰρ ἐστὶ ὁ Θεὸς ἡμῖν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρωπῳ· ἀνθρωπος γὰρ ἐστὶ ὁ ὑμαυλος ἡμῖν· ὅτι δὲ ἐν τῷ πατρὶ, ὁ ἐπαγγὸς ἐμοὶ ἐστὶν ὁ ὑμαυλος ἡμῖν, ὑμαυλ τὸ πατρὶ. ἐγὼ γὰρ ὁ πατὴρ ἐν ἐστὶν· ἐν ἀνθρωποφυεστέρῳ τῶν ἐνα διαβλέπεν ἐπιτάχυτα τὴν φυσικὴ ἀνθρωπότητα ἐν ἑαυτῷ, ὁ ἐκεῖνο ἀνθρωπος, ὁ ἐν τῷ πατρὶ ἐν ἐστὶν· ἐν τῷ πατρὶ ἐν ἐστὶν ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρωπῳ ἐν ἐστὶν· ὁ

Deum esse carnem natam esse. Addunt autem, propter metamorphosem illam non confitentur quonem etiam sanctam virginem deparam esse fe credere; nec non unum Filium & Christum & dominum aperte profitentur. Est autem omnino improbabile putare, cos cum unum dicant, in duos nihilo minus illum unum dividere. Nec enim ita infantiunt, ut transgressores fcripto confituant, incontulte ea confidencanes, quæ erebe evertcrant. Si enim Nestorii opinionibus consentiunt, quomodo illas tanquam profinas & detestandas anathematizant? Attamen autem cuique quoque alligandas esse propter quas orationes ad eam dicendi fubtilitatem devenerint. Quia enim Arianæ impietatis propugnatores, vim veritatis inspiè adulterantes, Dei Verbum hominem quidem fastum fatentur; attamen inanime corpus sibi adjunxisse nunguntur (faciunt hoc autem malitiose; ut dum voces humanæ naturæ conpernentes illi tripeant, iis quos in fraudem adducerunt, in ista Patris excellentiam constituunt, & non ejusdem cum Patre fubstantiæ esse offendant se persuadentes) cum ob etiamsi veritis objectatæ, ea qua ratione Verbi Dei gloria & natura propter ea quæ ob fusceptam cum carne dispensationem humano more de illa predicantur, detrimentum accipere, vote dicerunt: non quidem unum Filium ac dominum in duos scindentes, ut dixi; fed alias quidem illius divinitati, alias vero ejusdem humanitati, omnes tamen uti eidemque personæ aligatas. Audivi autem reverendissimum piissimumque Joannem Antiochenum episcopum familiaribus quibusdam fcripsiffe, me dicere decere, claraque voce profiteri quidem naturarum differentiam, sed voces pro naturarum conveniencia dividere, & ob eam causam nonnulli graviter offendunur. Erat itaque necessarium, ut & de hac quoque re nonnulla exponerem. Novit integritas tua, eos qui Apollinarii dogmatis notam epistolis meis inscribunt, pplinatos esse, ac me tactum Christi corpus inanime esse dicere; & mixtionem, vel confusionem, vel concretionem, vel mutationem Dei Verbi in carnem fastæ factum; aut certe in divinitatis naturam transfiise carnem, ita ut nihil jam permanserit puum & impermixum, neque id ipsum fit quod eft. Opinati sunt & Arii quoque blasphemiis me afscriri, propterea quod vocum differentiam nolim ignorare, & alias divinitati, alias vero humanitati conveniere (ut quæ dispensationi cum carne magis competant) nolim affirmare. Ego vero quod ab hujusmodi erroribus immunis sim, id tua integritas aliis facile testatum facere potest. Verumtamen quos erat us illis quoque satisfieret, qui offendi fuerant. Scripsi itaque ad illos pietatem, me neque cum Ario, neque cum Apollinario fensisse unquam; neque Verbum Dei in carnem mutatum, aut e contra, carnem in divinam naturam transformatam disse aliquando, propteres quod Dei Verbum immutabile & inalterabile sit; alterum vero impossibile: neque vocum differentias ulquam negarisse, ut qui Eorem dominum, modo ut Deum, modo ut hominem dissereat, quandoquidem simul & Deus & homo est. Hoc ipsum itaque significare volens, scripsi, quod docuerit confiteri naturarum differentiam; vocesque pro naturarum inter se distinctione distinguere. Hujusmodi

A αὐτῶν, ὃ δὲ ἐγράψας κρείττον ἐδηλώθη τῷ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. φροντεστέρων δὲ, ὅτι διὰ τοῦ ἀρχαιοῦ & ἀτόπου χρωτὸ ἔνωτιν & θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν παρθένον, ἡ τὸν υἱὸν & Χριστὸν, & κύριον ὁμολογοῦν σωθῆς, ἀπίστασιν δὲ ποιοῦνται τὸ ἐν λέγειν, & διαιροῦσι εἰς δύο τὸν ἕνα. ἀλλ' ἐν τῷ τῶν ἀφηγῶν ὁ ἀπόστολος, οὐ παραβάσεις ἐωτὸς σωμάτων, ἀλλὰ πλανεῖν ὀρθῶς, οἰκοδομοῦσιν ἀδιάλυτα. οἱ γὰρ Νεστορίου συμφωνοῦσιν δόξῃς, τοῦς αὐτὸς ἀναθεματίζουσι οὐ βεβίασις καὶ μυστικῶς; Ὅθεν δὲ καὶ τὰς αἰτίας εἴσω, δι' ὃν εἰς τῶν ἀφηγῶν ἐγκρωμίων. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῆς Ἀρείου δυσσέβειας ἀγωνιστοὶ, τὴν ἀλήθειας τῶν δύναμιν ἀνοσίως ἀκκαπαλλάοντες, τὸν ἐν Θεῷ φιλόλογον μὲν ὁμολογοῦσιν, πλὴν ἄψυχον ἀφοροῦσι σῶμα· ἀφιστῶσι δὲ τοῦ φιλοκαίρου, ἵνα τῇ ἀδυνατίᾳ φωνῶν ἀνθρωπίνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἐπὶ τὸ πατρὸς ἀφορῶσι τῆς παρ' αὐτῷ πλουσιόδοξοι ἐπιδεικνύοντες, ἐπιφορεῖν οὐκ ἔσται λόγων, τούτῳ τὰ δεδόσθαι οἱ ἐκ τῆς ἀνεπτῆδε, μὴ ἀφαιρεῖ ἢ τὸ Θεῷ λόγῳ κατεμιγκτὸν τοῦ σῶμα τὴν φύσιν ἀπὸ γὰρ τῆς ἀδυναμίας ἐμμίμνοι ἐπὶ τῶν μὲ σαρκὸς οἰκονομίας, δοκεῖσιν τὴν φωνὴ, ἐγὼ εἰς δὸν τὴμοσιν, ὡς ἐρῶν, τὸ ἕνα υἱὸν καὶ κύριον, εἰκὰ τὰς μὴ τῇ ὑφίστι αὐτῷ ἀφιστῆμοσιν, πὴς δὲ τῇ αὐξήσεις τῆλιν τῇ αὐτῷ, πλὴν τὰς ἀπάτας ἐνὶ. ἐπυθόμεθα δὲ ὅτι γνῶριμὸ τοῦ τῇ ἐπιτιθεῖσι ὁ ἀλαλεῖς τῷ ἁγιοτάτῳ Ἰωάνῃ ἐπίσκοπῳ, ὡς ἐκεῖ ἐμοῦ σωθῆναι δόξαν· ἐκ ἀμφοῖν τὴ ὁμοῦ, ὁμολογοῦν μὴ τὴ φύσεω τὴ διάφορον, ἐκεῖνοι δὲ τὰς φωνὰς κατοῦλῆλοις τοῦς φύσεσι· καὶ τὸ κοινὸν τὴν σωμαλεῖζόντας τοῦς. ἐκ ὀὼ ἀκυρόμεν ἐγὼ ἀφοῖς γὰ τῶν ἀλλοτρίων, ἐκ ἀν ἀκοῦσι τὴ πλειόνῃ ἀφ' τῆς Ἀπολλιναρίου δόξης τὴν μὲν μοῦ τὴ ἐμοῦ κατεγράφης ἐπιστολῶν, ὑβίζεται, ὅτι καὶ ἀγνῶν ἐξαπὶ σῶμα τὸ ἁγιον σῶμα Χριστοῦ· καὶ ὅτι κρᾶσιν ἢ σύγχυσιν, ἢ φυρμὸν, ἢ μετάβολὰ τῇ Θεοῦ λόγου γίνεσθαι εἰς τὴν σάρκα, ἢ γνῶν τὴ σαρκὸς μεταφοῦσιν εἰς φύσιν θείαν, ὡς μηδὲν ἐτὶ σωζεῖσθαι καθαρὸν, μὴ τὴ μὲν ὄντα ὃ ἐστὶ. ἀῤῥόνιστο δὲ ἀφῆς τοῦτω καὶ τὴν ἀλλοφυλίας βεσφωμεῖας· ἐπὶ τὴ τὴ μὴ ἐσὶ πλὴν διαφορὰ εἰδέτεις φυσῶν, & τὴν μὲν ὀνομαζόμεν θεοφρεστέρῳ, τὴς δὲ ἀνθρωπίνῳ, καὶ ἀφιεῖσθαι μάλιστα τὴ οἰκονομίᾳ τὴ μετὰ σαρκὸς. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴ πάντων ἐπίπλεκτομαι, μαρτυρόσιν ἀνθρῶποι ἐ τὴ πλειόνῃς. πλὴν εἰσὶ σκοπεῖσθαι τὴ λόγου γνῶσιν, τὴν τὴ γέγραφα ἀφῆς τὴν θεοτόκον ἐστὶν, ὡς ἐν σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τὸν υἱὸν & Χριστὸν & κύριον προσκυνῶν.

B ἀνθρωπίνῳ, ἀφῆς τὴ ἀφορμὴ ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἐπὶ τὸ πατρὸς ἀφορῶσι τῆς παρ' αὐτῷ πλουσιόδοξοι ἐπιδεικνύοντες, ἐπιφορεῖν οὐκ ἔσται λόγων, τούτῳ τὰ δεδόσθαι οἱ ἐκ τῆς ἀνεπτῆδε, μὴ ἀφαιρεῖ ἢ τὸ Θεῷ λόγῳ κατεμιγκτὸν τοῦ σῶμα τὴν φύσιν ἀπὸ γὰρ τῆς ἀδυναμίας ἐμμίμνοι ἐπὶ τῶν μὲ σαρκὸς οἰκονομίας, δοκεῖσιν τὴν φωνὴ, ἐγὼ εἰς δὸν τὴμοσιν, ὡς ἐρῶν, τὸ ἕνα υἱὸν καὶ κύριον, εἰκὰ τὰς μὴ τῇ ὑφίστι αὐτῷ ἀφιστῆμοσιν, πὴς δὲ τῇ αὐξήσεις τῆλιν τῇ αὐτῷ, πλὴν τὰς ἀπάτας ἐνὶ. ἐπυθόμεθα δὲ ὅτι γνῶριμὸ τοῦ τῇ ἐπιτιθεῖσι ὁ ἀλαλεῖς τῷ ἁγιοτάτῳ Ἰωάνῃ ἐπίσκοπῳ, ὡς ἐκεῖ ἐμοῦ σωθῆναι δόξαν· ἐκ ἀμφοῖν τὴ ὁμοῦ, ὁμολογοῦν μὴ τὴ φύσεω τὴ διάφορον, ἐκεῖνοι δὲ τὰς φωνὰς κατοῦλῆλοις τοῦς φύσεσι· καὶ τὸ κοινὸν τὴν σωμαλεῖζόντας τοῦς. ἐκ ὀὼ ἀκυρόμεν ἐγὼ ἀφοῖς γὰ τῶν ἀλλοτρίων, ἐκ ἀν ἀκοῦσι τὴ πλειόνῃ ἀφ' τῆς Ἀπολλιναρίου δόξης τὴν μὲν μοῦ τὴ ἐμοῦ κατεγράφης ἐπιστολῶν, ὑβίζεται, ὅτι καὶ ἀγνῶν ἐξαπὶ σῶμα τὸ ἁγιον σῶμα Χριστοῦ· καὶ ὅτι κρᾶσιν ἢ σύγχυσιν, ἢ φυρμὸν, ἢ μετάβολὰ τῇ Θεοῦ λόγου γίνεσθαι εἰς τὴν σάρκα, ἢ γνῶν τὴ σαρκὸς μεταφοῦσιν εἰς φύσιν θείαν, ὡς μηδὲν ἐτὶ σωζεῖσθαι καθαρὸν, μὴ τὴ μὲν ὄντα ὃ ἐστὶ. ἀῤῥόνιστο δὲ ἀφῆς τοῦτω καὶ τὴν ἀλλοφυλίας βεσφωμεῖας· ἐπὶ τὴ τὴ μὴ ἐσὶ πλὴν διαφορὰ εἰδέτεις φυσῶν, & τὴν μὲν ὀνομαζόμεν θεοφρεστέρῳ, τὴς δὲ ἀνθρωπίνῳ, καὶ ἀφιεῖσθαι μάλιστα τὴ οἰκονομίᾳ τὴ μετὰ σαρκὸς. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴ πάντων ἐπίπλεκτομαι, μαρτυρόσιν ἀνθρῶποι ἐ τὴ πλειόνῃς. πλὴν εἰσὶ σκοπεῖσθαι τὴ λόγου γνῶσιν, τὴν τὴ γέγραφα ἀφῆς τὴν θεοτόκον ἐστὶν, ὡς ἐν σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου τὸν υἱὸν & Χριστὸν & κύριον προσκυνῶν.

ἀλλ' ἐκεῖνο δὲ οἶμαι τὴν εὐφημίαν· φροντεστέρων δὲ ἀκμὴν. ἀφίεται γὰρ ἀφῆς μὲ ὁ Θεοτόκος τὸν ἐν τοῦτο Παῦλον τὸν Σαμοσατέα· ἐπὶ λόγῳ κεκτημένῳ ἀφῆς· τὴν ὀρθὴν & ἀμωμητὸν πίστιν, διεπτωδόσιν μὲ μὴ τὰ ἐσπαρμένα, ἐν' σωμασὶ τὴν γεγραφεῖσι φῶς τὴ τὰ ἀιδίοις μὴ κτεστεμένοις πατρὸς τὴν Ἀθανασίου φῶς· Ἐπίκτητος ἐπίσκοπος τὴ Κορινθίων. ἐγὼ δὲ ἐρῶν ὅτι εἰ σὺ ἔστω πρὸ ἀιῶνος ὁ μονογενὴς τὴ γράμμα· ἀφῆς τὴν τὴ ἀιὼν ἀπὸ τὴ ἀφῆς τὴν ἀιὼν ἀφῆς τὴν ἀιὼν ἀφῆς τὴν ἀιὼν

PSALM. III. CXXXVI. ab ex alta illa indagine nonnihil sberzavero, A veniam dabis. Nam quæ difficilia fant ad contemplandu, difficilior explanatur, nec facile comprehenduntur. Bona nihilominus spe tenemur fore ut per fanctitatis tuæ preces Christhus hac etiam in re nos dirigat, qui profunda ex tenebris revelat, excitans illuminat, & verbum dat, fiat fcriptum eft.

Scribitur itaque in Levitico de capro emissio hunc in modum: *Et sumet duos hircos: & Hæmet eos coram domino ad ostium tabernaculi testimonii: & imponet Aaron super duos hircos sortes, sortem unam domino, & sortem unam emissario, & adducet Aaron hircum, super quem supervenit sors super eum domino, & offeret eu peccatu: & hircum, super quem supervenit super eum sors emissario, statuet eum coram domino vivum, & imponet super eum, ut emittat eum in emissario: dimittet eum in deserto, Et poll alia: Et pugnabis hircum qui pro peccato, eum qui pro populo, ante dominum, & inferet de sanguine qui intra velum, & faciet sanguinem ejus quemadmodum fecit sanguinem vitulli, & asperget sanguinem ejus super propitiatorium contra faciem propitiatorii, & expiabit sanctuarium ab immundatiis filiorum Israel, & ab impietatis eorum per omnia peccata: Et sic faciet tabernaculo testimonii, quod extrafilium est intra eos in medio immunditiæ eorum.*] Et hæc quidem de mactato capro C sanguinoque fan fanctum tabernaculum fanificantes. De vivente vero ac emissario rursum fic ait: *Et adducet capnum viventem, & inpnet Aaron manus suas super caput hirciviventis, & confitebitur super ipso omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes impietates eorum, & omnia peccata eorum, & imponet ea super caput hirci viventis, & emittet illum in manu hominis parati in deserto. Et tollet hircus super ipsum iniquitates eorum in terram inpnam: & emittet hircum in deserto.*] Omnis igitur fcriptura divinitus infpirata utilis eft. Nam quodcumque Deus locutus fuerit, hoc totum non poteft non utile ac falutare effe. Equidem his qui veritatis vim D contemplari poffunt, venoftas ejus velut confcem quoddam lumen fefe offert, mentemque ad cognitionem mylterii Chrifti illiftrat. Quorum vero mens non firmiter incedit, fed quodammodo claudicat adhuc, & puerili eft fenfu, talibus etiam præcipuæ fcripturarum fpeculatores reprehenfiones nonnunquam & culpandæ videntur. Atque hæc dico, ils quæ pietas tua fcriplerat, non fine attentione lectis. Nam aliqui ex illis qui illic degunt, fortaffe putarunt, alterum quidem capnum vel hircum Deo, qui eft fuper omnia, ad facrificium hoftiamque deputari; alterum vero execrando capitum malo immundæque dæmoni in deferto fuiffe amandatum; atque hoc ipfum per fatram manum, legifque decretum. Id autem ex fe omnino ftultum eft ac ridiculum: meritoque diverti aliquis iis qui hujufmodi opinione tenentur: Cur non illud potius cogitatis? Nam quomodo univerforum opifex, qui omnem mentem ac fermocem excitat, loluique eft fecundum naturam Deus & dominus, fatanam apoftatam, regni fui aemulatorem velutti focium confortemque adnutuet? cum per quemdam fanctorum prophetarum illum clare prouunciare audiamus: *Gloriam meam alteri non dabo.* Quod fi lex γὰρ τὸν ὑψιπέτατον τῶν θεωμάτων δυνηχεῖ πρὸς σάντλιν εἰσδῆκε, ἢ μὴ ἐκεῖνο ἐλαν ὁ κατὰ πλάνον ἐχεν. πλὴν ἐν ἐκείνοις ἐστὶν ὁ μακάριε, ἀε ὁπὶ τῶν σῶν θεσπεσίαν ἐδεῖν ἀξιῶν ἡμᾶς κατεῦδωσ. Χριστὸς, ὁ ἀπόκαλύπτων βαθέα ὧν σε σκοτεῖ, ἐγείρων τυφλὰς, & φῶς ἐκβάλλων, τὰ λόγοις.

Γέγραπται τοίνυν σε τὸ Λευιτικὸν τὸν τρόπον τοιοῦτον: & λάβετται τὼ δύο χιμάρους, καὶ τὸν ἀυτὸν ἐπιστῆσε κύριον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίε: & ἐπιτθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τὼ δύο χιμάρους κλῆρε, κλῆρον ἑνὶ τῷ κυρίῳ, & κλῆρον ἑνὶ τῷ ἀφεσιόνι τῷ ἀπεστομένῳ, ἐπὶ τὸν χιμαρὸν ὃν ἐπέβη ὁ κλῆρος τῷ κυρίῳ, & ἐποιήσε αὐτὸν ἁμαρτίαν: & ὁ χιμαρὸς ὃν ἐπέβη ὁ κλῆρος τῷ ἀπεστομένῳ, ἐσταθήσε ἀυτὸν ζῶντα ἐνώπιον κυρίε τῷ ἐξιλασασθαι ἐπ' αὐτῷ, ὥστε ἀφεθῆναι ἐξ αὐτῶν ἁμαρτίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, & ἀποστελεῖ ἀυτὸν εἰς τὴν ἔρημον διὰ χειρὸς ἀνθρώπε ἑτοίμε. & ἀναφερεῖ ὁ Ἀαρὼν τὼ χιμάρους τὼ ζῶντα, & ἐξομολογήσεται ἐπ' αὐτὸν πάντας τοὺς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, & πάντας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, & πάντας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, & ἐπιθήσει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶ χιμάρε τὸ ζῶντος, & ἐξαποστελεῖ ὁ χιμαρὸς ὃν ἐπέβη ὁ κλῆρος τῷ ἀφεσιόνι τὴν ἔρημον. Πάντα ἁμῶ σοὶ γεγραφὼ διάπτεσε, καὶ ἀδιάφορε. ὁ δὲ σοὶ ζῆλος τοῦ Θεοῦ, τὸ τοῦ πάντα ἐν ἐκείνοις ἐστὶ, τὸ τοῦ μὴ δόξαν ἑτέρῳ τὸ σεαυτοῦ τὸ ἀλλοτρίωσε τὸ ἀνθρωπίνε κάλλοσ ἀκαυτὰ, φυτὸς ἄλλω ἀκαρπόν τοῦ τῆ τῆ χ Χριστὸ μαρτυρία τοῦ ἐνδόξου τοῦ μὴ σὲ ἐκείνοις τὸ βεβλεσθαι τὸ νοῦ, ἀλλ' ὅσο ἐπὶ σεαυτοῦ τὸ κρὶ πνεῦμα, τόσε ἔστιν καὶ τὸ ἀξιόρεστε τὸ θεωρμάτων ἀκρὸ μόνε τὸ ἐν χρῷ γνωρίμε. καὶ πιστὰ φῶμε, τοῦ κυρίε τὸ σὲ θεοστέβειαν γνησιότερον ἐν ἀδιαφόρῳ σεσυρῶν. ἀόδωσε γὰρ τοῦ ἀυτὸ ἑνὶ, τὸ μὴ ἐκ τῆ μόρε, καὶ τὸ τρέχων, τὸ ἐκ τῆ πάντα ἐκλεκτῆ θεοῦ τρὸς καθήμενε καὶ δυνάμε τὸ ἀνθρώπε τοῦ ἀπεστομένε. ἀφίστε αὐτὸ εἰς τὴν ἔρημον. & ἐβῶ ὑμῶ. & σφάξετε τὸ χιμαρὸ τὸ τοῦ τῆ ἁμαρτίας, τὸ τοῦ τῆ δικῆ, ἐκπαιτεύσε τὸ ἀνθρώπε τὸ ἀπεστομένε. & ἐξέσε τὸν τὸ χιμαρὸ τὸ ἀπεστομένε τὸ ἔξω τῆ παλαιῆ, & ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς τὸ ἁγίε τὸ ἀπὸ τῆ ἀκαθαρσιῶν τῶ υἱῶν Ἰσραὴλ, & ἀπὸ τῆ ἀδικημάτων αὐτῶ ἐπὶ πασῶν τῆ ἁμαρτιῶν. & ἐν τῆ ποιήσε τὸ σκηνῆ τῆ μαρτυρία τὸ ἐκπεσόντε ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆ ἀκαθαρσίας αὐτῶ. & πᾶν ὃ ἐὰν ἐν τῆ σκηνῆ μὴ ἐκεῖ, & ἐγκαταλείπε τὸ ἀνθρώπε τὸ ἀπεστομένε τὸ χιμαρὸ τὸ ἔξω τῆ παλαιῆ, & ἐξιλάσεται τὸ ἁγίε τὸ ἀπὸ τῆ ἀκαθαρσιῶν τῶ υἱῶν Ἰσραὴλ, & ἀπὸ τῆ ἀδικημάτων αὐτῶ ἐπὶ πασῶν τῆ ἁμαρτιῶν. & ἔσται ὑμῶ τὸ νόμε τῆ ἀιῶνε. καὶ ἐν τῆ μηνὶ τῆ ἑβδόμε τῆ ἑνὶ καὶ δεκάτε τῆ μηνὸς τὸ ἑβδόμε ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε, ἐγκαὶ ὁ ἐγγενὴς καὶ ὁ πάροικος ὁ ἐν τῆ μέσῳ ὑμῶν. ὅτι ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῆ ἐκείνῃ ἐξιλάσεται ὑμῶν τὰ ἁμαρτήματα τὸ ἁγνισθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ἐνώπιον κυρίε τῷ θεῷ ὑμῶν. ἁγνισθήσεσθε. ἀνάπαυσις ἀνάπαυσις τῶ σαββάτε τῶ ἁγίε τῶ μεγάλε. ἀρεῖ τὰ σάμα αὐτῶ τὸ ἐν τῆ πλαγίῳ τῆ ἀφεσιόνι τῆ πλαγίε, & ἐξιλάσεται τὸν ἱερὸν ἀπὸ τῆ ἁμαρτιῶν τῆ υἱῶν Ἰσραὴλ, & ἀπὸ τῆ ἀδικημάτων αὐτῶ ἐπὶ πασῶν τῆ ἁμαρτιῶν. ἐν τῆ ποιήσε τὸ ἐξιλασμῶ τῆ μαρτυρία τὸ σκηνῆ τῆ ἀπὸ τῆ ἀκαθαρσιῶν τῶ υἱῶν τῆ Ἰσραὴλ, & ἐν τῆ ἀδικημάτων αὐτῶ ἐπὶ πασῶν τῆ ἁμαρτιῶν. & ἔσται ὑμῶ τὸ νόμε τῆ ἀιῶνε. καὶ ἐξιλάσεται τὸν ἱερὸν τὸ ἁγίε τὸ ἀπὸ τῆ ἀκαθαρσιῶν τῶ υἱῶν τῆ Ἰσραὴλ, & ἀπὸ τῆ ἀδικημάτων αὐτῶ ἐπὶ πασῶν τῆ ἁμαρτιῶν. & ἐποιήσε ὁ ἱερεὺς καθὼς ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωυσῆ. ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῆ ἑβδόμε τῆ ἑνὶ καὶ δεκάτε τῆ μηνὸς τὸ ἑβδόμε ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Ἀβαρὶν τὸ ἐν τῆ ἐρήμῳ τῆ Μωαβ, ἐν τῆ ἐνιαυτῆ τῆ τεσσαρακοστῆ τῆ ἐξόδε τῆ υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ τῆ γῆ τῆ Αἰγύπτε τὸ ἐνιαυτὸ τὸ ἕβδομε. καὶ μὴν ὃ γὰρ τὸν Μωυσῆν τὸν Βεζεὴρ ἀνῆ, & ὅτι τὰς Μωαβῖτὶ τὴν ἐκλεκτὴν μωαβῖτ, ἢ τὸν σωμάτων ἀμαυ' ἐστὶ γεγωλιμμένον ἀφὸ ἀπόκαρπε, πτερὰ τὴν ἀρετὴν ἐμπτὶ ἀβλεν. ἀπολλὼν γὰρ ὁ ὀν ἀλλγὸν ἢ ἀεὶ γὰρ τὸ ἀφ ἐνεκα τὸ ἀνίκε. ἀμμὼν δ' ἀν ἐ μὲν ἀφ ἐν θεῖρε τὸ & ἀκαπὶ ἀλέτε θεῖλε κατὰ θέρ σε, ἢ κεφαλαιῶν μὲν ἐ ἀπὸ λοιπὸ τοῦ τοῦ ἐπὶ μὲν ἀφ ἀφ ἀφ

Part. III. Cap. XXXVI. vero etiam doctior ac magister ad hoc ut
A ρε, μαθησὶ δὲ διδάσκαλος τὴν χαλεπότητας τῆς
ἐλεεῖν ἀνθρωπε. πολυσφαγεῖν ἀνθρωπε τὴν
ἐν ἡ θεωρίαν γεγραφὸς. κεκτημένος ἀρέτω-
ρῶν ἀλλὰ ἐκεῖ. πρέπει δ' ἀν ἡ τὴν νῶν σκεῦ-
ος ὑγιῶνοι εἰ τὸ δὶ ἐοὶς τὸν ἀγῶν ἀφορῶν ὁ-
θῶς ἀφίεται· τὴν σοφὸ, & σωφὴν πῶν, & σω-
σωνὸ, & ἐπηρῶνὸ ἀνὸ, σκεῦ γὰ ὁ νόμος ἐ-
χῶν τὴν μὲν ἀνθρωπὸ ἀγαθὸ, & ἐκ ἀνὸ τὴν νῶν
νὰ τὴν πραγμάτων, ἀς γὰρ ἀρετὴ τὴν ἀλέ-
σι ἐ σκεῦ τὴν ἀλεθὸνὸν, ἐ ἡ, ἀνὸ ἐ σκεῦ τὴν
σὶ ἀλεθὸν. ἐκ τὸν & ὁ Θεὸ ἐσὸ Μωσὸ
κλῆμμα ἐτὶ ἐν τὴ πρότυπὸ ἀνὸ, & πρὸλε-
λὸν ἐ τὸν τὸν ἐστὶ ἐστὶ, μονοκὴ δὶ αὐτὸ κε-
κρικνὸ τὴ πράγματὸ· ὅτι τὸ δὶ ἀνὸ Θεὸ πρὸ-
τὸν κάλλος κατίδοι τὸ ἀν ἐκ ἐν τὴ τῆς ἐφ ἀνθ-
σὶ τὸν, ἀλὰ ὡς πὶς ἐν κεκρυμμένὸ θῆμμ-
μοτ. φῶς ἐν ἀλλὸ ἀλλὸ ἐν τὴ πάντὸ κα-
σμὸ, & τὴν ἀρχὴν ἐπιδηλωμένὸ τὸ Μωσὸ
πρόνοιὸ ἀνὸ ἐκλέπτοντὸ, γυμνὸ ἐδωμὴν ἐ ἀλ-
θὸν. ἀλὰ ἡμὶ μὲν μόνὸς τρόπὸν ἐδῶκε τρόπὸ-
τὸν, & ἐὸ γράφὸ κλῆρὸς ἐν ἀνὸ· ὡς ἐὸ
μὴν ἐκ ἐ χῶμὸν σοφωμὸ ἐωὸ κέκρυ, τὸ ἐ μὲν
ἐπηρὸ ἀστοκρατὸν· κεκοὶ ὑμῶν τὴν γὰ κρὸ-
κέρὸ τὴ, & ἐπτὸ σωμὸ· σωμὸ ἐ τὴ ἐ ἐν
φὸ τὸ ἐὸ & μὸς ὁμὸ ἐὸς & κέρὸς ἐπὶ Χεροὸ. κρὸ
τὴν τρόνὸ· ἡμὶ μὲν ἐν, τὴ τὴν θεωρμὰτὸν ἀ-
κεῖὸν· πρὸτλὴ ἀνθρὸ. ὡς τὴν, ἡ τρόνὸ, ἡ τρόνὸ,
ἡ ὁμὸν ἐφὸς, ὡς ἐστὸ ἀμαρτὶς τὸ θῆμα κατὰ τὴ
τὸ νόμὸ βοκοὶ. τρόβατὸ μὲν γὰ ἐφρμὸν τὸ
δὶ ἀφρὸν πλὴκτὸν ἡ θεστὸν ὁ γρφὸ, αἰγὶ δὲ
φὸ ἀμφὸ. & δὲ τὸ ἀφὸ ἀστὸ, κέρὸς μὲν
γὰ ὁ ἐὸ ἐὸ ἀφὸ ἀφρὸ τὸ τὸ ἐς ἀρετὸ· ἐγκαστὸ
δὲ δὶ τὴ τὸ νοὸ· & ἐὸ ἐὸ ἐστὸ· ἐφρὸ γὰ
ὁ ἐὸ ἐὸ ἐὸ ἀφὸ ἀφρὸ τὸ τὸ ἐς ἀρετὸ· ἐγκαστὸ
δὲ δὶ τὴ τὸ νοὸ· & ἐὸ ἐὸ ἐστὸ· ἐφρὸ γὰ
τὴν τὴ ἐὸ ἐὸ ἐὸ

PATR. III. C.XXXVI. *cæro ejus vidit corruptionem*. Revisit enim Christi spiritus inferis; & iis qui vinculi declinantur dixit: Exite; & iis qui in tenebris e-
Is. Jucundi. stant, Revelamini: & ad supernum cœlestemque Patrem, locum utique hominibus inaccessum, ablectis, peccatis nostris in se susceptis, & propitiatio pro illis exiliens. Scribit enim beatus Joannes his qui in illum credebant: *Filioli mei hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi*. Arbitror autem non ab re fore, si de legalibus quoque scripturis commonefacindi auditoris gratia nonnulla hic reponam. Habent autem ad hunc modum: *Et adhuc hiemem vocantem; & imponet Aaron manus suas super caput hirci viventis, & confitebitur super ipso omnes iniquitates filiorum Israel, & omnes impietates eorum, & omnia peccata eorum; & imponet ea super caput hirci viventis, & emittet eum in manu hominis ad hoc paratis in fuliginem*. Vide igitur quo pacto etiam priore hirco mactato, alterum fubinde vivum appellet. Erat enim, ut jam dixi, in utroque unus & Iesus Filius & dominus Jesus Christus adoratus beatus; ut qui, licet fecundum humanam carnem pateretur, tamen extra omnem passionem ageret: ut mortis subjectus, & lapsus mortem. Vivebat enim Dei Verbum etiam interea dum sinsta illius caro mortem gustabat: manebatque impatibile, quamvis proprii corporis passionem propriam in se transferret. Videre est autem magnum hoc profundumque mysterium & alia quoque figura in Levitico nobis delineatum. Lex enim per Moysen data leprosum esse immundum pronuntiat: & unoquam pollutum a castris excludit. Quod si morbum cellare contigerit, tunc demum admittit jubet. Et quidem ait: *Lex leprosi habet: Quamvque de mundatur fuerit, adducatur ad Sacerdotem, & offerantur sacerdote extra castra, & inspicet eum, & ecce sanatus fuerit lepra a lepra, & præcipit sacerdos ut offerant et qui purificatur, duos passeres vivos mundos; & præcipit sacerdos, & unum ex passeribus immolabunt in vase fictili super aquam viventem; alterum autem vivum sumet, & tinget in sanguine passeris immolati super aquam viventem; & asperget illam qui mundatus est a lepra, septies, & mundus erit. Et dimittet passeres vivum in agrum*. Quam hoc mundi ipsum avicular incipuat, hoc est mundo, nullumque habentes reprehendendum vitium jaxta inquam legit statuta; & alterum quidem macerator super aquam vivam, altera vero a cæde libera, deinde tincta sanguine super aquam vivam occiie, ad exemplum hirci in solitudinem dimittebant. Et hic rursum typis magnum illud venerandumque salvatoris nostri mysterium nobis indicat. Venerat enim Verbum e superiis, hoc est, ex Patre & e cœlis; quare recte admodum voluerit comparatur. Descendit autem per carnis dispensationem ad nostram similitudinem, & formam servi accepit hominum & hoc quoque pacto o superiis est. Differe namque ad Judæos dixit: *Ego de deorsum ejis, ego de superiis sum. Vos de mundo hoc ejis, ego non sum de hoc mundo*. Et rursum: *Nemo ascendit in cœlum*

Levit. 16.

Levit. 14.

Joan. 8.

Joan. 8.

Joan. 3.

nisi qui descendit de cœlo, filius hominis. Sicut enim panis ante dixi, etiam pollicatus caro, hoc est, perfectus homo factus est; non certeram tantum, aut e pulvere fient non, sed cœlestis ac supermundanus, quatenus animo concipitur ut Deus. Cæterum quod ante vivum est in hirco, hoc ipsum & in passeribus ipsis observare licet. Verbum carne quidem passum esse Deumque fecisse; sed non quatenus perpetiono magis extitisse & humanitus quidem mortuum, divinitus uero vivum permansisse. Verbum namque vita erat. Quare *Joan. 1.* & superiorem discipulus illi, carne quidem *Joan. 1.* mortuo, divinitus dicit, vivificatum autem spiritu. Verum enimvero licet Verbum secundum propriam naturam mortis expers permaneriit, at fore tamen carnis, et jam dici, passionis velutti proprias in se transiluit. Tingebatur enim pafler vivus in sanguine occisi: & ipse quidem illius cruentatus, passionisque propemodum participes, in fuliginem dimittebatur. Ad cœnam enim unigenitum Dei Verbum una cum carne fibi unita abiit; eratque nonum hoc in cœlis pascholeum. Obliquate enim Judæorum angelorum multitudo, cum terrenis gloria, concentumque dominum in forma humana cernerent. Atbant enim: *Quis ifte est qui venit ex Edom*; hoc est ex *Is. 63.* *Carna & per vulnerumque ejus ex Bosor?* Bosor autem interpretatum significat carnem, vel angustiam & tribulationem. Deinde illud etiam pertemptabant: *Quæ sunt plaga ifte in medio manuum tuarum?* Ille vero vicissim ad illos: *His percussus sum, & confortatus sum in domo diletti mei*. Quemadmodum enim Theodotion non adulterat. Dei dispensatione hæstanti, poli tuam ex mortis resurrectionem manus & in manibus Divinum Verbum offendit: jusiisque etiam lateris vulnus palpare; ita & in cœlis conflitutus, sanctis angelis planon fecit, ipse mortis ex tiporum amicitia protaplasm ejectumque esse dilectum Israelem. Inde & vellimentum sanguine rubricatum, & plagas in manibus offendit: non quod illas abjicere non queat (ex mortuis enim excitatus corruptionem, & cetera omnia quæ ex illa erant, penitus exuit) sed ut, quemadodum dixi, multiformis sapientia Dei, quam in Christo fecundum æternum propositum exhibuit, per ecclesiam principatibus & potestatibus in superœcelestibus disputaforie nunc notefficet. In eum sacratissimus Paulus quibusdam scribit. Sicut ergo in duobus hircis manifeste delineatum est Christi mysterium, ita & in duobus quoque passeribus. Dicit autem forsafte quispiam: Quomodo unum & eundem dicis esse Filium & domnum Filium Christum, cum duo hirci & duo passeres in eodem adducti sint? Numquid ipse per hoc clare offendit duos omnino Filios & Christos esse? Et in hanc quoque impietatem aliqui jam prolapsi sunt, ut alium scorsim & per se Christum esse dicant & fentant Verbum, quod ex Patre est; & alium rursus eum, qui ex femine David ortus est. Nos vero his, qui ex inficitia id ita habere fuspicantur, dictimus, apud divinum Pauium scriptum extare, unum esse dominum, unam fidem, unum baptisma. Quapropter si duos Filios esse dixerint, duo etiam *proprius*

ANNO CHRISTI CCCLXXXIV. ἀνὼ ἐπιβλέβεται εἰς τὸ ἐπουράνιον, οὐ μὴ ὁ ὢν τὴν ἀρχὴν καταβὰς, ὁ ὢν τὸ ἐδῶρᾶτο. ὡς γὰρ ἡ φύσις ἀστῶν, καὶ σαρξ γεγονὼς, ἡνωμένῃ ἑαυτῷ, ἐ γνῶσιν ἡ χρῆσις καὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ἡνίκα τὸ ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ, πλὴν ἔστι ἐν τῷ πάθει τὸ ἀθάνατον εἰς ἡδὺ φύσιν καὶ ὡς ὁ τῶν χρωμάτων, σαρκὶ μὴ τεθέντα κατὰ τὴν χαρᾶν, μένοντα δὲ καὶ ἐπέκεινα τὴ θνητὴ ἀναστάσεως ἀθάνατον, ἀλλ' ἀνὼ ἐν τῷ ἀθανάτῳ. ἀνὼ γὰρ ἦν ὁ λόγος. ἐν τῷ ἀνὼ ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἐν τῷ ἀθανάτῳ τὸ ἀθάνατον τὸ ἡδὺ φύσιν ἀμωμὸς ἐν ὁ λόγος, ἀλλ' ἀνὼ οἰκοῦντα τὸ πάθος τὴς ἐωτῆ σαρκὸς, ὡς ἐὰν σφοῦτο, ἐ βεκτῆρεν γὰρ ὁ ἀρίδοῦν τὸ ἔω. ὡς τῷ αἰμαστῇ τὴ ἀπλαπόσῃς, τεφρωμένῃ δὲ τὸ αἷματι, μονογενὴ δὲ τὴ ἀνωφέτα τὴ πάθος, εἰς τὸ ἡμῶν ἀξιῶμενοι, ἀκατφοῦτος γὰρ ὁ ἐν πάθει ὁ μονοῦς τὸ Θεὸ ᾿ λόγος· ἀμὴ γὰρ ἐν Θεῷ ἐστὶ ἀνὼ σαρκὸς· ἐ ἔξωσι ἐν ὡς μόνοῦς τὸ Θεῷ. καταβλέπτων γὰρ ὁ τὴ ἀγγέλων ἀγελῶν, ἐν τῶν βλέπτων τὴ κεδ' ἡμᾶς τὴν δόξαν τὴ ἔθνε, ἐ ἀνεστοῦσαν ἀνθρῶν ἐν τῷ ἐν βασιλεῖ· τὴ ἔθνε ὁ τοιοῦμβοῦν. ἔν ἔθνε, τοῦτῶν ἐν τὴ ἔθνε, ἐβοῦσαν ἡμεῖνον ἐν Βοσὸρ; ἐμμεμένεται τὸ Βοσὸρ σάρξ, ἐτοι σωμοῦ καὶ θλῖψις. ἔστι τῶν φοτεστωθῶ ἐστοῦ· τὴ ἀστὰ εἰ πλεγὰ ἐν μέσῳ τῶ χεῖρῶν ἐωτῆ; ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ

crum domini, & duæ fides, & totidem baptismata: Mentietur is igitur, qui, ut ipsemet ait, Christum in se loquentem habebat: Sed absit ut horum aliquid fit. Unus tantæ est dominus, una fides, unumque baptisma. Credimus enim in unum dominum Jesum Christum, hoc est, unigenitum Dei Verbum, homoeoteleum & incarnatum. Unde & in ejus quoque mortem baptiamur, & ipsum solum dominum, utpote Deum, agnoscimus: non separatim ea se invicem hominem & Deum; sed ipsum, ut dixi, Dei Patris Verbum, falva deitate (cum eodem secundum naturam suam immutabile & inalterabile) hominem factum confitentes. Etenim dicunt nos ipsi adversari, si duos Filios affirmemus, unum quidem secundum, qui ex Deo Patre & David ortus; alterum verbum de separatim ipsum Verbum ex Deo Patre genitum; an non Dei Patris Verbum insuper natura incomparabilibus * excellentibus præstantius sit illo qui ex femine David natus est? Quid enim est hominis natura, si cum divina & suprema illa natura comparatur? Arbitror autem quod invisi estiam diluri fini, Verbum quod ex Deo Patre est secundum naturam præstantius esse: Hoc autem potius quid faciemus quod hæreos videmus non diversæ inter se naturæ esse, sed unius ejusdemque species? porro, nec ulla re inter Ea differe, in eo quod hirci Deum Patrem ejusque ratio est & duorum patrum. Concedant ergo propter eandem hircorum vel passerum speciem, Deum Verbum nihil differre ab homine. Sed non concedent, ut ego puto, hanc doctrinam. Est enim plurimum omnino discriminis inter divinitatem & humanitatem. Sum igitur exempla fecundum rationem quæ ipsis conveniat, accipienda. Multum enim veris rebus inferitur fuit, & aliquam tantum partem contin dedigant, quorum typi sunt. Legem autem umbram ac typum extitisse alterinus, & veleti quandam picturam ad spectandum proposuisse alpicientibus res ipsas. Unbrae autem funt prima in picturam tabulis delineamenta: quibus si colorum flosculi accesserint, illustris picturæ venustas mox oriuntur. Oportebat tibique ut ut lex per Moysen data cum Christi mysterium perspicue deliceare vellet, non in uno hirco vel passere femil illum vivum & mortuum spectandum proponeret, ne scenica quædam portenta proponi videretur; sed illum eadem perspectum in uno admiri, eumdemque crucemque ac demittum obedientem illo ito. Ut vero hujus rei declarationem non excedere contentanam rationem demonstrem, abstrico aliam quoque imaginem ita, de quibus locutus fum hactenus, adjicindam effe. Scriptum est igitur in libro de origine mundi: *Et factum est post hæc verba, tentavit Deus Abraham. Et dixit ad eum: Abraham Abraham. At ille respondit: Ecce ego. Et dixit: Tolle filium tuum dilectum quem diligis Isaac, & vade in terram Moriam, atque ibi offeres eum in holocaustum super unum montium, quem monstravero tibi. Surgens itaque mane, strauit asinam suam: sumpsit secum duos suos famulos, & Isaac filium suum. Cumque concidisset ligna in holocaustum, surgens abit ad locum quem dixerat sibi. Deut. 5.*

Zac. 13.

Deut. 6.

Matth. 10.

Genes. 22.

A κίνου, βλεπε & ἴδε τόπον, τοιαῦτα δὲ ἐν βαπτίσματι. Ἑνὸς γὰρ ὄντος & ἀληθοῦ Κυρίου ἔχομεν τὸν ἑκατοντάπλασιον, καθὰ φησιν αὐτός. Οὐκ ἔν τοῖς πολλοῖς μαθήσεται. Ἀκουε τοῦ κύριου, μὴ μὲν τοῦτο, ἀλλ' ἀκούσατε. Ἀκούσωμεν τοῦ Κυρίου Ἰσραὴλ, ταύτην τὴν μονογενῆ τοῦ Θεοῦ λόγον ἐκεῖ ὑφιστάμενον & ἀναφαινόμενον. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτιζόμεθα. Ἕν μόνον ἐστὶν ἀληθῶς κύριον ὁ Θεὸς, οὐκ ἀπὸ μέρους ἀποτίθεντες ἀνθρωπον, & Θεὸν, ἀλλ' αὐτὸν, ὡς ἔφην, τὸν τοῦ πατρὸς λόγον ὁμολογοῦντες φύσει τῆς θεότητος μένοντος ἀμετάβλητος & ἀπαράλλακτος) τὸν ἄνθρωπον γενόμενον. Εἰ γὰρ τὸν μὲν ἕνα τὸν τοῦ πατρὸς λόγον, ἐξ ἐκείνου μόνου & φύσει ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος τε & σπέρματος τοῦ Δαυὶδ ἡ συγκλείστος διορισμὸς· τί μὴ οὐ θαυμάσεις ἀνθρωπος πλὴν Θεοῦ· ἐγώ τοι ὁ ἀνθρωπος ἐν ἀνθρωπῳ ἀνθρωπος ἐστιν, ὡς ἀμήνιον ἔχει ἡ φύσις ὁ ὢν & Θεὸς ὁ τοῦ πατρὸς λόγος. Οὐκ τοῦ βρέφους, τὸν κρείττονος ἀφύτου ἀν, ἐπιφοβοῦν ὀστοις ἀδελφοῖς, ὁ μονοειδὲς ὁ μόνιμον, & κατ' ἀξίαν ἀλλήλων διαστρωτοις, κατὰ γε τὸ ἐπὶ τῷ Θεῷ πάρ ἐστι· ὁ κατὰ δ' ἀν γένοιτο λόγον ἐς ἐστ' τοῦ, ὁ ἐστὶ φύσει ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος ἐν ἀνθρωπῳ ἐν τῷ χωμάτι, ἡ γὰρ ἀνθρωπίνη φωνὴ, μόνον αὐτὸν ἐκ Θεοῦ πατρὸς τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον· οὐκ ἐκ ἀνθρωπίνου, κεκρυμμένου ἄθυμα, τὸ πνεῦμα λόγον· κλίνον τὸ ὀστοῦν μεταβολὴ ὑπόστασις ἡ ἀνθρωποποίησις· ἐπιφῦμι δὲ τὸ τοῦ φωνήσαντος ἀν ἐκ ἀνθρωπίνου λόγου· ἀπ' ἀπτοῦ τὸ ἐν τῷ χωμάτι, ἡ φωνὴ ἀνθρώπου φωνῆς· ἀλλὰ τὸν ἀνθρωπον

A cunt: Quæ ob rem episcopus Alexandrinus illos toleravit, ac laudavit etiam, cum duas naturas nominarent? Qui autem Nestorium sectantur, eadem & ipsum sentire contendunt; eaque ratione illos, qui minus accurate rem pertigerunt, in eam sententiam dicipiunt. Verum iis qui hoc nominis non accesant, respondendum est, non omnia quæ hæretici dicunt, ilatim fugienda ac repudianda esse. Multa enim confitentur ex iis, quæ non quoque afferimus. Exempli causa, cum Ariani Deum Patrem omnium conditorem ac dominum esse dicunt, nos idco consequens est, ut ejusdem confitiemur aversemur? Sic & de Nestorio quoque, licet duas naturas esse dicat, cantis & Verbi Dei differentiam fignificans, (est enim alia Verbi, alia carnis natura) attamen unionem una nobiscum non confitetur. Nos enim illas adunantes, unum Christum, unum eumdem Filium, unum dominum confitemur, & unum propterea Dei naturam incarnatam dicimus. Simile quid & de quovis homine dici potest. Nam & ille ex diversis natuis conflat, et corpore nimirum & anima. Quamvis enim ratio & contemplatio horum dilcrimen non ignoscat; tamen pulleaquam illis anterimus, unam hominis naturam fatimur. Quamobrem naturarum differentiam agnoscere, non est unum Christum in duos dividere. Quia vero omnes orientales putant, non orthodoxos Apostili opinionem sequi, fentiteque naturarum commixtionem vel confusionem factam esse, (ejusmodi enim vocibus ipli utuntur) quasi Deus Verbum in carnis naturam translierit, & eius in divinitatis naturam converta fit: concellimus ipsis, non ut unum Christum in duos dividant (abit) sed ut tantum fatentur, neque confusionem factam esse, neque commutionem; sed carnem fuisse carnem, ut ex muliere humanam, at Verbum ut ex Patre genitum, fuisse Verbum: verumtamen unum esse Christum, unum Filium, ac dominum unum. *Verbum* enim, juxta Joannis vocem, *factum est caro*: sic autem patrum eiusdem lectioni epistola brati papæ Athanasii attendant. Cum enim *Verbum* tempore nonnulli contenderent ac dicerent, Deum Verbum ex propria natura corpus sibi transformisse; omni ratione confirmare conatus est, Christi corpus non esse Verbo consubstantiale. Quod & Verbo consubstantiale non est, alia omnino atque alia natura sit quoque; ex quibus unus ac solus Christus constitutus intelligitur. Nec illud ignorent, ubicumque unio nominatur, ibi non unius tantum res ori conjunctionem significari, sed vel duarum, vel plurium, earumque fecundum naturam inter se differentium. Si igitur unionem dicimus, aperte procul dubio intelligente anima prædite ac Verbi cum ille unionem fatemur. Atque ita intelligunt qui duas naturas dicunt. Attamen unione femel jam afferta, non amplius a se separantur sine fuit unia; sed tunc quam ex illis Christi, unaque ipsius natura, ut Verbi nimirum incarnati. Hæc confessi sunt orientales, quæ nisi, rebus aliquanto obscuriorbus uti. Qui non confitentur, illud ex Deo Patre natum unigenitum Verbum, idem etiam secundum humanam ex muliere natum esse; & sanctam virginem Dei genitricem, & unum esse Christi personam, & non duos Filios.

B φυσεῖ· διὰ τὴ δίο φύσεις διομολόγησιν αὐτῶ λοιπόν, ἢ καὶ ἑτέρους ὁ τῆς Αλεξανδρείας· οἱ δὲ τὴν Νεστορίου φρονοῦντες λόγοις τὴν ἑνότητα σκιρτῶσι, συμφυτεῖσθαι τὴν σὰρκα τῆ θεότητι, ὡ ἀκριβεῖς· χρὴ δὲ τοὺς μεμορφῶσθαι ὑπὲρ λόγον· ὅτι δὲ τάυτα, σὰρκ λόγωτοι οὐ ἀδιστεῖ, φάσκοντες, ὅ σωφρονεῖ καὶ· πολλὰ μὴ ὁμολογῶσι ὧν ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν. οἷον οἱ Αρειανοὶ ὅτου πάντων τὸν πατέρα, ὅτι δημιεργὸν ἔφη· τὴ δηλοῦ καὶ λόγῶ·, μὴ δὲ τὴν φύσιν ἡμεῖς ἀπόλυσιν πάντα· τὸν ὁμολογίας· τὸν δ' ἐστὶ Νεστορίε· καὶ λόγῳ δίο φύσεις, τὴν διαφορὰν σημαίνων τὴς σαρκὸς καὶ τὴ Θεοῦ λόγε· ἑτέρῳ δὲ τὴ λόγε φύσιν, καὶ ἑτέρε τὴ σαρκός. εἰπόντε τὴν ἑνωσιν ὁμολογεῖ μόνῳ· ἡμεῖς μὴ ἐκόντας πάντα, ἐκ Χριστοῦ, ἐκ δὲ τὴ αὐτὸν, ἐκ κόσμε ὁμολογοῦμεν, καὶ λοιπὸν μόνῳ τὴν τῆ Θεοῦ φύσιν σεσωκεῖσθαι. ὅνομα γὰρ ἐκ τὴ κοσμικὴ ἑνότητε· ἐστὶ μὴ γὰρ ὁ ἐκ θεοῦ φύσιν, ἀπὸ τὴ σώματος φύσι καὶ ψυχῆς· καὶ ὁ μὴ λόγ· καὶ ἡ θεωρία οἶδε τὴν διεφορὰ, ἐνίστασις δ', τὴν πολὺ μὴ ἀιδεῖν φύσιν. ἀτεκνὶ ὁ τὴ ἑνότητα τὴν φύσεων τὴν διεφορὰν, διεκρίνει ἐστὶ εἰς δύο τὸν ἐν Χριστῷ. Ἐπειδὴ δὲ πάντε ὁμολογοῦσι τὴν ἀσυγχύτε καὶ ἀτρέπτε ἰδιότε τὴς ὀρθοδόξε τῆς Ἀποστόλε δόξας ἀλλοδόξοι, καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασιν ἔφασαν ἢ σύγχυσιν· πεπίστευκ γὰρ ὁ αὐτοὶ κρᾶσιν ὀνομάζε, ὡς τὰ Θεὸ λόγ· ἐμπεφυρκότε· ἀλλὰ τὴ αὐτὸν σαρκὸς, καὶ τὴς σαρκὸς τρεπτὸν εἰς θεότη θέσιν·, συμφυρμὸν αὐτοῖς, ἢ δεῖσθαι εἰς δύο τὸν ἐν Χριστῷ· μὴ δὲ ἀμὴν ἀμὴν ὁμολογοῦσι μόνον, ὅτι ἐν σύγκρασι ἐξῆλθε, ἀλλ' ἐν σύγκρασι· ἀλλ' ἀμφὶ σαρξ ἐστ, ὡς, ὡς ἐν γυναικὸς ἀνθρώπε, ὁ ἐξ Λόγ· ὡς ὁ πατρὸς ἡμετέρε λόγος ἐν· τὴν νὸς ὁ Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος· ἓν τὴν υἱὸν τὴν φυσικὸν, ὡς γνησιόν· σαρκὶ τὴ λόγε· ἐν πατρὶ καὶ ἐν τῆ αὐτὸν πατρὶ εἰς ἀναγκὴν σὺν τῆ ἑτεροδόξε τὴ μακαρίε πάπε Αλεξανδρίε· ὅτι ἐκεῖ φιλονεικεῖτε τοῦτο, καὶ λέγοντα, ὅτι ἐν τῆ ἰδίε φύσει ὁ Θεὸς λόγ· μετποίησε ἑαυτῷ σῶμα, ἀνω καὶ κάτω ἐστρεφόμενοι, ὅτι οὐ ὁμόσιον ἦν τὸ λόγ τὸ σῶμα· εἰ δὲ οὐ ὁμόσιον, ἑτέρα κάντως καὶ ἑτέρε σῶμα, ὡς, ὡ ὁ ἐκ τὴ μὴ ὄντ· ἀπὸ τὴ πρὸς τὸν κόσμον δὲ ἐν ἀγνοίαν τὴς· ἀπὸ τὴ ἑνότητος ὁμοίως ἐστ, ὡς ἐκ ἀφάγματος· σημαίνεται σωμάτος, ἀλλ' ἢ δύο, ἢ πλείονα, καὶ διεφόρων ἀλλήλως κατὰ τὴν φύσιν· εἰ τοίνυν λόγ τὸν ἑνωτὸν ὁμολογοῦμεν ὅτι σαρκὸς ἐνωχωμένον τοῦτο, καὶ λόγ· ἐν ἀλ δύο· λόγοντε φύσεις, ἀπὸ τὴ κόσμε· τὴν τὸ ἑνότητα ὁμολογοῦμεν, κλέτε δὲ ἀλλήλων· ἢ ἐστ ἑνότε· ἀλλ' ὡς λοιπὸ ὁιὸ, μὴ φθόρε αὐτῶ, ὡς σωμάτοντ· τὴ λόγου· τῶτο ἀμφοῖν τὴ ἀπαιτῆς, εἰ δὲ ἀφε τὴν λόγε φύσιν ἐστὶν ἐν κοχλιάσεως· οἱ γὰ ὁμολογοῦσι· ἀπὸ τὴ πατρὸς γεννῶνε μονογενὲς λόγ·, ἑτέρε δὲ αὐτὸ ἐκ τὴ σάρκε ἐν γνωσιν· ὡ ἐστ· ἀμφοῖν, καὶ ἐστ ἢ ἀμφὶ τὴ αὐτὸ τὴ ἀφόρε, καὶ ἀτρεπτὸν ὁιὸ, οὐ δὲ λόγ· τὴ σαρκὸς, καὶ σαρκὸς δὲ λόγ·, οὐ δὲ λόγ· τὴ

A nec duos Christos, sed unum tantum: quomodo Nestorii opinionibus contentiunt? Nestorius enim in fuis expositionibus fingulat fe dicere unum tantum Filium, & unum dominum esse; sed filiationem ac dominationem ad solum Dei Verbum refert. At ubi ad dispensationis mysterium ventum est, rursus ut alium dominum feorsim hominem dicit et mulierem natum, qui æquales honoris dignitate conjunctus fit Verbo. Quandoquidem dicere, Dei Verbum ob id Christum nominari, quod cum Christo conjunctionem habeat; quid aliud est quam clare afferere duos esse Christos, si Christus cum Christo conjunctionem habet et alius nimirum cum alio? At vero orientales aliud ejusmodi dicunt, solum autem voces diferunt. Differunt autem ad eum modum, ut alius quidem divinitati, alius vero humanitati, alius autem utrique communiter convenire dicant, quod simul habeant quod Deo & homini conveniat; ita tamen, ut omnes de una redemptore persona dicantur. At non ita Nestorius qui alias Verbo Dei feorsim, alias vero illi adferibit ex muliere nato, tanquam alteri filio. Aliud autem eft vocum agnoscere differentias; aliud rurfum duabus perfonis, tanquam alteri & alteri, differentes accommodare voces. Epistola vero ad Acacium præcipue, cujus initium est: Res tanc dulcis & commendabilis est fratribus amica falutatio; plene de his omnibus fatisfacit. Habet & plerimas quoque epistolas in capitula, quas ibidem tradere debes: offer etiam magnificentissimo præposito & duos libellos, quos ad illum misi; alterum contra Nestorii blasphemias scriptum, alterum ex synodi contra Nestorium, epistolarum quas ad illum misi, complementum, & refutationes, quas contra Nestorii blasphemias, ipse composuit, ad adversa capita scriptas, edidi. Complectitur autem idem libellus sub finem breves qualdam de Christi dispensatione expositiones, eisque pulchras admodum & utiles. Offer ei fimiliter ex illis quæ coro obtulerunt, quinque epistolas: unam brati papæ Athanasii ad Epiftetum; alteram meam, illam videlicet, quam ad Epiftetum perfcripsi; tertiam duas meas, quas ad Nestorium misi; exiguam unam, prolixam alteram; denique illam, quæ ad ill Acacium. Nam illas omnes a nobis petiti.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΔΟΝΑΤΟΝ
ἐπίσκοπον Νικοπόλεως πολεμικὴ
Ηνίξις ἐπιστολή.

Τῆ κυείῳ μοι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ ὁ συλλειτουργὸς Δονάτος Κύριόν σε κυείῳ χαίρειν.

ΔΕΙΝ φίλτιμ τὴ σῆ θεοσεβείας τὴ παρεκκλήσεως ἐν τῆ τῆδε τῆ πόλει τῆ Ἀλεξανδρείας πεσόντος γράμμα. ἐφίεται τοίνυν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὴν τρίδοσιν· ἐν τοιούτῳ Ἀποκλῆς τὴς τῆδε Αντίοχείας, ἐπιτροφὴν τὴ Θεοῦ λόγε συκλείδε· ἐν σωματεῖλόντ τὴ ἀλλαξάντος τὴ Αντιοχῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Ἰωάννου ἀνθρωπίνως μὲν τὴ μικρὰ τὴ Νεστορίε δόγματ· κατωλιθάνοντ, ἐν δὲ τῆ ἀεσέβειαν ἀλλ' ἀεὶ ἐμοὶ πάντε τὸν ἁγίε σωμάτε, ἐγκρινεῖ τε ἐπὶ τὴ τῆ τῆδε κοινωνίε· ἐν δὲ μὴ ἀλλαξεῖν τὴ γεγραμμένε ἐκεῖ· τὴν δὲ τὴ τῆ τῆ τῆ

Fact. III. Canon XXXVIII. nostrum fidem offendant, & Christi omnium nostrorum Salvatoris gloriam haud mediocriter oppugnant, atque ita sanctissimum piissimamque Arcadium Berrhoensem episcopum, ut ad me abiurda quædam scribere, indixerunt, quod ipsi postularent, oportere ut omnia quæ adversus Nestorium firipsimus, abolescant, & velut iniriis rejecentur, solumque symbolum a Sanctis patribus in civitate Nicæa congregatis expositum admitteremus. Meminit sanctissimus noster Ephesi quoque ejusmodi ab illis propositas fuisse conditiones. Ego vero ad hæc respondi, rem illos postulare quæ fieri plane non possit, eo quod quæcumque firipsimus, reste firipsimus, utpote rectæ integrumque fidei patrocinantes; nihilque omnino firipsimus ex iis quæ a nobis firipta esient, negare nos posse. Neque enim quidquam omnino temere dictum est, ut ipsi dicunt; sed ea quæ plane cum fidei rectitudine ubique colerent, veritatique consentiunt: aequisque multo esse, ut ipsi ambagibus illis ac dilationibus, quibus utebantur, missis, & quæ minus necessaria sunt, prætermissis, piissimi Deoque dilectissimi imperatoris, faciaque synodi placitis acquiescerent: Nestorii nugas & blasphemias contra Christum dictas anathematizarent, nec non & depositioni illius consentirent, atque ordinationem sanctissimi pientissimique episcopi Maximiani comprobarent. Cum itaque has ad illos literas scribimus, antimadvertentes se communionem recipere non posse, nisi ea quæ facere debebant, parte perficiant; miserunt Alexandrium Paulum revendissimum religiosissimumque Emisenum episcopum, qui ad me literas afferret, communionis quidem instauratione concernentes, parum tamen recte dictatas. Prit le ferebant enim quaidam querelas adversus nos habere, quali quadam in facto concilio neque recte dicta, neque recta facta esient. Verum hujusmodi quidem epistolas non admisi, fed respondi: Quin de prioribus veritam petere debeant, quomodo novas iterum contumelias inferre audent? Cum autem memoratus piissimus episcopus factum excusaret, juramentoque affirmaret, non esse hoc illorum propositum, sed ex mera animi simplicitate ad id scribendum progressus esse; caritatis causa pingentiorem admisi. Cæterum non prius ejusmodi synaxin recepi, quam dato libello, Nestorii dogmata hoc scripto anathematizassent, sesque illum pro deposito habere confessi esient, & ordinationi religiosissimi episcopi Maximiani assensisset. Petisit autem, ut ipsis a me omnium religiosissimorum orientalium episcorum literæ, quibus libellus, nihil amplius exigerem: quod nulla ratione fieri sum passus; sed una cum domino meo praetaciissimo tribuno ac notario Aristolao illos e nostris clericis nisi Antiochium, chartamque tradidi, mandans ut si Joannes venerendissimus ecclesiæ Antiochenæ episcopus subscripserit, & illum accepeit, tunc demum literas de communione redderent. Ecce enim morem ferebat memoratus clarissimus tribunus Aristolaus. Cum igitur piissimus Joannes subscripsisset, cæterique qui cum ipso adsistentes erant, cunque Nestorii doctrinam anathematizassent, & quod ipsum pro deposito haberent, professi esient,

Canon XXXIX. Canon XL. Canon XLI.

Canon XLII.

Canon XLIII.

Canon XLIV.

Canon XLV.

Canon XLVI.

Canon XLVII.

Canon XLVIII.

Canon XLIX.

Canon L.

Canon LI.

Canon LII.

Canon LIII.

Canon LIV.

Canon LV.

Canon LVI.

Canon LVII.

Canon LVIII.

Canon LIX.

Canon LX.

Canon LXI.

Canon LXII.

Canon LXIII.

Canon LXIV.

Canon LXV.

Canon LXVI.

Canon LXVII.

Canon LXVIII.

Canon LXIX.

Canon LXX.

Canon LXXI.

Canon LXXII.

Canon LXXIII.

Canon LXXIV.

Canon LXXV.

Canon LXXVI.

Canon LXXVII.

Canon LXXVIII.

Canon LXXIX.

Canon LXXX.

Canon LXXXI.

Canon LXXXII.

Canon LXXXIII.

Canon LXXXIV.

Canon LXXXV.

Canon LXXXVI.

Canon LXXXVII.

Canon LXXXVIII.

Canon LXXXIX.

Canon XC.

Canon XCI.

Canon XCII.

Canon XCIII.

Canon XCIV.

Canon XCV.

Canon XCVI.

Canon XCVII.

Canon XCVIII.

Canon XCIX.

Canon C.

Canon CI.

Canon CII.

Canon CIII.

Canon CIV.

Canon CV.

Canon CVI.

Canon CVII.

Canon CVIII.

Canon CIX.

Canon CX.

Canon CXI.

Canon CXII.

Canon CXIII.

Canon CXIV.

Canon CXV.

Canon CXVI.

Canon CXVII.

Canon CXVIII.

Canon CXIX.

Canon CXX.

Canon CXXI.

Canon CXXII.

Canon CXXIII.

Canon CXXIV.

Canon CXXV.

Canon CXXVI.

Canon CXXVII.

Canon CXXVIII.

Canon CXXIX.

Canon CXXX.

Canon CXXXI.

Canon CXXXII.

Canon CXXXIII.

Canon CXXXIV.

Canon CXXXV.

Canon CXXXVI.

Canon CXXXVII.

Canon CXXXVIII.

Canon CXXXIX.

Canon CXL.

Canon CXLI.

Canon CXLII.

Canon CXLIII.

Canon CXLIV.

Canon CXLV.

Canon CXLVI.

Canon CXLVII.

Canon CXLVIII.

Canon CXLIX.

Canon CL.

Canon CLI.

Canon CLII.

Canon CLIII.

Canon CLIV.

Canon CLV.

Canon CLVI.

Canon CLVII.

Canon CLVIII.

Canon CLIX.

Canon CLX.

Canon CLXI.

Canon CLXII.

Canon CLXIII.

Canon CLXIV.

Canon CLXV.

Canon CLXVI.

Canon CLXVII.

Canon CLXVIII.

Canon CLXIX.

Canon CLXX.

Canon CLXXI.

Canon CLXXII.

Canon CLXXIII.

Canon CLXXIV.

Canon CLXXV.

Canon CLXXVI.

Canon CLXXVII.

Canon CLXXVIII.

Canon CLXXIX.

Canon CLXXX.

Canon CLXXXI.

Canon CLXXXII.

Canon CLXXXIII.

Canon CLXXXIV.

Canon CLXXXV.

Canon CLXXXVI.

Canon CLXXXVII.

Canon CLXXXVIII.

Canon CLXXXIX.

Canon CXC.

Canon CXCI.

Canon CXCII.

Canon CXCIII.

Canon CXCIV.

Canon CXCV.

Canon CXCVI.

Canon CXCVII.

Canon CXCVIII.

Canon CXCIX.

Canon CC.

Canon CCI.

Canon CCII.

Canon CCIII.

Canon CCIV.

Canon CCV.

Canon CCVI.

Canon CCVII.

Canon CCVIII.

Canon CCIX.

Canon CCX.

Canon CCXI.

Canon CCXII.

Canon CCXIII.

Canon CCXIV.

Canon CCXV.

Canon CCXVI.

Canon CCXVII.

Canon CCXVIII.

Canon CCXIX.

Canon CCXX.

Canon CCXXI.

Canon CCXXII.

Canon CCXXIII.

Canon CCXXIV.

Canon CCXXV.

Canon CCXXVI.

Canon CCXXVII.

Canon CCXXVIII.

Canon CCXXIX.

Canon CCXXX.

Canon CCXXXI.

Canon CCXXXII.

Canon CCXXXIII.

Canon CCXXXIV.

Canon CCXXXV.

Canon CCXXXVI.

Canon CCXXXVII.

Canon CCXXXVIII.

Canon CCXXXIX.

Canon CCXL.

Canon CCXLI.

Canon CCXLII.

Canon CCXLIII.

Canon CCXLIV.

Canon CCXLV.

Canon CCXLVI.

Canon CCXLVII.

Canon CCXLVIII.

Canon CCXLIX.

Canon CCL.

Canon CCLI.

Canon CCLII.

Canon CCLIII.

Canon CCLIV.

Canon CCLV.

Canon CCLVI.

Canon CCLVII.

Canon CCLVIII.

Canon CCLIX.

Canon CCLX.

Canon CCLXI.

Canon CCLXII.

Canon CCLXIII.

Canon CCLXIV.

Canon CCLXV.

Canon CCLXVI.

Canon CCLXVII.

Canon CCLXVIII.

Canon CCLXIX.

Canon CCLXX.

Canon CCLXXI.

Canon CCLXXII.

Canon CCLXXIII.

Canon CCLXXIV.

Canon CCLXXV.

Canon CCLXXVI.

Canon CCLXXVII.

Canon CCLXXVIII.

Canon CCLXXIX.

Canon CCLXXX.

Canon CCLXXXI.

Canon CCLXXXII.

Canon CCLXXXIII.

Canon CCLXXXIV.

Canon CCLXXXV.

Canon CCLXXXVI.

Canon CCLXXXVII.

Canon CCLXXXVIII.

Canon CCLXXXIX.

Canon CCXC.

Canon CCXCI.

Canon CCXCII.

Canon CCXCIII.

Canon CCXCIV.

Canon CCXCV.

Canon CCXCVI.

Canon CCXCVII.

Canon CCXCVIII.

Canon CCXCIX.

Canon CCC.

Canon CCCI.

Canon CCCII.

Canon CCCIII.

Canon CCCIV.

Canon CCCV.

Canon CCCVI.

Canon CCCVII.

Canon CCCVIII.

Canon CCCIX.

Canon CCCX.

Canon CCCXI.

Canon CCCXII.

Canon CCCXIII.

Canon CCCXIV.

Canon CCCXV.

Canon CCCXVI.

Canon CCCXVII.

Canon CCCXVIII.

Canon CCCXIX.

Canon CCCXX.

Canon CCCXXI.

Canon CCCXXII.

Canon CCCXXIII.

Canon CCCXXIV.

Canon CCCXXV.

Canon CCCXXVI.

Canon CCCXXVII.

Canon CCCXXVIII.

Canon CCCXXIX.

Canon CCCXXX.

Canon CCCXXXI.

Canon CCCXXXII.

Canon CCCXXXIII.

Canon CCCXXXIV.

Canon CCCXXXV.

Canon CCCXXXVI.

Canon CCCXXXVII.

Canon CCCXXXVIII.

Canon CCCXXXIX.

Canon CCCXL.

Canon CCCXLI.

Canon CCCXLII.

Canon CCCXLIII.

Canon CCCXLIV.

Canon CCCXLV.

Canon CCCXLVI.

Canon CCCXLVII.

Canon CCCXLVIII.

Canon CCCXLIX.

Canon CCCL.

Canon CCCLI.

Canon CCCLII.

Canon CCCLIII.

Canon CCCLIV.

Canon CCCLV.

Canon CCCLVI.

Canon CCCLVII.

Canon CCCLVIII.

Canon CCCLIX.

Canon CCCLX.

Canon CCCLXI.

Canon CCCLXII.

Canon CCCLXIII.

Canon CCCLXIV.

Canon CCCLXV.

Canon CCCLXVI.

Canon CCCLXVII.

Canon CCCLXVIII.

Canon CCCLXIX.

Canon CCCLXX.

Canon CCCLXXI.

Canon CCCLXXII.

Canon CCCLXXIII.

Canon CCCLXXIV.

Canon CCCLXXV.

Canon CCCLXXVI.

Canon CCCLXXVII.

Canon CCCLXXVIII.

Canon CCCLXXIX.

Canon CCCLXXX.

Canon CCCLXXXI.

Canon CCCLXXXII.

Canon CCCLXXXIII.

Canon CCCLXXXIV.

Canon CCCLXXXV.

Canon CCCLXXXVI.

Canon CCCLXXXVII.

Canon CCCLXXXVIII.

Canon CCCLXXXIX.

Canon CCCXC.

Canon CCCXCI.

Canon CCCXCII.

Canon CCCXCIII.

Canon CCCXCIV.

Canon CCCXCV.

Canon CCCXCVI.

Canon CCCXCVII.

Canon CCCXCVIII.

Canon CCCXCIX.

Canon CCCC.

Canon CCCCI.

Canon CCCCII.

Canon CCCCIII.

Canon CCCCIV.

Canon CCCCV.

Canon CCCCVI.

Canon CCCCVII.

Canon CCCCVIII.

Canon CCCCIX.

Canon CCCCX.

Canon CCCCXI.

Canon CCCCXII.

Canon CCCCXIII.

Canon CCCCXIV.

Canon CCCCXV.

Canon CCCCXVI.

Canon CCCCXVII.

Canon CCCCXVIII.

Canon CCCCXIX.

Canon CCCCXX.

Canon CCCCXXI.

Canon CCCCXXII.

Canon CCCCXXIII.

Canon CCCCXXIV.

Canon CCCCXXV.

Canon CCCCXXVI.

Canon CCCCXXVII.

Canon CCCCXXVIII.

Canon CCCCXXIX.

Canon CCCCXXX.

Canon CCCCXXXI.

Canon CCCCXXXII.

Canon CCCCXXXIII.

Canon CCCCXXXIV.

Canon CCCCXXXV.

Canon CCCCXXXVI.

Canon CCCCXXXVII.

Canon CCCCXXXVIII.

Canon CCCCXXXIX.

Canon CCCCXL.

Canon CCCCXLI.

Canon CCCCXLII.

Canon CCCCXLIII.

Canon CCCCXLIV.

Canon CCCCXLV.

Canon CCCCXLVI.

Canon CCCCXLVII.

Canon CCCCXLVIII.

Canon CCCCXLIX.

Canon CCCCL.

Canon CCCCLI.

Canon CCCCLII.

Canon CCCCLIII.

Canon CCCCLIV.

Canon CCCCLV.

Canon CCCCLVI.

Canon CCCCLVII.

Canon CCCCLVIII.

Canon CCCCLIX.

Canon CCCCLX.

Canon CCCCLXI.

Canon CCCCLXII.

Canon CCCCLXIII.

Canon CCCCLXIV.

Canon CCCCLXV.

Canon CCCCLXVI.

Canon CCCCLXVII.

Canon CCCCLXVIII.

Canon CCCCLXIX.

Canon CCCCLXX.

Canon CCCCLXXI.

Canon CCCCLXXII.

Canon CCCCLXXIII.

Canon CCCCLXXIV.

Canon CCCCLXXV.

Canon CCCCLXXVI.

Canon CCCCLXXVII.

Canon CCCCLXXVIII.

Canon CCCCLXXIX.

Canon CCCCLXXX.

Canon CCCCLXXXI.

Canon CCCCLXXXII.

Canon CCCCLXXXIII.

Canon CCCCLXXXIV.

Canon CCCCLXXXV.

Canon CCCCLXXXVI.

Canon CCCCLXXXVII.

Canon CCCCLXXXVIII.

Canon CCCCLXXXIX.

Canon CCCCXC.

Canon CCCCXCI.

Canon CCCCXCII.

Canon CCCCXCIII.

Canon CCCCXCIV.

Canon CCCCXCV.

Canon CCCCXCVI.

Canon CCCCXCVII.

Canon CCCCXCVIII.

Canon CCCCXCIX.

Canon CCCCC.

Canon CCCCCI.

Canon CCCCCII.

Canon CCCCCIII.

Canon CCCCCIV.

Canon CCCCCV.

Canon CCCCCVI.

Canon CCCCCVII.

Canon CCCCCVIII.

Canon CCCCCIX.

Canon CCCCCX.

Canon CCCCCXI.

Canon CCCCCXII.

Canon CCCCCXIII.

Canon CCCCCXIV.

Canon CCCCCXV.

Canon CCCCCXVI.

Canon CCCCCXVII.

Canon CCCCCXVIII.

Canon CCCCCXIX.

Canon CCCCCXX.

Canon CCCCCXXI.

Canon CCCCCXXII.

Canon CCCCCXXIII.

Canon CCCCCXXIV.

Canon CCCCCXXV.

Canon CCCCCXXVI.

Canon CCCCCXXVII.

Canon CCCCCXXVIII.

Canon CCCCCXXIX.

Canon CCCCCXXX.

Canon CCCCCXXXI.

Canon CCCCCXXXII.

Canon CCCCCXXXIII.

Canon CCCCCXXXIV.

Canon CCCCCXXXV.

Canon CCCCCXXXVI.

Canon CCCCCXXXVII.

Canon CCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCXXXIX.

Canon CCCCCXL.

Canon CCCCCXLI.

Canon CCCCCXLII.

Canon CCCCCXLIII.

Canon CCCCCXLIV.

Canon CCCCCXLV.

Canon CCCCCXLVI.

Canon CCCCCXLVII.

Canon CCCCCXLVIII.

Canon CCCCCXLIX.

Canon CCCCCL.

Canon CCCCCLI.

Canon CCCCCLII.

Canon CCCCCLIII.

Canon CCCCCLIV.

Canon CCCCCLV.

Canon CCCCCLVI.

Canon CCCCCLVII.

Canon CCCCCLVIII.

Canon CCCCCLIX.

Canon CCCCCLX.

Canon CCCCCLXI.

Canon CCCCCLXII.

Canon CCCCCLXIII.

Canon CCCCCLXIV.

Canon CCCCCLXV.

Canon CCCCCLXVI.

Canon CCCCCLXVII.

Canon CCCCCLXVIII.

Canon CCCCCLXIX.

Canon CCCCCLXX.

Canon CCCCCLXXI.

Canon CCCCCLXXII.

Canon CCCCCLXXIII.

Canon CCCCCLXXIV.

Canon CCCCCLXXV.

Canon CCCCCLXXVI.

Canon CCCCCLXXVII.

Canon CCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCLXXIX.

Canon CCCCCLXXX.

Canon CCCCCLXXXI.

Canon CCCCCLXXXII.

Canon CCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCLXXXV.

Canon CCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCXC.

Canon CCCCCXCI.

Canon CCCCCXCII.

Canon CCCCCXCIII.

Canon CCCCCXCIV.

Canon CCCCCXCV.

Canon CCCCCXCVI.

Canon CCCCCXCVII.

Canon CCCCCXCVIII.

Canon CCCCCXCIX.

Canon CCCCCC.

Canon CCCCCCI.

Canon CCCCCCII.

Canon CCCCCCIII.

Canon CCCCCCIV.

Canon CCCCCCV.

Canon CCCCCCVI.

Canon CCCCCCVII.

Canon CCCCCCVIII.

Canon CCCCCCIX.

Canon CCCCCCX.

Canon CCCCCCXI.

Canon CCCCCCXII.

Canon CCCCCCXIII.

Canon CCCCCCXIV.

Canon CCCCCCXV.

Canon CCCCCCXVI.

Canon CCCCCCXVII.

Canon CCCCCCXVIII.

Canon CCCCCCXIX.

Canon CCCCCCXX.

Canon CCCCCCXXI.

Canon CCCCCCXXII.

Canon CCCCCCXXIII.

Canon CCCCCCXXIV.

Canon CCCCCCXXV.

Canon CCCCCCXXVI.

Canon CCCCCCXXVII.

Canon CCCCCCXXVIII.

Canon CCCCCCXXIX.

Canon CCCCCCXXX.

Canon CCCCCCXXXI.

Canon CCCCCCXXXII.

Canon CCCCCCXXXIII.

Canon CCCCCCXXXIV.

Canon CCCCCCXXXV.

Canon CCCCCCXXXVI.

Canon CCCCCCXXXVII.

Canon CCCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCCXXXIX.

Canon CCCCCCXL.

Canon CCCCCCXLI.

Canon CCCCCCXLII.

Canon CCCCCCXLIII.

Canon CCCCCCXLIV.

Canon CCCCCCXLV.

Canon CCCCCCXLVI.

Canon CCCCCCXLVII.

Canon CCCCCCXLVIII.

Canon CCCCCCXLIX.

Canon CCCCCCL.

Canon CCCCCCLI.

Canon CCCCCCLII.

Canon CCCCCCLIII.

Canon CCCCCCLIV.

Canon CCCCCCLV.

Canon CCCCCCLVI.

Canon CCCCCCLVII.

Canon CCCCCCLVIII.

Canon CCCCCCLIX.

Canon CCCCCCLX.

Canon CCCCCCLXI.

Canon CCCCCCLXII.

Canon CCCCCCLXIII.

Canon CCCCCCLXIV.

Canon CCCCCCLXV.

Canon CCCCCCLXVI.

Canon CCCCCCLXVII.

Canon CCCCCCLXVIII.

Canon CCCCCCLXIX.

Canon CCCCCCLXX.

Canon CCCCCCLXXI.

Canon CCCCCCLXXII.

Canon CCCCCCLXXIII.

Canon CCCCCCLXXIV.

Canon CCCCCCLXXV.

Canon CCCCCCLXXVI.

Canon CCCCCCLXXVII.

Canon CCCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCCLXXIX.

Canon CCCCCCLXXX.

Canon CCCCCCLXXXI.

Canon CCCCCCLXXXII.

Canon CCCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCCLXXXV.

Canon CCCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCCXC.

Canon CCCCCCXCI.

Canon CCCCCCXCII.

Canon CCCCCCXCIII.

Canon CCCCCCXCIV.

Canon CCCCCCXCV.

Canon CCCCCCXCVI.

Canon CCCCCCXCVII.

Canon CCCCCCXCVIII.

Canon CCCCCCXCIX.

Canon CCCCCCC.

Canon CCCCCCCI.

Canon CCCCCCCII.

Canon CCCCCCCIII.

Canon CCCCCCCIV.

Canon CCCCCCCV.

Canon CCCCCCCVI.

Canon CCCCCCCVII.

Canon CCCCCCCVIII.

Canon CCCCCCCIX.

Canon CCCCCCCX.

Canon CCCCCCCXI.

Canon CCCCCCCXII.

Canon CCCCCCCXIII.

Canon CCCCCCCXIV.

Canon CCCCCCCXV.

Canon CCCCCCCXVI.

Canon CCCCCCCXVII.

Canon CCCCCCCXVIII.

Canon CCCCCCCXIX.

Canon CCCCCCCXX.

Canon CCCCCCCXXI.

Canon CCCCCCCXXII.

Canon CCCCCCCXXIII.

Canon CCCCCCCXXIV.

Canon CCCCCCCXXV.

Canon CCCCCCCXXVI.

Canon CCCCCCCXXVII.

Canon CCCCCCCXXVIII.

Canon CCCCCCCXXIX.

Canon CCCCCCCXXX.

Canon CCCCCCCXXXI.

Canon CCCCCCCXXXII.

Canon CCCCCCCXXXIII.

Canon CCCCCCCXXXIV.

Canon CCCCCCCXXXV.

Canon CCCCCCCXXXVI.

Canon CCCCCCCXXXVII.

Canon CCCCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCCCXXXIX.

Canon CCCCCCCXL.

Canon CCCCCCCXLI.

Canon CCCCCCCXLII.

Canon CCCCCCCXLIII.

Canon CCCCCCCXLIV.

Canon CCCCCCCXLV.

Canon CCCCCCCXLVI.

Canon CCCCCCCXLVII.

Canon CCCCCCCXLVIII.

Canon CCCCCCCXLIX.

Canon CCCCCCCL.

Canon CCCCCCCLI.

Canon CCCCCCCLII.

Canon CCCCCCCLIII.

Canon CCCCCCCLIV.

Canon CCCCCCCLV.

Canon CCCCCCCLVI.

Canon CCCCCCCLVII.

Canon CCCCCCCLVIII.

Canon CCCCCCCLIX.

Canon CCCCCCCLX.

Canon CCCCCCCLXI.

Canon CCCCCCCLXII.

Canon CCCCCCCLXIII.

Canon CCCCCCCLXIV.

Canon CCCCCCCLXV.

Canon CCCCCCCLXVI.

Canon CCCCCCCLXVII.

Canon CCCCCCCLXVIII.

Canon CCCCCCCLXIX.

Canon CCCCCCCLXX.

Canon CCCCCCCLXXI.

Canon CCCCCCCLXXII.

Canon CCCCCCCLXXIII.

Canon CCCCCCCLXXIV.

Canon CCCCCCCLXXV.

Canon CCCCCCCLXXVI.

Canon CCCCCCCLXXVII.

Canon CCCCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCCCLXXIX.

Canon CCCCCCCLXXX.

Canon CCCCCCCLXXXI.

Canon CCCCCCCLXXXII.

Canon CCCCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCCCLXXXV.

Canon CCCCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCCCXC.

Canon CCCCCCCXCI.

Canon CCCCCCCXCII.

Canon CCCCCCCXCIII.

Canon CCCCCCCXCIV.

Canon CCCCCCCXCV.

Canon CCCCCCCXCVI.

Canon CCCCCCCXCVII.

Canon CCCCCCCXCVIII.

Canon CCCCCCCXCIX.

Canon CCCCCCCC.

Canon CCCCCCCCI.

Canon CCCCCCCCII.

Canon CCCCCCCCIII.

Canon CCCCCCCCIV.

Canon CCCCCCCCV.

Canon CCCCCCCCVI.

Canon CCCCCCCCVII.

Canon CCCCCCCCVIII.

Canon CCCCCCCCIX.

Canon CCCCCCCCX.

Canon CCCCCCCCXI.

Canon CCCCCCCCXII.

Canon CCCCCCCCXIII.

Canon CCCCCCCCXIV.

Canon CCCCCCCCXV.

Canon CCCCCCCCXVI.

Canon CCCCCCCCXVII.

Canon CCCCCCCCXVIII.

Canon CCCCCCCCXIX.

Canon CCCCCCCCXX.

Canon CCCCCCCCXXI.

Canon CCCCCCCCXXII.

Canon CCCCCCCCXXIII.

Canon CCCCCCCCXXIV.

Canon CCCCCCCCXXV.

Canon CCCCCCCCXXVI.

Canon CCCCCCCCXXVII.

Canon CCCCCCCCXXVIII.

Canon CCCCCCCCXXIX.

Canon CCCCCCCCXXX.

Canon CCCCCCCCXXXI.

Canon CCCCCCCCXXXII.

Canon CCCCCCCCXXXIII.

Canon CCCCCCCCXXXIV.

Canon CCCCCCCCXXXV.

Canon CCCCCCCCXXXVI.

Canon CCCCCCCCXXXVII.

Canon CCCCCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCCCCXXXIX.

Canon CCCCCCCCXL.

Canon CCCCCCCCXLI.

Canon CCCCCCCCXLII.

Canon CCCCCCCCXLIII.

Canon CCCCCCCCXLIV.

Canon CCCCCCCCXLV.

Canon CCCCCCCCXLVI.

Canon CCCCCCCCXLVII.

Canon CCCCCCCCXLVIII.

Canon CCCCCCCCXLIX.

Canon CCCCCCCCL.

Canon CCCCCCCCLI.

Canon CCCCCCCCLII.

Canon CCCCCCCCLIII.

Canon CCCCCCCCLIV.

Canon CCCCCCCCLV.

Canon CCCCCCCCLVI.

Canon CCCCCCCCLVII.

Canon CCCCCCCCLVIII.

Canon CCCCCCCCLIX.

Canon CCCCCCCCLX.

Canon CCCCCCCCLXI.

Canon CCCCCCCCLXII.

Canon CCCCCCCCLXIII.

Canon CCCCCCCCLXIV.

Canon CCCCCCCCLXV.

Canon CCCCCCCCLXVI.

Canon CCCCCCCCLXVII.

Canon CCCCCCCCLXVIII.

Canon CCCCCCCCLXIX.

Canon CCCCCCCCLXX.

Canon CCCCCCCCLXXI.

Canon CCCCCCCCLXXII.

Canon CCCCCCCCLXXIII.

Canon CCCCCCCCLXXIV.

Canon CCCCCCCCLXXV.

Canon CCCCCCCCLXXVI.

Canon CCCCCCCCLXXVII.

Canon CCCCCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCCCCLXXIX.

Canon CCCCCCCCLXXX.

Canon CCCCCCCCLXXXI.

Canon CCCCCCCCLXXXII.

Canon CCCCCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCCCCLXXXV.

Canon CCCCCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCCCCXC.

Canon CCCCCCCCXCI.

Canon CCCCCCCCXCII.

Canon CCCCCCCCXCIII.

Canon CCCCCCCCXCIV.

Canon CCCCCCCCXCV.

Canon CCCCCCCCXCVI.

Canon CCCCCCCCXCVII.

Canon CCCCCCCCXCVIII.

Canon CCCCCCCCXCIX.

Canon CCCCCCCCC.

Canon CCCCCCCCCI.

Canon CCCCCCCCCII.

Canon CCCCCCCCCIII.

Canon CCCCCCCCCIV.

Canon CCCCCCCCCV.

Canon CCCCCCCCCVI.

Canon CCCCCCCCCVII.

Canon CCCCCCCCCVIII.

Canon CCCCCCCCCIX.

Canon CCCCCCCCCX.

Canon CCCCCCCCCXI.

Canon CCCCCCCCCXII.

Canon CCCCCCCCCXIII.

Canon CCCCCCCCCXIV.

Canon CCCCCCCCCXV.

Canon CCCCCCCCCXVI.

Canon CCCCCCCCCXVII.

Canon CCCCCCCCCXVIII.

Canon CCCCCCCCCXIX.

Canon CCCCCCCCCXX.

Canon CCCCCCCCCXXI.

Canon CCCCCCCCCXXII.

Canon CCCCCCCCCXXIII.

Canon CCCCCCCCCXXIV.

Canon CCCCCCCCCXXV.

Canon CCCCCCCCCXXVI.

Canon CCCCCCCCCXXVII.

Canon CCCCCCCCCXXVIII.

Canon CCCCCCCCCXXIX.

Canon CCCCCCCCCXXX.

Canon CCCCCCCCCXXXI.

Canon CCCCCCCCCXXXII.

Canon CCCCCCCCCXXXIII.

Canon CCCCCCCCCXXXIV.

Canon CCCCCCCCCXXXV.

Canon CCCCCCCCCXXXVI.

Canon CCCCCCCCCXXXVII.

Canon CCCCCCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCCCCCXXXIX.

Canon CCCCCCCCCXL.

Canon CCCCCCCCCXLI.

Canon CCCCCCCCCXLII.

Canon CCCCCCCCCXLIII.

Canon CCCCCCCCCXLIV.

Canon CCCCCCCCCXLV.

Canon CCCCCCCCCXLVI.

Canon CCCCCCCCCXLVII.

Canon CCCCCCCCCXLVIII.

Canon CCCCCCCCCXLIX.

Canon CCCCCCCCCL.

Canon CCCCCCCCCLI.

Canon CCCCCCCCCLII.

Canon CCCCCCCCCLIII.

Canon CCCCCCCCCLIV.

Canon CCCCCCCCCLV.

Canon CCCCCCCCCLVI.

Canon CCCCCCCCCLVII.

Canon CCCCCCCCCLVIII.

Canon CCCCCCCCCLIX.

Canon CCCCCCCCCLX.

Canon CCCCCCCCCLXI.

Canon CCCCCCCCCLXII.

Canon CCCCCCCCCLXIII.

Canon CCCCCCCCCLXIV.

Canon CCCCCCCCCLXV.

Canon CCCCCCCCCLXVI.

Canon CCCCCCCCCLXVII.

Canon CCCCCCCCCLXVIII.

Canon CCCCCCCCCLXIX.

Canon CCCCCCCCCLXX.

Canon CCCCCCCCCLXXI.

Canon CCCCCCCCCLXXII.

Canon CCCCCCCCCLXXIII.

Canon CCCCCCCCCLXXIV.

Canon CCCCCCCCCLXXV.

Canon CCCCCCCCCLXXVI.

Canon CCCCCCCCCLXXVII.

Canon CCCCCCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCCCCCLXXIX.

Canon CCCCCCCCCLXXX.

Canon CCCCCCCCCLXXXI.

Canon CCCCCCCCCLXXXII.

Canon CCCCCCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCCCCCLXXXV.

Canon CCCCCCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCCCCCXC.

Canon CCCCCCCCCXCI.

Canon CCCCCCCCCXCII.

Canon CCCCCCCCCXCIII.

Canon CCCCCCCCCXCIV.

Canon CCCCCCCCCXCV.

Canon CCCCCCCCCXCVI.

Canon CCCCCCCCCXCVII.

Canon CCCCCCCCCXCVIII.

Canon CCCCCCCCCXCIX.

Canon CCCCCCCCCC.

Canon CCCCCCCCCCI.

Canon CCCCCCCCCCII.

Canon CCCCCCCCCCIII.

Canon CCCCCCCCCCIV.

Canon CCCCCCCCCCV.

Canon CCCCCCCCCCVI.

Canon CCCCCCCCCCVII.

Canon CCCCCCCCCCVIII.

Canon CCCCCCCCCCIX.

Canon CCCCCCCCCCX.

Canon CCCCCCCCCCXI.

Canon CCCCCCCCCCXII.

Canon CCCCCCCCCCXIII.

Canon CCCCCCCCCCXIV.

Canon CCCCCCCCCCXV.

Canon CCCCCCCCCCXVI.

Canon CCCCCCCCCCXVII.

Canon CCCCCCCCCCXVIII.

Canon CCCCCCCCCCXIX.

Canon CCCCCCCCCCXX.

Canon CCCCCCCCCCXXI.

Canon CCCCCCCCCCXXII.

Canon CCCCCCCCCCXXIII.

Canon CCCCCCCCCCXXIV.

Canon CCCCCCCCCCXXV.

Canon CCCCCCCCCCXXVI.

Canon CCCCCCCCCCXXVII.

Canon CCCCCCCCCCXXVIII.

Canon CCCCCCCCCCXXIX.

Canon CCCCCCCCCCXXX.

Canon CCCCCCCCCCXXXI.

Canon CCCCCCCCCCXXXII.

Canon CCCCCCCCCCXXXIII.

Canon CCCCCCCCCCXXXIV.

Canon CCCCCCCCCCXXXV.

Canon CCCCCCCCCCXXXVI.

Canon CCCCCCCCCCXXXVII.

Canon CCCCCCCCCCXXXVIII.

Canon CCCCCCCCCCXXXIX.

Canon CCCCCCCCCCXL.

Canon CCCCCCCCCCXLI.

Canon CCCCCCCCCCXLII.

Canon CCCCCCCCCCXLIII.

Canon CCCCCCCCCCXLIV.

Canon CCCCCCCCCCXLV.

Canon CCCCCCCCCCXLVI.

Canon CCCCCCCCCCXLVII.

Canon CCCCCCCCCCXLVIII.

Canon CCCCCCCCCCXLIX.

Canon CCCCCCCCCCL.

Canon CCCCCCCCCCLI.

Canon CCCCCCCCCCLII.

Canon CCCCCCCCCCLIII.

Canon CCCCCCCCCCLIV.

Canon CCCCCCCCCCLV.

Canon CCCCCCCCCCLVI.

Canon CCCCCCCCCCLVII.

Canon CCCCCCCCCCLVIII.

Canon CCCCCCCCCCLIX.

Canon CCCCCCCCCCLX.

Canon CCCCCCCCCCLXI.

Canon CCCCCCCCCCLXII.

Canon CCCCCCCCCCLXIII.

Canon CCCCCCCCCCLXIV.

Canon CCCCCCCCCCLXV.

Canon CCCCCCCCCCLXVI.

Canon CCCCCCCCCCLXVII.

Canon CCCCCCCCCCLXVIII.

Canon CCCCCCCCCCLXIX.

Canon CCCCCCCCCCLXX.

Canon CCCCCCCCCCLXXI.

Canon CCCCCCCCCCLXXII.

Canon CCCCCCCCCCLXXIII.

Canon CCCCCCCCCCLXXIV.

Canon CCCCCCCCCCLXXV.

Canon CCCCCCCCCCLXXVI.

Canon CCCCCCCCCCLXXVII.

Canon CCCCCCCCCCLXXVIII.

Canon CCCCCCCCCCLXXIX.

Canon CCCCCCCCCCLXXX.

Canon CCCCCCCCCCLXXXI.

Canon CCCCCCCCCCLXXXII.

Canon CCCCCCCCCCLXXXIII.

Canon CCCCCCCCCCLXXXIV.

Canon CCCCCCCCCCLXXXV.

Canon CCCCCCCCCCLXXXVI.

Canon CCCCCCCCCCLXXXVII.

Canon CCCCCCCCCCLXXXVIII.

Canon CCCCCCCCCCLXXXIX.

Canon CCCCCCCCCCXC.

Canon CCCCCCCCCCXCI.

Canon CCCCCCCCCCXCII.

Canon CCCCCCCCCCXCIII.

Canon CCCCCCCCCCXCIV.

Canon CCCCCCCCCCXCV.

Canon CC

PART. III. CAP. XLI.

re, impiisque illius blasphemias anathematizare; literas communionis tum ad ipsius pietatem, tum ad ceteros quoque episcopos mis: atque ita sanctitate tua, reliquisque omnibus, ex quibus perfectum sanctæ synodi corpus constituatur est, ad hoc annuentibus & concurrentibus, reducti sumus ad concordiam. Non enim apud nos contentio aut concertatio regnat; sed unus omnes sospum ad pacem spectantem propositum habuimus. Ex si quidem voluisset illi, qui initio per discordiam a nobis defecerunt, longe a nobis separarunt, nulla unquam contentio ac discordia ecclesiarum existisset. Verumtamen benedictus salvator noster, qui hanc tempestatem sedavit, concordiamque tranquillitatem restituit, idque per preces & intercessiones sanctitatis tuæ & aliorum omnium, qui rectum sinceramque fidem habentes, in spiritu & veritate adorationem ac servitutem ipsi deferunt.

A Ἀντιτυχὼν ἐκκλησίας ἑωσίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀλαβαστένων ἐπεγκάτων, ὅτι καθηρπάζοντο ἐγκύοι Νεστορίου, καὶ ἀποδεικνύουσιν τὰς ἀποστὰς αὐτοῦ βιοσφαίας, πέπεισται γράμματα κρὸς τὸ πᾶν θεοσέβειας αὐτῶ & τὰς ἐπὶ τὰ ἑκάστου κοινωνίας. Ὡς συνεσθῶμεν εἰς ἑμόνοιαν, σωστηρίας πρὸς τὸ κοινὸν τὸν τῆς ὁσότητος, & ἐπείπερ τὴν ἔλκων, ὡς ἂν τὸ τῆς εἰρηνικῆς τῆς ἐκκλησίας τὴν πλήρωμα. ἐν ᾗ ἐκεῖ καὶ φιλονεικία κρατεῖ τὰ μέρη, ἀλλ' ἴσε σπουδὴ ἔπεστις ἐγκλεκτὸν κρὸς τὴν ἐλλοῦν βλέπουσι. ᾧ κτῆσι ἡδὴ ἐκεῖνα ἐν δὲ κρὸς ἡμᾶς ἀφεστῶσι, & ἐκεῖ ἐκεῖ ἐν τὸ μέρη ἀπόμεθα, ὡς ἀδόλοις γίγοσι τὴς ἐξεῖς & ἐπόρρα ἐν ἐκλεκτῶν. πλὴν ἀλλογνῶν ὁσωνῶν, ὁ σὸς χρεῖσθαι κατεπαύσας, & τὴν τὸ ἑμόνλω χέις κὴν ἀπόλωτας χαλεῖλω & χρεῖς & ἀφεστῶν ἀν τ' σὲς ἀνάπτυξε, & ἐν ἀλωῶ γ' ἐκεῖνα, ὅτοι τὴν σὴ χροσις ἀρδὶω & ἀλωῶ τὴ τὸ σὲ πάθεμα τὴ ἀλεθεῖς ἀφρεσκόσιν & ἀλατρεῖαν πλάνον ἀστῶ.

ANNO CHRISTI 411.

TOU ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΠΡΟΣ ΟΥΑΛΕΡΙΑΝΟΝ ἐπίσκοπον, καὶ τὴν τοῦ Νεστορίου φρονοῦντα.

De Divini incarnatione, adversus eos qui juxta Nestorii dogmata sentiunt.

CAP. XLI.

SATIS quidem habet virium, ut puto, invero ut natura etiam veritatis habet, vel ipsa tua sanctitatis vigilantia atque prudentia in hoc, ut vitiliter admodum vanitas quorumdam nugamentis eorum veritatem objicere queat. Nugantur enim auiliter nonnulli, omnique furiam se deceptum permiscent, incarnati unigeniti mysterium acute fabriliterque exquirere le simulant: non tamen illud intelligunt, fed in id facile deflectunt quod non licet, & perversis sentiunt. Ceterum quod hæc in ut periculosissimum est, dum se recte sentire velle fingunt, dumque opinionem, quasi in eam rem hat propendi, velut perfuasam quamdam libi circumponendo concilient, Nestorius impietatis venenum simplicium animis infundunt. Sunt autem homines illisimodi humanorum corporum medicos non absimiles. Hi enim pharmacis insuavibus mel immiscere solent, ut dulcedinis qualitate eorum fallant perceptionem, quæ fanpte natura trilitium naufeatunque induunt. At nos Christi fentire, quasi lapientis Pauli fapientiffimam fententiam, habentes, eorum cogitationes non ignoramus. Si quidem enim unigenitum Dei Verbum, quod ex eano ineaipfiblique mode os Deo & Patre genitum est, ipforumque Deorum conditor, ex facra virgine fubfiftentiæ initium habuisse dereat, videretur non extra fcopum tendere quod affeunt. Si Dei Verbum fuapte natura fpiritus est, quomodo ex carne natum est, quod dominus dicit: *Quod natum est ex carne, caro est?* At qua doctrina de Christi mysterio alia incedit via, nimirum recta & erroris expetite, & nihil perverfitatis habeque; cur illi remere fruftraque nugantur, *non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant?* Nos igitur illud ipfum unigenitum Dei Verbum, quod fpiritus est, ut ipse Deus, fecundum fcripturas, hominum fa-cuis caufa fitcarnatum & hominem factum affeuimus; non quod ex propria natura corpus fibi domiatuaverit, aut ab eo quod erat, abicefferitque, ut nonnulli nobiscum altercationemque fuftinuerit; fed quod in fancta virgine corpus immaculatum affumpfit, intelligenti anima præditum, & illud facro ineffabili & incontfufa ac inefpabili prorfus modo in feipfum efformavit, & ut

ἀπόκρη μὲν, ὡς δίκαιον μᾶλλον δὲ & ὡς ἐκεῖ φύσεως τὸ ἀλθεῖς, καὶ ἡ τῆλις τῆς σὴς ἀσόφνης, εἰς γὲ τὸ βωλὼ ἀν μόλις ἀκκεῖν, ἀγνοεῖν τὰ ἀλεξεῖς τῆς τινὸς ἀνεμφεῖδεν. ἀλφοῦνγόν τ' ἀν χαιστεῖς, & ἀν τὰ κάτω τὰ τὴν ἀκκῶν, & φρονεῖμεν ὡς ἀκρεῖν ἀμφεῖν ἀν ἀκρεῖν ἀλεξεῖν τὴν ἀνθρωπίνων ἀνεμφεῖδεν, & ἀν τὴν ἀλεξεῖν τὴν ἀνθρωπίνων ἀνεμφεῖδεν. ἀλφοῦνγόν τ' ἀν χαιστεῖς, & ἀν τὰ κάτω τὰ τὴν ἀκκῶν, & φρονεῖμεν ὡς ἀκρεῖν ἀμφεῖν ἀν ἀκρεῖ

Deum Verbum in illo homine ex virgine nato
A τῷ ὡς ναῷδιὰ τὴν ἔθνησιν τοῦ θεοῦ λόγου, τὴν ἀπόθεωσιν. ἀλλ' ἐ τὴν εἰδ ρ. ἀλ-
τίστοις, φαίμι δ' αὐτοῖς, τὸ σκεῦος ἐνοῖκ ἢ κεκ-
ΔΕΚΑΔΟΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ. 4.
ρυπτόνεα τ τὴ θεῖ λόγου, ἐν ἀφθαρσίᾳ δ' ἀνα-
μένοντ ἀθάνατον, κεδ ἐν ἀφθαρσίᾳ ἐ ἐν τῇ ἀνα-
στάσει. ὁ δὲ γε τὸ καὶ ἡμᾶς μετρεῖν λόγοις,
ὡς ὁ πᾶς ἀνήπιος βρεχὺ φοβεῖ θεῖ λαβεῖν, ἀν-
τὶ δ' βλέπετε τὸν τὰ θεῖ πεπτρὸς ἡμῶν ἐν τὸ λόγοι
ἀόκα χθλοῦ, κ' τὸ γνῶσε, κ' ὡς μετὰ τοῦ
σοφεῖν, ἐγκωμ γ ρεῖν, ἢ ἐπιλεῖν τὸ ἀσομβε-
κεστα, τῶν ἐν ἀκα σοφ, ἀλλ' ἀτ σοφὰ ἐ ἐν-
γκωμ ἐν νοῆσ, ἢ ἐν ἐ σοφιστ, ἢ ἀπὸ φρο-
B λεῖν ἀθρωπος, ἢ ἐν ἀθρωπ σωμ δ, ἢ δ'
σώμασι, κεδ φυσ. τὸ δ' ἐ ἀσομβε-
λόγοι ἐ γ κρίνε τὸν ἐ σοφιστ, ὁ ἀπὸ φρο-
λεῖν ἀθρωπος, ἢ ἐν ἀθρωπ σωμ δ, ἢ δ'
σώμασι, κεδ φυσ. τὸ δ' ἐ ἀσομβε-
λόγοι ἐ γ κρίνε τὸν

PART. III. CAP. XL. que factus sit, secundum sanctorum patrum confessionem. Quod si fuit quo id ipsi fidelium fecundum carnem unigenito adimunt, quod tempis, incongrua, indecenque videatur: adeo mator ipsi pari ratione & ipsam quoque fecundam carnem ex virgine nativitatem. Nam si illi turpe est quod carne passus esse dicitur; quomodo non ante hoc turpis erit illi fecundum carnem nativitas, quæ passionem antecedit; aut, ut semel dicam, ipsius humanitatis modus? Perisit itaque hac ratione universum Christianorum mysterium; & falsata nostræ spes jam inaniis redditur.

Sed dixerit: Quomodo pati potest, qui nulli pallioni est obnoxius? Illud ipsum ex Deo Verbum proculdubio, ut jam dictum est, fecundum proprium naturam nullatenus est patibile: dicitur tamen fecundum scripturas proprie carne passus esse, quoniam ipse erat in patiente corpore. Quod beatus Petrus confirmat, hunc in modum de illo scribens: *Qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum*. Quotiens liceat Verbum, cum ut Deus fecundum patrem

PART. III. CAP. XI. 8. et 9.

tudo divinitatis corporaliter. Suam quoque sententiam Petri vocibus sæpiusmodum, qui nunc quidem dicit: *Jesum a Nazareth, quomodo eum unxit Deus Spiritu sancto & virtute, qui pertransiit benefaciendo, & sanando omnes oppressos a diabolo, quoniam Deus erat cum eo*: & rursum: *Et tempora quidem hujus ignorantia despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus, ut omnes ubique pœnitentiam agant, eo quod statuit diem, in quo judicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis*. Hæc proponentes, & quæ alio modo secundum humanitatem dicta sunt, ex pravis sententiis & recens fermoni consentiens flatus interrogant: Cuinam Deus & Pater nomen dedit, & quod est super omne nomen? Numquid proprio Verbo? At quo pacto non admodum abhinda res est? inquiunt. Erat enim illud semper Deus, ex ipso locutum naturam genuitum. Id ipsum autem esse nomen illud, quod est super omne nomen, tesse scripturæ. Deo namque secundum naturam, quod fulbimus cognitari potest? Rursum, quem unqui Spiritu sancto? aut cum quonam erat Deus? Multa præterea alia hujusmodi concervantes, confundunt admodum simplicioram animos, multumque conturbant. Sed abique dividere, (sunt enim animæ, spiritum non habentes) & unium Christum & Filium & dominum in duos filios distinguere, ex fisti ipsorum argumentis deprehendentur. Simultant enim unum fe Christum & Filium conficteri, unamque ipsius personam esse dicunt: fed rursus cum in duas hypostases distinguunt invicem distinctas atque diversas, mysterii doctrinam prorsus perverterunt. Aiunt enim, illum ex muliere, ex illa tam formam servi, feorsum & per fe nomen illud, quod est super omne nomen, accepisse, sanctique Spiritus unctionem fuscepisse, & Deum, hoc est, Dei Patris Verbum semper apud fe manentem habere: ac fermones inhumanam deinceps redolentes prorsus eructant. Cum enim, justa falvatoris vocem, mali sint, bona loqui non possunt. Nam is qui invisibilem ineffabilemque ex Deo Patre nativitatem objicit, erat procultodubio & esse semper Deus & dominus: postequam vero fecundum carnem ex muliere natus est, fed admirabili modo, & supra omnem nimirum sancti Spiritus illapsu, divinæque virtutis obumbratione, ortum quidem fecit non fortitus, (fic namque fermetipsum existentiæ & humilitate, nec non fuscitati obedientiæ usque ad mortem & crucem dicit) ea ratione, & quidem merito, nonnum quod est super omne nomen, acceptiffe pethibetur, omnesque genu, cœlestium, terrestrium & infernorum ipsi inquirantur; & omnis lingua confiteatur, quod dominus Jesus Christus in gloriam Dei Patris. Nempe eum ratione prædicatur exaltata Deum esse illum qui homo factus erat, nesciebat. Nam quamvis nostra fuscepeit, perindeque ac nos carni & sanguini communicavit, Deus nunquam esse non desiit; neque hoc ipsum quod erat, abjecit: eranim eum adoramus in gloria Dei Patris, Nam ei gloria est, propriæque hoc Filium cum ipso una regnantem esse adorandum; etiamsi in propter quem factum dispensatione fuitus hominem.

Quando ergo dicunt confiteamur, non

Act. 17.

Matth. 11.

Jac. 1.

Philipp. 2.

Bibliotheca

Nestorius

Arius

Judæ.

Lucas 1

PART. III. CANON XL.

unus eli dominus Jesus Christus, per quem omnia. Quin & illud etiam quod recte beatus Paulo voce pronunciatum est, in deteriorem sensum detorquent. Ille enim dicit, & quidem recte: *Deus erat in Christo, mundum sibi reconcilians.* Isti vero uni Christo & Filio cratum quamdam sectionem intentes, Deum Verbum prorsus divellunt, & tanquam in alio quodam Christo seorsim considerato ipsum esse affirmant, ita ut jam in homine habitasse verius, quam carnem fumisse intelligat: Sed vos alloquor, viri sapientes, ipse divinarum literarum scopus hæc ita se habere non permittit. Confundit enim sectionem, sententiarumque vim ad cadibus queris, quæ non dicit: cum tamen omnem intellectum in obsequium Christi nos captivare oporteat, sicuti scripsum est. Erat enim Deus in ipso, mundum sibi in Christo reconcilians. Christo namque reconciliavit, Deo quoque & Patre reconciliavit nunquandoquidem Deus Verbum, quod ex Patre ortum est, quantum ad essentiæ identitatem spectat, non est ab eo diverfum, cum etiamsi factum sit homo, nulla tamen ex parte lædatur, quo minus sit ecumdum naturam Filius: id enim etiam carne affumpta permanet. Quod autem reconciliationem in Christo habuerimus, quodque ipse sit pax nostra, quis audeat negare? Ipse est enim ostium, & via: & in ipso omnis divinitatis plenitudo habitavit corporaliter.

Sed rursum ille acer ad contemplandum, & vehementi ad calumniandum, autem arrigit, ac dicit: Si aliud est qui inhabitat, & aliud similiter ille, in qua inhabitat, perhibeant, qua ratiur ratione fieri possit, ut hypostases non dividamus, scorlicamque & per se utramque subsistere non dicamus? Deinde ubi quæsivimus, dic mihi, una persona erit? Nam unum domutat personam se flatuere fingunt. Sed dubius hypostasibus per se & seorsum positis, omnino duæ quoque personæ erunt. Verum ingrediuntur et legislatores, quod fibi videtur, quali etiam rectum sit, omnino ratum habeatos. Nam ferunendo hypostases, inquiunt, unimus personam. Atqui quomodo id non est incredibile, & fictum, & impossibile? Nam quod ad contemplationem ac rationem attinet, ut dixi, quivis facile intelligit, carnem alterius esse inhabitantis a Verbo, quod ipsi conjunctum est. Sed quia divine scripturæ unum Filium, unum dominum, & unum Christum nobis traditorum, & ita quoque, & non aliter habet fidei traditio, idso non Dei Patris Verbum indifficoltabit unione cum ipsa carne antea inhabitante prædica conjungentes, unum Christum & Filium esse confitemur. Et quemadmodum unus est Filius, ita unam quoque tantum personam ipsius affirmiens; sactum fanctumque fidei prædicationem, eosque qui ab initio vidertunt, ipsique Verbi ministri existerunt, obique fecuti. Qui autem quidam ab hoc diversim ipere consueverunt, temporisque fyllogismorum commentis ad id adtrectant, ad quæ non oporet; eos a nostra communione rejicimus: dicentes: *Ambulantes in lumine ipsi vobis, et in flamma eum ipsi vobis.* Verum eminvero quoniam ambiguitatibus quosdam circumcurlare, & diversam perversam Nestorii doctrinam apud nos quoque oriunde episcopos obtinuisse, & ipsos non rectam existimari, eamque potius Nestorii sibi putari; illud quoque indicandum nobis esse, ut omnibus episcopis

PART. III. CANON XLI.

a una cum domino meo Joanne religiosissimo cicleiæ Antiochenæ episcopo scripta diluidique confessione omnibus palam fecerunt, se profanas Nestorii vocum novitates æque ac nos condemnasse & anathematizasse, ipsque nulla unquam loco eas habuisse; verum evangelica & apostolica dogmata fectatos esse, tanquamque partaum consilioque nulla modo adversari. Profesli enim fient perinde ac nos, fanctum virginem Dei genitricem esse, nec adjecerunt quod Christi genitrix fit, aut homines genuerit, aut homunculum dicunt qui infelices excratandique Nestorii opinione tuentur. Affirmenta quippe diversis verbis, unum esse Filium; & unum dominum, unum Christum; Deum nimirum Verbum, ante omne sæculum ineffabili modo ex Deo Patre genitum, idemque novissimi temporibus secundum carnem ex muliere natum: ita ut idem Deus fit de homo, idem perfectus in deitate, perfectus rurfum in humanitate. Credunt denique unam illius esse personam: nec ulla ratione in duos filios, aut duos Christos, aut duos dominos dispertiunt. Si quid igitur fonti, qui illos directo ab his fentire falso affirmavetum, quilla eorum dictis fides habeatur; verum tanquam impostores & mendaces fecundum patrem fuum diabolum amandantur, ac illos qui recte tecedere cupiunt contrahent. Quod si qui epifoolus a Ec concinnatas circumferunt, tanquam quæ a viris fpectatis ante hac fint; eorum audacia nullo modo est admittenda. Qui enim fecmel fidem fuam per fcripsum professi funt, qui fieri possit ut jam contentis fcribant, quæ ipsi contemptis dudum ea jam professi fint, quæque rectum esse Patrum nullus [illegible] est? Sapiat quo rectum est Patrum nullus [illegible] est? Sapiat quo rectum est Patrum nullus [illegible] est? Sapiat quo rectum est

Part. III. Can. XII. *f. mihi-nuit.

* Iacobus. Matth. 7.

Ps. 141. 10.

Joan. 15.

Matth. 15.

Ex Baluzii Nova Colloat. Cyrillorum Lucceriensis.

fas afpicinatur in fingulis; nec unius hic caufa tractatur, quoties agitur de fanitate * multorum. Latamur hic nihil egefte nos petaccupam, quando fractis noftræ fententiæ gratulamur. Sufficiunt, fratres, certi eos non ipinas, fed uvas effe factiuros. In evidenti eft noftrum vindemia gaudiorum, quæ fanctam fyndofin lætitiæ gratulationis impleivit. Vincam foam cuftos ille curavit, quem ad cuftodiendam domum Ifrael nec dormitare, nec obdormire David prophetæ teftatur? infrandum illud Chrifto nofto, nec afferens fundum, fafcepit flamma farmentum. Sed ut hoc videmus convenire damnato, ita de reverfiad fratrefque convenit dicere, quia non potuit a diabolo eradicari plantatio, quam plantaverat Pater. Illum ergo fibi ignis æternus, hos poffefforis æterni vinea vindicavit, in tantum et Antiochenæ ecclefiæ facerdotum voceii a fanctitate tua jam nonc venerabilem virum & dominum gaudeamus. Et merito vocatur dominus, qui communem dominum recognovit, qui incarnationis ejus myfterium voce catholica nobifcum confitetur. Bene nobis breviter tua fraternitas quæ funt fuper eodem negotio gefta nattravit: fed mitrati non fumus, quod

Xyfti Papa ad Cyrillum.

Ignatius fum in ifs quæ per epiftolam a fanctitate tua indicata fint mihi de fanctis & * confcipofci meis, quos brevis ufus & congreffio quales quantique effent oftendit. Et forfan minus literis quæ ad fanctitatem ejus, nifi earum ad fcribendum vicifet fibi ipfi attaftantes hominum prædicantia. Vidimus vere Domini facerdotes. Vidimus viros plenos gratia fpiritualis, quæ in primis ab ipfo conceditur Deo. Sed & ipfos gratiores nobis Dei circa nos judicium effecit. Habuit enim illos præfentes nobiscum ordinatio. Et in confcia quæ fanctitatem perficient omnafi, ipfam nobis præfentiam exhibuerunt fanctitatis tuæ, quam non fine multo metro; fraterno affectu complectimur. Tantum enim tibi debet orbis Ecclefia quantum tibi omnes funt fubjecti, qui utique ubique omnes vicifli. Infiftente igitur & fulbriter caufa fuggerente filio noftro Themifone Archidiacono, congruas dedimus literas ad fratres & confcipofcos noftros, ad quos poftulatum prædicti confacerdotes nofhri. Sufficiebant equidem de ille quas annas & per Ecclefiæ Conftantinopolitanæ Clericos & poftea per Diaconos tuæ fanctitatis plenas omnibus necefaritis nihil. Sequens ergo nunc tum patientiam fraternitatis tuæ, cum noftram confuetudinem, non dereliqui quæ falubriter mihi fuggefta funt, gratiam habens & in benefactis ponens hoc quod perfuafus fum mihi cœtimes donatum fuifle ut de mea ordinatione ac fide eadem ad unitatem tuam conferamus verba. De Antiochenos autem & reliqui qui cum eo fectatores fieri Neftorii voluerunt, & de cunctis vero qui contra ecclefiafticam difciplinam Ecclefiæ fuæ pugnare, * attaxiperunt, & ab hominum confiodiendum, ut fi refipuerint & cum fuo duce rejecerint omnia quæcunque fancta fynodus nobis confirmantibus rejeci, rebeant in facerdotum confeffione. Sicut enim perfiftentes prioribus non potuerunt in noftra effe

Anno Christi 431.

Part. III. Caput LXI.

* Xyfti beatiffimi Papæ Romæ fuccefforis Celeftini ad Cyrillum.

Gratiam habentes Dei noftri circa nos humanitati, quod eo tempore in quo ad fofpemanem facerdotii apicem vocare dignatus eft, concefit nobis fecundum placitum fuam præfentiam fanctorum fratrum & confcipiorum noftrorum Hermogenii & Lampeti, neceffario ad veftram fraternitatem per eos has literas telles ordinationis noftræ dedimus. In his enim omnes vos, a quibus ilti miffi fuerunt, adfiftefe confidimus; quandoquidem noftrarum intervallo feparantur quos concedit gratia fpiritualis. Cum quali autem eundem concordia, per divinæ providentiæ difpenfationem, hæc noftra facta fuerit ordinatio, difcens & veftra fanctitas ex noftris literis & ex relatione fratrum, omnipotenti gratias præferti Domino pro nobis habitura eft, difcliffime frater, ut propriidoni cultos ecclefiafticam patem confervare dignetur. Nec nobis, qui ordinati ad fe petitionis ita difpenfat ut ne unum quidem de-

Anno Christi 431.

Part. III. Caput LXI.

Eodem in ipso scriptore.

* Xyfti Papæ Romæ fuccefforis Celeftini ad Cyrillum.

Χαριν ομολογοντες τῳ θεῳ ἡμῶν τῷ διὰ πολλῆς φιλανθρωπιας, οὑτως τῳ καιρῳ ὃν ἐν ᾧ ἡμας εἰς τὸ ἀναξιον τῆς ἱερατικης ἀξιας κελευσει κατηξιωσεν, εὐφρανθεν ἡμιν τοις ἐξω ἐπιστολαις, τῶν παροντων ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συμπιεσκοντων ἡμῶν, Ερμογενους & Λαμπετιου, ἀπαγγελλοις προς τους ὑμετερους ἀδελφοτατους δι αὐτῶν ταυτα τα γεγραμενα μαρτυροντων ἡμῶν τῆ γνωσει, δεδιδαγμενε. ὡ τοινυν μὴ πάντες ὑμεις, τῆς αὐτοῦ τῶν ἀποστολων ἐφορωντες ἀγελῆς, πεπεισμενοι· ἐπειδὴ δι ὀλιγων διεστηκαντι χωρεῖσται, ὡς συμφωνεῖ πνευματικῶν χαριν. μὸ οὖν ὁ τῶνδε ὁμοτοκος ὁ οἰκουμενικος θειος ἱερατικος ἀνὴρ ὁ ἡμετερος γνησιωτατος χαιροντος, μαθοντες ὃ ἡμεις ἀγωνιζομεν τα ὑπ ἡμῶν γεγραμενα, καὶ ἐν τῆ ἀπαρῃσει τῆ ἀδελφῶν, τάυτα τὸ θῦρος τὸ ἀγωνιστον κατα τῶν ἡμῶν ὁμολογοντες, ἀθλοθετῆς ἀγωνιστικος ἐν ᾧ ἡμεν ἀν ἀπόκτον ὑπὸ ὀποσῶν, ἐνα μηδὲ ἐν ἡμῶν συν χωρῆσαι, ὑπεγνωσθη καὶ ἐκ τῆ ἀφορμῆ τῆ ἀδικοφανοῦς θέσεως. δὸς μὴ ἡγῆσω ἀναιμῶν τῶν ἡμῶν, Ερμογενους καὶ Λαμπετιου, ἀφεγγεσμενῶν τῆ ἀμωμῳ χαριτοῦν, πάντα τα θῦρα

PART. III. CAP. XLII. sermone olim sententia apostolicæ sedis defi-nivit. Et ne fatiscat audiens, sed & libenter audiat, quia vicit. Si enim Nestorius impie scholæ magister libros edidit, prædicans subvertendum, quanto magis nos oportet apparere paternæ fidei cultores, omnipotenti exercitus subvertenda? Sanctus autem & cœpiscopus noster frater antiches Alexandrinorum Ecclesiæ, offendens quomodo & quantum de fide follicitus sit, concomendique conomachias quas gloriosæ fecundum Apostolum passus est, magis ordinasti Ecclesiæ quam se vindicari defideras. Confestim autem in conflagrato labore rantibus petit aperiri portum, illius solius contentus morte qui visus esse in imperitia dolor, vindicavit sibi dominicæ religionis gubernacula; fed perfidiæ in fede non potuit, docere nescientes. Solus ergo fit naufragus is quem in tanta caligine proprionum documentorum nihil certamina impetrasti flustus alliti fit scopulo depositionis. Habuit equidem conflos una tempestas, quem immersio qui illa excogitavit, lanari vult cerentes. Elit itaque & in nobis eadem sententia? Pie enim agere circa illos melius, dum in Deum impie fe gerere cellam. Unde recipinatur qui voluerint ad rectum viam reverti. De quibus multa differere non oportet, his paucis sufficientibus. Sciant enim fore coram circa derelictas ab iis Ecclesias, mh ipsi sibi locuturæ sint, eadem nobiscum sentire voluerunt.

De Johanne autem Antiochiæ ecclesiæ metropolitanæ, quæ posita fuit in ante missis litteris; ut noverit, fortorum se unum catholicorum, & cunctis per synodum eversis litteriteres, offendisti te opinion catholicum faceredorum. Retine igitur fortitur cum fynodica, tum a nobis definita, frater dilectissime. Dimittit enim frater contumeliæ que ei utiles fint coram communi Domino. Hæc namque contumelia, victoria est. Unde manifoste talle omnium aculeorum plagas; neque illa cum contribuant de quibus nunc lacatur, memor quod certaverit propter coronam. Novis enim qualia manent præmia eos qui talia viceriant. Exfulet de locitate hajusmodi tribunali omnis iffidiæ, antiquo autem consentiens. Hæc vero, ad vicinorum fratrum notitiam volo mitti per picratum tuum, ut dificat de tanta re, esti illum plenissime cuncta definita fuerint, non cessare tamen apostolicam fedem. Neque enim permittit nos quicquid esse ab ejusmodi cuntis, per omnibus Ecclesiis follicitodo.

ὁ δὲ Νεστόριος ὁ τῆς ἀσεβοῦς διατριβῆς διδάσκαλος βιβλία τοιαῦτα, κηρύττων τὰ καθαιρετέα, τὸ σῶμα τῶν ἡμετέρων ἐκκλησιῶν τῷ πανστρατιᾷ τῶν βαρβάρων, πόσῳ μᾶλλον ἡμᾶς τοὺς τῆς ὀρθῆς πίστεως φύλακας, πόσῳ μᾶλλον ἡμᾶς τὴν ἀκριβεστάτην τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐπιδεικνύναι. ἀπόκειται γὰρ τῷ σῷ ποιμένι καὶ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ ἡμῶν Ἰωάννῃ λιμένα κατιδεῖν τὸν θαυμαστὸν, ὃν ἐκεῖνος ἐν τοῖς ἀγῶσι τῶν ἀπαιδεύτων δόξαν κτᾶσθαι, ἐξελέλυσε τὴν τῶν βλασφημιῶν βοῦν πτῶσιν. ἐλὴν ἐπτόησεν τὴν ὀρθὴν πίστιν, διὰ τοῦτον ἐκτέλεσε. μόνῳ σωθῆναι τῶν κινδύνων, ὃν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ τῷ θεῷ δόξαν ἐκείνου μόνῳ φρίκης, τὸ τῆς ἀσεβείας ἄθλιον κατεστρέψαν τὸ κεφάλαιον. ἐκεῖ μὲν οὖν πάντως ἐκεῖνος ἐν ἀλλοτρίοις τοῖς τῶν ἀπίστων σκάφεσι, ὑγιαίνειν βέλεται τὴν ἐκείνου. εἰ τοῖνυν καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῇ ὑπόκειται. ἀστεῖόν γε περὶ τῶν βλεπόντων, εἰς θεὸν ἀτενίζοντα κατιδεῖν. οὐδὲν γὰρ ἐκείνου βουλόμεθα τῶν αὐτῶν ἐπιτηδεύειν, περὶ ὧν πολλοὶ γεγόνασι λόγοι, γνῶναι κέκρικα τὸν ἐκείνου φρονήσει τὴν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἀφ' αὐτῶν ἐκκλήσεις, εἰ μὴ κοινῇ ἐκκοπεῖς ζοῦν θέλουσι, τὰ καὶ τὰ ἡμεῖς φρονεῖν ἐθελοντάσαντες.

Πλεῖστ' τὰ Ἀστιοχείας ἐκείνου τῶν τῆς ὀρθοδοξίας φυλάττοντα, εἰς εἴκοσι τὰ ψηφισάτο κωλύειν ἐπιτιθέλε. ἐπὶ γὰρ ἐσόμεθ' ἐν τῇ καθολικῇ, εἰ τάττοι ἐν τῇ συνόδῳ καθαιρεθέντα κινεῖσθαι, ἀνοδεύεμεν ἐκεῖνα καθαιρεῖν ἐρεῖν. λαπτὴς ἐπὶ ἐν γὰρ τῶν σωθεῖναι. ἐν τῇ πᾶσι ἡμῖν ἀνεγνῶμεν, ἀδελφὸ ἀγαπητὸν. κάθηρον γὰρ ἐλέφ τὸ πόρον, εἰ ἀπὸ κοσμικοῦ ἐκείνου τὸ κοσμὸ θεωτόν. ἡ γὰρ πειθὼ ἐβεῖν τὴν ἐν τῷ ἐπιτεκεῖν λόγῳ τὸν ἔστιν τὴν ἐστιν τὸν ἐλεῖν, οὐδὲ ἐκείνα αὐτὸν ἐλύσαντες, ἐφ' οἷς ἐπαὶ ἠθεται, μεμηνῶμεν σὺν ἡμῖν ἐπὶ ἐκεῖ τὸν. ὅτε γὰρ ἐπὶ μὴν πεπτῆκεν τὴν πεῖσιν ἀκόντα. ἀγκαλεῖν τὸν ἐκείνου τὴν τὸ κοσμικὸ τὴν θεωτὸν, τὰς ἐ ἀφ' ἡμῶν ἐκεῖνον τὴν ἐκείνου τὸν ἐκείνου τῶν ἐν τῷ ἐν τῷ ἐκείνου τῶν ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ πλείστῳ τῷ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐν

Tom. VII. C. XLII.

placeat, aliud non, in aliquorum dictis, sive antiquorum, sive posterioruṁ, sive non nobiscum, alia ratio est. Ut autem & anathema ei imponatur, arbitramur audax & asperum apparere, cui perfectum dictis non anathematizetur. Quis enim non sustinet ferre non defungi suam quo non dictum est aliquid quod alium posset movere: aut quod homo non præbeat occasionem semper ut popuṁ perturbentur? Et hoc quidem & vivendis & tractandis tuis constingere fatet. Quod non fecisti tantum hæc dicimus, sed etiam plus omnibus nobis considerare valenti magnitudinem hujus absurditatis. Quid autem non prachamare ex hoc deliberabile Nestorii defensoribus? Quis enim eum non honorabit, si cum illo & alius, qui in episcopatu vitam depo fuerunt, simul anathematizaverit? Aut ubi ejus opinio per hoc non accipit incrementum? Quis autem decepturum hominem, de illis occasionem affumens, non consellorum roaverit, velut propter illos passum quo passus est? quæ etiam illi, qui in ecclesia fuisserunt, pati fuit? Quis autem mentem habentium nesciet, quia ea quæ dure a Theodoro dicta sunt, necessitate compulsus dixit? Proponebat enim eum totus in commenti Ordinatione eos, qui ante non fuerant, sicut virtutis

Ex Balsamii Nicæ Canonibus, Conferatio Interpretes.

A tem malarem doctrinæ habentem adversus hæreses: contra quæ pugnanes & dianicam, multa quadam divisione ofus est; non ex prayo intellectu venienis, sed efficacius adversus hæreticos illo modo uti judicans: neque veritatem summam ignorans, vel negans: abit: Pleni enim hujusmodi sunt omnes ejus libri: fed naturarum proprietates amplius dividens, fuci et pugna, quam oportebat, usus habuit, factionem abhabat. Hoc & tua religiositas diffensavit aperte in anterioribus literis veritas, ad latisfactionem, quorundam venerabilium conpiscoporum nostrorum. Quod & ipsum tuæ virtutis, tuæque Epistolæ proprium est.

His literis respondit Cyrillus per epistolam, quæ vetustior in Collat. V. Concilii V. & ibi fusissimè expatiatur. Quadam tamen ex ea fragmenta refert Facundus, libro III. *cap.* VI. *&* VIII. VIII. *cap.* V.

Ex ipsofem synodi Antiochenæ epistolis ad Theodosium Imp. & ad Theodosium episcopum Constantinopolitanum, in quibus Theodorus Mopsuestenus impugnatur, fragmenta quædam recitat idem Facundus lib. I. *cap.* I. *lib.* III. *cap.* VI. *lib.* VIII. *cap.* III. *&* V. *lib.* X. *cap.* IV. *Concilio Chalcedonensi probatum fuisse hanc synodum narrat Facundus, & Libratus.*

Θεοδώρου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀντιοχείας.

Εἰ μὲν σοῦ κρίνοντος ὁ θεὸς, & ἡ μὴ πόρρω φοιτῶν ἡδίμος ἀμοιβὴς, & ἡ μὴ πολὺ κεχωρισμένος σωτηρίας, σταυροῦμεν τὸν ἐν ἀνθρώποις τὴν ἐξ ἀγγέλων ἐπιφοίτησιν ἀνθρωπίνοις ἀξιοῦντα, & ἐξιστάνοντος αὐτῷ ἀκεῖλοῦς τοῦ οἰκείου, εἰρηνῶμεν τοῖς ὑφηλίοις (ἐφ' ἡμῶν) τὸν ἐκείθεν ἀπεκαλέσαμεν, & ἀπτῆκε σωτηρίας τοῦ δεδεκαπολαίου, οὐς μὲν ἡ παρόντος ἀνὴρ ἐδιδάσκετο & ἀστιβῶας πολλαῖς ἐπιστολαῖς, ἐκόσε ἐπὶ τὴν ἀνωτέρω σφᾶς γεγονότα τὸ θεῖον δόγμα, & καὶ ἀφόβαιν ἡνοῦν, ὡς σωλοῦν τὴν ἑνοῦν φυτεῖν, ὡ ὁ θεὸν λόγον ἀφιτόσεως ἀνθρωπίνου ἀνεφῆκε, ἀνεφῆκε δ' ἀν & ἀεὶ τὸν εἰς φωνὴν τὴν βοήσεις ἐκ τῆς ἀνω δόξης ἀφ' ἡμῶν ἀπεστάλη, ἀπεστάλη δ' ἀν & ἀεὶ τὸν ἐν ἀνθρώποις ἀπεμείνω ἀνθρωπίνοις ἀξιοῦντα, τὴν ἐν ἀγγέλοις ἀξιοῦντα, τὴν ἐν ἀγγέλοις ἀξιοῦντα, τὴν ἐν ἀγγέλ

PART. III. CAPUT XXVIII. nistri fuerint sermonis: quorum vestigia sequi studuerunt etiam celeberrimi patres nostri, qui venerabile & universale fidei definierunt symbolum in Nicæa olim congregati: cum quibus fane & ipse Christus confessi, qui dixit: *Ubi fuerint duo vel tres in nomine meo congregati, illic sum in medio eorum*. Nam quod Christus præfederit invisibiliter fanctæ & magnæ illi synodo, quomodo licet ambiguere? Basis etenim quædam & fundamentum firmum & inconcussum per universum orbem imponebatur, imo vero jaciebatur, illa rationem fineræ ac irreprehensibilis confessio. Quod si ita est, quo pacto aberat Christus, cum ipse fit, justa Ipientissimi Pauli vocem, *fundamentum & fundamentum enim aliud, inquit, nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus*. Quapropter expositum ab illis & determinatum fidem probe servarunt etiam hi, qui fecuti sunt eos, sanctæ patres, populorumque pastores, & ecclesiarum luminaria, ac solertissimi mysteriorum doctores. Nihil autem omnino prætermittam vel contemptum ex his, quæ sint ad utilitatem afferendam necessaria, videriit qui in partum confessionibus, hoc est, expositionibus, quas de recta & minime adulterata fide ediderant ad coargueudas & subvertendas universas hæreses, impiisque blasphemias, & ad eos solidandos atque confirmandos, qui in fide recte incedunt, & opibus fulgidus ortus est lucifer, dieque, ut scripture dicunt, illuxit, fanctique baptismatis veritatis lumen immisit.

Quoniam autem vetera pactæ scripsit, quod nonnulli quæ in symbolo continentur eo detorquere quo non oportet, verborum symbolo rim vel non intelligentes recte, vel etiam ex eo quod quorumdam scriptis deditti sint, in insolum reprobum delati, itaque opus esse ut ego quoque de his ipsis rebus vobis differam, & expositionis vim perspicue interpretet; censui, ea quæ nunc animo occurrunt, curfim dicenda. Sequentes autem in omnibus fanctorum patrum confessionem & fententiam, recte & animo nulquam inclinato quæ ab illis dicta funt examinabimus. Jam enim & fanctis Ipondis, ilis inquam in Ephesio juxta voluntatem Dei congregatis, cum autem fuissent Nestorii perversam opinionem fententiam tulit & fanctam & accuratam, fimul quoque pari fententia & pœna condemnavit vocum novitates alioqui, quotquot vel post illum forent, vel ante illum fuerunt, qui eadem cum illo faperent, discrepque vel scribere auderent. Eximia confentanteum erat, condemnato femel ob tam profanas vocum novitates viro, ut non iunt dumtaxat feriretur, fed, ut fic dicam, universa illorum hæresis atque calumnia, quam contra pia ecclesiæ dogmata fingunt, dum prædicant duos filios, & impartibilem dividunt, cæsimque ac tectam quod hominem latita colant, crimine denotant. Unum enim dominum Jesum Christum & superiorum spirituum fanctis multitudo nobilium adorat. Ne autem a gabiudam ignorentur vis symboli, quod in omnibus ecclesiis Dei auctoritatem obtinet & prædicatum est, fanctorum patrum fententias, hoc est, expositiones in commentarios illic factos retuli, ut feiretur hi

Matth. 18.

Ephes. 2.

1. Cor. 3.

Ephes. 4.

A πάντων ἀγίων παῤῥάσεων ἡμῖν οἱ ἅγιοι πάτερες, καὶ οἰκουμενικὰ φωνήσαντες τὸ λόγιον· ἀπὸ τῶν γραφῶν ἀλοιδορεῖν ἐπιτάξαντες καὶ οὐ τολμῶντας πατέρας ἡμῖν, οὐ πιστοὶ τῶν καὶ ἀγελαῖοι τῶν ἐκκλησιῶν σύμβολον, ὃν τῇ Νικαίᾳ συναγαγόντες χαρᾶς· ὅτι ὁ Χριστὸς συμβέβηκε· ἐν γὰρ· ὅτι ὅσα εἰς ὅτι δύο ἢ τριῶν συναγομένων εἰς τὸν ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν· ὅτι γὰρ τοῦ θεῖου λὸ ἀφανὲς τὸν ἁγίας ἐκείμενοι ἐκείνοι σωφὸν ὁ Χριστὸς, τὸν δὲν ἔμφε βλέπον· χρεὶς ἀν τὸ τῷ θεμέλιον ὀρθῶς καὶ ἀρρέπτως τὸν ἐν τὸ πάντα τὸν γὰρ ἀπέβλεπε, μὴ λαὸ ἀν ἀκριβὲς, ἢ ἀκριβῶς καὶ ἀμωμήτως πίστιν ὁμολογία. ἐπὶ τὸν αὐτὸ ὁ Χριστὸς, ὥστε ἐν αὐτὸ· ὁ θεμέλιον, κ. τ. λ. τὸν σωφὸν τὸν Παῦλα φωνεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον, φησὶν, οὐδὲν δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός. τὸν πάντα ἀποδεξάμενοι τὸν ἐκείνοις ἐκείνοι τὸν πρόκαιρον ἀπεδέξαντο οἱ μετ' αὐτὸν γενόμενοι ἅγιοι πατέρες, & ποιμένες λαῶν, & φωτῆρες ἐκκλησιῶν, & αὐτοῖς τὰ τῶν μυστηρίων ἐπιστάται ὄλως εἰδοὶ, ἡγοῦν παρεμφαίνω ἢ ἀκριβῶς οὐ ὅπερ κεῖθεν τὸ ἐν ὁσ τὸν πῶν ἀν ὁμολογία, ἡγοῦν ἐκθέτοντο, & πιστοῦντο ἐν ἐλεγχὸν ἀφ' ὧν ἐκκλήθεν πίστεως, εἰς ἐπιστήμας ἀφ' ὧν ἐκκλήθεν ἀφ' ὧν ἐκκλήθεν ἀφ' ὧν ἐκκλήθεν

Pag. III. Cap. XLIII. men est factoris & facturæ, ingenii & genii, natuzzque fub jugo ac fervitute positæ, & illius quæ domini dignitate decoratur, & divinam, omnique mundo excellierem gloriam fortita est.

Patro cum Filii mentionem fecifient, ne videretur nomen commune ipsi attribuere, quod forte & nobis quoque accommodari posset, ivocati eam fumsa & non fibi; prudentissime adjiciunt ea, per quæ videre licet dignitatem naturalis gloriæ, quæ in ipso est, fupra omnem creaturam. Genitum enim, & non factum effe dicunt: in eo quod non est factus, intelligentet, cum fecundum essentiam in creaturarum ordine minime conficri, fed excitiffe illam affirmantes ex ipfa Deti & Patris Divinia, fine tempore, & incomprehenfibiliter. Erat enim Verbum in principio. Poffea vero, ut naturalem effe partium fignifficarent, ait: Omnia per ipsum facta sunt, quæ fic oportet, hominem more) ipfum Filium, Deum dixerunt de Deo natum. Ubi enim omnino vera nativitas, illic omnino fequitur ut intelligendum & dicendum fit, id ipfum quod genitum eft, ab ejus, qui genuit, fubftantia non effe alienum, fed ejus proprium, quia & ex ipfa eft juxta rationem ipfi convenientem atque ipsi fimilem. Incorporeum enim non gignit ut corpus, fed magis licut lumen ex lumine; ut in confortante lumine intelligendum lumen intelligitur. & ex illo effe fecundum ineffabilem & indicibilem procedlionem, & in ipfo fecundum unionem & idemitatem naturalem. Sic enim effe dicimus in Patre quidem Filium, in Filio autem Patrem. Nam Filius in propria natura & gloria Patrem fum defcribit. Proinde aperte dicit ad unum Jonannem Evangelistam Philippus: Si erat:) Non viisti eum qui me Patrem, & Pater in me est? Qui vidit me, vidit & Patrem. Ego & Pater unum sumus. Igitur confubftantialis eft Filius Patri. Proinde hac ratione Deus verus ex Deo verto natus effe creditur. Et generationis quidem nomen etiam in creaturis poftium inveniemus, juxta id quod de his qui erant ex Jaccaniæ Israel a Deo dicitur eis: Filios genuit & exaltavit. Sed appellationem hanc gratiæ loco creatura lucratur. At de naturali Filio nihil tale per abufionem dictum eft, fed omnia vere, & propter hoc folum ea nominata dicit: Ego sum veritas. Quapropter five generationem, five filiationem de ipfo quis dicat, nequaquam mentitur: ipfe enim fide veritas. Itaque nuntiant animas noftras celebrimi illi facri doctores, Patrem & Filium ubique ac generationem nominantes, & Deum verum ex Deo vero, lumenque ex lumine effulfi: fe dicentes, ut illa generatio & incorporea fit & fimplex, & notionem ex ipfo procedentis, & in ipfo manentis habeat, & uterque exiftere in proprio perfona intelligatur. Pater enim eft pater, & non Filius; & Filius eft ille natus, & non pater; & in identitate naturæ proprium eft utrifque id effe quod eft.

Ceterum cum omnium tam vifibilium quam invifibilium Patrem effe factorem propinquiffimi, per Filium omnia facta effe dicunt; non ut minqem gloriam, quafi fortem quamdam ipfi convenientem tribuerent; minque quidem: ubi enim omnino minus, vel etiam majus in identitate fubftantiæ videri poteft? fed quod Deo & Patri natura fit fofium, non alio modo aliquid operari & vocare ut fit, quam per Filium in Spi-

Anno Christi 451.

ἀνθρωπίνου κτίσιν ποιῶν· ἀείγενεσις δὲ ἡ δεσπόζουσα τοῦ ἀεὶ ποιήματος, ἐξῃρῆσθαι φέρωσιν, ὑποτασσόμενον τῷ ἰδίῳ ζυγῷ, ἐν δυνάμει, καὶ τῷ δεσπόζοντος ἀξιώματι ἐξῳκειωμένον, ἐπωνυμίαν τε τὴν θεοπρεπεστάτην ἐκδιωκόμενον λαγχάνει τῶν δόξῃ.

Τὴν γὰρ μόνῃ διωμολογοῦντες· ἵνα μὴ δοκοῖεν ὄνομα κοινὸν ἀφορίσαιεν αὐτοῦ, ὅστις ἐν ἴσῳ πάντα ἐφ' ἑαυτῷ κεῖται, καὶ τὴν ἐξ ἡμῶν ἐπωνυμίαν ἐκκαλεσάμενοι, ἐξ ἑαυτῶν ἐφῆσαν τὴν ἐνέστας αὐτοῦ φυσικὴν τε καὶ ἀφ' ἑκάστου εἶναι. γεγεννῆσθαι, φὴ, τὸ πεποιῆσθαι σωστὶ, ἀεσῶν τοῦ μὴ ἐν τῇ κτίσει δὲ τὴν μὲ γένεσιν· ἀνθρωπίνου αὐτοῦ, ἐκφύσιν δὲ μᾶλλον διὰ γνωμῆς τὴν ἰδίας τῆ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀχράντου τε καὶ ἀφθόρου· ὡς ἀρ' ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ. ὅστε τὴν ἀλήθειν τὴ γνήσιον· ἀδιάφορον δὲ τὴν ἀφῆσθαι, ἐκ τῆ χόρτου· ἐν μόνῃ κατοικεῖν ἐστὶν, ὅτοῦ ἐστιν ἐν ὅτῳ γεγεννῆσθαι· ἐκ τῆ ὁλοῦ πάσῃ ἀλεθεῖ, ἐκεῖ τὴ πάντως ἐστὶν ἐν τῇ χθόνῃ τοῦ λόγου· ἐν ἀλεθεῖ τὴ ἐκ τῆ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀφῆσθαι τὴ ἐν ἑαυτῷ λόγου· ἐν ᾧ ἐν σῶμα πρὸς τὴ πνεῦμα, ἐν ᾧ πνεῦμα μὲ λόγον, ἐν ᾧ λόγος μὲ θεόν, ἐν ᾧ θεὸς μὲ πατέρα· ἐν ᾧ τὴ πατέρα ἐστὶν τὴ ἀπαυγάσματος ἐνδεῖν κεῖν σοφίν, ἐν ᾧ ἐστὶ ἀληθεῖν· ἐν ᾧ τὴ ἀληθεῖν ἐστὶν τὴ ἀφῆσθαι· ἐν ᾧ τὴ ἀφῆσθαι ἐστὶν τὴ ἀφθαρσίαν· ἐν ᾧ τὴ ἀφθαρσίαν ἐστὶν τὴ ἀφθαρσίαν, ἐν ᾧ τὴ ἀφθαρσίαν ἐστὶν τὴ ἀφθαρσίαν·

PARS III. CAPUT XLIII. cie simili nobis: hoc enim est hominem esse factum.

Unus est igitur dominus Jesus Christus, *ipsum* unigenitum Dei Patris Verbum, homo factus, non relinquens esse quod erat: mansit enim etiam in humanitate Deus, & in servi forma dominus, & in exinanitione nostra plenitudinem habens divinitatis, & in infirmitate carnis virtutem dominus, & in mensuris humanitatis proprium habens, quod super omnem est creaturam. Etenim quæ in terra carnem exinanibilitter habet, ut quod Deus erat, & Filius verus & unigenitus, & lux, & vita, & virtus. Quæ vero non erat, ea propter diffensionem absumpsilis creatus. Nam quæ carnis erant; sibi propria fecit. Non enim caro ipsi B ineffabiliter & inenarrabiliter unita, alterius ejusdem erat, sed ipsius ejusdem. Ita & Ja- Jean. 1. cobus Jeannes: *Verbum*, inquit, *caro factum est.* Factum autem est caro, non quod secundum transfiguem, vel convertionem, vel commutationem, in carnis naturam transformatus sit; neque quod commixtionem, aut concretionem, aut illam quorundam sermone decantatam consubstantialionem subjerit, (id enim est impossibile, quoniam secundum incommutabilitatem & incontrettibiliter se habet:) sed quod ex virginea & illibato corpore carnem anima intelligente animatam assumpserit, & fecerit. Ceterum non est scripture divinitus inspiratæ a sola carne aliquando totum hominem C significare: *Effundam* enim, inquit, *de spiritu meo super omnem carnem.* Deque eisdem prumilit Deus carnibus animia intelligente non animatis & similitum, sed hominibus ex corpore & anima constantibus. Quemadmodum non refugit esse quod erat cum factum est homo, sed in specie simili nobis apparens mansit Verbum. Neque prius homo intelligitur Christus, deinde ac postpositus, ita ut esset Deus, sed Deus existens Verbum factum est homo, ut in eodem Deus simul & homo intelligatur idem. Qui autem ipsum in duos dividunt filios, & aut dicere, quod ex femina Abrahæ hominem filio ipsi conjunxerit Deus, & communicarit illi dignitatem & honorem, ac filiationis excel- D lentiam, & præparatis illum ut ferret crucem, moreretur & jevivificeret, ac in cœlum alleveret, & ad dexteram lederet Patris, ut ab omni creatura adoretur, & honorem relinquat Deum habita fortitatur; primum quidem duos filios prædicant, deinde sacramenti vim imperite retorquent. Non enim ex homine Deus factus est Christus, ut dixi; sed Deus existens Verbum factum est caro, hoc est homo. Existimius vero esse dicitur, eo quod ante exinanitionem plenitudinem habuit in propria natura, quæ pus intelligitur Deus. Non enim ex eo quod inanis esset, ad plenitudinem pervenit; sed magis ex divina celitudine & ineffabili gloria humiliavit semetipsum; non, humilis homo existens, gloria accepta exaltatus est. Servi proprietas fermam sumpsit, ut liber; non quin servus esset ad libertatem fortiam alcendit. In similitudinem hominum factus est, quin in forma & æqualitate Patris erat; non quin existens, secundum participationem E eorum est ut fieret in humanitatem Dei.

Qui igitur retonquent dispensationis fermones, resistent adulterant, contra omnes divinas inspiratas scripturas infergentes quæ Deum est filium etiam hominem fa-

ἀλλ' ὁ γὰρ καὶ ἡμῖν· τοῦτο μὴ τὸ ἐκλυτῶτερον ἐστί.

Ἐγὼ οὖν φῶς κόσμου λογῶ Χριστὸν, αὐτὸς ἀμωμὴτὸν τὴν τοῦτου λόγον· ἡμῶν ἀμφοῖν, καὶ ἀποτελεσθῆναι αὐτὸν τὸν ἐκ ἀπωμωμὴτου τῷ θεῷ ἀξιωτοῦ· θεὸς, καὶ μορφὴ δοῦλου ἐσωτόνος, ἐκ κοιλίας τῆς κόρης τὴν πλήρεις ἔχων θεότητα, ἐν ἀνθρωπίνοις σαρκοῖ τὴ ἀωμίωτα κόσμου, ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος μόνοις ἰσόνοιν ἔχων τὸ ἴδιοῦ πάντα τὴ κτίσιν. ὁ ἀεὶ γὰρ ἀφ' σαρκὸς, ἀκεκοσθῆκεν ἔχων, θεὸς γὰρ ἦν, ὁ υἱὸς ἀληθῶς, μονογενὴς τὴ, ὁ φῶς, (ὧν, ὁ ἀόκμωτ· ὁ γὰρ κόσμ, τοῦτο φωτοφόρωσ· ὁ γὰρ τὰ τῶν οὐρανῶν· ἔκω γὰ τοῦ ἀνθρωπίνου ἔκ σαρκὸς· ὁ γὰρ ἀνθρωπὸς ἐ

quidem quam ut Dei Verbi natura se glo-
rium comptetur, non tamen ipsi cum carne
dispensationi indecens: humana enim ejus
facient. Igitur, *dare*, inquit, *Levi*, hoc est
sacerdoti, *manifestationem & veritatem*. Qua-
li autem dicit Levi, feu sacerdoti, declara-
vit dicens: *Vir sanctus*. Non enim fecit pe-
catum dominus noster Jesus Christus. Unde
Paulus de eo scribit: *Talis enim decebat ut*
esset nobis pontifex, sanctus, innocens, impollu-
tus, segregatus a peccatoribus, & excelsior cœlis
factus. *Illum tentaverunt in tentatione, pro-*
bati sunt contra eum quasi contradictio-
nis. O rem admirabilem! Virum dicens eum,
statim Deum declaravit, quem exacerbavit
& tentavit Israel & in contradictione, & ad aquam
contradictionis; ejusque rei fidem faciet
Psalmes dicens: *Dirupit petram in eremo, &*
potavit eos velut in abysso multa: & educit
aquam de petra, & deducit quasi flumina a-
quas. Et quid postea hoc? *Et exasperavit*, in-
quit, *eum in corde suo, & male locuti sunt*
de Deo, & dixerunt: Numquid poterit Deus
præparare mensam in deserto? quoniam percus-
sit petram, & fluxerunt aquæ, & torrentes
inundaverunt? Numquid & panem poterit da-
re, aut parare mensam populo suo? Intelligis
igitur quapoplo jugari quasi sibi ad Deum
miracula facientem, quem fane ap-
pellat virum Moyses. Nam & divinus Pau-
lus fic intelligebat scribens: *Bibebant enim ex*
spiritali sequente petra: petra autem erat Chri-
stus. Vir igitur, contra quem jurgabantur,
ipse erat ille, qui nondum incarnatus tem-
tabatur ab Israelitis. Non enim alium fuis-
se Filium, nisi Deum, *Christum* vero ab ipso
divertunt ex Semile David, ficut audent
quidam dicere; fed unum & eumdem, an-
tequam incarnatum quidem adhuc Ver-
bum, post partum autem ex sancta virgine
incarnatum & hominem factum, ficut feri-
pturæ docent, ille ac divinis patres, alio quo-
que fignio comprobavit Moyses. Nam quasi
interrogaret quispiam, & discere cuperet,
de quonam viro mentionem fecisset, quem
fane & tentatum fuisse & objurgatum ab
Israelitis dicerat, rantumnon interpo-
ne Jesum demonstrat, & inquit: *Qui dicit*
patri & matri: Non vidi te: & fratres suos
non agnovit. Meminimus autem unum fan-
ctorum evangelistarum fcripsisse, quod docente
te aliquando & quodam eruditione Christo,
filio, additurus mater ejus & fratres; de-
inde accurrere quidam ex discipulis, & ne-
dicente: *Ecce mater tua & fratres tui foris*
stant, volentes te videre; extensa manu fua in
discipulos fuos dixit: *Mater mea & fratres*
mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt & fa-
ciunt. *Qui enim fecerit voluntatem Patris*
mei qui in cœlis est, hic frater meus, & fo-
ror, & mater est. Hæc opinor, ipse ille, quod
Moyses dixit: *Qui dicit patri & matri: Non*
vidi te; & fratres suos non agnovit. Præterea
fapientissimus quoque Daniel in specie no-
stra filium se vidisse dicit non Dei
Verbum, Vidisse enim se dicit antiquum
dierum sedentem super thronum, & decies
millies centenia millia assistentium: & mil-
lies millies ministrantium: & quibusdam in-
terpretibus hæc addit: *Videbam ergo in visione*
noctis: ecce cum nubibus cœli quasi filium
hominis, & usque ad antiquum die-
rum pervenit, & coram ipso adductus est, & ei
ei datus dominatus, & omnes populi, tri-

A δὲ τῇ μὴ γνωρίσῃ ὁ γεννήσας, γνῴσεται γὰρ ὁ υἱὸς τὸ
ἀνθρώπινον, ἤδη τοῦτο μόνον, φησὶ, τῷ Λεβὶ, τοῦτ',
τῷ ἱερεῖ, τὴν δήλωσιν, ἢ τὴν ἀλήθειαν· τοῦτο γὰρ
ἐφη Μωϋσῆς· ὁ γὰρ ἀνὴρ ἱερεὺς, οὗτος ἐφη τὸν ἄν-
δρα τὸν ὅσιον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ὁ κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς γράφει οὐκ ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ἐπρέπε-
τοῦτο ἡμῖν ἀρχιερεὺς ἅγιος, ὅσιος, ἄκακος, ἀ-
μίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ γέγο-
νεν ἀρχιερεὺς ἀληθινὸς ἐν τῷ οὐρανῷ τῷ ἁγίῳ τῷ ἀ-
γαθῷ· ὃν ἐπειράσθη αὐτὸν ἐν ὀξυχολίᾳ τῶν
ἀντιλογιῶν· καὶ ἐπιστάσεις λόγων ὁ ἀνθρωπος·
δεδίψησε γὰρ ἐν ἐρήμῳ πέτρᾳ, ἐξεπότισεν αὐτὸς ὡς
ἐν βάθει πολλῷ· ἐξέρρηξεν πέτραν καὶ ἔπεσεν
ὡς κατεπόντισεν ὑπὸ τοπικὴ ὀδύνη· ἐξ τὴ μὴ τὴν ὁ
ἐξεγείρας, φησὶ, αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
καὶ κατελάλησαν τὸ θεῷ, ἐξεῖπον· μὴ δυνήσεται
ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ· ὅτι ἔπτυσε
πέτραν, ἐξέρρηξαν ὕδατα, καὶ χειμαῤῥοι κα-
τελιθόβολησαν; μὴ ἄρτον ἠδυνήσεται δοῦναι,
ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ; σωφῆς οὖν
ὁ σοφὸς ἀκριβολόγος ὁ μόνος ὁ ἀνθρωπος τοῦ θεοῦ
ἐν ἀνθρώπῳ ἀφίστησι τὸν ἀνθρωπον· σωφῆς γὰρ ὑπὸ χεῖ-
ρα ὁ Μωϋσῆς, σωφῆς γὰρ ὑπὸ χεῖ-
ρα ὁ Παῦλος γράφει· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευ-
ματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ
Χριστός. σύνοιδε ὁ πολυσοφὸς ἀπὸ, φύτοῦ ἦν ὁ
Χριστὸς, ὃν αὐτὸ σύνοιδεν ἐν ἀρχῇ τῶν ἡμερῶν τῶν
Δαυὶδ, καὶ ἐν φάτνῃ τοῦ ἀστὸ ὁ ἐκ παρθένου τε
ἐν ἀνῶν, τὰ μὲν τὸν σωμάτων χωρὶς ἐτι λό-
γου, μὴ δὲ γὰ τὸν ἀσώτεν τῶν ὁν ἀθέος πα-
ῦν σεγκρυμμένῳ ὁ σκυβρωπάσας, καθὰ γρ-
γράφεται οἱ ἀγιοι ἐν Θεοῦ πνεῦμα πάντες, σωμα-
τῶν ἐν ἐξω τὸν ἀνθρώπων ἐν Μωϋσῆς. ἀσπερ γὰ
ἐφαμὴν ἐ τῶν, ἐν ἀλλοφυλοῖς ἐθνῶν τε, ἀβὲ τὸν
γνῶνεν ἀθέος ὁ λόγος ὁ κατὰ, ὁ ὑπὸ ὁ ἐκκρυφὲ-
ν, ὁ λαλῶν φῶς ἐν ἐν ἀρχῇ τῷ ὑβ ἐν ἀρχῇ ἀν-
ρωπος ἐν ἀρχῇ ἀνθρωπον κατεκλυσεν τὸν κοσμον,
ἡ φωνὴ· ὁ λόγων τὸ πατρὸ κρὶ τὸν μετὰ, ὁ λόγ ἀλ-
μεκα ἐ, ἡ γὰ ἀθέος αὐτὸ ὡς ἐστὶ γὰ· μεμφο-
λέπε ὁ γνῶμ ρωμένος ἐν ἐν ἀγνῶν ἀκαγνῶλ-
ὡς διδάσκοντὸ ἀπὸ τὸ Χριστὸ, ἡ ἀγνωμοσύνῃ τοῦ
τοῦ, ἐπέτρεψεν ὁ μὴ ἀγαθὲ κὴ ὁ ἀδὲ ἀθέος, ἐν τὸν
ἀγνῶν ἀμαρτία τὸ τὸν ἀνθρωπον, καὶ λέγοντος·
ἴδε ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐστήκασιν
ἔξω θέλοντες σε ἰδεῖν· καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς
μαθητὰς, εἶπε· μήτηρ μου ἐ ἀδελφοὶ μου ἐστὶν οἱ
ἐστ ὁ, οἱ λέγοντες τὸ λόγον τὸ Θεοῦ, ἐ ποιοῦντες.
ὁ γὰ ἀν ἀγνῶσεν τὸ ἀθλιωμὲ τὸ πατρὸ μὲ τὸ ἐν τῶν
ἀγνῶσεν, ὅτ ἀδελφὸς μου, ἐ ἀδελφὸς, καὶ μη-
τηρ ἐ, τῶν, ὁμμα, ἐστὶ, ἀνεῤῥέφω Μωϋσῆς·
ὁ λόγων τὸ πατρὸ κὴ τὸ μετὰ· ἐγὼ ἔλεγον τὸ
τὸ ἀλλοφυλὸ κὴ ὁ ἀνθρωπος· ἐ ἐμὲ ὁ
σοφὸς Δανιὴλ ἐν ὁρᾶν τὸ κὴ ἀνθρωπος
φαίνεται μοιοῦμαι τὸ Θεοῦ λόγον. ἐ ἐν
πολλοὶ ἡμέραι, καθήμενος ἐ ἐν ἐν ἐν ἐν
τῷ μεγαλείῳ τὸ ἀνθρωπον ἐν ἐν ἐν ἐν

Part. III. Caput XLIII. Rom. 9.

de iis qui è languine funt Ifrael, quod *ipfi* Ifraelitæ *funt promiffione, & ipfi federa, & legislatio, & ceremonarum, & ex ipfis fecundum carnem Chriftus, qui eft fuper omnia Deus benedictus in fæcula. Amen.*

Igitur confeffionis patrem veftigia fequentur, & non deftefcentes, ipfum dicentes Verbum ex Deo Patre natum unigenitum Filium Dei incarnatum effe & hominem factum, paffum, mortuum, tertia die refurrexiffe ex mortuis: nam citra controverfiam impaffibile eft, quantum ad fuam naturam attinet, Verbum Dei; & nullus tam attonitus eft, qui putare poffit, naturam quæ eft fuper omnia, paffionis effe capacem. Sed quia factus eft homo, & carnem ex fancta virgine fumptam, propriam fecit; propterea, ut difputationis rationem fequamur, in carne proprio paffum effe ex humanitate affirmat eum, qui extra omnem paffionem eft, utpote Deus. Nam fi Deus Verbum factus eft homo, & minime deftitit effe Deus; fi factus eft creaturæ portio, & mutilit tamen fuipsi creatorem; fi legislatores exiftent, utpote Deus, factus eft fub lege, & erat adhuc legislator; fi item cum dominus effet ex divinitate, ferui formam induit, & infeparabiliter obiens dominii dignitatem; fi unigenitus exiftens, factus eft primogenitus in mulieri fratribus, & eft etiam unigenitus; cur mirantur, fi carne paffus ex humanitate impaffibilis etiam fit intelligitur ex divinitate? Itaque fapientiffimus Paulus Verbum quod in forma & æqualitate Dei & Patris erat, idem ipfum fubditum factum effe dicit & usque ad mortem, mortem autem crucis: Gal. 4. Phil. 2. Rom. 8. Colof. 1. Hebr. 1. Ephef. 4.

Quod ergo Deo fuit fimilitudo, primogenitus omnis creaturæ: quia in ipfo conditæ funt omnia quæ in cælo & quæ in terra; & ipfe eft ante omnia, & omnia in ipfo conftant: & ipfum datum effe ait caput ecclefiæ, quæ fuit magnæ & primitiæ dormientium, & primogenitum ex mortuis. Atqui vita & vivificans eft illud ex Deo Patre Verbum, utpote ex vita natum, ex eo nempe qui genuit eum. Quod fi ita eft, quomodo factum eft primogenitus ex mortuis, & primitiæ dormientium? Nimirum quia poftquam mortis fuccipiunt carnem propriam fecit, *gratia Dei*, ficut dicit fapientiffimus Paulus, *pro omnibus gustavit mortem* per carnem, quæ mortem pati potuit, non ipfum amittens quomodo effet vita. Itaque etiamfi dicatur carne paffum effe, non natura deftitutis fufcipiet paffionem, fed, ut jam dixi, propria carne, quæ paffionem capit. Unde & beatus Hilarius, illum carne paffum agnofcens Deum effe humanatum, de illo dixit: *Sicut enim ad verifimum dafhus eft, & fine ægrum innocens carnem tendente fe, fine mole, fic non aperuit os fuum. In humilitate ipfius judicium ejus fublatum eft: & generationem ejus quis enarrabit? quia ablatus de terra vita ejus.* Atqui & aliquis fanctus homo, & feorfim intelligeretur filius, fed conjunctus Deo; ficut dicunt impiorum dogmatum auctores, quomodo jam difficile reviteretur, qui generationem ejus enarrare poffit? Factus enim eft ex femine Jeffe & Davida Dei ac Verbi generationem, & fine generationis modo, quæ dicere poterit? *Tollitur enim a terra vita ejus*, hoc eft exiftentia. Poftea enim pro exiftentia vitam. In fublime autem tollitur & in quietem, cæleftique omnibus qui fiunt in terra humanæ mentis neque com-

Part. III. Caput XLIII. Rom. 9.

ἐξ ὧν ὁ Ἰσραὴλ γένος, καὶ ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἐπαγγελία· ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν τὸ κατὰ σάρκα Χριστὸς, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Οὐκοῦν κἀν ἐχοῦς ἴσσα ἑαυτοῦ πάντα τῶν τῆς πατρικῆς ἐμπλουτίας, αὐτὸ φωνῶν τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον γεγονότα τοῦ μονογενοῦς, σαρκοβλαστὸν τε καὶ ἐνανθρωπήσαντα, καὶ ἀποθανόντα, ἀναστάντα τε καὶ τριήμερον. Ἀπιθανὸς γὰρ ὁ ὁλοκληρίας τῶν ἀκουόντων ἐστὶ τὸν ὑπὲρ πάντα φύσιν, ἀπαθῆ λόγον, ὡ ἐξ ἴσου ἐπαθεν ἡμῖν· ἀλλ' ὅτι γεγονὼς ἄνθρωπος, καὶ νομίσας θνητὸς, ἀπαθὴς τῶν ἴδιον ἐστεκεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ σαρκὶ πάθων. Ἐπειδὴ γὰρ νομοθέτης ὑπῆρχε τῶν ὑπὸ νόμον, καὶ νομοθετὴς ὢν ἐπὶ τὸ δοῦλον ἐπεφοίτησεν, ἀλλὰ μορφὴν δούλου, ἐν ἀκατάβλητοι ἐμ τὸ δεσποτικὸς ἀξίωμα· ἡ μονογενὴς ἀνθρωπὸς γέγονε πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ἐξ ἐπιγονοῦς. Τί τὸ θαυμάζειν, εἰ ἀπαθὴς ἐν ἀνθρωπίνοις, κἀπὸ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐπάθετο Θεὸς; ἐν ἀπαθὲς ἐν ἀνθρωπίνοις Ἰλάσκοις, ἡ ἐν ἀπαθὲς ἐν ἀνθρωπίνοις Ἰλάσκοις, τί ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχει τὸ ἴσον ἡγήσατο τὸ ἁρπαγμὸν, τὸν αὐτὸν ἀπέλεσεν ἑαυτὸν, φησὶ, μόρφωσιν δούλου, λαβὼν τὸ ἐκεῖνο. Ὁ γὰρ τὸν ἰσότιμον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ὢν ἐπὶ τὸν ἀνθρωπίνοις ἐπὶ τὸν ἀνθρωπίνοις ἐπὶ τὸν ἀνθρωπίνοις

Fest. III. Cant. quæ est, quæ passionibus est superior; non eo quod erat, sed humana consumitur, sed in eo quod factus est, suscipiens corporis passiones.) Coargutur igitur perfidia hominum, qui ab his diversa vel spiritus, vel corporum, quod absque profanis imperitiæ laboret, & a veritatis dogmatibus dissonet.

Psalmum autem beatissimi patres sermonem de Christo absolvemus, Spiritus sancti sententiam secuti. Credere namque se in illum dixerunt, simili modo videlicet ut in Patrem & Filium. Est enim ipse consubstantialis; & profunditur quidem, hoc est procedit sicut a fonte Deo & Patre; tribuitur autem creatur et per Filium. Unde intelligitur in sanctos apostolos, dicens: *Accipite Spiritum sanctum*. Igitur ex Deo; & Deus Spiritus est, & non alienus ab omnium supremo substantia, sed ex ipsa, & in ipsa, & propriis ejus.

Hæc est igitur sanctorum patrum redditima, & ab omni errore alienæ fidei, sive fidei confessio. Verum ut Paulus dicit: *Deoi facuti hujus excæcavit mentes infidelium, ne non fulgeat eis illuminatio evangelii gloriæ Christi*. Itaque omnibili reficta veritatis via ruunt in fava, *non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant*. Rejiciendo: enim filiationis gloriam in solum Verbum ex Deo Patre natum, quasi filium alium, illum qui extitit ex femine Jesse & David, copulatum ei dicunt, participemque ejus filiationis accidive gloriæ, & inhabitantis Verbi ipsum, & ab ipso habitiffe omnia, proprium vero omnino filii Dei ipsi negant, et opinor, ferunt *Dominum gloriæ crucifixerunt omnes quidem homines, qui filio gloriæ fuit in hoc judicium, impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum dominatorem & dominum nostrum Jesum Christum negantes*. Jesus autem Christus rectio nominatur ipsum Verbum in humana forma apparens. Nam interrogantibus adversarii respondeant, qui præ multis impietatis juxta Nestorii & Theodori commenta & sapere & eloqui non vereuntur: Eum qui natus est ex sancta virgine non adsimilitis esse Deum, & Filium verum Dei & Patris; illique: soli tribuitis passiones, & submovetis ipsum a Deo Vero, ne Deus dicitur esse passibilis: Hæ enim sunt supervacaneæ illorum diligentiæ, adinventiones, & futiles cogitationes. Igitur nec appellitetur Christus, sive unctus, specialiter & sorsim illud ex Deo Patre Verbum. Quemadmodum enim alienum ab eo est patri quando extra carnem intelligitur; sic & unctio incongrua quædam est & aliena ab eo ell. *Jesum enim & Nazareth mittit Deus Spiritu sancto*: ex so autem perfectum est omnibus modis Verbum Dei, & opus non habuit unctione, quæ per Spiritum sanctum datur. Igitur negant diffinitationem, ut arcetur unguinum a sua erga mundum caritate, ne nominetur Christus a vobis. An non indignum ipsi, quod in omnibus mensuris factus est a Patre quia & hoc indignum est eo, nemo abscatur quod factus sit homo: ut ipse quoque dicat Christus: *Erratis, neque scientes scripturas, neque virtutem Dei*. Igitur eos qui fictiosiore flatuerunt, tanquam hostes veritatis exhortes, & fugiamus ipsorum pernicies. Ipsa enim vitatem, fugamur autem sanctorum patrum sententiam, & sanctorum apo-

Ἀπὸ τοῦδε δὲ καὶ ὁ τῆς τριάδος ἐν ἑαυτῷ ἐστι τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ ἐν τῷ υἱῷ ὁμοίως τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ ἐν τῷ πατρὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως· καὶ πανταχοῦ τὸ ἕν· ἐπὶ γὰρ τὸ ἕν ἐστι τὰ πάντα. ἐπὶ γὰρ τὸ ἕν ἐστι τὰ πάντα· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἑωρακὼς, ἑωρᾶ τὸν πατέρα· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἀνομάσας, τὸν πατέρα ἀνόμασε· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ὁμολογῶν, τὸν πατέρα ὁμολογεῖ· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἀρνούμενος, τὸν πατέρα ἀρνεῖται· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν τιμῶν, τὸν πατέρα τιμᾷ· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἀτιμάζων, τὸν πατέρα ἀτιμάζει· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν δοξάζων, τὸν πατέρα δοξάζει· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἐν τῷ κόσμῳ κατειδὼς, τὸν πατέρα κατείδεν· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαπήσας, τὸν πατέρα ἠγάπησε· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἐλπίσας, τὸν πατέρα ἐλπίζει· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιστεύσας, τὸν πατέρα ἐπιστεύσε· ὁ γὰρ τὸν υἱὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἐκκλησιάσας, τὸν πατέρα ἐκκλησιά

PART. III. CAPUT XLIV.

festum dicm agere, ejecta jam fimul cum A
perversa Nestorii opinione; omnes alia a
quocumque emitta voce, quæ cum illius
mendacio conveniret. Procedit enim adver-
sus omnes, qui pariter cum illo sentiunt,
vel etiam aliquando sentiunt, quod & non
& sanctitas vestra absolute divinum, ana-
thematizare nos cos, qui duos filios vel
duos Christos dicunt. Unus enim, sicut di-
ci, cum a nobis, tum etiam a vobis prædi-
catur Christus & Filius & dominus, illud
unigenitum Dei Verbum in similitudine ho-
minum factum, & habitu, secundum Sapien-
tissimi Pauli vocem, ut homo inventum.
Quod autem Christi carnem anima intelli-
gente animatam esse dicimus id Spiritusque
eo jam ante demonstratum est. Et in * epi-
stola ad Armenios, cum sermonem verita-
tis recte tractaret, diverse prædicavit fan-
ctissimus Frater noster & coepiscopus Proclus, vir pius, & ad certa-
men adversus eos, qui quæ retro fuit per-
versum, exercitatus, & ex veritatis afferta-
ne victoriam reportere affuetus. Infames au-
tem opiniones, Diodori inquam, ac Theo-
dori, & aliorum quorumdam, quos non lan-
dare fatius erit, ne quidem quidem dicam,
properera quod plenis velueri velis adversus
Christi gloriam tentarent, nemo, obsecro,
sanctis orthodoxisque patribus nostris, Athe-
nasio inquam, Basilio, Gregorio, Theo-
philo, & reliquis tribuat, ne quo pacto res
hæc nonnullis fraudali hat occasio, cuili-
mantibus reverta ita sentiebat de docuisse viros
totius sedis fidei custodes, quique contra per-
versas opiniones non modo Nestorii, sed et-
iam illorum, qui cum Nestorio antea
ipsum sentiunt, & literis mandarant, op-
positos libros reliquerunt. Optamus autem
ut omnes res suas agant, neque turbas ec-
clesiis excitent, jam per Christi gratiam, & B
episcoporum ubique terarum vigilantiam
fedatas; neque vel ibi ipsa, vel alis nego-
tia denuo facessunt. Cetterum qui cum Ne-
storio aliquando sentiunt, nunc vero ex
animo respiscentes, a nugis illius discedunt,
mutatæque voluntate redfant integramque fi-
dem completi proponunt; eos fusigere ne-
portet, nec cuiquam illorum, præsertorum
culpa convictum facere; ne qua ratione ex
te occasio nonnullis præbeatur, ut cun-
dantius ad meliora feliniem. Si enim eos
qui corporalibus morbis tebentur, ab illis li-
berari optimus, ipsque congratulamur ubi id
contigerit; quomodo non magis gaudebi-
mus, & is qui fedadius fuerat, convertatur,
& cum conlicientia bona ad vera cognositionis
lacem accurat? Nam quod ipsi quoque an-
geli festa super hujusmodi rebus celebrare
soleant, nihil ambigit sanctitas vestra, et
quæ illa docere & in omnibus ecclesiis ex-
ponere soleat, & salvatorie nobis verba non
ignoret. Illud tamen vos tanquam fratres &
magistrii sociis obiecramus; ut clericis ve-
stris præcipiatis, ne alia loquantur, præter-
tum in ecclesiis, præter ea quæ vera ac pro-
bata, & bene habere judicata sunt: sed potius
ea quæ fidei confessionem sequantur, mai-
ni sermo ne facile ad sermones de cujusmodi re-
bus pusillanie. Quod si qua necessitas coegerit,
ut quod aliqui in mysteriis fidei introduen-
di sint, nullo modo de hac sermonem a re-
ctitudine fidei deflectere fiunt. Quia vero
turbarum occasiones per sanctitatis vestræ

Anno Christi 431.

ἀγῶν ἐφεύλκει, σωκαθιδρύσαντες ὀφιλοῦντι τοῖς Νε-
στορίου κακοδοξίαις καὶ φωνὴν ἀπάντων ἐκείνῳ τῷ
σὺν τοῖς ἐκείνου φρονοῦσι ἐκβοηθοῦσιν. κεκρίκα-
μὲν δ' ἀπόνω τὴν τοῦ ἐν ἀνθρώποις ἐκείνῳ, ἔγκω-
μὶ τὴν ἀφορισμόνου τοῦτον, τὸ ἀπόλυτον ἡμᾶς τὸν
τῶν δύο υἱῶν, ἢ τὸν δύο ἀπολέγεσθαι ἐκείνῳ
τὸν υἱὸν λέγοντας εἶναι, καὶ ὑφ' ὑμῶν· οὐ γὰρ, ὡς
ἔφην, κηρύττεται μόνος τὸ μονογενὲς λόγος
Θεοῦ, ὁ ὢν καὶ κύριος, ἀνωνόμαστος τὸ Θεὸς Λόγος,
ὁ ἀνωνόμαστος ἀνθρώπου γεγονὼς, ὁ κρίματι ἀ-
μέμπτῳ ὡς ἄνθρωπος, ἀ τῶν τὸ σοφωτάτου Παύλου
φωνοῦ. ὅτι δ' τῶν τὸ κοινὸν σῶμα ἐψυχωμένον
μὲν ὑφ' ὑμῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀκόμα τὸ καὶ πνεῦμα
τὸ ἁγίου ἐπιδεικνὶ τὸ ἐν τῷ τόμῳ βίβλῳ. ἀφ-
ὁ ἐν τῷ ἀφορισμῷ τῷ πρὸς τὴν ἀλησθείας λόγον
ἐφρονοῦμεν βιβλίῳ· ἐκεῖ δ' ὀρθῶς τὰ ἐν τῷ
σεβάσματι βιβλίῳ ἐκεῖ δ' ἐν τοιούτοις Θε-
λόνοι ὑπὲρ ἀνεῖδε, καὶ πάντ' τὸ ὀρθὸ διεκρίθοιν
αὐτοῦ τοῦ ἀγιωτάτου μακαρίτου, ὅτι ἐν τοῖς ἀπόκ-
ρυφα τρεπθέντοι τὸν ἀλεξθοῦν. διαβεβαιώσας δ'
ὑμᾶς, Δυνάμει τῶν ἁγίων & Θεοῦ, ἢ ἐν ἔτῃ τοῦ-
τῳ· ἐκ ὧν ἀμωνοῦ τὸ ἐπιστεῖν, ἐπὶ μὲ τὸ πλήρωμα
φρονοῦσι, καὶ τὴ ὅλοις ὑφ' ἡμῶν ἐρίζοις κατηχθῶσι
τὸ ἁγίου Χριστὸ, μαθεῖν ἐπιφαμέτοι, ὡς ἀφορισθῶ-
μεν, τοῖς ἁγίοις, & ὀρθοδόξοις κλῆρῳ πατρέσι,
Αθανασίῳ φησὶ, & Βασιλείῳ, Γρηγορίῳ τε, & C
Θεοφίλῳ, & τοῖς λοιποῖς, μάλιστα τοι σκαλεῖνω
πρόφασι τὴ ἡμᾶς ἡκοῦσι τοῦ, ὀνθέντες, ἐκεῖ-
θοιν κὰ τὴ φρονεῖν τὰ δόξαν τὰ ἀπάντα τοῖς ἐκεῖνοι
ἐπιφαμένοι· ἢ ἐν τοῖς Νεστορίου κακοδοξίαις
ἀπὸ ἀνωθῆς ἀδίκοις βίβλοις, ἢ & τοῖς τῷ
ἐκείνου, οἱ τὴ Νεστορίῳ ὡς ἀνὰ τεταγμένοι τὸ
ἀγωνιζόθοιν, ἀνὰ ἀνορθοτίκοις μὴ τὴ ἐκείνῳ ἀλυ-
σεῖν, μὴ θορυβεῖν ὅλοις δὲ ὑφὸς τὴ ἐπίκοινα τῶν ἀ-
μωμοτῶν τὴ πίστιν, ἀκτὰς ὅπου, & μὴ σοκοῦ-
ζοιν, ἢ τὴ παρεγκόπτοι ἐπτὰ, μάχαι τοῦ ἀκα τοῦ-
φωσίστοι τὴ σὲ τὴ ἀμωνοῦ τὴ ἀφορισμοῦ τοῦ
τοῦ τῶν. οἱ γὰ τὴ ἀστοῦ τὴ ἀφορισμοῦ τοῦ ἀκοῦ-
σιν ἀπολλάτοι τὴ τοῦ ἀγόνοῦ, & ἐκκωνδεῖσθαι τὴ
τὸ συμβίβοιν αὐτοῖς, τοῦ δ' τὴ ἀπὸ μὲ τοῦ ἐκεῖ-
τὴ ἀν ἐπεγείρωσι τὴ πεπλανῆσθαι, ἢ ἀφοῦ τὴ
τὴ ἀλησθεῖ γνώσεως μὴ σωκοῦσιν ἐγκόσοι ἐ-
πὶ τὴ ἀστοῦ, ὅπου τὴ ἐν τοῖς ἐκεῖνοι ἐπιπλοῖ
τὴ ἐν τὴ αἰῶνοι, τὴ ἀν ἐλθοῦ ἡ ἀστοῦ, τὴ
ἀν ἐκκλησίαις ἐξηγεῖν, & ὁ ἀπόστολοι τοῖς ἐκκλησίαις
ἐξηγεῖν.

Anno Christi 431.

ὀνόματος, ὅπῃ σοκοῦσ ἀφῷ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν ἐκ-
γεγραμμένῳ. ἀν πάντων τὴν ἐ ἐλπεῖσαι ὁ μόνος τὸ
ἐγκαλέσαι ἀφῷ τοῦ, & κατηκόσοιν μὴ τὴ
ἐκκλησίας, φρονοῦσιν δὲ κρίσεις ἀδίρο τὴ τὴ δυσε-
βοῦς Νεστορίου, φρονοῦσιν τὸ τοῦ ἐκφόρεις τὸ τὴς
ἐκκλησίας μόνον, & πρὸ ὀφῖν τὴς ἐθνικοῦ ἀμ-
φῶν, & ἔξωσις ἐκείθοι τὴ ἀφορισμοῦ· κακὸς δ'
τὴς ἐγκαλεῖν ἐθλοντοι, ὡς ἀέσοις ἀκεγκόμῳ λε-
τὴ ἀπὸ τὴ· φρονοῦσιν λόγοις, τοῖς ἔξω δικαστικοῖς
κερκυνοῦν. τοῦ δ' ὑμῶν & ἀκμόσοι & ἀκμόσοι τὴς
ἐκκλησιαστικὴς ἐχόσης ἐν τοῖς ἐκκλησίαις κτοῦ-
ὡς & ἐνεκεῖ, ἢ τὴ ἐκκλησίαις τοῖς, οἱ ὁ ἐν
ἐν ἀνῳκοῦσι σωκοῦσι δ' ἐν τὴ τόπῳ δίκτυ. ἀφ-
ὁ σωκοῦ δ' φῶν' σοὶ δὲ ἐλθόσοιν· ὑμᾶς ἢ σωκοῦσι
ἐν κυείαι φρονεῖν φόβοι.

Anno Christi 431.

ΑΝΤΙΡΡΑΦΟΝ ΘΕΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
τοῦ Νεστορίου.

Impp. Cæsares Theodosius & Valentinianus, Victores, Triumphatores, Maximi, semper Augusti. Ex

ΤΟ τῆ ἀστῆς τὴ ἀγρεκοῖς τοῦ ἡμῶν φρονεῖν
ἀφῷ τὴ ἐξεῖ τὴ ἀδὶ τὴ ὁσίου ἀστῆς ἐ-
χοντος ἐλεγχε τὴ κολαζῆς, & ὀνόματι τὴ
αὐτῆ φωλάσοι· ἀφῷ τοῦ φρονεῖν φρονεῖν, ἀδὶ δὲ
τὴ, & ἀνόσοιν ἀφοῦ δὲ δὲ ἔστι αὐτοῦ ἐ-
γκοῦσι τὴ ἀφῷ τὴ ἀκμόσοι· & μὴ τὴ ἐν τοῖς
τιμωμένοι, μὴ δὲ τὴ ἀστῆς ἀτιμίας ἐκτὸς ἀφῷ τὴ
Νεστορίῳ πάντων δὲ τὴ πρεσβῶν ἐλεγχεῖν ἐγκ-
μῶν & κατεκεκρίθοι, λιπεῖσοι τὴς ἀνωμοῦσιν
χρῶμοι φρονεῖν, τὴν ἀστῆς τὴ ἀνωμοῦσιν κατεμένοι,
ὡς τὴ δὴ μετὰ δυτεβεβαίοις ἀξιοῦσιν. ἐκὶ πάν-
τὴ τὴ ἀστῆς τὴ ἀστῆς τὴ Νεστορίῳ ἀξ-
μῶν δόξης κοινοῦς, Σωμωνεῖ ὁσμῶ, ἐκεῖ-
φρονεῖν μὴ τὴ τὴ τὴ ἀξίω * ἀστῆς τὴ ἐ-
κοῦσι κεφαλοῦσι δοκεῖσιν, τὴν αὐτῶν ἐκείνῳ
κλοῦσιν φρονεῖν· ὁ τῆς τὴ Αρειανοῦ νο-
μωτὴ τὴ ὁσίας ἀξίας Κωνστάντιν, Πορφυρί-
νοι, ἐπὶ τὴ ὁμοίου τὴς ἀστῆς ἐκεῖ Ποτμοῦς φρο-
νεῖν φρόνεσι· τὴν ἀλαθὴ ἀστῆς τὴ ἀστῆς ἐγκρίσε-
σε τὴ τὴ λόγῳ δωκίοι κατηγοῦσιν. βίβ-
λοι * ἐκοῦ, ἢ * τοῦδε τὴν Σωμωνεῖ κα-
τελθόντε.

Καὶ μόνον τὴλεῖν, τὴς αὐτῆ Νεστοῦ τὴ ἀ-
ξιωτῆς τὴ ἀφῷ τὴ ἀστῆς βίβλοις ἐκεῖ τὴς
λεγῆς τὴ ἀδοξοῦμεν ἀστῆς, καὶ & τὴ βε-
μόνοι τὴ ὁσ Ἐφέσῳ τὴ ἐπεστόλοι ἁγίας σωκοῦ-
κατῆγοι, ἢ ἐκκλησίαις, ἢ μετεγράφοι· & ἐκ
δὲ σωκοῦ κάθε ἐχόσοις, ὁμοσῖε, ἡμεῖς μὲ-
φρονεῖν· τὴν γὰ τὴ τὴ κάθε ἀστῆς ἐκεῖ ἐκεῖ-
ξοι ἐν ἐκκοσόσοιν, τὴ ἀδοκοῦ τὴ ἐκκλησίαν τὴ-
ὦν. οὐδὲν τὴλεῖσε ἀστῆμε δέρεῖ τὴν διωκόσι-
τοι, μὴδὲ μνήμῳ τὴ ὅτοι κάθοκωμῶν ἐκεῖ-
ἡγόσοι τὴ τοῦ τὴς ἀστῆς τὴ ἀλεξθοῦ ἐκεῖ ἢ
τὴ Σίμωνος ὁσμεῖ τοιοῦσι. ἢ οἰκεῖ αὐτοῖς,
ἢ ἄγῳ, ἢ ἀφοῦσοι, ἢ ὁτοῦσοῖ ἀλλοι τὴ-
τὴν σωμῶν ἐκεῖ, λιπεῖσοι τὴ φωνῶν φρονεῖν·
τὴν γὰ τὴ φῶς ἀξίῳ κάσοι σωμῶν ἐκεῖνοι τὴ-
σεῖοι, ἀφοῦλοι ὁτοῦ ἀτεῖσοι, ὡς ὁ φῶλοῦ-
νοι τὴ τὸ ἡμῶν τὴν, & Νεστοῦ μμεμῖῳ.

Cancl. Ephesin. I. cap. 1.

Cancl. Ephesin. I. cap. 2.

Cancl. Ephesin. I. cap. 3.

Cancl. Ephesin. I. cap. 4.

Cancl. Ephesin. I. cap. 5.

Cancl. Ephesin. I. cap. 6.

Cancl. Ephesin. I. cap. 7.

Cancl. Ephesin. I. cap. 8.

Cancl. Ephesin. I. cap.

PART. III. CANT. XLVIII.

Ut autem omnes experimento discant, quantopere majestas nostra impiæ Nestorii fidei aclatores detestetur, statuimus ut Innocuus, qui hac de causa nostrum indignationem olim incurrit, & postea, nescio quomodo, post fecundas nuptias, sicuti accepimus, contra apostolicos canones Tyriorum urbis episcopus creatus est, a sancta quidem Tyriorum ecclesia expellatur, privatus autem in patrio tantum solo degat, habitque & nomine fœcundis quibusdam exutus. Magnificentia itaque tua nostræ pietatis propositum sequens curet hæc observari, & ad fem perdeci.

Ann. Christi 431.

Τὸν πάντως τὴν πίστιν μαθεῖν, ὡς ἡ ἡμετέρα θειότης ἀποστρέφεται τὴν ὑβριστὴν τοῦ ἀστοῦ Νεστορίου πίστιν, θεσπίζομεν, Εἰρήναιον, ὃ τὰλαι διὰ τὴν εἰς τὸν πάντα τῶν ἀξιωμάτων ἐκβεβλῆσθαι κ. τ. λ. τὸν, ὡς ἀδόμαμεν, ὡς μὴ ἀδόμαμεν, ὡς μὴ ἀδόμαμεν, ὡς μὴ

prudentiam, temperantiam ac fortitudinem: A quæ licet bonæ atque honestæ esse videantur, homi tamen reputant, & circa terram innatant, & longe inferiora sunt cælestibus fastigio. Cum enim fortitudinem dixerint quæ adversas mates, jam luctatur, ac temperantiam quæ vitia pallionesque superat, & prudentiam quæ in gubernatione reipublicæ plurimum polleat, justitiam præterea optimam illam æqualitatis distributionem, huic quidem vitæ, ut ipsi putabant, ordinem constituerunt, cum ex definitione, tam in utraque parcen excessui immoderatam repressissent; fed fublimius aliud, & præstenti vita præstantius neque dicere, neque exprimere potuerunt: fed per obliquati cordis inspectium, quantum in ipsi fuit, virtuti vim afferentes, cum in his tantum quæ videntur insulsum, nihilque illi sublime & cælestis conversationi perfimile concelleruut. Qui vero per fidem illumnatos habent oculos cordis, quomodo inflexibor ac magister eft beatus Paulus, virtutem definiunt esse quæ nos ad Deum evehit, & ea quæ in terris fant, ordinate moderatur. Itaque hic ipse vir in omnibus celebratur, multas numerat ipsorum virtutis, fed tria hæc principua prædicavit, fidem, spem, caritatem: ex quibus fides quæ supra naturam fant longior hominibus, rebus intelligibilibus odinifem cum qui adhuc materiale indumentum geftat multis pallionibus obnoxium: nam quæ angelorum, reliquarumque incorporea, pun virtutum natura propriæ excellentiam ignorat, eorum fcientiam hominibus qui homi reputant, & in terra volutantur, largitur fides, cum ad regulem chronum quem nullæ claudatis figuræ, perducat, & illius principia cæremitis, quoque fulgore non modo fonfuum caligineum expellat, verum etiam quidquid hic crassum & nubilum eft, a noftro intellectu difcutiat. Fatit enim et ea clare conspiciat, quæ eo ipso quod ad ea pertingi non poteft, conspicuntur, & eo ipso quod fcnt inaccessa, comprehenduntur. Spes autem efficit non ut belle lomniemur, ita dicam, fed ut firmæ in prehensibus fatus tenemus; cum fem ita illa certitudo id quod tempore nondum eft præsens, cogitationi perinde ac si jam adfeft, exhibeat, & quæ expectantur, pene fub aspectum deducat. Spes enim objecta impedimenta transgrediens, desiderantem cum deliberato connectit, fluxamque temporis naturam futurarum rerum complectendæ superat. Caritas vero fanctæ religionis noftræ caput eft. Hæc namque Deum Verbum cum pratiens jugiter effet in terra, ad nos per carnem venire perfuasit. Ambæ igitur inter le convenunt: tum fides fpeculum eft caritatis, & caritas confirmatio fidei. Credimus Deum Verbum citra pallionem incarnatum, & pie credimus: hæc namque folutis noftræ fundamentum eft: quin etiam diligimus eum qui protet nos formam fervi fuscepit, ita ut nec naturionem ullam fue naturæ fubiret, neque tritiati accefiionem fuerit. Omnis itaque Christianus qui non eft fide & fpe & caritate dives, id non eft quod dicitur: atque etiam fi corpus fuum in fervitutem redigat, & ab animi pallionibus effe liber, cum virtutem tantumodo meraldem perfecerit, vicibrise coronam haud dubiquetenet: quippe qui ad illum per aliquem divinitatis minime perveneritq, qui coronam eft distributor. Fides igitur, quæ omnium fuscet prædici, virtuum eft caput, fincera fcilicet, abit es humanis ratiocinationibus: τοῦ φωτὸς ἐκείνου τὴν ἀπόρροιαν ἐπιδείξαι, ἀνὴρ ἀστὸν ἐξαίρετον τὸν τῶν ἀρετῶν ἀριθμὸν ἐπιφέρει. ἐπεὶ γὰρ ἀνδρείαν εἰπεῖν ἔφασαν, ἣ φόβοις, συνφορῶν μάχεται καὶ ἀθυμίαν ἐκφεύγει, σωφροσύνην τὸν ἡδονῶν κρείττω, καὶ τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐναντίων ἀποτελοῦσαν, ἔτι δὲ δικαιοσύνην τὴν ἰσοτιμίαν τὴν ἐν τῷ βίῳ τῷ τοιούτῳ ἐπιτηδεύσαντες, ἐν τῷ τῶν ἀρετῶν ἀριθμῷ τὴν ἀνδρείαν τὴν ἐπιτιμῶν τῶν ἀναγκαίων ἀνδρῶν τὴν ἐπιτιμῶν τῶν ἐν τῷ σώματι παθῶν, τὴν δὲ σωφροσύνην τὴν ἐπιτιμῶν τῶν ἡδονῶν, τὴν

ex non existente fit, ut cælum quod ante non erat; nam ex aliquo existante in idem convertitur, ut Nifi fluenta ex equis in sanguinem fint mutata; & neutrum divinæ naturæ congruit; neque enim ex nullis extantibus productus est qui nunquam initium habuit, neque ex aliquibus extantibus immutatum illud incommutabile Verbum; ideo divina scriptura ut per strumpetæ verbum & immutabilitatem deinitis, & mysterii individuum unitatem indicaret, Fadum est, dixit, & verbum, Accepit, pronunciavit, ut priore verbo unitatem perfone contendatet, altero autem immutabilitatem naturæ prædicaret. Deus igitur Verbum factus est bonum perfectus, fed ita ut miraculum quod intelligentiam superat, immutabilem naturam non inminuerit. Sed id fide dilicitus, non inquisitione comprehendimus. Ac factus homo, cognatio fecundum carnem generi per id quod erat humiter pallibile falutem tribuit omnipotenti quidem debitum, tanquam homo pro omnibus mortuus, perfolvitque, deffruxitque autem tanquam excitator mali Deus itiam qui habet mortis imperium, & eft diabolum; & legem effe pallibilem offendit, omnem impiedo iuftitiam, naturtique nolfrae pralibam nobilitatem reftituit, in eo quod humo facta naturam a fede terra formatam honoravit. Illatus igitur eft Filius: nam trinitatem confubfiantialem cum adoremus, quartum numerum non adjicimus; fed unus eft Filius fimilitor inde de Patre natus, per quem fæcula facta effe credimus: ramus radici concentus, ille ex Patre vitra fluum exortus, Verbum ex illa mente inleparabiliter & procedens & manens: nam omnibus certis vitam & [illegible] [illegible] [illegible]

fittuens, sed fuam deitatem fervans impallibilem. Hanc ob caufam cum Gabriel nativitatis authoritatem ac potentiam annunciaret, dixit ad Mariam: *Ipfe falvum faciet populum fuum a peccatis eorum*. Populus autem non hominis fed Dei eft: neque mundum a peccatis liberare poteft quifquis in hanc vitam per corruptionem intraverit, & non habuerit expers culpæ nativitatis exordium. Sed neceffitio idem cum Deus & homine effect, non in duo divifus, fed unus permanens, per id quod ex muliere natus eft, fe hominem effe demonftravit: per id autem quod fine conjunctione natus, & quod matrem virginem fervavit, quod Deus effet declaratus eft. Salvavit mundum Jefus Chriftus abiventis in terras; & cum hominibus converfatus eft. Quod fi Chriftus purus homo eft, & non ipfe Deus Verbum, quomodo in principio creavit omnia qui tunc ut ipfe dicunt, non erat? Nam fi poftremus in creatura homo fuit, liquet ipfe quæ ante illum fuerant, creationem largiri non potuiffe Chriftum, quippe qui potiores homo poftterius productus fuit. Quomodo igitur Paulus ait: *Unus dominus Jefus Chriftus per quem omnia?* Nam fi per Chriftum omnia, liquet Chriftum effe Deum Verbum, evangelifta teftante: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: hoc erat in principio apud Deum: omnia per ipfum facta funt*. Si igitur evangelifta dicit, omnia effe per Verbum facta, & hoc ipfum beatus Paulus interpretans ait; *Unus dominus Jefus Chriftus per quem omnia*; liquet Chriftum, qui Deus Verbum, omnia effecit. Quomodo igitur Chriftus dicitur Deus? Quomodo eft appellatus, cum dicat Petrus: *Jefum a Nazareth, virum ab Deo probatum a Deo*, & Paulus dicens: *In vita fua, quo fuerat, fidem præbens omnibus*, & ipfe dominus de fe fateatur: *Quid me quæritis interficere, hominem?* porrecto fe ad pretigeniam non affequi fcripturæ intelligentiam, aut per malitiam quæ bene fcripta funt, ad feam improbitatem perverterte. Nam & homo eft revera Chriftus, fed hoc factus eft, cum prius non effet nifi tantumodo Deus. Sicut enim Deus eft non creatus, fic idem quoque homo eft non imaginatione fictus: & quemadmodum Patri fecundum divinitatem confubftantialis, fic idem ipfe matri fecundum carnem cognatus, ita ut ubique veritas myfterii prædicatur, omnifque deceptionis fraus remota fit. Quod fi virgo non Deum genuit, nec magno digna erit illa inviolata miraculo: multa fcilicet & alia mulieres pulfat Scriptura fecula protulerunt. Si autem prophetarum voces myfterium adeo ineffabile præcinentes clamant: *Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel*: quod interpretatus eft Gabriel, dicens: *Nobiffcum Deus*; cur propter nafcentis inclinationem, glorium patientis amputant? Sed potentia illum opponent ac dicent: Omne quod nafcitur ejufdem generis eft cum generante: fi igitur homo ad, quæ genuit, neceffe eft hominem quoque effe, qui ex eo natus eft. Refte, ejufdem dicitis: fed tunc patrius ejufdem generis partum eft, cum fecundum naturam progeneratum parus: nam fi ex aliena parturiat conceptum, corruptio eft, non generatio quoque corruptionem precedit; hic vero, cum homa injuria, ne cogita-

Matth. 1.

1. Cor. 8.

Joan. 1.

Act. 10.

Joan. 8.

Joan. 8.

Joan. 8

per eam misericordiam homo, nam hæc ea indigebamus; hic inquam quisnam sit, noli a me aut ab alio aliquo discere, sed a beato Paulo, qui filium ab ipso Patre per revelationem didicit, ac dixit: *Cum autem placuit Deo, qui segregavit me ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me.* Is namque quæsitus fuit, ac fuit, vere dicebat, clamans: *Ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula.* Quem adhuc calumniæ hæc beati Pauli verba iis qui contrariari fuerant, non obstruunt? Dixit enim Christum, ut offenderet vere hominem fuisse: dixit eum ex Judæis secundum carnem, ut indicaret non ex quo incarnatus est, ex eo esse cœpisse: dixit eum esse, ut nihilum non habere declararet: dixit eum super omnia, ut creaturæ omnes esse dominum prædicaret: dixit ipsum Deum, ut illius paßionibus & habitu decepti, immortalem ejus naturam negantes: dixit benedictum, ut eum tanquam omnipotentem adoremus; hæc ut nonnulli conferum calumniæ: dixit enim in fœnia, ut offendat, qui ea fœcula verbo conditi, perpetuo in ipso ut Deum prædicat. Cum igitur habeamus Christum & Deum esse, & benedictum, ipsum adoremus, dicamusque adversus eos qui aliter sentiunt: *Si quis filium Christi non habet, hic non est meus, nec invocet filium Christi habemus: ideoque expellamus gloriam magni Dei & salvatoris nostri Jesu Christi; qui reddet his quidem qui pie faciunt, sua fidei præmia: illi autem qui eum impudant, sua audacia mercedem.* Hæc vellem cantati directione [illegible] illelle, quos [illegible] significantes pellifferos quosdam homines ac verborum parentes proferentes in veritam regionem irruisse, fudentes perversis scriptis, & oppositionibus falli nominis scientiæ inspiciem ac piram recte fidei speciem pervertere. Sed ego vos iterum beati Pauli verbis admonco: *Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum, & non secundum Christum. Fundamentum enim aliud pie fidei nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.* State igitur in uno spiritu, unanimes collaborantes fidei evangelii, & in nullo terreamini ab adversariis, sed custodite traditiones quas accepistis a sanctis ac beatis patribus qui apud Nicæam rectam fidem ediderunt, & a sanctis ac beatis viris Basilio & Gregorio, & reliquis qui simili illis eadem senserunt, quorum nomina sunt in libro vitæ. Omnem vobiscum fraternitatem ego & qui mecum sunt salutamus. [Data Constantinopoli, confistente piissimum Theodosii Augusti XV. & Valentiniani IV.]

Gal. 1. 15.

Rom. 9.

Colos. 2. 8.

Ephes. 4. 3.

Colos. 2. 8.

1. Cor. 3. 10.

1. Cor. 3. 8.

Sequens constitutio habetur Græce & Latine in cod. Theod. lib. 16. tit. 4. sed breviior, & in multis varians: ejus præfatio & his similes: impp. Theodosius & Valentinianus AA. Antiocho P. P. & in Græco: Ἀντιόχῳ ὑπαρχῳ τῶν ἑῴων τῶν ἐν τῇ Ἀντιοχείᾳ. Deinde in fine eodem: Datum x. kal. Aprilis Constantinopoli, Antiocho V. C. & Tatiano Cons. Quæ vero ad concilium Ephesinum nullo modo pertinent, tamen quia in ista Graecorum collectione concilii reperitur cum ipso conjunctus, & ejusdem legatur, cum prætexto nihil ejusdem, sed ea tamen ipsi, fidelitatis his excludendam curavimus.

EDICTUM REGIUM DE HIS qui ad ecclesiam confugiunt.

VETUS jam inde a paganismi temporibus consuetudo, naturalisque legis fanatos. τοῦτο γὰρ βεβαιοῦται. μὰ τοὺς ἱερὰ μὲν μὴ ἐν τῷ ἄλλῳ τόπῳ, ἀλλὰ ἐν τῷ Πιέρια τῷ ἐν τῷ τοῦ ἐπισκόπου ἔλεος μὴ δόντος τὴν ἐν ἐμοὶ τὴν ἐν τῷ βλάβεσι τοῦ Θεοῦ ὁ ἀδικεῖτε: μὲ ἐν κοίτῃ μητρὸς μου, καὶ κλήσεις διὰ τὴν χάριν αὐτὸ ἀποκαλύψαι τὸν υἱόν αὐτοῦ ἐμοὶ· ὅστε γὰρ εὑρέθη ὁ λόγος τοῦ ἐκεῖ ἐκ Χριστοῦ· ὅς ἐστι κατὰ σάρκα τὸν Θεὸν, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. τοῦτο καὶ οἱ τῶν συκοφαντῶν τὸν ἀποτεμόντες (οὐ γὰρ Ἰουδαῖοι μόνοι τὸν φιλοδοξίαν ἐνέκρινον· ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, ἐπὶ δόξαν γὰρ ἐνέκρινεν ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ὑπὸ τὸν Θεὸν ὑπὸ τὸν ἀνθρωπον, ἵνα ἀπὸ τὸν ἀνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἵνα ἀπὸ τὸν ἀνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀπὸ τὸν ἀνθρωπον, ἵνα οὐ κατηγορήσῃ ἐγὼ σκωπτικῶν, ἐπὶ δὲ γε τὸ κωλύειν συκοφαντεῖν· εἴπερ αὐτὸν εἶς τὴν κοίνις, ἵνα θέῃς φθόνον ἐν τοῖς ἀκαταγνωστοῖς, εἰδὼς ὡς ὑπὸ θεολογεῖ). Ἐγκρυπτὸν τὸν Χριστὸν ὁ ὢν Θεὸς, ἐξ ἀλογιστῶν, αὐτὸ τῶν κωφῶν ἀκρόασις λέγοντος φύσει τὸν ἐπιφέρει τὸ πνεῦμα Χριστὸν ἐν ἐμοὶ, ἵνα καὶ ἐν τῷ αὐτὸ, ὁ ὢν ἐν τῷ Χριστῷ γίνομαι· ἀλλ' ὁ γνωρίζεται ὁ ἀν ἐν τῷ Χριστῷ· ὁ ὢν ἐν τῷ Χριστῷ,

ab omnibus minis adversis fortunam liberati A ac fecori gaudent. Jam si flatum complexus propter regiam majestatem tantum praefidi miseris concilian; quantum opes illis debet esse paratum, qui falutis caufa ad facrofanctas altaria confugiunt?

Pateant proinde trepidis magni Dei templa; fupplices fugientes communis fafcipiat aera; nec alia reliqui fuperior commeatio divinum auxilium, quod omnibus ex zequo fefe offert, ab ejus aedibus audeat propulfare. Quaelis enim naufragorum in fuis calamitatibus mifericordia reliqua erit, fi litius praeteldas, & footem fui laborantibus pertulbes? aut quanam humanis calamitibus medicina fupeteret, fi cafu miteofis Deus ipfe denegetur? Noftris igitur temporibus non folum facrofanctas altaria, & quadratum populi oratorium murorum ambitu circumfeptum, confcgnentiam fecuturi conferre fanctimus: fed quisquid praeterea inde eft loci ufque ad ecclefiae fores extremas, per quas pretiem fuftem pretium ingrediuntur, hoc totum confugientibus mifericordiae aram effe definimus & confitimus. Itaque medium templi fpatium in ipsedifico locum, quem pofitum, perfugium effe decrevimus: atque etiam reliqua omnia loca primas fanctae ecclefiae foribus poft publica per circuitum coherentia, five domus, aut hortuli, five atria, aut balnea, aut etiam porticus fint, ingreffus profugus volumus et permitte ac intimum templum jus obtineat. Quod fi quis ex illis, qui ad veliglonis ufque ingreffus tatio fpecteur, quo exigno loco diftant, non parva defiderii ratione illuftrati fint; tamen ut fecuritatem confugitiebus latius extendamus, & formidantibus auxilium portigamus, omnem fupradictum ambitum ipse ille diftinione portum effe quietis jubemus, ac neminem ad eos expellendos, facrilegas manus injicere, ne forte ille ipse qui id aufus fuerit, fe in calamitatei incidite videns, auxilium expetens confugiat. Hoc autem fpatium adeo latum, urgente formidine, fecum degendi, fuo vero exiguitatis clementer concellimus; ita tamen, ut nemini confugientium in Dei templo, aut apud facras aras manere, aut cibum fumere, aut dormire, aut etiam permoftare liceat; idque non modo clericis proprer religionem heri prohibentibus, fed ipsis quoque confugientibus facere piratim caufa detrectantibus: ne & qui confugiunt, dum ufus proprius fuerit, ipsi deferviant, violentur videantur: Ceterum fi quando ufu veniat, ut alterum omnino offendendum fit: fatisfacit, clericos amolientes a facris altaribus eas injurias, quae ab humana conditione & a natura ipsa ortum, audaces petitiones quaerentibus haberi, ab ipso hominem potius quam in Deum peccare quandoquidem hac pofita lege, nulla inhibitionis fufpicio clericos jure attigerit; cum tamen ne fecuritati confugientium fit valde prospicum. Nam etiß Dei templum humana natura ipsa necefitate fordati, & laceratis myriadis humanis infinitatae miferi, ac divina a profitetur opatamini, facra defiderantes, ut fpe fuae fanctitatis, quae

nique ab impuris inquinari nequaquam patimur; non tamen confugientibus, quo minus opem implorarent, praefidi aliquam praefumere; fed amplioribus quoque longioribusque fpatiis illorum fecuritati confulendum existimavimus. & quod divinitati, & quod humanitati debetur, folicite religioloque obfervantes.

Ferrea autem, vel alterius generis ahma ad defendendum comparata, ne confugientes habeant, nere intra fanctam ecclefiam inferant, omnino prohibemus. Haec namque, ut mitiaque omnis ipsfamus, non modo a facris templis & aris abefte volumus fed a reliqui quoque omnibus' ecclefiafticis habitationibus, manfionibus, hortis, balneis, atriis, aut porticibus, quat praefidio effe fugientibus fuperiori feraone declaravimus. Etenim fas non eft, fanctiffimis temporibus, aliffec ecclefiae locis ex omnia folicitudine, difcordie ac bellorum materiam inferve. Sufficiat profugis illis Dei aulium, cui & arma & legei & ipfa etiam regia majeftas fubjecta eft. Nam & nos, qui femper pare imperii armis circondamur, quoque fine armatis ftipatoribus effe non conveniat, Dei templum ingreffuri, feris arma relinquimus, & ipfum etiam diadema depoximus; & quo fubmiffiors impetui fpectem praefentiae, eo magis imperii nobis majeftas promittitur. Ad facra quoque altaria mucerem tantum offerendorum caufa accedimus & cum circonfpectum facrorum adytum ingreffi fumus, ftatim egredimur; nec quidquam ex profanis divinis nobis accingimur. Quamque ecclefiae fanctam ad fanctum Dei templum, ut ad fanctum Dei templum, quae illi genus, vel in hac civitate confugerint, in templo dormire, aut etiam in altari, vel in ipsis locis cibum fumere, cibus ullam injuriam a clericis prohiberi debeat. Et fi ita res ea qui gerendi eft, ut non a prohibente injuria inferri, fed religionis ratio non quaegeritur, exigere videatur. Porro ipsi clericis, de fanctitate ac puritate loci commonent; religioni cum humani necefitatibus nihil commune effe dicent: intervallo intra fepta ecclefiafica, ad ipforum tranquillitatem fecuritatemque confiftata fugitivam commoffrent: capitale fupplicium contra tenere inventes ftatuum indicent: intelligant religionem humanis foribus, naturalifque necefitatis injuria contaminandam aut profanandam non effe et, qui per eam ipfam religionem tuetur fe ab injuria velit. Quod fi quifpiam nihil his omnibus annuetis, aut afenfus ferit, tum demum religio manifeftatis averferatur, & ex divinis locis ad ea quae fuperius dicta funt, ' cum propulfet audacia. Qui enim in magno metu eft, periculum effugit, non propterea facra religio humanarum necefitatum admittione contaminabitur. Porro fi qui divinam opem expetentes, fanctiffimi Dei templa cum armis ingrediuntur, aut cum apparatu qui naturae & gentium jure a religione arceatur, non modo illa inferre facrati loci, verum etiam configere conabuntur (quod ut adjuventur, vel audiantur, vel quia fanctium videant, tolerandum effet) plenifima feveritatis poftione & horrendis commonitionibus praecipue de id faciant admonebis. Nam quidem illi fpem

in religione collocat, qui in religionis contumeliam armis reincitus ingreditur?

Quod si quilquam furiis * actus aliquod
iiorum nefandum decretorum in ejusmodi
quae ecclesiasticis loco violaverit, sive id
fiat extra templum, sive intra templum,
sive etiam extra templum; publicorum ac
fiscalium episcopi authoritate a toti clericis ar-
ma deponere compellitur, & feverius ex-
tra pro ea fulsse, fpe illi data ejus fe-
ducia, quod religione ac pietate fecurius
monitur, quam armorum praesidio. Quod
si legis nostrae authoritate, vocesque eccle-
siastica commonefacti in ejusmodi facinora
feruere, neque ama, quae praeter fas,
non falutis, fed tyrannidis & facrilegi
audacia cogeretur, reliquerint; fciant quod
tot nostrae denuntiationibus ac praeceptis
placata religione, & a nostra ferenitate, &
ab episcopis excultione fuit Deo redditus,
pro hac fceleris ratione etiam per tribu-
nos militum vim abfiliantem, & omnium
calamitatum generi fubjicitur. & ex
pite adversus eos geretur, quae geri nequi-
eft, pro eo quod gravis & facrilega feele-
ra admiferint. Quid enim ex his quae nun-
per fumma cum audacia adversus religio-
nem ac divinitatem parata funt? ab his
quilquam admodum clementer adhum eft,
non metuendam fit nobis ac formidandum,
ita ut omnem infanie viam atque occasio-
nem adimamus, ne, quod quotquotiens in exem-
plum tragica perpetravit infania, idem quo-
que deinceps (quod abit) facrilego more ad-
[illegible] fione episcopi; etiam nostra, & judi-
cum qui in hac urbe, aut etiam eorum qui
in quovis alio loco funt, armatum boni-
nem ex ecclesia abfraftum tradere opor-
tet, ne, fi id multis * atque diversis contra
illos miferos licerat, ex ea re confulo ortu-
tur. Nem ejufmodi cum armis configitiones
emetere volumus ut corrigantur, auferri
item eis arma, ne falutem in galea & cly-
peo quaerant. Illud etiam, ut vero prae-
pue, hac lege fancimus, ut nefariae facrile-
gaque hujufmodi tumultuationes vel in ipsis
finitis per armorum amolitionem, honefta-
que admonitionem fedentur, vel certe fi in
improbo obftinatione permanent, metu il-
lufrifimae potefratis per moderationem &
jufitiam & praefantem pietatem a praedicta
rebus compeftantur. Hoc ipfa, quae pro ve-
nerando religione, & cum omni obfervantia,
tuaque, venerantur, honore, pietate, puritate
, fanctitate ac reverentia nos omnes a
fugitivis obfervari jufimus; neque humanis-
tatem propter religionem abjicienda, neque
rurfus religionem propter humanitatem con-
temnendo, ne quod deest tum divinitati, e
tum humanitati attributo: propofitis edi-
ctis in totum obtem, ut ad omnium mo-
titiam pervenant, curabit ut & confugien-
tes per decreti clementiam fecuri fint, & nol-
lius hominis temeritate quae ad honorem re-
ligionis fancta funt interdiant.

Dex hac propofita fuit indictione decima-
quinta, duodecimo die menfis Pharmuthi,
[hoc eft, feptimo Aprilis.]

a *. [illegible] nis hominibus, nam

b *. [illegible]

c *. [illegible]

Ἐὰν δὲ τινα μικρὰ τυραννήσασα τοιβολὴν ἢ
ἡμιόνου ἀδικῶν τὴν ἐπισκοπὴν τὰ ὁπλοῦσθαι τὸν
ἐν τῷ ἐκκλησίᾳ, ἐστὶ τὸ κακὸν, ἢ ἐξω τοῦ ναοῦ,
ἢ ἐν ὅσῳ ἔστι τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ κακὸν,
ὑπὸ τῶν δημοσίων καὶ τῶν τῆς ἐπισκοπῆς μόνον ἢ τὸν
ἐν τῷ ἱερῷ ἐκκλησιαστικῶν, ἢ ἐξω τοῦ ναοῦ,
ἐὰν δὲ τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκκλησίᾳ ἐξωτέρω τῶν ὁπλῶν
μόνον ἢ τὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκκλησίᾳ ἐξωτέρω τῶν ὁπλῶν
ἐὰν δὲ τὴ

Ann. Christi 431.

miserit, se cum aliis ecclesiæ constituit, tum præsertim Joannis pape Celestini ad vos mandata, quibus Nestorium Joannes Antiochenus episcopus, Celestino pontifici ipsi judicia ad condendam istiusmodi reliquam, quam quod limitatam a pontifice Urbis Romæ pontifices accepere, quamvis non quidem de affectione abhinc ortum, ex commodissimis iure terminis, quibus ecclesiam, Christi ecclesiam, Ephesi, ex Ephesiorum canone, cap. 2. primus anno 431. num. 25. & 26. & 43. num. 17.

Ut Alexandrinus,] Confirat id ex epist. Celestini ad synodum Ephesinam scripta, & ex nulla eorum in causa Nestorianorum habita: Quandoquidem ecclesiæ quæ ipsi Nestorianis condemnantur fuit, sicuti scripsit ipse Celestinus, ad Ephesinam synodum, nullo canonicorum, aut ecclesiarum, ad Nestorianos, ut ipse ait, ex ep. 2. & hoc concilium, non modo quam ecclesiarum omnium ablatus, Vicarium, Celestinum, Antiochenum, Alexandrinum concilium, bonarum synodarum fuisse, omnibus apparuit, Hoc unum est, ut illis solis ecclesiis, quæ ceteris, ut Romanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, ecclesiæ, ecclesiarum, Hoc Celestinus synodum cum decimo pontifice Romano, Alexandrino, & Antiochenos, Ephesi, pontifice Romano, Hoc Celestinus & Cyrillus concilium, ecclesiæ, ecclesiarum Magdeburgensis, Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ Constantinopolis Romanæ milites, quorum in Constantinopolitanæ, vel Magdeburgensis, ecclesiæ, ecclesiarum, ut Mediolanensis, ut Bibliothecæ Romanæ, ecclesiæ, ecclesiarum, Sed id quod Bibliotheca & Bibliotheca, Romanæ, quorum verba, Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, Graecorum, ut ipsum, Hebraicorum in Germania in Hieronymo Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ, ecclesiarum episcopus, ecclesiarum, ecclesiarum, Romanæ, Constantinopolitanæ, Alexandrinæ, Antiochenæ

ANNO CHRISTI 431. Ad Concilii Ephesini, ex Ephesino Concilio Ephesino Concilio Ephesino Concilio

** SYNODUS EPHESINA. GENERALIS III.

Ex Photii P. CP. libello de Synodis.

EPHESUS, quod oppidum est in Asia, fanum quoque ecclesiasticum concilium tertium, celebratum est ducentorum episcoporum. Ex quibus erant præsides, Cyrillus ille celeberrimus inter patres, qui propter virtutem fulgentissimæ divitias, magnæ civitatis Alexandriæ sedem obtinebat, & Cælestini Romani pontifex implebat sedem, atque personam gerebat, & Memnon cui ecclesiæ Ephesiorum commissa erant gubernacula, & Juvenalis episcopus Hierosolymorum, qui cum universo concilio nefarium Nestorium, ob ea quæ impie commiserat, penis mortis affecerunt. Hic ex Antiochia quæ apud Orontem est, profectus Constantinopolis sedem haud sancte tractavit, fed cum turbida Diadori & Theodori fluenta exfarbuliset, & in mentis ebrietatem incidisset, absurda & inepta verba ad gregis perniciem in multorum aures effudit. Christum enim filium unum verum Deum profitens, qui propter nos & propter nostram salutem carnis & sanguinis, quemadmodum nos, participes effe voluit, & mallam nostram in fe plenum fuscipiens, unus ex duabus contrariis declaratus est. Deus idem existens atque homo, unus Christus, unus filius, idem furfum ex patre fine matre, idem deorsum ex matre fine patre, idem ipse & non alius, una persona atque una hypostasis: hunc, inquam, nunquam dominum instrum Jesum Christum, in duas fecate atque dividere personas, miserimus ille non veritus, filium quidem nudum hominem, & fine Deo, & fine Verbo, & fine Spiritu, & propriam personam confinxit, alium Deum separatim, & a fuscepta nudum humanitate. Metuebat enim homo ifiusmodi, ne quid Deus pateretur, fi incredibili adductus benignitate, figmentum fuum, ut illud curaret atque refingeret, indulfit. Neque illud animadvertebat, quod fi naturam humanam a Verbi persona separaret, cum proprii morbis laborantem ac minime curatam, & falutis expertem reliquiffet. Quid? quod ubi penitus digrediens ne mutatem quidem ipfius quantam ad carnem pertinet, fanctiffimam virginem, quæ proprie & vere Deum Verbum carnem indutum peperit, vocandam Dei genitricem coeffet? fed quemadmodum divinitatem filium, fic matrem ipsi hac Dei genitricis appellatione ipoliabat. Itaque meritas tantæ dementiæ & maleficæ linguæ penas luit. Nam ab illo beatorum patrum cœtu facerdotali fpoliatus dignitate, una cum execranda fententia fua anathemati traditus est fempiterno. Declaratum eft autem dominum nostrum Jesum Christum in una eademque perfona, ut vere ac pie a patribus traditum eft, adorandum ac prædicandum: & immaculatam ejus, femperque virginem matrem, propriæ & vere appellandam fummis cum laudibus Dei genitricem. Quæ enim Deum Verbum, cum in carne nafci veliit, genuit, pure Dei genitrix vocata, celebratique eft. Atque hinc quidem finem & hoc tertium concilium habuit, cum Theodosium junioren Romana Respublica tranquillis oculis cerneret, patrorum & regum fuorum a tertia usque progenie gubernantem.

Ἐν τῷ τρίτῳ δὲ οἰκουμενικῇ ἐν τῇ σωθείσῃ τῶν ἁγίων τῶν τῶν Ἐφεσίων συνόδῳ, ὃς ἐκλεοῦτο δὲ ἐν Ἐφέσῳ τῇ τῶν ἑξακοσίων ἐπισκόπων. Οἱ δὲ τῆς συνόδου ἔπαρχοι Κύριλλος ὁ τῶν πατριάρχων ἀξιώματος, ὃς δὲ εἶχε τὴν θεοφιλεστάτην τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἱδρυσιν τὴν Ἡρώ.ον, & τὴν Ῥώμης Κελεστίνου τὴν ἱκανὸν ἔφορα & τὸν ἀρχιερατικὸν, μᾶλλ' δὲ καὶ Μέμνων ὁ τῆ ἐκκλησίας Ἐφεσίων ἐμπιστευσαμένος τὰς οἰακας, ἠ δὲ ὁ τῆ Ἱεροσολύμων ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος τὸν ἀνόσιον Νεστόριον, ὧν τὸν βίον, βίλας κεκαφάρτωτο. ὃς ὢν τῆς Ἀντιόχων ἢ ἀφὸς τὴ Ὀρόντου ἀρμαξῆθεν τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον & ἀκαίως ἐπεταχύνθη. ἀλλὰ ὡς τὰ πολλὰ κυμαίνοντος τοῦ Διοδώρου & Θεοδώρου θολερῶν ἢ ἀστιβῶν ὑποῤῥύσεις μιαίνοντος, οὐ φρενῶν μὲν ἀπεστέρησε πάντως ἢ ἀνόητος φωνὰς ἐπέβαλε τῇ μετὰ πολλῶν κόσμου ἐπεστραμμένῳ. Χριστὸν δὲ ἔτα ὑιὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἀληθῆ, ὃς δὲ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σωμφεῖαν σαρκὸς ἡμῖν θρεπτικῶς κοινωνεῖ & αὐμετὸ, ἢ εἰς ἑαυτὸν τὴ ἡμέτερον ἀποστασίας θέρμαν, νὲ ἐν βίῳ ἐρεμέτοις ἔ ἐλεγτίω, Θεὸς ὁ αὐτὸς ἀνέρχομ, ἢ ἀδάμαντος Χριστὸς, ὁ τὲ ἡμῖν ὁ αὐτὸ, ἀν ὁν παντὸς κόσμου ἢ κτίσεως ἀνέστω, ἐμπτὸς ἀνθρωπος, ἢ ἀφὸ τῆς ἁγίας παρθένου γεγενημένος, ἢ ἐφ' ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἐν ἀρετῇ τὸν ἀνάστασιν ἐφοδεύσῃς. ἀλλ' τὰν αὐτὸ ἢ ἀνθρωπίνου φύσεως τὴ λόγῳ ἐδίνεμε ἀφοσέρεως, ἀνίστον αὐτὸ ἢ ἀθανάτου ἀνάστασιν ἐφοτὰ, ἢ ἴδιας ἔξωσις σωτηρίας ἐγίνετο. ἀλλὰ τὸ τῆς λογικῆς ἀλμι σὰ τὴν ἐπιβαίνεφ, ἢ ἐν ἑαυτῷ ἔ σάρκα μόνον ἢ ἀνθρωπον, ἢ τὴν ἀνθρωπίνας ἀλκὴν τὴν Θεὸν λόγον σεταχωμένον τὴν κόσμον, ἀδὲ ταῦτ' ἀν καλεῖν θεοτόκον ἠξίωσεν. ἀλλὰ ὥσπερ ἢ υἱὸν ἀνέστεμον ἢ θεόπνευστον τὴ λοιπῶν & ἱερωμενεμβίων ἢ θεοτόκος ἐλάτεκε. δὶο τάυτον ἀξίας τὴ τοιαύτης ἀποβολῆς ἔτυχε. ἀξίας τὴ τοιαύτης ἀποβολῆς & τὴ βλασφημιῶν ὑβρεσιν ἢ μακαρίου πατρῶν ἢ σύλλογος πάντα τὴ ἢ ἱερωτικῶν ἡμφιεσμένη, ἢ τὴν τὴ ἀλκὴν & δεδομένον φρόνημα τὴ ἀλμὴν παρεπιμμένον ἐκκλησίαν, ἢ δὲ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁν μὲν ἢ τὴ ἰδίου πατρὸς ἀφθόνου, ἢ σῶτο ἀρετῶν ἀφοτκαμένῳ ἢ κεφρύτοιος δόγματι ἐπιστρέ, ἀλοὶ λῦμ ἢ τῶν πάντων ἀκαστο ἀνθρωπίνας μόνην ἐυξάμενοι ἀλλὰ καὶ ἀλλὰ & θεοπλεῖν ἀφοτὰ ἢ τὴ Θεὸν λόγον σαρκὶ ἡμῶν ἐνεφανῶν ἢ ἡμῶν πόνοι ἀλεξιμακὴν ἀξιωσεν. ἀλλὰ ἢ τὴν ἀνθρωπίνας ἀλκὴν τὴν Θεὸν λόγον ἐν ἑαυτῷ ἐνωσάμενος ἢ ἀνθρωπίνας φύσεως

EPHESINA, OECUMENICA III. contra Nestorium.

ANNO CHRISTI 431.

QUOD animadverterat Theodosius minor Imperator, Ephesi beatorum patrum decentorum tertiam œcumenicam synodum congregari justis: cui Cyrillus præfuit, spoliorum affipulator. Joannes autem Antiochiæ Syriæ, & qui cum eo erant, Nestorio gratificabantur. Sancta autem synodus, cum malorum abhorruisset temporis, & a pestilentia ipsa abfumeretur, tandem Nestorium deposuit, conventuri eum anathemati subjicientes: deiparam vero beatam virginem prædicans, & hypostaticam unionem fervatoris omnium & Dei nostri Christi.

ΟΠΕΡ Θεοδόσιος βασιλεὺς ὁ μικρὸς Θεόδοσος, ὡς Ἐφέσῳ ἡ δεκάτη μακαρίων πατέρων, τρίτην οἰκουμενικὴν σύνοδον συγκροτεῖσθαι ἐκέλευσε. Ἡν ἡγεῖτο Κύριλλος ὁ ἐξ ἀποβολῶν σωμάτων. Ἰωάννης δὲ ὁ Ἀντιοχείας Σύρων, & οἱ σὺν αὐτῷ, Νεστορίῳ χαριζόμενοι. Ἡ δὲ ἁγία σύνοδος, χρόνου φθορᾶς, & λοιμῶν ἀπαλλαττομένη, τὸν Νεστορίου ἀναθεμάτισε· ἀνεθέμετο καθυποβαλοῦσα τῷ πρόσωπῳ· Θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν κηρύσσουσα, & τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν τῷ σωτῆρος Χριστοῦ τῶν ὅλων, & Θεοῦ κηρύσσουσα.

ANTIOCHENA, ' IOANNIS.

IOANNES igitur pofthac, & qui ab ipso erant, non molestiæ adversus sanctam synodum concitata fedicione, Antiochiam concesserunt omnes, & divina & sancta instituta synodo Nestorium deposuerunt: & dua: in Christo incommixta, indivisaque unione prædicantes, decretum fecerunt ad magnum Cyrillum mittere. Quod ille amplexus, *Laetatur cœlo & exultet terra*, exclamavit.

ΙΩΑΝΝΗΣ δὲ μετὰ τούτου, καὶ οἱ ἀπὸ αὐτοῦ, ἡ μετενέκ νρος τὴν ἁγίαν ταυτοῦσαν σύνοδον, ἐν Ἀντιοχείᾳ σκοῦδεμιαν ἔπρεψε· & θείας & ἱερᾶς συνοδικῶν, ἀπεκείρεν τὸν Νεστόριον· & δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ ἀσύγχυτα, ἀδιαίρετος, θεορρήμονες τεκμαίρεντες, τὸν αὐτὸν πρὸς τὸν μέγαν Κύριλλον ἐξαπέστειλαν. Ὃν δεξάμενος, Εὐφραινέσθω οὐρανὸς καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, ἐβόησεν.

CONSTANTINOPOLITANA, ' PROCLI.

NESTORIO igitur depofito, " Maximirus in thronum Constantinopolitanum intruditur. Cui faccedens Proclus, divinam & sanctam Constantinopoli congregavit synodum: & omnes, qui fecum Deiparam *Ave* appellarent, [illegible]

ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ τοίνυν καθαιρεθέντος, Μαξίμου εἰς τὸ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως ἐμβιβαζομένου· & ὁ ἐπιδιαδεξάμενος Πρόκλος, Θεοῦ ἁγίας καὶ Κωνσταντινουπόλεως συνέστησε σύνοδον. & ὅσοι μὲν ἀνθ' ἑαυτῶν τῇ ἀγίᾳ τῇ Θεοῦ σκλεκτῶν, καὶ τοιαῦτα βοῶν ἀνεθέμασι.

ANTIOCHENA, ' IOANNIS.

AD hæc pii quidam ex Armenia monachi Constantinopolim appulerunt, qui referebant, Theodori Mopsuesteni libros blasphemiarum plenos, ab orientalibus, qui Nestorium defenderent, in pretio magno haberi. Quapropter Proclus, & Imp. Theodosius ad Joannem Antiochiæ scribunt, ut synodo convocata, contra impium Theodorum definiat. Is vero synodo frequente congregato, sine ulla inquisitione libros Theodori nihil reprehendendum habere, Theodosio & Proclo rescripsit.

ΠΡΟΣ τούτοις ἐκ Ἀρμενίας εἰλαθεῖς τινὲς μοναχοί, ἡ βασιλεῖα κατέλαβον· ἀπαγγέλλοντες, ὡς Θεοδώρου βιβλία τὰ Μοψουεστίας, βλασφημίας ὄντα ἀνέμεστα, οἱ σὺν τῇ ἀπιστῇ στρατόνοι, ἐπὶ Νεστορίᾳ κατηγοροῦντα. Διὸ Πρόκλος Ἰωάννῃ τῷ Ἀντιοχείας, & ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος γράφουσι τὴν Θεοῦ τὴν μικρὴ σωμοδικὴν ἀνοιχθεῖσαν. ὁ δὲ σωμοδεσὼν ἀσφαλῶς τοσαυτάμενος, ἀνεξετάσας μηδὲν μόμωμα ἔχειν τὰ Θεοδώρου βιβλία, Θεοδοσίῳ τῷ Πρόκλῳ ἀντέγραψεν.

** Superiori & nonnulla alia ad hanc Ephesinam generalem synodum spectantia, de quibus plura dicemus in appendice hujus tomi.

CONCILIABULUM EPHESINUM I.

Adversus Conciliabuli Ephesini.

HUJUS Conciliabuli acta ponuntur parte 2. Actio. 1. orthodoxæ synodi Ephesinæ, hoc tomo conciliorum III. supra pag. 1117.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Conciliabulum*. In hoc conciliabulo, Cyrillum vel Apollinaris Laodicenus fedatorem, Memnonem Ephesinum episcopum, velut turbatorem & feditionum omnium auctorem excommunicarunt & deposuerunt: Nestorianam & Pelagianam hæresis jam ante condemnatam, perverso judicio approbatam esse, & confirmatam, disximus supra in notis concilii, sessione tertia actionis primæ.

APPENDIX AD TOMUM TERTIUM CONCILIORUM.

τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Κυριλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ κανονική.

S. P. N. CYRILLI Archiepiscopi Alexandrini Epistola Canonica.

CYRILLUS DOMNO.

Gent. Hirtwei versio recognita.

ΕΚΑΣΤΑ ἡμῖν καὶ ἐξ ἡμῶν ἀφεωρμένα ὅπου εἰδὼ σφόδρα κεκινεῖν εὐσέβειε, οὐδένα μὴ κίνεῖν τὸν ὅρον, ἀπολλαττε δὲ & τὸν ἐν ὅρῳ τινὸ δυσφωνίας· μόνον δὲ καὶ τὸν ἐν ὅρῳ τὴν τὸ φρονοῦντα εὐφωνίας ἡμῖν ἀφεῖναι. τὸ γὰρ ὀνόμα ἐπιθέμενο ὑμῶν ἀτρόπαλον, ἕτερο δ' γεγόνοτο ὀρθὸ τοῦτο, ἡ τὸν τὸ κεφὴν ὀρθὸν & εἰσόμενο & ἀπὸ ἀπεστὴκοτο ἔτω, μόνον δὲ κατὸ ἐπείνη μετὸ;

Καὶ πῶν γὰρ ἀμφοῖν τῆς σὺν Θεοτβείᾳ, ὁν τῆς ὑπνοῦ & Θεοτβεῖς ἀπὸ αὐθόρου ἡμῖν & σωμεῖν σκοτοῦ Πρόκλο, ἐπίστεσον μὲν ὑμομαζῶν & ἀπαλλέκαπο & Θεοῦ δ' ἀπὸ Πέτρο· αὐτὸ δὲ κλαδοῦος & τῆς ὑπεμμεβέσης αὐτὸ ἐκλησίας φθεμλήγνω κεκτὴς λήγοντε· ἰω' ἀόλοθον, ἡ τὸ τῆς ἱερατικὸς ὀνόμα μὴ τὸ πρὸ μέτρο ἔχεν· αὐτὸ κῦρ, ἴστερ μὲ ἐν ἄρῳ τὸ ἀρκτεκτικὸ θεῖε, θυσκεκρίμ μὴ αὐτὴ τιμὰ τῇ λόκτε τῆς ἐστικοπῆς. ἀλλ' ἰσον δέζεν & τὴ σὺν Θεοβλιν σκλεῆρο εἶναι τὸ & ἀβίκλ λόκλθ· ὁ τὰ ἡμὶ λόγο· ἔχρε δὲ ἐν ὑτοε ἐ τὸ ἀλοῦθε. Ἐλάσεν δ' τὰ κτε τὸ μεμίμφῳ τὸ ἀρκτοβίτλε, μόλιν αὐτὸ τὸν ἀλέκτ ἀφίστε· κακῶν δὲ ἐὰ κλεῖσον ἐκκρέκε & τὸ ἐπηρε. Dei. 1. φόκεν γὰ δ' δίνοεῖε μὲν ἐστῶσε τὸ ἀεεῖε τὸ ἀεεῖε τὸ λόλε, & ἐκλεῖτε δὲ χαρὸν ἀπολογίε, ἔτ μὲν ἀεῖκε & ἀγνὸ ἀρκτὸ ἀλοῦν κεκοκεῖν. εἰ δ' ἐγεῖτε τι τοῦτο, αὐτὸ τὸ ἐκοιμμένο τὸ σύκκεῖε δεῖκεγκε & αὐτὸ, ἀλλὸν τὸς αἰτιμμένο, ἢ ἔκγνο & ἀποτρεκτμῶν, & ἐὰν ἔγκτε λοιτὸ εἶναι τεῖε αὐ ἐδεκμῶν· ἢ γνωῖ ἐλεῖθρεν ἀποβλέκε, τὸ τὸ βῖλε τὴ πρεσβεῖε τὸ ἐκλεῖσίε, & ἐ ἀεὶ ὁ χεῖρα γέγονε τῶν ἀυτῶ. ἀδικὸς δὲ πεκραγμῆν τὸ ἀυτὸ, κατιβοῖ τὴ κρέγματὸ, χ ἀδικὲ ἀόρατο ὀτοκλεῖαι φκτι, χ ἀδθεμμε ὀκβεῖδλῆλ, τρεκτκῶ, ὅτι χ ἀρέξη πάντα τὰ τρόνῶν αὐτὴ πρέγματα.

Ἡ σὴ γὰρ μεγαλὴ ἀσύκτε, ἐκτόσε χ τὸ τῶν θελοι κλόκε ἀοκιῶ, χ τὸ γέτο τὴ ἐκλεῖσίε χ τὸ τῆς πεκγκῆκε εἰς ἰερὴ λεκτεμγίε. ἔτε τε πρὸς τὰ τὸ τὴ πᾶ ἡμῶν δυνατῶ ἔτε γράμματε, τοῦτο τὴ φρόνοῦτε τὸ δέκρον. χ εἰ μὲν ἔλοιτε διάκρῶκε πρὸ τὰ ἐκφόνοτε αὐτὴ τὸ ἀυτὸς, διαλέ-

licet assistentibus qui tibi subsunt episcopi: ausis forte aliquos recusa ut suspectos. Nullum enim religiosissimorum episcoporum in fratrem inimico esse animo credimus. Ne autem hic poenitent futurum de eo judicium dissolvat, ut non jure factum esse videatur: non grave est, a consessu abesse eorum qui suspecti sunt aliquos.

Peculiaris vero, quæ per injuriam ipsi erepta est, duplici nomine ei reddi aequum est. Primum quidem, quod nec tale quidquam omnino fieri oportebat: & quod valde male habet magnaque tristitia afficit sanctissimos episcopos, qui tam ubique terrarum, quos sumptum, qui illic evenunt, dissentaneis ratio ab eis exigatur, live ex ecclesiasticis redditibus, live ex fructu alimode percepto. Unusquisque enim nostrum debit suorum malorum rationem omnium judici. Vafa enim pretiosi, & pulcelli usci immobiles oportet servari ecclesiis episcopis autem qui nunc temporis Deiscopi fortunatos admittunt, & indulgentiam tumptorum dispensationem secure credi.

Renuncitationis autem libellus, non sua voluntate, sed veluti vi ac metu, & aliquorum minis, le nadidille dicit. Jam vero alia quoque res est, quæ ecclesiastice consecutudini non placet, offerre facerdotes aliquos renunciationis libellos. Nam si sunt digni, qui sacra mysteria obeant, in iis maneant: sin autem indigni, nec per renunciationem quidem exeant, sed potius propter gesta commotati, & pulsati, & ab omnibus fuerint, & ab ecclesiis ejiciantur. Nulla fraternitatem quæ apud te est: quæ est apud nos, te in Domino salutat.

ΒΙΟΥΣΔΕΜ

Episcopis qui sunt in Libya, & Pentapoli.

Cujuslibet rei, quæ ad populorum ædificationem utilis est, & necessaria, & ad sanctorum etiam ecclesiarum existimationem confers, cura geenda est. Scripsimus est enim: *Sanctos facite filios Israel*. Patret itaque monasterionum, quæ sunt in Thebanorum provincia, viri pii ac sancti, ac satis admirabilem vitæ formam & institutionem habentes, cum Alexandrium venissent, a me interrogati de monasteriorum quæ illic sunt constitutione, doluerunt multos offendi propter hanc causam.

Quidam qui uxores recens duxerunt, & ex lypis veluti thalamis egressi, aliquos ex fandissimis episcopis arripunt: & nemine de eis utique renunciante, ordinantur clerici seu presbyteri. Aliqui autem alii ex ipsis monasteriis ejecti, tanquam difficiles, rursus ordinationes captant: & facti clerici, in ea ipsa monasteria ingrediuntur, ex quibus ejecti sunt, & volunt oblationem facere, & ea quæ sunt facere quæ non est clericis: ut etiam aliqui eorum qui ipsos norunt, synaxes deviteni, & communicare in animum non inducant illi ministrantibus.

Quomodo ergo ad ædificationem, ut dixi,

ὧν καὶ πείθομαι ἐπὶ τῇ σῇ θεοσεβείᾳ· σωμεταρόντων δὲ πολλῶν ἢ καὶ ἑνὸς χείρα θεοτιμίας ἀπεστόνων, ἐκεῖνα εἰ μὴ φθονεῖν τοῖς ὡς ἀφόβοις. ἀδῆλα μὲν γὰρ ἢ θεοτιμία ἀπεστόνων ἐν ᾗ ὁρᾷ φορεῖν ἀδιλῶν ἀστεκοῦν· ἐκεῖ δὲ μὴ τρόφιμοι αὐτῶν γίνονται, τῷ ἐπιμένειν εἰς αἱνεῖ κόρον φθονίσκοις, ποιεῖ τὰ ὁ δίκη τεσσάτῃ δοκεῖ, ἀδῆ δὲ τὸ λυσιοῦ ἀπεῖναι τῆ σωκεβρίᾳ τῶν ἱερῶν ἀφῆκε τινάς.

Τὰ δὲ ἀδίκων λαβόντων παρ' αὐτῶ χείμασι, ἀκαδοῦλιαν δίγαμι καὶ πρόπτα. πρῶτον μὲν, ὅτι ὑβὲ ἐγγίλω ἀλαι γαθοῦ τι τοῦτο· καὶ ὅτι λαπεῖ σοφίαν ἢ εἰς ἐγκεῖλω ἀκαδοῦλιν καταβῆναι τὰς ἀπεκτάτε γὰρ ἀστικὰ θεοσεβεῖς ἀστῆς, τὰ ἀπαρτικὰ λόγος τῆς οἰκονομίας τῆ φορεστικόνου αὐτοῖς ἀκαλκιμάτων, εἴτε ὃν κρυφῆλω σκελετικῆσιν, εἴτ' ἀπὸ καὶ ἀπὸ τῆς τιῶν κεφοφορίας. ἐκαρδῶ γὰρ ἡμῶν, τῆ ἴσλω χαλῶν ἐλῆτι λόγον τὴ τιῶν κεστῆ. κοφαλὰ μὲν γὰρ ἢ κτῆσις ἀστῆς, τοῖς σκελετῆσιν σοφοῖς χρῆ. θερτοῦν δὲ τὴ τῆς, θερτοῦν τῆω ὅλω δὲ τοῦτο ἱερῶνω, τῆ φορεστικόνου τῆω ἀλαμιῶν τῆω ἀλαμιῶν.

Τὸν δὲ τῆς φορεστικόνου λιβέλλαν ἢ ἀφαιρεῖ οἰκεῖα, ἀλλ' ὡς ὑβ ἀνάγκας & φόβω καὶ τῆς τιῶν τὰ σκελῆ τὴ οἰκοῦσιν φασὶ. & ἔστιν δὲ ἀφαιρεῖ μὲ ὅτι τῆ σκελετικῆς ἀξίκαν θεοῦσιν, τὰ λιβέλλαν· φθορεστικὰν ἀφαιρεῖ τινὰς τὴ ἱερῶν· εἰ μὲν οὖν ἀξῖοι λειτουργεῖν, ἔστωσαν ὅν τῆτω· εἰ δὲ ἀξῖοι, μὴ τὰ ἀφαιρεῖν ἀλλὰ καὶ ἐν τῆ ἀξίᾳ μένοιεν, ὡς ἐξ τοιγαρτοῦ πάντες ἀλλοβλῆλε. φορεῖτε ἢ ὑμῶν σοι ἀδελφότητα· σὲ, ἢ σὺν ἡμῖν σὲ κυρίῳ προσαγορεύει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

τοῖς κὰ Λιβύῃ καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις.

Παντὸς τοῦ χρήσιμου & ἀνωφελοῦς τῆς οἰκοδομῆς τῶν λαῶν, πλουσίου δὲ & εἰς ἐφόδιον τῆ ἀγῶνι ἐκκλησιῶν, φιοστίδα πᾶσιν καὶ ὑγιαστικῶ, σπουδαῖος ποιεῖν τὴν ἡμῶν ἐπιστολὴν. μαθητῶν τοῖνυν πατέρας τῆ κὰ τῶν Θηβαΐδων ἐπαρχίας, ἀνδρὲς εὐλαβεῖς & ἐκ εὐδοκίμου ἐγκρατοῦς πολιτείας, ἐλθόντας εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐρωτῶσι ἡμῶν τὴν κατάστασιν τῆ κανόνος ἀφίκτου τῆ κὰ τῆς ἡμῶν τοιούτων πάντα ἐπόνησαν. ἐφοβήθη τὴ πολλῶν σοι ἀδελφότητα· σὲ, ἢ σὺν ἡμῖν σὲ κυρίῳ προσαγορεύει.

λαῶν τοῦτο μὴ φρόντιστε· καὶ ἐκεῖ, ἐπιτιμῶντα πᾶσι τὰ θεοσεβεῖς ἐμοῖ· & εἰ μόνοι τὴς γνώμης τῆς ἐκκλησίας, ἀφαιρεῖ ἐκ τὸ βίου αὐτοῦ, & τὸν ἑτέρῳ τὴν γαμετὴν γῆνῆ· καὶ τοῦ, καὶ πόνῆ ἀγάπο, & εἰ μὴ τὴ ὑβῆ & ἐκβολλοιῆσιν, ἢ καὶ ἐπὶ θεοσεβεῖς ἀστὴ ἐπιτιμόνω, ἢ ἐκ μοναστηρίῳ & τὴν γνῶμονὶν τὴ ἀδιδῶσιν ἐμβεῖστα. πρῶτοιοῦν γὰρ & τὴ ἀκαθῆ σωμῆς καθαρὸς, & ἀδιδῶλωνο ἢ ἱερὰ & σεστῆω λειτουργεῖν· ἐὰν δὲ χωρεῖμὼν ἀφομιλοῦσι τινὲς, ἐπιτιμῶνται τὴ σωμάτο ἐκκλ, ἐὰν μὲλλων τὴ λοιπῶν καταχλιμνοῦσις, ἐκεῖ τῆ ἐκβοῶσιν & μὴ ἀποδιμῶνται τὴ ἀδῆμοτίνων, ἐμπεῖνοι τὴς χάριτος, ἢ ὑμῶν ἀκοῦσι τοῦ ἐκεῖ φορεῖν & τῶν τὴς τὴς ἐκκλησίας θεῖμοῖς. φορεῖτε καὶ ἢ ὑμῶν ἀδελφότητα· ὑμᾶς ἢ σὺν ἡμῖν σὲ κυρίῳ προσαγορεῖ.

FINIS TOMI TERTII.